n, in quo pe[illegible]itur charitas, & perfectam recipi[illegible]bere, nemo gatus est ante illum introitum felimum: & similitèr cum feria inter ne exequendi quicquid necessarium ad conservandum charitatem, & eun n ad patriam: cum his, inquam, in tionibus incompatibile omninò est ccatum mortale, quamquàm plurima ccata venialia ex perfecta deliberatio facta compatiantur. Nos autem in a hac quæstione peccata venialia non gavimus, sed mortalia excludere co- ti sumus, agentes contra opinionem ntentem sub tartara quotquot omne, od perfectius esse, intelligunt, facere m proponunt. Si ergo Caietanus ea, qe vidimus, docet: quo iure illa ipsa ba in nos afferuntur?

T[illegible]dèm loquitur Caietanus de [illegible]pt[illegible] & ait, esse peccatum grave ctemnere consilia. Hoc ipsum dicimus es: Vndè tibi videbitur rationi con- um, ut de his nihil aliud dicamus. gradum siste, quia in ipsis verbis, ex Caietano transcribis, habes plu- a, quæ addiscas, & quæ te ipsum, allegantem, interimunt. Ait enim: *n omnis contemptus facit peccatum tale, sed solùm contemptus Dei.* Hæc ositio est D. Thomæ, ut iam vide- illique innixus inquit Caietanus: *Et tereà si in proposito contemptus in- renit non præceptorum, sed consilio- Dei, quoniam in ipsis contemnitur s consilians, sicut contemnendo præ- contemnitur Deus præcipiens: ideò catum mortale esset ex contemptu siliorum, consilia, aut profectum tatis omittere.* Ingreditur post hæc lanandum, in quo talis contemp- sistat, & ait: *Intervenit au-*

ror tamen, quod sequentia quæ opinionem rotundè oppugnant, [illegible] beres. *Si quis autem spiritualem profectum, & divina consilia, utpotè à Deo ordinata, reveretur; sed quia non obligatur ad illa, & non sunt necessaria ad salutem, non vult illa amplecti, & nihil curat de illis prose, talis non contemnit Deum sed potiùs operũ executionẽ: ac per hoc non peccat mortalitèr ex huiusmodi in curia deliberata, quæ non-nullus contemptus est, omittendo intentionem, & executionem profectùs spiritualis, & operum bonorum, quæ posset facere.* Hucusquè insignis hic Theologus nostram resolutionem propugnans.

57. Hanc suam doctrinam desumpsit Caietanus ex Ang. Præcept. idipsum brevissimè edocente quæst. 15. de verit. art. 5. ubi inquirit: *Vtrum in ratione superiori possit esse peccatum veniale?* Et contra suam affirmativam positionem sic arguit: *Secundò prætereà. Peccatum veniale per contemptum fit mortale: sed non videtur esse sine contemptu, quòd aliquis deliberet aliquid esse malum, & à Deo puniendum; & tamen illud committere consentiat: ergo videtur, quòd quandocunquè post deliberationem superioris rationis in actum etiam consentit, peccatum veniale fit mortale.* Vide argumentum, inquo, mihi crede, continetur omne, quod oppositus Author in favorem suæ opinionis adducit. Non est in toto illo suo capite verbum, quod in hoc argumento non exprimatur. Quicquid in illo capite habet, desumptum ab hoc argumento iudicari, posset; si Author ille fidelissimus D. Thomæ discipulus nõ esset. Præfatum argumentũ ita solvit S. Thomas: *Ad 2. dicendum, quòd non quilibet contemptus facit peccatum mor-*

S. S.r

Mui S.or mio mui de mi afecto y de mi mayor

Veneracion Amigo y mui g.do mio cuando nos jun

taremos algun dia a nos

Amigo y m

IOANNIS ANTONII MAGINI

Patavini, Matheseos in Almo Bononiensi Gymnasio Professoris,

GEOGRAPHIAE, TUM VETERIS, TUM NOVAE, VOLUMINA DUO.

In quorum priore,
Cl: Ptol: *Pelusiensis Geographicæ Enarrationis libri octo: quorum primus commentarijs uberrimis illustratur.*

In posteriore,

Eiusdem Ptol: antiqui Orbis tabulæ 27. quibus accedunt 37. recentiores, universum Orbem, et singularum ejus Regionum Faciē repræsētātes.

Additæ sunt copiosissimæ ipsarum tabularum explicationes, quibus singulæ Orbis partes, Imperia, Regna, Ducatus, aliaque Dominia, prout nostro tempore se habent, exactissimè describuntur.

Arnhemii Excudebat
IOANNES IANSSONIUS.
Anno. 1617.

SERENISSIMO PRINCIPI
AC DOMINO:
D. GEORGIO-GVLIELMO,
MARCHIONI BRANDENBURGICO, ET ELECTORALIS DIGNITATIS HÆREDI: PRUSSIÆ, CLIVIÆ, IULIÆ ET Montium, nec non Stettini in Pomerania, Cassubiorum ac Wandalorum, tum Crosnæ & Iagerdorffi in Silesia Duci; Burggravio Norimbergæ; Principi Rugiæ Comiti Marchiæ & Ravespergi; Domino in Ravestein:

DOMINO MEO CLEMENTISSIMO,

D. D. C.

PRæter ius æquumq; facere mihi viderer, SERENISSIME PRINCEPS, DOMINE CLEMENTISSIME, si librum hunc, Illustrissimi prædecessoris ac cognati tui, *Ioannis Gulielmi, Iuliaci, Cliviæ, Montium quondam Ducis &c.* nomini olim inscriptum, nõ tamen ob inopinatam ejus mortem exhibitum, nunc operâ meâ recensitum & amplius ac correctius recusum, cuicunq; alij quam SERENITATI Tuæ nuncuparem. Animum meum specto? Is certe Heroicarum tuarum virtutum observantissimus, iamdudum sui arrhabonem ac pignus aliquod in gratiosissimas Tuæ Serenitatis manus consignare gestiebat. Opus ipsum Dignum certe, omnium recte sentientium iudicio, quod à Principibus inprimis evoluatur ac cognoscatur. Quæ enim terrarum ac regionum Rectoribus non modo di-

gnior, ſed magis etiã neceſſaria, quàm ipſius terræ ac regionum cognitio eſſe poſſet? Quod ſi domi peregrinari turpe eſt: dabit ſane operam Princeps, nihil vt ipſum earum rerum lateat quæ in ſuo imperio reperiuntur. Ita vero comparatum eſt, vt exteri multa ſæpe accuratius obſervent quã incolæ: eaq; omnia accuratius quidẽ ex ipſa oculorum inſpectione, compendioſius tamen è libris perdiſcantur. Quocirca inter tot tamque varij generis ac materiæ ſcripta, illa à quarumcumque arſtium ac facultatum ſtudioſis magnopere ſemper expetita fuerunt, quibus domicilij huius noſtri, Terræ, inquam, ſitus, tamquam fundamentum; regiones, tamquam partes; populi, tamquam incolæ; quæq; ad iſtorum omnium ac ſingulorum accuratam pertinent notitiã, deſcribuntur. Ex vetuſtis ſcriptoribus duorum conprimis labores commendantur: Cl. Ptolemæi, & Strabonis: quorum illius quidem ad rectè intelligenda Geographicæ diſciplinæ principia, perutilis ac quodammodo neceſſariá eſt lectio. Quam ob cauſſam hunc eundem Scriptorem complures tam ſuperiori quam noſtro ſæculo eruditi viri Commentarijs ſuis illuſtrarunt: inter quos minimè poſtremus eſt Antonius Maginus, Mathematicarum diſciplinarum in Patavinâ Academiâ quondam Profeſſor: qui ſimul, vt tanto Opus eſſet perfectius, totius Orbis, uti noſtro tempore ſe ſe habet, ſuccinctam quidem, doctam tamen & laborioſam adiunxit deſcriptionem. Huic inſuper nos Tabulas æri inciſas addidimus, quibus ſingularũ fere regionum facies, & ita dicam, ad vivum expreſſa, oculis proponitur ac demonſtratur.

Opus hoc quum ex avida exemplarium dis tractione plurimis gratum animadvertiſſem; multa interim in ſuperioribus editionib⁹ partim depravata, partim min⁹ correctè, aut etiam mutilatè edita deprehenderẽ; omnibus modis elaborandum mihi putavi, ut id hac vice correctius atq; integrius exiret. Patronum vero alium quam Sereniſſ. Vam. Celſitudinem quærere nec volui nec debui: non ſolum quod, uti dixi, Liber hic iam olim Illuſtriſſimi Prædeceſſoris tui nomini conſecratus ſit, verum etiam, quod ejus lectionem & fortuna & ætate Væ. Celſitudinis Florentiſſimâ non indignam, nec eidem inju-

cun-

cundam fore putem. Quod ergo supereſt, humilimè rogo quæſoq; vt Sereniſſima V^{a}. Celſitudo hunc animi mei conatum bonam in partem accipiat, meq; benignitatis ſuæ aura proſequatur.

Sereniſſ^{a}. $\text{V}^{æ}$.

Celſitud^{is},

Humilimus cliens,

CASPARUS ENS.

IOAN. ANTHONIVS MAGINVS AD GEOGRAPHIÆ STUDIOSOS PRAEFATIO.

GEOGRAPHIÆ cognitionis utilitas, & necessitas conspectior, ac euidentior est, quàm vt demonstrationem requirat. Sine hac enim in congressibus publicis, in dicendis rebus serijs, & gravibus gerendis, quæ salutem & incolumitatem generis humani complectuntur, imperfecta esset hominum vita, & rebus politicis & universim actionibus totius vitæ publicè & privatim instituendis ac regendis parum accommodata. Omitto referre, quantum ipsa facultas cæteris disciplinis & artibus lucis & commoditatis ferat, quantumq; omni hominum statui sit affinis, cùm id plenè in primi huius libri commentario præstiterimus: hoc unum tantùm dicam, nihil præstantius, aut jucundius, aut delectabilius, aut utilius, quinetiam magis necessarium homini videri posse, quàm cognitionem huius terreni mundi, quem summus Deus nobis inhabitandum in primis concessit, si non perfectam ac absolutam, saltem talem, tantamq;, quanta politico homini sufficere potest, adipisci. Vnde non magis verum videri debet sapientissimum illud dictum: Nosce te ipsum, quàm hoc, Nosce quæ circa te sunt: Siquidem turpe est ea ignorare, quorum cognitio ad vitam probè ducendam summè necessaria est, nimirum regionum & provinciarum fines; vrbium, oppidorum, fluviorum, fontium, lacuum, nemorum, montium, vallium, insularum, scopulorum, promontoriorũ mari imminentium situs: magnitudines, & positiones; marium motus, amplitudines, ac profunditates; portus commodos, incommodosúe; sinuum flexuras, & alia ejusmodi multa. Deinde etiam quænam sit variarum terræ partium qualitas, cæli temperies, terra nascentium diversitas, hominum mores, ritus ac leges, & alia multa. Cæterùm præcipuè à Principibus viris Geographica hæc facultas amplexanda, ac prosequenda est, cùm magis ea indigeant, quàm reliquorum

rum

rum hominum cœtus: sed non minus Geographia ipsa flagitat Principum ipsorum patrocinium, auxiliumq́; ut augeri, perfici, ac conservari possit. Quibus sanè harum facultatum quæ publico usui totius generis humani serviunt, cura divinitus præcepta, & cõmendata est: ipsi enim vix ullo alio beneficio præclarius mereri de genere humano poterant, quàm si incumbant, ut opera & industria artificum integra atq́; absoluta terræ descriptio singulis ætatibus posteritati tradatur, quæquidem privatorum hominum sumptibus præstari nequeunt. Neq́; enim sufficit, si semel universi orbis descriptio fuerit absoluta; nam ea quidem uni ætati tantùm propè, non autem perpetuò deseruiet. Certum enim est, insignes variationis in terræ partibus continuò euenire, propter bellorum incursiones, aquarum inundationes; marium præruptiones ac recessus; imperiorum, regnorum, & dominiorum instabilitates. Etenim non solùm regiones, urbes, oppida, flumina, & alia hujusmodi sua nomina pro tempore mutant amissis prorsus prioribus; verùm etiam & fines ipsarum regionum variantur, & urbes, oppidaq́; senectute delentur, bellorum calamitate evertuntur, aliaq́; de novo conduntur, & mare uno in loco continentem terræ dilatat, in alio coarctat, & flumina quandoq́; etiam prorsus deficiunt. Sic quoq́; fontes, stagna, paludes alibi exsiccantur, alibi verò procreantur, ut nihil certè humana conditione labilius judicari possit. Alia itaq́; est terræ universæ, ac regionum singularum pictura & facies huius sæculi, quàm fuerit Ptolemæi & antiquorum ætate. Vnde nõminus necessaria Geographica descriptio terræ hodierna videri debet pro præsentibus temporibus, quàm sint Geographicæ Ptolemæi tabulæ pro præteritis. Quis enim historias priscas perfectè intelliget absq́; antiquarum tabularum inspectione? imò penitus certitudo & lux historiarum ex Geographicis Ptolemæi tabulis hauriri nequit, cùm non omnibus antiquorum ætatibus congruant: Non enim omnes urbes, oppida, montes, fluvij ac populi, quæ à diversorum temporum scriptoribus memorantur deprehendi in eis possunt, ut fidem præ cæteris præstare posset ASCANIUS SFORCIA *Cardinalis amplissimus, ac Princeps perhumanus, omniq́; virtutum genere ornatissimus, qui sanè optimam ac certissimã methodum sequutus, hanc Geogrophicam facultatem cum antiquorum historiographorum assidua lectione coniunxit non sine continua Ptolemæi tabularum inspectione. Vnde in antiquorũ historiarum cognitione, & priscorum Geographorum, Ptolemæi præsertim & Strabonis descriptione adeò versatus est, ut quemuis huius ætatis in hisce facultatibus peritum non sese adæquet solùm, sed etiam longè superet.*

Apud

Apud quem dum præterita æstate commoratus essem, ut fundamenta Geographiæ ex Geometriæ, Arithmeticæ, & Astronomiæ fontibus à nobis intelligeret, atq; in alijs quoq; Mathematicis disciplinis instrueretur, huic Geographico volumini extremam imposui manum, præcipuè autem tunc temporis in primum Geographicæ enarrationis Ptolemæi librum hunc integrum conscripsi commentarium, quem sanè ampliorem exhibuissem, si angustia temporis, & librorum meorum penuria non pressus fuissem tunc. Quantum autē laboris & in hoc commentario elaborando, & in regionibus ac prouincijs ex diversis probatissimis auctoribus describendis toto hoc elapso sexennio sustulerim facilè judicabunt sanæ mentis viri, qui hæc mea cum aliorum consimilibus scriptis contulerint: tametsi non ignorem quædam animaduersionibus, & correctioni obnoxia esse. Nam etsi in veritatis diligentiori investigatione assiduè quis laboret, nulla tamen diligentia satis esse potest ad obtinendum huius facultatis apicem. Fateor præterea me moderniora ex toto veteribus adaptare, atq; Veterum recentiorumq; nominum conciliationem exhibere nequivisse. Quod nec alij hactenus fecerunt ob injuriam temporum, ac insuperabiles in hoc negocio difficultates. Et qui in Ptolemæi commentarijs ante nos copiosius hoc præstiterunt certè ij audacter nimis, ac solis nixi fallacibus conjecturis id egerunt, vt mirum non sit, si frequentissimè à vero aberrent. Valete, & nobis ad alios labores animum præstate; quod quidem facietis, si præsens universalis Geographiæ volumen benigno ac candido animo recipietis.

IO. ANTONII MAGINI PATAVINI

IN PRIMVM LIBRVM GEOGRAPHIAE CLAVDII PTOLEMAEI COMMENTARIA, ET ANNOTATIONES.

EXPOSITVRI *Cl. Ptolemæi Geographiam, operæ pretium arbitrati sumus, quædam capita prius proponere ad clariorem huius facultatis intelligentiam per opportuna; nimirum, vnde hoc Geographiæ nomen ortum sit: Quid sit Geographia: quomodo diuidatur: qualenam sit subiectum vel materia, de qua Geographia pertractat: quæ vtilitates illius: qui fuerint huius facultates auctores: quis fuerit Cl. Ptolemæus horum librorum auctor; & tandem qualis fuerit eius scopus, seu intentio in his libris.*

Origo nominis Geographiæ.

GEOGRAPHIA *Græca est dictio, quæ ex duabus constat vocibus, nempe ex* Gea, *quæ Græcis terram significat, & ex* Grapho, *quæ scribo, seu describo sonat. Itaq; nomen hoc Geographiæ nil aliud significat, quàm terræ descriptionem. Aduertendum tamen est, terram hic non debere accipi sub propria ac stricta sua significatione, scilicet vt vnum est ex quatuor elementis; sed pro terra hic intelligendus est globus terræ & aquæ simul, quem communiter mundum vocamus, qui scilicet ab animantibus habitatur. Est itaq; Geographia iuxta nominis deriuationem illa ars, seu facultas, quæ describit mundum, vel maiorem portionem eorum, quæ in eo sunt, veluti sunt Prouinciæ, Vrbes, Oppida, Maria, Flumina, Lacus, Montes, Promontoria, & aliæ partes principales ipsius mundi; studendo, vt hæc omnia delineata sint tùm secundùm habitudinem, ac positionem, quam adinuicem habent, tùm etiam respectu cœli, vt infra copiosius dicetur.*

Geographiæ diuisio.

OMISSA nunc Geographiæ definitione, quam auctor in primo capite tradit, ad ipsius diuisionem accedemus, dicentes nonnullos esse, qui Geographiam sub Cosmographia reponunt, quæ mundi descriptio vocatur, intelligendo scilicet Cosmographiam ortum ducere à Cosmos, quod mundum significat, id est, vniuersum ipsum complectens intra se cælos, ac globum terræ & aquæ cum reliquis elementis; & à Grapho, quod significat describo. Hi si quidam Cosmographiam diuidunt in illam facultatem, quæ propriè Astronomia vocatur, & hæc sanè considerat principia, motus, affectiones, & passiones cælorum ac stellarum; & in Geographiam, quæ circa terræ descriptionem versatur, Geographiam præterea bipartitam faciunt, vnam accipiunt eam, quæ describit globum terrenum respectu partium magis vniuersalium, ac obseruat ordinem, situmq; locorum inter se, & respectu positionis cæli, & hanc propriè Geographiam vocant, de qua pertractat hic auctor in præsenti volumine: Altera pars propriè Topographia, seu Chorographia appellatur, quæ scilicet versatur in descriptione locorum particularium nullo habito respectu ad partes mundi maiores, & ad loca circumuicina, & de his duabus loquemur ad primum caput primi huius Libri, vbi patebit ex Ptol. earum differentia. Non prætermittam etiam aliquos esse, qui Cosmographiam non intelligunt sub hac ampla & lata significatione, descriptionis scilicet vniuersi: & hi quidem propriam obseruant interpretationem huius vocis Cosmos, quæ ornamentum significat; vnde aiunt Cosmographiam illam esse facultatem, quæ describit & narrat naturas, & proprietates regionum, locorum, & rerum in ipsis contentarum, mores item gentium, ac omnia consideratione digna, quæ diuersis temporibus acciderunt nullo habito respectu mensuræ locorum tam inter se, quam collatione ad cælum: putant verò Geogarphiam esse particularem facultatem, quæ agit solummodo de terra, & de hac mundi parte cognita, & habitata respectu dispositionis, distantiarum, & situs cuiuscunq; loci tam inter se, quàm comparatione ad cælum. Quæ profectò distinctio si vera esset, Strabonis opus ab ipso inscribi debuisset Cosmographia quia pertractat de qualitatibus locorum, de moribus gentium, & de alijs huiusmodi rebus, quæ secundum istos potius Cosmographicæ sunt; nihilominus Strabo edidit suos libros sub nomine Geographiæ.

Geographiæ subiectum.

EST autem ipsius Geographiæ subiectum mundus, id est vniuersitas aquarum, & omnis terra aquis non operta, quæ duo corpora vnam absoluunt superficiem ab hominibus habitatam. Non intelligimus autem Geographum agere de mundo, & suis partibus, quatenus corpora sunt naturalia, quod sanè ad naturalem Philosophum spectat; sed potius pertractare de superficie terræ & aquæ, quatenus variè à viuentibus habitatur, & quatenus refertur ad circulos cælestis sphæræ: quoniam Geographus vniuersum describit mundum, seu potius partem ipsius cognitam ac habitatam, declarando terminos ac

nos ac fines prouinciarum & insularum, eorumq; magnitudines, ambitum maris Oceani, aliorumve particularium marium; originem fluminum & fontium, ac eorum cursum; lacuum & stagnorum amplitudinem ac situm; vrbium, oppidorum, aliorumque locorum memorabilium situm ac posituram congruam tùm inter se, tùm cæli respectu: si quidem multa sunt, quæ à Geographo considerantur, quorum quædam ad mare pertinent, ad locaq; maritima; alia ad terræ partes; alia verò ad flumina, stagna, valles, aliaq; aquosa loca, quæ quidem omnia ordine recensebimus ac declarabimus, vt vsui esse poßint ad huiusce facultatis intelligentiam.

Mare dicitur congregatio multarum aquarum, & Oceano coniunctum est, seu mari magno, sumitq; diuersa nomina à diuersis terræ partibus ipsi contiguis.

Oceanus est mare magnum, seu ingens illud pelagus, quod vniuersam circumambit terram: sic dictus ob eius velocitatem, quia magna velocitate per interiora maria discurrit. Habet verò varia nomina à diuersis mundi partibus; nam interdum dicitur Orientalis, interdum Occidentalis, interdum Indicus, interdum Atlanticus.

Littus est illa terræ pars, quæ ab aquis tangitur & fluctibus in maris pulsatur.

Sinus est littus curuum ad sinus similitudinem, quod quasi brachijs mare complectitur ac recipit; vt est sinus Adriaticus, sinus Persicus, sinus Arabicus, & alij huiusmodi.

Fretum est maris brachium angustum inter duas terras, sic ab vndarum fremitu vocatum, & significat mare suapte natura mobile, vt est fretum Gaditanum inter Hispaniam & Africam.

Portus est locus maris conclusus, seu paruus sinus à natura, vel ab hominibus factus, adeò profundus, vt tutò recipere poßit quod vis altum nauigium, vbi scilicet naues & triremes hyeme stationem faciunt, tanquam in loco tuto.

Insula est terræ pars, quæ vndiq; mari alluitur, vt Sicilia, Corsica, Cyprus, Creta, & aliæ.

Peninsula vocatur quasi penè insula, quæ non ab omni parte à mari circundatur, sed iugo aliquo, seu brachio continenti seu terræ solidæ annectitur: Græci autem hanc Chersonesum vocant. Sunt autem peninsulæ Peloponnesus, quæ Achaiæ coniuncta est; Taurica Chersonesus, Cimbrica Chersonesus, & aliæ.

Isthmus est arcta terra inter duo maria, vt est Corinthiacus, quo Peloponesus Græciæ coniungitur.

Promontorium dicitur Montanum, quod conspicua altitudine in mare prominet.

Continens dicitur omnis terra solida seu firma, quæ nec insula, nec peninsula, nec isthmus est; sed tota sibi constat & cohæret.

Regio est terræ pars, quæ à Rege regibatur: nam priusquam Prouinciæ fierent Regiones, sub regibus erant, ab eisq; regebantur.

Regnum dicitur tam Regio ipsa Regi subiecta, quam ipse dominatus.

Prouincia dicebatur omnis regio longè ab Italia bello acquisita, quod eam Romanus populus prouicerit. Vt plurimum tamen hodie Regio & prouincia confunduntur, & sine discrimine accipiuntur.

Vrbs est oppidum muris cinctum, & continet intra se ædificia ac domus.

Oppidum dicebatur olim omnis vrbs præter Romam, quæ sola per excellentiam

vrbs vocabatur: apud nonnullos tamen vrbes intelligebantur maiora, insigniorāq; oppida, vt Roma, Carthago & aliæ. Nunc autem vrbes dicuntur apud Christicolas, quæ proprium habent Episcopum, vel Archiepiscopum, vel Patriarcham: reliqua verò oppida dicuntur. Vrbium porrò aliæ sunt Metropolitanæ, quæ ceu parentes alias ex se vrbes generant; sunt tamen, qui Metropolim vrbem eam vocent, quæ primaria est ipsius Regionis, vel Prouinciæ. Aliæ verò sunt Coloniæ, quæ in hūc modum à maioribus ciuitatibus conditæ sunt, quando scilicet ab illis mittuntur coloni ad eas inhabitandas.

Emporium est vrbs, vel oppidum nundinarium, vbi gentes ex multis partibus negociationis causa confluunt.

Vicus intra oppidum vel vrbem intelligitur via domorum seriem complectens. Sed extra oppidum vel vrbem vicus idem est quod pagus vel vt vulgò dicitur villa, & constat quidem vicus multis domibus muro clausis.

Pagus aggregatum est rusticanarum domorum, quæ nullis mænibus clausæ sunt.

Castellum est paruus vicus muris circundatus.

Villa propriè intelligitur domus extra vrbem: interdum verò capitur pro pago, & vico.

Ciuitas propriè est collecta ciuium multitudo, & societas, moribus, legibusq; & institutis gubernata. Plerumque capitur pro oppido & vrbe.

Tugurium est rustica habitatio tecta ex vlna palustri.

Mons est tumor terræ altissimus, ab eminendo dictus, & ferè omnes habent sua particularia nomina.

Collis est minor mons, & quasi monticulus.

Vallis est planities terræ inter duos montes conclusa.

Conuallis est planities terræ omni ex parte à montibus collibusve conclusa; sic dicta teste Varrone, quasi cauata vallis.

Campus est magnum ac amplum terræ planæ spatium.

Ager significat partem quandam ipsius territorij vrbis, quæ priuatim ab aliquo possidetur: quandoq; verò capitur pro ipsomet vrbis territorio.

Territorium est terræ spatium circa vrbe, vel oppidum ad ipsum pertinens, quod colonis relinquitur.

Fons est, vbi aqua è terra scaturit.

Fluuius, vel Flumen, vel Amnis est aqua continuè decurrens, & perennis, quæ ab aliquo fonte, vel lacu emanat.

Torrens est fluuius, qui non à fonte vel lacu fit, sed à pluuiatili aqua, vel à niuium liquefactione in valles descendit hyeme præsertim, atque æstate siccatur.

Palus est aquæ quantitas quasi mortua, quæ non decurrit, sed sæpe exsiccatur.

Stagnum est, quod temporalem ibi aquam stagnantem habet, quæ plerumque hyeme colligitur, sed æstate siccatur.

Lacus est locus profundus cum aquis perpetuis ibidem natis, qui nullum habet in ari exitum, nisi mediante aliquo fluuio; & hic quidem quandoque riuos efficit, & fluuios.

Ostium est fluuiorum patens aditus.

Vtilitas Geographiæ.

QVANTVM Geographia sit vtilis, ac necessaria nemo est, qui ignoret: quoniam nulla est facultas, cui hæc magno ornamento non sit, & cui auxilium non ferat maximum. Primùm itaque Historia adeò indiget hac cognitione, vt sine ipsa nullum possit afferre lectori fructum; siquidem Historia nihil aliud est, quàm simplex & sincera narratio eorum, quæ acciderunt: quæ narratio in duobus præcipuè fundatur, nempe in tempore & in loco, vbi aliquis successus contingit. Non potest igitur curiosus lector ex Historia verum haurire sensum, ac intelligentiam, nisi habeat ante oculos aliquam picturam, seu descriptionem Geographicam, vt videre possit situs locorum, quorum in Historia fit mentio. Eadem ratione hæc facultas valde necessaria est etiam Theologiæ, quoniam Theologia abundat historijs per multis sacris, vt videre est in Genesi, in Exodo, atque etiam in Epistolis D. Pauli, ac in Actibus Apostolorum, vbi frequenter fit mentio Aegypti, maris rubri, deserti Arabiæ, & plurium vrbium, ac locorum Europæ, Asiæ, Africæ. Quantum præterea Philosophiæ sit necessaria, amplam præstant fidem Aristotelis & Platonis volumina, quæ in permultis locis obscuritate nimia laborarent absque Geographiæ intelligentia: Et Strabo quidem in primo suæ Geographiæ libro refert, primos, qui de hac facultate scripserunt famosissimos fuisse Philosophos. Geographia etiam plurimum Medicinæ conducit, afferendo climatum distinctionem, ac ostendendo locorum varietatem, quorum cognitio ad cognoscendas animalium, stirpiumq; varietates ac qualitates iuuat. Quod summè vtilis legali disciplinæ, sit ex hoc constare arbitror, quod locus nostrarum actionum sit terra ac mare, vbi habitamus, vt ait Strabo: nisi igitur Geographia distingueret continentes, maria, status, & regiones principum ac priuatorum, notando diligenter eorum fines ac terminos, omnia quidem confunderentur, nec principes ipsi scire possent, vbinam eorum dominia extenduntur; sed continuò inter eos contentiones, lites, ac bella versarentur, quod etiam inter priuatos homines contingeret. Astrologiæ pariter ob motuum cælestium cognitionem Geographia est adeò necessaria, vt intelligi nequeat absque illa; cum apparentiæ quæcunque cælestes ad nos referantur, qui secundùm variam cælestis sphæræ posituram in diuersis terræ locis habitamus: vbi tanta dierum ac noctium varietas accidit, tantaq; in Ortu ac Occasu syderum differentia. Non prætermittam militarem disciplinam, nauigatoriam artem, & mercaturam sine Geographiæ cognitione mutilas, ac imperfectas esse. Ad hæc quãtam afferat delectationem curiosis ad intelligendum varietatem locorum, populorum, animalium, auium, herbarum, & lapidum, atque historiam multarum aliarum rerum mirabilium, quæ multis in locis animaduertuntur, cuilibet intelligenti iudicandum relinquo cum permulti reperiantur, qui curiositate capti diuersis locis peragrarent, sed domi detinentur historia rerum tantummodo contenti, dum eam cognitioni Geographicæ consociant. Postremò Geographica hæc facultas Principibus viris adeò necessaria est, vt ipsimet ipsam fundarint, mittentes per vniuersum mundum eruditos homines ad varietatem regionum ac locorum explorandam.

Inuen-

Inuentores Geographiæ, & quis fuerit Cl. Ptolemæus huius operis Auctor.

INVENTORES *Geographiæ, ac Coſmographiæ, & qui de his facultatibus ſcripſerunt, fuerunt Philoſophi, ac magna eruditione viri, veluti Homerus, qui à Strabone Geographorum princeps cognominatur, Anaximander, Mileſius, Hecateus, Mileſius, Democritus, Eudoxus, Dicæarchus, Ephorus, Eratoſthenes, Polybius, Poſidonius, Strabo, Pomponius Mela, Plinius, Solinus, Marinus, Tyrius, & inter hos omnes Claudius hic Ptolemæus maiore eruditione, ac pulchriore ordine præſens conſcripſit volumen omnibus alijs præferendum. Cuius quidem Ptolemæi patria ſecundùm quoſdam eſt Peluſium AEgypti vrbs, quæ poſita eſt ad illius Nili oſtium, quod ab vrbe ipſa Peluſiacum vocatur, & olim Eliopolis dicebatur, ab Elio ſcilicet principe, à quo triplici muro percincta fuit, vt Sabellicus confirmat, Caſtaldus & Zieglerus putant vrbem hanc vocari hodie* Damiatam; *ſed alij hoc negant, affirmantes eſſe potius* Teneſſe, *quibus ſanè ego aſſentior. Idem Ptolemæus vocatur quoque Alexandrinus, non quod vrbs Peluſium parum diſtet ab Alexandria, vt quidam ſcribit, ſi quidem 160. milliaribus abeſt; ſed potius quia in vrbe Alexandria Ptolemæus longo tempore habitauit, atque in ea ſuas obſeruationes fecit. Sunt qui putent, hunc Claudium Ptolemæum ex antiquis Regibus Ptolemæis ortum ducere, vt ſcribit Vincentius in ſuo Speculo Hiſtoriali, ſed hoc minimè verum eſſe poteſt, cum temporibus illorum Ptolemæorum Aegypti Regum non floruerit: quod ſanè euidenter conſtat, quoniam Ptol. ipſe in hoc Geographico opere multa locorum nomina ponit, quæ à Romanis inſtituta ſunt, vt eſt Iuliopolis, Forum Iulij, Forum Flaminij, Legio Anguſta, Forum Tiberij, & alia huiuſmodi. Decipitur etiam Suidas, dum ſcribit, hunc auctorem vixiſſe temporibus Auguſti, & Tiberij Imperatorum Romanorum, fuiſſeq; Marci Antonij coætaneum, id eſt parum ante Chriſti aduentum. Quod profectò verum eſſe non poteſt, quia Ptolemæus ſcripſit contra Marinum Geographum, qui vixit 60. annis poſt Chriſtum. Præterea errant etiam illi, qui putant hunc Ptolemæum non fuiſſe eundem, qui conſcripſit Magnam Conſtructionem, quam vulgò Almaieſtum vocant, libros quatuor Apoteleſmatum, ſeu de Iudicijs Aſtrorum, quos vulgò Quadripartitum appellant, præterea de Muſica, Analema, Planiſpharium, de Speculis, & alia, qui quidem floruit circa annum noſtræ ſalutis 140. temporibus Antonini Pij Imperatoris, vt elicitur ex multis obſeruationibus motuum cæleſtium tunc temporis ab ipſo factis, quas refert in ſua magna compoſitione cæleſtium motuum. Dicunt autem iſti plures extitiſſe Ptolemæos tàm Ægypti reges, quam eruditos, ac famoſos in literis, vt idem Suidas refert: & ad hanc opinionem corroborandã afferunt quandam ſatis probabilem coniecturam, quam eliciunt à diuerſitate longitudinum quorundam locorum; vt exempli gratia, longitudo Romæ notatur in hac Geographia gr. triginta ſex, min. quadraginta, & in Almaieſto capite tertio, ſeptimi libri præſupponitur gr. 40. cum dimidio, quando Ptolem. ibi facit Romam Occidentaliorem Alexandria vna hora cum tertia parte. Vnde ſi ſubtrahantur gr. 20. Aequinoctialis reſpondentes vni horæ cum tertia à gradibus 60. cum dimidio longitudinis Alexandriæ, relinquentur gr.*

tur gr. 40. & semis pro longitudine Romæ. Pariter quoque in alijs locis supponit Ptolemæus longitudines nonnullarum ciuitatum in Almaiesto, quæ differunt ab illis, quas ponit in Geographia hac. Mihi tamen pro responsione videretur posse dici, quod quando Ptolem. conscripsit Almaiestum, nondum compilauerat hoc Geographicum opus; vnde tunc supponebat longitudines aliquarum ciuitatum secundùm auctorem aliquem famosiorem, & forsan secundùm Marinum Tyrium: quando verò Geographiam conscripsit, maiorem huic negocio adhibuit considerationem, nec aliquem particularem auctorem se qui voluit, sed omnium Geographorum opiniones ac diuersitates examinauit, præcipuè autem Marini, quem cæteris anteponebat, magnificens pro hoc negocio distantias itinerarias, quas ex histor ijs elicuit; atque sic opus perfectum absoluit, cuius partes optimè adinuicem congruere possent. Præterea dico Ptol. non curasse scribere distantias locorum ac eorum longitudines ad amussim: Nam in Geographia ipsa quædam sunt, quæ inter se parum consentiunt, quod profectò non ob huius eximij auctoris negligentiam contingit; sed ob materiæ ipsius difficultatem. Exempli causa, in tertio libro huius operis ponit longitudinem vrbis Romæ graduum 36. min. 40. Postea in octauo libro ait, Romam distare ab Alexandria hora vna cum dimidia, quod nihil aliud est, quam ponere Romam esse in longitudine grad. 38. nam si subducantur grad. 22. cum dimidio, quæ competunt vnæ horæ cum dimidia à gradibus 60. cum dimidio longitudinis Alexandriæ, relinquentur grad. 38. pro longitudine Romæ. Posset etiam dici, erroribus Ptolem. numeros scatere, essetq́; satis rationabile, cum tanta conspiciatur diuersitas in his numeris in varijs exemplaribus huius Geographiæ.

Quod autem Ptol. prius conscripserit Almaiestum, quam Geographiam, apparet conspicue in fine secundi libri ipsius Almaiesti in his verbis: Sed negocio iam de angulis absoluto, sequeretur, vt distantias illustrium vrbium secundum longitudinem ac latitudinem ad apparentia computaremus: sed hoc negocium cùm per se præcipuum sit, & Geographicæ rationi connectatur, solum id atque seorsum ante oculos ponemus, in quo sequemur eos, qui quàm maximè possibile sit, hoc genus historiæ tradiderunt, ascribemusque quot gradibus illustres singulę vrbes secundùm meridianum per eas descriptũ distant ab Aequinoctiali, & quod gradibus meridianus singularum vrbium ad Ortum vel Occasum in Aequinoctiali distat à Meridiano, qui per Alexandriam designatur. Ad hunc enim nobis computationum accommodata tempora sunt. *Quod igitur hic promittit Ptol. perfecit egregiè in hac sua Geographia, ponendo longitudines, & latitudines omnium vrbium ac locorum, & in octauo libro notat quidem distantias meridianorum illustriũ ciuitatum à meridiano Alexandriæ, quas distantias ex Ptol. decerptas præfiximus nos tabulis antiquis ipsius Ptol. Aliud fundamentum habent, qui negant Ptol. Auctorem huius Geographiæ non fuisse eũdem, qui compilauit Almaiestum: sed ipsum multo post tempore floruisse. Quod eliciunt ex 8. cap. 1. li. huius Geographiæ, in quo auctor mentionem facit Iulij Materni, quando ait, Iulium Maternum à Lepti magna mẽsibus quatuor ad AEgysimbam Aetiopum regionem applicuisse. Si igitur hic fuit ille Iulius Maternus, qui scripsit de Astrorum iudicijs ad Lollianum, & qui tempore Flauij Constantini Imperatoris floruit, circa annum Domini 320. vt constat ex præfatione*

fatione primi ipsius libri, vbi memorat prædictum Imperatorem tunc temporis regnantem; nulli dubium est, auctorem huius operis Geographici fuisse multo post illum Ptolemæum, qui scripsit Almaiestum temporibus Antonini Pij, hoc est circa annũ Domini 150. Sed responderi potest, fuisse potius duos Iulios Maternos, quàm duos Ptolemæos: præsertim cùm hic qui scripsit de iudicijs nominetur Iulius Firmicus Maternus iunior id est posterior illo altero: quinetiam hic ipse Maternus sæpe Ptolemæi mentionem facit, hoc est in præfatione secundi libri, in cap. 32. & alibi etiam. His addo Ptolemæum in Geographia & in Almaiesto eandem supponere maximam solis declinationem vtpote gr. 23. min. 50. quinetiam in Geographia eandem seruat methodum in colligendis lateribus triangulorum, & angulorum magnitudinem, quam in Almaiesto sequitur, vt patet in vltimo capite primi huius libri. Sed quorsum tempus contero in comprobatione huius veritatis rationibus probabilibus ac coniecturis, si ipsemet auctor octauo libro huius Geographiæ confirmat apertè se conscripsisse Almaiestum vel magnam compositionem? dum ait: Verùm cùm in Mathematica compositione ostenderimus, quod & fixarum sphæra incidit in sequentia mundi circa Tropica & Aequinoctialia signa, & haudquaquam circa Aequinoctiales polos, sed circa eos, qui in medio sunt circuli per Zodiacum, quemadmodum & errantium. *Quod sanè fecit in tertio capite septimi libri Almaiesti: quamobrem puto neminem de re hac amplius dubitare.*

Quod postremò is auctor conscripserit etiam quatuor libros de Astrorum iudicijs, patet ex capite septimo, secundi libri Quadripartiti, vbi citat octauum librum magnæ compositionis. Et hæc sufficiant pro præsenti capite.

Auctoris intentio.

R*ESTAT tandem, vt dicamus, scopum seu intentionem huius auctoris in hoc opere fuisse non solùm ante oculos ponere veram posituram omnium partium terræ habitatæ cum debitis distantijs & sitibus, prout omnes regiones & loca ad inuicem seruant; verùm etiam instruere studiosum, vt firmis rationibus, ac regulis denuò absoluere poßit descriptionem vniuersalem vel particularem totius orbis, vel cuiuslibet partis ipsius. Nunc autem ad contextus explicationem accedamus.*

IN-

IN PRIMVM CAPVT PRIMI LIBRI ANNOTATIONES.

In quo differat Geographia à Chorographia.

GEOGRAPHIA imitatio est picturæ totius partis terræ cognitæ, &c. *Proponit primò auctor in huius capitis initio ipsius Geographiæ definitionem, dicens, Geographiā esse imitationem picturæ totius partis terræ cognitæ, cum ijs quæ sibi quasi vniuersaliter sunt annexa. Et dicit quidem imitationem picturæ, non autem picturam, quia pictura propriè est, quæ exprimit, & repræsentat sub oculis nostris omnes partes rei, à qua desumpta est: Geographia autem non ponit huiusmodi picturam omnium partium terræ cognitæ, verùm quidem describit vel in plano vel in globo omnia loca & partes principaliores, notando illa punctis quibusdam seu circulis, aut alijs huiusmodi signis, apud quæ scribit nomina illorum locorum, fluminum, lacuum, & montium, quæ tabulis signis repræsentātur; studens tamen vt hæc signa obtineant easdem distantias situs, & positiones tam inter se, quàm respectu cæli, quas habent illamet loca terræ, quæ talibus signis figurātur. Præterea aduertendum est, auctorem dicere totius partis terræ cognitæ, non autē absolutè vniuersi mundi, quia temporibus illius tota terra cognita non erat; sed solūmodò propè quarta pars, quæ continet gra. 80. secundùm latitudinem, & gra. 180. secundùm longitudinem, vt videri est in eiūs vniuersali descriptione: quinimò nec temporibus nostris totus mundus exploratus est, quamuis post Ptolemæum multo maior portio detecta sit nauigationibus & peregrinationibus solertißimorum hominum. Per partem etiam terræ cognitæ intelligere debemus non simplicem terram, sed simul flumina, maria, aliasvè aquas, quæ terram irrigant, & circumambiunt.*

Differt autem à Chorographia, &c. *Diximus Geographiam non curare describere exactè omnes res minimas ac particulares, quæ in terra sunt, easq; oculis nostris ad earum similitudinem repræsentare, quoniam hoc attinet ad aliam facultatem, quæ dicitur Chorographia, quæ vox deriuatur à Choros vel chora, quæ significat locum vel regionem, & à verbo grapho, quod describere significat. Vnde tantum valet dicere Chorographiam, quantum descriptionem loci vel regionis, id est vnius vrbis particularis, vel vnius territorij particularis, in qua notantur omnia oppida, pagi, montes, fluuij, lacus, & alia quæuis minima. Et hæc ipsa facultas ab alijs vocatur Topographia, quæ vox idem, quod supra significat, quia topos, locus interpretatur. Sunt tamen, qui hoc discrimen inter vtramque ponant, vt Chorographia versetur circa descriptionem linearem loci particularis, Topographia verò eundem locum verbis tantummodo, non autem signis describat. Differt igitur Geographia à Chorographia primùm in hoc, quod Geographus describit totam terram cognitam secundùm debitam quantitatem, proportionem, & dispositionem,*

quam habent partes principales illius tàm inter se, quàm respectu formæ totius terræ, & hæc facultas complectitur solummodo principaliora, veluti sunt sinus, promontoria, vrbes, nationes, populi, fluuij celebriores, stagna, lacus magni, montes celebriores, & omnia illa, quæ in suo genere præcipua sunt, & notabiliora. Sed Chorographus describit separatim omnes partes considerando quæuis minima, quæ sunt in illis, vt sunt montes magni, & parui, fluuij, torrentes, riuuli, oppida, vici, pagi, & talia, nullo habito respectu ad circumuicina loca, nec conferēdo ea cum vniuersæ terræ ambitu. Et hanc differentiam ostendit clarè Ptolemæus exemplo artis pictorum: nam volens pictor designare & repræsentare oculis nostris integrum caput animalis, designabit primùm lineamentis membra ipsius maiora & principaliora, vt sunt oculi, aures, nasus, os, frons, & alia huiusmodi, studens, vt vnumquodque ad aliud habeat debitam proportionem ac relationem, nec curabit forsan notare minima in vnoquoque illorum membrorum, quia non habebit locum competentem, vt hoc facere possit. Sed si idem pictor vellet pingere oculum tantummodo, vel aurem, poterit eam cōmodè adeò magnam delineare, vt exprimere poßit in illa omnem lineam, & quoduis minimum signum coloribus & adumbramentis conuenientibus, perinde ac si esset naturalis; quia hic non curat eam ita facere, vt correspondeat in magnitudine alijs partibus, & integro capiti. Ita pariter accidit Geographo, qui volens delineare partem aliquam terræ, vt exempli gratia Italiam, vel in globo vniuersali totius mundi, vel in tabula seu charta separatim, faceret illam omni ex parte aquis circundatam, præterquam ab occasu, vbi Germaniæ & Franciæ coniuncta est, & designaret illam cum extremitatibus sub forma ferè humani cruris cum fremore; notando in illa punctis, vel alijs signis maiorem locorum partem, & vrbium principalium, quæ in illa forma cadere poterunt. Sed Chorographus postea sumet quemuis locum principalem, vt verbi causa Patauium cum suo territorio, & designationem absoluet similem naturali, quantum magis poßibile erit, adumbrando debitis coloribus omnia loca, vt oppida, arces, villas, fluuia, montes, colles, nemora, & quicquid notatu dignum videbitur: nec in tali designatione vllam considerationem habebit aliarum ciuitatam, vel locorum principalium Italiæ, vel vniuersæ terræ.

Versatur autem Chorographia vt plurimum circa quale, &c. *Assignat hic Ptolemæus secundam differentiam, quæ est inter Chorographiam & Geographiam, dicens: Chorographum versari in descriptione qualitatis loci, & rerum accidentalium, quæ ibi sunt, id est describendo quæ pars sit culta, quæ inculta; vbi sunt arbores, vites; an terra sit arenosa, crassa, humida, saxosa, & talia: Geographus verò considerat quantitatem magis ob mensuram, scilicet & distantias, quæ habent loca tam inter se, quàm in comparatione vniuersæ terræ, & pariter etiam in comparatione ad cœlum, perpendendo sub quo parallelo, sub quo meridiano ponatur quilibet locus; præterea considerat etiam quodammodo qualitatem, id est figuram terræ, & cuiuslibet partis ipsius.*

Vnde illa quidem locorum eget pictura, &c. *Tertia differentia inter has duas facultates est, quod Geographia nihil indiget arte pingendi; Chorographia verò adeò hæc ars necessaria est, vt nemo poßit describere vrbes similes naturali in forma & figura, nisi fuerit pictor. Vnde cùm Geographia versetur circa delineamenta, & figura, videtur habere magnam confirmationē cum arte illa, quā Græci Ichnographiam*

graphiam vocant, quæ verſatur circa prima lineamenta alicuius ædificij vel alterius rei in ſuperficie aliqua facta, & hæc inuenta fuit, vt haberetur collocatio partium, & longitudo ac latitudo ædificij vel alterius operis. Ita pariter Chorographia aſſimilatur arti illi, quæ Græcis Sciographia vocatur, vel Scenographia, & hoc vmbris & continua ſymmetria vel proportione proponit ante oculos formam cuiuſcunque rei, tam planæ quàm eleuatæ, & eſt illa ars, quæ delineatur ager, vrbs, domus & ſimilia.

Quapropter illa quidem haudquaquam mathematico indiget inſtituto, &c. *Quarta & vltima differentia inter Chorographiam & Geographiam eſt. Quod huic neceſſaria eſt mathematicarum cognitio, vt clarè oſtendit Ptolemæus: illa verò mathematicis non indiget. Et hic Ptol. intelligit nomine mathematicarum Geometriam, Arithmeticam, & Aſtronomiam, quæ omnes valdè Geographiæ conducunt, nulla ratione habita perſpicuæ, quæ magnum ſolet præſtare auxilium arti pingendi, & conſequenter neceſſaria eſſet Chorographiæ, quando non inuenirentur excellentes pictores, qui ſola praxi abſq; vllo perſpectiuæ fundamento facerent pulcherrima opera naturæ ſimillima, qui tamen ſi perſpectiuæ regulas, & theoricam poßiderent, eorum opera facilius, & citius abſoluerent. Quod igitur Geographiæ neceſſaria ſit Mathematica affert rationem Ptol. dicens, Geographum conſiderare debere formam vel figuram terræ, magnitudinem ipſius, quomodo ſituetur quilibet locus reſpectu cæli, id eſt quo climata ponatur, ſub quo parallelo, & cui meridiano ſubijciatur: præterea quanta ſit magnitudo maximi diei artificialis & maximæ noctis illius loci: quæ ſint ſtellæ fixæ, quæ fiunt verticales, id eſt quæ tranſeunt per zenith capitis habitantium illo loco: quæ ſint ea, quæ oriuntur & occiduut in dicto loco, quæ omnia valde diuerſificantur ſecundùm varietatem locorum terræ, & tractantur quidem à Mathematico & Aſtronomo, à quo deſumit ea Geographus tanquam vera, & demonſtrationibus validis confirmata.*

Quæ cuncta ſubtiliſſimæ ac pulcherrimæ ſunt ſpeculationis, &c. *Decipitur hic Ruſcellius hunc locum exponens, quando putat, Ptolemæus dicere Geographiam auxilio mathematicarum notificare ſtellas ſixas verticales, & quæ continuò circunferuntur ſupra & infra caput, & malè hunc locum Italicè vertit. Cùm itaque Ptol. dixerit ſupra Geographiam indigere mathematicis ad explorandum ſitum & poßitionem cuiuslibet loci terræ reſpectu circulorum cæleſtium, atque etiam ad cognoſcendum quantitatem dierum, & noctium artificialium, quæ in illo loco contingunt, & quæ ſtellæ fixe incedant per verticem capitis, & quæ oriantur & occidant: confirmat hic, talia altißimæ & pulcherrimæ ſpeculationis eſſe, & quod humanis conſiderationibus, id eſt, obſeruationibus & rationibus mathematicis demonſtrari poteſt, quomodo naturaliter maneat cælum, nempe ipſum eſſe figuræ ſphæricæ, ipſum circumuolui quotidie ab Oriente in Occidentem, atque ipſum habere in ſui medio terram tanquam centrum. Et reddit rationem, cur hæc de cœlo oſtendi poſſint, dicens ipſum à nobis maiore ex parte videri poſſe, & quidem maiore ex parte, quia nullibi terrarum poteſt videri integrum cælum, præterquàm in locis Aequatori ſubiectis, vbi oriuntur & occidunt omnes ſtellæ, cùm poli mundi in horizonte iaceant. In quocunq; alio loco terræ, vbi poli mundi incidunt extra horizontem, id eſt, vbi vnus eleuatur, alter deprimitur, remanet ſemper vna pars cœli occultata, quæ nunquam*

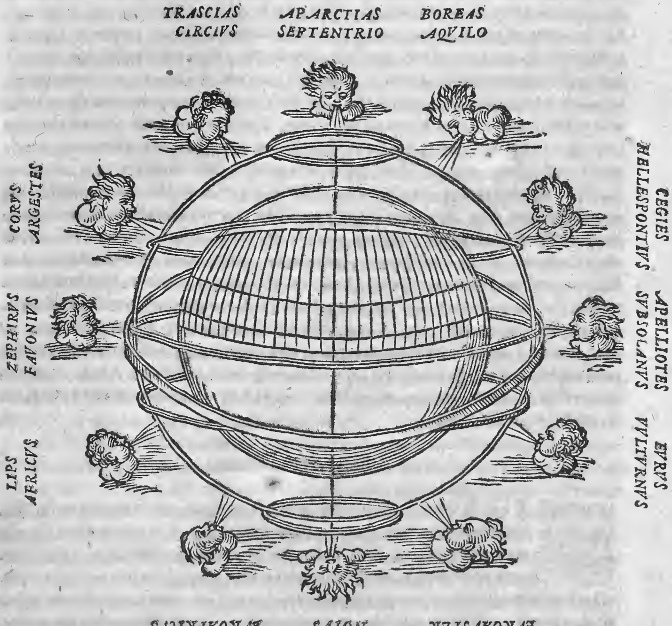
 videri

videri potest, & est illa; quæ comprehenditur intra circulum parallelum Aequatori, qui tangit horizontem, & continet polum mundi occultatum. Probatur igitur ab eodem Ptol. in secundo capite primi libri magnæ compositionis, non solùm motus: cæli ab Ortu in Occasum ex motu stellarum fixarum, sed etiam eius forma rotunda. Quo ad terram verò ait Ptolemæus nos non posse de ipsa certitudinem aliquam habere, quia non est poßibile videre ipsam totam simul nec maiore ex parte manendo in vno tantùm loco, velut fit de cælo, cùm ipsa nos non ambiat vt cælum: nec minus poßibile est vniuersam terram posse circumambi ab eisdem hominibus omni ex parte, vt inuestigari poßit eius longitudo ac latitudo. Benè verùm est, posse cognosci rotunditatem suam, & magnitudinem suam ab apparentijs; quæ in cælo fiunt, velut Ptol. facit in 3. capite primi libri magnæ constructionis, vbi demonstrat terram esse figuræ sphæricæ, & in quarto concludit ipsam sitam esse in medio vniuersi: in quinto autem ostendit terram esse instar puncti ad immensitatem cæli collatam. Pariter quoq; in sexto capite conuincit terram quiescere in medio vniuersi. Tandem vt finem huic capiti imponam, non prætereo dicere, Ptolemæum non absque ratione dixisse cognitionem stellarum fixarum verticalium, ac illarum, quæ oriuntur, & occidunt in omni loco, altißimam esse & pulcherrimam, quia admodum curiosa est, ac necessaria ad auræ mutationes perdiscendas, & cognoscendas, & calamitates, quæ in quolibet loco occurrunt, vt sunt pluuiæ, grandines, niues, venti, tonitrua, aquarum inundationes, annona, famis, pestis, terræmotus, mortalitas gentium, & similia, quæ omnia pendent, vt plurimum à varijs congreßibus planetarum inter se, & cum stellis fixis, atque à diuersitate ortuum & occasuum stellarum fixarum. Quantum valeant stellæ verticales cognosci potest ex capite decimo, supplementi Almanach Cardani, & à capite quarto, tabularum Bergensium Ioannis Stadij, nam illæ quæ semel in die euadunt perpendiculares illi ciuitati, vel loco, magnam habent vim & familiaritatem in illo loco, vt exempli gratia, caput Gorgonis, seu Medusæ, quæ est stella posita in gr. 21. Tauri cum latitudine gr. 23. Boreali, fit verticalis hoc tempore Toleti & Neapolis, quando igitur Saturnus, qui est planeta suapte natura frigidus transijt per medium cæli simul cum dicta stella ann. 1559. causauit illis in locis gelidam hyemem, ac asperrimam, vt narrat Stadius, quamuis alibi satis clemens, ac placida esset.

In caput secundum.

QVIS igitur finis sit eius qui Geographiam exercere velit, &c. *Vult hic Ptolemæus Geographiam habere sua principia & fundamenta, à quibus oritur & stabilitur, sine quibus nullo modo facere poßit, inter quæ principalius est Historia itinerum, quæ facta sint ab vno, vel pluribus hominibus peritis in scientia speculatiua, quæ obseruârint multa loca terrestria & maritima, nihil prætermittendo quod poßit huic descriptioni orbis conducere; subdit postea idem auctor, hanc historiam cognitionis locorum posse absolui duobus modis ab illis qui orbem peragrârunt vel Geometricè, vel Astronomicè. Geometrica cognitio pendet à dimensione distantiarum, quas loca adinuicem habent, obseruando præterea positionem locorum ac situm. Quæ mensura Geometrica fit mate-*

materialiter vel manualiter, id est perticis, aut chordis, aut passibus determinatæ & exactæ quantitatis: vel etiam mensuris temporis, veluti esset si consideraretur iter quod absoluere potest homo pedestri itinere in tot horis, vel equus, cùm prius exploratum sit iter ipsius ad horæ spatium, vel dimidiæ horæ, metiendo postmodum dictum iter aliqua pertica vel fune. Vel etiam considerando iter, quod conficere potest nauis in tanto tempore, habito tamen respectu velocitatis nauis, virium ventorum & motus aquæ. Pro locorum autem positione aut situ intelligendus est ille ventus, vel illa mundi pars, versus quam vnus locus respectu alterius inclinat: namq; imaginandum est, primum locum, ad quem aliorum fit collatio, esse veluti centrum circuli, in cuius circunferentia signatæ sint partes principales, seu plagæ mundi, nimirum Oriens, Occidens, Septentrio, & Meridies; vel venti principales, qui sunt duodecim secundùm antiquos, vt in hac tabula apparet.

Vnde discedendo ab illo primo loco, & progrediendo ad alium, oportebit illum laium locum reperiri vel præcisè in recta linea vnius harum plagarum mundi, vel vnius venti principalis: vel saltem recedet ab ipsa tot gradus, vtpote decem, duode-

cim

cim, siue plus aut minus. Quicunq; igitur describere voluerit aliquam regionem Geometricè, opus est non tantùm, vt sumat exactè interualla, quæ sunt inter loca describenda iuxta numerum stadiorum vel milliarium, sed etiam vt respiciat versus quam mundi partem, vel ventum vnus locus respectu alterius iaceat, quod sanè fieri nequit nisi explorata prius linea meridiana aliqua ratione, vt Ptolemaus dicit. Hic modus describendi regiones tractatur à nobis in 2.3.& 4. positione quarti libri de vsu Quadrantis & Quadrati Geometrici, ad quem locum remittimus curiosos, qui auxilio dictorum instrumentorum describere vellent regiones. Non ignoramus tamen posse describi aliquam regionem sumptis solis distantijs, quæ inter loca sunt absq; consideratione situs illorum respectu partium mundi, sicut etiam in prædictis capitibus docemus. Sed huiusmodi descriptio parum vtilis foret, quia nullam haberet similitudinem cum locis terræ, quæ repræsentare deberet: etenim quamuis esset proportionata illis respectu distantiarum, non tamen loca responderent suis veris sitibus mundi, nec sciremus vtrum vnus locus sit altero Orientalior, vel Occidentalior, vel Septentrionalior, vel Meridionalior. Præterea fieri potest alicuius regionis descriptio, non solùm sine cognitione partium mundi, sed etiam absq; mensuratione distantiæ locorum, quemadmodum dicemus in quinta propositione, quarti libri de dimetiendi ratione per Quadrantem, &c. & huiusmodi descriptio similis erit naturali, quia omnia illa loca notata illam et habitudinem, & proportionem ad inuicem seruabunt, quam habent vera loca: nihilominus talis labor parum vtilis erit Geographiæ, quia nunquam sciemus, quanta sit distantia inter duo loca, nec minus verum situm vnius loci respectu alterius, atq; hic modus seruiet potius ad describendum aliquod particulare territorium vrbis vel oppidi. Altera cognitio Astronomica, vel modus describendi regiones Astronomicè solet vocari Meteoroscopicus, quia vtitur instrumentis Meteoroscopicis, vt sunt Quadrans, Quadratum, Astrolabium, Armillæ, Torquetum, & alia similia, quibus capiuntur altitudines solis & stellarum & obseruantur apparentiæ cælestes, & opus est, secundùm hanc viam inuenire locorum longitudinem, id est distantiam meridiani, qui ducitur per quemlibet locum ab illo meridiano, qui ducitur per insulas Canarias, à quo incipit numeratio longitudinis terræ, secundùm Ptol. & maiorem Geographorum partem, atq; etiam altitudo poli, seu latitudo loci, id est quantum verticale punctum vnius loci distet ab Aequinoctiali circulo, seu quantùm eleuetur polus mundi apparens supra horizontem talis loci, quod idem est, vt suo loco dicemus, & docebimus etiam quomodo obseruari possit longitudo ciuitatum & locorum, & quomodo explorando sit poli altitudo.

Primum enim cùm necessarium existat, vt supponatur secundùm vtrunque modum, &c. *Supra diximus, non sufficere scire distantias, quas habent loca adinuicem, sed conuenit, etiam scire versus quàm mundi partem vnus locus inclinat respectu alterius, & hoc necesse est fieri tam in via Geometrica quàm in Meteoroscopica. Et ad hoc oportet inuenire instrumentis iam dictis lineam meridianam, cuius inuento traditur à nobis in prima propositione quinti libri nostri de vsu Quadrantis & Quadrati, quoniam cùm habebimus prædictam lineam meridianam, illicò cognoscemus omnes mundi partes vel ventos, quia linea meridiana ostendit ab vna parte Meridiem, & ab alia Septentrionem, & si intersecabitur dicta linea meridiana ab alia linea ad angulos rectos hac alia linea ostendet ab vna parte Orientalem*

talem plagam, & ab alia Occidentalem. Non prætermittam etiam dicere, quod quamuis Ptolemæus dicat, in via Geometrica omninò oportere vti instrumentis meteoroscopicis ad inueniendam lineam meridianam; & ope illius postmodum alias mundi partes, nihilominis nostris temporibus possumus satis commodè absque aliquo instrumenti sola pixide magnetica habere talem lineam meridianam, & reliquas mundi partes, vt notum est illis, qui pixide nautica vti sciunt. Aduertendum etiam est Ptolemæum intelligere hic per particulares inclinationes, gradus vel partes circuli, quibus remouetur aliquis locus à linea vnius partis vel plagæ mundi, quia non sufficit dicere, hæc vrbs respicis versus Leuantem, vel versus Ponentem, cùm paucæ sint, quæ præcisè has partes respiciant, sed plerumque declinant, vel in vnam partem, vel in aliam à dicta linea: vnde conuenientius est scire quod partes, vel gradus dicta loca recedunt à dictis partibus principalibus: scire autem conuenit Geographos, & Astronomos consueuisse integrum circulum in 360. gradus diuidere, atque 90. gradus à qualibet plaga denumerare ad aliam. Si autem hæc consideratio facienda est respectu octo ventorum principalium computabuntur gra. 45. sub vno vento ad alium. Itaque quando voluerimus describere veram inclinationem vnius loci respectu alterius, dicemus exempli gratia, ipsum recedere tot gradus à Septentrione vel ab alia plaga: aut etiam à Magistro, vel à Scirocco, vel ab alio vento, quemadmodum ex obseruatione cognitum fuerit.

Vbi postea Ptol. subdit, mensuram Geometricam locorum, quæ fit penes stadia, parum tutam esse pro habenda vera distantia locorum adinuicem, apertè concludere videtur, viam Geometricam esse in se admodum imperfectam, cùm exacta itinera tam terrestria quàm maritima, per mensurationem nunquam habere poßint ob tortuositatem, & flexibilitatem ipsorum, vnde necessaria est semper in illis quædam correctio, quæ fit iudicio demendo, scilicet, seu subtrahendo à tali mensuratione illam quantitatem, quam augere potest in prædicta distantia tortuositas, & inæqualitas itineris. Intelligendum tamen est, talem viam Geometricam esse parum tutam pro habenda vera mensura distantiarum, quæ inuenirentur à loco ad locum, quando non adesset impedimentum, sed incedere posset per directum iter, & scire etiam quanta sit dicta mensuratio proportione ad cœlum: verùm satis commodè deseruit ob quotidianum vsum, id est, pro cognitione itinerum & distantiarum locorum, vt sciri poßit quantum temporis absoluatur progrediendo à loco ad locum.

Quantum præterea attinet ad nauigationem, quamuis secundùm Ptolemæū difficilè sit posse indagare longitudinem itineris ob inæqualitatem nauis motum, qui à ventis pendet, qui modo debiles sunt, modò validi, nihilominus reperti sunt ingenioſi quidam viri, qui mensurare sciuerunt iter, quod quouis tempore nauis absoluit, tametsi moueatur interdum velocius, interdum tardius. Quinetiam Vitruuius docet pulcherrimum modum in capite 14. decimi libri suæ architecturæ aliquibus rotis quæ moueri debeant ad modum nauis, numerando reuolutiones ipsarum rotarum, quoniam hæ rotæ optimò ostendunt quantitatem itineris: nec refert vtrum nauis moueatur nunc velociter, nunc tardè, quia ita etiam mouebuntur rotæ.

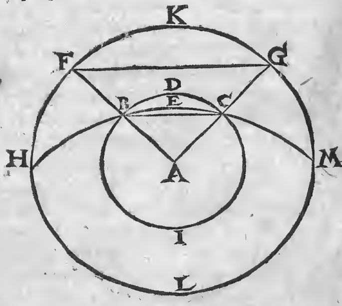
Remanet dicendum circa hunc locum, Ptolemæum hic & alibi vti semper in mensura terræ stadijs, quæ mensura est Græcorum, constatq́; stadium ex passubus 125. vt ait Columella in primo capite quinti libri, id est, pedum 600. nam passus

est

est sex pedum. Milliare autem (quæ mensura hodie communiter in vsu est) octo complectitur stadia, id est, mille passus, vel 5000. Romanos pedes, loquendo nimirum de milliaribus Latinis & nostris Italicis; nam datur etiam milliare Germanicum quadruplo maius Italico.

Insuper licet distantia quædam inter duo loca emensa, &c. *Facit comparationem Ptolemæus hoc in loco inter has duas vias seu modos describendi terram, nempe Geometricum & Meteoroscopicum, & anteponit modum Meteoroscopicum alteri modo ob vtilitatem & certitudinem illius: quoniam mediante hac via, quæ vtitur instrumentis Meteoroscopicis, haberi potest directa & exacta distantia, quæ est inter duo loca. Quæ quidem secundùm viam Geometricam haberi nequit, vt superius diximus. Prætereaetiam cognosci potest situs cuiuscunque loci respectu Aequinoctialis, & polorum mundi, qui secundùm viam Geometricam nisi largo modo sciri posset. Tandem secundùm viam Geometricam non possumus indagare ambitum totius terræ: sed tantùm secundùm viam Meteoroscopicam, vt infra dicemus.*

Sufficit etiam supponere ambitum telluris in partes quotquot contulerimus, &c. *Ptol. hic & alibi supponit, distantias inter duo loca debere accipi secundùm maximum circulum terrestrem, qui per dicta duo loca transit: ratio autem est, quoniam huiusmodi distantia breuior est quacunque alia, quæ sumi posset inter eadem duo loca secundùm alium minorem circulum. Quod quidem nunc demonstrare intendimus. Sint in terræ superficie duo loca B, & C, per quæ duo transeant circuli, nempe maior H B C M, & minor B D C I. Dico igitur breuius iter inter duo dicta loca confici per maiorem circulum H B C M, quàm per minorem circulum B D C I. Sumatur centrum minoris circuli B D C I, ex prima tertij Elementorum Eucl. quod sit A. quo per punctum B ducatur recta A B F æqualis semidiametri maioris circuli H B C M, & centro eodem A, interuallo verò A F alius describatur circulus H F M L, qui æqualis erit maiori circulo H B C M ex prima def. tertij Elem. Eucl. cùm horum amborum circulorum semidiametri sint ex constructione æquales. Deinde alia recta linea à centro A per punctum C ducatur vsque ad G punctum circuli H F M L. Ducantur postremò duæ aliæ rectæ F G, B C. Quoniam igitur tres anguli trianguli A B C æquales sunt*

ex 32. primi Elem. Euclidis tribus angulis trianguli A F G, si tollatur communis angulus ad A, relinquentur duo anguli A B C, A C B æquales duobus angulis A F G, A G F sunt autem tam duo anguli A F G, A G F, quàm duo anguli A B C, A C B inter se æquales, ex quinta primi Eucl. ob æqualitatem tàm linearum A F, A G, quàm linearum A B, A C. Quare prædicta triangula erunt æquiangula, & per 4. sexti Eucl. lateribus proportionalia. Vnde recta A F eandem

eandem habebit rationem ad rectam A B, quam habet recta F G ad rectam B C. Sed quam rationem habet recta A F ad rectam A B, eandem habet integra circunferentia H F M L ad integram circunferentiam B D C I, cùm circuli inter se eandem habeant rationem, quam eorum diametri vel eorum semidiametri, vt demonstratur à Pappo Alexandrino prop. 22. octaui libri, igitur ex vndecima quinti Euclidis circunferentia H F M L eandem habebit rationem ad circunferentiam B C D I, quam habet recta F G ad rectam B C. Præterea quoniam duo arcus F K G, B D C referuntur ad eundem angulum ad A, erunt ex vltima defin. tertij Elem. Eucl. inter se similes: quocirca proportio arcus F K G ad integrum suum circulum H F M L eadem erit quæ arcus B D C ad integrum suum circulum BDCI, & cõsequenter proportio rectæ F G ad rectam B C erit eadem, quæ arcus F K G ad arcum B D C. Cùm verò circuli H F M L, & H B C M sint ad inuicem æquales, vt supra diximus, & linea F G sit maior quàm linea B C, erit etiam arcus F K G maior arcu B E C ex 28. tertij Elem. Quare per sextam prop. sinuum Peurbachij, vel per septimam primi libri Epitomatis Regiomontani super Almaiestum erit maior proportio arcus F K G ad arcum B E C, quàm proportio subtensæ F G maioris circuli ad subtensam B C minoris. Et quia, vt supra fuit ostensum, proportio lineæ F G ad B C lineam eadem est, quæ arcus F K G ad arcum B D C; idcirco dictus arcus F K G maiorem habebit proportionem ad arcum B E C, quàm ad arcum B D C. Quare per secundam partem decimæ quinti Elem. Eucl. circunferentia B E C minor erit quàm circunferentia B D C; sed dictus arcus seu circunferentia B E C est maioris circuli per duo loca terræ B, & C transeuntis; igitur breuius iter, quod à loco ad locum confici potest, fiet iuxta circunferentiam maioris circuli per dicta loca incedentis. Quod erat demonstrandum.

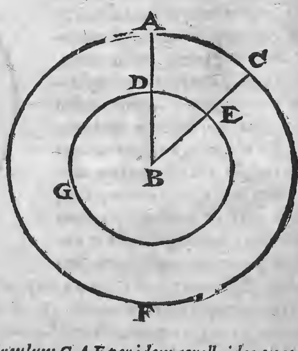
Porrò sciendum est, Geographos distribuere maiorem circulum terrestrem in 360. gradus, quemadmodum etiam cœlestis quilibet maximus circulus distribuitur. Vnde hac ratione dicetur, tantam esse distantiam inter duo loca, quot sunt gradus maioris circuli terrestris inter dicta duo loca intercepti. Sed hæc diuisio non confert ad habendum interuallum inter duo loca secundùm stadiorum vel milliariorum computationem, quibus itinera metimur; nisi primùm inueniremus, quot milliaria, vel stadia maximus terrestris circulus contineat, metiendo scilicet distantiam aliquam directam secundùm maiorem circulum acceptam, qui in terræ superficie describitur, & huius quidem sumendo rationem ad maximum cœlestem circulum, vt in sequenti capite fusius tradetur.

Cùm enim ex Mathematicis præsupponatur, continuam & terræ & maris superficiem, &c. *Non possumus circa ambitus totius terræ mensuram quicquam dicere, nec minus circa interualla, aut distantias locorum particularium inter se, nisi prius cognoscatur, cuiusnam figuræ seu formæ sit terra cum aqua sibi annexa. Quamobrem duo hic Ptolemæus supponit, hoc est terram cum aqua in modum globi formari, cuius superficies continua est ad instar sphæricæ superficiei: deinde hunc globum terræ & aquæ idem centrum possidere cum cœlo ipso. Quæ duo ab eodẽ Ptol. probata ac demonstrata satis sunt in primo lib. Magnæ ipsius compositionis seu Almaiesti, vt non esset ipsi opus ea hic denuò repetere. Post Ptol. Theon quoq; Alexandrinus easdem conclusiones demonstrationibus Geometricis confirmat in comm. primi libri*

eiusdem Ptolemæi, similiter etiam ad terræ & aquæ rotunditatem comprobandam quædam affert Plinius argumenta efficacia in 2. lib. de cœlo & mundo à cap. 64. vsq; ad cap. 72. Et idem quoq; probat cap. 69. eiusdem libri terram obtinere medium vniuersi locum. Præterea apud Io. de Sacrobosco in suo opusculo de sphæra, & eius commentatores hæc diffusè satis pertractantur, ad quos auctores lectorem remittimus, hoc tamen aduertentes, quod quando dicimus, globum terræ & aquæ esse rotundum, non debemus intelligere, ipsum esse perfectè rotundum, quemadmodum est cœlum, vel aliquis globus torno fabrefactus; si quidem montium altitudines, vallium profunditates, & camporum planities, quæ in superficiæ terræ sunt, inæqualem re vera ipsius terrestris globi superficiem respectu nostri reddunt; nihilominus hæc omnia ad immensitatem terræ collata nihil impediunt, quominus talis terræ, & aquæ globus rotundus sit, ac talis appareat secundùm cœlestes apparentias: etenim rectæ lineæ omnes, quæ educerentur à centro terræ ad quamlibet partem superficiei ipsius, essent penè æquales, insensibiliterq; inter se different. Quinimò nec necessaria erat exacta sphærica superficies terræ, quemadmodum est ipsius cœli, quia terra persistit, & cœlum continuò circa eam aßiduè mouetur. Quod autem si superficies terræ intersecetur, vt ait Ptolemæus, ab aliquo plano per centrum terreni globi ducto, linea, quæ fit in superficie ipsius terræ in communi intersecatione, sit circuli maioris circunferentia, demonstratur à Theodosio Tripolita in prima prop. primi sphæricorum.

Præterea ait etiam Ptol. quod si in dicto plano intersecante globum terræ ductæ fuerint à centro duæ lineæ vsq; ad concauam cœli superficiem, hæ quidem lineæ comprehendent duos similes arcus inter se, quorum vnus erit cœlestis circuli, alius terrestris, & quilibet istorum habebit ad integrum suum circulum eandem proportionem, quam habet alter. Quod hac demonstratione confirmabimus.

Sint duo circuli in eodem plano, nempe E D G in superficie terræ, & C A F in concaua cœli superficie, & eductæ sint à centro terræ B duæ lineæ B A, B C vsq; ad cœlestẽ circulum; dico hasce lineas comprehendere duos arcus similes, nempe E D, C A, hoc est tantã proportionem esse arcum E D integri sui circuli terrestris E D G, quanta est arcus A C respectu circuli cœlestis C A F. Cùm igitur angulus E B D ad quatuor rectos, qui comprehendunt totum circulum, habeat eandem proportionem, quam habet arcus E D oppositus dicto angulo, ad integram circunferentiam E D G per secundũ coroll. 33. sexti Elem. Eucl. cumq; etiam angulus C B A, qui idem est cum angulo E B D habeat eandem proportionem ad eosdem quatuor

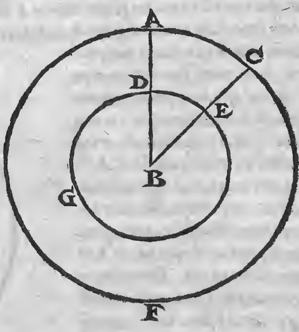

rectos, quam habet arcus C A ad integrum circulum C A F per idem coroll. ideo ex 11. quinti Elem. arcus E D habebit eandem proportionem ad integrum arcum E D G, quam

quam habet arcus C A *ad integrum arcum* C A F. *Quare similes sunt dicti arcus* ED, C A, *quod demonstrandum proposuimus.* Hoc *idem concludi potest de duobus angulis æqualibus, qui comprehendent arcus similes duorum inæqualium circulorum.*

In tertium caput.

QVi ante nos fuerunt non solùm rectam aliquam distantiam, &c. *In hoc tertio capite Ptol. tradit primò modum à priscis Geographis obseruatum adinueniendi ambitum totius terreni globi, mediante directa distantia inter duo loca sub eodem Meridiano iacentia, qui talis est. Obseruet quis in vno loco poli eleuationem vel per Quadrantem sicut docuimus in prop. septima, & octaua, quinti libri nostri operis de vsu Quadrantis: vel etiam per aliud quodcunq; instrumentum. Deinde incedat sub eodem Meridiano recto itinere, donec cognoscat eleuationem poli maiorem, vel minorem esse vno gradu, vel dimidio, vel alia quantitate sensibili: nam necessariò progrediendo sub eodem Meridiano continuò poli eleuatio variatur. Minorem verò poli eleuationem ex maiore demat, vt innotescat differentia eleuationis poli inter illa duo loca, seu mauis differentia punctorum verticalium vtriusq; loci. Metiatur quoq; interuallum inter vtrunq; locum, vt cognoscantur stadia vel milliaria itineris inter ea: deinde multiplicabit hanc distantiam per numerum graduum integri circuli, nempe per 360. & productum per polarem differentiam diuidat: sic enim consurget numerus ambitus totius terreni globi. Sed ob clariorem huius rei intelligentiam sit in sequenti figura circulus* A C F *Meridianus cœlestis, & circulus* DED *sit maximus terrestris circulus ipsi cœlesti Meridiano subiectus in eodem plano. Sit verò* A *verticale punctũ prioris loci* D *in terra,* C *autem sit verticale punctum alicuius loci existentis in* E. *Obseruatum deinde sit iter inter dicta duo loca* D, *&* E, *cui respondet in Meridiano arcus* A C, *& varietas punctorum* A, *&* C. *Dico igitur prædictam distantiam terrestrem* D E *habere eandem proportionẽ ad integrum ambitum terrestris circuli* D E G, *quam habet arcus cœlestis* A C *ad integrum Meridianum* A C F, *quia arcus,* D E, A C *similes sunt, vt demonstrauimus in fine præcedentis capitis. Sunt autem hic tres numeri noti, nempe arcus* A C, *differentia scilicet polaris seu punctorum verticalium, arcus* D E *distantiæ scilicet itineraria duorum locorum* D, *&* E, *& totus arcus* A C F *grad. 360. vnde ex aurea regula notificabitur etiam totus arcus* D E G. *Hac itaq; ratione* Ptolemæus *adinuenit, circuitum vniuersæ terræ esse stadiorum 180000. tot enim stadia ponit capite septimo, quinti libri huius voluminis, & hæc quidem faciunt milliaria nostratia 22500. vel Germanica 5625. Nam vnicuiq; gradui deprehendit conue-*

nire

nire stadia 500. quæ faciunt milliaria Italica 62. cum dimidio, vel quindecim Germanica cum quinq; partibus octauis vnius milliaris.

Eratosthenes, vt recitat Cleomedes in primo ipsius libro capite de terræ magnitudine, alia via parum ab hac diuersa inuestigauit terrenum ambitum continere stadia 250000. is enim obseruauit varietatem meridianæ vmbræ, quæ contingit duobus in locis sub eodem Meridiano sitis, quæ sunt Alexandria AEgypti, & Syenes, quæ duo loca inuenit differre 50. circuli cœlestis parte, ac distare stadijs 5000. quæ quidem stadia in 50. multiplicata, dant terrenum ambitum stadiorum 250000. Plinius verò cap. 108. secundi libri de cœlo maiorem stadiorum summam ponit de sententia ipsiusmet Eratosthenis, vtpote stadia 252000. quia singulis gradibus meridiani 700. stadia aßignat, quamuis secundum Eratosthenem sint tantummodo 694. cum quatuor nonis partibus vnius stadij. Idem Plinius ait, Hipparchum addire huic numero stadiorum Eratosthenis in ambitu terræ prope viginti quinque millia stadia. Vnde iuxta eum erit terrenus ambitus stadiorum 277000. Sunt tamen, qui velint inter hos auctores nullam dari re vera differentiam, nisi quod stadia Hipparchi minora aliquanto sunt stadijs Eratosthenis. Tribuit autem Hipparchus singulo cœlesti gradui stadia 774.

Præterea inueniri potest ambitus totius terræ ex obseruatione altitudinis Meridianæ alicuius stellæ fixæ cognitæ: Nam si sumpta fuerint duo loca sub eodem Meridiano, quorum distantia itineraria pateat: deinde obseruata fuerit Meridiana altido eiusdemmet stellæ in ambobis locis: ex differentia Meridianæ altitudinis stellæ, quæ ad vtrunq; locum consurgit, & ex data itineraria dictorum locorum distantia innotescet ambitus integer vniuersæ terræ: Hac via Poßidonius inuestigauit ambitum terræ stadiorum 240000. vt recitat Cleomedes in eodem loco supra citato; is enim elegit duas vrbes eidem ferè meridiano subiectas, nempe Alexandriam AEgypti, & Rhodum, in quibus obseruauit diuersitatem altitudinis Meridianæ splendidißimæ illius stellæ in Argo naui, quæ communiter vocatur Canobus, & deprehendit quidem hanc stellam, quæ toti perpetuò Græciæ sub horizonte occultata latebat, inde progredientibus versus Meridiem in Rhodiensi finitore primò se conspiciendam exhibere, exiguo tamen momento, ceu stringens horizontem, moxq; sub ipso demergi. Sed in vrbe Alexandriæ, quæ longius in Meridiem recedit, sub eodem Meridiano, stella eadem longiore mora lucet, atq; altius supra horizontem attollitur, vtpote 48. integri Meridiani parte, seu gradibus 7. cum semisse. Vnde quantus est arcus Meridiani à Canobo ad horizontem Alexandriæ respectu cœlestis Meridiani, seu integri circuli cœlestis, tantum est interuallum Rhodi & Alexandriæ, seu portio terrestris maximi circuli per vtrunq; locum ducti respectu ipsius maximi terrestris circuli. At interuallum illud dimensum fuit complecti 5000. stadia, quæ si in numerum 48. fuerint ducta, producent ambitum maximi circuli terrestris stadiorum 240000.

Non præteribo dicere, Franciscum Maurolicum alium tradere etiam modum in suis dialogis Cosmographiæ, ad cognoscendum terrenum ambitum, qui sanè & si ingeniosus ac subtilis valdè sit, nihilominus suas habet difficultates, ob visus nostri imbecillitatem, qui ex quouis sublimi monte difficilè discernere potest vltimum terræ visæ terminum, quod sanè in illo negotio requiritur.

Vnde

Vnde si etiam non per polos circulum secundum dimensam, &c. *Asserit in his verbis Ptolem. quod quamuis duo loca, quorum distantia itineraria nota est, non sub eodem inciderint Meridiano, nihilominus explorari poterit per ea terrestris circuli ambitus: sed secundùm hanc rationem opus est cognoscere portionem maximi circuli inter duo illa loca intercepti. Quod quidem fiet, si explorauerimus altitudinem poli vtriusq; loci, & angulum positionis, quo vnus locus ab alterius meridiano distat: sic namq; triangulum conformabitur sphæricum, cuius duo latera nota erunt, tanquam complementa latitudinum duorum assumptorum locorum ad quadrantem, cum angulo ab ijs comprehenso, qui vocatur positionis angulus, & determinat differentiam longitudinis vtriusq; loci. Ex his enim datis cognoscetur tertium latus in dicto triangulo, quo duo loca secundùm magni circuli portionem inter se differunt. Sed hunc modum docebimus in nostro opusculo de Triangulis sphæricis, quod propediem in lucem emittemus, in quo plenè noua methodo de huiusmodi triangulis pertractabimus, adhibitis quibusdam tabulis à nobis fabrefactis, in quibus solo laterali ingressu omnium sphæricorum triangulorum & latera & anguli facillimè, ac promptissimè haberi poterunt. Ibidem quoq; quicquid ad Geographicum negotium attinet, abundè tradetur. Præterea etiam Quadrantem Meteoroscopicum in eodem volumine edemus, cuius vsus iucundissimus erit non tam ad Triangulorum sphæricorum omnium dimensiones ac calculationes promptè eliciendas, quàm ad Geographicas omnes, ac totius primi mobilis operationes absoluendas.*

Idem nobis patebit, si per instrumentum quo sublimiora, &c. *Affirmat Ptolem. posse facillimè sciri prædicta, ac alia insuper multa auxilio Meteoroscopici cuiusdam instrumenti ab ipso elaborati, cuius fabricam ab eodem auctore traditam non habemus. Regiomontanus tamen putauit, se eum indagasse, atq; tradidit cuiusdam Meteoroscopij compositionem in Armillaris sphæræ formam extructi, docetq; per eum non iniucunda quædam circa latitudines ac longitudines locorum, ac circa terrestres dimensiones, vt apud ipsum videre est.*

Non alienum à proposito mihi videtur, docere nunc, quomodo ex cognito terreno ambitu possimus indagare eiusdem terræ diametrum seu profunditatem: aream seu capacitatem totius maioris terrestris circuli: quanta sit superficies conuexa totius terreni globi: & demum quanta sit eiusdem globi seu pilæ soliditas.

Diameter itaq; seu terræ profunditas sic inuestigatur. Subtrahe à numero ambitus terræ vigesimamsecundam partem, & remanentem numerum per 3. diuide, & quod exibit, erit diameter ipsius globi. Demonstrat enim Archimedes in libello de circuli mensura, proportionem circunferentiæ ad suam diametrum esse triplam sesquiseptimam ferè, id est sicut 22. ad 7. Vnde posset etiam multiplicari ambitus terrestris per 7. & productum diuidi per 22. nam colligetur etiam idem numerus diametri. Quamobrem cùm ex Ptolem. sit terræ circuitus stadiorum 180000. multiplico hunc numerum per septem & prouenit numerus 1260000. qui per viginti duo diuisus, dat terræ diametrum stadiorum 57272. cum octo vndecimis, quæ faciunt milliaria 7159. & semidiameter erit stadiorum 28636. cum quatuor vndecimis, quæ faciunt milliaria 3579. cum dimidio ferè. Contra verò si quis notam habuerit diametrum terræ, vt contingit in modo à Maurolico tradito, multiplicabit illam per 22. & productum diuidet per 7. nam sic proueniet integer terrenus ambitus. Scribit Plinius

cap. 109. secundi libri de cœlo & mundo inuentam fuisse in Dionysiodori sepulchro epistolam, quam viuentibus scribebat, affirmans se inuenisse à sepulchro ad infimam terræ partem esse stadia 42000. secundùm quam computationem congruerent terreno ambitui stadia 264000.

Superficies seu capacitas maioris terrestris circuli indagatur sic. Multiplicetur terræ semidiameter in medietatem circunferentiæ, seu ambitus terræ: Siue etiam multiplicetur integra diameter per quartam circunferentiæ partem, quia sic producetur area, seu capacitas dicti circuli terrestris. Nam probat Archimedes, rectangulum comprehensum sub circuli diametro, & sub circunferentia circuli extensa quadruplum esse ad aream circuli. Ex itaq; terræ diameter stadiorum 57273. ferè, quæ multiplicata per 45000. stadia competentia quartæ parti totius circunferentiæ terrestris, producunt aream maioris circuli terrestris 2577285000. stadiorum. Pariter etiam si multiplicabitur terræ diameter milliarium 7159. in quartam circunferentiæ partem, nempe in milliaria 5625. inuenietur area prædicta milliarium 40269375.

Superficies porrò conuexa totius globi terrestris habebitur quadruplicando aream maioris circuli. Etenim Archimedes probat 31. prop. primi libri de sphæra & Cylindro superficiem sphæræ cuiuslibet quadruplam esse ad maximum in ea circulum. Alio etiam modo producetur dicta conuexa superficies, nimirum ducendo diametrum in totam terreni globi perisphæriam; cùm enim Archimedes demonstrauerit, rectangulum sub semidiametro circuli, & sub quarta parte ambitus eiusdem æquale esse areæ circuli; quadruplum igitur huius erit rectangulum sub diametro, & toto ambitu circuli comprehensum, & proinde æquale erit conuexæ superficiei globi. Est itaq; superficies totius terræ & aquæ iuxta hos modos stadiorum 10309140000. vel milliarium 161077500.

Postremò soliditas totius terrestris globi terræ, & aquæ definietur multiplicando semidiametrum ipsius in tertiam superficiei totius sphæræ partem. Nam rectangulum solidum à sphæra semidiametro, & à tertia eius ambitus parte extructum æquale est ipsi sphæræ. Vel alijs etiam modis habebitur, quos recenset Peucerus in libello de dimensione terræ. Ex his itaq; concluditur, soliditatem totius terreni globi esse stadiorum 98405895870000. vel milliarium 192192303750.

In quartum caput.

INSTRVIT hoc in capite Ptolemæus Geographum, qui vniuersum orbem cognitum describere intendit, seu etiam particularem aliquã regionem; proponens ei, vt primò ea accipiat loca tanquam fundamentum, quæ à præstãtibus artificibus cœlestibus apparentijs obseruata sunt, vt scilicet horum locorum longitudines per defectus solares, vel lunares; latitudines verò per organa Astronomica exploratæ sint. Quibus deinde alia loca adnectere debet, quæ vel ex historijs, vel ex solis peregrinationibus, aut alijs quibuscunq; rationibus obseruata sunt; ita tamen vt tàm horum, quàm illorum priorum situs & positiones cum veris eorum sitibus, & positionibus quàm maximè congruant. Testatur præterea Ptolem. paucos ex antiquis obseruasse locorum longitudines

dines per Eclipses, & vnam tantùm commemorat obseruationem duorum locorum per lunarem Eclipsim factam, quæ quidem conspecta fuit Arbelis oppido Assyriæ horæ quintæ noctis, Carthagini autem hora secunda. Ex qua quidē obseruatione clarè elicitur differentia longitudinis horum duorum locorum, hoc est quot gradibus Aequatoris alter ab altero recedat versus Ortum, vel Occasum, dando scilicet cuilibet horæ quindecim Aequatoris gradus. Cùm autem temporis differentia, quæ inter hæc duo loca intercedit, sit horarum trium, different vtique inter se grad. 45. secundùm longitudinem. Quare Ptol. statuit longitudinem Arbelarum grad. 80. & Carthaginis grad. 34. min. 50. Simile exemplum recitauit. Plinius cap. 70. libri secundi de cælo & mundo ad confirmandam terræ rotunditatem, dum ait, Arbelis oppido Assyriæ conspectam fuisse eclipsim lunæ hora secunda noctis, quæ eadem in Sicilia conspecta est in noctis exordio. Cùm igitur Arbela, vt diximus superius, longitudinem habeat grad. 80. erit vtique Syracusæ longitudo grad. 50. si vera est hæc obseruatio, vt differentiæ longitudinis inter hæc duo loca sit gra. 30. qui competunt duabus horis. At Ptol. notat Syracusarum longitudinem gr. 39. cum dimidio.

Cæterùm doceamus nunc, quomodo vrbium ac locorum longitudines explorentur. Prisci Geographi vnam tantùm nobis reliquerunt viam per lunares Eclipses, quā omnes ferè communiter, & certiorem sequuntur: etenim cùm luna eodem temporis momento vbique obscuretur iuxta diuersas ipsius temporis supputationes ratione diuersitatis Meridianorum contingentes, ipsorum Meridianorum cognoscitur diuersitas. Nam lunaris defectus duobus diuersis in locis videbitur aut eodem momento, & tunc ambo loca sub eodem existunt Meridiano, nec vlla inter ea erit longitudinis differentia; aut in vno loco videbitur citius, in alio tardius: & tunc ille locus, vbi apparebit citius, id est, vbi numerabuntur pauciores horæ, erit altero Orientalior. Sed aduertenda nonnulla sunt, nempe quod in obseruanda Eclipsi vel principium eius in vtroque loco obseruandum est, vel medium; consulendo scilicet Ephemerides vel Astrologicas tabulas: sed tutius est obseruare initium totalis obscurationis, vel initium recuperationis luminis in totali Eclipsi, quæ accidit cum mora. Deinde tūc momentum temporis cognoscendum est vel per horologium aliquod exactissimè confectum, vel potius per altitudinem alicuius stellæ fixæ.

Præter hanc aliæ traduntur viæ ab artificibus pro inueniendis locorum longitudinibus: hoc est, vel per machinam horariam, vel per horologium portatile, vel per motum verum lunæ, atque etiam per aliquam stellam fixam, quæ vltra quinque gradus latitudinem ab ecliptica non habeat, vt tradit Vernerus, & post eum Orontius in peculiari libello, quem de inuenienda locorum longitudine inscripsit; aut etiam auxilio magnetis iuxta variabilem ipsius à Meridiano Declinationem, quemmodum tractarunt Liuius Sanutus in sua Descriptione Africæ, & Ioan. Baptista Porta in sua Magia Naturali postremò impressa. Sed hæ omnes viæ difficiliores ac obscuriores sunt, in quibus exiguus error maximam in longitudine differentiam parit.

Postremò etiam cognosci facillimè potest longitudinis differentia ex data longitudine vnius loci, & angulo positionis, sub quo alter locus conspicitur, cum interuallo itinerario vtriusque loci, de quo alibi dicemus. Non ignorandum tamen est, duplex dari initium longitudinis apud Geographos; vnam quidem ab insulis Canarijs, vt apud

apud Ptolemaeum & vetustiores Graecos Geographos, quod communiter sequimur: alterum à termino Occidentis noto & incognito, nempe à littore citimo Oceani Occidentalis, quod à columnis Herculis vltro citroq; in Austrum & Septentrionem exporrigitur, & sub vno quasi Meridiano gradus latitudinis 30. complectitur: quod sanè initium Abilfedea Maurus insignis Geographus cum Arabibus ferè omnibus sequitur. Vtriusque autem initij differentia decem graduum computatur, vt notat commentator Alfragagni.

In quintum caput.

ADMONET *rectè in hoc capite Ptol. Geographum in designandis regionum ac prouinciarum limitibus, atq; particularibus locis in illis imponendis, vt recentiorum scriptorum historias veras suscipiat, reijciendo ea, quae fabulosa sunt. Quod sanè nulla aliave causa factum ab ipso fuit, nisi quia videmus continuò mutationes & alterationes insignes in ipsis regionibus contingere, atq; etiam in vrbibus, territorijs, ac populis: nam intereunt vrbes ac regna ipsa florentissima & imperia, necnon etiam regiones incultae, inhabitataeq; successu temporis coluntur ac inhabitantur: Quinimò quotidie regiones cognitae melius explorantur, & nouae regiones ac terrae partes de nouo innotescunt: nam post Ptolemaeum praeterquam quod insignis mutatio in imperijs, regnis, ac dominijs facta est, multae etiam amplissimae orbis partes detectae sunt, ac perlustratae, vt omnibus ferè patet.*

In sextum caput.

PRAEPONIT *hic Ptolemaeus Marinum Tyrium caeteris omnibus Geographicis scriptoribus, qui ad illam vsq; aetatem floruerunt, atq; illum partim commendat, partim etiam carpit, & reprehendit, nimirum quia in orbis designatione plures commiserit errores, quippe qui & malè vsus fuerit historijs antiquis, accipiendo scilicet ab eis, quae minus vera sunt, ac minus fide digna: deinde Marinus inconcinnè longitudinem terrae ac eius latitudinem determinat. Sic quoq; in describendis regionibus fines earum ineptè assignauit, & demq; in docendo orbis designationem in plano maximè hallucinatus fuit, vt ex ipso Ptolemaeo in sequentibus capitibus apparebit.*

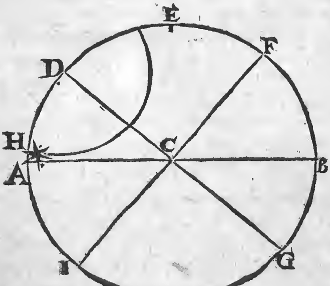
In septimum caput.

EXAMINAT *hoc in capite Ptol. Marini rationes, ac fundamenta, quibus probare nititur longitudinem, ac latitudinem vniuersi orbis habitati, & primò quidem proponit, quid Marinus de vniuersae terrae habitatae latitudine senserit, dicens ipsum definiuisse vltimum latitudinis Borealis orbis terminum in parallelo ducto per Thyle insulam, quem ab AEquinoctiali in Boream ait distare grad. 63. Quod sanè à Ptolem. ipso confirmatur, & pro*

verò assumitur. Iacet autem Thyle insula supra Scotiam, & insulas Hebrides, ac Orcades ad Septentrionem & Ortum, vocaturq; hodie Schetlandia, & nautis Thylinsel. Deinde refert, eundem Marinum vltimum parallelum terræ cognitæ ab Austro locare sub tropico Hyberno, qui grad. ferè 24. ab Aequatore in Austrum recedit, quem quidem parallelum ducit per Agysimbam regionem Aetiopiæ, & per Prassum promontorium. Et in hoc quidem Marinus à Ptolemæo reprehenditur ac emendatur, qui hunc parallelum gradibus tantùm 16. minut. 25. ab Aequatore in Austrum distare affirmat infra cap. decimo. Vnde cognitæ terræ latitudo non est gr. 87. vt Marinus censuit, sed tantummodò gra. 80. vt ex Ptol. patet.

De Agysimbæ regionis situ dubium est apud recentes auctores. Nam Mercator constituit eam citra Aequatorem in Nigritarum solo: Sed Sanutus, cui magis hac in re fides præstantia est, collocat eam vltra Aequatorem, in regno Benomotaxæ, seu Monopotapæ, vultq; hodie extare ædificium Simbaoe vocatum. Prassum verò promontorium hodie putatur esse caput Mozambique, quod situm est in Aethiopia inferiore, seu exteriore vltra Aequatorē gradibus circiter 12. Vnde recentiores hunc Australissimum antiquorum parallelum contraxerunt grad. 4. cum dimidio, ex quo patet, latitudinem terræ habitatæ antiquorum non fuisse gra. 80. vt Ptol. censuit, sed gra. tantummodo 75.

Præterea recenset Ptolem. cælestes apparentias, quibus Marinus vtitur ad confirmandam terræ latitudinem ab ipso definitam, quibus diligenter examinatis concludit, nullam ab ipso Marino afferri obseruationem cælestem, qua conuincere possit dari vltra Aequatorem versus Austrum habitationem; quoniam nulla huiusmodi obseruatio vni saltem loco Australis latitudinis conuenire potest. Ex his autem Marini obseruationibus sola prima vtilis est, quam exponere decreuimus. Ait itaq; Marinus, quod Zodiacus in zona torrida totus apparet, atque ibi vmbræ transmutantur, ac omnia astra oriuntur & occidunt. Sola autem vrsæ minoris constellatio non occidit; sed super terram continuò apparet in locis, quæ circa Ocele emporium Arabiæ felicis in Septētrionem stadijs 5500. ab Aequatore distant. Ex qua quidem obseruatione clarè conuincitur, quanta sit Poli eleuatio Oceles in hunc modum.

Sit Meridianus pro Ocelem ductus A E F B, horizon A C B, cuius polus sit E, vertex scilicet loci Oceles existentis in superficie terræ C. sit autem stella in extremo caudæ vrsæ minoris H, quæ in illa habitatione semper supra terrā extat, ac parum supra horizontem in minima sui altitudine eleuatur, quæ sanè stella magis tunc, quàm aliæ stellæ eiusdem constellationis in Austrum recedebat, cuius quidem stellæ declinatio datur illo æuo ex Hipparchi obseruationibus grad 77. min. 36. cui debitur arcus H I distantia scilicet stellæ ab Aequatore F C I, huius complementum est arcus H D, distan-

H D, distantia scilicet prædictæ stellæ à polo mundi gr. 12. min. 24. & tantus est arcus EF, latitudo scilicet emporij Oceles. Quam sanè obseruationem Ptolemæus comprobare satis videtur, dum eius vrbis latitudinē libro sexto huius voluminis ponit gr. 12. Cæterùm huius stellæ distantia à polo multo minor est hoc nostro tempore: distat enim tantummodo gradibus tribus cum dimidio, nec vlla alia stella vicinior hodie est ipsi Boreo polo, vnde ex hoc communiter stella Polaris vocatur.

In octauum caput.

CVM in præcedente capite Ptolem. confutasset Marini rationes, quibus ex cœlestibus apparentijs probare nitebatur, Australem terræ habitatæ terminum ad tropicum vsq; hyemalem produci; nunc consequenter examinat alias rationes ex profectionibus tam terrestribus, quàm maritimis desumptas, quibus Marinus eundem vniuersæ terræ habitatæ Australem terminum sub tropico hyemali concidere demonstrauit.

Prima quidem est profectio terrestris à magna Lepti vsq; ad Agysimbam: ex qua colligit, Agysimbam distare ab AEquatore versus Austrum stadijs 468. quibus competunt gradus paulò plus 9. aßignando nempe 500. stadia vni gradui. Est autē magna Leptis vrbs littoralis Africæ ad mare Mediterraneum exposita: quæ etiam Neapolis dicta fuit, deinde Tripolis Barbariæ antiqua, non longè à qua constructa fuit Tripolis noua.

Secunda est maritima profectio facta à Ptolemaide vrbe Troglodyticæ ad Prassum promontorium, ex qua Marinus colligit, distare Prassum promontorium ab AEquinoctiali stadijs 27800. quibus congruunt grad. 55. min. 36. Ex qua ratione sequeretur, illud promontorium, & Agysimbam regionem subijci gelidæ Zonæ ad Austrum sitæ, quæ clauditur intra parallelum gr. 24. latitudinis Austrinæ, & parallelum grad. 66. Vnde oportet eos habere eundem frigoris rigorem, quem habent Scythæ, & Sarmatæ, qui sub consimili zona ad Boream degunt. Quod falsum est; nam Agysimba regio calido potitur cœlo, vt omnibus notum est. Veruntamen Marinus ipse, vt hoc inconueniens euitaret, subijcit non integrum hunc numerum stadiorum debere accipi, sed dimidium propter flexuositatem nauigationis. Quod tamen à Ptol. confutatur hac potißimum ratione, quod in alijs itinerum dimensionibus hac correctione Marinus vsus non fuerit.

In nonum caput.

TOTVM hoc caput consumitur in improbatione aliquot nauigationum à Marino assumptarum, vt confirmaret Agysimbam regionem, ac Prassum promontorium brumali tropico subijci. Et quia textus per se facilis est, nihilq; notatu dignum continet, idcirco has nauigationes à Marino consideratas relinquemus. In fine tandem Ptol. concludit, Prassum promontorium, & Agysimbam regionem debere locari in consimili situ oppositæ plagæ Australis respectu AEquinoctialis, quem obtinet regio aliqua Borealis, in qua homines cōsimili colore affecti sint, sicut incolæ Agysimbæ, & in qua elephantes, aliaq;

aliaq; animalia inueniamur, quemadmodum in Agyßimba, ac circa Praſſum promontorium. Quæ ſanè coniectura valdè debilis eſt, & multoties experientiæ non reſpondet: nam non ſolùm in oppoſitis parallelis diuerſitas in hominibus, in aëris temperie, ac in terræ naſcentibus inuenitur: verùm in eodem parallelo, atque ſub Aequinoctiali etiam ipſo, ſub quo omnis habitatio non eſt feruens, ac torrens: Zeilan enim inſula ſita eſt ſub zona torrida inter quintum, & decimum gradum latitudinis Boreæ, quæ tamen cælo temperatiſsimo, aëre ſaluberrimo, agro vberrimo ac perpetuò vireſcente potitur: quinetiam incolas ipſos habet albos. Sunt etiam aliæ habitationes commodæ ſub Aequatore, ac zona torrida in inſulis circa Orientalem Indiam, atque in nouo orbe, quæ valde diſcrepant à conſimilibus habitationibus Africæ. Vnde hæc Ptolemæi ratio deſumpta à ſimilitudine hominum, animalium, terræ naſcentium, & qualitatis aëris aſpernanda prorſus eſt pro conſtructione Geographiæ.

In decimum caput.

CONFIRMAT *hic ratione in ſuperiori capite ad ſinem allata Agyßimbam regionem & Praſſum promontorium locanda eſſe ſub Antiparallelo fermè per Meroë, id eſt, ſub oppoſito parallelo illi, qui ducitur per Meroem Nili inſulam, qui incidit in gr. 16. min. 25. Vnde ex hoc termino Auſtrali cõfirmato colligit vniuerſam cogniti orbis latitudinem non eſſe 87. graduum, aut ſtadiorum 43500. vt Marinus poſuit, ſed 80. graduum, & ſtadiorum 40000. dando ſcilicet vnicuique gradui 500. ſtadia.*

In vndecimum caput.

POST *emendationem latitudinis orbis cogniti, circa quam hactenus Ptolemæus verſatus fuit; nunc aggreditur alteram terræ dimentionem, nempe longitudinem, quæ quidem accipitur ac Occaſu ad Ortum, & menſuratur ſecundùm Aequinoctialem circulum, cuius quindecim gradus vnam horam conficiunt. Ait itaq; Ptol. Marinum ponere vniuerſi orbis longitudinem complecti horaria interualla 15. quæ faciunt gradus 225. incipiendo ſcilicet Occidentem verſus à meridiano inſularum Fortunatarum vſque ad meridianum qui ducitur per Seram, Sinas, & Cattigaram ad Ortum, & hanc quidem longitudinem, vt iuſto maiorem corrigit, ac contrahit in duodecim tantùm horarum interualla, & in gra. 180. vt ſcilicet ſemicirculum Aequinoctialis complectatur. Comprobat autem Ptol. Marine conſiderationes aliquas ac computationes ad itinerum dimenſionibus factas: nonnullas verò taxat ac corrigit.*

Primò quidem interuallum illud inter inſulas Tortunatas vſque ad Hierapolim vrbem ad Euphratem ſitam ſub parallelo per Rhodum confirmat Ptolemæus eſſe rectè acceptum ac numeratum à Marino, eo quia illud ipſum quadrat breuioribus & particularibus locorum diſtantijs, quæ perpetuis fuerunt peragrata itineribus. Quantum autem huiuſmodi interuallum ſit, & quomodo cum particularibus diſtantijs, & locis conſentiat, à Ptol. non ponitur, referente ſe ad Marini ſcripta.

Deinde etiam idem Marinus à Ptol. inprimis commendatur, quod vnicuique gradui cælesti 500. stadia tribuat, vel in Aequinoctiali, vel in alio circulo maximo, & quod etiam in parallelo per Rhodum ducto, qui ab Aequinoctiali abest grad. 36. vni gradui stadia tantummodo 400. aßignet, licet in hoc exigua à verò sit quædam differentia.

Reprehenditur autem Marinus à Ptol. in computatione duarum distantiarum ab ipso enumeratarum, quarum vna ab vrbe Hierapoli iam dicta vsq; ad lapideam turrim, quæ est in Saca regione, continet fúnes 876. seu stadia 26280. Altera verò ab eadem turri ad Seram Metropolim Sericæ regionis, quod est iter septem mensium, & complectitur stadia 36200. in quibus quidem distantijs Marinus hallucinatus fuit, cùm æquam rectificationem in eis non obseruauerit, vt in textu videre licet, qui facilis satis est. Cæterùm notandum hic est, funis mensuram 30. stadia apud Ptol. & alios comprehendere.

In duodecimum caput.

PRIMO *quidem in hoc capite Ptol. examinat distantiam illam in superiori capite memoratam, scilicet à lapidea turri in Sacca regione sub parallelo Byzantino ad Seras, sub parallelo Hellispontino collectam ex septimestri itinere, quæ à Marino ponitur stadiorum 36200. concluditq; ipsam esse in dimidium contrahendam, nempe in stadia 18100 quibus aßignat grad. 45. cum quarta parte, dandò scilicet vni gradui 400. stadia: licet non propriè sub parallelo per Byzantium & Hellespontum talis stadiorum numerus competat, sicut sub Rhodiensi feri: nam propriè sub parallelo ducto inter Byzantium & Hellespontum, qui transit per gra. 42. vni gradui competunt stadia tantummodò 375. Vnde hac ratione illi stadiorum numero competerent grad. 48. ferè Gradus itaq; 45. cum quarta parte dabunt minorem stadiorum numerum in præfata distantia, nempe stadia 16970.*

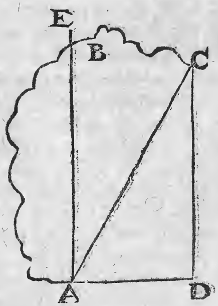
Secundò Ptol. confutat similitudinem illam, qua Marinus comparauit viam à lapidea turri ad eam, quæ à Garamantibus ad Agysimbam regionem porrigitur; neque concedere vult in vtraque tantam diminutionem stadiorum fieri. Prioris deinde viæ distantiam ab Euphrate ad lapideam turrim, quæ subijcitur funium 876. in 800. tantùm fúnes contrahit, quæ faciunt stadia 24000. ob particularium viarum diuerticula, quæ sigillatim Ptol. enumerat. Quæ deindè stadia 24000. in gradus cõuertit 60. prout 400. stadia vni competunt gradus sub Rhodiensi parallelo, quos addit gr. 45. cum quarta, congruentibus interstitio ab Euphrate ad Seras, atq; colligit longitudinem inter Euphratem, & Seram esse gr. 105. cum quadrante.

Vltimò examinatis aliquot particularium locorum interstitijs colligit longitudinem ab insulis Fortunatis ad Euphratem esse grad. 72. Quocirca ex his concludit, vniuersam terræ cognitæ longitudinem esse graduum 177. cum quadrante. Quod quidem constat addendò grad. 72. distantiæ insularum Fortunatarum ad Euphratem grad 105. cum quadrante distantiæ inter Euphratem, & Seras.

In decimumtertium caput.

CVM in proximo capite ex terrestribus quibusdam profectionibus Ptolemæus collegisset longitudinem orbis cogniti esse graduum 177. cum quadrante; nunc in his duobus capitibus conatur idem confirmare ex nauigationibus quibusdam. Et in hoc quidem capite examinatis quinque particularibus distantijs colligit, longitudinem inter Cory promontorium, & Auream Chersonesum esse graduum 34. cum 48. minutis.

Prima harum distantiarum est inter Cory promontorium, & Cururam seu Curulam ciuitatem 3040. stadiorum. Ex qua quidem distantia Ptolem. in primis subducit tertiam partem, quæ est 1010. stadiorum iuxta Ptolem. & residui numeri 2030. iterum tertiam partem aufert, nempe 680. atque vltimò huius relicti numeri 1350. dimidium tantùm accipit, hoc est stadia 675. & tantam vult esse distantiam inter duo loca numeratam in circulo parallelo Aequinoctiali. At vt magis perspicuè ratio ipsius pateat, subijciamus sequentem figuram, in qua A intelligatur Cory promontorium, C Curura ciuitas, A B C sinus Argaricus ad semicirculi formam accedens, A C directa distantia inter dicta duo loca, C D meridianus per Cururam ductus, E A meridianus per Cory ductus, AD portio paralleli incedentis per Cory inter dictos meridianos cadens, quã quidem cognoscere opus est. Accipiamus autem facilitatis gratia hos omnes arcus tãquam rectas lineas, quoniam quilibet eorum à recta linea parũ differt. Constat igitur primò distantiam inter Cory, & Cururam secundùm viam sinus A B C esse stadiorum 340. Sed quoniã nauigatio prædicta inæqualis fuit, & non absque quibusdam interceptis moris propter inæqualitatem vẽtorum, idcirco ex hac summa meritò auferenda est tertia pars, vt æquata nauigatio prodeat stadiorum 2030. secundùm iter sinus prædicti ABC. Cùm verò is sinus semicirculi referat formam, erit proportio lineæ curuæ A B C ad rectam lineam A C, sicut 11. ad 7. ex Archimedis ratione, qua constat circulum ad diametrum proportionem habere triplam sesquiseptimam, hoc est sicut 22. ad 7. Verùm Ptolem. præcisè hanc rationem non obseruauit, sed proportionem sicut 12. ad 8. nempe sesquialteram supponit prædictæ lineæ curuæ A B C ad rectam A C augendo vtrunque numerum vnitate, quæ parum differt à iam dicta proportione circuli ad diametrum. Quare ablata tertia parte à dicta summa relinquitur correcta distantia directa A C stadiorum 1350. inter Cory, & Cururam. Hoc autem cognito considerabimus triangulum C A D, quod quidem rectangulum est: nam meridianus C D ad parallelum A D rectus est, quia per eius polos transit. Cùm igitur recta linea A C deflectat à meridiano A E Cory promontorij in Boream, erit angulus F A C grad. 30. hoc est tertia pars vnius recti: nam ventus Boreas recedit gradib. 30 à linea meridiana à parte Septentrionis versus Ortum, iuxta antiquorum traditionem ponentium 12. ventos, quare

coalter-

coalternus illi angulus ACD erit etiam tertia vnius recti pars ex 29. primi Elem. cùm sint parallelæ rectæ EA; CD propter angulos rectos, quos cum AD conficiunt. Cùm verò eadem sit lateris ad latus proportio, quæ est sinus angulorum illis oppositorum ex decima nostrorum Planorum triangulorum, cum q; sinus anguli grad. 30. sit dimidium semideametri circuli, seu integri sinus ex secunda prop. sinuum Regiomontani; si ponatur latus AC quod recto angulo opponitur, tanquam sinus totus, erit dictum latus AC duplum lateris AD. Quare dimidiata ipsa distantia AC stadiorum 1350. prouenit portio quæsita paralleli AD stadiorum 675. cui competit gradus vnus cum tertia vnius gradus. Potest etiam alia ratione ostendi rectam AC duplam esse rectæ AD. Nam cùm angulus ACD sit tertia recti pars, erit reliquus è recto CAD duarum tertiarum vnius recti, hoc est tertia pars duorum rectorum, ac proinde erit vnus ex angulis trianguli, æquilateri, & reliquus ACD erit dimidium vnius anguli trianguli æquilateri, vnde CD erit perpendicularis bifariam secans vnum latus trianguli æquilateri, cuius lateris dimidium est recta AD.

Cæterùm Cory promontorium puto non esse hodie caput Comorin, vt quidam volunt, sed potius caput de Colle, vt Mercatori placet. Caput verò Comorin mihi videtur esse Cominaria extrema Ptolemæi. Curura autem mihi videtur hodie esse Cumura, propter nominis affinitatem, ac propter situm.

Secunda nauigatio, quam Ptol. taxat & corrigit, traditur à Curura ad Paluras versus Hybernum solis Ortum, id est, ad Eurum, stadiorum 9450. Sit igitur in subiecta figura Curura ciuitas A, Palura B declinans gradibus 30. à parallelo AC per Cururam ducto: nam Eurus ventus declinat ab Aequiuoctiali versus Meridiem grad. 30. sit verò Meridianus per Paluram CB nauigatio à Curura ad Paluram sit facta secundùm directam viam AB, non autem secundùm viam sinuosam. Cùm itaque nauigatio hæc iuxta lineam AB supponatur stadiorum 9450. si ab hoc numero fuerit detracta tertia pars, nempe 3150. propter inæqualitatem nauigationis, relinquetur directa via AB stadiorum 6300. Cùm autem angulus CAB sit tertia vnius recti pars, erit reliquus acutus angulus ABC duarum tertiarum vnius recti: nam angulus C rectus est; vt supra in altera demonstratione patuit, vnde vt supra erit recta AB dupla rectæ BC, & proinde quadratum lateris AB quadruplum erit quadrati lateris BC. Sed duo quadrata AC; CB æqualia sunt quadrato lateris AB, quare dicta duo quadrata AC, CB quadrupla erunt quadrati CB, itaq; qualium est quadratum AB quatuor, hoc est duo quadrata AC, CB, talium est quadratum CB vnum, ideoq; talium etiam trium erit quadratum reliquum rectæ AC, qualium scilicet quadratum AB est quatuor. Quare proportio quadrati lateris AB ad quadratum lateris AC erit sesquitertia, id est, sicut numeri quadrati 36. ad numerum quadratum 27. sed numeri 36. radix quadrata est 6. & numeri quadrati 27. radix est 5. ferè, igitur proportio directæ viæ AB ad portionem paralleli AC est sicut 6. ad 5. Quare à stadijs 6300. directæ viæ AB sexta

parte

parte detracta remanent stadia 5250. paralleli A C, quæ in gradus conuertuntur decem cum dimidio, diuidendo ea per numerum 500. Etenim cùm talis parallelus distet tantummodo grad. 12. ab Aequinoctiali, parum differt à magnitudine Aequinoctialis, & pro singulo gradu accipi possunt tutò stadia 500. sicut etiam in Aquinoctiali.

Sed alia etiam via haberi potest dictus arcus A C paralleli per Curuuam ducti supposito triangulo ACB recti lineo, cùm eæ portiones arcuum non differant ferè à rectis lineis. Nam cùm detur latus AB stadiorũ 6300. erit eius quadratum 39690000. Est autem latus CB dimidium lateris AB, vt in superiore exemplo fuit conclusum, nempe stadiorum 3150. cuius quadratum 9922500. sublatum à quadrato dicti lateris A B, relinquitur quadratum lateris A C, 29767500. cuius quadrata radix ex nostra tabula Tetragonica accepta dabit latus A C stadiorum 5456. ferè. Quæ via exactior est, quàm Ptolemaica. Possumus etiam idem latus A C explorare per decimamtertiam nostrorum Planorum triangulorum mediantibus sinubus. Causa autem diuersitatis est, quia Ptolem. supponit rationem lateris A B ad latus AC esse sicut 6. ad 5. & vera proportio est sicut 60. ad 52. vnde si multiplicabimus numerum stadiorum lateris A B per numernm 52. & productum diuiserimus per numerum 60. colligemus stadia 5460. Qui calculus parum ab altero nostro calculo discrepat.

Cæterùm Palura hodie est Cincapura, in extremo Malacensis Chersonesi, quæ attingit ferè Aequinoctialem. Hæc autem à parallelo Cururæ non recedit gra. 30. vt Ptol. annotauit, sed octaua ferè circuli parte.

Tertia nauigatio, quàm Ptol. ex Marino recenset est à Palura ad Sadam ad Ortum Aequinoctialem stadiorum 13000. inter quas vrbes intercedit sinus Gangeticus, qui ponitur stadiorum 19000. Vnde qua hanc nauigationem factam credidit directo ferè itinere sub eodem parallelo, tertiam tantùm partem Ptolem. detrahit, propter nauigationis irregularitatem, vt relinquatur distantia correcta inter hæc duo loca stadiorum 8670. quibus debentur grad. 17. cum triente pro meridianorum horum locorum distantia. Porrò in huius nauigationis enarratione manifestißimus patet error, quo Ptolem. cum Marino adeò diuersam huius Orientalis partis terræ faciem designauit, vt nullam ferè similitudinem cum recentiorum descriptione habeat. Non sunt ergo sitæ vrbes Palura & Sada, quibus intercedit Gangeticus sinus in eodem parallelo distanti ab Aequatore grad. 11. cum semisse, vt Ptolem. ponit; nec nauigatio facta fuit ad Ortum Aequinoctialem: sed potius ad Aequilonem ferè, qui ventus recedit ab Ortu Aequinoctiali grad. 60. versus Septentrionem. Vnde Sada erit in parallelo distanti ab Aequatore, vbi Palura incidit, gradibus 28. Credimus enim Sadam vrbem esse Zaiton vrbem hodie vocatam, vel saltem prope ipsam fuisse: nec mirum videri debet, Ptolemæum cum Marino deceptum fuisse in descriptione huius partis, cùm eam ex relationibus mercatorum, qui ad hæc loca nauigârunt, construxisset. Quod autem sinus Gangeticus sit nunc inter Cincapuram & Zaiton, clarè arguunt insulæ à Ptolem. in dicto sinu positæ, quæ cum recẽtiorum descriptione consentiunt: Bazacata enim insula Ptolem. nostris hodie est Palohan: Bonæ Fortunæ insula Ptolem. nostris est Burneo: Barussæ insulæ Ptol. hodie à nostris Philippinæ vocantur, quarũ recentia nomina sunt Subut, Cailon, Mindanao, Tandair, Luzon:

zon: *Sindæ insulæ Ptol. hodie dicuntur* Celebes, Gilolo, & Ambon. *Sunt qui tenent, sinum Gangeticum hodie esse sinum* Bengalicum; *sed hi vbi reperient in sinu* Bengalico *insulas à Ptolemæo in Gangetico sinu descriptas?*

Quartam nauigationem commemorat Ptol. ex Marino à Sada vrbe ad Tamalam vrbem stadiorum 3500. quasi ad Ortum hybernum, quæ iuxta recentes tabulas est ad Ortum Solstitialem ferè, & ad Cæciam: Tamalæ enim vrbis situs videtur esse nunc, vbi Quequam *vrbs, vel prope. Ab hoc stadiorum numero Ptol. reijcit tertiam partem ob æqualitatem cursus, & relinquuntur stadia 2330. pro recta distantia dictorum locorum. Aqua, quoniam ad Eurum eam inclinare putat, iterum sextam aufert partem eadem ratione, quam in secunda nauigatione obseruauit, & relinquitur tandem portio paralleli per Sadam ducti indicantis distantiam inter Meridianum vtriusque loci stadiorum 1940. quibus conueniunt grad. 3. min. 50.*

Quintam & vltimam nauigationẽ recenset Ptol. ex Marino à Tamala ad Chersonesum auream stadiorum 1600. ad Ortum quasi Hybernum, quam eadem ratione corrigit, & contrahit in 900. stadia, quæ dant gradum vnum, & 48. minuta. Verùm si hanc ad recentem descriptionem referemus, videbimus non fuisse ad Hybernum Ortum; sed potius ad Ortum ferè Aequinoctialem: Auream enim Chersonesum tenemus cum Mercatore esse insulam Iapanicam: non autem Malacam regionem, atque Ptolemæum perperam eam pro peninsula accepisse. Ex his itaque quinque particularibus distantijs in vnam summam redactis, prodit longitudo inter Cory promontorium & Auream Chersonesum grad. 34. cum min. 48.

In decimumquartum caput.

QVOD *hæc Orientalis orbis cogniti pars probabili valdè, ac fallaci coniectura à Ptol. & Marino sit descripta, apparet tùm ex superiore, tùm etiam ex præsenti capite, in quibus hi præstantes viri ex quibusdam nauigationibus malè à mercatoribus, & scriptoribus proditis Indiam vtramque, Sinam, & Sericam regiones amplißimas adeò absurdè, & indecenter delineârunt. Cùm igitur præfati viri malè Auream Chersonesum situassent, nil mirum est, si regiones & loca, quæ deinceps sequuntur, tam à verò discrepent, dum illi errores errori addunt. Quid igitur absurdius excogitari potest, quàm Sinarum regionem esse sub Aequinoctiali, & Cattigaram vltra Aequinoctialem ad Austrum, cùm toties nostris temporibus lustratus sit Oceanus Orientalis ac Indicus, nec vnquam talis cōtinentis pars sit adinuenta. Sequitur itaque grauißimos hosce antiquos auctores malè has rationes locasse flectendo ipsas ad Meridiem, cùm debuissent eas ad Septentrionem ac Ortum extendere, vt recens descriptio se habet. Videamus modò, quibus coniecturis hoc reliquum terræ ad Ortum vltra Auream Chersonesum Ptol. descripserit. Ait itaq; Ptol. Marinum referre Alexandrum scripsisse terram inde contrariam esse Meridiei, & qui iuxta illam nauigant diebus 20. applicare ad ciuitatem Zabas, à Zabis verò nauigantes ad Austrum, magisq; in læuam diebus aliquot Cattigara excipere. Hactenus Ptolem. ex Marino. Quod reliquum continentis terræ ab Aurea Chersoneso contrarium sit Meridiei, id est, quod Spetentrionem versus rcedat, vt scribit Alexander, patet non solùm vsque ad Zabam ciuitatem: sed etiam vsque ad Cattigaram & vltra*

vltra: licet Ptol. à ſinu magno ad Cattigaram littus reflectat à Septentrione ad Meridiem vltra etiam Aequinoctialem gradibus prope 9. permotus illis verbis, quod à Zabis nauigantes ad Auſtrum, magiſq́ in læuam diebus aliquot Cattigara petunt. Quod ſanè veritati conſonum haud eſt. Vt igitur Ptolem. interuallum longitudinis ab Aurea Cherſoneſo vſq́ ad Cattigaram adinuenire poſsit, collationem facit huius tam incertæ, obſcuræq́ nauigationis cum alijs duabus, quas capite octauo commemorauit; ex quo concludit longitudinem inter Auream peninſulam, & Cattigaram eſſe grad. 17. cum ſextante: quibus ſi addantur gra. 34. cum min. 48. diſtantiæ inter Corij promontorium, & Auream Cherſoneſum, prodibit diſtantia inter Corij promontorium & Cattigaram gr. 25. cumq́ Cory promontorium diſtet à meridiano inſularum Fortunatarum gr. 125. & paulo plus, ſi hi gradus ſimul conflentur, emerget longitudo terræ ab inſulis Fortunatis ad Cattigaram grad. 177. Sed quoniam Sinarum metropolis, quæ Orientalior adhuc eſt Cattigaris, vltima eſt terræ cognitæ ad Ortum, accipit totam vniuerſæ terræ cognitæ longitudinem partium 180. quæ faciunt duodecim horarum interualla.

Porrò Zabæ ciuitatis ſitum in modernis tabulis certò explorare nō potui. Sed Cattigare ſtationem Mercator locat in Tenduc *regno, in quo eſt* Tenduc *vrbs metropolis, quæ Thine ſeu Sinæ metropolis Ptol. eſſe videtur. Et Cattigaræ quidē ſitus incidit ſub 58. gradu latitudinis: vnde inſigniter differt à Ptol. deſcriptione, qui eam ponit in gr. 9. latitudinis Auſtrinæ. Similiter magnum ſinum, quem Ptol. putat protendi à Meridie in Septentriones, recentiores ab Ortu in Occaſum producunt, vocantq́ eum* Maræ Chinæ: *atque ſic totum hunc Orientalem orbis terminum ad Septentrionem conuertunt; vt nauigationes recentes edocent: non autem ad Meridiem, vt Ptol. falsò ſuppoſuit.*

In decimumquintum, & decimumſextum caput.

HACTENVS Ptol. nauauit operam, vt emendaret ex Marino vniuerſæ terræ cognitæ latitudinem ac longitudinem: nunc autē in 15. capite diſputat contra eundem Marinum de quorundam particularium locorum lōgitudinibus ac latitudinibus, quas in diuerſis ſuis opuſculis tradidit, oſtenditq́ ipſum in ijs contraria ac diuerſa ſenſiſſe, grauiterq́ erraſſe; ſi quidem Marinus ipſe interdum duo loca oppoſita ſeu in vno ac eodem meridiano ſita, ſub vno ac eodē parallelo collocat, & è contra. Recenſet autem plura huiuſmodi in continentia Ptol. quæ examinare non decreuimus, cum parum hoc ad artis intelligentiam faciat; præſertim cum textus ipſe per ſe intellectu facilis ſatis ſit.

Præterea in decimoſexto etiam capite Ptol. reprehendit, ac corrigit Marinum circa nonnullarum regionum ac præturarū fines perperam ab ipſo annotatas, vbi enumerat quædam errata circa fines Myſiæ, Thraciæ, Italiæ, Pannoniæ, &c.

In decimumſeptimum caput.

OSTENDIT Ptol. in hoc capite Marinum diſſentire ab hiſtorijs, & relationibus quarundam nauigationum à ſuis coetaneis traditis, & hi quidem fuerunt mercatores & naucleri, qui ex Arabia felice verſus Ortum per vniuerſæ oram Indiæ nauigarunt, atque etiam de Aromatis ad Praſſum promontorium Meridiem verſus.

Reprehenditur Marinus à Ptol. primùm, quod Sachalitem sinum ab Occasu Syagri promontorij posuerit, asserens illum potius esse ab Ortu vnà cum Sachalite Arabiæ regione, vt à multis per illa loca nauigantibus intellexit. Syagrum promontorium hodie vocatur Ras Algate *id est,* Caput Algate, *& Sachalites sinus non adeò incuruatur, vt à Ptol. describitur: atque littus illud à* Ras Algate *ad fretum Persicum recedit versus Occasum Solstitialem.*

Secundò reprehenditur Marinus à Ptol. quod posuerit Symilla emporium, & promontorium Occidentalius non solùm Maleo promontorio, sed etiam flumine Indo, cùm debuerit poni Meridionalius. Credo Ptol. velle intelligere Symilla promontorium poni à Marino Occidentalius, id est, ante Maleum promontorium, & ante Indum fluuiũ, vt si quis ab Occidente peragraret iuxta littus versus Ortum, inueniret primò Symilla promontorium deinde Indum fluuium, postea Maleum promontorium secundum descriptionem Marini. Aliter Marini positio non differet à Ptolemaica, ponit enim & ipse Ptol. Symilla emporium in Meridiano Occidentaliori quàm sit Meridianus Malei promontorij & quàm sit Meridianus Indi fluuij. Sanè differt admodum recens descriptio huius partis à Ptolemaica descriptione: nam in recentiorum descriptione post Indi fluuij ostia littus totum vsque ad caput Comorin, *quod est Commaria extrema Ptol. absque insigni incuruatione ad Meridiem extenditur versus Euronotum recto ferè itinere. Sed in Ptol. descriptione ab Indi ostijs vsque ad Maleum promontorium, & à Maleo promontorio ad Symilla emporium duo magni sinus aperiuntur Occasum respicientes; à Symilla verò emporio vsque ad Commaria extrema littus vniuersum ab Occasu ad Ortum procedit nonnullis admisis sinubus, & Commaria extrema ab Aequatore distant gr. 14. ferè secundùm Ptol. quæ secundùm recentiores propius ad AEquatorem accedunt gr. 7. Porrò Maleum promontorium puto esse hodie è regione insulæ* Bazaim, *iuxta quod est* Tanamaibu *vrbs. Symilla verò promontorium videtur esse hodie* Capo de rama, *non longè à* Goa.

Si quidem in hoc concordant, &c. *Adstipulantur hæc verba designationi modernorum huius Orientalis partis potius quã Ptolimaicæ, scilicet nauigationẽ iuxta littus Indicum fieri ab Occasu ad Ortum, & contra reflectendo tamen ad Septẽtrionẽ. Quod ait vltra Sinas Sericam regionem iacere, non est intelligendum, Sericam Orientaliorem esse Sinis; sed intelligit Ptol. vltra, id est, magis vt Septentrionem, vt constat ex vniuersali ipsius tabula. Serica regio hodie est illa Tartariæ pars, quæ dicitur* Catayo, *vbi supremus Tartarorum rex degit cum deserto* Lop *& vicinis locis. Sericæ metropolis Ptolemæo est Sera, quæ nunc videtur esse* Sindifu. *Est etiam in ea Issedon Serica, quæ quibusdam hodie dicitur* Cambalu, *sed mihi videtur potius esse* Caindu. *Sinarum regionum non esse Chinense regnum putamus, sed potius esse* Tenduc *prouinciam cum aliqua forsan parte* Catay.

Ac quod his Orientalior sit terra incognita stagna habens paludosa, &c. *Intelligendum est hic de extrema Tartariæ parte ad Septentrionem exposita, ac ad Scythicum & Tabin promontoria extensa. Quæ sanè etiam hodie parum cognita est: constat tamen in ea esse* Bargu *regionem paludosam, vt Ptolemæus etiam innuit.*

Via autem, quæ à Sinarum metropoli ad portum est Cattigaræ, &c. *In recentibus tabulis contrarium potius cernitur: nam sita est Sinarum metropolis, quæ est hodie* Tenduc *vrbs, ad Occasum Cattigaræ inter Fauonium & Africum.*

Porrò

Porrò & à mercatortbus, &c. *rectè asserit Ptol. nauigationẽ ab Aromata promontorio, hodie* C. Gardafu, *ad Raptam vrbem Metropolim Barbariæ hodie* Quiloa, *esse ad Occasum & Meridiem, scilicet inter Africum & Libonotum; ita enim se habet in recentibus tabulis, qui sanè terræ tractus Ptol. Barbaria propriè dicitur, & hodie* Adel, Adea, Melinde, *&* Quiloa *regna complectitur. Sed quod transfretatio à Raptis ad Prassum promontorium hodie*. C. Mozanbique, *sit ad Ortum & Meridiem, non conuenit cùm recentibus tabulis, in quibus duo illa loca sita sunt sub eodem Meridiano, vnde absoluitur illa nauigatio à Raptis ad Prassum versus Meridiem. Reliqua in tex. nihil notatu dignum continent.*

In decimumoctauum caput.

T ESTATVR *in huius capitis initio Ptolemæus se nolle omnia Marini errata Geographica recensere, quæ innumera sunt, ne videretur studiosis contentionem potius quàm emendationem suscepisse, præsertim cùm singula in descriptione particulari regionum se corrigere profiteatur. Nunc autem in genere accusat eundem Marinum de inepta descriptione orbis tàm in superficie sphærica, quàm in plano, in quarum neutra vllam seruauit operis facilitatem, vt scicicet quis posset ex eius commentarijs absque vllo proposito exemplari seu orbis typo, descriptionem ipsam orbis absoluere, quæ congruũ, ac idoneum seruet tam in longitudine, quàm in latitudine orbis simulachrum. Non enim tutum est descriptionem orbis in plano ab exemplaribus transcribere: nã præterquam quod laboriosum est, mutationi etiam & erroribus obnoxium est, cùm difficile valdè sit à priori exemplari etiam rectè descripto posteriora exemplaria traducere, quæ ab ipso aliquantisper non differant; vnde postea ex assidua traductione mutationes ac variationes insignes oriuntur. Postremò reprehenditur Marinus ab auctore, quod in suis commentarijs longitudines & latitudines locorum ordinatè non posuerit, quæ profectò duo necessaria sunt, ad collocanda loca debito ordine in tabula: sed vno in volumine latitudines per Climata & parallelos describit, in alio verò longitudines per horaria interualla & Meridianos: vnde difficile est ex his tabulam orbis describere, nisi pro vno quoq; loco describendo volumina illa euoluantur, cùm alter terminus altero indigeat, atq; nisi etiam prius hæ diuersæ radices ad vnam reducantur denominationem.*

In decimumnonum caput.

A FFIRMAT *hic Ptolemæus non solùm Geographiam ipsius Marini correxisse, sed etiam eã ita ordinasse, vt facilè ex solis ipsius Ptol. commentarijs absq; vlla orbis designatione, seu imagine quilibet posset ipsum orbem describere: nam singulis locis adscripsit numeros longitudinis & latitudinis, vt scilicet loca ipsa in tabulis & regionum descriptione certius, ac commodius disponerentur, ad inscribendum seruato tamen congruo ordine, vt scilicet primò in vnaquaq; prouincia propria circunscriptio sit absoluenda, seruata cuiuscunq; loci longitudine ac latitudine; deinde intra illam imponere oportet populos, vrbes, flumina, sinus, montes, & alia huiusmodi secundùm debitam positionem longitudinis & latitudinis, vt in sequentibus libris continetur*

In vigesimum caput.

DESCRIPTIO *terræ habitatæ persici potest duobus modis: altero quidem in sphærica superficie, & hic retinet propriè similitudinem terræ. constat enim ex elementis sphæricis, mundum hunc terrestrem, seu aggregatum hoc ex terra & aquis sphæricæ esse figuræ: Altero verò in plana superficie, qui multiplex est.*

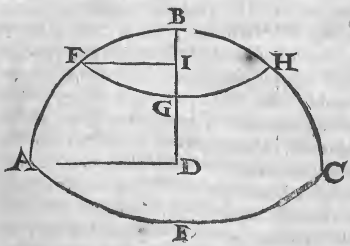
Primus modus describendi terram in superficie sphærica, seu globo suas & commoditates & incommoditates habet. Etenim *si huiusmodi globus erit conuenientis, ac iustæ magnitudinis, vt supra eius superficiem scribi possint partes omnes ipsius terræ, deinde etiā insulæ, prouinciæ, ac vrbes principales, nullum aut paruum habebit vsum nisi pro habenda aliquali dispositione partium terræ: sed particularium regionum ac prouinciarum positiones difficile admittet, & multo minus vrbes præcipuas intra se capiet, nisi tantùm aliquot præstantiores. Alteram incōmditatem globo tribuit* Ptol. *quod vnico momento in superficie globi huius cerni non potest totius habitatæ terræ descriptio, sed opus est vel aspectum vel sphæram conuertere.* Contra *verò plurimas habet vtilitates ac commoditates descriptio huiusmodi terræ in sphæra seu globo alicuius notabilis magnitudinis: nam præterquā quod similis erit naturali terræ dispositioni, haberi poterūt distantiæ ac dimentiones quorumcunq; locorū: accepta enim circino duorum locorum distantia, &* Aequinoctiali *terreno, vel alio maximo circulo in partes trecentesimas & sexagesimas diuisio applicata dabit gradus maximi circrli, quibus duo illa loca inter se discrepent.* His *verò in milliaria conuersis, tribuendo scilicet vnicuiq; gradui quindecim Germanica milliaria, vel 62.* Italica *cū dimidio, patefaciunt distantiam itinerariam inter duo illa loca, cui quidem distantiæ addenda est tertia, vel quarta, vel alia pars pro obliquitate & inæqualitate itineris, pro vt magis vel minus continget iter illud obliquari.* Præterea *in huiusmodi globo cognosci cōmodè potest situs cælestis cuiuscunq; loci, hoc est in quo cadat climate, sub quo parallelo, & quod gradibus eleuetur polus alteruter super horizontem illius loci, vnde ex his sciemus, quanta sit maximi diei prolixitas cuiuscunq; loci. Quæ omnia dabit circulus meridianus in suas partes rectè diuisus.* Cognosci *etiam possunt stellæ verticales alicui loco: nam stella verticalis tunc fiet alicui vrbi, quando stellæ declinatio ab* Aequatore *concordauerit cum latitudine vrbis, vt ambo scilicet eandem obtineant ab* AEquatore *distantiam ae ad eandem plagam.* Pariter *etiam sciemus, quænam stellæ exoriantur, & occidant in aliquo terræ situ: quæ semper supra terram conspiciantur: & quæ perpetuò sub horizonte lateant.* Habet *& insuper terrestris globus alias insignes vtilitates, quas hic referre non est opus, cū de vsu ipsius extent opuscula* Gemmæ Frisij, Ioannis Taisnerij, Ioannis Sconeri, *& aliorum.* Edidit *verò* Duisburgi *æneis typis globos ambos paucis ab hinc annis, cælestem scilicet & terrestrem elegantißimos & maxima diligentia delineatos insignis* Geographus Gerardus Mercator, *quorum singulorum diameter tres ferè pedes adæquat: & præter hos habemus vtrunq; globum, cuius diameter est ferè sesquipedalis à* Iacobo Florentio *viro diligenti egregiè incisos & fabrefactos* Antuerpiæ *editos, qui etiam sub maiore forma terrestrem tantùm separatim edidit.* Extat *quoque terrestris globus non negligendus à doctißimo viro* Liuio Sanuto *descriptus, & ab eius fratre in ære incisus, ac* Venetijs *editus, qui aliquanto maior*

to maior est Mercatoris globo, licet illi perfectione longè inferior. Præter hos circunferuntur alij globi valdè imperfecti, ac signibus erroribus non vacantes

Secunda ratio describendi orbem in superficie plana hoc cōmodi habet, vt ait Ptol. quod cunctas sui partes nostro offert aspectui, & secundum hanc rationem multi dantur modi describendi orbem ipsum in plano: nam alij sunt, qui similitudinem aliquam habent, ac commensurationem cum sphærica superficie, quando scilicet & meridiani eandem habent habitudinem in plano, quam habent in sphæra, siue sint recti, siue curui, & etiam paralleli in plano ad Aequinoctialem eam seruant proportionem, quam in sphæra obseruant. Alij verò sunt modi, in quibus talis commensuratio, & similitudo non attenditur.

His prælibatis ad contextus explicationem veniamus. Ptolemæus itaq; cùm duplicem habitabilis orbis figurationem dari affirmasset, vnam scilicet, quæ fit in sphærica superficie: aliam verò, quæ fit in plana, consequenter Marinum reprehendit, quod ineptam orbis in plano descriptionem in suis commentarijs tradiderit, credens se eā exhibere similem & conformem sphæricæ descriptioni. Nam, vt ait Ptol. distantias minimè commensuratas facit substituens, pro parallelis & meridianis, qui lineæ circulares sunt; rectas lineas, & faciens meridianis parallelos penè æquales. Solum autem par allelum per Rhodum meridiano commensuratum rectè fecit, qui proportionem sesquiquartam ad Aequatorem seruat: alios autem parallelos minimè. Et enim paralleli rectis lineis descripti non sunt ad instar parallelorum, qui in sphæra scribuntur: nā aspectu constituto ad medium Borealis quadrantis sphæræ, in qua maxima orbis pars describitur, hoc est, inter polum mundi Boreum, & Aequatorem omnes paralleli lineæ curuæ apparent, quarum conuexitates ob poli sublimitatem versus Meridiem cōuertuntur. Reprehendit quoque eundem Marinum, quod parallelorum sectiones, quæ inter meridianos cadunt, non fecerit in debta proportione cum similibus sectionibus Aequinoctialis; sed eas illis fecerit æquales: similiter quoq; distantias climatum, quæ Borealiora sunt, quàm sit parallelus Rhodum, magis, quàm oporteat extendit, atq; illas quæ dicto parallelo Australiores sunt in minus contrahit: vnde sequitur stadiorū numero ab ipso aßignato talia climata ac parallelos non respondere, vt patet in tex.

Porrò quoniam Ptol. in fine huius cap. tradit, parallelum Rhodiensem, qui gr. 36. ab Aequatore distat, habere ad Aequinoct. eam rationem, quam habet 93. ad 115. atq; parallelum per Thylem, qui recedit ab Aequatore gra. 36. habere ad eundem Aequinoct. rationē, quam habet 52. ad 115. idcirco hic docebimus modū deprehendendi omnium parallelorum rationes ad Aequinoct. simul atq; duo hæc exempla Ptol. comprobabimus.

Esto igitur Meridianus ABC super D centro descriptus, Aequinoctialis sit AEC, cuius polus sit B. sit verò parallelus FGH, cuius rationē ad Aequinoctialem inuenire oporteat, & paralleli centrum sit I, connectantur autem AD, DB, & FI.

Quoniam

Quoniam igitur axis DB transit tàm per centrum D maximi circuli AEC, nimirum Aequatoris quàm per centrum I paralleli FGH, & plano eius insistit ad rectos angulos, ac vtrunq; angulorum adiacentium FIB, FID, rectum facit, idcirco ex definitione sinus recti FI recta à centro I paralleli FGH emanans, erit sinus rectus primus arcus FB, qui complementum est arcus cogniti AF, distantiæ scilicet paralleli ab Aequatore. Cùm autem circulorum inter se ratio sit quæ diametrorum aut semidiametrorum, vt diximus in secundo cap. erit proportio integræ circunferentiæ Aequatoris AEC, ad circunferentiam integram paralleli FGH, quæ semidiametri AD, Aequatoris ad semidiametrum FI paralleli: sed AD recta est sinus integer totius quadrantis ABD, & datur perpetuò particularium 100000. igitur FI erit etiam sinus rectus primus arcus FB cogniti, cùm sit complementum arcus AF. Sed pro exemplo sit propositum inuenire proportionem paralleli FGH per Thylem ducti ad Aequinoctialem AEC. Cùm igitur hic parallelus distet ab Aequatore gr. 63. erit arcus AF gr. 63. quare arcus FB eius complementum dabitur grad. 27. cuius sinus in tabulis est particularum 45399, Quam igitur rationē habeat totus sinus AD 100000. ad sinum FI 45399. eandem habet integra circunferentia Aequatoris AEC ad integram circunferentiam paralleli FGH. Vt autem cognoscere possimus, an inter hos circulos detur proportio sicut numeri 52. ad numerum 115. quemadmodum Ptolem. supponit, agemus in hunc modum. Multiplicabimus 115. in 45399. & productum diuidemus per 100000: nam in quotiente emerget numerus respondens dicto parallelo. Ex ductu itaq; numeri 45399. in numerum 115. prouenit 5220885. qui per integrum sinum diuisus, dat in quotiente 52. & paulò plus. Quare rectè assignatur à Ptolem. proportio paralleli per Thylem ad Aequinoctialem sicut 52. ad 115. Qua autem ratione assumpserit Ptolemæus hos numeros, videbimus postea infra capite vltimo. Similiter etiam nunc examinemus an vera sit proportio paralleli Rhodiensis ad Aequinoctialem sicut 93. ad 115. Cùm igitur talis parallelus ab Aequatore distet grad. 36. erit sinus complementi huius arcus particularum 80902. in quem multiplicato numero 115. emergit numerus 9303730. qui in sinum totum distributus dat 93. pro numero, qui parallelo congruit. Vnde rectè se habet proportio talis paralleli ad Aequinoctialem sicut 93. ad 115. Quare patet ex hoc Vernerum hallucinatum fuisse in annotatione sexta huius capitis, iniusteq; Ptolemæum reprehendisse tanquam non multum exercitatum in exactiore numeratione, vt ipse ait.

Cæterùm facillimè hac regula construetur tabula continens proportionem cuiusuis paralleli ad Aequinoctialem, qualium Aequinoctialis assumitur partium 360. & alia etiam tabula, quæ exhibet proportionem vnius gradus paralleli ad vnum gradum Aequatoris. Nam inuento sinu paralleli cuiusuis, multiplicabimus eum per gra. 360. & productum partiemus per sinum totum, & colligentur integri gradus: rursus reliquum ex diuisione numerum multiplicabimus per 60. & per integrum sinum diuidemus, vt emergant minuta prima, atque tertiò etiam residuum numerum iterum per 60. multiplicabimus, ac per integrum diuidemus sinū, vt habeamus secunda. Vt in superiore exemplo pro parallelo Thylensi gr. 63. cuius sinus supra patuit 45399. Si hic sinus multiplicabitur in numerum 360. prodibit numerus 16343640. qui in totum sinum distributus dabit gr. 163. Reliquus numerus per 60. multiplicatus est 2618400. ex quo per integrum sinum diuiso colliguntur 26. scrupula prima, & remanens numerus

merus per 60. iterum multiplicatus, ac per totum ſinum diuiſus producit 11. ſecunda. Quare totus arcus illius paralleli eſt grad. 163. min. 26. ſecund. 11. qualium Aequinoctialis eſt 360.

Præterea ſi prædictum numerum 45399. multiplicauerimus per 90. & productum diuiſerimus per integrum ſinum, atq; eundem ſeruauerimus ordinem, vt ſupra, colligemus numerum graduum quadrantis huius paralleli, qualium quadrans Aequinoctialis eſt 90. Nam in hac operatione primò conflatur per multiplicationem numerus 4085910. qui dat grad. 40. Ex reſiduo autẽ per 60. multiplicato colliguntur 51. min. & 33. ferè ſecunda. Quare quadrans huius paralleli Thylenſis habet rationem ad Aequinoctialis Quadrantem ſicut gr. 40. min. 51. ſecund. 33. ad gr. 90. Quamuis in Verneri tabula ſcribantur gr. 40. min. 53. ſec. 3.

Non diſsimili ratione conſtruere poteris tabulam complectentem rationem ſingulorum graduum parallelorum ad ſingulos gradus Aequinoctialis, multiplicando ſcilicet numerum 45399. per 60. & productum diuidendo per integrũ ſinum: nam colliges primùm minuta, deinde ſecunda & tertia. Vnde pro ſingulo gradu dicti paralleli competunt hac ratione min. 27. ſec. 14. ter. 22. qualium vnus gradus eſt 60. minuta. Verneri autem tabula habet min. 27. ſec. 15. ter. 24.

In vigeſimum primum caput.

HOC *in capite recenſet auctor modum quendam deſcriptionis orbis in plano, in quo ſanè Meridiani omnes tanquam rectæ lineæ deſignantur, & paralleli tanquam circulorum circunferentiæ: ita tamen vt principaliores ſaltem paralleli, nempe illi, qui per Thylem, & per Rhodum ducuntur, ac etiam Aequinoctialis proportionem debitam inter ſe habeant, commenſurationemq; Verùm cum hunc modum planè Ptol. ipſe in vltimo capite doceat, idcirco ibi circa eum magis immorabimur.*

In vigeſimum ſecundum caput.

TRADIT *hic Ptolemæus modum deſcribendi aptè, ac concinnè in ſphærica ſuperficiè terrarum orbem, qui ſatis clarus eſt. Verùm cùm Ptolemai tempore minor orbis pars cognita fuiſſet, nuncq; totus ferè orbis exploratus ſit, idcirco recentiorum deſcriptiones aſſumere oportet. Primo itaque parato globo ipſo conuenientis magnitudinis inueniemus in eo duos polos, traiecto per ipſos axe ferreo, qui iuxta vtrunque polum ſphæram ipſam excedat, quibus axis extremitatibus affigemus ſemicirculum, ſeu integrum circulum mobilem ex ære, vel alio metallo fabrefactum, qui à polo ad polum in 180. partes æquales partiatur, & vbi ſemicirculus per æqualia diuiditur, ibi intellige Aequinoctialis ſitum, à quo ex vtraque parte verſus polos numerabis grad. 90. ſingulis ſcilicet quinque vel decem gradibus numeros ſignando. Poſtea hoc mediante circulo deſcribes primùm in globo Aequinoctialem circulum per æquidiſtantiam ab vtroque polo, quẽ in 360 æquales partes diſtribuens, & ſingulis quinque vel decem gradibus numeros notabis progrediendo ab Occaſu verſus Ortum, & vbi initium talis computationis poſueris, ibi intellige tranſire primum Meridianum, qui ducitur per inſulas*

Canarias,

Canarias, deinde semicirculus, vel circulus ille mobilis transferatur super diuisiones graduum Aequatoris, quæ singulos quinos gradus, vel denos distinguunt, & trahantur lineæ à polo ad polum iuxta latus semicirculi, vt habeas in ipso globo meridianos singulis quinque, vel decem gradibus designatos. Primus autem horum meridianorũ distribuatur in 360. partes æquales mori solito, quæ respondeant diuisioni circuli mobilis, facto numerationis initio ab Aequinoctiali. Per singulos autẽ quinos aut denos gradus meridiani singuli paralleli ducantur mediante circulo, seu semicirculo mobili, qui quidem latitudinibus locorũ respondebunt. His peractis facillimè loca in globi superficie imponentur, si eorum notam habueris lõgitudinem, ac latitudinem: nam accommodato semicirculo super gradum longitudinis in Aequinoctiali, quam locus inscribendus obtinet, & numerata latitudine in eodem semicirculo, signationem ibi faciemus in globo, & tunc quidem talis locus in debito erit situ tam respectu longitudinis, quàm respectu latitudinis.

In vigesimumtertium caput.

IVBET *in hoc capite Ptolem. præter Meridianos etiam parallelos in sphæra inscribendos esse, & eos suo sæculo definit, qui sanè paralleli secundùm latitudinem complectũtur gr. 79. cum dimidio ferè: nam vltimus parallelus Borealis habet polarem eleuationẽ gr. 36. ducitur'q; per Thylem, & vltimus parallelus Australis habet eleuationem gra. 16. min. 25. ab Austro, distatq; ab Aequinoctiali versus Austrum, quantum parallelus per Meroem recedit ab Aequinoctiali versus Boream. Meridianos porrò in dimidia sphæra tantum notat, vt duodecim tantùm horaria spatia complectantur, attribuendo quindecim gradus Aequatoris, per quem circulum Meridiani ducuntur, vnam horam. Veruntamen quoniam nostro æuo vniuersus ferè mundus innotuit, ac totus circumnauigatus fuit, cuius longitudinem dilatabimus, vt totum comprehendat terræ circuitum, nimirum gra. 360. & horaria spatia 24. Præterea etiam plures assumendi erunt paralleli tàm versus Meridiem, quàm versus Boream. Nam Septentrionem versus supra Thylem insulæ plures ac terræ partes cognitæ sunt & perlustratæ. Sic etiam Meridiem versus tota Africa circumnauigata fuit, cuius extremum, quod dicitur Bonæ spei caput, vltra Aequatorem producitur grad. triginta sex. Patefactus quoque fuit nouus orbis, qui dimidium ferè sphæræ secundùm longitudinem complectitur, & in latitudinem ad Austrum extenditur ad grad. vsque 56. ab Aequinoctiali, & ad Boream terminos habet incognitos, vbi ad gradus vsque 70. lustratus fuit. Ad hæc continens etiam Australis detecta fuit, vnde multo maior numerus, quàm Ptolemæus posuerit, parallelorum in vtramque mundi plagam notandus est. Extat autem in permultis voluminibus climatum & parallelorum tabula secundùm recentiores Geographos supputata, quæ exhibet in toto hemisphærio Boreali climata 46. & parallelos 95. Et in ea quidem primum clima variationem habet ab Aequatore vnius horæ in longissima ætatis die, quæ autem sequuntur vsque ad vigesimum secundum differunt dimidia hora: reliqua verò climata vltra hæc per singulos gradus eleuationis polaris incedunt. Sed paralleli differunt semper inter se quadrantis horæ spatio vsq; ad quadragesimum nonum parallelum, vltra quem paralleli reliqui variantur*

riantur singulis dimidijs gradibus ad finem vsque quadrantis. Climata similiter, & paralleli Australes eodem ordine ab Aequatore ad Australem polum procedunt. Caterùm climata hac & paralleli commodiorum vsum habebunt, si in Meridiano sphara externo designabuntur cum horis maximi diei illis correspondentibus: nam circunducto globo, vt locus quilibet sub dicto Meridiano feratur, innotescet confestim, sub quo parallelo ipse locus ceciderit, ac sub quo climate, pariter quoque quanta fuerit diei prolixitas illo in loco non ignorabitur.

In vigesimiquarti & vltimi capitis priorem partem.

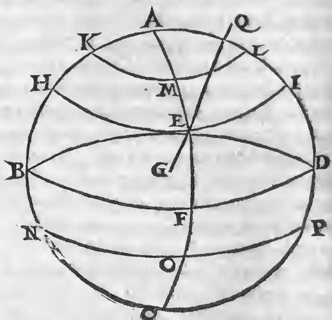
IN descriptione verò, quæ in tabula fit, &c. *Tradit duplicem Ptolemaus in hoc capite orbis in plano descriptionem, quarum prior pendet ex aspectu sphara mota, seu circumuoluta, in qua quidem Meridiani describuntur tanquam linea recta iuxta visam apparentiam sphara reuoluta & paralleli circunferentia sunt: Altera verò delineatur ex intuitu sphara quiescentis, in qua quidem Meridiani, ac paralleli curui fiunt. Prior descriptio satis clarè à Ptol. traditur in prima hac huius capitis parte, vt non sit opus eam denuò repetere: solùm autẽ circa eam ostendemus, cur Ptolemaus sumpsit proportionem Aequinoctialis ad parallelum per Thylem sicut 115. ad 52. Quoniam igitur supra in cap. 20. adinuenta fuit proportio Aequinoctialis ad dictum parallelum sicut 100000. ad 45399. erit ratio semidiametri Aequatoris GS, ad semidiametrum paralleli Thylensis GP, sicut sinus totus 100000. ad sinum 45399. quare diuidendo PS ad G erit sicut 54601. ad 45399. nam PS differentia vtriusq; semidiametri, id est, vtriusq; sinus est 54601. & componendo PS ad GS erit sicut 54601. ad 100000. Sed quoniam recta GS pro Meridiano assumitur, & OPQ est parallelus per Thylem, igitur PS erit distantia dicti paralleli ab Aequatore RST gr. 63. & quia PS ad GS, vt supra patuit, est sicut 54601. ad 100000. si ponatur PS partium 63. erit SG per auream regulam par. 115. (ex ductu enim partium 63. per sinum integrum prouenit numerus 6300000. qui per numerum 54601. diuisus dat in quotiente 115.) deinde cum GS ad GP sit sicut 45399. qualium GS erit 115. talium GP dabitur 52. Quod demonstrare oportuit. Quamobrem patet, Vernerum longa demonstratione & ratiocinatione vsum falsò Ptolemaum reprehendere, dum vult dictam proportionem Aequatoris ad parallelum per Thylem non colligi ex suppositis à Ptolemao sicut 115. ad 52. sed sicut 113. ad 50. Et hac circa hũc modum sufficiunt, prasertim cùm pro hodierna orbis descriptione nullum habeat vsum.*

In posteriorem huius vltimi capitis partem.

POrrò similiorem etiam, & magis commensuratam, &c. *Docet Ptol. in postrema hac huius capitis parte alterã orbis in plano descriptionẽ ex inspectione sphara quiescentis ortam, qua sunt spharica figurationi longè similior est, quàm altera supra tradita. In hac etenim linea Meridiana formãtur iuxta apparentiã linearũ Meridianarum, qua in spharica scribuntur superficie. Ad hanc autem apparentiam efficiendam, seu pro absoluenda hac sphara in plano proiectione, oportet primùm spha-*

 rum

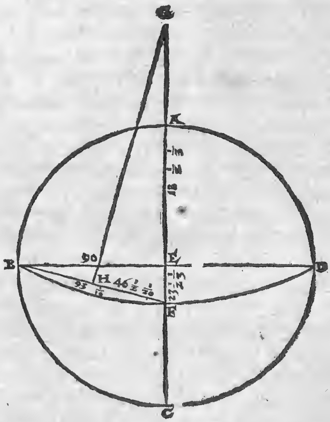
ram ipsam accipere immotam, ac quiescentem, in qua intelligemus Meridianum per eius medium ductum, qui totam terræ cognitæ lõgitudinem per æqualia diuidat: præterea etiam alium intelligemus circulum parallelum per medium totius latitudinis partis cognitæ ductum, qui bifariam scilicet totam secet terræ cognitæ latitudinem; talis inquam parallelus erit ille, qui per Syenem ducitur; nam is medium ferè tenet locum inter Borealissimum parallelum per Thylem ductum, qui distat ab Aequatore in Boream gr. 63. & inter Australissimum antiparallelum per Meroem, qui ducitur per Prassum promontorium, ac Agyssimbam regionem distatq; ab Aequatore in Austrum gr. 16. min. 25. Duo hi circuli, nempe Meridianus, qui longitudinem terræ per medium scindit, & parallelus, qui terræ latitudinem in duo æqua diuidit, intersecant sese mutuò: intelligamus iam ab hoc intersecationis puncto ad centrum sphæræ rectam duci lineam, in qua n noster constituatur aspectus, ita vt oculus ipse huius descriptionis extremas atque sibi vicißim oppositas partes ex æqualibus interuallis complectatur, & aspiciat. Ex hac itaque inspectione sequetur tam Aequinoctialem ipsum, quàm parallelos esse versus Meridiem inclinatos. Quod vt magis conspicuum fiat, si sphæra ipsa A B C D, in qua Meridianus iam dictus sit A E C, qui intersecet parallelum per Syenẽ ductum H E I in puncto E. Per quod intersectionis punctum, & per centrum sphære G sit ducta recta linea Q E G, secundùm quam constituatur aspectus. Sit præterea Aequinoctialis B F D descriptus per punctum F, quod à parallelo H E I distat grad. 23. min. 50. vt Ptolemæus ponit. Sit deinde parallelus per Thylem K M L, & parallelus per Prassum promontorium N O P. his adiungatur alius circulus maximus ductus per punctum E intersecationis Meridiani A E C, & paralleli H E I, qui profectò circulus punctum G pro centro habebit per sextam primi Sphæricorum Theodosij, & eius planum coincidet cum plano visus iuxta lineam Q E G. Cùm verò is circulus B E D, ac Aequinoctialis B F D maximi sint circuli ex hypothesi, sese mutuò bifariam secabunt in punctis B, & D per vndecimam primi sphæricorum Theodosij, quæ quidem puncta quadrante circuli à puncto intersecationis E distant, atque punctum maximæ declinationis erit F in circulo Meridiano, quòd sanè punctum magis ad Austrum verget aspectu constituto in plano circuli BED, ac in recta linea QEG. Quamobrem Aequinoctialis ipse conuexitatem suam in Austrum ostendet. Hoc idem de alijs quoque parallelis ostendetur, & primò quidem de parallelo Australiore N O P. Cum igitur is parallelus Meridianum intersecet in O, signo simulq; alium circulum maximum A B C D in punctis N, & P, idcirco vnumquodq; segmentorum B N, D P æquale erit segmento F O. Quapropter punctum O à puncto E circuli B E D recedet magis quàm punctum N à puncto B, & quam punctum P à puncto D eiusdemmet circuli B E D, in cuius plano aspectus constitui-

constituitur: vnde huiusmodi parallelus in Austrum quoque sua conuexitate verget. Sumatur præterea alius parallelus H E I *per* E *punctum descriptus. Cùm igitur punctum* E *commune sit parallelo* H E I, *& circulo* B E D, *atqui cùm duo puncta* H *&* I *dicti paralleli Septentrionaliora sint duobus punctis* B *&* D *cirtuli* B E D, *igitur circulus* HEI, *aspectu vt supra in plano circuli* BED *collocato, inclinatus videbatur; ita quidem vt punctum* E *magis ad Austrum nutet, & tota paralleli conuexitas ibidem etiam flectatur. Postremò hoc idem apparet de alio parallelo Australißimo* K M L: *Nam cùm æquales sint arcus,* KH, LI, ME, *erit arcus* ME *minor tam arcu* KB, *quã arcu* LD. *Quamobrem puncta* K *&* L *dicti paralleli magis in Septentrionem recedunt à circulo* BED, *quàm punctum* M *eiusdem paralleli, & proinde paralleli quoq;* K M L *conuexitas ad Austrum conuertitur.*

Cæterum hæc ex materiali sphæra oculariter patent: assumpta enim in manibus ipsa sphæra, sumemus pro Meridiano AEC *dictæ figurationis colurum solstitiorum, & pro parallelo* H E I *tropicum Cancri, qui duo circuli intersecant sese in Cancri initio, quod sanè punctum pro puncto* E *superioris figurationis accipietur; Aequinoctialis porrò in sphæra erit idem cum AEquinoctiali* B F D, *tropicus Capricorni repræsentabit parallelum* NOP, *atque circulus arcticus referet parallelum* K M L, *licet hi duo paralleli eandem non obtineant ab æquatore distantiam, quam supposuimus, quod profectò parum aut nihil refert. Flectatur autem sphæra, vt punctum initij Cancri secundùm visum vniatur cum centro sphæræ; nam protinus apparebit omnium prædictorum sphæræ circulorum conuexitates ad Meridiem flectere: quinetiam Zodiacus ipse vicem exhibebit circuli* BED, *in cuius plano visus constituitur.*

Intelligantur itaq; A E F C, & B E D rectæ, &c. *Nunc Ptol. ex alia figuratione inuestigat ac demonstrat distantiam communis centri, super quo omnes paralleli ex tali inspectione sphæræ orti delineandi sint in plano. Et primò quidem iubet accipiendas esse pro Meridiano* A E C, *& pro circulo* B E D *primæ figurationis duas rectas lineas in hac subiecta figura orthogonales, & sanè non sine ratione; quoniam in tali sphæræ inspectione dicti duo circuli tanquã rectæ lineæ apparent ex vigesima secunda Perspectiuæ Euclidis. Sit itaque recta linea* A E C *pro Meridiano, vt diximus, & recta* B E D *sit pro circulo* B E D *primæ figuræ, in cuius plano diximus visum constitui, qui duo circuli intersecant*

se ad rectos angulos in centro E, *Sit autem recta* A E *referens quadrantem circuli, quæ intelligatur partium 90. & in quadrante* E C *sumatur portio* E F *partium 13. min. 50.*

min. 50. qualium BE est 90. Producatur autem recta AC extra circulum ABCD, atque per tria puncta B, F, D, describatur arcus Aequinoctialis BFD, quod quidem fiet per quintam quarti Elementorum Euclidis, si intelligemus illa tria puncta rectis lineis esse iuncta, vt triangulum efficiant. Huius arcus Aequinoctialis centrum erit in recta CEA producta ad partem A ex corollario primæ tertij elementorum Euclidis: quoniam ipsa recta AEC intersecat rectam BED bifariam ad rectos angulos. Sit itaq; centrum G punctum, cuius quidem distantiam ab F puncto inuenire oporteat, id est quanta sit recta GF, quæ est semidiameter Aequatoris, in partibus scilicet, qualium BE assumitur 90. Iungatur BF recta, quæ bifariam diuidatur in H, & ducatur recta GH, quæ perpendicularis erit ad ipsam ex tertia tertij Elem. Euclidis.

Quoniam igitur in triangulo BEF rectangulo dantur duo latera circa rectum, nimirum BE partium 90. & EF partium 23. min. 50. dabitur tertium latus BF & angulus BFE, vel secundùm Ptolemaicam methodum per subtentas in Almaiesto traditam, intelligendo nimirum triangulo BEF circulum circumscribi, & accipiendo circuli diametrum, quod est semper latus rectum subtendens, pro subtensa maxima partium 120. atque etiam accipiendo angulorum in triangulo quantitatem, qualium duo recti sunt 360. Vel etiam habebitur illud latus BF per sinus secundùm recentiorem magisq; expeditiorem triangulorum calculum, supponendo angulorum quantitatem pro vt duo recti sunt grad. 180.

Ptolomæi igitur calculum absoluemus in hunc modum iuxta praxim nostræ tabulæ Tetragonicæ. Resoluemus vtrunq; numerum in minuta, & primò quidem 90. gra. conficiunt 5400. minuta, cuius quadratum datur in nostra tabula 29160000. lateris scilicet BE: deinde gra. 23. & min 50. rediguntur in minuta 1430. cuius quadratum est in eadem tabula 2044900. Duo hæc quadrata simul iuncta exhibent quadratum lateris BF 31204900. ex penult. primi Elem. Euclidis, cuius radix colligitur ex nostra tabula 5586. quæ per 60. diuisa reddunt gra. 93. cum min. 6. Vnde rectè Ptolem. ait dari latus BF par. 93. cum decima.

Pro inuentione verò anguli BFE sic agemus. Qualium partium datur BF 120. vt diameter circuli triangulo BEF circunscripti, talium dabitur BE. Vnde per canonem subtensarum vel sinuum, arcus dictæ subtensæ BE talium dabitur, qualium tota circuli circunferentia est gr. 360. & proinde angulus BFE totidem numero partium innotescet, qualium duo recti sunt 360. Vt igitur se habent gr. 93. cum min. 6. ad subtensam maximam grad. 120. ita se habent gr. 90. ad subtensam gr. 116. Ingressus itaq; Ptolem. canonem subtensarum cum subtensa grad. 116. angulus quæsitus BFE grad. 150. min. 20.

Ad inquisitionem verò lateris GF accipit Ptolem. triangulum GHF rectāgulum, in quo quidem ex superiore ratiocinatione innotuit latus HF partium 46. min. 33. scilicet vt dimidium rectæ BF, quæ supra patuit par. 93. min. 6. deinde etiam cognitus fuit angulus HFG grad. 150. min. 20. qualium duo recti sunt 360. & proinde reliquus HFG est grad. 29. min. 40. Quocirca cùm angulus HGF datus sit grad. 29. min. 40. qualium duo recti sunt 360. dabitur subtēsa arcus, cui ille angulus vt in circunferentia subsistit, per canonem subtensarum Ptol. grad. 30. min. 43. qualium datur subtensa maxima GF grad. 120. quæ diameter est circuli triangulo GHF circunscripti. Ergo qualium HF datur partium 46. mi. 33. id est minutorum 2793 talium

GF datur

GF datur minutorum 10911. quæ faciunt partes 181. min. 51. Qui calculus rectè cum Ptolemæi computatione consentit. Vnde patet Ioannem Vernerum errasse in examinandis his Ptol. calculis, cùm colligat rectam BF esse partium 93. cum tribus quintis, hoc est cum minut. 36. ex quo vult sequi, angulum BFE seu H F G reperiri gradum 148. min. 6.

Sed nunc pro faciliori intelligentia inueniamus prædictam rectam G F secundùm doctrinam triangulorum planorum à nobis traditam. Assumpto igitur primùm triangulo BEF, quoniam in eo dãtur duo latera circa rectum, vt BE partium 90. & FE par. 23. mi. 50. dabitur tertium latus vt supra par. 93. & min. 6. per primum casum decimæ quartæ prop. nostrorum planorum triangulorum, vt etiam supra. Et pro angulo B F E agemus sic. Cùm sit proportio lateris B F ad latus B E, quæ est sinus anguli BEF recti, id est integri sinus 100000. ad sinum anguli B F E per decimam nostrorum triangulorum, sintq; tria in proportione cognita, nempe duo latera B F partium 93. minut. 6. & BE par. 90. & sinus integer anguli B E F inuenietur quartus numerus, qui erit sinus anguli BFE, nempe 96670. ex quo prodibit angulus BFE gr. 75. min. 10. Sumpto præterea triangulo GHF, datur quidem in eo angulus HFG. gr. 75. min. 10. & proinde reliquus HGF. gr. 14. min. 50. Itaque quam rationem habet sinus anguli HGF. nempe 25600. ad sinum ang. FHG integrum 100000. eam habet latus HF par. 46. min. 33. id est minutorum 2793. ad latus GF minutorum 10910. quæ restituunt grad. 181. min. 50. Vt etiam supra in Ptol. calculo patuit.

His præmissis accipiatur tabula, &c. *Nunc modum tradit, ex quo huiusmodi descriptio in plano accomodari valeat. In tabula aliqua describe quadrangulum rectangulum ABCD, cuius longitudo dupla sit latitudinis, hoc verò quadrangulum in duo æqualia quadrata diuide per lineam EF, cui lineæ aliam æqualem lineam extra quadrangulum sume, eamq; in 9. æquales partes diuide, quæ quidem erit scala latitudinis tuæ descriptionis: lineam deinde E F, in continuum & directum extra quadrangulum extende vsque ad L, vt KL contineat partes 91. mi. 50. atque tota linea FEL sit partium 181. & min. 50. & tunc constabit punctum L centrum esse omnium parallelorum. Facto autem primùm in L cẽtro ad interuallum LF describe circunferentiam MFA, quæ parallelum oppositum per Meroem repræsentabit. A puncto autem F in lineam FE versus E numera partes 16. mi. 25. & ad terminum huius numerationis fac G literam, & centro in L, interuallo autem LG, describe circumferentiam, quæ Aequinoctialem refert: nam ab eo Meridiem versus recedit parallelus oppositus per Meroem gra. 16. min. 25. Rursus ab Aequinoctiali, seu à puncto G sume partes 23. mi. 50. & centro in L ad finem talis numerationis H. describe circunferẽtiam OHP pro tropico Cancri, & parallelo per Syenem. Simili modo numera partes 63. ab Aequinoctiali ad punctum K, per quod describatur eodem centro in L circunferentia QKR pro parallelo per Thylem, & sic habebis præcipuos parallelos in tali sphæræ proiectione, & delineatione.*

Vt autem longitudo quoque commensurata sit latitudini, &c. *Modò Meridianorum descriptionem absoluere oportet, atq; longitudinem talis descriptionis latitudini commensuratam facere. Cùm igitur tota terræ longitudo cognita supponatur grad. 180. secundùm Ptolem. constituendi sunt secundùm talem longitudinem 36. Meridiani singulis quinis gradibus Aequatoris ducti, qui tertia horæ parte*

inter

inter se differant, scilicet 18. in medietate A E F C, *& 18. in medietate* E B D F. *Hi autem Meridiani non uno & eodem centro describuntur, quemadmodum paralleli, sed quilibet suum habet centrum, & quilibet per tria puncta incedit, quæ puncta inuenienda sunt in parellelis extremis scilicet in Borealiori parallelo per Thylem, & in Australiori, qui est oppositus per Meroem, atq; etiam in parallelo medio per Syenem. Quamobrem cùm Thylensis parallelus eam habeat ad Aequatorem proportionem, quam nouem ad 20. id est, quam partes 2. cum quarta ad partes quinque, vt ponit Ptolemæus, si circino acceperimus in scala seu linea* E F *diuisa partes 2. cum quarta, illæ respondebunt partibus quinque, quibus quilibet Meridianus in vtramque partem distat ab Aequatore in dicto parallelo Thylensi. Sed commodius forsan erit duos accipere arcus in parallelo Thylensi vtrinq; à puncto* K, *quorum singulus partes contineat 40. cum minut. 53. qualium* EF *habet 90. nam quadrans paralleli Thylensis eam habet proportionem ad quadrantem, Aequinoctialis, quam grad. 40. cum minut. 53. ad grad. 90. postmodum, vtrumque horum arcuum in 18. æquales partes partiemus, vt habeamus puncta singula, per quæ Meridiani memorati transire debent. Similiter cùm parallelus per Syenem ad Aequatorem habeat rationem sicut partes 4 cum mi. 35. ad partes 5 id est, sicut 60. ad 55. si acceperimus partes 4. minut. 35. in linea* E F, *eæ quidem dabunt partes quinque in parallelo per Syenem quibus quilibet duo Meridiani inter se distant in eodem parallelo. Aut accipiemus duos arcus* T H, H Y *dicti paralleli hinc inde à puncto* H, *quorum quilibet partes 28. cum tertia contineat, earundemmet partium lineæ* E F: *Nam quadrans Aequatoris ad quadrantem dicti paralleli se habet sicut 90. ad 82. cum tertia, quos quidem arcus singulos in 18. partes vt supra diuidimus. Pari modo pro parallelo opposito per Meroem sumemus partes 4. min. 50. in linea* E F, *quæ dabunt in dicto parallelo interstitia Meridianorum singulis quinque gradibus incedẽtium. Vel si lubet, duos sumemus arcus vtrinque à puncto* F, *nempe* S F, *&* F X, *quorum quilibet cõtineat partes 86. cum tertia, qualium* EF *continet 90. si quidem talis datur proportio quadrantis huius paralleli ad Aequinoctialis quadrantem, & hos quidem arcus, vt supra, in par. 18. secabimus.*

Postremò determinatis punctis in his tribus parallelis, quæ per incedere debeant Meridianorum circunferentiæ, inuenies pro singulis tribus punctis centrum, super quo circini pede firmato circumferentia valeat per ipsa describi, & sic continuò facies vsque ad vltimos Meridianos S T V, X Y Z, *qui totam terræ habitatæ longitudinem determinant. Poterunt in hac quoque figuratione describi omnes paralleli eodem prorsus ordine atq; etiam Meridiani delebiles, qui incedant per vnumquemque gradum, quò facilior fiat impositio locorum in ea. Quinetiam poterimus hanc descriptionem versus Austrum extendere vsque ad parallelum distantem ab Aequatore grad. 36. & etiam vltra, vt tota Africa secundùm recentiorum descriptionem in tali figuratione cadere poßit, atque etiam ad Boream quantumlibet extendetur, vt integras tres orbis antiqui partes, Europam, Asiam, & Africam comprehendat. Verumtamen pro nouo orbe describendo consimilem figurationem eadem arte repetere poterimus: nam is quoque nouus orbis dimidium sphæræ quasi in longitudinem occupat: sic namque vniuersus orbis in duabus mappis commodè habebitur. Non ignoro tamen alia ratione posse vniuersum ipsum orbem describi, & commodiore forsan, cuius typum nobis exhibuit Rumuldus Mercator in duobus hæmisphærijs secundùm pro-*

dum proiectionem sphæræ in plano, quam Gemma Frisius in suo Astrolabio Catholico tradidit, cuius Theoria egregiè explicatur ac demonstratur à doctissimo pariter ac nobilissimo viro Guido Vbaldo è Marchionibus Montis. Et hanc quidem orbis descriptionem complexi sumus in æreo quodam Astrolabio conuenientis magnitudinis, quod præterito anno fieri curauimus, non tam ornatus, quàm commoditatis causa, si quidem magnum habet vsum in ipso Astrolabio pro negocio Geographico.

Quod verò talis descriptio sphæricæ formæ similior sit &c. *Comparat nunc planam hanc orbis descriptionem cum altera superiore, in qua Meridiani rectæ sunt lineæ, & concludit, hanc esse illa longè perfectiorem quantum ad similitudinem cum sphæra ipsa, & quantum ad commensurationem debitam attinet, quam paralleli tum inter se, tum respectu Aequinoctialis obseruant; quod altera sanè descriptio omnifariam non præstat: nec non etiam quantum ad proportionem latitudinis cum longitudine, quæ non super vno tantùm Rhodiensi parallelo obseruatur, sicut in priore descriptione; sed super alijs omnibus parallelis, vt constat in tex. Hoc tamen verum est, priorem descriptionem esse longè hac commodiorem & expeditiorem pro imponendis locis in ea. Quamobrem ob hanc causam à Ptolem. prior via non negligitur, sed potius eam huic adiungere voluit.*

F I N I S.

S. ami notevo in Conveniente

ami no q. ann ami

CL. PTOLEMAEI ALEXANDRINI
GEOGRAPHICÆ ENARRATIONIS LIBER PRIMVS.

In quo differat Geographia à Chorographia.

Caput Primum.

GEOGRAPHIA *imitatio est pictura totius partis terræ cognitæ, cum ijs, quæ sibi quasi vniuersaliter sunt annexa. Differt autẽ à Chorographia; nam illa per partes loca resecat, seorsumq; singula, & vnumquodque iuxta se constituit, ac fermè omnia etiam minutißima illa, quæ deprehendere possumus, describit; veluti portus, vices, populos, necnon à primoribus fluminibus diuertigia, & his similia. Geographiæ autem proprium est, vnam & continuam terram cognitam ostendere quemadmodum se habeat natura & positione, eaq; solùm in omninò deprehensibilioribus versatur descriptionibus, veluti sinuum, & ciuitatum magnarum gentium quoq;, & fluuiorum, necnon circa ea, quæ secundùm speciem vniuscuiusque sunt insigniora. Porrò finis Chorographicus connexione particulari continetur, veluti si quis aurem tãtùm, aut oculum imitetur. Geographicus autem contemplatione totius, proportionaliter ijs, qui integrum caput describunt. Etenim omnibus quæ supponuntur præcipuè imaginibus, partes necessariò atq; inprimis adaptantur, ac etiam picturas excepturæ sunt, distantijs, sufficienti remotione oculorum commensuratæ esse debent, siue perfectum sit quod pingitur, siue particulare, quo cuncta sensibiliter percipi valeant, rationabiliter simul & vtiliter sequutum est, vt Chorographiæ minutißimæ proprietates, Geographiæ autem regiones ipsæ cum ijs, quæ vniuersaliter eis adiacent, attribuantur. Quoniam & primariæ orbis partes, regionum nempe situs, tam magnitudine quàm mensuratione rectè sunt coordinatæ. At inter has ipsas vt sese habeant, quamplurimæ sunt differentiæ. Versatur*

autem Chorographia vt plurimum circa quale magis diſponendum, quã circa quãtum: ſiquidem vbique qualitatis curam gerit, at non ita commenſurationis poſitionum, Geographia autem circa quantum magis, quam circa quale: quandoquidem in omnibus diligentem proportionis diſtantiarum rationem habet: ſimilitudinis verò vſque ad maximarum partium circumſcriptiones, & iuxta figuram ipſam tantùm. Vnde illa quidem locorum eget pictura, nemoq; eam rectè exercebit, niſi vir pingendi gnarus: hæc verò nequaquam: nam per lineas etiam tenues ac denotationes tantùm poſitiones & vniuerſi figurationes oſtendere poteſt. Quapropter illa quidem haudquaquam Mathematico indiget inſtituto, hic verò pars ea præcipuè requiritur. Conſiderare enim oportet, & totius terræ figuram ac magnitudinẽ, nec non ſitum eius ad cælum quo cognita ipſius pars, quanta ſit, & qualis, recenſeri poſſit, inſuper & loca eius ſingula, ſub quibus cæleſtis ſphæræ ſita ſint parallelis, ex quibus & noctium & dierum magnitudines, & quænam ſtellæ fixæ verticales fiant, & quæ ſuper terram, quæq; ſub terra ferantur ſemper: ac omnia quæ de habitationis ratione connectimus, percipi poſſunt. Quæ cuncta ſublimiſſimæ ac pulcherrimæ ſunt ſpeculationis, quum humanis deprehenſionibus, per Mathematicas rationes oſtendi poſſit, quo pacto cælum ipſum natura ſe habeat, quoniam nobis magna ex parte conſpicuum eſſe poteſt. Terra autem per imaginem, quia licet certa ſit & maxima non tamen nos circumambit, neque tota ſimul, neque particulatim ab eiſdem hominibus peragrari poteſt.

Quænam ſint ad Geographiam præſupponenda.

Cap. II.

QVIS igitur finis ſit eius, qui Geographiam exercere velit, ac in quo differat à Chorographia, per hæc quaſi ſummatim ſit notatum. Cùm verò impræſentiarum ſit propoſitum, noſtræ habitabilis deſcribere orbem, vt quàm maximè cum veritate cõgruat neceſſarium arbitramur præmittere, peregrinationis hiſtoriam eſſe, quæ notitiam præſtet ad inſtitutionem talem, vtpote quæ plurimum afferat cognitionis, ex traditione eorum qui præditi ſcientia ſpeculatiua, regiones particulatim peragrârunt: quodq; conſideratio ac traditio hæc partim ſit geometrica, partim verò ſuperiorum conſtet obſeruatione. Siquidem ad Geometriam ſpectat, quod per ſubtiles diſtantiarum dimenſiones locorum inter ſeſe poſitiones reddantur manifeſtæ: ad obſeruationem autem ſuperiorum, quod idẽ fiat per apparentia, ex inſtrumentis, quibus aſtra & vmbræ obſeruantur, quod & perfectius eſt & certius, alterum autem difficilius, ac illius indigens ope. Primùm enim quum neceſſarium exiſtat, vt ſupponatur ſecundum vtrunq; modũ ad quamnam mundi poſitionem, duorum locorum inquiſitorum diſtantia vergat, (non enim ſimpliciter, aut ſolum hoc ſcire oportet, quantum locus vnus diſtet ab alio, ſed quonam verſus hoc eſt, vt dicere ſciamus, num ad Septẽtrionem, aut Ortum, ſiue ad partiliores eorũ inclinationes tendat) impoſſibile eſt, exactè hoc conſiderare, abſq; obſeruatione, quæ per prædicta fit inſtrumẽta, per quæ in omni loco ac tempore facilè, & lineæ meridianæ poſitio oſtenditur, & per ipſam ignotæ locorum diſtãtiæ. Inde & hoc concedi neceſſe eſt, dimenſionem

quæ

quæ per numerum fit ſtadiorum, haudquaquam certam nobis iuxta veritatem præbere deprehenſionem: quoniã raro in vias rectas incidere contingit, propter circuitus varios, qui & euntibus, & nauigantibus occurrere ſolent: & quia neceſſe eſt, ad rectitudinem inueniendam, id, quod in vijs, tam ex qualitatibus, quàm ex quantitatibus redundat, cõiecturando tantùm, ab integris ſubtrahere ſtadijs. In nauigationibus autem ventorũ flatus, qui vt plurimum vires eaſdem haud ſeruant, ad dijudicandum penitus norma carent. Inſuper licet diſtantia quædam inter duo loca emenſa exactè cognita fuerit, non ideò tamen ratio ipſius ad totius terræ ambitum, nec poſitio, vtrum ad AEquinoctialem, ſeu polos tendat, patebit. Dimẽſio verò, quæ fit per cæli apparentia, certam de ſingulis his cognitionem affert, oſtenditq́; qualeſnam circunferentias inuicem per loca ſubiecta deſcripti intercipiant circuli, parallelíq́; & Meridiani: hoc eſt, parelleli circunferentias, quæ incidunt inter ipſos & AEquinoctialem, Meridianorum: illi autem eas, quæ continentur ab ipſis, & AEquinoctialis, & parallelorum: ac etiam qualem circunferentiam duo intercipiant loca, circuli illius, qui in terra maximus ſcribitur. Nihil deniq́; ſtadiorum indiget dinumeratione, ſiue ad rationem earum partium, quæ à terra ſunt, ſiue ad deſcriptionis circuitum vniuerſum: ſufficit enim ſupponere ambitũ telluris in partes quotquot voluerimus, per totidemq́; partes oſtendere diſtantias in circulis maximis, ſuper telluris ſuperficie deſcriptis. Sed forſitan ad diuidendum noſtris dimenſionibus totum ambitum, aut partes illius in ſubiecta ac nota interualla hæc minus ſufficient. Ideo huius rei gratia ſolùm neceſſe fuit viam quandam rectam adaptare circunferentiæ, quæ iuxta continentiam ſimilis eſſet maximo circulo, ac rationem huius ſumere ad circulum qui fit ex apparentibus: ſtadiorum verò numerum, qui ſub ipſa continetur, ex dimenſione quæ fit à parte data, ſicq́; multitudinem ſtadiorum totius ambitus demonſtrare. Cùm enim ex Mathematicis præſupponatur, continuam & terræ, & maris ſuperficiem, quaſi per totas partes eſſe rotundam, & idem centrum habere cum ſphæra cæleſtium: ſequitur etiam ſingulas ipſius inciſiones cõmunes, quæ ex centro in planum, necnon ex dictis emittuntur ſuperficiebus, maximos in ſemetipſis facere circulos, auguloſq́; in ipſo plano ad centrum concluſos, ſimiles circulorum intercipere portiones, diſtantiarum earum, quæ in terra ſunt. Ac ideo quantitatem ſtadiorum, vbi directa fuerint, ex dimenſionibus accipi poſſe: rationem verò quæ ad totum eſt ambitum ex ipſis quidem nullatenus, propter defectum pertingentiæ parabolæ. A ſimili autẽ circunferentia circuli cæleſtis rectè ſumuntur, quoniam ratio illius ad proprium ambitum deprehendi poteſt, eadem autem fit & à ſimili parte circa terram, ad circulum in ea maximum.

Qualiter à ſtadiorum numero alicuius diſtantiæ rectæ, licet non ſub eodem ſit Meridiano, ambitus terreni ſtadiorum numeri accipiantur, & econtra.

Cap. III.

QVI ante nos fuerunt, non ſolùm rectam aliquam diſtantiam in terra inquirebant, vbi maximi circuli facit circunferentiam, ſed eam quoq́;, quæ poſitionem in vnius meridiani plano haberet: per Scioteroſq́; obſeruabant ſigna duo, quæ ſuper verticem erant diſtantiæ, iuxta circunferentiam, quæ ſub ipſis intercipiebatur Meridianis, quæ ſimilis eſſet itinere: quumq́; hæc ſingulatim, vt diximus, in plano conſtituebantur, lineæ rectæ, quæ

per extremitates ad signa, quæ super verticem erant, egrediebantur, inter se concurrebant, quia centrum circulorum cōmune erat coincidentiæ signum. Quanta igitur apparebat circunferentia, quæ inter signa erat verticalia, ac pars esset circuli; qui per polos scribitur, tantam etiam supponebant in terra distantiam ambitus totius. Vnde si etiam non per polos circulum secundùm dimensam sumpserimus distantiam. sed à quolibet maximorum, propositum ostendi potest. Idem nobis patebit, si per instrumentum, quo sublimiora considerantur, eleuationes poli in terminis fuerint obseruatæ, necnō positione animaduersa, quam distantia ad alium habet meridianum. Per quod etiam Meteoroscopicum multa alia vtilißima facilè deprehendere poßimus. præterea & quolibet die & nocte iuxta obseruationis locum eleuationem poli Borealis, omniq; hora situm meridionalem, necnon habitudines declinationum ad ipsum, hoc est, quales faciet angulos per viam descriptus circulus maximus cum meridiano, ad signum quod est super verticem, per quos similiter quæsitam circunferentiam ex ipso ostendimus Meteoroscopio: & eam quoque quæ inter duos intercipitur meridianos, quum alij fuerint quàm æquinoctialis paralleli. Ita vt per talem modum si solum distantia vna recta in terra fuerit dimensa, totus etiam numerus stadiorum, quos ambitus continet, inueniri poßit. Per hæc inde reliquum, necnon aliorum itinerum interualla, etiam sine dimensione cognoscuntur, licet non penitus fuerint recta, neque sub eodem meridiano aut parallelo constituta, dummodo id quod ad omnem inclinationem proprium est, diligenter accipiatur, pariter & terminorum eleuationes obseruentur. Rursus etiam per rationem circunferentiæ, quæ distātiam extendit ad circulum maximum, stadiorum quoque multitudo à deprehenso totius terris ambitu facilè considerari potest.

Quòd ea, quæ ex apparentibus obseruata sunt, præferri debeant ijs, quæ ex peregrinationis comperta sunt historia. Cap. IIII.

IGITVR *quum hæc ita se habeant, si ij, qui particulatim regiones peragrârūt, talibus quibusdā obseruationibus vsi fuissent, certam penitus oris descriptionem facere potuissent. Verùm qui solus Hipparchus, nobis paucarum ciuitatū (respectu tantæ multitudinis, quam in Geographia designare necesse est) eleuationes poli Borealis tradiderit, easq; eidem subiectas parallelo. Quidam verò cum illis pariter loca quædam opposita, nō quæ æqualiter ab AEquinoctiali distarent, sed quæ planè sub eodem essent meridiano, ex eo quod mutuæ eorum nauigationes secundæ ad Arctum vel Notum tenderent. Distantiæ verò quamplurimæ, & præcipuæ illæ, quæ ad Ortum vel Occasum vergunt, imperfectiorem assequutæ sunt traditionem: non incuria eorum, qui historias condiderunt, sed ideo forsitan, quia considerationes Mathematicales nondum exactè erant perceptæ, nec adhuc multæ defectiones Lunares eodem tēpore, in locis diuersis obseruatæ fuerant. Nam literis mandatum est Eclipsim eam, quæ hora quinta in Arbelis accidit, Carthagini apparuisse secūda. Ex quibus manifestum redditur, quot temporibus æquinoctialibus inter se loca distent, ad Ortum vel Occasum. Rationabile quoque erit, & his consequens, eum qui Geographiam tractare velit, ea loca, quæ per diligentiores obseruationes deprehensa sunt, designationi sui tanquam fundamenta quædam præsupponere: quæ verò ab alijs tradita sunt, his adaptare, quousq; positiones eorum*

eorum inuicem, cum ijs, quæ prius fuerunt obseruata tanquam traditionibus certiora, potißimum congruant.

Quod historijs nouissimis magis sit adhærendum, propter mutationes, quæ per tempora accidunt in terra.

Cap. V.

IGITVR *descriptionis aggreßio, tali forsitan continetur propositio verùm quum in omnibus locis, quæ nō penitus vel propter magnitudinis excessum, vel quia non semper eodem se habeant modo, deprehensa sunt, semper vnumquodque tempus historiam tanquam certiorem præferre solet: ita etiam in Geographia accidit. Constat enim per ipsas temporum traditiones, multas partes continentis terræ, quæ à nobis habitatur, nondum propter difficilem magnitudinis peragrationem ad notitiam peruenisse. Quasdam verò non tales, ac fertur esse, eorum culpa, qui historias exceperunt fabulosißimas. Nonnullas autem nunc lōgè aliter quàm olim habere, vel propter particulares earum deuastationes, vel etiam immutationes. Vnde necesse est, vt ibi nouißimis temporis nostri traditionibus, penitus quasi adhæreamus, obseruantes obiter & historiæ antiquæ expositionem, necnon prædictorum dijudicationem, vt liquere poßit, quid fide diguum, quidve sit erroneum.*

De Geographica Marini enarratione.

Cap. VI.

MARINVS *itaque Tyrius, nouißimus eorum, qui nostro fuerunt tempore, parti huic summe studio incubuisse videtur. Patet enim plurimas eum historias euoluisse, vltra eas etiam, quæ prioribus cognitæ fuerant temporibus, ac scripta ferè omnium qui eum præceßêre, diligentißimè percepisse. Quoniam ea, quæ minus decenter, tam à priscis illis, quàm à semetipso credito fuerant, decenti primùm rectificatione exornauit: quemadmodum ex editionibus ipsius emendatioris tabulæ Geographicæ (nam plures sunt) considerare licet. At si cerneremus, nihil in vltima sua deesse compositione, poßemusq́; ex solis monumentis illis orbis designationem perficere, nullam vlterius in hac re laborem susciperimus: verùm cùm manifestè liqueat, quædam eum cum minus fide digna perceptione collegisse, sæpius præterea in descriptionis institutione, nec facilitatis, neq; de dimensionibus debitam curam habuisse: iustè moti sumus, vt viri huius negocium susceptum, quantum operæ precium arbitramur, ad rationabiliorem, & vtiliorem reduceremus modum. Quod quidem quam succinctius poßumus, facere conabimur, considerantes, breuibus nos ea, quæ ad vtranque speciem conferunt, ratione quadam consequi posse. Ac primùm quidem ab historia initium faciemus, secundum quam existimat ipsis, & lōgitudinem terræ cognitæ plus ad Orientem, latitudinem verò ad Meridiem produci oportere. Meritò enim vocabimus totius superficiei distantiam, ab Ortu Occasum vsq; longitudinem: eam verò, quæ est ab Arcto, Meridiem versus, latitudinem. Quoniam ad parallelos, iuxta motum cælestem, eodem appellabimus nomine. Sed & vniuersaliter quidem distantiæ maiori, rectè longitudo est attribuenda: siquidem planè hoc ab omnibus concessum est, quòd orbis terrarum distantia, ab Ortu versus Occasum, longè maior existit, quàm ea, quæ à septentrione est ad Meridiem.*

Rectificatio distantiæ latitudinis terræ cognitæ, ex apparentibus secundùm Marinum.

Cap. VII.

PRIMVM igitur latitudinis terminū præsupponit ipse Thylen sub parallelo, qui Borealißimā terræ nobis cognitæ partem segregat. Parallelū verò hunc demonstrat ab AEquinoctiali distare ad summū partibus 63. qualium est circulus meridianus trecentarum sexaginta: stadijs verò millibus triginta, ac insuper mille quingētis, ita vt pars vna quingenta fermè comprehendat stadia. Deinde Aethiopū regionem, quæ vocatur Agisymba, & Prassum promontorium sub eo ponit parallelo, qui Australißimum terræ cognitæ finit terminum, quem etiam sub hyberno ponit tropico: ita vt secūdùm ipsum, tota orbis latitudo, iuncto tropico hyberno partium fiat octuaginta septem, stadia verò compleat quadraginta, & tria millia quingenta. Quinetiam rationabiliter finem Australis demonstrare conatur, per apparentia quædam, vt ipse putat nec non per itinera, quæ & terra & mari historijs sunt prodita: quæ singula quasi ex transcursu consideranda edunt. Sanè in enumeratione apparentium, compositione sua tertia, ita ait.

Zodiacus in zona torrida totus super ipsam apparet, quapropter in ea transmutantur vmbræ, ac omnia astra occidunt, & oriuntur. Sola autem Vrsa minor tota supra terram apparere incipit, in Borealioribus Ocele, stadijs quinque milibus quingentis: Parallelus enim per Ocelem partibus eleuatur vndecim ac quinta duplici. Ab Hipparcho autem traditur, minoris Vrsæ stellam Borealißimam, vltimam autem caudæ, à polo distare partibus duodecim, quintisq; duabus. Porrò ijs, inquit, qui ab AEquinoctiali ad æstiuum progrediuntur tropicum, polus Borealis semper plus supra horizontem attollitur; australis verò plus sub horizonte deprimitur. Qui verò ab AEquinoctiali ad Brumalem pergunt tropicum, ijs polus Australis supra horizontem eleuatur, Borealis verò sub horizonte mergitur.

Igitur per hæc solùm exponit quæ accidere debent locis, quæ sub AEquinoctiali sunt, vel inter tropicos posita. Atqui, si etiam ita se habeat historia, apparentia tamen in locis, AEquinoctiali australioribus, nequaquam apposuit, veluti quænam stellæ super verticem fiant, in locis illis, quæ AEquinoctiali sunt australiora, aut quantum ad Austrum declinet vmbræ meridianæ in æquinoctijs, vtrumve Vrsæ minoris stellæ omnes oriantur & occidant: ac rursus quænam ex ipsis penitus nō appareant, quum polus australis super horizontem eleuatur. In cæteris inde dicit, quædam obseruata esse apparentia, verùm nec illa propositum vllo pacto ostendere possunt.

Ait enim eos, qui ex India in Lymiricem nauigant (quemadmodū narrat Diodorus Samius in tertio) Taurum in medio habere cælo, Pleiades verò secundùm antennas medias: Qui verò ex Arabia in Azaniam feruntur, nauigationem dirigere ad Meridiem, & stellam Canobum, quæ ibi Equus vocatur, estq; australißima. Cæterùm astra quædam apud illos apparent, quæ apud nos ne nominantur quidem: Canisq; Anticane prior oritur, & Orion ante conuersiones æstiuas totus.

Ex his igitur stellis apparentibus, quædam manifestè ostendunt, quænam habitationes AEquinoctiali sint Borealiores, veluti Taurus & Pleias, quæ super verticem fiunt: nam astra hæc AEquinoctiali sunt Borealiora, quædā autē nihilo magis Borealibus australiores esse demonstrant.

Cano-

Canobus enim apparere potest etiam ijs, qui longè æstiuo tropico sunt Septentrionaliores, multæq́; stellæ, quæ semper apud nos sub terra sunt, in locis qui nobis sunt australiores, ac etiã ijs qui AEquinoctiali sunt Borealeores, velut ijs, qui circa Meroem habitant, super terram fiunt. Quemadmodum Canobus ipse, qui nobis Borealioribus hic minimè apparet. Et hunc quidem Meridionaliores, & nullum alium, qui nobis sit incognitus, Equum vocitant. Adijcit & ipse mathematicis rationibus deprehensum esse, Orionem totũ ante conuersiones æstiuas apparere, ijs qui sub AEquinoctiali habitant. At Canis oriri incipit priusquã Procanis, ijs qui sub AEquinoctiali habitant, & ab ipsis Syenem vsq;, ita, vt nec horum quoq; apparentium peculiare existat, ostendere habitationes aliquas, AEquinoctiali esse australiores.

Eadem rectificatio ab emensione itinerum.

Cap. VIII.

PROINDE *in itinerum emensione, dum per terram singulatim perfectionũ computat dies, à Lepti magna vsq; ad regionem Agisymbam, hanc AEquinoctiali australiorem esse stadijs viginti quatuor milibus sexcentis octuaginta colligit. Rursusq́; secundùm dies nauigationis per mare, à Ptolemaide, quæ est in Troglodytica, ad Prassum promontorium, AEquinoctiali id australius esse colligit, stadijs viginti & septẽ milibus octingentis: ita vt & Prassum promontorium, & Agisymbam regionem, quæ Aethiopum est, & quæ, vt ipse dicit, necdum Aethiopiam ab Austro disterminat, ad oppositum eorum producat, qui gelidam inhabitant zonam. Siquidem viginti septem millia & octingenta stadia constituunt in AEquinoctiali partes quinquaginta quinque & tertias quinque, quot & ab altera AEquinoctialis parte distant, ac sub similis frigiditatis qualitate Scythiæ degunt, & Sarmatæ, qui Septentrionalia Mæotidis incolunt paludis. Contrahit igitur & ipse numerum expositorum stadiorum in summam dimidio minorem; hoc est, in stadia duodecim milia, quot fermè hyemalis tropicus distat ab Aequinoctiali. Addit & contractionis huius solummodo diuersiones à vijs rectis, necnon irregularitates itinerum causas esse, omissis potioribus & promptioribus, ex quibus non solùm diminutio necessaria videtur, sed etiam vt ad tam paruum redigatur numerum. Primum enim de itinere, quo à Garama ad Aethiopiam itur, Septimum Flaccum, ait, qui in Libya militauerat, à Garamantibus, ad Aethiopes, quum ad Meridiem perrexisset, trium mensium spacio peruenisse: Iulium verò Maternum à Lepti magna, quũ Garamantes ex Garama Aethiopes inuasissent, mensibus quatuor ad Agisymbã Aethiopum regionem applicuisse, quum iter semper ad Meridiem direxisset, quo in loco Rhinocerotes congregantur. Quæ vtraque etiam per sese incredibilia sunt, tum quia Aethiopes interiores, non tantùm à Garamantibus segregantur, vt trimestri distent itinere: quum iam ipsi potius AEthiopes existant, & eundem quem & illi habeant regem tum etiam penitus ridiculum est, incursionem regis contra subditos super vnam distantiam solam factam fuisse, nempe à Septentrione ad Meridiem: quum gentes illæ, vtrinque & ad Ortum & Occasum latissimè extendantur ac nullibi eum moras relatu dignas fecisse. Quapropter certum est, viros illos falsa nunciasse, aut sic ad Meridiem dixisse, quemadmodum indigenæ dicere consueuerunt in Austrum, aut in Africum pro certiori, quod magis notum est abutantes.*

Eadem rectificatio à nauigationibus exactis.

Cap. IX.

POSTEA de nauigatione inter Aromata & Rapta, Diogenem quendam ait, qui in Indigam nauigârat, ac secundò fuerat reuersus, quum prope Aromata nauigasset, à Septentrione areptū esse, quumq; Troglodyticam à dextra habuisset, diebus 25. ad paludes, ex quibus Nilus fluit applicuisse, quibus Raptorum promontorium paululū est Australius: Theophilum autem quendam ex ijs, qui Azaniam nauigare consueuerunt, à Raptis soluisse, ac Austri flatu, die vigesimo ad Aromata peruenisse. Verùm neuter horum, quod dierum nauigatio illa esset, apperuit; sed Theophilus se die vigesimo illuc applicuisse, Diogenes verò diebus 25. Troglodyticam præternauigasse dixit, solùm referētes quot diebus nauigassent, minimè autem aduertētes, quot dierum nauigatio illa, propter ventorum in tanto tempore irregularitatem & mutationem esset, neq; vtrum tota nauigatio illa ad Septentrionem, aut Meridiem facta fuisset. Verùm Diogenes se tantùm Septentrione impulsum esse: Theophilus autem solùm Austro nauigasse retulit, reliquam autem nauigationem, quòd eundem semper tenorem seruauerit neuter dixit. Quod enim naues illæ tot diebus eodem fuerint impulsæ vento, haudquaquam est credibile: ac ideò distantiam eam, quam Diogenes, inter Aromata & paludes, quibus Raptum promontorium australius existit, 25. emensus est diebus: Theophilus à Raptis ad Aromata, longè maiorem 20. diebus exegit; Theophilusq; diei ac noctis nauigationem mille esse stadia supposuit; cui rei licet ipse astipuletur, ait tamen nauigationem eam, quæ à Raptis ad Prassum promontorium ac multorum est dierum, 5000. tantùm à Dioscoro stadiorum supponi, quum facilè, vt par est, venti sub AEquinoctiali mutantur, ac ideò secundū ipsum etiam solus transitus ad obliquia celeriores ponūtur. Ob hæc igitur magis decuisset, vt relatæ dierum multitudini fidem haud præstitisset. Et ideò etiam, quod omnium manifestißimus est, quod Aethiopes, & Rhinocerotum conuentum ex opposito gelidæ constituit zonæ, quum ratio ipsa dictitet omnia, quæ sub eadem aëris qualitate posita sunt, esse similia, siue plātæ sint, seu animalia, imitariq; similitudines cæli, quæ sub eisdem sunt parallelis, aut illis qui æqualiter ab vtroq; distant polo. Quapropter Marinus, solùm vsque ad tropicum hybernum contraxit distantiam nulla rationabili causa de contractionis quantitate reddita. Quòd si quis & dierū numerum & seriem acceptaret peragrationum quemadmodū ipse fecit, hæcq; seruaret quantitatem solùm diurnorum stadiorum præter modum & consuetudinem minueret, antequam terminus ad eum perueniret parallelum, ad quem ipse venire censet oportere. Atqui contrarium potius sequi deberet: Nempe vt poßibilitati diurnæ peregrinationis crederetur, tenori autem perpetuo tam iuxta æqualitatem, quàm secundùm positionem, minimè fides adhiberetur, tanquam impoßibile existat, vt distantia inquisita per hæc accipi valeat, aut illud solùm, quod ea maior fiat sub AEquinoctiali: verùm rectius ab aliquo eorum, quæ manifestius apparent, deprehendi potuisset, tale enim longè fuisset certius, si quis Mathematicalius considerasset, quæ regionibus illis accidere solent. Verùm cùm historia talia præstare nequeat, reliquū est, vt à simplicioribus plenius consideretur rationabile quantitatis vltra AEquinoctialem egreßionis. At illa per formas & colores animalium, quæ in

locis illis sunt, percipi potest. Vnde sequitur, parallelum per Agisymbam regionem, quæ sine controuersia Aethiopum est, nequaquam ad hybernum vsque pertingere tropicum, sed citrà AEquinoctialem potius terminare; non enim apud nos in oppositis locis, hoc est, sub tropico æstiuo, homines iam Aethiopum colores habent, neque Rhinocerotes sunt, aut eleuantes, sed in haud multum illis Australioribus modicè existunt nigri. Quemadmodum qui intra Syenem triginta habitãt schœnis, qualesq́; sunt Garamantes, quos Marinus ob hanc causam nequaquam sub tropico æstiuo, neq; eo Borealiores, sed prorsus australiores sedes habere, inquit, in locis verò circa Meroem, iam satis colore sunt nigri, & primùm Aethiopes meri, ibiq́; elephantum, ac mirabiliorum animalium pascitur genus.

Quod non oporteat Aethiopes supponere Meridionaliores, quàm sit parallelus oppositus per Meroem.

Cap. X.

QVAPROPTER bene habet vsque huc, id est; Aethiopes vsque quemadmodum nobis traditio historiæ de monstruosis, quæ in illis degunt oris explicat, cõstatq́; Agysimbam regionem, & Prassum promontorium, cum ijs quæ eidem subiacent parallelo, describendam esse, sub eo fermè, qui ipsi opponitur per Meroem, [illegible] est, qui ab AEquinoctiali Meridiem versus distat partibus æqualibus sexdecim ac tertia vna cum duodecima, stadijs verò octo milibus ac ducentis ferè, Ita vt si tota latitudo exactius colligatur partes sint nouẽ & septuaginta, tertia vna cum duodecima, vel integræ octuaginta stadia verò milia quadraginta. Credendum præterea, distantiam eam, quæ est inter magnam Leptim & Garamam, quemadmodum & Flaccus & Maternus supposuerunt, stadiorum esse quinque millium quadringentorum. Si quidem viginti dies secũdi sunt itineris, plus quã primi abbreuiati, tã ad Meridiem, quàm ad Septentriones, quum primum propter diuersiones dierum sit triginta: nam & stadiorum numerum dierum vniuscuiusque, eos qui loca illa peragrârunt, sæpissimè annotasse fuerunt, non solùm quia ita commodum, sed & propter æquationum distantias necessarium fuerit. Proinde quemadmodum de vijs magnis, & raris dubitare oportet, præcipuè vbi distantiæ emensæ haud concordant, ita de non magnis, sed sæpius & à multis peragrantibus vnanimiter relatis, credere decet.

De ijs quæ ad longitudinem orbis non rectè à Marino sunt excogitata.

Cap. XI.

IGITVR ex his nobis planè factum est perspicuum, quãtum orbis latitudo extendi possit: longitudinem verò Marinus contineri facit sub duobus Meridianis, qui interualla horaria disterminant quindecim: nobis verò videtur & ea quoque distantiæ mensuratio plus extendi ad Ortum quàm oporteat; etenim si hic quoque contractio facta fuerit rationabilis, tota longitudo non integris duodecim interuallis horarijs constabit: quum insulæ Fortunatæ Occidentalissimo termino constituantur æquales; Orientali autem immanissimæ partes Seræ, ac Sinæ, necnon Cattigaræ. Porrò in distantia, quæ est ab insulis Fortunatis ad Euphratis transitũ, per Hieropolim, si parallelus, qui per Rhodum est, obseruetur, quadrabit numerus stadiorum per singula loca ab ipso relatus; nã id ex frequenti itineris vsu compertum est. Quinetiam si ex maiori-

maioribus ratiocinatum fuerit distantijs, apparebit, eum in rectificatione illius, quod propter diuerticula & perfectionum redundabat irregularitates, debitum assequutum esse. Sed & in hoc quoque rectè sentit, partem vnam qualium est circulus maximus trecentorum sexaginta, quingenta in terra constituere stadia; id enim confessis dimensionibus consonum existit. Circunferentiam autem ipsi similem parallelі eius, qui per Rhodum trãsit, hoc est, qui ab AEquinoctiali abest partibus triginta sex, quadringenta ferè comprehendere stadia; nam id quod iuxta consentaneam parallelorum rationem superat, quũ in exactiori deprehensione modicum existat, omittendum est. Cæterùm distantiam eam, quæ à prædicto Euphratis transitu, vsq; ad turrim est lapideam, ac per ipsum esse colligitur schœnorum octingentorum septuaginta sex, stadiorum verò viginti & sex millium, necnon ducentorum octuaginta: eam præterea quam ipse à lapidea turri, vsque ad Seras, quæ Serum est metropolis, viæ septimestris esse, stadiorum autem triginta sex milium & ducentorum asserit: vtramq; tanquam sub eodem parallelo, secundùm institutum nostrum, in debitam contrahemus rectificationem: Quandoquidem constat, eum in ambobus itineribus nequaquam minuisse id quod propter diuerticula superabundabat: quin in secundo etiam itinere in eosdem incidisse errores, quibus & in itinere à Garamantibus vsque ad regionem Agisymbam, lapsus est. Nam & ibi quoque collectum stadiorum numerum mensium quatuor, & dierum quatuordecim plusquam in dimidiam partem contrahere fuit coactus. Quum incredibile sit, tam longo tempore continuam peregrinationem factam fuisse, vt rationabiliter spacium septem mensium attingere potuisset: & multis magis quàm in itinere à Garamantibus, nam illud à regionis illius Rege, cùm prouidentia, vt par erat, & non fortuitò peragrari potuit, sed & perpetua ibi fuit tranquillitas: via autem quæ est à turri lapidea ad Seras vsque, vehementissimis obnoxia est tempestatibus. Nam ex ijs, quæ ipse supponit parallelis illis, quæ per Hellespontum & Byzantium transeunt subiecta est. Quapropter multas etiam in eundo moras accidere necesse fuit. Nam & per negotiationis occasionem cognita est. Refert enim Marem quendam, qui & Titianus vocabatur virum Macedonem, ac patre mercatore natum, dimensionem hanc conscripsisse, licet ipse nunquam ad Seras accessisset, sed solùm quosdam illac misisset. Atqui & ipse Marinus mercatorum historijs nequaquam fidem adhibere videtur. Nam Philemonis relationi, qua longitudinem solæ Hiberniæ ab Ortu Occasum vsque viginti dierum esse tradidit, haudquaquam astipulatur, quoniã videbatur hoc à mercatoribus percepisse, quos mercatura occupatos, veritatis indagationem haud curare ait: quin sæpius distantias arroganti quadam iactatione augere. Proinde de peregrinatione ista mensium septem, nil aliud memoratis dignum, quàm quanta fuerit ab ijs, qui illam exegerant relatum esse, monstro simile, ob temporis prolixitatem esse videtur.

Emendatio longitudinis terræ cognitæ à peregrinationibus.

Cap. XII.

PROPTER *hæc itaque, & quia iter non sub vno sit parallelo, sed turris lapidea posita sit circa eum, qui per Byzantium, Seræ autem magis australes, sub eo, qui per Hellespontum scribitur, rationabile visum fuisset, & hic quoq; multitudinem stadiorum, quæ ex septimestri collecta*

lecta est itinere, triginta sex millium ac ducentorum, minus quàm insemissem diminuere. Cæterùm in dimidium, tanquam plenioris deprehensionis gratia, tantùm contrahuntur, ita vt exposita distantia esse computetur stadiorum decem & octo millium ac centum, necnon quartæ vnius, partiũ verò quadraginta quinq; ac quarta vna. Etenim absurdum esset, & satis à ratione alienum, vt quæ in vtraq; via tantum supponeret diminutionem, ac in illa ab Garamantibus, quia argumenta resisterent, hoc est, propter differentias animalium, quæ per Agisymbam sunt regionem, ac loca naturalia transcendere nequeunt, ipsius sequeretur opinionem in illa tamen via, quæ est à turri lapidea, ea quæ rationi sunt consona acceptare nollet, quoniam ibi nullum tale esset argumentis, ex quo simile quid sequeretur. Sed per totam distantiam siue ea maior existeret, siue minor, similem esse cæli qualitatem cõtenderet; ac si quis nequaquam rectè per modum philosophiæ peculiarem coniectare posset, nisi in ijs, quæ penitus manifesta essent. Proinde distantia prior, ea inquam, quæ ab Euphrate ad lapideam est turrim, octingentorum septuaginta sex schœnorũ, propter viarum diuerticula, ad octingentos schœnos tantùm, stadia verò viginti quatuor millia contrahenda est. Credatur enim ei, quod in continuitate illa, & per partes commensuratas, iamq; peragratas, veram assequutus sit dimensionem: quòd verò diuerticula habeat plurima, ex ijs manifestum est, quæ Marinus ipse supponit. Concedatur enim viam, quæ ab Euphratis traiectu per Hierapolim est ad Tigrim, & inde per Garameos Assyriæ & Mediæ in Ecbatanas, & portas Caspias, per Parthiamq; in Hecatonpylum, incidere circa parallelum, qui per Rhodum transit: nam ille secundùm ipsum etiam per dictas scribitur regiones: viam tamen, quæ ab Hecatonpylo in Hyrcaniam ciuitatem ducit ad Septentrionem declinare necesse est, quum Hyrcania ciuitas, quodammodo in medio posita sit paralleli, qui per Smyrnam, & eius qui per Hellespontũ est. Quapropter is qui Smyrnam transit, super ipsam Hyrcaniæ regionem scribendus est; qui verò per Hellespõtum, per partes australes maris Hyrcani, quæ parum Septentrionaliores sunt, quàm eiusdem nominis ciuitas. Rursus via ab hac in Margianam Antiochiam per Ariam, primò quidem ab Aria, quæ sub eodem parallelo sita est, qui per Caspias transit portas, ad Meridiem declinat: inde ad Arctos; quum Antiochia illa collocata sit sub parallelo, qui per Hellespontum transit, à qua, via quæ ad Bactra ducit, protenditur ad Ortum: quæ verò inde sequitur ad ascensum regionis montanæ Comædorum ad Septentriones. At illa, quæ per montana ipsa est, vsque ad vallem, quæ campestria excipit, ad Meridiem tendit. Siquidem Borealia & Occidentalißima montanæ regionis, vbi est ascensus, sub eo parallelo ponit, qui per Byzantium transit. Australia autem, & quæ ad Ortum vergunt, sub eo qui per Hellespontũ. Quapropter illam tradit reciprocã esse, ita vt modò ad Ortum vergat, mox & ad Austrum. Inde viam, quæ ad turrim vsque est lapideam schœnorum quinquaginta ad Arctos declinare par est. Etenim vallem, inquit, ascendentes lapidea excipit turris, à qua montes qui ad Ortum tendunt, monti coniungit Imaio, qui à Palimbrotis insurgit ad Arctum. Si igitur partibus sexaginta, quæ ex viginti quatuor millibus colliguntur stadijs, quot à turri lapidea vsque ad Seras sunt, partes adijciantur quadraginta quinque & quarta, interstitium ab Euphrate ad Seras vsque per Rhodi parallelum partium erit centum quinque & quartæ vnius. Quinetiam

ex ijs

ex ijs, quæ ipse per particularem stadiorum numerum, tanquam sub eodem parallelo supponit, colligitur distantiam, quæ est à Meridiano *insularum* Fortunatarum *vsque ad Sacrum* Hispaniæ *promontorium, partium esse duarũ & semis.* Hinc *ad* Bætis *ostia, & calpem vtrinque pariter duas & semissent: quæ verò sequitur ab ostijs* Bætis Carallim *vsq;* Sardiniæ*, partes esse quinque & viginti.* A Caralli *autem in* Lilybæum Siciliæ *quatuor & semissem, ac inde ad* Pachynum *tres, rursusq; à* Pachyno *in* Tenarum Laconiæ *partes decem.* Inde Rhodum *octo & quartam, à* Rhodo *verò ad* Issum *vndecim cum quarta.* Ab Isso *autem ad* Euphraten *duas ac semissem, ita vt tota hæc distantia partium esse septuaginta duarum colligatur. Longitudo verò totius terræ cognitæ à* Meridiano *per insulas* Fortunatas*, vsque ad* Seras *partium centum 70. septem cum quarta vna.*

Eadem emendatio à nauigationibus.

Cap. XIII.

PROINDE *quis talem esse longitudinem etiam coniectare posset per interualla, quæ ipse in nauigatione ponit ab* India*, vsque ad sinum* Sinarum *&* Cattigarorum*; si nauigationes secundùm sinuationes & irregularitates, necnon positiones consideraret, iuxta appropinquationem adiectionum. Etenim à promontorio, quod post* Colchicum *est sinum,* Coryq; *vocatur,* Argaricum *sinum suscipi ait, qui vsque ad* Cururam *ciuitatem tria millia & quadraginta contineat stadia:* Corymq; Cururæ *ciuitatem, quasi à* Borea *sitam esse. Colligitur ergo transfretationem hanc, si tertia pars iuxta consequens* Gangetici *sinus fuerit producta, duorum millium ac triginta ferè stadiorum, vnà cum cursus inæqualitate existere, à quibus si continuitatis gratia iterum pars tertia dempta fuerit, stadia mille trecenta ac quinquaginta fermè deprehendentur, iuxta positionem ad* Boream*: quod spacium si ad parallelam* AEquinoctialis *lineam, & tanquam ad* Apeliotem *traductum fuerit, per diminutionem medietatis congruenter intercepto angulo, distantiam, quæ inter duos* Meridianos *est, habebimus, & eius quæ per* Cory *promontorium, & quæ per* Cururam *est ciuitatem: stadiorum quidem sexcentorum septuaginta quinque, partes verò vnius ferè cum tertia: propterea quod paralleli per loca hæc nil nota dignum à maximo differant circulo. Rursus nauigatio à* Cururia *ciuitate, inquit, ad hybernum solis est* Ortum, Paluras *vsque stadiorum nouem millium quadringentorum quinquaginta: à quibus si ob cursus irregularitatem tertiam illam pariter detraxerimus partem, distantiam, quæ ex continuitate conflatur, & quasi versus* Eurum *tendit, habebimus stadiorum ferè sex millium trecentorum. Porrò si ab his quoque sextam dempserimus partem, vel distantia ad lineam parallelam* AEquinoctialis *redigatur,* Meridianorum *quoq; horum distantiam inueniemus, stadiorum esse quinque millium ducentorum quinquaginta, partium verò decem & semis.* Inde *verò sinum* Gangeticum *esse ponit stadiorum decem & nouẽ millium, enauigationem verò illorum, à* Paluris *ad* Sadam *millia tredecim, quasi ad* Ortum AEquinoctialem. *Quapropter tertia tãtùm pars spacij huius propter nauigationis irregularitatẽ detrahenda est ita vt & horum* Meridianorum *distantia, esse relinquatur, stadiorum octo millium sexcentorum septuaginta, partium verò decem & septem cum tertia vna. Reliquam verò nauigationem à* Sada *vsque ad ciuitatem* Tamalum *stadiorum esse facit trium millium ac quingentorum, quasi ad*

ad Ortum hybernum: à quibus si iterum tirtiam deduxerimus partem, habebimus cursus continui stadia duo millia trecenta triginta: quod si ob inclinationem ad Eurum sextam etiam dempserimus partem, expositorum quoque meridianorum inueniemus distantiam, stadiorum esse mille noningentorum & quadraginta, partium verò trium ferè necnon semis & tertiæ. Deinde transfretationem à Tamala, ad Chersonesum auream, stadiorum esse ponit mille sexcentorum, quasi rursus ad Ortum hybernum, ita vt si ibi quoque similes auferantur partes, relinquatur distantiam meridianorum stadiorum esse noningentorum, partis verò vnius, cum quintis quatuor. Distantia autem, quæ à Ciry promontorio, ad Auream vsque est Chersonesum, partium esse colligatur triginta quatuor cum quintis quatuor.

De nauigationis à Chersoneso Aurea ad Catrigaram. Cap. XIIII.

CAETERVM stadiorum numerũ nias nauigationis, quæ est ab aurea Chersoneso ad Cattigarã Marinus haud explicat; refert autem Alexandrum scripsisse tearam inde contrariam esse Meridiei, & qui iuxta illã nauigant diebus viginti applicare ad ciuitatem Zabas: à Zabis verò nauigantes ad Austrum, magisq; in læuã, diebus aliquot Cattigaram dxcipere. Aduget igitur distantiã expositam, dies aliquot pro multis excipiens: nam propter multitudinem, inquit, eoè haud esse comprehẽsos numero, quod ego quidem ridiculum censeo: quis enim dierũ numerus infinitus erit etiam si totius terræ peragratæ ambitũ contineat? aut quid prohibebat Alexandrum pro quibusdam dicere multos? quemadmodum Dioscorum retulisse, inquit, nauigationem à Raptis ad Prassum multarum esse dierũ. Atqui rationabilius est, vt quis dies aliquot pro paucis intelligat, nam talem dicendi modum reprehendere consueuimus. Verùm ne & nos quoq; multitudinem aliquam propositam, ad simplices tantùm coniecturas aoaptare videamur, assumamus nauigationem à Chersoneso aurea vsque ad Cattigaram ex viginti diebus, qui ad Zabam, necnon ex alijs quibusdam qui ad Cattigaram sunt compositam, quemadmodum & nauigatio illa ab Aromatis ad Prassum promontorium, quæ & ipsa ex pari dierum numero viginti, ad Rapta composita est secundùm Theophilum, & ex alijs multis, quæ secundùm Dioscorum sunt ad Prassum, vt & Marinum pariter imitemur, qui dies aliquot comparat multis. Postquã igitur per certas rationes, necnon ex apparentibus ipsis ostendimus Prassum esse sub parallelo, qui ab AEquinoctiali abest, Meridiem versus partibus sexdecim, tertia vna, & duodecima, paralleluscq;, qui per Aromata transit, ab AEquinoctiali versus Septentriones partibus distet quatuor & quarta, ita vt si tota distantia, quæ ab Aromatis est ad Prassum, in vnum contrahatur, partium viginti & tertiarum duarum esse colligatur: forsitan non ineptè totidem ab Aurea Chersoneso ad Zabas ponemus, ac inde ad Cattigaram. Porrò distantiam, quæ est ab Chersoneso Aurea ad Zabas, imminuere haud oportet, quoniam æquinoctiali perallela existit, & quia regio inter media meridiano extenditur contraria: at etiam distantiam, quæ est à Zabis ad Cattigarã, quia nauigatio vergit ad Austrum & ad Ortum, contrahere decet, vt positionem, quæ æquinoctiali est, parallela, capiamus. Si itaque dimidium partium vtriq; attribuamus distantiæ, propter incertum eorum excessum, & à partibus, quæ à Zabis ad Cattigaram sunt decẽ cum vna tertia,

iterum

iterum tertiam partem, propter inclinationem detraxerimus, habebimus distantiam quoq; ab Aurea Cherſoneſo ad Cattigarã poſitione ſua, AEquinoctiali parallelam, partium decem & ſeptem cum ſexta quaſi. Atqui oſtenſum eſt, diſtantiam à Cory promontorio, vſque ad Auream Cherſoneſum, partium eſſe triginta quatuor, & quatuor quintorum: tota igitur diſtantia, quæ eſt à Cory Cattigaram vſq; partium fermè quinquaginta duarũ eſſe colligitur. Verùm meridianus, qui & per Indi fluminis principia, Paulo ſecũdũ Marinum Occidentalior eſt Boreali Taprobanes promontorio, quod exoppoſito Cory ſitum eſt: at Taprobane diſtat à Meridiano, qui per Bætis fluminis eſt oſtia, horarijs interſtitijs octo, partibus verò centum viginti; Meridianus verò ille qui per Bætis tranſit oſtia, ab eo qui per Fortunatas eſt inſulas, partibus quinq;: ita vt Meridianus per Cory à Fortunatis diſtet inſulis paulò plus partibus centum viginti quinque: qui verò per Cattigaram ab eo, qui per Fortunatas tranſit inſulas ad illud idem promontorium paulò plus partibus centum ſeptuaginta ſeptem, ſecundùm eandem fermè diſtantiam partium, quæ per Rhodienſem colliguntur parallelum. Sed ſupponatur totam longitudinem vſq; ad Sinarum metropolim, partium eſſe integrarum centum octuaginta, horarum verò duodecim, quoniam omnes conſentiunt eam Cattigaris Orientaliorem eſſe, colligentur per Rhodienſem longitudinem ſtadia ſeptuaginta duo millia fermè.

De ijs, quæ in particulari expoſitione Marini diſſentiant.

Cap. XV.

IGITVR *diſtantias vniuerſaliter in tantum contraximus, & longitudinis ad Ortum, & latitudinis ad Meridiem, propter cauſas expoſitas. Cæterùm & particulariter ciuitatũ poſitiones multoties emendatione dignas putamus, in quibus pugnantes, aut non conſequentes expoſitiones fecit, propter compoſitiones diffuſas & varias, diuerſis editas cõmentarijs, quemadmodum in ijs quæ oppoſita eſſe credidit. Nam Taraconem ait ex oppoſito Iuliæ Cæſareæ ſitam eſſe, Meridianum per hanc & montes Pyrenæos ſcribens, qui tamen non parũ Tarracone ſunt Orientaliores: Pachynumq; Lepti magnæ, ac Theænis Himeram opponit, diſtantia à Pachyno ad Himeram quaſi ſtadiorum quadringentorum collecta: ea verò quæ à Lepti ad Theænas eſt ſupra mille quingentorum, quemadmodum ex ijs patet, quæ Timoſthene ſ ſcribit: rurſusq; Tergeſtum Rauennæ opponi inquit, & ab intimo ſinu Adriæ, qui iuxta Tiliauemptum eſt fluuium, Tergeſtũ abeſſe verſus Ortum æſtiuũ ſtadia quadringenta, Rauennam verò ad hybernum ortum ſtadijs mille. Similiter Chælidonæas refert Canobo oppoſitas eſſe, Acamantaq; Papho, Paphum autem Sebennito: verùm diſtantia, quæ ab ipſo à Chælidonæis in Acamantam mille ſtadiorum, necnon quæ à Canobo in Sebennitum, à Thimoſthene ducentorum nonaginta eſſe ponitur, ſi ſub eiſdem iaceret Meridianis, longè maior eſſe deberet: quoniam maioris paralleli ſubtendit circunferentiam. Rurſus Piſam à Rauenna Libonotum verſus diſtare ait ſtadijs ſeptingẽtis, per diuiſionem tamen climatum, necnon horariorum interuallorum, Piſam quidem in tertio interſtitio horario ponit, Rauennam verò in quarto, quin & quum Nouiomagium Britannia auſtralius eſſe dicit miliaribus quinquaginta nouem, Borealius tamen per climata oſtendit: Athum quoque ordinans ſub parallelo, qui per Helleſpontum tranſit, Amphipolim tamen & loca circuniecta, ſuper Athum & Strymonis oſtia*

ostia sita, in quarto climate, ac infra Hellespontum ponit. Similiter quum Thracia ferè tota sub parallelo, qui per Byzantiū transit posita sit, vniuersitas tamen ciuitates eius mediterraneas, in climate quod supra hunc parallelum est, constituit. Quinetiam Trapezuntē, inquit, statuemus sub parallelo, qui per Byzantium transit, Sataliaq; Armeniæ, ostendens à Trapezunte abesse Meridiem versus miliaribus sexaginta, secundùm tamen parallelorum descriptionem, eum, qui per Byzantium transit, per Satalia, & non per Trapezuntem ducit. Sed & Nilum fluuium se veritati consonum descripturum inquit, ex quo primum à Meridie ad Arctos vsque Meroem accedere videtur, pariter & Aromatum nauigatione ad paludes, ex quibus Nilus fluit, Aparctia perfici. Veruntamen Aromata Orientaliora sunt quàm Meroe: nā & Ptolemais ferarum Orientalior est, quàm Meroe & Nilus, decem dierum itinere aut duodecim: Ptolemaide item Orientaliores existunt angustiæ Adulici sinus, quæ sunt iuxta Ocylē Chersonesum & Dyren, stadijs tribus milibus quingentis: illis verò adhuc Orientalius est magnorum Aromatum promontorium, stadijs quinque milibus.

Quod eum latuêre quædam in prouinciarum terminationibus.

Cap. XVI.

QVINETIAM *circa regionum fines quædam eum latuêre, quemadmodū quum totam Mysiam ab Ortu mari terminat Pontico: Thraciam verò ab Occasu Mysiæ superiori. Quin & Italiam à Septentrionibus solùm Rhætia finit, ac Norico: sed & Pannoniam à Meridie sola Dalmatia, & non etiam Italia terminari scribit. Sogdianos præterea Mediterraneos, & Sacas, & à Meridie Indiæ contermìnos esse: duos insuper parallelos, & eum qui per Hellespōtum transit, & qui per Byzātium, suntq; Imao monte, quia in India Septentrionalissimus est, Borealiores, nequaquam per dictas scribit gentes, sed potiùs illam, qui medium Pontum transit.*

In quibus ipsis dissentit ab ijs, quæ nostro æuo historijs sunt prodita.

Cap. XVII.

IN *his igitur & talibus, minus sibypsi Marinus constitit, siue ob multitudinem & diuersitatem cōpositionum, siue quia nōdum etiam in vltima editione (velut ipse dicit) ad tabulæ descriptionē peruenerit: per quā solâm climatum horariorum interstitiorū rectificationem facere potuisset: Quædam verò ne nunc quidem præsentibus conueniunt relationibus, velut Sachalitis sinus ab Occasu Syagri promontorij ab ipso positus. Siquidem omnes planè, qui per loca hæc nauigârunt, vnanimiter nobis astipulantur, ab Ortu Syagri Sachaliten Arabiæ regionem esse, ac eiusdem nominis sinum. Rursusq; Symilla Indiæ emporium, non solùm Mario promontorio Occidentalius ab ipso positum est, sed etiam flumine Indo: quam solùm fluuij ostijs Meridionalius esse perhibeatur, etiam ab ijs, qui hinc illac nauigarunt, & qui multo tempore in locis illis versati sunt, nec non ab ijs etiam, qui illinc ad nos applicuêre, vocariq; ab indigenis aiunt Timula: à quibus & alia circa Indiam, & eius prouincias, particularius didicimus, etiam regionis illius interiora, vsque ad Auream Chersonesum, ac inde ad Cattigaram vsque. Siquidem in hoc concordant, nauigationes eorum, qui illac tendunt ad solis Ortum esse*

esse, rursusq; inde redeuntium ad Occasum: pariterq; consentiunt nauigationis tempus irregulare, inordinatum existere. Quodq; vltra Sinas, Serum iaceat regio & metropolis, ac quod his Orientalior terra sit incognita, stagna habens paludosa, in quibus calami nascuntur magni & ita densi, vt homines illi cum ijs transfretare soleant. Et quod non solum inde ad Bactram iter sit per turrim lapideam, sed & in Indiam quoq; per Palimbothra: via autem, quæ à Sinarum Metropoli ad portum est Cattigaræ, Occasum versus ad Meridiem tendit, quapropter nequaquã in eum cadit meridianum, qui per Sinas est & Cattigaram (vt Marinus refert) sed in aliquem, qui Orientalior existit. Porrò & à mercatoribus, qui ab Arabia felici, ad Aromata, & Azaniam, necnon Rapta nauigant (quæ cũcta propriè Barbaria vocantur) certiores redduntur, nauigationem illam nõ exactè ad Meridiem esse, sed hanc quidem ad Occasum & Meridiem: ea verò transfretatio, quæ à Raptis ad Prassum est, ad Ortum & Meridiem. Paludes quoque, ex quibus Nilus fluit, non esse iuxta mare, sed multo interiores, ordinemq; littore Aromatum, & à Sinis ad Raptum promontorium alium esse quàm Marinus retulerit: ex nauigatione quoque ibi, diei vnius ac noctis, non multa colligi stadia, ob mutationem ventorum sub AEquinoctiali velocem, sed ad summum, stadia quadraginta, aut quingenta. Primum autem sinum contiguum esse Aromatis, in quo post vnius diei iter ab Aromatis Panorum esse vicum, Opponemq; emporium à vico distare itinere dierum sex: post hoc quoque emporium, alium coniungi sinum, principium Azaniæ, in cuius principio Zingina esse promontorium, & Phalangida montem tricipitem: solumq; sinum hunc vocari Apocopa, qui duobus transfretari possit diebus & noctibus, postea paruum sequi littus, in transitu distantiarum trium, & aliud quoq; quod Magnum littus appellatur, distantiarum quinque, quæ distantiæ ambæ pariter diebus & noctibus quatuor enauigari possint: his quoque coniungi alium sinum, in quo emporium sit, quod vocatur Isina, post nauigationem dierum duorum & noctium. Inde Serapionis portum nauigatioe diei vnius, postea sinum auspicari, qui ad Rapta ducit, trium dierum & noctium transfretationem habentem iuxta cuius principia emporium esse, quod vocatur Nici: apud Raptum verò promontorium, fluuium Raptum ac Metropolim nominis eiusdem, parum distantem à mari, quod verò à Raptis ad Prassum vsq; est promontoriũ, sinum esse maximum, non tamen profundum, circum quem Barbari habitent Anthropophagi.

Quam sint inutiles Marini compositiones ad designationem orbis.

Cap. XVIII.

QVAE igitur cognitionem aliquam ab ipsa historia consequi debeant, hucusq; annotata sint, veruntamen ne quibusdam contentionem potius quàm emendationem suscepisse videamur, singula nobis per enarrationem particularem manifesta erunt: nunc verò restat, vt ea quæ ad descriptionis pertinent aggreßionem, consideremus. Proinde quum duplex illius sit modus: primus qui orbis dispositionem in parte sphæricæ superficiei designat: secundus verò qui in plano: ambobus id conuenit, vt proponatur quædam operis vtilitas: hoc est, vt ostendatur, quonam modo, etiam si nullum propositum sit exemplar, ex sola ea, quæ per commentaria traditur, doctrina descriptionem, quantum fieri

fieri potest commodissimè facere possimus. Etenim traductio assidua à prioribus exẽplaribus ad posteriora, propter variationem paruam, mutationes admodũ dissimiles in rem hanc egregiam inducere solet: modus verò ille, qui per commentaria traditur, si non sufficiens ad demonstrationem expositionis esse contingit, impossibile erit ijs, qui exemplari carent, ritè consequi propositum. Quod & nunc quàm plurimis euenisse videmus, in tabula, quam Marinus composuit: quum enim exemplaria vltimæ eius editionis assequi nequiuêre, sed solùm ex commentarijs rem ruditer & quasi per cõiecturam aggressi sunt, in plurimis, quæ confessæ sunt collectionis errauerunt, propter ineptitudinem & cõfusionem institutionis, quemadmodum vnicuiq; expertò considerare licet. Quum enim ad singula loca designãda necesse sit, & longitudinis, & latitudinis positionem habere, ei qui nulla debito ordine collocare velit, non tamen confestim quis eam in compositionibus inueniet, sed separatim: hic enim latitudines tantùm deprehendet, veluti in positione parallelorum, alibi autem longitudines solùm, quemadmodum in meridianorum designatione. Vt plurimum tamen vtraq; hæc in eisdem cõmentarijs haud inueniet, sed in alijs quidem paralleli describuntur, in alijs verò meridiani: ita vt tales in positionibus semper alterius ope indigeant, penitusq; ad considerationem, quo loco constituenda sint singula omnium opus sit euolutione commentariorum: quoniam in omnibus aliter de eisdem dicitur. Et si non inquirimus, quæ secundùm quamlibet speciem, de eodem exposita sunt loco, illa nos latebunt, aberrabimusq; in multis, quibus vera obseruatio contingere deberet. Proinde in ciuitatum dispositione, littorales aliquis facilius describere posset, si penitus ordinem quendam in ipsis obseruaret: mediterraneas verò non ita, quum nulla adhuc habitudo, siue inter ipsas inuicem, siue ad littorales illas sit signata, præterquam in paucis, in quibus euenit, vt nonnunquam longitudinis meta, aliquando verò latitudinis locus sit definitus.

De commoditate enarrationis nostræ ad designationem orbis.

Cap. XIX.

QVAPROPTER duplicem nos laborem suscipimus. Primùm vt viri opinionem per totam obseruemus cõpositionem, præterquam in ijs, quibus rectificatio quædam contigit. Deinde vt ea, quæ ab ipso manifesta nõ sunt facta, per historias moderniores vel ordinem tabularum magis accuratarum quàm commodissimè aperiremus, quo descriptio debitum suum assequi posset decorem. Quinetiam facilioris modi gessimus curam: Nam super omnes prouincias singulatim proprias circunscriptiones, qualesq; tam secundum longitudinem, quàm latitudinem positiones habeant diligenter ordinauimus, ac insuper potissimarum gentium, quæ in illis degunt, adinuicem habitudines, nec non insigniorũ vrbium, ac fluminum, sinuumq; & montium, ac aliorum; quæ in orbis tabulam incidere possunt, exactas distantias: hoc est, quot distant partibus, qualium est circulus maximus trecentarum sexaginta: secundùm longitudinem quidem, meridianus per locum descriptus, ab eo qui Occidentalem finẽ terminat super AEquinoctiali: secundùm latitudinem verò per eundem locũ scriptus parallelus ab AEquinoctiali super meridiano. Sic enim confestim vniuscuiusq; loci positionem cognoscere poterimus, nec non per diligentiã locorum particularium, prouinciarum etiam inter se habitudinem, ac ad totum denique orbem

De mensuratione inconcinna tabulæ Geohraphicæ à Marino compositæ.

Cap. XX.

VTRAQVE autem designatio proprium quid habet. Nam descriptio in sphæra fienda, ex semetipsa similitudinem retinet figuræ terræ, nulliusq; alterius ad opus hoc indiget artificio: non facilè tamē magnitudinem præbet, quæ suscipere poßit multa, quæ necessariò suo collocanda sunt loco: neq; descriptionem, vt vnico momento cerni valeat, toti figuræ adaptare potest: sed alteram ad alterius designationem transferre necesse existit: hoc est, aut visum, aut sphæram: quorum neutrū descriptioni, quæ in plano fit: accidit, sed modum quendam ad similitudinē sphæricæ imaginis inquirit distātias, quæ in ea statuendæ sunt, quàm maximè cōmensuratas faciat ac secundùm eam apparētiam, quæ cum vera cōueniat. Quod Marinus scientiæ haudquaquam fortuitæ esse cēsuit, penitusq; omnes descriptionum planarum modos reprehendit, nihilominus tamen eo ipse vsus esse videtur, qui ex omnibus minimè commensuratas faciat distantias: nā pro cunctis circulorum, necnon parallelorum & meridianorum lineis, rectas substituit, ac etiam meridianorū æquidistantes inuicem, similis parallelis: solùm autem parallelum, qui per Rhodum est, obseruauit meridiano commensuratum, secundùm similium in sphæra circunferentiarum sesquiquartam ferè rationem circuli magni ad parallelum, qui ab AEquinoctiali distat partibus 36. Aliorum autem nullam curam geßisse videtur, neque symmetriæ, neq; sphæricæ designationis gratia. Primùm enim constituto visu, ad medium Borealis quadrantis sphæræ, in quo maxima pars orbis describitur, meridiani rectarum linearum imaginationem præbere possunt, quum vnusquisq; ex reuolutione contrarius statuitur, caditq; planum ipsius per verticem visus: verùm nō ita paralleli, propter appositionem poli Borealis, circulorum autem segmenta manifestè ostendunt conuexitates suas ad Meridiem conuertere. Præterea quamuis secundùm veritatem pariter & imaginationem ijdē meridiani similes quidē, inæquales tamen circunferētias in parallelis secundùm magnitudinem differentibus, intercipiant, ac semper maiores in ijs, qui AEquinoctiali sunt proximiores, Marinus tamen omnes facit æquales: distantias autem climatum, quæ Borealiora sunt, quàm parallelus, qui per Rhodum trāsit, plus quàm veritas patiatur, extendit. Eas verò quæ australiores sunt in minus contrahit, ita, vt ille iam non amplius stadiorum numero, qui ab ipso positus est congruāt; sed sub AEquinoctiali quinta potißimum eorum parte deficiant, quota & parallelus, qui per Rhodum est deficit ab AEquinoctiali. Distantias autem quæ sunt sub parallelo, qui per Thylem transit, quadruplici sua quinta adauget, quot & parallelus per Rhodū excellit illum, qui per Thylem transit. Parallelus enim, qui per Rhodum scribitur, ab AEquinoctiali distat partib. triginta sex, talium ferè est nonaginta trium, qualium AEquinoctialis vel meridianus centum & quindecim: qui verò ab AEquinoctiali distat partibus 63. scribiturq; per Thylem, prædictarum AEquinoctialis aut meridiani partium est quinquaginta duarum.

Quænam obseruanda sunt in designatione fienda in plano.

Cap. XXI.

QVAPROPTER bene obhæc erit, vt lineæ quæ pro meridianis ponentur, rectæ seruentur: quæ verò parallelis,

vt in circulorum segmentis per vnum & idem centrum scribantur: à quo per suppositum Borealem polum meridionales rectas lineas ducere oportebit, quo præ omnibus similitudo secundùm habitudinem ipsam, & forma sphæricæ seruetur superficiei: ita tamen, vt meridiani absq; declinatione ad parallelos remaneant, ac etiam in communem illum polum coincidãt. Cæterùm, quum poßibile haud sit, vt per omnes parallelos proportio seruetur ad sphæram, satis erit vt hoc in eo, qui per Thylem est, ac in AEquinoctiali obseruetur, quo latera, quæ latitudinem secundùm nos complectuntur, veris fiant commensurabilia. Qui verò per Rhodũ scribitur, super quo in distantijs longitudinis plurimæ factæ sunt indagationes, per diuisionem proportionis ad meridianum, veluti Marinus fecit, designari debet: hoc est, iuxta sesquiquartam ferè, similium circunferentiarum rationem, quo magis nota orbis longitudo rectè cum latitudinis mẽsura conueniat. Huius verò instructionis modum deinceps manifestum reddimus, quum exponemus, quo pacto in sphæra descriptio fieri debeat.

Qualiter oporteat Orbem in sphæra describere.

Cap XXII.

MAGNITVDINEM igitur sphæræ, aut multitudine locorum designandorũ, inuentio præparantis discernet, quo firmitudinem habeat simul & decorem: quanto enim hæc plus augetur, tanto etiam descriptio, sincerior pariter & manifestior fieri poterit. Quantacunq; igitur fuerit, poli ipsius sumantur, accurateq; ei semicirculum adaptemus qui parũ & nisi tãtùm à superficie distet, vt illam in reuolutione non atterat. Semicirculus verò tenuis sit, ne multa obumbret loca. Alterum verò latus ex amußim per ipsa signa, quæ per polos transeunt, habeant extensum, vt per illud meridianos scribamus: quod & in centum octuaginta diuidemus particulas, numerosq; aßignabimus, & à media, quæ per AEquinoctialem futura erit sectione, initium facientes. Similiter & AEquinoctialem describentes, alterum illius semicirculum in æquas centum & octuaginta diuidemus partes: huiusq; numeri principium ab illius fine inchoabimus per quem & occidentalißimum describemus meridianum. Descriptionem autem longitudinis & latitudinis, ex commentarijs, in quibus annotate sunt partes, secundùm vnumquemq; locum signatum faciemus, necnon à diuisionibus semicirculorum AEquinoctialis & mobilis meridiani: huncq; ad ostensam longitudinis partem circunferemus; hoc est, ad numerum, qui AEquinoctialis continet sectionem, latitudinis verò distantiam, ab AEquinoctiali, ex ipsa meridiani diuisione sumemus, & iuxta numerum ostẽsum, signationem ponemus eodem modo, quo & in locatione stellarũ super sphæram solidam. Similiter & meridianos scribere licebit, per tot longitudinis partes, quot voluerimus, pro norma vtẽtes latere circuli diuisi. Parallelos autem per tot partes scribere poterimus, quot distantiarum erit commensuratio, si signum illud, quod eos describit (numero peculiarem distantiam lateris signante) apponamus, circumferamusq; cum ipso circulo vsq; ad meridianos, qui terminos cognitæ telluris segregant.

Expositio meridianorum & parallelorum, qui descriptioni sunt apponendi.

Cap. XXIII.

PROINDE isti interstitia horaria complectentur duodecim, demonstratis consequenter, Scribatur autem parallelus,

 lelus,

lelus, qui australiorem terminat plagam, vt tantum distet ab AEquinoctiali, Meridiem versus, quantum parallelus per Meroem versus Septentriones. Cæterùm meridianos per tertiam partem vnius horæ AEquinoctialis scribi debere, commensurabile nobis visum fuit, hoc est, per particulas quinq; earum, quæ in AEquinoctiali comprehensæ sunt: parallelos autem, qui AEquinoctiali sunt Borealiores, ita.

Primum quidem, vt ab ipso per quartam vnius horæ differat, ac secundùm meridianum, quemadmodum demonstrationes lineares ferè subijciunt, partibus distet quatuor & vna quarta.

Secundum, vt per dimidium horæ vnius differat., pariterq; distet partibus octo tertia & duodecima.

Tertium, vt per horam dimidiam & quartam horæ vnius differat, partibus verò distet duodecim semisse.

Quartum, vt per horam differat vnam, distetq; partibus sexdecim ac tertia & duodecima, scriptumq; per Meroem.

Quintum, vt differat per horam vnam & quartam, ac distet partibus viginti, quarta vna.

Sextum verò & sub æstiuo tropico, vt per horam vnam & dimidiam differat, distetq; partibus 23. dimidia & tertia, scriptumq; per Syenem.

Septimum, vt hora vna ac dimidia nec non quarta differat, ac partibus distet 27. dimidia ac sexta.

Octauum, vt horis differat duabus, distet verò partibus 30. cum tertia, transit autem per Alexandriam.

Nonum verò, vt differat horis duabus cū quarta, distetq; partibus 33. & tertia.

Decimum, vt horis duabus & dimidia differat, ac distet partibus 36. scriptumq; per Rhodum.

Vndecimum, vt differat horis duabus cum dimidia & quarta, distetq; partibus 38. cum dimidia ac duodecima.

Duodecimum, vt horis differat tribus, ac distet partibus 40. dimidia, tertia & duodecima, per Hellespontum.

Decimumtertium, vt differat horis tribus cum quarta, distetq; partibus 43. & duodecima, per Bizantium.

Decimumquartum verò, vt differat per horas tres cum dimidia, ac partibus distet 45. per medium Pontum.

Decimumquintum, vt horis differat quatuor, distetq; partibus 48. dimidia, & per Boristenem.

Decimumsextū, vt differat horis quatuor & dimidia, ac distet part. 51.

Decimumseptimum, vt quinque differat horis, distetq; partibus 54.

Decimumoctauum, vt differat horis quinq; cum dimidia, ac distet partibus 56.

Decimumnonum, vt sex differat horis, distetq; partibus 58.

Vigesimum verò, vt horis differat septem, ac distet partibus 61.

Vigesimum primum, vt per octo differat horas, distetq; gradibus 63. ac scriptum per Thylem.

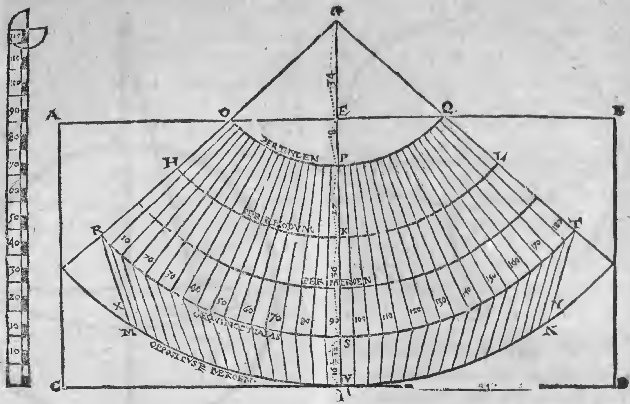
Scribetur & alius ad Meridiem ab AEquinoctiali, qui horæ dimidiæ contineat differentiam, qui & per Raptum promontorium, & Cattigaram transibit, loca oppositione sua ferè æqualia, ac distet ab AEquinoctiali partibus octo tertia & duodecima.

Modus per quem orbis in plano ita describi possit, vt commensuratione similis sit positioni sphæricæ.

Cap. XXIIII.

IN descriptione verò, quæ in tabula fit, modus Symmetriæ extremorum parallelorum talis nobis erit. Præparabimus tabulam parallelogramam rectangu-

ctangulam, veluti est, a, b, c, d, habeatq; latus, a, b, duplum ferè quàm a, c, supponaturq; recta, a, b, secundùm positionem superiorem, quæ in descriptione versus partes erit Boreales. Deinde diuidemus, a, b, bifariam, & ad rectos angulos lineæ rectæ, e, f, normam illi commensuratam, & rectam adaptabimus: ita vt linea media, e, f, sua longitudine sub vna rectitudine, vsque ad e, g, protrahatur: sumamusq; ab ipso, e, vsq; ad, g, 34. partes tales, quales sunt per lineam rectam, g, f, centum triginta vna & tertia cum duodecima: super centoq;, g, per signum interstitij, quod ab eo abest per lineam g, k, sectionibus septuaginta nouem, circulum scribemus, qui pro eo erit parallelo, qui per Rhodum transit, nempe, h, k, l. Pro terminis verò longitudinis, quæ ex sex horarum colliguntur interstitijs ab vtraque parte, k, sumamus super g, f, medij meridiani linea distantiam quatuor interstitiorum, quæ in parallelo per Rhodum similes sint quinque, per sesquiquartam ferè rationes maximi circuli ad ipsum, talesq; decem & octo constituemus ab vtraque parte puncti, k, secundùm circunferentiam, h, k, l, habebimusq; signa, per quæ coniungere oportebit ab, g, meridianos, qui tertiæ partis horarum interualla comprehendant: ita vt, g, h, m, & g, l, n, longitudinis terminent fines. Consequenter verò & parallelus, qui per Thylem est, scribetur distantia quæ absit ab, g, super linea, f, g. sectionibus 52. veluti, o, p, q, AEquinoctialis verò, vt similiter distet, a, g, per lineam, f, g, sectionibus 115. qui sit, r, s, t, oppositus verò per Meroem & Australißimus, vt distet à, g, sectionibus 131. cum tertia & duodecima, veluti, m, u, n. Ratio igitur ipsius r, s, t, ad o, p, q, colligetur quemadmodum 115. ad 52. secundùm rationem parallelorum horum in sphæra: quandoquidem qualium, g, s, supponitur 115. talium est &, g, p, sectionum quinquaginta duarum. Et quemadmodum se habet, g, s, ad g, p, sic se habet circunferentia, r, s, t, ad o, p, q. Deprehendetur autem & meridiani, p, k, distantia, hoc est ea, quæ ab parallelo, qui per Thylem transit ad illum qui est per Rhodum sectionum 27. distantia verò, k, s, id est, à parallelo, qui per Rhodum ad AEquinoctialem vsque, earundem sectionem existit 36. At distantia, s, u, hoc est ea, quæ ab AEquinoctiali est ad oppositum ei, qui est per Meroem, earundem 16. cum tertia & duodecima. Præterea qualium est distantia, p, u, secundùm latitudinem terræ cognitæ, septuaginta nouem cum tertia & duodecima, aut integrarum octuaginta, talium erit & h, k, l, media secundùm lõgitudinem distantia, centum scilicet quadraginta quatuor, secundùm, ea, quæ demonstrationibus supponuntur: eandem enim rationem fermè habent, quadraginta millia latitudinis, ad septuaginta duo millia longitudinis, in parallelo, qui per Rhodum transit. Porrò & reliquos scribemus parallelos, si cursus centro, g, vsi fuerimus, & interstitijs, quæ distãt ab, s, æqualibus sectionibus, vt expositum est, ab recessibus AEquinoctialis. Cæterùm non oportet vt eas lineas, quæ pro meridianis ponuntur, ad parallelũ vsq;, m, u, n, rectas scribamus, sed solùm vsq; ad AEquinoctialem, r, s, t, ac postea circunferentiam, m, u, n, diuidemus in æqualia, & numero paria segmenta, quæ attribuemus meridianis illis, qui per Meroem sumuntur, sectionesq; illas coniungemus, cum meridianis, qui rectè super AEquinoctialem incidunt, vt appareat, qualis ex inuersione transumpta, sit ab altera AEquinoctialis parte, & ad Meridiem declinans posito, veluti ostendunt, r, x, & t, y, lineæ.

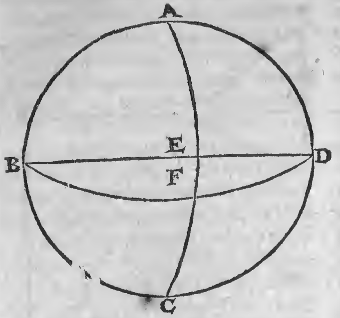

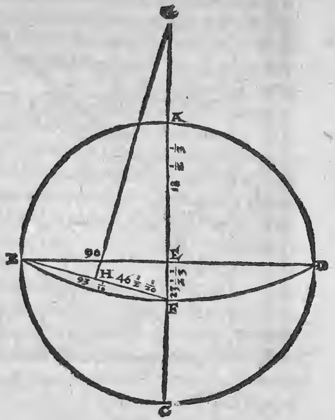
Demum propter facilem locorum ordinandorum adnotationem iterum regulamentum tenue faciemus, quod æquale sit longitudini, g, f, tantùm, illudq́; firmabimus in, g, ita, vt cùm per totam longitudinem descriptionis circunferatur, exactè rectis alterius lateris congruat meridianis, quo sectio eius per medium cadat polum: latusq́; hoc insegmenta, si ad, g, f, pertinere debent, centum triginta & vnam diuidemus, aut solùm insegmenta centum quindecim, si, g, f, respiciant: numerosq́; adnotabimus facientes initium à sectione, quæ per AEquinoctialem est: à quibus & parallelos scribi intelligere possumus, ne dum meridianum, qui in descriptione est, in omnia segmenta diuidimus, & signamus, inscriptiones locorum, quæ super ipsum casuræ sunt, confundamus. Partiemur igitur Aequinoctialem in duodecim horarum centum octuaginta partes, numerosq́; apponemus, initium facientes à meridiano Occidentalißimo, ac semper regulamenti latus ad ostensam lõgitudinis partem mouebimus, donec per diuisionem in regulamento factam, ad positionem secundùm latitudinem signatam perueniamus, ibiq́; super vnoquoq; signationem debitam, eodem, quo in sphæra ostensum est, modo faciemus.

Pars secunda huius vltimi capitis.

Porrò similiorem etiam, & magis commensuratam descriptionem orbis, in tabula faciemus, si lineas meridianas imaginatione concipiamus, ad similitudinem linearum meridianarum in sphæra: ita vt aspectus, seu oculorum axis in sphæræ positionem penetret, & per sectionem, quæ ad aspectum est meridiani, qui longitudinem terræ cognitæ in duas diuidit partes, & paralleli, qui & ipse bifariam secat eius latitudinem, necnon centrum sphæræ, quo ex æquo termini oppositi visu comprehendantur, & appareant.

Primùm

Primùm igitur propter quantitatem inclinationis parallelorum circulorum, & per incisionem signatam, & cētrum sphæræ erecti ad medium longitudinis meridianum plani circulus intelligatur maximus, qui hemisphærium terminet apparens, a, b, c, d, & semicirculus, qui hemispherium meridianum bifariam dispertit, sic, a, e, c, at sectio, quæ ad aspectum huius est, & paralleli, qui bifariam secat latitudinem sit signum, e, scribaturq; per, e, circuli maximi iterum semicirculus rectus ad, a, e, f, c, qui sit, b, e, d, cuius planum per axim aspectuum, seu visus subijci constat. Inde circunferētiæ, e, f, partes sumantur viginti tres & semis cum tertia, tot enim distat AEquinoctialis ab eo, qui per Syenem est, qui maximus ferè constituitur latitudine: scribaturq; per, f, semicirculus AEquinoctialis, b, f, d, & tunc inclinatum apparebit AEquinoctialis planum, necnon reliquorum parallelorum, ad illud, quod est per axem aspectuum seu visus, quum circunferentia, e, f, partium existat viginti trium semis cum tertia.

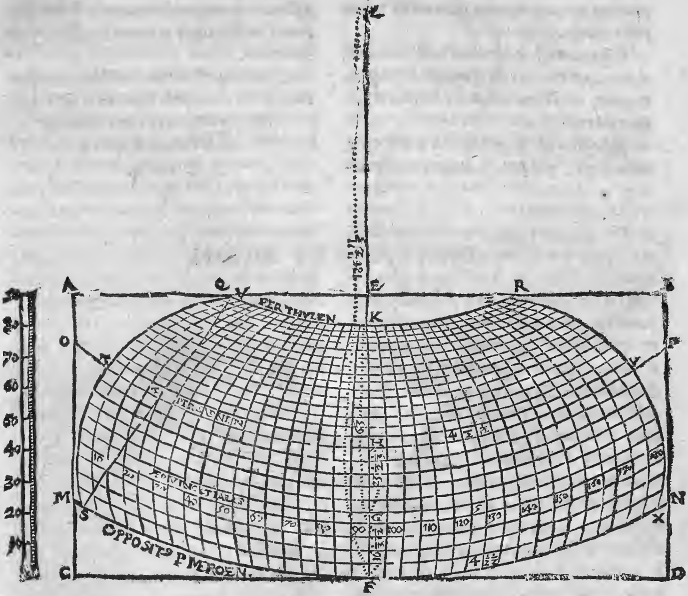
Intelligantur itaq;, a, e, f, c, & b, e, d, rectæ pro circunferentijs, b, e, rationem habentibus ad, e, f, quàm 90. ad 23. dimidium & tertium, & producta, c, a, cadat in centrum: in quo scribatur, b, f, d, circuli segmentum, iuxta, g. Sitq; nunc propositum vt ratio inueniatur, g, f, ad e, b. Iungatur itaque, f, b, recta, quæ bifariam diuidatur in h, coniungatur etiam, h, g, nempe vt perpendicularis ad, b, f, fiat. Quoniam igitur qualium est b, e, recta nonaginta talium supponitur, e, f, viginti trium & semis cum tertia, eorundem, erit, & b, f, subtensa nonaginta trium cum decima. Angulus verò sub, b, f, e, talium centum quinquaginta cum tertia, qualiū duo recti trecentarum sexaginta: reliquus verò angulus sub h, g, f, eorundem viginti nouem cum tertijs duobus: ac ideo ratio, g, f, est ad f, h, eadem, quæ 180 semis cum tertia ad 46. & semis cum vicesima: & qualium est, h, f, recta 46. semis cum vicesima, talium, b, e, recta nonaginta: ita vt

 qua-

qualium est, e, b, recta 90. eorundem est, f, e, 23. semis cum tertia, ac ideo qualium est, e, b, recta nonaginta, taliū habebimus & , g, f, rectam 181. semis cum tertia, signumq́; g, in quo omnes scribantur paralleli in descriptione plana.

His præmissis accipiatur tabula, a, b, c, d, quæ iterum in duplo maiorem habeat, a, b, quàm, a, c, sed æqualem, a, e, cum, e, b, & ad ipsas rectam, e, f: diuidaturq́; æqualis aliqua, e, f, recta in nonaginta quadrantis partes, accipianturq́;, f, g, partes sedecim cum tertia & duodecima g, h, verò partes 23. semis cum tertia, at, g, k, earundem 63. suppositoq́;, g, pro AEquinoctiali, erit, h, nota, per quam scribetur, qri per Syenem est, & medius fermè latitudinis parallelus: F, verò nota erit, per quam scribetur ille, qui Australem terminat finem, & oppositus illi, qui transit per Meroem, k, autem per quam signabitur ille, qui positionem finit Septentrionalem, caditq́; per insulam Thylem. Deinde linea a, e, f, producatur vsque ad, l, ita quod tota linea f, e, l, contineat earundem sectionum 181. dimidiam cum tertia, aut 180. tantùm; nam propter hoc descriptio nil notatu dignum variabit, in centroq́;, l, & interuallis, f, &, h, & k, circunferentias scribemus, q, k, r, & o, h, p, & m, f, n, & sic propria ratio parallelorum, ad inclinationem per axim aspectuum seu visus super planum obseruata erit. Quoniam & hic axis ad, h, declinare debet, & rectus esse ad tabulæ planum, vt rursus ex æquo oppositi fines descriptionis vsu comprehendi possint. Vt autem longitudo quoque commensurata sit latitudini (quoniam in sphæra qualium est maximus circulus quinq́; talium fermè parallelus per Thylem esse colligitur duarum cum quarta, qui verò per Syenem est, quatuor cum dimidia & duodecima: at qui est per Meroem quatuor semis cum tertia) oportet ex vtraq́; parte, f, k, meridianæ rectæ decem & octo constituere meridianos, per tertiam partem vnius horæ AEquinoctialis, ad complementum eorum, qui sub tota longitudine comprehenduntur. Semicirculorum autem æquiualentia accipiemus segmenta, secundùm quemlibet triùm expositorum parallelorum, tertiæ partis horæ vnius partes quinque. Et à, K, quidem per duas partes & quartam faciemus sectiones qualium habebamus, e, f, rectam nonaginta: ab h, verò per quatuor & dimidiam cum duodecima, & ab, f, per quatuor dimidiam cum tertia super eisdem. Deinde per æquiualentia tria signa, scribemus circunferentias, quæ erunt pro reliquis meridianis, tanquam quæ totam terminent longitudinem, s, t, u, & , x, y, z. Adimplebimus & eas quoque, quæ pro cæteris erunt parallelis, rursus centro, L, vtentes, distantia xerò pro fiendis sectionibus, super linea, f, k, iuxta distantias eorum ad AEquinoctialem, Quod verò talis descriptio sphæricæ formæ similior sit quā prior, per sese patet. Quoniam si sphæra fixa maneat, & non circumuoluatur, quod & tabulæ cōtingit necessariò, quum per medium descriptionis visus constituitur, vnus quidem medius & meridianus per axem aspectuum seu visus in planum cadens, imaginationem rectæ præbet lineæ: qui verò ex vtraque huius parte sunt omnes, ad ipsum secundùm concaua conuersi apparent, & magis illi, qui plus ab eo distant: quod & hic obseruabitur, cum decenti conuexitatum analogia: pariter & commensuratio circunferentiarum parallelorum adinuicem seruabitur, non solùm vt inter illos qui sub AEquinoctiali sunt, & eum qui per Thylem transit, propria conseruetur ratio. sed & in alijs, vt quàm rectissimè quadrent, quemadmodum considerare licebit ijs, qui periculum sunt facturi. Quin & totius latitudinis ad totam longitudinem ratio seruan-

seruanda est : & rursus non solùm in illo parallelo, qui per Rhodum describendus est, quemadmodum ibi, sed planè in omnibus fermè. Si enim & hic producamus, s, t, u, rectam veluti in priori figura, circunferentia, h, t, minorem videlicet rationem

faciet ad, F, S, *&* k, V, *quàm conueniat rationi descriptionis huius : ita vt secundũ totam,* H, T, *patiatur defectum. Si verò ipsam,* H, T, *commensuratam faciemus,* k, F, *latitudinis distantiæ,* F, S, *&* k, V, *maiores erunt Symetrijs, ad,* F, k, *quemadmodum ad,* H, T. *Si autem,* F, S, *&,* k, V, *commensuratas ipsi,* F, K, *seruauerimus,* H, T, *minor erit commensuratione ad,* k, F, *quemadmodum ad,* K, V, *&* H, T.

Ex his igitur modus iste priorem præcellit, à priori verò in facilitate descriptionis superatur. Quoniam illic quidem ab regulæ circunductione & translatione, quum solum vnus descriptus erit parallelus, ac diuisus, singula loca suo ordine collocari poterunt : quod in descriptione ista non tam facilè fieri potest, propter meridianarum linearum ad medium inflexiones, & quia omnes circulos singulatim inscribere necesse est, necnon positiones, quæ inter laterculos cadunt, ad tota amplectentia latera, per partes signatas ratiocinatione coniecturare. Quæ quum ita sint mihi & hic, & vbiq; quod melius est, licet

sit la-

ſit laborioſius, deteriori tamen & facilio-ri præferendum erit: ambos tamen ſimul ita ordinatos modos, obſeruandos eſſe cen-ſeo eorum hominum gratia, qui propter facilitatem, ad expeditiorem modum ſunt procliuiores.

Qualium eſt AEquinoctialis quinque, talium eſt qui per Meroem tranſit qua-tuor & ſemis cum tertia, vt rationem ha-beat ad eum, quam 30. ad 29.

Qualium eſt AEquinoctialis quinque, talium eſt, qui per Syenem tranſit qua-tuor & ſemis cum duodecima, ita vt ra-tionem ad eum habeat, quam 60. ad 55. hoc iſt, duodecim ad vndecim.

Qualium eſt AEquinoctialis quinque, talium eſt, qui per Rhodum ſcribitur qua-tuor, vt ad eum rationem habeat ſeſqui-quartam.

Qualium eſt AEquinoctialis quinque, talium eſt, qui per Thylem tranſit dua-rum cum quarta, vt rationem ad eum habeat, quam 20. ad 9.

FINIS LIBRI PRIMI.

CL. PTOLEMAEI ALEXANDRINI GEOGRAPHICÆ ENARRATIONIS LIBER SECVNDVS.

Hæc in ſecundo continentur Libro.

Prologus particularis enarrationis.
Expoſitio Occidentalioris Europæ partis, ſecundum ſubiectas ſedecim prouincias vel præfecturas.
Hiberniæ inſulæ Britannicæ.
Albionis inſulæ Britannicæ.
Hiſpaniæ Beticæ.
Hiſpaniæ Luſitaniæ.
Hiſpaniæ Tarraconenſis.
Celtogalliæ Aquitaniæ.
Celtogalliæ Lugdunenſis.
Celtogalliæ Belgicæ.
Celtogalliæ Narbonenſis.
Germaniæ magnæ.
Rhetiæ & Vindeliciæ.
Norici.
Pannoniæ ſuperioris.
Pannoniæ inferioris.
Illiridis Liburniæ.
Dalmatiæ.
Et hæ prouinciæ explicantur quinque tabulis.

IN TABVLIS AVTEM HAEC POTISSIMVM OBSERVANTVR.

Definitio.
Promontoria.
Inſulæ.
Fluuiorum ſitus.
Littoralis deſcriptio.
Pelagorum nomina.
Montes.
Flumina.
Paludes.
Prouinciarum nomina.
Regiones ſeu gentes.
Inſcriptiones.
Supraſcriptiones.
Ciuitates inſignes.
Ciuitates ſecundæ.
Ciuitates tertiæ.

* *
*

CAPVT PRIMVM.

Prologus.

QVAE igitur vniuersaliter circa Geographiam sint obseruanda, consequenterq; quo pacto descriptio ex historia, vsque huc cognitarum terræ partium emendari possit, hoc est, nostri orbis, tam in Symmetria locorum inuicem, quàm figura, vt quàm maximè descriptioni in similitudine & modo conueniant, hucusque nobis sit præfiguratum. Nunc verò particularem inchoabimus expositionem, illud præmittentes: Censendum esse, particulares exploratorum locorum descriptiones quum in longitudine tum in latitudine quàm maximè propter cognitionis assiduitatem ad veritatem accedere, ac ideo etiam, quod ita omnes concordent traditiones. Quæ verò non eodem modo, propter raritatem, peragrata sunt, nec ob incertitudinem historiæ cognita, exactissimè considerare debere, secundùm propinquitatem positionum, & figurationem eorum locorum, quæ certiori fide sunt deprehensa, quo nihil nobis ex ijs, quæ ad complementum totius orbis ordinanda sunt, imperfectum habeat modum. Quapropter & partium positiones super singulis locis in exterioribus spatiorum apposuimus particulis, modo regulari: longitudinem tamen latitudini præposuimus, vt si emendationes aliquæ, ab historia certiori inciderint, in reliquis spatiorum paginis ascribi possint. Porrò & eum in descriptione elegimus ordinem, vt vbique facilitatis curam gereremus, hoc est, vt à dextera transitum faceremus, ab ijs quæ iam ordinata sunt, ad ea quæ nondum sub manum venerunt. Hoc autem fiet, si Borealiora prius quàm Australiora describantur, Occidentalioraque antequam Orientaliora. Quoniam ad describentium oculos, in superiori nobis loco, Borealiora constituuntur, in dextera verò Orientaliora orbis, tam in sphæra quàm in tabula: ac ideo quæ in Europa sunt, prius collocauimus, quam & nos à Libya, Herculeo diuidemus freto, ab Asia verò pelago interiacenti, ac Palude Mæoti, necnon flumine Tanai, ac eo meridiano, qui ad terram protenditur incognitam. His reliqua quæ per Libyam sunt adnectimus, quam etiam ab Asia diuidimus, post maria, quæ iuxta Prassum Aethiopiæ sunt promontorium, vsque ad sinum Arabicum. ipso sinu Arabico ac Isthmo, qui ab eius secessu, iuxta Heroum ciuitatem ad nostrum vsque pertingit mare, Aegyptumque disterminat ab Arabia, & Iudæa, ne Aegyptum distrahamus, si Nilum statuerimus terminum. Et quia commodius est, continentes, cùm ita euenit, fretis potius quàm fluminibus terminari: Reliqua verò quæ per Asiam sunt, eodem subiungemus proposito, tam per continentem vnumquemque in partibus eius ad terram totam quamobrem vniuersum, quo ad partes ipsas, hoc est, vt iterum regiones Borealiores, & Occidentaliores, primò scribamus, necnon adiacentia eis maria ac insulas, cum specie vniuscuiusque digniori, sed & partes illas prouinciarum, seu præfecturarum, discernemus circumscriptione, expositionem iuxta promissionem quam ab initio fecimus continuantes, solùm tamen quantum ad cognitionem localem, & ordinem profuerit, diffusam circa singulares gentium mores, historiam prætermittentes: præterquam si ea, de quibus antea nobis sermo fuit, breui & necessaria indiguerint adnotatione. Proinde talis expositionis modus, cuilibet facultatem præstabit, vt vel vnam, seu plures prouincias, aut præfecturas describere possit, secundùm quod tabularum congruerint dimensionibus cum decenti ratione, & figuratione eorum quæ sub vnaquaque tabula comprehendi possunt, ad inuicem, iuxta eundem fiendi ordinis modum. Præterea nil admodum refert, si æquidistantibus vsi fuerimus meridianis lineis, rectis quoque parallelorum, dummodo solum partes distantiæ meridianorum eam rationem sumant ad distantias parallelorum quam maximus habet circulus ad illum parallelum, qui in tabula hac medius erit. His itaque definitis, particularem iam inchoabimus expositionem.

PROLOGI FINIS.

Hi-

Hiberniæ Insulæ situs.

Cap. II.

Tabula prima Europæ.

SEPTENTRIONALIS *lateris descriptio, quod ab hyperboreo Oceano alluitur.*

Boreum Promontorium.	11	.61 0
Vennicnium Promont.	12 50.	61 20
Viduæ flu. ostia	13	.61
Argitæ flu. ostia	14 30.	61 30
Rogobdium Promont.	16 20.	61 30

Occidentale latus incolunt Vennicnij; deinde reliquum & Orientale Robogdij. Descriptio autem lateris Occidentalis, quod ab Occidentali Oceano alluitur.

Post Boreum promontorium, quod est	11	.61
Rauij flu. ostia.	11 20.	61 20
Nagnata vrbs insignis	11 15.	60 15
Libnij flu. ostiu	10 30.	60
Ausobæ flu. ostia	10 30.	59 30
Seni flu. ostia	9 30.	59 30
Dur. flu. ostia	9 40.	58 40
Ierni flu. ostia	8	.58
Notium promont.	7 40.	57 45

Post Vennicnios idem habitant latus Erdini, sub quibus Nagnatæ, deinde Autini.

Post quos Gangani:

Sub quibus Vellabori.

Meridionalis reliqui lateris sequitur descriptio, cui Vergiuius adiacet Oceanus.

Post Notium promont.		
Drabonæ flu. ostia	11 15.	57 0
Birgi flu. ostia.	12 30.	57 30
Hieron, vel Sacrum promontorium	14	.57 30

Habitant idem latus post Vellabros Vterni supra quos Vodiæ, & qui Orientalissimi sunt Brigantes.

Orientalis lateris descriptio, cui adiacet Oceanus, qui vocatur Hibernicus.

Hoc sacrum promontorium, quod est	14	.57 30
Modoni flu. ostia	13 40.	58 40
Manapia vrbs	13 30.	58 40
Obocæ flu. ostia	13 12.	59
Eblana ciuitas	14	.59 30
Bubindæ flu. ostia	14 40.	59 40
Isamnium promont.	15	.60
Vinderij flu. ostia	15	.60 15
Logiæ flu.	15 20.	60 40

Post hæc Robogdium est promont.

Idem habitāt latus post Robogdios Darini: sub quibus Voluntij. Deinde Blani. Post Cauci: sub quibus Manapij. Post Coriundi supra Brigantes. Ciuitates mediterraneæ hæ sunt:

Regia	13	.60 20
* *Rhaba*	12	.59 45
Laberus	13	.59 15
Macolium	11 30.	58 40
Regia altera	11	.59 30
Dunum	12 20.	58 45
* *Iuernis*	11	.58 10

Hiberniæ superiacēt quinq; insulæ Ebudæ nomine. Quarū Occidentalior vocatur

Ebuda	15	.26

Deinde quæ ad Ortum magis extenditur similiter

Ebuda	15 40.	62 0
Postea Ricina	17	.62
Post Maleos	17 30.	62 10
Post Epidium	18 30.	62 0

Iuxta Orientalem plagam Hiberniæ Insulæ hæ sunt:

Monaœda	17 40.	61 30
Mona insula	15	.57 40
Edri, quæ deserta est, Andros Plinio	15	.59 30
Limni, quæ deserta est, Silimus Plinio	15	59

Albio

Albionis Insulæ Britanniæ situs.

Cap. III.

Tabula prima Europæ.

SEPTENTRIONALIS *lateris descriptio, quod alluit Oceanus, qui vocatur Deucaledonius.*

Nouantum Chersonesus, & eiusdẽ nominis promontorium 21 .61 40
Rerigonius sinus 20 30.60 45
Vidogara sinus 21 20.60 30
Clota æstuariũ, Glota Tacito 22 15.59 40
Lelannonius sinus. Lemãnonius in antiquo exemplari 24 .60
Epidium promont. 23 60 40
Longi flu. ostia 24 30.60 40
Itys flu. ostia 27 .60 40
Volsas sinus 29 .60 30
Nabæi flu. ostia 30 .60 30
Taruedum, quod & Orcas promontorium 21 20.60 15

Occidentalis lateris descriptio, quod Ibernicus ac Vergiuius alluit Oceanus.

Post Nouantum Chersonesum, quæ habet 21 .61 40
Abrauanni flu. ostia 19 20.61
Iena æstuarium 19 .60 30
Deuæ flu. ostia 18 .60
Nouij flu. ostia 18 20.59 30
Ituna æstuarium 18 30.58 45
Moricambe æstuariũ 17 20.58 20
Setantiorum portus 17 30.57 45
Belisama æstuarium 17 30.57 20
Setcia æstuarium 17 .57
Tisobis flu. ostia 15 40.56 20
Ganganorum promõt. 15 .56
Stucciæ flu. ostia 15 20.55 30
Tuerobis flu. ostia 15 30.55 10
Octapitarũ promõt. 14 20.54 30
Tobij flu. ostia 15 30.54 30
Ratostathybij flu. ostia, Vsta Vsk 16 30.54 30
Sabriana æstuarium, Sabrinam fluuium, Cornelius Tacitus lib. 12. alij Sabrinam 17 20.54 30
Vexalla æstuarium 16 .53 30
Herculis promont. 14 .53
Antiuestæum promontorium, quod etiam dicitur Bolerium, Belerium Diodoro 11 30.52 30
Damnonium, quod etiam dicitur Ocrinum promont. 12 .51 30

Reliqui Meridionalis lateris descriptio, quod Britannicus Oceanus alluit:

Post Ocrinum promontorium
Cenionis flu. ostia 14 .51 45
Tamari flu. ostia 15 40.52 10
Isacæ flu. ostia 17 .52 20
Alaunij flu. ostia 17 40.52 40
Magnus portus 19 .53 0
Trisantonis flu. ostia 20 20.53 0
Nouus portus 21 .53 30
Cantium promont. 22 .54

Orientalis deinde ac Australis plagæ latera, quæ Germanico alluuntur Oceano, describuntur:

Post Taruedum, quod & Orcas promont. quod iam dictum est,
Viruedrum promont. 31 .60
Verruuium promont. 30 50.59 40
Ileæ flu. ostia 30 .59 40
Ripa alta 29 .59 40
Loxæ flu. ostia 28 30.59 40
Varar æstuarium 27 30.59 30
Tuesis æstuarium 27 .59
Celnij flu. ostia 27 .58 45
Taizalum promont. 27 30.58 30
Diuæ flu. ostia 26 .58 40
Taua æstuarium 25 .58 30
Tinæ flu. ostia 24 .58 30
Boderia æstuariũ Bodotria Tacito 23 30.58 45
Alauni flu. ostia 21 40.58 30

Vedræ

Vedræ flu. ostia 20 10.58 30
Dunumi sinus 20 45.57 30
Gabrantuicorum portuosus sinus 21 .57 0
Ocelum promont. 21 15.56 40
Abi flu. ostia 21 .56 30
Metaris æstuarium 20 30.55 40
Garienni flu. ostia 21 .55 20
Extensio 21 15.55 6
Indumanij flu. ostia 20 .55 10
Iamesa æstuarium Tamesis flu. Cęsari 20 30.54 30
Post quam Cantium est promont. 22 .54 0

Iuxta Septentrionale latus sub Chersoneso eodem appellati nomine Nouantæ habitant, apud quos vrbes hæ:

Lucopibia 19 .60 20
Retigonium 20 10.60 40

Sub ijs Selgouæ, apud quos vrbes hæ:

Carbantorium 19 .59 20
Ooxellum 18 30.59 20
Corda 20 .59 40
Trimontium 19 .59 10

His versus solis Ortum magis Septentrionales Damnij sunt, in quibus vrbes hæ:

Colania 20 30.59 10
Vanduaria 21 40.60 0
Coria 21 30.59 20
Alauna 22 45.59 20
Lindum 23 .59 30
Victoria 23 30.59 0

Gadini verò magis Septentrionales, Otadeni autem magis Australes sunt, in quibus vrbes hæ:

Curia 20 10.59 0
Bremenium 21 .58 54

Post Damnios versus solis Ortum magis Septentrionales, quasi ad Ortum vergentes ab Epidio promontorio, Epidij sunt. Post quos Cerones. Post Orientaliores Creones. Deinde Carnonacæ. Deinde Carini. Et Orientaliores vltimiq; Cornabij. A Lelannio autem sinu vsq; ad æstuarium Varar, sunt Caledonij. Et supra eos Caledonia sylua. Quibus magis Orientales sunt Cantæ. Post quos Logi, coniuncti Cornabijs. Et supra Logos Mertæ sunt. Sub Caledonijs autem Vacomagi.

Apud quos hæ sunt vrbes:

Banatia 25 .59 30
Tamia 25 .59 20
* *Alata Castra* 27 15.59 20
Tuesis, Beruvyk 26 54.59 10

Sub ijs qui magis Occidentales sunt, habitant Vennicones:

In quibus vrbs,

Orrea 24 .58 45

Deinde qui magis Orietalis sunt, Taxali,

Et vrbs

Deuana 26 15.59 45

Rursus autem sub Elgouis & Otadinis, ad vtraq; maria habitant Brigantes:

In quibus vrbes,

Epiacum 18 30.58 30
Vinnouium 17 30.58 0
* *Caturactonium* 20 .58 0
Calatum 19 .57 45
Isurium 20 .57 40
Rigodunum 18 .57 30
Olicana 19 .57 30
* *Eboracum* 20 .57 20

Et Legio sexta Nicephorica

Camun Lodunum, Camulodunum Tacito 18 15.57 0

Apud hos penes sinum portuosum Parisi,

Et vrbs

Petuaria 20 40.56 40

Sub ijs & Brigantibus habitant magis ad Occasum tendentes Orduices,

Penes quos vrbes,

Mediolanium 16 45.56 40
Brannogenium 16 .56 15

His verò magis Orientales sunt Cornabij,

In quibus vrbes,

Deuana 18 30.55 0

Et legio vigesima Nicephorica

Viroconium 16 45.55 45

Post

Post hos Coritani:

In quibus vrbes,

Lindum 18 40.55 45
Rage 18 .55 30

Deinde Catyeuchlani:

In quibus vrbes,

Salinæ 20 10.55 40
Vrolanium 19 20.55 30

Post hos Simeni:

Apud quos vrbs

Venta 20 30.55 20

Et magis Orientales penes Iamesam æstuarium Trinoantes sunt, Trinobates Cæsar apellat:

Inquibus vrbs,

Camudolanum 21 .55 0

Iterũ sub dictis populis maximè Occidentales sunt Metæ, aliter Dimetæ:

In quibus vrbes,

Luentium 15 45.55 10
Maridunum 15 30.54 40

His magis Orientales Sylires sunt:

In quibus vrbs,

Bulleum 16 20.55 0

Post quos Dobuni, & vrbs

Corinium 18. .54 10

Post Atrebatij, & vrbs

Galeua 19 .54 15

Post quos maximè Orientales Cantij,

In quibus vrbes,

Londinium 20 .54 0
Daruernum 21 .53 40
Rutupiæ 21 45.54 0

Rursus Atrebatijs & Cantijs subiacent Regni,

Et vrbs

Naeomagus 19 43.53 46

Dobunis verò subiacent Belgæ,

Et vrbes

Ischalis 16 40.53 30
Aquæ calidæ 17 20.53 40
Venta 18 40.53 30

Deinde versus Occasum & Austrum Durotriges sunt:

In quibus vrbs

Dunium 18 .52 40

Post quos maximè Occidentales Domnonij, Dumnonij.

In quibus vrbes

Voliba 14 45.52 20
Vxella 15 .52 45
Tamare 15 .52 15
Isca 17 30.52 45
Legio secunda Augusta 17 .52 36

Insulæ autem adiacent Albioni iuxta Orcada promont.

Ocitis insula 32 40.60 45
Dumna insula 30 .61 0

Super quam Orcades insulæ sunt, numero triginta circiter,

Quarum medium gradus habet 30 .61 40

Et super ipsas Thyle est, cuius insulæ pars, quæ maximè ad Occasum tendit, gradus habet 29 .63 0

Quæ maximè ad Ortum 31 40.63 0
Quæ maximè ad Arctos 30 20.63 15
Quæ maximè ad Austrũ 30 20.62 40
Medium insulæ 30 20.63 0

Iuxta Trinoantes verò insulæ hæ sunt,

Toliapis insula, Teno 23 .54 20
Counos insula 24 .54 30

Sub magno verò portu insula est Vectis, cuius medium gradus habet 19 20.52 20

Hispaniæ situs.

Cap. IIII.

Tabula secunda Europæ.

HISPANIAE, *quæ apud Græcos Iberia dicitur, tres prouinciæ sunt, Bætica, Lusitania, ac Tarraconensis.*

Et Bæticæ quidem latus, quod versus Occasum atque Septentriones est, terminatur à Lusitania, & pro parte à Tarraco-

raconensis cuius lateris descriptio sic se habet.

Os orientalius Anæ flu. 4 20.37 30
Flexio flu. ad ortum 6 20.39 0
Pars flu. iuxta finem Lusitaniæ 6 .39 0

Hinc descripta linea iuxta Tarraconensem Hispaniæ tanquam versus Balearicum pelagus finem habet.

Fontes Aræ flu partes habent. 12 .37 15

Australe autem latus Bæticæ terminatur in exteriori pelago Oceano & Herculeo freto, in interiori autem mari Iberico pelago: huiusq́ lateris descriptio sic se habet, post Anæ fluuij ostia in exteriori mari sic

Turditanorum, Turdetanorum.

Onobalisturia, Oncbalusturia. 4 40.37 20
Bætis flu. ostia Orientalia 5 20.37 0
Fontes flu. 12 .38 30
Quod iuxta Astan est æstuarium 6 .30 45

Turdulorum.

Menesthei portus, Besippo portus Plinio 6 .36 20
Promontorium à quo fretum, in quo
Iunonis templum 5 45.36 5
Bælonis flu. ostia 6 10.36 10
Bælon ciuitas 6 15.36 40

Bastulorum

Menralia 6 30.36 30
Transducta 6 40.36 20
Barbesola 7 15.36 10
Carteia 7 30.36 10
Calpe mons, & columna in interiori mari 7 30.36 15

In Imberico autem mari.

Barbesolæ flu. ostia 7 40.36 40
Suea, Suel Plinio 8 .36 6
Saducæ flu. ostia 8 30.37 0
Malaca 8 50.37 30
Mænoba 9 15.37 15
Sex 9 45.37 45
Selambina 10 15.37 15
Extensio 10 50.37 6
Abdara 10 45.37 10
Portus magnus 11 20.37 6
Charidemi promont. 11 30.36 20

Reliqua pars prouinciæ versus hyemalem solis ortum penes Balearicum pelagus fines habet linea ea, quæ à dicto Charidemi promontorio extenditur vsque ad expositum finem, in quo

Balaria ciuitas 11 45.37 10

Oram verò littoris Menralia vsque Barias vrbem, ij, qui Bastuli vocantur, tenent. Supra quos Mediterranea versus Tarraconensem incolunt Turduli, alias Turdi.

In quibus vrbes Mediterraneæ

Setia 9 10.38 50
Illurgis, forum Iulium Plinio 9 30.38 40
Vogia 9 .38 30
Calpurniana 9 45.38 10
Cæcila 9 15.38 30
Biniana 10 .38 15
**Corduba* 9 40.38 6
Iulia, Vesia 9 38 30 0
Obulcum, Obulco Plin. Strab. Vlla Cæsari. 10 10.38 0
Arcilacis 8 45.37 45
Detunda 8 40.37 6
Murgis 8 15.36 40
Salduba 8 45.37 56
Tucci, Tucis Straboni, Augusta gemella Plinio 8 .37 10
Sala 7 30.37 0
Balda 7 .36 40
Ebora 6 15.36 56
Onoba 6 10.36 20
Illipula magna 9 40.38 6
Setia 9 40.37 45
Vescis, Vesci & Fauentia Plinio. 9 30.37 30
Esena 9 10.37 30

Artigis	9	40.37	26
Calicula	10	10.37	45
Lacibis	10	15.37	30
Sacilis	10	26.37	50
Laccippo	10	45.37	45.
**Illiberis*, Liberia dicta	11	.37	50

Interiora & iuxta Lusitaniam tenēt Turditani,

In quibus vrbes,

Canaca	4	20.38	0
Seria, Fama Iulia Plinio	4	20.37	45
Osca	5	.38	45
Cœriana	5	10.38	20
Vrium	5	40.38	20
Illipula	6	.38	20
Setida	6	30.37	45
Ptucci	5	30.37	30
Sala	5	20.37	30
Nabrissa	5	40.37	30
Vgia	5	30.37	45
Asta	6	.37	20
Corticata	6	40.38	40
Lælia	6	30.38	40
Italica	7	.38	0
Maxilua	6	20.37	20
Vcia, Vria Plinio	7	.37	40
Carissa	6	30.37	30
Calduba	6	40.37	15
Pæsula	7	.37	10
Saguntia, Sarguntia Plinio	6	30.37	56
Asindum	6	30.37	20
Nertobriga	7	.38	50
Contributa	9	10.38	0
Regina	7	10.37	50
Cursus	8	.38	40
Mirobriga	7	.38	26
Spoletinum	7	20.38	20
Læpa magna	7	40.37	30
**Ispalis*, Romulea cognominata	7	15.37	50
ucola	8	.37	45
Calicula, Calucula Plinio	7	40.37	45
Oleastrum, Oleatro	7	20.37	10
Vrbona	7	30.37	26
Basippo	7	15.37	6
Fornacis	8	30.38	30
Arsa	8	40.38	36
Asyla	8	36.38	20
Astygis	8	15.38	20
Charmonia, Carmo Strab.	8	10.38	0

Bæticorum Celticorum.

Aruci	5	50.38	0
Arunda	6	30.38	30
Curgia	6	.38	40
Anicipo	6	30.38	50
Vama	6	15.38	26

Montes in Bætica nominantur.

Marianus cuius mediū	6	20.37	40
Et qui Illipula dicitur habet	7	30.37	46

Adiacet & Bæticæ insula in exteriori mari, in qua ciuitas Gadira 5 10.36 5

Hispaniæ Lusitaniæ situs.

Cap. V.

Tabula II. Europæ.

L*VSITANIAE Australe latus, quod idem est cū Septentrionali latere Bætica, dictū. Latus verò Septentrionale Lusitaniæ coniungitur cum Tarraconensi Hispania, iuxta occidentalem plagam Dorij fluuij, cuius ostia ad exterius erumpunt mare, gradusq; habent.* 5 20.41 50

Pars autem fluuij iuxta terminum Lusitani gradus tenet 9 10.41 50

Fontes autem fluuij 12 40.41 40

Orientale autem latus coniungitur & ipsum

ſum Tarraconenſi: fines verò prædicta iunguntur ad Anam flu. atque Dorium.

Latus autem eius Occidentale, quod Occiduus alluit Oceanus ſic ſe habet.

Poſt Anæ flu. oſtia,

Turditanorum

Balſa	3	40.37	45
Oſſonaba	3	.37	45
Sacrum promont.	2	30.38	15
Calipodis flu. oſtia	5	.39	
Salacia	5	6.39	26
Cætobrix	4	26.39	30

Luſitanorum

Barbarium promont.	4	45.39	45
*Olioſipon, Salatia Plinio. Vlyſſea Strab.			
Tagi flu. oſtia	5	30.40	10
Pars ipſorum vſq; ad Tarraconenſes	9	.40	30
Fontes flu.	11	40.40	45
Lunæ montis promontorium	5	.50	40
Mondæ flu. oſtia	5	10.40	45
Vaci flu. oſtia, Vacua Straboni,	5	10.41	20
Poſt quæ Doriæ flu. oſtia	5	20.41	50
Fontes flu.	11	30.41	50

Quæ verò circa Sacrum promontorium ſunt Turditani occupant:

In quibus vrbes in Luſitania Mediterraneæ hæ:

Pax Iulia	5	20.39	0
Iulia Myrtilis	5	15.38	45

Interiora his habitant Celtici,

In quibus vrbes in Luſitania hæ:

Lancobriga	5	45.40	15
Piana	5	20.40	0
Bretoleum	6	.40	0
Mirobriga	5	20.39	45
Arcobriga	5	40.39	0
Merobriga	6	30.39	40
Catraleucos	5	40.39	20
Turres albæ	9	10.39	20
Arandis	9	30.39	6

Quæ ſupra hæc ſunt, tenent Luſitani, In quibus vrbes Mediterraneæ hæ:

Lauara	5	30.41	6
Aritium	5	40.41	30
Selium	6	.41	20
Elbocoris	6	30.41	15
Araducta	6	40.41	30
Verurium	7	15.41	6
Velladis	6	40.41	6
Aeminium	7	20.41	30
Chretina	5	30.40	40
Arabriga	5	40.40	30
Scalabiſcus	6	.41	0
Tacubis	6	20.40	45
Concordia	6	40.40	30
Talabriga	7	30.40	45
Ruſticana	7	10.40	30
Mend[illegible]culia	6	50.40	15
Caurium	6	40.40	0
Turmogum	8	.40	15
Burdua	7	20.40	0
Colarnum	6	50.39	45
Sallecus	6	40.39	30
Ammæa	7	.39	20
Ebura	7	.39	6
*Norba Cæſarea	7	50.39	56
Licinniana	7	20.39	40
*Auguſta Emerita, olim altera Roma	8	0.39	30
Euandria	7	20.39	15
Geræa	7	40.39	6
Cecilia Gemilliana	8	30.39	30
Capaſa	8	40.39	10

Maximè Orientales ſunt Vergones,

In quibus vrbes hæ:

Lancia oppidana	8	30.41	40
Cattagobriga, Cotteobriga	8	.41	30
Salmantica	8	50.41	50
Auguſtobriga	8	.41	15
Ocellum	8	20.41	15

Capara	8	30.41	0
Manliana	8	20.41	0
Laconimurgi	8	20.40	45
Deobriga	8	40.40	40
Obila	8	50.40	26
Dama	8	30 40	6

Adiacet Lusitaniæ insula

Londobris	3	.41	

Hispania Tarraconensis situs.
Cap. VI.

Tabula II. Europæ.

HISPANIAE *Tarraconensis Occidentale latus, quod Occiduus alluit Oceanus, sic se habet.*

Post Dorij flu. ostia Galliacorum Bracariorum, alias Galleci.

Aui flu. ostia, Auo Melæ	5	40.42	15
Auarum promont.	5	40.42	30
Nebis flu. ostia, Benis Strab.	5	40.42	45
Limij flu ostia	5	30.43	15
Minij flu. ostia	5	20.43	40
Fontes fluuij	11	30.44	15
Callaicorum Lucensium			
Orubium promont.	5	30.44	0
Viæ flu. ostia	5	40.44	20
Tamaræ flu. ostia, Tamuris Melæ	5	40.44	40
Artabrorum portus	4	20.45	
Nerium promont.	5	14.45	10

Septentrionale verò latus, supra quod Oceanus Canthabricus est situs, sic describitur:

Post Nerium promontoriũ, Aliud promont. in quo Solis ara	5	20.45	10
Vir flu. ostia	6	15.45	30
Promontorium deinde proximum	6	30.45	30
Calliacorum Lucensium in magno portu			
Flauium Brigantium	7	15.45	
Lapatia Cory promontorium, quod & Trileucum dicitur	8	15.45	50
Metari flu. ostia	9	.45	45
Nabij flu. ostia Narium dicit Mela	10	20.45	40
Nauilluionis flu ostia	11	20.45	50
Pæsicorum			
Flauionauia	11	54.45	26
Næli flu. ostia	12	.45	30
Cantabrorum			
Nagaucesiæ flu ostia, Sanga Plinio	13	.45	40
Aucrigonum			
Neruæ flu. ost.	13	10.44	40
Flauiobriga	13	30.44	15
Caristorum			
Diuæ flu. ostia, Deua apud Pom. Mel.	13	45.44	26
Vardulorum			
Menosca	14	20.45	0
Vasconum			
Manlasci flu. ostia, Magrada Melæ	15	.45	0
Easo ciuitas	15	10.45	6
Easo promontor. Pyrenei	15	.45	50

Latus autem æstiui Ortus Solis, terminum habet Pyrenem, à dicto promontorio vsque montes, qui ad nostrum mare attingunt, quo loco erectum est Veneris templum, cuius positio est 20 20.42 20

Curuatur verò mons paululum, quasi Hispaniam versus: vnde sinuationis medium in Tarraconensi gradus habet 17 .42 0

Reliqua verò Tarraconensis latera, alia circa Lusitanam Bæticam dicta sunt, at reliquum, & quod circa Balearicum pelagus est, vergitq; ad ortum hyemalem, talem habet descriptionem post Bæticæ finem, 12 .37 15

Bæstia-

Bastianorum littoralis ora,

Vrce	12	.37	20

Contestanorum littoralis ora,

Lucentum	13	30.37	30
**Carthago noua*	12	15.37	56
Scombraria promont.	12	56.38	6
Terebris flu. ostia Tuder Plinio	12	30.38	30
Alonæ, Alonem vocat Mela	12	40.38	36
Satabis flu. ostia	13	.38	45
Illicitatus portus	13	30.38	56
Sucronis flu ostia	14	.38	20

Edetanorum

Pallantiæ flu. ostia	14	40.38	56
Turulis flu. ostia, Turia vulgò Claudiano, & Hermolao apud Plinium, Pomponius Duriam corruptè nominat	15	.39	0
Dianium	15	40.39	30

Ilercaonum

Tenebrium promont.	15	56.39	20
Tenebrius portus	15	30.40	0
Iberi flu. ostia	16	.40	30
Medium ipsius fluuij	14	.42	0
Fontes fluuij	12	30.44	0

Cosetanorum

**Tarracon*	16	20.40	40
Subur	16	50.40	45

Laetanorum

**Barcinō* Fauētia Pli.	17	15.41	0
Rubricati flu. ostia	17	30.41	0
Bætulon	17	50.41	20
Lunarium promont. Mons Iouis, Scalæ Annibalis, Mela	18	30.41	30
Diluron	18	.41	45
Blanda	18	15.42	0

Indigetorum

Sambrocæ flu ostia	28	30.42	30
Emporiæ	18	45.42	20
Clodiani flu. ost. Alba Plinio	19	.42	30
Rhoda ciuitas, Rhodopen oppidulum vocat Strabo.	19	30.42	30
Post hanc dictum Veneris templum	20	20.42	20

Montes in Tarraconensi insignes sunt Vindius, cuius fines habent partes 9. 45 *&* 11 30 44 15

Et Edulius Mons, cuius fines habent partes 24 40. 42 15 *&* 16 43

Et Egdubeda mons, Idubeda in antiquo & Græco codice legitur, & apud Strabonem, *cuius fines habent gradus* 14 41 30 *&* 14 14 20.39

Et Ortospeda Mons, cuius fines habent 12. 37 40 *&* 14 39 40

Tenent autē circa Nereum promont. Artabri, Arotrebas vocitatos ait Strab.

In quibus ciuitates

Claudiomerium	5	45.45	10
Nouium	6	10.44	45

Iis hærent Callaici Lucensis:

In quibus ciuitates

Burum	8	15.45	6
Olina	8	30.45	30
Vœca	9	20.45	20
Libunca	10	10.45	40
Pintia	10	10.44	56
Caronium	7	.44	45
Turruptiana	6	20.43	45
Glandomirum	7	.43	30
Ocelum	8	20.44	26
Vurriga	8	50.44	36

Capororum

Iria Flauia	6	36.44	30
Lucus Augusti, Aras Sextianas Plinius, Augusti turrim Mela nominat.	7	26.44	26

Cilinorum

Aquæ calidæ	6	20.44	20

Lemauorum

Dactonium	7	30.44	0

Bædiorum

Flauialambris	7	20.44	45

Seburr rum

Talamina	8	30.44	30
Aquæ Quintianæ	8	30.45	10

His verò ab Ortu adiacet Austria:
Et in ea vrbes

Luctus Austurum	11	.45 0
Laberris	11	.84 30
Interamnium	10 15	.44 30
Argenteola	9 20	.44 0
Langiati	9 20	.44 45
Maliaca	10 20	.44 0
Gigia	11 30	.43 45
Bergidium flauium	8 30	.43 45
Inter animum flauium	9	.44 0
Germanica legio septima, Sublancia olim	9 6	.44 20

Brigæcinorum

Brigætium	10	.44 45

Bedunensium

Beduniæ	10 50	.43 56

Orniacorum

Intercatiæ	11 10	.44 15

Lungonum

Palontium	11 40	.44 50

Salinorum, Salenos, vbi apud Pomponium est Salia fluuius, vt existimat Hermolaus

Nardinium	10 20	.43 45

Superatiorum

Petauonium	9 30	.43 40

Amacorum

* *Asturica Augusta,* Astorga vulgo, olim Roma	9 30	.44 0

Tiburorum

Nemettobriga	7 30	.43 45

Egurrorum

Forum Egurrorum	8	.43 45

Quæ ad mare protenduntur, inter fluuios Minium & Doriam, tenent Callaci Bracarij,
In quibus ciuitates hæ sunt:

Bracara Augusta	6	.43 40
Caladunum	6 30	.43 30
Pinetus	7 50	.43 30
Complutica	8 20	.43 26
Tuntobriga	8 30	.43 26
Araduca, Araducta legimus in codice regio in græco deest	6	.41 50

Turodorum

Aquæ leæ	6 30	.43 40

Nemetanorum

Volobriga	6	.42 36

Cælerinorum

Cæliobriga	6	.43 20

Bibalorum

Forum Bibalorum	7 20	.43 20

Limicorum

Forum Limicorum	6	.42 15

Gruiorum

Tudæ	8 20	.42 45

Luancorum

Merua	7 30	.42 40

Cuacernorum

Aquæ Cuacernorum	7 20	.42 20

Lubenorum

Cambetum	8 10	.42 20

Narbasorum

Forum Narbasorum	8	.42 0

Horum interiora tenent Vaccæi,
In quibus hæ sunt vrbes:

Bargiacis	9 45	.43 56
Intercatia	10 15	.43 26
Viminacium	11	.43 30
Porta Augusta	9 40	.43 20
Antraca	10 6	.43 15
Lacobriga	10 45	.43 20
Auia, Liuia Græco & regio codici	10 20	.43 20
Spontica Paramica	9 30	.43 0
Gella	9 40	.42 40
Albocela	9 40	.42 36
Rauda	9 30	.22 30
Segisama Iulia	9 50	.42 40
Pallantia	10 30	.42 30
Eldana	9	.42 20
Cougium	9 20	.42 26
Cauca	10	.42 20
Octodurum	9 40	.24 10
Pintia, vallis Oletano	10 10	42 0
Sentica	9	.41 50
Sarabris	9 30	.24 40

Orten-

Orientalia autem Asturiæ tenent Cantabri,

In quibus sunt ciuitates Mediterraneæ:

Concana	12	30.44	40
Ottauiolca	12	40.44	45
Argenomescum	12	.44	30
Vadinia	11	20.44	40
Vellica	12	30.44	15
Camarica	11	40.44	15
Iuliobriga	12	10.44	0
Moroeca	11	45.43	50

Sub ijs Murbogi,

In quibus ciuitates:

Brauum	12	.43	40
Sisaraca	11	15.43	30
Deobrigula	11	50.43	20
Ambisna	11	10.43	6
Serisabum	11	.43	10

Orientaliores autem ijs & Cantabris sunt Antrigones,

In quibus sunt ciuitates Mediterraneæ:

Vxamabarca	13	.44	15
Segisamonculum	13	.43	30
Viruesca, Virdubesca in antiquo codice	12	.43	0
Aniecuia	13	.43	0
Deobriga	13	15.43	30
Vendelia	12	40.43	15
Salionca	13	.43	40

Et sub Murbogis Pelendones sunt,

In quibus ciuitates:

Visontium	11	10.42	0
Augustobriga	11	30.42	40
Sauia	12	30.42	40

Sub Autrigonibus verò Berones habitant,

In quibus ciuitates:

Tritium metallum	13	.42	50
Oliba	13	.42	40
Varia	13	30.42	45

Sub Pelendonibus verò ab Beronibus Areuacæ sunt,

In quibus ciuitates:

Confloenta	11	.42	50
**Clania Colonia*	11	.42	0
Termes	11	30.42	26
Vxama argelæ, Vxuma Plinio	11	50.42	15
Segortia lacta	12	30.41	40
Veluca	11	50.41	50
Tucris	12	40.42	10
**Naumantia*, Romanis olim acerrima	13	30.42	45
Setubia	13	30.42	56
Noudaugusta	13	15.42	30

Iterum Australiores Vaccæis & Areuacibus sunt Carpetani,

In quibus vrbes:

Ilurbida	9	40.41	0
Stelesta	10	30.41	40
Ilarcuris	11	.41	30
Varada	11	30.41	30
Thermeda	12	.41	50
Tituacia	13	.41	20
Mãtua, Viseria olim	11	40.41	10
**Voletum*	10	.41	0
Complutum	10	30.41	40
Caracca	11	20.40	45
Libora, Elbora olim	9	40.40	50
Ispinum	10	15.40	45
Mentercosa	10	20.40	36
Barnacis	11	.40	30
Alternia	10	30.40	56
Paterniana	9	50.40	45
Rigusa	10	50.40	15
Laminium	10	20.39	45

Iis magis Orientales sunt Celtiberi,

In quibus ciuitates:

Belsinum	13	40.41	10
Turiasso	13	50.41	40
Nertobriga	14	.41	45
Bilbis	14	45.41	30
Alcobriga	13	21.41	40
Casada	12	10.41	0
Mediosum	13	.41	0
Attacum	13	30.41	40
Ergauica	12	20.40	45
Segobriga	13	30.40	50
Condabora	13	20.40	30

Bursada 12 45.40 50
Laxeta 13 30.40 30
Valeria 12 30.40 40
Istonium 11 30.40 15
Alaba 12 [illegible].40 20
Libana 12 20.40 10
Vrcesa 11 40.39 45

Iis, ac Carpitanis Australiores sunt Oretani, Germani cognominati Plin.

Et ciuitates,

Salaria 9 20.40 0
Sisapona 10 .39 56

Sisapona dicta est, quæ nunc Zamora ad Durij Septentrionalem ripam: Ptolomæi verò situs non congruit, cùm sita sit potius Zamora, vbi ipse Sarabrim descripsit.

Oreton Germanorum, Oria Straboni 9 10.39 40
Aemiliana 10 .39 30
Mirobriga 9 30.39 30
Salica 10 40.39 20
Libisoca 11 20.39 30
Castulon 9 30.39 0
Lupparia 9 45.39 30
Mentisa 10 20.39 0
Ceruaria 11 .39 40
Biatia 10 .38 45
Laccuris 10 50.38 20
Tiua 10 40.38 30

Et sub maximè Orientalibus Celtiberorum sunt Lebetani, Quorum ciuitas

Lobetum 13 20.40 20

Sub ijs & penes Oretanos sunt Bastitani,

In quibus vrbes Mediterraneæ:

Pucialia 13 20.39 50
Salaria 13 .39 20
Turbula 13 30.39 15
Saltiga 12 .39 30
Bigerra, Colmenarium olim 12 30.39 40
Abula 11 40.39 15
Asso 12 .39 20
erpula 11 20.39 45
Carca 11 .38 36
Ilunum 11 30.38 40
Arcilacis 11 20.37 45
Segisa 11 30.38 30
Orcelis 11 30.38 20
Vergilia 11 10.38 0
Acci, Acti olim dicta 11 45.38 20

Post hos versus mare habitant Contestani,

Et ciuitates Mediterraneæ:

Menlaria 13 45.39 15
**Valentia* 14 .39 [illegible]
Satabis, Augusta Valeria, Sectanis olim 13 10.39 0
Satabicula 13 40.38 56
Illicias 12 20.38 30
Iaspis 12 20.38 56

Iis, & Bastitanis, atque Celtiberis magis Orientales sunt Edetani, Sedetani à reliquis dicti,

Et ciuitates Mediterraneæ:

**Cæsaraugusta*, Saldiba prius dicebatur 14 15.41 30
Bernaba 14 10.41 15
Ebora 14 40.41 0
Belia, Bolea 14 10.40 45
Arsi, Ariza 14 40.40 40
Damania 14 30.40 30
Leonica 14 40.40 15
Osicerda, Osigerdenses populi Plinio 14 14.40 10
Etobesca 14 20.39 45
Lassira 14 50.39 20
Edeta quæ etiam Leria dicitur 14 26.39 26
Saguntum, ab Annibale destructa 14 36.39 40

Et ciuitates Mediterranæ:

Cartago vetus 16 40.41 20
Biscargis 14 40.41 10
Theaua 15 15.40 40
Adeba 15 40.40 30
Tiariulia, Teruel 15 30.40 20
Sigarra 15 6.40 15

Dertosa, Straboni Tertusa, Dertusani po-

ni populi Plinio 15 15.40 0

Inter Iberum fluuiū, & Pyrenes parte Autrigonibus, quos medios interluit fluuius, adiacent versus solis Ortū Caristi,

Et ciuitates Mediterraneæ:

Sueſtaſium	13	40.43	45
Tullica	13	40.42	45
Velia	13	56.43	20

Iis etiam magis Orientales ſunt Varduli,

Et ciuitas Mediterraneæ.

Gebala	14	.43	36
Gabalaca	14	30.43	36
Tullonium	13	56.43	45
Alba	14	36.43	10
Segontia paramica	14	20.43	30
Tritium tuboricum	14	40.43	45
Thabuca	14	.42	50

Poſt hos Vaſcones,

Et ciuitates Mediterraneæ:

Ituriſſa	15	36.43	56
**Pompelon*	15	.43	45
Bituris	15	30.43	40
Andelus	15	30.43	30
Nementuriſſa	15	6.43	6
Curnonium	14	50.43	15
Iacca	15	30.43	26
Gracuris	15	.43	0
Calagorina	14	40.42	50
Baſcontum	15	.42	45
Ergauia	14	.42	36
Tarraga	14	54.42	30
Muſcaria	14	20.42	26
Setia	14	40.42	15
Alauona	14	40.43	20

Et poſt hos etiam Ilergetes,

In quibus ciuitates Mediterraneæ

Berguſia	16	30.43	0
Celſa	16	.42	45
Bergidum	15	30.42	30
Erga	15	45.42	30
Succoſa	15	10.42	30
Oſca	16	.42	15
Burtina	15	10.41	56
Gallica Flauia	15	30.41	40

Orcia	15	.41	30
Ilerda	15	56.41	26

Sub ijs maximè Orientales ſunt Ceretani,

Quorum ciuitas,

Iulia Libyca	17	20.42	45

Iis ab Occaſu hærent Authetani,

Et ciuitates:

Aquæ calidæ	16	40.42	10
Bæcula	17	.42	15
Auſa	16	10 42	30
Gerunda	16	50.42	40

Et poſt hos Caſtellani,

Quorum ciuitates Mediterraneæ,

Sebendunum	17	56.42	15
Baſſi	17	56.42	30
Egoſa	17	20.41	56
Beſeda	17	30.42	30

Iis magis etiam Occidentales ſunt Accetani, Iacetani Strab. Lacetani Plinio.

In quibus ciuitates.

Leſa	16	20.42	0
Vdura	16	30.41	45
Aſcerris	16	.41	40
Setelſis	16	40.41	36
Telobis	16	.41	10
Cereſſus	15	40.41	20
Bacaſis	15	45.41	56
Ieſſus	15	30.41	0
Anabis	16	20.41	20
Cinna	15	50.40	50

Sunt & Indigetū ciuitates Mediterraneæ,

Deciana	18	40.42	36
Iuncaria	18	30.41	26

Læetanorum verò ciuitates Mediterraneæ,

Rubricata	17	20.41	36

Inſulæ verò adiacent Tarraconenſi: In Cantabrico quidem Oceano, quæ nominātur Trileuci ſcopuli tres. Quarū medium gradus habet 9 .46 45

In Occidentali autem Oceano inſulæ decē, Cattiderides dictæ: Caſsiterides cæteri vocant à plumbi, ſtanniq; copia quod κασσίτερος dicitur: *Quarum medium gradus habet* 4 .45 30

Præte-

Praterea Deorum Insula dua: Quarum medium habet 4 40.43 20

In Balearico verò pelago insula dua Pytiusæ nomine: Harũ minor, qua Ophiusa dicitur, gradus habet 14 50.38 20

Qua verò maior, Ebyssus dicta, ciuitatem habet eiusdem nominis gradu-um 14 .38 6

Et Balearides insula dua, qua Gracè appellantur Gymnesia, Gymnasiæ Diod.

In quarum maiori ciuitates sunt dua, Maiorica:

Palma	16	30.39	15
Polentia	17	45.39	15

In minori verò ha sunt ciuitates, Minorica:

Iamna	17	10.30	50
Mago	17	30.39	30

Celtogalatiæ situs. *Cap. VII.*

Tabula III. Europæ.

CELTOGALATIA *in quatuor diuisa est prouincias, Aquitaniam, Lugdunensem Belgicam, & Narbonensem. Aquitania fines habet,*

Ab Occidente Aquitanicum Oceanum, & iuxta littus descriptionem talem.

Post Occasum Pyrenes promont. quod continet gradus	15	.45	50
Aturij flu. ostia	16	45.44	45
Curianum promont.	16	30.46	0
Sigmam flu. ostia	17	.45	20
Garumnæ flu. ostia	17	30.46	30
Media ipsius longitudo	18	.45	20
Fontes fluuij	19	30.44	45
Santonum promont.	16	30.47	45
Santonum portus	16	30.46	45
Canentelli flu. ostia,	17	15.47	45
Pistonium promont,	17	.48	0
Siccor portus	17	30.48	15
Ligiris flu. ostia,	17	40.48	30

A Septentrione autem terminatur parte Lugdunensis prouinciæ, iuxta præfatum fluuium Ligiris vsque quo flectitur ad Meridiem, vbi gradus habet 20 .48 30

Orientale autem latus Lugdunensis coniungitur parti apud Ligirem, vsque ad caput eum: cuius situs gradus habet 29 .45 0

Et parti Narbonenses vsque ad terminum in Pyrenæo, cuius situs habet 19 .43 10

Meridionale verò latus parti Pirenes coniunctum est, & Narbonensis. Narbonensi quidem à capite Ligiris fluuij vsque dictum in Pyrenæo monte terminum, ab Occasu verò Pyrenæo secundùm partem, qua hinc est ad Occasum promont. Quæ autem Aquitaniæ maximè Septentrionalia sunt, & penes mare, & penes fluuium, tenent Pictones:

Quorum ciuitates,

Augustoritum	17	50.48	20
Limonum	19	.47	50

Sub ijs Santones,

Quorum ciuitas,

**Mediolanium*	17	40.46	45

Sub quibus Bituriges Vibisci, Bituriges Iosci Straboni, Vbisci Plin.

Quorum ciuitates,

Nouimagus	17	40.46	15
Burdigala	18	.45	30

Et sub ijs vsque ad Pyrenem montem Tarbelli,

Quorum ciuitas,

Aquæ Augustæ	17	.44	40

In Mediterranea autem Pictonibus subiacent Limuici,

Et ciuitas,

Ratiastum	17	40.47	45

Sub

Sub ijs Cadurci,

Et ciuitas,

Ducona 18 .47 15

Sub ijs Petrocorij,

Et ciuitas,

Vessuna 19 50.46 50

Hi omnes ab Ortu solis habitant.

Participant & post Ligirim flu. Biturges Cubi,

Et ciuitas,

Taricum 20 15.46 40

Auaricum legendum, Cæsari olim munitissimum.

Iterum sub Petrocorijs habitant Itiobriges

Et ciuitas,

Aginnum 19 50.49 20

Sub ijs Vassarij,

Et ciuitas,

Cossium 18 30.46 10

Sub ijs Stabelij

Et ciuitas,

Anderædum 19 45.45 30

Et sub Stabulis Datij,

Et ciuitas,

Tasta Dax 19 .44 45

Sub ijs autem Auscij:

Et ciuitas,

Augusta 18 .45 30

Horum ab Ortu partem habent Auerui,

In quibus ciuitas

Augustomenetum, Nemossum Strab. 19 .45 0

Et sub Auscijs Velauni,

Quorum ciuitas,

Ruessium 18 .44 30

Sub ijs Rutani,

Et ciuitas,

Segodunum, 17 15.44 10

Contigui monti Pyrenæo sunt communi,

Quorum ciuitas,

Lugdunum Colonia 17 .44 0

Celtogalatiæ Lugdunensis situs Cap. VIII.

Tabula III. Europæ.

LATERA Gallicæ Lugdunensis, quæ contigua sunt Aquitaniæ, dicta sunt. Ex reliquis, quæ ad Occasum spectant, & Oceano alluuntur, sic describuntur:

Post Ligiris flu. ostia

Briuates portus 17 40.48 45

Erij flu. ostia, 17 .49 15

Vidiana portus 16 30.49 40

Gobæum promont. 15 15.49 45

Latus autem quod, Septentriones aspicit, iuxta Britannicum Oceanum sic se habet,

Post Gobæum promontorium,

Saliocanus portus 16 30.50 15

Titi flu. ostia 17 20.50 40

Biducensium

Argenis flu. ostia 18 .50 30

Venelorum, Vuelli ex Cæsaris commentarijs, nulla horum ciuitas extat.

Crociatonium 18 50.50 50

Olinæ flu. ostia 18 45.51 0

Lexubiorum

Nœomagus ciuitas 19 30.51 10

Calletorum

Sequanæ flu. ostia, 21 .50 30

Orientale autem latus coniunctum est Belgicæ ad Sequanam fluuium, cuius caput habet gradus 24 .47 20

Et adhuc lineæ, quæ ei recta est vsq; terminum, cuius situs 25 15.45 20

Meridionale autem latus hinc terminatur parte Narbonensis vsq; ad dictum aquitaniæ finem, montibus Cemmenorum, Ceneba mons alijs dicitur, Gebenna Plinio & Hermolao, *quorum mediū partes habet* 23 .44 30

latus

Latus verò Septentrionale littorale à Sequano fluuio tenent Calletæ,

Quorum ciuitas

Iuliobona	20	15.51	20

Post quos Lexubij. Post Veneli. Post hos Biducenses Et vltimi vsque ad Gobæum promont. Osismij.

Quorum ciuitas,

Vorganium	17	40.50	10

Occidentale autē littorale latus sub Ocismijs tenent Veneti,

Quorum ciuitas

Dariorigum	17	20.49	15

Sub quibus Sannitæ, appropinquantes Ligiri fluuio.

In Mediterranea autem Venetis magis Orientales sunt Aulricij Diabolitæ,

Quorum ciuitas

Nœodunum	18	.50	0

Post quos Arubij, *Et ciuitas*

Vagoritum	18	40.50	0

Post quos vsque ad Sequanam flu. Veneliocasii,

Quorum ciuitas

Rothomagus	20	10.50	20

Et iterum Samnitis Orientaliores sunt Andicani,

Quorum ciuitas,

Iuliomagus	18	50.49	20

Reliquum post hos ad Ortum Auliorci, qui & Cenomanni dicuntur, habitant,

Quorum ciuitas.

Vindinum	20	46.49	20

Post quos Namnitæ,

Quorum ciuitas,

Condiuincum	21	15.50	0

Postea vsque Sequanam flu. Abrigcatui,

Quorum ciuitas,

Ingena	21	45.50	30

Sub præfatis omnibus protenduntur à Ligire flu. ad Sequanam Aulircij, qui Eburaici appellatur,

Quorum ciuitas,

Mediolanium	20	40.48	0

Sub quibus iuxta Ligirem fluuium Redones,

Quorum ciuitas,

Condate	20	40.47	20

Ex ijs magis Orientales Sennones,

Quorum ciuitas,

Agedicum, aliàs Agendicum	21	15.54	10

Septentrionaliores autem Carnutæ,

Et ciuitates,

Autricum	21	40.48	15
Cenabum	22	.47	45

Ad Ortum verò & iuxta Sequanam Parisii,

Et ciuitas,

**Parisium Lucotecia*, Lutetia	23	30.48	30

Sub quibus Triccasii,

Et ciuitas ipsorum,

Augustobona	23	15.47	45

Iterum sub præfatis gentibus iuxta Ligirem sunt Turupij,

Et ciuitas eorum,

Cæsarodunum	20	56.46	30

Sub quibus finitimi Aruenesis sunt ij, qui Cemmenos montes incolunt, Segusiati,

Et ciuitas ipsorum,

Rodumna	24	.45	50
Forum Segusianorum	23	30.45	30

Præfatis Orientaliores sunt Meldæ,

Et ciuitas,

Iatimum	23	.47	30

Post quos ad Belgicam Vadiacassij,

Et ciuitas

Nœomagus	24	20.46	30

Ab ortu autem Auernorum vsq; ad diuertigium Rhodæm fluuij ad Septentriones Aeduorum, aliàs Heduorum *habitat gens,*

Et ciuitas eorum,

Augustodunum	23	40.46	30
Cabullinum	22	50.40	40
**Lugdunum Metropolis*	23	15.45	50

Gallia

Galliæ Belgicæ situs.
Cap. IX.

Tabula III. Europæ.

OCCIDENTALE *latus Galliæ Belgicæ, & quod Lugdunensem attingit, dictum est, Eius Septentrionalia, & quæ Britannicum spectant Oceanum, sic se habent.*

Post Sequanæ flu. ostia,

Phrudis flu. ostia	21 45.52	20
Itium promont.	22 15.53	30

Morinorum

Gesoriacum naaale	22 45.53	30
Thabudæ flu. ostia	23 30.53	30
Mosæ flu. ostia	24 40.53	20

Batauorum

Lugodinum	26 30.53	20
Rheni flu. Occidentalius ostium	26 45.53	20
Medium flu. ostium	27 .53	10
Orientalius eius ostium	28 .53	10

Latus autem, quod ad Solis Ortum spectat à Rheno fluuio terminatur iuxta magnam Germaniam, cuius caput gradus habet 29 20.46 0

Diuertigium autem, quod iuxta Obrincũ fluuiũ est, ad Occasum 28 .50 0

Ac etiã terminus, qui à fonte est ad Alpes, quod vocatur mõs Adulas 29 30.55 15

Iurassus mons, Vogesus Cæsari & aliis 26 15.46 0

Latus verò Meridionale comungitur cum reliqua parte Galliæ Narbonensi, Protenditur autem à præfato communi termino Galliæ Lugdunensis & Narbonensis vsq; ad communem finem Alpium & Adulæ montis, qui gradus habet 29 30.45 15

Tenent autem maritima Picardia *multum etiam Mediterraneis occupantes iuxta Sequanum fluuium Attrebatij.*

Quorum ciuitas

**Rigiacum* 22 30.15 0

Post hos quasi ad Ortum vergentes Belleuatici, Bellouacenses,

Quorum ciuitas,

Cæsaromagus 22 30.51 30

Post hos similiter Ambiani.

Et ciuitas eorum,

Samarobriga 22 15.52 10

Samarobriga Cæsari in Commentariis dicitur,

Post quos Morini, ad Ortum,

Quorum Mediterranea ciuitas.

Taruanna 23 20.52 50

Deinde post Tabudam flu. Tongri,

Et ciuitas ipsorum,

Atuacutum 24 30.52 50

Deinde post Mosam fluuium Menapij,

Et horum ciuitas,

Castellum 25 .52 15

Sub prædictis autem gentibus habitant maximè Septentrionalis Neruij,

Quorum ciuitas,

Baganum 25 15.51 40

Sub his Subanecti ab Oriente Sequanæ flu.

Quorum ciuitas,

**Rothomagus* 22 40.50 0

Sub quibus Romandues,

Quorum ciuitas,

Augusta Romanduorum 25 30.50 0

Sub ijs Vessones,

Quorum ciuitas similiter ab Oriente Sequani fluuij

Augusta Vessonum 23 30.48 50

Post quos iuxta fluuium Sequanam Remi,

Et eorum ciuitas,

Durocottorum 23 45.48 30

Orientaliores verò Remis, sed magis Septentrionales Triueri, sunt,

Quorum ciuitas,

Augusta Triuerorum 26 .49 10

Iis

Iis magis Meridionales sunt Mediomatrices,
Quorum ciuitas,
Diuodurum 25 30.47 20
Sub his & Remis sunt Leuci,
Et ciuitates eorum,
Tullum 26 30.47 0
Nasium 25 50.46 40
Regio verò, quæ circa Rhenum fluuium est, à mare vsque Obrincum fluuium inferior Germania appellatur: in qua ciuitates ab Occidentali parte Rheni hæ sunt,
Batauorum Mediterraneæ,
Batauodurum 27 15.52 10
Sub hac Veterra ciuit. 27 .51 50
Legio trigesima Vlpia 27 30.51 50
Postea Agrippinensis 27 40.51 30
Post Bonna 27 40.50 56
Legio pri. Inde Traiana legio 27 30.50 36
Post Mocontiacum 27 20.50 15
Quod autem ab Obrinco fluuio ad Meridiem tenditur, Germania superior appellatur, in qua ciuitates sunt, ab Obrinco incipiendo,
Nemetorum
Nœomagus 27 40.49 50
Rufiniana 27 45.49 10
Vangionum
Borbetomagus 27 50.48 50
Argentoratum 27 50.48 45
Legio octaua augusta.
Tribocorum autem
Breucomagus 27 50.48 20
Elcebus 28 30.48 0
Rauricorum
**Augusta Rauricorū* 28 .47 10
Argentuaria 27 50.47 40
Sub his autem & Leucis habitant Longones,
Quorum ciuitas,
Andomatunum 26 15.46 20
Et post montem, qui ipsis subiacet, appellaturque Iurassus, sunt Eluetij, iuxta Rhenum,
Quorum ciuitates,
Gannodurum 28 30.46 30
Forum Tiberij 28 .46 0
Sub ijs Sequani,
Quorum ciuitates,
Dittatium 25 30.45 40
Visontium 26 .46 0
Equestris 27 .45 40
Auanticum 28 .45 30

Narbonensis Galliæ situs.

Cap. X.

Tabula III Europæ.

NARBONENSIS Galliæ latera, quæ iuncta sunt tribus regionibus, iam sunt dicta. Ex reliquis verò lateribus id quod ortum spectat, tangitque Occidentalia Alpium, terminatur Adula monte vsque ad Vari fluuij ostia, quorum gradus 27 30.43 0
Latus autem Meridianum terminant reliqua Pyrenæi montis, ab Aquitania nempe vsque ad iuga, quæ in nostrum mare prouehuntur, super quibus Veneris templum est. Es inde mare Gallicum vsque ad Vari fluminis ostia. Cuius littus sic describitur, Post Veneris templum, Colliure, *quod gradus habet* 20 20.42 20
Illeris flu. ostia, Illibyris Strab. 21 .42 40
Ruscionis flu. ostia, Ruscenas Strab. 21 15.42 45
Atagis fl. ost. Atax fl. 21 30.42 45
Orobij flu. ostia, 21 45.42 45
Arnarij flu. ostia, Rhauraris Strab. 22 .42 50
Vgathapolis 22 15.42 50

Setius

Setius mons, Sigius Strab. 22 30.42 30
Fossæ Marianæ 22 45.42 40
Rhodami Occidentale ostium 22 50.42 30
Rhodani Oriẽtale ostiũ 23 .42 40
Flectio fluuij, quæ sub Lugduno versus Alpes fit 23 .45 15
Pars ipsius iuxta paludem Lemmanum appellatam 26 15.45 15
Fons fluuij 28 20.44 20

Fluuiorum autem, qui eidem admiscentur, à Septentrionali parte Lugduni influunt, Arar est, ac dubis, qui inuicem admiscentur.

Fontes autem Araris ab Alpibus fluentes gradus habent 28 40.44 40
Fontes verò Dubis super eundem fluentis gradus habent 28 30.44 30

Cùm autẽ ab Alpium montibus fluxerint, versus Septentriones, ipsi quoque ad Occasum flectuntur, & eorum commixtio gradus habet 25 20.45 30
Eorundem commixtio cum Rhodano 24 .45 30

A Meridiana plaga similiter à montibus Alpium versus Viennam ciuitatem fluunt Tisara, Hisara legendum, & Druentia.

Tisaræ fontes 28 .44 0
Druentiæ caput 28 30.43 45
Iterum Tisaræ commixtio cum Rhodano 22 20.44 30
Druentiæ similiter commixtio 22 20.43 50

Post Rhodanum mari iterum adiacent

Anatilorum

Maritima ciuitas Colonia 23 30.43 0
Post Cani flu. ostia 23 45.43 0

Post Comonnorum

*Maßilia ciui. 24 30.43 6
Et Tauroentium 24 50.42 50
Et Chitaristos promõt. 25 .42 30
Olbia ciuitas 25 20.42 45
Argentij flu. ostia 25 40.42 45
Forum Iulium Colonia, Placensis Plin. 26 30.42 45

Inde Deciatorum

Antipolis 27 .43 0
Et Vari flu. ostia 27 30.43 0

Tenent autem maximè Occidentalia Galliæ Narbonensis Volcæ, & Tectosaces, Tectosages Plin. & Melæ, Tolistobogi Floro,

Quorum ciuitates,

Illiberis 19 45.43 15
Ruscinum 20 .43 30
*Tolosa Colonia 20 30.44 15
Cessero 21 15.45 0
Carcaso, Carcasio Procopio 21 .43 30
Batira 21 30.43 30
*Narbon Colonia 21 .43 0

Post hos vsque Rhodanum fluuium sunt Volcæ & Aricomij

Quorum vrbes Mediterraneæ,

Vindomagus 21 30.44 30
Nemausum Colonia 22 .44 30

Post ea à parte Orientali Rhodani fluuij maximè Septentrionales sunt Allobryges sub Medullis,

Quorum ciuitas Mediterranea,

Vienna 33 .45 0

Sub quibus magis Occidentales sunt Segalauni,

Quorum ciuitas,

Valentia Colonia 23 .44 20

Orientaliores autem Tricasteni,

Quorum ciuitas,

Nœomagus 26 30.45 0

Postea sub Segalaunis Cauari, Cataros Strabo, Cauares Mela

Quorum ciuitates Mediterraneæ,

Accustorum Colonia 23 .44 40
Auenniorum Col. 23 .44 0
Arausiorum 24 .44 0
Cabelliorum Colonia 24 .44 0

Et

Et sub ijs Salies,

Quorum ciuitates,

Taruscum 23 .43 30

Glanum 23 30.43 30

Arelatum Colonia 22 45.43 20

Aquæ Sextæ Colonia 24 30.43 40

Ernaginum 24 .43 45

Sub Tricastenis autem Menini,

Quorum ciuitas,

Forum Neronis 25 40.44 45

Sub quibus Vocontij, & ciuitas

Vasiorum 26 .43 30

Sub quibus Elycoci,

Et ciuitas eorum,

Albaugusta 26 30.43 40

Plinius ab Augusta Tricastinorum Albam Heluorum discernit, quã & dos hodie Eluensem, vulgò Alby, sed longe semotã, nempe in Aquitanea inter Ruthenos & Cadurcos: quos igitur Elucocos Ptolemæus, nos Eluios dicemus.

Vocontijs autem & Meminis magis Orientales sunt Sentij.

Quorum ciuitas Mediterranea.

Dinia, Digne 26 10.44 20

Insulæ autem subiacent Narbonensi Agatha cum ciuitate eiusdem nominis, cuius situs continet gradus 23 30.42 10

Stephanus ἀγατατόχην, id est, bonam fortunam appellat.

Postquam Blascon 22 30.42 25

Stychades autdm sub Chitaristem quinque numero: Quorum medium gradus habet 25 .42 15

Stœchades tres ait Strabo, quas Themistam, pomponianam & Hypeana nominat Martianus. Sunt qui per Cithariſtem intelligunt Cistertium, vnde Cistertiensium Monachorum ordinis origo.

Sub Varo fluuio Lerone insula, cuius situs est 27 15.42 15

Germaniæ Magnæ situs.
Cap. XI.

Tabula IIII. Europæ.

Germanorum vocabulum recens ait Tacitus: Diodorus lib. 6. eos omnes sub Galatarum nomine comprehendit: Item Alemanni, & Teutones dicuntur.

*G*ERMANIAE *latus Occidentale Rhenus terminat: Septentrionale verò Germanicus Oceanus. Cuius descriptio sic se habet.*

Post Rheni flu. ostia, quæ habent gradus 28 .54 0

Manaruanis portus 28 .54 45

Vidri flu. ostia 28 30.54 20

Amasij flu. ostia, Amisius Plin. Amisium Mela 29 .55 0

Fontes fluuij 23 .52 30

Visurgis flu. ostia 31 .55 15

Albis flu. ostia, Elb 31 .56 15

Fontes fluuij 39 .50 0

Cimbricæ Chersonesi

Extensio, quæ post Albim flu. est 32 .56 40

Extensio quæ subsequitur 35 .58 20

Quæ etiam subsequitur 38 50.58 50

Quæ etiam sequitur, & maximè Septentrionalis est 39 .59 30

Pars eius maximè Orientalis. 40 15.59 30

Post extensionem prima extensio versus Occidentem 39 20.58 15

Quæ deinde subsequitur 37 .57 0

Quæ ad Ortum flectitur 35 .56 0

Chalusi flu. ostia 37 .56 0

Sueui flu. ostia, Spre 36 30.56 0

Viadi flu. ostia, Odera 42 10.56 0

Vistulæ flu. ostia, Vistula Melæ dicitur, alijs

alijs Iustula, Vistillus Plinio 45 .56 0
Fluuij caput 34 .52 30
Quæ ab Occasu ipsius ad Albim fluuium ducit 40 10.52 40
Meridianum autem latus terminatur à parte Occieentali fluuij Danubij sic:
Danubij caput 30 .46 20
Quod apud diuertigium est in Germaniam primi fluminis. 32 .47 15
Quod iuxta diuertigium est ad Meridiem ferrentis fluminis, qui appellatur Aenus 34 .47 0
Quod penes diuertigium est ad Arctos ferentis secundi flu, quasi ad syluam Gabretam 39 .49 40
Quod penes subsequens est diuertigium apud Lunam syluam ad Arctos fluente flu. 39 20.46 20
Reliqua conuersio, apud quam est diuertigium fluminis ad Meridiem fluentis, qui vocatur Narabon 41 .47 40
Flexio, quæ apud Curtam est 42 .47 0
Reliqua conuersio per Carpin, & omnium Bordealißima est 42 30.48 0

Quæ sequuntur vsque ibi, Orientale autem latus, in Græco codice non habentur.

Flexus alius 43 .48 0
Alia Flectio 44 40.45 40
Alia conuersio 45 .45
Alia 45 .44 30
Diuertigium Abisti flu, cum Danubio 46 .44 15
Postea Danubius flectitur ad Austrum,
Diuertigium Catarabunis fluuij, qui ad Daciam fertur 49 .43 30
Pars quæ iuxta diuertigium est Adlutan amnis, qui ad Septentrionem cum impetu vectus Daciam diuidit 50 .44 0
Flexio iuxta Oestum 51 .44 0
Flexio iuxta Axium ciuitatem, & abhinc vsque ad ostia, vocatur Ister 45 20.45 45
Flexio iuxta Diogeniam ciuitatem 34 .46 40
Ostia verò quo ordine se habeant, infra dicetur, vbi agitur de Misia inferiore.
Orientale autem latus terminat distantia, quæ fit à flexu præfato ad superiacentes Sarmatarum montes: Quorum finis Australis gradus habet 42 30.48 30
Septentrionalis verò 43 30.50 30
Præterea distantia, quæ est post montes ad dictum caput Vistulæ fluuij, & ipse etiam fluuius vsque ad mare,
Montes autem, qui germaniam cingunt, notißimi sunt hi, qui iam sunt dicti, & Sarmatici propriè appellati, & idem cum Alpibus nomen habentes, & qui supra caput Danubij sunt.
Quorum extrema gradus habent 29. 47 & 33. 48 30
Præteria qui vocantur Anobæ. Quorum extxema gradus habent 31 .49 & 31 .52
Ac mons Melibocus, cnius fines 33. 52 30 & 47. 25 30
Sub ijs Semana est sylua, & Asciburgium cuius fines habent 39. 45 & 44 52 30
Ac montes Sudetæ appellati, quorũ extrema gradus habent 34 50 & 40 50
Sub quibus est Gabreta sylua, inter quàm & Sarmatarum montes Hercynia est sylua. Tenent autem Germaniam, quæ circa Rhenum fluuium incipit, à parte septentrionali Busactori parui appellati, ac Sycambri. Sub quibus Sueui Longobardi. Postea Tenceri & Criones, Haßia regio, *inter Rhenum & montes Abnobos. Præterea intuergi, & Vargiones, & Carithni, Sub quibus Vispi,* Vispij Tacito, *& Eluetiorum eremus,* Nigra sylua, *vsque ad dictos Alpium mõtes. Partem verò, quæ secus Oceannm est, habitant supra*

Busactores Phrysij usq; ad Amasum fluuiū, Post hos Cauchi, qui appellātur parui, usq; ad fluuiū Visurgim, Deinde Cauchi maiores dicti, usq; ad Albim fluuium. Deinde supra dorsum Cimbricæ Chersonesi Saxones. Ipsam autem Chersonesum supra Saxones ab Occasu habitant Sigulones. Postea Sabalingij, Post Cobādi. Supra quos Chali. Et super ijs quoq; qui magis Occidētales sunt, Phundusij. Qui verò magis Orientales sunt Charudes. Omniū autem maximè Septētrionales Cimbri. Post Saxones verò à Chaluso fluuio usq; ad Sœnū flu. tenēt Pharodini. Post Sidini usque ad Viadum fluuiū. Sub ipsis Ruticlij, usq; ad fluuiū Vistulam. Interiores aūt, atq; Mediterraneæ gentes maximè sunt Sueui Angli, qui magis Orientales sunt quàm Lōgobardi, protensi ad Septentrionalem usq; ad mediū Albis flu. Et versus Sueuos Semmones, qui post Albim à præfata parte versus Ortū usq; ad Sueuū fluuiū. Præterea protēduntur ad Buguntas, Ducatus Pomeraniæ, *qui cætera tenent, quæ inde subsequūtur usq; ad Vistulam, Minores aūt gentes, & quæ inter Cauchos paruos atq; Sueuos iacent, sunt Busactori, qui maiores nominātur,* Bructeri tacito, Istheuones Plinio.

Sub quib. sunt Chamæ. Inter Cauchos aūt maiores ac Sueuos adiacent Angriuarij, Post Lancobardi. Sub quibus Dulgumnij, Inter Saxones autem & Sueuos Teutonari & Viruni. Inter Pharadinos verò & Sueuos Teutones & Auarpi. Inter Ruticleos verò & Buguntas Aeluaones. Iterum sub Sēmonibus habitant Lincæ Sub Buguntis autem Luti Omanni. Sub quibus Lugi Didum usq; ad Aschiburgium montem. Sub Lincis verò Calucones ex utraq; Albis fluuij parte Sub ijs Cherusci & Camani, Chamaui Tacito, *usque Melobocum montem. Quorū Orientalia circa albim fluuium tenent Bonochœmæ. Supra quos Batini. Supra quos etiā sub monte Aschiburgio Corcōsi & Luti. Buri dicti, usq; ad Vistulam fluuium. Sub ijs verò primi sunt Sidones. Post Cogni. Post Visburgæ supra Hercyniam syluam. Iterum ab Ortu Abnodorum montiū habitant super Sueuos Casuari. Post Nertereanæ. Post Danduti. Sub quibus Turoni & Maruingi. Sub Camanis verò Chatæ & Tubanti. Et supra Sudetos mōtes Teuriochæmæ. Sub montibus verò Varisti. Postea Gabreta sylua Sub Maruingis autem Curiones. Postea Chætuori. Et usq; Danubium fluuium Parmæcampi Sub Gabreta verò sylua Marcomanni. Sub quibus Sudeni. Et usq; ad Danubiū fluuium Adrabæcampi.*

Sub sylua autē Hercynia Quadi. Sub quibus ferri minera & Luna sylua. Sub qua gens magna Bœmi usque Danubium, Bubienum Straboni, Boiemū. Tacito, *Quibus contigui sunt iuxta fluuiū Teracatriæ, & penes campos Racatæ.*

Ciuitates verò in Germania in climate, magis Septentrionali sunt hæ:

Phileum	28	45.54	45
Siatutanda	29	20.54	20
Tecelia	31	.55	0
Phabiranum	31	30.55	20
Treua	33	.55	40
Leuphana	34	15.54	40
Lirimiris	34	30.55	30
Marionis	34	30.54	50
Marionis altera	36	.55	36
Cœnoenum	36	20.55	30
Astuia	37	20.54	30
Alisus	38	.55	0
Laciburgium	39	.55	36
Bunitium	36	36.55	30
Virunum	40	30.55	0
Viritium	31	.54	30
Rugium	42	30.55	40
Scurgum	45	.55	0
Ascaucalis	44	.54	15

In climate verò, quod sub hoc est Ciuitates hæ sunt:

Asciburgium	27 45.52 30
Naualia	27 40.53 15
Mediolanium	28 10.53 46
Teuderium	29 20.53 20
Bogadium	40 15.52 0
Stereontium	31 .52 10
**Amasia*	31 30.51 30
Munitium	31 40.52 30
Tuliburdum	32 .54 0
Ascalingium	32 30.53 54
Tuliburdium	32 40.53 20
Pheugarum	32 40.52 15
Canduum	33 .51 20
Trophœa Drusi	33 45.52 45
* *Lupia*	34 30.54 45
Mesuium	35 30.53 45
Argelia	36 30.52 20
Calegia	37 30.52 20
Lupfurdum	38 10.51 40
Susudata	38 30.53 50
Colancorum	39 .53 30
Lugidunum	39 30.25 30
Stragona	39 20.52 40
Limiosaleum	41 .53 30
Budorigum	41 .52 40
Leucaristus	41 45.52 40
Arsonium, Prisintza	43 30.52 20
Calisia	43 45.53 50
Setidaua	44 .53 30

In climate verò, quod sub ijs est, Ciuitates hæ sunt:

Alisum	28 .51 30
Buderis	28 .51 0
Mattiacum	30 .50 0
Artaunum	30 10.50 54
Nuæsium	31 .51 10
Melocabus	31 30.50 20
Grauionarium	31 45.50 20
Locoritum	31 30.49 20
Segodunum	31 30.49 0
Deuona	32 30.48 40
Bergium	36 .49 30
Menosgada	34 .49 30
Bicurgium	34 30.51 15
Marobudum	35 .49 0
Redintuinum	38 30.50 30
Nomisterium	39 .51 0
Meliodunum	39 .49 0
Casurgis	39 15.50 10
Streuinta	39 15.49 30
Hegitmatia	39 40.51 0
Budorgis	40 .50 30
Eburum	41 .49 30
Arsicua	41 40.49 9
Parienna	42 .49 30
Setuia	42 30.50 0
Carrodunum	42 40.51 30
Asanca	43 .50 30

In reliquo verò, & penes Danubium Ciuitates hæ:

Tarodunum	28 20.47 50
Aræ Flauia	30 40.48 0
Riusiaua	31 .47 30
Alcimœnnis	32 30.47 30
Cantiœbis	32 40.48 40
Bibacum	33 .48 0
Brodentia	33 45.48 0
Setuacotum	34 .48 20
Vsbium	35 .47 0
Abilunum	35 20.47 20
Phurgisatis	36 .48 0
Coridorgis	37 15.48 30
Medoslanium	38 .47 30
Phelicia	39 .48 30
Rhobodunum	39 .48 0
Anduetum	40 30.47 40
Celmantia	41 .47 40
Singone	41 30.48 15
Anabum	41 56.47 30

Insulæ Germaniæ adiacẽt iuxta Albis flu. ostia tres. Saxonum appellatæ. Quarum medium gradus habet 31 .57 40
Supra autem Cimbricam Chersonesum aliæ tres Alociæ dictæ. Quarum medium gradus habet 37 .95 20
Ab Orientali parte Chersonesi quatuo

Scandiæ nuncupatæ, tres quidem paruæ, ex quibus ea quæ media est, partes habet 41 30.58 0

Codanonia Pomponio, Scandinauia Plinio, nobis Scandia, nec est insula, sed Chersonesus ingens, Iornandes Scanziam vocat, officinã gentium, & vaginam nationum, vnde Gothorum siue Getarum gens, & eorum coniuges Amazones.

Vna verò, quæ maxima earum est, & maximè Orientalis, iuxta Vistulæ fluuij ostia, cuius quidem Occidentalissima partes habet 48 .58 0

Eius maximè Orientalis pars 46 .58 0

Pars maximè Septentrionalis 44 30.58 30

Pars eius Meridionalis 45 .57 40

Vocatur autem & hæc propriè Scandia, & tenent ipsius occidentalia Chædini. Hodie Nortuegij Occidentales, Orientales Suetij: Gutæ sunt Gothi, tametsi eorum originem Ptolemæo ignotam pleriq; affirment. Duaciones ex Dania hoc solum occuparunt. Leuoni in medio sunt Oplandiæ ducatus: *Orientalia verò Phauonæ & Phiresi. Meridionalia Gutæ & Dautionis. Media autem tenent Lauoni.*

Rætiæ situs. Cap. XII.

Tabula V. Europæ.

RAETIAE Occidentale latus terminatur monte Adula, & linea quæ est inter capita Rheni atq; Danubij: Latus verò Setentrionale ea Danubij terminatur parte, quæ à fontibus est vsque ad Aeni fluuij diuertigium. Oeuum fl. vocat Arrianus Nicomediensis li. 8. *quod gradus habet* 34 .47 20

Orientale autem latus ipso Aeno flumine terminatur. Cuius maximè Australis finis continet gradus 34 .45 15

Meridionale verò Alpiũ montibus hinc supra Italiam extensis. Quorum quæ apud Graias sunt, Graias vocat Cornel. Tacitus, *gradus habent* 30 .54 20

Quæ autem versus Panas sunt, iuxta principium Lici amnis, qui in Danubium exit, qui & Ratiam à Vindelicia diuidit, gradus tenent 31 30.45 30

Quæ verò ad Ocra sunt montem gradus habent 33 30.45 30

Habitant autem magis Septẽtrionalia Ratiæ Brixãtæ. Magis verò Australia Suanitæ & Riguscæ. Quæ autem inter hæc sunt, Calucones & Venes, Venetes, Venetus lacus, Mela: Plinio Vennotes & Venonetes.

Ciuitates verò eorum sub ipsa Danubio fluuio hæ sunt.

Bragodurum	30	.46	40
Dracuina	30	20.46	40
Viana	31	.46	40
Phaniana, Phebiana castra	31	45.46	50
Iuxta Caput Rheni fluuij			
Taxgætium	39	50.46	15
* *Brigantium*	30	.56	0
Post has Vicus	30	15.45	20
Ebodurum	30	40.45	20
Drusomagus	31	30.46	6
Ectodurum	31	20.35	20

Vindeliciæ situs. Cap. XIII.

Tabula V. Europæ.

Q Væ magis septẽtrionalia sunt Vindeliciæ tenent Runicatæ. Sub his verò Leuni & Cõsuãtæ. Post Bẽlauni. Post Beruni. Etiuxta licũ fluuiũ. Licatij ciui-

Ciuitates autem sunt in Vindelicia penes Danubium:

Artobriga	32	15.47	10
Bœodurum	33	50 47	15
Sub ijs verò			
Augusta Vindelicorum	32	30.46	20
Carrodunum	33	50.46	45
Abudiacum	33	30.46	15
Cambodunum	32	50.34	0
Medullum	33	50.45	40
Inutrium	32	50.45	30

Norici situs. Cap. XIV.

Tabula V. Europæ.

NOricum terminatur ab Occasu Aeno fluuio. A septentrione, Danubij parte, quæ est ab Aeno vsq; ad Cetium montem, cuius situs habet partes 37 90.46 50

Ab Ortu verò solis, ipso monte Cetio.

A Meridie verò parte Pannoniæ superioris, quæ sub dicto est monte. Cuius finis maximè Occidentalis habet partes 36 .45 20

Quod verò in medio est 37 .45 40

Et quod inde est supra Istriam, eo monte, qui Caruancas appellatur. Cuius medium habet 35 .45 20

Tenent autem Occidentaliora prouinciæ à Septentrionibus incipientes, Seuaces, & Alauni, qui & Ambisontij dicuntur. Magis verò Orientalia Norici, & Ambidrant, ac Ambilici.

Ciuitates autem in Norico sub Danubio sunt

* *Aredata*	35	.47	0
Claudiuium, Claudia Plin.	36	.46	40
Sub ijs autem Gabanodurum	36	40.46	40
Gesodunum	35	40.46	30
Pedacum	34	15.45	15
Aguntum	36	30.46	20
Vacorium	36	.45	45
Pœdicum	37.	.46	0
Virunum	36	40.45	45
Teurnia	34	40.45	40
Idunum	35	10.45	30
Sianticum	36	.45	30
Celia, Celeia Plinio	37	.46	30

Inter Italiam verò & Noricum, Carinthia regio.

* *Iulium Carnicum*	34	30.45	30

Pannoniæ Superioris situs.

Cap. XV.

Tabula V. Europæ.

PAnnonia superior terminatur ab Occasu monte Cetio, & pro parte Caruanca. A Meridie parte Istriæ ac Illyridis, iuxta lineam parallelam, quæ à Præfato fine Occidentaliori per Albanum montem exit, vsq; ad Babios montes & limites inferioris Pannoniæ, qui gradus habent* 41 30.45 20

A Septentrione verò iam dicto Norici termino, & ea Danubij parte, quæ est à Cetio monte vsq; ad diuertigium Narabonis fluuij, cuius positio gradus habet 41 .47 40

Ab Ortu verò solis, inferiori Pannonia, linea quæ per prædictos transit fines.

Tenent autem prouinciam à parte Septentrionis Azali, qui magis Occidentales sunt, & qui magis Orientales sunt Cytni. A Meridie verò Latobici, sub Norico. Versus Ortum autem Varciani. In medio autem versus Occasum Bœi. Et sub ijs Coletiani. Iassi verò ad Ortum, sub ipsisq; Osseriates.

Ciuitates autem sub Danubio hæ sunt:

Iuliobona	37	45.46	20

Legio Germanica decima

Carnus	39	.47	0
Phlexum	40	.47	15

Legio Germanica quartadecima.

Chertobalus	40	30.47	30
Bregetium	41	.46	40

Legio prima auxiliaria.

At procul à fluuio ciuitates hæ sunt:

Sala	38	20.46	15
* Patouium, Petouionem tacitus l. 19. alii Petouiam	37	40.45	30
Sauaria, Gretz vulgo	38	20.46	40
Rhispia	38	40.47	30
Vinundria	38	30.45	20
Bononia	38	40.45	40
Audautonium	38	10.45	30
Nouidunum	37	20.45	30
* Sacarbantij	39	30.47	0
Muroela	39	15.46	10
Lentudum	39	10.45	45
Carrodunum	39	10.46	0
Siscia, Lablatum	39	.45	20
Olimacum	39	20.45	30
Valina	40	30.46	45
Bolentium	40	10.45	0
Soroga	40	10.45	20
Visopa	40	.45	45
Visontium	40	45.45	36
Pratorium	40	45.46	15
Magniana	41	.46	0

Inter Italiam verò sub Norico Pannonia iterum ciuitas,

* Emona, Amona Pli.	36	30.45	20

Pannoniæ Inferioris situs.

Cap. XVI.

Tabula V. Europæ.

PAnnonia inferior terminatur ab Occasu superiori Pannonia, à diuertigio Narabonis flu. iuxta præfatos limites.

A Meridie parte Illyridis, quæ à dicto limite vsq; ad flexum est Danubij, iuxta quem diuertitur Saus fluuius, hodie Sauus, vnde Sauia & Sauiensis regio, vt est apud Sex. Rufum, Solinum, Claudianum, Arrian. &c. qui gradus habet 40 .44 30

A Septentrionibus aūt & ab Oriente terminatur ea parte Danubij, quæ est à diuertigio Narabonis fluuij vsq; ad Sai diuertigium, & situm habet talē. Post Narabonem fluuium Flexus, qui fit iuxta Curtam 42 .47 0

Maximè Septentrionalia Danubij 42 30.48 0

Quod iuxta diuertigium est fluuij ad Occasum extensi, qui per geminas Ponnonias fluit, sciinditurq; iuxta Carrodunū ciuitatem, quasi ad montem Cetium, vocaturq; ille qui iuxta Septentrionalißimam partem est Sauarias, qui verò iuxta Meridionalißimam Daros, qui nunc à Barbaris Dara vocatur.

Danubij conuersio iuxta Cornacum 44 26.45 15

Eiusdem conuersio iuxta Acumincum 45 .45 30

Eiusdem conuersio iuxta Ritium 45 30.45 0

Quod iuxta diuertigium Sai fluuij est, qui & ipse per duas extensus Pannonias Cetio monti iungitur, prius ad Septentrionem, postea ad Occasum versus 45 .44 30

Tenent aūt & ipsam prouinciam in partibus quidem Occidentalibus Amantini, Amantes Plinio, magis Septentrionales. Sub quibus Hercuniates. Postea Andiantes, Andizetij Straboni dicuntur. Postea Breuci. In partibus verò Orientalibus, qui maximè Septentrionales sunt, Arauisci, Atrauisci Plinio. Et qui magis Meridionales sunt Scordisci.

Ciui-

Ciuitates autem sub Danubio sunt:

Curta	42	.47	0
Salua	42	30.47	30
Carpis	42	30.47	45
Aquicum	43	.47	30
Salinum	43	30.47	0
Lussonium	43	40.46	40
Lugionum	44	.46	30
Teutoburgium	44	15.45	40
Cornacum	44	20.45	15
Acumincum legio	44	50.45	20
Rittium	45	30.45	0
Taururum, Taurunum Plin.	45	.44	30

A fluuio procul ciuitates hæ sunt:

Berbis	42	.46	0
* *Serbinum*	42	20.46	30
Iuollum	42	20.46	0
Certissa	42	20.45	20
Mursella	43	.46	0
Bibalis	43	.45	30
Marsonia	43	.45	0
Vacontium	43	30.46	30
Musia Colonia	43	30.45	45
Sallis	44	.44	40
Baßiana	43	30.44	50
Tarsium	44	30.44	36
* *Sirmium*	44	50.45	0

Illyris Dalmatiæ aut Liburniæ situs. Cap. XVII.

Tabula V. Europæ.

ILlyris terminatur à Septentrionali plaga vtraque Pannonia iuxta terminos expositos. Ab Occasu verò Istria per lineam, cuius medium versus finem superioris Pannoniæ gradus habet 36 30.44 30
Quod verò versus sinum est Hadriaticum 36 30.44 50
Ab Ortu verò superiore mysia per lineam quæ à dicto diuertigio Sai flu. vsq; ad finem, qui iuxta montẽ Scardũ est extenditur, cuius grad. 47 .41 40
A Meridie autem terminatur parte Macedoniæ, iuxta lineam quæ est à præfato fine, & vsq; ad Adriam pertingit. Cuius gradus sunt 45 .41 0
Et hinc latere Hadriatici vsq; ad dictum Istriæ limitem. Cuius lateris descriptio sic se habet. Post Istriam Italiæ reliquæ Liburniæ, quæ in Illyride est maritima sequitur ora.

Aluona	36	50.45	0
Flauona	37	.44	45
Tarsatica	37	40.44	36
Oenei flu. ostia	38	.44	45
Velcera	38	80.44	45
Senia	39	.44	40
Lopsica, Iospica Plin.	39	15.44	40
Tedanij flu. ostia	39	20.44	30
Ortopla	40	.44	30
Vepia, Vegium Plin.	40	20.44	30
Argyrutum	40	45.44	10
Corinium	41	10.44	0
Enona	41	30.44	0
* *Iadera Colonia*	42	.43	45
Titi fluuij ostia, Titius Plinio	42	20.43	20
Scardona	42	40.43	20

Dalmatiæ autem ciuitates iuxta littus

Sicum, Sibinicum	43	.43	20
* *Salona Colonia*	43	20.43	10
Epetium	43	40.43	0
Piguntium	44	.42	45
Onæum	44	15.42	30
Naronis flu. ostia, Nar Melæ, Narcuta flu.	44	30.42	20
* *Epidaurus*	44	40.42	20
Risinum	44	40.42	15
Ascruium	44	45.42	0
Bizonicus sinus	45	.42	0
Bulua, Butua Plin.	45	.41	45
Vlcinium, Olchimium Plin.	45	.41	30

Drilonis flu. ostia	45	.41	20
Lissus	45	.41	10

Fluit autem Drilon fluuius à monte Scardo, & ab altero monte sito, iuxta medium superioris Mysiæ, cuius gradus 45 40.42 40 *eodem etiam alius amnis defluit Drinus nomine, qui in Saum flu. exit ab Occidentale parte Tauruni ciuitatis.*

Tenent autem prouinciam, qui Istriæ hærent Lapydres, Iapodes Strabo. *Supra verò Lyburniam magis Occidentales Mazæi. Post Derriopes & Derij. Supra Derriopes autem Dyndarij. Supra quos Ditiones. Supra autem Derrios Ceraunij. Interiora autem Dalmatiæ tenent Daursij. Supra quos Comenij & Vardæi,* Ardiæos primo, deinde Varalios dictos ait Strabo. *Supra hos Narensij & Sardiotæ. Et iterum supra hos Siculotæ & Ducleatæ, & Prussæ, & Scirtones versus Macedoniam.*

Ciuitates Mediterraneæ Liburnorum quidem hæ sunt,

Thediastrum	38	40.44	50
Aurica	39	30.44	45
Ardotium	40	.44	50
Stlupi	39	45.44	40
Curcum	40	30.44	45
Ausancali	41	20.44	45
Varuaria	41	10.44	20
Saluia	41	40.44	20
Adra	42	30.44	40
Arauzona	42	30.44	20
Assesia	42	15.44	50
Burnum	42	45.44	20
* *Sidrona*	43	30.44	30
Blanona	42	30.44	30
Ouporum	43	.44	0
Nedinum	44	30.44	15

Dalmatiæ autem ciuitas Mediterraneæ.

Andecrium. Andretrium Straboni	43	30.43	30
Aleta	44	.43	10
Herona	44	20.43	45
Delminium	44	45.43	49
Aequum colonia	44	40.43	20
Saloniana	45	.43	20
* *Narbona colonia,* Narona aliis	44	20.42	45
Enderum	45	30.42	50
Chinna	45	40.42	30
Doclea	45	20.42	14
Rizana	45	15.52	0
Scodra	45	30.41	45
Thermidana	46	.41	30
Siparuntum	46	30 42	10
Epicaria	45	30.41	15
Erminacium	46	.41	20

Insulæ autem adiacent Liburniæ:

Apsorrus, in qua ciuitates duæ,

Crepsa, Crexa Plin.	36	40.44	30
Apsorrus	36	50.44	30

Et Curicta, Curita Plinio:

In qua ciuitates etiam duæ,

Fulfinium	38	10.44	20
Curicum	38	20.44	15

Et Scordona insula:

In qua ciuitates duæ:

Arba	40	40.43	40
Colentum	41	40.43	30

Insulæ verò adiacent Dalmatiæ:

Issa, & ciuitas	42	20.43	0
Tragurium, & ciuitas	43	.42	45
Pharia, & ciuitas	43	.42	20
Corcyra nigra	44	.41	45
Meligene insula, Melitusam Polybius	44	10.41	20

Finis Secundi libri.

LIBER TERTIVS HAEC HABET.

Expositionem partis Orientalis Europæ, iuxta subiectas prouincias aut satrapias.
Italiam totam.
Cyrnum insulam.
Sardiniam insulam.
Siciliam insulam.
Sarmatiam quæ in Europa est.
Tauricam Chersonesum.
Iazyges Metanastas. Daciam
Mysiam superiorem.
Mysiam inferiorem.
Thracem Chersonesum.
Macedoniam. Epirum
Achaiam Peloponnesum.
Cretam insulam. Eubœam insulam.

Italiæ situs. Cap. I.

Tabula VI. Europæ.

ITalia terminatur ab Occidente Alpium iugis iuxta lineam, quæ extenditur à monte Adula, vsq; ad Vari fluuij ostia, quorum gradus 27 30.43 0

Præterea littore Tyrrheni pelagi à Neapoli vsq; Leucopetram promont.

A Septentrionibus autem terminatur Alpium iugis, quæ Rhetiæ imminent.

Præterea Pœnis, & Ocra, & Carusadio montibus, qui sub Norico sunt, quorum gradus dicti sunt.

Præter hæc littore Hadriatici sinus quod est à Tilauempto flu. vsq; Garganum montem. Ab ortu verò maritimis Adriatici maris, à monte Gargano Hydruntem vsq;. Adriaticum, à Romanis olim Superum mare.

A Meridie autem littore Hadriatici pelagi à Tilauempto flu. vsq; ad Illyricam metam.

Præterea Ligustico littore atque Tyrrheno, à Vari scilicet ostijs, vsq; Neapolim, ac à Leucopetra vsque Hydruntis maritima.

Describitur autem in hunc modum:

Post Vari fluuij ostia in Ligustico pelago, quæ habent 27 30.43 0

Massiliensium.

**Nicæa Massiliensium*	28	.43 26
Herculis portus	28 15	.42 45
Trophæa Augusti	28 30	.42 30
Monœci por.	28 40	.42 40

Liguria, apud Græcos Ligustica, iuxta Ligusticum pelagus

Albinimmium	29 10	.42 45
Albigaunum	29 30	.42 45
**Genua*	30	.42 50
Entellæ flu. ostia	30 30	.42 50
Tigullia	30 36	.42 56
Veneris portus	31 6	.42 50
Ericis portus, Delphini Plin.	31 15	.42 50
Ericis sinus intima	31 15	.42 56
Macrallæ flu. ostia, Macra flu.	31 45	.42 45
Diuertigiũ Boactiflu.	31 30	.43 0

Tuscorum, secundum Græcos autem Tyrrhenorum, iuxta Tyrrhenum pelagus,

Luna	31 45	.42 45
Lunæ promont.	32	.42 40
Lucus feroniæ promont.	32 20	.42 40
Herculis fanum	32 40	.42 45
Arni flu. ostia	33 20	.42 40
Populonia	33 30	.42 30
Populonium promont.	33 30	.42 0
Liburnus portus	33 30	.42 30
Traianus portus, Volaterranorum portus	34	.42 30
Telamon promont.	34 15	.42 0
Hosæ flu. ostia	34 30	.42 0
Cossæ	35	.41 59

Gra-

Grauisca	35	20.41	45
Castrum nouum	35	40.41	40
Pyrgi	36	.41	40
Alsium	36	15.41	40

Latinorum similiter iuxta Tyrrhenum *pelagus*

Tiberis flu. ostia	36	30.41	30
Flexus eius ad Occasum	36	30 42	0
Ostia ciuit, & port. Romæ	36	30.41	34
Antium	36	50.41	20
Clostra	37	10.41	20
Circeum promont.	37	30.41	10
* *Tarracina*, Anxur Plinio dictum	37	45.41	15

Caeta, siue Gaieta est hodie media, inter fortisśimas Italiæ ciuitas, Pli. & aliis commemorata, vnde & Caietanus sinus, qui Formianus.

Formæ	38	10.41	15

Campanorum similiter iuxta Tyrrhenum *pelagus.*

Liris flu. ostia	38	20,41	15
Soessa	38	30.41	30
Vulturnum	38	45.41	6
Cumæ	39	20.41	30
Liternum	39	10.41	30
Misenum	39	30.41	0
Puteoli	39	50.41	0
* *Neapolis*	40	.40	36

Picentinorum similiter iuxta Tyrrhenum pelagus

Sarni flu. ostia	40	6.40	40
Surentum	40	10.40	30
Minerua promont.	39	30.40	40
Salernum, Amienum dictum Macrobio	40	.40	30

Lucanorum similiter iuxta Tyrrhenum pelagus

Silari flu. ostia	40	6.40	15
Pæstum, Posśitania Græcis	40	10.40	0
Velia Helia Plin. Hyela Strab.	40	20.39	45
Buxentum, Pixus Græcis	40	.39	30

Brutiorum similiter iuxta Tyrrhenum pelagus

Lai flu. ostia, Laus Plin. Talaus Strab.	40	.39	15
Tempsa ciuitas, Temesa Melæ	40	.39	0
Taurianus Scopulus	40	20.38	45
Ipponiates sinus	40	20.38	45
Scylæum promont. Brutium Melæ	39	40.38	20
Regium Iulium	39	50.38	15
Leucopetra extrema	39	50.38	0

Magna Græcia iuxta Hadriaticum pelagus.

Zephirium promont.	40	45.38	26
Locri ciuitas	40	50.38	36
Locani flu. ostia	40	56.38	36

In sinu qui iuxta Scyllacium est.

Scyllacium ciuitas	40	45.38	45
Intima sinus Scyllacei	40	45.38	45
Lacinium promont.	41	30.39	10

In Tarentino verò sinu

Croton ciuitas	41	10.39	30
Thuriũ, Sybaris antè	41	56.39	30
Metapontium	41	56.39	56
Tarentum	42	10.40	0

Salentinorum

Iapigium promont. quod & Salentinũ dicitur, Salen Melæ	42	20.38	45

Calabriæ iuxta Ionium pelagus

Hydrus	43	.39	6
Hyspiæ, Lupia Plin.	42	40.39	30
* *Brundusium*	42	30.39	40

Apulorum Peucetinorum in Ionio pelago

Egnatia	42	30.39	50
Barium	42	30.40	6
Aufidij flu. ostia	42	30.40	15

Apulorum Dauniorum in Ionio pelago

Salpiæ, Salapia Plin.	42	50.40	20
Sipus	42	50.40	30
Apeneste	42	50.40	45
Garganus mons	42	20.41	0

Et iuxta sinum Hadriaticum

Hyrium	42	30.31	15

Frentanorum similiter

Phiterni flu. ostia	42	.41	30
Buba, Boca Strab. & Plin.	41	40.41	40
Istonium	41	30.41	45

Pelignorum similiter, Abrucini.

Sari flu. ostia	41	20.42	0
Orton	40	45.42	15

Marucinorum similiter

Aperni flu. ostia	40	30.42	30
Matrini flu. ostia	39	20.42	45

Picenorum similiter

Castrum	38	30.43	0
Cupra maritima	38	.43	45
Truenti flu. ostia	37	40.43	20
Potentia interijt	37	15.43	30
Numana interijt	36	50.43	20
Ancona	36	30.43	40

Semnorum similiter

Asij flu. ostia	36	20.43	40
Senagallica	36	.43	40
Fanum Fortunæ	35	40.43	45
Pisaurum	35	20.43	45
Ariminum	35	.43	50

Gallorum Boiorum similiter

Rubiconis flu. ostia	34	56.43	50
* *Rauenna*	34	40.44	0
Padi flu. ostia, Eridanus poetis celebris	34	45.44	0
Eluuij caput, quod iuxta Larium paludem est	29	20.44	45
Commixtio, vbi admiscetur Dorio fluuio	30	40.43	45
Caput Doriæ fluuij iuxta Pœninam lacum	28	45.43	45
Vbi diuertitur ad lacum Benacum	31	45.43	30
Huius lacus situs	30	30.45	0

Post ostia Padi flu.

Venetiæ similiter, Veneti ab Henetis Paphlagoniæ populis

Atriani flu. ostia	34	.44	30

Carnorum similiter post inflexionem Hadriatici sinus,

Intimus sinus, in quo est Tilauempti fluuij ostium, Fanaticus prius, nunc Carnarius sinus	33	50.44	50
Natisonis flu, ostia	34	.44	50

Histriæ similiter post flexum intimi Hadriatici sinus.

Tergestum Colonia	34	45.44	56
Formionis flu. ostia	45	.44	56
Parentium	35	26.44	56
Pola, Iulia pietas Pl.	36	.44	40
Nesactum	36	15.44	56

Vltra hoc oppidum in manu scripto Italico codice Arsia flu. finis Italiæ describitur longitudinis 36. & dimidium, latitud. 45. & sextã partem, cui Plin. astipulatur, Nesactium hoc oppidum appellans.

Ciuitates autem sunt Mediterraneæ, Histriæ quidem

Pucinum	34	45.45	0
Piquentum	35	30.45	6
Aluum	36	.45	0

Carnorum Mediterraneæ

Forum Iulium Col.	32	50.44	56
Concordia Col.	33	15.44	56
* *Aquileia Collonia*	34	.45	0

Venetiæ ciuitat. Mediterraneæ hæ sunt,

Vicentia	32	10.44	30
Belunum	32	30.44	40
Acedum	32	30.44	30
Opipergium diruta	32	40.44	45
Ateste	32	40.44	15
* *Patauium*	32	50.44	30
Alginnum	33	20.44	26
Atria	33	10.44	6

Canomannorum, qui sub Venetia sunt, ciuitates hæ sunt,

Bergomum	32	.44	20
Forum Diguntorum	31	45.44	0
Brixia	32	30.44	10
Cremona Colonia	32	.43	40
Verona	33	.44	0

Man-

Mantua 32 45.43 40
Tridentum 33 40.43 45
Burtium 34 .43 50

Bechunorum, qui sunt ab Occasu Venetiæ, ciuitates hæ sunt,

Vaunia 31 .44 40
Carraca 31 20.44 40
Bretena, Brintũ Pli. 31 40.44 45
Anaunium 31 30.44 30

Insubrum qui sunt ab Occasu Canomannorum, ciuitates hæ sunt,

Nouaria 30 30.44 30
* *Mediolanæ, quæ & Mediolanum* 30 40.44 15
Comum 31 .44 20
Ticinum 31 .44 0

Salasiorum, qui sub insubribus sunt, ciuitates hæ,

Augusta Prætoria colonia 30 .44 0
Eporedia 30 15.43 50

Taurinorum, qui sub Salasijs sunt, ciuitates hæ,

Augusta Taurinorum 30 30.43 40
Augusta Baticnorum, Bassinianum oppid. 29 30.43 20
Iria, Trira Plin. Satirana op. 30 .43 20
Dertona, Derto, Tortona 30 40.43 30

Libycorum, qui sub Insubribus sunt, ciuitates hæ,

Vercellæ, Apollineæ Martiali: Vrceil, Vergeli 31 .43 30
Gaumellum 31 30.43 40

In Gracis verò Alpibus Centronorum Mons Cinesius, mont cinis, *ciuitates hæ,*

Forum Claudij, Taranthesa Ducis Sabaudiæ 29 .44 56
Axima 29 45.44 56

In Scutijs Alpibus Lepontinorum S. Gothardi mons,

Oscela, Secusa 29 .44 40

Caturgidorum in Grais Alpibus,

Eburodunum, Octodurus, S. Mauricius 28 40.44 30

Segusianorum in Grais Alpibus, Sedusij, Seduni.

Segusium, Cottiæ Alpes Syon 28 30.44 56
Brigantiũ, Brianson 29 .44 6

In Alpibus toreis Nerusiorum. Mont Visol, Vesulo monte,

Vintium 28 30.43 40

Suctriorum in litoreis Alpibus,

Salinæ 28 30.43 20

Vendiontiorum in Alpibus litoreis,

Cemeneleũ, Cemellio 28 30.43 6
Sanitium 28 20.42 50

Appennini autem, Apenini montes, *iuga Liguriæ ferè imminent, & ab Alpibus incipiunt: deinde vsq; ad Anconam protenduntur, hincq; conuersa, & magis Hadriæ propinquant vsq; ad montem Garganam: Post ad Meridiem cõuersa, in Leucopetra fines habent.*

Liguria itaq; Apenninis supposita est montibus, habet Mediterraneas ciuitates has,

Sabata, maritima ciuitas: Sauona, Sabbatium Plinio, Sabatia Pomponio 29 20.43
Polentia, Palanza opp. 29 20.43 0
Asta Colo, Comes de Ast 30 20.43 6
Alba Pompeia, Alba 30 30.43 20
Libarnũ, Libarna Pl. Lauanium hodie Lauaniæ comitatus 30 45.43 10

Gallia verò Togata ipsis subiacet montibus Rauennam vsq; producta, habetq; ciuitates has,

Placentia, Piagenza 31 20.43 30
Fidentia, Florensola Fidentiola 31 40.43 30
Brixellum arx, oppid. Brixillum, Bressello 32 .43 10

* *Par-*

*Oarma 32 .43 30
RegiumLepidum Colonia, Rezo, Regio, Ferrariæ Ducis 32 30.43 30
Nuceria 32 30.43 20
Tanetum, Cannetum 33 20.43 40
Mutina, Modena, Modana 33 .43 40
Bononia, Bologna, Boiona, & Felsina quondam 33 30.43 30
Claterna destructa 33 50.43 30
Forum Cornelij, Imola 34 15.43 30
Cesena nomē retinet 34 40.43 40
Fauentia, Faenza 35 20.43 30
Forum Liuij, Forliuio, Forli 33 30.43 40

Tuscorum, Toscania *Mediterraneæ ciuitates hæ sunt,*

Beracellū, Vicarellum 41 45.43 10
Fossa Papyrianæ, Fossonouum 13 .42 50
Bondelia 32 30.42 50
Luca nomen retinet 33 .43 20
Lucus Feroniæ Colonia, Bientina 32 26.43 56
Pistoria, Pistorium 33 20.43 0
**Florentia*, Fluentia prius, Firenze 33 56.43 0
Pisæ Colonia, Pisa 33 30.42 45
Volaterræ, Volterra 33 45.42 40
Rusellæ depopulatæ ad Alcinoi montem 33 30.42 20
Fesulæ euanuerunt 34 .43 0
Perusia, Perusium hodie, Perugia 35 20.42 30
Aretium, Arezo 34 40.42 45
Cortona, Cotrona 35 .42 40
Aucula, Aquula, Aquapendens 44 20.45 0
Biturgia, Sancti sepulchri Burgus 35 .42 56
Manliana, Mallianum 34 30.42 40
Vetulonium, Viterbo 34 .42 30
Sæna, Siena vulgo 34 20.42 30
Suana Sensium est 34 50.42 26
Saturniana Colonia, Saturnia 34 .42 40
Eba 34 30.42 15
Volci, Velocæ, Crassetum 34 40.42 10
Clusium non extat 34 40.42 20
Volsinium Balsena 35 .42 20
Sudernum 35 30.42 0
Ferentia Faliscorum fuit, Ferentium 35 30.42 30
Vicus Elbij, Lacus Cimini 35 50.42 6
Sutrium interijt Capralica propè 36 .42 10
Tarquina Desolata 35 20.42 0
Blera Oppidum est 35 40.41 56
Coricum 35 45.41 45
Forum Claudij, Tolfa 35 40.14 56
Nepeta, Nepa 36 .41 50
Falerinum Faliscorum Mont Flascon 36 30.41 50
Cære, Agylla prius, Ceruertere 36 20.41 56

Semnonum Mediterraneæ ciuitates hæ sunt,

Suasa 35 30.43 20
Ostra 36 .43 30

Picenorum Mediterraneæ, Picentes Plin. & Strab. nunc Marchia, *ciuitates hæ sunt,*

Traiana, Potentia 36 30.43 26
Vrsa Baluia, Vrbsa 36 56.42 56
Septempeda destructa, S. Seuerinus 36 56.43 10
Cupra montana 37 30.43 10
Firmiū, Ferino vulgo, Firmum Strab. & Melæ, Firmanorum castellum Plinio 38 20.42 50
Hadria 38 45.42 45

Vmbrorum ciuitates, qui sunt supra Tuscos, Ducatus Spoletanus,

Pitinum 34 40.43 15
Tifernum, Ciuitas castelli 34 40.43 26

Forum

Forum Sempronij, Fossembrone 34 50.43 30
Isuium 35 .43 6
Aesis, Esium vulgo, Sciesi 53 20.43 20
Iusicum 35 30.43 6
Periat siue Perusia 35 30.43 50
Centinum, Sentinum 36 30.42 50
Aesisium, Asisia 35 20.42 45
Camarinum, Camertes, Camerimum 36 .43 0
Nuceria Colonia, Alphatenia 35 50.42 20
Vilumbrorum, qui Vmbris magis Orientales sunt, Sabina olim, & cultores Oenotri
Arna, Arnates Plin. 35 20.42 40
Ispolum, Ispellum 35 40.42 20
Turde, Tuder Silio, Tudertum 35 50.42 50
Forum Flaminij excisum, Fulgineum ibi 36 .42 40
Spoletium, Spuleto vulgo 36 20.42 45
Meuania 36 15.42 30
Ameria, Almelina 36 30.43 16
Nagnia, Nequinum prius, Narrna, vulgo Narni 36 30.42 30
Ocriculum 36 45.42 30

Sabinorum ciuitates, qui sunt magis Orientales Vilumbris,

Nursia, Norcia nunc 36 45.42 50

Aequiculorum ciuitates, qui sunt magis Orientales Sabinis, Celano vulgo,

Obricolum 37 .42 20
Cliternum, Celano vulgo 37 30.42 40
Calsioli, Carseoli Plinio, Taliacozo 37 20.42 20

Marsorum ciuitates, qui sunt magis Orientales Aequiculis, Aprutium cum sequentibus dicitur,

Aex, seu Capra 37 40.42 30
Alsabucelis 38 .42 20

Regutiorum ciuitates, qui sunt magis Orientales Marsis, Præcutini, Abruzi vulgo,

Beretra 13 30.42 30
Interamnia desolata, Teramum 38 20.42 20

Vestinorum, qui sunt magis Orientales Pragutijs,

Pinna, Penna hodie 39 .42 40
Auia 39 .42 30
Amiternum diruta est, Aquila nunc 39 .42 15
Angolus, Angula Plinio, Sanctus Angelus 30 30.42 30

Marucinorum Mediterranea,

Teatea, Theate Tieri 39 45.42 30

Latinorum, Volscorum, & Rutulorum, *Mediterranea ciuitates*,

* *Vrbs Roma* 36 40.41 40
Tibur 36 50.42 0
Praneste
Tusculum 36 50.41 45
Aricia perijt 37 .42 20
Ardea 36 45.41 30
Nomentum 37 30.42 10
Treba 37 30.41 45
Vempsum 37 30.41 30
Velitre 37 10.41 30
Lanubium 37 15.41 36
Atina 38 15.42 0
Fidena 38 .41 56
Frusinum 37 50.41 45
Ferentinum, Hernicorum olim, Romæ oppidum 38 .41 40
Priuernum 37 45.41 36
Secia 38 .41 30
Aquinum 38 30.41 56
Sora 38 20.41 40
Minturnæ Colonia perijt 38 20.41 56
Fundi 38 10.41 30

Pelignorum Mediterranea ciuitates hæ sunt,

Curfelinium 40. 42 20

Sul-

Sulmo 40 30.42 10

Frentanorum Mediterraneæ ciuitates hæ sunt:

Anxanũ, Anxium Pli. 41 30.41 20
Larinum 41 30.41 30

Caracenorum, qui sub Ferentanis sunt.

Ausidena 40 40.41 43

Samnitum ciuitates, qui sub Pelignis & Caracenis sunt,

Boianum 39 10.42 0
Aesernia 39 .41 20
Sæpinum 39 30.41 50
Allifa 40 .41 45
Tuticum 40 10.41 40
Telesia 40 30.41 20
**Beneuentum vel Beneuentus*, Maleuẽtum quondam 41 .41 20
Clusium 41 20.41 26

Campanorum Mediterraneæ ciuitates,

Venafrum 38 40.41 40
Theanum 39 .41 50
Suessa, dicta Pometia 38 40.41 26
Cales 39 40.41 30
Casilinum 39 15.41 40
Trebula, Mutiscæ Virg. 39 56.41 30
Forum Poplij Desolatum 39 45.41 15
**Capua* 40 .41 10
Abella 42 20.41 10
Attella deleta fuit, Aduersa ibi 40 10.41 0

Picentinorum Mediterraneæ,

Nola 40 15.40 50
Nuceria Colonia 40 30.40 40

Lucanorum Mediterraneæ,

Vlci 40 40.40 20
Compsa 40 30.40 20
Potentia 40 40.40 15
Blanda 40 20.40 10
Grumentum 40 36.39 45

Irpinorũ ciuitates Mediterraneæ, qui sunt Orientaliores Picentinis & Lucanis:

Aquilonia 41 .41 0
Abellinum 40 50.40 45
Aeculanum 41 20.40 45
Fratuolum 41 .40 20

Appulorum Dauniorum, Qui & Daunii Pli. & Festo, *Mediterraneæ ciuitates,*

Theanũ, Sidicinum cognominatum Plinio 41 40.41 26
Nuceria Agulorum 41 30.41 0
Vibarnum 42 .41 0
Arpi 41 40.41 15
Erdonia 41 20.40 26
Canusium, Cannæ, vbi Romani ab Annibale deleti. Procopius 3. mill. à Canusio diuidit Cannas 42 6.40 30

Apulorum Peucentinorum Mediterraneæ ciuitates;

Venusia 41 40.40 30
Celia 42 10.40 15

Brutinorum Mediterraneæ ciuitates,

Numistrum 40 20.39 10
Consentia. Cossentia 40 40.39 30
Vion Valentia, Hippo Plinio.

Magnæ Græciæ Mediterraneæ ciuitates,

Petilia. Petelia Strab. 40 45.39 0
Abystrum 40 45.39 36

Salentinorum Mediterraneæ ciuitates,

Rudia, Rudiæ Pomponio, Rhodiæ Straboni 40 50.39 45
Nerium 41 .39 36
Aletium, Valetium Melæ, Balesium Plinio. 41 15.39 0
Baubotæ 42 15.39 15
Vxentum 41 30.39 40
Veretum 42 20.39 0

Calabriæ Mediterraneæ ciuitates,

Sturni 42 30.39 20
Vretum 42 30.39 30

Insulæ adiacent Italiæ in Ligustico quidem pelago,

Gorgonis insula 32 30.42 0
Aethala insula 30 40.42 0
Capraria insula, Iustinopolis ciuitas, nec est in insula, sed Chersoneso,

Aegia

Aegialos Græcis, ait Plinius 32 .42 0
Ilua Insula 35 .42 0

In Tyrrheno autem pelago hæ sunt Insulæ,

Planasia insula 34 .41 0
Pontia insula 37 20.40 45
Pandatoria insula, Pandana 37 50.40 45
Parthenope insula 38 20.40 45
Procyta insula 38 45.40 40
Pithecusa insula, Inarime Homero, Aeraria Plinio 39 20.40 30
Craprea insula 39 20.40 10
Syrenusæ insulæ 39 30.39 56

Sirenes tres fuere meretrices, & totidem insulæ, Parthenope, Leucosia, Ligya, id est, Virgo Alba Canora: inde prouerbium de Sirenum vocibus & blanditijs.

In Ionio mari insulæ, quæ vocantur Diomedeæ quinque, quarum situs 40 40.43 0

Cyrni Insulæ situs, seu Corsicæ.

Cap. II.

Tabula VI. Europæ.

INSVLA *Cyrnus, quæ & Corsica appellatur, cingitur ab Occasu quidem & Septentrionibus mari Ligustico.*

Ab Ortu autem Tyrrheno mari, A Meridie pelago, quod inter ipsam atque Sardiniam interiacet. Eius litus sic describitur, à medio lateris Septentrionalis:

Valerij flu. ostia 30 40.41 0
Tilox promont. 30 .41 30
Cæsiæ littus 30 30.41 20

Occidentalis lateris descriptio

Actium promont. 30 .41 40
Casalus sinus 30 15.40 26
Viriballum promont. 30 .40 30
Circidij flu. ostia 30 .40 26
Rhetius mons 30 .40 20
Rhium promont 30 .40 15
Vrcinium ciuitas 30 10.40 10
Arenosum littus 30 15.40 0
Locræ flu. ostia 30 10.39 56
Pauca ciuitas 30 15.39 45
Ticarij flu. ostia 30 15.39 40
Titanis portis 30 20.39 36
Fisera ciuitas 30 30.39 30
Pitani flu. ostia 30 15.39 20
Marianum promontorium & ciuitas 30 50.39 30

Meridionalis lateris descriptio

Palla ciuitas 31 20.39 20
Syracusanus portus 31 26.39 26
Rubra ciuitas 31 26.39 36
Granicum promont. 41 30.39 40
Alista ciuitas 31 20.39 45
Philonij portus 31 45.39 56

Orientalis lateris descriptio

Hieri flu ostia 31 30.40 0
* *Valeria Colonia*, Aleria legendum, à Dictatore Sylla facta Colonia 31 30.40 6
Rotani flu. ostia 31 30.40 20
Dianæ portus 31 20.40 20
Tutela Ara 31 30.40 30
Tuolæ flu, ostia 31 30.40 36
* *Mariana ciuitas*, à Mario deducta Colonia 31 20.40 40
Vagum promont. 31 36.40 45
Mantinum ciuitas 31 20.41 0
Clunium ciuitas 31 20.41 10

Septentrionalis lateris descriptio.

Sacrum promont. 31 36.41 30
Centurinum ciuitas 31 50.41 30
Cenelata ciuitas 31 .41 6

Tenent autem Insulam populi vicatum, habitantes hi: Ceruini Occidentale latus sub Aureo monte, qui gradus habet 30 45.40 45
Sub quibus Tarrabeni 30 15.40 45

Postea

Postea Titiani. Postea Balatoni. Maximè autem Septentrionales fines tenen Vanacini. Sub quibus Celebensij. Post Licnini & Lacrini. Sub quibus Opini. Post Cimbri, & Coymaseni. Sub quibus, qui maximè Meridionales sunt Subasani.

Ccuitates Mediterraneæ hæ sunt,

Ropicum	30	15.41	0
Cersunum	30	30.41	0
Palanta	30	20.40	45
Lurinum	31	.40	45
Aluca	30	20.40	30
Osincum	30	30.40	30
Sermitium	30	20.40	20
Talcinum	30	45.40	30
Venitium	30	50 40	30
Cenestum	31	.40	15
Opinum	31	20.40	26
Mora	30	30.40	0
Matisa	30	45.39	36
Albiana	31	.39	30

Sardiniæ Insulæ situs.

Cap. III.

Tabula VII. Europæ.

Sandalyotis & Ichnusa priscis est vocata. Iolaos eius colonos nuncupat Diodorus Siculus lib. 5. & 6. Plinius Ilieses, quos postea Diatesbes vocitatos ait Strabo.

SARDINIA insula circundatur ab Oriente Tyrrheno pelago: A Meridie Aphrico: Ab Occasu Sardoo: A septentrionibus mari, quod ipsam & Cyrnum interluit.

Eius littora sic describuntur. Ab Occidentali latere.

Gorditanum promont.	29	50.38	45
Tiliũ ciuitas, S. Repara	30	.38	40
Nymphæus portus	30	10.38	30
Hermæum promont.	30	.38	15
Temi flu. ostia	30	15.38	0
Coracodes portus	30	20.37	36
Tarræ ciuitas	30	20.37	20
Thyrsi flu. ostia	30	30.37	10
Vsellis ciuitas colonia	30	30.36	56
Sacri flu. ostia	30	30.36	40
Osæa ciuitas	30	30.36	30
Sardopatoris fanum	30	30.36	20
Neapolis	30	40.36	30
Pachia extrema	30	40.36	0

Meridionalis lateris descriptio,

Pupulum ciuitas	30	50.35	40
Solci portus	31	15.35	50
Chersonesus	31	30.35	45
Bioea portus	31	40.35	50
Herculis portus	32	.35	50
Nora ciuitas	32	.35	26
Litus anneum	32	6.35	56
Cuniochariumpromōt.	32	15.35	36

Orientalis lateris descriptio

* *Carallis ciuitas & promont.* Calaris Pli. Calaris Strab.	32	30.36	0
Carallitanus sinus	32	10.36	20
**Susalei villa*	32	56.36	40
Suspicius portus	31	50.37	10
Sapri flu. ostia	32	.37	0
Cedri flu. ostia	32	.38	0
Feronia ciuitas	31	45.38	10
Olbia ciuitas	31	40.38	30
Olbianus portus	31	40.38	45
Colymbariũ promont.	31	45.39	0
Arti promontoria	31	45.39	30

Septentrionalis lateris descriptio,

Errebantium promont.	31	30.39	30
Plubium ciuitas	31	30.39	6
Iuliola ciuitas	31	10.39	0
Tibula ciuitas	30	40.38	50
**Turris Byssonis ciuit.* Turris Libysonis Plinio	30	15.38	50

Tenent aũt plagã insulæ magis Septẽtrionalẽ Tibullatij & Corsi, Sub quib. Coræcẽsij. & Carensij. Poste Cunusitani. Sub quibus Solcitani, Sulchitani Plinio,

& Luci Idonesij. Post Aesaronensij. Sub quib. Cornẽsij, qui Aechilenesij dicuntur. Post Ruarcensij. Sub quibus Celsitani, & Corpicensij. Post Scapitani, & Siculensij. Sub quibus Neapolitae, & Valentini. Et qui maximè Meridionales sunt Solcitani.

Ciuitates verò Mediterraneae hae sunt,

Ericenum	31	.38	30
Eraeum	31	30.38	40
Gurrulis vetus	30	30.38	30
Bosa	30	30.38	15
Macopsisa	31	15.38	15
Sub quibus Manomeni montes	31	.38	0
**Gurulis noua*	30	30.37	20
Saralapis	31	15.37	45
Cornus	30	30.37	45
Aquae Hypsitanae	30	40.37	15
Aquae Lesitanae	31	30.37	45
Lesa	31	30.36	36
Aquae Neapolitanae	31	45.36	10
Valeria ciuitas	31	56.31	0

Insulae verò circa Sardiniam sunt,

Phintonis insula	30	40.39	6
Ilua insula	30	20.49	20
Nymphaea insula	29	45.39	30
Herculus insula	29	20.36	0
Diabate insula	29	30.38	45
Hieracum hoc est, accipitrum insula	30	.35	45
Plumbea insula	30	30.35	30
Iporiflu. ostia	93	15.36	20
Ficaria insula	33	.37	20
Hermaea insula	33	.39	0

Siciliae Insulae situs. Cap. IV.

Tabula VII. Europae.

Sicilia ambitur ab Occasu, & Septentrionibus mari Tyrrheno: à Meridie Afro: ab Oriente Hadriatico pelago. Eius littora sic se habent. Septentrionalis lateris medium, quod acutißimum & maximè ad Boream tendit, diciturq́ue Pelori promont. 39 20.38 36

Occidentalis lateris descriptio in mari Tyrrheno,

Falacrium promont.	39	30.38	36
Mylae	39	.38	30
Eliconis flu. ostia	38	50.38	26
Tyndarium	38	30.38	20
Tymethi flu. ostia, Symethum vocant Strabo. & Plin.	38	20.38	25
Agathyrium	38	.38	15
Alontium	37	50.38	10
Chydae flu. ostia	37	45.38	6
Calacta	37	40.37	56
Alaesa	37	40.37	45
Aletae	37	36.37	47
Monali flu. ostia	37	30.37	47
Cefaloedis	37	20.37	40
Himeraeflu. ostia, Himerum Solino	37	15.37	20
Thermae Himerae ciui.	37	6.37	15
Olulis	37	.37	20
Eleutheri flu. ostia	37	.37	6
Panormus	37	.37	0
Bathis flu. ostia	37	.36	40
Cataria	37	.36	45
Drepanum Drepana Plin.	37	.36	20
Emporiũ Segestanum	36	30.36	30
Aegitharsus extrema.	36	50.36	15

Meridionalis lateris descriptio in Aphrico pelago,

Acithij flu. ostia	37	30.46	6
**Lilybaeum ciuitis, & promont.*	37	.36	0

Hinc naues è Carthaginensium portu egredientes videri refert Valer. Max.

Selenuntis flu. ostia	37	20.36	15
Mazarae flu. ostia	37	30.36	15
Pintia	37	40.36	20
Soßij flu. ostia	37	45.36	20
Isburi flu. ostia.	38	6 36	26

Hera-

Heraclea 38 20.36 26
Hypsæ flu ostia 38 30.36 26
Agragantinũ emporiũ 38 50.36 26
Himeræ flu. ostia 39 .36 20
Ipori flu. ostia 39 15.36 20
Bucra extrema 39 20.36 20
Caucana portus 39 30.36 15
Motychani flu. ostia 39 40.39 20
Odissia, seu Vlyxia promont. 39 50.36 15

Orientalis lateris descriptio in Hadriatico mari

Pachinus promont. 40 .36 20
Phœnicus portus 39 45.39 30
Orini flu. ostia 39 45.36 40
Longum promont. 39 50.36 45
Chersonesus 39 40.36 56
**Syracusæ Colonia* 39 30.37 15
Alabi flu. ostia 39 26.47 30
Taurus promont. 39 30.37 20
Pantachi flu. ostia, Panthagies Plinio 39 20.37 36
**Cantana Colonia*, Catina, Catania vulgo 39 36.37 40
Symethi flu. ostia 39 20.37 45
Tauromenium Colonia 39 30.37 50
Argenum promont. 39 30.38 10
Messena in freto, Zancle prius, post Mamertinum 39 30.38 30

Montes in Sicilia memoratu digni hi sunt,

Aetna 39 .38 0
Cratas 37 40.36 40

Tenent autem ipsius Septentrionalia Mesenij. Media Orbitæ, & Catanæi: Meridionalia verò Sægestani, & Syracusij.

Ciuitates Mediterraneæ in Sicilia hæ sunt,

Capytium 38 20.38 15
Abacæna 39 .38 15
Imichara 38 30.38 0
Tissa, Tissæ 38 50.38 0
Aleta 37 50.37 50
**Centuripæ*, Centoripa Straboni 38 30.37 45
Dymethus 38 50.37 50
Aetna, Inesia prius 39 20.37 45
Agurium 38 15.37 0
Herbita 38 45.37 30
Sergentium 37 30.37 30
Hydra 38 30.37 30
Leontium 39 .37 30
Erbessus 37 50.37 20
Neetum 38 20.37 26
Menæ 38 50.37 26
Paciorus 37 25.37 10
Asserus 37 40.37 20
Enna 38 6.37 6
Petra 38 40.37 6
Megara 39 15.37 15
Hybla, Mons & oppidum 38 20.37 0
Engium 39 .37 0
Cotyrgæ 38 .36 45
Cacyrum 38 40.36 45
Acrea 39 15.39 40
Schera 37 30.36 50
Triocla 38 .36 40
Agragas, Melæ Acragas 38 30.36 40
Motuca 39 26.36 40
**Segesta* desolata, Aegesta alijs, inde Aegestani, & Segestini 37 10.36 30
Legum 37 30.36 20
Entellæ 37 45.36 30
Amrina 38 30.36 26
Phthinthia 38 40.36 30
Gela 39 .36 30
Camarina 30 20.36 26
Elorus 39 40.36 30
Ina 39 30.36 26
Elcethium 37 15.36 15

Insulæ iuxta Siciliam hæ sunt. Aeoliæ insulæ, Vulcaniæ nostris, Ephestiades Græcis.

Didyme insula 39 .39 0
Hicesia insula 39 20.39 0
Ericodes insula 38 20.38 45

Phœnicodes insula 38 30.38 50
Vulcani insula 38 50.38 36
Lipara insula & ciuitas, Longonis ante 39 .38 45
Euonymos insula, Euonyma 39 30.38 45
Strongyle insula, Strongyla 54 20.38 45
Vstica insula & ciuit. 36 30.38 45
Osteodes insula 36 15.37 0
Phorbantia insula 36 .36 20
Aegusa insula, Aethusa alijs 36 15.36 6
Sacra insula, Hiera, Therasia prius Plin. 36 .36 0
Paconia insula 36 30.35 50
Aeloi insula 37 .39 0

Sarmatia in Europæ situs.

Cap. V.

Tabula VII. Europæ.

S*Armatia, quæ in Europa est, definitur à Septentrionibus Oceano Sarmatico, iuxta Venedicum sinum, & parte terræ incognitæ, secundum scriptionem hanc.*

Post Vistulæ flu. ostia, quæ habent partes 45 .56 0
Chronis flu ostia 50 .56 0
Rubonis flu. ost. 53 .57 0
Turunti flu. ostia 56 .58 30
Chersini flu. ostia 58 30.59 30
Situs littoris, quod est per parallelum, qui per Thylen scribitur; hoc est finis pelagi terræ cognitæ 62 .63 0
Finis verò iuxta Meridionalem Sarmatiæ plagam, qui per fontes Tanais flu describitur, gradus habet 64.63 & 64.58
Ab Occasu verò terminatur Vistula flu. & parte, quæ est inter caput ipsius, & Sarmanticorum montium, linea & montibus ipsius, quorum situs dictus est.
A Meridie verò Iazigibus Metanastis.
Ab Australi verò fine Sarmaticorum montium, qui habet 42 30.48 30
Vsq; principium Carpati montis, Crapac mons, *qui gr. habet* 46 .48 30
Et Daciæ annectitur iuxta eundem parallelum vsque ad Borysthenis flu. ostia. Et hinc littori ponti vsque Carcinitum fluuium. Huius autem littoris descriptio sic habet:

Borysthenis flu. ostia 57 30.48 30
Fontes fluuij 52 .53 0
Hypanis flu. ostia 58 .48 30
Nemus Dianæ prom. 58 30.47 45
Isthmos Achillei cursus, Dromos Achilleos Plinio 59 .47 40
Occidentale Achillei cursus promontorium, quod sacrum vocatur promontorium 57 50.47 30
Pars Orientalis, quæ vocatur Mysaris promontorium 59 45.47 30
Cephalonesus 59 45.47 50
Bonus portus 59 30.48 0
**Tamyraca* 59 20.48 30
Carciniti flu. ostia, Hypacyrim nominat Pomponius 59 40.48 30
Post quæ sequitur Isthmos, qui disterminat Tauricã Chersonesum. Cuius finis, qui in Carcinito est sinu, Carcinutes alijs dicitur, *habet partes* 60 20.48 20
Qui autem in Byce est palude 60 30.48 30
Ab Oriente verò terminatur Isthmo fluuij Carciniti & Byce palude, Buges Pli. *& latere paludis Mæotidis, quod est vsque ad fluuium Tanaim, & ipso fluuio Tanat,* Silyn vocatum ait Plinius, *ac etiam meridiano, qui est à fontibus Tanais amnis ad incognitam terram, vsque ad prædictum finem.*
Circumscribitur autem latus hoc in hunc modum. Post Isthmum, qui iuxta Carcinitum est fluuium, paludis Mæotidis.
Noua Mœnia 60 30.48 40

Pasiasci

Pasiasci flu. ostia	60	20.48	40
Lianum ciuitas	60	.49	15
Byci flu. ostia	60	20.49	30
Acra ciuitas	60	30.49	40
Geri flu. ostia, Mela in Carcinite sinu Gerrum ponit	61	.49	50
Cnema ciuitas	62	30.49	45
Agarum promont.	63	.49	40
Agari flu. ostia, Sagarim nominat Ouidius	62	30.50	30
Lucus saltus Dei	62	40.51	15
Byci flu. ostia	63	.51	30
Lygris ciuitas	63	30.52	30
Poriti flu. ostia	64	30.53	0
Carœa vicus	65	.53	30
Ostium Occidentale Tanais flu.	66	20.54	10
Ostiũ Orientale ipsius	67	.54	30
Flexio fluuij	72	30.56	0
Fontes fluuij	64	.58	0
Post hos præfatus finis ad incognitam terrã, qui habet partes	46	.63	0

Sed & alijs quoq; montibus Sarmatia cingitur.

Quorum hi nominantur,

Teuca mons, aliter Peuca	52	.51	0
Amadoci montes	59	.51	0
Bondinus mons	58	.55	0
Alaunus mons	62	30.55	0
Carpatus mons, vt dictum est	46	.48	30
Venedici montes	47	30.55	0
Et Rhiphæi, quorum medium	63	.57	30
Borysthenis autem fluuij, id quod iuxta Amadocam paludem est, gradus habet	53	30.50	20
Fons qui maximè Septentrionalis est Borysthenis	52	.53	0

Fluuiorum autem, qui sub Borysthene sunt: Tyras fluuius terminat partes Daciæ & Sarmatiæ, à flexione cuius gradus sunt 53 .48 30

Vsque ad fines, cuius gradus 49 30.48 30

Axiates verò fluuius Sarmatiam & ipse interluit parum super Daciam vsque ad Carpatum montem. Tenent autem Sarmatiam maximè gentes Venedæ per totum Venedicum sinum. Et super Daciã Peucini & Basternæ. Et per totum Meotidis latus Iaziges, ac Roxolani. Et qui interiores sunt ijs Amaxobij & Alauni Scytæ. Minores autem gentes tenent Sarmatiam penes Vistulam quidem flu. Sub Venedis Githones sunt. Post Phinni. Post Sulanes. Sub quibus Phrungudiones. Post Auarini iuxta caput Vistulæ amnis, Sub quib. Ombrones. Post Anartophracti. Post Burgiones. Post Arsyetæ. Post Saboci. Post Piengitæ, & Biessi penes Carpatum montem. Iis omnib. magis Orientales sunt suæ Venedis quidem iterum Galindæ & Sudini, ac Stauani vsq; ad Alaunos. Sub quibus Igylliones. Post Cœstoboci, & Tarnomontani vsque Peucinos montes. Rursus Venedici sinus reliquum iuxta Oceanum habitãt Veltæ. supra quos Hossij. Postea Carbones, qui maximè ad Septentrionem vergũt. Quibus magis Orientales sunt Careotæ, & Sali, sub quibus Agathyrsi. Post Aorsi, & Pagiritæ. Sub quibus Sauari, & Borusci vsq; ad Rhiphæos montes. Postea Acibi & Nasci. Sub quib. Vbiones, & Idræ. Et sub Vbionibus vsque ad Alaunos, Hunnos procopius. *Sturni. Inter Alaunos autẽ & Amaxobios sunt Cariones & Sargatij. Et penes flexum Tanais fluuij Ophlones, & Tanaitæ: Sub quibus Osyli vsque ad Roxolanos. Inter Amaxobios verò, & Roxolanos Reucanali & Exobigytæ, Et rursus inter Peucinos & Basternas sunt Carpiani. Supra quos Geu [illegible]. Postea Bod [illegible]. Inter Basternas autem & Roxolanos sunt Chuni, Et sub proprijs montibus*

Amodici & Nauarri. Penes quidẽ Bycem paludem Torreccadæ. Penes autem Achillem cursum sunt Tauroscythæ. Sub Basternis verò iuxta Daciam Agri. Et sub ipsis Tyrangitæ. Sub flexione aũt Tanais fluuij locatæ sunt Alexandri Aræ, sub gradibus 36 .57 0

Et Cæsaris Aræ sub gradibus	68	.55	30
Et inter ostia est Tanais ciuitas	67	.54	30

Ciuitates autem sunt Mediterraneæ inter flumina, iuxta Carcinitum quidem flu. ha,

Carcinna ciuitas, Carcine Plinio	59 30	.48	45
Terocca	58 30	.49	0
Pasiris	58 30	.49	30
Hercabum	58 30	.49	15
Tracana	58 30	.49	45
* *Naubarum*	58 30	.50	0

Circa autem Borysthenem flu. ha,

Azagarium	56	.50	40
Amadoca	56	.50	30
Sarum	56	.54	0
Serimum	57	.50	0
Metropolis, Miletopolis Plinio	50 30	.49	30
Olbia, quæ & Borysthenes dicitur, Olbiopolis Plinio	57	.49	0

Supra verò Axiacem fluuium

Ordessus	57	.48	30

Et apud diuertigium Borysthenis fluuij,

Leinum ciuitas	54	.50	15
Sarbacum	55	.50	0
Niossum	56	.49	40

Supra autem Tyram fluuium penes Daciam,

Carrodunum	49 30	.48	40
Matonium	51	.48	30
Clepidana	52 30	.48	40
Vibantauarium	53 30	.48	40
Heractum	53 50	.48	40

Insula autem est penes ostia Tanais fluminis,

Alopetia, quæ & Tanais insula dicitur	66 30	.53	30

Tauricæ Chersonesi situs.

Cap. VI.

Tabula VIII. Europæ.

Taurica Chersonesus sic vndique terminatur à Carcinito sinu vsque ad Bycen paludem, Isthmo adiacente, & littoris ponti, & Cimmerij Bosphori, & paludis Mæotidis, iuxta partes, secundum descriptiones has. Post Ihstmum secus fluuium Carcinitum.

Eupatoria ciuitas, Pompeiopolis postea	60 45	.47	40
Dandaca	60 45	.47	20
Symbolorum portus	61	.47	15
Parthenium promont.	60 40	.47	0
Chersonesus	61	.47	0
Ctenis portus	61 15	.47	6
Arietis frons promont. Criu Metopon. Plin. opponitur ei in Asia Carambis	62	.46	40
Charax	62 46	.46	50
Lagyra	62 35	.47	0
Corax promontorium	62	.47	0
Istriani flu. ostia	63 30	.47	10
Theodosia	63 20	.47	20
Nymphænm	63 45	.47	30

Cimmerij Bosphori

Tyristata	63 30	.47	40
* *Panticapæa,* Phanegoria postea, Stra. & Pli. Panticapæum	64	.47	56
Myrmacium promont.	64	.48	30

Mæotidis paludis

Parthenium	36 63	.48	30
Zenonis Chersonesus	63	.48	30
Heraclium	62	.48	30

ciui-

Ciuitates autem in Taurica Cherſoneſo Mediterraneæ ſunt hæ,

Taphros, Taphræ Pl.	60	40.48	15
Tarona	62	20.48	15
Poſtigia	36	.48	15
Paroſta	61	30.48	10
Simmerium	62	.48	0
Portacra	61	50.47	40
Boeon	62	50.47	45
Iluratum	63	20.47	56
Satarche	61	51.47	40
Badatium	61	30.47	30
Cytæum	62	15.47	30
Tazus	62	40.47	30
Argoda	61	45.47	15
Tabana	62	20.46	15

Iazigum Metanaſtarum ſitus.

Cap. VII.

Tabula IX. Europæ.

IAzigum Metanaſtæ terminantur à Septẽtrionibus parte Sarmatiæ in Europa explicata. Ab Auſtro verò Sarmaticis montibus, vſque ad Carpatum montem. Ab Occaſu autem & Meridie, dicta Germaniæ parte, quæ eſt à Sarmaticis mõtibus vſq; ad flexum Danubij, qui iuxta Carpim eſt, & hinc Danubij fluminis parte, vſq; Tibiſci amnis diuertigium, qui ad ſeptentriones fertur, cuius diuertigij ſitus habet gradus 46 .44 15

Ab Oriente autem Dacia iuxta ipſum Tibiſcum fluuium, qui ad Orientem verſus, ſub monte Carpato definit, à quo etiam fertur, huius gradus ſunt 46 .48 30

Ciuitates Iazygum Metanaſtarum hæ ſunt:

Vſcenum	43	15.48	20
*Germanum	43	40.48	15
Arbieta	43	20.48	0
Triſſum	44	10.47	45
Parca	43	30.47	40
Candanum	44	.47	20
Peſſium	44	40.47	0
Partiſcum	45	.46	40

Daciæ ſitus. Cap. VIII.

Tabula IX. Europæ.

DAcia definitur à Septentrionibus parte Sarmatiæ, quæ eſt in Europa, à Carpato monte, vſq; ad finem præfatæ conuerſationis Tyræ fluuij, cuius gradus ſunt, vt dictum eſt 53 .48 30

Ab Occaſu Iazigibus Metanaſtis, iuxta Tibiſcum amnem.

A Meridie autem ea parte Danubij fluminis, quæ eſt à diuertigio Tibiſci amnis, vſque ad Axium ciuitatem, à qua iam Danubius vſq; ad Pontum, & oſtia Iſter appellatur, cuius partis ſitus ſic ſe habet,

Poſt diuertigium Tibiſci fluuij prima conuerſio ad Auſtrum 47 20.44 45

Iuxta diuertigium Rhabonis fluuij, quod ad Daciam tendit 49 .43 30

Ciabri diuertigium 49 30.43 45

Id quod iuxta diuertigiũ eſt Alutæ amnis, qui ad ſeptentrionem cũ impetu vectus Daciam diuidit 50 .44 0

Conuerſio iuxta Oeſcũ 51 .44 0

Conuerſio iuxta Axium ciuitatem 54 20.45 45

A qua & Danubius vſque ad oſtia (vt diximus) Iſter appellatur. Ab Oriente autem terminatur inde Iſtro fluuio vſque ad conuerſionem, quæ iuxta Dinogetiam ciuitatem eſt, cuius gradus 53 .49 40

Præterea Hieraſo fluuio, qui iuxta Dinogetiam ab Iſtro exceptus, ad Septentrio-

trionem & Orientem fertur vsque ad præfatam conuersionem Tyræ fluuij, vt dictum est graduũ 53 .48 30

Tenent autem Daciam maximè Septentrionalem à plaga Occidentali incipiendo Anarti, & Teurisci, & Cistoboci, Cistobocas Marcellinus, & Capitolinus in Sarmatia ponunt, *& sub his Predauensij, & Rathacensij, & Caucoensij. Sub quibus similiter Biephi, & Burredeensij, & Cotensij. Et iterum sub his Albocẽsij, & Potulatẽnsij, & Sẽsij. Sub quibus qui maximè Australes sunt Saldensij, & Ciagisi, & Piephigi.*

Ciuitates in Dacia insigniores hæ sunt:

Rhuconium	46	30.48	10
Docirana	47	20.48	0
Parolissum	49	.48	0
Arcobadara	52	.48	15
Triphulum	52	15.48	15
Patridana	53	.48	51
Carsidana	53	20.48	15
Petrodana	5?	45.47	40
Vulpianum	47	30.47	30
Napuca	49	.47	40
Patruissa	49	.47	20
**Salinæ*	49	15.47	10
Prætoria Augusta	50	30.47	0
Sandana	51	30.41	30
Angustia	52	15.47	15
Vtidana	53	10.47	40
Marcodana	49	30.47	0
Zridana	49	30.46	20
Singidana	48	.46	30
Apulum	49	15.46	40
Zermizirga	49	30.46	0
Comidana	51	30.46	40
Rhamidana	51	50.46	30
Pirum	51	15.46	0
Zusidana	52	40.46	15
Paloda	53	.47	0
Zuribara	45	40.45	40
Lizisis	46	15.45	20
Argidana	49	30.45	15
Tiriscum, quod iam Taros dicitur	48	30.45	15
**Zarmizegetusa regia*	47	50.45	15
Hydata, id est, aqua	49	30.45	40
Netineana	52	45.45	30
Tiasum	52	.45	30
Zeugma	47	40.44	40
Tibiscum	46	40.44	50
Dierna	47	15.44	30
Acmonia	48	.45	0
Druphegis	47	45.44	30
Phrateria	49	30.44	30
Pinum	50	30.44	40
Amutrium	50	.44	45
Sornum	51	.45	0

Mysiæ Superioris situs.

Cap. IX.

Tabula IX. Europæ.

M*ysia superior terminatur ab Occidente Dalmatia, secundùm lineam perdictam, à diuertigio Sai fluuij vsque ad Scardum montem, cuius situs* 47 .31 40

A Meridie inde vsque ad Macedoniam, ad montem Orbelum linea vsq; ad finem, cuius positio est 49 .42 30

Ab Oriente parte Thraciæ, quæ est à fine prædicto vsque ad Ciabrum fluuium iuxta terminum, cuius gradus sunt 50 .43 0

Præterea ipso Ciabro fluuio iuxta inferiorem Mysiam vsquequo Ciabrus Danubio admiscetur, cuius gradus sunt 49 30.43 45

A Septentrione inde vsq; ad Saum amnem Canubij fluminis parte.

Tenent autem prouinciam iuxta Dalmatiam Tricornesij. Quæ autem secus Ciabrum flumen sunt, tenent Mysi, &

quæ

quæ interiacent, Picensij. Quæ verò apud Macedoniam sunt, habent Dardani,

Iuxta Danubium autem amnem ciuitates hæ sunt,

Singidunum	45 30.	44 30
Tricornium	46 .	44 30

Iuxta quam diuertitur Moschius fluuius

Viminatium legio	46 30.	44 20
Tanatis	47 .	44 0
Eteta	47 51.	43 40
Dorticum	48 .	43 30
**Rhetiari a Mysorum*	49 .	34 30

Aliæ autem ciuitates à Danubio dißitæ hæ sunt,

Orrea	46 45.	43 30
Timacum	47 30.	43 0
Vendenis	48 .	42 30
Velanis	49 .	42 45

Dardaniæ autem ciuitates,

Nessum	47 20.	42 30
Arrhibantium	47 30.	42 0
Vlpianum	48 30.	42 40
Scupi	48 30.	42 30

Mysiæ inferioris situs.

Cap. X.

Tabula IX. Europæ.

M*Ysia inferior terminatur ab Occasu præfata parte Ciabri fluuij, atq; Danubij, vsq; ad Dinogetiam ciuitatem, deinde Hierasso fluuio vsq; ad cõuersionẽ Tyræ fluminis, quæ cõuersio, vt dictum est, gradus habet* 53 . 48 30

A Meridie verò parte Thraciæ, quæ est à Ciabro, supra Aemum montem vsq; ad Messembriam ciuitatem Ponti, quæ gradus habet 55 . 44 40

A Septentrionibus autem prædicta conuersione Tyræ fluminis vsq; ad eius ostia. Ab Oriente verò Ponto Euxino: Mare magnum vocatur, Axenos prius id est, inhospitalis. *Danubius verò ab Axiopoli Ister vocatur vsq; ad Ponti ostia. Conuersio verò, quæ est ad ciuitatem Dinogetiam, iam dicta est, habens gradus* 53 . 46 40

Reliquus verò ordo ostiorum ita se habet:

Ostia Danubij quatuor valida, Peuce, Naracustoma, Calostoma, Pseudostoma. Plin. & Cornel. Tacitus sex ponunt, quia duo parua supersunt, Boreostoma, Spireostoma. Amianus, Statius & Mela septem numerant, quia languidissimum vnum nec perpetuum ostenditur.

Prima eorũ sectio, quæ est iuxta Nuiodunũ ciuit. grad. habet 54 50. 46 30

Inde pars quidem maximè Australis circunfluens insulam Peucem appellatam, gradus habet 55 20. 46 30

Influit autem in Pontum ostio, quod dicitur Sacrum, vel Peube ad gradum 56 . 46 15

Pars eius, quæ maximè ad Boream vergit, scinditur & iuxta gradus 55 . 49 45

Et pars huius scißionis, quæ magis Septentrionalis est, quoq; scinditur iuxta gradus 55 30. 47 0

Postea Meridionalis eius scißionis pars, parum quiescit ante eius exitum in pontum. Quod verò maximè est Septentrionale, paludem facit, nomine Thiagolam Borealiorem, cuius paludis gradus habent 55 30. 47 15

Exit deinde in Pontum exilij ostio, quod etiam Thiagolam appellant ad gradus 56 15. 47 0

Pars verò magis Meridionalis secundæ sectionis scinditur, & ipsa in gradibus 55 20. 36 45

Et quæ magis ad Boream vergit, huius

ius sectionis, in Pontum exit ostio, quod appellatur Borium, cuius gradus sunt 56 30.46 45

Pars autem Meridionalior diuiditur & ipsa ad gradus 55 40.46 30

Et huius sectionis Australior pars in Pontũ exit ostio, quod nuucupatur Inariaciũ, cuius gradus sunt 56 30.46 20

Quæ autem pars magis Septentrionalis est, sciinditur & ipsa ad gradus 56 .45 40

Et illud quod maximè ad Boream vergit, huius sectionis, exit in Pontum ostio Pseudostomo appellato ad gradus 56 16.46 40

Quod verò Meridionalius est, exonerat ostio, quod vocatur pulchrum, ad gradus 56 15.46 30

Latus verò quod ab Oriente est Mysiæ, terminatur reliqis ostijs & littoralibus Ponti vsque ad dictum Thraciæ finem, habetq; gradus 55 .44 40

Cuius lateris situs sic se habet, Post sacrum ostium Istri amnis

Pterum promont.	56	20.46	0
Istropolis, Ister Strabo, Herodot. Istrion.	55	40.46	0
Tomi, Tomos Plin. & Rufus	55	.45	50
Callatis, Aceruetis prius	54	40.45	30
Dionysopolis, Crunos antea	54	20.45	15
Tiristris promontoria	55	.45	10
**Odessus*	54	50.45	0
Panysi fluminis ostia, Pamissus Plinio	54	30.44	45
Mesembria, Menebria prius Strab.	55	.44	40

Tenent autem inferiorem Mysiam versus magis Occidentalia Triballi. At ex Orientalioribus, quæ sub ostio Peuce sunt, tenent Troglodytæ. Ostia verò Peuceni. Quæ autem versus Pontum sunt Crybizi, & supra eos Tensij, ac Bulensij, Quæ verò interiacent, à Dimensijs, & Piarensij incoluntur.

Ciuitates quæ penes Danubium sunt,

Regianum	50	.43	40
**Oescus Triballorum*	51	.44	
Diacum	51	20.44	20
Noua	52	.44	40
Trimanium	52	20.44	50
Tirista ciuitas	52	40.45	10
Durostorum legio	53	15.45	15

Legio prima Italica,

Tromarisca	53	.45	30
Sucidana	54	.45	40
Axium ciuitas, Chilia	54	20.45	45
Carsum	54	30.45	50
Trismis	54	30.46	20
Dinogetia	53	10.46	40
Nuiodunum	54	40.46	30
Sitiotenta	55	.46	30

Iuxta fluuium autem ciuitates hæ

Dausdana	53	.44	40
Tibisca	55	.46	15

Maritima autem ab ostio Istri maximè Septentrionali vsq; ad Borysthenis fluuij exonerationem, & interiorem regionem vsque ad Hierasum amnem incolunt, Arpij quidem sub Tyrangitis Sarmatis. Britolagæ autem supra Peucinos sunt. Ora autem maritima habet descriptionem hanc. Post Borysthenis fluuij ostia, quæ, vt dictum est, gradus habent 57 30.48 30

Axiaci fluminis ostia	57	.48	0
Physca ciuitas	56	40.47	40
Tyræ fluminis ostia	56	20.47	40
Hermonactus villa	56	15.47	30
Arpis ciuitas	56	.47	15

Ciuitates autem sunt & in latere hoc Mediterraneæ penes Hierasum amnem

Zargidana	55	40.47	45
Tamasidana	55	40.47	30
Piroboridana	53	.47	0

Inter

Inter Hierasum autem fluuium

Niconium 56 20.48 10
Ophiusa 56 .48 0
Tyras ciuitas 56 .47 26

Tyram & Ophiusam vnicam ciuitatem facit Plin.

Insulæ autem adiacent inferiori Mysiæ iuxta prædictam partem Ponti.

Insula dicta Borysthenis 57 15 .47 40
Et Achillis insula alba, Leuce & Macaron dicta Plin. 57 30.47 40

Thraciæ situs. Cap. XI.

Tabula IX. Europæ.

Perca & Scython prius, Euripides domicilium partis appellat, nunc Romania apud Turcas dicitur.

THracia terminatur à Septentrionibus inferiori Mysia, iuxta dictam lineam.

Ab Occasu Mysia superiori, & parte Macedoniæ, quæ est à monte præfato Orbeli vsque finem, cuius gradus sunt 49 .41 45

A Meridie parte Macedoniæ à præfato fine vsq; ad Nesi fluuij ostia per Aegæum pelagus, Archipelagum appellamus, *& vsq; ad Melanis sinum, & hinc linea, quæ diuidit Chersonesum, huius lateris descriptio hæc est,*

Nesi fluminis ostia, Nestus ab alijs 51 45.41 45
Abdera 52 10.41 45
Maronia, Clazomene post dicta 52 40.41 40
Hebri fluminis ostia 53 .41 30
* *Aenos ciuitas*, Poltyobria Strab. 53 10.41 30

Et in Melane sinu

Melanis, vel Nigri flu. ostia Melas Plinio 53 30.41 30

Terminus Chersonesi, qui in Melane est sinu. 55 50.41 30

Terminus similiter Chersonesi, qui in Propontide est, Vbi Pactyæ ciuitas Plinio 54 20.41 30

Ab Oriente terminatur Propontide, & ore Ponti, quod vocatur Thracius Bosphorus, & deinde reliquo littore Ponti vsque ad terminum inferioris Mysiæ, qui gradus habet 55 .44 40

Ab hoc termino descriptio sic se habet

Post Mesembriam Mysiæ, Menebria prius, *quæ dicta est* 55 .44 40
Anchialus, Anchiala Strab. 53 45.44 30
* *Apollonia* 54 50.44 20
Tonzi 55 .44 30
Peronticum 55 10.44 0
Thiniæ promont. 55 50.44 0
Halmydissum littus 55 10.43 40
Philia promontoria 55 36.44 30
Philopolis, Phinopolis Plinio 55 30.43 20

Et in ore Ponti

* *Byzantium* 56 .43 6

Constantinopolis hodie, Turcarum imperium, dicta Agios, Aethusa, noua Roma.

Postea in Propontide

Batheni flu. ostia 55 30.43 0
Athyræ flu. ostia, 55 30.42 56
Selymbria 55 .42 30
* *Perinthos, ut Heraclea* 54 50.42 20
Arzi flu. ostia, 54 40.42 10
Bisantha, aut Rædestriũ 54 40.42 0
Macron tichos, hoc est, longus murus 54 50.41 50
Pactya 54 30.41 45

Deinde prædictus est terminus Chersonesi.

Insigniorum autem Thraciæ montium est Aemus, qui situs est iuxta coniunctionem Mysiæ inferioris extensam.

Rhodope

Rhodope etiam mons supra Nesum fluuium, atque Ebrum.

In quorum ferè medio mare versus lacus est Bisthonis nomine, qui gradus habet 52 30.41 50

In prouincia verò hæ præturæ sunt iuxta Mysiam vtranq;, & circa Aemum montem ab Occasu Dantheletica, Dēselatæ populi Plin. & Solino, *Sardica, Vsdicesica, Selletica. Versus Macedoniam aūt & Aegæum mare similiter præturæ sunt, Mædica, Drosica,* Doriscus cāpus, *Cœletica Sapaica, Corpialica, Cænica. Et super Mædicam, Beßica,* Biſſos pop. Stepha. Biſſoros Solin. vocat. *Sub qua Bēnica. Postea Samaica. Iuxta litoralia aūt à Perintho ciuitate vsq; Apolloniā prætura est vrbana.*

Ciuitates Mediterraneæ in Thracia hæ sunt:

Præsidium	51	20.43	10
* *Nicopolis iuxta Aemū*	52	30.43	30
Ostaphos	52	30.43	30
Valla	52	40.43	45
Opisena	53	20.44	0
Deueltus colonia	54	20.44	15
Orcelis	54	10.43	40
Carpudemum	54	.43	6
Byzia	54	50.43	45
Sardica	51	.42	45
Terta	51	40.43	6
Philippopolis, quæ ad Trimontium, quæ & Hadrianopolis	52	30.42	45

Sextus Rufus duas facit vrbes, Philippopolim dictam Eumolphidam, Adrionopolim verò Olympiadā Iornādes Pulendenam primā. Vstudanā secundā vocatā asserit. Adrianopolis caput imperij Turcarum in Europa ante captam Constantinopolim.

Artzos	53	15.43	10
Tonzos	45	30.43	20
Cabylla, Cauilla Rufo, Straboni Calyba	54	50.43	51
Bergula	54	30.43	0
Pantalia	50	.42	30
Nicopolis quæ iuxta Nesum est	51	40.42	20
Topiris	51	20.42	0
Pergamum	52	.42	30
Traianopolis	53	.42	15
Plotinopolis	53	40.41	40
Drusipara	54	30.42	40
Dyma	52	50.41	45
Aphrodisia	53	36.41	40
Cypsella. Cypselum vocat Strabo, ingentem aliquando fuisse ait Pompon.	53	20.41	40
Apræ Colonia	54	.42	0
Heraclia	54	20.41	50
* *Lysimachia, quæ & Examilion*	54	20.41	30

Insulæ autem adiacent Thraciæ, sub Bosphoro quidem, quæ Occidentalior est, Cyaneorum insula, quæ gradus habent Cyaneæ, quæ & Simplegades Plinio 56 20.43 20

In Propontide autem Insula,

Praconnesus, Neuris Pli. 55 10.42 0

In Aegeo autem mari Thalaßia Insula, & ciuitas, Thaſſos Plinio, olim Aeria 51 40.41 30

Samothrace insula & ciuitas 52 45.41 15

Samothraci, Samos Dardania quondam & Leucoſia: Apollonius Atlantidos inſulam vocat.

Imbros, Imbrum Pli. 53 20.41 51

Chersonesi situs. Cap. XII.

Tabula IX. Europæ.

Thracia Cherſoneſus.

C*HERSONESVS definitur à Septentrionibus linea præfata sub Thracia, à Melane sinu Propontidē vsq;, & inde parte Propontidis,*

pontidis quæ est vsq; Calliopolin, cuius situs 55 .41 30

Ab Occasu verò reliqua parte Melanis sinus, in quo ciuitas est

Cardia quæ gradus habet 54 .41 6

Et Mastusia promont. Contra Sigeum Asiæ 54 30.40 40

A Meridie inde Aegæo pelago, vbi ciuitas

*Elæus 54 30.40 45

Et adhærens promont. 54 40.40 45

Ab Oriente autem Hellesponto, in quo ciuitates hæ,

Cœla, Cœlos Plin. 54 56.41 0

**Sestos*, Sestus, à qua in Abydon Asiæ facillimus transitus 54 56.41 16

Deinde & dicta ciuitas

Calliopolis 45 .41 30

Ciuitates Mediterraneæ

Crythea 54 30.41 6

Madi, Macidos dicitur, Pompon. Melæ 54 45.41 40

Macedoniæ situs. Cap. XIII.

Tabula X. Furopæ.

Turcia est Macedonia, cuius ferrè omnes ciuitates interierunt, olim Mygdonia, Edoma, & Emathia.

MACEDONIA terminatur à Septentrionibus, expositis Dalmatiæ lateribus, Mysiæq; superioris, & Thraciæ.

Ab Occasu verò Ionio pelago, quod à Dyrrhachio & Epidamno vsq; ad Papylychum est fluuium, secundum descriptionem hanc.

Taulantiorum ciuitates hæ:

* *Dyrrhachium*, Epydamus Thucydidi, Procopio, & alijs prius dicta 45 .40 50

Panyasi flu. ostia 45. .40 40

Apsi flu. ostia 45 6.40 30

Apollonia 45 6.40 10

Loi flu. ostia 45 .40 0

Aulon ciuitas naualis 44 50.39 56

Elymiotorum

Bullis, Belliaca Str. 45 .39 45

Orestidis

Amantia 44 59.36 30

Cœlydni flu. ostia 45 .39 20

A Meridie verò terminatur inde per lineã iuxta Epirum quidem vsq; ad finem cuius gradus 49 .38 30

A qua linea extenditur Pindus mons, cuius medium habet gradus 47 40.38 45

Iuxta Achaiam autem reliquum vsq; Malaicum sinum finem vsque, cuius gradus sunt 51 .38 26

Sub qua etiam linea est mons Oeta, cuius mediũ gradus habet 51 30.38 26

Ab Oriente verò parte Thraicæ prædicta, & finibus Aegæi pelagi, qui sunt à Nisoflu. vsque ad extensum finem Maliaci sinus. Quorum descriptio sic se habet. Post Nesum fluuium, Nestus Plinio, *qui terminus est Thraciæ, habetq; gradus* 51 45.41 45

Edonidis maritima,

Neapolis, Crenides Artemidoro, & ciuitas Phil. vocata 51 15.41 40

Oesyma 15 50.41 26

Strymonis flu. ostia 51 20.41 26

Amphaxitidis

Arethusa 50 10.41 15

Stantira 50 20.41 10

Chalcidicæ Proconnesus dicitur

Panormus portus & ciuitas 50 40.41 0

Athos mons 51 .41 10

Athosa promont. & ciuitas 51 15.41 15

Medium montis 51 10.41 0

Nymphæum promont. 51 10.40 45

Et

Et in Singintico sinu

Stratonice, Hadrianopolis postea Stephano 50 56.40 56
Achantus 50 40.40 50
Singus 50 30.40 40

Paraxiæ

Ampelus extrema 51 51.40 30
Derris extrema, Derra Plinio oppidum 51 15.40 20
Torone 50 45.40 26
Toronaici sinus intima 50 40.40 26
Patalenes Chersonesi dorsum, Patalia Stephano 51 .40 6
Canastræum promont. 51 15.39 56
**Casādria*, Potidæa Pl. 51 6.40 0
Et in sinu Thermaico, Mecyberneus flexus Pomp. Melæ
Chabrij flu. ostia 50 40.40 0
Egonis promont. 50 30.40 6

Amphaxitidis

**Thessalonica*, Halis prius 46 50.40 20
Echedori flu. ostia. 49 45.40 15
Axij flu. ostia 49 40.40 10

Pieriæ

Lydij flu. ostia 49 30.40 0
Pidna 49 40.39 45
Aliacmonis flu. ostia 49 50.39 30
Dion colonia 50 .39 36
Pharybi flu. ost. 50 10.39 30
Penei flu. ostia 50 30.39 26

Pelasgiotorum

Magnesia extrema 51 30.40 30
Sepias extrema 51 50.39 15
Acantium 51 40.39 15
Iolcos 51 30.39 15

Phthiodis in sinu Pelasgico
Pagasicus Plinio.

Pagasæ. Vbi nauis Argo compacta Str. Pagasam eandem cum Demetriade facit Plin. 50 50.38 56
Demetrias 50 30.38 56
Posidium promont. 51 30.38 50
Larissa 51 20.38 50
Echinus 51 10.38 45
Sperchia 51 20.38 36
Thebæ Phthiotidis, Thebæ Thessaliæ 01 50.38 36
Sperchij flu. ostia 51 .38 30

Exoritur autem Strymon fluuius in montibus Thraciam & Macedoniam diuidētibus iuxta gradus 48 40.52 0
Circū quē Mars equitare solitus, inde & Strymoniæ grues Vergilio.
Axius verò fluuius è Scardo monte iuxta gradus 47 .41 40
A montibus, qui sub Dalmaciam sunt, fluuius oritur, qui vocatur Erigonum, cuius gradus sunt 46 .41 15
Aliacmon autem fluuius oritur à Canaluijs montibus, Candauiæ montes Plinio & Strabone dicuntur, *iuxta gradus* 46 40.41 0
Peneus autem amnis à Pindo monte iuxta gradus 47 30.39 0
Et Sperchius fluuius similiter iuxta gradus 48 30.38 40
Insigniorum autem montium, Oeta alter mons, vbi Thermopilæ ad ostia Sperchij flu.
Bertisci medium partes habet 49 10.41 15
Bermij verò montis 48 30.39 30
Bercetesij aūt montis 46 40.39 40
Citarij montis 48 40.39 50
Olympi montis 50 .39 20
Ossæ montis, Centaurum sedes 50 40.39 20
Pelij montis 51 20.39 20
Othrys montis 50 .38 20
Lapitharum origo, quibus bellum contra Centauros

Ciuitates autem in Macedonia Mediterraneæ hæ sunt,

Taulantiorum

Arnissa 45 20.40 40

Elymiotorum

Elyma 45 40.39 40

Ore-

Orestidis			
Amanthia	46	.39	40
Albanorum			
Albanopolis	46	.41	6
Almoporum			
Hormia	45	45.41	30
Europus	46	30.41	20
Absalus	46	20.41	6
Orbeliæ			
Garescus	47	50.41	40
Eordeorum			
**Scampes*	45	45.40	20
Diboma	45	45.40	10
Daulia	45	30.40	0
Aestræorum			
Aestræum	46	20.40	50
Deborus	46	40.40	45
Olorus, Oloros Plin.	47	15.51	10
Iororum			
Iorum	46	45.41	15
Sintices			
Tristolus	48	.41	30
Paræcopolis	48	40.41	40
Heraclea Sintica	49	30.41	40
Odomantices & Edontdis			
Scotusa	49	30.41	45
Berga, Bera Stephan.	49	50.41	40
Casorus	50	15.41	45
**Amphioplis*	50	.41	30

Tapsacum, Cradenna, & Ariadracomum Stephano prius vocata, Nouemniæ Theucydidi.

Philippi, Datos olim Appiano dicta, Crenidæ Diodoro	50	45.41	45
Dessaretiorum			
Euia	46	6.40	15
Lychnidus	46	50.40	20
Lyncestidis			
Heraclia	47	40.40	40
Pælagonorum			
Andaristus	48	.40	56
Stobi	48	30.41	30

Bisaltiæ, Bisantem vocat Stephanus.

Arrolus	49	20.41	20
Euporia	49	20.41	10
Calliterra	49	30.41	10
Ossa	49	45.41	0
Berta	48	48.41	40
Mygdoniæ			
Antigonisa, Antigonia Plinio	48	40.41	10
Calindœa	48	40.40	50
Bærus	48	56.40	40
Physicæ, Phiscus cæteris dicitur	49	.41	0
Terpillus	49	10.45	50
Carrabia	46	6.40	30
Xylopolis	49	20.41	0
Assorus, Azorus Steph. Azoricum Ariano	49	30.40	40
Apollonia Mygdoniæ	49	30.40	30
Lete	49	20.40	20
Chalcidices			
Augæa, Aegea olim Meloboreta	50	15.40	40
Paraxiæ			
Chæta	50	20.40	20
Morillus	50	30.40	15
Antigona Psaphara	50	45.40	10
Emathiæ			

Pharsalia ab oppido Pharsalos, vnde Pharsalicum bellum inter Cæsarẽ & Pompeium apud Lucanum.

Europus	47	20.40	20
Tirissa	47	30.39	56
Scydra	47	40.40	20
Myeza	48	.39	45
Cyrius	48	10.40	40
Idomena	48	30.40	50
Gordenia Gordeniæ Pl.	48	40.40	15
Aedessa	48	45.40	20
Berrœa	48	45.39	50
Aegæa, Aegæ Plin. Edissa primo	48	40.39	40
Pella	49	30.40	6
Pieriæ			
Phylacæ, Phylacæ Pl.	49	20.39	30
Vallæ	49	40.39	30

Parthyæorum, Parthinorum,
Eribœa 46 40.39 45
Pelaſgiotorum, Pelaſgi dicti poſtea Argiui & Danai:
Dolicha 47 30.39 40
Azorium 46 15.39 30
Pythæum 47 50.39 30
Gonnus, Gumius Straboni 48 6.39 36
Atrax 48 30.39 26
Ilegium 49 6.39 26
Scotyſa 49 30.39 10
* *Lariſſa*, Argos, Poetis nota, Achillis patria 50 .39 10
Phera 50 30.39 10

Stymphaliæ

Gyrtona 46 50.39 10

Eſtitorum

Phæſtus 47 15.39 20
Gompi 47 40.39 10
Atinium 48 .39 20
Tricca 48 6.39 0
Ctemena 48 45.39 30
Chyretiæ 49 .39 0
Metropolis 49 20.39 0

Theſſalorum.

Pyrrhea, Aemonia Regio, Myrmidonas, Helenas, & Achæos vocat Homerus, vbi Helenus regnauit.
Hypata 47 50.38 50
Soſthenis 48 15.38 50
Homila 48 40.38 40
Cypæra 49 .38 40
Phalachthia 49 30.38 40

Phtothidis

Narthacium 50 10.38 45
Coronia, Cranon Pli. 50 10.38 50
Melitara 50 40.39 0
Eretria 51 .38 50
Lamia 50 30.38 36
Heraclia Phthiotidis, Trachin dicta Plinio 50 50.38 30
Inſulæ autem adiacent Macedoniæ in Ionio mari, Saſo inſula 44 10.39 30

In Aegæo verò pelago

* *Lemnos inſula, in qua ciuitates duæ*
Myrina 52 20.40 56
Et Hephæſtia Mediterranea 52 30.41 0
Sbyatos inſula & ciuitas 52 10.39 15
Peparethos inſula & ciuitas 51 50.38 50
Scopelos 52 30.39 20
Scyros inſula & ciuitas 52 .40 0

Epiri ſitus. Cap. XIV.
Tabula X. Europæ.

EPIRI *latus maximè Septentrionale terminatur parte Macedoniæ, iuxta dicta in lineam: Latus verò Orientale inde per lineam, quæ eſt iuxta Achaiam vſque ad oſtia Acheloi flu. quæ gradus habent* 48 36.37 30
Latus verò eius Occidẽtale per Acroceraunia Ionij maris littoralis, Auſonium mare Straboni. *Eius deſcriptio ſic ſe habet:*

Chaoniæ

Horicum, Oricum cæteris, Orcum Strab. 45 .39 10
Iuga Acroceraicunorũ montiũ habent, Cerauni etiã dicuntur 44 26.39 10
Panormus portus 45 .38 40
Oncheſmus portus, Orchimus Straboni, Echinus Plin. 45 20.38 36
Caßiope portus 45 30.39 26
Auſtrale verò latus terminatur inde vſque ad Acheloum amnem mari Hadriatico, iuxta littoris deſcriptionem hanc:

Theſprotorum

Poßidiũ promontorium 45 45.37 56
Buthrotorum ſinus 45 50.38 0
Pelodes portus 46 10.38 10
Thyamis promontoria 46 30.38 0

Alme-

Almenes

Thyamis flu. ostia 46 30.30 6
Sybota portus, Sibotam insulam facit Thucydides 46 56.38 0
Torona 46 45.38 0
Acherontis flu. ostia 47 10.38 0
Elae portus 47 15.37 50
* *Nicopolis in sinu Ambratico* 47 36.37 56

Acarnanum, Curetes & Abantes primò.

Arachthi flu. ostia 47 50.38 15
* *Amabracia*, Eponia, Paralia prius 48 .38 20
Actium 48 20.37 45
Leucas extrema, Leucates, Neritium prius 48 20.37 20
Azelia, Halyzea Pli. 48 20.37 26
Acheloi flu. ostia, Thoas Straboni dictus 48 26.37 30

Ciuitates verò Epiri Mediterranea, Chaonum

Antigonia 45 15.39 10
Phœnica 45 20.38 45
Hecatompedum 45 40.39 0
Omphalium 45 30.38 40
Elæus 45 40.38 30
Caßiopæorum, *supra quos sunt Dolopes*
Caßiope 47 .38 45

Amphilochorum, *quibus Athamantes magis Orientales sunt*

Argos Amphilochium 48 20.38 30
Acernanon 48 15.37 45
Astacus, Stratos Pli. 47 15.38 15

Insulæ autem adiaceut Epiro

Corcyra, *quæ magna est*, *& sic describitur*

Caßiope ciuitas, *& promontorium* 45 6.38 15
Ptychia 45 35.38 0
* *Corcyra ciuitas* 45 40.37 45
Leucimma promont. 46 20.37 45
Amphipegus promontorium 45 30.37 40
Phalacrum promontorium 45 10.38 0
**Et Cephalenia insula*, *cuius ciuitas eiusdem nominis gr. habet* 47 40.37 10

Melena Plinio prius appellata, Samus Straboni

Eius maximè Septentrionale promontorium 47 40.37 30
Meridionale autem 37 45.37 40
Et Ericusa insula 46 40.38 0
Et scopulus 47 45.37 56
Et Echinades insulæ 48 10.37 20
Et Ithaca, *in qua ciuitas eiusdem nominis* Ithacus, Vlysses 48 .37 10
Et Leta insula, Letoia Plinio 47 .36 45
Et Zacynthus, *in qua eiusdem nominis ciuitas*, Hyrie priscis vocata 47 30.36 30

Achaiæ situs. *Cap. XV.*

Tabula X. Europæ.

Hæc est Hellas, quæ propriæ Græcia appellatur.

Achaiæ, *quæ præfatis coniungitur regionibus*, *vsque ad Isthmum Peloponnesi*, *quam item Hellada appellant*, *limites autem ab Occasu Epirum.*

A Septentrione Macedoniam iuxta prædicta latera, *& partem Aegæi pelagi.*

Ab ortu verò solis reliqua parte Aegæi maris vsq; ad Sunium promontorium.

A Meridie verò Hadriaticum pelagus. Ab Acheloo amne per littoralia Corinthiaci sinus, *& hinc Isthmum*, *hinc verò Creticum mare*, *vsque ad Sunium promontorium. Et est littoralis descriptio hæc. Post Acheloum amnem, qui terminus est Epiri in Hadriatico pelago.*

Etoliæ Chersonesi promontorium

F

torium 48 30.37 26
Eueni flu. ostia 49 .37 30

Locrorum Ozolorum

Melycria 49 15.37 30
Artirrhium promont. 49 20.37 26
Naupactus 49 30.37 36
Euanthia 49 45.37 45
Chaleus 49 56.37 50

Phocidis

Cyrrha 50 .37 30
Crissa 50 15.37 30
Antichyrrha 50 30.37 30

Bœotia

Niphæ 51 .37 36
Creusa, Creusis dicitur
Pomponio 51 15.37 30

Megaridis

Pegæ Pagæ Pl. & Str. 51 26.37 26
Et post Isthmū, Qui Examilium dicitur
Misæa, quæ & Megara
dicitur 52 .37 20

Attica, Acte Cephisia dicta, ducatus Athenarum

Eleusis 52 20.37 15
Pyræus 52 45.37 10
Ilißi flu. ostia 52 56.37 6
Munichiæ portus 53 15.37 0
Hyphormus portus 53 30.36 50
Sunium promont. 53 36.36 45
Et in Aegæo pelago Orientalis lateris Panormus portus 53 40.37 0
Dianæ, vel Artemidis phanum 53 40.37 6
Cynosura promontorium, Doriscum Plinio 53 50.37 20
Asopi flu. ostia 53 30.37 26
Chersonesus extrema 53 30.37 30
Oropus 53 20.37 40

Bœotiæ

Aulis 53 15.37 45
Ismeni flu. ostia, Ismenius Plinio 53 10.37 50
Saganeus, Salganeus Strab. 53 .38 0
Anthedon 53 .38 10
Phocæ 52 40.38 10
Oetæi sinus intima 52 15.38 10

Opuntiorum

Cnemides 52 10.38 26
Cynus 52 .38 20

Locrorum Epicnemodorum, Leleges dicti:

Boagrij flu. ostia 51 30.38 26
Scarphia, Scharphea 51 15.38 26

Montes autem sunt in præfata particula:

Callidromus mons, cuius medium habet 49 .38 15
Et Corax mōs, Coraxas 49 20.38 0
Et Parnasus mons 50 20.38 0
Et Helicon Musis sacer, vbi Caballinus fons ex vngula Pegasi 15 .37 45
Et Citharon mons 51 40.37 20
Et Hymettus 52 30.37 40

Fluuiorum autem Achelous quidem ortum habet in Pindo monte: Euenus autem in Callidromo monte, qui ad Ortum solis vertitur in Cephisum amnē, qui & ipse ab eisdem defluens montibus, Asopo fluuio admiscetur, & Ismeno iuxta Bœotiam, in gradibus 52 .38 0

Ciuitates verò in Hellade:

Etholiæ Mediterraneæ hæ sunt,

Chalcis 49 .38 6
Arachthus 48 50.37 56
Pleurona, Pleurō Str. 48 30.37 40
Olenus 49 .37 50
Calydon 49 .37 40

Doridis

Erineus, Erineum 49 .38 30
Cyteiniū, Cytinum Pl. 49 40.38 20
Bium, Boiū Straboni & Plinio 49 30.38 15
Lilæa 59 6.38 15

Locorum Ozolorum Mediterranea

Amphisa 49 30.37 50

Locrorum Epicmenidorum Mediterranea

Thronium 51 15.38 15

Phoci-

Phocidis Mediterranea

Pythia 50 30.37 45

Pytho dicitur Homero, vbi Apollinis oraculum.

Delphi 50 .37 40

Daulis 50 20.37 50

Elatia, Elatea Plinio, & Straboni 51 .38 0

Egosthenia 50 45.37 45

Bulia 50 30.37 36

Opuntiorum Mediterranea

Opus 52 .38 10

Bœotiæ Mediterranea

Thisbe, Aonia, Ogygia, Eusta, & Hyantis Plin. 51 .37 46

Thespia 51 26.37 40

Orchomenus, Mynus, Eustath. 51 20.37 40

Coronia, Coronea 51 20.37 50

Hyampolis 51 36.37 26

Charonia, Chæronea 52 30.37 45

Lebadia. Labadea 51 45.37 56

Copa 51 45.37 45

Aliartus, Haliartus 51 50.37 45

Plataa 52 6.38 6

Acriphia, Acræphnia 52 20.38 6

Tanagra, Græa Homer. 52 30.37 56

* *Theba Bœotiæ*, Cadmea dicta 52 40.37 50

Delium 53 .37 45

Megaridis Mediterranea

* *Megara*, Alcathoe dicta 52 .37 26

Atticæ Mediterranea

Oenoe, Oenoa 53 .37 30

* *Athenæ* 52 45.37 15

Rhamnus 53 15.37 20

Marathon 53 15.37 20

Anaphlystus 53 .37 10

Insulæ verò adiacent Achaia, in mari quidem Aegæo Eubœa, quæ magna est, cuius descriptio sic se habet:

Macris, Abantis insula, Aulis, Hecateia: Nigropontus nunc.

Eubœæ situs

Cenæum promont. 52 20.38 36

Atalantes Nesium 52 40.38 30

Aedipsus 53 .38 26

Chalcis iuxta Euripũ, Chalcis ex morte Aristot. nota 53 30.38 0

Eretria 53 50.37 50

Amarynthus 45 6.37 45

Leonum promontoria 54 15.37 20

Cale acte, vel pulchrum littus 54 30.37 30

Carystus, Aegea prius 54 30.37 40

Gerestus 54 40.37 45

Caphareus promont. 55 .37 50

Curua Eubœa 54 20.37 45

Chersonesus extrema 54 30.38 10

Budori flu. ostia 54 .38 10

Cerinthus 53 50.38 10

Artemidis, vel Dianæ phanum 53 30.38 15

Soreus, Oreus Plin. 53 10.38 26

Phalasia promont. 53 20.38 30

Dion promont. 53 .38 36

Iuxta autem Atticam, & sub Eubœa insulæ hæ sunt. Thera insula, Calliste dicta, *in qua ciuitates duæ*,

Eleusin 53 50.36 26

Et Oea 54 .36 26

Cia etiã insula, in qua ciuitates tres, Ceos Plinio & Straboni, alijs Cæa.

Caressus, Coressus Pl. 54 26.37 0

Iulis, Iulida 54 20.37 0

Carthaa, Cartheia 54 15.36 45

Chij insulæ ciuitas 54 20.36 36

Polyægos insula deserta 54 20.36 15

Therasiæ insulæ ciuitas 54 45.36 0

Deli insulæ ciuitas 55 26.37 20

Ortygia Plinio, Cynthia à monte Cyntho, prius dicta Clamidia.

Olyarus 55 20.36 30

Cythnus 54 56.37 0

Rhena, Rhene Plin. 55 6.37 10

Myconi insulæ, Mycon Plin. Myconus Strab.

Phorbia extrema 55 45.37 10
Myconi ciuitas 55 40.37 10
Et Cycladum insularum ciuitates,
Andri insula, Cauros primo, Antandros post 55 .37 30
Andri ciuitas 54 50.37 26
Teni insulæ ciuitas Ophiusa. Strab. 55 6.37 30
Scyri insulæ ciuitas, Syrnæ, Syria Hom. Strongile & Dionysius Plin. Dia Siculo 54 45.37 15
Naxi insulæ ciuitas 55 40.37 0
Pari insulæ ciuitas 55 30.36 50
Et Sunium ipsius prom. 55 40.36 56
Siphni insulæ ciuitas 55 15.36 45
Et ciuitates Siphni Mediterraneæ, Acis insula dicebatur, & Merope.
Seriphi 55 .36 50
Phelecandri 55 .36 30
Sicini 54 50.36 36

Peloponnesi descriptio.

Cap. XVI.

Tabula X. Europæ.

Morea hodie, Apia prius & Pelasgia: Isthmum hodie Eximilium appellant, porrecto muro ad quinque milliaria, in vtrunque fretum.

Peloponnesus finitur à Septentrionalibus Corinthiaco sinu, & Isthmo, ac deinde Cretico pelago.

Ab Occasu atq; Meridie Hadriatico pelago, ab ortu solis Cretico mari. Eius littora siue maritima sic se habẽt: Post Pegas, quæ in Megaridæ dicta sunt in sinu Corinthiaco Achaiæ gradus habere 51 26.37 26

Corinthiæ

Phanum iuuenis Corinthiaca 51 15.57 15
Lechæum nauale 51 15.37 0
Asopi flu. ostia 51 6.37 36
Sicyonia, quæ prius vocabatur Micone, postea Aegiali, Melchone, & Telchina Straboni.
Syis flu. ostia 50 40.37 0

Quæ propriè appellatur Achaia, ciuitates habet

Ionia & Aegialos antea vocata.

Aegyria, Hyperesia prius 50 15.36 56
Aegium 49 45.36 56
Erineus portus 49 15.36 56
Rhium promontor. quod & Drepanum, à falsis figura nomen habens, dicitur 49 20.37 10
Posidonis, vel Neptuni phanum 49 15.37 0
Patræ, Aroe quondã 49 .36 50
Olenus, Olena 48 50.36 45
Dyme, Dima Strab. 48 40.36 40
Araxus extrema 48 30.36 34
Eliæ, Elis, Pisia, Epia: Homero Arethyrea.
Cyllen nauale 48 30.36 30
Penei flu. ostia 48 20.36 30
Chelonites promont. 48 .36 20
Chelonatem appellant Mela, Plinius & Strabo.
Chelonites sinus 48 20.36 15
Ichthys extrema 48 6.36 0
Alphæi flu. ostia 48 20.35 56
Fluuij ipsius origo 49 50.36 30

Messeniæ

Cyparissæ, Cyparissia. Straboni 48 36.35 45
Cyparißium promont. 48 29.35 40
Selæ flu. ostia 48 30.35 36
Pylus, qui & Abarmus 48 36.35 30
Coryphasium promont. 48 30.35 26
Methone 48 36.35 20
Colone 48 45.35 15
Acritæ extremæ 48 30.35 0

In sinu Messeniaco

Asine 48 50.35 0

Coro-

Corone 49 .35 6
* *Mesena*, Misetra 49 15.35 15
Panisi flu. ostia, Pamisus Straboni & Plinio 49 20.35 15
Eius cum Alpheo commixtio 49 .35 56
Pheræ 49 30.35 15
Abea, Turia Strabo. Aepea 49 50.35 10
Laconica. Laconia, Lacedæmonia, ac Oebalia dicitur
Leuctrum 46 53.34 40
Tenaria promont. 50 .38 20

Et in sinu Laconico

Tanarium, Cereapolis cognominata Procopio 50 .34 50
Cane 50 6.34 50
Teuthrona 50 10.34 56
Las, Laan Homero 50 15.35 0
Gythium, Gytheon à Lycophrone vocatur, Lacedæmoniorum nauale 50 26.35 6
Trinassus nauale 50 26.35 10
Eurotæ flu. ostia 50 30.35 10
Fluuij origo 50 30.35 45
Acria 50 36.35 10
Biandyna 50 45.35 10
Asopus 50 50.35 6
Onugnathos, id est, Asini maxilla extrema 51 .35 0
Boæ, Poca Plinio, Boia Straboni 51 6.35 6
Malea extrema, Maleum vocat Plin. 51 20.35 10

Et in Argolico sinu etiam Laconiæ

Minoa portus & promontorium 51 20.35 10
Dios Soteros, hoc est, Iouis Saltatoris portus 52 10.35 15
Epidaurus, Limera vocata 51 6.35 30
Zarex, Zarax Plin. 51 .35 40
Cyphanta portus 51 10.35 45
Prasia 51 20.35 50

Argiæ, Argi, Argiui, & Argoli populi
Astrum 51 30.35 45
Inachi flu ostia, A quo Inachia Stephan. 51 30.35 50
Fluuij ipsius origo 51 .36 30
Nauplia nauale 51 36.36 6
Philius 51 54.35 56
Hermione 52 .36 0
Scyllæum promont. 52 20.36 6

Et in Saronico sinu Argiæ

Troicena 52 20.36 6
Trœzena, Aphrodisia, Sarona, Posidonia, & Apollonia dicta
Post quam Chersonesus 52 10.36 20
Epidaurus Aesculapij 51 50.36 30
Spiræum promont. 51 45.36 30
Atheniensium portus, Anthedon Plin. 56 30.36 45
Bucephalum portus 51 26.36 45

Corinthia

Cenchreæ nauale 51 26.36 56
Schœnus portus, Schœnitas Plinio & Melæ dicitur 51 20.37 0

Montes in Peloponneso sunt

Philone mons 49 15.36 40
Stymphalus mons 50 10.36 30
Minoe mons 49 .35 30
Taygeta mons, Taygetus Plinio 49 40.35 15
Cronius mons 50 30.35 45
Xarex mons 51 .35 20

Ciuitates autem sunt Mediterraneæ in Regione, quæ propriè Achaia est,

Phera 49 15.36 45
Helice 49 50.36 45
Bura 50 .36 50
Pellena 50 20.36 45

Sicyoniæ Mediterraneæ ciuitates,

Philius, Arethyrea prius, Strabon. & Stephan. 50 50.36 40
Sicyon, Mecona prius 51 .36 50

Corinthiæ Mediterraneæ ciuitates,

* *Corinthus*, Ephyra Poetis nominata 51 15.36 56

Helidis Mediterranea,

Helis, Elis 46 .36 26

Olympia Pisa, Olympici ludi Iouis Olympici 48 30.36 15

Corine 48 30.36 20

Hypania 49 30.36 0

Leprium, Epina Stra. 48 50.35 56

Tympania, Tympania Plinio 49 30.36 20

Arcadiæ, Drymodis, Lycaonia, Pelasgia, Parrhasia, Azania, Gigantis, & Pania Eustathio dicta.

Heræa, Eræa Strab. 49 20.36 0

Phialia 49 20.35 36

* *Tegea* 49 50.36 20

Psopthis, Psophis Pli. 49 40.35 50

Lysias 46 .50 36

Antigonia, quæ & Mantinia dicitur 49 20.35 36

Stymphalus 50 20.36 20

Clitor 50 26.36 0

Lilæar 50 50.36 20

Megalipolis, Megalopolis Strabon. 50 40.36 10

Argiæ Mediterraneæ,

Nemea, Bembidania Plin. Nemæus leo 51 6.36 26

Cleona 51 30.36 26

**Argos*, Hippium cognominatum, quod nobiles aluerit equos 51 20.36 15

Mycenæ 51 45.36 10

Asinæ 51 36.36 15

Mesenia Mediterraneæ,

Aliartus 48 50.35 45

Ithome 48 50.35 26

Troezen 49 10.35 26

Laconicæ Mediterraneæ, Hecatompolis, à centum vrbibus

Cardamyle 50 .35 26

* *Lacedæmon*, Sparta olim 50 15.35 30

Cyphantæ 51 15.35 50

Lerna 51 .35 40

Thurium 50 15.35 20

Blemmina 50 40.35 45

Thalame, Theramne 51 .36 0

Gerenia, Geranea Pl. 50 50.35 40

Oenoe, Oene 50 20.35 20

Bytila 50 .35 0

Insulæ adiacent Peloponnese hæ,

Strophades 47 20.36 0

Et prima insula Prote 47 50.35 30

Et Sphragia insula, Sphagiæ Plinio 48 .35 0

Et Thiganusa insula 48 30.34 40

Et Cythera insulæ ciuitas, Porphyris dicta 50 10.34 40

Et Epla insula 51 15.34 40

Et Salamis insula, Pityusa dicta 52 .36 40

Aeginæ insulæ ciuitas, Oenone, & Oenapia dicebatur à priscis 52 20.36 45

Cretæ Insulæ situs.

Cap. XVII.

Tabula X. Europæ.

Creta insula terminatur ab Occasu mari Hadriatico: A Septentrionibus pelago Cretensi: A Meridie Libyco: Ab Oriente Carpathio pelago. Eius maritima descriptionem talem habent:

Latus Occidentale

Corycus promont. & ciuitas 52 6.34 40

Phalaarna, Phalasarne Plinio 52 20.34 40

Rhamnus portus 52 30.34 30

Chersonesus 52 30.34 36

Inachorium 52 36.34 20

Criu Metopon promont. Arietis frons 52 36.34 10

Australis lateris descriptio,

Lissus 52 40.34 6

Tarba 52 56.34 20

Pæci-

Pœcilasium 53 .34 30
Hermæa promont. 53 15.34 26
Phœnicis portus 53 45.34 20
Phœnix ciuitas 53 20.34 15
Masaliæ flu. ostia, 53 45.34 20
Psychium 54 .34 16
Electræ flu. ostia 54 10.34 20
Matalia 54 20.34 30
Leon promontorium 54 36.34 30
Lebena 54 36.34 45
Catarracti flu. ostia 54 45.34 50
Lethæi flu. ostia 54 50.34 45
Inatus ciuitas 55 .34 50
Hierono ros, hoc est, sacer mons 55 10.35 0
Hiera petra, hoc est, sacra petra 55 15.35 6
Erythræum promontorium 55 20.35 0
Ampelus extrema 55 30.35 0
Itanus ciuitas 55 40.35 15

Orientalis lateris descriptio,

Samonium promont. 55 50.35 26
Minoa portus 55 20.35 15
Camara ciuitas 55 10.35 20
Olus & Olulis 55 .35 26
Chersonesus 54 56.35 20
Zephyrinum promontorium 54 45.35 30

Septentrionalis lateris descriptio,

Heraclium, Heraclea Plin. 54 30.35 20
Panormus 54 20.45 15
Cytæum 54 10.35 15
Dion promont. 53 30.35 10
Pantomatrum 53 45.35 6
Rhitymna 53 30.35 6
Amphimalis sinus 53 15.35 0
Depranum promontorium, Apteron Plin. 53 10.35 10
Ninoa, Minoum 53 .35
Picni flu. ostia 52 50.35 0
Cydonis, Cydona Floro, Cydon Plinio 52 30.35 0
Ciamum promont. 52 45.35 0
Dictamum 52 26.34 50
Psacum promont. 52 30.34 50
Cisamus ciuitas 52 18.34 50
Insigniores autem montes in Creta sunt duo, qui appellantur Leuci, id est, Albi montes 52 40.34 40
Et Ida mons 54 .35 0
Et Dicte mons 55 30.35 15

Ciuitates verò in Creto Mediterraneæ sunt,

Polyrrhenia 52 20.34 45
Apteria 53 .34 50
Artacina 53 6.34 45
Lappa 54 .34 56
Subrita 53 40.34 40
Eleuthera, Eleuterne Plinio. 54 30.35 0
* *Gortina* 54 15.34 50
Pannona 54 40.35 10
* *Gnosus,* Cnosus alijs, antea Ceratus 54 50.35 0
Lyctus 55 .35 10

Insulæ autem adiacent Cretæ

Claudus insula, in qua, ciuitas Gaudos Plinio 52 30.34 0
Et Letoa insula, 54 30.34 10
Et Dia insula 54 30.35 40
Et Cimolis insula, in qua ciuitas 54 20.35 50
Et Melos insula, in qua ciuitas, Acytos dicta 54 .35 30

FINIS TERTII LIBRI.

Mauritaniæ Cæsariensis situs,

Cap. II.

Tabula I. Aphricæ.

Mauros Græcis Maurisios appellari, ait Strab. qui & Maurusi Vitruuio dicuntur, de quorũ origine Procopius lib. 4. belli Vandalici.

MAuritania quæ Cæsariensis dicitur, definitur ab Occasu præfato Tingitanicæ Mauritaneæ latere.

A Septentrionibus Sardoo pelago iuxta Malus flu. ostia, vsq; ad Ampsagæ flu. ostia. Cuius littus sic circumscribitur. Post Maulæ flu. ostia

Mega, id est, magnum promont.	1I 30.	35 0
Gypsaria portus	11 50.	34 45
Siga ciuitas Colonia, Siphacis & Bochi regia	12 .	34 40
Siga flu. ostia	12 15.	34 30
Asarath flu. ostia	12 30.	34 30
Fretum magnum	12 45.	34 30
Chylemath flu. ostia,	13 .	34 0
Vuixa Colonia, Quiza Plin.	13 20.	34 0
Deorum portus	13 30.	33 45
Arsenaria Colonia	13 50.	33 50
Cartenni flu. ostia	14 15.	33 40
**Cartenna*	14 30.	33 40
Carepula	14 50.	34 40
Carcoma	15 10.	33 30
Lagnutum	15 30.	33 30
Apollinis promont. Gunugi dictum Plinio	15 30.	33 40
Castra Germanorum	15 50.	33 36
Canuccis	16 10.	33 30
Chinalaph flu. ostià	16 40.	33 20
**Iulia Cæsarea*	17 .	33 20

Iol prius dicebatur Iubæ regia, in Augusti gratiam Cæsarea vocata. Pli. Strab. Mela, & Solinus

Tipasa	17 30.	33 30
Via	17 40.	33 0
Icosium	18 .	33 0
Saui flu. ostia	18 10.	33 20
Rustionum, Rusconiæ Plin.	18 30.	32 45
Rusicibar	18 45.	32 50
Modunga	19 10.	32 56
Serbetis flu. ostia, Sardabala Plin.	19 30.	32 50
Cisse	19 45.	32 50
Addyme	20 .	32 50
Russoccoru, Ruscurium Plin.	20 15.	32 45
Ionnyum	20 30.	32 45
Rusubirsis	20 45.	32 40
Rusazus, Ruzasus Pl.	21 .	32 40
Vabar	21 20.	32 30
**Saldæ Colonia*	22 .	32 30
Nasabath flu. ostia, Nabar Plin.	22 10.	32 30
Chobath	22 40.	32 20
Sisaris flu. ostia, Vsar Plin.	33 .	32 15
Iarsath	23 20.	32 6
Audum promont.	23 40.	32 15

Et in Numidico sinu.

Numidiæ Græcis dicuntur Nomadæ, quasi errantes, vagabundi & rei pecuariæ dediti, à νομεύω, quod est pasco, Metagonitis terra à græcis appellata.

Audi flu. ostia	23 50.	32 0
Igilgili	24 .	31 45
Guli flu. ostia	24 40.	31 50
Asarath	25 10.	31 45
Ampsagæ flu. ostia	26 15.	31 45
Fontes fluuij	26 30.	26 0

Ab Oriente verò limites habet Aphricam iuxta Ampsagam flu. vsq; ad finem, cuius gradus sunt 27 50. 26 0

A Meridie autem Libycis terminatur gen-

gentibus iuxta lineam, quæ supra Getuliam Australes terminos iungit.

In prouincia verò montes insigniores hi sunt:

Durdus mons, cuius Orientalis pars continet partes	15	.29	30
Occidentalis autem pars, vt fertur	10	.29	30
Zalacus mons	16	.31	40
Et Geraphi montes	16	.28	40

Et Madethubadus mons, cuius fines habent 13 .26 40 & 17 30 .26

Et Cinnaba mons	19 30	.26	0
Et Biron mons	20 30	.31	0

Et Phruræsus mons, cuius fines gradus habent 18 30 .28 40 & 21 .26 30

Et Garas mons	23	.28	0
Vt Valua mons	22	.26	0

Et Buzare occidua, quorum situs 25 .25 30 & 28 .27

Tenent autem regionem ab Occasu Herpiditani, sub montibus Chalcorychijs appellatis. Sub quibus Taladusij & Sorei. Inde qui Soreis magis Meridionales sunt Masasili. Sub quibus Dryitæ. Postea post Durdum montem Elulij, & Tolotæ, ac Naomusij, vsq; ad montes Garaphos. Taladusijs autem magis Orientales sunt vsq; ad ostia Chnalaph flu. Machusij. Sub quibus Zalacus mons. Et post hunc Mazices. Postea Banturari. Et sub Garaphis montibus Acuensij, & Myceni, & Maccuræ. Et super monte Cinnaba Enabasi. Qui verò magis Orientales sunt quàm Zalacus mons, supra mare Machurebi. Sub quibus Tulensij. Post Baniuri. Sub quibus Machures. Post Thalaßij, & Malchubij. Iterumq; magis Orientales Tulensijs sunt Mucuni, & Cithuæ, vsque ad Ampsagam fluuium. Sub his autem Cidamusij. Post Toduca, iuxta fontes Ampsagæ fluuij.

Ciuitates autem sunt in regione Mediterranea hæ:

Vasbaria	12	30	.34	0
Celama	12	10	.33	20
Vrbara	12	50	.33	30
Lanigara	12		.33	0
Villa Vicus	12	40	.32	0
Atoa	12	30	.31	10
Mniara	12	50	.33	0
Timici	13	50	.33	10
Astacilis	13	20	.33	10
Arina	13	30	.30	50
Aripa, aliter Ritia	14		.30	50
Victoria	14	30	.32	20
Giglua	14	30	.32	30
Bunobora	14	30	.31	30
Vaga, Tigaue Plin.	15	15	.30	45
Manliana	15	50	.26	50
Apphar	14	40	.33	15
* *Oppidum nouum Colonia*	16		.32	40
Burca	16	50	.30	50
Tarrum	16	15	.30	0
Garra	15	10	.32	50
* *Xuchabari*, Succubar Plinio	16	50	.32	40
Irath	17		.32	0
Tenissa	17	56	.31	10
Lamidæ	18	30	.31	20
Vasanæ	18	20	.31	40
Casmara	18	10	.30	50
Binsitta	18	30	.30	40
Pigaua	18	50	.30	10
Nigilgia	18	16	.30	15
Thisizima	18	10	.29	10
Chizala, aliter Chozala	18	40	.32	30
Hydata Therma, id est, aquæ calidæ colonia	18		.32	10
Phloria	19	20	.31	40
Oppidium	19	10	.31	10
Labdia	19	50	.29	50
Tucca	20		.31	30
Badea	20		.30	45
Gasmara	18		.32	40

Beda

Beda Colonia 18 30.32 10
Symitha 20 20.32 15
Thibinis 21 .31 10
Izathia 21 .30 20
Auximis 21 .29 30

Et iuxta Phœnij fluuij fontes, qui amni Sauo admiſcetur.

Suburgia 21 .28 20

Poſtea iterum ab alio principio ciuitates hæ

Thudaca 20 50.32 20
Tigis 19 30.32 30
Turaphilum 21 20.31 15
Sudaua 22 20.32 0
Tuſiatach, aliter Tuſiagath 22 20.31 30
Vſſara 22 .30 40
Vazagada 22 30.30 10
Auxia, aliter Auxina 22 10 29 40
**Thubuſuptus*, Thubuſcum oppidum Tacito 23 45.31 20
Rhobonda 23 20.31 20
Auſum 24 .30 40
Zaratha 23 30.30 30
Nababurum 23 .30 0
Vitaca 23 45.29 30
Thubuna 23 50.28 30
Thamarita 23 10.27 15
Augala 24 50.31 20
Suptu 24 20.30 45
Hippa 24 50.30 20
Vamiceda 25 10.30 0
Sitici Colonia 26 .29 20

Sitianorum coloniam Plinio, & Ponpon. dicunt eſſe Cirtam illam regiã ex Salluſt. notam, Sed Ptolem. duas facere videtur. C rtam Iubã illã vocans ſequenti tabula.

Tumarr.a 26 30.29 0
Germia a 26 .28 30
Pæpia 24 50.28 14
Veſcethra 24 50.27 30
Aegæa 26 .27 10
Tarudæ 25 45.26 30

Inſula adiacet Iuliæ Cæſarea, cum ciuitate inſigni, quæ ipſa Iulia Cæſarea dicitur inſula, in qua ciuitas eodem nomine, cuius gradus ſunt 17 30.33 40

Aphricæ ſitus. *Cap. III.*

Tabula II. Aphricæ

Hanc Plin. Zeugitanam nominat, alij Numidiam nouam.

APhrica latus occidentale terminatur Mauritiana Cæſarienſi iuxta expoſitam lineã per Ampſagam fluuium. Septẽtrionale verò pelago Aphricano quod ab Ampſaga fluuio, vſq; ad ſinum interiorem magnæ Sirtis pertinet. Cuius deſcriptio ſic ſe habet. Poſt Ampſiga flu. oſtia:

In ſinu Numidico

Eius intima 27 .31 45
Collops magnus, vel Cullu 27 30.32 20
Ruſicada 27 40.32 30
Tretum promontorium, Tritum Straboni 26 45.32 45
Vzicath, aliter Thuzicath 28 10.32 30
Olcabites ſinus 28 30.32 0
Tacatya, Tacatua Pl. 26 .32 30
Collops paruus 29 20.32 36
Siur portus 29 40.32 40
Hippi promontoria 30 .32 45
Stoborum promont. 30 10.32 40
Aphrodiſium Colonia 30 20.32 10
Hippon regia 30 20.32 15
Rubricati flu. oſtia, Armua Plinio 30 45.22 15
**Tabraca Colonia*, Sabathra Silio. Stephano autem & Polybio Tabathra 31 15.32 20
Apollinis templum 31 40.32 50
Neptuniara 32 .32 45

Hi pon

Hippon, vel equorum citatio 32 30.32 45
Thmissa, Thinissa rectius 33 .32 30
Apollinis promont. 33 20.33 15
* *Ityca*, Vtica legendum, Vticensis Cato 33 40.32 45
Cornelij Castrametatio 33 40.32 30
Bagradæ flu. ostia 34 .32 20
* *Carthago vrbs magna*, Byrsa quondam, Carchedonem Græci vocant 34 50.32 20
Catadæ flu. ostia 34 50.32 30
Maxula, Maxulla 35 .32 40
Carpis 35 .33 0
Nisua, Misua Plinio 35 .33 10
Clipea, Clepea, Clypea 35 .33 20
Hermæa extrema, Mercurij promont. Pompon. Melæ, contra Siciliam Plinio 35 .33 36
Aspis 30 20.33 20
Curobis, Curubis Pli. 35 30.33 10
Neapolis colonia 35 45.33 0
Siagul 36 .32 50
Aphrodisium 36 15.32 40
* *Adrumetũ Colonia*, Adrametũ procopio, Adruma Str. 36 40.32 40
Rhuspina 39 50.32 50
Leptis parua 37 10.32 36
Thapsus 37 30.32 30
Achola 37 45.32 45
Rhuspha 38 .32 20
Brachodes extrema 38 30.32 20
Vsilla 38 10.32 10
Taphrura 38 30.32 0

Syrtis paruæ situs

Theænæ, Thænæ Plin. Thera Straboni 38 30.31 20
Macodama 38 30.31 15
Tritonis flu. ostia, Tritonia Pallas 38 40.30 45
Tacapa, Tacape Plin. 38 50.30 30
Gichthis 39 20.30 50
Hedephtha ciuitas iuxta finem 40 10.31 15
Zetha extrema 40 40.31 40
Sabathra, Sabrata Pl. 41 .31 30
Pisidon portus 41 15.31 30
Heoa, Oeensis Pl. Oea Pom. altera ex Tripoli Africana 41 30.31 40
Garapha portus 41 15.31 40
* *Neapolis, quæ & Leptis magna* 42 .31 40
Neapolim Plin. distinguit à Lepti magna, quæ tertia est ex Tripoli Africana
Cymphi flu. ostia 42 15.31 30
Barathia 42 40.31 30
Cinsterna 43 15.31 20
Trierorum promont. 43 15.41 20

Syrtis magna

Macomaca villa 43 30.30 45
Aspis 43 40.40 20
Sacamaza vicus 43 56.30 0
Pyrgos Euphranta 44 10.29 40
Pharaxa vicus 44 30.29 0
Asporis vic. 45 .29 0
Hippi extrema 46 .29 0
Philæni villa 46 40.29 0
Aræ Philenorum, duorum fratrum dicuntur. Histor. vide apud Valer. l. 5. Sallust. in bello Iugurthino.

Sub hanc eiusdem nominis Aræ terminus Aphricæ sunt.

Orientale verò latus terminatur post interiorem sinũ Syrtis, inde linea versus Meridiem ducta, iuxta Cyrenaicam vsq; ad finem, cuius situs 47 .25 0
Meridionale verò latus terminatur linea, quæ expositos duos fines iungit iuxta Getuliam & deserta Libyæ.
Montes in prouincia insignes sunt Buzara, cuius pars Orientalis gradus habet 28 .27 0
Et mons Audus 28 30.29 30
Et Thambes mons, cuius limites habet partes 29 30.27 30 & 32.28 30
Ex quo fluit Rubricatus flu. & mons, qui dicitur Cirna 33 .30 0

A quo

A quo paludes inuicem contiguæ connectuntur. Et Hipponites palus, quæ gradus habet 32 40.31 30
Et Sisara palus 33 .31 0
Et Mampsarus mons, cuius fines continent gradus 33.27 30 *&* 36 30.26 15
A quo Bagradus flu. decurrit
Et qui vocatur Dios mons vel Iouis 37 30.31 15
Et Vsaletus mons, aliter Vasaletus, *cuius fines continet gradus* .37 28 *&* 39 30.26 30
A quo fluit Triton amnis, & in ipso paludes Tritonis scilicet 38 40.29 40
Et Pallas palus 38 30.29 10
Et quæ vocatur Libya palus 38 30.28 15
Et Gillius mons, Gigion aliter 40 30.29 30
Et Thicibi mons 41 15.28 0
Et Zuchabarus mons, cuius fines habent partes 40.26 15 *&* 43 30.40
A quo fluit Cyniphus fluuius, & Acaba fons, cuius gradus sunt 45 15.26 10

Tenent autem Occidentalia Aphricæ vsq; ad mare Cyrtesij & Nabatræ. Post hoc versus solis Ortum Ionij. Et Numidiam, nouamq; prouinciam, vsque ad Tabracem. Post Mideni, & qui iuxta Carthaginem sunt. Sub quibus Libya Phœnices. Post vsque paruam Syrtim Machyni. Et sub ipsam Cinichij, Cinithios Tacitus, Ethinos Plinius, *qui magis ad Ortum vergunt. Et vsq; ad Cyniphũ fluuium Nigitimi. Et circa fluuium ipsum Lotophagi.* Ex loto arbore victitant, cuius fructus adeo est dulcis, vt Homero teste, Vlyssis socijs patriæ obliuionem incusserit. *Postea vltra magnam Syrtim Samamycij. Et deinde, Nycpij. Quibus subiacent Eleones. Iterum autem Cyrtesijs & Numidia Australiores sub Audo monte sunt Misulani.* Musulanos Tacitus, Misulanos Plin. *Sub quibus Natabutæ. Post Nisibes. Midenis autem Miadij. Sub quibus Musuni. Postea sub Thamne monte Sabubures. Sub quibus Haliardi, & Sitaphius campus.*

A Meridionale autem Libyphœnicum est Bazacitis regio. Sub qua Zutæ. Postea Cerophai, & Mampsari, supra eiusdem nominis montem. Sub monte autem sunt Motuturij. Sub Machinis autem sunt Machryes. Post Gephes, post quos Mimaces. Et sub Vsalatum, Vasalætum aliter, *montem Vzare & principium Libyæ desertæ.*

Similiter autem sub Cynithijs sunt Sigiplosij. Post Achæmenes. Post Mutargures. Sub quibus Muchthusij. Sub Nigitimis autem sunt Astacures. Sub Lotophagis Eropæi. Postea Dolopes. Sub quibus Erebidæ. Sub Samamycijs autem sunt Damensij. Post Nigbeni. Sub quibus Nycpij. Sub Nycpijs autem & Eleonis Macæi Syrtitæ, & deserta Libyæ.

Ciuitates verò in prouincia Mediterraneæ inter Ampsagam fluuium, & Thabracam ciuitatem sunt:

Cirtesiorum quidem

✱Cirta Iulia	26	50.31	20
Miraum	26	40.30	20
Vaga	26	.31	40
Lares	27	30.30	40
Apari	27	40.29	40
Azama, Zama Sallustio, Floro & cæteris	27	.27	50

Numidiæ noua

Culcua Colonia	28	30.31	15
Thunudronum Colon.	28	20.30	30
Aspucca	29	30.32	20
Simischi	29	31.31	20
Thuburdinica Colonia	30	.31	40
Tucca	29	30.31	20
Thieba Colonia	29	30.30	45

Tubur-

Tuburſica	29	20.30	30
Vcibi	30	.29	45
Gauſaphna	29	15.31	0
Lambeſa	29	.30	0
Legio Auguſta tertia			
Thubutis	29	30.28	20
Bullaria, Bula Procopio, Bulla regia Plinio	30	30.31	30
**Sicca Veneria*	30	30.30	50
Aſſurus	30	50.30	30
Naranga	30	.30	10
Thebeſca	30	30.29	45
Thumuſda	31	40.32	0
Madurus, Madaurenſis Plinio	32	.31	30
Ammadara	32	10.30	30
Thanutada	92	.23	45
Gazacupada	31	10.29	15
Gedne	31	40.28	45
Inter Thabraca autem ciuitatem, & Bagradam fluuium			
Canopiſi	32	15.32	30
Meldita	32	40.31	30
Vzan	33	15.31	20
Thiſica	33	15.32	0
Cipipa	34	.31	45
Theudali	33	20.31	40
Auitta	33	30.30	15
Tobros	34	.30	30
Ilica	34	30.30	20
Tucca	34	.29	50
Dabia	33	.29	45
Bendina	34	30.29	20
Vazua	33	20.29	10
Nenſa	34	10.28	45
Aquæ calidæ	33	40.28	15
Zigira	33	10.27	50
Thaſia	33	.27	40
Thunuba	33	20.27	30
Muſte	33	40.27	30
Themiſua	34	40.28	40
Zamamizon	34	20.28	0
Timica	34	50.27	40
Tuſcubia	35	30.28	10

Inter Bagradam autem amnem & Tritonem flu. ſub Carthagine quidem			
Maxula vetus	34	10.32	30
Vol	34	45.32	30
Thimiſa	35	.32	10
Cuina Colonia	35	30.31	30
**Vthina*	34	15.31	20
Audira	34	30.30	50
Medicarra	35	20.31	10
Thuburbo Thuburbis Plinio	35	.30	10
Tucma	30	35.30	10
Bullamenſa	34	20.30	0
Cerbica	31	.30	0
Nuroli	34	20.29	30
Ticelia	34	40.29	0
Saſura	36	.29	40
Cilma	35	30.26	10
Vepillium	36	15.29	0
Thabba	35	20.28	20
Tichaſa	36	.28	40
Negeta	36	.27	50
Bunthum	36	15.29	20
Sub Adrumento autem ciuitate			
Almena	35	15.30	40
Vticna	35	40.32	30
Charbaſa	36	.32	20
Turza	35	40.31	50
Vlizibira, Vluſuburitanum Plinio	36	.31	20
Orbita	36	20.32	0
Vzita	36	50.32	20
Giſira	36	20.31	45
Zurmentum	37	.31	30
Zalapa	36	45.31	45
Auguſtum	36	20.30	40
Lea	36	20.30	30
Auidus	36	40.30	0
Vbata	36	45.29	20
Tiſurus	36	50.28	40
**Thyſdrus*	37	50.32	0
Vzecia	37	56.31	10
Setienſis	37	45.31	30
Laſiee	37	10.31	20

Biza-

Bizacina, Byzacium Procopio	37	50.30	45
Targarum	37	15.30	30
Kararus	37	.30	20
Campsa, Capsa omnibus dicitur	37	30.29	45
Putea	37	50.29	10
Caraga	38	10.29	40
Muruis	38	10.30	45
Zugar	38	.30	30

Inter autem duas Syrtes ciuitates hæ:

Chuzis	39	30.30	0
Sumucis	40	20.30	30
Pisinda	41	.31	0
Sabrata	41	15.30	50
Syddenis	41	40.31	10
Azuis	42	45.31	10
Gerisa	43	.30	50
Iscina	43	20.30	30
Ammonis	42	.30	40
Amuncla	42	40.30	10
Muste vicus	42	30.28	40
Butta	42	40.28	30
Tege	42	40.27	30
Durga	43	.26	30
Sicaphæ	43	30 30	0
Vddita	43	20.28	40
Galyba	43	40.29	10
Thagulis	44	15.29	0

Insulæ verò adiacent Aphricæ iuxta continentem hæ:

Hydras insula	28	.33	0
Calathe insula, Gaulos, & Galata Plin.	31	.33	40
Dracontinus insula	33	15.34	15
Aegymnus insula, Aegymurus Straboni	31	15.33	15
Larunesiæ insulæ duæ	37	.33	30
Lopadusa insula	39	.33	20
Aethusa insula	39	30.33	20
Cercinna insula & ciuitas, alias Ceranna	39	.32	15

Lotophagites insula, in qua ciuitates duæ: Mirmex dicitur Pli. Meninx & Stra.

Gerrapolis	39	15.31	15
* *Mininx ciuitas*	39	30.31	20
Misynus insula	44	40.30	40
Pontia insula	45	20.30	15
Gaia insula	46	.29	40

Pelagiæ verò insulæ Aphricæ hæ sunt:

**Cossira insula & ciuitas*, alias Glosyra, Corsura Strab.	37	20.34	20
Glauconis insula & ciuitas	36	20.38	40

**Melite insula, in qua ciuitas*

Melite	38	45.34	40
Et Chersonesus	38	40.34	45
Et Iunonis templum, Iunora insula	39	.34	40
Et Herculis templum	38	45.43	6

Cyrenes situs. Cap. IV.

Tabula III. Aphricæ

Pantopolis alio nomine dicitur, à quinque eius præclaris vrbibus, Berenicæ, Arsinoe, Ptolemaide, Appollonia, Cyrene.

Cyrenaica prouincia definitur ab Occasu quidem Syrti magna, & Aphrica, iuxta lineam, quæ à Philenis aris versus meridiem est, vsque ad finem. Cuius situs continet

gradus	46	.45	29
vsque ad	47	.25	0

A Septentrionibus Libyco pelago, iuxta littus quod est ab interiore sinu Surtis vsq; ad Darnidem ciuitatem. Cuius descriptio sic se habet:

Post Phylani villam

Automalax præsidium, Automala Straboni	47	15 29	10
Drepanum promont.	47	15.29	25
Maritimæ stationes	47	20.29	40
Diarræa portus	47	15.30	0
Herculis turris	47	20.30	30

Diacher-

Diachersis præsidium 47 20.30 50
Breum promontor. finis Sirtis 47 15.31 10
Borion, Hyporegius, Hypon deinde dictum
Bi orum littus 47 30.31 15

Pentapolis

* *Berenice, quæ & Hesperides* 47 45.31 20
Hesperis primò, Callimacho, & Pli. Barce Strab. & Herodoto.
Lathonis flu. ost. Lethō 48 15.31 20
* *Arsinoe, quæ & Theuchira* 48 40.31 20
* *Ptolemais* 49 6.31 10
Ausigda 49 30.31 30
Aptuchi fanum 49 30.31 40
Phycus promont. & Castellum 50 .31 50
* *Apollonia* 50 10.31 40
Naustathmos portus 50 20.31 40
Erythron locus 50 30.31 30
Chersis villa 50 45.31 20
Zephyrium promont. 51 .31 20
Darnis, Dardanis aliter 51 15.31 15
Ab Ortu verò solis fines habet Marmaricæ partem iuxta extensam lineam à Darnide, versus Meridiem, vsq; ad finem. cuius situs 51 15.25 0
A Meridie deserta Libyæ iuxta lineam extensam, coniungentem duos terminos. Habet autem prouincia montes qui appellantur Herculis Harenæ, quorũ medium gradus habet 48 40.29 0
Et Velpos montes 47 40.29 30
Et Bæcolicum montem 51 .26 30
Et paludes marinas, & eam quæ à Lathone flu. diuertitur, cuius medium continet gradus 47 45.31 10
Lethes dicitur, infernalis flu. poetis celebris, cuius aquæ gustus præteritorum efficit obliuionem.
Et paludem, quæ sub paliuro est, in qua Conchylium 50 30.30 10

Tenent autem prouinciam sub Pentapoli quidem Barcitæ, ab Orientali plaga hortorum Hesperidum, quibus magis etiam ad Orientem Ararauceles. Hortus Hesperidum aurea mala proferens, quæ peruigili dracone interempto Hercules surripuit. *Sub hortis autem Hesperidum sunt Herculis cumuli arenosi. Et qui magis Orientales sunt Asbetæ. Post iuxta Aphricã sub Velpis montibus Macatutæ. Et deinde Laganicorum specus. Magis aũt Orientales ipsis sunt Psylli. Et deinde loca sunt ferarum plena. Et Silphiophegio, nec non Libyæ desertara re*

Ciuitates Mediter. in prouincia hæ sunt.

* *Cyrene*, Batidas Silius nominat Cyrenenses. 50 .31 20
Archsle 50 30.31 20
Cherecla 48 30.31 20
Neapolis 49 .31 20
Artamis vicus 49 45.31 10
Zemythus 49 50.31 30
Barce 49 15.31 45
Rhaga, Aropus postea dicta 49 40.31 0
Celida 50 30.30 40
Hydra 50 50.30 45
Alibaca 49 10.30 10
Thintis 50 .30 15
Cænopolis 50 45.30 20
Phalacra 49 45.30 30
Marabina 48 .30 0
Auritina 49 45.26 30
Acabis 50 30.29 40
Maranthis vicus 47 30.29 40
Andan oppidum, aliter Agaua 47 45.29 0
Echinus pagus 49 30.28 40
Philonis vicus 51 .28 40
Arimantis oppidum 51 .28 56

Insulæ autem penes regionem sunt:

Myrmex insula 48 40.31 50
Læa seu Veneris insula 50 10.31 56

Marmaricæ Libyæ, & Aegypti totius circumscriptio.

Cap. V.

Tabula III. Aphricæ.

MArmarica cum Aegypto terminatur ab Occasu Cyrenaica, iuxta lineam, quæ extenditur per Darnidem ciuitatem, & parte interioris Libyæ sub eodem Meridiano, vsque finem, cuius situs 51 15.23 0

A Septentrionibus verò Aegyptiaco pelago iuxta littoris descriptionem hanc

Marmaricæ Nomi: νομὸς præfectura seu prouincia dicitur.

Axylis villa 51 40.31 15
* *Chersonesus magna* 52 .31 40
Phthia portus, Plinius dicitur Straboni 52 10.31 15
Paliurus 52 15.31 15
Batrachus portus, Menelaus appellatus 52 30.31 15
Petræ paruæ portus 52 45.31 15
Antipyrgus, Tetrapyrgia Strab. 53 20.31 15
Scythranius portus 53 30.31 10
Catyonium promont. 53 45 31 15
Ardanis promontorium, Ardanaxes 54 .31 10
Petræ magnæ portus, Hinc ad Cretam 500. milliaria 54 10.31 10

Libyæ Nomi littus

Panormus portus 54 20.31 10
Cathabathmos magnus 54 30.31 15
Aenesisphyra portus, Nesisphira Straboni 55 .31 10
Zygris villa 55 15.31 10
Chetæa villa 55 30.31 10
Zagylis villa 55 45.31 10
Selinus portus 56 .31 30
Trisarchi villa 56 20.31 6
Apis 56 40.31 6
* *Paratonium* 57 .31 10
Hammoniam alij, est ciuitas & portus ingens Strabo.
Pythis extrema 57 10.31 10
Greasgony, seu Vetulæ portus 57 20.31 6
Callij promont. 57 30.31 10
Zigis portus 57 40.31 6
Leuce acte, vel Album littus 57 50.31 10
Leucogeum, Alba acta Straboni.
Hermæa extrema 58 .36 15
Phœnicis portus 58 20.31 10
Antiphra villa 58 40.31 6
Derris extrema 58 50.31 20
Leucaspis portus 59 .31 6
Glaucum promont. 59 10.31 10

Mareoti Nomi littora

Chimo vicus, Cynossema 59 30.31 6
Plinthine, Plintina 59 45.31 6
Chersonesus parua portus 60 .31 6

Totius Aegypti Metropolis

* *Alexandria* 60 30.31 0

Menelai Metropolis

Canobos, Canopus alijs 60 45.31 6

Nili ostia septem

Heracleoticum ostium 60 59.31 6
Naucraticum Pli. Mela Canopicum.
Bolbitinum ostium 61 15.31 6
Sebennyticum ostium 61 30.31 6
Pineptimi pseudostomũ 61 45.31 6
Diolcos pseudostomum 62 10.31 10
Pathmeticum ostium, Phatnicum Straboni 62 30.31 10
Mendesium ostium 62 35.31 10
Taniticum ostium, Tanicum Plinio, & Strab. 63 .31 15
Pelusiacum ostium 63 15.31 15
Pelusium ciuitas 63 20.31 10
Gerrũ terminus, Gerra 63 30.31 20

Casiotidis

Casium 63 45.31 15

Casius

Casius est mons, vbi Iouis Gasij templum, & Pompei sepulchrum.

Eruptio Sirbonidis paludis 63 56.31 10

Ostracine, Stragioni vulgo 64 15.31 50

Rhinocorura 64 40.31 50

Anthedon 64 50.31 40

Ab Oriente terminatur parte Iudææ, quæ est ab Anthedone ciuitate vsq; finem, cuius situs 64 15.30 40

Et inde Arabia Petræa vsque ad Heroum vrbem interioris patris sinus Arabici, cuius situs 63 30.29 50

Heroopolis & Aemon Stephano, in Biblijs dicitur terra Hiessen, Israelitarum mansio.

Et parte Arabici sinus iuxta littoris description. hanc. Post interiorem sinum præfatum, qui gr. habet 63 30.19 50

Arsinoe, Cleopatrida post dicta 63 20.29 10

Clysma præsidium 63 20.28 50

Drepanum promont. 64 .27 50

* *Misormus* 64 30.29 15

Philoteras portus 64 15.26 45

Philoteris Pomponio, Aenum Plin. & est ciuitas in eo portu celebris.

Aias mons 64 20.26 30

Leucos, hoc est, Albus portus 64 30.26 0

Acabe mons 64 30.25 45

Nechesia 64 30.25 30

Smaragdus mons 64 50.25 0

Lepte extrema 64 40.24 40

* *Berenicæ* 64 6.23 50

Pentadactylum mons 64 45.23 30

Bazium promontorium 65 .23 0

A Meridie autem definitur linea inde extensa vsq; ad præfatum finem in Libya interiori, cui linea adiacet Aethiopia, quæ est post Aegyptum: Montes autem in prouincia insignes sunt Bascisæ,

Quorum medium 52 20.30 0

Et Anagombri montes 54 .27 30

Et Asiphus mons 55 .30 30

Et Aspis mons 57 30.30 40

Et Ogdamus mons 58 .29 30

Et Tinodes mons 58 30.26 40

Et Azar mons, cuius fin. 51 30.23 30

& 53 .23 30

Et Libyci montes ab occidentali plaga Nili amnis, quorum fines 61 29.

& 60 30.23 30

Paludes autem hæ sunt

Cleartis palus 52 .26 20

Et Lacci palus 55 30.26 40

Et Lycomedis palus 57 .24 0

Et Solis fons 58 15.28 0

Et Maria palus, Arapotes, Mareotis 60 15.30 50

Et Mœridis lacus, Muridem & Myridem diuersis appellari Hermolaus notat 60 20.29 20

Et Sirbonis palus 64 15.31 0

Tenent autem plagam maximè Septentrionalem Marmaricæ Nomi Libiarchæ, & Aniritæ, & Bassachitæ. Sub quibus Apotonitæ.

Postea, qui etiam ijs Australiores sunt, Augilæ, quorum situs 52 30.28 0

Augilarum fœminæ, nocte qua nubunt omnium coitu prostituuntur, exinde pudicitiam maximè seruantes: autor Herodotus, Mela. & Solinus.

Post quos Nasamones, & Bacatæ. Postea Auchisæ, & Tapanitæ. Post quos Sentites & Obilæ. Postea Aezari.

Libyæ aūt Nomi, quæ supra mare sunt, colunt, Zygritæ, Catthani, & Zyges, Meridionalia verò Buzes, & Ogdæmi. Post quos Adyrmachitæ. Postea Hammoniaca regio, cuius situs 55 30.28 0

Post Anagombri. Post Iobamchi & Ruaditæ. Marioti verò pars, quæ mari imminet Tenia dicitur. In eriora aūt tenent Goniatæ & Prosoditæ st quos Scythiaca regio, cuius situs 60 40.30 10

Et post Mastitæ. His etiam Australiora incolunt Nitriotæ, & Oasitæ,

quorum situs 59 30.29 30

Post quos Libyægyptij

Iuxta autem totum Australe latus Marmaricæ & Libyæ pertingit Diammos & Abrochos regio: διαμμος καὶ ἄβροχος, id est, arenosa & sine pluuia. *Vniuersum verò littorale latus iuxta Arabicum sinum tenent Arabes Aegyptij. Ichtiophagi, in quib. dorsa montiū sunt*

Troigi lapidis montis, Exielesæ petræ Strab.	62	40.29	15
Et Alabastreni montis	63	.28	0
Et Porphiriti montis	63	.26	40
Et nigri lapidis	63	.24	20
Et Basaniti lapidis	64	.23	30

In Marmarica opp. Mediterr. hæc sunt,

Leucoe	51	21.31	0
Bonchyris	52	20.33	0
Leucæ vel Albæ camini	53	10.30	50
Menelaus	53	40.31	0
Gaphara	54	.30	20
Masuchis, Mansuchis	53	30.30	40
Masadalis	51	20.30	30
Abathuba	51	30.30	0
Lucæ vel Albæ Napæ, id est, saltus, syluosa vallis	52	30.30	15
Tacaphoris	53	50.30	10
Dioscoron	53	30.28	50
Migo	53	30.28	30
Saragina	53	15.28	0
Alo	53	15.28	30
Mazacila	54	20.26	30
Billa	54	30.25	40

Et in Augilis, & in Nasamonibus

Augela & Auasis regio hac etiam ætate dicta, via publica de Mauritania ad Aegyptum.

Augila	52	30.28	0
Et magri locus	54	20.27	50

Libyæ autem Nomi & vici hi sunt,

Tachorsa	54	30.30	50
Azicis	55	.31	0
Nemesium	55	30.30	50
Tisarchi	55	50.30	50
Philonis	55	50.30	30
Suphanis	56	30.30	50
Bibliaphorium	56	20.30	40
Scope	56	40.30	30
Callij	57	.30	50
Laodamantinum	57	30.31	0
Catabathmus paruus	58	.30	50
Pedonia	58	20.31	0
Pnigeus	58	30.30	30
Glaucum	59	.30	50
Tuccitora	55	10.30	15
Thanuthis	55	40.29	45
Pednopum	57	15.29	40
Climax	57	40.30	10
Siropum	56	20.28	45
Mareotis	58	.28	20

Et in Hammoniaca

Auasis, Amonensis Plin. vbi Ammonis Iouis oraculum.

Alexandri castra	56	30.28	10
Et Hammorum ciuitas	55	30.28	0

Mareoti autem Nomi, ciuitates, & villæ

Monocaminum	59	10.30	30
Halmyræ, Salinæ, siue terra salsugine sterilis	59	40.30	50
Taposiris	59	50.30	15
Cobij	59	10.30	20
Antiphili	59	30.30	20
Ierax	59	40.30	40
Phamotis	60	.30	40
Palæmariæ vicus	60	.30	10

Et in Scythiaca regione

Scyathis	60	40.30	20

Et circa Mœridis paludem

Banchis	60	30.29	40
Dionysias	60	30.29	0

Et in Oasitis, Ocassitas alij vocant

Oasis parua	60	15.28	45
* *Oasis magna*	59	30.26	56

Ipsa autem Nilus, & Nomi, quæ circa ipsum sunt, præterea insigniores ciuitates sic se habent:

Magnum

Magnum delta vocatur id, iuxta quod diuertitur fluuius dictus Agathosdæmon, hoc est, bonus genius, qui per ostium Heracleoticum defluit in amnem appellatum Bubasticum, qui effluit per ostium Pelusiacum. Situs autem est diuertigij ad Deltam 26 .30 0

Vocatur & paruum Delta id, iuxta quod scinditur Bubasticus fluuius, in amnem Busiriticum, qui excurrit per Phatmeticum ostium. Habet autem paruum Delta situm 62 40.30 20

Vocatur & tertium Delta inter prædicta fermè id, iuxta quod scinditur Bubasticus ad fluuium per Thribeum oppidum excurrentem, & per Pineptimi ostium egredientem, cuius & ipsius tertij Delta situs est 62 15.30 6

Iuxta autē magnum Delta diuertitur ab Agathodæmone fluuio ad Septentriones: prior quidem, qui vocatur Phermuthiacus, aliter Thermuthiacus, *qui fluit per ostium Sebenniticum, eiusq; diuertigium gr. habet* 61 30.30 15

Deinde secundus amnis Taly nomine, qui exit per ostium Bolbitinum, & ipsius Taly fluuij diuertigium. Tala flu. alijs dicitur *gradus habet* 61 .30 50

Vnde & Bubasticus fluuius, & qui deinceps est, per æquadistantem quodammodo maritimæ posituræ coniugunt & Phermuthiacum, & Athribiticum, & Busiriticum, & Bubasticum amnes, è quibus illi quidem in mare, per adiacentes paludes lacusq; exeunt, iuxta reliqua ostia.

Alij ferò præfatis amnibus magnis immiscentur. Vocatur autem communi vocabulo regio, quæ circa hos est fluuios, inferior, cuius Nomi & Metropoles sunt.

Ab Occasu magni fluuij, cùm à mari incipimus, prouinciæ Alexandrinorum Nomus & Metropolis.

Mercurij ciuitas parua 61 .30 50

Andropolites Nomus & Metropolis

Andron, hoc est virorum ciuitas 61 20.30 20

Latopolites Nomus & Metropolis

Latona ciuitas Mediterranea 61 30.20 6

Inter autē magnū fluuium & Taly fluuium ab Ortu eiusdem magni fluuij

Metelites Nomus & Metropolis, Metelis: Meletis Plinio 61 .31 0

Inter verò magnum fluuium & Phermuthiacum amnem ciuitates hæ sunt,

Phthenoti Nomos & Metropolis

Butos 61 30.30 45

Cabasites Nomus & Metropolis

Cabasa 61 30.30 40

Saites Nomus & Metropolis

Sais, Mineruæ olim cultrix 61 30.30 50

Et apud magnum fluuium ab Occasu

Naucratis ciuitas 61 15.30 30

Prosopites Nomus & Metropolis

Ab Ortu solis iuxta magnum fluuium

Nicij, Niciæ vicus Straboni 61 30.30 20

Inter Phermuthiacum & Athribiticum amnes

Sebennites inferior locus & Metropolis ipsorum

Pachnamunis 61 40.31 0

Xoites Nomus & Metropolis

Xois 61 40.30 45

Phthembuthi Nomus & Metropolis Templum vocat Plinius

Taua 61 40.30 36

Inter Athribiticum & Busiriticum amnes

Onuphites Nomus & Metropolis

Onuphis 62 6.30 40

Athribites Nomus & Metropolis

Athribis 62 .30 30

Mendesius Nomus & Metropolis

Thmuis, Pan & Hircus ab his colebatur 62 20.30 50

Sebennytes superior locus & Metropolis

Sebennitus 62 20.30 20

Bursirites Nomus & Metropolis

Busiris 62 30.30 15

Leontopolites Nomus & Metropolis

Leonum ciuitas, Leonton, Leontopolis 62 15.30 36

Inter Busiriticum autem & Bubasticum amnes Neut Nomus & Metropolis.

Panephysis 62 40.31 6

Aegypti sinus

Tanites Nomus & Metropolis

Tanis 62 45.30 50

Hic fuit prima Israelitarum captiuitas, à qua per mare rubrum duce Mose sunt erepti: Taphnis & Taphium dicitur: sita erat in terra Hiessen, sed nunc destructa est, vt tradit Brocardus monachus.

Pharbaites Nomus & Metropolis

Pharbethus 62 45.30 30

Ab Orientali parte Bubastici fluuij Sethroites Nomus & Metropolis

Herculis parua vrbs 63 20.31 0

Arabia Nomus & Metropolis

Phacusa 63 10.30 50

Bubastices Nomus & Metropolis

Bubastus 63 6.30 40

Heliopelites Nomos & Metropolis

Onij, aliter Elij 62 30.30 10

Ramesses, vbi Iudæi ab accolis bouis latriam didicerunt, vbi Christus cùm parentibus exul fuit.

Et in finibus Arabiæ & Aphroditi ciuitates

Babylon 62 15.30 0

Heliopolis 62 30.29 50

Heroum ciuitas 63 10.39 50

Per hanc & Babylonem ciuitatem amnis Traian. fluit. Quæ aūt magno Delta & inferiori regioni Australiora sunt Heptanomi vocantur. Et est primus Nomus Memphites & Metropolis ab Occasu fluuij

* *Memphis* 61 50.29 50

Similiter ab Occasu flu. Mediterranea ciuitas

Acathorum, aliter Acanthon 61 40.29 40

Postea iuxta eam partem, qua scinditur fluuius insulā faciens Heracleopolitem Nomum & insula

Nili ciuit. mediterran. 62 .26 0

Et Metropolis apud Occidentalem partem fluuij

Herculis ciuitas magna 61 50.29 10

Ab Occasu verò insulæ

Arsinoites Nomus & Metropolis

Mediterranea Arsinoe, Crocodilorum ciuitas, quod ibi maximè colerentur 61 40.29 30

Et portus Ptolemaïs 61 40.29 20

Ab Orientale parte insula

Aphroditopolites Nomus & Metropolis

Eiusdem nominis Aphroditopolis, Veneris ciuitas 62 15.29 40

Postea similiter ab Orientali parte insulæ

Angyrorum ciuitas 62 20.29 20

Conueniunt autem fluuij, qui insulam faciunt iuxta situm 62 .28 45

Coniungitur autem fluuio ab Occasu Nomus Oxyrynchites & Metropolis mediterranea

Oxyrynchos, Oxyrynchus piscis ibi colebatur 61 40.28 50

Postea similiter Nomus Cynopolites & Metropolis ab Occasu fluuij.

Co, Ibis ciuitas 61 50.28 40

Cui opponitur in insula

Cynon, vel Canum ciuitas, Cynospolis 62 10.28 30

Et deinde ab Orientali parte fluuij

Acoris 62 .28 30

Et Mediterranea

Alabastrorum ciuitas 62 30.28 20

Postea Hermopolites Nomus & Metropolis ab Occasu flu. mediterranea

Hermetis vel Mercurij ciuitas magna, Hermopolis 61 40.28 26

Et

Et ab Occasu flu. adiacens
custodia 61 50.28 15
Ab Orientali autem parte fluuij Nomos Antinoetes, & in ipso metropolis
Antinoi ciuitas 62 6.28 10
Cui Nomi ascribuntur Asita duæ.
Quæ autem adhuc Australiora Heptanomis sunt, vocantur Thebais. Et loca superiora.
Sunt & hîc ab Occasu quidem fluuij Lycopolites Nomus, & Metropolis Mediterranea.
Luporum ciuitas 61 45.28 0
Hypselites Nomus, & Metropolis
Hypsele 62 .27 50
Aphroditopolites Nomus & Metropolis Mediterranea
Crocodilorum ciuitas 61 20.27 20
Thinites Nomus & Metropolis
* *Ptolemais Hermij* 61 50.27 10
Postea ciuitas Mediterranea ab Occasu fluuij
Abydus, Memnonis regia olim 61 20.26 50
Diospolites Nomus & Metropolis superiorum locorum.
Dios, hoc est Iouis ciuitas parua 61 50.26 40
Tentyrites Nomus & Metropolis
Crocodilorum inimici, quos tamen reliqui Aegyptij venerantur.
Tentyra 61 50.26 10
Et vicus Mediterraneus
Pampanis 61 30.25 45
Postea Memnon & Mediterraneus vicus
Tathyris 61 20.25 30
Hermonthites Nomus & Metropolis
Hermonthis 61 50.25 20
Et deinde Latorum ciuitas, Latopolis 61 45.25 0
Apollinis ciuit. magna 61 50.24 40
Postea vicus Mediterraneus
Phthontis 61 40.24 20
Et insula Elephantina 61 30.23 56

Ab Orientali autem parte fluuij Antæopolites Nomus & Metropolis
Antæi Mediterranea 62 20.27 40
Et deinde Passalus, Pessa Antonino 62 10.23 30
Panopolites Nomus & Metropolis
Panorum ciuitas, Panopolis 62 .27 20
Postea Lepidotorum ciuitas 62 .26 50
Postea Chenoboscia 62 .26 30
Postea noua ciuitas 62 10.26 20
Coptites Nomus & Metropolis Mediterranea.
Coptos ciuitas, Emporium Aegypti, & Aethiopiæ 62 30.26 0
Postea Apollinis ciuitas parua 62 30.25 50
Thebarum Nomus & Metropolis
Thebæ, centum portarum vrbs Homero & Iuuenali Hebræis Onfi ue Onem, alijs Diospolis. Diodorus Solis vrbem ab Aegyptijs appellari tradit, Busiris à conditore prius nominata.
* *Dios vel Iouis ciuitas magna* 62 .25 30
Postea Tuphium 62 .25 20
Postea Chnubis 62 .25 0
Postea Elithya, hoc est
Lucinæ ciuitas 62 6.24 45
Postea Toi Mediter. 62 15.24 20
Postea Ombi 62 .24 6
* *Postea Syene*, Seueneh Hebraicæ, Asna quod significat illustre 62 .23 50
Postea Dodecascheni, à cuius Orientali parte sunt Arabes dicti Adæi, in quibus ab Orientali parte fluuij, post Cataractam paruam. cuius situs 61 50.23 45
Hiera, hoc est, Sacra Sycaminus 61 45.23 40
Cãdace regina, inquit Strabo, his locis vsq; Meroen imperauit, cuius

Eunuchus Hierosolymã veniens. à Philippo est baptizatus Act.8.

Phila	61	20.23	30
Metacompso, Tacompson Plin.	61	40.28	6
Contra hanc ab Occasu fluuij Pselcis	61	10.23	6

Insula autem Libya & Aegypto adiacentes in Aegyptio pelago

Aedonis insula	52	40.31	50
Tindarij scopuli tres	55	50.31	30
Aenesippa insula, Enisispia Strab.	56	30.31	36
Phocusa insula dua	56	50.31	30
Pedonia insula, Sidonia Straboni	58	30.31	30
Didima insula dua	60	.31	30
Pharos insula	60	20.31	20

In Arabico sinu insula ha,

Saspirene insula	64	50.28	0
Aphrodites insula, hoc est, Veneris, Aprodisia, quæ & Colias	65	15.25	0
Agathonis insula	65	15.23	20

Interioris Libyæ situs.

Cap. VI.

Tabula IV. Aphricæ.

Africa tota Græcis dicta est Libya, inquit Plinius, cuius hæc interior dicitur.

Libya interior definitur à septentrionibus duabus Mauritanijs, & Aphrica, atq; Cyrenaica, iuxta expositas ipsarum meridionales lineas.

Ab Ortu verò solis parte Marmaricij iuxta Meridianum Dardanea ciuitatis, vsque expositum Marmarica finem, ac etiam Aethiopia, quæ sub Aegyptio est, ex eodẽ Meridiano vsq; ad finem, cuius situs 51 15.3 10

A Meridie autem interiori Aethiopia, in qua Agisimba est regio, iuxta lineam, quæ est à prædicto fine, vsq; ad eum, qui est secundùm Hesperium, & magnum sinum nuncupatum exterioris pelagi secessum, cuius situs 14 15.5 0

Ab Occasu terminatur Occidentali Oceano à præfato sinu vsq; Tingitanes Mauritaniæ finem, cuius littora sic se habẽt cum parte Tingitanica Mauritaniæ, cuius situs sic se habet

Subi flu. ostia	9	.25	0
Salathi flu. ostia	9	20.22	0
Salathos ciuitas	9	40.22	0
Chusari flu. ostia, Cosenum Plinio	10	.21	40
Gannaria extrema	9	30.20	30
Ophiodi flu. ostia	10	.20	0
Bagaci ciuitas	11	.19	
Nuij flu. ostia	10	.18	20
Soluentia extrema	9	30.17	30
Massæ flu. ostia	10	30.16	30
Iarzitha ciuitas	10	.15	30
Daradi flu. ostia	10	.15	0
Magnus portus	10	.14	0
Babiba ciuitas	10	30.13	0
Arsinarium promont.	8	.12	0
Ryssadium promont.	8	30.11	30

Postea in sinu Hesperio

Stachiris flu. ostia	9	30.11	0
Perphosius portus	11	.10	30
Gatharum promont.	12	30.9	20
Niy flu. ostia	13	39.9	0
Hesperi Ceras, seu Cornu extrema	13	.8	0
Maßitholi flu. ostia	14	.6	40
Hyppodromus Aethiopia	14	.5	15

Montes autẽ in hac Libya insignes sunt, Mandrus mons, à quo fluuut, qui à Salatho flu. vsque Massam amnem excurrunt, cuius montis medium continet 14. .19 0

Et qui appellatur Sagapola mons, à quo

Subos

Subos amnis fluit, cuius medium continet 13 .22 0

Et Ryssadius mons, à quo fluit Stachir flu. faciens iuxta ipsum Cloniam paludem, cuius medium continet partes 17 .11 0

Et mons qui Deorum Currus appellatur. Ex quo Maßitholus fluuius excurrit 19 .5 0

Et Caphas mons, ex quo Daradus fluuius labitur, Cuius medium continet gradus 17 .10 0

Et mons, qui vocatur Vsargala, à quo defluit Bagradas amnis, cuius medium 33 .20 20

Hic per Aphricam delatus in mari exit, iuxta situm 34 .32 40

Et mons Girgiris, à quo Cyniphus fluuius labitur, originem habens iuxta duos situs 40. 21 & 45 21

Adunatio autem duorum situum 42 .25 0

Et mons, qui dicitur Thala, cuius medium continet 38 .10 0

Et Garamantica vallis mons 50 .10 0

Et Arualtes mons 33 .3 0

Et Arangas mons 47 30.1 30

In Mediterranea verò fluunt amnes maximi, nempe Gir, coniungens Vsargalem montem, & vallem Garamanticam, à quo diuertens amnis continet secundùm situm 42 [.16 0

Qui paludes facit Chelonidas, quarum medium 49 .20 0

Et qui deficit, & vt aiunt terra absorptus alium educit flu. Cuius terminus Occidentalis habet gr. 46 .16 0

Orientalis autem pars fluuij Nubam paludem fuit, cuius situs 50 .15 0

Et Niger fluuius iungens & ipso Mandrũ & Thala montes. Facit aũt & hic Nigridem paludem, cuius situs 15 .18 0

Et ad Septentriones diuertigia bina constituit, ad Sagapola scilicet & Vsargala montes. Ad Ortum autem diuertigium vnum supra paludem Libyem, cuius situs 35 .16 30

Ad meridiem aũt diuertigium vnum supra Daradon flu. iuxta duos situs 21. 17 & 21 13 30

Subiacet autem Mauritanijs Getulia,
Getulos Athenodorus Gartheas appellat.

Aphrica verò & Cyrenaica, deserta Libya, Maximè verò gentes Libyam incolunt Garamantes, nempè qui protenduntur à Bagrada fluuij fontibus vsq; ad Nubam paludem.

Garamantes incertè & permixtim vxoribus vtuntur. Plinius. Pomp. Mela & Solinus.

Et MelanoGetuli, qui tenent quaecunq; interiacent inter Sagapolam montem & Vsargala.

Praeterea Pyrrhaeorum Aethiopum genus, qui magis ad Austrum tendunt, quàm Gir fluuius. Et Nigritarum Aethiopum gens, qui magis Septentrionales sunt Nigrite amne.

Et Daradorum populi, qui tenent, quae supra mare sunt eiusdem fluuij nomine.

Et Perorsorum genus, qui procul à mari magis Orientales sunt, quàm mons, qui Deorum currus appellatur.

Et Odrangidorum Aethiopum, qui tenent quicquid iacet inter Capham & Thala montes.

Et Mimacorum, qui sub ipso Thala monte sunt. Et Nuborum, qui tenent Occidẽtalia vallis Garamanticae montis : Nube dicuntur Straboni. *Et Derbicorum, qui magis ad Occasum vergũt, quàm Aranga mons.*

Minores deinde gentes tenent quae supra mare sunt post Getuliã Autolatae, Autololes Plin. *& Siranga, & Mausoli, vsq; ad Mandrum montem. Postea ad*

eundem

eundem & Rabij, & Malcoæ, & mandori, vsq; Daradas. Post quos Sophucæi. Et sub Ryssadio monte Leucæthiopes. Inter quos & Perorsos Pyrrhus extenditur campus. Postea Sagapola monte magis Septentrionales sunt Phorusij. Vsargala verò monte magis Septentrionales sunt Natembes. Girgiri aũt monte Linxamate, & Samamycij. Et inter Mandrũ montem, & Sagapola, Salathi, & Daphnitæ, & Zamacij, & Aronicæ, & Ceciani, vsq; Nigrites Aethiopes sunt. Sub Vsargala verò monte Suburpores, Sub Girgiri verò monte quasi ad Garamãtes Mancoi, & Dauchisæ, & Calitæ, vsq; ad Nuba paludẽ. Postea Daradis magis Orientales sunt Machurebi. Sophucæis aũt Soluẽtij. Iis Anticoli sunt & Phaurusij, Pharusos Plin. *& Churitæ, & Stachiræ, vsq; ad Caphã montem. Inter quem montem & Deorum currũ tenẽt Orphes. Sub quibus Tarualtæ, & Matites, & Africerones,* qui & Gamphasantes, *gens magna. Rursus Odrangidis Australiores sunt Achamæ. Et Mimacibus Gongalæ. Post quos Nanosbes. Postea Nabathræ vsq; Arualtum mõtem. Inter aũt Libyæ paludẽ, & Thalo montẽ sunt Alitambi, & Maurali. Inter hos verò & Nubas Armiæ, & Thalæ, ac Dolopes, & Astacuri, vsq; vallem mõtis. Et magis Septentrionales sunt, quàm Arãga mons Aroncæ. Orientaliores verò Asaracæ. Inter Derbicos autem & Arualtam montem sunt Dermones. Et sub Africerionibus, quasi ad Libonotum, sunt Agangina Aethiopes. Quibus Orientaliores sunt sub ipso Arualta monte vsq; Arangam mõtem Xylinces Aethiopes. Post quos Alchalinces Aethiopes.*

Ciuitates in regione nominantur iuxta littus hæ,

* *Autolala*	10	.23	50
Tuilah	11 30	.21	40
Vagana	12 30	.20	15
Magura	12 30	.15	0
Vbrix	14 20	.13	20
* *Iarzitha*	16 20	.12	15

Super Nigrem autem fluuium dißitæ ciuitates hæ,

Talubath	18 40	.22	40
Malachath	20 20	.20	15
Tucaba	18	.19	30
Bintha	20 15	.21	0

Et sub fluuio ciuitates hæ,

Anigath	20 30	.14	0

Apud ipsum fluuium à parte eius Septentrionali,

Peside	19	.18	0
Thige	21	.17	30
Cuphe	23 15	.18	0
Nigira Metropolis	25 40	.17	40
Vellegia	28 30	.17	40
Tagama	30	.17	0
Panagra	31	.16	40

A parte Meridionali fluuij,

Thuphæ	26 30	.16	40
Punse	18	.17	0
Saluce	19 30	.17	0
* *Thamondocana*	23	.17	0
Dudum	31	.15	0

Iterum iuxta principium Bagadræ fluuij.

Silice	29	.24	30
Buthuris	31	.24	0
Anygath	33	.24	0
Thabudis	34	.22	0
Sincathorium	34	.23	0
Capsa	34	.21	30

Circa originem Cinyphis fluuij

Gelanus	40	.24	30
Vanius	41	.22	40
Saba	43	.23	0
Bouta	39	.21	30
Bedirum	41	.21	40
* *Garamæ Metropolis*	43	.21	30

Debris Hermolao apud Plin. & Solinum, vbi fons die frigens, nocte feruens.

Tume-

Tumelitha 41 .19 0

Sub Gira fluuio

* *Gira Metropolis* 36 .18 0

Et apud ipsum à Septentrione

Thycimath 38 .19 40
Geua 39 .19 0
Badiath 40 .17 0
Ischeri 41 30.16 30
Tucrumuda 41 30.15 30
Thuspa 43 .17 40
Artagira 44 .18 0
Rubune 46 .19 0
Lynxama 48 30.20 40

Insulæ autem Libyæ adiacent in Oceano Occidentali

Cerne insula 5 .25 40
Iunonis, quæ Autolaa insula 8 .23 50

Et fortunatæ insulæ sex numero,

Aprositus, vel inaccessibilis insula 1 .16 0
Hera, hoc est, Iunonis insula 1 .15 15
Pluitana insula 1 .14 15
Casperia insula 1 .12 30
Cauaria insula 1 .11 0
Pinturia insula 1 .10 30

Aethiopiæ Aegypti situs.

Cap. VII.

Tabula IV. Aphricæ.

AEthiopia quæ sub Aegypto est, definitur à Septentrionibus exposito latere Libyæ ac Aegypti.

Ab Occasu parte interioris Libyæ, iuxta lineam expositam per meridianum Darnis, vsq; Australem Libyæ finem, qui est 51 15. & *Australior est* 3 10

A Meridie linea, quæ extenditur à fine huius, iuxta reliquam interiorem Aethiopiam, vsque ad Raptum promont. cuius situs 73 50. & *Australior* 8 26

Ab Ortu verò Solis reliqua Arabici sinus parte, & deinde mari Rubro, ac Barbarico pelago, quod vsque Raptum pertingit promont. iuxta descriptionem littoralem hanc:

Post Bazium promontor. quod dictum est

Prionotus mons 65 .22 30
Chersonesus 65 .22 0
Mnemium promont. 65 10.21 30
Isius mons 65 20.21 30
Bathus, vel profundus portus 65 .21 0
Dioscorum portus, vel Castoris & Pollucis 65 .21 0
Dimetris, hoc est, Cereris Scopias promontoria 65 20.20 15
Aspis promontoria 65 30.19 45
Diogenis promont. 65 40.19 40
Satyrorum mont 65 40.19 0
Monodactilus mons, Pentedactylos Plinio 65 30.18 30
Gaurus mons 65 30.18 0
Theon Soterum, hoc est, Deorum salutarium portus 65 30.17 30
Euangeliorum, id est, bonorum nunciorum portus 65 45.17 0
* *Ptolemaii ferrarum,* Epitherias Plinio 66 .16 26
Sabastricum os, Sabaiticum Straboni 65 .15 0
Ara amoris promont. 67 .15 0
Magnum littus 66 .15 10
Colobon terminus promontorium 68 .13 40

Et in Adulico sinu

Sabath ciuitas 68 20.12 30
Montuosus Chersonesus 68 .12 20
* *Adulis.* Adulitō Pli. 67 .11 40
Croni vel Saturni promontorium 18 .11 20

An-

Antiochi Silen	72	.10	15
Mandaith vicus	73	45.10	20
Arsinoe	73	45.10	40

Post angusta in mari Rubro

* *Dire ciuitas*	74	30.11	0

Postea in Aualita sinu

Aualites Emporium	74	.8	26
Malao Emporium	78	.6	30
Mondi Emporium	78	15.6	50
* *Mosilon promont. & Emporium*, Mosſilicus Plinio	79	.9	0
Cobe Emporium	80	.8	0
Elephas mons	81	.7	30
Acana Emporium	82	.7	0
* *Aromata promont. & Emporium*	83	.6	0

In Barbarico sinu

Azaniam hic promontorium Hiſpalium dictum meminit Plinius, & Ptolemæus ipſe ſupra lib. 1. ca. 17.

Pano vicus	82	.5	0
Opone Emporium	81	.4	15
Zingis extrema	81	.3	30
Phalangis mons	80	.3	20
Apocopa	79	.3	0
Noti cornu promont.	79	*. Australis. hoc* 1	0
Paruum littus	78	*.est vltra Aequinoctialem*	1
Magnum littus	76	.2	0
Eſſina Emporium	73	50.3	30
Serapionis portus & promontorium	47.	*Australis* 3	0
Tonice, Emporium	72	*. Australis* .4	15
Rapti flu. oſtia	72	*. Australis* .7	0
Rapta Metropolis Barbariæ parum à mari diſtans	71	*. Australis* 7	0
Raptum promont.	73	50. *Australis* 8	31

Reliquum verò Nili, post maiorem cataractam deſcribitur per vicos es attinentes, quorum ſitus ita ſe habet:

Post Pſelcin & magnam Cataractem, cuius ſitus habet gradus 60 30.22 30

Ab Occidentali parte fluuij vici hi poſiti ſunt,

Taſitia	60	30.22	0
Boum	62	.21	20
Autoba	61	30.21	36
Phthur, Phthuris Pl.	61	15.21	20
Piſtre	61	.20	40
Ptemythis	61	.20	15
Abuncis, Aboccis pl.	59	30.20	0
Cambyſi Erarium	59	.18	0
Erchoas	59	30.18	0
Satachtha	60	30.18	0
Mori	61	30.18	40
Nacis	62	.19	30
Thathis	61	.17	0

Ab Orientali parte fluuij vici hi ſunt,

Pnups	62	.22	10
Berithis	62	.21	30
Gerbo	62	.21	0
Patata	61	40.20	30
Ponteris	61	10.20	0
Premis parua	60	.19	30
Arbis	60	30.18	30
* *Napata*	63	.20	15

Candaces regiam fuiſſe inquit Strab.

Sacolæ	63	.19	30
Sandace	63	.18	30
Orbadari	62	40.18	0
Premis magna, Primin vocat Plin.	62	.17	0

Meroe inſulæ ſitus.

Cap. VIII.

Tabula IV. Aphricæ.

Hinc Inſula efficitur Meroe regio, à Nilo fluuio, ab Occaſu affluente, & ab Aſtabora flu. qui à parte eſt Orientali.

In

In ea ciuitates hæ ſunt,

* *Moroe*	61	30.16	26
Sacholche	61	40.15	15
Eſer	61	40.13	30
Darorum vicus	62	.12	30
Poſtea coniunctio Nili & Aſtapodis amnis	61	.12	0

Aſtaboram & Aſtapum Mela, Plinius & Solinus ipſummet Nilum eſſe dicunt, qui duobus his brachijs Meroen intercludit

Poſtea coniunctio Aſtaboræ fluuij, & Aſtapodis	62	30.11	30
Poſtea vbi Nilus vnus efficitur à fluentibus amnibus ex duabus paludibus ſuperiacentibus	60.	*Septentr.*	2.
Paludum autem ea, quæ maximè Occidentalis	57.	*Auſtralis*	6
Quæ verò Orientalior eſt	65.	*Auſtralis*	7
Coloe palus, ex qua Aſtapus fluit	69.	*AEquinoctial.*	

Et procul à fluminibus Mediterraneæ ciuitates ſunt

Auxume in qua regia	56	30.11	0

Hinc Candaces reginæ Eunuchus à Philippo baptizatus. Actor. 8.

Et Coloe ciuitas, Tolen Plin.	62.	*Sep.* 4	15
Et Maſte ciuitas	65.	*Auſt.* 4	15

Montes autem nominantur in regione ab Occaſu Nili adiacentes per totum Nilum, qui cõmuniter dicũtur Aethiopici montes, quorum ſitus 55 .23

& 55. *Auſtralis* 8

Ab Orientali autem parte Nili mons, qui Garbata dicitur, cuius medium habet gradus 69 .6 0

Et Elephas mons	78	.5	30
Iuxta verò paludes & montes, qui Pylæi dicuntur	65.	*AEquinoct.*	
Et maſte mons	68.	*Auſtral.*	5

Appellatur autem vniuerſaliter totum littus, quod eſt iuxta Arabicum, & Aualitem ſinum regio Troglodytica vſque montem Elephantem, in qua & Adulita, & Aualita. Troglodytæ dicũtur, quod in ſubterraneis cauernis ob nimios calores agunt: ἀπὸ τοῦ τρώγλας ὑποδεδυκέναι. Dyoniſius, & Homerus Erembos vocant, Diodor.|Volgios vulgo| appellari tradit. Plinio regio Michoe eſt nuncupata. Humana voce ferè carent, vt ſtridere potius quàm loqui videantur, aluntur que ſerpentibus. *Iuxta eiuſdem nominis Sinus, & Moſyli ſupra eiuſdem nominis promontoriũ & emporiũ. Quæ aũt hinc eſt vſq; ad Rapti promontorij maritima tota vocatur Barbaria. Quæ verò interior eſt, Azania, in qua plurimi ſunt elephãtes. Partem aũt regionis ab Orientale parte fluuij poſt Bacium promontorium, quod gradus habet* 65 .25 30

Tenent Colobi. Poſt quod verſus Meridiem Tabieni, Poſt Syrtibes. Poſt quos Apiri. Poſtea Babyllini, & Rizophagi. Poſt quos Auxumitæ, quorum ſitus 65 11 0

Et Soboridæ. Poſtea Molibæ, & Megabardi, & Nubæ, qui maximè Occidentales ſunt Aualitarum. Megabari Straboni, Adiabaras nominatos ait Plin. *Poſtea ſub Molibis Blemies. Sub quibus Didacæ. Et inter Aſtapodem amnem, & Garbatum montem Pechini. Quibus Occidẽtaliores ſũt Strutophagi Aethiopes, Auſtraliores autem monte ſunt Cathadræ, & Myrrhifera regio, pertingens vſque ad Coloem paludem. Poſt quam Maſtitæ vſque ad Nili paludes. Regionem autem, quæ ab Occaſu eſt huius partis Nili fluuij tenent poſt magnam Cataractam, qui triginta Schœnum incolunt, inter montes Aethiopum & Nilum amnem. Poſt quos ſimiliter verſus Auſtrum Euonymitæ. Poſt media*

Aethiopia, & Sebridæ. Comprehendit autem genera hæc, & Meroen insulam. Post quæ subiacent Gapachi. Sub quibus Ptoemphanes. Sub quibus Duppi. Post quos Elephantophagi Aethiopes. Sub quibus Pesendaræ. Et supra paludes regio est Cinnamifera. Inter Nilum autem & Astapodem fluuium ad Meroen intus Memnones. Et qui Australiores sunt Apei. Reliqua regionis, quæ Occidentaliora sunt Aethiopum montibus, tenent post arenosam & aridam regionem, qui iuxta Phazacam, & Bacalitem. Postea Scynitæ & Trallitæ. Post quos Daradorum est genus. Postea Orypei venatores. Post quos Nygbenitæ Aethiopes. Insulæ autem iuxta Aethiopiam, quæ sub Aegypto est, hæ sunt:

In Arabico quidem sinu,

Astarte insula	66	.22	20
Ara Palladis insula	66	10.21	30
Gypsitis insula, Cytis Plinio	67	.19	40
Gomadeorũ insulæ duæ	67	30.19	0
Myronis insula, Mareu Plinio	67	.18	0
Cathatræ, quæ etiam Chelonitides dicuntur insulæ duæ	68	.17	30
Thrisitides insulæ duæ	68	.17	30
Magorum insula	68	15.16	0
Daphnine insula, Daphnidis Plin.	68	30.15	20
Acanthinæ insula	68	30.15	0
Macaria vel Fortunata insula	68	30.14	0
Orneon vel auiũ insula	69	.14	0
Bacchi & Antibacchi, Bacchias, & Anbacchias Plin.	69	30.13	15
Panis insula	68	20.12	0
Diodori insula	70	.12	30
Isidis insula	70	.11	30

Isidis portum facit Plinius, Strabo Isidis templum.

In sinu autem Aualitæ

Mondi insula	77	.8	30

Post Aromata verò insulæ hæ

Amici insula	85	.4	
Menan insulæ duæ	84	.2	30
Myrsiace insula	85	30.1	0

Ab Oriente harum insularum pelagus Hyppadis vocatur, cui coniungitur ab Ortu solis mare indicum vsque Orientem.

Æthiopiæ Interioris situs

Cap. IX.

Tabula IV. Aphricæ.

QVæ verò huic regioni, & toti Libiæ subiacet Aethiopia, terminatur à Septentrionibus lineis expositis Meridianis dictarum regionum. eis nempe, quæ ex magno sinu exterioris maris vsque ad Raptum educuntur promont. quod gradus habet 73 50. *Australis* 8 26

Præterea à parte Oceani occidentalis iuxta magnum sinum.

Ab Occasu verò & Meridie terminatur terra incognita.

Ab Ortu autem, à Rapto promontorio Barbarico sinu, qui dicitur Asperum mare, propter æstus vsq; ad Prassum promont. Deinde terra incognita Prassum autem promontorium gradus habet 80 *. Australis* .15 0

Huic adiacet ab æstiuo ortu insula nomine Menuthias, cuius positio 85 .12 0

Hunc quidem sinum circumhabitant Aethiopes Antropophagi. A quorum Occidentali parte pertingit Lunæ mons, à quo Nili paludes niues suscipiunt, &

& lunæ montis fines gradus habent	57	*. Australis*
	12 30. & 67	
Australis	12 30	

Supra autem ipsos sunt Rapsij Aethiopes.

Magnum verò sinum, qui ad Occidentalem Oceanum est, tenent Ichthyophagi Aethiopes. Et ex his Meridionalißimi vsq; ad incognitam terram, qui cõmuni vocabulo Hesperij appellantur Aethiopes.

Orientaliores autem sunt Athacæ Aethiopes. Adhuc autem versus Ortum, iuxta totam Libyam, Regio multa Aethiopũ est, in qua Elephantes candidi omnes gignuntur, & Rhinocerotes, & Tigrides. Iuxta autem terram incognitam Regio Aethiopum, quæ latißimè extenditur, vocaturq; Agisymba.

Habet verò regio cum alijs montes multos & magnos, quorum plerique nomine carent, ad incognitam vsque terram. Qui verò ad notitiam peruenêre, hi sunt,

Dauchis mons, cuius medium	15	*. Austr.*	13
Ion mons, cuius medium	10	*. Aust. 8*	26
Ziphæ montis medium	25	*. Aust. 8*	26
Mesche mons, cuius medium	25	*. Aust.*	13
Barditi montis medium	45	*. Aust.*	16

Ab Austro verò habitabilis nostræ vsque ad Polum Australem, vbi nobis incogniti habitant, gradus sunt 73. min. 36. aut integri gradus 74

Quartus Liber explicit.

LIBER QVINTVS HAEC HABET.

Expositionem primarum partium magnæ Asiæ, secundum subiectas prouincias & præfecturas.

Ponti & Bithiniæ

Regionis, quæ propriè Asia dicitur.

Phrygiæ.	*Lyciæ.*
Galaciæ.	*Paphlagoniæ.*
Pamphyliæ.	*Cappadociæ.*
Armeniæ minoris	*Ciliciæ.*
Sarmatiæ Asiaticæ	*Colchidis.*
Iberiæ.	*Albaniæ.*
Armeniæ maioris.	*Cypri insulæ.*
Syriæ curuæ.	*Phœniciæ.*
Palæstinæ, Iudææ.	*Arabiæ petrosæ.*
Mesopotamiæ.	*Arabiæ desertæ.*
Babyloniæ.	

Ponti & Bithyniæ situs.

Cap. I.

Tabula I. Asiæ.

Turchiam maiorem hanc totam primæ tabulæ Chersonesum vocant, quæ & Asia minor: alij Natoliam, siue Anatoliam appellant. Bithyniam primò Bebryciam, deinde Mygdoniam dictam Solinus ait.

Pontus & Bithynia terminatur ab Occasu, ore Ponti & Thracio Bosphoro, & parte Prop ontidis, iuxta descriptionem littoris hanc, Bithyniæ, quod ad os Ponti promontorium est. in quo fanum Dianæ,

Giro hodie	c 56	26.43	6
**Chalcedon*, Procerastis prius Plin. Chalcedonensis synodus	56	6.43	6

Acritas

Acritas promontoria 56 20.42 45
Tararium, aliter Pariū 56 45.42 45
Olbia, Nicæa Plinio 57 .42 40
Astacus, Astacenus sinus Strabo. 57 20.42 30
* *Nicomedia* 57 30.42 30
Posidium promont. 56 30.42 30
Ascanij flu. ostia 57 15.42 15
Ascania palus 57 45.42 0
Dascylium, Dascylos Melæ 56 46.41 56
* *Apamia*, Myrlea Pl. 56 50.41 56
Rhyndaci flu. ostia, Lycus ante vocatus Plin. 56 20.41 45
Fontes fluuij 57 .40 40

A Septentrionibus terminatur parte ponti Euxini, cuius descriptio post os, & Artemidis, hoc est, Dianæ fanum.

Bithiniæ promontoria 56 45.43 20
Artace castellum 57 .43 6
Psillidis flu. ostia, 57 15.43 15
Calpæ flu. ostia 57 40.43 6
Sargarij flu. ostia 58 .42 45
Prima flu. conuersio 58 30.42 0
Secunda flu. conuersio 61 20.42 0
Tertia flu. 58 45.41 0
Fontes fluuij 60 50.40 50
Hyppij flu. ostia 58 40.42 45
Elatæ flu. ostia 58 50.43 0
Diopolis, aliter Diospolis 58 45.43 20
* *Heraclea Ponti* 59 .43 10
Psyllium 59 30.43 30
Tion 59 56.43 30
Parthenij flu. ostia 60 15.43 30
Fontes fluuij 62 30.42 20
Amastris, Sesamus olim Plinio dicta 60 20.43 30
Cromna 60 30.43 36
Cytorum 60 45.43 36

A Meridie terminatur regione, quæ propriè Asia dicitur, & linea producta à Rhyndaco fluuio vsque ad finem, cuius situs 61 .41 15

Ab Ortu Galatia iuxta Paphlagoniam per lineam exeuntem à fine prædicto, hoc est ad Cytorum ciuitatem Ponti 61 .41 15

Montes autem in regione insigniores sunt Orminius mons, cuius medium continet gradus 59 40.42 40
Et Mysiæ Olympus mōs 57 .41 30

Tenent autem littora ab ore vsq; ad Hippium amnem Chalcedonij, quæ verò ab Heraclea sunt ciuitate vsq; Cytorum ciuitatem Mariandini.

Sub monte autem Orminio Caucones.

Et sub Chalcedonijs extenditur Timonitis regio.

Et sub hac Bogdomanis, in qua versus solis Ortum Zygiani.

Ciuitates autem Mediterraneæ hæ sunt:

Libyssa 57 20.42 15
Bityaniæ φρέριον vocat Stephanus, Annibalis interitu notam.
Eribœa 57 30.42 20
Gallica 57 45.42 26
Patauium 57 45.42 0
Prusa iuxta Hippiū flu. 58 30.42 36
Dedacana 59 .42 36
Protomacra 58 45 .42 0
Claudiopolis, quæ & Bithynium 59 20.42 45
Flauiopolis, quæ & Cratia 60 .43 0
Timæa 59 45.42 20
Clita 60 30.43 0
Latania 60 36.42 30
* *Niceæa*, Nicena synod. Ancora prius deinde Antigonea 57 30.41 40
Cæsarea, quæ & Smyrdiana 56 40.41 40
* *Prusa penes Olympum montem* 57 .41 40
Agrilium 57 30.41 40
Dablis 58 40.41 40
Dadastana 59 30.41 45

Iulia

Iuliopolis, Gordo quondam 60 10.42 0
Insula aūt adiacēt regioni Cyaneorū, orientalior, cuius situs 56 30.43 26
Et Thynias, quæ & Daphnusia insula, Apollonia Plinio 57 40.43 20
Et Erithini scopuli insula 58 30.43 15

Situs Regionis, quæ propriè Asia dicitur. Cap. II.

Tabula I. Asiæ.

Regio, *quæ propriè Asia dicitur, terminatur à Septentrionibus Bithynia, iuxta expositam lineam.*

Ab Occasu verò reliqua propontidis parte, & Hellesponto, Aegæoq; pelago ac Icario, Myrtooq;, iuxta descriptionem littoris hanc. Ex Propontide minoris Mysiæ, quæ in Hellesponto est.

**Cycicus* 56 .41 30
Aesipi flu. ostia, Aesapus Straboni 56 10.41 36
Parium, Adrastia Homero 55 45.41 30
Grenij flu. ostia, Granicus cæteris 55 30.41 30
**Lāpsac*, Pytiusa Ho. 55 20.41 26

Hellesponti

Brachium Sancti Georgij, vbi Xerxis pons.

**Abydus* 55 20.41 15
Simoentis flu. ostia 55 20.41 10
Dardanum, Dardania Aeneæ ditio. 55 15.41 6
Scamandri flu. ostia 55 15.41 0
Sigeum promont. 55 15.41 10

In Aegæo autem pelago Phrygiæ minoris, quæ Troas dicitur:

Epictera dicitur, seu Hellespontia: Phrygia.

**Alexandri Troas* 55 26.40 40
Lectum promont. 55 40.40 26
Assum, Apollonia Plinio, Assus Straboni. 56 .40 15
Mysiæ maioris, Aeolis facta Pō. Melæ
Larganum 56 10.40 20
Vetus Scepsis, Palæscepsis 56 15.40 20
**Atādrus*, Edonis Pl. 56 30.40 20
**Adramyttium*, Adramiteos Plin. 56 30.40 0
Poroselene 56 10.39 45
Pitanæ, Pitana, Pitanæi populi Straboni 56 30.39 15
Caici flu. ostia 56 30.39 15
Fontes fluuij 58 .40 30

Aeolidis

Cene promontoria 56 15.39 15
Canæ oppidum Strabo, Pomponius Canna.
Pitane circumfluit Pitanem ciuitatem 56 30.39 15
Elæa Pergamorū naualia 57 .39 6
Myrina (est & Pergami Teuthrania) Sebastopolis 57 15.39 15

Inter Elaam autem & Pitanem ac Atarneam:

Hydra extrema 57 30.39 6
Cuma, Folia noua, Cyme Tacito, Melæ & Plin. 57 20.39 0
Phocæa, Folia vetera 57 15.38 50
Hermi flu. ostia 57 30.38 45
Coniunctio Hermi amnis, & Pactoli fluuij 58 10.39 20
Fontes Hermi flu. 60 .40 0
Fontes Pactoli flu. 59 .39 0

Ionia

**Smyrna* 57 26.38 36
Clazomene 57 .38 36
Argenum promont. 56 30.38 40

Et in Icario pelago

Erythræ 56 40.38 26
Teos 57 10.38 20
Lebedus 57 30.38 30

* *Colophon* Homeri patria 57 40.38 10
Caistri flu. ostia 57 15.37 50
Fontes fluuij 10 15.39 20
Ephesus 57 20.37 40
Trogilium promont. 57 10.37 40
Meandri flu. ostia 57 40.37 20
Coniunctio Lyci flu. cum ipso 60 .38 40
Fontes Mæandri flu. 62 30.39 30
Fontes Lyci flu. 60 .37 15

Caria iuxta Mirtoum pelagus

Pyrra 57 50.37 26
Heraclea ad Latmon. Lamius antea 57 30.37 10
* *Miletus*, Lelegis, Pityusa & Anactoria 58 .37 0
Iassus 56 30.36 50
Bargylia, Bargyla Pli. Bargylos dicitur Steph. & Melæ 57 50.36 40
* *Myndus* 57 40.36 26

Doridis

Scopæ extrema, Termerium Straboni 57 20.36 26
* *Alicarnassus*, Halicarnassus, Zephyra olim 57 50.36 10
Certamus 57 .36 0
* *Cnidus ciuitas, & promontor.* 56 15.36 0
A Meridie Rhodiense pelago, in quo Onugnatos extrema 56 40.35 30
Loryma, Larumna Pōp. Melæ, Pli. & Strab. Loryma 57 20.35 36
Cresso portus 57 40.35 50
Phœnix Castellum 58 .36 10
Phusca, Physcus Straboni 58 15.36 10
Calbis flu. ostia. Ninus Plinio 58 48.36 6
Caunus 59 10.36 0
Ab Oriente autem Lycia à termino post Caunum vsq; ad eum, qui continet gradus gra- 59 30.37 50
A quo & à Meridie terminatur Lycia iuxta Milyadem ciuitatem vsq; ad finem, cuius situs 61 .37 50
Et Pāphilia per lineā à fine prædicto quousq; contineat partes 61 20.38 36
Et Galatia per lineam, quæ inde ad communem Bithiniæ terminum flectitur versus ortum iuxta ferè medium, cuius flectionis situs cōtinet gr. 62 15.39 15
Montes aūt in Asia nominantur, quorum medij situs nunc exponentur.
Et Ida mons, Gargara, Paridis Iudicio memorabilis 56 .41 0
Et Cimon mons 56 .40 40
Et Timnus mons, Temnus ciuitas 57 40.40 30
Et Didimi Occidentalia, Didymæi Apollinis oraculum, priscis dictum Branchidæ 61 .40 40
Et Sipylus mons 59 .39 30
Et Tmolus mons 58 30.38 30
Et Misotes mons 58 40.38 40
Et Mycale mons 58 .37 40
Et Cadmus mons 59 40.37 40
Et Mimas mons 59 30.38 30
Et Phœnix mons 58 .36 30

Ciuitates Mediterraneæ minoris Mysiæ, quæ ad Hellespontum est.

Hinc Tauri montis initium faciunt, quem totius orbis maximum ad Indiæ vsque & Scytharum extremos fines protendunt.

Scepsis 56 30.46 0
Hieragerme 56 15.41 15
Phrygiæ autem, cuius etiam est Troas Mediterraneæ, Troa.
* *Ilium* 55 50.41 0
Ilium nouum 30. stadijs à veteris situ distans, Strabo.

Mysiæ verò maioris Mediterraneæ

Daguta 57 30.41 20
Apollonia penes Rhyndacum amnem 57 .41 15
Traianopolis 56 40.40 15
Alydda 57 30.40 15

Præ-

Prapennissus	56	50.40	26
**Pergamus*	57	26.39	45

Et populi magis quidem Septentrionales sunt Olympini. Occidentaliores autem Thrimenothurita, quorum est Traianopolis. Magis autem Meridionales sunt Pentademita. Et in medio horum Mysomacedones.

Lydia autem & Maonia ciuitates ha sunt,

Pepere, Perperenne Plinio	57	50.40	0
Mosteni, Mosini Pli. Mosceni, siue Macedones Hyrcani Corn. Tacito lib. 2.	58	.39	30
Hiero Cæsarea	57	15.39	30
Nacrasa	58	20.39	30
* *Phyatira*, Pelopia, & Euhippia Plinio	58	.39	30
Magnesia penes Sipylum	58	40.36	10
Iuliogordus	59	.39	36
Aegara, Aegæata Cornelio Tacito	57	50.38	50
Hypæpa	58	.38	56
* *Sardis*	58	40.38	15
* *Philadelphia*	59	.38	50
Iouis fanum	59	40.38	26
Metropolis	58	.38	0

Cariæ autem, Leleges quondam Stra.

* *Tripolis*	59	.38	30
* *Laodicia super Lyco*	59	15.38	40

Diospolis, dein Rhoas Plin.

* *Antiochia penes Mæandrum*	59	30.38	30
Itoana, aliàs Bitoana	59	15.38	26
Trapezopolis	59	03.38	15
Nysa	59	.38	15
Aphrodysias, hoc est, Veneris	59	40.38	10
* *Trallis*	58	40.38	6

Antea prius, & Erymna Stephano.

* *Magnesia penes Mæandrum*	58	30.37	50
Apollonia	59	26.37	36
Heraclea	59	30.37	56
* *Priene*, Cadme Str.	58	.37	40
Arpasa, aliàs Harpassa	58	6.37	36
Orthosia	59	.37	56
Neapolis	59	26.37	66
Bargaza, aliàs Bargassa	58	20.37	26
Amyzon	58	15.37	30
Alabanda, Characi dicta	58	40.37	40
Stratonicæ, Stratonicia Straboni	59	.37	10
Alinda	59	10.36	50
Mylassa	58	.36	30
Adessus, aliàs Badessus	58	.36	15
Hydissa	58	30.36	30
Idymus	58	.36	50
Thera	59	.36	15
Pystus	59	.36	36

Phiscus Strab. vbi Latone lucus.

Et gens penes Phrygiam Erizoli Mæoniæ in finibus Mysiæ, & Lydiæ, atque Phrygiæ.

Septe	58	10.40	15
Dædales, aliter Daldia	58	.40	20
Cadi	58	30.40	26

Phrygiæ magnæ ciuitates

Synaus	58	.41	15
Dorilæum, Dorilaum Plinio	58	15.41	20
Midaium	59	30.41	20
Tricomia	60	.41	10
Angyra Phrygiæ, Ancyra Plinio, Andira Strab.	58	20.40	56
Nacolia, Nacolla St.	59	.41	0
Tribanta	59	40.40	36
Dioclia	60	.40	56
Amorium	60	30.40	15
Abrostola	60	30.40	50
Cotiaium	58	40.40	40
Azani	59	.40	20
Conna	59	15.40	30
Lysias	59	50.40	30
Cercopia	59	26.40	15

Eucarpia 60 .40 6
Prymnesia 60 20.40 40
Domicaum 60 15.40 30
* *Synnada*, Synaga prius Stephano
Gammausa 61 15.40 20
Melitara 61 30.40 20
Iuliopolis 61 50.40 10
Acmonia 59 50.39 20
Eumenia 60 10.39 38
Druzon 60 20.39 56
Tiberiopolis 60 15.39 30
Bleandrus 60 30.39 10
Stectoriũ, aliter Estoriũ 61 .39 15
Silbium 61 40.39 15
Philomelium 62 15.39 15
Peltæ 62 .39 30
Metropolis 61 15.39 26
* *Apamia Cibotis*, Calænas primò, deinde Cibotos Pl. 61 10.38 56
Hierapolis 60 .38 15
Cibyra 60 10.38 36
Diocæsarea 61 .38 56
Sanis 61 .38 30
Themisonium 60 10.38 30
Pylacæum 60 20.38 10
Sala 60 15.38 20
Gazena 60 40.38 0

Et populi sunt apud Lyciam quidem Lycaones & Themisonij. Iuxta Bithyniam autem Moccadyni, & Cydisses. Sub quibus Spelteni. Postea Moxiani. Postea Phylacensij. Sub quibus Hierapolitæ.

Insulæ verò adiacent Asiæ apud Hellespontum

Tenedos insula, & ciuitas 55 .40 56
Alij Calydnam vocârunt, alij Leucophorin, vt Diodorus: ex Troiano excidio satis est nota.

In Aegæo autem pelago

Lesbos Aeolica insula, cuius descriptio sic se habet, Macaria cognominata:

Sigrium promont. 55 .40 0
Pyrra 55 15.39 40
Eressus 55 26.39 30
Mania extrema 55 .39 26
* *Mytilene*, A qua nunc tota insula Mytilene dicitur 55 40.39 20
Argenum promont. 55 40.39 50
Methymna 55 26.40 26
Antissa 55 15.40 20

In Icario verò pelago insulæ hæ:

Icaria, Macris, Doliche dicta, Ichthyoessa primò 56 45.37 20
* *Myndus* 37 40.36 26
* *Chios ciuitas*, Macris, Ethalia dicebatur 56 10.38 26
Phanæa extrema 56 20.38 15
Posidium, Pathmos 56 26.38 26
Sami insulæ iuitas 57 .37 36
Cyparissia Parthenias, Anthemus postea, deinde dicta Melamphilus.
Ampelos extrema 56 10.37 30

In Myrtoo autem pelago insulæ:

Arcesine insula 56 .37 0
Begialis 56 10.36 50
Minyia 55 50.36 50
* *Astipalæa ciuitas*, vna ex Cycladibus insulis 55 40.36 26

In Rhodiaco autem & Carpathio pelago

Syme insula, Syma Straboni 56 20.35 40
Cesi ciuitas, Casus Pl. 56 30.35 15
* *Co ciuitas*, Coos, Coum, Astyphalea olim 57 .36 26

Carpathi insulæ descriptio:

Thoantium promont. 57 .34 40
Ephialtium promont. 57 40.35 10
Posidium ciuitas 57 20.35 6

Rhodi insulæ descriptio, Ophiusa, Telchinis dicta.

Panis extrema 58 .35 56
Camirus 58 20.35 15
Lindus 58 40.36 0
Ilissus 58 20.36 0

Ialy-

Ialyfus cæteris, iuxta quam hodie Rhodus ciuitas, sola alijs dirutis superstes.

Lyciæ situs. Cap. III.

Tabula I. Asiæ.

Lycia terminatur ab Occasu & Septentrionibus Asia, iuxta expositas lineas.

Ab Ortu verò parte Pamphiliæ, qua à fine est Asia vsq; ad mare, per Masicytum montem, Climax cæteris *dicitur. Cuius finis qui supra mare est, gradus habet* 61 50. 36 30

A Meridie autem mare Lycio iuxta littoris descriptionem hanc:

Post Caunum

Calinda, Calymna Strabon. Calydna Plinio	59	20.35	56
Clyda	59	36.35	50
Carya, Crya Plinio	59	55.35	56
Dædala locus	60	.35	56
Telmesus, Telmessus Strabo	60	10.35	50
Xanthi flu. ostia, Sirbis flu. à prioribus dictus	60	20.36	0
Fontes fluuij	60	.37	40
**Patara*, Sataros prius	60	30.36	0
Antiphellus, Habessus primò	60	40.36	20
* *Andriace*, Andriaca	60	50.36	26
Limyri flu. ostia, Lorymus Strab.	61	.36	20
Apira	60	10.36	26
Hiera, vel Sacra promontoria	61	30.36	15
Olympus ciuitas	61	40.36	20
Phaselis, Phasilis Straboni	61	50.36	20
Et Cragus seu Cragas mons, cuius medium continet gradus	60	.36	40

Ciuitates verò sunt in Lycia Mediterranea circa montem Cragantem:

Cydna, Cyane Plin.	59	30.37	10
Sembra	59	40.36	50
Octapolis	59	26.36	36
Comba	59	30.36	30
Sidyma, Solyma Straboni	59	50.36	40
Pinara	59	50.36	6
Araxa	59	50.37	6
Tlo, Tlos legendum	60	.36	40
Xanthus	60	15.36	10

Apud montem autem Masicytum ciuitates hæ, Massycites mons Plinio:

Corydalla	60	15.36	50
Sagalassus	60	40.36	56
Rhodia, Rhodiopolis Plin.	61	10.36	50
Trebenda, aliter Arendæ	61	10.36	10
Phellos	60	36.36	30
Myrra, Myra Plin. & Straboni	61	.40	36
Limyra	91	26.36	36

Myliadis

Podalæa, Podalia Pl.	60	.37	30
Nysa	60	.37	10
Choma	60	20.37	20
Condica, Candyba Plinio	60	40.37	10

Carbaliæ pars

Bubon	60	20.37	40
Oeneanda, Oenoanda Plinio, Onoandros Straboni	61	.37	40
Balbura	60	40.37	30

Insulæ verò adiacent Lyciæ

Maxima insulæ, Megista Plinio	60	40.35	15
Dolichiste insula, Doliche alijs	60	45.35	38
Chelidoniæ scopuli quinq;, Chelidonias insulas tres ponit Strab.	61	30.36	0

Galaciæ situs.

Cap. IV.

Tabula I. Asiæ.

Hæc & Gallogræcia à Gallis, qui Gomoritæ prius dicti à Gomor filio Iaphet. vt refert Ioseph. lib. 1. ad hos scripsit Paulus Apostolus.

Galatia limites habet, ab occasu Bithiniam, & partem Asiæ, iuxta expositam lineam.

A Meridie Phamphyliam, à præfato iuxta Asiam termino, vsq; ad Parallelum, qui continet gradus 64 15. 38 36

Ab Ortu verò partem Cappadociæ, quæ est ab hoc fine vsq; Pontum, iuxta situm, qui continet 65 30. 43 10

A Septentrionibus partem Ponti secundùm descriptionem hanc:

Post Cytorum ciuitatem littoralem

Climax castellum	61	10. 43	50
* *Theuthrania*, Tripoli	61	30. 44	0
Carambis extrema, Comana	61	10. 44	26
Zephyrium	61	30. 44	20
Callistratia	61	45. 44	15
Aboni mœnia	61	45. 44	0
Cimolis	62	30. 44	0
Armene	62	56. 43	56
Stephane vicus	63	20. 43	56
* *Sinope*, Mithridatis patria, & sepulchrum	63	50. 44	0
Cyptasia	64	. 43	40
Zalisci flu. ostia	64	. 43	30
Galorum	64	15. 43	20
Halis flu. ostia	64	30. 43	10
Fluuij conuersio	64	15. 42	15
* *Amisus*, Enetia prius Sabell. dicta	65	. 43	6

Montes in Galatia sunt memoratu digni, Olyssus mons, cuius med. aliàs Gigas, alij Oligas, Olgasis 63 . 42 40

Et Didymi Orientalia 62 . 41 20

Et qui vocatur Calenorum tumulus, cuius medium 62 30. 39 30

Et quæ ad mare sunt tenentur ab his, qui incolunt Paphlagoniam, Pylemenia hæc prius dicta Plinio, à Pyle flu. qui est Parthenius.

In quibus ciuitates & villæ Mediterraneæ

Zagira	61	40. 43	40
Plegra	62	30. 43	30
Sacora	63	20. 43	40
Helaa	61	40. 43	0
Iobata	62	20. 43	0
Germanapalis	63	. 43	0
Gelaca	63	40. 43	15
Xoana	63	15. 43	0
Dacasya	61	40. 42	40
Mosium	61	6. 42	15
Sacorsa	62	. 42	15
Pompeiopolis	62	30. 42	15
Conica, Ciniata, Mythridatis Castellum	62	15. 42	30
Andrapa, quæ & Noua Claudiopolis	63	15. 42	20
Sabanis	63	50. 42	20
Titua	64	15. 42	30
Eusene	64	40. 42	40

Intra Paphlagoniam magis Occidentales sunt Tolibostij, Tolistobogi, Telistobogij Straboni,

In quibus ciuitates:

* *Therma Colonia*	61	30. 44	0
* *Pessenus*, Pessinuntem Dyndymenam & Cybelem vocant, ibi Gordius nodus est ab Alexandro rescissus	61	. 41	30
Vindia	61	40. 41	40
Anarus	61	30. 41	20
Tolastbachora	61	15. 40	56
Vetestum	62	40. 43	0

Post quos quasi ad Ortum solis Tectosagæ sunt,

In quibus ciuitates:

* *Ancyra Metropolis*	62	40. 4[illegible]	0

Olenus

Olenus	62	15.42	0
Corbeuntus	62	40.41	40
Agrizama	62	.41	30
Vincela	62	30.41	20
Orosologia	63	.41	26
Sarmalia	63	20.41	6
Dictis	62	40.40	50
Carima	63	.40	40
Iandosia	63	40.40	15

Iis etiam magis Orientales sunt Troemi, In quibus ciuitates:

Tanium, Taniam, alij Tabiam vocant	63	36.41	40
Lascoria	63	15.42	0
Andresia	64	18.42	0
Claudiopolis, Adrape aliàs dicta	63	50.42	0
Carissa	64	40.41	40
Phubatena	64	10.41	30
Dudusa	63	50.41	20
Saralos	64	20.41	20
Vcena	64	10.40	56
Rastia	64	30.41	0

Sub præfatis gentibus habitant Proserliminita ipsis coniuncti. Sub istis Byceni, & pars Lycaoniæ:

In quibus ciuitates,

Penteneßius	62	15.40	30
Etdaumana	63	20.40	26
Siuata	64	15.40	26
Ardistama	64	.40	10
Cinna	63	20.40	0
Congustus	62	40.39	50
Tetradium	63	.39	30
Laodicia combusta	62	40.39	40
Vasada	64	.39	26
Perta	64	20.39	30

Postea sub ijs ab Occidentali plaga pars est Pisidiæ, & ciuitates,

Apollonia	62	.39	0
* *Antiochia Pisidiæ*	62	30.39	15
Neapolis	62	50.39	15

Ab ortu verò solis est Isauria, Et Ciuitates,

Sauatra	64	20.39	15
Lystra	64	.39	0
* *Isaura*	63	50.38	40

In medio autem Orondici gens, & ciuitates

Misthium	63	.39	15
Pappa	63	20.38	56

Phamphyliæ situs.

Cap. V.

Tabula I. Asiæ.

P*Amphilia*, Mopsopia cognominata, *terminatur ab occasu Lycia & parte Asiæ iuxta expositam lineam.*

A Septentrionibus verò Galatia, iuxta dictum Galatiæ latus.

Ab Oriente Cilicia & parte Cappadociæ iuxta lineam, quæ est à fine versus Galatiam, vsq; ad Phamphilium pelagus, cuius finis ad mare continet gradus 63 50.36 40

A Meridie verò ipso Phamphyliæ pelago, iuxta descriptionem hanc:

Post Phaselidem ciuitatem Lyciæ littorales Phamphiliæ,

Olbia	62	.36	36
Attalia	62	15.36	30
Cataracti flu. ostia	62	30.36	36
Magydis	62	40.36	50
Cestri flu. ostia, Oestros dicitur Pomp. Melæ	62	50.36	30
Eurymedontis flu. ostia	63	.36	56
* *Side*	63	20.36	20

Cilicia aspera ciuitates littorales

Coracensium, Coracesium Strab.	63	36.36	40
Sysdra	63	50.36	45

Ciuitates aūt sunt in prouinci Mediterraneæ, Phrygiæ quidem Pisidiæ

* *Seleucia Pisidiæ*	62	.38	30

* *Antiochia*, Cæsarea Plinio	62	30.38	30
Antiquum Beudos	61	30.38	30
Baris	61	50.38	26
Conane	61	50.38	6
Lysinia	61	15.38	15
Cormasa	61	10.37	56
Carbaliæ autem			
Cretopolis	61	15.37	30
Pogla	61	40.37	40
Menedemium	61	20.37	40
Vranopolis	61	40.37	20
Pisinda	61	40.37	10
Artassus	62	6.37	10
Corbasa	62	20.37	6
Milyas	62	30.37	26
* *Termessus*	62	10.37	15
Pamphyliæ verò Mediterraneæ ciuitates			
* *Perge*, Perga Pli. & Straboni	62	15.36	56
Siluum	62	26.36	50
* *Aspendus*, Aspendum	62	15.36	30
Pisidiæ autem			
Prostama	62	15.38	20
Adada, Adadata Straboni	62	56.38	15
Olbasa	62	40.38	0
Dyrzela	63	10.38	20
Orbanassa	63	20.38	0
Talbonda	63	25.38	0
Cremma Colonia	63	.37	50
Commacum	62	50.37	40
Pleteneſſus, Petnelissus Strab. Plantastum Plin.	63	30.37	50
Vnzela	63	15.37	30
Selge, Selga Strab.	63	.37	20
Ciliciæ Trachiæ, siue asperæ Mediterraneæ.			
Laertæ	63	40.37	26
Cassæ	63	50.37	36
Lyrbe	36	15.37	6
Colobrassus	63	20.37	10
Cebyra	64	.37	45
Insulæ autem adiacent Pamphyliæ			
Crambusa insula	62	30.36	50
Apelbusa insula, Attelebusa Plinio	63	15.35	50

Cappadociæ situs. Cap. VI.

Tabula I. Asiæ.

Leucosyris olim Eustathio, quam à Cappadoce amne Plinius dicit Cappadociam.

Cappadocia terminatur ab Occasu Galatia, & parte Pamphiliæ iuxta expositam lineam à Ponto vsq; finẽ, Cuius situs continet gr. 64 .37 40

A Meridie Cilicia iuxta lineam, quæ inde per Taurum vsq; ad Amanum montem producitur vsq; finem, cuius situs 70 .37 30

Praeterea parte Syriæ, quæ inde est per Amanum montem ad Euphratis partem, quæ continet gradus 71 40.38 0

Ab oriente Armenia magna iuxta Euphratem quidẽ, à præfata parte Amani montis vsq; ad conuersionem eius, quæ maximè Septentrionalis, ad Ortum tendit, cuius gradus sunt 71 .42 30

Post hac linea, quæ est iuxta montes Moscicos vsque finem, cuius positio habet 72 30.44 45

A Septentrionibus parte Ponti Euxini, quæ ab Amiso Galatiæ protenditur vsq; ad dictum finem. 72 20.44 45

Littus igitur partis huius habet descriptionem hanc:

Leucosyrorum cubitus	65	40.43	20
Iris flu. ost. Lycus alter fl. eum influens Pl. dicitur & Str.	66	.43	0
Prima flu. flexio	67	15.41	20
Secunda flu. flexio	66	.41	20
Fontes fluuij	68	.71	0

Ponti Galatia circa Pannagoriam campum

* Themi-

Themiscyra, A qua Themiscyra prouincia Stra sed Pomp. Mela Themiscyrum appellat 66 20.43 6
Herculis promont. 66 50.44 20
Ponti Polemoniaci
Thermodontis flu. ostia 67 .43 15
Fontes fluuij 68 30.42 30
Polemonium 67 10.43 6
Iasonium promont. 67 30.43 15
Cyteorum, Cotyorum Plin. 67 36.4 36
Hermonassa 68 .43 15
Ponti Cappadocij iuxta Sydonem, Sidena alijs
Ischopolis 68 20.43 20
Cerasus 68 50.43 20
Pharnacia, Pharnace Plinio, Platena 69 20.43 6
Hyssi portus 70 30.43 20
**Trapezus*, Trapezuntia 70 45.43 6
Iuxta autem Cissios
Ritiusa 71 .43 26
Rhizus portus 71 10.43 36
Athenarum promont. 71 .43 45
Chordula, aliàs Chorduba 71 20.43 45
Morthula 71 40.43 50
Archadis flu. ostia 71 56.44 0
Xyline 72 6.44 10
Cissa flu. ostia 72 10.44 20
Apsorrus 72 20.44 15
Apsori flu. ostia, Absarus
Vbi scinditur in Glaucum amnem, & in Lycum 72 30.43 45
Fontes *Apsori flu.* 72 45.43 0
Sebastopolis 72 20.44 45
Montes autem memoratu digni Cappadociam cingunt Argeus mons, cuius fines continet gradus 65 20.40 30
& 66 .39 40
Vnde fluuius Melas appellatus fluens Euphrati immiscetur iuxta gradus 71 .39 20

Meletem vocat Rufus, per quem Roma. duces in Mesopotamiam nauigabant.
Et Antitaurus mons, trãsiẽs à mõte Tauro, Tauro vsq; Euphratem fluuiũ in interuallo, cuius media pars ad Taurum mõtem terminum habet 65 30.38 30
& 67 15.39 15
Finis autem apud Euphratem flu. gradus & ipse habet 67 30.39 20
& 71 30.41 15
Et Scordiscus mons, cuius fines continent gradus 68 41 & 69.42 30
In Cappadocia verò ciuitates sunt Mediterraneæ, & vicus post Leucosyros, qui in confinibus Galatiæ sunt.
Ponti Galatici Mediterraneæ:
Boenassa 65 30.42 45
Sebastopolis alia, Cabira, Diopolis, Augusta 66 .42 20
Tebenda 66 40.42 10
**Amasia*, Amaseia, Strabonis Patria 65 30.42 0
Chologi 66 .42 0
Etonia 65 .41 30
Piala 65 45.41 40
Pleuramis 65 15.41 20
Pida 66 40.41 45
Sermusa 66 20.41 21
**Comana Pontica* 67 .41 30
Eudoxiana 68 30.40 15
Ponti Polemoniaci Mediterraneæ:
Gozalnia 66 30.42 40
Eudiphus 67 20.42 10
Caruanis 67 40.42 10
Barbanissa 67 .42 20
Ablata 67 20.42 0
**Neocæsarea* 67 20.41 50
Saurania 68 .41 15
Megaluda 67 40.41 40
Zela, Zelitica regio à Põpeio dilatata & Megalopolis nominata 67 30.41 20

Donati

Danati 68 .41 0
** Sebastia* 68 .40 40
Mesorome 68 30.41 45
Sabalia 68 20.41 40
Megalossus 68 10.41 10

Ponti Cappadocij Mediterranea:

Zephyrium 68 20.40 20
Aza 69 .42 30
Cocalia 69 30.42 45
Cordyle 70 .43 0
Trapezusa 70 30.43 6
Asiba 71 20.43 15
Mardara 71 30.43 40
Camuresarbum 72 .43 30

Pratura vel præfectura Chamannesis:

Zama 65 .40 36
Andraca 65 .40 50
Gadasena 65 45.40 56
Vadata 65 20.40 0
Saruena 65 40.40 20
Odoga 66 .40 20

Præfectura Sargaurasena:

Phiara 67 .41 0
Sadagena 66 20.40 45
Gaurana 67 .40 30
Sabalassus 66 30.40 26
Ariarathira 67 20.40 45
Maroga 67 30.40 30

Præfectura Gardaucreta:

Phreata vel putei 65 .40 0
Archelais 64 45.39 40
Nanessus 65 30.39 45
** Diocæsarea*, Cabira Straboni prius dicta 65 30.39 20
Salambria, quæ & Sarabræa 65 15.39 20
Tetrapyrgia 66 .39 20

Præfectura Ciliciæ:

Mustilia 66 15.40 20
Sina 66 30.40 6
Campa 66 15.39 45
** Maza, quæ & Cæsarea.* Mazaca Straboni. Eusebio magna Cæsarea, vbi præsules, Basilius, & Gregorius Nazianzenus, Rufo dicta Megara 66 30.39 30
Cyzistra 67 .39 20
Ebagena 67 10.40 15
Archalla 67 30.40
Sobara 67 10.39 40

Lycaoniæ

Adopissus 64 40.39 15
Canna 64 45.39
** Iconium*, Cogni hodie, ait Sabellicus, Caramanorum Principum regia 64 30.38 45
Paralais 64 45.38 30
Corna 65 .38 6
Casbia 65 10.38 45
Caratha 65 30.38 30

Antiochiana

Derbe 64 20.38 15
** Laranda* 64 45.38 6
Olbassa 65 20.38 10
Musbanda 64 45.37 50

Præfectura Tyanidis

Drata 65 10.39 0
** Tiana* 66 .38 46
Bazis 66 15.38 56
Siala 66 30.38 56

Armeniæ minoris situs.

Cap. VII.

Tabula I. Asiæ.

Armeniæ minoris situs, cuius pars maxima Septentrionalis vocatur Orbalissina, & quæ sub ipsa Aetulana. Postea AErethica, & sub hac Horsena, & pars maximè Australis post Horsenem Orbisene

Ciuitates verò iuxta Euphratem hæ sunt:

Sinibra 71 .42 30
Aziris 71 .42 0

Lada-

Ladana	71	.42	40
Sismara(aliàs Ismara)	71	30.41	26
Zimara	71	30.40	40
Dascuta	71	.40	26

Interius autem & iuxta montana:

* *Satala*	69	30.42	10
Domana	70	.42	6
Tapura	70	30.42	10
* *Nicopolis*	69	.41	40
Chorbasia	69	40.41	45
Charax	70	30.41	45
Dagona	68	40.41	20
Seleoceria	69	30.41	0
Caltiorissa	69	50.41	15
Analibla	70	20.41	20
Pesingara	68	30.40	56
Godasa	69	.40	45
Eudixata	68	15.40	26
Carape	70	20.40	0
Masora	70	30.40	40
Oromandus	69	40.40	20
Ispa	70	30.40	20
Phuphena	69	.40	15
Arana	69	45.40	10
Phuphatena	68	40.39	50
Mardara	69	6.39	40
Varsapa	67	50.39	30
Horsa	68	30.39	20

Melitenes iuxta Euphratem fluuium.

Medena Rufo, inde & Monoraticum vinum:

Dagusa	71	.40	6
Sinis Colonia	71	.39	45
* *Melitene*	71	.39	30

Intra autem has:

Zoparistus	70	.40	0
Titarissus	69	45.39	45
Cianica	69	20.39	30
Phusipara	70	30.39	40
Eusimara	70	10.39	30
Iassus	69	.39	30
Ciacis	69	30.39	16
Leugæsa	70	15.39	10
Carmala(aliàs Marcala)	70	40.39	20
Semisus	70	30.39	0
Laleneris	69	30.38	50

Præfectura Cataoniæ: Hanc præfecturam Cappadociæ ascribit Strabo.

Cabassus	67	15.38	36
Tynna	66	50.38	30
Tirallis	67	.38	20
Cybistra	66	.38	15
Claudiopolis	65	40.37	50
Dalisandus	66	20.37	50
Padyandus, aliàs Polyandos	67	.38	0
* *Comana Cappadociæ*	68	.38	0
Mopsi fons	67	20.37	30
Tanadaris	68	20.37	45
Leandis	68	40.37	40

Præfectura Muriannæ,

Sinditæ	67	30.39	10
Chotanæ	68	15.39	10
Zoropassus	69	40.39	0
Nyssa	68	20.38	40
Arasaxa	67	30.38	30
Carnalis	68	45.38	30
Garnace, Gorneas castell. munitum Cor. Tacit. lib. 12.	68	30.38	30

Præfectura Lauianæ penes Euphratem flu.

Corne	71	.39	15
Metita	71	.39	0
Claudia	71	.38	45

Interius verò sunt

Caparcelis	70	30.39	0
Sizoatra	70	.38	45
Pasarne	70	30.38	30
Cizara, Cirra dicitur Sexto Rufo	69	20.38	30
Sabagina	68	50.38	10
Nosarene	69	50.38	20
Laustasa, aliter Laugasa	69	20.37	50

Præfecturæ Arauenæ iuxta Euphraten quidem fluuium,

Iuliopolis	71	.38	26
Barzalo	71	.38	10

Interius

Interius verò his

Serastere	70	40.38	15
Lacriassus	70	15.38	10
Entelia	70	.37	45
Adattha	69	30.37	30

Ciliciæ situs. Cap. VIII.

Tabula I. Asiæ.

Cilicia terminatur ab Occasu parte Pamphilia exposita. Ab oriente iuxta Amanum montem, à fine qui est Cappadociam, qui vsq; ad Issicum sinum extenditur, & vsq; Pylas Amanicas, cuius finis situs continet gradus 69 30.36 20

A Septentrionibus, autem parte exposita Cappadociæ, iuxta Taurum montem.

A Meridie angustijs Ciliciæ, & Issico sinu iuxta descriptionem sic se habentem.

Post Ysdram ciuitatem Pamphiliæ in littore, quod sequitur

Lelentidis Thraciæ hoc est aspere regionis. Duplex Cilicia, Trachea hæc, reliqua campestris

Iotape	64	.36	45
Selenus, Selinus flu. Strabon.	64	20.36	45
Antiocha super Trago	64	40.36	50
Nephelis	64	50.36	36

Cetidis

Anemurium	65	10.36	50
Orymagdi flu. ostia	65	20.36	45
Arsinoe	65	30.36	50
Colenderis, Celendris Strabo.	65	45.36	50
Aphrodysia, vel Venerea	66	.36	50
Sarpedorum extrema, Sarpedon promont. Strab.	66	10.36	45
Calycadni flu. ostia	66	20.36	50
Zephyrium promont.	66	20.36	20

Propria Ciliciæ, Campestris Cilicia

* *Corycus*, Curch vulgò, Coryeum promontorium Strabon.	66	30.36	50
Sebaste vel Augusta	66	45.36	45
Lami flu. ostia, Latmus Strab.	67	.36	45
* *Pompeiopolis, quæ & Sole*, Soloe Pomponio, Soli Strab.	67	15.36	40
Cydni flu. ostia	67	45.36	40
Fontes fluuij	66	.38	40
Sari flu. ostia, Cœranum prius	68	.36	30
Pyrami flu. ostia	68	15.36	30
Pyrami fontes	68	30.38	0
* *Mallus*	68	30.36	30
Setrepolis oppidum, Cassipolis Plinio	68	45.36	20
Aega, Aegaa Strab.	69	.36	30
Issus	69	20.36	26

Mediterraneæ verò ciuitates in Cicilia sunt, Aspere quidem Lelentidis

Caystrus	64	45.37	20
Domitiopolis	65	26.37	6
Philadelphia	66	.37	26
* *Seleucia aspera*, Trachiotis cognominata Plin.	66	10.36	56
Diocæsarea	66	10.37	10

Citidis autem

Olbasa, Olbus Stra.	64	30.37	30

Lalassidis verò

Ninica	65	30.37	30

Characine

Flauiopolis	66	20.37	30

Lamotidis

Lamus	67	.37	0

Lacanitidis

Irinopolis	67	50.37	20

Bryclices

Augusta	68	30.37	10

Propria Cilicia Mediterranea

* *Tarsos*, Pauli Apostoli patria	67	40.36	50
* *Adana*	68	15.36	45

* Cæsa-

*Cæsaræa penes Anazarbum, Cæsarau-gusta Plinio, quæ prius Anazarba 68 30.37 0
Mopsi ostia vel lares 68 50.36 45
Castabala 69 .37 0
Nicopolis 69 30.37 15
Epiphania, Eniandos prius Plin. 69 30.36 40
At Amanica pylæ 69 30.36 30

Sarmatiæ Asiaticæ situs.

Cap. IX.

Tabula II. Asiæ.

Sarmatia quæ in Asia est, terminatur à Septentrionibus terra incognita.

Ab Occasu Sarmatia quæ in Europa est, vsq; ad fontes Tanais flu. & ab ipso Tanai flu. vsq; ad eius ostia in Mæotim paludem, & Mæotidis paludis Orientali parte, quæ à Tanai est vsque Cimmerium Bosphorum. Cuius partis situs hic est: Post Tanais fluuij ostia

Paniardis 67 20.53 20
Marubij flu. ostia 68 .53 0
Patarue 68 .52 30
Rhombiti magni flu. ostia, Rhombites Strabo 68 30.52 0
Theophani flu. ostia 68 30.51 40
Azara ciuitas 68 30.51 20
Rhombiti parui flu. ost. 69 .50 30
Azabitesmitra, aliter Azabetistæna 68 .50 0
*Tyrambe 69 40.49 50
Attici flu. ostia Anticeita Strab. 70 .49 20
Gerusa ciuitas 70 .49 0
Psathis flu. ostia 69 .48 45
Mapeta 69 .48 30
Vardani flu. ostia 68 .48 20

Cimmerium promont. 66 30.48 30
Apathurgus, Apaturos Pl. Apaturum Veneris fanũ Str. 66 20.48 15
Achilleum apud os 64 30.48 15

Et in Bosphoro Cimmerico

*Phangoria 64 30.47 50
Corocondame 64 15.47 30

A Meridie autem parte, quæ hinc est Euximi Ponti, vsq; ad Coracem fluuium, & abhinc æquidistanti linea Colchidis & Iberiæ ac Albaniæ vsque ad latus Hyrcani maris, quod & Caspium vocatur. Cuius lateris descriptio sic se habet: Post Corocondamen Ponti ciuitatem rursus

*Hermonassa 65 .47 30
Syndicus portus, Sindiacus Straboni 65 30.47 50
Syndæ oppidum, Sindica Plin. 66. 48 0
Bata portus 66 30.47 40
Bata oppidum 66 20.47 30
Psychri flu. ostia 66 40.47 30
Achæa vicus 67 .47 30
Cerceticus sinus 67 30.47 20
Tazos 68 .47 30
Toretice extrema 68 .47 0
Ampsalis ciuitas 68 30.47 15
Burcæ flu. ostia 69 .47 15
*Oenanthia 69 40.47 15
Thessyris flu. ostia 69 40.47 0
Fortia mœnia 70 .46 50
Coracis flu. ostia 70 30.47 0
Finis, qui hinc est ad Colchidis latus 75 .47 30
Reliquum quod deinde est vsque ad terminum Iberiæ, in quo & Sarmaticæ pilæ 77 .47 0
Quod deinde est ad Albaniam vsque finem Hyrcani pelagi, in quo Soanæ flu. ostia 86 .47 0
Ab Oriente aũt inde parte Hyrcani maris, in qua post Soane flu. ostia. Cuius situs dictus est. 86 .47 0

Alontæ

Alontæ flu. ostia	86	30	.47	40
Vdonis flu. ostia	87		.48	20
* *Rha flu. ostia*	87	30	.48	50

Et Schythia iuxta Rha fluuium vsque ad flexionem, cuius situs continet gradus 85 .54 0

Et hinc iuxta Meridianum vsque ad incognitam terram. Est & alia Rha fluuij flexio, quæ appropinquat flexioni Tanais fluuij: Cuius situs continet gradus 74 .56 0

Supra quam admiscẽtur duo amnes à mõtibus Hyperboreis fluentes: Eius cõmixtionis gradus sunt 79 .58 30

Fontes verò alterius amnis magis Occidẽtales gradus habent 70 .61 0

Alterius verò magis Orientalis 90 .61 0

Segregant & alij montes Sarmatiam, & qui nominantur Hippici & Ceraunij. Et Corax mons, in quo fines illi sunt, qui per montes Colchidis & Iberiæ producuntur, vocanturq́; Caucasij, ipsorumq́; flexio super Hyrcaniam est, quæ & ipsa Caucasus vocatur.

Hippicorum igitur montium promontoria gradus habent	74	45	&	81	52
Cerauniorum verò	81 30	49	&	84	52
Coracis autem	69	48	&	75	48
Caucasi verò	75	47	&	85	48

Habent autem & Alexandri columnæ gradus	80		.51	30
Pylæ verò Sarmaticæ	81		.48	30
Albaniæ autem pylæ	80		.47	0

Colunt aũt Sarmatiam in climatibus iuxta terram incognitam Hyperborei Sarmatæ. Sub ijs Basilici, hoc est Regij Sarmatæ, Et Modocæ gens.

Et Hippophagi Sarmatæ. Et sub ijs etiam Zacatæ. & Suardeni. Et Asæi. Postea iuxta quidem flexionem Septentrionalem Tanais fluuij Perterbidi sunt gens magna. Et iuxta Australem Iaxamatæ gens.

Ciuitates verò

Exopolis	73		.55	20
* *Tanais*	67		.54	20
* *Nauaris*	70		.55	0

A Suardenis autem Chanides. Et ab Ortu Rha fluuij Phthirophagi. Et Materi. Et Nesiotis regio. Postea sub Iaxamatis Siraceni. Inter autem Mæotim paludem, & Hippicos montes post Siracenos Psessij. Post Themeotæ, Mœotæ cæteri dictis, vnde Mœotides paludes. *Sub quibus Tyrambæ. Post Asturicani. Postea vsque Coracem montem Arichi. Et Zinchi. Supra autem prædictos Corates montes Conapseni. Et Metibi. Et Agoritæ. Inter verò Rha flu. & Hippicos montes sub Siracenis est Mithridatis regio. Sub qua Melanchleni. Post Sapothrena. Sub quibus Scymnitæ. Post Amazones. Et inter Hippicos montes & Coraunios Surani, & Sacani. Inter autem Ceraunios mõtes & Rha flu. Orinæ, & Vali, & Serbi. Et inter Caucasum montem & Ceraunios Tusci,* Turci legẽdum quibusdam placet, vnde Turcarum origo: Plinius Turcas hîc nominat. *Et Diduri. Et iuxta mare Caspium Vlæ, & Olondæ, & Isondæ, & Gerri. Sub dorsis autem montium Bosphorani quidem supra vtranque Cimmerij Bosphori partem. Iuxta autem Pontum Achæi, & Cercitæ, & Hemochi, ac Suanocholchi. Supra autem Albaniam Sanarai.*

Ciuitates verò nominantur, & oppida iuxta quidem minorem Rhombitem

Azaraba	70		.50	30
Iuxta autem Psathim fluuium				
Auchis	72	40	.49	40
Iuxta autem Vardanum fluuium				
Scopelus	68		.48	0
Suruba	72		.48	20
Corusia	73	40	.48	30

Ebria-

Ebriapa 75 20.48 30
Seraca 77 .48 40

Et iuxta Burcum fluuium

Cucunda 70 .47 45

Iuxta autem Thessarum amnem

Batrache 71 .47 30

Iuxta autem Coracem fluuium

Naana 73 30.47 45

In montium autem dorsis ciuitates

Abunis 73 .48 0
Nasunia 74 .48 0
Almia 75 .48 0

Colchidis situs. Cap. X.

Tabula III. Asiæ.

Colchis terminatur à Septentrionibus parte Sarmatiæ. Ab occasu Ponti Euxini parte ea, quæ extenditur à Corace amne vsq; interiorem sinum iuxta Phasim flu. secundùm descriptionem hanc.

* *Dioscuria, quæ & Sebastopolis.* Totius Euxini sinum obtinet, & extrema nauigatio dicitur, Strabon. vulgò Sebastropori 71 10.46 45

Hippi flu. ostia 71 .46 30
Cyanei flu. ostia 71 30.46 15
Siganeum 71 30.45 30
Neapolis 71 30.45 40
Aeapolis, aliter Geapolis, Aea, vnde Circe dicta Aeæa 72 .45 30
Charisti flu. ostia 72 .45 15
Phasis flu. ostia, Boas prope fontes dicitur Procopio: hinc phasides aues epulæ preciossisimæ Iornandi 72 30.45 0

* *Phasis ciuitas* 72 30.44 45

A Meridie terminatur hinc sinu Cappadocio iuxta expositam lineam, & reliquum parte maioris Armeniæ per ipsam lineam vsq; finem, cuius situs 74 .44 40

Ab Oriente verò Iberia iuxta lineam coniungentem fines expositos per Caucasios montes 75 .47 30

Tenent autem maritima Colchidis Zalæ.

Lazos populo, Procopius appellat, de quibus multa in bello Persico inter Cosroem & Iustinianum.

Superiora verò Manrali, & qui iuxta Ecreticem regionem sunt.

Mediterraneæ verò ciuitates & oppida hæc inesse dicuntur

Mechlessus 74 30.46 45
Madia 74 15.46 15
Sarace 73 .45 0
Surium 73 20.44 40
Zadris 74 .44 40

Zanorum hodie populos hoc loci cõmemorant Proc. & Agathius.

Iberiæ situs. Cap. XI.

Tabula III. Asiæ.

IBEriæ terminatur à Septentrionibus parte Sarmatiæ exposita.

Ab Occasu Colchide iuxta dictam lineam.

A Meridie parte maioris Armeniæ sub limite, iuxta Colchidem, vsq; ad finem, cuius situs cõtinet gr. 76 .44 40

Ab Oriente autem Albaniæ, iuxta lineam dictos fines coniugentem vsq; 77 .47 0

Sunt autem in ea ciuitates & oppida hæc:

Lubium oppidum 75 40.46 50
Aginna 75 .46 30
Vasada 76 .46 20
Varica 75 20.46 0
Sura 75 .45 20

* *Aetanissa* 75 40.46 0

Mestleta 74 40.45 0
Zalissa 76 .44 40

* *Armactica*, Harmastis Plinio 75 .45 40

Alba-

Albaniæ situs. Cap. XII.

Tabula III. Asiæ.

ALbania terminatur à Septentrionibus exposita parte Sarmatiæ

Ab Occasu Iberia, iuxta lineam annotatam.

A Meridie parte maioris Armeniæ, quæ est iuxta Iberiæ finem vsq; Hircanum mare, secundùm Cyri flu. ostia, quæ gradus habent 79 40.44 30

Corus Strab. dictus. Cydnus Plutar. Cirtus Sabel.

Ab Ortu Solis parte, quæ hinc extenditur vsq; ad Soanam fluuium Hyrcani maris iuxta descriptionem hanc. Post Soanæ flu. ostia, quæ gradus habent 86 .47 0

Teleba ciuitas	85	.46	50
Gerri flu. ostia	84	30.46	30
Gelda ciuitas	83	.46	10
Casij flu. ostia, Casſios Plinio	82	30.46	46
* *Albana ciuitas*	81	40.45	50
Albani flu. ostia	80	30.45	30
* *Getara ciuitas*	79	30.45	0
Post quam Cyri flu. ost.	79	40.44	30

Ciuitates autem in Albania sunt & oppida, inter Iberiam quidem, & fluuium à Caucaso in Cyrum influentem, qui per totam Iberiam & Albaniam fluit, dirimens ab ipsis Armeniam:

Tagoda	77	39.46	50
Banchia	77	.46	30
Sanua	77	30.46	40
Diglane	77	20.45	45
Niga	77	20.45	15

Inter autem præfatum fluuium & Albanum amnem, qui & ipse à Caucaso fluit:

Nosega	79	.46	56
Samunis	79	.46	40
Iobula	78	.46	20
Iuna	79	.46	0
Embolæa	78	30.45	40
Adiabla	79	.45	30
Abliana	78	.45	15
Mamechia	79	45.45	40
Osica	77	30.44	45
Sioda	78	15.44	40
Baruca	79	20.44	40

Tenent autem Albaniæ portæ gradus, vt dictum est 80 .47 0

Inter autem Albanum & Cæsium flu.

**Cabala,* Cabalaca Plinio, insignior Albaniæ ciuitas	80	.46	45
Chobata	80	30.46	45
Boziata	80	.46	20
Misia	81	.46	20
Chadacha	81	.46	0
Alamus	82	.46	15

Inter autem Cæsium & Gerrum amnem

Thiauna	82	15.46	40
Thabilaca	82	45.46	50

Inter Gerrum autem & Soanam flu.

Thilbis	84	15.46	50

Insulæ autem adiacent Albaniæ duæ Palustres. Quarum medium gradus habet. 87 30.45 0

Armeniæ Maioris situs.

Cap. XIII.

Tabula III. Asiæ.

ARmenia maior terminatur à Septentrionibus parte Colchidis, & Iberiæ, & Albaniæ, iuxta expositam per Cyrum fluuium lineam. Ab Occasu parte Cappadociæ, secundùm expositam Ponti Cappadocum vsq; Colchidem per Moschicos montes lineam. & portione Euphratis, quæ est inter Moschicos montes & Taurum.

Ab

Ab Oriente autem parte Hyrcani maris, quæ est ab ostijs Cyrri amnis. vsq; ad finem, cuius gradus 79 45.43 20

Inter quam & Cyriamnis ostia

Araxi fluminis ostia 79 45.43 50

Præterea Media, iuxta lineam quæ hinc protenditur ad montem Caspium, ac etiam vltra montem. Cuius fines gradus habent 79.42 30

& 80 30.40

A Meridie Mesopotamiæ, iuxta Tauri mōtis lineam, quæ quidē Euphrati flu. iungitur, iuxta gradus 71 30.38 0

Trigidi autem amni iuxta situm gradus habentem 75 30.38 30

Præterea Assyria iuxta lineam per Nichatem montem egredientem ad directum antedictæ vsque præfatum finem Caspij montis, per quàm lineam Niphates mons extenditur.

Montes aūt Armeniæ nominantur ij, qui Moschici appellantur, qui protenduntur vsq; ad supraiacentē partem Ponti Cappadocum. Et mons, qui Paryarges dicitur, Pariedri montes Plin. *cuius fines continent gradus* 75.43 20

& 77.42

Et Vdacespes mons, cuius medium gradus habet 80 30.40 0

Et Antitauri pars, quæ est infra Euphratē, cuius medium 72 .41 40

Et qui vocatur Abos mons, cuius medium habet 77 .41 0

Et Gordæi montes, quorum medium continet 75 .39 40

Hi sunt Armeniæ montes, in quibus post diluuium arcam Noë cōsedisse ferunt: Bocatius & Haithonus Ararat montem vocant, vnde terra Ararat in lib. Reg. hæc dicitur.

Fluuij autem per regionem excurrunt.

Et Araxes flu. qui quidem ostia habet iuxta Hyrcani maris situm gradus 79 45.43 50

Fontes verò iuxta situm, gradus habentem 76 30.42 30

Ab ijs impetu ad Orientem vectus, vsq; mōtem Caspium, & ad Septentrionem flexus, partim ad Hyrcanum mare exit, partim admiscetur Cyro fluuio, secundū sitū continentē gra. 78 30.44 30

Et Euphratis fluuij pars, à prædicta ad orientem flexione vsq; ad fontes, qui & ipsi gradus habent 75 40.42 40

Almachar fluuius Assyriorum lingua ait Plinius.

Sunt & alij montes memoratu digni, à diuertigio Euphratis fluuij. Finis autem qui Euphrati coniungitur, gradus habet 71 30.40 30

Finis verò, qui iuxta ipsius est fontes 77 .41 0

Et Tigridis pars Armeniæ comprehensa, à particula ea, quæ est à latere meridiano vsq; fontes ipsius Tigridis, quæ gradus habent 74 40.39 40

Diglito iuxta fontes vocatum Tigridem ait Plinius. *Facientes paludem iuxta fontes, quæ vocatur* Thospites.

Sunt & aliæ Paludes, inter quas ea, quæ vocatur Lychnites, Thoatin & Arsenium lacum vocat Strabo, Dionysius Poëta Thonitin, Plinius Tessbitem, *Cuius medium gradus habet* 78 .43 15

Et Arsissa palus, cuius medium continet gradus 78 30.40 50

Regiones autem in Armeniæ sunt, in parte inter Euphratem & Cyrum ac Araxem amnes comprehensa, penes quidem Moschios montes Cotacene. Super eos qui Bocche appellantur. Penes autem Cyrū amnem Tosarene & Totene. Penes verò Araxem fluuium Colthene. Et quæ sub ea est Soducene. Penes autem P ryardem montem Syracene & Sacapene, Sacasena ab alijs dicitur.

Et ciuitates in ipsa parte

Sala	37	20.44	20
Ascura	74	.44	10
Barazæ	75	20.44	10
Lalæ	76	10.44	0
Santuta	77	20.44	20
Sathaphara	78	.44	20
Toga	78	50.43	40
Varutha	73	.43	0
Azatha	73	45.43	45
Cholua	74	.48	10
Sedala	74	40.43	45
Surta	74	30.43	40
Patina, aliâs Tastina	74	40.43	0
Cozala	75	30.43	30
Cotomana	75	15.43	40
Batinna	76	10.43	40
Dizaca	76	50.43	10
Ptua	77	.43	45
Glisma	78	20.43	40
Choluatæ	78	45.43	40
Sacalbinæ	79	20.43	15
Arsarata, Arxata Str.	79	30.43	30

Et penes Euphraten fluuium

Brepus, aliâs Bressus	72	15.42	45
Elegiæ	73	20.42	45
Chasiræ	74	.42	40
Chorsa	74	40.42	30
Thalina	75	20.42	45
**Armauria*	76	40.42	54
Artaxata, Artaxiasata Strab.	78	.42	40
Naxuana	78	50.42	45

In comprehensa autem parte sub prædicta, vsq; ad diuertigium Euphratis : regiones sunt magis quidem Septētrionales, incipientes ab Occasu Basilissene & Hobordene & Arsea.

Sub his verò & Acilisenæ & Astaunites. Et penes ipsum fluuij diuertigium Sophene.

Ciuitates autem sunt in hac parte

Athua	71	30.42	30
Timissa	73	30.42	30
Zoriga	73	30.42	0
Sana	73	50.42	0
Brizaca	74	30 42	30
Daranissa	76	.42	20
Zogocara	77	15.42	20
Cubina	78	30.42	20
Codana	71	30.41	40
Cachura	72	.41	20
Cholua	73	30.41	0
Sogocara	74	.41	0
Phausia	74	15.41	45
Phandalia	74	50.41	30
Zaruana	75	40.41	45
Citamum	76	.41	30
Anarium	76	50.41	30
Siguæ	77	.41	0
Teruæ	78	.41	50
Zurzua	78	30.41	40
Matustana	78	.41	20
Astacana	78	.41	0
Tarina	72	20.41	0
Balisbiga	73	40.40	40
Babila	73	15.40	45
Sagauanæ	75	15.40	45
Azora	76	30.40	40

In reliqua autem & Australiori parte, inter Euphratis & Tigridis fontes Anzitene est. Et quæ sub ea Thospites. Postea Corinea.

Et ciuitates similiter in parte hac

Legerda	72	15.40	15
Mazara	71	20.39	50
Anzeta	72	.39	20
Seita	72	50.39	33
Belcania	73	30.39	40
Seltia	74	.40	0
**Thospia*	74	20.39	50
Colchis	75	30.39	0
Siauana	71	30.38	0
Arsamosata, Arsamote Plin. quā Euphrati, proximā facit	73	.38	20
Cerra	74	30.38	40
Artasigartæ	75	20.38	45

Ab Oriente verò fontium Tigridis amnis Ba-

Bagrandauene est. Et sub ipsa Gordene, qua magis Orientalis Cortæa, & qui sub ipsa sunt Mardi.

Ciuitates autem similiter in hac sunt parte

Tasca	75	30.40	20
Phora	76	.40	10
Mapa	76	.40	40
Buana	76	45.40	0
Cholima	76	45.40	40
Terebta	77	20.40	56
Daudyana	77	40.40	20
Caputa	79	20.40	10
**Artemita*	78	40.40	20
Thelbalane	76	15.39	50
Siæ	75	45.39	40
Pherendis	74	40.39	40
Tigranocerta, Penes quam Niceforius amnis Tac. l. 15.	76	75.39	40
Sardeua	75	50.39	10
Colsa	78	.39	50
Tigranoama	79	45.40	0
Artagigarta	75	20.38	45

Cypri insulæ situs. Cap. XIV.

Tabula IV. Asiæ.

Crypta Stephano dicebatur, Minois, Colinia, Cerastis, Marchara, Acamantis, Aspelia, & Amathusa: Chitim Hebræis.

Cyprus quaquà versus pelago terminatur.

Ab Occasu quidem Phamphilia secundum descriptionem hanc:

** Acamas promont.*	64	10.35	30
Paphos noua	64	20.35	10
Drepanum promont.	64	30.34	45
** Paphos vetus*, Palæpaphos Plinio & Straboni	64	30.35	0
Zephirium promont.	64	10.35	6

A Meridie mari Aegyptio atq; Syriaco secundum descriptionem hanc:

Post Zephirium promont.

Phrurium promont.	64	45.34	50
Curium ciuitas	65	.34	0
Lyci flu. ostia	65	20.35	6
Curias extrema	65	30.34	45
** Amathus* Veneri sacra fuit, vnde tota insula Amathusia dicebatur.	65	45.35	0
Tetij flu. ostia	66	10.35	0
Citium ciuitas, Cetium Straboni	66	15.35	0
Dades extrema	66	30.35	0
Throni ciuitas & extrema	66	45.35	0

Ab Oriente pelago Syriaco secundùm descriptionem hanc:

Post Thronos promont.

Padalium promont. Pedasium Strabo.	67	.35	20
Pediæi flu. ostia	66	50.35	20
** Salamis*, Cenchrea dicta	66	40.35	30
Elea extrema	67	30.35	40
Clides extrema	67	30.35	50

A Septentrionibus verò angusto Cilicia freto iuxta descriptionem hanc:

Carpasia, Carpasium Pl.	66	50.35	50
Achæorum litus	66	40.35	40
Aphrodisium	66	30.35	40
Macaria	66	.35	45
Ceraunia	65	40.35	45
Laphiti flu. ostia	65	30.35	50
Lapithos ciuitas, Lappheto Plin.	65	20.35	50
Crommyorum extrema: Promontorium proximum Animurio promõtorio Ciliciæ Tracheæ ad stadia 350. Strab.	65	10.36	10
Soli, Solus Strabon.	65	.36	0
Callinusa promont.	64	40.35	45
Arsinoe	64	40.35	36

Orientaliora igitur insulæ Salaminia occupat.

Occidentalia verò Paphia. Inter hæc verò & Meridionalia Amathusia, & Olympus mons. Septentrionalia autem Lapithia.

Ciuitates autem Mediterraneæ hæ sunt:

Chytrus, Chytri Pli. 66 30.75 36
Tremithus 66 26.35 26
Tamassus, Tamaseus Plinio 66 40.35 26

Insulæ verò penes ipsam hæ sunt, & quæ appellantur Clides, quarum medium gradus habet 97 20.35 40

Et Carpasarum insularum medium continent gradus, Carpasias vocat Strabo 64 6.35 45

Syriæ situs. Cap. XV.

Tabula IV. Asiæ.

Syria terminatur à Septentrionibus Cilicia, & parte Cappadociæ iuxta expositam per Amanum montem lineam. Ab Occasu Syriaco pelago, secundum descriptionem hanc. Post Issum & Ciliciæ portas

Alexandria penes Issum 69 30.36 10
Myrandrus, Quia ibi Xerxes per myriades, id est, dena milia exercitum in Græcos numerauit 69 30.35 50
Rhossus 69 20.35 40
Scopulus Rhossicus 69 .35 40
Seleucia Pieria 68 36.35 26
Orontis flu. ostia, Tiphon prius 68 30.35 30
Fontes fluuij 70 .33 20
Posidium 69 30.35 15
Heraclea 68 20.35 10
* *Laodicia*, Rhamata Hebræis 68 30.35 6
Gabala, Gebol. Heb. 68 20.34 56
Paltos 68 20.34 45
Balanæa 68 20.34 30

Phœnicia

Eleutheri flu. ostia 68 .34 26
Simyria, Taximyria Strabo. 67 50.34 40
Orthosia, Tortosa hodie, prius Antaradum 67 10.34 40
* *Tripolis* 67 30.34 20
Theuprosopon, vel dei facies promont. 67 20.34 15
Botrys 67 30.34 6
* *Byblus* 67 40.33 56
Adonij flu. ostia 67 40.33 45
* *Berytus* 67 30.33 40
Felix Iulia Plinio, hodie Barutus, Barutim, emporium celebre sicut olim Tyrus & Sydon.
Leonis flu. ostia 67 30.33 36
* *Sidon*, Sychē prius 67 .33 6
* *Tyrus*, Sor Hebraicè, Sur vulgo 67 .33 20
Ecdippa 67 10.33 15
Ptolemais Acon hodie, Ace Plin. 66 50.33 0
Sycaminon, Epha Hebræis 66 50.32 50
Carmelus mons, Castellum peregrinorum 66 36.32 56
Dora, Durum Plin. Dor Hebræis dicitur: fuit Machabæorum ætate ita potēs, vt ab Antiochio 120. millib. præditum & 8. millib. equitum fuerit obsessa 66 30.32 40
Chorsai flu. ostia 66 20.32 36

A Meridie Iudæa iuxta lineam inde descriptam, quasi Orientem versus, quæ ad Meridiem flectitur, & secundùm situm habet gradus 67 30.32 20

Finitur autem secundùm situm, qui habet gradus 68 .31 15

Et parte Arabiæ Petrææ iuxta lineā productam

ductam à fine prædicto, quasi ad desertam Arabiam, vsq; finem. Cuius situs gradus habet 70 30.30 50

Ab Ortu *solis linea inde producta, iuxta Arabiam quidem desertam, vsq; vadum* Euphratis*, iuxta Tapsacum, cuius finis super Euphrate gradus habet* 73 .35 6

Et deinde parte Euphratis fluuij penes Mesopotamiam, vsque finem fluuij, qui & finis Cappadociæ, gradus habens 71 40.38 0

Montes autem in Syria insignes sunt:

Pieria mons, cuius medium habet gradus 69 30.34 40

Et Casius mons, cuius medium habet gradus 68 45.34 45

Et Libanus, cuius fines habent gradus 68 38.34 & 70.33 15

A thure nato λίβανος dictus, Arabiam contingit.

Et Antilibanus mons, cuius extrema habent gradus 68 .32 20 & 69 40.32 30

Et iuxta quidem Arabiam desertam

Alsadamus mons, cuius medium habet gradus 71 .33 0

Penes autem Iudæam

Hippus mons, cuius medium habet gradus 38 30.32 0

Fluunt autem per regionem & alij fluuij.

Et qui præter Palmyram labitur, cuius fines continent grad. 71 30.33 15 & 71 .34 40

Et qui Damascum præterfluit Chrysoroas vocatus, cuius fines habent gradus 69 15.33 30 & 69 45.23

Et Iordanis fluuij pars, quæ versus Genesaritidem est lacum, cuius medium habet gradus 67 40.32 20

Ipse est Tiberias Lacus, licet Ptolomæus duos faciat: nam Tiberias oppidum est ad lacum ipsum, vbi & Capernaum.

Et fluuius Singas nomine, qui à monte Pieria delatus, ad Septentriones, & ad ortum solis versus gradus habet 71 .37 30

Admiscetur q; Euphrati iuxta situm, qui habet gradus 72 .37 20

Ciuitates in Syria sunt Mediterraneæ à Septentrionali primùm plaga in Commagena hæ: Euphratisia hodie Procopio:

Aracæ	70 50	.37 40
* *Antiochia penes Taurum montem*	70 15	.37 20
Singa	71	.37 30
* *Germanicia*	70	.37 0
Catamana	70 40	.47 0
Doliche	70 40	.36 40
Deba	70 20	.36 30
Chaonia	70 30	.36 30

Et apud Euphratem fluuium

Cholmadara	71 15	.37 50
* *Samosata legio*, Cõagene caput, Luciani patria, ibi est Euphratis pons	71 30	.37 36

Pieriæ autem ciuitates hæ:

Pinara	69 50	.36 30
Pagræ	70	.36 36
Et Syriæ pylæ	69 40	.36 15

Cyrresticæ autem ciuitates hæ:

Ariseria	71	.37 0
Regia	71 15	.36 50
Buba	71 20	.36 40
Heraclea	71	.36 30
Niara	70 50	.36 10
* *Hierapolis*, Callinice dicta, Bambycē Pli. Syris Magog	71 15	.36 15
Cybros	70 10	.36 0
Berrœa	71	.36 0
Bena	70 50	.36 0
Paphara	71 30	.36 0

Et penes Euphratem ciuitates hæ:

Urima	71 4	.37 30
Arudis	71 56	.37 15
* *Zeugma*	74	.37 0

Europus	72	.36	50
Cecilia	71	56.36	40
Bethammaria	71	50.36	30
Gerre	71	50.36	15
Arimara	71	50.36	6
Eragiza	71	50.36	0

Seleucidis autem ciuitates hae Tetrapolis Straboni:

Gephyra	69	30.35	30
Gindarus	70	.35	40
Imma	69	50.35	26

Caßiotidis autem ciuitates hæ:

* *Antiochia, quæ super Oronte est fluuio*	69	.35	30

Epidaphne cognominata, & Theopolis, Emath, quæ Reblata Hebræis, vbi ex Petri doctrina primi Christiani nominati sunt.

* *Daphne*	69	.35	20
Bacatailli	69	.35	0
Lydia	69	30.35	0
* *Seleucus penes Belum*	69	30.34	45
Larissa	69	40.34	26
* *Epiphania*	69	36.34	26
Raphanea	69	15.34	15
Antaradus, Antheradum, Pomp. Melę Aradon vocat	68	65.34	15
Marathus	68	40.34	26
Mariame	69	20.34	0
Mamuga	69	20.34	45

Chalibonitidis ciuitates:

Thema	71	30.35	30
Acoraba	71	15.35	15
Derrima	72	.35	0
Chalybon	71	20.35	0
Spelucca	71	20.34	15

Et penes Euphratem,

Barbarissus	71	56.35	45
Athis	72	.35	30

Chalcidices autem ciuitates:

Chalcis	70	30.35	40
Asaphi	70	36.34	50
Tolmidessa	70	26.34	30
Maronia	71	10.34	30
Coara	70	50.34	10

Apamenes ciuitates:

Nazama, aliàs Namaxa	70	30.34	6

Et ab Orientali parte Orontis fluuij.

Thelmenissus	69	30.35	0
* *Apamia*, Pella prius	70	.34	45
* *Emesa*, Hemesa Pli.	69	40.34	0

Laodicines ciuitates,

Scabiosa Laodicia	69	40.33	45
Paradisus	69	45.33	36
Iabruda	70	.33	30

Phœnicia ciuitates Mediter.

Arca	68	20.34	0
Palæobiblus, vel vetus Biblus	68	45.34	0
Gabala, Gabe Plin.	67	15.33	10
Cæsarea Pania, tribus Dan. Cæsarea Philippi	67	40.33	0

Curuæ verò Syriæ ciuitates hæ:

Syria Caua, siue Cœle vocatur, Decapolis Plin.

* *Heliopolis*	68	40.33	40
Abyla cognomine Lysanij	68	45.33	20
Saana	69	20.33	26
Ina	68	30.33	0
* *Damascus*	69	.33	0
Samulis	67	30.32	30
Abida	68	15.32	45
Hippus, Hippon Plinio, Sephet	68	.32	30
Capitolias	68	45.32	30
Gadara	68	.32	10
Adra	68	40.32	10
Scythopolis, Nysa prius Plin. Bethsan	67	30.31	56
Gerasa, Gesara Iosepho Gelasa Plin.	68	15.31	45
Bella, Buthis prius	67	40.31	40
Dium	67	50.31	50
Gadora	67	45.31	30
* *Philadelphia*	68	.31	20

Ammonitar, hæc erat ciuitas Rabbath,

bath. 2. Reg. 11. & 12. Stephano auctore & Eusebio.

Canatha 68 50.31 45

Palmyrines verò ciuitates hæ:

Rhesapha 72 15.31 45
Cholle 71 45.34 30
Oriza 72 15.34 30
Putea 71 20.34 30
Adada 72 20.34 15

* *Palmyra*, Hadrianopolis postea ab Hadriano Step. Tamor Hebraicè à Salomone constructa, de qua inter Parthos & Roman. diu est imperio certatum 71 30.34 0

Adacha 72 .35 0
Danaba 70 50.33 50
Goaria 70 30.33 30
Aueria 71 30.33 40
Casama 70 40.33 10
Odmana 70 10.33 10
Atera 71 10.33 15

Et penes Euphratem ciuitates hæ:

Alalis 72 20.35 15
Sura 72 40.35 40
Alamatha 73 .35 6

Batanea prouinciæ, à cuius Orientali parte est Saccæa. Et huius sub Alsadamum mõtem sunt Trachonitæ Arabes. Ghesuri regio, cuius oppida 60. occupauit tribus Menasseh.

Gerra 70 .32 50
Elere 70 .32 40
Nelaxa 70 10.32 30
Adrama 69 45.31 45

Insulæ autem adiacent Syriæ.

Aradus, Paria dicta Plinio. Est petra quædam 7. stadiorum ambitus, & à continente 20. stadia semota Strabo. 68 .34 30

Et Tyrus continenti adnexa 67 .32 20

Palestinæ Iudææ situs.

Cap. XVI.

Tabula IV. Asiæ.

Palestinæ Syria, quæ & Iudæa vocatur, terminatur à Septentrionibus Syria, iuxta lineam expositam. Ab Oriente verò atq; Meridie Arabiæ Petrææ, secundùm lineam, quæ ab Orientali est termino ad Syriam vsq; ad finem Aegypti. Huius finis (vt dictum est) gradus habet 64 15.30 40

Ab Occasu parte Aegypti, quæ deinceps ad mare vsq; protenditur, & reliquum pelago vsq; ad Syriæ limitem, per descriptionem hanc:

Post Chersei fluuij ostia

* *Cæsarea Stratonis*, Flauia, Acarõ, Cæsarea Palæstina 66 15.32 30

Apollonia 66 .32 15

* *Ioppe*, Iaphet, Iapha portus peregrinis 65 40.32 6

Iamnetorum portus 65 .32 0

* *Azotus* 65 15.31 50

* *Ascalon*, Escalona vulgò, Gat Hebræis, post Agrippia 65 .31 40

Anthedon 64 50.31 40
Gazeorum portus 64 45.31 30

Fluit autem per Iudæam Iordanis fluuij pars ad Asphaltitem lacum: cuius medium continet gradus, Mare mortuum, Sodomorum lacus, Iam mælah Heb. 66 50.31 10

Et Ciuitates in ea Mediterraneæ hæ sunt.

Galilææ:

Sapphura, Authocratorida Harabih, Sephoris 66 40.32 36

Caparctoni, Caparcotia, in Græco exemplari Caparnaũ 66 5[illegible].32 6

* *Iulias*, Bethsaida fuit Iudæis, & iuxta Chorazim. 67 6.31 30

Tiberias lacus	67	15.32	6

Sarmariæ autem:

* *Neapolis*, Sichem, Mamortham dictam ait Plinius, Marbotam Iosephus	66	50.31	50
Thena, Tapuah Hebræis. Hesseni Plinio & Martiano populi sunt Iudæorum	67	6.31	45

Iudæa autem ab Occasu Iordanis flu.

Rhaphia, Rama Iudæis	65	.31	30
Gaza, Gazara Haazah Hebræis	65	26.31	45
* *Iamnia*, Ianoah Heb.	65	40.32	0
Lydda	66	.32	0
Antipatris, Arsur	66	20.32	0
Drusias	66	30.31	56
* *Sebaste*, Ecthenias Eusebio, olim Samaria	66	40.31	30
Batogabri	65	30.31	30
Sebus	65	40.31	26
* *Emaus*. Nicopolis, vbi cognitus Christus in fractione panis	65	45.31	45
Guphna	66	10.31	45
Archelais	66	30.31	45
Phaselis	66	56.31	36
Ericus	66	45.31	56
* *Hierosolyma, quæ nunc dicitur Capitolia*, Salem, Iebus antea, post Helia	66	.31	40
Thanna, Timnatath	66	15.31	30
Engada, Henghedi Hebræis, Iadi Iosepho, ciuitas palmarum, vbi Emoræi	66	30.31	15
Bedoro	66	30.31	0
Thamaro	66	20.31	20

Ab Orientali parte Iordanis fluuij

Cosmos	67	15.31	36
Libias	67	10.31	26
Callirhoe	67	6.31	10
Gazorus	67	30.31	15
Epicaros	67	.31	0

Idumææ, quæ tota est ab Occasu Iordanis fluuij.

Bezamna, Bersabee, terminus terræ promissionis vsq; ad Dan, quod est Cæsarea Paniæ	64	50.31	15
Caparorsa	65	30.31	15
Gemmaruris	65	50.31	10
Elusa, Eleusa	65	10.30	50
Maps, Massa	65	40.30	56

Arabiæ Petrææ situs.

Cap. XVII.

Tabula IV. Asiæ.

Petræa Arabia terminatur ab Occasu parte Aegypti exposita.

A Septentrionibus Palæstina Iudæa, & parte Syriæ, iuxta ipsarum diuisas lineas.

A Meridie aũt secessu sinus Arabici, (qui est rubrum siue Erythræum mare, mare Suph.) *iuxta Heroum ciuitatẽ, qui grad. habet*	63	30.29	50
Ab exposito termino iuxta Aegyptum vsq; ad promontorium, quod apud Pharum est, Pharan & Elam, vbi Saracenorum solitudines, *habet gradus*	65	.28	30
Et hinc Elamte sinu, Alanticus Artemidoro, Leniticus Iube, *vsq; ad eius inflexionem, quæ gr. ha.*	66	.29	0
Continet autem & Phara oppidum partes	65	.28	40
Oppidum verò Elana, quod iuxta secessum iacet eiusdem nominis, gradus habet.	65	36.29	15

Hebraicè Haila & Elat, Læana Plin.

Ab Ortu verò linea emissa super expositum Syriæ terminum Orientalem iuxta Arabiam Felicem vsque sectionem, quæ gradus habet	70	.30	30

Iuxta autem deserta Arabia supra reliquam lineam tendit. Protenduntur in regione montes, qui Melanes vel nigri appel-

appellantur, à sinu scilicet, qui iuxta Pharum est, quasi ad Iudæam, gentesq; sunt ab Occasu quidem horum montium ad Aegyptum & Saracene, Tur dictum. Adiacet & sub ipsa Munichiates, sub qua ad sinum sunt Pharanitæ. Iuxta autem montana felicis Arabiæ Ratheni.

Ciuitates verò Mediterraneæ & villæ in prouincia hæ sunt:

Eboda	65	15.30	30
Maliattha	65	45.30	30
Calguia	66	20.30	30
Lysa	65	60.30	15
Gubba	65	45 30	0
Gypsaria	65	40.29	45
Gerasa	65	30.29	30
* *Petra*	66	45.30	20
Characmoba	66	10.30	0
Auara	66	10.29	40
Zanaatha	66	45.29	50
Adron	67	.29	56
Zoara	67	20.30	30
Thoana	67	30.30	30
Necla	67	30.30	15
Cletharro	67	.30	20
Moca	67	50.30	10
Esbuta, Esebon, Hebræis Chesbon: in tribu Gad	68	50.31	0
Ziza	68	45.31	0
Maguza	68	.30	45
* *Medaua*, Medbah Hebræis, in tribu Ruben	68	30.30	45
Lydia	69	.30	40
Rhabmathom, Rabbat Moab regis Balaac	68	30.30	30
Anitha	68	40.31	15
Surrattha	69	15.31	10
Bostra legio, Bosrah	69	45.31	30
Mesada	69	20.31	20
Adra	69	40.31	20
Corace	68	.30	6

Mesopotamiæ situs. *Cap. XVIII.*

Tabula IV. Asiæ.

Hæc regio, quòd inter duos amnes Tigrim & Euphratem media sit, μετοποταμία dicta est, in sacris literis Aram vocatur, Gen. 11. ab Hebræis Aram Neharot, id est, Syria fluuiorum, Azania hodie dicitur, siue Halapia.

Mesopotamia terminatur à Septentrionibus quidem exposita parte maioris Armeniæ.

Ab Occasu parte exposita Euphratis fluuij, iuxta Syriam.

Ab Oriente parte iuxta Assyriam vsq; Tigridis amnis, quæ est à parte versus Armeniam, vsq; ad Herculis aras, quæ gradus habent 80 34.20 0

A Meridie reliqua parte Euphratis, iuxta desertam quidem Arabiam vsq; ad finem, cuius situs continet gradus 76 15.33 20

Iuxta autem Babyloniam vsque quo Tigridi amni committitur, & vsq; ad aras prædictas, cuius partis situs gradus habet 80 .34 20

Montes verò in Mesopotamia celebres sunt Masius mons, cuius medium habet gradus 74 .37 20

Et Syngaras mons 76 40.36 15

Fluuij verò per regionem fluunt ex dictis montibus prouenientes, cùm alij, tum qui Chaboras appellatur, cuius fontes gradus habent 74 .37 15

Coniunctio autem eius cum Euphrate gradus habet 74 .35 0

Et qui Saocoras dicitur, cuius fontes continent gradus 75 .37 20

Eius verò cum Euphrate coniunctio partes habet 76 .34 0

Occu-

Occupant autem prouinciam regiones iuxta Armeniam quidem Anthemusia. Sub qua Chalcitis: subq; hac Gausanitis. Et versus Tigridem flu. Acabene. Sub Gausanite autem Ingine, & perlongè iuxta Euphratem Ancorabites.

Ciuitates in Mesopotamia & villæ iuxta quidem Euphraten fluuium:

Porsica	72 .37 30
Aniana	72 20.36 40
Barsamse	72 20.36 15
Sarnuca	72 10.35 50
Bersima	72 20.35 36
Maube	72 50.35 40
* *Nicephorium*	73 6.35 20
Maguda	73 15.35 10
Chabora	74 .36 10
Thelda	74 15.34 45
Aphphadana	74 30.34 36
Banabe	74 45.34 26
Zitha	75 10.34 20
Bethauna	76 .34 15
Rhescipha	76 .34 0
Agamana	76 30.33 30
Eudrapa	77 10.33 40
Addaa	77 15.34 0
Paceria	77 20.34 45
Teridata	77 30.35 20
Naarda	77 40.35 30
Siphara	78 15.35 40
Euphratis situs, quo scinditur & in partem fluentem per Babyloniam & alteram per Seleuciam, in quorum medio est, qui vocatur Basilius fluuius, cuius situs diuertigij	79 .35 40
* *Seleucia ciuitas*	79 20.35 40

Iuxta autem Tigrim flu. ciuitates hæ sunt:

Dorbeta	79 .38 0
Sapphe	76 .37 40
Deba	76 .37 20
Singara	76 .37 0
Betum	77 .36 45
* *Labbana*	77 50.36 30
Birtha	78 45.36 20
Carthara	79 .36 15
Manchane	79 10.36 0

Est post Seleuciam,

Scaphe	79 45.34 30
* *Apamia*	79 50.34 20

Sub qua Euphratis est commixtio cum Tigride, in media autem regione ciuitates hæ:

Bithias	72 20.37 40
* *Edessa*, Bambyca Straboni, Frech dicitur Hebræis teste Hieronymo in tradition bus Hebraicis; olim Rages, nunc Rase, Robais Haithono	72 30. 7 30
Omcrea	73 .37 10
Ammaa	73 20.37 50
Suma	73 30.37 40
Rhisina	73 30.37 30
Olibera	73 30.37 0
Sarrana	74 .38 15
Sacane	73 .37 45
Arxama	74 40.37 15
Gizama	74 20.37 15
Sinna	74 15.37 30
Mambuta	74 45.37 26
* *Nisibus*, Nisibis Straboni, Stephano, Tacito & reliquis: quam Macedones Antiochiam Mygdoniam appellarunt	75 10.37 30
Bithiga	75 10.37 45
Bazala	75 20.37 0
Auladis	73 .36 40
Ballatha	73 45.36 40
* *Carra* Hebr. Charam, vbi Abraham habitauit, vbi & M. Craſ. cũ Rom. exercitu cæsus est	73 20.36 10
Tirittha	73 50.36 20
Thergubis	74 40.36 20
Orthaga	74 40.36 0
Elija	74 40.36 45
Zama	75 30.36 20
Sinna	76 20.36 40

Gor-

	77	.36	15
Gorbata	76	.36	0
Dabausa	77	20.36	0
Bariana	73	10.35	50
Acraba	74	.35	30
Aphadana	74	40.35	40
Rhesena	75	45.35	50
Peliala	74	15.35	20
Aluanis	76	15.35	20
Bimacra	76	20.35	0
Daremma			

Arabiæ Desertæ situs.

Cap. XIX.

Tabula IV. Asiæ.

ARabia Deserta definitur à Septentrionibus parte Mesopotamiæ iuxta expositam Euphratis fluuij partem, quæ continet gradus 76 15.33 20

Ab Oriente verò Babylonia per montana, quæ deserto sunt ad Euphratis flu. fines vsq; ad secessum

Persici Mesanij sinus, qui ad sinum gradus habet 79 .30 10

Et parte deinde sinus Persici ad finem vsq;, cuius situs cõtinet gr. 79 .29 0

A Meridie autem terminatur Felici Arabia, per Montana, quæ ab exposito Petrææ Arabiæ limite ad prædictum sunt finem, ad terminum vsq;, qui iuxta expositum Persicum Mesanium est sinũ, cuius limes habet 79 .29 0

Ab Occasu annotatis partibus Syriæ, & Arabiæ Petrææ.

Tenent autem hanc Desertam Arabiam iuxta quidem Euphratem fluuium Cauchabeni.

Et quæ iuxta Syriam sunt Bathanei, aliàs Atanei:

Iuxta verò Felicem Arabiam Augubeni. Post quos Rabbeni. Et apud Persicũ sinum Orcheni. Iuxta autem Babyloniam sub Cauchabenis Asitæ, & supra Rheabenos Masani.

In medio verò Agræi quidem iuxta Batanos. Materni autem iuxta Babyloniam

Ciuitates autem & vici in regione iuxta Euphratem quidem flu. hæ sunt:

Thapsacus. Aphipolis Plin. dicitur	73	30.35	6
Birtha	73	40.35	0
Gadirtha	73	50.34	45
Auzara	74	6.34	30
Audattha	74	15.34	20
Dadara	74	20.34	10
Balagala, aliàs Balagęa	75	.34	0
Pharga	75	40.34	0
Colarina	75	30.33	40
Belginea	76	.33	30

Iuxta autem Persici sinus partem ciuitates hæ:

Ammæa	79	.30	10
Idicara	79	.29	30
Iucara	76	.29	15

Iuxta Mesopotamiam autem ciuitates hæ:

Parathena	73	20.33	0
* *Sabe*	73	.33	0
Choce	72	30.32	30
Gabara	73	40.32	40
Aurana	73	15.32	40
Rhegana	75	15.32	40
Alata	72	30.32	0
Erupa	72	30.31	15
Themma	75	.31	40
Luma	75	40.31	0
Thauba	72	45.31	30
Seuia	73	30.30	30
Dapha	74	15.30	30
Sora	75	.30	20
Odagana	76	15.30	40
Tedium	77	.30	30
Zagmais	76	30.30	10
Arrade	74	30.30	15
Obara	71	.30	45

Arte-

Artemita	72	15.30	10
Banacha	73	20.29	56
Dumætha	75	.29	40
Allata	75	40.29	30
Bere	76	40.29	30
Calathua	77	30.29	30
Salma	78	20.29	30

Babyloniæ situs. Cap. XX.

Tabula IV. Asiæ.

Chaldæos prius vocatos Cephenos ſcribunt Stephanus & Hellanicus in hiſtoria Perſica.

Babylonia terminatur à Septentrionibus Meſopotamia iuxta expoſitam Euphratis fluuij partem.

Ab Occaſu Arabia Deſerta, iuxta prædicta montana.

Ab Oriente Suſiana, iuxta reliquam Tigridis fluuij partem, vſq; ad eius oſtia in ſinum Perſicum. Quæ gradus habent 80 30.31 0

A Meridie inde ad finem, qui eſt iuxta Arabiam Deſertam Perſici ſinus ſeceßit.

Fluunt autem per regionem Baſilius vel regius fluuius: Et qui per Babyloniam fluit Maarſares nomine, qui Euphrati immiſcetur iuxta ſitum habẽtem partes 78 20.35 40

Huic autem coniungitur Baſilius amnis in gradibus 79 .34 20

Faciunt autem fluuij & ipſorum diuertigia lacus atq; paludes, quorum etiam medium continet gradus 78 30.32 30

Adiacet quoque Euphrati Auchanites regio.

Deſerta verò Arabiæ Chaldæa regio,

Circa autem paludes Mardocæa, ſubiectos habens Strophades appellatos.

Ciuitates autem in Babylonia & oppida ſunt iuxta quidem partem Tigridis vſq; mare ſub Apamia ciuitate:

Bible	79	.34	0
Didigua	79	30.33	40
Punda	79	40.33	0
Batracharta	79	40.32	40
Thalatha	80	.32	10
Altha	79	30.31	15
Et quod inter oſtia Tigridis flu. maximè Orientale eſt, gradus habet	80	30.31	0
Occidentale verò	79	30.31	15
* *Teredon*	80	.31	10
Iuxta verò Euphratis fluuij partem			
Idicara	77	.33	20
Duraba	77	40.34	0
Thaccona	77	45.34	30
Thelbencane	78	30.35	30
Et ſuper flu. per Babylonem fluente			
* *Babylon*	79	.35	0
Iuxta autem Maaſarum fluuium			
* *Volgæſia*	78	20.34	30
* *Barſita*, Borſippa Str.	78	45.34	20
Sub ijs autem, & iuxta paludes & Deſertam Arabiam:			
Beana	79	.32	40
Chuduca	78	.33	20
Chumana	79	.33	10
Caſa	76	40.32	50
Birande	77	30.32	30
* *Orchoe*. Vrchoa dicitur apud alios, ipſa eſt Hur Chaldæorum Abrahæ patria	78	30.32	40
Beththana	79	.32	56
Thelme	77	40.32	30
Sorthida	77	32.	30
Iamba	78	.31	0
Rhagia	78	40.31	20
Chiripho	79	15.31	10
Rhattha	79	15.30	50

Quintus Liber explicit.

LIBER

LIBER SEXTVS HAEC HABET.

Expositionem partium, quæ sequuntur:

Asiæ maioris.	*Aßyriæ.*
Susianæ.	*Mediæ.*
Persidis.	*Parthiæ.*
Carmaniæ desertæ.	*Arabiæ felicis.*
Carmaniæ.	*Hyrcaniæ.*
Margianæ.	*Bactrianæ.*
Sogdianorum.	*Sacorum.*
Scythiæ intra Imaum montem.	
Scythiæ extra Imaum montem.	
Sericæ.	*Ariæ.*
Paropanisadorum.	*Drangianæ.*
Arachosiæ.	*Gerdrosiæ.*

Assyriæ situs. Cap. I.

Tabula V. Asiæ.

Syriæ nomine hodie comprehenditur, Hebræis Assur.

ASsyria terminatur à Septentrionibus præfata Armeniæ magnæ parte iuxta Niphatem montem.

Ab Occasu autem Mesopotamia, iuxta expositam partem Tigridis fluuij.

A Meridie verò Susiana iuxta lineam à Tigride fluuio vsq; ad finem, cuius positio partes habet 80 6.34 6 *&* 48 .36

Ab Oriente autem parte Mediæ iuxta lineam inde coniugentem prædictos duos fines, supra quã est Coathras mons, cuius fines habent grad. 80.36 30 *&* 83.38

Regionis verò pars, quæ iuxta Armeniam est, vocatur Arrapachitis: Quæ verò iuxta Susianam est Sittacene, Apolloniatis eadem dicta Straboni. *Media verò tenent Garamæi. Vocatur autem ea quæ inter Arrapachitidẽ & Garamæos est Adiabene. Quæ autem inter Garamæos & Sittacenum interiacet Apolloniates. Cui superiacet gens Sambata. Et supra Adiabenam Calacine. Garameis autem Arbilites regio imminet.*

Ciuitates autem & oppida Assyriæ iuxta partem Tigridis amnis hæ sunt:

Marde	76	.38	15
Sauara	76	15.37	15
Bessara	77	.37	20
Belcina	77	30.36	0
* *Ninus*	78	.36	40
Sacada	78	30.36	40
Oroba	79	29.36	20
Thelbe	80	.36	0
Ctesiphon	80	.35	0

In reliqua verò media regione:

Bithaba	77	40.38	40
Dartha	78	20.38	45
Zigira	79	40.38	45
Darna	80	30.39	30
Obana	81	.36	0
Thesara	81	15.38	30
Corcura	78	20.38	10
Oroba	79	20.38	10
Degia	80	45.38	10
Comopolis	81	30.38	1
Dosa	79	.37	45
Gaudameda	79	30.37	0
Sarbena	79	.37	0

* *Arbela*, Gangabela Marcellino, Arbelitis Plinio dicitur, vbi Darium vicit Alexander. Strabo Gangamelam ab Arbela separat.

Gomara	81	20.37	30
Phusiana	82	60.37	40
Isone	82	30.37	20
Sura	83	.36	40
Catracharta	80	30.36	10
Apollonia	81	10.36	30

The-

Thebura 83 .36 30
Arrapa 82 .36 30
Cinna 83 20.36 10
Artemita 81 15.36 0
Sittace 82 .35 30

Amnes verò per regionem excurrunt Tigri fluuio se immiscentes,
Lycus, cuius fontes habent gradus 78 .39 0
Et cum Tigride mitio. 79 .36 30
Et Caprus flu. Caper Strab. *cuius fontes continent* 79 .39 30
Cum Tigride verò eius mixtio habet gradus 79 30.36 6
Et Gorgos, cuius fontes habent gradus 80 20.38 0
At mixtio eius cum Tigride partes habet 80 .35 40

Mediæ situs. Cap. II.

Tabula V. Asiæ.

Media terminatur à Septentrionibus parte Hyrcani maris, iuxta descriptionem hanc:

Post dictum ad Armeniam finem Araxis flu. Sania 80 .43 0
Cambysis flu. ostia 81 .42 45
Fontes fluuij 80 .41 0
Tacina 81 40.42 30
Sabæa aræ 82 30.42 30
Cyri flu. ostia 83 30.42 15
Fontes fluuij 82 .39 30
Cadusiorum vallum 84 40.42 0
* *Cyropolis*, aliàs Gyrupolis, à Persis Cyrebata dicitur, Stephanus 85 30.41 40
Amardi flu. ostia 86 30.41 30
Fontes fluuij 85 .38 30
Medium lacus, qui sibi coniungitur, vocatur, Marcianes, gradus habet (Spanthia lacus, in quo sales nascuntur & congelantur) 82 30.39 20
Amana 87 30.40 40
Acola 88 15.40 15
Stratonis flu. ostia 90 20.40 0
Fontes fluuij 88 .33 30
Mandagarsis 92 .40 0
Carindæ flu. ostia 93 .40 30
Finis iuxta regionem Hyrcaniæ habet partes 94 .40 30

Ab Occasu terminatur maiori Armenia & Assyria, iuxta expositas ipsarum orientales lineas

Pars Occidentalis ad Armeniam & mare Caspium terminata, Antropatia dicta est, & separatum fuit regnum, ab Antropatro, qui eam cōtra Macedones, reliqua occupantes, descendit, quod Adelphius Apollonides, Trogus & alij referunt.

A Meridie verò Perside iuxta lineam, quæ coniungitur à fine Assyriæ, & Susianæ vsq; finem 94 .34 30
Supra quam est Occidentalis pars Parchoathri montis
Ab Oriente autem Hyrcania & Parthia secundùm lineam Meridianam coniungentem dictos fines, cuius pars dirimens Hyrcaniam à Parthia gradus habet 94 .39 0
Montes autem Mediæ insignes sunt Zagros mons, cuius medium habet gradus 85 .38 0
Et Orontes, cuius medium continet gradus 88 30.38 0
Et Iasonium, cuius medium habet gradus 90 30.36 0
Et Coroni Occidentalis finis habet gradus 92.38 & 101.39
Tenent autem Occidentalia penes Armeniam Caspij, quibus subiacet Margiana secundùm totum latus Assyriæ: supra mare verò Cadusij, & Geli, & Dribyces.

tes. Post quos vsq. ad Mediterranea se extendentes Amariacæ, Auarici Plinio, Solino & Martiano, & Mardi. *Tenent autem quæ iuxta regionem Cadusiorum sunt Carduchi.* Gordienos postea dictos ait Plinius, *& Marundæ, vsq. lacum Martianem. Interiora verò Gelorum Margasi. Post quos Tropatene, quæ extenditur vsq. Amariacos. Ori entaliora verò Zagri montis Sagartij occupant. Post quos extenditur vsq. Parthiam Choromitrene, magis Septentrionalem habens Elymaidam, cuius quæ ad Ortum vergunt tenent Tapuri,* Tapyri Plin. *A Meridie Choromitrenæ regionis sunt Sidices: & Sigrianicæ, & Ragianæ. Et etiam post has sub Iasonium montem Vadassi sunt, & Daritis regio,* Direus Solino locus fertilissimus in regione Zapauortene Plinio dicta. *Et iuxta totam Persidem syromedia. Continent autem Za-*

griporta	84	30.37	0
* *Caspia verò portæ*	49	.37	0

Ciuitates autem Mediterraneæ, & oppida Mediæ sunt:

Scabina	76	30.42	30
Gabale	80	.42	0
Vcæ	80	40.42	30
Varna	81	.42	0
Candis	83	30.42	0
Gabris	83	.41	15
Sazoa	83	.41	30
Tonzarma	81	30.41	45
Azaga, Gaza Straboni Antopatrorum regia.	81	15.41	10
Morunda	81	20.41	30
Tigrana	82	20.41	30
Pharambara	34	10.41	20
Tachasara	84	20.41	0
Zalace	86	15.41	0
Aluaca	80	40.40	30
Gauzania	80	.40	40
Phasaba	81	30.40	10
Pharaspa	85	30.40	30
Curna	86	11.40	30
Phanaspa	86	30.40	0
Gabris	87	40.40	20
Nanda	81	40.39	40
Zacaca	85	40.39	30
Saraca	85	15.36	20
Mandagara	87	45.39	30
Aganzaue	89	.39	30
Galla	90	10.30	15
Orcana	91	.39	30
Alicadra	93	.39	0
Phanaca	93	.39	30
Nazada	83	.38	10
Alinza, quæ & mons	84	.38	0
Arsisaca	85	.38	40
Alisdaca	86	40.38	45
Dariausa	87	30.38	30
Sincar	88	.38	30
Batina	89	.38	40
Vesaspe	89	40.38	40
Niguza	90	15.38	0
Sanais	92	.38	30
Rhazunda	93	20.38	40
Veneca	93	20.38	15
Bithia	85	30.37	40
Alinza	86	10.37	40
Zarenis	86	.37	0
Gabena	87	.37	30
Larasa	87	10.37	10
* *Acbatana*, Echbatana cæteris, in libro Iudith Egbatanis, ab Arphaxat condita, licet Plinius & alij cõditam à Seleuco tradant	88	.37	45
Choastra	89	.37	40
Nimphanandra	88	50.37	10
Guriauna	91	.37	20
Choana	92	.37	15
Trauaxa	93	.37	40
Auradis	93	40.37	15
Thebarga	84	30.36	40
Carine	85	10.36	20
Caberasa	86	.36	30

Pa-

Parachana	87	40.36	0
* *Arsacia*	88	20.36	20
Gauna	88	45.36	30
Heraclea, Achais postea Plinio & Solino	89	.36	40
Zania	90	15.36	50
Aruzis	91	.36	20
Zarama	92	20.36	30
Tautica	39	20.36	15
* *Europhus*, Rhaga, à Macedonibus condita, Strabo; de qua in libro Tobiæ	93	40.36	40
Abacana	93	.36	0
Cibina	87	.35	36
Dochtha	88	20.35	26
Gerepa	89	40.35	20
Rapsa	90	10.35	40
Andriaca	91	.35	10
Cluaca	92	40.35	10
Argaraudaca	93	20.35	20
Canatha	93	20.35	45
Aradripe	93	20.34	45

Susianæ situs. Cap. III.

Tabula V. Asiæ.

Hæc Persidis est pars, sed à Suso flumine, siue à Susis Assueri ciuitate magna, speciale nomen sortita est. Incolæ Susij, qui & Cissij Straboni dicuntur.

SVsiana terminatur à Septentrionibus Assyria, iuxta descriptum eius latus.

Ab Occasu Babilonia, iuxta partem Trigidis expositam vsq; mare.

Ab Oriente verò Perside, iuxta lineam coniunctam à prædicto ad Assyriæ atq; mediæ finem, vsq; ad ostia in sinum Persicum Oroatidis amnis.

A Meridie verò ab Trigidæ parte Persici sinus, vsq; ad ostia Oroatidis amnis, quæ continet grad. 86 30.30 30.

Secundum descriptionem hanc Orientale ostium

Tigridis amnis	80	30.31	0
Vallum Pasini	81	.31	0
Mosæi flu. ostia	82	.30	40
Fontes fluuij	82	30.33	0
Pelodes, vel cenosus sinus	83	.31	0
Eulæi flu. ostia	84	30.30	40
Fontes flu. in Susiana	83	.35	0
Fontes flu. in Media	86	.38	0
Coniunctio fontium	84	.33	0
Tenagos arenosus	84	45.30	30
Oroatidis flu. ostia	86	30.30	30
Fontes fluuij	88	30.34	40

In Susiana quæ supra mare sunt, tenet Eldimæi, Qui Elymæi, & regio Elymea, siue Elymais. *Quæ verò ad Assyriam Cossæi. Regio verò, quæ iuxta Tigrim est, Melitena dicitur. Quæ iuxta Persidem Cabandene. Quæ supra vallum Characene. Inter hæc autem quod est supra Eldimæos Cissia. Supra quam Chaltapitis. Inter quam & Cissiam campus est Deera.*

Ciuitates autem in Susiana sunt, & villæ iuxta

Tigrim fluuium post aras Herculis, quæ cõtinent gradus	80	.34	6
Agra	80	30.33	45
Aracca	80	10.32	40
Asia	80	10.31	40

In Mediterraneis verò ciuitates hæ:

Palinza	83	45.35	30
Sacrone	82	45.35	0
Bergan	84	15.34	45
* *Susa*	84	.34	15
Saura	85	.32	45
Dera	81	30.33	40
Agarra	83	40.33	20
Abinna	85	10.33	10

*Ta-

* Tariana	82	.32	30
Sele	84	.32	30
Graan	82	.31	30
Anuchtha	83	30.31	40
Vrzan	84	40.31	40

Insula verò adiacet Susianæ,

Taxiana	84	.29	15

Persidis situs. Cap. IV.

Tabula V. Asiæ.

Persis terminatur à Septentrionibus Media iuxta expositam per Parchoatram montem lineam.

Ab Occasu Susiana, iuxta dictum eius Orientale latus.

Ab Ortu solis Carmania iuxta productam meridianam lineam à fine iuxta Mediam & Parthiã, vsq; ad ostia Bagradæ fluuij, qui in Persicum sinum exit.

A Meridie parte Persici sinus ab ostijs Oroatidis amnis vsq; Bagradæ fluuij ostia, iuxta descriptionem hanc:

Post Oroatidis fluuij ostia

Taoce extrema	77	30.30	10
Rhogomanis flum. ost.	88	30.30	0
Fontes fluuij	92	.35	0
Chersonesus extrema	89	40.29	30
Ionacapolis	90	.29	45
Brisoanæ flu. ostia	92	.20	40
Fontes fluuij	93	.34	30
Ausinza	93	.29	20
Bagradæ flu. ostia	94	.29	15
Eontes fluuij	94	.35	15

Vocatur autem Persidis pars ea, quæ iuxta totam est Mediam Paratacine, cui à Meridie hærent Mesabatæ, & Rapsij. Sub quibus Misdia, & vsq; mare Mardiene, & Iaocene, & Hippophagi, & Suzai. Et sub Mardyana Magores. Supra autem Suzeos Scabai.

Ciuitates autem & vicus Mediterranei in Perside sunt:

Ozoa	85	45 35	20
Tanagra	86	.34	30
* Marrasium	92	30.34	30
Aspadana	86	.33	38
* Axima	87	45.33	50
Poriospana	89	.33	50
* Persepolis	91	.30	20

Persarum imperij caput, vrbium elegantissima ab Alexandro direpta, Curtio Arriano, & Diodoro referentibus.

Niserge	90	15.34	0
Sycta	91	30.34	0
Arbua	92	15. 30	0
Cotamba	93	30.33	40
Poticara	87	15.32	15
Ardea	88	.32	30
Cauphiaca	89	.32	30
Batthina	90	.32	20
Cinna	92	40.32	20
Parodana	93	50 32	15
Tæpa	87	.31	45
Tragonica	87	40.31	40
Matona	89	10.31	45
Chorodna	90	.31	15
Corra	91	20.31	40
Gabra	92	15.31	30
Orebatis ciuitas	87	.30	50
* Toace	89	.30	20
Parta	90	.30	20
Mammida	91	.30	20
Vzia	91	40.30	0
Pasarracha	93	.30	30
Gaba	93	40.30	10

Insulæ autem Persidi adiacent:

Thabiana	87	.29	15
Sophtha	88	.29	20
Alexandri, quæ & Arabia dicitur.	90	.29	0

Parthiæ situs. Cap. V.

Tabula V. Asiæ.

Parthorum imperium Solinus latissimè extensum indicat, sub Thamerlane ad Tanaim, Asiam minorem, & Aegyptum vsq; peruenit, teste Pio 2. Parthi, id est, exules nominantur Scythia lingua: ex Gothis enim Scythiæ profugi hoc loco consederunt, Trogus, Iustinus & Iornandes.

Parthia definitur ab Occasu parte Mediæ exposita.

A Septentrionibus Hyrcania regione, secundùm æquidistantem lineam, quæ per Coronum montem exit, vsq; finem, qui ad eum est. Cuius gradus sunt 101 .39 0

Ab Oriente fine iuxta lineam à prædicto Aria per Masdoranum montē exeuntem ad vsq; terminum. Cuius gradus sunt 101 30.33 20

A Meridie deserta Carmania, iuxta lineā iungentem expositos fines per parchoatrā montem vsq; ad 101 .33 0

Vocatur autem pars ea Parthiæ, quæ iuxta Hircaniam est Comisene. Et quæ sub hac est Parthiene. Post Choroanem est Paratauticene. Post quam iuxta Carmaniam Tabiene adiacent, habens Sobidas.

Ciuitates autem & oppida Parthiæ hæ sunt:

Ambrodax	94	30.38	20
Oenunia	95	.38	40
Caripraca	97	15.38	40
Rhoaræ	98	30.38	20
Suphtha	100	.38	30
Araciana	94	15.38	0
Dordomanæ	94	15.37	40
** Hecatompylon Regia*	96	.37	50

ἑκατόμπυλος, id est, centum habens portas, de qua meminit Apollodorus.

Syndaga	96	10.37	0
Parbara	98	30.37	30
Mysia	100	30.37	30
Charax seu vallum	94	15.36	40
Apamia	94	15.36	0
Aspa	95	20.36	20
Semina	96	.36	40
Marriche	98	.36	40
Tastache	99	.36	20
Armiana	101	.36	10
Choana	95	15.35	30
Pasacarta	94	15.35	15
Rhuda	95	.35	0
Simpsimida	96	30.35	40
Ariacana	96	.34	30
Appha	98	.35	20
Rhagæa	98	20.34	20

Carmaniæ Desertæ situs.

Cap. VI.

Tabula V. Asiæ.

Carmania deserta terminatur ab Occasu parte Persidis, iuxta Bagradem fluuium, quæ scilicet à Parchoatra monte extenditur vsq; ad finem. Cuius situs habet gradus 94 .31 0

A Septentrionibus Parthia, iuxta expositam per Parchoatram montem lineam.

Ab Oriente parte Ariæ secundùm lineam productam à prædicta linea vsq; finem cuius situs hab. grad. 101 .29 50

A Meridie reliqua Carmania per latus iūgens præfatos limites. Colunt aūt hanc desertam Carmaniam à plaga quidem Meridionali Isatiche & Zuthi (alij Cuthi) Media aūt Gadanopydres. Regio verò quæ est ad latus Septentrionum simul & ortus Modomastice appellatur.

Arabia

Arabiæ Felicis situs.

Cap. VII.

Tabula VI. Asiæ.

Arabia Felix terminatur à Septentrionibus expositis lateribus Meridionalibus, Petrææ, & Desertæ Arabiæ, & parte Australiori Persici sinus.

Ab Occasu sunt Arabico.

A Meridie mari Rubro.

Ab Oriente parte sinu Persici sinus, & mari, quod ab ore ipsius effunditur vsq; Syagrum promont.

Littora igitur ipsius hanc habent descriptionem. Post limitem Arabici sinus, iuxta Elanitem sinum interiorem.

Læniticum, Alaniticum, Aelaniticum sinum ait Plinius.

Omne	66	20.28	40
Modiana	66	40.27	20
Hippos mons	66	50.27	20
Hippos vicus	67	.26	40
Phœnicum oppidum	67	20.26	20
Rhaunathi pagus	67	15.25	40
Chersonesi extrema	67	.25	20
Iambia vicus	68	20.24	0

Hanc verò littoralem partem primò quidem habitant Thamycitæ, Thamudeni Diodoro. *Et deinde Sideni. Postea Darræ. Post quos Banubari. Postea Arsæ.*

Cinædocolpitarum regionis			
Copar vicus	68	30.23	15
Arga vicus	69	.22	40
Zabram Regia	69	20.22	0
Centos vicus	69	20.21	30
Theba ciuitas	69	30.31	0
Bætij flu. ostia	69	30.20	40
Fontes fluuij	76	.24	30
Cassanitorum regionis			
* *Badeo Regia*, Vadei populi Plinio	70	.20	15
Ambe ciuitas	70	40.19	30
Malala vicus	71	45.18	10
Adebidi pagus	72	15.17	10
Elesarorum regionis			
* *Pudni ciuitas*	72	30.16	30
Ali vicus	73	30.15	30
Napegus oppidum	73	30.15	30
Sacacia ciuitas	74	15.14	30
* *Muza emporium*	74	30.14	0
Sosippi portus	74	45.13	0
Pseudocelis	75	.12	30
* *Ocelis emporium*, Acila promontorium Straboni	75	.12	0
Palindromos extrema	74	30.11	40
Rubri maris post Angusta			
Posidium promont.	75	.11	30
Sanna ciuitas	74	30.11	30
Cabubathra mons	76	15.11	15
Homeritanum regionis			
Madoce ciuitas	77	.11	45
Mardache ciuitas	78	.11	45
Leas vicus	78	40.11	30
Ammonij promont.	79	20.11	10
* *Arabia Emporium*	80	.11	30
Agmanisphe vicus	80	40.11	45
Mela mons	81	30.11	35
Adramitarum regionis			
Abisama ciuitas	82	.11	45
Magnum littus	82	30.11	30
Mada vicus	83	.11	30
Eristhæ ciuitas	83	30.11	45
Paruum littus	38	40.11	30
* *Cane Emporium & extremum*	84	.12	30
Trulla portus	84	.12	40
Mathath villa	84	20.13	0
Prionotus mons	84	40.13	0
Prionis flu. ostia	85	.13	30
Fontes fluuij	82	.17	40
Embolum	85	30.13	30
Tretos portus	86	20.13	45
Thialemath oppidum	87	.14	0
Moscha portus	88	30.14	0
Syagros extrema	90	.14	0

Sachalitarum.

In sinu Sachalite, in quo Colymbeses Pinici super vtribus transnauigant

Metacum vicus	88	.16	0
Ausara ciuitas	87	20.16	45
Ange vicus	87	30.17	30
Astoa vicus	88	30.18	30
Neogilla nauale	89	.19	0
Hormani flu. ostia	89	30.19	30
Didymi montes	90	15.19	20
Coseude, aliàs Bosara	91	.20	0
Vaticinium siue oraculum Dianæ	91	40.20	0
Abissa	92	20.20	15
Corodamum promont.	93	.20	15

Et in Angustijs sinus Persici

Cryptus portus	92	40.21	30
Melanes montes Asaborum dicti, quorum medium supra mare habet gradus	93	.22	0
Asaborum promont.	92	30.23	20

Persici sinus

Ichthyophagorum sinus, qui maximè se extendunt, intra quos sunt Macæ.

Postea Anaritorum

Rhegama ciuitas	88	.23	20
* *Sacra solis extrema*	87	20.23	30
Laris flu. ostia.	86	30.23	30
Fontes fluuij	81	.18	0
Capsina ciuitas	86	.23	10
Gabana ciuitas	85	23	0

Postea Aegæorum

Sarcoa ciuitas	84	15.23	0
Carada ciuitas	83	40.23	30
Atta vicus	82	.23	15

Postea Gerreorum, Gerraicus sinus Plinio,

Magindana ciuitas	81	.23	20
* *Gerra ciuitas*	80	.23	20
Bilbana ciuitas	80	.24	10

Postea Themorum

Ithar ciuitas	30	.25	0
Magorum sinus	80	.25	20
Istriona ciuitas	80	.25	40

Post Leanitorum

Mallada ciuitas	80	20.26	10
Chersonesi extrema	80	20.26	30
Leanites sinus	76	45.27	0
Itamos portus	79	45.27	0
Adari ciuitas	79	15.27	40

Postea Abucæorum

Sacer sinus	79	15.28	15
Coromanis ciuitas	79	.28	45

Post quam præfatus iuxta deserta sinus

Et Mesanites sinus	79	.30	10
Montes verò in regione insignes habentur ij, qui iam dicti sunt, comprehendentes multum etiam in Mediterraneis, & is qui cognominantur Zames mons, cuius medium habet gra.	76	.25	0
Et Maritha montes	80	30.21	30
Et Climax	76	30.16	0
Post quem fons, qui appellatur Stygis aqua	78	.15	0
Et alij ignobiles montes supra Cenedocolpitas	71	.25	0
Et supra Cassanitas	73	.20	0
Et sub Marithis	84	30.17	40
Et supra Asaborum montes	88	.22	30

Tenent autem Mediterranea, iuxta montana quidem, quæ ad Septentriones vergunt, ferè in totum Scenitæ: Scenitis regio Plin. & Strab. vagi populi à tabernaculis cognominantur, σκηνὴ enim tabernaculum, Posteritas hos omnes Saracenos appellauit, vt ait Ammianus Marcellinus libro 23. *Præterea sæper ipsos Oaditæ. Magis autem Australes sunt eis Seraceni, & Thamydeni. Postea iuxta Zameta montem ab Occasu ipsius Apatæi, & Athritæ, & apud ipsum Masamanes & Vdeni.*

Ab Oriente Læceni, & Asateni, & Iolisitæ. A Meridie Catanitæ. Postea Thanuitæ, & ab Occasu horum Mauitæ. Supra quos

quos Alapeni. Et iuxta Cinædocolpitas Malichæ. Et sub Manitis interior Myrrifera. Postea Minæi gens magna. Sub quibus Doreni, & Mocritæ. Postea Sabæi, & Achitæ supra montem Climaca. Supra autem Marithos montes Malangitæ quidem à Septentrionibus, & Dacharemoizæ.

*A Meridie autem Iritæ, & Bliulæi, & Omancitæ quibus magis Orientaliores sunt Cottabani vsq; montes Asaborum. Sub quibus Libanotophoros siue Thorifera. Postea iuxta Sachalitas Iobaritæ. Sub Gerrais autem Alumeotæ. Postea Sophanitæ, & Cithebanitæ. Et *vsq; ad Climacum Arabanitæ. Sub his autem omnibus Cathramonitæ*, Cathramotitæ Plinio, *à Climaco vsq; Sabæos.*

A Meridiana verò plaga Climacis Massonitæ sunt. Postea Saritæ. Et iuxta Homeritas Tappharitæ & Rhatinæ. Supra quos Maphoritæ. Quibus versus Orientem iuxta Cathramonitas quidem est exterior Myrrifera. Iuxta autem Syharum montem vsque mare Ascitæ sunt.

Ciuitates autem dicuntur Felicis Arabiæ & oppida Mediterraneæ hæc:

Aramana	67	30.29	10
Ostama	69	30.29	0
Thapaua	71	40.29	0
Macna	67	.28	45
Ancale	68	15.28	45
Madiama	68	.28	15
Achrona	70	.28	15
Obraca	71	30.28	20
Rhadi vicus	73	30.28	30
Pharatha	73	40.28	40
Satula	77	30.28	10
Liba	68	10.27	40
Thæma	71	.27	0
Gæa ciuitas	71	15.27	20
Aina	75	40.27	20
Lugana	76	30.27	15
Gæsa	78	40.27	15
Soaca	68	.26	15
Negran	70	30.26	0
Salma	74	30.26	0
Arre vicus	75	40.26	10
Digima	77	.26	30
Saphtha	78	15.26	20
Phigia	79	.26	0
Badais	68	30.25	30
Ausara	71	.25	30
Iabri	74	30.25	0
Alata ciuitas	77	20.25	30
Mochura	69	40.24	30
Thumna	71	10.24	50
Aluare	71	.24	15
Phalbini	73	45.24	0
Salma	73	20.24	20
Gorda	76	10.24	20
Marata	79	20.24	30
Ibirtha	79	20.24	40
Lathrippa	71	40.23	20
Carna	73	10.23	15
Biabanna	76	30.23	0
Giratha	77	40.23	0
Cathara	79	30.23	20
Bæma, aliâs Reba	71	30.22	30
Macoraba	73	20.22	0
Sata	81	10.22	20
Masthala	81	45.22	30
Domana	82	20.22	30
Atia	85	.22	15
*Rhabana regia	87	.22	0
Chabuata	79	15.22	0
Thumata	77	40.21	20
Olaphia	77	40.21	45
Inapha	79	10.21	40
Tiagar	85	.21	20
Appa	81	.21	0
Agdami	73	30.21	20
*Carmanregia	81	15.20	15

Carna, siue Carana dicitur Straboni, Minæorum regia

Irala	82	.20	15

Ciuitates autem sunt Bactrianæ iuxta Oxum amnem,

* Gharracharta	111	.44	10
* Zarispa, aliâs Charispa. Eadem cum Bactra faciunt Plin. & Strab.	115	.44	0
Choana	117	.42	0
Suragana	117 30	.40	30
Pharatrua	119	.39	20

Iuxta autem alios amnes

Alicodra	107 30	.43	30
Chomara, aliâs Comana	106 30	.42	30
Curiandra	109 30	.42	10
Gauaris	111 20	.43	0
Astacana	112	.42	20
* Ebusmi regia	108 20	.41	20
Menapia	113	.41	20
Eucratidia	115	.42	0
* Bactra regia, Zariastes prius dicta, Zariaspa Pli. & Stra.	116	.41	0
Estobara	109 30	.39	40
* Maracanda, Paracanda Strab.	112	.39	15
Maracodra	115 20	.39	30

Sogdianorum situs. Cap. XII.

Tabula VII. Asiæ.

SOgdianæ terminantur ab Occasu ea particula Scythiæ, quæ est versus Bactrianam, & Margianam ad Oxum fluuium, per Oxios montes lineam vsque ad particulam Iaxarti fluuij. Quæ gradus habet 110 .49 0

A Septentrionibus similiter parte Scythiæ, quæ inde est ad Iaxarti fluuij sectionem, vsque eius flexionis finem: cuius gradus sunt 120 .48 30

Ac Oriente verò Sacis, iuxta flexionem inde Iaxarti, vsq; eius fontes, qui gradus habent 125 .43 0

Et iuxta lineam ab ijs productā vsq; ad finē, cuius situs habet gra. 125 .38 30

A Meridie & etiam ab Occasu Bactrianæ iuxta expositam Oxi partem, & montibus, qui propriè Caucasij appellantur, iuxta lineam iungētem præfatum finem, & Oxi fontes, qui gradus habent 119 30 .39 0

Protenduntur aūt montes ferè inter duos fluuios, qui Sogdij dicuntur, quorum fines gradus habent 111 .47

& 122 .46 30

Ab ijs defluunt fluuij, quorum plerią; sunt Ignobiles, inuicem confluentes. Eorum vnus lacum Oxianem facit, cuius medium habet gradus 111 .44 0

Et alij duo ab ipsis eisdem montanis, à quibus & Iaxartes feruntur. Vocantur autem montana hæc Comedorum, ex amnibus autem, qui ipsi fluuio admiscentur, apellatur alter Demus, cuius fontes gradus habent 124 .43 0

Mixtio aūt cū Iaxarta 123 .47 0

Alter verò Bascatis dicitur, cuius fontes gradus habent 123 .43 0

Et cū Iaxarta cōmixtio 121 .47 30

Tenent autem regionem iuxta Oxios montes Pasicæ, quæ verò ad partem Septentrionalem Iaxarti sunt, tenent Latij, & Tachori. Sub quibus Augali. Postea iuxta montes Sogdios Oxcidrancæ, & Drybactæ, & Candari. Sub montibus autem Mardyeni. Et iuxta Oxum Oxiani, & Chorasmij. His vero Orientaliora habent Drepsiani, ambos fluuios coniungentes. Postea ijs Orientaliores Amieses iuxta Iaxartem quidem. Cirrodees autem iuxta Oxum, & inter Caucasum montem & Imaum est regio nomine Vandabanda.

Montanæ autem ciuitates Sogdianorum sunt: Iuxta Iaxartum

Cyreschata	124	.43	40

Iuxta Oxum autem

Oxiana	117 10	.44	40

* Ma-

**Maruca*	117	15.43	20
Cholbesina	120	40.43	15

Inter hæc autem & superiores partes flu.

Tribactra	112	15.45	30
Alexandria Oxiana	113	.44	40
Indicomordana	115	.44	40
**Drepsa Metropolis*, Panda Pli. & Solino, Darapsa Stra.	120	.45	0
**Alexandria vltima*	122	.41	0

Sacarum situs. Cap. XIII.

Tabula VII. Asię.

S*Acæ terminatur ab Occasu Sogdianis, iuxta expositum Orientale ipsorum latus.*

Nomades dicti, qui soliti vicinos deprædari, à Persis postea sunt funditus deleti.

A Septentrionnibus Scythia, iuxta æquidistantem lineam, quæ à conuersione Iaxartis amnis educitur, vsq; finem. Cuius situs habet grad. 130 .49 0

Ab Oriente verò similiter Scythia, iuxta lineas inde productas per reliquum montis, qui Ascatancas dicitur, vsq; receptaculum eorum, qui ad Seras negotij causa proficiscuntur, penes Imaum montem. Cuius gradus sunt 140 .43 0

Imaus, accolarum lingua niuosus dicitur. Plinius lib. 6.

Et per montem Imaum ad Septentriones vergit, vsq; finem, qui gradus habet 145 .35 0

A Meridie autem ipso Imao monte, iuxta lineam expositos coniungentem, Sacarum regio Nomandum est. Ciuitates autem non habent: Nemora autem & speluncas habitant. Inter Sacas est etiam dicta regio Comedorum montana. Cuius ascensus à Sogdianis gradus habet 125 .43 0

Quæ aũt iuxta vallem Comedorum sunt, gradus habent 130 .39 0

Et turris quæ lapidea dicitur gradus habet 135 .43 0

Appellantur autem ij qui iuxta Iaxartum sunt Carata & Comari. Qui verò supra totam montanam sunt regionem Comedæ. Qui verò iuxta Ascatancam Massagetæ. Qui verò interiacent Grynæi Scythæ, & Toornæ. Sub quibus iuxta Imaum montem Byltæ.

Scythiæ intra montem Imaum situs.

Cap. XIV.

Tabula VII. Asiæ.

S*Cythia intra Imaum montem terminatur ab Occasu Sarmatia Asiatica, secundùm latus expositum.*

A Septentrionibus terra incognita.

Scythas omnes, Plinio & Herodoto testibus, Persæ vocant Sacas.

Ab Oriente verò Imao monte ad Septentrionem vergente, secundùm meridianum fermè lineam, quæ à prædicto est receptaculo, vsq; ad terram incognitam.

A Meridie, ac etiam Oriente, Sacis quidem, & Sogdiana, & Margiana iuxta ipsorum expositas lineas vsque ad ostia Oxi amnis in Hyrcanum mare exeuntis, ac inde etiam parte Hyrcani maris, ad Rha vsque amnem, secundùm talem descriptionem.

Post Rha flu. ostia, quæ continent gradus	87	30.48	50
Conuersio verò ipsius, in qua & Sarmatia & Scythiæ est limes	85	.54	0
Rhymni flu. ostia	91	.48	15
Daicis flu. ostia	94	.48	15
Iaxarti flu. ostia, Sylin Scythæ vocant, Plin. & Solinus	97	.48	0

Chodda	101	30.25	0
Taruana	96	.24	30
* Alexandria	99	.24	20
Sabis	97	30.24	30
Throasca	99	40.23	40
Ora	102	20.23	40
Cophanta	102	15.23	0

Insulæ autem adiacent Carmaniæ in Persico quidem sinu

Sagdana, in qua Miltus	94	.27	15
Vorochtha	94	20.25	30

In Indico autem mari

Polla	98	.19	0
Carminna	102	.18	0
Liba insula	104	.19	0

Hyrcaniæ situs. Cap. IX.

Tabula VII. Asię.

Hyrcania terminatur à Septentrionibus parte Hyrcani pelagi, quæ est à fine Mediæ vsq; ostia Oxi fluuij, quæ gradus habent 100 .43 0

Hyrcanum siue Caspium mare, Ptolemæus lacum facit, Plinius, Solinus, Strabo, & Priscianus sinum Oceani ad Boream esse tradunt.

In qua particula iacent Saramane ciuitas 94 45.40 30

Maxeræ flu. ostia, Mazeras Plin. 97 20.41 30

Fontes fluuij 98 .38 40

Socandæ flu. ostia 97 30.42 0

Et statim Oxi flu. ost. 100 .43 6

Ab Occasu autem exposita parte Mediæ vsq; ad Coronum montem: in qua parte media habet 94 .39 0

A Meridie autem Parthia, iuxta expositũ ipsius latus, per Coronum.

Ab Oriente verò Margiana per montana præfatos fines iungentia.

Colunt autem Hyrcaniam, qui iuxta mare sunt Maxeræ, & Astabeni. Et sub Maxeris Chrindi. Post quos Arsitis adiacet Corono.

Sub Astabenis autem Syracene.

Ciuitates autem in ea feruntur

Barangæ	99	.42	0
Adrapsa	98	30.41	30
Casape	99	30.40	20
Abarbina	97	.40	10
Sorba	98	.40	30
* Amarusa	46	.39	50
Sinica	100	.39	40
* Hyrcania Metropolis	98	30.40	0
Saca	94	15.39	30
Asmurna	97	30.39	30
Masoca	99	.39	30

Et insula iuxta littus ipsum nomine Talca, Tazatam Plinius, Talgam Põponius appellat 95 .42 0

Margianæ situs Cap. X.

Tabula VII. Asiæ.

Margiana amœnitatis est adeò inclytæ, vt in ea vitem inueniri afferat Strabo, cuius stipitem duorum hominum vix vlnæ complectantur: racemum verò duorum cubitorũ orbem implere; quod Alexander miratus, ibi primùm Alexandriam condidit.

Margiana terminatur ab Occasu Hyrcania, iuxta expositũ latus. A Septentrionibus parte Scythiæ, quæ est ab ostijs Oxi amnis vsq; ad particulam eius iuxta Bactrianam. Cuius situs grad. hab. 103 .44 0

A Meridie parte Ariæ iuxta æquidistantem lineam, quæ est à termino, qui annotatur iuxta Hyrcaniam atq; Parthiam, per Sariphos montes vsq; finem. Cuius situs habet gr. 109 .39 0

Ab

Ab Oriente verò Bactriana, iuxta montana, quæ præfatos fines coniungunt. Fluit autem per regionem fluuius insignis Margus. Cuius fontes habent gradus 105 .39 0

Eius verò coniunctio cum Oxo flu. 102 40.43 30

Tenent autem regionem, quæ iuxta Oxum est Derbiccæ. Qui autem sub ijs Massigetæ. Post quos Parni & Daæ. Sub quibus eius deserta Et qui magis Orientales sunt eis Tapuri; Tapyri Plinio & Solino, Arriano Tapurij.

Ciuitates autem ipsius sunt

Ariaca	103	.43	10
Sena	102	30.42	20
Aratha	103	30.42	30
Argadina	101	20.41	40
Iasonium	103	30.41	30

Apud ipsum coniungitur fluuio Margo alius fluuius, à Sariphis defluens montibus, cuius fontes 103 .39 0

Rhea 102 .40 30

* *Anthiochia Margiana,* Alexandria primò, deinde Seleucia 106 .40 20

Hæc inter duo principia Margi flu. sita est Guriane 104 .40 10

* *Nigæa,* Nysæa legendum, Straboni Nissa 105 15.41 10

Bactrianæ situs. Cap. XI.

Tabula VII. Asiæ.

Mille in ea olim vrbes, rerum omnium, inquit Strabo, fertilis est, oleo duntaxat excepto, fortissimos mittit camelos, Solinus.

Bactriana terminos habet ab Occasu Margianam, iuxta expositũ latus. A Septentrionibus & Ortu solis Sogdianos, iuxta reliquam partem Oxi amnis.

A Meridie post Ariam finem, qui iuxta Margianam est, vsq; ad finem, cuius situs habet gradus 111 .39 0

Et Paropanisadis, secundùm lineam inde productam æqualiter distantem, per conuersionem Paropanisi montis, ad fontes vsq; Ozi amnis, qui continent gradus 119 30.39 0

Bactrianam autem percurrunt fluuij Oxo se coniungentes, Ochus, cuius fontes habent gradus 110 .39 0

Et Dargamanis, cuius fontes habent gradus 116 .36 40

Et Zariaspis, cuius fontes habent gradus 113 .39 0

Et Artames, cuius fontes 114 .39 0

Et Dargidus, cuius fontes 116 .39 0

Hic quidem admiscetur Oxo amni iuxta situm hab. grad. 116 .44 0

Reliqui verò Artamis quidem, & Zariaspes immixti prius inuicem iuxta situm 113 .40 0

Oxo admiscentur in gradibus 112 30.44 0

Dargomanis autem, & Ochus, & ipsi prius immixti simul, iuxta gradus 109 .40 10

In Oxum exeũt in gr. 119 .44 20

Paropanisi verò montis situs pars Occidentalis finis 111 30.39

& 119 30. 39

Bractianæ verò Septẽtrionalia, iuxta Oxum fluuium tenent Salataræ, & Zariaspæ. Horum à Meridie sub Salataris Chomari sunt: Comanos Plinius, Pomp. Mela Coamonos appellat. *Sub quibus Comi. Postea Acinacæ. Postea Tambyci. Sub Zariaspis verò Thocari, magna gens. Sub quibus Maricæi: & Scordæ, & Varni, & etiam sub ijs Sauadij. Sub Sauadijs autem Orsiti & Amarispi.*

Ciui-

* *Maocosinos Metrop.*	81	15.20	40
Labris	82	.20	30
Lattha	83	20.20	15
Iracum, vel accipitrum vicus	84	20.20	30
Albana	74	30.20	15
Chargatha	76	10.19	15
Laaththa	75	20.19	20
* *Omanum emporium*	77	40.19	45
Marasdi	74	30.18	30
* *Mara metropolis*	76	.18	20

Maraba in codice Græco, Plinio & Straboni, Mariaba Sabæorum regia.

Amara	78	30.18	40
* *Nagara metropolis*	78	45.18	40
Iula	85	20.18	15
Magulaua	75	30.17	0
Sylæum	75	40.17	0
Mariana	78	10.17	10
Thumna	79	.17	15
Vodona	80	.17	20
Marimatha	75	10.17	40
Saba	73	40.16	56
* *Manambis regia*	75	45.16	30
Thabba	78	40.16	10
* *Sabbatha Metropolis*, Sobotale Plinio	77	.16	10
Madasara	81	45.16	40
Gorda	82	30.16	0
Thabana	85	40.16	20
Miba	74	20.15	20
Stygis aquæ fons	78	.15	0
Draga	79	10.15	15
Saruum	80	40.15	15
Mepha Metropolis	83	15.15	0
Saraca	75	30.14	30
* *Sapphar Metropolis*	88	.14	30
* *Are Regia*	80	30.14	20
Rhada	83	20.14	10
Banum	84	30.14	15
Thuris	75	15.13	0
Lachchere	77	30.13	20
Hyela	79	.13	50
Maccalæ	81	.13	45
Sachle	82	40.13	20
* *Sabe regia*	76	.13	0
Deua	77	40.12	45
Sochchor	78	30.12	40
Bana	80	20.12	40
Delæ	82	.12	40
Cua	83	30.12	30

Insulæ verò regioni adiacent iuxta sinum Arabicum

Aeni	65	45.27	20
Timagenis	66	.25	45
Zygena	66	15.24	20
Dæmonum	66	45.23	15
Polbij	67	40.21	40
Ieracum vel accipitrum	69	30.19	0
Socratis	70	.16	40
Cardamine	71	.16	0
Are	71	.15	20
Combusta	70	30.14	30
Maliachi duæ	71	40.14	0
Adani duæ	72	30.12	30

In Rubro mari

Agathoclis duæ	81	20.10	0
Cocconati tres, quarum medium	83	.9	0
* *Dioscoridis ciuitas*, Dioscuriada Plinio	86	40 9	30
Occidentalis insulæ finis	85	.12	30
Trite	86	30.12	0

Et iuxta Sachalitem sinum

Zenobij septem, quarum media habet	91	.16	30
Organa, Ogyris Pli.	92	.19	0
* *Sarapiadis, in qua fanum*	94	.17	30

In sinu Persico

* *Apphana insula*	81	20.28	40
Ichara	82	.25	0
Tharro	85	15.24	45
Tylus, Tyrus Strab.	90	.24	40
Arathos, Aradus legendum	91	40.24	40

Carmaniæ situs. Cap. VIII.

Tabula VI. Asiæ.

Ichthyophagi maximè versus Gedrosiam ad indicam oram adeo, vt teste Hieronymo contra Iouianianum, super petras Solis calore feruentes, pisces assent, & hoc solo alimento victitent.

Carmania terminatur à Septentrionibus exposito Meridionali latere Carmaniæ desertæ.

Ab Oriente Gedrosia, iuxta Persicos montes, secundùm lineam Meridianam ipsos iungentem, à fine iuxta desertam Carmaniam vsq; ad Indicum pelagus, iuxta situm continentem grad. 104 .20 0

Ab Occasu parte Persidis à fine versus desertam Carmaniam, vsq; ad Bagradæ flu. ostia. Et hinc Persici sinus parte, quæ vocatur & ipsa sinus Carmanicus, iuxta descriptionem hanc:

Post Bagradæ flu. ostia

Daræ flu. ostia	95	15.28 40
Cathrappis flu. ostia	95	30.27 40
Corij flu. ostia	96	.26 0
Achindanæ flu. ostia	96	40.29 0
Andanij flu. ostia	96	.25 0
Sagani flu. ostia	95	40.24 30
* *Armuza ciuitas*	94	30.23 30
Armuzum extremum, Armozus Straboni	94	.23 40
Carpella extremum	94	.22 30

A Meridie verò parte Indici maris vsque ad præfatum finem. Cuius descriptio sic se habet:

Post Carpellam extremum in sinu Paragonti

Canthatis ciuitas	96	.22 40
Agris ciuitas	96	30.23 0
Nommana	97	30.23 0
Rhogana	98	15.22 30
Salari flu. ostia	68	30.22 40
Masin	99	.22 40
* *Samydace*	99	45.22 40
Samidachis flu. ostia	100	30.22 20
Fontes fluuij	104	30.25 0
Tisa ciuitas	101	10.22 0
Candriacis flu. ostia	101	15.21 40
Bagia extrema	101	.21 0
Cyiza portus	101	15.20 40
Alambatera extremũ	101	.20 0

Hucusq; sinus vocatur Paragon.

Postea

Deraneblila	101	30.20 10
Gophanta portus	101	.20 0
Zorombæ flu. ostia	102	30.20 0
Badara	103	.20 10
Musarna	103	15.20 10

Post quæ præfatus finis vsque Indicum pelagus habet gradus 104 .20 0

Montes autem sunt in regione vltra iam dictos, iuxta desertam & Gedrosiam, & qui vocatur Semiramidis, & Strongelus, à figura rotundus dictus, cuius medius grad. habet 94 30.23 0

Et alijs quodammodo æquidistantes à Persicis, à quibus fluunt amnes, qui magis Occidẽtales sunt, quàm Samydaces fluuius, quorum medium 99 .26 0

Tenent autem quæ iuxta deserta sunt Camelobosci, Sozota appellati Sub ijs autem à mari extenduntur & Rhudiana, & Agdenites. Postea Parepaphitis Sub qua Ara & Charadræ gentes. Postea Cabadina, & Chantonice, & iuxta mare Pasargadæ & Chelonophagi.

Ciuitates autem Mediterraneæ & vici esse dicuntur in Carmania

Portospania	96	.28 30
* *Carmana Metropolis*	100	.29 0
Thaspis	98	.27 40
Nipista	97	30.26 0

Iasti flu. ostia	100	.47	20
Polytimeti flu. ostia	103	.45	30
* *Aspabota ciuitas*	102	.44	0
Post quam Oxi flu. ostia	100	.43	0

Montes verò Schytiæ intra Imaum montem insignes sunt, magis Orientales, & qui appellantur Alani, quorum fines habent gradus 105 .59
& 118 .59 30

Et qui appellantur Rhymici, quorum fines habent gradus 90 .54
& 99 .57 10

A quibus defluunt Rhymnus, & alij quidã, in Rha fluuium Daici amni se commiscentes. Et Norossus mons, cuius fines partes habent 97 .53
& 106 .52 30

Ab hoc autem defluit Daix amnis & alij quidem admiscentes se Iaxarti fluuio. Et montes qui Aspisij dicuntur, quorum fines grad. habent 111 .55 30
& 117 .52 30

Et ab his quidam defluunt, ad Iaxartũ flu. Et qui dicuntur Tapuri montes, quorũ fines habent grad. 120 .56
& 125 .49

A quibus iterum ad Iaxartum quidã amnes excurrunt. Apud hos aũt in imo fluuiatilis regionis montes sunt Syebi, quorum fines gra. hab. 121 .58
& 123. .26

Et qui vocantur Anarei montes, quorum fines 130 .56
& 137 .50

Post quos est flexio montis Imai ad Septentriones vergens. Colunt aũt hanc Scythiam omnem versus Septentriones, ad terram ferè incognitam, qui communi vocabulo Alani Scythæ nominantur. Et Suobeni. Et Alanorsi. Partem aũt, quæ sub ijs est; tenent Sætiani, & Massæi, & & Syebi. Et iuxta Imaum montem Tectosaces. Iuxta aũt Orientaliores Rha fluuij fontes Rhobosci. Sub quib. Asmani. Postea Paniardi. Sub quibus iam apud fluuium est Canodipsas regio. Et sub ipsa Coraxi. Post Orgasi. Post quos ad mare vsq; Erymi, ex quibus regionẽ versus Ortum tenent Asiotæ. Postea Aorsi. Post quos Iaxartæ, gens magna, penes eiusdem nominis fluuium, vsq; ad flexionem ad Tapuros mõtes. Iterum sub Satianis Mologeni. Sub quibus vsq; ad Rhymmicos montes sunt Samnitæ. Sub Massæis autem & alanis montibus Zaratæ, & Sasones, & magis Orientales sunt Rhymmicis montibus Tybiace. Post quos sub Zaratis Tabieni & Iastæ, & Machetegi iuxta montem, sub quibus Norosbes, & Norossi, & sub ijs Cachagæ Scythæ iuxta Iaxartas. Sunt Aspasijs montibus magis Occidentales Aspasij Scythæ, aliâs Aspisij. *Orientaliores autem Chalactophagi. Similiter autem & Tapuris mõtibus & Syebis Scythis Orientaliores sunt Tapuræi. Anaræis verò montibus & Ascatancæ monti subiacent eiusdem nominis Schytæ. Anaræi quidem sub Alanorsis,* aliâs Agathyrsis, *Ascotancæ autem Orientaliores sunt Tapuris montibus, & vsq; montem Imaum colunt. Inter autem Oxios montes, & sectionem, quæ apud ostia est Iaxarti, & littorea, qui iacent inter duos amnes, tenent Ariacæ. Iuxta Iaxartem. Sub ijs autem Namastæ. Postea Sagaraucæ, & iuxta Oxum fluuiũ Rhibij. In quibus est ciuitas,*

* *Dauaba*	104	.45	0

Scythiæ extra Imaum montem situs. Cap. XV.

Tabula VIII. Asiæ.

E*Xtra montem Imaum Scythia, definitur ab Occasu Scythia interiori & Sacis iuxta totam montem diuersionem ad Arctos.*

A Se-

A Septentrionibus terra incognita.
Ab Oriente Serica, secundum lineã rectã, cuius fines gra. habet 150 .63
& 160 .35
A Meridie verò parte India, quæ extra Gangem est flu. iuxta lineam æquidistantem expositos fines iungentem in hac parte Occidentalis Auxaciorum montium pars, cuius
fines 149 .49
& 165 .55
Et pars montium, qui Caßiorum appellantur, ad Occasum vergentes. Horũ fines gradus habent 153 .41
& 162 .44
Et Emodorum similiter pars Occidentalis, cuius finis habet gr. 153 .36
& 165 .36
Et iuxta Auzacios fons est Oechardi flu. cuius gr. partes hab. 153 .51
Tenent autem Scythiam hanc à Septentrione Abij Scythæ. Et quæ sub ijs est Hippophagi Scythæ. Post quos Auzacitis extenditur regio. Et sub hac etiam iuxta præfatum receptaculum regio Casia. Sub qua Chatæ Scythæ. Postea Achassa regio. Et sub hac iuxta Emodos montes Chauranei Scythæ.

Ciuitates autem in hac parte sunt

* *Auzacia*	144	.49 20
* *Issedon Scythica*	150	.48 30
Chaurana	150	.37 15
Sœta	145	.35 20

Sericæ situs. Cap. XVI.

Tabula VIII. Asiæ.

Serica terminatur ab Occasu Scythia, quæ extra Imaum montem est, iuxta lineam expositam.
A Septentrionibus terra incognita, iuxta parallelum insula Thyles.
Similiter & ab Oriente terra incognita, iuxta meridionalem lineam. Cuius fines habent gradus 180 .63
& 180 .35
Tabin promontorium ad extrema terræ inter Ortum, & Septentrionem nominant.
A Meridie reliqua parte Indiæ extra Gangem per eandem paralleli lineam vsq; finem, cuius situs habet gradus 173 .35
Præterea Sinis per lineam hinc productam vsq; finem expositum terra incognita.
Montes autem cingunt Seras, qui Anniba appellantur. Quorum fines gradus habent 153 .60
& 171 .56
Et Auzariorum partem Orientalem, cuius fines habent gradus 165 .54
Et Casiorum Orientalem partem, cuius finis 192 .44
& 171 .40
Et Asmiræi montes, quorum extrema gradus habent 167 .47 30
& 174 .47 30
Et Tagurus mons, cuius medium gradus habet 170 .43
Et Emodorum etiam, & eorum qui Serici dicuntur pars Orientalis, cuius fines gradus habent 165 .36
Et qui vocatur Ottorocoras mons, cuius fines gradus habent 169 .36
& 176 .39
Sericæ autem regionis maximam partem duo percurrunt fluuij.
Oechardes amnis, cuius fons iuxta Auzacios expositus est. Qui verò iuxta Asmisæos montes fons est, gradus habet 174 .47 30
Cambrim & Psitaram hos duos amnes vocat Plinius, quibus tertius additur Lanos.
Diuertigium verò, quod ad Casios quasi montes est, gra. hab. 160 .49 30

Fons

Fons autem qui in ijs est 161 .44 15

Praeterea fluuius, qui Bautisus dicitur, cuius fons iuxta Casios montes gradus habet 160 .43

Qui verò est ad Ottorocoram 176 .39

Diuertigium verò ad Emodos montes 168 .39

Fons verò in ijs 160 .37

Quæ igitur maximè Septentrionalia sunt Sericæ, colit gens Antrophagorum. sub quibus sunt Amnibi gens, quæ eiusdem nominis montibus superiacet. Inter hos verò & Auzacios sunt Siziges gens: Sub quibus Dannæ. Post Pialæ vsq; Oechardum fluuium, & sub hoc eodem nomine Oechardæ. Iterum Orientaliores Amnibis sunt Garinai, & Rhabbanai. Subq; ijs Asmiræa est regio, supra eiusdem nominis montes. Sub ijs autem vsq; ad montes Casios sunt Issedones, magnæ gens. Et ipsis Orientaliores Throani. Postea sub ijs quidem Ithaguri, ab Orientali parte eiusdem nominis montis. Sub Issedonibus verò Aspacare. Et sub ijs etiam Batæ, & maximè Australes, iuxta Emodos montes, & Sericos Ottorocoræ.

Attaracoros Plin. Martianus, & Solinos appellant, quibus mira aëris clementia, & longissimus æuus.

Ciuitates autem nominantur in Serica hæ:

Damnæ	136	.51	40
Piada	160	.49	40
Asmiræa	170	.48	20
Throana	174 40	.47	20
* *Issedon Serica*	162	.45	0
Aspacaa	162 20	.41	40
* *Drosache*	167 40	.47	30
Palliana	162 30	.41	0
Thogara	171 20	.39	40
Abragana	163. 30	.39	30
Daxata	174	.39	40
Orosana	162	.37	30
* *Ottorocora*	165	.37	15
Solana	169	.37	30
* *Sera Metropolis*	177 15	.38	36

Ariæ situs.

Cap. XVII.

Tabula IX. Asiæ.

Aria terminatur à Septentrionibus Margiana & parte Bactriana, iuxta exposita ipsarum meridionalia latera.

Ab Occasu Parthia, & Carmania deserta, iuxta lineas ipsarum Orientales definitas.

A Meridie Drangianæ, secundùm lineam qui incipit à præfato fine iuxta Carmaniam, & ad Arctos conuersa per montem Bagoum flectitur ad Orientem vsq; finem, cuius gradus 111 .34

Situs autem curuationis montis gradus habet 105 .32

Ab Oriente Paropanisadis, iuxta meridionalem lineam, iungentem fines expositos, per Occidẽtales partes Paropanisi. Est autem Paropanisi situs iuxta signa tria:

Quod Australe 111 .36

Quod Septentrionale est 111 30. 39

Quod maximè Oriẽtale 119 30. 39

Fluit autem per regionem fluuius insignis Aria, cuius fõtes, qui in Paropanisidis quidem sunt, continent 111 .38 15

Quæ autem apud Sariphos 103 .36 40

Pars autem iuxta lacum ab ipso factũ, quæ & ipsa Aria vocatur 108 .40 36

In Aria, quæ Septentrionalia sunt, tenent Nisæi, & Astaueni. Quæ autem iuxta Parthiam, & Carmaniam desertam Masdorani. Quæ verò iuxta Dran-

Drangianam Casirota. Quæ autem iuxta Paropanisadas Parauti. Sub quibus Obares. Quæ autem interiacent, tenent Drachamæ Sub quibus Etymandri. Postea Borgi. Sub quibus regio Scorpiofera.

Ciuitates autem & oppida in Aria sunt hæ:

Dista	102 30.	38 15
Namaris	105 40.	38 20
Taua	109 .	38 45
Augara	102 .	38 0
* *Bitaxa*	103 40	38 0
Sarmagana	105 20.	38 10
Siphare	107 15.	38 15
Rhaugara	109 30.	38 10
Zamuchana	102 .	37 0
Ambrodax	103 30.	37 45
Bogadia	104 15.	37 40
Varpna	105 30.	37 0
Godana	110 30.	32 20
Phorana	110 .	37 0
Chatrische	103 .	36 20
Chaurina	104 10.	36 18
Orthiana	105 15.	36 20
Tauciana	106 10.	36 0
Astauda	107 40.	36 0
Articaudna	109 20.	36 10
Artacana Straboni		
* *Alexandria in Aria*	110 .	36 0
Karbasana	103 20.	35 20
Capotana	104 30.	35 30
* *Aria ciuitas*	105 .	35 0
Casce	107 20.	35 20
Sodira	108 40.	35 10
Arcitane	109 20.	35 30
Nisibis	111 .	35 20
Paracanece	105 30.	34 20
Sariga	106 40.	34 40
Darcama	111 .	34 40
Cotaca	107 30.	33 20
Tribasina	106 .	33 40
Astasana	105 .	33 0
Zimyra	102 30.	33 15

Paropanisadum situs.

Cap. XVIII.

Tabula IX. Asiæ.

Sic dicti à monte Paropaniso, eis à Septentrione imminente.

Paropanisadæ terminantur ab Occasu Aria, iuxta prædictum latus.

A Septentrionibus exposita parte Bactriana.

Ab Oriēte parte Indiæ iuxta emissam meridionalem lineam à fontibus Oxi fluuij per Caucasios montes vsq; finem, cuius gradus sunt 119 .32 40

A Meridie vero Arachosia, iuxta lineam, quæ per montes Paruetos fines iungit expositos. Erumpit autem ex regione & Dargamanis amnis, qui ad Bactrianam labitur, cuius situs est 116 30.36 40

Fontium autem dictus est. Et qui ad Coæ commiscetur, cuius fontes habent gradus 115 .34 30

Septentrionalia regionis tenent Bolitæ. Occidentalia Aristophyli. Orientalia verò Ambante. Meridionalia Parietæ, & Parsij.

Ciuitates & vicus sunt in Paropanisadis

Parsiana	118 30.	38 45
Barxaura	114 .	37 30
Artoarta	116 30.	37 30
Baborana	118 .	37 20
Catisa	118 43.	37 30
Niphanda	119 .	37 0
Drastoca	116 .	36 30
Gauzaca	118 30.	36 15
* *Naulibis*	117 .	35 30
Parsia	113 30.	35 0
Locharna	118 .	34 0
Daroacana	118 45.	34 45

*Ca-

* *Carura, quæ & Ortospana*	118	.35	0
Tarbacana	114 30	.33	40
Bagarda	116 40	.33	40
Arguda	118 45	.33	10

Drangianæ situs. Cap. XIX.

Tabula IX. Asiæ.

DRangiana terminatur ab Occasu & Septentrionibus Aria, iuxta expositam lineam per Bagoum montem exeuntem.

Ab Oriente Arachosia, iuxta Meridionalem lineam, quæ est à fine ad Arios & Paropanisadas emissa, vsq; ad finem, cuius fines habet grad. 111 30. 28

A Meridie parte Gedrosiæ, iuxta lineam coniungentem expositos fines, per montes Batios. Interfluit autem regionem fluuius, qui ab Arabio diuertitur, cuius fontes gradus habent 109. 32 30

Tenent ante ea, quæ sunt ad Ariam Darandæ, quæ verò versus Arachosiam sunt Batrij.

Pars autem quæ interiacet Tatacene, aliàs Tauacene, *appellatur.*

Ciuitates autem & oppida Drangianæ esse hæ dicuntur:

* *Prophthasia*	110	.32	20
Rhuda	106 31	.31	30
Inna	109	.31	30
Aricada	110 20	.31	20
Asta	107 30	.30	40
Xarxiare	106 20	.20	15
Nostaua	108	.29	40
Pharazana	110	.30	0
Bigis	111	.29	40
* *Ariaspe*	108 30	.28	40
Arana	111	.28	15

Archosiæ situs. Cap. XX.

Tabula IX. Asiæ.

Arianam hanc dicit Pom. Mela, solibus est ambusta, Aria tamen fertilis. Arianam hanc extendit Strabo per oram maritimam ab Indo vsque Carmaniam, vt Gedrosiæ pars potius videatur.

ARachosia terminatur ab Occasu Drangiana.

A Septentrionibus regione Paropanisadum, iuxta exposita ipsorum latera.

Ab Oriente parte Indiæ iuxta lineam meridionalem emissam à limite Paropanisadum vsq; finem. Cuius gradus sunt 119 .20

A Meridie verò reliqua parte Gedrosia iuxta lineā expositos fines iungētē per montem Batium. Irrumpit autem in regionē fluuius ab Indo diuersus, cuius fontes gr. habet 114 .32 30

Diuertigium autem 112 30.31 30

Pars verò iuxta lacum, qui ab eo fit fons Arachotos appellatus 115 .28 40

Vocātur autem qui Septentrionalia regionis tenent Pargyetæ: Arimaspos prius, deinde Euergetas, id est beneficos dictos ait Diodorus Siculus. *Qui verò sub ipsis sunt Sydri. Post quos Ropluta & Eoritæ.*

Ciuitates autem & vicus Arachosiæ sunt:

Axola	114 15	.32	15
Phoclis	118 15	.32	10
Aricaca	113	.31	20
* *Alexandria*	114	.31	0
Rhizana	115	.31	10
Arbaca	118	.31	20
Sigara	113 15	.30	0

Choa-

Choaspa	115 15.30	10	
Arachotus	118 .30	20	

Arachasiorum opp. Plin. Gophen alijs dictum tradit.

Asiace	112 20.29	20
Gammace	119 20.29	20
Maliana	118 .29	20
Dammana	113 .28	20

Gedrosiæ situs.

Cap. XXI.

Tabula IX. Asiæ.

Gedrosia terminatur ab Occasu Carmania, iuxta expositam lineã Meridiem versus vsq; ad mare.

A septentrionibus verò Drangiana, & Arachosia, iuxta annotatas ipsarum meridionales lineas.

Ab Oriente parte Indiæ, iuxta Indum amnem, per emissam lineam à limite Arachosiæ vsq; terminum, qui mare attingit. Cuius gra sunt 109 .20

A Meridiæ parte Indicit pelagi, cuius descriptio hæc est: Post finem, qui apud Carmaniam est.

Arabij flu. ostia, Arbis fluuius Straboni	105 .20	15
Fontes fluuij	110 .27	30
Diuertigium eius ad Drangianam ingredientis	107 40.25	0
Rhagiana ciuitas	106 .20	0
Mulierum portus	107 .20	1
Coiamba	108 .20	0
Rizana	108 40.20	15

Postquam prædictus finis, qui mare attingit 109 .20

Protenduntur autem montes per mediam Gedrosiam, qui appellantur Arbiti, quorum fines 107 .22

& 113 .26 30

A quibus Indo admiscetur profluentes quidam quorum vnius fons 111 .25 30

Et similiter à Batijs montibus per Gedrosiam labuntur amnes.

Regionem verò, quæ penes mare est, tenent Arbitorum vicus: Orbitas appellant Diodorus & alij. *Quæ iuxta Carmaniam Parsira. Quæ iuxta Arachosiam Musarnæi. Medium autem regionis omne vocatur Paradene, & quæ sub ipsa est Parisene. Post quam quæ apud Indum sunt, tenent Rhamnæ.*

Ciuitates autem & vicus Gedrosiæ sunt:

* *Cuni*	112 .27	0
Badara	113 .27	0
* *Musarna*	115 .27	30
Cottobara	118 30.27	30
Soxtra	118 30.27	45
Oscana	115 .26	0
* *Parsis Metropolis*	106 30.23	30
Omiza	110 .23	30
* *Arbis ciuitas*	105 20.23	30

Insulæ adiacent Gedrosiæ:

Asteæ	105 .18	0
Codane	107 30.17	0

FINIS LIBRI SEXTI.

LIBER SEPTIMVS HAEC HABET.

Expositionem vltimarum partium maioris Asiæ secundùm subiectas Prouincias ac Præturas.
India intra Gangem fluuium.
India extra Gangem fluuium.
Sinarum terræ.
Taprobanes insulæ, & quæ circa illã sunt.
Descriptionem summariam tabulæ orbis.
Armillaris sphæræ cum habitabili terra descriptionem.
Descriptio extensionis.

Indiæ intra Gangem situs.

Cap. I.

Tabula X. Asiæ.

Qvæ intra Gangem est India, definitur ab Occasu regione Paropanisadum, & Arachosia, & Gedrosia, iuxta latera ipsarum Orientalia iam exposita.

A Septentrionibus autem Imao monte, Èmodes est potius Diodoro, *iuxta superiacentes sibi Sogdianos & Sacas.*

Ab Oriente verò Gange fluuio.

Ganges flu. altitudine nusquam minore passibus 20. latitudine 8. aut 10. millium passuum vbi minima est: vbi autem maximè patet stadiorum centum amplitudinem habet, testes Curtius, Strabo, Pli. Pom. Mela & cæteri.

A Meridie ac etiam Occasu, parte Indici pelagi. Cuius traditio descriptionem habet talem.

In sinu appellato Canthicolpico Syrastrenes,

Canthinausthathmus statio	109	45.20	
Occidentale ostium Indi flu. quod Sagappa dicitur	110	20.19	50
Quod deinde est, & appellatur Sinthum	110	40.19	50
Tertium, quod Aureum, appellatur	111	20.19	15
Quartum, quod Cariphi vocatur	111	40.19	50
Quintum, quod Sapara vocatur	112	30.20	15
Sextum, quod Sabalassa dicitur	113	.20	15
Septimũ, Lonibare dictũ	113	30.20	15
Bardaxema ciuitas	113	40.20	40
Syrastra vicus	114	.19	30
Menoglossum emporiũ	114	10.18	40
Laryces			
Mophidis flu. ostia	114	.18	20
Pacidare oppidum	113	50.17	50
Namadi flu. ostia	112	.17	45
Mareum promon. aliter Malæum	111	.17	30
In sinu Barigazeno			
**Camanes*	112	.17	0
Nusarippa	112	30.16	30
Pulipula	112	30.16	0
Ariaces Sadanorum			
Suppara	112	10.15	30
Haoris flu. ostia	112	15.15	10
Dunga	111	30.15	0
Bindæ flu. ostia	110	30.15	0
Simylla emporium & promont.	110	.14	45
Balepatna	111	30.14	20
Hippocura	111	45.14	0
Virorum Pyratarum			
Mandagora	113	.14	10
Byzantium	113	40.14	40
Chersonesus	114	20.14	30
Nanagunæ flu. ostia	114	30.13	50
Armagara	115	30.14	20
**Nitro emporium*	115	30.14	40
Limyrices			
Tyndis ciuitas	116	.14	30

Bra-

Bramagata	116	45.14	20
**Meziris emporium*	117	.14	0
Calecaria extrema	116	40.14	0
Pseudostomi flu. ostia	117	20.14	0
Podoperura	117	40.14	15
Semne	118	.14	20
Cereura	118	40.14	20
Bacare	119	30.14	40
Baris flu. ostia	120	.14	20

Aiorum

Melcynda	120	20.14	20
** Elancorum emporiũ*	120	40.14	0
Cottiara Metropolis	121	.14	30
Bamala	121	20.14	0
Commaria extrema	121	45.13	30

In sinu Colchico, in quo Colymbesis Penici: Careorum

Sosicure	122	.14	30
Colchi emporium	123	.15	0
Solenis flu. ostia	124	.14	40

In sinu Agarico

Pandionis regionis in sinu Agarico Cory promontorium, quod & Calligicum	125	40.13	20
Argari ciuitas	125	15.14	20
** Salur emporium*	125	20.15	10

Batorum

Nigama Metropolis	126	.16	0
Thelchir	127	.16	10
** Curula ciuit.*	128	.16	0

In ea quæ propriè dicitur Paralia, siue littoralis Soringorum

** Chaberis ciuitas*	128	20.15	45
Chaberi flu. ostia	129	.15	20
** Sobura emporium*	130	.14	30

Aruarorum

Poduca emporium	130	15.14	45
Melange emporium	131	.14	20
Tyne flu. ostia	141	40.12	45
Cottis	132	20.12	30
Maliarpha emporium	133	10.12	0

Mesolia

Mesoli flu. ostia.	134	.11	30
**Contacossyla empor.*	134	30.11	30
Coddura	135		11 20
** Alosygne empor.*	135	40.11	10
Et locus vnde soluant, qui in Chrysam nauigant	136	20.11	0

In sinu Gangetico

** Palura ciuitas*	136	40.11	30
Nanigana	136	20.12	0
Caticardama	136	20.12	40
Canagara	136	30.13	30
Mandæ flu. ostia	137	.14	0
Cottobara	137	15.14	40
Sippara	137	40.15	30
Tyndis flu. ostia	138	30.16	0
Mapura	139	.16	30
Minnagara	140	.17	15
Dosaronis flu. ostia	141	.17	40
Cocala	142	.18	0
Adamantis flu. ostia	142	40.18	7
Cosamba	143	30.18	15
Gangis flu. ost. maximè Occidẽtale, quod Cambysum dicitur	144	30.18	15
** Palura ciuitas*	145	.18	30
Secundum ostium, quod dicitur magnum	145	40.18	30
Tertium, quod dicitur Camberychum	146	30.18	40
Tilogrammum ciuitas	147	.18	30
Quartum, quod dicitur Pseudostomum	147	40.18	30
Quintum, quod dicitur Antibolo	148	30.18	15

Montes auten insignes in exposita sunt parte India:

Apocopi montes, qui Deorum pœna appellantur. Quorum fines gradus habent 116 .23 & 124. 26

Et Sardonix mons, in quo eiusdem nominis lapis est, cuius mediũ 117 30.21 0

Et Vindius mons, cuius fines gradus habent 127 .27 & 135. 27

Et Bittigo mons, cuius fines gradus habent 123. 21 & 130. 20

Et Adisathrus mons, cuius medium habet gradus 132 .23 0

Et Vxentus mons, cuius fines habent gradus 336 .22 & 143. 14

Et Orudij montes, quorum fines 138 .18 & 133. 16

Ordo autem fluuiorum in Indum excurrentium à monte Imao sic se habet:

Indum ac incolis Sandum appellari tradit Plin.

Coa flu. fontes Cophes Straboni 120 .37 0

Suasti flu. fontes 122 30.36 0

Indi flu. fons 125 .37 0

Bidaspi flu. fontes, Hydaspis cæteris dicitur 127 30.35 0

Sandabalis flu. fontes 129 .36 0

Adris flu. fontes, aliâs Vadris 130 30.37 0

Bibasis flu. fontes, Hypasis Plinio, Hypanis Straboni, vltra quem Alexander non ausus fuit progredi 131 .35 0

Zaradri flu. fontes 132 .36 0

Diuertigium Coa ad Paropanisadas 121 30.33 0

Commixtio Coa & Suasti flu. 122 30.31 40

Commixtio Coa & Indi 124 30.31 0

Commixtio Bidaspi & Sandabalis 126 40.32 40

Commixtio Bidaspi & Adris 126 30.31 30

Commixtio Zaradri & Bibasis 131 .34 0

Commixtio Bidaspi & Zaradri 126 .30 15

Commixtio Zaradri & Indi 124 .30 0

Diuertigium Indi ad Vindium montem 122 .29 30

Diuertigium illud est locus, vbi exoneratur in Indum fluuius à Vindio monte deriuatus.

Diuertigium Indi in Arachosiam 122 30.27 30

Fons diuertigij 111 .25 30

Fons diuertigij 127 .27 0

Diuertigium Indi ad Arbetos montes 117 .25 0

Diuertigium Indi ad os Sagapa 113 40.23 15

A Sagapa ad Sinthum 111 .21 30

Diuertigium Indi ad Aureum os. 112 30.22 0

A Sapara ad Gariphum 113 30.22 20

A Gariphò verò ad os Sabalassa 113 .21 20

Diuertigium à Garipho fluuio ad Lombare os 113 20.21 40

Græcum exemplar pro Garipho habet Cariphum

Ordo fluuiorum, qui in Gangem exeunt sic se habet:

Diamuna flu. fontes, Iomanes Plinio 134 30.36 0

Gangis flu. fontes 136 .37 0

Saraibi flu. fontes 140 .36 0

Commixtio Diamunæ, & Gangis 136 .34 0

Commixtio Sarabi, & Gangis 136 30.32 30

Diuertigium à Gange ad Vindium montem

Soa flu. 136 20.31 30

Fontes fluuij 131 .28 0

Diuertigium Gangis ad Vxentum montem 142 .28 0

Fontes diuertigij 137 .23 0

Diuertigium Gangis in Cambusum os 146 .22 0

Diuertigium à Cambuso ad magnum os 145 .20 0

Diuertigium à magno ore ad Cambericum os 145 30.19 30

Diuertigium à Gange flu. ad Pseudostomum 146 30.20 0

Diuertigium à Gange flu. ad Antibolis os 146 30.21

Et

Et aliorum flu. sic se habent:

Namadi flu. fontes à monte Vindio	127	.26	30
Fluuij flexio iuxta Syripalla	116	30.22	0
Iuxta quod miscetur Mophidi flu.	115	.18	30
Nanagunæ fluuij fontes à monte Vindio	132	.26	30
Vbi scinditur ad Goarim & Byndam fluuium	114	.16	0
Pseudostomi fluuij fontes à Bittigo monte	121	.12	0
Flexio fluuij	118	30.17	10
Baris flu. fontes in Bittigo monte	125	30.30	25
Solenis fluuij fontes in eodem monte	127	.20	30
Flexio fluuij	124	.18	0
Chaberi fluuij fons in monte Adisatro	132	.22	0
Tynæ fluuij fontes in Orudijs montibus	133	.17	0
Mæsoli fluuij fontes in eisdem montibus	134	30.17	30
Mandæ flu. fontes in eisdem	136	30.16	30
Tindis flu. fontes in Vxente monte	137	.22	30
Dosaronis fluuij fontes in eodem monte	140.	24	0
Adamantis fluuij fontes in eodem monte	142	.24	0

Ordo autem ciuitatum atque oppidorum, quæ sunt in regionis huius parte, sic se habet. Sub fontibus enim Coæ amnis locati sunt Lambatæ, & horum montana protenduntur vsq; montes Comedorum. Sub fontibus autem Suasti Suastene. Sub fontibus verò Indi Daradæ, & horum montana supereminent. Sub fontibus autem Bidaspi, & Sandabalis, & Adris, est Caspiria. Sub Bibasis autem fontibus, & Zaradri, & Diamunæ, & Gangis est Cylindrine. Et sub Lambatis, & Suastene sita est Goryæa.

Et Ciuitates hæ:

* *Carnasa*	120	.34	15
Barborana, Bandobena Strab.	120	15.33	40
Gorya, Gorydales Strabo	122	.34	15
Nagara, quæ ad Dionysipolis	121	30.32	30
Drasloca	120	30.32	30

Inter Suastum autem & Indum sunt Gandaræ, & ciuitates hæ:

Gandari Pli. & Pom. Melę dicuntur.

Poclais, Peucolaitis Str.	123	.33	0
Naulibi	124	20.33	20

Inter Indum & Bidaspum, iuxta quidem Indum Varsa est regio,

Et ciuitates hæ:

Ithagurus	125	40.33	20
Taxiala, Taxila Plin. & Straboni	125	.32	15

Circa autem Bidaspum Pandouorum regio, in qua ciuitates hæ sunt:

Pandea gens à fœminis regitur, Plinius & Arrianus.

Labaca	127	30.34	15
Sagalæ quæ & Euthymedia	126	40.32	0
* *Bucephala*	125	30.30	20

Ab Alexandri equo nomen sortita.

Iomusa	124	15.30	0

Quæ inde versus solis Ortum sunt, tenent vsq; ad Vindium montem Caspiræi, & in ipsis ciuitates hæ sunt:

Salagissæ	129	30.31	30
Astrassus	131	15.31	15
Labocla	128	.33	20
Batanagra	130	.34	20
Arispara	130	.32	50
Amacatis	128	15.32	20
Ostobalassara	129	.31	0
* *Caspira*	127	.32	15
Pasicana	128	30.31	15

Dadala	128	.30	30
Ardonæ	126 15	.30	10

Aornos petra Diodoro Siculo, Auernus Straboni, quam vtpote fortissimam cùm Hercules expugnare nequierit, Alexander expugnauit.

Indabara	127 15	.30	0
Liganira	125 30	.29	0
Chonnamagara	129	.29	26
Gagasmira	126 40	.27	30
**Rarassa metrop.*	123	.26	0
Modura aut Deorum	125	.27	10
Cognandaua	124	.26	0

Iis etiam Orientaliores sunt Gymnosophistæ. Et iuxta hos circa Gangem magis Septentrionales Datychæ.

In quibus ciuitates hæ:

Conta	133 30	.34	20
Margara	135	.34	0
Batancæsara	123 40	.33	20

Et ab Orientale parte fluuij

Passala	137	.34	15
Orza	136	.33	20

Sub ijs autem Nanichæ, in quibus ciuitates hæ:

Persacra	134	.32	40
Sannaba	135	.32	30

Et ab Orientale parte fluuij

Toana	136 30	.32	0

Sub ijs verò Prasiace, in qua ciuitates hæ:

Sambalaca	132 15	.31	50
Adisdaræ	136	.31	30
Canagoræ	135	.30	40
Cindiæ	137	.30	30
Sagalæ	139	.30	20

Et ab Orientali parte fluuij

Aninacha	137 20	.31	50
Coanca	138 40	.31	30

Sub hac autem Sandrabatis, in qua ciuitates hæ:

Empelathra	130	.30	0
Nadubandagar	138 40	.29	0
Tamasis	133	.30	20
Curaporinæ	130	.29	0

Iterum regio, quæ iuxta Occidentalem Indi partem omnis communi vocabulo Indoscythia appellatur. Huius autem pars quæ circa diuisionem ostiorum est Patalenæ, & quæ ipsi superiacet Abiria. Quæ autem circa ostia Indi & Canthicolpum, Syrastrene.

Sunt autem ciuitates Indoscythiæ hæ, ab Occidentali quidem parte fluuij remotæ:

Artoarta	121 30	.31	15
Andrapana	124 15	.30	40
Sapana	122 10	.32	0
Banagara	122 15	.30	20
Codrana	121 15	.29	40

Et iuxta ipsarum fluuium

Embolima	124	.31	0
Pentagramma	124	.30	20
Asigramma	123	.29	30
Tiausa	121 40	.28	50
Aristobatra	120	.27	30
Azica	119 15	.27	0
Pardabathra	117	.25	30
Pisca	116 30	.25	0
Pasipeda	114 30	.24	0
Suscicana, Musicani terra Straboni dicitur	112	.22	20
Bonis	111	.21	30
Colaca	110 30	.20	40

In Insulis autem ab ipso fluuio factis sunt ciuitates hæ:

* *Patala*, Pattalenam ins. ab Indi ostiis affectam ait Strab.	112 50	.21	0
* *Barbari*	113 15	.22	30

Ab Orientali latere fluuij remotiores ab eo ciuitates hæ:

Xodrace	116	.20	15
Sarbana	116	.22	50
Auxomanis	115 30	.22	20
Ausinda	114 15	.22	0
Orbadari	115	.22	0
Theophilæ	114 15	.21	10
Astacapra	114 40	.20	15

Iuxta ipsum verò fluuium ciuitates hæ:

Panassa	122 30	.29	0

Bu-

Budæa 121 15.28 15
Naagramma 120 .27 0
Camigara 119 .26 20
Binagara 118 .25 20
Parabali 116 30.24 30
Sydrus 114 .23 30
Epitausa 113 45.22 30
Xoana 113 40.21 30

Indoscythiæ ab Orientali plaga super mare Larice sita est Regio:

In qua ciuitates Mediterraneæ ab Occasu Namadi fluuij hæ sunt:

* *Barygaza emporium* 113 15.17 20

Ab Orientali verò parte eiusdem fluuij,

Agrinagara 118 15.22 30
Siripalla 116 30.21 30
Bammogura 116 .20 45
Sazatium 115 30.20 30
Xerogere 116 20.19 50
**Oxene regia Tiascani* 117 .20 0
Minagara 115 15.19 30
Tiatura 115 5018 50
Nasica 114 .17 0

Quæ superiacent colunt Pulindæ Agriophagi. Et supra ipsos etiam Chatriæi, Chataros appellat Diodor. Catheos Strabo, quibus pulchritudo est in maximo precio.

In quibus ab Occidentali & Orientali parte Indi fluuij ciuitates hæ sunt:

Nigranigramma 124 .28 15
Antachara 122. .27 0
Sudassanna 123 .26 50
Syrnisica 121 .26 30
Patistama 121 .25 0
Tisapatinga 123 .24 20

Iterum autem inter Sardonicum montem & Bittigum tenent Tabasi, Magorum gens: Græcus codex habet, gens maxima.

Quæ autem supra hos sunt vsq; Vindium montem, iuxta quidem Namadem, à parte Orientali fluuij tenent Parapiotæ. in quibus sunt Rhamnæ, & ciuit. hæ:

Cognabanda 120 15.23 0
Ozoabis 120 3023 40
Osta 122 30.23 30
Cosa, in qua est Adamas 121 20.22 30

Circa autem Nanagunam Phyllitæ & Bittigi. In quibus Condali quidem iuxta Phyllitas & fluuium. Ambastæ autem iuxta Bitigos & montem ipsum. Et ciuitat. hæ:

Agara 129 20.25 0
Adisathra 128 30.24 30
Soara 124 20.24 0
Nygdosora 125 .23 0
Anara 122 30.22 20

Inter Bitigum autem montem, & Adisathrum sunt Soræ Nomades,

Et ciuitates hæ:

Sangamarta 133 .21 0
* *Arcati regia Sora* 130 .20 15

Rursus ad partem Orientalem Vindij montis tenent Brolingæ. In quibus ciuit. hæ:

Stagabaza 133 .28 30
Bardaotis 137 30.28 30

Quæ sub ijs sunt, habitant Poruari.

In quibus ciuitates hæ:

Bridama 134 30.27 30
Tholobana 136 20.27 0
Malæta 133 3025 50

Et sub ipsis vsq; Vxentum montem, Adisathri. In quibus ciuitates hæ:

Maliba 140 .27 0
Aspathis 138 30.25 40
Panassa 137 40.24 30
* *Sageda Metrop.* 133 .23 30
Balantipyrgum 136 30.23 30

Iis Orientaliores vsq; Gangem Mandalæ sunt. In quibus ciuitates hæ:

Asthagura 142 .25 0

Et apud ipsum fluuium ciuitates:

Sambalaca 141 .29 30
Sigalla 142 .28 0
* *Palibothra regia* 143 .27 0

Hinc Palibothri populi, quos Pli. & Strabo Prasios appellant, omnium

Indiæ potentiam eo tempore antecedebant, toto maritimo tractui ab Indo ad Gangem dominātes, quod & Pomponius testatur; Diodorus Palicotram vrbem appellat, ab Hercule conditam.

Tamilites	144 30.	26 30
Oreophanta	146 .	24 30

*Similiter quæ sub Bitigō monte sunt, tenent * Brachmanæ Magi vsq; ad Betios.*

In quibus ciuitates hæ:

Brachme	128 .	19 0

Quæ verò sub Adisathro vsq; Aruræos tenent Bidamæi in quibus est ciuitas

Tatilla	134 .	18 50

Quæ autem sub Vxento sunt, tenent Dryllophlitæ. Quorum ciuitates:

Sibrium	139 .	22 20
Opotura	137 30.	21 40
Ozoana	138 15.	20 30

Orientaliores vsq; Gangem sunt Cocconagæ. In quibus ciuitates hæ:

Dosara	142 30.	22 30

Et versus fluuium inparte Occidentaliori

Cartinaga	146 .	23 0
Cartasina	145 30.	21 40

Supra autem Mesolos Salaceni, iuxta Aruræos montes. In quibus ciuitates hæ:

Benagorum	140 .	20 15
Castra	138 .	19 30
Magaris	137 30.	18 20

Iuxta autem Gangem fl. sunt Sabaræ, apud quos Adamas est in copia.

Et ciuitates hæ:

Tasopium	140 30.	22 0
Caricardama	141 .	20 15

Regionem autem, quæ circa ostia Gangis fluuij est omnem Gangaridæ tenent.

Gangarides Plinio, quorum regem potentissimum Alexander inuadere non est ausus, testantur Curtius & Diodorus, sed longè in alio situ hos ipsi cum Strab. collocant: nempe inter Indi & Gangis fontes iuxta Pori regis ab Alexand. victi regionē, quæ iuxta Hydaspis fontes erant.

In quibus ciuitas.

** Gange regia*	146 .	19 15

Reliquum autem Ariacæ quidem regionis Mediterraneæ sunt ciuitates & pagi ab Occasu quidem Byndæ fluuij hæ:

Manippala	119 30.	20 45
Sarisabis	119 .	20 0
Tagara	118 .	19 20
** Batana regia Siriptolemai*	117 .	18 10
Deopalli	115 40.	17 50
Gamaliba	115 15.	17 20
Omenogara	114 .	16 20

Inter Byndam verò flu. & Pseudostomum

Nagaruris	120 .	20 15
Tabuso	121 30.	20 40
Inde	123 .	20 50
Tripangalida	121 15.	19 40
Hippocura regia Baleocuri.	119 45.	19 10
Subuttum	120 15.	19 10
Sirinialaga	119 20.	18 30
Calligeris	118 .	18 0
Medogulla	119 .	18 0
Petirgala	117 45.	17 15
Canauasi	116 .	16 45

Virorum autem Pyratarum Mediterraneā ciuitates sunt hæ:

Olochœra	114 .	15 0
** Musopalle Metrop.*	115 30.	15 45

** Limyricæ Mediterranea ab Occidentali quidem parte.*

Pseudostomi ciuitates hæ:

Naruila	117 45.	15 50
Cuba	117 .	15 0
Pallura	117 15.	14 40

** Inter Pseudostomum verè & Barim flu. ciuitates hæ:*

Pasage	124 20.	21 50
Mastanur	121 30.	18 40
Curollur	119 .	17 30
Punata, in qua beryllus	120 40.	17 30

Haloe	120	40.17	0
* *Catura regio Cerobo-thri*	119	.16	20
Arembur	121	.16	20
Berderis	119	.15	50
Pantipolis	118	.15	20
Adarima	119	30.15	20
Coreur	120	.15	0
Aiorum Mediterranea			
Morunda	121	20.14	40
Careorum Mediterranea			
Mendela	123	.17	20
Selur	121	45.16	30
Tittua	122	.15	40
Mantitur	123	.15	45
Pandionorum Mediterranea			
Tanur	124	45.18	40
Perrincari	123	20.18	0
Corinditur	325	.17	40
Tangala	123	30.16	45
* *Modura regia Pādionis*	125	.16	0
Acur	124	45.15	20
Batorum Mediterranea			
Calindoca	127	40.17	30
Bata	126	30.17	0
Tallara	128	.16	45
Paralia Soretanum Mediter. ciuit.			
Caliar	129	.17	40
Tennagora	132	.17	0
Icur	129	.16	40
* *Oribura regia Sor-netis*	130	.16	20
Bere	130	20.16	15
Abur	129	.16	0
Carmara	130	20.15	40
Magur	130	.15	15
Aruarnorum ciuit. Mediterraneæ:			
Ceraage	133	.16	15
Pruriū seu præsidium	132	.16	0
Carige	132	40.10	0
Poleur	131	30.14	40
Picendaca	131	30.14	0
Iatur	132	30.14	0
Scopulura	130	15.15	36

Icarta	133	30.13	40
* *Malanga regia Basſaronagis*	133	.13	0
Candipatna	133	30.12	20
Maſolorum Mediterranea			
Calliga	138	.17	0
Bardamana	136	15.15	15
Coruncula	135	.18	0
Pharytra	134	40.13	20
* *Pityndra Metrop.*	135	30.12	30
Inſulæ autem adiacent expoſitæ parti Indiæ in Canticolpo ſinu:			
Barace	111	.18	0
In littore verò vſq; ſinum Colchicum:			
Milizigeris	110	.12	30
Heptaneſia inſula	113	.13	0
Tricadiba	113	30.11	0
Peperina	115	.12	40
Trineſia inſula	116	20.12	0
Leuce	118	.12	0
Nanigeris	122	.12	0
In ſinu Argarico:			
* *Cory inſula*	126	30.13	0

Indiæ extra Gangem ſitus.

Cap. II.

Tabula XI. Aſiæ.

Extra Gangem India terminatur ab Occaſu Gange fluuio. A Septentrionibus expoſitis partibus Scythiæ & Sericæ ab Oriente Sinarum regione, iuxta Meridionalem lineam emiſſam à fine Sericæ, vſq; ad ſinum magnum appellatum, & ſinu ipſo. A Meridie autem Indico pelago, & parte maris Paraſſadis quod ab inſula Menuthiada per lineam parallelam extenditur, vſq; ad oppoſita magno ſinui: huius igitur partis litorea per hunc modum ſe habent:

In ſinu Gangetico poſt Gangis oſtium Antibolum appellatum Citra Deorum.

Pen-

Pentapolis	150	.18	0
Catabedæ flu. ostia	151	20.17	0
* Baracura emporium	152	30.16	0
Tocosannæ flu. ostia	153	.14	30

Argenteæ regionis

Samba ciuitas	153	30.13	45
Sadi flu. ostia	153	30.12	30
Sada ciuitas	154	20.11	20
* Berabonna emporiũ	155	30.10	40
Temalæ flu. ostia	157	30.9	0
Promont. quod post ipsam est	157	20.8	0

In sinu Sabaraco

Besyngitorum Anthropophagorum

Sabara ciuitas	159	.8	30
* Bebynga emporium	162	20.8	26
Besynge flu. ostia	162	.9	0
Berobe ciuitas	162	30.6	0
Promont. post ipsam	159	.4	20

Chrysa vel Aureæ Chersonesi

* Tacola emporium	160	15.4	15
Promont. post ipsam	158	40.2	40
Chrysoanæ flu. ost.	159	.1	0
Sabana emporium	160	. Austral.	3
Palandæ flu. ostia	161	. Austral.	2
Malaucolon prom.	163	. Austral.	2
Attabæ flu. ostia	164	. Austral.	1
Coli ciuitas	164	20. Aequin.	
Perimulæ	163	15.2	40
Perimulicus sinus	162	30.4	15

Lestorum, siue Pyratarum regionis.

Samarade	163	.4	50
Pagrasa	165	.4	50
Zobani flu. ostia	165	40.4	45
Fontes fluuij	162	30.13	0
Thiponobasti empor.	166	20.4	45
Acadra	167	.4	50
* Zaba ciuitas	168	20.4	45

Magni sinus:

Quod iuxta principium est magnum promontorium	169	.4	15
Thagora	168	.6	0
* Balonga Metropol.	167	30.7	0
Throana	167	.8	30
Doanæ flu. ostia	167	.10	0
Fontes fluuij	153	.27	0
* Cortatha Metrop.	167	.12	30
Sinda ciuitas	167	15.13	40
Pagrasa	167	30.14	30
Dorij flu. ostia	158	.15	30
Fontes fluuij	163	.27	0
Aganagara	169	.16	40
Seri flu. ostia	171	30.17	20
Fontes fluuij	170	.32	0
Alius fons	173	.30	0
Coniunctio	171	.27	0
Limes magni sinus versus Sinas	173	.17	20

Montes autem in hac parte nominantur:

Bepyrrus, cuius fines habent gradus	148	.34
&	154	.26
Et Mæandrus, cuius fines habent gradus	152	.24
&	160	.16
Et Damasi montes, quorum fines habent partes	162	.23
&	166	.33
Et Semanthini pars Occidentalis, cuius fines habet gradus	170	.33
&	180	.26

A Bepyrro verò in Gangem exeunt fluuij duo. Quorũ eius, qui magis Septentrionalis est, fõtes hab. par.	148	.33	0
Coniunctio verò cum Gange	140	15.30	20
Fluuij verò qui post ipsum est, fontes habent	152	.27	0
Coniunctio autem eius cum Gange	144	.26	0
A Mæandro verò fluunt, qui post Gangem sunt amnes vsq; Besynga flu. Serus autem fluuius à monte Semanthino è duobus fontibus fluit. Quorum qui Occidentalior est gradus habet	170	30.32	0
Qui verò magis Orientatalis	173	30.30	0
Iunguntur aũt circa	171	27	0

A Da-

À Damasis montibus autem fluunt Daonas & Dorias. Extenditur autem vsque Bepyrrum Daonas, & Dorias quidem à situ | 164 | 30.28 | 0

Daonas verò à Damasis montibus	162	.20	30
A Bepyrro aūt monte	152	30.27	30
Et coniunguntur fluxus circiter	160	20.19	0
Sobanus autem	163	30.13	0

Et qui per auream Chersonesum fluunt inuicem commiscentur, primùm à dorsis superiacentibus Chersoneso, sine nomine, ex quibus vnus ad Chersonesum fluens primò Attabam scindit circa | 161 | 30.3 | 0

Chryoanum verò circa	161	.1	20

Reliquus autem fit Palandas.

Tenent autem partem hanc ab Orientali latere Gangis per totum latus ipsius, qui magis Septentrionales sunt Gangani, per quos Sarabus excurrit fluuius.

Et in ijs ciuitates hæ sunt:

Sapolus	139	.35	0
Storna	138	40.34	40
Hæorta	138	30.34	0
Rhappha	137	40.33	40

Sub ijs verò sunt Marundæ, vsq; Gangaridas.

In quibus ciuitates sunt apud Gangem ab Oriente:

Boratá	142	20.29	0
Corygaza	243	30.27	15
Contota	145	.26	30
Celydna	146	30.25	30
Aganagora	146	30.22	30
Talarga	146	40.21	30

Inter montem autem Imaum & Bepyrrum Taicorai sunt, maximè ad arctos vergētes: Corancali verò sub eis. Postea Passale. Post quos supra Meandrum Tilædæ. Vocant autem sic Basadis; sunt enim breues, incurui, crassi & fronte latiores, colore albi. Supra autem Cirradiam, in qua dicūt gigni optimum malabathrum, habitant iuxta quidem mōtem Maandrum Tamaræ Antropophagi. Super Argenteam autem regionem, in qua multa esse dicuntur metalla non signata: superiacet autem aurea regio, Besyngitis appropinquans, quæ & ipsa metalla auri quàm plurima habet. Qui eam incolunt, similiter sunt albi colore, & crassi, & breues atq; simi. Iterum inter Bepyrrum montem, & montes Damasos, quæ magis ad arctos vergunt, tenent Aminachæ. Et sub ijs sunt Indaprathæ. Post quos Iberingæ. Post Dabasæ, & vsq; Maandrum. Nangologæ, quod significat mundum nudum. Interq; mōtes Damasos & limitem, qui versus est Sinas, maximè Septentrionales sunt Cacobæ. Et sub ijs Basanaræ. Postea Chalcitis regio, in qua plurima metalla æris sunt. Sub qua vsq; magnum sinum Cudutæ, & Barræ. Post quos Sindi. Postea Daonæ ad flu. eiusdem nominis. Et post ipsos montana sunt iuncta regioni Lectorum siue Prædonum Tigres habentia & Elephantes. Hanc Lerum siue Prædonum regionem qui colunt, Ferini esse dicuntur, & in specubus habitare, & pellem habere similem Hippopotamis, quæ sagittis minimè traijci potest. Ciuitates autem & vicus huius partis Mediterranei nominantur. Postea qui iuxta Gangem exposita sunt hæ:

Selampura	148	30.33	20
Canogiza	143	.32	0
Caßida	146	.31	30
Eldana	152	.31	0
Asanamara	155	.31	30
Archinara	163	.31	0
Vrathenæ	170	.31	20
Suanagura	145	30.29	30
Sagoda	155	20.29	20
Anthinæ	162	.29	0

Sa-

Salatha	195	40.28	20
** Rhandamacrotta, in qua Naadus*	172	.28	0
Athenagurum	146	20.27	0
Maniana	147	15.24	40
** Tosale Metropol.*	150	.23	20
Alosanga	152	.24	15
Adisaga	159	30.23	0
Cimara	170	.23	15
Parisara	149	.22	15
** Tugma Metropol.*	152	30.22	15
Arisabium	158	30.22	30
Posinata	162	15.22	50
Pandassa	165	.21	20
Sipiberis	170	.21	15
** Triglyphon regia, quod & Trilingum*	154	.18	0

In hac galli gallinacei barbati esse dicuntur, & corui, & psittaci albi.

Lariagara	162	30.18	15
Rhingiberi	166	.18	0
Agimœtha	170	40.18	40
Tomara	172	.18	0
Daona	165	.15	40
** Mareura Metropolis, quæ & Malthura*	108	.12	30
Lasippa	161	.12	30
Bareuaora	164	.12	50

Et in Aurea Chersoneso.

Balonca	162	.4	40
Cocconagara	160	.2	0
Tharra	162	.Au. 1	40
Palanda	161	.Au. 1	30

Insulæ autem dicuntur in exposita parte Indiæ hæ:

Bazacata	149	30.9	30

In hac conchæ multæ Et qui hanc incolunt, nudi continuò degere feruntur, vocariq; Agmatas. Sunt & insulæ tres Sindæ Anthropophagorum, quarum medium partes habet 152 .Au. 8 40

Bonæ Fortunæ 145 15 *sub Aequat.*

Barussæ quinq; , quarum medium habet 152 40 .*Au.* 5 20

Inijs Anthropophagi incolæ esse perhibentur. Similiter aliæ Antropophagiorum insulæ tres, quæ Sabadibæ appellantur, quarum medium 160 .*Aust.* 8 30

Iabadij, hoc est, hordei insula, feracißima enim hæc insula dicitur, & praterea auri multum efficere.

Hinc Chrysæ & Argyræ aureum & argenteum solum habentes insulæ Plinio, Melæ & alijs dicuntur, quas maritimas Chryseram & Argyreã nominat: χρυσὸς enim aurum, ἄργυρος argentum dicitur.

Hac Metropolim habet à parte Septentrionali fine eius Occidentali dictam argenteam, quæ grad. hab. 167. *Aust.* 8 30

Orientalis verò finis insulæ 169 .*Aust.* 8 0

Sartyrorum insulæ tres, quarum interuallum 171 .*Aust.* 2 30

Qui has inhabitant, caudas habere dicuntur, quales Satyrorum pingunt. Feruntur & hîc aliæ insulæ continuè esse numero decem, Maniolæ appellatæ, in quibus dicunt nauigia, quæ clauos ferreos habent detineri, ac ideo illa ligneis compaginant, ne quando lapis Herculeus, qui circa ipsas gignitur, illa attrahat: obq; hoc super trabibus ea in sicco firmari asserunt.

Tenere autem ipsas dicuntur Antropophagi Manioli dicti. Harum medium gradus habet 142 .*Aust.* 2

Sinarum situs.

Cap. III.

Tabula XI. Asiæ.

Sinæ terminatur à Septentrionibus parte Serum exposita. Ab Ortu Solis, atq; Meridie terra incognita.

Ab

Ab Occasu India extra Gangem, iuxta lineam annotatam, vsq; ad Magnum sinum, ac ipso magno sinu, & partibus quæ deinde adiacent Ferinis appellatis, ac parte Sinarum, quam habitant Ichthyophagi Aethiopes secundùm descriptionem hanc:

Post limitem sinus, qui iuxta Indiam notatus est,

Aspithara flu. ostia	175	.16	0
Fluuij fontes, qui ab Orientalibus partibus			
Semanthini sunt montis	180	.26	0
Bramma ciuitas	176 40.	12	30
Ambasti flu. ostia	177	.10	0
Fontes fluuij	179	.15	0
Rhabana ciuitas	177	.8	30
Sem flu. ostia	176 20.	6	30
Notium promont.	175	.4	0
Ferini sinus interior recessus	176	.2	0
Satyrorum promont.	175	.Aequinoct.	
Sinarum Sinus	178	.Aust.2	20
Hunc habitant Ichthyophagi Aethiopes.			
Cotiaris flu. ostia	177	. Austral.	7
Iuxta quod miscetur Seni amni	179	. Aequinoct.	
Fontes fluuij	180	. Austral.	2
* *Cathigara Sinarum statio*	177	.Aust.8	30

Tenent autem regionem, quæ maximè ad Arctos vergit, Senanthinæ, supra eiusdem nominis montem. Sub ijs autem atq; monte Acadræ. Post quos Aspithræ. Postea apud Magnum sinum Ambastæ, & circa alios sinus Ichthyophagi Sinæ.

Ciuitates autem Sinarum Mediterraneæ hæ nominantur:

Achatara	178 20.	21	15
* *Aspithra*	175 30.	16	15
Coccoranagara	179	. Austral.	2
* *Sarata*	180	. Austral.	4
* *Et Metropolis Thinæ, aliâs Sinæ*	180	. Austral.	3

Eam tamen nō ærea mœnia habere dicunt, nec cuiquam memoratu dignum. Circundatur autem à Cattigaris versus Occasum terra incognita, mare Prasode amplectens, vsq; prom. Prasum, à quo incipit, vt dictum est, maris asperi sinus, terram cōiungens Rhapio prom. & partibus Australibus Azaniæ.

Taprobanes insulæ situs.

Cap. IV.

Tabula XII. Asiæ.

Cory Indiæ promontorio opponitur promontorium insulæ Taprobanes, quæ olim Symondi insula dicebatur, nunc autem Salice. Qui eam habitant, communi vocabulo Sale dicuntur, mulierum crinibus omnes ferè tecti.

Nascitur apud hos oryza, mel, Zingiber, beryllus, hyacinthus, & vniuersorum metallorum genera, auri & argenti & aliorum Elephantes gignit, & Tigres. Eius promont. quod dictum est Cory opponi, gradus habet 126 12 30

Et vocatur Boreum promont. Alia autem circumscriptio habetur in hunc modum:

Post dictum Boreum promont. quod gradus habet	126	.12	30
Galiba extrema	124	.11	20
Margana ciuitas	123 30.	10	20
Iogana ciuitas	123 20.	8	50
Anarismondi prom.	122	.7	45
Soanij flu. ostia	122 20.	6	15
Fontes fluuij	124 30.	3	0
Sindocanda ciuitas	122	.5	0
Priapidis portus	122	.3	40
Anubingara	121	.2	40

Pra-

Præsodes sinus	121	.2	0
Iouis extrema	120	30.1	0
Nubartha ciuitas	121	4. Aequin.	
Azam flu. ostia	173	20. Austr. 1	
Fontes fluuij	126	.Septen. 1	
Hodoca ciuitas	123	.Austr. 2	
Orneon, vel auium extrema	125	.Au. 2	30
Dagana ciuitas sacra Lunæ	126	Austr. 2	
Corcobara	127	40.Au. 2	20
Dionysi, seu Bachi ciuitas	130	.Au. 1	30
Cæteum promont.	132	30 Au. 2	20
Baraci flu. ostia	131	30. Sept. 1	
Fontes fluuij	128	.2	0
Bocana ciuitas	131	.1	20
Mordi portus	131	.2	20
Abaratha ciuitas in extremis	131	.3	15
Solis portus	130	.4	0

Solis Insulam facit Plinius, quæ & Lympharũ rubens cubile dicitur: vbi ob æstum intolerabilem omne animans ingressum, vi circumfusi aëris confestim examinatur.

Littus magnum

Procuri ciuit. in pr.	131	.5	40
Rhizala portus	130	40.6	30
Oxia promont.	130	.7	30
Gangis flu. ostia	129	.7	20
Fontes fluuij	127	.7	15
Spatana portus	129	.8	0
Nagabida ciuitas	129	.8	30
Panti sinus	128	30.9	30
Anubingara ciuitas	128	40.9	40
**Modutti emporium*	128	.11	20
Phasis flu. ostia	127	.11	20
Fontes fluuij	126	.8	0
**Valacori emporium*	126	20.11	40

Post quod post Boreum promontorium. Montes in Insula insignes sunt, qui Galibi appellantur, ex quibus fluunt Phasis, & Ganges Et mons, qui Malea dicitur, vnde fluunt Soanas, & Azanos, & Baraces. Et sub hoc monte vsq; mare sunt Elephantum pascua. Tenent autem insulam à parte maximè Septentrionali Galibi & Mudutta. Sub quibus Anurogrammi, & Nagadibi. Et sub Anurogrammis Soani. Sub Nagadibis autem Semni. Subq; ijs etiam Sandocanda quidem versus Occasum. Et sub ipsis vsque Elephantem pascua Bumasani. Tarachi autem versus solis Ortum tenent. Sub quibus Bocani & Morduli, & qui maximè Australes sunt Rhogandani & Nanigiri. Ciuitates autem in insula Mediterraneæ hæ sunt:

Anurogrammum regia	124	10.8	40
**Magrammum Metr.*	127	.7	20
Adisamum	129	.5	0
Poduce	124	.3	40
Vlispada	126	20 Borea.	40
Nacaduma	128	30. Aequin.	

Ante Taprobanem multitudo insularum iacet, quas dicunt esse mille trecentas & septuaginta & octo numero.

Quarum tamẽ nomina traduntur, hæ sunt:

Vangana	120	15.11	20
Canathra	121	40.11	15
Orneorum vel auium	119	.8	30
Aegidiorum	118	.8	30
Monache	116	.4	15
Ammine	117	.4	15
Carcus	118	Austr.	40
Phelicus	116	30.Au. 2	40
Erene	120	.Au. 2	30
Calandadrua	121	.Au. 5	30
Arana	120	.Au. 4	20
Bassa	126	.Au. 6	30
Balaca	129	.Au. 5	30
Alaba	131	.Austr.	4
Gumara	133	.Au. 1	40
Zaba	135	.Aequin.	
Zibala	135	.Bor. 4	15
Nagadiba	135	.Bor. 8	30
Susuara	130	.Bor. 11	15

Orbis

Orbis igitur, nec non prouinciarum, ac præfecturarum enarratio particularis, hoc nobis explanata sit modo. Cæterum cùm in principio compositionis ostenderimus, quo pacto cogniti orbis pars in sphera describi possit, nec non in superficie plana, vt maximè similis & cōmēsibilis sit ijs, quæ in sphera comprehenduntur solida, congruatq; talibus vniuersi orbis explanationibus, descriptionem quandam addere summariam, ad demonstrationem eorum, quæ vniuersaliter sunt contemplata, absoluatur & ipsa secundùm conuenientem rationem, quæ ita se habet.

Descriptio summaria tabulæ orbis.

Cap. V.

Orbis noster in tres diuisus est continentes à vetustioribus illis, qui sigillatim quàm diligentissimè scripsêre, cōmentariosq; reliquêre de singulis, sicuti in historia, quibus & nos ampulamur, qui partim hæc inspeximus, partim verò diligenter ab eis excepimus, ac ideo tabulam quo pacto totus orbis figurari possit, subijcere deliberauimus; vt nil discendi cupidis inexpertum relinquatur, ex ijs, quæ particulatim vtilia sunt, quo omnis historia ornetur, pariter & acumen virium naturalium excitetur.

Pars terræ nostræ habitabilis terminatur ab ortu solis terra incognita, quæ poculis Orientalibus Asiæ magnæ adiacet, Sinisq;, ac Sericæ.

A Meridie similiter terra incognita, quæ pelagus ambit Indicum, & quæ Aethiopiam, quæ à Meridie est Libyæ, vocaturq; Agisymba, complectitur.

Ab Occasu etiam terra incognita, quæ sinum excipit Aetiopicum Libiæ, & deinde Oceano Occidentali, qui Occidentalissimis Libyæ, & Europæ adiacet partibus.

A Septentrionibus autem coniunctio sibi Oceano, qui insulas complectitur Britānicas, nec non Europæ Borealissima, appellaturq; Deucalidonius & Sarmaticus, ac etiam terra incognita, quæ Borealissimis magnæ Asiæ adiacet regionibus, Sarmatiæ, & Scythiæ, & Sericæ. Ex æquoribus verò, quæ ab orbe excipiuntur habitabili, mare nostrum cum adnexis sibi sinibus, vtpote sinu qui iuxta Adriam est, pelagusq; Aegæum, nec non Propontidem, Pontum quoq;, ac paludem Mæotim, per fretū solū Herculeū cum Oceano commiscetur, pelagi angustias quasi Istmum Chersonesi instar faciens. Hyrcanum verò mare, quod & Caspium dicitur, vndiq; terra circundatur, insulæ, quoad continentem oppositum, simile.

Similiter & mare, quod iuxta pelagus est Indicum, totum cum adiacentibus ei sinibus, tam iuxta sinum Arabicum, quam Persicum, nec non Gangeticum, & eum qui propriè magnus vocatur sinus, vndiq; à terra circumambitur. Quapropter ex tribus continentibus, Asia adnectitur Libyæ, & per dorsum Arabiæ, qui mare nostrum à sinu segregat Arabico & per terram incognitam, quæ ab indico alluitur pelago, Europæ verò adnectitur per dorsum, quod inter paludem est Mæotim, Oceanumq; Sarmaticum, super Tanais amnis defluuio. Libya verò ab Europa solum freto disiungitur, per seipsam illi cohærens minimè, sed per Asiam omnino, quoniam illa vtriq; cōnectitur, ambasq; per Orientalem plagam attingit. Porrò ex tribus illis continentibus, magnitudinis gratia, Asia est primæ, secunda Libya, tertia Europa, similiter inter maria prædicta, quæ à terra excipiuntur, rursus ob magnitudinem primū est mare iuxta Indicum pelagus, secundum nostrum, tertium Hyrcanum, quod & Caspium. Præterea inter sinus insigniores, primus

primum est similiter & maior Gangeticus secundus Persicus, tertius verò Magnus quartus Arabicus, quintus Aethiopicus, sextus Ponti, septimus Aegæi pelagi, octauus paludis Mæotidis, nonus Adriæ, decimus verò Propontidis. Ex insulis verò insignioribus & peninsulis, prima est Taprobane, secunda Albionis Britannicorum, tertia aurea Chersonesus, quarta Inuernia Britannicorum, quinta Peloponnesus, sexta Sicilia, septima Sardinia, octaua Cyrnus, quæ & Corsica, nona Creta, decima Cyprus. Sanè Meridionalem terræ cognitæ finem terminat parallelus, qui Aequinoctiali est Australior partibus 16. m. 26. qualium est circulus maximus 360. Totidem etiam partibus, qui per Meroen scribitur, Aequinoctiali est Septentrionalior. Septentrionalem verò finem terminat parallelus, qui Aequinoctiali est Septentrionalior partibus 63. scribitur aūt per Thylen insulam, ita vt latitudo terræ cognitæ partium fiat 79. m. 26. aut integris gradibus 80. Stadijs verò quadraginta millib. ferè, ita vt pars vna, seu gradus vnus, quingenta contineat stadia, quemadmodum ex diligentibus deprehensum est dimensionibus. Totius verò ambitus centum & octuaginta millia comprehendit stadia. Rursus Orientalem finem terræ cognitæ terminat meridianus scriptus per Sinarum metropolim, distans ab eo, qui per Alexandriam scribitur, Orientem versus, super Aequinoctiali partibus 119. m. 30. octo autem horis ferè Aquinoctialibus. Occidentalem verò finem terminat ille, qui per Fortunatas scribitur insulas, distatq; ab eo, qui per Alexandriam partibus 60. m. 30: horis autem Aequinoctialibus quatuor. A semicirculo verò Orientalißimo partibus 180. ac horis Aquinoctialibus 12. ita vt longitudo orbis cogniti esse colligatur, super parte quidem Aequinoctialis, stadiorum nonaginta millia. Super eo verò qui est Australißimus, octuaginta & sex millium ac trecentorum & ferè triginta. At super eo qui est Septentrionalißimus, millia quadraginta octingenta quinquaginta quatuor. Et rursus super eo, qui per Rhodum scribitur, sub quo potißimum facta sunt dimensiones, distante ab Aquinoctiali partibus 36. stadiorum septuaginta duorum ferè millium. Super eo autem qui per Sienem est, quiq; ab Aequinoctiali distat partibus 23. m. 50. qui ferè in medio totius latitudinis situs est, stadiorum octuaginta duo millia trecentorum triginta sex, secundùm portionem ipsam dictorum parallelorum ad Aequinoctialem, ita vt longitudo orbis latitudinis maior fiat, in climatibus quidem Septentrionalißimis, quinquagesima ferè parte, in ijs verò per Rhodum dimidio quodammodo, & tertia parte, in ijs autem per Sienem totidem & ferè sexta, in Australißimis quoq; totidem. In ijs verò qui sub Aquinoctiali sunt totidem, ac insuper quarta. Magnitudo autem maximi diei seu noctis, in parallelo quidem inter prædictos Australißimo horarum Aequinoctialium est 13. totidem & in eo qui per Meroen scribitur. In Aequinoctiali autem horarum est 12. In eo verò qui per Syenem describitur, horarum 12. m. 30. At in eo qui est per Rhodū 14. & m. 30. In Septentrionalißimo autem, & qui per Thylen est, 20. ita vt totius latitudinis differentia fiat horarum Aquinoctialium nouem.

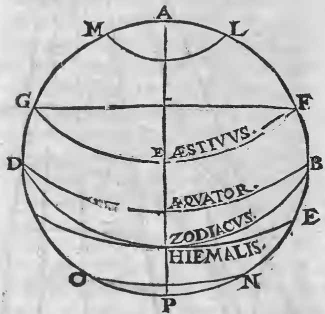
Armillaris sphæra cum habitabili descriptio.

Cap. VI.

DEscriptio igitur dispositionis vniuersæ, ad tanta vsq; competenter se habere verùm haud absurdis erit his addere, quonam modo apparens terræ semisphærium, in quo habitabilis nostra est, in

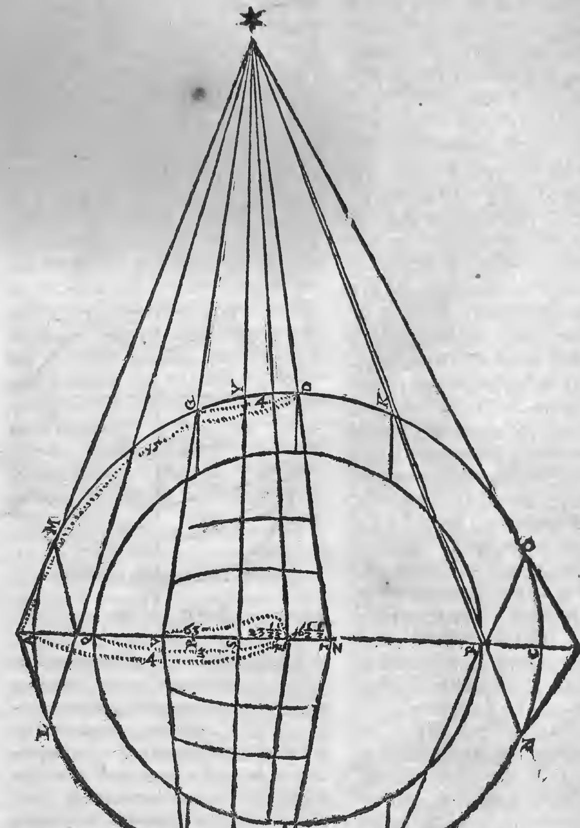
in plano describatur, à sphæra comprehensum armillari, quandoquidem plures qui demonstrationem hanc aggressi sunt ineptissimè ea vsi videntur. Proponatur igitur sphæram armillarem in plano describere, quæ partem complectatur terræ ita visus situm habentem, secundùm quem recta linearis sit cõmunibus sectionibus, hoc est, meridiani, qui per tropicas notas, cui & longtudo subiacebit, nostram habitabilem bifariam incidit, & paralleli, qui per Syenem in terra scribitur, & ipse latitudinẽ orbis æqualiter fermè qui secat. Sic autem habeantur rationes magnitudinũ armillaris sphæræ, & terræ, necnõ visus distantiæ, vt in eo spacio quod inter armillã Aequinoctialis & æstiui continetur tropici, tota pars terræ appareat cognita: Australiori semicirculo, eius qui per media signa est circuli, super terram constituto, ne ab illo obumbratio quædam fiat terræ habitabilis, ad Boream constitutæ. His igitur suppositis, dicti quidẽ meridiani, vnius recta lineæ secundùm axim ipsam facient apparentiam, quasi visus in plano, per eos ducto, cadat. Ob eandem etiam causam parallelus per Syenem, rectæ lineæ apparentiam præbebit, illa existente recta: reliqui verò ex circulis inscribendis, secũdùm concaua ad rectas lineas, inuersi apparebunt: meridiani quidem ad lineam eam, quæ per polos est, paralleli verò ad illam quæ per Syenem: & magis ij qui plus ex vtraq; parte distãt, quemadmodum per se liquet. Quo pacto verò descriptionẽ hanc effingere possimus, vt quàm similis sit adumbramentis visualibus modus hic per quàm commodus nobis erit.

Esto meridianus, qui per signa æquinoctialia in sphæra transit armillari ABCD circa centrum E, & diametrum AEC intelligaturq; A secũdùm polum Borealem, C verò Australẽ: ac sumatur BF & DG & BH & DK circumferentiæ in distãtijs tropicorum ab Aequinoctiali: A autẽ & L & AM & CN & CO à distantijs poli arctici & antarctici, secetq; diameter æstiui ipsam AE iuxta P. Quum igitur parallelum, qui per Syenem scribitur, inter E & A positionem habere oporteat: sit autẽ ratio circunferentiæ, quæ est à parallelo per Syenem ad Aequinoctialem, ad quadrantem, quatuor ferè ad quindecim, dimidiæ autem EP ad EA eorundem ferè quatuor ad viginti sesquitertia erit & EA lineæ quæ ex centro terræ exit.

Assumatur iam EQ talium trium qualiũ est quatuor EA, & in cẽtro E, distãtia verò EQ scribatur in eodem plano circulus, qui terrã cõplectatur QR: & diuisa aliqua recta, quæ sit æqualis EQ in nonaginta sectiones æquales, vnius quadrantis æqualis ipsi EP. assumatur quidẽ ES sectionum viginti triũ semis & tertij, at ET sectionum sedecim tertij & duodecim, EV verò eorundem sexaginta triũ, & perducatur XSY ad QR recta cadẽs, videlicet secundum parallelum per Syenem. Erit igitur T signum per quod scribetur parallelus ille, qui terminat Australẽ finẽ habitabilis, & oppositus ei, qui est per Meroen: V verò per quod scribetur parallelus, qui terminat finem Borealem, scriptusq; per Thylem.

M Assu-

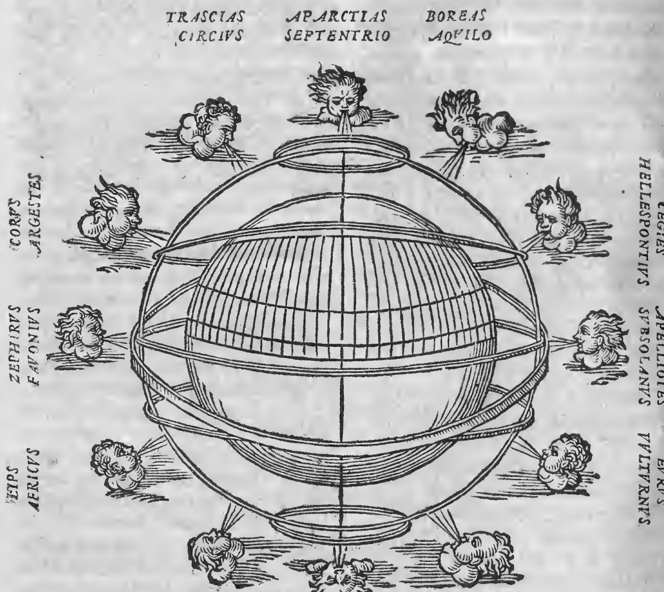
Aſſumatur nūc ſignum paululum Auſtralius T ſicut Z & coniungatur Z D producanturq́; S Y & Z D, ac coincidant iuxta. * Si igitur nunc expoſitos circulos intelligamus in plano, per ſigna tropicorum & polorum, aſpectumq́; ſuper * proter ſubiecta: lineæ quidem ab * per M & G ac D & K & O productæ ad A C facient ſuper ipſa ſectiones, pet quas ſcribentur ad aſpectum ſegmenta quinque parallelorum: veluti per ſectionem Z ſcribetur circa D AEquinoctialis. Lineæ verò ab * ſuper L & F & B & H & N cōiunctæ apud A C ſectiones facient, per quas ſcribentur vltraterraneæ portiones eorundem parallelorum. Similiter quoq; in parallelis deſcribendis in terra, ſi ſupmſerimus ſuper Q R peculiares ab æquinoctiali diſtantias, veluti V & T ac ſectiones, quæ fient ſuper eiſdem per rectas lineas A Z coniunctis ſuper ſemicirculo Q R habebimus oppoſitas eis ſecundum parallelos poſitiones, per quas ſcribentur dictorum parallelorum ſegmenta: veluti G V F & D T B: ſuper quibus ſumentes exortus eorum quæ ordinanda ſunt ex vtraq; parte meridiani T V & ſuper X S Y recta, in peculiaribus rerum illorum parallelorum rationibus, ſcribemus per trium ſimilium ſignorum particulas: ſubiectorum Meridianorum, tanquam eorum qui definiant longitudinem, & F X B & G Y D.

Multitudo igitur in terra deſcribendorum ad deſcriptionis magnitudinem adaptanda erit. In Armillarum verò parabola, id obſeruandum eſt, vt quum ſingula per dicta quatuor ſigna tranſeant figura effingatur ouali, & non in mucrones deſinant, in ſectionibus apud circulum extremum, ne ſpeciem præbeant fracturæ. Nam illis quoque congruam reliquis flexuram ſeruari oportet, quamuis lineamēta curua, quæ ellipſim complectuntur, vltra extremum circulum totius deſcriptionis finitorem cadant, quod & in veris armillis accidere videtur. Animaduertendum præterea, ne circuli ſolùm lineæ exiſtant, ſed vt cum aliquali latitudinis commenſuratione & colore differāt, ac etiam vt vltra terraneæ circulorum portiones, obſcuriores habeant colores, quam illæ, quæ vſui ſunt expoſitæ, quo in proximioribus fiant inciſuræ ſecundùm obumbrationes, quæ in veris eueniunt armillis Præterea vt Zodiacus incidat ſuper terram iuxta ſemicirculum Auſtraliſſimum, & per tropicum hyemalem: incidatur autem ab ipſa ſecuudùm Borealem, & per æſtiuum tropicum. Conſcribemus autem de ijs quoque in locis opportunis peculiares denominationes, ac etiam in circulis, qui in terra ſunt numeros, qui in orbis deſcriptioni ſunt explanati diſtantiarum & horarum. Circa verò exteriorem circulum ventorum ponemus nomina ad imitationem ſphæræ armillaris, apud adiacentes quinque parallelos, & polos per adnotationes.

Deſcriptio extenſionis. Cap. VII.

CAETERVM huiuſce extenſionis deſcriptio quæ & ſummatim armillari cōgruit ſphæræ, talis erit. In plano ſubijciatur deſignatio, vna cum terra comprehenſa, quæ talem habeat poſitionem, per quam viſus rectus ſit communibus, inciſionibus hoc eſt Meridiano, qui bifariam per tropica ſigna orbem ſecat, cui & ſubiacet longitudo noſtri habitabilis, & parallelo per Syenem in terra ſcripto, qui & ipſe ferè latitudinem orbis interſecat, ita autem ſe rationes magnitudinum ſphæræ ac terræ, necnon viſus habeant diſtantiæ, vt in ſpacio, quod inter æquinoctialem eſt & tro-

& tropicum æstiuum, tota pars terræ cognitæ appareat, Australiori semicirculo per mediũ Zodiacæ armillæ, constituto super terrã, ne sub hac obumbratio quædam habitabilis nostræ fiat, quæ ad Borealius posita est hemisphærium; quapropter dicti meridiani vnius rectæ lineæ per axẽ ipsam faciant imaginationem, tanquam visu in plano per ipsos cadente, ac etiam parallelus per Syenem, ob eam causam rectus videatur. Reliqui verò circuli adnotandi, secundùm concaua, conuersi appareant, ad lineas rectas: meridiani quidem ad eã lineam, quæ per polos transit; paralleli autẽ ad eam lineam, quæ est per Syenem, & magis ij, qui plus ab vtraq; illarũ parte distant, ita vt arcticus magis quàm tropicus æstiuus ad Septentriones, Hyemalis verè tropicus magis quàm AEquinoctialis ad Meridiem declinet, ac etiam antarcticus magis quàm tropicus hyemalis. Præterea terræ cognitæ pars ita constituatur, vt nullibi eam Oceanus circumfluat, nisi in finibus descriptis, qui ad Coreum sitæ sunt & Circium Libyæ, & Europæ, conformiter vetustiorum historijs.

LIBER OCTAVVS HAEC HABET.

Cũ qua præsuppositione facere oportet habitabilis nostræ diuisionem per tabulas.

Quænam ad vnamquanq; tabulam describere conueniat.

Expositio omnium descriptionum, quibus continentur,

Europæ tabulæ decem, regiones triginta quatuor, ciuitats cẽtũ & decẽ & octo.

Africæ tabulæ quatuor, regiones duodecim, ciuitates quadraginta duæ.

Asiæ magnæ tabulæ duodecim, regiones quadraginta octo, ciuitates centum & nonaginta: ita vt tabulæ orbis fiant 26. regiones 94. ciuitates 350.

Cum quia præsuppositione facere oportet habitabilis nostræ diuisionem ad tabulas.

Cap. I.

QVAECVNQVE igitur ad enarrationem Geographicam in medium adducere oportebat, tam ex frequentiori diligentia eorũ, qui regiones nostras agnitas peragrârunt, quàm ad faciliorẽ simul, et magis peculiarẽ descriptionum aggreßionẽ, sufficienter se habere arbitror. Nunc verò iuxta modũ eorum, qui ante nos fuerunt, tanquã summariè addendũ erit, per quænã loca in designatione vnusquisque, qui notari debet parallelus seu meridianus scribendus sit, ne ridiculũ fiat, si omnia simpliciter loca, ac ea quoq; quæ haudquaquam in expositos incidunt circulos, & adiacentes habeant situs parallelorũ, & meridianorũ per ipsos descriptorum. Postquam competens quædam descriptio habitabilis totius facta est, vt in vna cõprehẽsa tabula, sub visum nostrum cadat, consequens est, vt summariè, fiendas exponamus descriptiones, si generalem illam in plures diuidere velimus tabulas, quo loca cuncta peragrata, cũ lucidiori cõmensuratione ordinari queant. Etenim cũ in vniuersa descriptione necessariũ sit, quò rationes partium orbis inter se conseruentur, vt quædam propter frequentiã locorum ordinariorum dilatentur, aliæ autẽ propter defectũ inscribendorum contrahantur, quod pleriq; obmittentes, multa quidẽ in tabulis ipsis peruertere coacti sunt, tã in mensuris regionum, quodquam figuris tanquam haudquaquam ab historia rectè deducti, quemadmodum ij, qui maximam tabulæ partem Europæ attribuerunt, tã secundùm lõgitudinem quàm latitudinem, propter frequentiam & varietatem locorũ imponendorum: Asiæ autem secundùm longitudinem nimium reliquerunt spatium: Libyæ verò secũdùm latitudinẽ propter contrariũ: etenim ob causam hanc, Indicum pelagus, post Taprobanem ad Septentriones conuerterunt, cùm ipsis tabula obstaret, quò minus ad solis Ortum progredi possent, nihilq; tale haberẽt, quod ex contrario super Scythia, Borea, subiecta describere possent, rursusq; Occidentalem Oceanũ ad Ortũ verterunt, obstante eis tabula, ad distãtiam meridianã, quũ nihil ibi se interioris Libyæ, aut Indiæ vastitas contineret, quod Occidẽtali littori propter locorũ frequentiam opponi posset.

Quapropter tales, cùm terrã vniuersam Oceano cingerent, à conscribendis erroribus incipere visi sunt, historiamq; ad impoßibilia detorserunt. Nos verò in diuisione tabulæ præfatum errorem euitare poterimus, si diuisiones ita fecerimus, vt regiones frequentiores, aut solæ sint, aut cum paucis tabulam sortiantur, secundùm maiores circulorum distãtias, infrequentiores verò, & quæ non adeò multa intercipiunt totæ, cum pluribus similibus, sub vna comprehendantur tabula, in minoribus

bus circulorum distantijs. Haud enim necesse est, vt omnes tabulæ inuicē sint commensuratæ, sed solùm vt singulis inuicem conseruetur ratio, quemadmodum cùm caput solum depingimus, solum qui capitis sunt; aut quum manum solum, quæ manus sunt solum. Non enim quæ capitis sunt cum manu iungimus, nisi cum vna figura totum facimus hominem. Quemadmodum enim nil impedit totum nonnunquam augere, nonnunquam verò minuere, ita nil impedimento erit: ex partibus, cùm per se constant, quædam ob capacitatem supponēdarum tabularum augere, quædam verò minuere. Nec multum à veritate aberit, quemadmodum in principio compositionis præfati sumus, si lineas rectas, pro circulus incidētibus per partes tabularum inscribamus, lineas etiā meridianas haud quaquam inclinatas, sed & illas inuicem æquidistantes, quamuis enim vniuersi habitabilis, tā latitudinis, quàm lōgitudinis termini, secundùm magnas sumpti distantias præcipuas in extremis circulis faciant mutationes, nō tamen ita in singulis accidit tabulis, ac ideo secundùm rationē paralleli, qui bifariā incidit tabulā, ad circulum maximum, necessarium dicimus, vt quàm plurimas faciamus parabolas, ne per totā distantiā tabulæ, id quod indagamus, quærere cogamur, sed solū illud, quod ex ea à medio est ad alterum extremorum.

Quænam per singulas tabulas ascribere congruat.

Cap. II.

TALI igitur præsuppositione innitentes, Europæ diuisiones decem comprehendemus tabulis: Libyæ verè quatuor: Asiæ autem duodecim, in singulisq; suprascriptiones ponemus, prætermittentes, cuiusnā continentis tabula quæq; existat, & quàm magna, quasq; contineat regiones, & quam rationem habeat parallelus, qui per medium illarum transit, quàm exactissimè ad meridanium, & quænam circumscriptio totius fiat tabulæ, subordinantes per singulas regiones ciuitatum insignium eleuationes, assumptas ad magnitudinem dierum in ipsis. Situs verò secundùm longitudinem ab distantijs meridiani, qui est per Alexandriam, siue ad Ortum, siue ad Occasum magnitudinis ferè horarum Æquinoctialium: Et num ijs, qui Zodiaco sunt subiecti, sol semel vel bis super verticem fiat, ac quemadmodum dispositus sit ad cōuersiones. Quin & quamnam stellam fixam singula loca in vertice habeant addissemus, si in obseruando apparerent latitudines ad Æquinoctialem, hoc est, si semper per eosdem parallelos, transirent: verùm cùm in Mathematica compositione ostenderimus, quod & fixarum sphæra incidit in sequētia mundi circa tropica & Æquinoctialia signa, & haudquaquam circa Æquinoctiales polos, sed circa eos qui in medio sunt circuli per Zodiacum, quemadmodum & errantium, non possunt eadem astra semper in eisdem locis supra verticem esse, sed necesse est vt ex ijs alia transeant ad loca prioribus Septentrionaliora; alia verò ad Australiora, superuacua nobis visa fuit ea descriptionis additio, quum secundùm talem hypothesim, si super sphæra stellata, positionem ipsius in temporibus quæsitis, ad circulum qui per ambos est polos, constituerimus, totamq; circūtulerimus ad permanentis meridiani diuisum latus, facilè considerare possumus signum ipsius totidē ab Æquinoctiali distare partibus, quot & perquisiti loci, ad eadem ipsa parallelus, obiterq; deprehendere, num omnino nulla ex errantibus stellis per signum illud incedat, seu vna aut plures, & quænam illa existat. Quibus ita præfinitis, iam ab alio inchoandum est proposito.

HAEC SVNT COGNITAE ORBIS PROVINCIAE SEV PRAEFECTVRAE.

EVROPAE.

Tabula prima.

HIBERNIA *insula Britannica.*
Albion insula.
Britannica.
Thyle insula.

Tabula secunda
Hispania Bætica.
Hispania Lusitania.
Hispania Tarraconensis.

Tabula tertia.
Gallia Aquitania.
Gallia Lugdunensis.
Gallia Belgica.
Celtogalatia Narbonensis.

Tabula quarta.
Germania magna.

Tabula quinta.
Rhætia & Vindelicia.
Noricum.
Pannonia superior.
Pannonia inferior.
Illyris.
Liburnia.
Dalmatia.

Tabula sexta.
Italia.
Cyrnos insulæ.

Tabula septima.
Sardinia insula.
Sicilia.

Tabula octaua.
Sarmatia in Europa.
Taurica Chersonesus.

Tabula nona.
Iazyges Metanastæ.
Dacia.
Mysia superior.
Mysia inferior.
Thracia.
Chersonesus.

Tabula decima.
Macedonia.
Epirus.
Achaia.
Peloponnesus.
Creta insula.
Heribea insula.
Europæ igitur prouinciæ 34.

APHRICAE.

Tabula prima.

MAVRITANIA *Tingitana.*
Mauritania Cæsariensis.

Tabula secunda.
Aphrica.
Numidia.

Tabula tertia.
Cyrenaica, quæ & Pentapolis.
Marmarica.
Libya.
Aegyptus.
Thebais.

Tabula quarta.
Libya interior.
Aethiopia sub Aegypto.
Aethiopia omnibus his Australior.
Aphricæ prouinciæ 12.
Tabulæ 4.

ASIAE MAGNAE

Tabula prima

PONTVS. *Bithynia.*
Quæ propriè Asia dicitur, in qua Phrigia, Lycia.
Pamphylia, in qua Pisidia.
Galatia, in qua Paphlagonia & Isauria.
Cappadocia.
Armenia minor.
Cicilia.

Tabula secunda.
Sarmatia Asiatica.

Tabula tertia.
Colchis.
Iberia.
Alcianæ.
Armenia maior.

Tabula quarta.
Cyprus insula.
Syria.

Phœ-

Pœhnica.
Iudæa Palestina.
Arabia Petræa.
Arabia Deserta.
Mesopotamia
Babylonia.

Tabula quinta.

Aßyria.
Susiana.
Media.
Persis.
Parthia.
Carmania Deserta.
Hyrcania.

Tabula sexta.

Arabia Felix.
Carmania.

Tabula septima.

Margiana.
Bactriana.
Sogdiana.
Sacæ.
Scythia intra Imaum montem.

Tabula octaua.

Scythia extra Imaum montem.
Serica.

Tabula nona.

Aria.
Paropanisadæ.
Drangiana.
Arachosia.
Gedrosia.

Tabula decima.

India intra Gangem.

Tabula vndecima.

India extra Gangem.
Sinarum regio.

Tabula duodecima.

Taprobane Insula

Sunt igitur Asiæ prouinciæ quadraginta octo.
Omnes prouinciæ nostræ habitabilis sunt nonaginta quatuor.
Quæcunq; igitur gentes subiacēt Zodiaco, præterquam in sphæra armillari, ijs sol sit supra verticem à Borea descendens ad Austrū, ascendensq; similiter, & aliis quidem semel in anno, aliis verò bis. Sunt autem omnes pariter qui sub Zodiaco habitāt ab Occasu ad Ortum solis vsque nigri coloribus Aethiopes, & præcipuè qui sub circulo Aequinoctiali habitant, ij admodum nigrescunt. Qui autem extra lineam perpēdicularem Zodiaci degūt remißiores sunt colore, & in albedinem tendunt, secundùm distantiæ rationem, vsque ad Sarmatas Hyperboreos. Eadem est ratio Zodiaci ab vtraque parte AEquinoctialis, & Boream versus & Austrum, vsque ad vtrosque polos.

FINIS.

INDEX CAPITVM,

QVAE IN LIBRO PRIMO PTOLEMAEI CONTINENTVR.

IN quo differat Geographia à Chorographia. cap. I. 1
Quęnam sint ad Geographiam pręsupponenda. cap. II. 2
Qualiter à stadiorum numero alicuius distantię rectę, licet non sub eodem sit meridiano, ambitus terreni stadiorum numeri accipiantur, & è contra cap. III. 3
Quod ea, quę ex apparentibus obseruata sunt, pręferri debeant ijs, quę ex peregrinationis comperta sunt historia. cap. IV. 4
Quod historijs nouissimis magis sit adhęrendum, propter mutationes quę per tempora accidũt in terra cap. V. 5
De Geographica Marini enarratione. cap. VI. pag.
Rectificatio distantię latitudinis terrę cognitę, ex apparentibus, secundum Marinum cap. VII. 6
Eadem rectificatio ab emensione itinerum. cap. VIII. 7
Eadem rectificatio à nauigationibus exactis. cap. IX. 8
Quod non oporteat Aethiopes supponere Meridionaliores, quàm sit parallelus oppositus per Meroem. cap. X. 9
De ijs quę ad longitudinem orbis non rectè à Marino sunt exequtata,. cap. XI. 9
Emendatio longitudinis terrę cognitę à peregrinationibus. cap. XII 10
Eadem emendatio à nauigationibus. cap. XIII. 12
De nauigatione à Chersoneso Aurea ad Cattigaram. cap. XIV. 13
De ijs, quę in particulari expositione Marini dissentiat. cap. XV. 14
Quod eum latuêre quędam in prouinciarum terminationibus. cap. XVI. 15
In quibus ipse dissentit ab ijs, quę nostro æuo historijs sunt prędicta. cap. XVII. 15
Quam sint inutiles Marini compositiones ad designationem orbis. cap. XVIII. 16
De cõmoditate enarrationis nostrę ad designationem orbis. cap. XIX. 17
De mensuratione inconcinna tabulę Geographicę à Marino compositę cap. XX. 18
Quęnam obseruanda sint in designatione fienda in plano. cap. XXI. 18
Qualiter oporteat orbem in sphęra describere cap. XXII. 19
Dispositio meridianorum. & parallelorum, qui descriptioni sunt apponendi. cap. XXIII. pag. 19
Modus, per quem orbis in plano ita describi possit, vt commensuratione similis sit positioni sphęricę, cap. XXIV. 20

INDEX REGIONVM, OMNIVM INSVLARVM

POPVLORVM, MONTIVM, SYLVARVM, SOLITVDINVM, FLVVIORVM, SINVVM, CIVITATVM, OPPIDORVM,

Cæterarumque rerum memorabilium quæ in omnibus Ptolemæi Libris præter primum continentur.

Literæ columnam indicant: a, primam, b, secundam.

A. abudiacum vrbs 53 a achileum 125.b adacha 135 a
Baratha. pa abuncis 108 b achitç 149.a adæi Arabes 103.b
gin. 174.a abunis 127 a achindana fl. 51.a adamans fl. 163. b
abarbina.pa abur 169 a achilis ins. 75 a adarima 169. a
gi. 152.b abyla 89.a acibi pop. 69.b adani duç 150 b
abaçena ciu. 67 a abyla 134 b acci vrbs 40.a adari ciu. 148.b
abaçena 144. a abydus ciu. 103 a acilisene 130.a adattha 124. a
abathuba 100.a abydus 113.a acinacç 153.b addça 138.a
abdera 75.a abystrum vrbs 63 b acinipo vrbs 34.b addime 90.b
abdara 33. b acadra 170.a acithius fl. 66.b adeba vrbs 40.b
abella vrbs 63. a acabe mons 99 a acmonia 72.b adedi pagus 147.b
abea 85.a acanç emporium 108.a acmonia 116.a adessus 125.b
abellinum vrbs 63.b acabis ciuitas 97.b acola 142.b adiabene regio 141.b
abida 134.b acadrç 173. a acoraba 144.a adiabla 128.b
abisama ciu. 147.b acamas prom. 131 a acoris ciu. 102.b adisathrus mons 163.b
abinna 144.b acanthine ins. 110 a acrath 89.a adisathra 167 b
abissa 148.a acarnanes 81 a acraba 139.a adisaga 172.a
abiria 166.b acarnanon 81.a acra ciuitas 69.a adisamum 174.b
abi fl. 31.a acathorum ciu. 102 b acreç 67.b adonius fl. 132 b
abij Scythæ 157 a accetani pop. 41 b acria 85.a adopissus 122.b
abilunum vrbs 51.b acculiorum colo 47 b acritas prom. 112.a adra 134.b
abistus fl. 49.a acedum 59 b acriphia 83.a adra vrbs 56.a
ablata ciu. 121 b achanç pop. 106 a acritç extrema 84.b adrama 135.a
abbiana 128 b achatana 143 a acrocreaunij montes. adra 137.a
abonimænia 118.a achatara 173a pag. 80.b adramitæ 147. b
abos mons 129 a achassa regio 157 a actium 81.a adramyttium 113.b
abrieta ciu. 7 b achantus 78.a actium prom. 64.a adrapsa 152.b
abragana 158 a achelous fl. 80 b acuensij pop. 91.a adria 55.b
abrauannus fl. 30.a achçorum lutus 13 b acumincum legio 55 a adris fl. 164.a
abrostolæ 115 b acherontes fl. 81 a acur 169.a adris 165.a
abrochos regio 170 a achçi 126 b adana 124.b adron 137.a
abula vrbs 40 a achça vicus 125.b adada 120 a adrumentum colonia.
abuçi 184 b achçmenes pop. 98.b adada 135.a pag. 93.b

adis-

adisdara 166.a
adula mons 45.a
adulitæ pop. 109.b
adulis ciu. 107.b
adyrmachitæ pop. pagina 99. b
æantium 78 a
æculanum vrbs 63. b
æcapolis 127.a
ædessa 79.b
ædipsus 83.b
ædui pop. 44.b
ædonis ins. 104. a
ægara 115.a
ægæa 79.b
ægæa ciu. 92. a
ægæ 124.b
ægei 148.a
ægine ins. ciuitas 86.b
ægira 84. b
ægitharsus 66.b
ægymnus ins. 96.a
ægidiorum ins. 174.b
ægium 84.b
ægusa ins. 68.a
æli vicus 147.b
æluæones pop. 50.a
æmiliana 40 a
æminium vrbs 35.b
ænesisphyra portus. pag. 98.a
ænesippa ins. 104.a
æni 150.b
ænos ciu. 75.a
ænus fl. 52.a
ænus fl. 49 a
æolis insulæ 67.b
æoli ins. 68.a
æsernia vrbs 63.a
æsisium 62.a
æsis 62.a
æstrei pop. 79.a
æstræum vrbs 79 a
æthiopici montes. pagina 109.a
ætnusa ins. 96.a
æthala ins. 63.a
æthiopes antropophagi 110.b
ætna mons 67.a
ætna ciu. 67.a
æx, seu capra. 62.a
æzari pop. 59.b
africerones pop. 106.a
aganzana 143.b
agagras 67. a
agamana 138. a
agarum prom. 69. a
agna fl. 88.b
aganginæ Aethiopes. pag. 106.a
agathopolis 46.b
agathyrsi pop. 69.b
aga nagara 170.b
agathos dæmon flu. pag. 101.a
agarus fl. 69 a
agathyrium 66.b
agarra 144.b
agatha ins.& vrbs. pagina 48.a
agara 167.b
aganagora 171 a
agathoclis duę 150.b
agathonis ins. 104.a
agdami 149.b
agdenites 151.b
agedicum vrbs 44.b
aginna 127.a
aginnum vrbs 43 a
agimætha 17[illegible].a
agisymba regio 111.a
agmanisphe vicus pagina 147.
agmatæ 172.a
agoritæ 126.b
agragantinum emp. pag. 67.a
agræi 139 b
agra 144.b
agrippinensis vrbs. pagina 46.a
agris ciu. 151.a
agrinagara 167.a
agrizama 119.a
agrilium ciu. 112,b
agubeni 139.a
aguntum vrbs 53.b
agurium vrbs 67.b
aias mons 99.a
aij 163.a
aina 149.a
alabastrorum ciu 102.b
alabastrenus mons. pagina 100 a
alabus fl. 67.a
alaba ins. 174.b
alaba vrbs 40.a
alabis 135.a
alambatera extremum pag. 151.b
a'amatha 135 a
alamus 128.b
alani montes 156.a
alanoisi 156.a
alapeni 149 a
a'ani scythi 156.a
alata ciu 149.b
alata 139 b
alata 140.a
alata castra 31.b
alauna vrbs 31.a
alauni pop. 53.a
alauni Scythæ 69.b
alaunus fl. 30.b
alaunus mons 69.b
alaunius fl. 30.q
alauona vrbs 41.a
albana ciu. 128.a
albanopolis 79.a
alba pompeia 60.b
alba vrbs 41.a
alabanda 115.b
albaniæ pilę 126.a
albani pop. 79.a
albaugusta vrbs 48.a
alba a 150 a
albanus fl. 128.a
albiana vrbs 65.a
albis fl. 48.b
albigaunum vrbs. 57.b
albiniminiũ vrbs 57.b
albocela 38.b
albocensij pop. 72 a
albrigcatui pop. 44.a
alchaiunces Aethiopes 106.a
alcimoennis vrbs 51 b
alcobriga vrbs 39.b
alæsa 66.b
aleta vrbs 56.b
aleta ciuitas 67.a
alete 66.b
aletium vrbs 63.b
alexandria vltima. pagina 155.a
alexandria quæ & alexandria in Aria. pagina 159.b
alexandria Aegypti. pag. 98.b
alexandria 160.b
alexandria Oxiana. pagina 155 a
alexandria 152.a
alexandria penes Issum 132 a
alexandri Troas. pagina 113.b
alexandri castra 100.b
alexandri columnæ. pag. 126.a
alfabucelis 62.a
alginnum 59.b
aliacmon fl. 7[illegible].a
aliartus 86.a
aliartus 83.a
alibaca ciu. 97.b
alicadra 143b
alicarnassus 114 a
alicodra 154.a
allisa vrbs 63.a
alanda 115.b
alinza mons 143.b
alinza 143.b
alisdara 143.b
alisus vrbs 50.b
alista ciu. 64 b
alisum vrbs 51.a
alitambi pop. 106. a
almena 95.b
almia 127.a
almopi pop. 79.a
alo 100 a
allobryges pop, 47.a
alocię ins. 51.b
alonta fl. 126.a
alona fl. 37 a
alontium 66 b
alorus vrbs 79.a
aloperia ins. 70 b
alosarga 17[illegible] a
alosygne 163 b
alpheus fl. 84.b
alsadamus mons. pagina 133.a
alsium vrbs 58.a
altha 140. b
alternia vrbs 39.b
aluaca 143.a
aluare 149 b
aluanis 139.a
aluca vrbs 65.a
aluona 55.b
aluum ciu. 59.b
alydda 114.b

alybe columna. 88.b
amacatis 165.b
amarispi 153.b
amana 142.b
amadoca 70.a
amadoci montes. pagina 69.a
amanicæ pilæ 125.a
amanus mons 124.a
amardus fl. 142.a
amara 150.a
amarynthus 85.b
amatia ciuitas 79.a
amarici montes 143.a
amasia ciuitas 121.b
amantia 77.b
amasia vrbs 51.a
amasius fl. 48.b
amastris ciu. 112.a
amantini pop. 54.b
amathusia 132.a
amaxolij pop. 69.b
amazones 126.b
ambastus flu. 173.a
ambantæ 159.b
ambastæ 167.b
ambastæ 173.a
ambilici pop. 53.a
ambisna 39.a
ambidrani pop. 53.a
ambiani pop. 45.b
amblada 119.a
ambracia 81.a
ambrodax 146.a
ambrodax 159.a
ameria vrbs 62.a
amici ins. 110.b
aminachæ 171.b
amisus ciu. 118.a
amiternum 62.b
amnæa vrbs 95.b
ammæa 138.b
amnædara 95.a
ammæa 139.b
ammine ins. 174.b
ammoni prom. 147.b
ammonis ciu. 96.a
ampelus extrema. pagina 78.a
ampelus extrema. pagina 87.a
ampelusia 88.b
ampelos extrema. pagina 116.b
amphimalis sinus. pagina 87.a
amphisa 82.b
amphipegus prom. pagina 81.a
amphipolis 79.a
amphilochi 81.a
ampsaga flu. 90.b
ampsalis ciu. 125.b
amodoci pop. 70.a
amorium 115.b
amuncla ciu. 96.a
amutrium 72.b
amyzon 115.b
ana flu. 32.a
anabis vrbs 41.b
anabum vrbs 51.b
anagombri montes. pag. 99.b
anagombri pop. 99.b
anantbia ciu. 123.a
anara 167.b
anaræ i 156.b
anarti pop. 72.a
anarismondi prom. pagina 173.b
anartophracti 69.b
anarus ciu. 118.b
ananti 148.a
anarium 130.b
anaunium 60.a
anaræi montes 156.a
anatili pop. 47.a
anemurium 124.a
ancale 149.a
anchialus 75.b
anerina 67.b
ancorabites 138.a
ancyra metropolis. pagina 118.b
andaristus 79.a
andautonium vrbs 54.a
andanop. 97.b
andanius fl. 151.a
anderædam vrbs. pagina 43.a
andelus vrbs 41.a
andecrium vrbs 56.a
andicani pop. 44.a
andiantes pop. 54.b
andomatunum vrbs. pag. 46.a
andraca 122.a
andrapa ciu. 118.b
andrapana 166.b
andriace 117.a
andri ins. & ciuitas pagina 84.a
andriaca 144.a
androsia 119.a
andron ciuitas 101.b
andropolises nomus. pag. 101.b
anduætium vrbs 51.b
ange vicus 148.a
angaucani pop. 89.a
angriuarij pop. 50.a
angustia 72.a
angolus vrbs 62.b
angyra Phrygiæ. pagina 115.b
angyrorum ciu. 102.b
anicuia 39.a
anincha 166.a
aniritæ pop. 99.b
anitha 137.a
annibi gens; 158.a
antaradus 134.a
antandrus 113.b
antachara 167.a
antiochia super Orontem 134.a
antiochia 120.a
antiochia super Tragо 124.a
antiochia 115.a
antiochia 153.a
antiochia penes Taurum 133.b
antiochia Pisidiæ. pagina 119.a
antigonia 81.a
antigona Psaphara. pag. 79.b
antissa 116.b
antigonia 86.a
antigonisa 79.b
antiochi silen 108.a
antipolis vrbs 47.b
antipyrgus 98.a
antiphellus 117.a
antipatris 136.a
antiphili 100.b
antiphra villa 98.b
antiquum Beudos. pagina 120.a
antilibanus mons. pagina 133.a
antinoi ciu. 103.a
antiuestæum prom. pag. 30.b
antitaurus mons. pagina 129.a
antraca vrbs 38.b
antirrhium prom. pagina 82.a
antitaurus mons. pagina 121.b
antium vrbs 58.a
anticyrrha 82.a
antei mediterranea pagina 103.b
anteopolites nomus. pag. 103.b
anthropophagi 158.a
anthedon 82.b
anthedon 155.b
anthina 171.b
anthedon ciu. 99.a
anthemusia regio pagina 138.a
anobæ montes 49.b
anubingara 174.a
anuchtha 145.a
anubingara 173.b
anurogrammum regia 174.b
anurogrammi. 174.b
anxanum vrbs 63.a
anigath ciu. 106.b
anigath ciu. altera. pagina 106.b
anzeta 16[illegible].b
anzitene 130.b
aorsi pop. 69.b
aorsi 156.b
apamia 112.a
apamia 116.a
apamia 146.b
apamia 134.b
apamia 138.b
aspabota ciu. 156.a
apamenes 134.b
apari ciuitas 94.b
aparæi 148.b
apathurgus 125.b
apei pop. 110.a
apennini montes. 60.b
apeneste vrbs 58.b
apernus flu. 59.a
apelbusa ins. 120.a
aphadana 139.a

aphana ins. 150.b
apphar ciu. 91.b
aphadana 138.a
appa 149.b
appha 146.b
aphrodisium 131 b
aphrodites ins. 104 a
aphrodysias 115.a
aphrodisium 93.a
aphroditopolis ciuitas pag. 102.b
aphrodisium colonia. pag. 92.b
aphroditopolites nomus. 102.b
aphrodisia 124.a
apire 117 a
apiri pop. 109 b
apis 98 b
aphrodisia 79 b
apollonia 97 a
apollonia mygdoniæ. pag. 79 b
apollonia 75 b
apollonia 114 b
apollonia 77b
apollonia 115.b
apollonia 135.b
apollonia 141 b
apollonia 119 a
apotonitæ pop. 9, b
apollinis prom. 90.a
apollinis ciuitas magna 102 a
apolloniates 141 b
apollinis prom. 93 a
apollinis ciuitas parua 103.b
apollinis templum. pagina 92.b
apocopa 108.a
apocopi montes. pagina 193.b
apræ colonia 76.b
aprositus ins. 107.a
apsus fl. 77
apsalus ciuitas 79 a
apsorrus fl. 121.a
apsortus ins. & vrbs. pag. 56.b
apteria ciu. 87.a
aptuchi fanum 97.a
apuli daunij 63.b
apuli dauni 58.b
apuli peucetij 58 b
apulum 72.a
aquæ calidæ ciuitas. pag. 95.a
aquilæa vrbs 38.b
aquæ calidæ vrbs. pagina 41.b
aquæ quintianæ vrbs. pag. 37.b
aquæ augustæ vrbs. pagina. 42.b
aquæ lesitanæ 66 a
aquæ cuacernorum. pag. 38.b
aquæ sextiæ colonia. pag. 48.a
aquæ neapolitanæ. pagina 66.a
aquæ calidæ vrbs. pagina 32.a
aquæ hypsitanæ 66.a
aquæ calidæ vrbs. pagina 37.b
aquilonia vrbs 63 a
æquum colonia 56.b
aquitania prou. 42 a
aquinum vrbs. pagina 62.b
aquileia colonia. pagina 59.b
aquicum vrbs 55.a
æquiculi pop. 62 a
aranæ ciu. 123.a
arabriga vrbs 35.b
arandis vrbs 35.b
arrapa 142.a
aralaxa ciu. 125 b
aracca 144.a
araris fl. 47.a
araducta 35.b
arrapachitis regio. pagina 141 a
aracia 145 b
arachthus fl. 81.a
arachthus 82.b
arachosia regio 160.b
aransiorum col. pagina 47.b
arabanitæ 149.a
arabia deserta 139.a
ara Palladis ins. 110.a
arabia felix 147.a
arabius flu. 161.a
arabicus sinus 141a
arabia emporium. pagina 147b
arabicus sinus 99.a
arabiæ nomus 102.a
arabia petrea 136 b
arathos 150.b
arana 160.a
aracæ 133.b
aratha 153.a
araraunceles pop. pagina 97.b
araciana 146.a
arnissa ciu. 78 b
arauisci pop. 54.b
araduca 38 a
arauzona vrbs 56.a
arangas mons 105.a
aradriphæ 144.a
arachotus 161 a
araurius fl. 46.b
aramana 149.a
aradus 135.a
aradus fl. 129.a
araxus extrema 84.b
araxis fl. 142a
araxa 117.b
arbua 145.b
arbitorum vicus. pagina 161 b
arbis ciu. 161.b
aria ciu. 159.a
aria regio 158. b
ara amoris prom. pagina 107.b
aræ Flauiç vrbs, 51.b
arbus 108b
arbilites 141.b
arba vrbs 56.b
arbiti montes. 161.b
arbaca 160.b
arbela 141.b
arca 134.b
arcati regia 167.b
arcesine ins. 116.b
arcadia 86.a
archelais 136.a
archinara 171.b
archadij fl. 121.a
archile ciu. 97 b
archelais 122.b
archallæ 122.b
arcilacis vrbs 33.b
arcilacis vrbs 40.b
arcobadara 72.a
arcobriga vrbs 35.a
ardea vrbs 62.b
ardanis prom. 98.a
ardea 145.b
ardistama 119.a
ardone 166.a
ardorium vrbs 56 a
arrabe 139b
arrhibantium 73.a
arrolus 79.a
aræ 151.b
aredate vrbs 53.a
arre vicus 149.b
aræ Alexandri 70.a
arembur 169.a
are 150.b
arelatum colonia. pagina 48.a
aræ Cæsaris 70.a
arenosum littus. pagina 64 b
aretium vrbs 61.a
arethusa 77b
areuacæ pop. 39 a
argadina 153.a
argaraudaca 144.a
argaricus sinus. pagina 169.a
arga vicus 147 a
argari ciu. 163 a
argeus mons 121.a
argiæ populi 85 b
argentius fl. 47 b
argenis fl. 43 b
argella vrbs 51.a
argenum prom. pagina 116.b
argenomescum 39.a
argentuaria vrbs. pagina 46 a
argenum prom. 67.a
argenteola 31.a
argenum prom. 113.b
argentea regio. 170.a
argentoratum vrbs. pagina. 46.a
argentea metropolis. pag 172.b
argita fl. 26.a
argidana 72.b
argiui pop. 80.a
argoda ciu. 71.a
arguda 160a
argos 81.a

argos 86.a
argyrutum 55 b
arimantis opp. 97 b
arimara 134. a
arina ciuitas 91.b
aricia vrbs 62.b
ar iassus 120 a
aricada 160.b
ariacæ 156.b
ariarathira 122.a
ariaspe 160. a
ariaces Sadanorum. pag. 162.b
arichi 126 b
aricomij pop. 47.b
aricaca 160.b
ariaca 153.a
arietis frons promont. pag. 70.b
ariefes 154.b
arietis frons 89.b
ariminum vrbs. pagina 89.a
aripa ciu. 91.b
ariseria 133.b
arisabium 172.a
arispara 165.b
aristophyli 159.b
aristobatra 166.b
aritium vrbs 35.b
armauria 130.a
armagara 162 b
arnathus 131.b
armuzum extremum, pag. 151.a
armiana 146.b
armiæ pop. 106.a
armactica 127. b
armuza ciu. 151.a
arna vrbs 62.a
arnasura 152.b
arnus fl. 57.b
aromata promon. & emp. 108.a
aroncæ pop. 106.a
aronicæ pop. 106.a
arpasa 115.b
arpij pop 74.b
arpi vrbs 63.b
arpis ciu. 74.b
arsa vrbs 34.b
arsia fl. 59. b
arsenaria colonia pagina 90.
arsinoites nomus. pagina 102 b
arsinoe 131.b
arsacia 144 a
arsinoe ciu. 99.a
arsisaca 143.b
arsea 130.a
arsissa palus 129b
arsinarium prom. pagina 104.b
arsinoe ciu. 97. a
arsitis 152.b
arsiena vrbs 51.b
arsinoe ciu. 102.b
arsinoe 124.a
arsi Ariza 40.b
arsarata 130. a
arsonium vrbs 51.a
arsyetæ pop. 69.b
arsamosata 130.b
arana inf. 174 b
artacana 146.b
artaxata 130. a
artagira ciu. 107.a
artamis vicus 97.b
attacina ciu. 87.b
artanissa 127.b
artace castellum. pagina 112.a
artasigarta 130. b
artobriga vrbs 53.a
artabrorum portus, pag. 36.a
artames 153.b
artaunum vrbs 51.a
artemidis 83.b
artemita 131.a
artemita 142a
artemita 140.a
arti prom, 65,b
articaudna 159.a
artigis vrbs 34.a
artoarta 159.b
artoarta 166.b
arualtes mons 105 a
aruarni 169.a
aruari 163 a
arubij pop. 44.a
arudis 133.b
arunda vrbs 34.b
arritane 159 a
aruci vrbs 34.b
arucia vrbs 56.a
aruzis 144.a
arxima 138.b
arzos 76 a
arzus fl. 75.b
asaborum montes. pagina 148 b
asaborum prom. 148.a
asanea vrbs 51.b
asanamata 171.b
asama fl. 88.b
asaphi 134.a
asarath fl. 90.a
asarath 90. b
asateni 148.b
asbetæ pop. 97.b
ascalingium vrbs. pagina 51. a
ascania palus 112 a
ascaucalis vrbs 50.b
ascanius fl. 112 a
ascatancæ 156.b
ascalon 135. b
ascerris vrbs 41. b
asciburgium vrbs 51.a
ascura 130 a
ascruium 55. b
assesia vrbs 56.a
asserus vrbs 67.b
asæi pop. 126. a
asiba ciu. 122. a
asiace 161.a
asia 144. b
asinæ 86. a
asinæ 84. b
asitæ 139.b
asitæ duæ 103.a
asiotæ 156.b
asindum vrbs 34.a
asigramma 166.b
asiphus mons 99.b
æsipus fl. 113.a
asius fl. 59.a
asmani 156 a
asmiræa regio 158.a
asmiræi montes pagina 157.b
asmurna 152. b
asso vrbs 40 a
assorus 79. b
asopus fl. 84.b
asopus 85 .a
asopus fl. 82. a
aspacæa 158.a
aspa 146 b
aspasij Scythæ 156.b
aspacaræ 158.a
aspendus 120. a
asphaltites lacus pagina 135. b
aspis vrbs 93. a
aspis prom. 107.b
aspis 93 . b
aspisij montes 156.a
aspithræ 173.a
aspithra fl. 173.a
aspithra 137. a
asporis vic. 93. b
aspis mons 99.b
aspadana 14.b
aspucca ciu. 94.b
assurus ciu. 95.a
assum ciu. 113.b
astaunites 130 a
astauda 159.a
astasana 159.a
astacana 130.b
astaueni 158.b
astacus. 81.a
astacus sinus 112 a
astacuri pop, 106.a
astacana 154.a
astacapra 166.b
astatte inf. 110.a
astacilis ciu. 91.b
astacures pop. 93.b
astabeni 152.b
asta vrbs 34. a
asta colonia 60.b
asthagura 167 b
astipalæa ciu. 116.b
asthæa 161.b
astra vicus 148 a
astrassus 165.b
asturica Augusta. 38.a
astura vrbs 50.b
astrum 85.b
asturicani 126.b
astygis vrbs 34 b
asyla vrbs 34.b
assyria 141.a
asta 160 a
atta vicus 148.a
attaba fl. 170.a
atalantes Nesium. 83.b
attalia 119.b
atagis fl. 46.b
athacæ Aethiopes. pagina 111. a
athamantes pop. 81.a

athenarum prom. pagina 121.a
atheniensium portus. pag. 85.b
athenagurum 172.a
athenæ 83.a
athritæ 148.b
athribites nomus : pagina 101.b
athis 134.a
athosa prom. & ciuitas 77.b
athos mons 77.b
athusa 130.a
athyra fl. 75.b
atia 149.b
atina vrbs 62.b
atticæ acta 82.a
atticitus fl. 125.a
attinium 80.a
atera 133.a
atella vrbs 63.a
ateste 59 b
atlas maior mons pagina 88.b
atlas minor mons pagina 88.b
atoa ciuitas 91.b
atria 59.b
atrianus fl. 59.a
atrebatij pop. 45.b
atrax 80.a
athribis ciu. 101.b
atuacutum vrbs. pagina 45.b
aturius fl. 42.a
auanticum vrbs 46.b
auarpi pop. 50.a
auarini pop. 69.b
auaricum vrbs 43.a
auara 137.a
auarum prom. 36.a
aualitæ pop. 109.b
aualites emporium. pag. 108.a
auchanites regio. pagina 140.a
auchis 126 b
aucula vrbs 61.a
auchisæ pop. 99.b
audira ciu. 95.b
audus fl. 90 b
audus mons 93.b
audattha 139.b
audum prom. 90.b
aueria 135.a
auenniorum colonia. pag. 47.b
aufidena vrbs 63 a
aufidus fl. 58 b
augæa ægea 79.b
augali 154 b
augala ciu. 92.a
augila 100.a
augara 159.a
augilæ pop. 99.b
augusta 124 b
augusta emerita. 35.b
augusta vrbs 43.a
augusta Barienorum. pag 60 a
augusta Taurinorum. pag. 60.a
augustum 95.b
augusta Rauricorum. pag. 46.a
augusta Truricorum. pag. 45.b
augusta Romanduorum 45.b
augusta Vessonũ 45.b
augusta Vindelicorũ pag. 53.a
augusta Prætoria 60.a
augustomenorum 43a
augustoritum vrbs. pagina 42.b
augustobriga 39.a
augustobona vrbs pagina 44 b
augustodunum vrbs. pag. 44 b
augustobriga 35 b
auitta ciuitas 95.a
auiana 138.a
auia vrbs 38.b
auia vrbs 62 b
auidus 95.b
aciladis 138.b
aulis 82.a
auliorci pop. 44.a
aulon ciuitas 77.b
aulincij pop. 44.a
aurana 139.b
aureum ostium Indi. pag. 162.b
auradis 143.b
auritina ciuitas 97.b
ausa vrbs 41.b
ausancali vrbs 56.a
ausara 149 b
ausara ciu. 148.a
ausinza 145.a
ausigda 97.a
auscij pop. 41.a
ausinda 166.b
ausoba fl. 29.a
ausum ciuitas 92.a
authetani pop. 41.b
autricum vrbs 44.b
autrigones pop. 39.a
autolalæ ciu. 106.a
autolala ins. 107.a
autoba 108.b
automalax præsidium. pag. 95.b
autolatæ pop. 105.b
acus fl. 36.a
auxancij montes pagina 157.a
auxia ciu. 92.a
auximis ciuitas 92.a
auxoamis 166.b
auxume ciu. 108.a
auxumitæ pop. 109.b
auzacia 157.a
auzara 136.b
auzacitis regio. 157.
axima 60.a
axilis villa 98.a
axima. 145.b
axiaces fl. 69.b
axiacus flu. 74 b
axius fl. 78.a
axola 160.b
axium ciu. 74 b
azama ciu. 94.b
azagarium 70.a
azar mons 99.b
azanus fl. 174.a
azorium 80.a
azaga 143.a
azania 109.b
aza ciu. 122.a
azania 173.b
azara ciu. 125.a
azatha 130.a
azani 174.b
azaraba 126.b
azani 115.b
azabitesmitra 125.a
azelia 81.a
azicis 100.a
azica 165.b
aziris 122.b
azora 130.b
azotus 135 b
azuis ciuitas 96.a

B

Baba 89.b
babiba ciu. 104.b
babila 130 b
babilonia 140.c
baborana 159.b
babyllini pop, 109.b
babylon 140.b
babylon 102.a
bacatæ pop. 99.b
bacatailli 134.a
bacasis ciu. 41.b
bacare 163.a
bactra regia 154.a
bacuatæ pop. 89.a
badatium 71.a
badais 149.b
badara 161.b
badea ciu. 91.b
badeo Regia 147 a
badiath ciu. 107.a
badara 151.b
bagarda 160.a
baganum ciu. 45 b
bagrada fl. 93.a
bagradas amnis 105.a
bagrada fl. 145.a
bagaxi ciu. 104.b
bagia extrema 15 b
bagous mons 158.b
balda 33.b
balsa 35.a
balaria ciu. 33.b
balatoni pop. 65.a
balbura 117.b
balaca ciu. 174.b
balapatna 162.b
ballonea 172.a
balagala 139.b
balearides ins, 421.a
balonga metrop 170a
balantipyrgum 167.b
balaneæ 132.b
balisbiga 130.b
ballatha 138.b
bamala 163.a

bam-

bammogura 167.a
banasa 89.b
banabe 138.a
banauasi 168.b
banagara 166.b
banatia vrbs 31.b
bana 150.b
banacha 140.a
banchis 100.b
banchia 128.a
banchi 110.a
baniubæ pop. 89.a
baniuri 91.a
banturari 91.a
bactriana 153.a
barathia 93.b
baratha 122.b
baracura 170.a
barathena 139.b
baracus fl. 174.a
barace ciu. 169.b
baraza 130.a
barange 152.b
barbarissus 134.a
barbari ciu. 166.b
barbanissa ciu, 121.b
barbaricus sinus, pagina 108.a
barbarium prom. pagina 35.a
barbesola fl. 33.a
barbesola 33.a
barcinon 37.a
barborana 165.b
bardaxena ciu. 162.b
bardamana ciu. 169.b
bardaotis ciu. 167.b
bardites mons 111.a
bargiacis 38.b
bariana 139.a
barzaura 159.b
bar s 120.a
baris fl. 165.a
baris fl. 163.a
barie ciu. 97.b
barcitæ pop. 97.b
barium 58.b
barnacis vrbs 39.b
barraces pop. 174.b
bareuaora 172.a
barussæ ins. 172.a
barræ pop. 171.b
bargaza 115.b
bargylia 114.
barsamse 138.a
barsita 140.b
baraca 128.b
barygaza emp. 167.a
barzalo præf. 123.b
bassa ciu. 174.b
bassachitæ 99.b
basanitus lapis. 100.a
basanaræ pop. 171.b
basadæ pop. 171.a
basilici pop. 126.a
bassi ciut 41.b
basilissene 130.a
bassiana ciu. 55.a
bascisæ montes 99.a
basilius fl. 140.a
bastiani pop. 37.a
bascontum ciu, 41.a
bascatis fl. 154.b
basternæ pop. 69.b
bastuli pop. 33.a
bata vrbs 169.a
batan cæsara 166.a
batanea prou. 135.a
bata oppidum 125.b
bata portus 125.b
batanagra 165.b
bataui pop. 45.a
batauodurum 46.a
bati pop. 169.a
batæ pop. 158.a
batina 143.b
batini pop. 50.b
batinna 130.a
batrache 127.a
batracharia 140.b
batrij pop. 160.a
bathanei 139.a
bathis fl. 66.b
batthina 145.a
batrachus portus. pagina 98.a
bathenus fl. 75.b
bathus portus 107.b
baubora 63.b
bautisus fl. 158.a
bazacata ins. 172.a
bazacitis regio 94.b
bazala 138.b
bazis 1[illegible]2.b
bazium prom. 99.a
bazium prom. 107.b
beana 140.b
bebij montes 53.b
bebynega emp. 170.b
bechani 60.a
bæcolicus mons 97.a
bæcula ciu. 41.b
bedacum 53.a
beda colonia 92.a
bedirum ciu. 106.b
bedoro 136.a
bedunia 38.a
bedunenses pop pagina 38.a
bædyi pop. 37.b
begialis ins. 116.b
bæi pop. 53.b
belcania 130.b
belciana 141.b
belgæ pop. 32.a
belginæa 139.b
belisama æstuarium. pag. 30.a
belia ciu. 40.b
bellouaci 45.b
bælon fl. & ciuitas pagina 33.a
bellinum ciu. 39.b
belunum 59.b
bænia 149.b
bæmi pop. 50.b
bena 133.b
bendina 95.a
benlauni pop. 52.b
bennica prou. 76.a
benagorum ciu. 168.a
benta 89.b
bænum 150.a
bercetesius mons. pagina 78.b
berbis ciu. 55.a
berabonna emp. pagina 170.a
beretra 62.b
berta 79.b
berga ciu. 79.a
bergan 144.b
bergomum 59.b
bergula 79.b
bergium ciu. 51.a
bergusia ciu. 41.a
bergula 40.a
bergidum flauium, pag. 38.a
bergidum ciu. 41.a
berderis 169.a
bernaba ciu. 40.b
bere vrbs 169.a
berithis vicus 108.b
bere 140.a
berobe ciu. 170.a
berenice 97.a
berenice 99.a
bermius mons 78.b
bepyrus mons 170.b
bæodurum 53.a
bæon 71.a
bæotia 82.a
berræa 133.b
berræa 79.b
bersima 138.a
bærus 79.b
bertiscus mons 78.b
beseda ciu. 4[illegible] b
bessara 141.b
bessica prou. 76.a
bæsippo 34.b
besyngitis regio pagina 17[illegible] b
besyngiti pop. 170.a
besynge fl. 170.a
betana regia 16[illegible].b
bethauna 138.a
bethammaria 134.a
bethbana 140.b
bætius fl. 147.a
bætij montes 160.a
bætici celtici 34.b
bætis fl. 33.a
bætiræ 47.b
bætog. bri 136.a
betum 138.a
bezamma 156.a
biaria ciu. 40.a
bibanna 149.b
biandyna vrbs 85.a
bibacum ciu. 51.a
bibali pop. 38.b
bibalis ciu. 55.a
bibiaphorum 100.b
bibaris fl. 164.a
bible 140.b
bicurgium ciu. 51.b
bidamæi pop. 168.a
bidaspus fl. 164.
biducenses 43.b
bigis 160.a
bigetra 40.a
bissi pop. 69.b
biephi pop. 72.a
bibis ciu. 39.b

billa opp. 100.a
bimacra 139 a
biniana 33 b
binagara 167.a
binsirta ciu. 91.b
bintha ciu, 106.b
bioca portus. 65.b
biracellum 61.a
birande 140.b
birgus fl. 29.a
birtha 138.b
birtha 139.b
bisaltiæ 79.a
biscargis ciu. 40.b
bisantha 75.b
bisthonis lacus 76.a
bitaxa 159 a
bithia 143.b
bithaba 141.b
bithyniæ prom. 112 a
bittigus mons. 167 a
bittigo mons 163.b
bitiga 138.b
bitias 138.b
bituris ciu. 41.a
biturgia 61.a
bituriges Vibisci. pagina 42.b
biturges cubi 43.a
bium Vrbs 82.b
bizacina 96.a
blascon 48.a
blanda 37.a
blani pop. 28 b
blanda 63.a
blanona ciu. 56.a
blera 61.b
blemmina 86.b
bleandrus 116.a
blemyes pop. 109.b
boagrius fl. 82.b
bocana ciu. 174.a
bocanum hemerum. pag. 89.b
bocani pop. 174.b
bodini pop. 69.b
boderia æstuarium. pagina 30.b
boenassa ciu. 121.b
boæ 85.a
bogadium ciu 51.a
boianum 63.a
bolbitinum ostium. pag. 101.a
bolerium prom. 30.b
bolentium 54.a
bolbitinum ostium. pag. 98.b
bonna ciu. 46.a
bonæ fortunæ ins. pagina. 172.a
bononia 54.a
bondelia 61.a
bonus portus. 68.b
bonis 166.b
bonchyris opp. 100 a
bondinus mons. 69 a
bonochæmæ pop. pagina 50 a
bononia 61.a
boræta 171.a
boræum prom. 97.a
boreum prom. 29.a
borgi pop 159.a
boreum prom. 173.b
borbetomagus 46.a
borysthenes fl. 68.b
borusci pop 69.b
bostra legio 137.a
bosphorani pop. 126.b
bosphorus cimerius. pag. 70.a
bosa ciu. 66.a
botrys 132.b
bouta ciu. 106.b
boum vicus. 108.b
bozjata 128.b
brachmanæ magi. pagina 168 a
brachme 168.a
brachodes extrema. pag. 93.a
bragudurum ciu. 52.b
bramagara 163.a
brannogenium 31.b
brauum ciu. 39 a
bremenium 31.a
bregetium 54.a
bræcara augusta, 38.a
brepus 130.a
bretolęum 35.a
breucomagus 46.a
breuci pop. 54.b
bresena 60,a
breuni pop. 52.b
brexellum 60.b
bogadia 159.a
brigetium 38.a
bridama 167.b
brigantium 60.b
brigantium 52.b
brigantes pop. 29.b
brigæcini pop. 38.a
brigantes 31 b
brida fl. 162.b
brisoana fl. 145.a
brittolagæ pop. 74.b
briuates portus 43 b
brixia 59.b
brizaca 130.b
brodentia ciu. 51.a
brolingæ pop. 167.b
brutii pop. 58.b
brundusium 58.b
bryclices 124 b
briorum litus 97.a
bramma ciu. 173.a
buana 131 a
buba ciu. 59.a
buba 133 b
dubiada fl. 29.b
bubastus ciu. 102.a
bubasticus amnis, pagina 101.a
bubon 117 b
bubestices nomus pagina 102.a
bucra extrema 67.a
bucephala 165.b
bucephalum portus. pag. 85.b
budæa 167.a
budoris ciu. 51.a
budorus fl. 83 b
budorgis 51.b
budorgium ciu. 51.a
bugantæ 50.a
bulia 83.a
bulua ciu. 55.b
bullaria 95.a
bullis 77.b
bulla mensa 95.b
bullęum vrbs 32.a
bulensij pop. 74.b
bunobora ciu. 91.b
bunitium vrbs 50.b
buntham 95.b
bura 85.b
bura fl. 125.b
burca ciu. 91.b
burdua 35.b
burdigala 42 b
burgiones pop. 69.b
burnum ciu. 56.a
burredeensij pop. 72 a
bursada ciu. 40.a
bursina ciu. 41.a
burum ciu. 37.b
busactori parui 49.a
busactori maiores pagina 50.a
busiriticus fl. 101.a
busirites nomus 102.a
busiris ciu. 102 a
butta 96.a
buthrotorum sinus. pag. 80 b
buthuris ciu. 106.b
butos ciu. 201.b
burrium 60.a
buxentum 58 b
buzare occidua 91.a
buzes pop. 99.b
byblus 132.b
bycus fl. 69.a
byren mons 91.a
bytila 86.b
byzantium 75.b
byzantium 162.b
byzia 76.a

C.

CAbana ciu. 148 a
Cabassus 123.a
cabadira 151.b
cabandene 144.b
caberasa 143 b
cabelliorum colonia. pag. 47.b
cabubathra mons 147.b
cabulinum ciu. 44.b
cabyla 76.a
cachagæ Scythæ 156.b
cacobę pop. 171. b
cachura 130.b
cacyrum 67.b
cadi 115.b
cadmus mons 114.b
cadurei pop. 43.a
caduliorũ vallum 142.a
caeta ciu. 58.a
caicus fl, 113.b
caistrus fl. 114.a
calabria 58.b
calaune 141.b

calandadrua 174.b
caladunum ciu. 38.a
calacta 66.b
calagorina ciu. 41.a
callatis 74.a
calatum 31.b
calathe ins. 96 a
callaici bræcarij 36 a
calla ;ci lucenses. pagina 36.b
calaucones 52.b
calathua 140.a
calbis fl. 114.a
caledonij pop 31.a
caledonia sylua 31 b
cale acte 83.b
calegia ciu. 51.a
cales ciu. 63 a
calecarię extrema. pagina 163.a
calduba vrbs 34.b
calguia 137.a
calij 100.b
calinusa prom. 131.b
callij prom. 98.b
calicula 34.a
calipos fl. 35.a
calisia ciu. 51.a
calicula vrbs. 34.b
calitę pop. 106.a
caliterræ 79.b
calindæa 79 b
callipolis ciu. 77.a
calliga 169.a
calligeris 168.b
calligium prom. pagina 163.a
calidromus mons. pagina 82.b
calinda 117.a
calindoea 169.a
callistratia 118.a
callirhoe 136.a
balpa fl. 112.a
calpe mons 33 a
calpurniana 33.b
calsioli 62.a
caltiorissa 123.a
calaur 109.a
calucones pop. 50.a
calydon vrbs 82.b
camberychum ostium Gangis 163.b
cambodunum ciu. 53.a
cambetum vrbs 38.b
cambusum os 164.b
cambysi Erarium. pagina 108 b
cambysis fl. 142.a
camanes 162.b
camarina 67.b
camara ciu. 87.a
camani pop. 50.a
camarinum 62.a
camuresarbum. pagina 122 a
camigara 167.a
camirus 116.b
campani pop. 58.a
campę 122.a
campsa 96.a
camudolanum 32.a
camun lodenum. pagina 31.b
caridia 166.a
condiuincum ciuitas. pag. 44.a
condate ciu. 44.b
candis 143.a
canagora 166.a
canagara 163 b
canaca vrbs 34.a
canna 122.b
canopisi 95.a
candanum 71.b
candari pop. 154.b
canobos 98 b
cantij pop. 32.a
cantæ pop. 31.b
cantiæbis ciu. 51 b
cantium prom. 30.b
canduum ciu. 51.a
cane emp. 147.b
cantabri pop. 36 b
canatha 144.a
canthatis ciu. 151.a
canathra 174.b
canthicolpum 166.b
canatha 135.a
cnathicolpicus sinus. pag. 162.a
canodipsas regio. pagina 156.b
candipatna 169.b
canticolpus sinus pagina 169.b
cantinaustathmus statio 162.a
canogiza 171.b
canastræum promon. pag. 78.a
canusium 63.b
canoccis 90.a
caputa 131.a
capasa ciu. 35.b
capara ciu. 36.a
capsa 106.b
caphas mons 105 a
capraria ins. 63.b
capsina ciu. 148.a
caphareus prom. 83.a
capua 63.a
caparorsa 136.b
capar celis 123 a
caprus fl. 142.a
capractoni 135.b
capotana 159.a
capitolias 134.b
capitium ciu. 67.a
cartenna 90.a
carcoma 90.a
carminna 152.a
carmana metrop. pagina 151.b
carine 143.b
carnasa 165.b
carthara 131.b
careotæ pop. 69.b
carura 160.a
cardia ciu. 77.a
carcus 174.b
carduchi 143.a
carbantorigum 31.a
carbones pop. 69.b
caratæ pop. 155.q
carei pop. 169.a
carnalis 123.a
carthago vetus 40 b
caristi pop. 41.b
cartera 33 a
carima 119.a
carthasina 160.a
carnutæ pop. 44 a
carsidana ciu 72.a
caraceni pop. 63.a
carthago noua 97 a
carithni pop. 49.a
caronium ciu. 97.b
carsum 74.b
caraa vicus 69.b
caraça ciu. 69.a
caraeca vrbs 39.b
caristi pop. 3.6b
carcinitus sinus 68.b
carensij pop. 65.b
carya 117.a
carcinitus flu. 68 b
carallis ciu. & prom. pag. 65.b
caricardama 168.a
caralliranus sinus. pagina 65.b
carienus flu. 90.a
carbalia 120.a
carestus ciu. 83.b
carthæa 83.b
cardamyle 86.a
carthago vrbs magna. pag. 93.a
cartinaga 168.a
carcinna ciu. 70.a
carinda fl. 142.b
carinthia regio. 53.b
carambis extrema. pagina 118.a
caruancas mons 53.a
carystus 83.b
carrodunum ciu. 53 a
caryones pop. 69.b
carrodunum ciu. 81.b
carodunum ciu. 70.a
carrodunum 54.a
cariphi ostium Indi. pag. 162.b
carpiani pop. 69.a
carpatus mons 69.a
carape 123 a
carpatus mons 68.b
carpudemum 76.a
caripraca 146.a
carpetan pop. 39.b
carpella extremum. pag. 151.a
carbasia 121.b
carpasæ.ins. 132.a
carpis ciu. 55.a
carpis 93.a
carca 40.q
carada ciu. 148.a
carini pop 31 a
caraga 96 a
carrabia 79.b
caria regio. 114 a
carige 169.a
carista 119.a
carista vrbs 34.b

carnus

carrus 54.a
carræ 138.b
carni pop. 59.b
carura regia 169.a
caruanis 121.b
carnonacæ pop. 31.a
carmala 123.a
carna 149.b
carna 149.b
carmen regia 149 b
carmanicus sinus. pagina 151.a
carmara 169.a
carmania 151.a
carmania deserta. pagina 146.b
carmelus mons 132.b
casbia 122.b
caspius mons 129.a
casperia insf. 107.a
casandria 78.a
casalus sinus 64.a
cassanitorum regio. pag 147.a
cassida 171.b
cassiope vrbs 81.a
casia regio 157.a
casij montes 157.b
cassæ 120.a
cassiope portus 80 b
cassiopęi pop. 81 a
casius mons 133.a
casirotæ pop. 159.a
cassium & cassiotidis. pag. 98.b
casce 159.a
casilinum ciu. 63.a
casama 135.a
casape 152.b
caspij pop. 142 b
caspiæ portæ. 143.a
caspira 165 b
caspiria 165.a
cassiotidis 134.a
casmara 91.b
castellum ciu. 45.b
castulon 40.a
castra Germanorum. pag. 90.a
castrum nouum 58.a
castrum 59.a
castabala 125.a
castelani pop. 41.b
castra 168 a
casuari pop. 50.b
casurgis ciu. 51.b
cattiderides insf. 41.b
catara 149.b
catada fl. 93.a
catabeda fl. 170.a
caticardama 163.b
cataracta parua 103.b
catabathmus paruus. pag. 100.b
cattabani pop. 99.a
cataractus fl. 119.b
catraleucos ciu. 35.b
cataonię præf. 123.b
cataracta magna. pagina 108.b
catadræ pop. 109.b
catanei pop. 67.a
catana colonia 67.a
cattigara 173.a
cathatræ insulæ. pagina 110.a
catamana 133.b
catarractus fl. 87.a
catharcum prom. pagina 104.b
catanitæ 148.b
catisa ciu. 159.b
caturactonium 31.b
caturgides pop. 60.b
catyeuchlani pop. pagina 32 a
cathramonitæ 149.a
catyonium prom. 98.a
cathabathamos magnus pag. 98.a
canetellus fl. 42.a
cathorappis fl. 151.a
cauarris 154.a
cauari pop. 47.b
caurium ciu. 35.b
cauaria insf. 107.a
cauni pop. 89.a
caucasus mons 126 a
caucassij montes. pagina 154 b
caucasij montes pagina 159.b
cauci pop. 29.b
cauchi parui 50.a
cauchi maiores 50.a
cauca vrbs 38.b
caucana portus 67.a
caunus 114.a
cauchabeni 139.a
caudriacis fl. 151.b
cauphiaca 145.b
cauconensij pop. pagina 72.a
caystrus 124.b
ceraunia 131.b
cerones pop. 31.a
cessius fl. 128.a
cabasa, & cabasites nomus 101.b
cedrus fl. 65.b
coryra nigra 56.b
cælenorum tumulus. pag. 118.b
celena 61.a
cemeneleum 60 b
celida 97 b
celsitani pop. 66.a
cetobrix 35.a
cercinna insf. 96 a
cæsarea 112.b
cene prom. 113 b
cære 61.b
cæla ciu. 77.a
celia ciu. 53.b
cætaria 66.b
cænomani pop. 59 b
cercopia 115 b
ceramus 114 a
cænopolis 97.b
cesaris aræ 70.a
cestoboci pop. 69.b
cefalædis 66.b
cestrus fl. 119.b
cebyra 120.a
cæcila 33.b
cecilia 134.a
cecilia Gemillina pagina 35 b
ceciani pop. 106.a
cælerini pop. 38.b
cæliobriga 38.b
celama ciu. 91.b
celia ciu. 63.b
celebensij pop. 65.a
celmantia ciu. 51.b
cæletica præf. 76.a
celtiberi pop. 39.b
celsa ciu. 41.a
cæriana vrbs 34.b
celnius fl. 30.b
celtici pop. 35.a
cęlydna 171.a
cælydnus fl. 77.b
centinum 62.a
cenestum ciu. 65.a
cenæum prom. 83.b
cænus fl. 47 a
cenchræ nauale 85.b
cæne 85.a
cænica pręf. 76.a
cenabrum ciu. 44.b
centurinum ciu. 64.b
cenelata ciu. 64.b
centuripæ 67.b
centos vicus 147.a
cenion fl. 30.b
cereura 163.a
cercitæ pop. 126.b
cerceticus sinus. pagina 125.b
ceraunij montes, pagina 126 a
cerauge 169.a
cerne insf. 107.a
cerbica 91.b
ceruini pop. 64.b
ceretani pop. 41.b
ceressus ciu. 41 b
cersunum ciu. 65.a
ceraunij 56.a
certissa 55.a
ceruaria 40.a
cerinthus 83.b
cerasus 121.a
cerophæi pop. 94.b
cephalenia insf. & ciu. pag. 81.b
cæpeti pop. 37.b
cephalonesus 68.b
cæsarea penes Anazarbum 124.b
cæsa 140.b
cæsiæ littus 64.a
cęsarea paniæ 134.b
cæsar augusta 40.b
cæsaromagus ciu. pagina 45.b
cæsarodunum ciuitas, pag. 44.b
cæsada vrbs 39.b
cæsarea stratonis. pagina 135.b
cesi ciu. 116.b
cessero ciu. 47.b
cemmeni montes, pagina 43.b

cæteum prom. 174.a
chali pop. 50 a
charidemi prum. 33.b
chate pop. 50.b
chalcidices 79 b
chaonia 80.a
chabrius fl. 78.a
chalcidica 77.b
chalcis 83.b
chalcus 82 a
characinæ 124.b
charax 123.a
chalcedonii.pop. pagina 112.b
carbasa 95.b
chalcedon 111.b
charistus fl. 127.a
chadaca 128 b
chatriæi 167.a
charæ Scythæ 157.a
chaurançi Scythæ pagina 157.a
chaurana 1.7.a
chaurina 159.a
chatrische 159.a
chaberus ciu. 163.a
chabuata 149.b
chaberis fl. 163 a
chantonice 151 b
charadræ gentes 151.b
chargatha 150.a
characene 144.b
charracharta 154.a
characmoba 137.a
charax 146.b
chaboras fl. 137.b
chalcitis 138.a
chatracharta 141.b
chaldæa regio 140.a
chalybon 134.a
chaonia 133.b
chalcis 134.a
chasira 130.a
chalcitis regio 171.b
chalcidices 134.a
chalcis ciu. 28.b
charax 70.b
charudes pop. 50.a
charmonia ciu. 34 b
chabala 128.b
chalusus fl. 48.b
chabora 138.a
chaltapitis 144.b
chatæ 79.b
chrysoana fl. 70.a
chæmæ pop. 50.a
chætonia 83.a
chertobalus 54 a
chætuori pop. 50.b
chettæa villa 98.a
chelonides paludes pag. 105.a
chelonites prom. 84.b
chelonophagi 151.b
chelidoniæ Scopuli. pag. 117.q
chænides pop. 126 b
chenoboscia 103.b
chærecla 97.d
cherusci pop. 50.a
chersis villa 97.a
chersonesus 86.b
chersonesus 70.b
chersonesus 65.b
chersinus fl. 68 a
chresonesus 67.a
chresonesus 107.b
chresonesus aurea. pagina 170 a
chersonesi Arabiæ extrema 147.a
chersonesus 87.a
chersonesus parua portũs 98.b
chersonesus extrema. pag. 145.a
chersonesus extrema. pag. 82.a
chersonesus magna pag. 98.a
chersonesos Melitæ. pag. 96.b
clides ins. 132.a
chiriphe 140.b
chimo vicus 98 b
chinna ciu. 56 b
chios ins. & ciu. 83.b
chinalaph fl. 90.a
chituæ pop 91ta
chizala 91.b
chios ciu. 116.b
chnubis 103.b
choana 143.b
choma 117.b
choluata 130.a
cholima 131.a
cholua 130 b
choana 154.a
chodda 152 a
chomara 154.a
choce 139.b
cholmadara 133b
choastra 143.b
chorsæus fl. 132.b
chorasmii 154.b
chomari pop. 153 b
chorodna 145 b
choana 146 b
choaspa 161.a
cholle 135.a
cholbesina 155.a
chonna magara. 166.a
chologi 121.b
chobath 90.b
chorsabia 123.a
chobata 128.b
chordule 121.a
chorseus fl. 135.b
chorsa 130.a
choromitrene 143 a
choræna 123.a
choula 130 a
chronis fl. 68 a
chrindi pop. 152.b
chresina ciu. 35 b
chryse 170.a
chuduca 140.b
chumana 140.b
chuni pop. 69.c
chausarus fl. 104.b
churitæ pop. 106.a
chuzis 96 a
chyda fl. 66.b
chydæ 117 a
chyrefiæ 80 a
chilemath fl. 90.a
chyoanum 171.a
chytrus ciu. 132.a
ciabrus fl. 72.b
ciabri diuertigiũ 71.b
cia ins. 83.b
cinna 119.a
ciamum prom. 87.b
cianica 123.a
ciacis 123.a
ciagisi pop. 92.a
cibina 144.a
cybirra 116.a
cidamusii pop. 91.a
cilini pop. 37.b
cilma 95.b
cimara 172.a
cimmerium 71.a
cimolis ins. 87.b
cimmerus Bosphorus. pag. 70.b
cimolis 118.a
cimon mons 114 b
cimmerium prom. pagina 125 b
cinna 142.a
cinna 145.b
cinædocolpitæ 147.a
cinna ciu. 41b
cinamifera regio. pagina. 110.a
cinichii.pop. 94 a
cinnaba mons. 91.a
cinsternæ 93.b
cipipa 95.a
cirna mons. 93.b
cirta Iulia. 94.b
circeum prom. 58 a
circidius fl. 64.b
cirradia 171.b
cirrodees 154.b
cissa fl. 121.a
cissia 144 b
cisse 90 b
cisamus ciu. 87.b
cistoboci pop. 72.a
citamum 130.b
citium 131.b
citarius mons 78.b
cithariston prom. 47.a
cithebanitæ 149.a
cithæron mons 82.b
cizara 123 a
claudia 123.a
claudiopolis 112.b
claudiopolis, 123.a
claudiopolis 119.a
claudiomerium ciuitas pag. 37.b
claudiuium ciu. 53.a
claudus ins. 87.b
claternæ ciu. 61.a
clazomene 113 b
clepidana ciu. 70.a
cledue 86.a
cleartis palus 99.b
cletharro 137.a
clides extrema 131.b
climax 100.b
climax mons 148.b
climacà 140.a

climax Castellum 118.a
clipea 93.a
clitæ 112.b
clitor 86.a
cliternum 62.a
clonia palus 105.a
clodianus fl. 37 a
clota æstuarium 30.a
clostra 58. a
cluaca 144 a
clunia colonia 39 a
clusium 61.b
clunium ciu. 64 b
clusium 63.a
clysma præsidium 99.a
cnema ciuitas 69.a
cnemides 82.b
cnidus ciuit. & prom. pag. 114.a
coara 134. a
coa fl. 164 a
coanca 166.a
cobe emporium 108 a
cobij 100. b
cobandi pop. 50.a
cocalia 122. a
cocconagara 172.a
coccoranagara 137.a
codana 130.b
codane 161 b
coddura 163.b
codrana 166 b
cœnoenum ciu. 50.b
cogni pop. 50.b
cognandaua 66.a
cognabanba 167.b
coamba 161 b
colentum ciu. 56.b
colancorum ciu 51.a
colenderis 124.a
colobon terminus promon. 107 b
colymbesis 163 a
collops magnus 92.b
collops paruus 92.b
colobrassus 120.a
colophon 114.a
colymbariũ prom. 65 b
colarina 139.b
coleriani pop. 53 b
colatnum ciu. 35 b
coli ciu 170.a
colchis 130.b
col chicus sinus 193.a
colchi emp. 163.a
colsa 131.a
colaca 166.b
colone 84.b
coloe palus 109.a
coloe ciu. 109.a
colobi pop. 109 b
comana pontica 121.b
commangena 133.b
commaria extrema. pag. 163.a
comenii 56.a
comum ciu. 60.a
comidana ciu. 72.a
commacum 120 a
comonni pop. 47.a
comedorum montana 154.b
comisene 146.a
comopolis 141 b
commana cappadociæ. pag. 123.a
comari pop. 155.b
combusta 150.b
comba 117.b
comadorum Vallis pagina 155.a
compsa 63.a
complutum Vrbs 39.b
comi pop. 153 b
complutica ciu 38.a
contacossyla emp. pagina 163.a
condica 117.b
condali pop. 167.b
conica Ciniata 158.b
corina 115.b
condora 171.a
conta 166 a
conchylium 97.a
concana ciu 39.a
conflocnta ciu 39 a
concordia ciu. 35.b
condabora ciu 39.b
congustus 119.a
conane 120 a
contestani pop. 40 b
conapseni pop. 126 b
cocala 163.b
concordia col 59.b
consentia 63.b
contributa Arbs 34.b
consuantæ pop. 52.b
contestani pop. 37.a
co ciu. 116.b
co ciu. 102.b
copæ 83.a
copar Vicus 147.a
coptites nomus. 103.b
coptos ciu. 103.b
cophanta 152 b
corax prom. 70.b
corace 137.a
corax mons 82.b
corax fl. 125.b
corax mons 126.a
coraxi pop 156 b
coracodes portus 65.b
coracensii pop. 65.b
coracenses 119.b
corrancali 171.b
corra 130.b
corra 145.b
corbeuntus 119.a
corbasa 120.a
corcyra ciu. 81 a
corconti pop. 50.b
corcyra ins. 81.a
coreaso ciu. 47. b
corduba 33. b
cordamine 150.b
cordyle 122.a
corinthia 85.a
coritani pop 32.a
corinthus 85.b
corine 86.a
corinea 130.a
corinium 55.b
cornium vrbs 32.a
corinthia 84.a
coridagis ciu. 51 b
coria Vrbs 31.a
coriondi pop 29.p
corius fl. 151.a
corinditur 169.a
coricum 61.b
corcobara 174.a
cormasa 120.a
cormacum 55.a
cornelii castramentatio 93.a
cornensii pop. 66.a
carnabii pop. 31.a
corne 123 a
cornus ciu. 66.a
coronia 83.a
corone ciu. 85.a
coroni montes 142.b
coronia 80.a
coromanis ciu. 148.b
corodamũ prom. 148.a
coronus mons. 152.a
corocundame 125.b
corpicensii pop. 66.a
corpialica præf. 76.a
corræa 131.a
corrona 61.a
corticata Vrbs 34.b
cortathametro. 170.b
corsii pop. 65 b
corna 122.b
corcura 141 b
corusia 126.b
coruncula 169.b
cory prom. 163 a
cory insula 169.b
coricus 124.b
coridalla 117.b
coryphasiũ prom. 84.b
corycus prom & ciu. pag. 86.b
corygaza 171.a
cossæ 57 b
cossira ins. 96b
cossei 144 b
cosmos 136.a
cosambra 163.b
cosende 148.a
cosetani pop. 37.a
cossium ciu. 43.ab
cosa ciu. 167 b
congium vrbs 38. a
cocconati tres ins. pagina 150.b
coymaseni pop. 65.a
cozala 130.a
cotensii pop. 72.a
cotacene 129.b
cotaca 159.a
cotamba 145.b
cortis ciu. 163.a
colania Vrbs 31.a
cottiara metro. 163 a
cotiaium 115.b
cotiaris fl 173.a
cottobara 161.b
cottobani 49.a
cot tobara 163.b
cotomana 130.a
cottabriga 35.b
cotyiga 67.b
criones pop. 49.b

cremmyorum extrema pag. 131.b
crissa 82.a
cremona col. 59.b
croton ciu. 58.b
crithea ciu. 77.a
crambusa ins. 120.b
cragus mons 117.a
cratas mons 67.a
craprera ins. 64.a
crybizi pop. 74.b
cryptus portus 148.a
ctenus portus 70.b
ctesiphon 141.b
ctemenæ 80.a
cua 150.b
cuacerni pop. 38.b
cuba 168.b
cubina 30.b
culcua colonia 94.b
cucunda 117.a
cresso portus 114.a
creusa 82.a
cremna colonia. pagina 120.a
crepsa ciu. 56.a
cretopolis 120.b
cuma 113.b
cumæ ciu. 58.a
cumueni pop. 43.a
cuduţe pop. 171.b
cuni ciu. 161.b
cunusitani pop. 65.b
cuniocharium prom. pag. 65.b
croni prom. 107.b
cromna 112.a
cronius mons 85.b
crociatonum ciu. 43.b
criu Metopon. prom. pag. 86.b
cuina colonia 95.b
cuphe 106.b
cupra maritima 59.a
cupra montana 61.b
curgia ciu. 34.b
curius vrbs 34.b
curta ciu. 55.a
curicta 56.b
curicum ciu. 56.b
curia vrbs 31.a
curobis 93.a
curna 143.b
curcam ciu. 56.a
curiandra 154.a
curula ciu. 163.a
curianum prom. 42.a
curellur 168.b
curui ciu. 131.b
curua eubœæ 83.b
creones pop. 31.a
curua Syria 134.b
curnonium ciu. 41.a
curselinium ciu. 61.b
crocodilorum ciu. pagina 103.a
curaporina 166.a
curiones pop. 50.b
curias extrema 131.b
cusa fl. 88.b
cyaneorum ins. 76.b
cyaneus fl. 127.a
cyreschata 154.b
cybistra 123.a
cy clades ins. 84.a
cydesses pop. 116.a
cydna 117.b
cydonis 87.b
cydnus fl. 124.b
cyllene nauale 84.b
cylandrine 165.b
cymbrica chersonnesus 48.b
cyniphus fl. 93.b
cynus 82.b
cynosura prom. 82.a
cynon vel canum ciu. pag. 102.b
cyprus ins. 131.a
cyphanta portus. pagina 85.a
cyphanta 86.a
cypsella 76.b
cyprasia 118.a
cypros 133.b
cyprus ins. 131.a
cypera 80.a
cyparissum prom. pagina 84.b
cyparissæ 84.b
cyrus fl. 129.a
cyiza portus 151.b
cyrius 79.b
cyrene ciu. 97.b
cyrrestica 133.b
cyrus fl. 128.a
cyrus fl. 142.a
cyrtesij 94.a
cyrcha 81.a
cyropolis 142.a
cyteum 87.a
cythera ins. 86.b
cytni pop. 53.b
cyteorum 121.b
cyteinium ciu. 82.b
cytorum 112.a
cythnus ins. 83.b
cyteum 71.b
cyzicus 113.a
cyzistra 122.b

D.

DAæ 153.a
Dabasæ 171.b
dabausa 139.a
dabrona fl. 29.a
dabia 95.a
dabis 112.b
dacasya 118.b
dacia 71.b
dacharemoizę 149.a
dadales 115.b
dadara 139.b
dades extrema 131.b
dadastana 112.b
dagna ciu. 174.a
daguta 114.b
dagona 123.a
dagusa 123.a
daicis fl. 155.b
dalmatia 55.b
dalisandus 123.b
delta magnum 101.a
delta paruum 101.a
delta tertium 101.a
dammana 161.a
damensij 94.b
damania 40.b
damascus 134.a
damnonium promont. pag. 30.b
damna 158.a
damasi montes 170.b
damnij pop. 31.a
danaba 135.a
danubius fl. 49.a
danati 122.a
danduti pop. 50.b
dandaca 70.b
dantheletica pręf. pagina 76.a
daonas fl. 171.a
daona 172.a
daphne 134.a
daphnitæ 106.a
daphnine ins. 110.a
daphnusia ins. 113.a
dapha 139.b
daranissa 130.b
daradorum gens. pagina 110.a
daradæ 165.a
daradorum populi. pagina 105.b
daradus fl. 104.b
dara fl. 151.a
dardania 73.a
dardanum 113.a
darcama 159.a
daremma 139.a
darræ 147.a
dargamanis 153.b
dargamanis fl. 159.b
dargidus fl. 153.b
dargomanis fl. 153.b
darmi pop. 29.b
dariorigum 44.a
daritis regio 143.a
dariausa 143.b
darna 141.b
darnis 97.b
darorum vicus 109.a
daroacana 159.b
dascylium 112.a
dascuta 123.a
dartha 141.b
daruernum 32.b
datij pop. 43.a
daulis 83.a
daulia 79.a
dauchisæ 106.a
dausdana pop. 74.b
dauchis mons 111.a
daudyana 131.b
daxata 158.b
deba 138.a
deba. 133.b
deborus 79.a
deciana 41.b
deciatij Pop. 47.b
dædala 166.a
dedacana 112.b
dædala locus 117.a
degia 141.b

delphi 83.a
delium 83.a
deliins. ciu. 83.b
delminium 56.b
dela 150.b
demetrias 78.a
demus mons 154.b
dæmonum ins. 150.b
deopalli 168.b
deorum currus 105.b
deobrigula 39.a
deobriga 39.a
deobriga 36.a
deorum portus 90.a
dermones 106.a
dera 144.b
dertosa 40.b
dertona 60.a
derrima 134.a
derbicçę 153.a
deraneblila 151.b
derris extrema 78.a
derbe 122.b
derbici pop. 105.b
derris extrema 98.b
derropes pop. 56.a
derrii pop. 56.a
desseretij pop. 79.a
detunda ciu. 35.b
deua 150.b
deua fl. 30.a
deuana altera vrbs. pagina 31.b
deuona ciu. 51.a
deuana vrbs 31.b
deueltus colonia. pagina 76.a
dia insula 87.a
diabolitæ pop. 44.a
diacherlis præsidium. pag. 97.a
dianæ phanum 82.a
dianæ fanum 112.a
dianæ portus 64.b
diarræa portus 96.b
diamuna fl. 164.b
diamons regio 100.a
dianium 37.a
dianæ oraculum. pagina 148.a
diamunę 165.a
diacum 74.b
diabate ins. 66.a
diboma 79.a
dictis 119.a
dictamum 87.a
dicte mons 87.a
didacæ 109.a
didigua 140.b
didimi occidentalia. pag. 114.b
didymi montes. pagina 148.a
didyme ins. 67.b
diduri pop. 126.b
didymæ ins. 104.a
didymi orientalia. pagina 118.b
dierna ciu. 72.b
diglane 128.a
digima 149.b
diluron 37.a
dimetæ pop. 32.a
dimetris prom. 107.b
dimensij pop. 74.b
dinogetia 74.b
dinia ciu. 48.a
diocęsarea 124.b
diocæsarea 122.a
diocęsarea 116.a
dioclia 115.b
diodori ins. 110.a
diogenis prom. 107.b
diolcos pseudostomum pag. 98.b
dion colonia 78.a
dion prom. 83.b
dion prom. 87.a
dionysopolis 74.a
dionysi ciu. 174.a
dionysias 100.b
diopolis 112.a
dioscoron 100.a
dioscoridis ciu. 150.b
dioscorum portus. pagina 107.b
dios mons 94.a
dios soteros 85.a
diospolites nomus. pagina 103.a
dios ciuitas parua. pagina 103.a
dios ciuitas magna. pagina 103.b
dire ciu. 108.a
dista 159.a
dittatium 46.b
diua fl. 30.b
diuodurum 46.a
diuis fl. 88.b
diur fl. 88.b
diur mons 89.b
drusias 136.a
dizaea 130.a
doana fl. 170.b
dobuni pop. 32.a
docirana ciu. 72.a
doclea 56.b
docimeum 116.a
dodecaschæni 103.b
doliche ciu. 133.b
dolichiste ins. 117.b
dolicha 80.a
dolopes 106.a
dolopes 94.b
domana 123.a
domitiopolis 124.b
domnonij pop. 32.b
dorath 89.b
dorbeta 138.a
dora 132.b
dorias fl. 171.a
doris regio 114.a
doria fl. 59.a
dorius fl. 170.b
dorius fl. 34.b
doreni 149.a
dordomana 146.a
dorticum 73.a
dorilæum 115.b
dasaronis fl. 163.b
dosa 141.b
dosara 168.a
dosaron fl. 165.a
doththa 144.a
drastoca 165.b
drangiana 160.a
drastoca 159.b
drachamæ 159.a
diaga 150.a
dracuina 32.b
drepsiani 154.b
drepsa metrop. 155.a
drepanium prom. pagina 131.b
drepanum 66.b
drepanum prom. 87.a
drion fl. 56.a
drosache 158.a
drosica pręs. 76.a
drusomagus 52.b
drusipara 76.b
druphegis 72.b
druentia fl 47.a
drybices 149.a
dryttæ pop. 91.a
drybactæ 154.b
drepanum prom. 96.b
dratæ 122.b
drepanum prom. 99.a
dracontinus ins. 96.a
druzon 116.a
dium 134.b
dunga 162.b
durga 96.a
ducleatæ pop. 56.a
duppi 110.a
durdi occidentaliora. pag. 89.b
ducona 43.a
dur fl. 29.a
dumna ins. 32.b
dudusa 119.a
dunum sinus 31.a
dunium vrbs 32.b
dunum ciu. 29.b
dudum 106.a
duraba 140.b
durdus mons 91.a
dubis fl. 47.a
durotriges pop. 32.a
durocotiorum 45.b
durostorum legio 74.b
dumætha 140.a
dyma 76.b
dyrrhachium 77.a
dyndarij pop. 56.a
dymethus 67.b
dyrzela 120.a

E

EAso ciu. 26.b
easo prom 36.b
ebagena 122.b
eba 61.b
eblana ciu. 29.b
ebriapa 127.a
ebora 33.b
eboracum 31.b
ebora 40.b
eboda 137.a
ebodurum 52.b
ebuda ins. 29.b
ebura 35.b
ebuxum 51.b

eburodunum 60.b
ebyssus ins. 42 a
ecdaumana 119.a
echinades ins. 81.b
echinus 78.b
echinus pagus 97.a
ectodurum 52.b
edetani 37.a
edetani 40.b
edeta 40 b
edessa ciu. 138.b
edri ins. 29.b
edonidis maritima pagina 77.b
edulius mons. 37.b
egdubeda mons. 32.b
egnatia 58.b
egosa 41.a
egurri 38.a
egusthenia 85.a
elatia 83 a
elata fl. 112.a
ellana opp. 136.b
elancorum emporium. pag. 163.a
elboeoris 35.b
elcebus 46.a
elcechium 67.b
eldana 38.b
eldana 171 b
eldimęi pop. 144.b
ecdippa 132.b
elæa pergamorum. pagina 113.b
eleæ portus 81.a
elæus 81.a
elegia 130.a
elea extrema 131.b
elere 135.a
eleusis 82.a
elæus ciu. 77.a
eleusin 83.b
electra fl. 87.a
eleutherius fl. 66 b
eleutheræ 87.b
eleones 94.a
elephas 108.a
elephas mons. 109.a
elephantim ins. 103.b
elephantophagi 110.a
elię 84.b
elithya ciu. 103.b
elija 138.b
elicon fl. 66.b
elotus 67.b
elusa 136.b
eluetiorum eremus. pag. 49.b
elyma 78 b
elycoci pop. 48 a
elymiotæ 87.a
emathea regio 79.b
embolęa 128 b
embolima 166.b
embolum vicus. pagina 147.b
emesa 134.b
empelathra 166 a
emporium segestanū. pag. 66.b
emporicus sinus. pagina 88.b
emporię 37.a
emodi montes. 157.a
enderum 56 b
engium 67.b
engada 136.a
enna 67.b
enona 55.b
eoritæ 160 b
eordei pop. 79 a
entella 67.b
entelia 124.a
entella fl. 57.b
epetium 55.b
ephialtium prom. pagina 116.b
ephesus 114.a
epirus 81.a
epiceros 136 a
epidium ins. 29.b
epidium prom. 30.a
epidij pop. 31.a
epiacum vrbs 31.b
epicaria 56.b
epiphania 134.a
epiphania 125.a
epla ins. 86.b
eporedia 60.a
epitausa 167.a
epidaurus 85.b
epidaurus 55 b
epidaurus 85.a
equestris ciu. 46.b
eragiza 134.a
erebidæ 94.b
erbessus 67.b
ercetries regio. 117.b
erchoas 108 a
erdonia 63.b
erene 174 b
erçum 66.a
eretria 83.b
eressus 116.b
eretrię 80.a
ergauica 39 b
ergauia 41 a
erga 41.a
eribęa 112 b
eribęa 80.a
ericusa ins. 81.b
ericis portus 57.b
erius fl. 43 b
ericis sinus 57.b
ericus 36.a
ericodes ins. 67.b
ericenum 66.a
erineus portus 84.b
erineus 82 b
errebantium promon. pag. 65 b
ernaginum 48.a
erminacium 56.b
eristhę ciu. 147.b
erithini scopuli. pagina 113 a
etymi 156.b
erythrę 113.b
erychia ins. 89.b
erythron lacus 97 a
essina emporium. pagina 108.a
eser ciu. 109 a
escua 33 b
esbuta 137 a
estobara 154.a
estioti pop. 80 a
ereta ciu. 73.a
erobesa 40 b
etonia 121.b
etolia regio 82.b
etolię chersonesi promon. 82.a
etymandri 159.a
euandria 35 b
euanthia 82.a
euangeliorum portus. pag. 107.b
eubæa ins. 83.b
eucarpia 116.a
eucratidia 154.a
eudixata 123.a
eudiphus 121.b
eudrapa 138.a
eudoxiana 121.b
euenus fl. 82.a
eufontes fl. 133 a
eulæus fl. 144.b
eumenius 116.a
euonymitæ 109.b
euonymos ins. 68.a
eupatoria ciu. 70.b
euphrates fl. 129 b
euphrates fl. 138 a
euporia 79 b
eurota fl. 85.a
europus 134.a
europus 79.a
europus 144.a
europus 79.b
eurymedon fl. 119.b
euia 79.a
eusimara 123.a
eusene 118.b
exilissa ciu. 88.b
exopolis ciu. 126.b
exobigyræ pop. 69 b

F.

Falacrium prom. pag. 66.b
Falernum 61.b
fauentia 61.a
fanum fortunæ 59.a
ferentiæ 61.b
ferentinum 62.b
ferianus sinus 173.a
feronia ciu. 65.b
fesulæ 61.a
ficaria ins. 66.a
fidenæ 62.b
fidentia 60.b
firmium 61.a
fisera ciu. 64 b
florentia 61.b
flauiobriga 36.b
flauiopolis 124.b
flauionauia 36.b
flauialambris 37.b
flauiopolis ciu. 112.b
flauona 55.b
flauium Brigantium. pag. 36.b
fornacis 34.b
fossæ Marianæ 47 a

fossę papyrianæ 61.a
forum Liuij 61.a
forum Iulium col. pagina 59.b
forum Flaminij 62.a
forum Narbasorum. pag. 38 b
forum Diuguntorum. pag. 59 b
forum Segusianorum. pag. 44.b
forum Claudij 61.b
forum Bibalorum. pagina 38.b
forum Neronis 48.a
forum Egurrorum pagina 38.a
forum Cornelij 61.a
forum Limicorum pag. 38.b
forum Claudij 60.a
forum Iulium colonia 47.b
forum Tiberij 46.b
forum Poplij 63 a
forum Sempronij pagina 62 a
formion fl. 59.b
fortia Mænia 125.b
fretum magnum 60.a
fratuolum 63.b
frusinum 62.b
fundi 62 b
fulsinium 56.b

G

Gabalica 41 a
Gabala 134 b
Gabala 132.b
Gabale 143.a
Gabara 139.b
Gabæ 145 b
Gabena 143 a
Gabra 145.b
Gabreta sylua 49.a
Gabris 143.a
Gabris 143.a
Gadara 134.b
Gadasena 122.a
Gadanopydres 146 b
Gadirtha 139.b
Gadora 134.b
Gagasmira 166.a
gala inf. 96.b
galatia 118.a
galla 143.a
galapha 89 b
galeua 32.a
galibi 174.a
gallica 112.b
galli Boy 39.a
gallica Flauia 41.a
galiba extrema 173 b
galindæ pop. 69.b
galorum 116.a
galybe 96.a
gamaliba 168.b
gammace 161.a
gammausa 116.a
gangani 171.a
gangani pop. 29.a
gange regia 168.b
ganges fl. 163.b
ganges fl. 174.a
gannodurum 46.b
gaoris fl. 162.b
gapachi 110.a
gaphara 100.a
garamæi 141.b
garamantes 105 b
garama metropolis. pag. 106.b
garamantica vallis mōs pag. 105.a
garas mons 91 a
garaphus mons 91.a
garapha portus 93 a
garbata mons 109.a
garescus 79.a
garganus mons 58.b
gariphus fl. 164.b
garnace 123.b
garumna fl. 42.a
gasmara 91.a
gasorus 79.a
gaudameda 141.b
gaumellum 60.a
gauna 144.a
gausaphna 95 a
gausanitæ 138.a
gaurus mons 107.b
gauræna 122.a
gauzaca 159.b
gauzania 143.a
gaza cupada 95.a
gaza 136.a
gazena 116.a
gazeorum portus. pagina 135.b
gazotus 136.a
gæa ciu. 148.a
gebala 41.a
gedne 95.a
gedrosia 161.a
gella 38.b
gela 67.b
gelaca 116.b
gelanus 106.b
gelda ciu. 128.a
geli pop. 142.b
gemmaruris 136 b
genua 57.b
gandaræ 165 b
gephes pop. 94.b
gephyra 134.a
gerbo 108.b
gerasa 134.b
gerasa 137.a
gerra ciu. 148.a
gerra 135.a
gerrapolis 96.b
gerenia 86 b
gerre 134.a
gerça 35 b
gerrei 148.a
getepa 144.a
gerisa 96.a
germanopolis 116 b
germiana 92.a
germanica legio 38.a
germanicia 133 b
gerusa ciu. 125.a
gerus fl. 69.a
gerrus fl. 128.a
gerrum terminus. pagina 98.b
gerunda 41.b
gesodunum 53.a
gesoriacum nauale. pagina 45.a
getulia 105.b
getara ciu. 128.a
geua 107.a
geuini pop. 69 b
gichihis 93.a
giratha 149.b
gira metropolis 107.a
gigia 38.a
girgiris mons 105.a
gir fl. 105.a
gigluæ 91.a
gillius mons 94.a
gindarus 134.a
gisira 95.b
gizama 138.b
glaucum 100.b
glaucum prom. 98.b
glauconis inf. & ciuit. pag. 96.b
glanum 48 a
gnossus 87.b
goaria 135 a
goaris fl. 165 a
gobæum prom. 43 b
godasa 123.a
gollia togata 60.b
gomara 141.b
gomadeorum inf. pagina 110.a
gomphi 80.a
gongalæ pop. 106.a
goniatæ pop. 99.b
gonnus 80.a
gontiana 89.b
gophanta vicus 151.b
gorda 150.a
gorda 149 b
gorditanum prom. pagina 65.a
gordenia 79.b
gordene 131.a
gordei montes 129 a
gorbata 139.a
gorgos fl. 142.a
gorgonis ins. 63.b
gormanum 7[illegible].a
gortyna 87.b
gorya 165 b
gorica 165.b
gozalina 121.b
graan 145.a
gracuris 47.a
grauiscæ 58.a
grauionarium 51.a
graniacum prom. 64.b
grææ alpes 52.b
grenius fl. 113.a
gruij pop. 38.b
grumentum 63 a
grynæi scythæ 155 b
gurullis noua 66.a
gurullis vetus 66.a
gulus fl. 90.b
gumara 174.b
gubba 137.a

guriau-

gyriaura. 143.a
gyphna 136.a
gesa 149.b
gymnesiæ inf. 42.a
gypsaria 90 a
gypsitis inf. 110.a
gypsaria 137.a
gyrtona 80 a

H.

Hadria 61.b
Haliardi 94 b
halis fl. 118 a
halmyre 100 b
halmydissum littus. pag 75.b
hammorum ciu. 100.b
hebrus fl. 75.a
hecatompedum 81 a
hedaphtha ciu. 93.a
hegitmatia 51 b
helis 86.a
heliopolis 102.a
helice 85 b
helua 118.b
helicon mons 82.b
heorra 171.a
heoa 93.b
hephæstia mediterranea 80.b
heptadelphi mons. pagina 88 b
heptanesia inf. 169.b
heræ inf. 107.a
herbita 67.b
heræa 86 a
hercynia sylua 40.b
heractum 70 a
heniochi pop. 126.b
heroum ciu. 102.a
herona 56 b
herpis 89.b
heraclea 133.b
heraclea 115.b
heraclea 132.a
heraclea 67.a
heraclea ad Latmon. pag. 114.a
heraclea Syntica 79.a
heraclia 76.a
heraclia 79.
heraclia Phthiotidis. pag. 80.a
heracleoticum ostium. pag. 98 b
heraclium 87 a
heraclium 70.b
herculis prom. 121. a
herculis inf. 66.a
herculis portus 57.b
herculis portus 65.b
herculis prom. 30.b
herculis portus 88.b
herculis ciuit. magna. pag. 102 b
herculis turris 96.b
herculis parua vrbs. pag. 192 a
herculis fanum 57.b
herculis arg. 137.b
hercabum 70.a
hermæa inf. 66.a
hermæa extremę. pagina 93.a
hermæa prom. 87.a
hermus fl. 113.a
hermæum prom. pagina 98.b
hermæa extrema. pagina 98.b
hermetis ciuit. magna. pag. 102.b
hermione 85 b
hermonassa 121.a
hermonassa 125. b
hermonthis 103.a
hermopolites nomus. pag. 102.b
hermonthites nomus. pag. 103 a
hermonactus villa. pagina 74.b
hesperi ceras 104 b
hiera 103 b
hiera vel sacra prom. pag. 117.a
hiera petra 87.a
hieragerme 114. b
hierasus fl. 71.b
hierapolis 116.a
hierapolis 133.b
hicesia inf. 67.b
hiero cæsarea 115 a
hieron prom. 29.a
hieron oros 87. a
himera fl. 66.b
hippa 92.a
hippi prom. 92.b
hippi extrema 93.b
hipponites palus. pagina 94 a
hippos vicus 147.a
hippos mons 147 a
hippus mons 133.a
hippus fl. 127 a
hippici montes 126.a
hippon regia 92.b
hippocura 162 b
hippocura regia 165.b
hippophagi Scythæ. pag. 157.a
hobordene 130.a
homilæ 80.a
homeritæ 147.b
horminus fl. 148 a
horicum 80 b
hormia 79.a
horsa 123.a
hosa fl. 57.b
hossij 69.b
hyampolis 83 a
hybla 67.b
hydata 72.b
hydata therma 91.b
hydrę extrema 113.a
hydra 97 b
hydra 67.b
hydrus inf. 96.a
hydrus 58. a
hydissa 115 b
hyrcania metropolis. pag. 152.b
hygris ciu. 69 a
hymettus mons 82 b
hypata 80 a
hypsa fl. 67 a
hypæpa 115 a
hypanis fl. 68 b
hypania 86.a
hyperborei Sarmatæ. pag. 126 a
hyphormus portus. pag. 82.a
hypus fl. 112.a
hyppodromus Æthiopiæ 104 b
hyppophagi sarmatę. pag. 127.a
hyrcania 152.a
hyssi portus 121.a
hyrium 59.a

I.

Iabadiji inf. 172.b
iabri 149 b
Iabruda 134.b
Iacca 41. a
iadera col. 55.b
iagath 89.a
iamba 140.b
iambia vicus 147.a
iamna 42.a
iamnia 136.a
iamesa æstuarium. pagina 31.a
iamnetorum portus. pag. 135 b
iapygium prom. 58.b
iapides 56.a
iarganum 113 b
iarsath 90.b
iarzitha 106.b
iarzitha ciu. 104 b
iassus 123.a
iassus 114.a
iassij pop. 53 b
iasonium prom. 121.a
iasonium 153.a
iasonium 142.b
iaspis 60.b
iastæ pop. 156.b
iastus fl. 156 a
iatur 169.a
iatinum 44.a
iaxartæ pop. 156.b
iaxarthæ pop. 154 b
iaxartus fl. 154 a
iazyges 69.b
iberis fl. 37.a
iberingæ 171.b
ibirtha 149.b
icarta 169 b
icara inf. 116.b
ichara 150.b
ichthys extrema 84.b
ichthyophagi 173.a
icosium 90.b
iconium 122.b
ichthyophagi 100.a
ieur 169.a
ichthyophagorum sinus 148 a
ida mons 114. b
idrę 69.b
idicara 139.b

idumęa

idumæa 136.a
idunum 53 b
idumanius fl. 31 a
idumena 79.b
idymus 115.a
ierax 100.b
iena æstuarium 30.a
ieracum 150.b
iespus 41.b
iernus fl. 29.a
igilgili 90.b
igylliones 69.b
ilarcuris 39 b
ileia fl. 30 b
ilerda 41.b
ilegium 80.a
illerus fl. 46 b
illiberis 34.a
illiberis ciu. 47.b
ilica 95 a
illicias 40.b
illigula magna 33.b
illipula 34.a
illicitatus portus. pagina 37.a
illium 114 b
illissus fl. 82.a
illissus 116 b
ilua inf. 64 a
ilua inf. 66.a
illuratum 71 a
ilurbida 39.b
illurgis 33.b
ilunum 40.b
imma 134 a
imaus mons 155a
imbros inf. 76 b
imacharra ciu. 67 a
ina 134 b
ina 67.a
inna 160.a
inachorium 86 a
inachi fl. 85.a
indigeti pop. 37.a
inde 168 b
india extra Gangem. pag. 169.b
india intra Gangem. pag. 162.a
indus fl. 162 b
indicum pelagus. pagina 151.a
indico mordana. pagina 155.a
indicum pelagus. pagina 161.a
indaprathæ 171.b
indabara 166.a
indoscythia 166.b
inapha 149.b
ingena ciu. 44.a
intercatia 38.a
intercaria altera. pagina 38.b
interamnia 62.b
interamnium 38 a
insubres 60.a
inutrium 53.a
iobamchi 96.b
iobula 128.b
iogana ciu. 173.a
iolcos 78.a
iolisitæ 148 b
iomusa 165.b
iomnyum 90 b
ion mons 111.a
ionij 94.a
ionacapolis 145.a
ioppe 135 b
iordanis fl. 133 a
iordanis fl. 135.b
iorum 79.a
iorape 124.a
iouis fanum 115.a
iouis extrema. pagina 174.a
iporus fl. 67.a
ipponiates sinus. pagina 58.b
iporus fl. 66.a
iria 60.a
iria flauia 37.b
irala 149.b
irath 91.b
iris fl. 120.a
irinopolis 124.b
irpini 63.a
isaca fl 30 b
issa inf, & ciu. 86.b
isaura 119 b
isamnium prom. pagina 29.b
isburus fl. 66.b
isca 32.b
ischalis 32.a
ischopolis 121.a
ispa 153.a
ispinum 39.b
ispolum 82.a
ister fl. 49.b
istrianus fl. 70.b
istriona ciu. 148.a
isthmos Achilei cursus 68.b
istropolis 74.a
istonium 40.a
istonium 59.a
isuium 31.b
isurium 62.a
isatichę 146 b
ischeri 107.a
issedon serica 158.a
issedon scythica. pagina 157 a
isedones 158 a
iscina 96 a
isidis inf. 110.a
isius mons 107.b
ismenus fl. 82 a
isone 141.b
issus 224.b
italia 57.a
italica 34.a
itamos portus pagina 148 b
itanus ciu. 87 a
ithaca inf. 81.b
ithagurus 165.b
ithar ciu. 148.a
ithome 86.a
itium prom. 45 a
itoana 115.a
iturissa 41.a
ituna æstuarium. pagina 30.a
ityca 93.a
itys fl. 30.a
iucara 139.b
iudæa Palæstina. pagina 135.b
iuernis 29.b
iuficum 62.a
iulis 83.b
iulia 33.b
iulia Myrtilis 35.a
iulia Cæsarea 90.a
iulia Libyca 41.b
iuliola ciu. 65.b
iula 150.a
iulias 135.b
iulium Carnicum. pagina 53.b
iuliopolis 156.a
iuliogordus 115.a
iuliobriga 39.a
iuliopolis 123.b
iuliobona 44.a
iuliomagus 44.a
iuna 128.b
iuncaria 41 b
iunonis inf. 107.a
iunonis templum. pagina 33.a
iuolium 55.a
iurassus mons. pagina 45.a
izatha 92.a

K.

Kararus 96.a
Karbasana 159.a

L.

Laaththa 150.a
laba 149.a
labbana 138.b
labaca 165.b
laberus 29.b
laberris 38.a
labdia 91.b
labocla 165.b
lacanitidis 124.b
lacedæmon 86.a
lacchere 150.a
laccuris 40.a
laccippo 34.a
laciois 34.a
lacci palus 99.b
lacinium prom. pagina 58.b
laciburgium 50.b
lacriassus 124.a
laconica 86.a
laconicæ 85.a
laccobriga 38.b
laconimurgi 36.a
ladana 123.a
laerte 120.a
laganicorum specus. pag. 97.b
lagnutum 90.a
lagyra 70.b
lala 130.a
lalassidis 124.b

laleneris 123.b
lama 36 a
lambatæ 165.a
lambæsa 95.a
lamia 80.a
lamida 91 b
laminium 39.b
lamotidis 124.b
lampsacus 113.a
lamus 124.b
lamus fl. 124.b
lancia oppidana. pagina. 35.b
lancobium 62.b
lancobriga 35.a
laniga 94.b
langiati 38.a
landosia 119.a
laudicia 115.a
laodicia combusta. pagina 119.a
laodomantinum 101.b
laodicines 134.b
lappati 36.b
lappa 87.b
lapithrum origo. pagina 78.b
lapithos ciu. 131.b
lapithus fl. 131.b
laranda 122.b
lariagara 172.a
larasa 143.b
larie regio 167.a
laris fl. 148.a
lares 94.b
larico bardi 50.a
larissa 134.a
larissa 78.a
larissa 80.a
laruncsiæ ins. 96 a
laryces 162.b
latinum 63.a
las 85. a
lassira 40. b
lasice 95.b
lascoria 119.a
lasippa 172.a
latij pop. 154.b
latania 112.b
latini 62.b
latini pop. 58.a
lattha 150 a
lathrippa 149.b
lathon fl. 97.a
latopolites nomus. pagina 101.b
latone ciuitas 101 b
latorum ciu. 103.a
laus fl. 58.b
lauara 35.b
laustasa 123.b
laxeta 40.a
laxa seu Veneris ins. pagina 97.b
leæ 95.b
leandis 123.b
leanites sinus 148 b
leaniti 148.b
lebadia 83.a
lebena 87.a
lebedus 113.b
lebris 150.a
læceni 148.b
lechæum nauale. pagina 83.b
lectum prom. 113.b
lees vicus 147.b
lecum 67.b
legio prima auxiliaria 54.a
legio secunda Augusta 32 b
legio trigesima Vlpia. pa. 46 a
legio octaua Augusta. pa. 46.a
legio Germanica decima 54.a
legio Germanica quarta decima 54.a
legerda 130.b
læitani 41 b
leinum ciu. 70.a
lelannonius sinus. pagina 30.a
lælia 34 a
le leges 82.b
le lentidis Thraciæ. pagina 124.a
lemani pop. 37.b
lemnos ins. 80 b
lentudum 54.a
leontopolites nomus. pa. 102.a
leonum ciu. 102.a
leonica 40.b
leon prom. 87.a
leonum prom. 83.b
leontium 67 b
leontis fl. 132.b
lepa magna 34.a
lepidotorum ciuitas. pagina 103.b
leprium 86.a
lepte extrema 99.a
leptis parua 93.a
lerna 86. a
lerum regio 171.b
lesa 41.b
lesbos ins. 116.a
lesa 66.a
lestorum regio 170.a
lere 79.b
letoa ins. 87.b
lethæus fl. 87.a
lence ins. 169.b
lence acte 98.b
leucaspis Portus 98 b
leucos 99.a
leucoe 100 a
lucæ 100.a
lucæ 100.a
leucaristus 50.a
leucæthiopes 106.a
leucas extrema 81.a
leucimma prom. 81 a
leucogium 98.b
leuco petra extrema. pag. 58.b
leucosyris 120.b
leucosyrorum cubitus 120. b
leuctrum 85.a
leugesa 123.a
leuphana vrbs 50.b
leuni pop. 52 b
leuoni pop. 52.a
lexubij 44 a
lianum ciu. 69.a
liba ins. 152.a
libana 40.a
libarnum 60.b
libcoca 40.a
libias 135.a
libnius fl. 29.a
libora 39.b
libunca 37.b
liburnia 55.a
liburnus portus 57. b
lybia palus 94.a
libya deserta 94.b
libyæ phænices 94.a
libyæ palus 105.b
libyæ nomus 98.a
libyæ deserta 105.b
libyssa ciu. 112.a
libyci montes 99.b
libyarchæ 99.b
libycum pelagus. pagina 96.b
licatij pop. 52.b
licus amnis 52.b
licnini pop. 65. a
licinniana 35.b
liganira 166.a
ligiris fl. 42.b
liguria 57.b
liguria 60.b
lilæa 82.b
lilæa 86.a
limices 38.b
limiosalcum 51. a
limonum 42.b
limuici 42.b
limyra 117.a
limyrus fl. 117.a
limyrice 168.b
limirices 162.b
lindus 116.b
lindum 31.a
lincæ pop. 50.a
lipara ins. 68.a
liris fl. 58. a
lirimitis vrbs 50.b
lissus 86.b
lissus amnis 56.a
litus anneum 65.b
liternum 58.a
lixa 89 b
liuius fl. 88.b
lizisis 72.a
lobetani 40 a
lobetum 40.a
locanus fl. 58. b
locri ciu. 58.b
locharna 159.b
locri ozolor 82.b
locri Epicnimidi 82.b
locra fl. 64.b
locoritum 51.a
logia fl. 29.b
limius fl. 36.a
longus fl. 30.a
longones 46.a
longobardi 49.b
londobris 36 a

lonibar

lonibare ostium Indi. pag. 162.b
longum prom. 67.a
londinium 32.a
lopadusa ins. 96.a
lopsica 55.b
loryma 114.a
lotoa ins. 81.b
lotophagi 94.a
lotophagites ins. 96.a
lous fl. 77.b
loxa fl. 30.b
luanci 38.b
lubium oppidum. pagina 127.b
lubæni 38.b
lucinæ ciu. 103.b
lucus feroniæ prom. pag. 57.b
luci Idonesij 66.a
lucani 58.a
lucentum 37.a
luca 61.a
lucus Feroniæ 61.a
lucopibia 31.a
lucus Augusti 37.b
lucus asturum 38.a
lucus saltus Dei 69.a
luentinum 32.a
lugana 149.b
lugdunum metropolis 44.b
lugdunum 43.a
lugdunum 51.a
lugiorium 55.a
lugodinum 45.a
luma 139.b
luna vrbs 57.b
lunæ montes 111.a
lunæ prom. 57.b
lunæ montis promont. pag. 35.a
luna sylua 50.b
lunarium prom. 37.a
lungones 38.a
lupparia 40.a
lupfurdum 51.a
luporum ciu. 103 a
lurinum 65.a
lusitani 35.a
luspiæ 58.b
lussonium 55.a
luti pop. 50.b
lycaones 116 a
lychnidus 79.a
lychnites palus 129 b
lycium mare 117.a
lycia 116.a. 117.a
lycomedis palus 99.b
lycopolites nomus. pag. 103.a
lycus fl. 114.a
lycus fl. 142.a
lycus fl. 131.b
lycus fl. 69.a
lyctus 87.b
lydia 134 a
lydia 137.a
lydia 115 a
lydda 136.a
lydius fl. 78.a
lynxama 107.a
linxamatę 106 a
lysa 137.a
lysias 86.a
lysias 115.b
lysinia 120.a
lystra 119.b
lyrbe 120.a

M.

Marsares fl. pagina 140. a
macaria ins. 110. a
macatgræ 97. b
macaria 131. b
macralla fl. 57.b
maccala 150.a
maccuræ 91.a
macedonia 77.a
machtlegi 156. b
machusij 91. a
machures 91.a
machurebi 106.a
machiyes 94.b
machyni 94.a
macæ pop. 148.a
macris 83.a
macrini pop. 65.a
macna 149. a
macodama 93 a
macoraba 149.b
macolicum 29.b
macomaca villa 93.b
macopsisa 66 a
madia 127.b
mada vicus 147.b
madi 77.a
madasara 150.a
madiama 149.a
madethubadus mons. pag. 91 a
madurus 95.a
magaris 168.a
magindana ciu 148.a
magna Gręcia 58.b
magniana 54 a
magnum littus 107.b
magnum littus 147.b
magnum delta 101.a
magnum littus 108.a
magnus sinus 170.a
magnus portus 104.b
magnus portus 30.b
magri locus 100.a
magrammum metrop. pa. 174.b
magnesia 115.a
magnesia extrema. pauina 78.a
magnesia penes mæandrum.
magulatta 150.a
maguda 138.a
magura 106.b
magur 169 a
maguza 137.a
mago 42. a
magorum ins. 110.a
magorum sinus 148.a
magorum gens 167.a
magydis 119.b
maiorica 42.a
malachath 106.b
malaicus sinus 77.b
malao emporium. pagina 108.a
malanga regia 169 b
malangitæ 149.a
malaca 33.a
mallada ciu. 148.b
malcoæ 106.a
malechubij 91.a
malca extrema 85.a
malæta 167.b
malea mons 174.a
maleos 29 b
malæucolon prom. pagina 170.a
maliana 161. a
maliachi ins. 150.b
maliarpha emp. 163.a
mahba 167.b
maliattha 137.a
malichę pop. 149.a
malua fl. 89.a
mallus 124 b
mamala vicus 147.b
mambuta 138. b
mamechia 128 b
mammida 145.b
mampsari 94.b
mampsarus mons. pagina 94.a
mamuha 134.a
manapia vrbs 29.b
manambis regia. pagina 150.a
manapij 29.b
manarmanis portus. Pag. 48.b
manchane 138.b
mancoi 106.a
maniæna 172.a
manda fl. 163 b
mandagara 143.b
mandagora 162.b
manda fl 165.a
mandagrasis 142.b
mandalæ 167 b
mandaith vicus 108.a
mandori 106.a
mandrus mons 104.b
manliana 91.b
manliana 61.a
manliana 36.a
manlascus fl. 36.b
manoba 33 a
mania extrema 116.b
maniolæ ins. 172.b
manralit 127. b
mantua Hisp. 39.b
mantua 60.a
mantinum ciu. 64.b
mantitur 169. a
maocosmos metr. pagina 150.a
mapeta 129. a
mapis 136.b
maphoritæ 149.a
mapura 163 b
maracodra 154.a
marasdi 150.a
mara metrop. 150.a
maraa 149.a

madocę

madoce ciu. 147.b
marathus 134.a
maracanda 154.a
maranthis vicus 97 b
marabina 97.b
marathon 83.a
marbomanni 80.b
marcodana 72.a
marcianes lacus 142 b
mardara 122.a
mardache ciu. 147.b
mardara 123 a
marde 141.b
mardi 131.a
mardi pop. 143.a
mardiene 145 a
mardocæa pal. 140.a
mardyeni 154.b
mareura metro. 172.a
mareoti nomus 98.b
mareotis 100.b
mareum prom. 162.b
margiana 142.b
margasi 143.a
margana ciu. 173.b
margara 166.a
margiana 152.b
margus fl. 153.a
maria palus 99 b
mariame 134 a
marianus mons 34.b
mariama 150. a
mariana ciu. 64.b
marianum prom. 64.b
mariandini 112.b
marianæ fossæ 47.a
maridunum 32. a
maricæi 153.b
marimatha 156.a
marionis ciu. 50 b
marionis altera 50. b
marithę montes. pagina 146 b
marmaricæ nomi. pagina 98 a
marcmarica libya. 98.a
maroga 122.a
marobudum 51.b
maronia 134.a
marrasium 145. b
mariche 146.b
maronia 75.a
marsi pop. 62.a
marsonia 55.a
marubius fl. 125.a
maruca 155.a
marucini 59.a
marucini 92.b
maruingi 50.b
marundæ pop. 143.a
marundę 171.a
massagetæ 153.a
masani 139.b
massagetæ 155.b
masadalis 100 a
massa fl. 104.b
masalia fl. 87. a
masæmanes pop. pagina 148.b
masdoranus mons. pagina 146. a
massęi pop. 156.a
masæsyli 91. a
massilia ciu. 47.a
massilienses 57.b
masices pop. 89.a
masius mons 137.b
massitholus fl. 105 a
massitholus fl. 104.b
masio 151.b
masdorani 158.b
masicytus mons 117.a
masthala 149 b
masora 123.a
mastanur 168.b
mastitæ 100.a
mastitæ 109.b
maste mons 109.a
maste ciu. 109.a
mastusa prom. 77.a
masuehis 100.a
matalia 87.a
materi 126.b
materni 139.b
mattiacum 51.a
matites 106.a
matisa 65.a
maritimæ stationes. pag. 96.b
matustana 130.b
maube 138.a
maurensij 89.a
maurali 106.a
mauritania Tingitana 88.a
mauritania Cæsariensis
mausoli 105.b
mauitæ pop. 148.b
maxera fl. 152.a
maxilua 34.a
maxima ins. 117.b
maxula 93 a
maxula vetus 95.b
maza 122.a
mazara 130.b
mazarus fl. 65.b
mazacila 100.a
mazices 91.a
mæandrus fl. 114.a
mæandrus mons 170.b
mechlessus 127. b
media prouincia. pagina 142.a
medicarra 94.b
mædica præf. 76.a
mediolanium 51.a
mediolanium 42 b
mediolanium 31.b
mediolanum 60 a
mediolum 39.b
medullum 53.a
medos lanium 51.b
mega prom. 90.a
megara ciu. 83 a
megaridis 82.a
megalossus 122.a
megaluda 121.b
megara 67.b
megabardi 109.b
megalipolis 86. a
megores 145. b
meia mons 147.b
melas fl. 121.a
melanogetuli 105.b
melanes montes. pagina 136.b
melanchlæni 126 b
melange emp. 163.a
melanis sinus 75.a
melanis fl. 75.a
melanes montes 148 a
mel dita 95.a
melcynda 163.a
melibocus mons 49.b
meligene ins. 56.b
meliodunum 51.b
melitara 80.a
melitara 116. a
melitena regio 144.b
melite ins. 96.b
melitenes 123.a
melos ins. 87.b
melocabus 51.a
memphites nomus. pag. 102 a
memphis 102.a
memnon 103.a
memnones 110.a
menan ins. duę 110.b
menapia 154.a
mendesius nomus pagina 101 b
menedemium 120.a
menelai metropolis. pag. 98.b
mendesium ostium. pag. 98.b
menlaria 40.b
menæ 67.b
mendela 199.a
manippala 168 b
mænomeni 66 a
mendeculia 35.b
menelaus 100.a
menesthei portus 33.a
menosgada 51. b
menosca 36.b
mentalia 33.a
mentisa 40.a
mentercosa 39. b
mæpha metrop. 150 a
mæpa 131.a
mæoris palus 68 b
mæonia 115.a
męotis palus 125.a
mæotæ 126. b
mettæ pop. 31.b
merebriga 35.a
mercurij ciuit. parua: pag. 101.a
mæridis lacus 99.b
mæridis palus 100.b
meroe ins. 108.b
merua 38.b
messambria ciu. 73.a
mesada 137.a
mesabatę pop. 145.a
mesanites sinus 148.b
mesanius sinus 139.a
mesahe mons 111.a
mesena 85.a
mesenia 84.b
messena 67.a
messenia 86.a
mesembria 74.a

mese-

mesenij 67.a
mesopotamia 157 b
mesoca 152.b
mesolia 163.a
mesoli 169.b
mesorome 122.a
mæsolus fl. 163.a
mestleta 127.b
mesuium 51.a
metagonites promon. pa. 89 a
metapontium 58.b
metarus fl. 36.b
metacompso 104.b
metacum vicus 148.a
metæ pop. 32.a
mærbath villa 147.a
metelites nomos. pagina 101.b
metaris æstuarium. pag. 31 a
methymna 116.b
methone 84.b
metita 123.b
metibi 126.b
mætona 145.b
mætonium 70 a
metropolis 70.a
metropolis æstiotorum pag. 80.a
meuania 62.a
mæzæi 56 a
miba 150.a
midaium 115. b
miædij 94.b
migo 100.a
midenni 94.a
miletus 114. a
miltus 152.a
milizigeris 169.b
milyas 120.a
mimas mons 114 b
mimaces 105.b
mimaces 94.b
minnagara 163.b
minæi gens 149.a
minagara 167 a
mineruæ prom. 58.a
minius fl. 36 a
minoa portus & prom. pag. 85.a
minoa portus 87.a
minoe mons 85.b
minoa vrbs 87.b
mininx ciu. 96.b
minyia 116.b
miræum 94.b
mirobriga 34 a
mirobriga 35 a
mirobriga 40.a
misdia 145 a
misenum. 58.a
misia 128.b
misormus 99.a
misotes mons 114 b
misulami 94.a
misynus inf. 96.b
mistitum 119.b
mithridates regio. pagina 126.b
mnemium prom. 107.b
mniara 91.b
moccadini 116.a
moca 173 a
mocritę 149 a
mochura 149 b
mocontiacum 46 a
modiana 147.a
modacæ gens 126.a
modogulla 168 b
modomastice regio. pag. 146.b
modonus fl. 22 b
modunga 90.b
moduttí emp. 174.a
modura 166 a
modura regia 169.a
mologoni 156. b
molochath 89.b
molochath fl. 86.a
molibæ 109.b
molycria 82 a
monalus fl. 66.b
monache 147.b
mona inf. 29.b
monaæda inf. 29.b
monda fl. 35.a.
monæci portus 57. b
mondi inf. 110.b
monodactylus mons. pag. 107.b
monocaminum 100.b
mondi emp. 108.a
monoglossum empor. pag. 162 b
montuosa Chersonesus 107.b
mophis 162.b
mophis fl. 165.a
mopsifons 123. b
mopsi estia 125.a
moricambæ æstuarium pag. 30.a
mora 65.a
mordi portus 174 a
morini pop. 45.a
mori 108.b
morduli 174.b
morthula 121.a
morunda 169.
morunda 143.a
moryllus 79.b
mosium 118.b
mosega 128.a
moschici montes 128.b
mosæus fl. 144.b
moscha portus. 147.b
mosteni 115.a
mosyli 109.b
mosylon prom. 108.a
motuca 67.b
moxiani 116.a
mosychanus fl. 67.a
mucuni 91.a
muchthusij 94.b
mudutiæ 174 b
mulierum portus 161.a
munichiates 137.a
murgis 33.a
muruis 96.a
murocla 54.a
mursella 55.a
munychiæ portus. pag. 82.a
muriannæ præfecturæ 123.b
musæus fl. 144.b
musarna 151. b
musarna 161.b
musarnei 161.b
musia colonia 55.a
musbanda 122.b
muste 95 a
muste vicus 96.a
mustilia 122 a
musupalle 168.b
musuni 94.b
murargures 94.b
murina 61.a
munitium 51 a
muza emp. 147.b
muziris emp. 163.a
myalidis 117.b
mycale mons 114.b
myceni 191.a
mycenæ 86.a
myconi insulæ 83.b
myconi ciu. 84.a
myeza 79.b
mylæ 66.b
mylassa 115.b
myrra 117.b
myrandrus 132 a
myrina 113.b
myrina inf. 80.b
myrrifera interior. pagina 149.a
myrrifera exterior. pagina 149.a
myrrhifera regio. pagina 109.b
myrmecium prop. 70.a
myronis inf. 110.a
myrmex inf. 97.b
myrsiace inf. 110.b
myndus 114.a
myndus 176. b
mysia inferior 73.a
mysia maior 113.b
mysia 146.b
mysia superior 72. b
mysocaras portus. pagina 88.b
myso macedones 115.a
moschici montes 129.a
mytilene 1.6.b

N.

NAana 127.a
naarda 138.a
naagramma 167.a
naadus 172 a
nabatræ 94.a
nabathrę 106.a
nababurum 92.a
nabæus fl. 30.a
nabrissa 34.a
nabij fl. 36.b
nacaduma 174.b
nacrasa 115.a
nacis 108.b
nacmusij 91.a
nacolia 115.b
nadubandagar 166.a
nagaruris 168.b

nagadiba 174.b
nagadiba ciu. 174.a
nagara metr. 80.a
nagara 165.b
nagadibi 174.b
nagnata vrbs 29.a
nagnia 62.a
nagnatæ pop. 29.a
namaris 159.a
namadus fl. 162.b
namastę 156b
namadus fl. 165.a
namnitæ 441,a
managina fl 162.b
nanessus 122.a
nangologæ 171 b
nanichę 166 a
nande 143.b
nanigiri 174.b
nanigeris 169.b
nanigęna 163.b
nanosbes 106.a
napata 108.b
napegus oppidum. pagina 147.b
napuca 72.a
neptuni aræ 93.b
naranga 95.a
naraben 49.a
narabon fl. 54.b
nardinium 38.a
narensij 56 a
narbona colonia, pagina 56.b
narbasores 38 b
narbon colonia. 74.b
narbonensij gallia. pagina 46.b
naron fl. 55.b
narthacium 80.a
narulla 168.b
nasanomes 199.b
nasabath fl. 90.b
nasci pop. 69 b
nasica 167.a
nasium 46. a
natembes 165.a
natison fl. 59.b
naualia 51.a
nauaris 126.b
nauari 70.a
naubarum 70.a
nauillouion fl. 36.b
nauplia nauale 85.b
naupactus 82.a
naulibi 165.b
naulibis 159.b
naustathmos portus. pagina 97.a
naxuana 130.a
naxus ins. 84.a
nazama 134.b
nazada 143 b
neapolis, quæ leptis magna 93.b
neapolis Italiæ 58. a
neapolis 119 a
neapolis 65.b
neapolis 127.a
neapolis 97.b
neapolis 115.b
neapolitæ 66.a
neapolis 136.a
neapolis colonia Africæ 93.a
neapolis Macedoniæ. pag. 77.b
nebis fl. 36.a
nechesia 39.a
nectiberes 89.a
nedinum 56.a
neetum 67.b
nægaucesia fl. 36.b
negeta 95.b
negran 149.b
nęlus fl. 36.b
nelaxa 135.a
nemetani 38.b
nemetobria 38.a
nementurissa 41 a
nemetorum 46.a
nemea 86.a
nemausum colonia. pag. 47.b
nemesium 100.b
nemus Dianæ prom. pag. 86.b
nensa 95.a
neocæsarea 121.a
neogilla nauale 148.a
nęodunum 44.a
nęomagus 32.a
næomagus 47.b
nęomagus 44.b
nęomagus 46.a
næomagus ciu. 43.b
nepeta. 61.b
nephelis 124.a
neptuni phanum. pagina 84.b
nerua fl. 36.b
nertobriga 39.b
nerium prom. 36.a
nertereanę 50.b
nertobriga 34.a
neronis forum 84.a
nerusij 60.b
nerium 63. b
nesactum 59.b
nesictis regio 126.b
nesus fl. 75.a
nessum ciu. 37. a
netindana 72.b
niara 133. b
nicopolis in sinu Ambratico 81.a
nicopolis iuxta Æmum 76.a
nicopolis 123.a
nicopolis 125.a
nicopolis iuxta Nessum 76.b
nicæa massiliensium. pag. 57. b
nicæa 112.b
nicomedia 112.a
niconium 75.a
nicephorium 138.a
niga 128.a
nigamma métrop. pagina 163.a
nigæa 153.a
nigbeni 94.b
nigranigramma 167 a
nigritæ æthiopes. pagina 105 b
nigra silua 49.b
nigra metropolis. pagina 106.b
nigilgia 61.b
nigir fl. 105.a
nigitimi 94 a
nigrites palus 105.a
niguza 143.b
nili ciu. med. 102 b
ninica 124 b
ninus 141. b
niossum 70.a
niphanandra 143.b
niphanda 159.b
nipista 151.b
nisæa 82.a
nisibis 159.a
niserge 145.b
nisibes 94.b
nisibis 138 b
nisua 93.a
nitra emp. 162.a
nuius fl. 104.b
nitristæ 100.a
niy fl. 104.b
nouantum prom. pagina 30.a
noudaugusta 39.b
nola 63.a
nommana 151.b
nomentum 62.b
nomisterium 51.b
norba Cæsarea 53.b
nora ciu. 65.b
norosbes 156.b
noricum 53.a
norossi 156.b
norossus mons 156. a
nosalenæ 123.b
nostaua 160.a
noti cornu prom. pagina 108.a
notium prom. 173.a
notium prom. 29.a
noua ciuitas 103. b
noua mænia 68.b
nouę ciuitas 74.b
nouiomagus 42.b
nouidunum 54.a
nouium 73 b
nuba palus 105.a
nubartha ciu. 174.a
nubæ 103.b
nuceria Apulorum. pag. 63 b
nuceria colonia 63.a
nuceria 61.a
nuceria colonia 62.a
nuæsium 51 a
numana 59.a
numidia noua 94.b
numidicus sinus. pagina 90 b
numistrum 63.b
nuiodunum 74 b
nouius fl. 30.a
nursia 62. a
nuroli 95. b
nusarippa 162.b
nouus portus 30.b

nyghe-

nyghenitæ æthiopes. pag. 110.a
nygdosora 167.b
nymphæum 70.b
nymphæa inſ. 66.a
nymphæus portus. pagina 65.a
nymphæum prom. pagina 77.b
nyſa 115.a
nyſa 116.b

O.

Oaditæ 148.b
oaſſis magna. pagina 100.b
oaſſis parua 100.b
obana 141.b
obæra 139.b
oboca fl. 26.b
obricolum 62.a
obucola 24.
obulcum
ocelum 37.b
ocelum prom. 31.a
ocellum 35.b
ocelis emp. 147.b
ocitis inſ. 32.b
ocra mons 57.a
ocrinum prom. 30.b
ocriculum 62.a
octapitarum prom. pagina 30.a
octodurum 38.b
odagana 139.b
odeſſus 74.a
odiſſia 67.a
odmana 135.a
odomantices 79.a
odoga 122.a
odrangidi æthiopes. pag. 105.b
oea 83.b
oecath 89.b
oechardus fl. 157.a
oenanthia 128.b
oeneanda 117.b
oeneus fl. 55.b
oenoe 83.a
oenoe 86.b
oeſcus triballorum. pagina 74.b
oeſyma 77.b
oeta mons 77.b
oetæus ſinus 82.b
ogdamus mons 99.b
ogdęmi 99.b
olbia 112.a
olbia 119.b
olbia ciu. 63.b
olbia ciu. 47.b
olbia 70.a
olbianus portus 65.b
olbaſa 124.b
olbaſſa 122.b
olbaſa 120.a
olaphia 149.b
olchachites ſinus. pagina 92.b
oleaſtrum 34.b
oleaſtrum prom. 89.a
olenus 82.b
olenus 84.b
olneus 119.a
olibera 138.b
oliba 36.a
olicana 31.b
olimacum 54.a
olina fl. 43.b
olina 37.b
olioſipon 35.a
olochæra 168.b
olondę 126.b
olulis 66.b
olus 87.a
olyarus 83.b
olympus mons 78.b
olympus mons 112.b
olympus ciu. 117.a
olympus mons 132.a
olympini 115.a
olympia piſa 86.a
olyſas mons 118.a
omancitæ 149.a
omanum emp. 150.a
omanni 50.a
ombi 103.b
ombrea 138.b
ombrones 69.b
omenogara 168.b
omiza 161.b
omphalium 81.a
onchesmus portus. pagina 80.b
onæum 55.b
onne 147.a
onij 102.a
onoba 33.b
onobaliſturia 33.a
onuphis 101.b
onugnatos 85.a
onugnatos extrema. pag. 114.a
onuphites nomus. pagina 101.b
odhiodus ff. 104.b
ophiuſa 75.a
ophiuſa inſ. 42.a
ophlones 69.b
opinum 65.a
opiſena 77.a
opipergium 59.b
oppidium nouum. pagina 91.b
oppidium 91.b
oppinum 89.b
opotura 168.a
opone emporium. pagina 108.a
opus 83.a
opuntij 82.b
ora 152.a
oracana 143.b
orbadari 166.b
orbanaſſa 120.a
orbadari 108.a
orbelus mons 72.b
orbeliæ 79.a
orbita 95.b
orbitę 67.a
orphes 106.a
orcades inſ. 32.b
orcia 41.b
orcelis 40.b
orcelis 76.a
orcheni 150.a
orchomenus 83.a
orchoe 140.b
ordeſſus 70.a
orebatis ciu. 145.b
oretani 40.a
oreſtidis 77.b
oreton Germanorum. pag. 40.a
oreophanta 168.a
organa 105.b
orgaſi 156.b
orinæi 126.b
oriza 135.a
orinus fl. 67.a
oricum 80.b
orminius mons 112.b
orniaci 38.a
orneon 74.a
orneon inſ. 110.a
orneorum inſ. 174.b
oroba 141.b
oroatidis amnis 144.b
orobrus fl. 46.b
oromandus 123.a
oron fl. 132.a
orontes montes. 142.b
oropus 82.a
orolana 158.b
oroſologia 119.a
orrea 72.a
orrea vrbs 31.b
orſiti 153.b
orthaga 138.b
orthura regia 169.a
orthoſia 115.b
orthoſia 132.b
orthopla 55.b
ortoſpana 160.a
orton 59.a
ortoſpeda mons 37.b
orubium prom. 36.a
orudij montes 194.a
orymagdis fl. 124.a
oripei 110.a
orza. 166.a
oſſa mons 78.b
oſcana 161.b
oſſa 79.b
oſea 41.a
oſca 34.a
oſcela 60.a
oſæa ciu. 65.b
oſſeriates 53.b
oſicerda 40.b
oſica 128.b
oſincum 65.a
oſiſmis 44.a
oſſonaba 35.a
orta 167.b
oſtapolis 117.b
oſtama 149.a
oſtia ciuitas & portus. pag. 58.a
oſtra 61.b
oſtaphos 76.a
oſtracine 99.a
oſteodes inſ. 68.a
oſtoba aſſara 165.b
oſyli 69.b

ottaviolca 39.b
othrys mons 78.b
ottorocora 158.b
ottorocoræ 158.a
ottorocoras mons. pagina 157.b
ouporium 56.a
oxia prom. 174.a
oxiana 154.b
oxiani 154.b
oxianus lacus 154.b
oxidranæ 154.b
oxij montes 154.a
oxii fontes 154.b
oxellum 31.a
oxyrynchites 102.b
oxus fl. 152.a
ozene 167.a
ozoabis 167.a
ozoana 168.a
ozoa 145.b

P.

PAconia inſ. 68.a
pacoria 138.a
pachia extrema 65.b
pactya 75.b
pachinus prom. 67.a
paciorus 67.b
pacidare opp. 162.b
pactolus fl. 113.b
palatium prom. 131.b
padus fl. 59.a
padyandus 123.b
pagaſæ 78.a
pagiritę 69.b
pagraſa 170.a
pagrę 133.b
pallus palus 94.a
pallantia 38.b
pallanda fl. 170.a
palanda 172.a
palanta 65.b
pallantia fl. 37.a
palla ciu. 64.b
palæmariæ vicus. pagina 100.b
palæſtina Iudæa 135.b
palæoblibus 134.b
palyndæ 167.a
palyndromos 147.b
palliana 158.a
palynza 144.b
palibothra regia. pagina 167.b
palurus 98.a
palma 42.a
palmyra 133.a
palmyra 153.a
palmyrines 153.a
paloda 72.a
palluza 168.b
palura ciu. 163.b
paltos 132.b
pampanis 103.a
pamphylia 114.b
pamphylia 119.b
panagra 106.b
panaſla 167.b
panaſſa 166.b
pandaſſa 172.a
pandataria inſ. 64.a
pandioni 169.a
pandiones regio 163.a
panephyſis 101.a
paniardis 125.a
pnnitus fl. 85.a
paris extrema 116.b
paris inſ. 110.a
pannonia 87.b
pannonia inferior. pagina 54.a
pano vicus 108.a
pannonia ſuperior. pagina 53.b
panyſus fl. 74.a
panopolites nomus. pag. 103.b
panormus 66.b
panorum ciu. 103.b
panormus 87.a
panormus portus. pagina 77.b
panormus portus 98.a
panormus portus. pagina 80.b
pantalia 76.b
pantachus fl. 67.a
panti ſinus 174.a
panticapæa 70.b
pantipolis 169.a
pantomatrium 87.a
panyaſſus fl. 77.b
panyſus fl. 74.a
pappa 119.b
paphara 133.b
paphos vetus. 131.a
paphos noua 131.a
paradiſus 134.b
paraliæ 169.a
paracanece 159.a
paragon ſinus 151.a
parachana 144.a
paradene 161.b
parabali 167.a
paralia 163.a
paralais 122.b
parnaſus mons 82.b
parapiotæ 167.a
pararauticene 146.a
parauti 159.a
paraxia 79.b
paraxta 78.a
parbara 146.b
parca 71.b
parchoatra mons. pagina 145.a
parcum littus 147.b
pardabathra 166.b
parentium 59.b
parepaphitis 151.b
parætacine 146.a
pargyetæ 160.b
pariinſ. 84.a
parienna 51.a
parietę 156.b
pariſara 172.a
pariſcene 161.b
pariſcij 44.b
parium 113.a
parma 61.a
parmæ campi 50.b
parmi 153.a
parodana 145.b
paropaniſadæ 159.b
paropaniſus 158.b
paropaniſus mons. pagina 153.b
parobiſſum 72.a
paropaniſadis 153.b
paroſta 71.a
parſij 159.b
parſia 159.b
parſiana 159.b
parſcirę 161.b
parſis metrop. 161.b
parta 145.b
parthenope inſ. 64.a
parthenium 70.b
parthenus fl. 112.a
parthiene 146.b
parthia 146.a
parthenium promon. pag. 70.b
partiſcum 71.b
parthyæi 80.a
parueſi montes. 159.b
paruum littus 108.a
paryarges mons. pagina 129.a
paſacarta 146.b
paſſalæ 171.a
paſarne 123.b
paſſala 166.a
paſargadæ 151.b
paſage 108.b
paſſalus 103.b
paſiaſius fl. 69.a
paſarracha 145.b
paſicana 165.b
paſicæ 154.b
paſipeda 166.b
paſiris 70.a
patala 166.b
patara 117.a
patelerg 166.b
pataleŋes 78.a
patauium 59.b
patauium 112.b
patæra 108.b
paterniana 39.b
pariſtama 167.a
prtina 130.a
patræ 84.b
pathmeticum oſtium. pag. 98.b
patridana 72.a
pataruc 125.a
patruiſſa 72.a
pauca ciu. 64.b
paxiulia 35.a
pechini 109.b
pecilaſium 87.a
pedonia 100.b
pedięus fl. 131.b
pedicum 53.b
pedonia inſ. 104.a
pednopum 100.b
pegæ 82.a
pella 134.b
pella 79.b
pelagię inſ. 96.b
pelagoni 79.a
pelaſgicus ſinus. pagina 78.a

pelaſg.

pelasgiotæ 78.a
pelendones 39.a
pelıala 139.a
pelius mons 78.b
peligni 62.b
peligni 59.a
peloponnesus 84.a
pælontium 38.a
pelodes sinus 144.b
pelodes portus 80.b
pelusium ciu. 98.b
pelusiacum ostium. pag. 98.b
pelte 116.a
pæna in. 89.b
peneus amnis 78.b
peneus fl. 78.a
penici 163.a
pentapolis 96.b
pentapolis 170.a
pentademitæ 115.a
pentenessius 119.a
pentadactylum mons. pag. 99.a
pentagramma 166 b
pepa[illegible]ctos inf. 80.b
pepere 115.a
pæpia 92.a
peperina 169.b
perde 120.a
pergamus 115.a
pergamum 76.b
perimulicus sinus. pagina 170.a
perinthos 75.b
perierbidi 126.a
perincari 169.a
perimula 170 a
peronticum 75.b
perorsurum genus. pagina 105.b
perphosius portus. pagina 104.b
persici Mesani sinus. pag. 139.a
persis 145.a
persacra 166.a
persepolis 145.b
perta 119.a
persia siue Perusia. pagina 62.a
perusia 61.a
pesendaræ 110.a
pessenus 118.b
pæsici pop. 36.b
peside 106.b
pesingara 123.a
pessium 71.b
pæstum 58.a
pæsula 34 a
petauonium 38 a
petilia 63.b
petirgala 168.b
pætouium 54.a
petra 67.b
petra 137.a
petrea Arabia. pagina 136.b
petræ magnæ portus. pag. 98.a
petræ paruæ portus. pag. 98.a
petrodana 72.a
petrocorij 43.a
petuaria 31.b
peuce inf. 73.b
peucini 74 a
peuciri pop. 74.a
peucini 69.b
phacusa 102 a
phalasia promon. pagina 83.b
phalacra 97.b
phalachthia 80 a
phalacrum promon. pagin. 81.b
phalaarna 86.a
phalangis mons. pagina 108 a
phalbini 149.b
phamothis 100 b
phanaspa 143.b
phanaca 143.b
phandalia 130.b
phanęa extrema. pagina 116.b
phanagoria 125.a
phanum Iunonis corinth. 84.a
pharaspa 143.b
pharatrua 154.a
pharambara 143.a
pharata 149.a
phatazana 160.a
phataya vicus 93.b
phatbæthus 102.a
pharbæites nomus. pag. 102.a
pharga 139.b
pharia in. 104.a
pharos inf. 104.a
pharnacia 121.a
pharum 136.b
pharodini 50.a
pharytra 169.b
pharybus fl. 78.a
phasaba 143.b
phaselis 136.a
phaselidis ciuitas. pagina 119.b
phaselis 117.a
phasis fl. 174.a
phasis fl. 127.a
phasis ciu. 127.a
phausia 130.b
phaurusij 106.a
phitana inf. 107.a
phiara 122.a
phialia 86.a
phiani 66.b
phigia 149.b
philadelphia 115.a
philadelphia 124.b
philadelphia 134 b
phileni villa 93 b
phileum 50.b
philexum 54 a
philia prom. 75.b
philippi 79.a
philippopolis 76.a
phintonis inf. 66. a
philonis 100. b
philonis vicus 79.b
philonij portus. pagina 94.b
philomelium 116 a
philopolis 75.b
philotetas portus. pagina 99.a
phiternus fl. 59.a
phloria 91.b
phlius 85.b
phocis 82.a
phocę 82.b
phoclis 160.b
phocra mons 89 b
phocęa 113.b
phocusæ inf. 104.a
phorana 159.a
phora 131.a
phorbia extrema. pagina 84.a
phorbantia inf. 63.a
phorusij 106 a
pholoe mons 85.b
phrateria 72.b
phœbi extrema. pagina 89.a
phelicus 174 b
phelocandri 84.a
phellos 117 b
phelicia 51.b
phemins fl. 92.a
phænix mons 114 b
phænica 81.a
phęnix 114.a
phænicis portus. pagina 98.b
phęnicia 134 b
phęnicis portus. pagina 87.a
phænicus portus. pagina 67.a
phænicum opp. pagina 147.a
phænicodes inf. 68.a
phænix ciu. 87.a
pherendis 131.a
phermuthiacus fl. pagina 101.a
pheræ 85.e
phæræ 80.e
pheræ 85.b
phæstus 80 e
pheugarum 51.a
phreata 122 a
phturium 169 a
phruręsus mons. pagi. na 91.b
phrungudiones 69.b
phrurium promon. pagina 131.b
phrygia minor 113.a
phrygia magna. pagina 115 b
phtemphuthi nomus. pag. 101.a
phthenoti nomos. pagina 101. b
pythis extrema. pagina 98.b
phthia portus pagina 98.a
phthinthia 67.b
phthirophagi 126.b
phthiotisis 78.a

phthontis 103.a
phthur 108.b
phthuth fl. 88.b
phubatena 119.a
phuphatena 123.a
phuphatena 123.a
phurgisatis 51.b
phusiana 141.b
phusipara 123 a
phusca 114.a
phycus prom. 97.a
phylacensij 116.a
phyllitæ 167 b
physcæ 79.b
physca ciu. 74.b
phythia 83.a
piada 121.b
piale 158.a
piana 35 a
piarensij 74.b
piceni 59. a
picensij 73 a
piceni 161.b
picendaca 169.a
picentini 58.a
picnus fl. 87.b
pictones 42.b
pida 121.b
pidna 78.a
piengitæ 69.b
piephigi 72.a
pieria regio 133.b
pieria [illegible].b
pieria 78.a
pieria mons 133.a
piguntium 55.b
pinara 117.b
pinara 133.b
pinna ciu. 62.b
pinna 62.b
pindus mons. 77.b
pinetus 38.a
pineptimi pseudosto mum 98.b
pintia 66.b
pintia 38.b
pintia 37.b
pinturia ins. 107.a
pinum 72.b
pictonium prom. pagina 42.b
piquentum 59.b
pirussæ 56.a
piroboridana 74 b
pirum 72.a
pisæ colonia 61.a
pisca 166.b
pisidia 120.a
pisidia 119.a
pisinda 96.a
pisinda 120 a
pisaurum 56 a
pistoria 61.a
pistre 108.b
pitanus fl. 64.b
pitane 113.b
pitinum 61.b
pithecusa ins. 64.a
pitiusa 121.a
pityndra metrop. pagina 169 b
placentia 60.b
planasia ins. 64.a
platææ 83.a
plegra 118.b
pleurona 82.b
pleuramis 121.b
pletenessus 120.a
plinthine 98 b
plubium ciu. 65.b
plumbea ins. 66.a
plotinopolis 76.b
pnups 108.b
podalæa 117.b
podoperura 163 a
poduca emp. 163.a
poduce 174.b
pogla 120 a
polla 152.a
pola 59.b
polbij 150.b
poleur 169.a
polemonium 121.a
polentia 60.b
polyegos ins. 83.b
polyrthenia 87.b
polytimetris fl. 156.a
pompelon 41.a
pompeiopolis 124 b
pompeiopolis 118.b
pontia ins. 96.b
pontia ins. 64.a
ponteris 108.b
pontus cappadocius. pag. 121.a
pontus & Bithynia. pag. 111.b
pontus Galaticus 121.a
pontus Polemoniacus. pag. 121 a
postigia 71.a
populonia 57.b
populonium prom. pag. 57.b
poritus fl. 69.a
porphirites mons. pagina 100.a
porsica 138.a
poroselene 113.b
porta Augusta 38 b
portacra 71.a
portospania 151 b
portus magnus 33 b
poruati 167.b
poryospana 145.b
potentia 63.a
potentia 42.a
potentia 59 a
poticara 45.b
potulatensij 72.a
posidium prom. pagina. 147.b
posidium prom. 78.a
posidium prom. 80.b
posidium 132.a
posidium 116. b
posidium pro. pagina 111.a
posidonis phanum. pag. 84.b
posinara 172.a
prasia 85.a
prasidium 76.a
prassum prom. 173 b
prasodes sinus. 174.a
paræcopolis. 79 a
præconensus 76.b
predauensij 72 a
predonum regio, pagina. 171.b
prægutij pop. 62.b
prægutij. 62.b
premis magna 108.b
premis parua 108.b
præneste 62.b
præpennissus 115.b
prætoria Augusta. pagina 72.a
prætorium 54.a
priapidis portus. pagina 173.b
prion fl. 147.b
prionotus mons. pagina 147.b
prionotus mons. pagina 107.b
priuernum 62.b
procuri ciu. 174.a
procyta ins. 64.a
prophthasia 160.a
prostoma 120.a
prosopites nomus. pagina 101.b
protomacræ 112.b
prusa 112.b
prusa penes Olympum pag. 112.b
prymnesia 116.a
psacum prom. 87.b
psathis fl. 125.a
psessij. 126.b
pselcin 108.b
pselcis fl. 104.a
pseudostomum ostium Gangis 163.b
pseudocelis 147.b
pseudostomus fl. pagina 163.a
pseudostomos 74.a
psillis fl. 112.a
psopthis 86.a
psyllium 112.a
psychium 87.a
psychrus fl. 125 b
ptemythis 108.b
psolemnis portus. pagi. pagina 102.b
ptolemais 97.a
ptolemais 132.b
ptolemais ferarum. pagina 107.b
pterum prom 74.a
ptoemphanes 110.a
ptisciana 89 b
ptua 130.a
ptucci 34 a
ptychia 81.a
pucialia 40.a
pucinum 59.b
pudui ciu. 147.b
pulipula 162.b
puuda 140.b
punnata 168.b
punse 106.b
pupulum ciu. 65.b
putea 135.a

putea

puteā 96.b
puteoli 58.a
pylacæum 116.a
pylæ sarmaticæ. pagina 126.a
pylęi montes 109.a
pylus 84.b
pyrra 114.a
pyrra 116.b
pyratæ 162 b
pyramus fl. 124.b
pyræus 82.a
pyrgos tephranta. pagina 93.b
hyrrhæa 80.a
pyrrhon pedium. pagina 89.a
pyrgi 58. a
pyrrhus campus. pagina 106.a
pystus 115.b
pythæum 80.a

Q.

QVadi 50.b

R.

RAabeni 139.a
Rabij 106 a
ragianæ 143.a
ragodunum 31.b
rapta vrbs 108.a
rapsa 144.a
raphaneæ 134.a
rapsij 145.a
rapsij æthiopes. pagina 111.a
raptus fl. 108.a
raptum prom. 100.a
rarassa metrop. 166.a
rastia 119.a
ratheni 137.a
ratiastum 42.b
ratostathibius fl. 30.b
rauius fl. 29.a
rauda 38.b
rauenna 59.a
raurici 46 a
redintuinum 51.b
regia 133 b
regia altera 29.b
regia 20.b
regina 34.a
regianum 74. b
regij sarmatæ 126.a
regium lepidum 61.a
regium Iulium 58.b
regni pop. 32.a
rerigonius sinus 30.a
rerigonium 31.a
reria 52.a
reucanali 69 b
rha fl. 155.b
rha fl. 126.a
rhabana regia 149.b
rhabana ciu. 173.a
rhabbanæi 158.a
rhabmathom 137.a
rhadi vicus 149 a
rhaga 197.b
rhagæa 146.b
rhagia 140.b
rhagiana ciu. 161 a
rhamidana 72.a
rhamnæ 161.b
rhamnæ 167. a
rhamnus 83.a
rhamnus portus 86.b
rhandamarcotta 172 a
rhappha 171.a
rhaphia 136.a
rhaptum prom. 173 b
rhatta 140.b
rhatinæ 149.a
rhaugara 159.a
rhaunathi pagus. pagina 147.a
rhazunda 143. b
rhea 153.a
rhæba 29.b
rhæda 150.a
rhegama ciu. 148.a
rheganna 139.b
rhena 83.b
rhenus fl. 45.a
rhesena 139.a
rhæsapa 135.a
rhescipha 138.a
rhetiaria mysorum pag. 73..a
rherius mons 164.b
rhibij 156.b
rhimmici montes. pana 156 a
rhimnus fl. 155.b
rhingiberi 172.a
rhinocorura 99. a
rhiphæi montes 69.a
rhispia 54.a
rhitymna 87.a
rhium prom. 84.b
rhium prom. 64 b
rhizala portus 174.a
rhizana 160.b
rhizus portus 121.a
rhobonda 92.a
rhobosci 156.a
rhobodunum 51.b
rhoda ciu. 37.a
rhodanus fl. 47.a
rhodia 117.b
rhodope mons 76.a
rhogana 151.b
rhogandani 174.b
rhogomanis fl. pagina. 145.a
rhombitus paruus flu. pag. 125.a
rhombitus magnus fl. pag. 125 a
rhossus 132.a
rhuconium 72.a
rhuda 146.b
rhuda 160.a
rhudiana 151.b
rhuspina 93.a
rhuspę 93.a
rhundacus fl. 112.a
ricina ins. 29.b
rigiacum 45.b
rigusa 39.b
riguscæ 52.b
ripa alta 30.b
risinum 55.b
ritrium 55.a
riusiaua 51.b
rizana. 161.b
rizana 56.b
rizonicus sinus 55.b
rizophagi 109.b
roara 146.b
robodigium prom. pagina 29.a
rodamna 44.b
roma 62.b
romandues 45.b
ropicum 65.a
roplutæ 160.b
totanus fl. 64.
rothomagus 45.b
rothomagus 44.a
roxolani 69 b
ruacensij 66.a
rubra ciu. 64.b
rubicon fl. 56.a
rubon fl. 78a
rubricata 41.b
rubricatus fl. 37.a
rubricàtus fl. 92 b
rubium mare 147.b
rubune 107.a
rudia 63.b
ruessum 43.a
rufiniana 46.a
rugium 50.b
ruricatæ 52.b
rusazus 90.b
rusccllæ depopulatæ. pag. 61.a
ruscion fl. 46.b
rusicibar 90.b
rusibis portus 88.b
rusicada 92.b.
russoccotu 90.b
rusticana 35.b
rustonium 90.b
rusubricis 90.b
rutani 43.a
rutielij 50.a
rutupię 82.a
ryssadirum 89.a
ryssadium prom. pagina 104.b
ryssadius mons 105.a

S.

SAana 134.b
sabana emp. 170.a
sabara ciu. 170.a
sabalassa ostium Indi. pag. 162.b
saqadibæ ins. 172.b
sabbatha metrop. pagina 150.a
sabanis 118.b
sabagina 123.b
sabalia. 122.a
sabalassus 122.a
sabath ciu. 107.b
sabastricum 107.b
sabathra 93.b
sabata 60.b

ſabanecti 45.b
ſabalingij 50 a
ſabali 43.a
ſabana 166.b
ſabe 139.b
ſabe 150.a
ſabe regia 150.b
ſabeæ aræ 142.a
ſabæi 149.a
ſabis 152.a
ſabrata 96 a
ſabriana æſtuarium. pag. 30.b
ſaboci 96.b
ſabubures 94.b
ſacada 141.b
ſacane 138.b
ſacalbina 130.a
ſacacia ciuitas. pagina 147.b
ſatachtha 108.b
ſacani 126.b
ſacamaza vicus. pagina 93.b
ſacæ pop. 155.a
ſacapeue 129.b
ſacarbantia 54.a
ſacæ 152.b
ſacer fl. 65.b
ſacer ſinus 148.b
ſachle 150.b
ſachalitæ 148.a
ſacilis 34.a
ſacora 118.b
ſacole 108 b
ſacolche 109 a
ſacorſa 118.b
ſacra ſolis extrema. pagina 148 a
ſacra inſ. 68.a
ſacrum prom. 64.b
ſacrum oſtium 37.b
ſacrum promont. pagina 35.a
ſacrum prom. 20.a
ſacrone 144.b
ſadagena 122.a
ſada ciu. 170.a
ſaduca fl. 33.a
ſadus fl. 170.a
ſagappa oſtium Indi. pag. 162.b
ſagapa os Indi. pagina 164.b
ſagala 165.b
ſagaraucæ 156.b
ſaganus fl. 151.a
ſagartij 143.a
ſagauarna 130.b
ſagalaſſus 117.b
ſaganeus 82.a
ſagapola mons. pagina 104.b
ſagdana 152.a
ſageda metrop. pagina 167.b
ſagala 166.a
ſagoda 171.b
ſaguntia 34.a
ſaguntum 40.b
ſala 116.a
ſala ciu. 88.b
ſala 130 a
ſala 54.b
ſala fl. 88 b
ſala 33.b
ſala 34.a
ſalacia 35.a
ſalagiſa 165.b
ſalamis inſ. 86 b
ſalamis 131.b
ſalaminia 137.a
ſalambriæ 122.a
ſalaria 40.a
ſalaria 40.a
ſalarius fl. 151.b
ſalaſſij 60.a
ſalathi 106 a
ſalatha 172.a
ſalathos ciuitas. pagina 104.b
ſalathus fl. 104.b
ſallæcus 35.b
ſaldæ colonia 94.b
ſaldenſis 72.a
ſalduba 33 b
ſalentini 58.b
ſalernum 58.a
ſali 69 b
ſallis 55.a
ſalica 40.a
ſalinæ 60.b
ſaluia 56.a
ſalinæ 72.a
ſalinæ 32.a
ſalinſæ 89.a
ſalinum 55.a
ſalionca 39.a
ſaliocanus portus. pagina 43.b
ſalma 149.b
ſalmantica 35.b
ſalma 149.b
ſalpiæ 58.b
ſalonæ colonia. pagina 55.b
ſaloniana 56.b
ſaltiga 40.a
ſalua 55.a
ſaluce 106 b
ſalur emp. 163.a
ſamaica præf. 76.a
ſamamycij 93.a
ſamamycij 94.b
ſammycij 106.a
ſamaria 136.a
ſamarade 170.a
ſamarobriga 45.b
ſambalaca 166.a
ſambalaca 167.b
ſamba ciu. 170.a
ſambaræ 141.b
ſambroca fl. 37.a
ſanua 128.a
ſamidachis fl. 155.b
ſamnites 63.a
ſamniræ 156.b
ſamos inſ. 116.b
ſamoſata legio. pagina 133.b
ſamonium promon. pagina 87 a
ſamothrace inſ. pagina 76.b
ſamunis 128.a
ſamulis 154.b
ſamydace 151.b
ſanaræi 126 b
ſanais 143.b
ſana 130.b
ſandabalis fl. 164.a
ſandace 108.b
ſandana 72.a
ſandocandæ pop. pagina 174.b
ſannaba 166.a
ſannitæ 44.a
ſanina ciu. 147.b
ſanis 116.a
ſanitium 60 b
ſangamarta 167.b
ſangarus fl. 112.a
ſantones 42.b
ſantonum portus. pagina 42.a
ſantonum promon. pagina 42.a
ſantuſa 130.a
ſaocoras 173.b
ſapaica præf. 76.a
ſapara oſtium Indi. pagina 126.b
ſaphtha 149.b
ſapphar metrop. pagina 150.a
ſapphe 138.a
ſapara 167.b
ſapolus 171.a
ſapothrenæ 126.b
ſaraca 143.b
ſarata 173.a
ſaraca 150.a
ſarabus fl. 171.a
ſarabus fl. 164.b
ſarace 127.b
ſarabris 38.b
ſaracene 137.a
ſarrana 138.b
ſaragina 100.a
ſaralapis 66.a
ſaralos 119.a
ſarapiadis inſ. 150.b
ſarmis fl. 58.a
ſarbana 166.b
ſarbena 141.b
ſarbacum 70.a
ſarcona ciu. 148.a
ſardica præf. 76.a
ſardica 76.a
ſardinia in. 65.a
ſardis 115.a
ſardapatoris fanum. pag. 65.q
ſardeua 131.a
ſardonix mons. pagina 163.b
ſargatij 69.b
ſarmagana 159.a
ſarmalia 119.a
ſarmatia Aſiatica. pagina 125.a
ſarmatia Europæa. pagina 68.a
ſarmaticę pilæ 126.a
ſarmatici montes. pagin. 46.b

ſarma

sarmatici montes. pagina 68 a
sarrabis 168.b
sariga 159 a
saritæ 149.a
sariphi montes. pagina 152 b
sarpidorum extrema. pag. 124.a
sarnuca 138.a
sarus fl. 124.b
sarus fl. 59.a
saruum 150 a
sarum 70. a
saruena 122.a
saripene ins. 104 a
salones 156 b
sasura 95 b
sara 149 b
satala 123.a
sathara 130.a
satarche 71. a
saturniana 61 b
satula 140.a
satirorum ins. 172 b
saturni prom. 107 b
satyrorum mons. pagina. 107.b
satyrorum prom. pagina 173.a
sauadij 153.b
sauara 141 b
sauatra 119 b
sauari 69.b
sauaria 54.a
sauia 39.a
saura 144.b
saurania 121.b
saus fl. 55.b
sauus fl. 54.b
sanus fl. 90.b
saxones 50 a
saxantium 167.a
sazoa 143 a
scaphe 138.b
scamandrus fl. 113.a
scabina 143.a
scabiosa Laodicia. pagina 134.b
scarphia 82.a
scapitani 66.a
scampes 79.a
scardona 55.b
scardus mons. 55.b
scalabiscus 35.b
scandiæ ins. 52 a
scenitæ 148.b
scepsis 114.b
scera 76.b
schænus portus. pagina 85.b
scirrones 56.a
scodra 56 b
scombraria prom. pagina 37.a
scopelos ins. 80.b
scopulura 169.a
scopulus Rhossicus. pag. 131 a
scopelus. 126.b
scopie extrema. pagina 114.a
scope 100.b
scordisci 54.b
scordiscus mons. pagina 121.b
scordona ins. 56.b
scotusa 79.a
scotysa 80.a
scupi 73 a
scutiæ alpes. 60 a
scurgum 50.b
scythiaca regio pagina. 99.b
scythia extra Imaum. pag. 156.b
scythia intra Imaum. pag. 155.b
scythia iuxta Rha fl. pag. 126.a
scyathis 100.b
scythopolis 134.b
scyllacium ciuitas. pagina 58.b
scylæum promon. pagina 58.b
scyros ins. 80.b
scyrus ins. 84.a
scydra 79.b
scimnitæ 126.b
sebaste 136 a
sebasta 122.a
sebaste 124.b
sebastopolis 121.a
sebastopolis alia. pagina 121 b
sebendunum 41.b
sebennytus 102.a
sebenniticum ostium. pag. 98.b
sebennytes superior locus 101.b
sebennytes inferior locus 101.b
sebastopolis 172.a
sebridæ 110 a
sebus 136.a
seburri 37. a
secia 62.b
secusianorum forum. pag. 44.b
sedala 130 a
segalauni 47.b
segesta 67.b
segesa 40.b
segisama Iulia. pagina 38.b
segiamonculum. pagina 36 a
seguntia paramica. pagina 41.a
segortia lacta 39.b
segobriga 39 b
segodunum 43.a
segodunum 51.a
segusiani 60.b
segusium 60.b
selambina 33.b
sela fl. 84.b
selampura 171.b
seleucia ciu. 138.a
seleucia Pieria. pagina 132.a
seleucis 134.a
selenus 124.a
seleucia Pisidiæ. pagina 119.b
seleucia 124.b
selenuntis fl. 66.b
sellentica præf. 76.a
sele 145.a
selgoriæ 31.a
seleobería 123.a
selur 169.a
selium 35 b
seliria 130.b
selia 33.b
selini 38.a
selinus portus 98.a
selymbria 75.a
scythranius portus. pagina 98.a
semana sylua 49.b
semanthinę 173.a
semanthinus mons. pag. 170.b
sempra 117.b
semina 146.b
semisus 123.b
semni pop. 174.b
semiramidis mons. pag. 151.b
semnones 59.a
semne 163.a
sena gallica 59.a
sæna 61.a
sena 153.a
senia 55.b
senus fl. 173 a
senus fl. 29.a
sentij 48.a
sentij 72.a
sentica 38 b
sentites 99 b
seropiofera regio. pagina 159 a
septe 115.b
sepius fl. 65.b
sepias extrema. pagina 78.a
sæpinum 63.a
septempeda 61.b
sepontica paramica. pag. 38.b
sequani 46.b
sequana fl. 43.b
sequana fl. 45.a
serapionis portus. pagina 107.
sera metropolis. pagina 158.b
serastere 124.a
seraca 127.a
serbi 126. b
serbetis fl. 90.b
serbinum 55.a
sergentium 67.b
seria 34.a
serica regio 157.a
serimum 70.a
seriphi 84.a
sermitrum 65.a
sermusa 121.b
serus fl. 170.b
sestus 77.a
sestiana extrema 89.a

setabis

ſætabis 40 b
ſætabis fl. 37.a
ſætabicula 40.b
ſæta 157.a
ſetelſis 41. b
ſeteia æſtuarium 30.a
ſetia 33.b
ſætiani 156.a
ſetia 41.a
ſetidaua 51. a
ſetida 34.a
ſetiſacum 39.a
ſetienſis 95.b
ſtrephane vicus 118.a
ſetuacotuon 51.b
ſetantiorum portus. pag. 30.a
ſetuia 51.b
ſetubia) 39.b
ſetræpolis opp. 124.b
ſeuaces 53. a
ſeuia 130.b
ſex 33.b
ſiala 122.b
ſiagul 93.a
ſianticum 53.b
ſiatutanda 50.b
ſibrium 168.a
ſicca Veneria 95. a
ſicapha 96. a
ſicilia inſ. 66.a
ſicini 84.a
ſicioniæ 84.b
ſicum 55.b
ſiculenſij 66.a
ſiculitæ 56.a
ſicyon 85 b
ſideni 147 a
ſidices 143.a
ſidini 50. a
ſidrona 56 a
ſidones 50.b
ſidyma 117.b
ſigarra 40.b
ſigara 160.b
ſigareum 127.a
ſiga fl. 90.a
ſigeum prom. 113.a
ſigiploſis 94.b
ſigrianicę 143.a
ſigrium prom. 116.b
ſigmani 42. a
ſigalla 167.b
ſigua 130.b
ſigulones 50.a
ſilarus fl. 58.a
ſilda 89.b
ſilbrum 116.a
ſilice 106.b
ſilphiophera regio. pagina 97.b
ſiluum 120.a
ſimbri 65.a
ſirmium 55.a
ſimiſchij 94.b
ſimpſimida 146.b
ſimylta emp. & prom. pag. 162.b
ſina 122.a
ſinarum ſinus 173.a
ſincar 143. b
ſincathorium 106.b
ſindæ inſ. 172.a
ſinda ciu. 170.b
ſindocanda ciu. 173.b
ſinga ciu. 133.ab
ſingara 138.a
ſingas fl. 133.b
ſingiticus ſinus 78 a
ſingus 78.a
ſingone 51.b
ſinæ pop. 172 b
ſinis colonia 123.a
ſinibra 122.b
ſinica 152.b
ſintices 79.a
ſinthum 164 b
ſipphara 138.a
ſippara 163.b
ſipphæ 82.a
ſiphre 159 a
ſiphnus inſ. 84.a
ſipiberis 172.a
ſipus 58.b
ſipylus mons 114.b
ſiraceni 126.b
ſirbonis palus 99.b
ſirnagæ 105.a
ſiripalla 165 a
ſiripalla 167 a
ſirimalaga 168.b
ſiropum 100.b
ſiſaris fl. 90.b
ſiſara palus 94.a
ſiſaraca 39 a
ſiſapona 40.a
ſiſcia 54.a
ſiſmara 123.a
ſiſopa 54.a
ſittacena 141 b
ſitaphinus campus. pagina 94.b
ſittici colonia 92.a
ſitiotenta 74.b
ſiuata 119.a
ſiziges 158.a
ſizoatra 123.b
ſmaragdus mons. pagina 99.a
ſmyrna 113.b
ſoa fl. 164.b
ſoaca 149.b
ſoana fl. 173.b
ſoani pop. 174.b
ſoara 167.b
ſoane fl. 125.b
ſobanus fl. 170 a
ſobanus fl. 171.a
ſobara 122.b
ſoboridæ 109. b
ſobura emp. 163.a
ſocanda fl. 152. a
ſochchor 150.b
ſocratis inſ. 150.b
ſoeſſa 58.a
ſogdij montes 154.b
ſogdiani 154.a
ſogocara 130.b
ſolana 158.a
ſolci portus 65.b
ſolcitani 65.b
ſolenis fl. 163.a
ſolenis fl. 165.a
ſoli 131.b
ſolis portus 174.a
ſolis fons 99.b
ſolis mons 88. b
ſoluentia extrema. pagina 104.b
ſoluentij 106.a
ſomoentis fl. 113.a
ſophanitæ 149.a
ſophanis 100 b
ſophene 130. a
ſophtha 145 b
ſophucæi 106.a
ſora 62.b
ſornum 72.b
ſorba 152.b
ſorca 139 b
ſorei 91.a
ſorcus 83.b
ſoroga 54.a
ſorta 130.b
ſorthida 140.b
ſoſſius fl. 66.b
ſoſicure 163.a
ſoſippi portus 147.b
ſoſthenis 80. a
ſotira 159.a
ſoxtra 161.b
ſozotę pop. 151.b
ſpatana portus 174 a
ſparuntum 56.b
ſperchia 78. a
ſperchius fl. 78. b
ſpelteni 116 a
ſpelucca 134.a
ſpitęum promont. pagina 85.b
ſphragia inſ. 86.b
ſpoletum 62.a
ſpoletinum 34 a
ſtabæi 145.b
ſtachiris fl. 104.b
ſtachir fl. 105.a
ſtachirę 106.
ſtagazaba 165.b
ſtauani 69.b
ſtantira 77 b
ſtectorium 116 a
ſteleſta 39.b
ſtereontium 51. a
ſtlupi 56.a
ſtobi 79 a
ſtoborum promo. pagina 92.b
ſtorna 171.a
ſtratonice 78.a
ſtratonice 115.b
ſtragona 51.a
ſtratonis fl. 142.b
ſtreuinta 51.b
ſtrongyle inſ. 68.a
ſtrophades 86.b
ſtruthophagi 109 b
ſtrymon fl. 77.b
ſtuccia fl. 30.a
ſturni 63.b
ſturni 69 b
ſtycades inſ. 48.a
ſtymphalia 80.a
ſtymphalus 86.a
ſtymphalus mons. pagina 85.b
ſuaua 61.a

ſua-

suanagura 171.b
suanocolchi 126 b
suasa 61.b
suanitæ 52.b
suardeni 116.a
suastene 165.a
suastus fl. 164 a
subus fl. 104.b
subur 37.a
subur fl. 88.b
subur 89.b
subos amnis 105.a
suburgia 82.a
subrita 87.b
suburpores 106.a
subuttum 168.b
sucidana 74.b
succosa 41.a
succosij 89 a
suctrij 60 b
sudassana 167.a
sudaua 92.a
sudeni 50.b
sudetæ montes. pagina 49.b
sudernum 61.b
sudini 69.b
suea 33 a
sueui Longobardi. pagina 49. b
sueui semnones. pagina. 50.a
sueui angili 50.a
sueuus fl. 48.b
suessa 63.a
sucron fl. 37.a
suestasium 41 a
suir portus 92.b
sulanes 69.b
sulmo 63 a
suma 138.b
samucis 96 a
sunium promon. pagina 82.a
suobeni 156.a
suppara 162.b
superatis 38.a
supicius portus. pagina 65.b
suphtha 146.a
suptu 92.a
sura 127.b
su.a 141.b
sura 135.a
suragana 154.a
surani 126.b
surattha 137 a
surentum 58. a
suriga 88.b
surium 127.b
suruba 116 b
surta 130.a
susa 144.b
susalei villa 65.b
susiana 144.a
susicana 166.b
susuara 174.b
susudata 51.a
sutrium 61.b
suzæi 145.a
syagros extrema. pagina 147.b
sybota portus. pagina 81.a
scyaros ins. 80.b
sycamion 132.b
sycambri 49.b
sycta 145.b
syddenis 96.a
sydrus 167. a
syebi 156 a
syene vrbs 103.b
stygis aquæ fons. pagina 150 a
syis fl. 84.b
syleum 150.a
symbolorum portus. pag 70.b
symondi ins. 173.b
syme ins. 116.b
symethu. fl. 67.a
symithia 92.a
synaus 115.b
synnada 116.a
synda oppidum. pagina 125.b
syndaga 146.b
syndicus portus. pagina 125.b
syngaras mons. pagina 137.b
syracene 129,b
syracusæ col. 67.a
syracusanus portus. pagina 64.b
syrastrenes 162 a
syrastra vicus 162.b
syrenusæ ins. 64.a
syria curua 134 b
syriæ pylæ 133.b
syreneum pelagus. pagina 131.b
syrtis parua 93.b
syrtis magna 93 b
syromedia 143.a
syria 132.a
syrastrene 166.b
syrnisica 167.[illegible]
syldra 119.b

T

TAbana 71.a
tabasi 167.a
tabaso 168.b
tiberiopolis 116.a
tabiana 145 b
tabieni 156.b
tabieni 109.a
tabin prom. 157.b
tabraca colonia. pagina 92 b
tabuda fl. 45.a
tacapa 93.a
tacatya 92.b
tacaphoris 100.a
tacola emp. 170.a
tachorsa 100.a
tacoræi 171.a
tacubis 35.b
taepa 145 b
tagama 106.b
tagana 106 b
tagara 168.b
tagoda 128.a
tagri 70. a
tagus fl. 35.a
tagurus mons 157.b
taizalum promon. pagina 30.b
tallara 169 a
talabriga 35.b
talacoriempor. pagina 174.a
talbonda 120.a
taladusij 91.a
taladusij 91.a
talamina 37.b
talarga 171.a
talea 152.b
talubath 106 b
talcinum 65.a
talyamnis 101.a
tamasis 166.a
tamassus 131.a
tamarus fl. 30. b
tamara fl. 36.a
tamasidana 74.b
tambyzi 153.b
tamerę 171.b
tamia 31.b
tamilites 168.a
tamusida 89.b
tamusiga 88.b
tamyraca 68.b
tanagra 83 a
tanagra 145.b
tanais ciuit. 126.b
tanadaris 123.b
tanais fl. 125.a
tanais ins. 70.b
tanais fl. 69.a
tanais ciu. 70. a
tanaitæ 69.b
tangala 169.a
tanatis 73.a
tanetum 61.a
tanis 102. a
tanites nomus. pagina 102.a
taniticum ostium. pagina 98.b
tanium 119 a
taocene 145.a
taoce extrema. pagina 145.a
tapanitæ 99 b
taphros 71.a
tappharitæ 149.a
taphruta 93.a
taposiris 100 b
taprobana ins. 173.b
tapura 123.a
tapuri 153.a
tapuri 143.a
tapuri montes. pagina 156.a
tapuræi 156 b
tarachi pop. 174.b
tararium 112.a
tarrabeni 64.b
tarracinæ 58.a
tarraconensis Hispania 36.a
tarracon 37.a
tarraga 41. a

tarba 86 b
tarbacana 160.a
tarbeli 42.b
tarentum 58 b
tarentinus ſinus. pagina 58.b
tartæ ciu. 65.b
targarum 96.a
tariana 145 a
tarina 130 b
taricum 43.a
tarona 71.a
tarodunum 51.b
tarquina 61.b
tarſatica 55 b
tarſium 55.a
taruda 92.a
tarualtæ 106. a
taruana 152.a
taruanna 45.b
taruedum promon. pagina. 30.a
tarrum 91.b
taruſcum. 48.a
taſca 131. a
taſtache 146.b
taſta Dax 43.a
taſitia 108.b
taſopium 168.a
tatacene 160.a
tathilla 168.a
tathis 108.b
tathyris 103.a
taua 101.b
taua æſtuarium. pagina 30.b
taua 159.a
tauciana 159.a
taulantij 78.b
taurianus ſcopulus. pagina 58 b
taurica Cherſoniſus. pag. 70 b
taurini 60.a
tauroentium 47.a
taurometuium col. pagina 67.e
tauroſcythę 70.a
taurus promon. pagina 67.a
taurus mons 126.a
taurus mons 120.b
taururum 55.a
taygætium 52.b
taygeta mons. pagina 85.b
tayiala 165.b
tazina 142.a
tazos 125.b
tazus 71.a
teatea 62.b
teanum 63.a
teanum 63.b
tebenda 121.b
tecelia 50.b
tectoſaces 156 a
tectoſaces 47 b
tedanius fl. 55.b
tedaſtrum 56.a
tedium 139.b
tegea 86.a
tege 96.a
teleba ciu. 128.a
telmeſus 117 a
teleſia 63 a
telamon promon. pagina 57.b
temala fl. 170.a
tempſa ciuitas, pagina 58 b
temus fl. 65.b
tenaria prom. 85.a
tænarium 85.a
tenagos arenoſus, pagina 144.b
tennagora 169 a
tenotri 49 b
tenia 99.b
teuiſſa 91.b
teni inſ. 84.a
teni inſ. ciuitas. pagina 84.a
tæniolonga 89.a
tenebrium prom. pagina 37.a
tenebrius portus. pagina 37.a
tenedos inſ. 116. a
teneſij. 74.b
tenſyrites nomus, pagina 103.a
tentyra 103 a
tænur 169 a
teos 113.b
teracatriæ 50.b
terebia 131.a
terebris fl. 57 a
teredon 140.b
tergeſtum 59.b
tendata 138.a
termes 3[illegible].b
termeſſus 120.a
terpillus 79 b
terra 76 a
terua 130.b
tetradium 115.a
terrapyrgia 122.a
tetius fl. 131.b
teuca mons 69.a
teuderium 51.a
teuriſai 72 a
teurnia 53.b
teuriochæmæ 50.b
teuthrona 85.a
teutones 50.a
teutoburgium 55.a
teutonari 50.a
texali 31.b
thabba 150 a
thabane 150.a
thabba 95 b
thabilaca 128.b
thabuca 41.a
thabudis 106.b
thaccona 140 b
thagora 170.a
thagulis 96 a
thala mons 105.a
thalæ 106.a
thalaſſia inſ. 76.b
thalaone 86 b
thalaſſij 91.a
thalaſſij 91.a
thalatha 140.b
thalina 130.a
thaluda fl. 89.a
thamaro 136.a
thamna 136.a
thambes mons 93 b
thamydeni 148.b
thamarita 92 a
thamondocana. pagina 106.b
thanuitæ 148.b
thanrcada 95.a
thanuthis 100.b
thapaua 149.a
tahpſacus 139.b
thapſus 93 a
tharra 172.a
tharro 150.b
thaſia 95.a
thaſpis 151.b
thauba 139 b
theaua 40.b
thebais 103.a
thebarum nomus. pagina 103.b
theba ga 143.b
thebeſca 95.a
thebæ 78.b
thebæ 147.a
thebæ Beotiæ. pagina 83.a
thebura 142 a
thelbalane 131.a
thelbencane 140.b
thelbe 141.b
thelchir 163.a
thelme 140.b
thelmeniſſus 134.b
thema 134.a
themma 139.b
thæma 149.a
themeotę 126 b
thęmiſua 95.a
themiſonij 116.a
themiſonium 116.a
themiſcyra 121.a
thermodon fl. 121.a
theæne 93.a
theon ſoterum. pagina 107.b
theodoſia 70.b
theophila 166.b
theophanius fl. pagina 125.a
thera 115.b
thera inſ. 83.b
therma colonia. pagina 118.b
thermæ Himeræ ciu. pag. 66.b
thermeda 39.b
thermidana 56.b
thergubis 138.b
theraſia inſ. 83.b
theſara 141.b
theſſolonica 78.a
theſpiæ 83.a
theſproti 80.b
theſſyris fl. 125.b
theudali 95.a
theuproſopon 132.b
theutdrania 118.a

thiago-

thiagola 73.b
thiauna 128 b
thialemath oppidum. pag. 147.b
thibinis 92 a
thieba 94.b
thige 106.b
thiganusa inf. 86 a
thilbis 128.b
thimisa 95 b
thiniæ prom. 75.b
thinemetropol. pagina 173.b
thinites nomus. pagina 103.a
thintis 97.b
thiponobasti emdor. pag. 170.a
thisbe 83.a
thisica 95.a
thisizima 91 b
thizaibi mons. pagina 94.a
thmissa 92.a
thmuis 101.b
thoana 137.a
thoantium prom. pagina 116 b
thocar 153.b
thogara 158.a
tholobana 167.b
thospia 130.b
thospites 130.b
throana 158.a
throana 170.a
throani 158.a
throasca 152.a
thracia 75.a
thrisitides 110.a
throni ciuitas. pagina 131.b
thronium 82 b
thubuna 92.a
thuburnica 64.b
thubutis 95 a
thubutbo 05 b
thudaca 92.a
thutlath 106.b
thumna 150.a
thumna 149 b
thumata 149.b
thamusda 95.a
thunuba 95.a
thunudronum 94.b
thupæ 106.b
thuspa 107.a
thuris 150.a
thurium 58.b
thurium 86 a
thyamis promont. pagina 80.b
thyatira 115.a
thyamis fl. 81.a
thycimath 107.a
thyle inf. 32.b
thynias 113.a
thyrsus fl. 65.b
thysdrus 95 b
tiasum 72. b
tiatura 167.a
tiagar 149. b
tiariulia 40. b
tiausa 166.b
tiberit fl. 58.a
tiberij forum. pagina 46.b
tibula ciu. 65.b
tibisca 74. b
tibulatij 65. b
tibiscum 72.b
tibiscus fl. 71 a
tibur 62.b
ticarus fl. 64.b
ticclia 95, b
tichasa 95.b
ticinum 60.a
tigranocerta 131.a
tigranoma 131.a
tigis 92.a
tigris fl. 140.b
tigris fl. 119 a
tigris amnis 144.b
tigullia 57.b
tigrana 143 a
tilauemptus flu. pagina 59.b
tilædæ 171.a
tilium ciu. 65.a
tilogrammum ciu. pag. 168.b
tilox promont. pagina 64.a
timacum 73.a
timagenis 150. b
timæa 112.b
timica 95.a
timici 91. b
timnus mons 114. b
tina fl. 30.b
tingitana 88.a
tigitana mauritania. pag. 88.a
tinissa 130.a
tinodes mons. pagina 99.b
tion 112.a
tipasa 90. b
tiralis 123.b
tingis Cæsarea. pagina 88. a
tirista ciu. 74.b
tiriscum 72. b
tiristus promontoria. pag. 74.a
tiritha 138.b
tissa 67. a
tisa ciu. 151 b
tisara fl. 47.a
tisarchi 100.b
tisapatinga 167. a
tisobis fl. 30.a
tisurus 95.b
titanissus 123 a
titanis portus. pagina 64.b
titiani 95.a
titus fl. 55. b
titus fl. 43.
titua 118 b
tituacia 39 b
tittua 169 a
tiua 40.a
tlo 117.b
tmolus mons. pagina 114 b
toana 168.a
toæce 145 b
tobata 118.b
tobius fl. 30.a
tobros 95.a
tocosanna fl. 170 a
tocolosida 89.b
toducę 91.a
toducæ 91.a
toga 130.a
toi 103.b
toletum 39 b
toliapis insula. pagina 32 b
tolibosti 118.b
tolmidessa 134.a
tolosa 48.b
tolotæ 91.a
tolosthaohota. pagina 118.a
tolotæ 91.a
tomi 74 a
tomara 172.a
tonice emporium. pagina 108.a
tongri 45.a
tonzarma 143.a
tonzi 75.b
touzos 76.a
toornæ populi. pagina 155.b
topiris 76.a
toretice extrema. pagina 125.b
torreccadæ 70.a
toronæ 78.a
torona 81.a
torocca 70.a
toronaicus sinus. pagina 78.a
tosarene 129.b
tpsale metropoli. pagina 172.a
torene 119.b
tospites palus. pagina 129.b
trachonitæ 135.a
tracana 70.a
tragurium 56.b
tragonice 145 b
traiana 61 b
traiana legio. pagina 46. a
traianus portus. pagina 57.a
traianus amnis. pagina 102.a
traianopolis 76.a
traianopolis 114.b
trallis 115.a
trallitæ 110.a
tranomontani, pagina 69.b
transducta 33.a
trapezusę 122.a
trapezopolis 115.a
trapezus 121.a
trauaxa 243.b
treua 50.b
treba 62.b
trebenda 117.b

trebula 63.a
tremithus 132.a
tretos portus 147 b
tretum prom. pa. 91.b
tribactra 155.a
tribasina 159.a
tribanta 115.b
triboci 46.a
tricca 80.a
triccasij 44.b
tricadiba 169.b
tricasteni 47.b
tricomia 15.b
tricornesij 72.b
tricornium 73.a
tridentum 60.a
trierorum prom. 93.b
triglyphon regia. pagina 172.a
trimanium 74.b
trimontium 31.a
trimontium 76.a
trimenothuritæ. pagina 115.a
trinassus nauale.da.85.a
trinesia ins. 169.b
trinobantes 32.a
triocla 67.b
tripangalida 168.b
tripolis 115.a
tripolis 132.b
triphulum 72.a
trisidis 79.b
trismis 84.b
trissum 81.b
tristolus 179.a
trisarchi villa 98.a
trisanton fl. 30.b
tritium metallum. pagina 39.a
triton fl. 93.a
triton amnis 64 a
tritium tuboricum. 41 a
trite 150.b
triueri 45.b
troicena 85 b
tromarisca 74 b
trophæa Augusti. 58.b
trophæa Drusi 51.a
troigi lapidis mons. pag. 100.a
trogilium 114 a
troglodytæ 74.b
troglodytica regio. pagina 108.a
tropatene 143.a
troezen 86.a
trulla portus 147 b
truentus fl. 59.a
tubanti 50 b
triballi 74.a
tuburfica 95.a
tubusuptus 92.a
tucca 94.b
tucca 95.a
tucca 91.b
tucaba 106.b
tucci 33 b
tuccitora 100.b
tucma 95.b
tucris 39 b
tucla fl. 64.b
tucrumuda 107 a
tudæ 38.b
tuesis 31.b
tuesis æstuarium. 30.b
tuerobis fl. 30 a
tugma metrop. pagina 172.a
tulensij 91.a
tulensij 91.a
tullica 41.a
tullonium 41.a
tulantij 77 b
tuliphurdum 51.a
tullum 46.a
tullum 46.a
tumarra 92.a
tumelita 107 a
tuniobriga 58.a
tuphum 103 b
turaphilum 92.a
turbula 40.a
turde 62.a
turditani 35.a
turditani 33 a
turduli 33 a
turiasso 39.b
turres albæ 35.b
turris lapidea 155.b
turris bissonis 65.b
turmogum 35.b
turodi 38 b
turoni 50.b
turuptiana 37 b
turulus fl. 37.a
turuntus fl. 68.a
turza 95.b
tusci 57.b
tusci 61.a
tusci vel Turci. pagina 126.b
tuscubis 95.a
tusculum 62 b
tutela ara 64.b
tusiarath 92.a
tuticum 63.a
tyana 123.b
tyana 122.b
tyanidis præfecturæ. pag. 122 b
tybiacę 156.b
tylus 150.b
tymethus fl. 66.b
tympania 86.a
tyndarij scopuli. pagina 104.a
tyna 165.a
tyndis fl. 165 a
tyndis fl. 163.b
tyndis ciu. 162.b
tyndarium 66.b
tyne fl. 163.a
tyras fl. 69.a
tyrambe 125.a
tyra fl. 74 b
tyra fl. 71.b
tyras ciu. 75 a
tyrambæ 126.b
tyrangitæ 70.a
tyrissa 79 b
tyrictata 70.b
tyrrhenum pelagus. pag. 65 a
tyrus 132.b
tyrus 135 b

V.

Vabar 90 b
vacorium 53.b
vacomagi 31 b
vacuatæ 89.b
vacus fl. 35 a
vacontium 55.a
vadate 112.b
vadicassij 44.a
vadinia 39.b
vaga 94 b
vagæ 91.a
vagoritum 44.b
vagum prom. 64.b
vala 89 a
vallæ 76.
vallæ 79.b
vali 106.b
valeria 64.b
valeria ciu. 66.a
valeria 40 a
valentia 40.b
valentia colonia. pagina 47.b
valentini 66.a
valina 54.a
valea mons 91.a
vallum Pasini. 144.b
vama 34 b
vamiceda 92 a
vandabanda 154.b
vanacini 65.a
vanduara 31.a
vangiones 46 a
vanopolis 120.a
vanuis 106.a
varia 39.a
varica 127 b
varada 39.a
varar æstuarium. 30.b
vardanus fl. 125 a
vardei 56.a
varduli 36.b
varpna 159 a
varni 153 b
varsapa 123.a
varus fl. 57 b
varuaria 56.a
varutha 130.a
vasada 119.a
vasana 91.b
vasbaria 91 b
vascones 36.b
vaseda 127.b
vasiorum ciu. 48.a
vaticinium Dianę 148 a
vaunia 60.a
vazagada 92.a
vazua 95.a
vbata 95.b
vbrix 106.b
vcia 34.a
vcibi 95.a
vea 143.a
vdacespes mons. pagina 129.a
vdeni 148.b
vddita 96.a
vdon fl. 126.a
vdura 41.a

vacca 37.b
vedra fl. 30.b
vgia 34.b
velanis 73.a
vellabori 29.a
velladis 39.q
velauni 43.a
velcera 55.b
velleia 106.b
velia 58.b
velia 41.a
vellica 39.a
velitræ 62.b
velpi motnés 97.a
veluca 39.a
vempsum 62.b
vennonij pop. 29.a
venafrum 63 a
venedi 69.b
veneli 44.a
venta 32.a
venta 32.a
veneta 143.b
veneti 44.a
venetiæ 59.a
veneris portus. 57.b
veneris templum. pagina 46.b
vennes 52.b
vendelia 39.a
vendenis 73.a
venedici montes. pagina 69.b
vennicones 31.b
venicium 65.a
vennicnium prom. pagina 29.a
venusia 63.b
vestis inf. 32.b
vepsa 55.b
vepillium 95 b
vercellæ 60.a
verbicæ 89.a
verecum 63.b
vergilia 40.b
vergiuius oceanus. pagina 29.a
verona 59.b
verues 89.a
verurium 35.b
veruuium prom. 30.b
vesaspe 143.b
vesceethra 92.a
vescis 33.b
vessones 45.b
vessuna 43 a
vestini 62.b
vetera ciu. 46.a
veteftum 118.b
vetus scepsis 113.b
vetulinum 61 a
via 90.b
via fl. 36. a
viana 52.b
viadus fl. 48.a
vicus elbij 61.b
vidiana portus 43 b
vidogara sinus 30 a
vidra fl. 29.a
vidrus fl. 48. b
viæna 119.a
vienna 47.b
vicentia 59.b
vibannum 63.b
vibisci 42 b
vibiones 69.b
vibantauarium 70.a
villa vicus 91. b
vilumbri 62.a
viminacium 37.b
viminatium legio. pagina 73 a
vindia 118.b
vindelicia 58 b
vinderius fl. 29 b
vindinum 44.a
vindius mons 163 b
vindius mons 37.b
vindomagus 47.b
vinnouium 31. b
vinundria 54 a
vintium 60.b
vinzela 119. a
victoria 31.a
victoria 91 b
vion valentia 63.b
vir fl. 36.a
viri pyratæ 162.b
viriballum prom. 64.b
viritium 50.b
viroconium 31.b
viruesca 39 a
viruedrum prom. pagina 30 b
viruni 50.a
virunum 53. b
virunum 50 b
visburgi 50.b
visontium 54.a
visontium 46 b
visontium 30.a
vispi 49.b
vistula fl. 68.a
vistula fl. 48.b
visurgis fl. 48.b
viraca 92.a
vixalla æstuarium. 30.b
vlci 63.a
vlcinium 55 b
vlæ 116.b
vlispada 174.b
vlizibira 95 b
vlpianum 72.a
vlpianum 73.a
vmbri 61 b
vna fl. 88.b
vnzela 120 a
vobrix 89.b
vocontij 48.a
vodona 150.a
vogia 32.b
volci 61 b
volcæ 47.b
vol 95 b
voli 89.a
voliba 32.b
volgesia 140 b
volobriga 37 b
vorganium 44.a
vorochtha 152.a
volsas sinus 30.a
volsinium 61.b
volubilis 89.b
vrbs Roma 62.b
vrbara 91.b
vrbona 34.b
vrce 37.a
vrcesa 40.a
vrcinium ciu. 64 q
vretum 63.b
vrima 133.b
vrolanium 32 a
vratheng 171.b
vrium 34.a
vrzan 145.a
vrsa Baluia 61. b
vssara 92.a
vsadium prom. 88 b
vsaletus mons 94.a
vsargala montes. pagina 105.b
vsbium 50.b
vscenum 71.a
vsellis ciu. 65.b
vsilla 93.a
vstica inf. 68.a
vterni 29.a
vrica 95.b
vridana 72.a
vthina 95.b
vuiza col. 90 a
vulcani inf. 68.a
vulturnum 58.a
verriga 37.b
vxama 39.a
vxamabarca 39.a
vxella 32.b
vxentum 63.b
vxentus mons 164.a
vzan 95.a
vzecia 95 b
vzia 145.b
vzicath 92.b
vzita 95.b

X.

XAntus fl. pag. 117.a
xatxiare 160 a
xantus 117.b
xaxiana 147.a
xerogere 167.a
xiline 121.a
xoana 118.b. 167.a
xois 101.b
xoites nomus. pa. 101.b
xodrace 166.b
xylini Æthiopes. pagina 106.a
xyline 121.a
xylopolis 79.b

Z.

ZAba inf. 174.b
Zabæ ciu. 170. a
Zabran regia 147 a
Zabram reg. 147 a
Zacatę pop. 126.a
Zachabarus mons pagina 94 a
Zacynthus inf. 83.b
Zadris 127 b
Zagira 118.b
Zagri portæ 143.a
Zagmais 139 b
Zagros mons 142.b

Zagylis villa 98.a
Zalapa 95.b
Zalace 143.a
Zalacus mons 91.a
Zalæ pop. 127.a
Zalissa 127.a
zaliscus fl. 118.a
zama 122.a.138.b
zamamizon 95.a
zamazij pop. 106.a
zames mons 149.b
zamuchana 169.a
zania 144.a
zanaatha 137.a
zaiace 143.b
zaratæ pop. 156.b
zaranis 143 b
zarama 144.a
zaradrus fl. 164.a
zaratha 92.a
zatex 85.a
zariaspæ pop. 153.b
zariaspis fl. 153.b
zarispa 154.a
zarex mons 85.b
zargdana 74.b
zarmisegetusa 72.a
zaruana 130.b
zephyrium prom. pagina 87.a.97.a 124.b. 131.b
zephyrium prom. 58.b
zephyrium 118.a.122.a
zela 121.b
zegira 141.b
zigrensi pop. 89.a
zemythus 97.b
zenonis chersonesus. pag. 70.b
zermizirga 72.a
zetha extrema. pagina 93 b
zeugma 72.b. 133.b
zibala ins. 174.b
zigira 95.a. 141.b
zipha mons 111.a
zilia 89.b
zilia fl. 88.b
zimijra 159.a
zinchi pop. 126.b
zingis extrema. pagina 108.a
ziridana 72.a
zitha 139.a
ziza 137.a
zoara 137.a
zogocara 130.b
zoyaristus 125.a
zoriga 130.b
zoromba fl. 151.b
zoropassus 123.a
zuchabari 91.b
zugar 96.a
zuribare 72.a
zurmentum 95 b
zurzura 130.b
zusidana 72.a
zutæ pop. 94.b
zuti pop. 94.b
zyges pop. 99 b
zygiani pop. 112.b
zygis portus 98.b
zygæna ins. 150 b
zigris villa 98.a
zigritæ pop. 99.a

FINIS.

4

Dn Manuel Gomez aquino yn [illegible]
sor del Nuevo

GEOGRAPHIAE CL. PTOLEMÆI PARS SECVNDA,

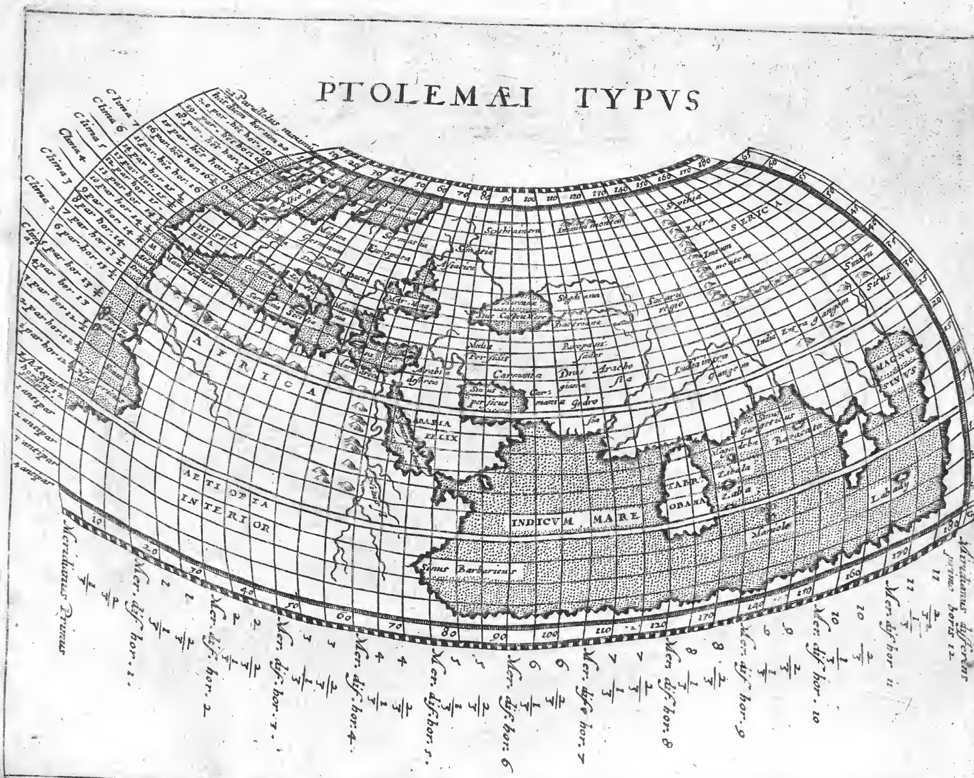
CONTINENS PRÆTER ANTIQVAS IPsius Ptol. recentiores etiam Tabulas, quæ Vniversæ terræ faciem nostro ævo cognitam exhibent.

A HIERONYMO PORRO PAT. INCISAS.

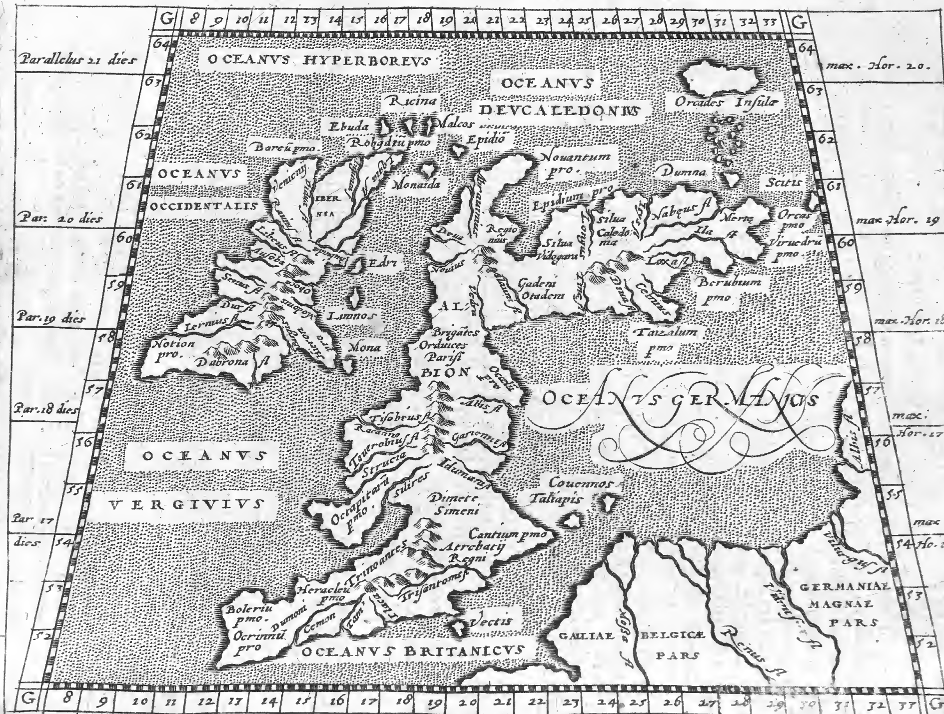
Vnà cum ipsarum Tabularum uberrimis expositionibus, quibus singulæ Orbis Provinciæ, Regiones, Imperia, Regna, Ducatus, & alia Dominia describunter.

AVTHORAE.
IO. ANTONIO MAGINO Patavino, Almi Bonon. Gymnasij Publico Mathematico.

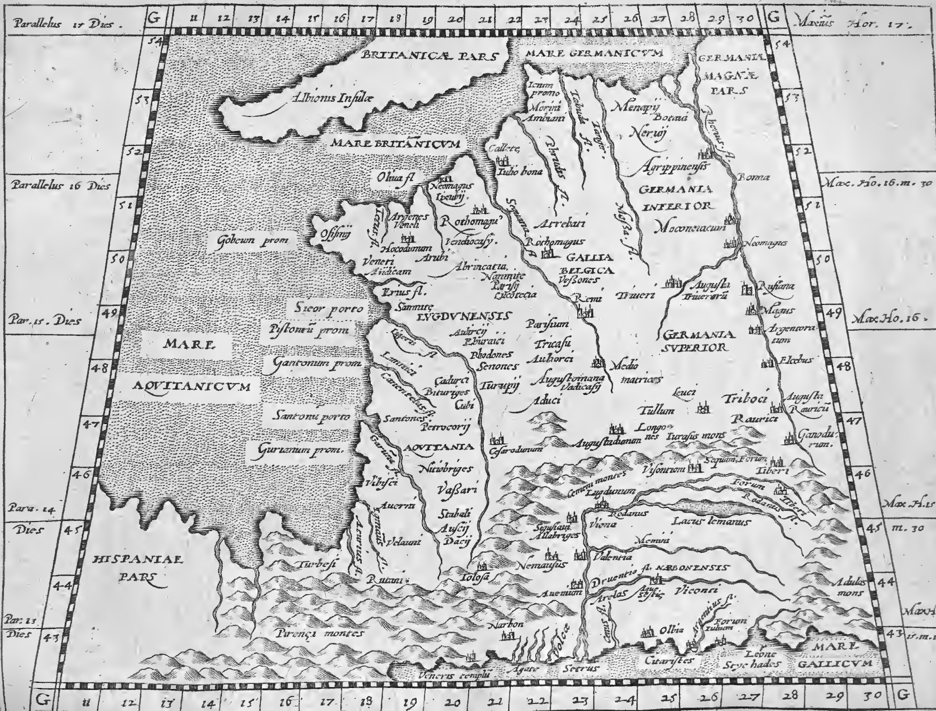
ARNHEMI,
Apud Ioannem Ianszonium,
Anno 1617.

PTOLEMÆI TYPUS
AFRICA
AETIOPIA INTERIOR
INDICUM MARE
TAPROBANA
MAGNUS SINUS
SERICA
Sinus Barbaricus
ARABIA FELIX
Sinus persicus
Carmania
India intra Gangem
India extra Gangem
Meridianus Primus
Meridianus differens primo horis 12

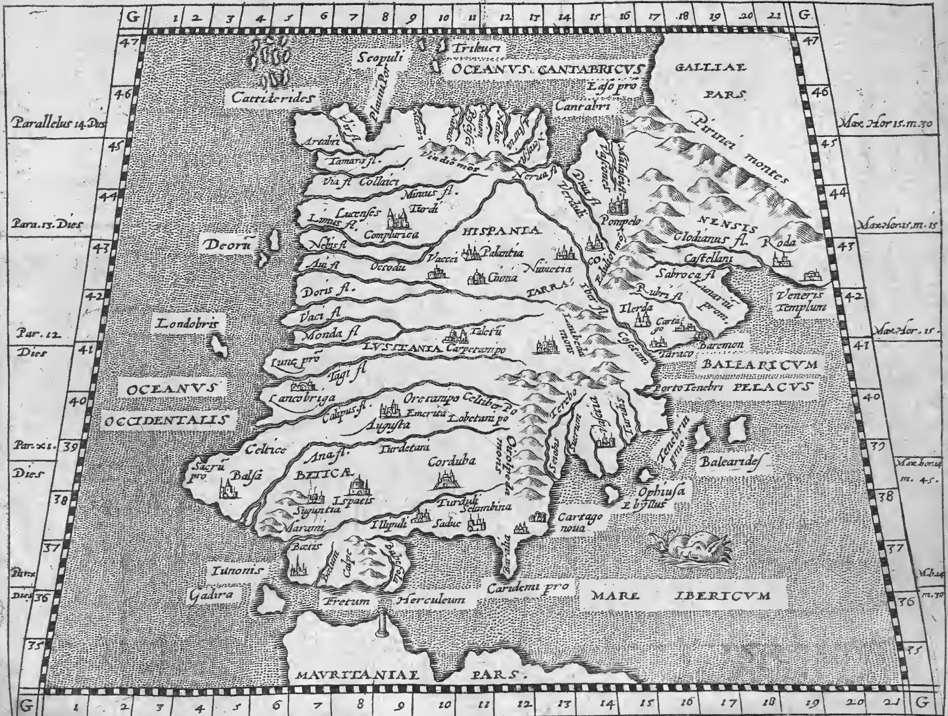
TABVLA EVROPÆ PRIMA

TABVLA EVROPAE III.

TABVLA EVROPAE .II.

TABVLA EVROPAE IIII.

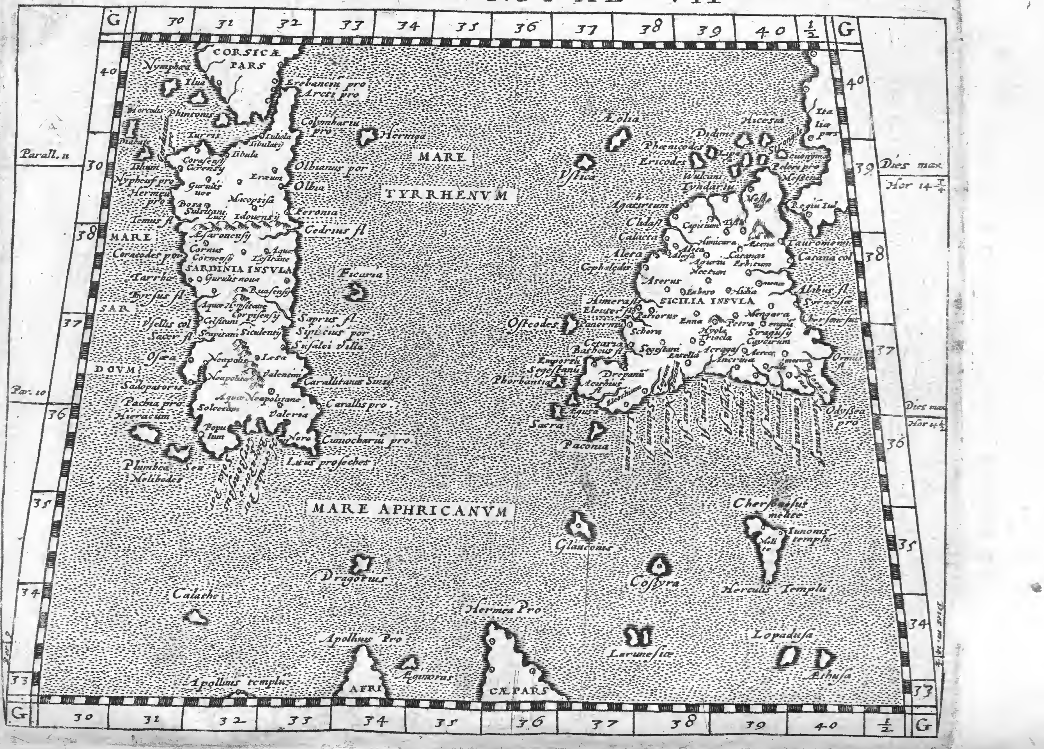
TABVLA EVROPAE QVINTA

TABVLA EVROPAE VI.

TABVLA EVROPAE VII

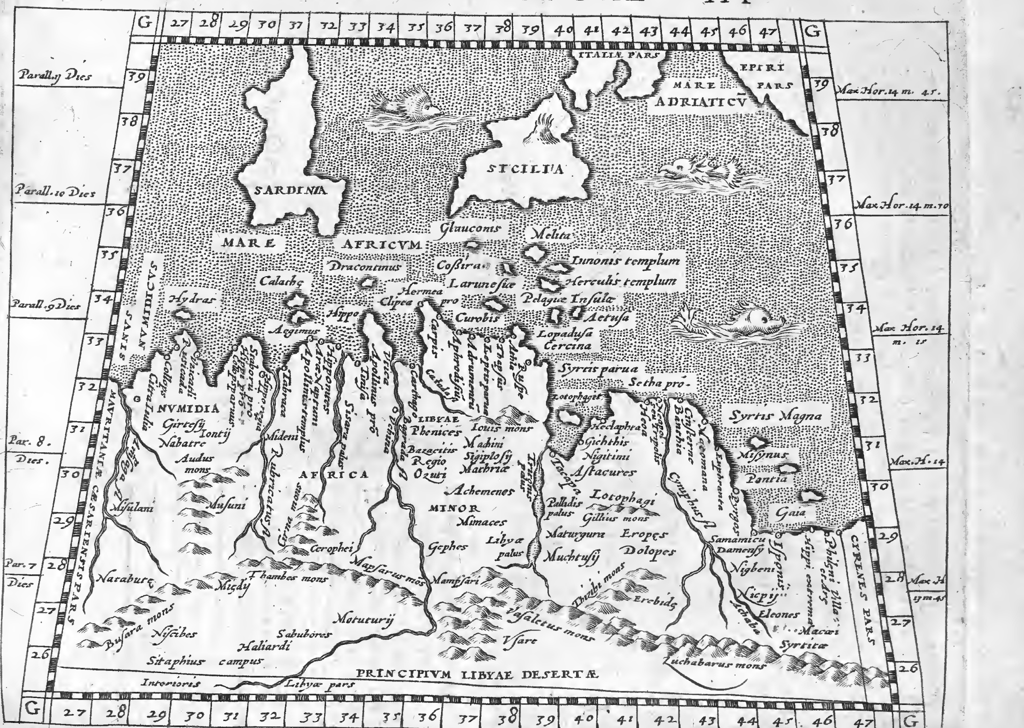
TABVLA EVROPAE VIII

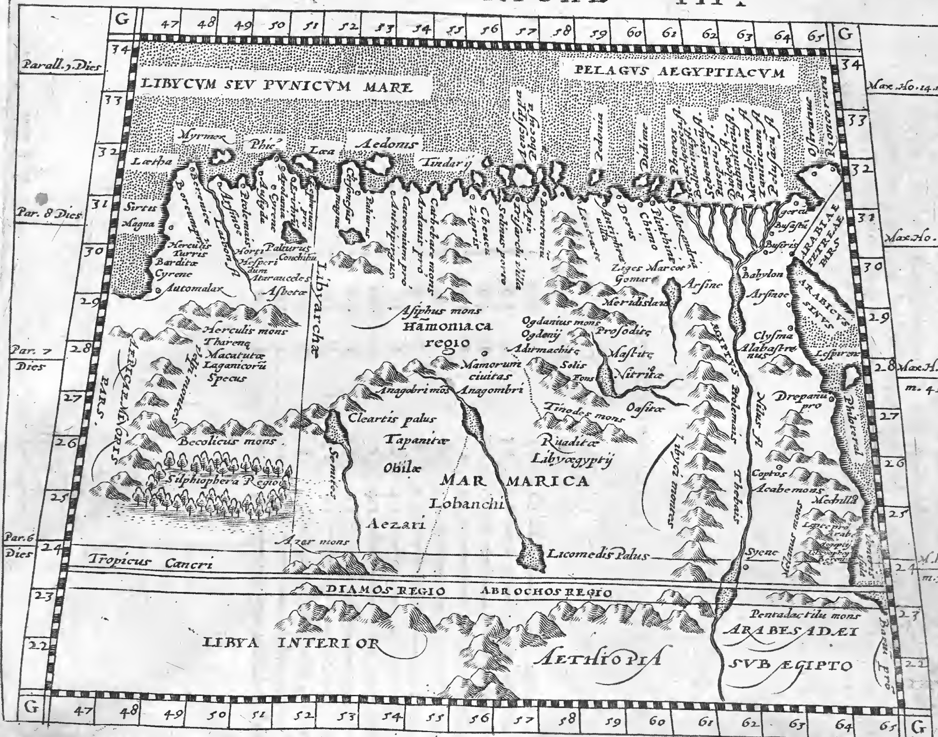
TABVLA EVROPAE IX.

TABVLA APHRICAE II.

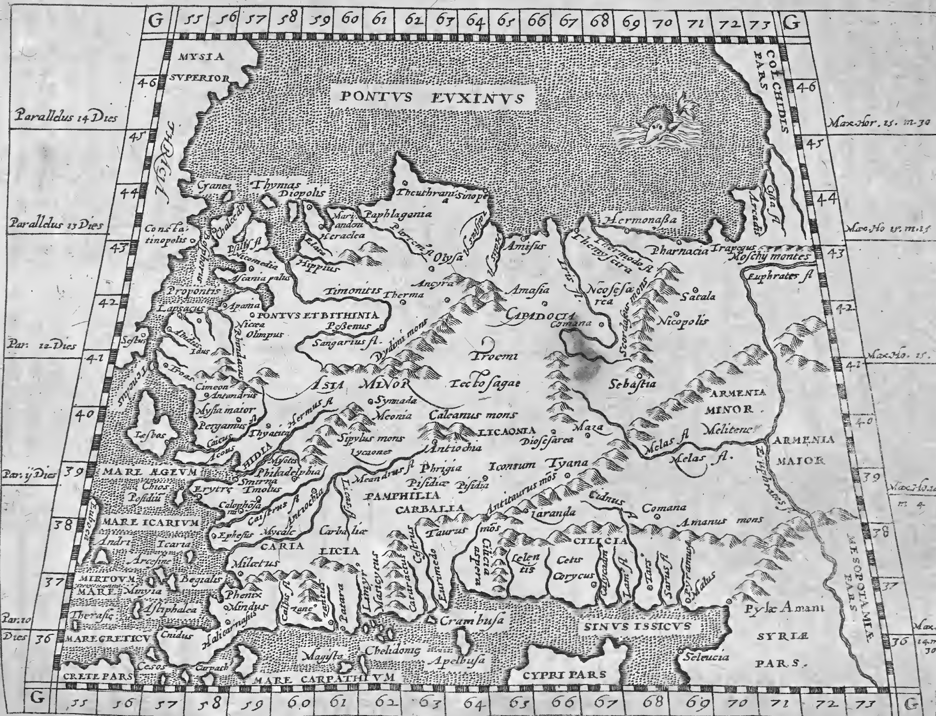
TABVLA AFRICAE III.

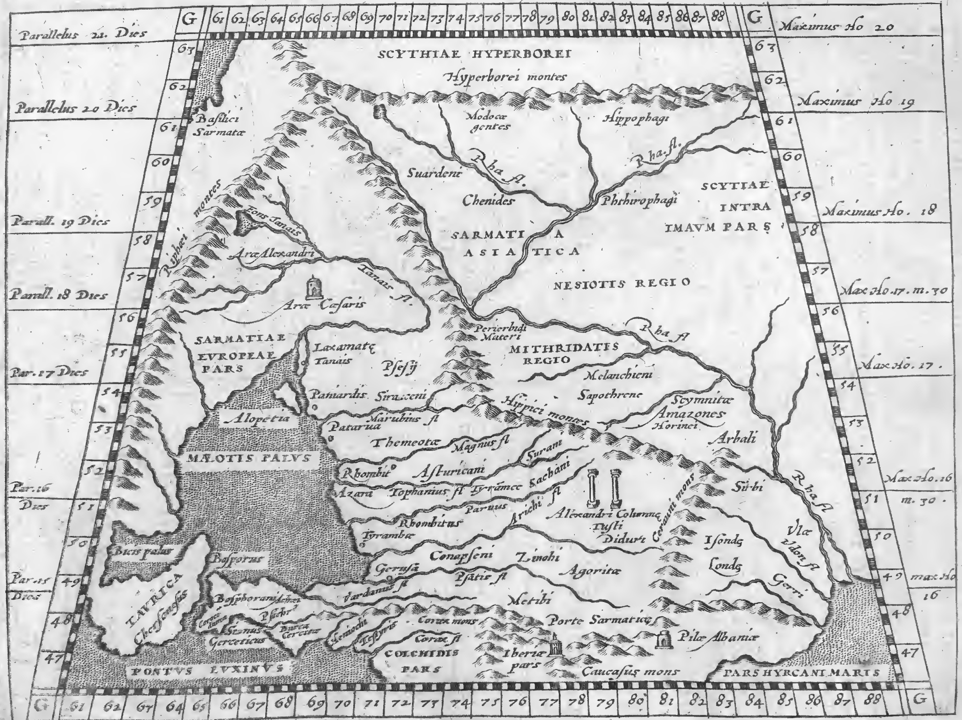
TABVLA AFRICAE. IIII.

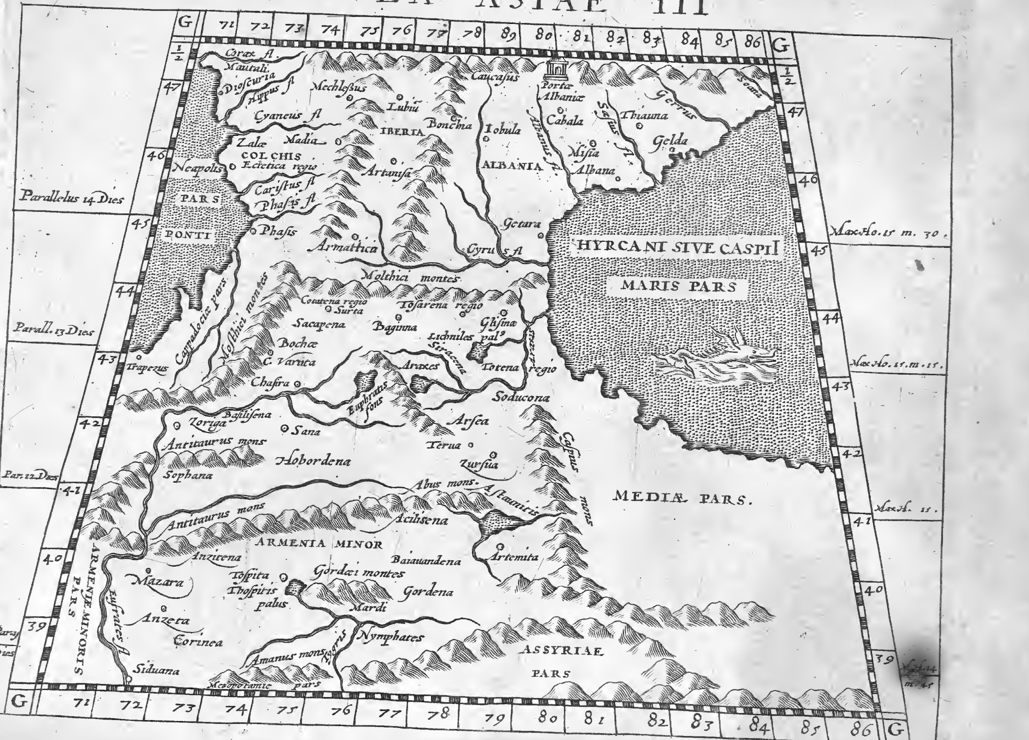
TABVLA ASIAE I.

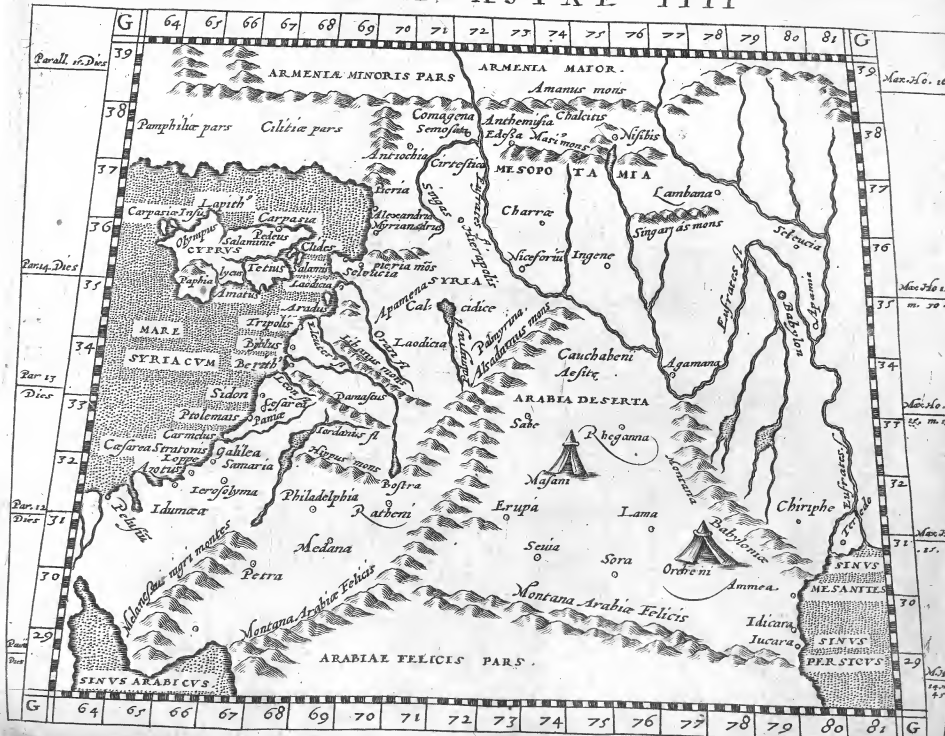
TABVLA ASIAE II.

TABVLA ASIAE III

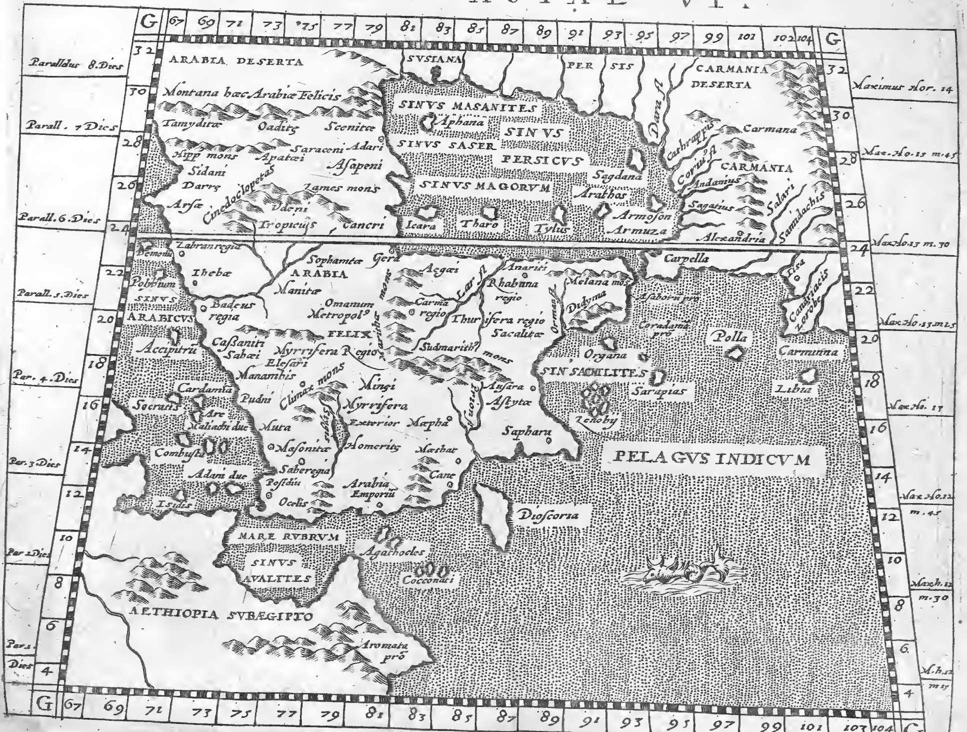
TABVLA ASIAE IIII

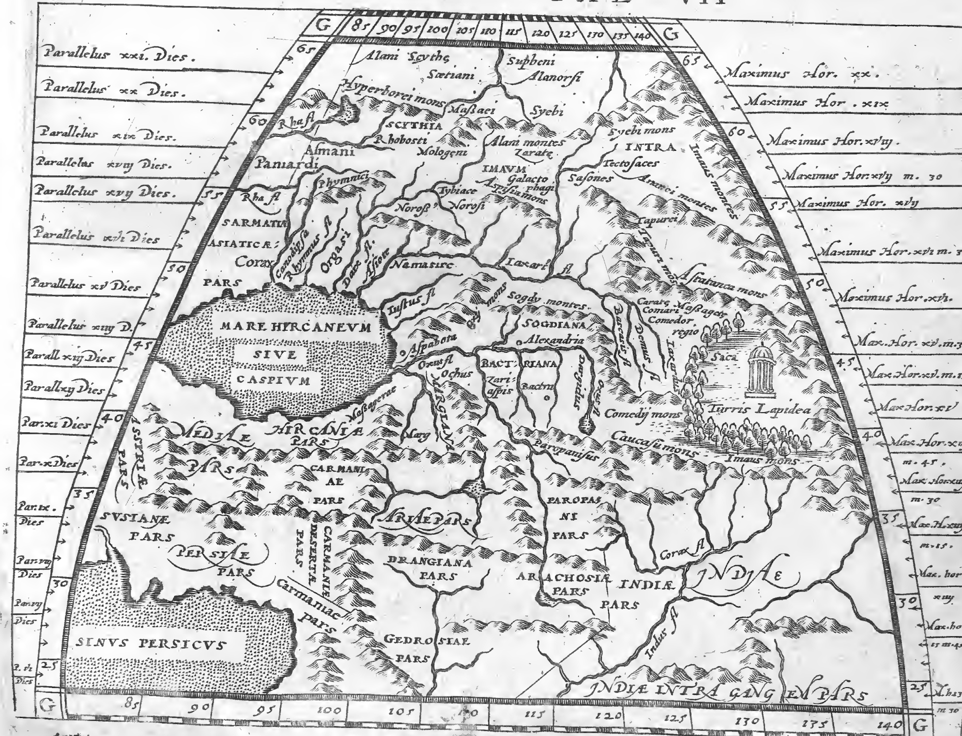
TABVLA ASIAE V.

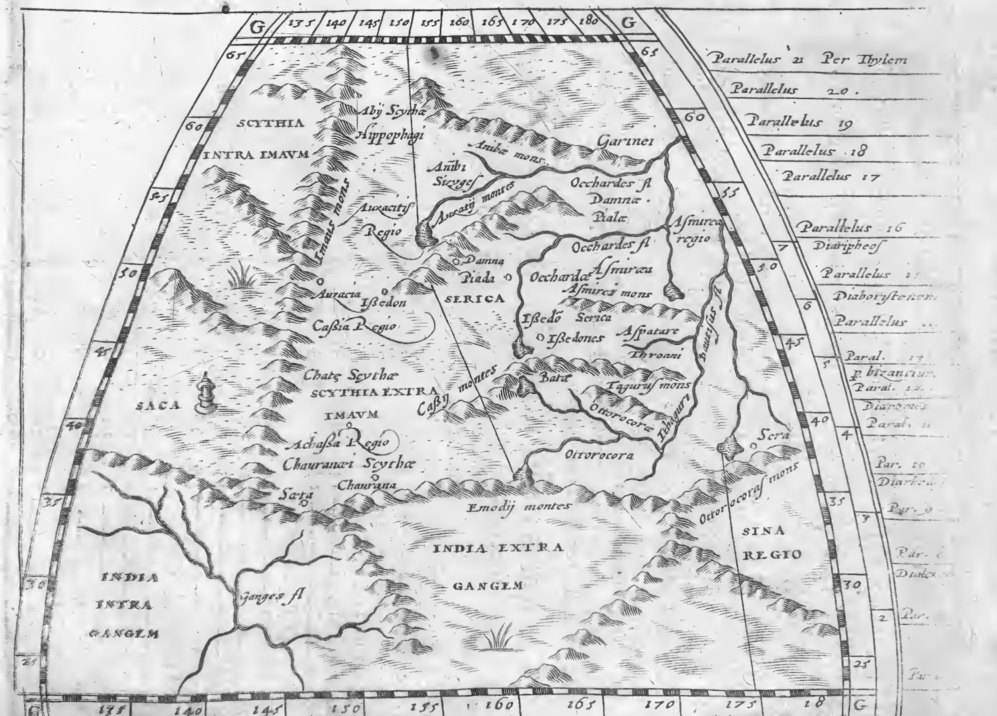
TABVLA ASIAE VI.

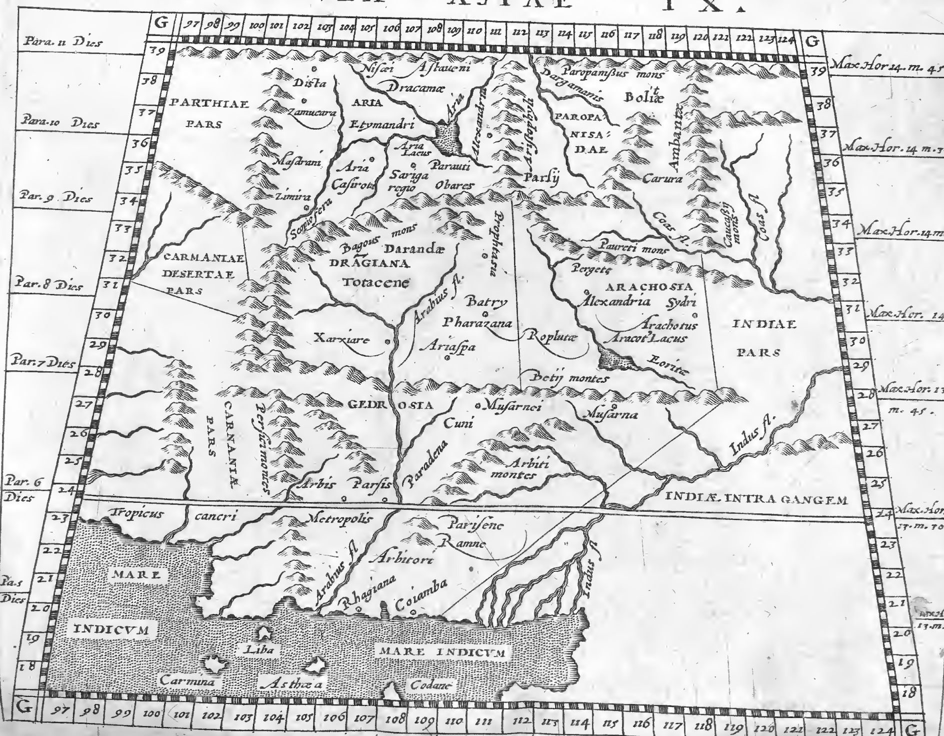
TABVLA ASIAE VII

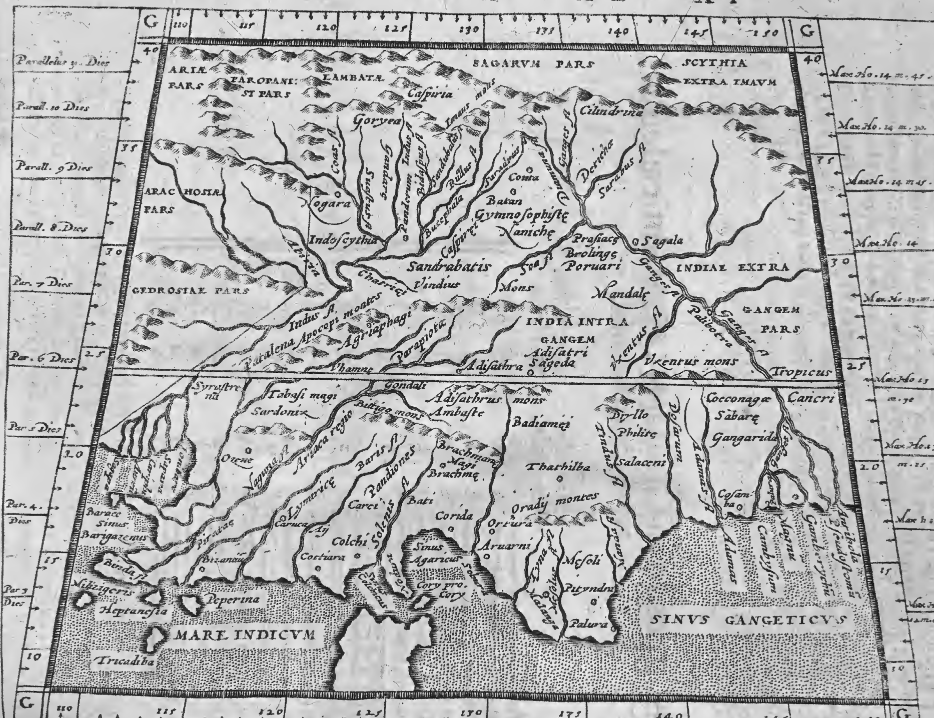
TABVLA ASIAE VIII

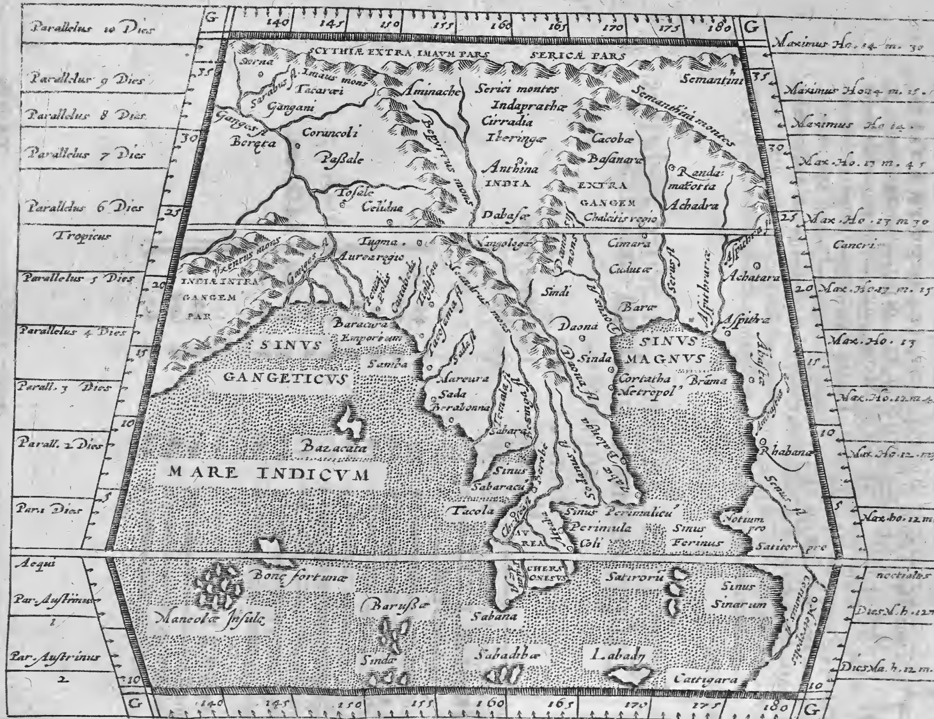
TABVLA ASIAE IX.

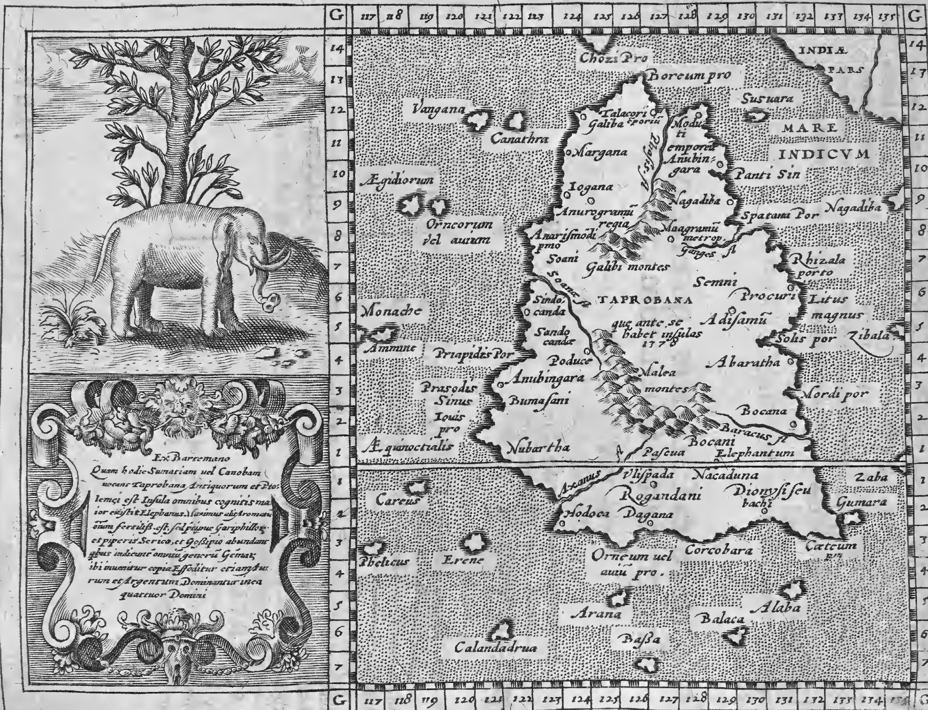
TABVLA ASIAE X.

TABVLA ASIAE XI.

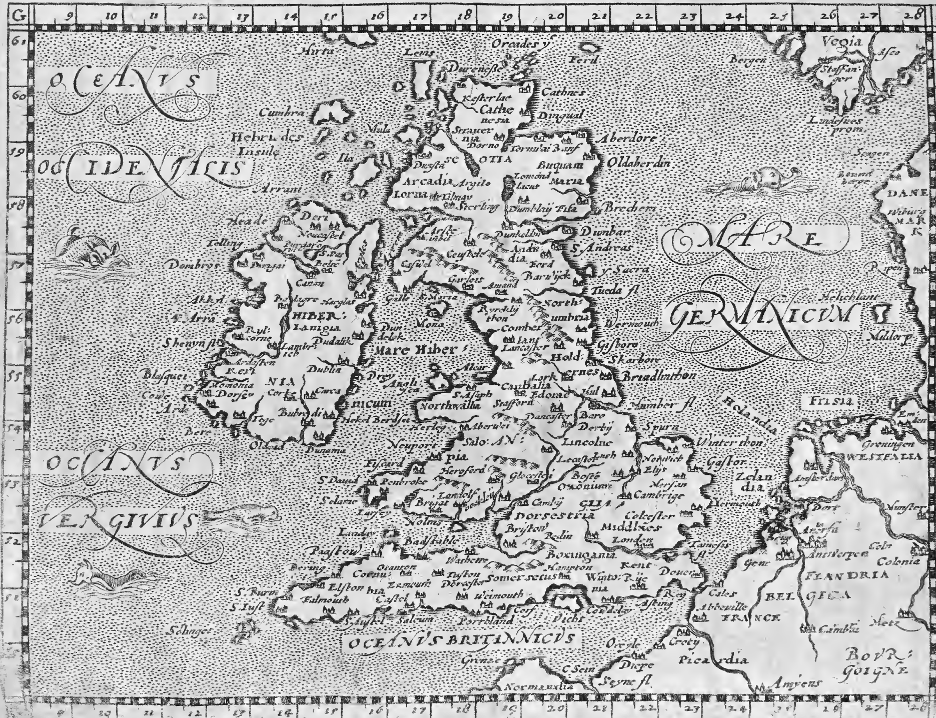
TABVLA ASIAE XII

EVROPA

Gronlandiæ Pars
MARE SEPTENTRIONALE
Oceanus Schitycus
ISLANDIA
Deucalidonius
Oceanus
OCCIDENTALIS
OCEANVS
Scotlant
Orcades
Hebrides insl
SCOTIA
IRLANDA
Oceanus Germanicus
Lappia
Boddia
Finlandia
Biarmia
Corelia
Condora
TARTARIA
Permia
Vologda
Suecia
NORVEGIA
Gotia
Sueuia Mare
Liuonia
Lituania
Prusia
Polonia
Silesia
Russia
Podalia
Moldauia
Valachia
Mare Maggiore
Tumen
Turchestan
Georgiani
Mare de Bachu olim Caspiu
Media
Mesopotamia
Saxonia
Flandria
Normandia
GALLIA
Cantabricus oceanus
HISPANIA
Corsica
Sicilia
Candia
Rhodus
Cyprus
Natolia
Turcomani
MEDITERRANEVM
MARE
Barbaria
AFRICAE
PARS
Alexandria
Aegiptus
Ierusalem
IVDEA
Arabia
Persicus sius
Eufrates fl
Aleppo
Tripoli
Damasco
Smyrne
Malta
Tunes
Africa
Algeri
Persia

BRITANICÆ INSVLAE

HISPANIÆ REGNVM

PORTVGALLIÆ REGNVM

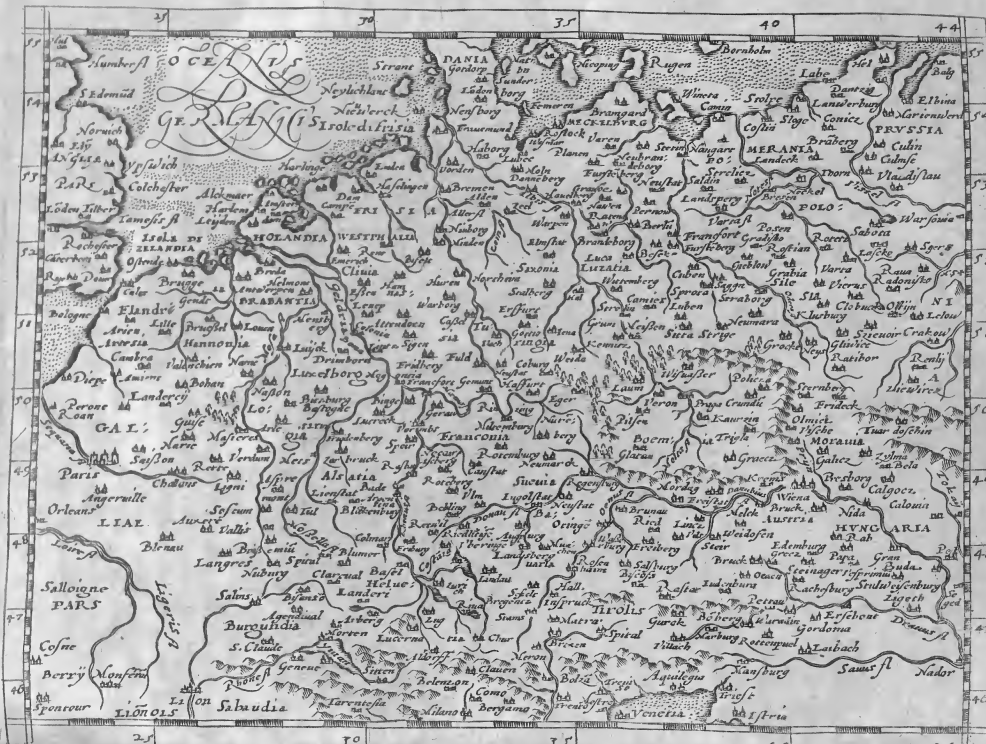
GALLIAE REGNVM

BELGIVM SEV GERMANIA INFERIOR

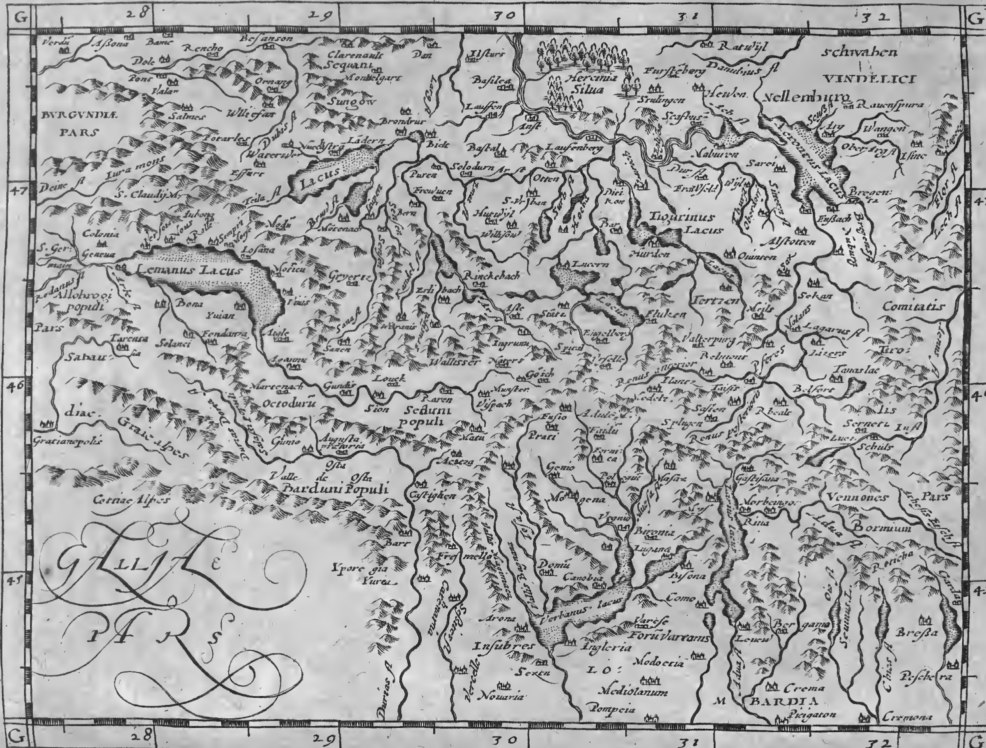

GERMANIA

OCEANUS GERMANICUS
Isole di Frisia
Humber fl
Norwich
Colchester
Tamesis fl
Rochester
Bologne
Flandre
Brugge
Artesia
Cambra
Diepe
Amiens
Landercy
Paris
Orleans
Angerville
Salloigne PARS
Ligeris
Cosne
Berry
Spontour
LIONOIS
Lion
Sabaudia
Holandia
Alckmaer
Harlem
Leyden
Zelandia
Brabantia
Antwerpen
Hannonia
Luxelborg
Westphalia
Frisi
Emerick
Cliuia
Bremen
Alden
Nienburg
Minden
Saxonia
Erffurt
Francfort
Franconia
Nurenberg
Eger
Pilsen
Boemia
Laum
Veron
Alsatia
Basel
Helue
Burgundia
S. Claude
Geneue
Sitten
Lucerna
Altorff
Milano
Bergamo
Como
Tarentesia
Suevia
Vlm
Augsburg
Ingolstat
Regenspurg
Landsberg
Tirolis
Insprueck
Hall
Salsburg
Brixen
Trento
Venetia
Aquilegia
Istria
Triest
Villach
Laibach
Sauus fl
Austria
Wiena
Hungaria
Gran
Buda
Stulweissenburg
Drauus fl
Nador
Moravia
Olmuts
Kremz
Danubius
Silesia
Neiss
Crakow
Ratibor
Polonia
Warsouia
Posen
Luzatia
Wutemberg
Brandeborg
Berlin
Meckelburg
Rostock
Lubec
Stetin
Pomerania
Rugen
Bornholm
Dantzig
Prussia
Culm
Elbina
Marienwerd
Dania
Nicoping
Femeren
Thorn
Vissel fl
Tokay
Seged
Zygeth
Vltzbrug
Trient
Lincz
Rab
Edemburg
Calgoz

HELVETIA

BVRGVNDIÆ PARS
Sequani
Sungow
Iura mons
Lacus
Lemanus Lacus
Allobrogi populi
Sabau
Octoduru
Seduni populi
Grate alpes
Valle de Osta
Barduni Populi
Cottiae Alpes
GALLIAE PARS
Hercinia Silua
Tigurinus Lacus
Lacus
Basilea
Laufenberg
Solodurn
Bern
Lucern
Wallisser
Sion
Vnuani Bodensee
Verbanus lacus
Insubres
Mediolanum
Nouaria
Como
Lugana
Bergamo
Bresa
Crema
Cremona
BARDIA
Vennones
Bormium
Tiro
Comitatis
Schwaben
VINDELICI
Nellenburg
Danubius fl
Besanson
Dole
Losana
Colonia Geneua
Gratianopolis
Augusta pretoria
Yporegia Yurea
Rhenus anterior
Rhenus posterior
Adua fl
Pars

SCANDIA SIVE REGIONES SEPTENTRIONALES

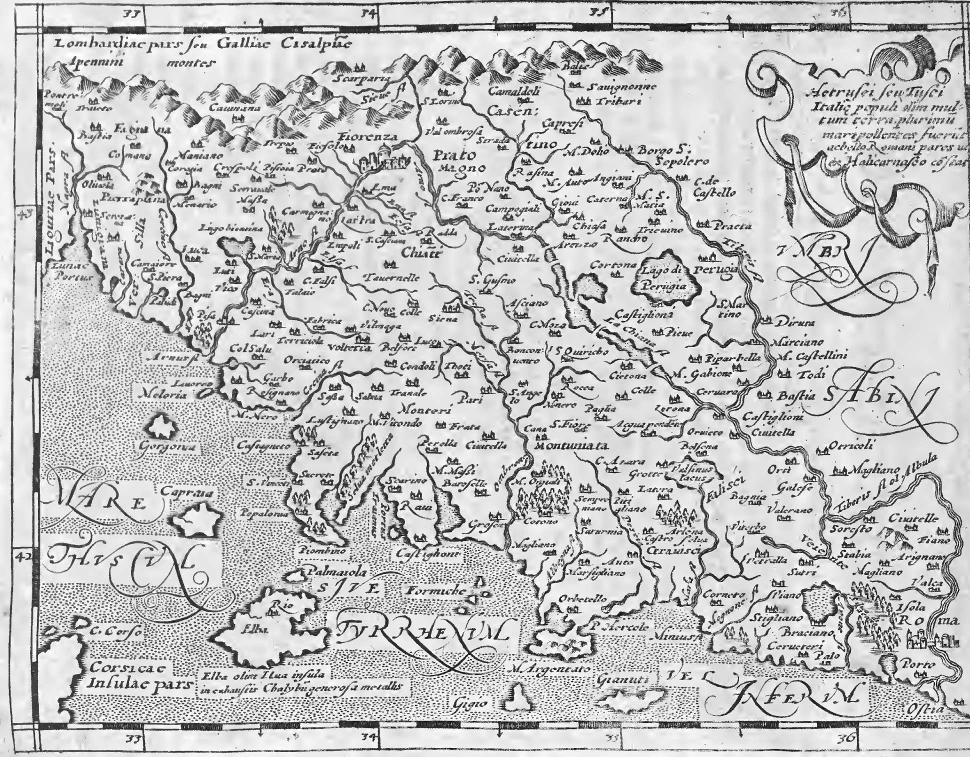

ITALIA

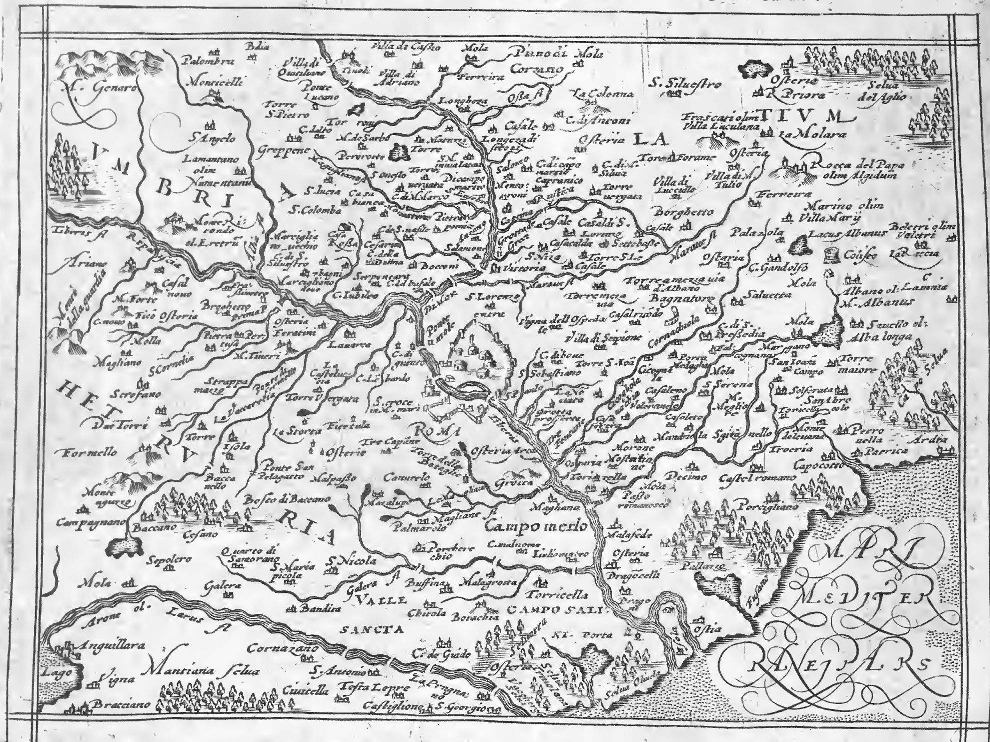
CROVATIA
LICHA
SERVIA
BOSSINA
VENETIA
FRIVL
TIROL
LOBARDIA
PIAMONTE
ROMAGNA
TOSCANA
ABRV
PVGLIA
CORSICA
SARDINIA PARS
MARE LIGVSTICVM
MARE ADRIATICVM
Mare Tyrrhenum
MARIS MEDITERRANEI PARS
SICILIAE PARS
Golfo de Taranto
Corfu
Roma
Milano
Genoua
Ferrara
Rauena
Ancona
Loreto
Triste
Napoli
Salerno
Mesina

TVSCIA

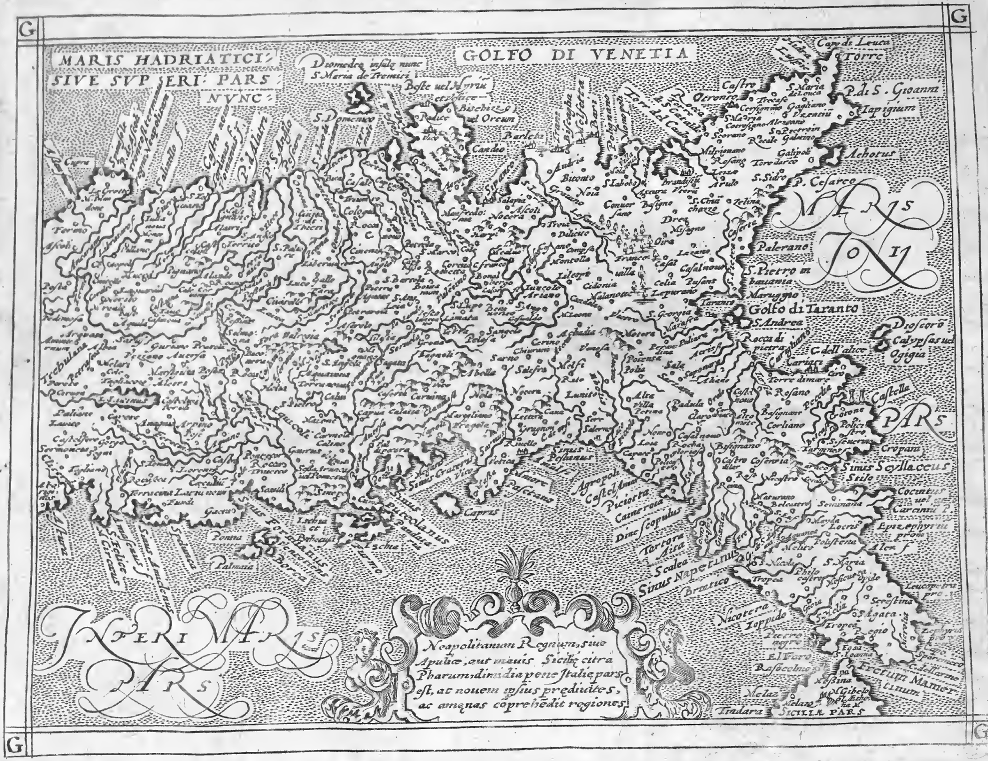

Lombardiae pars seu Galliae Cisalpinae
Apennini montes
Hetrusci seu Tusci Italię populi olim multum terra plurimu mari pollentes fuerut ac bello Romani pares ut ex Halicarnasso cōstat
VMBRI
SABINI
MARE
THVSCVM
SIVE
TYRRHENVM
VEL
INFERVM
Corsicae Insulae pars
Elba olim Ilua insula inexhaustis Chalybū generosa metallis
Liguriae Pars
Fiorenza
Prato Magno
Casen:
tino
Camaldoli
Borgo S. Sepolero
C. de Castello
Chiati
Arezzo
Cortona
Lago di Perugia
Perugia
Siena
Volterra
Pisa
Lucca
Empoli
Montuniata
Orbetello
Roma
Porto
Ostia
Viterbo
Todi
Bolsena
Gorgona
Capraia
Elba
Giglio
Gianuti
Formiche
Palmarola
Piombino
Populonia
Meloria
Castiglione
M. Argentato
C. Corso
Tiberis fl

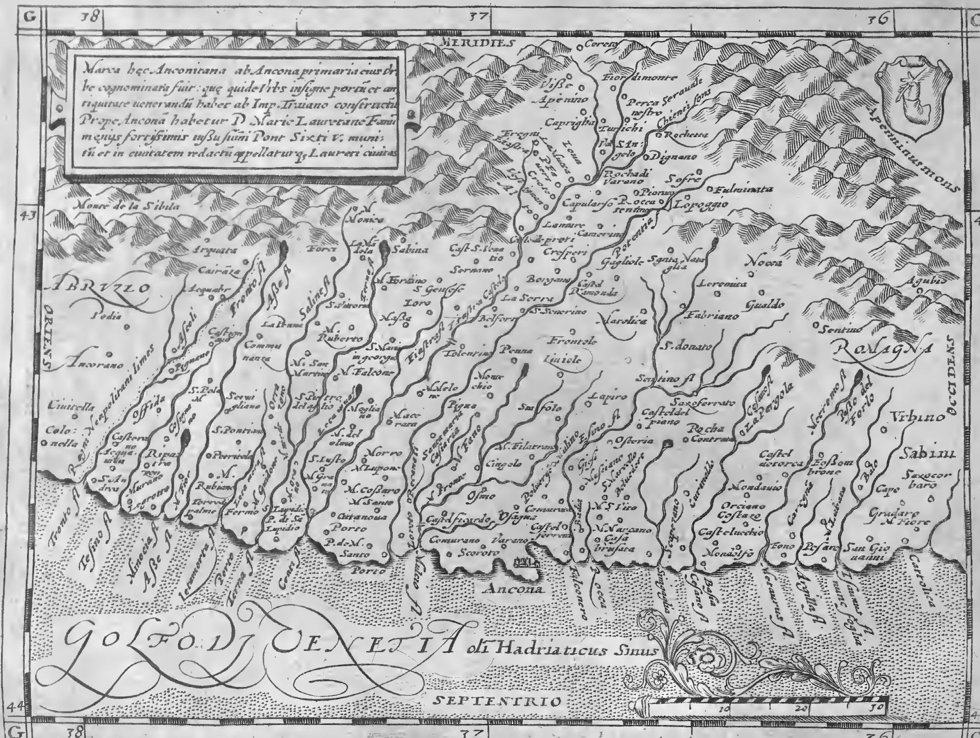
LATIVM, SEV TERRITORIVM ROMAE.

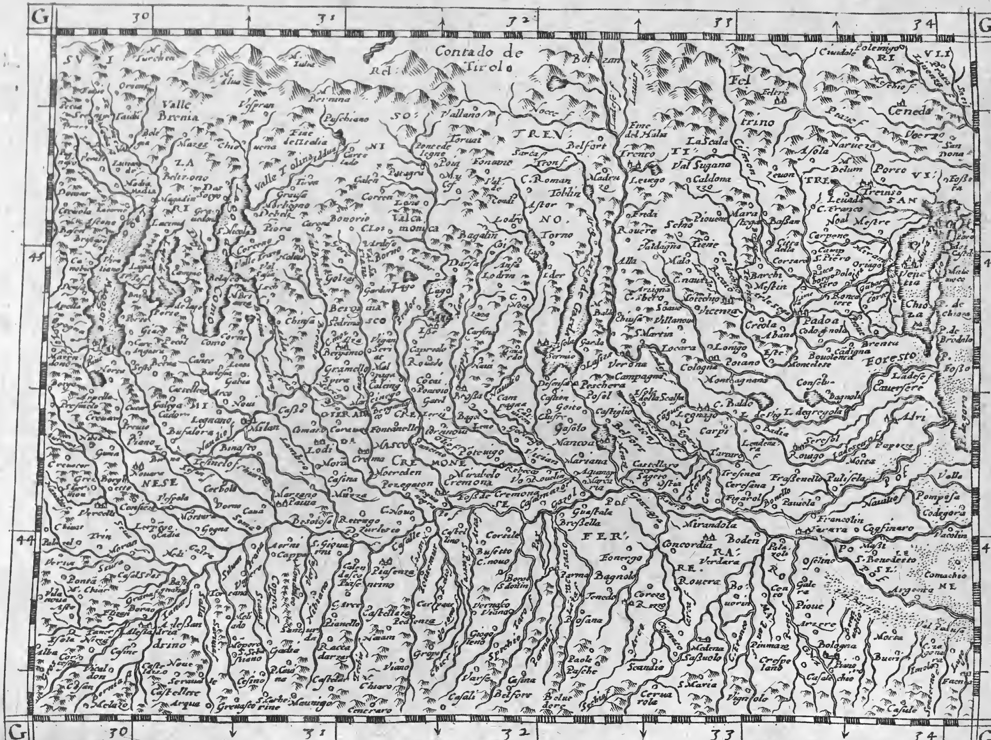
NEAPOLITANVM REGNVM

MARCA ANCONÆ OLIM PICENVM

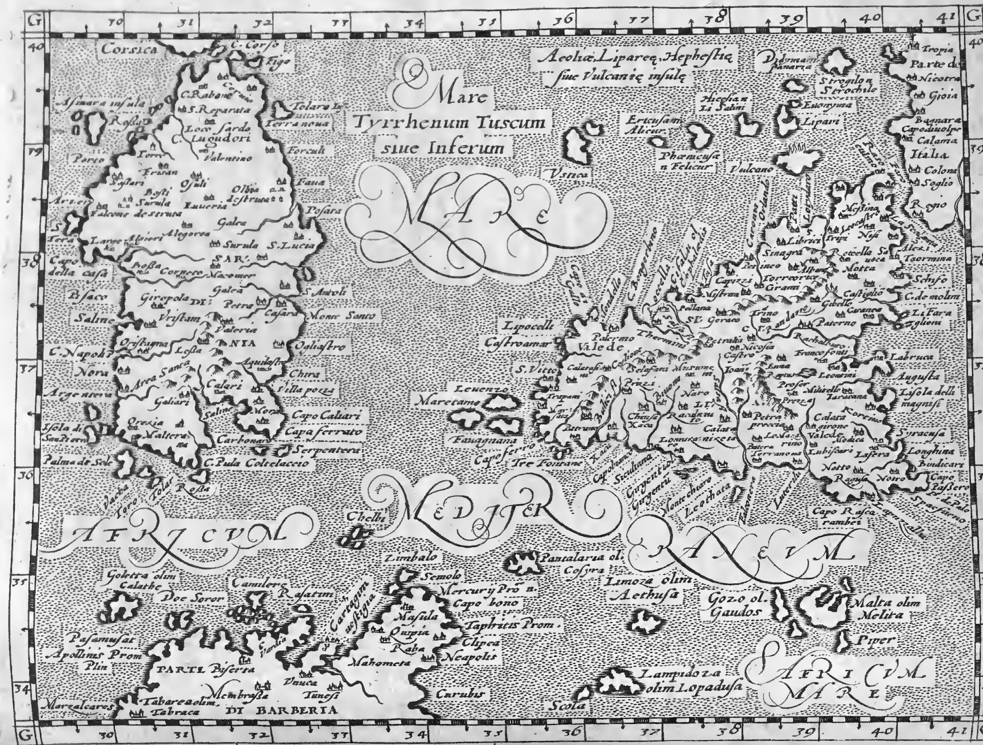
LOMBARDIA ET MARCHIA TARVISINA

FORVM IVLII ET HISTRIA

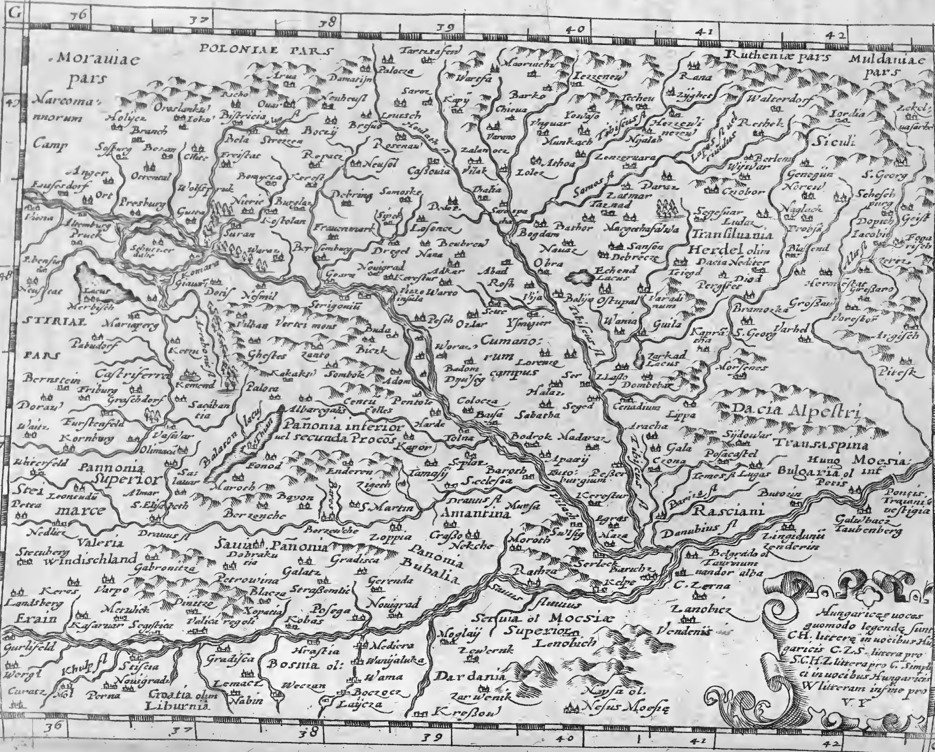
SARDINIA ET SICILIA

POLONIAE REGNVM

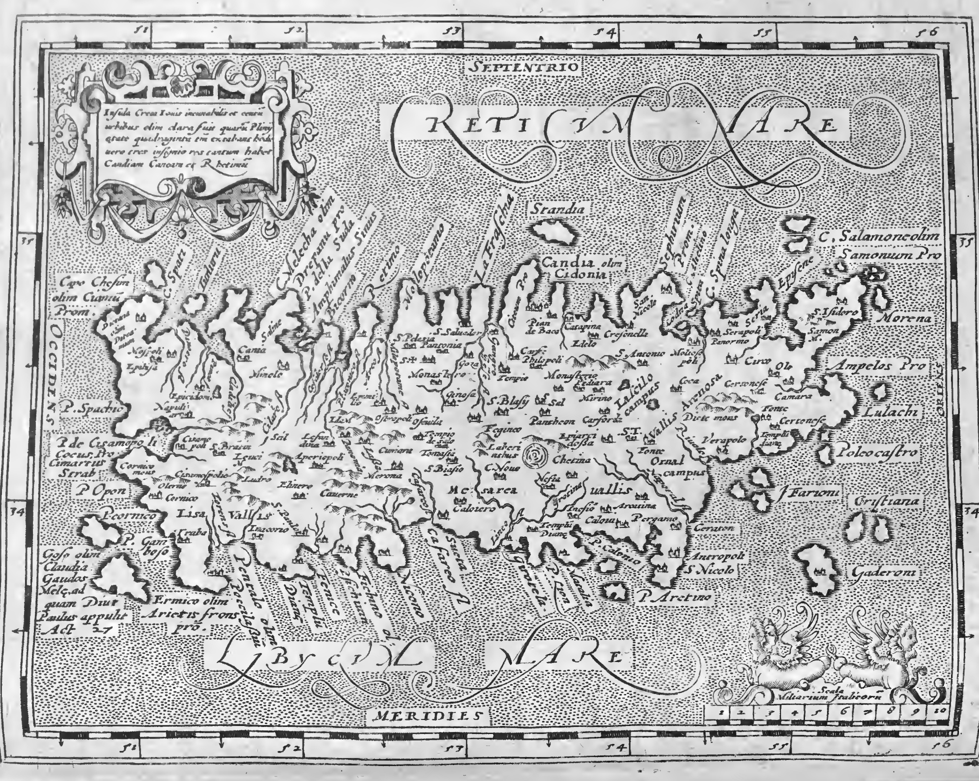
HVNGARIA ET TRANSYLVANIA

GRÆCIA

ADRIATICUM MARE
MARIS MEDITERANEI PARS
ARCHIPELAGO
Aegeum Mare
MOREA
Golfo di Venetia
Golfo de Lodrino
Golfo d'Taranto
Golfo de Lepanto
Golfo de Napo
Golfo de Talso
Golfo de Armaro
Mar de Marinora
MAR MAGGIORE
Romania
Macedonia
Topliza
ALBANIA
MACEDONIA
Epiro
Liuadia
Negroponte
Stalimene
Cephalonia
Zante
Corfu
Cerigo
Athene
Salonichi
Costantinopoli
Smirne
Metelin
Italiæ pars

CANDIA INSVLA OLIM CRETA

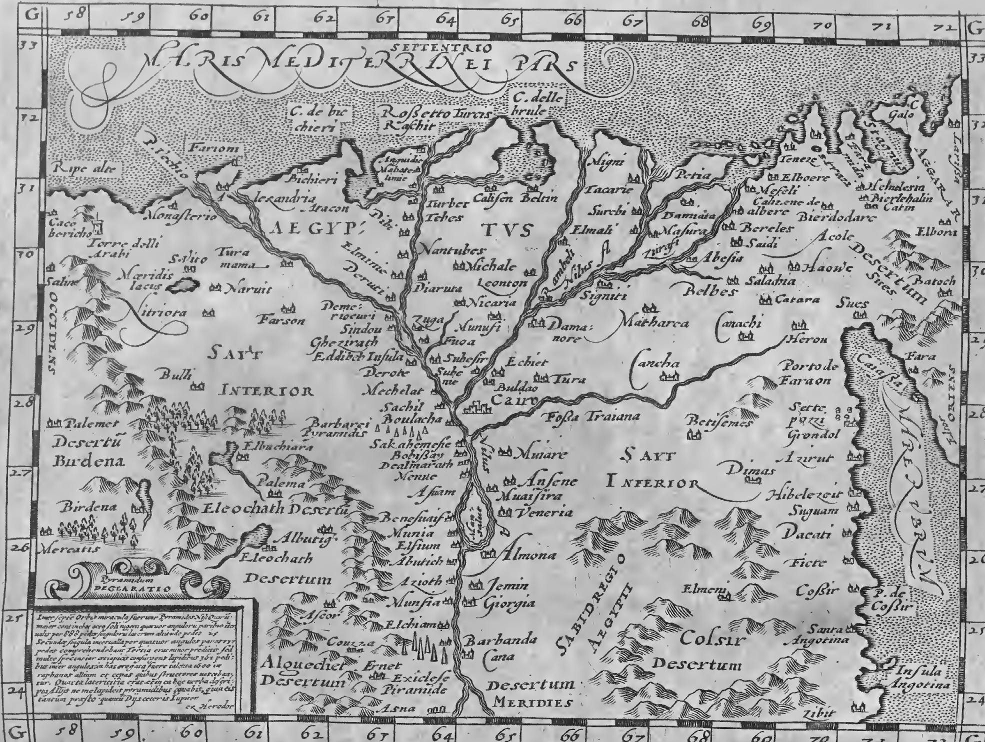

AFRICA

Mare Mediterraneum
Sicilia
Candia
Cipro
Tripoli
Barcha
Aegiptus
Cairo
Alexandria
Sinai
Soria
Damasco
Ierusalem
Babilon
Arabia
Medina
deserta
Ormus
Persiae Pars
Asiae Pars
Sinus Persicus
Tunis
Madera
Marroco
Canarea
Bile dul
Tropicus Cancri
Gualata
Tombutu
Nubia
Gaoga
Dangala
Bello
Dafila
Barnagaso
Arabia felix
Mecha
Sida
Ayman
Zibit
Adem
Aden
Dioscuria
Guber
Gago
Melli
Guinea
Meleogere
Benin
Biafar
Zanfara
Borno
Sao
C. Rosso
C. Verde
Solis
San Paulo
C. de las Palmas
Isola del Principe
Borca
Zingue
Chedalasflan
Sorsa
Dangali
Dolas
Aguare
Paro
Mare
Aequinoctialis Circulus
Oceanus Atlanticus
Oceanus Aethiopicus
Santa Croce
S. Thome
S. Matheo
y. de Nobo
y. de Fernando de Lorona
C. Spichel
C. de S. Augustino
Golfo d'ogni Santi
R. de S. Clena
La Trinite
S. Maria
La Ascention
C. Primiero
Porto de Camboas
C. de Areas
C. Negro
Plata
C. de Conerus
Manicongo
S. Elena
Zaire
Zibil mons
Deserta
Arcais mons
Zimbro
Quiteua
Ambiam
Quara
Cemen
Melinde
Quilos
Amazonum
Morabique
Camur
Cefala
Angoja
Zanzibar
Mombaza
Madagascar olim S. Laurentij
Y. de S. Lorenzo
S. Franc
S. Michel
Galera
C. del Ambar
Badia de S. Sebastian
Baixos
Brasilia
Tropicus Capricorni
Capo Frio
y. di S. Catalina
P. de don Rodrigo
Rio de la Plata idest Argenteus fluuius
C. Blanco
Y. de Tristan de Acuna
Y. de Goncalo Aluares
Plaia de Lagunas
G. de S. Antonio
G. d. S. Thoma
P. Grande
Punta de caineca
C. di buona Speranz
Baia hermosa
C. de las Vacas
Ponta de S. Maria
Ponta primiera
R. de lago
Y. de Iuan de Lisboa
Los Romeros Insulae
330
340
350
360
10
20
30
40
50
60
70
80
90
100
110
G

ÆGYPTUS

SEPTENTRIO
MARIS MEDITERRANEI PARS
MERIDIES
OCCIDENS
ORIENS
AEGYP TUS
SAYT INTERIOR
SAYT INFERIOR
SABIDREGIO AEGYPTI
MARE RUBRUM
Cairo
Nilus fl.
Fossa Traiana
Alexandria
Rosetto Turcis Raschit
C. de bucchieri
C. delle brule
Ripe alte
Monasterio
Torre delli Arabi
Mœridis lacus
Nitriota
Desertū Burdena
Birdena
Mereatis
Eleochath Desertū
Albutig
Eleochath Desertum
Alquechet Desertum
Colsir Desertum
Desertum
Barbarei Pyramidis
Acole Desertum
Sues
Porto de Faraon
Insula Angotina
Santa Angotina
P. de Cossir
Pyramidum DECLARATIO
Inter septē Orbis miracula fuerunt Pyramides. Nisi Quarū maior continebat octo soli iugera quatuor angulorū paribus iteruals per 880 pedes singulorū laterum altitudo pedes 25
Secunda singula interualla per quatuor angulos pares 757 pedes comprehendebant Tertia erat minor predictis sed multo spectatior artispicis consurgens lapidibus 361 pedibus inter angulos: in has erogata fuere talenta 1600 in raphanos allium et cepas quibus structores nescebantur. Quarta lateritia erat. et in ea hęc uerba descripta Illys ne me lapideis pyramidibus equabis, qui ātis tantum praesto quantū Dijs ceteris Iupiter
ex Herodot

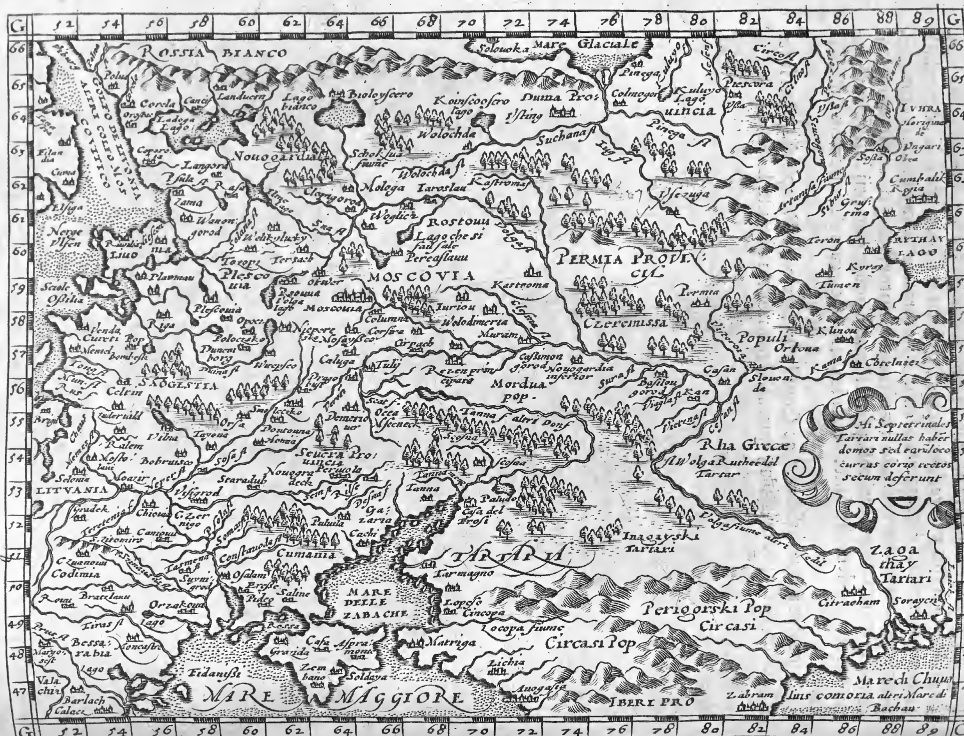
ASIA

NATOLIA
Turcomani
ARMENIA
Soria
ARABIA
DESERTA
ARABIA
FELIX
Adem
Ormus
Zocotora
Circassi
Moscouia
Astracan
Mare Caspium
Tartaria
BARGV regio
Tabor Chiorza
Corasan
India intra Gangem
Bisnagar
Narsinga
Golfo di Bengala
Pegu
Campaa
Cambaia
Orissa
Bengala
Zeilan
China
Quinsai
Cambalu
Tangut
Cathai
Sumatra
IAPAN INS.
OCEANUS EOUS orientalis
MOLUCOS
NOVA GUINEA
Circulus Aequinoctialis
MARE DE INDIA
Insula S. Laurentij
Dos compagnos
Iaua minor
Parall: 20 Australis
Parall: 20 borealis
Egiptus
Alexandria
Ierusalem
Cipro
Samarcande
Tibet
Malaca
Timor
Borneo

NATOLIA olim ASIA MINOR

MOSCOVIÆ IMPERIVM

TARTARIAE IMPERIUM

CYPRI INSVLA

PALÆSTINA, VEL TERRA SANCTA

PERSIÆ REGNVM SIVE SOPHORVM IMPERIVM

INDIA ORIENTALIS.

TVRCICI IMPERII DESCRIRTIO

AMERICA

Vlterius Septentrionem uersus hę regiones incognitę ad huc sunt
SEPTENTRIO
Quiuira
Canada
Chilaga
Norumbega
Terra Corterea
La Florida
HISPANIA NOVA
Mexico
Circulus Aequinoctialis
MARE ATLANTICUM
MARE DEL ZUR
PERV
Brasilia
Chica
Fretum Magellanicu
Terra del fuego
MARE PACIFICO
Hę duę insulę infortunatę sunt dictę a Magellano, quod nec homines nec victu apta habenent
S. Petro
Hic Hispani insulas esse auro diuites nonnulli uolut
NOVA GVINEA
Andrea Corsalus Florent: Videtur ea sub nomine Terrę Piccinnacoli designare.

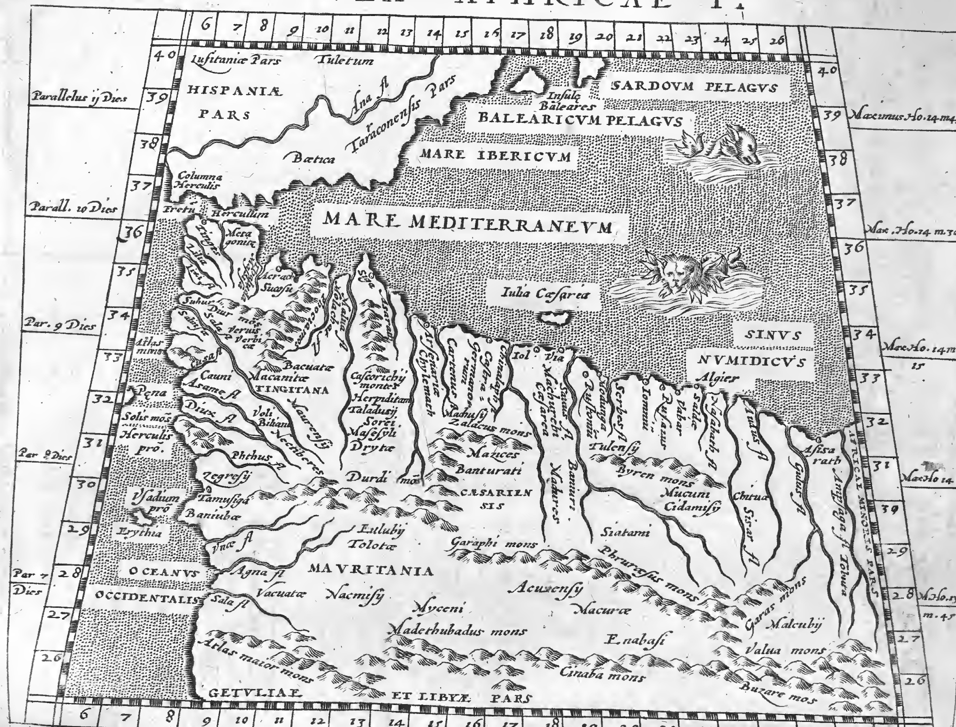
VNIVERSI ORBIS DESCRIPTIO AD VSVM NAVIGANTIVM

TABVLA EVRORAE X.

TABVLA APHRICAE I.

VNIVERSALIS DESCRIPTIONIS ORBIS Tabula juxta Ptolemæum.

IN hac Universali Tabula tres continentur Orbis principales partes, Europa scilicet, Africa.& Asia, quæ tandùm Ptolemæi tempore innotuerant. Terminatur autem hæc Tabula ab Ortu Solis terra incognita, quæ populis Orientalibus Asiæ magnæ adiacet, Sinisque, ac Sericæ; & Meridianus extremus, qui ducitur per Sinarum Metropolim, distat à Meridiano Alexandrino versus Ortum super Aequatorem gr. 119.& semis. Ab Occasu verò terminatur terra incognita, quæ sinum excipit Aethiopicum Libyæ & deinde Oceano Occidentali, qui Occidentalissimis Libyæ, & Europæ adiacet partibus; & ultimus Meridianus hanc Occidentalem partē determinans, qui ducitur per Fortunatas insulas, distat à Meridiano Alexandriæ par. 60.& semis. A quo quidem Meridiano sumitur initium computationis longitudinis terræ. Totius itaq; terræ habitabilis longitudo ab Ortu ad Occasum complectitur semicirculum, hoc est grad. 180. Sed à Meridie terminatur hæc Tabula terra similiter incognita, quæ pelagus cingit Indicum, quæve Agisymbam Aethiopum regionem complectitur. A Septentrionali parte conjuncto sibi Oceano insulas Britannicas continente, nec non Deucalidonio, & Sarmatico Europæ partes maximè Septentrionales claudente, ac etiam terra incognita, quæ Borealissimis magnæ Asiæ adiacet Regionibus Sarmatiæ, Scytiæ, & Sericæ. Est autem totius terræ habitabilis latitudò à Septentrione ad Meridiem 80. ferè gradus: Nam Septentrionalem terræ cognitæ finem terminat parallelus distans ab Aequatore versus Boreám gr. 63. Meridionalem verò claudit parallelus ab Aequatore partibus 16. min. 25. versus Austrum recedens. Tribuit verò Ptolemæus uni gradui secundum latitudinem stadia quingenta, penes quam computationem dimensio terræ in longum, in latum, & in girum sicut infra se habet.

Totius Terræ cognitæ latitudo 40000. stadiorum, hoc est milliarium 5000.

Longitudo Orbis cogniti super arcu Aequinoctialis circuli stadior. 90000. seu milliarium nostratium 11250.

Longitudo Orbis cogniti super parallelo maximè Australi stadiorum 86333. id est milliarium 10791. ferè.

Longitudo Orbis cogniti in parallelo maximè Septentrionali stadiorum 40854. nempe milliarium 5107.

Longitudo Terræ in parallelo Rhopiensi distante ab Aequinoctiali gra. 36. est stadiorum 72812. hoc est milliarium 9101.

Longitudo Terræ in parallelo per Sienem distante ab Aequinoctiali gr. 23 50. est stadiorum 82336. seu milliarium 10292.

Ambitus totius Terræ cognitæ est stadiorum 180000. hoc est milliarium 22500. Sunt tamen qui ambitum paulò minorem ponunt, hoc est milliarium Germaniorum 5400. sive Italicorum 21600.

Hæ verò tres Orbis partes particulariter à Ptolemæo describuntur in XXVI. sequentibus Tabulis, quarum decem primæ sunt Europæ; sequentes quatuor Africæ; reliquæ duodecim ad Asiam spectant.

HIBERNIÆ, ET ALBIONIS
PRIMA EVROPAE TABVLA.

COmplectitur prima hæc Europæ Tabula duas Britannicas Insulas, quas Dionysius Bretanides vocat: HIBERNIAM nempe & ALBIONEM cum minoribus aliquot adiacentibus Insulis, vt sunt Thyle, Orcades, Ebudæ, Mona, & reliquæ suis nominibus expressæ. Medius Meridianus huius Tabulæ est gr. 20. & parallelus medius, qui transit per gr. 57. min. 15. habet proportionem ad Meridianum subsupernonupartientem vndecimas, id est sicut 11. ad 20. Terminatur verò hæc Tabula vndiq; vastissimo, & apertissimo Oceano, scilicet ab Oriente Oceano Germanico: ab Occidente Vergiuio, & Occidentali: ab Austro Oceano Britannico: & à Borea Oceano Hyperboreo, & Deucaledonio.

Insignes Ciuitates, sub quibus factæ sunt cælestes obseruationes, sunt hæ.

	Maximus Dies. Hor.	min.	Distan. horaria à Mer. Alex. Hor.	min.	
Thyle Insula	20	0	2	0	Versus Occasum.
HIBERNIAE					
Iuernis	18	0	3	15	
Rheba	18	30	3	12	
ALBIONIS					
Lõdinium	17	0	2	40	
Eboracum	17	50	2	40	
Caturactonium	18	0	2	40	
Alata castra	18	30	2	10	
Dumna Insula	19	10	2	0	
Vectis Insula	16	40	2	40	

HISPANIÆ, SECVNDA EVROPAE TABVLA.

COntinet hæc Tabula HISPANIAM vnà cum Insulis sibi adiacentibus; quam quidẽ Græci Iberiam, Strabo, Plinius, & alij Hesperiam vocârunt: atque hæc in duas prouincias Plinio teste prius diuisa fuit, in Citeriorem nempe, & Vlteriorem: postea in tres, vt habetur apud Ptol. hoc est in Bœticam, Lusitaniam, & Tarraconensem. Citerior autem Tarraconensis nuncupata fuit. Vlterior verò Beticam, & Lusitaniam amplectitur. Medius huius Tabulæ Meridianus est gr. 11. & parallelus per eius medium ductus, nempe per gr. 41. habet ad Meridianum rationem subsesquitertiam, hoc est sicut tria ad quatuor. Circumscribitur Tabula ipsa ab Oriente Pyrenæis montibus: à Meridie Balearico, & Iberico mari, fretoque Herculeo: ab Occasu Oceano Occidentali: & ab Ortu Oceano Cantabrico.

Ciuitates insignes, in quibus factæ sunt obseruationes cœlestes.

	Max. Dies Hor.	min.		Dist. à Mer. Alex. Hor.	min.		
LVSITANIAE							
Norba Cæsarea	14	55	ferè	3	30	ferè	In Occasum.
Augusta Emerita	14	50		3	30	ferè	
BAETICAE							
Ispalis	14	40		3	30		
Corduba	14	50	ferè	3	20		
TARRACONENSIS							
Asturica Augusta	15	25		3	20		
Noua Carthago	14	40		3	10		
Tarracon	15	0		2	55		
Clunia Colonia	15	8		3	15		
Cæsarea Augusta	15	5		3	0		
Gadira Insula	14	30		2	40		

GALLIÆ, TERTIA EVROPAE TABVLA.

TAbula Europæ tertia complectitur GALLIAM, quam Ptolemæus, & Græci Celtogalatiam dicunt, & Comatam Plinius cum Mela cognominat, vulgò verò *Regnum Francicum* vocatur. Hæc autem quatuor prouincias continet: AQVITANIAM, quæ aliquando Aremoria dicta fuit, vt asserit Plinius: LVGDVNENSEM, quæ eadem est cum Celtica Cæsari & Plinio, Lugdunensia Ptolemæo: BELGICAM, quam etiam sic Cæsar, Plinius & Strabo vocant: NARBONENSEM, quæ Braccata antè dicta fuit Plinio teste; à Cęsare verò Prouincia Romana. Medius huius tabulæ Meridianus est gr. 23. & eius medius parallelus est gr. 48. qui ad Meridianum proportionem habet, quam duo ad tria, nempe subsesquialteram. Circunscribitur tabula ipsa ab Ortu Italia, & Rhetia, ac Germania: A Meridie mari Gallico: ab Occasu montibus Pyrenæis, & Oceano Aquitanico: à Septentrione Oceano Britannico.

Celebres Ciuitates, in quibus factæ sunt cælestes obseruationes, sunt hæ.

	Max. Dies Hor.	min.	Dist. à Mer. Alex. Hor.	min.		
AQVITANIAE						
Mediolanum	15	40	2	50		In Occasum.
Burdigala	15	30	2	50	ferè	
LVGDVNENSIS						
Augustodunum	15	50	2	25		
Lugdunum	15	30	2	30	ferè	
BELGICAE						
Rigiacum	16	30	2	30	ferè	
Durocottorum	16	8	2	25		
NARBONENSIS						
Massilia	15	15	2	40		
Narbon	15	15	2	36		
Vienna	15	30	2	30		
Nemausus	15	25	2	30		

GERMANIÆ MAGNE, QVARTA EVROPAE TABVLA.

GERMANIAM à Ptol. Magnam cognominatam continet hæc Tabula cum Insulis sibi adiacentibus: quam veteres in Superiorem, & Inferiorem diuiserunt. Medius huius Tabulæ Meridianus est gr. 36. & parallelus ipsius medius per gr. 53. ductus proportionem habet ad Meridianum, quã tria ad quinque, nempe sub superbipartientem tertias. Terminatur Tabula ipsa ab Oriente Iazigibus Metanastis, & Sarmatia Europæ: à Meridie Rhetia & Norico, & duabus Pannonijs: ab Occasu Gallia Belgica: à Septentrione Oceano Germanico.

Insigniores Ciuitates, in quibus factæ sunt obseruationes cælestes, sunt hæ.

	Dies Max. Hor.	min.	Dist. à Mer. Alex. Hor.	min.	
Amasia	16	30	2	0 ferè	In Occasum.
Luppia	16	45	1	40	In Occasum.
Rhobodunum	15	50	1	20	In Occasum.
Scandia Insula	18	0	1	0	In Occasum.

EVROPÆ TABVLA V.

CONtinet hęc Tabula Europæ quinta RHÆTIAM, VINDELICIAM, NORICVM, PANNONIAM utramque, Superiorem ſ. ac Inferiorem, & ILLYRICVM cum Inſulis adiacentibus. Medius Meridianus eſt gr. 38. & parallelus ipſius medius proportionem habet ad Meridianum, quam 43. ad 60. Circunſcribitur autem Tabula ipſa ab Oriente Iazigibus Metanaſtis, & Miſia ſuperiori: à Meridie parte Macedoniæ, & ſinu Adriatico, & parte Italiæ: ab Occaſu parte Galliæ: à Septentrionibus Germania per fluvium Danubium.

Civitates inſignes, in quibus factæ ſunt cæleſtes obſervationes.

	Max. Dies Hor.	min.	Diſt. à Mer. Alex. Hor.	min.	
RHÆTIÆ					Verſus Occaſum.
Brigantium	15	40	2	0	
VINDELICIÆ					
Auguſta Vindelicorum	15	45	1	50	
NORICI					
Aredate	15	50	1	40	
Iulium Carnicum	15	32	1	40	
PANNONIÆ SVPERIORIS					
Pætovium	15	30	1	30	
Sacarbantia	15	50	1	20	
Emona	15	32	1	30	
PANNONIÆ INFERIORIS					
Serbinum	15	36	1	12	
Sirmium	15	30	1	0	
ILLYRIDIS					
Iadera	15	20	1	20	
Sidrona	15	26	1	10	
Salone	15	15	1	10	
Narbona	15	15	1	0	
Scardona Inſula	15	20	1	20	

EVROPÆ TABVLA VI.

COntinet Tabulæ hæc ITALIAM, & CYRNVM, sive Corsicam Insulam, quæ Therapne ab Ovidio nuncupata fuit; cum Insulis Italiæ adiacentibus. Medius hujus Tabulę Meridianus est gr. 35, & parallelus ejus medius est gr. 41.45. qui habet ad Meridianum proportionem subsesquitertiam, hoc est sicut tria ad quatuor. Circumscribitur Tabula ipsa ab Ortu sinu Adriatico, & mari Ionio: à Meridie mari Thyrreno, atque Ligustico: ab Occasu Alpium montibus, atque Gallia: à Septentrione Alpibus, quæ sub Rhætia, & Vindelicia suntatque Alpino monte, qui sub Norico est, vocaturque Caruanga, & pars sinus Adriatici.

Insigniorum Civitatum in ea contentarum cælestis suppotatio.

	Dies Maximus. Hor.	Min.	Dist. à Mer. Alex. Hor.	min.	
ITALIÆ					
Roma Regia	15	5	1	30	Versus Occasum.
Nicea Massiliensium	15	15	2	10	
Terracinæ	15	0	1	30	
Neapolis	15	ferè	1	20	
Brundusium	14	50	1	12	
Ancona	15	20	1	35	
Ravenna	15	20	1	40	
Aquileia	15	30	1	45	
Beneventum	15	0	1	15	
Capua	41	0	1	20	
CORSICÆ					
Valeria	14	55	2	ferè	
Mariana	15	0	2	ferè	

TABV-

EVROPAE TABVLA VII.

COmplectitur Tabula hæc duas Insulas, nempe SARDINIAM, quæ Sandaliotis à Timæo, & Ichnusa à Myrsilio dicitur, referente Plinio: & SICILIAM, quæ Sicania, & Trinacria, aut Triquetra Plinio etiam teste vocatur, & Trinacris, aut apud Ouidium lib. 4. Fastorum. Medius huius Tabulæ Meridianus est gr.35. & parallelus medius est gr.37. & semis, qui habet ad Meridianum proportionem subsesquiquartam, hoc est sicut quatuor ad quinque. Circunscribitur Tabula ipsa ab omni parte pelago: ab Ortu Adriatico: à Meridie Africano: ab Occasu Sardoo: & à Septentrione Ligustico.

Ciuitates insigniores, in quibus cœlestes obseruationes factæ fuerunt, sunt hæ.

	Dies Max. Hor.	min.	Dist. à Mer. Alex. Hor.	min.	
SARDINIAE					
Susaleos	14	30	1	55	Versus Occasum.
Catallis	14	30	1	50	
Turris Byssonis	14	45	2	ferè	
Gurulis noua	14	35	2	0	
SICILIAE					
Lilybæum	14	30	1	30	
Syracusæ	14	35	1	20	
Messena	14	45	1	20	
Centurpiæ	14	40	1	20	
Segesta	14	32	1	30	
Catana	14	30	1	20	

EVROPAE TABVLA VIII.

OCtaua hæc Europæ Tabula habet SARMATIAM, id est Poloniam, & Russiam, & TAVRICAM CHERSONNESVM, quæ Schythica Straboni dicitur, hoc est Scytharum Regio: hanc verò Taurorum Peninsulam Plinius nominat, & ea in Septentrionalem & Meridionalem à nonnullis discriminatur. Septentrionalem *Gazariam*, Meridionalem *Gothiam* nominant. Medius huius Tabulæ Meridianus est gr. 57. & parallelus ipsius medius pertransiens per gr. 54. cum semisse habet ad Meridianum proportionem subsesquipartientem nouem vndecimas, hoc est quam habet 11. ad 20. Terminatur verò Tabula ipsa ab Oriente Bosphoro Cimmerico, & Mæotide Palude, ac Tanai fluuio iuxta Sarmatiam Asianam: à Meridie Pontico mari, & parte Mysiæ inferioris, & Dacia, ac Iazygibus Metanastis: ab Occasu montibus Sarmatiæ, ac Germania, & Vistula fluuio: à Septentrione Venedico Sinu, & Sarmatico Oceano, ac Terra incognita.

Ciuitates insigniores ob obseruationes cœlestes in eas factas.

	Max. Dies Hor.	min.	Dist. à Mer. Alex. Hor.	min.	
SARMATIAE					
Tamyraca	16	0	0	4	Versus Occasum.
Naubarum	16	15	0	8	
Olbia, quæ & Borysthenes	16	0	0	12	
TAVRICAE					
Theodosia	15	50	0	12	
Panticapea	15	50	0	15	

EVROPAE TABVLA IX.

COontinet nona hæc Europæ Tabula IAZYGES METANASTAS, quorum regio nunc *Cumanorum campus* dicitur: DACIAM, cuius populos Dacos, Dauos antiqui appellârunt: MYSIAM SVPERIOREM, MYSIAM INFERIOREM, & THRACIAM, quæ Aria, & Perca etiam dicitur Stephano, Odryse Suidæ, & Crestona alijs. Huius Tabulæ medius Meridianus est gr. 51. & parallelus medius gr. 44. & semis, qui habet ad Meridianum proportionem sicut 43. ad 60. Terminatur autem Tabula ipsa ab Oriente Pontico mari, & Thracio Bosphoro, atque Propontide, & Hellesponto: A Meridie Aegæo pelago, & Macedonia: Ab Occasu Pannonia inferiori, atque Dalmatia: A Septentrione Sarmatia Europæa.

Ciuitates insignes, in quibus factæ sunt cæleßtes obseruationes.

	Max. Dies. Hor.	min.	Dist. mer. Alex. Hor.	min.	
IAZYGVM					
Gormanum Iazygum	16	0	1	5	Versus Occasum.
DACIÆ					
Salinæ	15	50	0	40	
Zarmisegethusa Regia	15	30	1	ferè	
MYSIÆ SVPERIORIS					
Retiaria	15	15	0	45	
Scupi	15	10	0	50	
MYSIÆ INFERIORIS					
Odessus	15	30	0	20	
Oescus	15	20	0	40	
THRACIÆ					
Aenus	15	0	0	30	
Apollonia	15	20	0	20	
Byzantium	15	15	0	20	
Perynthus	15	10	0	20	
Nicopoils	15	15	0	35	
Lysimachia	15	0	0	25	
Prœconesus	15	8	0	20 ferè	
CHERSONESI					
Flæus	15	26	0	25	
Sestos	15	0	0	20	

TABV-

VLtima Europæ Tabula complectitur MACEDONIAM, Ematiam antea dictam Plinio teste, & Pæoniam Liuio: EPYRVM, Chaoniam olim dictam: ACHAIAM, quæ Olenus, Ionia, & Ias apud Diodorum vocatur, & Ægialos apud Plinium: PELOPONNESVM, olim Apia, & Pelasgia Plinio teste vocata, & hodie *Morea*: INSVLASQVE CRETAM, hodie *Candia* vocatam; & EVBOEAM, hodie *Negroponte* dictam, cum reliquis adiacentibus Insulis. Medius huius Tabulæ Meridianus est gr. 50. & parallelus ipsius medius gr. 38. 15. habet ad Meridianum proportionem subsuperpartientem duas septimas, hoc est sicut septem ad nouem. Terminatur Tabula ipsa ab Oriente Ægæo pelago, Myrthooque & Carpathio: à Meridie Adriatico pelago, & Libyco: ab Occasu Ionio pelago, & Adriatico: à Septentrione Dalmatia, Thracia, & Mysia superiori.

Ciuitatum aliquot celebrium cœlestes obseruationes.

	Dies max.		Dist. à Mer. Alex.		
MACEDONIÆ	Hor.	min.	Hor.	min.	
Dyrrachium	15	0	1	0	Versus Occasum.
Thessalonica	14	56	0	40	
Amphipolis	15	0	0	40	
Heraclea	15	0	0	50	
Ædessa	14	55	0	45	
Pella	14	35	0	40	
Larissa Pelasgien	14	50	0	40	
Casandria	14	55	0	40 ferè	
Lemnos Insula	15	0	0	32	
EPYRI					
Nicopolis	14	30 ferè	0	50	
Ambracia	14	40	0	50	
Corcyra	14	38	1	0 ferè	
Cephalenia Insula	14	35	0	50	
ACHAIÆ					
Thebe	14	40	0	30	
Megara	14	38	0	34	
Athenæ	14	36	0	30	
PELOPONNESI					
Messena	14	25	0	40	
Corynthus	14	35	0	38	
Tegea	14	30	0	40	
Argos	14	30	0	38	
Lacedæmon	14	25	0	40	
Chalcis in Eubœa	14	40	0	25	
Carystus	14	40	0	24	
CRETÆ					
Gorcyna	14	30	0	25	
Gnostus	14	25	0	23	

...CAE PRIMA TABVLA.

AMbas MAVRITANIAS complectitur Prima Africæ Tabula, TINGITANAM scilicet, & CÆSARIENSEM. TINGITANAM Bogudianam aliquando fuisse cognominatam affert Plinius, Sitiphensis, & Hispania transfretana Sexto Rufo dicitur, & à Solino Inferior Mauritania. CÆSARIENSIS verò à Pomponio Numidia vocatur. Medius eius Meridianus est gr. 16. & parallelus medius gr 31.20. habet ad Meridianum proportionem subsuperbipartientem duas tertiasdecimas, hoc est 13. ad 15. Terminatur autem Tabula ipsa ab Oriente Africa: à Meridie interiori Lybia iuxta Getuliam: ab Occasu Occidentali Oceano: a Septentrione freto Herculeo, & Iberico pelago, atque Sardoo.

Insignes Ciuitates, in quibus factæ fuerunt cœlestes obseruationes.

	Dies Max. Hor.	min.		Dist à Mer. Alex. Hor.	min.	
MAVRITANIÆ TINGITANAE.						
Tingis	14	30	ferè	3	35	In Occasum.
Lixa	14	20		3	35	
Volubilis	14	15		3	30 ferè	
Zilia	14	25		3	35	
MAVRITANIÆ CAESARIENSIS.						
Cartena	14	20		3	0	
Iulia Cæsarea	14	15		2	55	
Salde	14	10		2	30	
Oppidum nouum	14	15	ferè	3	ferè	
Zuchabari	14	15		2	50	
Tubusuptus	14	5		2	30	

AFRICAE TABVLA II.

HAbet ſecunda hæc Africæ Tabula AFRICAM MINOREM, cum Inſulis, quæ circa ipſam ſunt. Cuius medius Meridianus eſt gr. 37. & parallelus medius gr. 31. & ſemis, habet ad Meridianum rationem ſubſuperbipartientem duas decimaſtertias, nempè veluti 13. ad 15. Terminatur verò Tabula ipſa ab Oriente Cyrenaica: à Meridie interiori Libya iuxta Getuliam, & Eremum: ab Occaſu Mauritania Cæſarienſi: à Septentrione pelago Afro.

Ciuitates inſignes, quarum cœleſtis habita eſt ratio.

	Dies Max. Hor.	min.	Diſt. à Mer. Alex. Hor.	min.	
Thabraca	14	12	2	ferè	Verſus Occaſum.
Vtica	14	15	1	50	
Carthago	14	15	1	40	
Adrumentum	14	15	1	30	
Leptis magna	14	8	1	5	
Cirta Iulia	14	5	2	15	
Sicca Venetia	14	2	2	0	
Bullaria	14	5	2	ferè	
Vthina	14	5	1	40	
Thyſdrus	14	10	1	30	
Mininx Inſula & Ciuitas	14	5	1	20	
Coſſyra Inſula	14	20	1	30	
Melite Inſula	14	20	1	20	

TABV-

AFRICAE TABVLA III.

COmplectitur hæc Tabula AEGYPTVM, MARMARICAM, & CYRENAICAM cum Insulis adiacentibus. AEGYPTVS etiam Aëria, AEtia, Potamia, Ogygia, Melambolos, Hephæstia, atque AEthiopia Historicis vocata est. MARMARICA verò Plinio Mareotis Libya dicitur, Barca Virgilio, & hodie *Barcha*. CYRENAICA etiam Cyrene dicitur, & Plinio Pentapolis: Medius huius Tabulæ Meridianus est gr. 56. & parallelus medius gr. 26. 15. habet ad Meridianum proportionem, quam habet 53. ad 60. Terminatur Tabula ipsa ab Ortu Iudæa, Arabia Petræa, sinu Arabico: à Meridie interioris Libyæ deserto, & AEthiopia, quæ sub AEgypto est: ab Occasu Africa, & magna Sirte, & parte interioris Libyæ: à Septentrione Libyco pelago, & AEgyptio.

Ciuitatum aliquot insigniorum cœlestes obseruationes.

	Max. Dies Hor.	min.	Dist. à Mer. Alex. Hor.	min.	
CYRENAICAE					
Berenice	14	5	0	50	Versus Occasum.
Arsinoe	14	5	0	54	
Ptolemais	14	5	0	40	
Apollonia	14	5	0	40	
Cyrene	14	5	0	40	
AEGYPTI MARMARICAE					
Chersonnesus magna	14	5	0	30	
LIBYAE					
Parentonium	14	5	0	15	
Alexandria	14	30	0	0	
Pelusium	14	5	0	12	Versus Ortum.
Memphis	13	57	0	8	
THEBAIDIS					
Ptolemai Heruij	13	45	0	8	In Ortum.
Diospolis magna	13	40	0	8	
Syene	13	30	0	8	
Ammon	13	50	0	20	In Occasum.
Oassis magna	13	45	0	2	
Mysormus	13	45	0	15	In Ortum.
Berenice	13	30	0	15	

Alexandria distat à Meridiano Fortunarum Insularum horis quatuor versus Solis Ortum.

TABV-

AFRICAE TABVLA IV.

COmplectitur quartæ Africæ Tabula LIBYAM INTERIOREM, ab incolis appellatam *Beled la Abid*, vel *Beled Geneua:* AETHIOPIAM, QVAE SVB AEGYPTO est, habitaturque ab Abyssinis, & AETHIOPIAM INTERIOREM cum Insulis sibi adiacentibus Medius Tabulæ huius Meridianus est gr. 42. & parallelus eius medius est gr. 9. habens ad Meridianum eandem ferè rationem. Terminatur autem Tabula ipsa ab Ortu Arabico sinu, & mari Rubro, ac sinu Barbarico, & parte Indici pelagi: Meridie Terra incognita: ab Occasu Oceano Occidentali: à Septentrione Mauritaniis duabus, & Africa, ac Cyrenaica, AEgyptoque.

Ciuitates, in quibus factæ sunt cœlestes obseruationes sunt hæ.

	Max. Dies Hor.	min.	Dist. ab Alex. Mer. Hor.	min.	
LIBYAE INTERIORIS.					
Antolalæ	13	30	3	20	Versus Occasum.
Iarzitha	12	45	3	ferè	
Thamondocana	13	5	2	30	
Gira	13	8	1	38	
Garama	13	20	1	9	
AETHIOPIAE SVB AEGYPTO					
Napata	13	15	0	10	Versus Occasum.
Meroe	13	0	0	4	
Ptolemais ferarum	13	0	0	24	
Adulis	12	40	0	30 ferè	
Dire	12	40	1	0	
Mosylum	12	30	1	15	
Aromata	12	20	1	30	

TABV-

PRima Asiæ tabula, quæ nunc *Natolia* est, continet PONTVM, quam Helenopontum nuncupari voluit Iustinianus Imperator; BITHINIAM, quæ olim Mygdonia, & Bebrycia dicta fuit; ASIAM propriè dictam, seu minorẽ quæ Straboni Asia intra Taurum dicitur: LYCIAM, quæ olim Mylias, & Ogygia dicebatur: GALATIAM, Straboni Gallogræciam dictam: PAMPHILIAM, quæ etiam Mopsopia dicitur, nunc *Setilia*, & est Caramaniæ pars: CAPPADOCIAM, quæ & Leucosyria vocatur, & hodie *Almasia*,: ARMENIAM minorem, quę prima nuncupatur, & CILICIAM, quæ est altera Caramaniæ pars, à Iosepho, & Stephano Tarsus dicta, hodie verò *Turcomania*, & *Finichia*. Huius verò tabulę medius Merid. est gr. 64. & parallelus per eius medium gr. 39.45. qui ratione habet ad Merid. subsesquitertiam, hoc est sicut tria ad quatuor. Terminatur autem Tabula ipsa ab Ortu Armenia maiori, & parte Syriæ: ab Austro mari Carpatio, & Lyciaco, Phamphilioque, & angustijs Ciliciæ, & sinu Issico: ab Occasu mari Thracio, Bosphoro, & Aegeo pelago, ac Icario, & Myrtoo: ab Arctico Pontico mari.

Insigniorum in ea Ciuitatum cælestes obseruationes.

	Max. Dies.	Dist. ab Ale. Mer.	
BITHYNIAE.	Hor. min.	Hor. min.	
Calcedon	15.15	0.15	Versus Occasũ
Nicomedia	15.15 ferè	0.10	
Apamia	15. 5	0. 12	
Heraclea Ponti	15.15	0.4	
Nicea	15. 8	0.10	
ASIAE PROPRIAE			
Cyzicus	15.0	0.15	
Alexãndri Troas	15 ferè	0.20 ferè	
Pergamus	14.55	0.12	
Smyrna	14 45	0.8	
Ephesus	14.40	0.12	
Myletus	14.38	0.8	
Cnidus	14.30	0.15	
Sardis	14.45 ferè	0.8	
Magnesia	14.40	0.8	
Apamia Phrigiæ	14.45	0.0	sub Alex. Merid.
Cibyra	14.53	0.0	
Mitylene	14.58	0.15	Versus Occasum.
Chios	14.45	0.15	
Rhodos	14.30	0.8	
LYCIAE			
Patara	14.30	sub Alex. Merid.	
Andriaca	1430	o. ferè	Versus Ortum.
Myra	14.35	parum	

	Max. di.	Dist. ab Ale. Mer.	
GALATIÆ.	H. m.	H. m.	
Sinope	15.20.	0.15	Versus Ortum.
Amisus	15.15.	0.20	
Ancyra	15 .8	0.10. ferè	
Germa	15 .8	parũ quid	
Pessenus	15.	o parum.	
PAMPHILIÆ			
Sida	14. 30	0.12	
Perga	14. 35	o 8	
Aspendus	14. 35	0. 8	
Termessus	14. 38	0. 8	
CAPPADOCIÆ			
Trapezus	15. 15	0.40	
Comana Pontica	15. 5	0. 30 ferè	
Maza	14.50	0.24	
ARMENIAE MINORIS.			
Comana Cappadociæ	14 45	0. 30	
Melitena	14.50	0.20	
Nicopolis	15. 0	0.20	
Satala	15. 8.	0.40	
CILICIÆ			
Celenus	14. 30	0.15	
Põpeiopolis	14. 35	0.30 ferè	
Mallos	14. 30	0. 34	
Tarsus	14. 35	0. 30	
Adana	14. 35	0.32	

SARMATIAE ASIATICAE, TABVLA ASIAE SECVNDA.

Secunda hæc Asiæ Tabula complectitur SARMATIAM ASIATICAM, nunc *Moscouiæ* partem. Cuius medius Meridianus est 75. & parallelus eius medius est gr. 54. habens ad Meridianum proportionem subsuperpartientem quinque septimas, hoc est sicut 7. ad 12. Terminatur autem ipsa Tabula ab Ortu Scythia, & parte Caspij maris: Ab Austro Albania, & Iberia, & Colchide, & parte Euxini Ponti: ab Occasu palude Mœotide, atq; Sarmatia Europæa: Ab Aquilone Terra incognita.

Insigniores ciuitates, inquibus habita est cælestis ratio, sunt hæ.

	Max. Dies Hor.	min.	Dist. à Mer. Alex. Hor.	min.	
Hermonassa	15	50	0	30	Ad Ortum.
Oenanthia	15	45	0	40 ferè	
Tanais	17	10	0	30 ferè	
Tyrambe	16	5	0	40 ferè	
Nauaris	17	15	0	40	

ASIÆ TABVLA III.

COntinet tertia Asiæ Tabula COLCHIDEM, cuius incolas Lazos nonnulli vocant: IBERIAM seu Caucasum: ALBANIAM hodie Zuiram, & ARMENIAM maiorem, seu secundam, nunc Turcomaniam dictam. Huius Tabulæ medius Meridianus est gr. 77. & parallelus medius gr. 42. 40. habens ad Meridianum proportionem subsuperpartientem quatuor vndecimas, hoc est sicut 11. ad 15. Terminatur autem Tabula ipsa ab Ortu parte Caspij maris, & parte Mediæ: ab Occasu Cappadocia, & parte Euxini ponti: à Meridie Assyria, & Mesopotamia: ab Arctis Sarmatia Asiatica.

Ciuitates insigniores, quibus habitæ sunt cælestes obseruationes, sunt hæ.

	Max. Dies Hor.	min.		Dist. à Mer. Alex. Hor.	min.	
COLCHIDIS						
Dioscuria	15	45		0	44	Versus Orientem.
Phasis	15	30	ferè	0	50	
IBERIÆ						
Artanissa	15	40		1	0	
Armatica	15	30	ferè	1	0	
ALBANIÆ						
Gatara	15	30		1	20 ferè	
Albana	15	30		1	26	
ARMENIÆ Maioris.						
Artaxata	15	10		1	22	
Armauria	15	15		1	6	
Thospia	14	25		1	ferè	
Artemita	14	45		1	15 ferè	
Arsamosata	14	0		0	50	

HAbet hæc quarta Asiæ, Tabula CYPRVM, SYRIAM, quæ Hebræis Aram, vel Charam dicitur, cuius pars est Palæstina, quæ & Iudæa: ARABIAM PETREAM, quæ Straboni & Plinio est Nabatæa: MESOPOTAMIAM: ARABIAM DESERTAM, quam alij inferiorem, & asperam Arabiam dicunt: BABYLONIAM, quæ Sinear à Moyse vocatur. Medius huius Tabulæ Meridianus est gr. 72. & parallelus medius est gr. 33. & semis, habens ad Meridianum proportionem subsesquiquintam. Terminatur autem Tabula ipsa ab ortu Assyria, & Susiana, & parte sinus Persici: ab Austro parte eiusdem Persici sinus, felici Arabia, & interiori parte sinus Arabici: ab Occasu parte Ægypti, & mari Ægyptio, Syriaco, atque Pamphilio, ac Issico sinu, & Cilicia: ab Arctis angustijs Ciliciæ, & parte Cappadociæ, & Maioris Armeniæ.

Celebrum in ea Ciuitatum obseruationes cælestes, sunt hæ.

	Max. Dies Hor.	min.		Dist. à Mer. Alex. Hor.	min.		
CYPRI							
Paphus	14	25		0	15		Versus Ortum.
Amathus	14	25		0	24		
Salamis	14	30	ferè	0	28		
SYRIÆ							
Laodicia	14	25		0	34		
Hierapolis	14	32		0	44		
Apamia	14	25		0	40		
Palmyra	14	15		0	50		
Heliopolis	14	15		0	34		
Panias Cæsarea	14	15		0	30	ferè	
Damascus	14	50		0	34		
IVDAEÆ							
Cæsarea Stratonis	14	4		0	25		
Ascalon	14	8	ferè	0	20		
Neapolis	14	8		0	28		
Ælia Capitolia Hierosolyma	14	8		0	24		
ARABIÆ PETRÆÆ							
Petra	14	0		0	26		
Medaba	14	2		0	34		
Bostra	14	8		0	40	ferè	
MESOPOTAMIÆ							
Edessa	14	40		0	50		
Nisibis	14	40		1	0		
Nicephorum	14	25		0	54		
Lambana	14	30		1	10		
Seleucia	14	30	ferè	1	15		
BABYLONIÆ							
Babylon	14	25		1	15		
Barsita	14	20		1	15	ferè	
Vrchua	14	15	ferè	1	15	ferè	
Teredon	14	5		1	20		

ASIÆ TABVLA X.

COmplectitur in hæc Tabula ASSYRIAM, quæ postea Adiabene Plinio teste dicta fuit: MEDIAM olim Ariam vocatam: SVSIANAM, quæ Susay, Cus Cusistam, & Arphassad dicitur: PERSIDEM: PARTHIAM quæ Arach, Chorasan, & lex aliis dicitur: CARMANIAM DESERTAM, quæ Dulcinde, Narsinga, & Cherman ab aliquibus nuncupatur. Medius Meridianus est gr. 88 & medius parallelus est gr. 36. 50 qui habet ad Meridianum rationem subsesquiquartam, hoc est sicut 4. ad 5. Terminatur autem Tabula ipsa ab Ortu Aria: ab Austro Carmania, & sinu Persico: ab Occasu Babylonia, & Mesopotamia, & parte maioris Armeniæ: à Septentrionibus Hyrcani maris parte, & regione Hircaniæ.

Ciuitates celebres, quarum situs ex cælestibus obseruationibus habetur, sunt hæ.

	Max. Dies Hor. min.		Dist. à Mer. Alex. Hor. min.	
ASSYRIÆ				
Ninus, quæ & Niniue	14 35		1 12	ad Ortum.
Arbela	14 38		1 20	
Cresiphon	14 25		1 20	
SVSIANÆ				
Susa	14 20		1 35	
Tariana	14 12		1 30 ferè	
MEDIÆ				
Cyropolis	15 0		1 40	
Ecbatana	14 40		1 50	
Arsatia	14 30		1 54	
Europus	14 35		2 15 ferè	
PERSIDVS				
Axima	14 20	ferè	1 50	
Persepolis	14 15		2 4	
Marassium	14 20		2 10	
Taoca	14 0		2 ferè	
PARTHIÆ				
Hecatompylus	14 40		2 20	
Ambrodax	14 45	ferè	2 20 ferè	
Artacana	14 40		2 24	

ASIÆ TABVLA VI.

TAbula hæc complectitur ARABIAM FELICEM, quæ Solino Beata dicitur, & Virgilio Panchaia, hodie Aiman, & CARMANIAM, quæ Maior à quibusdam cognominatur, nunc verò *Terquestan*, & *Heracaian*. Medius huius Tabulæ Meridianus est gr. 84. & parallelus medius gr. 19. habet ad Meridianum rationem subsesquiquintam, hoc est sicut quinque ad sex. Terminatur autem Tabula ipsa ab Ortu Gedrosia, & Indico pelago: ab Austro pelago Indico, & mari Rubro: ab Occasu sinu Arabico: à Septentrionibus vtraque Arabia Petræa, & Deserta, ac sinu Persico, & Caramania deserta.

Ciuitates insigniores, in quibus factæ sunt cælestes obseruationes, sunt hæ.

	Max. Dies. Hor.	min.	Dist. à Mer. Alex. Hor.	min.	
ARABIÆ FELICIS					
Badeo	13	15	0	40	Versus Ortum.
Budni	13	0	0	50	
Muza Emporium	12	30	1	ferè	
Ocelis	12	45	1	0	
Arabia Emporium	12	45 ferè	1	20	
Cane	12	45	1	40	
Gerra	13	30	1	20	
Mara	13	8	1	4	
Omanum	13	15	1	10	
Menambis	13	0	1	0	
Sabbatha	13	0	1	8	
Sabe	12	45	1	4	
Saphar	12	45	1	50	
Insularum quæ circa Arabiam sunt.					
Dioscoridis insula	12	36	1	46	
Sarapidis insula	13	5	2	15	
Apphana insula	13	50	1	24	
CARMANIÆ					
Armuza	13	30	2	15	
Samydace	13	28	2	40	
Carmana regia	13	55	2	40	
Carmina insula	13	8 ferè	2	45	

Continet hæc Tabula has prouincias.

CHYRCANIAM, quæ Hadoram Hebræis nuncupatur, hodie verò *Diargument*, vel *Casson*, vel *Hyrach*, vel *Straua* nuncupatur.

MARGIANAM quæ est pars Tartariæ Zagatheæ.

BACTRIANAM, *Carassan* Cassaldo, & *Batter* Ramusio dicitur, & est etiam pars Tartariæ Zagatheæ.

SOGDIANAM, quæ etiam *Corasnia* dicitur, & incolæ *Oxiani* etiam vocantur, & est pars Tartariæ Zagatheæ.

SACAS, quæ Seba est in sacris literis, & nunc *Belor* desertum.

SCYTHIAM intra Imaum, quæ nunc magnam Tartariæ partem occupat, & hanc Dicla Hebræis Ariel Montanus esse putat.

Medius Meridianus est gr. 114. & parallelus medius est gr. 47. & semis, qui habet ad Meridianum proportionem subsesquialteram, nempe sicut duo ad tria. Terminatur autem Tabula ipsa ab Ortu Scythia, quæ intra Imaum montem est: ab Austro monte Imao, qui supra Indos est, qui intra & extra Gangem sunt: præterea Paropanisadibus, & Aria, ac Parthia, & parte Hyrcani maris: ab Occasu parte Mediæ, & Hyrcani pelagi, & Sarmatia Asiatica: ab Arctis Terra incognita.

Ciuitates insigniores, in quibus factæ sunt cælestes obseruationes, sunt hæ.

	Max. Dies Hor.	min.	Dist. à Mer. Alex. Hor.	min.	
HYRCANIÆ					
Hyrcania	14	55	2	34	Versus Orientem.
Amarusa	14	55	2	20	
MARGIANÆ					
Antiochia Margiana	15	ferè	3	4	
Nigea	15	0	3	0	
BACTRIANÆ					
Characharta	15	20	3	24	
Zarispa	15	24	3	40	
Bactra	15	0	3	44	
Maracanda	14	50	3	30	
SOGDIANÆ					
Oxiana	15	30 ferè	3	50	
Maruca	15	20	3	50	
Drepsa	15	30	4	0	
Alexandria vltima	15	0	4	8	
SCYTHIÆ					
Aspabota	15	20	2	50	
Dauaba	10	30	3	ferè	

TABV-

ASIAE TABVLA VIII.

OCtaua Asiæ Tabula cõplectitur SCYTHIAM extra Imaum montem, quæ Barbaris *Mongal*, & recentioribus *Tartaria antiqua* dicitur; Et SERICAM, quæ *Cataio*, vel *Cambalu* nonnullis dicitur. Medius Meridianus huius Tabulæ est gr. 160. & parallelus medius est gr. 48. 40. qui ad Meridianum habet rationem subsesquialteram, hoc est sicut duo ad tria Terminatur autem Tabula ipsa ab Arctis, & Ortu Terra incognita: à Meridie Sinis, & India: ab Occasu Sacis, & Scythia intra Imaum montem.

Ciuitates illustriores, quarum situs ex cœlestibus obseruatus est, sunt hæ.

	Max. Dies Hor.	min.	Dist. à Mer. Alex. Hor.	min.	
SCYTHIÆ					
Issedon Scythia	16	8	6	0	In Ortum.
Auzacia	16	25	5	55	
SERICÆ					
Issedon Serica	15	30	6	50 ferè	
Drosache	15	10	7	9	
Ottorocora	14	40 ferè	7	0	
Sera Metropolis	14	45	7	55	

ASIAE TABVLA IX.

HAEc nona Asiæ Tabula complectitur ARIAM, quæ Castaldo *Hetia* dicitur, & *Turquestan* Pineto; PAROPANISVM, quæ hodie *Sablestan* Castaldo vocatur: DRANGIANAM, quæ hodie dicitur Mercatori *Segistan*, vel *Segestan*, vt alij habent: ARACHOSIAM, quæ Mercatori *Chesimur*, & Castaldo *Cabul* vocatur: GEDROSIAM, quæ Mercatori *Gest*, Castaldo *Circan*, & *Gusarate* Girauæ, & alijs dicitur. Medius huius Tabulæ Meridianus est grad. 3. & parallelus eius medius est gr. 28. qui habet ad Meridianum rationem superbipartientem decimas tertias, hoc est sicut 13. ad 15. Circumscribitur autem Tabula ipsa ab Ortu India: à Meridie Indico pelago: ab Occasu vtraque Carmania, & Parthia: ab Arctis Margiana, & Bactriana.

Ciuitates, quarum cœlestes obseruata est ratio sunt frequentes.

	Dies Max. Hor.	min.	Dist. à Mer. Alex. Hor.	min.	
ARIAE					
Aria	14	25	3	0	In Ortum.
Bitaxa	14	45	2	55	
Alexandria Ariæ	14	30	3	20	
PAROPANISI					
Naulibis	14	28	3	45 ferè	
Carura	14	25	3	50	
DRANGIANAE					
Prophthasia	14	12	3	20	
Ariaspa	13	50	3	15 ferè	
ARACHOSIAE					
Alexandria	14	5	3	36	
Arachotus	14	0	3	52	
GEDROSIA					
Cuni	13	45	3	20	
Musarna	13	45	3	40	
Arbis	13	30	3	0	

In Arbi autem Ciuitate Sol semel anno fit supra verticem in ipso æstiuo Tropico: Et hoc dicimus, quia Sol propè ipsum est Tropicum. Sciendum autem, quòd cùm distat tertia parte vnius magni gradus, qui in Zodiaco tres efficit, tum non semel in anno, sed bis necesse est, Solem fieri supra verticem, quando scilicet distat à Tropico æstiuo ab vtraque parte gradibus tribus, sicut in alijs Ciuitatibus præscriptum est, quæ in eadem parte latitudinis sitæ sunt.

DEcima Asiæ Tabula continet INDIAM INTRA GANGEM fluuium, quæ *Indostan* ab incolis dcitur, cum adiacentibus insulis. Medius huius Tabulæ Meridianus est gr. 128. & parallelus eius medius est gr. 34. & semis, qui rationem habet ad Meridianum subsesquiundecimam, hoc est sicut vndecim ad duodecim. Terminatur autem Tabula ab Ortu India extra Gangem: ab Austro parte Gangetici Sinus, & Indici pelagi: ab Occasu Gedrosia, & Arachosia, & Paropanisadis: ab Arctis parte Imai montis, quæ sub Sogdianis, & Sacis est.

Insignes in ea Ciuitates, quarum cælestes obseruationes factæ sunt.

	Max. Dies Hor.	min.		Dist. à Mer. Alex. Hor.	min.		
Symilla	12	50		3	20		Ad Ortum.
Muziris, vel Muceris emp.	12	45		3	50		
Chaberis	12	58		4	34	ferè	
Palura	12	40		5	8		
Caspira	14	5	ferè	4	30	ferè	
Bucephala	14	0		4	22		
Palibothra	13	54		5	23		
Patala	13	20	ferè	3	30		
Barbari	13	27		3	32		
Barigaza	13	5		3	32		
Ocena	13	15		3	50	ferè	
Bœthana	13	8		3	50	ferè	
Hippocura	13	12		4	ferè		
Carura	13	0		4	ferè		
Modura Pandionis	13	0		4	20		
Orthura	13	0		4	40		
Pithynda	13	45		5	0		

ASIAE TABVLA XI.

VNdecima Asiæ Tabula complectitur **INDIAM EXTRA GANGEM**, quæ *Heuila*, vel *Euilath*, & *Macyn*, vel *Magyn* incolis dicitur, & **SINAS**, quæ *China* hodie Ortelio est, cùm tamen alij *Chinam* sub India extra Gangem ponant. Medius huius Tabulæ Meridianus est gr. 160. & parallelus medius est gr. 14. qui habet rationem ferè eandem, quam Meridianus. Circumscribitur autem Tabula ipsa ab Ortu Terra incognita: ab Austro Sinu magno, & Gangetico, qui in pelago sunt Indico: ab Occasu India intra Gangem: à Septentrionibus parte Sacarum, & Scythia extra Imaum montem, atque Serica.

Insigniorum Ciuitatum cælestes obseruationes.

	Dies Max. Hor.	min.	Dist. à Mer. Alex. Hor.	min.	
INDIAE EXTRA GANGEM					
Tacola	12	15	6	40	Ad Ortum.
Zabe	12	16	7	20	Ad Ortum.
Tosala	13	30	6	0	Ad Ortum.
Tugma	13	25	6	10	Ad Ortum.
Triglyphon, vel Trilingum	13	8	6	15	Ad Ortum.
Marcura	12	45	6	30	Ad Ortum.
Rhandamarcotta	13	45	7	30 ferè	Ad Ortum.
Argentea Metrop.	12	30	7	8	Ad Ortum.
SINARVM					
Aspithra	13	0	7	42	Ad Ortum.
Sinæ Metropolis	12	48	8	ferè	Ad Ortum.
Cartigara Statio	12	30	7	45	Ad Ortum.

ASIAE TABVLA XII.

Asiæ XII. Tabula continet TAPROBANAM Insulam cum cæteris Insulis circa ipsam. Quæ quidem Taprobana olim Simundi, & postea Salica dicta fuit Hodie *Zeilan* nonnullis dicitur, & Mercatori *Sumatra*. Medius Merid. est gr. 125. & medius parallelus est gr. 4. qui eandem habet rationem ad Meridianum. Circundatur autem Tabula ab vtraque parte Indico mari.

Insignes in ea Ciuitates, quæ rationem cælestem habent sunt, hæ.

	Max. Dies Hor.	min.	Dist. à Mer. Alex. Hor.	min.	
Talacori Emporium	12	40	4	24	Versus Ortum.
Agadiba	12	30	4	36	
Maagrammum Metrop.	12	30 ferè	4	30 ferè	

Historica hæc Ptolemæus in huius Insulæ descriptione annotauit.

Qui Taprobanam habitãt, omnes ferè mulierum crinibus tecti sunt. Nascitur in hac oryza, mel, gingiber, beryllus, hyacinthus, aurum, argentum, cæterorumq; metallorum species. Gignit Elephantes, & Tigres. Phasis, & Ganges fluunt ex montibus Galibis: Soana, Azanus, & Baracus fluunt ex Malea monte.

VNIVERSI ORBIS TERRENI

SECVNDVM RECENTIOREM NOSTRI Temporis rationem Descriptio.

CONVENIT inter omnes Philosophos, Astronomos, ac Geographos, superficiem Terræ cum Oceani superficie, seu aggregatum hoc Terræ & Aquæ, quod Mundum terrestre vocamus, Sphæricæ esse figuræ, atq; ob naturalem sui grauitatem vniuersi occupare centrum, ibiq; conquiescere. Constat & hoc ex Astronomorum obseruationibus ac demonstrationibus, montes, qui in Orbe terreno reperiuntur, quamuis excelsi ac spectatæ sint altitudinis, Terræ ipsius rotunditati minimè obstare, cùm nullius sint momenti ad tantam terræ molem, vnde non difficilè admodum ipsis fuit, ambitum huius terrestris Mundi certa dimensione definire ac totam insuper ipsius superficiem, ac profunditatem. Quocirca relictis obseruationibus, ac certis demonstrationibus, quibus varij artifices vsi sunt in ijs terræ dimensionibus peruestigandis, eorum mensuram variè traditam hîc apponemus; agmonentes, nullam fortè inter eos esse ambiguitatem aut discrepantiā, cùm certa ac indubitata vsi sint ratione: verùm ob id hāc mensuræ varietatem accidisse, quod alter vsus est minoribus stadijs, alter maioribus, sicut etiam hodie quidam maioribus, quidam minoribus vtuntur miliaribus.

Figura mūdi Sphæricæ.

Terræ mensura.

POSIDONIVS igitur ambitum terrestrem definit stadijs 240000. id est milliaribus communibus 30000. secundùm quam rationem vni gradui terrestris circuli maximi conueniunt stadia 666. cum 2. tertijs, id est milliaria 83. cum 3. octauis. Diameter seu crassitudo terrestris globi est stadiorum 76363. cum 2. tertijs ferè, id est milliarium 9545. cum 5. vndecimis.

Posidonij opinio.

ERATOSTHENES definit ambitum terrę stad. 250000. nempe milliarium 31250. assignans vni gradui 694. stadia cum 4. nonis, id est mill. 86. cum 4. quintis ferè. Diameter est stadiorum 79545. cum 5. vndecimis de huius sententia, id est mill. 9943. ferè.

Eratosthenis opinio.

PLINIVS ponit ex Eratosthene ambitum 252000. id est mill. 31500. quia tribuit præcisè vni gradui 700. stadia quæ faciunt mill. 87. cum dimidio, & non 694. stadia, vt supra ex Eratosthene notauimus, & hunc quidem auctor Sphæræ sequitur. Diameter iuxta hanc Plinij rationem est stad. 80182. ferè, seu mill. 10023. ferè.

Plinij opinio.

Hipparci opinio.

HIPPARCVS ambitum tradit ſtad. 277000. id eſt mill. 34625. ſecundum quam rationem vni gradui competunt 774. ſtadia, & mill. 96. cum 3. quartis, & Diameter eſt 88132. ferè. hoc eſt mill. 11016. cum dimidio.

Dionyſodori computus.

EX DIONYSODORI (vt in Plin. habetur) cognita Semidiametro colligitur ambitus terreſtri globi ſtad. 264000. id eſt mill. 33000. & vni gradui debentur ſtad. 733. cum tertia par. id eſt mill. 92. cum duab. tertijs. Diameter eſt ſtad. 84000. ſeu mill. 10500.

Ptolemæi ratio.

PTOLEMAEVS tandem deprehendit, vnum maximi terreſtris circuli gradum 500. tantùm complecti ſtadia, quæ faciunt milliaria 62. cum dimidio communia, ſeu 15. cum 5. octauis Germanica, ac propterea totum ambitum 180000. ſtadiorum definit, quæ faciunt mill. Germanica 5625. & communia 22500. Diameter eſt ſtadiorum 57273. ferè, quæ reddunt mill. Germanica 1790. ferè, & communia 7159.

Sunt tamen, qui vni gradui terreſtris circuli 15. Germanica milliaria præcisè tribuant, ac 62. Italica: Vnde iuxta horum rationem erit ambitus terreſtris globi mill. 5400. Germanicorum, & Italicorum 22320. ac Diametr ſeu craſſitudo globi terreni mill. Germanicorum 1718. Italicorum verò 7556. cum 4. vndeci.

Mundus poteſt ab homine circumambiri.

Ex hac autem terræ dimenſione ſatis clarè conſtat, mundi terreſtris ſuperficiem non eſſe immēſam, ſed poſſe totam ab hominibus perluſtrari, vnde ſi terra ipſa eſſet vndique continuata, & ac aquis libera, poſſet ab homine pedeſtri vel equeſtri itinere circumambiri in 900. diebus, hoc eſt in duobus annis cum dimidio ferè, conficiendo quotidie 25. milliaria communia. Quinimò & ſi terræ facies non fuerit vndiq; ab aquis diſcooperta, nihilominus orbem ipſum totum circumnauigatum fuiſſe conſtat, idq; non ſemel. Ferdinandus enim Magellanus Anno Domini 1519. die 20. Septembris ſoluens ex Hiſpania ſequenti Anno 21. Octob. ad fretum Magellanicum à ſe ipſo primo inuentore vocatum peruenit, quo penetrato MOLVCAS petijt Inſulas: ſed cùm ipſe in BARVSSIS Inſulis interēptus fuiſſet, reliqua claſſis ipſius lacera & mutila orbe deinceps circumnauigatio poſt triennium prope exactum in Hiſpaniam reuerſa eſt. Cæterùm Geographi terram, ſicut Aſtronomi cælum, duplici metiuntur via, ſecundùm longitudinem, & ſecundùm latitudinem. Longitudinem terræ fecerunt priſci iuxta dimenſionem ab Occaſu in Ortum, eumq; vocârunt ſpatium à Canarijs, ſeu Fortunatis Inſulis ad extremam vſq; Indiam Orientalem protenſum, & in AEquatore aut alio ipſi parallelo circulo collectum, quod quidem 180. gradus cōplectitur. Statuerunt autem initium longitudinis terræ in Meridiano dictarum Fortunatarum Inſularum, quæ ſitæ ſunt in vltimis Hiſpaniç & Mauritaniæ finibus, quòd vltra has nec alias Inſulas, nec habitatā terram reperiri amplius, ſed vaſtum potius fuiſſe mare arbitrarentur. Hoc tamen non eſt ignorandum, Hiſpanos pleroſq; in deſcriptione nouarum Indiarum non ſumere longitudinem Ptolemaica ratione ab Inſulis Canarijs verſus Orientem numerando; ſed à Toletano Hiſpaniæ Meridiano Occidentem verſus cōputando. Sunt tamen, qui Meridianos ad mentē Ptolemæi deſignant, vt videre licet in Americæ deſcriptione infra poſita. Latitudinem autē per trāſuerſum cōputârunt, nimirū ab AEquatore circulo ad vtrumq; Polum hoc eſt to-

Terræ longitudo.

Initium lōgitudinis terræ.

Terræ latitudo.

tam

tam terrę portionem cognitam acceperunt vltra citraque Aequatorem versus vtrumq; mundi polum exporrectam, quam quidem Ptol. versus Septentrionem ad 36. gradum vsque extendit, termino in Insula Thyle constituto, quæ fuit vltima cognitarum veteribus ad Boreã terrarum, ac sita est supra Scotiam & Insulas Hebrides, atque Orcades in Septentrionem & Orientem, nuncque SCHETLANDIA, & nautis *Thylinsel* vocatur. At verò Meridiam versus Ptolemæus ipsam terram vltra Aequatorem 17. gradu latitudinis Austrinæ finit, præfixo termino in Prasso promõtorio Agysimbæ Aethiopum regionis, quod hodie *Mozambique* dicitur. Hos autem fines centum abhinc annis prorogatos ac dilatatos quoquo versus nouis (solertia Principum & nautarum industria) adinuẽtis tot terris, ac Insulis propemodum innumeris. Vnde collatis his terrarum accessionibus tum veteri terræ portione, longitudinem Terrestris huius Orbis integro circulo complectemur; si quidem totus Orbis penes longitudinem lustratus est, etsi non vndique terris continuetur. Latitudinem verò ad vtrumque Polum finiemus, quaquam versus Polos parum admodum de terræ habitatione hactenus innotuerit. Vt autem vniuersi Orbis plenaria descriptio rectius percipi queat, ipsius superficiem in Terrenam primùm diuidemus & in Aquatilem. AQVATILIS portio ex mare, fluminibus, & lacubus constat. Et mare quidem in Mediterraneum & Oceanum partitur. Oceanus dicitur, qui totã vniuersam terram ambit, diuiditurq́, in patẽtem seu vastum, sinuosum, & fretum. Oceani Sinus sunt Arabicus, qui etiam mare Rubrum vocatur, Persicus, Gangeticus, Magnus, Sarmaticus, Mexicanus, seu Hispanus, & Vermilius. Oceani freta duo numerantur, Gaditanum seu Herculeum, & Magellanicum. Oceanus autem apertus abluit vndique tam Orbem veterem, quàm nouum, qui tot nominibus vocatur, quot à vicinis terris, seu plagis sortitur: nam ab Oriente dicitur Oceanus Indicus: ab Occasu dicitur Atlanticus, & Magellanicus: ad Septentrionem Hyperboreus, & mare Galaciale vocatur: ad Meridiem verò Meridionalis. Mediterraneum mare appellatur, quod per mediam Terram ad Orientem vsque extenditur, quod pariter etiã secatur in apertum, sinus permultos, paludes multas, ac freta duo Siculum scilicet, & Gallipolitanum. TERRAE autem facies varia admodum est, ac principaliter in Continẽtes, & in Insulas diuiditur. Cõtinentes sunt tres Orbis veteris, qui Asiam, Africam, & Europã continet: Noui Orbis, quem Sanutus Atlanticum vocat, qui Indias Occidentales complectitur: & Australis, qui nondum totus cognitus est. Insulæ verò dicuntur, quæ omni ex parte mari circundantur, quę innumeræ propemodum in Orbe sunt, inter quas præcipuæ, & magnæ sunt S. Laurentij, Sumatra, Iaua maior, Iaua minor, Anglia, Islandia, Iapan, Bornei, Hispaniola, Cuba, Irlandia, & aliæ. Diuiditur porrò & ipsa terreni Orbis superficies in quinque Zonas, nempe in Torridam, duas temperatas, & duas frigidas, quæ sanè sunt spatia terræ inter duos circulos Sphæræ minores compræhensa. Sunt autem circuli diuidentes Zonas quatuor: duo quidem Tropici, alter quidem Cancri, alter Capricorni: & duo Polares, Arcticus scilicet, & Antarcticus. Ex his quinque Zonis credidit antiquitas, vt quæ intra Tropicos continetur, quæq; Torrida vocatur, propter vehemen-

Terræ mensura recentioris æui.

Superficiei Orbis diuisio.

Oceanus.

Sinus Oceani.

Oceani freta.

Mare Mediterraneum.

Insulæ quæ dicantur.

Quinque Zonæ.

Zona torrida.

hementem æstum habitari commodè non posse, & hæc quidem vltra citraq; Aequatorem gr. 23. cum dimidio expanditur, totaq; gr. 47. cōplectitur quanta nimirum est distantia inter Tropicos. Duæ verò, quæ extra hanc vtrinq; panduntur ad grad. 43. ferè (nempè à gra. 23. cum dimidio vsq; ad gr. 66. cum dimidio latitudinis ab vtraque Aequatoris plaga) clementis, & temperati cæli, & frequentis habitationis esse tradunt omnes, quarum vna nostra est, altera nostrorum Antipodum; at quæ vltra has trans Arcticum circulū in Boream, & trans Antarcticum in Austrum porriguntur, ob immane frigus damnatas esse, & à rerum natura in nubem æternæ caliginis mersas esse ab antiquis creditum est, & hæ quidem gr. 23. cum dimidio circum vtrunque Polum complectuntur. Veruntamen superioris, & nostri sæculi nauigationes clarius docuerunt nouo Terrarum adinuento Orbe cum plerisq; nouis Insulis, Aequinoctialis, & Zonæ torridæ tractum non solùm habitabilem, sed etiam cōmodè habitabilem esse, cùm ibi caloris diurni cum nocturno frigore summa sit moderatio, & temperatio; quinimò sub Aequinoctiali ipso aëris temperies, & habitatio satis commoda percipitur: nam ibi magna est agrorum fertilitas, & incolæ maximo sunt ingenio præditi, album habentes ferè colorem, & capillos satis proxillos. Loca Zonarum etiam frigidarum non sunt inhabitabilia, vt prisci voluerunt, sed sunt aspera, & minus culta quòd sint procul remota à Sole, & molliorum syderum aspectibus: etenim Sol propter nimiam distantiam ab istis locis Zonæ frigidæ ea valdè ex obliquo aspicit. Quocirca Solis quidem situs potissima est causa commoditatis, & incōmoditatis regionum omnium, sed plurimum quoq; facit qualitas, & forma telluris subiectæ, an sit plana, vel montuosa; an arida, vel fluminibus irrigata; an habeat pingue, vel arenosum solum: item vnde ferātur venti. Vt AEgyptus est fertilissima, qui rigatur Nilo; loca proxima sunt sterilia, quæ destituuntur aquis. Sic etiam propinqua loca sub eadem cæli plaga sita plurimum differunt: vnde in Libya sunt Aethiopes, quia sunt loca plana, & perusta à sole; in Asia non sunt, propter montes, valles, & flumina, quibus æstus retunditur, & mitigatur. Cæterùm habitatores Zonarum iuxta situm eorum, cùm inter sese cōparantur, alij sunt Antipodes, alij Antæci, alij Peræci. ANTIPODES dicuntur, qui secundùm diametrum Sphæræ inhabitāt partes Terræ oppositas, & hi quidem pedes obuersos adinuicem habent, hoc est, qui eundē Meridianum, & Horizontem, sed diuersos parallelos æqualiter tamē ab Aequatore remotos obtinēt, ac distant inter se medietate circuli maximi, nempe gr. 180. ANTAECI dicuntur, qui in diuersis, & è regione positis Zonis sub eodem Meridiano, sed diuersis parallelis, æqualiter tamen ab Aequatore remotis habitāt. PERIAECI autem sunt, qui in eadem Zona sub eodem parallelo, & Meridiano habitant, sed de his plura alibi dicemus. Super est tātùm nunc, vt vniuersi Orbis diuisionem in præcipuas eius partes afferamus. Olim prædecessores nostri vniuersi Orbis habitabilis portionem in tres distinctas, præcipuasque partes diuiserunt, in EVROPAM scilicet, AFRICAM, & ASIAM, quibus posteri quartam adiunxerunt partem, quæ nunc AMERICA dicitur, intra centum annos adinuenta, ipsisque antiquis prorsus ignota, quæ tamen si magnitudinem spectes,

Zonæ temperatæ. *Zonæ frigidæ.* *Sub Aequatore cōmoda habitatio.* *Zonæ frigidæ sunt aspere, & minus cultæ.* *Habitationis terræ causæ.* *Antipodes.* *Antæci.* *Periæci.* *Orbis diuisio.*

ſpectes, duabus aliarum portionibus æquari poteſt. Ex recentioribus quidam vniuerſum Orbem in partes duas ſecant, in VETEREM ſeu ANTIQVVM ORBEM, quem Terram Ptolemaicam vocant, & in NOVVM ORBEM, quem Terram Atlanticam dicunt. Antiquus Orbis eſt, qui Ptolemæo, Straboni: Plinio. Melæ, ab alijs priſcis fuit cognitus. Nouus verò, qui recentioribus temporibus à naucleris Regum Portugalliæ, Hiſpaniæ, & Galliæ detectus eſt. Nos verò cõgruentiore forma vniuerſum ipſum tam cognitum, quàm incognitum in ſeptem principales partes diſtribuimus, quarum primæ tres ſunt EVROPA, AFRICA, ASIA, antiquæ ſcilicet Orbis partes. Quarta eſt AMERICA SEPTENTRIONALIS, & Sanuto Atlantica Septentrionalis, quæ potius continens eſt, in qua ſunt prouinciæ *Eſtotilant, Terra Laboratoris, Terra de Baccalaos, Noua Francia, Norumbega, Florida, Noua Hiſpania*, & aliæ. Quinta eſt AMERICA MERIDIONALIS, & Sanuto Atlantica Meridionalis, quæ Peninſula eſt, ac à ſuperiore Iſthmo quodam diſcreta, regiones *Breſiliam, Tiſnadam, Caribanam, Paguanam, Peruuiam*, ac alias continens. Sexta pars eſt TERRA AVSTRALIS, ſeu continens Auſtralis recenter detecta, ſed nondum cognita, in qua eſt *Pſitacorum* Regio, *Terra del Fuego* è regione freti Magellanici, *Beac* prouincia aurifera cum *Lucach*, & *Maletur* regnis inter maiorem & minorem *Iauam* poſita, & aliæ incognitæ regiones. Vltima verò pars eſt CIRCA POLVM BOREVM, & eſt omnium minima, ac penè incognita, & in quatuor Inſulas diſtributa, quæ diſpoſitæ ſunt circa Polum ipſum Arcticum: Nam ſub ipſo tradunt ſcriptores eſſe rupem nigram & altiſſimam 33. circiter Leucarum ambitu, & circum hanc illas eſſe Inſulas, inter quas Oceanus 19. oſtijs erumpens, quatuor Euripos facit, quibus indeſinenter ſub Septentrionem fertur, atque ibi in viſcera terræ abſorbetur. Ex his Euripis vnus, quem facit Oceanus Scythicus, quinque habet oſtia, nec vnquam propter celerem fluxum, ſuique anguſtiam congelatur: alter verò eſt Euripus è regione Inſulæ Groelandiæ, qui tribus ingreditur oſtijs, & quotannis ad tres circiter menſes congelatus manet, latitudo eius eſt 37. Leucarum. Inter hos autem duos Euripos iacet Inſula ſupra Lappiam & Biarmiam, quam Pygmæi inhabitant, quatuor ad ſummum pedes longi. Refert verò quidam Anglus Oxonienſis, hos quatuor Euripos tanto impetu ad interiorem voraginem rapi, vt naues eos ſemel ingreſſo nullo vento retroagi poſſint neque ibi vnquam tantum eſſe ventum, vt molam frumentariam circumuoluere ſufficiat, quæ etiam Giraldus Cambrenſis in ſuo de mirabilibus Hibernio libello affirmat. Hæc autem de vniuerſo in genere dicta ſufficiant: nam de ſingulis eius partibus, Regionibus, Prouincijs, ac Regnis infra in 35. particularibus Tabulis abundè pertractabimus, è quibus quidem quatuor ſunt generales Tabulæ, quæ quinque præcipuas Orbis partes complectuntur, nempe Europam, Africam, Aſiam, & vtramq; Americam (ijs ſcilicet relictis quæ verſus alterutrum Polum accedunt) ad quas cæteræ particularium prouinciarũ Tabulæ referuntur, in his tamen diſponendis ordinem Ptolemaicum quo ad fieri potuit ſequuti fuimus, atque vnamquanque earum ad Ptolemaicas Tabulas retulimus, vt hîc apparet.

Alia Orbis diuiſio.

Noſtra diuiſio.

Terra Auſtralis nondum cognita.

Borealis Orbis pars incognita.

Pygmæi.

SERIES TABVLARVM PARTICVLARIVM HVIVS OPERIS.

1 EVROPA, cuius hæ ſunt Particulares Tabulæ.
2 Britannia, *quæ ad primam Europæ Ptol. ſpectat.*
3 Hiſpaniæ Regnum. } *Ad ſecundam Europæ Ptol.*
4 Portugalliæ Regnum. } *Ad ſecundam Europæ Ptol.*
5 Galliæ Regnum. } *Ad tertiam Europæ Ptol.*
6 Belgium, ſeu Germania inferior. } *Ad tertiam Europæ Ptol.*
7 Germania Magna. } *Ad quartam Europæ Ptol.*
8 Heluetia. } *Ad quartam Europæ Ptol.*
9 Scandia, ſiue regiones Septentrionales. } *Ad quartam Europæ Ptol.*
10 Italia Generalis. } *Ad ſextam Europæ Ptol.*
11 Pedemontium, Monsferratus, & Liguria. } *Ad ſextam Europæ Ptol.*
12 Tuſcia. } *Ad ſextam Europæ Ptol.*
13 Latium, ſeu Territorium Romæ. } *Ad ſextam Europæ Ptol.*
14 Regnum Neapolitanum. } *Ad ſextam Europæ Ptol.*
15 Marca Anconæ, olim Picenum. } *Ad ſextam Europæ Ptol.*
16 Lombardia, & Marca Taruiſina. } *Ad ſextam Europæ Ptol.*
17 Forum Iulij, & Iſtria. } *Ad ſextam Europæ Ptol.*
18 Sardinia & Sicilia. *Ad ſeptimam Europæ Ptol.*
19 Poloniæ Regnum. *Ad octauam Europæ Ptol.*
20 Hungaria & Tranſyluania. *Ad nonam partim, & partim ad quintam Ptol.*
21 Græcia. } *Ad decimam Europæ Ptol.*
22 Candia. } *Ad decimam Europæ Ptol.*

23 AFRICA, cuius hæc eſt particularis Tabula.
24 AEgyptus. *Ad tertiam Africæ Ptol.*

25 ASIA, cuius hæ ſunt particulares Tabulæ.
26 Natolia ſiue Aſia minor. *Ad primam Aſiæ Ptol.*
27 Moſcouiæ Imperium *Ad ſecundam Aſiæ Ptol.*
28 Tartariæ Imperium. *Ad ſecundam, ſeptimam, & octauam Aſiæ Ptol.*
29 Cyprus Inſula. } *Ad quartam Aſiæ Ptol.*
30 Paleſtina, vel Terra ſancta. } *Ad quartam Aſiæ Ptol.*
31 Perſiæ Regnum, ſiue Sophorum Imperium. *Ad quintam, ſeptimam & nonam Aſiæ Ptol.*
32 India Orientalis. *Ad decimam Aſiæ Ptol.*
33 Turcicum Imperium. *Partim ad Europam, Africam, & Aſiam ſpectat.*

34 AMERICA, ſeu India Occidentalis.
35 Vniuerſi Orbis deſcriptio ſecundùm nauigantium vſum.

I.

EVROPÆ DESCRIPTIO.

Europa vnde dicatur.

EVROPAE etymon ignoratur vel Herodoti testimonio libro 4. Sunt qui existimârint ab Europa Agenoris Regis Phœnicum filia à Ioue rapta nomen desumpsisse: legitur fabula id generis apud varios scriptores, lepidissimè autem illam descripsit Ouidius. Adhuc est aliorum opinio iuxta metalepsim TIRIAM dici, Tiria puellæ matre hoc nomine appellata cuius rei fides Theocritum spectat. A quibusdam scriptoribus sacris IMPETIA etiam vocatur. Cæterùm cum & ad nomen totius populorum eandem inhabitantium nomen quoque spectare videatur, non subdicebimus, id generis populos in vniuersam *Francos* ab Asiaticis nuncupatos. Veruntamen Turcis Religionis tantùm Romanæ cultores *Franchi* intelliguntur. Habet Europa ab Oriente mare AEgeum seu Hellespontum Græciæ, nunc *Archipelago*; Pontum Euxinum, nunc *Mare maggiore*, paludem Mæotidem, quam Scythæ Temeridam, quasi maris matrem dicunt, nunc *Mar delle Zabache*: & Tanaim fluuium, quem Scythæ Silim vocant, & nunc *Don*: diducta insuper ab eius fontibus linea vsque ad *Granduicum* Oceani Septentrionalis sinum. A Meridie mare Mediterraneum, quod etiam nostrum dicitur, ac fretum Herculeum. Ab Occidente vastissimo, & apertissimo pulsatur Oceano quem Atlanticum & Occidentalem vocant. A Septentrione Hyperboreo Oceano, ac mari Septentrionali, quod etiam galaciale vocatur, clauditur. Est itaque ab Africa Herculeo freto disiuncta; ab Asia per dorsum supra Mæotidem, & per Tanaim fluuium: Ab America autem magno tractu discreta est. Forma eius multiplex est, vt Strabo, quæ tamen Draconis ferè effigiem æmulatur, cuius caput Occidentem spectat, & vtrinque alas expandit, quas referunt ad Austrum Italia, & ad Septentrionem Cimbrica Chersonesus. Incidit autem Europa inter quartum & nonum climata, hoc est, sita est inter decimum & vigesimum primùm parallelos, iuxta Ptolemæi traditionem, & habet in longitudine ab amne scilicet Tanai ad Gaditanum fretum, qua longissimè se expandit, 750. circiter Germanica milliaria, seu Italica 3000. Alij longitudinem faciunt milliariorum Germanicorum circiter 600. & Italicorum 2400. ab Vlissipona scilicet ad Constantinopolim. Alij Italicorum milliarium longitudinem ponunt 3800. secundùm verò latitudinem nullibi 225. Germanica milliaria, seu Italica 900. excedit, nisi vbi circa mediam sui partem duabus alis, quibus Draconis speciem reddit, maximè extenta est: nisi latitudinem ab insula Sicilia in *Scricfiniam* vsque ad extrema regionum Septentrionalium, vbi latissima est, computare volumus quo in loco 600. penè Ger-

Tiria. — *Impetia.* — *Franci qui dicantur.* — *Europæ fines.* — *Europa forma.* — *Europæ situs cælestis.* — *Longitudo.* — *Latitudo.*

Germanica milliaria habet, & 2400. Italica. Complectitur autem Europa præter summi Pont. sedem, & Romanorum Imperium toto terrarum orbe celebratissimum 42. Regna Christianæ religioni obedientia; nostro enim æuo Christianum complectitur Imperium: & bona pars Turcici Dominij. Regiones verò habet has, Hispaniam, Galliam, Belgium, Germaniam, Italiam, Hungariam, Transiluaniam, Dalmatiam, Græciam, Poloniam, Lituaniam, Moscouiam, Roxolaniam, Daniam, Sueuiam, Noruegiam, & reliquas versus Polum Arcticum. Habet præterea has insulas, Angliam, Scotiam, Hiberniam, Islandiam, Hetlandiam, Frislandiam, Engrouilandiam, & alias, in Oceano Boreali: deinde Maioricam, Minoricam, Corsicam, Sardiniam, Siciliam, Melitam, Corcyram, Cephaleniam, Zacinthum, Cretam, Mitelenem, in mari Mediterraneo: atque etiam Eubœam, Lesbum, Chium, Cyclades, aliasque innumeras in mari Aegæo Quæ quidem Europæ Regiones omnes ac insulę in 21. sequentibus complectuntur Tabulis: Dalmatia tamen excepta, de qua cùm particularis hîc non sit assignata Tabula, agere decreuimus post Græciæ descriptionem: namque in Græciæ tabula bona conspicitur ipsius Dalmatiæ pars. Est autē hęc pars terræ multi formis, & ad habitationem hominum mirificè apta: tota enim habitabilis est, dempta exigua eius parte, ex priscorum opinione, quæ contermina est, Tanaidis, & Mæotidis incolis, Borystenensibusq; in curribus degentibus, quæ ob immensum frigus incoli commodè nequit, quæ tamen nunc à Tartaris ac gentibus magno Moscorum Duci subiectis satis colitur. Regio insuper hæc amœnitate, fertilitate, clementia cæli, naturali temperie, copia, qualitate pulchritudine vrbium, hominum, animantium, plantarum, frugum, & aquarum cæteras orbis partes longè præcellit: Nam etsi Africa sit longior & latior quàm Europa; non tamen hæc tam vastas solitudines, ac deserta, locaque arenosa, sterilia, & immenso calori cuncta exurenti subiecta habet, vt Africa. Europa igitur amœnissimis vrbibus castris, oppidis, arcibus, fluminibus, stagnis, & lacubus maximè exornatur. Abundat præterea tritico, & frugibus omnibus, vino, arborum fructibus: producit animalia, quæ pulchritudine ac proceritate, cætera excellunt: plantæ quoque, quæ in hac orbis parte aluntur, celsitudine, proceritate & fœcunditate externas omnes superant. Ex hac etiam multæ aquæ tùm calidæ, tùm recentes, ac synceræ, tùm aliæ, quæ varios expellunt morbos magna affluentia scaturiunt. Carit autem hæc terræ pars bestiarum syluestrium, siue ferarum multitudine; indiget quoque speciebus aromaticis, gemmis, & rebus odoriferis, quæ omnia ex Asia huc transportantur, ac ad breuitatem vitæ potius faciunt, ac bonorum morum corruptionem auro tamen, cæterisq; metallis, ac subterraneis omnibus abundat. Cæterùm Europa orbis domitorum genitrix Plinio vocatur, nec sine ratione. Siquidem in Græcorum Monarchia Alexander Magnus; in Latinorum Imperio Romani vniuersum orbē ipsis cognitum domârunt, atq; sub iugo posuerunt. Nostro quoque æuo Europæ, Principes Americam, & Asiæ, ac Africæ magnam partem suo subiecerunt dominio. Hæc itaq; est Europæ in vniuersum natura, particulariter autem vnaquæq; pars in propria describetur tabula, quæ quidem prolixiore sermone à nobis exponentur.

Europæ regna.

Europæ regiones.

Insulæ Europæ.

Europæ bonitas ac qualitas.

Aromata hîc non nascuntur.

BRI-

II.

BRITANNICARVM INSVLARVM NOVA Descriptio.

BRITANNICAE Insulæ, quæ in præsenti Tabula descriptæ sunt vocantur ab omnibus duæ precipuæ & magnæ insulæ, HIBERNIA nempe, & ALBION, quæ Angliæ & Scotiæ Regna continet, cum nonnullis alijs circumiacentibus Insulis; vt sunt Orchades, Mona, Vectis, & reliquæ. Has Dionysius Alexandrinus Bretannides appellat.

Britannicæ insulæ quæ dicantur.

HIBERNIA.

HIBERNIA iuxta nonnullos nomen sortitur ab Hibero Hispano militum duce; qui congregata magna hominum multitudine eò commigrauit. Alij autem sentiunt, sic dictam esse ab Hibero Hispaniæ fluuio celeberrimo, quòd illius incolæ primi dictam Insulam habitassent. Non desunt etiam, qui velint hanc Insulam nuncupari ab hyberno tempore propter hyemis magnitudinem. Verisimile tamen censent multi vel à Duce Hispano, vel à dicto fluuio Hibero nomen sortiri, præsertim quia Hiberni tum vestitu tum viuendi ritu & moribus ab Hispanis vicinioribus parum discrepant, Iuuenalis, Pomponius, & Solinus Insulam hanc IVERNAM vocant: Ptolemæus IVERNIAM: Orpheus, Aristoteles, Strabo, Stephanus, & Claudianus IERNAM: Eustatius VERNIAM: Diodorus Siculus IRIM: Plutarchus eam Ogygiam id est perantiquã appellat, à profundissima enim antiquitatis memoria historias suas auspicantur; vnde constat Insulam ipsam antiquitus habitatam fuisse, & ex Britannia coniectandum est incolas illuc commigrasse. *Irlanda*, seu *Ireland* ab Anglis, Hispanis, Gallis, & Italis dicitur, à Britannis *Yuerdhon*: sed incolę eã *Eryn* vocant. Sita est autem hæc Insula respectu cæli inter circulum Arcticum, & Tropicum Cancri, magis tamen ad circulum Arcticum accedens, complectiturq; in latitudine quatuor gradus & semis cælestis circuli, atq; inter vigesimum & 25. parallelos iuxta Neotericorum computationem includitur, cuius Meridionalis ora diem habet maximum horarum 16. cum tribus circiter quartis; Borealis verò terminus maximum obtinet diem horarum 18. propemodum. Ponitur autem respectu Terrestris globi inter Britanniam maiorem, quæ dicitur

Hibernia vnde dicitur.

Hiberniæ nomina.

Situs celestis Hiberniæ.

Hiberniæ fines. tur Albion, & Hispaniam, habetque ab Oriente ipsam Britanniam turbido mari, quod Hibernicum vocant, vnius diei nauigatione disiunctam: ab Occidente Oceanum immensum: ab Aquilonari parte, vbi Oceanus Deucaledonius irrumpit, habet Islandiam Insulam maximam vnius diei velifico cursu seiunctam: Ab Austro verò respicit Hispaniam similiter trium dierum nauali cursu distantem, Vergiuioque Oceano simul alluitur. *Insulæ formæ.* Protenditur hæc Insula sub forma ouali, seu lenticulari à Meridie in Septentrionem, & dimidio minor est quàm Albion. Eius longitudinem ab Austro in Boream *Mensura.* faciunt quidam Leucarum Germanicarum 70. & latitudinem ab Occasu in Ortum Leucarum Germanicarum 23. Alij scribunt ipsam obtinere in longitudine milliaria Italica 260. vel 300. in latitudine verò 90. vel 100. Camdenus, cui magis fidendum est, tradit eius longitudinem 400. mill. passuum, latitudinem verò 200. *Qualitas.* Fruitur hæc Insula aëre saluberrimo, mitissimo cælo, miraque cæli temperie, licet ad semina maturanda iniqua: nam neque æstiuus calor existuans compellit ad vmbras, neque ad ignem hyemis rigor inuitat, sed aëris amœnitate, temperieque singulæ anni partes tepescunt: nihil venenatum gignit, nec aliunde importatum nutrit; cæli tamen & soli humor nimius est, quò fit vt incolæ & aduenæ magis ventris profluuio & catarrhis molestentur, quibus sanè morbis aquauitæ resistunt. Terra autem inæqualis est & montosa, mollis & aquosa, immanibus syluis vmbrosa, ac alicubi paludosa, ventis exposita, & multis ac immensis stagnis intersusa: nam in vertice etiam altissimorum montium, licet ibi non dentur montes excelsi, habet stagna & paludes: maris & portuum opportunitate gaudet, & planitiebus quoq; quibusdam pulcherrimis ornatur: sed respectu syluarum modicis, quæ viriditate sua ad aspectum delectabiles iucundæ sunt. Est tamen in vniuersum fœcunda (præterquam Vltonia, quæ alicubi ferax, alicubi macra existit: & Connacia, quæ cæteris incultior est, & crebris montibus, & paludibus plena, totaque siluestris) montes enim pecoribus infinitis, & ouium gregibus refertissimi sunt, & proinde butyro, caseo, atque lacte abundantissimè fruuntur. Triticum tamen gignit contractum & minutum, atque vineis caret fertilibus; sunt enim ibi vites vmbræ magis, quàm fructus gratia. Sole enim Virginis signum intrante frigidiusculæ auræ in illo cæli tractu spirant, atque pomeridianus calor autumno exilior & breuior est, quàm vt perfectè vuas maturare possit. Equos habet hæc Insula optimos oneribus ferendis quàm aptissimos: hi enim non eundem, quem cæteri in cursu gradum seruant, sed mollem alterno crurum explicatu glomerationem; maleficum producit lupum & vulpem, reliqua omnia animalia mansueta corpore minora sunt quàm alibi præter venaticos canes. Nemora autem omnia ferè animalia ferina continent, vt ceruos, qui pro nimia pinguedine parum ad cursum apti sunt; deinde apros in magna copia & leporas: caret tamen capris, damis, & ericijs: talpes etiam nullæ vel rarissimæ, sed mures infinitissimi. Abundat præterea falconibus, accipitribus, nisis, aquilis, & gruibus, in Boreali parte cygnis; ciconiæ verò per totam Insulam rarissimè sunt, & illæ nigræ: desunt perdices, phasiani, picæ, & philomelæ. Habet quoque magnam piscium quantitatem

tem tum marinorum, qui per omnia latera maritima ſatis abundant, tum dulcium, qui ex fluminibus egregijs, quibus irrigatur, & ex lacubus copioſiſſimè emanant, & piſces peculiares ſunt in hac Inſula, quæ nullibi reperiuntur: nam præter reliquos eſt in Vltoniæ parte fluuius Banna eximiæ pulchritudinis, ac limpiditatis, qui ſe ex Lacu *Eaugh* in Oceanum duplici oſtio transfundit, ſalmonibus piſcibus totius Europæ fœcundiſſimus, cuiuſmodi aquis ſalmones vnicè delectantur: deinde Sineus etiam, qui non tam magnitudine ſua, ac longis Terrarum excurſibus, quam fœcundiſſima piſcoſitate principatum inter Hiberniæ flumina obtinet. Eſt etiam ibidem *Erno* Lacus, (ſcribit Camdenus) qui 30. mill. paſſuum in longitudine, & 15. mill. in latitudine diffunditur, ſyluis opacis coronatus, & adeò piſcoſus, vt piſcatores nimiam frequentius piſcium copiam, retiumq; rupturas potiusq; defectus conqueruntur. Fama eſt inter accolas hunc olim agrum fuiſſe cultiſſimum, & incolis frequentiſſimum, ſed ſubditò propter eorum infandam cum beſtijs venerem ſuperfuſis aquis in lacum redactum, atq; in huius hiſtorię confirmationem hodie ſereno tempore turres, & altorum ædificiorum ſummitates ſub vndis cōſpiciuntur. Apes fert etiam hæc Inſula, quod quidam falsò negârunt, ac in tanta multitudine, vt non ſolùm in aluearijs, ſed etiam arborum truncis, & terræ cauernis reperiantur. Gingitur hîc maſſa terræ nigra ſulphure permixta, qua incolæ ad incendendos ignes maximè vtuntur, cùm paucas cæduas arbores ager producat, ſed fruteta duntaxat, quibus totus ferè conſitus eſt. Fert quoq; Hibernicum mare Margaritas ſubfuſcas, & lucentes, ac paruas, quæ quidem rotunda ſpecie gregatim natant ducem more apum ſectantes. Antiquitus cultores huius Inſulę inconditi, & omnium bonarum artium expertes erant, inhoſpitales, inhumani, & impij, atque ſeſe alienis vxoribus, matribus etiam, & ſororibus immiſcere ſolebant, antropophagi inſuper erant, id eſt hominum carnibus veſcentes, quod etiam teſtatur Diuus Hieronymus inquiens, ſe cùm eſſet adoleſcentulus vidiſſe has gentes paſtorum nates, & fœminarum papillas ſolere abſcindere, & has ſolas ciborum delitias arbitrari. Nunc verò bellicoſiſſimi ſunt, ingenioſi, corporum lineamentis conſpicui mirifica carnis mollicie; atq; propter muſculorum teneritudinem agilitate incredibili, & omnium corporis partium flexibilitate pollent: ſunt reliquis gentibus calidioris, & humidioris naturæ, vti ex mirifica illorum carnis molliciæ colligitur. Diuiduntur verò in SYLVESTRES HIBERNICOS, qui *Iris-hrie*, & vulgò *Vuild Irisch*, & in ANGLO-HIBERNICOS, & hi ſunt, qui legum poteſtatem ſanctam habent, & iudicijs ſe ſiſtunt, ſuntq; mites, & vrbani, ac ad eos vt magis tractabiles ac diuites Angli in primis commeant, negociandi vt plurimum cauſa, quorum mores illi facilè imbibunt, linguamq; ex aſſiduo cōmercio maiore ex parte intelligunt: ſed ſyluestres Hiberni, qui vt plurimum Connaciã inhabitant, hos habent mores: ſunt quidē feri, aſperi, & quorum ingenia ſine humaniori cultura maximè efferantur, alicubi ſunt incultiores, qui mira naturæ diuerſitate, & inertiam amant, & quietem oderunt: otio quidem adeò ſunt dediti, vt ſummas reputent diuitias labore carere, & ſummas ducant delicias libertate gaudere, & innatæ deſidiæ dulcedo ita eos detinet, vt oſtiatim malint victum quærere, quàm honeſtis laboribus

Fluuij Hiberniæ.

Erno lacus.

Antiquorũ Hibernorũ mores.

Recentes Hibernorũ mores.

Hibernorũ diuiſio.

Syluestres Hiberni.

Hiberni su- perstitiosi.

boribus paupertatem impellere. Superstitiosæ in primis gẽtes, inter quas multæ magæ & fatidicæ mulieres reperiuntur, quæ ad omnia mala incantationes efficaces habent, ad quas quisque pro mali ratione accedit; sunt incontinentissimi, & in præposteram Venerem effusiores, virgines decem vel duodecim tantùm annorum viris quasi maturæ traduntur, sed extra oppida rarò matrimonia contrahunt, non de præsenti sed de futuro promittunt, vel sine deliberatione assentiunt, inde enata leuissima lite diuertunt, vir ad aliam fœminam, illa ad alterum maritum: omnes enim mirum in modum in incæstum sunt propensi, & conscientiæ prætextu diuortia creberrima cõmittunt: latrocinia apud eos nullã habent infamiam, sed ea summa cum immanitate exercẽt; neq; enim vim, neq; rapinam, neq; homicidium Deo displicere persuadentur, quin potius prædam à Deo pro munere oblatam arbitrantur, nec templis, sacrisque locis parcunt, quin inde etiam deprehendantur: Musica tamen delectantur, cytaraq; maximè chordis æneis, quas ad vncis vnguibus numerosè pulsant.

Hiberni religiosi.

Cæterùm in hac feritate Christianam religionem castè colunt, & cum quis religioni se consecrat, religiosa quadam austeritate ad miraculum vsq; se continet vigilando, orando, & ieiunijs, se macerando: mulieres verò vt in melius mutent cõiugium, & puellæ vt bene nubere possint per totũ annum die Mercurij, & Sabbati ieiunare solitæ sunt. Induunt nigros pannos, quia oues istius terræ sunt nigræ, & eorum malitia constat ex equitibus, triarijs, qui securibus vtuntur acutissimis, & leuioris armaturæ peditibus, qui iaculis amentatis, & machæris dimicant, & in bello pro tuba tibia vtriculari vtuntur.

Christianã religionem quando susceperint.

Hibernia Christi fidem suscepit anno Christi 335. regnãte apud Scotos Fincomarco Rege, & hoc quidem mulieris cuiusdam Pictæ opera, quæ anno 322. Reginæ insinuata Christi nomen illi mirificè prædicauit, reuerendumque effecit: Regina Regem docuit, Rex autem vniuersum populum ad sacrosanctum Baptisma suscipiendum disposuit circiter dictum annum 335. Hibernia verò sub dominio Regis Anglorum incidit tẽpore Henrici II. Regis circiter annum 1175. quo Rodericus Connaciæ Rex se Regem vniuersæ Hiberniæ nominabat, qui cùm totam Insulam subiugare contenderet, continuum bellum cum cæteris regulis gerebat, ex cuius quidem seditione factum est, vt alij Reguli sese sponte & sine vlla sanguinis effusione Anglorum Regi dediderint: Rex autem dominium Hiberniæ Ioanni filio in manus tradidit, & inde omnes Angliæ Reges Hiberniæ domini dicti fuerunt vsq; ad Henricum Octauum, qui Rex Hiberniæ ab Insulæ Ordinibus & proceribus declaratus fuit, eò quia quibusdam seditiosis Domini nomen inuisum fuerat.

Hibernia sub Rege Angliæ quãndo inciderit.

Hiberniæ Episcopatus.

Habet hæc Insula Episcopatus quinquaginta, quorum primas est Armacanus; Armach enim in Vltonia sita, sedes est Archiepiscopalis, & totius Insulæ Metropolis: est etiam in *Limirincensi* agro Momoniæ Cassilia vrbs Archiepiscopali dignitate ab Eugenio Pontifice exornata, cui nomen subsunt Suffraganei Episcopi.

Mirabilia Hiberniæ.

Referuntur quædã miranda de hac Insula à varijs scriptoribus, inter quæ sunt hæc magis ab omnibus ferè approbata. Supra Amarcanam vrbem in stagno haud peramplo si hasta lignea in vado defigatur, & post aliquot menses reuellatur, erit pars, quæ luto inhæserat, in ferrum conuersa: quę verò in aqua manserat in cotem, reliqua manẽte ligno.

Tradunt

Tradunt quidam, non solùm hanc insulam serpentes non gignere nec aliunde illatos nutrire, verùm etiam terram aliò exportatam serpentes occidere; & Beda testatur, se vidisse rasuram è paginis codicum inde elatam, & ictis à serpente in potum datã protinus vim veneni sustulisse, ac totum inflati corporis tumorem sedasse. Procerto etiam quidam asserunt, in Hibernia vaccas lac non præbere, nisi adiuncto sibi ad latus viuo vitulo, aut saltem eius corio stramine suffert o, vt viui imaginem raferat; quasi odorẽ enim sui vteri in vtero agnoscunt. Terræmotus hîc nunquam, vix semel in anno tonitruum auditur. Est quidam lacus ab *Erno* lacu 15. milliaribus versus Austrum distans, in quo Insula eminet, vbi est S. Patritij purgatorium, & hoc est antrum, in quo horrenda spectacula conspiciuntur. Est non longè ab illo lacus, in quo Insula parua Mediterranea, cuius incolæ, cùm in agonia sunt, non moriuntur ibidem, nisi in aliud littus traijciantur. Diuiditur autem Hibernia in quatuor regiones, seu partes: in LAGENIAM, quæ ad Orientem est Angliæ proxima; MOMONIAM, quæ Gallicum prospicit littus ad Austrumq; iacet; CONNACIAM, quæ ad Occidentalem partem exposita; HVLTONIAM, quæ in Septentrionali Insulæ parte iacet: sed aliqui quintam addunt portionem, vocantes eam MEDIAM, quæ in Insulæ medio ponitur.

Hiberniæ diuisio.

Lagenia.

LAGENIA tota maritima ad Ortum iacens, à Momonia *Suero* vel *Suyro* fluuio, accolis *Shuuor* dicto, separatur, qui ad Vuatersordiam alijs duobus fluuijs (*Neoro* seu *Eoyro*, & *Birgo* seu *Berga*, qui & *Barrouu* dicitur) adauctus portum facit, quo ex Anglia breuior est transmissus: hi nanq; fluuij antequam in Oceanum se se exonerent, concordibus se consociant aquis, vnde tres sorores ab antiquis vocantur. Alij tamen Lageniam à Momonia *Neoro* fluuio dislimitant, quem multis tamen in locis transcendit: à Connacia aliquamdiu *Sineo*, accolis *Shenyn*: ab Media fluuijs similibus terminant. Lagenia autem ab incolis dicitur *Leighnigh*, Britannis *Lein*, Anglis *Leynster*, ac fertilis & frugifera est terra, mitissimo cælo, nec inclementibus incolarum ingenijs, quam quidẽ Ptolemæi tempore inhabitarunt Brigantes, Coriondi, Menapij, Cauci, & Blani: nunc verò distinguitur in Comitatus *Vuexford*, *Caterlogh*, *Kilkenny*, *Bublinensem*, *Kildariẽsem*, Comitatum *Regis*, Comitatum *Reginæ*, *Longford*; quibus *Fernes*, & *Vuicklo* nunc annumerantur. In Comitatu verò *Kilkeniensi* est *Kilkenny* municipium ad Neorum amnem satis præstãs, ac inter Mediterranea huius Insulæ facilè primum. In Comitatu *Vuexford* est primaria vrbs eiusdẽ nominis quę sita est ad *Slane* fluuium, qui Ptolemæo Modona est, quam Menapiam Ptolemæi esse suspicatur Guilielmus Camdenus *Kildariensis* Comitatus agro fruitur lætissimo in quo *Kildaria* primum & præcipuum est oppidum, in quo à primordijs Ecclesiæ D. Brigida colitur. *Dublinensis* Comitatus ad mare est, globa fertili, pascuis lætis: syluis aatem ita nuda, vt cespite bituminoso, vel fossili ex Anglia carbone plerunq; vtãtur; incolis autem & oppidis refertissimus ex quibus Dublinum, Anglicè *Dublyn*, vel *Deuelin* Regia est vrbs, emporiũ nobilissimum, & primæ iustitię forum, mœnibus validum, ædificijs splendidum, ciuibus frequens, & Archiepiscopalis sedes. Hanc verò Eblanam esse Ptolemæi censet Camdenus

Eius qualitas.

Antiqui populi.

Eius Comitatus.

Kilkenny.

Vuexford.

Kildariæ.

Dublinum.

Momonia.

MOMONIA ab incolis *Mouun*, ab Anglis *Mounster* vocata, Vergiuio mari ad

Austrum exposita iacet: à Connacia Sineo fluuio discreta est, qui *Shenyn* nunc dicitur, ac ab amplissimo lacu *Log foylo* emanant, qui late fluens interiores Hibernos Occidentales ab Orientalibus discriminat: à Lagenia autem Neoro fluuio separata est. Hæc autem bifariam diuidebatur, in Occidentalem, & Australem. Occidentalem antiquitus habitârunt Gangani, Luceni, Velabri, & Iberni, seu Vterini: Australem verò Vdiæ, seu Vodiæ. Nunc autem in septem Comitatus partitur, qui sunt *Kerriensis*, seu *Kilkeniensis*, in quo habitârunt Gangani, *Limiricensis*, *Corcagiensis*, *Tripparariẽsis*, *Sanctæ Crucis*, *Vuaterfordiensis*, in quibus habitârunt Vodiæ, seu Vdiæ, & *Desmoniẽsis*, quem tenuerunt Luceni, Vellabri, & Iberni, seu Vterini. *Kerry* Comitatum, seu *Kerryessem* agrum amnis nunc anonymus præterfluens intersecat, quem Dur esse Ptolemæi suspicatur Camdenus. In Desmoniæ Comitatu extat nunc etiam Iuernis vrbs, quæ nunc *Dunkeran* vocatur, Episcopalis sedes, quę ad fluuium Iernum posita est. In Corcagiensi Comitatu vrbs est *Corcagia*, quæ *Korcach* indigenis, & *Korke* Anglis dicitur, ac, vt ait Camdenus, à strictiore mœnium ambitu conclusa est, & vna quasi directa platea protensa, emporiolum tamen frequens & celebre: sed ita seditiosis vicinis circumsessa, vt perpetuas excubias agitent, quasi perpetua obsidione essent cincti, & in agrum filias elocare non audeant; vnde contractis inter se nuptijs ciues omnes aliquo affinitatis gradu se inuicem contingunt. In Limiricensi agro primaria vrbs ac celebre emporium est Limiricum, Anglis *Limerke*, seu *Lymbrich*, atque in eo est Suyrus fluuius nobilis, qui accolis *Shuuor* dicitur.

Antiqui populi. *Comitatus eius.* *Dur flu.* *Iuernis vrbs.* *Corcagia vrbs.* *Limiricum.*

CONNACIA ad Occasum vergẽs, Anglis *Connagh*, accolis *Connaghty* dicitur, & Seno flumine, Banna, & Oceano inclusa est. Regio hæc (vt ait Camdenus) vt alibi læta & ferax, ita subuuidis quibusdam locis, herbidis tamen, quos à mollitie *Boghes* appellitant, vt reliqua passim Insula periculosa, & syluis opacioribus, & crebrioribus condensa. Ora autem maritima multis sinubus, & nauigabilibus alueis peruia, accolas ad nauigationes quodammodo inuitat, & prouocat; sed innatæ desidiæ dulcedo ita detinet, vt ostiatim malint victum quærere, quàm honestis laboribus paupertatem repellere. Hunc terræ tractum coluerunt olim Ptolemæo teste Auterini, & Nagnatæ; atque hodie in Comitatus *Clariæ*, *Letrimme*, *Galluueiæ*, *Rosecomin*, *Maio*, & *Sligo* distinguitur.

Connacia. *Antiqui Connaciæ populi.* *Comitatus eius.*

HVLTONIA incolis *Cui Gully*, id est prouincia *Gully* dicitur, Anglis *Vlster*, Britannis *Vultuu*, & ad Hyperboreum mare protenditur; & hinc *Buinda* à Media, illinc *Erno* lacu, & *Bannio* fluuio à Connacia secluditur. Quam quidem portionem Ptolemæi ætate habitârunt Voluntij, Darni, Robogdij, & Erdini. Pars eius cætereor in tres olim Comitatus diuisa erat, *Louth* scilicet, *Douun*, & *Antrimme*; & nunc reliqua in septem Comitatus nouos partitur, videlicet *Monalion*, *Tireon*, *Armach*, *Colrane*, *Donergall*, *Fermanagh*, & *Cauon*. Regio (ait Camdenus) ampla, multis & immensis stagnis interfusa, immanibus syluis vmbrosa, alicubi ferax, alicubi macra, viriditate tamen ad aspectum vbique iucunda, & pecoribus refertissima. In hac est *Armach* sedes Archiepiscopalis, ac totius Insulæ Metropolis.

Hultonia. *Antiqui populi.* *Comitatus.*

Quinta Hiberniæ portio olim regnum fuit, quam incolæ *Myh*, Angli *Meth*, Gyral-

Media.

Gyraldus Cambrienſis *Mediam* & MEDIAM, fortè quòd ſit in ipſo Inſulæ medio, vocant. Hæc ab Hibernico mari ad Sineum vſq; fluuium protenſa iacet, qui fluuius ipſam à Connacia diſlimitat; & propter ſyluas & paludes in eius extremitatibus habet aditum valdè fortem: ideoq; propter populi multitudinem caſtrorum & oppidorum fortitudinem *Camera* vocatur Hiberniæ vulgariter propter pacem Fertilis eſt frumento, paſcuis, & armentis; piſcibus, carnibus, butyro, caſeo, atq; alijs lactaribus abundans. Fluminibus eſt irrigua, aſpectum habet delectabilem, & aërem ſalubrem. In hac inſederunt olim Eblani; atque in ea eſt *Killair* caſtrum, quod videtur eſſe Ptolemæi Laberus. Eſt ymbilicum Hiberniæ *Malck* oppidum, quod Mercator Macolicum Ptolemæi fuiſſe cenſet.

Camera Hibernæ.

Killair.

Malck.

ALBIONIS, SEV BRITANNIAE Inſulæ deſcriptio.

ALBION Inſula, quæ BRITANNIA per excellentiam, quaſi inter Britannicas primaria, vocatur, totius Orbis longè celeberrima, ad Orientem Hiberniæ poſita eſt, & interfuſo Oceano ab Europæ continente diſcreta. Hanc etiam PRYDAIN vocant, ſeu PRYDANIAM, vt ex antiquiſſimis huius inſulæ annalibus Lhuydus colligit. Sed Albion nomen ei impoſuiſſe Græcos conſtat, ad aliarum circumuicinarum Inſularum differentiam, cùm omnes Britannicæ vocarentur: vel quidem ab Albione Neptuni filio ibidem regnante; vel potius ab Αλφον, quod album Græcis ſonat, propterea quod Inſula ipſa albicantibus rupibus, quæ circa littus ſunt, coronatur: vnde & Orpheus ipſam albicantem terram dixit. Britanniæ verò nomen non à Britone quodam ibi regnante, ſed ab incolis, teſte Camdeno, promanauit, qui *Brit* vel *Brith* barbarè dicti fuêre, à depictis nimirum corporibus: namque ſeipſos glaſto ſeu cæruleo colore depinxiſſe grauiſſimi ſunt auctores Cæſar, Mela, Plinius, & alij: quicquid autem depictum, & coloratum *Brith* patria & antiqua lingua appellant, vnde Britannia dicitur quaſi Britonum regio; nam dictio Tania Græcis regionem ſignificat. Inſula porrò hæc Germaniæ, & Galliæ figura triquetra obiacet, tribus nimirum in diuerſa procurrentibus promontorijs; quorum vnum eſt ad Occidentem, BELERIVM ſeu Antiueſtæum nuncupatum, quod *Peurhynguaed* Lhuydo eſt, & *The cape of Cornuual* Camdeno, id eſt caput Cornuualliæ. Secundum eſt CANTIVM, ad Orientem Solem expoſitum, quod hodie *Northforland* appellatur, à quo totus Inſulæ tractus verſus Ortum protenſus Cantium vocatur, & vulgò *Kent*. Tertium eſt ORCAS, ſeu TARVEDRVM, aut Taruiſium, lateris Septentrionalis; quod in Scotia iacet; hodieque *Dungisbehead*, ſeu *Dunsbi-heade*, aut, Camdeno teſte, *Houuburne* vocatur.

Albion per excellentiã Britannia dicitur.

Prydain.

Albion vnde dicatur.

Britannia vnde dicta.

Albionis figura triquetra.

Belerium prom.

Cantium prom.

Abluitur Inſula hæc ab Occaſu, quà Hibernia ſita eſt, Deucaledonio, partim & Vergiuio Oceano, qui inter Hiberniam & ipſam Britanniam Hibernicum mare vocatur, & *Mor Vueridh* Britannis, ſed *Theyrishe Oceane* Anglis: à Septen-

à Septentrione vastissimo, & apertissimo Hiperboreo mari pulsatur, & partim Deucaledonio: ab Ortu, quà Germaniæ prætenditur, Germanico: & à Meridie quà Galliç opponitur, Britannico Oceano à se vocato vrgetur. Est autem à circumuicinis illis regionibus commodo vndiq; interuallo disiuncta; namq; Galliæ satis vicina est, prçsertim ad Doverium portum, vbi breuissimus est traiectus, vtpote mill. 40. & isthinc ad Hiberniam vnius diei itinere proficiscitur.

Britanniæ forma. Liuius & Fabius Rusticus oblongæ scutulæ, siue bipenni huius formam assimulauerunt: quam sanè immensam valdè fuisse crediderunt veteres, eamque alterum esse Orbem nonnulli putârunt, dicente Solino: *Finis erat Orbis ora Gallici littoris, nisi Britannia Insula nomen penè Orbis alterius mereretur*. Et Cæsar ille, qui primus Romanorum aperuit, alium se Orbem terrarum scripsit reperisse; Qui postea eius circuitum comperit fuisse 1500. millium passuum quem tamen posterioris ac nostræ ætatis viri aliter tradiderunt. Polydorus enim Virgilius ponit modò ipsam obtinere in circuitu 1300. milliaria: alij 1720. sed Camdenus omnium diligentissimis tradit ex multis multorum itineribus dimensionem eius sic: A Taruisio circumactis, curuatisq; littoribus per Occasum ad Belerium plus minus 812. mill. pass. numerantur; inde conuersa in Austrum littoris fronte ac Cantium 320. mill. pass. hinc secundùm Germanicum mare angulosis recessibus per 704. mill. pass. ad Taruisium protenditur, vt hac ratione totius Insulæ ambitus 1836. millia passuum colligat. *Britanniæ mensura.*

Situs cælestis. Insula porrò hæc 8. 9. & 10. climati subijcitur, ac inter paral. 18. & 27. inclusa est, vnde dies maximus in Australiora est hor. 16. cum dimidio, sed in extremitate Borea. est hor. 18. ferè. At iuxta longitudinem decem ferè Meridianos occupat: nam Belerium Promontorium, quod eius extremum est ad Occidentem, distat ab vltimo Occidente, vbi initium numerationis longitudinis sumitur gradib. 13. & semis; sed Orientale eius extremum, vbi Sutfolciæ regio incidit, distat ab vltimo Occidente grad. 13. ferè.

Primi incolæ. De primis incolis tot huc afferre nolumus opiniones quas equidem omnes Camdenus pensitat, sed ipsius tantùm sentẽtiam vt verisimiliorem amplexare volumus hoc est, primos Britãniæ incolas à Gomeri prosapia Iapheti natu maioris filio ortum duxisse, qui tamen Gomerus primum in Gallia profectus fuit, cuius successores, vel ab alijs insequentibus obtrusi, vel multitudinis minuẽdæ causa eiecti, vel vlteriora visendi innato mortalibus studio incensi, in hanc Insulam, quam è continente despicere poterant, primùm deuenerunt. Qui fuerint Reges, qui huic Insulæ ante Romanorum in ea aduentum moderârunt, deq; eorum successione, nihil attinet nobis dicere, verùm hoc tantùm sufficiet. Romanos potiori ipsius Britanniæ parti quingentis plus minus annis imperasse, nimirum ab ingressu Cæsaris in eam vsq; ad annum Christi 446. Theodosio Iuniore imperãte, quo Romani transuectis ad Galliam defendendã legionibus, & defossis thesauris ipsam omni militum præsidio nudatam Pictorum & Scotorum immaniati, qui Borealẽ Insulæ partẽ tenuerunt, reliquerunt. Quorum impetus cum diutius sustinere nequiuissent Britones, in eorum subsidium è Germania Saxones viros bellicosissimos cõuocârunt; atq; hi quidẽ Hengisto, & Horsa Ducibus Britãniam appellentes, in Pictos, & Scotos primò bellũ intulerunt, *Romani in Britannia.* *Saxones in Britannia.*

runt, sed cùm regionem hanc adamare cœpissent, incolarumq; imbecillitatem nouissent, icto cum Pictis fœdere in hospites Britannos exitiale bellum mouent, quibus consligatis & consternatis ipsam Britanniam occupârunt, eamq; ex Romanorum Pentarchia Heptarchiam fecerunt, constituentes in citeriori eius parte (præter Vualliam, ad quam etiamnum Britannorum reliquiæ confugerunt) regna septem, vt paulo infra dicemus, quæ floridissimè vsque ad Egbertum Occiduorum Saxonum Regem perdurârunt, in cuius potestatem & imperium omnia ob intestina bella deuenerunt, & Heptarchiam Saxonum edicto publico *Englelonth*, id est Anglorum terra vocari iussit: vnde Latinè Anglia dicta fuit. Isthic etiam insederunt post Saxones Dani, Nortmanni, nec non etiam ex parte Flandri, vt videre licet apud Camdenum & alios. Insula hæc olim in duas partes diuisa fuit, teste Ptolemæo lib. 2. Magnæ Constructionis, scilicet in MAGNAM, quæ est citerior eius pars ad Meridiem, & in PARVAM, quæ est vlterior illa ad Septentriones. Romani verò vlteriore parte neglecta, quia aspera & inculta nimis erat, ac cæli quodammodo rigori damnata, certeriorem partem in prouinciam iam redactam primùm duplicem fecerunt, SVPERIOREM scilicet, quæ ipsius Angliæ citerior pars erat cum Vuallia, & INFERIOREM, quæ vlterior erat & Septentrionalior. Postea in tres partes fuit distincta Sexto Rufo teste, apud quem sunt MAXIMA Cæsariensis, BRITANNIA PRIMA, & BRITANNIA SECVNDA, seu Flauia prima, & Flauia secunda. Postremò Romani diuisione hac nõ contenti, cùm imperij forma in dies immutaretur, Britanniam quinquepartitam fecerunt, hoc est, BRITANNIAM PRIMAM, BRITANNIAM SECVNDAM, MAXIMAM Cæsariensem, VALENTIAM, & Flauiam Cæsariensem; & hæ quidem fuerunt sub Romanis ipsius Britanniæ diuisiones. Nonnulli tradunt vniuersam Insulam olim fuisse in tres partes diuisam; nempe in LHOEGRIAM, siue Angliam; CAMBRIAM, siue Vualliam; & ALBANIAM, siue Scotiam: sed Camdenus diuisionem hanc recentiorem esse credit, ac à tribus populis Anglis, Cambris, & Scotis, qui postremò Insulam inter se diuiserunt, enatam. Hodie verò in duo regna diuiditur, nempe ANGLIAE, & SCOTIAE, quæ Tueda, & Solueo fluminibus, ac monte *Cheuicta* discriminantur. Nam pars, quæ in Meridiem vergit, vulgus Latinum & exteri ferè omnes ANGLIAM vocant, & nonnulli etiam *Ingelterram*, seu *Angleterre*, ex Anglica dictione & Gallica; & hæc quidem duas partes complectitur, nempe Lhœgriam, siue ipsam propriè Angliam, vel *England*, sic ab indigenis, Anglis Saxonum populis, qui eam occupârunt, sua lingua nuncupatam, quæ Orientem & mare Germanicum respicit: & Vuallia, siue Cambriam, quæ est Occidentalior pars, ab altera Sabrina & Dea fluminibus discreta. Reliquam verò partem, quæ ad Septentrionem relinquitur, SCOTIAM vocant à Scotorum gente, à qua nunc incolitur. Nunc autem singulas partes describamus.

Heptarchia Saxonum.

Dani, Nortmãni, & Flandri in Britannia.

Britanniæ diuisio.

Alia diuisio.

Diuisio alia.

Alia diuisio.

Duo Britãniæ regna.

Angliæ regnum.

Scotiæ regnum.

Cambriæ fines.

CAMBRIA Inſulæ Britanniæ occidua pars, quam *Camby* incolæ, & *Vualliam* ſiue *Vualles* Angli dicunt, à Lhœgria ſeu Anglia tum Sabriana fluuio, qui *Seuarne* Anglicè, & *Hafren* Britãnicè dicitur; tum etiã Dea fluuio, Britannicè *Yſyrduuy* dicto, ſeparatur: à reliquis autẽ plagis Hibernico, ſeu Vergiuio mari cingitur. Hanc nõnulli à Cambro III. Bruti filio denominatam volunt, quod tamen falſum putat Camdenus. Solam autem ſuis Britanniæ incolis antiquiſſiimis gaudere omnes aſſerunt, qui etiamnum auita Britannica vtuntur lingua, ab Anglica omnino aliena; namque hos terræ tractus poſſident Occiduos naturæ munimentis, montibus, ac æſtuarijs obſeptos. Sunt tamen, qui Cambriam totam nunc ſicut olim, Tranſſabrinam regionem omnem complecti nolunt, ſed ipſi terminum præſcribunt circa Herefordiam, vnde hunc minus latè patet. Regio ipſa vt plurimum montibus aſpera, ac alicubi fertilis eſt, nimirum verſus mare, ac in planitiebus, ac campeſtribus ipſius locis, vbi frumentum, ac aliæ ſegetes proueniunt, atque paſcua habet optimæ alicubi verò ſterileſcit, minusque fructifera, ac parum culta eſt, vnde incolæ vitam ducunt aſperam, panem ex auena conficientes, & pro potu ſerum lactis aqua commixtum bibentes. De incolarum autem natura hæc ex Humfredo Lhuydo accipe. Incolæ Anglos victu, & veſtitu imitantur, & cùm ſint laboris impatientes, atque nimium de nobilitate generis gloriantes, Regis & nobilium famulitio potius, quàm manuarijs artibus ſeipſos dedunt. Vnde fit, vt paucos per totam Angliam inuenies nobiles, quorum famulitij (qua in re Angli omnes gentes ſuperant) magna pars non ſit de Cambria oriunda; nam homines lacticinijs maximè educati agilibus, & bene compactis corporibus ad omnia munia agẽda aptiſſimi ſunt. Præterea animis cùm ſint elatioribus, & in ſumma paupertate nobilitatem generis agnoſcentes, cultui corporum (vt Hiſpani) magis quàm diuitijs, aut gulæ dediti, aulicosque mores citiſſimè diſcentes, ab ipſa nobilitate Anglica ſuis Anglis præferuntur. Nuper tamen vrbes habitare, artes mechanicas diſcere, mercaturam exercere, terram optimè colere, reliquaque omnia munia publica obire non ſecus, ac Angli ſolent. Hæc tamen in re eos vincentes, quòd nullus ſit adeò pauper, quin liberos ſuos aliquo tempore Scholæ ad literas diſcendas tradit, & qui ſtudio proficiunt, in Academias mittentes Iuri Ciuili pro maiori parti operam dare compellunt. Vnde euenit, quòd maior pars eorum, qui in hoc Regno Ius Ciuile, aut Pontificium profitentur, Cambri natione ſunt. Paucos etiam ex rudiori populo inuenies, qui legere, & ſcribere proprium ſermonem, cytharamque ſuo more pulſare neſciunt. Nunc etiam & ſacra ſcriptura, & præces Eccleſiaſticæ in hac lingua impreſſæ habentur. Et quemadmodum olim gens (vt Tacitus refert) iniuriarum impatientiſſima, continuis pugnis, & homicidijs inter ſe digladiabatur; ita nunc ob legum metum, quibus optimè obediunt, ſupra omnes gentes litibus, & controuerſijs inter ſe vſque ad omnium bonorum conſumptionem conten-

Cambri nominis origo.

Cãbriæ antiquiſſimi ſunt Britanni.

Qualitas regionis.

Incolarum mores.

Cãbri maximè Iuri operã danto.

contendunt. Hæc ex illo. Prouincia porrò hæc ex antiquo more Principatus est primogeniti Regis Angliæ, seu eius qui in imperio Regi successurus est, vnde quàm primùm in lucem venerit, Cambriæ Princeps vocatur. Quatuor autem in ea habentur Episcopatus Archiepiscopo Cantuariensi in Anglia subiecti, qui sunt Meneuensis, Anglicè *Saynt Dauyes*, & Britannicè *Ty Dheyuu*; Lãdauensis vulgò *Lhandhaf*; Banchorensis, vulgò *Bangor*; Assauensis, vel Eluuensis, vulgò *S. Asaph*, præter Herefordensem, qui nunc ad Angliam spectat. Cæterùm Vuallia tota olim tribus paruit principibus, quo quidem tempore in tres regiones partita erat, quæ sunt DEHENBARTIA ad Austrum in qua olim Silures & Dimetæ populi Ptolemæi temporibus insederunt: VENEDOTIA ad Boream sita: & POVISIA in ambarum medio, quas quidem regiones Ordouices olim tenuerunt. Postremò verò sub Henrico Octauo Angliæ Rege tota ipsa Vuallia in tresdecim Comitatus fuit diuisa, quos sub singulis partibus ex Camdeno describemus, cuius & Gyraldi Cambrensis verbis vt plurimum vtemur.

Episcopi Cambriæ. *Tres Vualliæ regiones.* *Ordouices populi.* *Comitatus Cambriæ.*

DEHENBARTIA, Britannicè *Dehenbarth*, Anglicè *Sout-Vuallis*, vel *Suth-Vualles*, ad Meridiem sita est, ac ab Oceano, & Vaga fluuio Britannicè *Guy*, Anglicè *Vuy* clauditur: sub qua hi sunt Comitatus: Herefordiæ, cuius etiam pars in Pouisia cadit; Brechiniæ, Monumetensis, Glamorgensis, quos tenuerunt Silures; deinde Maridunensis, Penbrochiensis, & Ceretícæ, in quibus olim Dimetæ fuerunt.

Dehenbartia. *Eius Comitatus.*

HEREFORDIENSIS Comitatus, Anglicè *Herefordshire*, Britannicè *Ereinuc*, Regio est præter amœnitatem, aut pascẽdis pecoribus, aut alendis frugibus nusquam non mitissima, & ab omnibus ad vitam necessarijs instructissima, adeò vt secunda fertilitatis laude inter Angliæ prouincias acquiescere haud facilè sit contenta. Ad quas etiam commoditates flumina accedunt eximia *Vaga, Lugus, & Munouu*, quæ cùm floridissima prata, & lætissima arua placidè irrigauerint, demùm confluunt, & vno alueo Sabrinæ æstuarium adeunt. Primaria huius Comitatus vrbs est *Hareford*, siue *Hereford* Episcopalis, quæ ex ruderibus antiqui oppidi Ariconij originem ducit, & Comitatus ipse inter cæteros Angliæ nunc numeratur.

Hereford. Comit. *Hereford. vrbs.*

BRECHINIA, *Brechiniauc*, seu *Brecheinre* Britannicè, & *Brecknockshire* Anglicè, ampla Regio satis est, quæ in montes densius consurgit, conuallibus tamen passim fœcundis; estque (inquit Gyraldus) satis abundans grano, & si quis est defectus, ex Anglicanæ vicinitatis copia affatim suppletur: pascuis & syluis, feris & armentis terra fœcunda, fluuialibus quoque piscibus abundat, quos hinc Osca, inde Vaga ministrat; salmonibus enim, & trutis vtraque, sed plus egregijs, quos vmbras vocant, Vaga fœcundus est: montibus excelsis prę terquàm à Borea vndique concluditur, &c. Præcipuum huius Comitatus oppidum est *Brecknock*, in eius ferè vmbilico positum, quod Britannicè *Aberhodney* vocatur, & Rom. tempore fuisse habitatum constat.

Brechinia Com. *Brecknock.*

MONVMETENSIS Comitatus, Anglicè *Monmouthshire*, Britannicè *Guent*, rebus ad victũ necessarijs non solum sibi sufficit, sed etiã vicinis affatim suppeditat. Pars Orientalis herbida, & nemorosa; Occidentalis nonnihil mõtana, &

Monumetensis.

 lapi-

lapidosa, non tamen colono ingrata. Gens Martijs conflictibus vsitatissima, strenuitatis opera laudatissima, & arte sagittifera præ cæteris Vualliæ finibus instructissima. Primarium regionis oppidum est *Monmouth* Anglicè, & *Monguuy* Britannicè, vbi *Monouu* in Vaga confluit, situm: olim autem Venta Silurum vetustissima vrbs celebris fuit, quæ hodie *Caer Vuent* Britannicè dicitur, id est vrbs Venta, à qua vniuersa hæc Regio *Guent, Vuetset*, & *Vuetsland* dicta fuit.

Monmouth. Venta Silurum.

Glamorgens. Com.

GLAMORGENSIS Comitatus Anglicè *Glamorganshire*, Britannicè *Morganuc, Glathmorgan*, & *Glad Vorganuc*, id est Regio *Morganuc* vocatur. Regio est tota maritima minus latitudine, quam longitudine exporrecta, cuius pars Septentrionalis montibus est aspera qui in Austrum descendentes paulatim mitescunt, quorum ad radices planities in Meridianum Solem extenditur, ea positione quam optimam iudicauit Cato, & ob quam Italiam tantopere commendat Plinius. Hæc enim pars gratissima fœcunditate, & crebris oppidis vndiquaque nitet. In hoc Comitatu est tenuis vrbs *Landaff*, id est Fanum ad *Taff* Episcopalis, cui 165. Parochiæ subsunt.

Landaff vrbs.

Maridunēs. Com.

MARIDVNENSIS ager, Anglis *Caermardenshire*, Britannis *Cantremaur*, vt opinor, frugibus satis fertilis, gregibus abundans, fossiliumque carbonum alicubi ferax. Huius primaria vrbs est MARIDVNVM, Britannicè *Caer Fridhin*, pratis & syluis amœna, antiquitate suspicienda, & Merlini incubi filij famigeratissimique vatis patria, qui vaticinia Britannis effinxit.

Maridunū vrbs.

Penbrochiens. Com.

PENBROCHIENSIS Comitatus vulgò *Vuest Vuales*, & Anglicè *Penbrokshire*, terram habet triticeam, marinis piscibus, vinoque venali copiosè refertam, & quod omnibus præstat, ex Hiberniæ confinio aëris salubritate temperatam. Principale prouinciæ muncipium, Demetiæque caput est *Pembro*, seu *Penfro*, quod Anglicè vocatur *Penbroke*, ac in saxosa quadam & oblonga rupis eminentia situm est. Nobilia etiam oppida huius tractus sunt: *Tenby*, Anglicè, & *Dnybech y Piscod* Britannicè, nauium statione, & piscium copia admodum celebre: *Hulford*, quod Anglis dicitur *Marfordruest*, suaque elegantia & frequentia in primis celebre, & per se Comitatus: & MENEVIA, Anglicè *Snynt, Dauyes*, Britannicè *Ty Dheuius*, quæ olim Archiepiscopalis fuit.

Pembro. Tenby.

Hulford. Meneuia.

Et hîc portus, qui Britannicè dicitur *Aberdau gledau*, & Anglicè *Mylford-hauen*, quo non alter est Europa aut nobilior, aut tutior, tot angulosis recessibus, tot portuosis stationibus distinguitur, quibus vt fibris, ripæ vndique sunt incisæ, in quem quidem portum influunt flumina duo coniunctis ferè ostijs, quæ *Gledauuh* Britanni vocant. Vltra hunc portum iacet huius regionis pars, quæ Britannis nuncupatur *Rossia*, siue *Ros*, facto è re nomine, quòd viridante procumbat planitie & ericeto, quæ sanè his solis fluminibus perfunditur. Hanc Flandri è sedibus suis inundatione maris expulsi Henrici primi permissu inhabitant, qui lingua & moribus etiamnum diuersi cognoscuntur, horumque regiuncula à Britānis *Anglia Transuuallina* nuncupatur, propterea quod hi eiusdem linguæ societate cum Anglis coniuncti sunt, qui ad Belgicā linguam proximè accedunt. Gens hæc fortis & robusta, continuoque belli conflictu Cambrensibus inimicissima, lanificijs & mercimonijs vsitatissima, Gens præualida vicissim loco & tempore, nunc ad aratra, nunc ad arma promptissima, Anglorum

Celeberrimus Cambriæ portus.

Gledauuh Flumina. Rossia.

Flandrorū sedes.

Eorum mores.

rum insuper Regibus deuotissima, Anglisque fidissima.

CERETICA Regio, Anglis *Cardiganshire*, Britannis *Sir Albertiui*, campestris est ad Occasum, & ad Meridiem: ab Ortu verò & Aquilone continui montes pabulo fœcundi perpetua latera trahunt, sub quibus passim diffunduntur lacus. Percurrit regionem hanc Tibius, seu Tiuius fluuius, Ptolemæo Tuerobius, qui olim castoribus, nunc salmonibus abundat. Præcipuum huius regionis oppidum est *Cardigan* Anglis, quod Britanni *Alber-Tiuy*, id est Tiuij ortum nominant.

Ceretica Com.

Cardigan.

POVISIA, secunda Vualliæ pars, Britannicè *Pouuys*, Anglicè *Pouusland* dicitur, ac inter Deuum, Deam, Vagam, & Sabrinam amnes iacet, duosque Comitatus intra se continet, nempe Radnoriæ, & Montgomerici, in quibus olim Ordouices populi insederunt. Radnoria, quæ Anglicè *Radnorshire*, ac Britannicè *Maiseueth* dicitur, forma est triquetra, cuius pars Orientalis, & Australis cultior; reliqua montibus asperior, vix vllo cultu mitescit, syluis tamen satis vetusta, profluentibus irrigua, & stagni, alicubi aspersa. Præcipuum totius pagi oppidum est *Radnor* Anglicè, & *Maysyfet* Britannicè, pro regionis more culmeis tectis satis elegans.

Pouisia.

Eius Comitatus.

Ridnoria Com.

Radnor.

MONTGOMERICVM, Anglicè *Montgomeryshire*, Britannicè *Sire Tresalduuin* dicitur, quæ sanè regio licèt montibus plurimum emineat, conuallibus tamen grata fœcunditate, cum pascuis tum aruis vtique felix est, laudatissimorumque equorum fœcunda olim genitrix. Primarium regionis oppidum est *Mont-Gomery* Anglicè, *Trefalduuyn* Britannicè, surgēti saxo appositum, cui amœna planicies subiacet. Istic est *Plymlimon* mons in eximiam consurgens altitudinem, qui SABRINAM secundū à Tamisi Britanniæ flumen effundit.

Mongomeric. Com.

Mont-Gomery.

Sabrinæ fl. fons.

VENEDOTIA, seu GVINETHIA tertia Vualliæ pars, Britannicè *Guuyneth*, Anglicè *Nort-Vualles* dicitur, quæ à Pouisia Deuuo fluuio, Britānicè *Dysi*, ac Dea etiam fluuio, Britannicè *Ysyrduuy* seiungitur. In hac autem hi numerantur Comitatus, Meruiniæ, seu Meridniæ; Arfoniæ, seu Snaudoniæ; Denbighensis, & Flintensis, in quibus etiam olim Ordouices insederunt: sub hac MONA Insula etiam continetur, quam infra describemus.

Venedotia.

Eius Comitatus.

MERVINIA, aut Merionithia, Britannicè *Sir verioneth*, Anglicè *Merionetshire*, inter montium conglomerationes omnium totius Vualliæ terrarum hispida magis est, & horribilis. Habet enim montes altissimos, arctos tamen, & in modum arcis acutissimos, nec raros quidem, sed creberrimos, & tanta æqualitate consertos, vt in summis eorum verticibus pastores confabulantes, vel conuiciantes, si concurrere fortè statuerint, à manè ad vesperum vix conuenirent. Numerosi ouium greges in his montibus errant, vnde incolæ rem pecuariam maximè exercent, & lacticinis vescuntur: quo fit, vt statura, colore nitido, habitu visendo, & corporis lineamentis vix alteri in Britannia genti concedant. Sunt in hac regione AEstuaria duo celeberrima, quæ *Traith maur*, id est AEstuarium maius, & *Traith bochan*, id est AEstuarium minus vocantur. *Harlech* autem castrum est fortissimum, ac huius regionis primarium.

Meruinia Com.

AEstuaria duo.

Harlech.

ARVONIA, & Sanudonia Latinè, *Sir caer-ar-non* Britannicè, & *Caernaruonshire* Anglicè, gleba est satis fertili, & oppidulis redimita. In hac est

Aruonia Com.

est *Bangor* ſedes Epiſcopalis, quæ 96. paræcijs præſidet, ad Menai freti fauces ſita. Eſt etiam fluuius Conouius, Ptol. Toiſouius, vulgò verò *Conuey*, qui ab Oriente hunc agrum diſterminat, atque conchas alit, quæ cæleſti rore grauidæ Margaritas parturiunt.

Bangor. Conouius fluuius.

DENBIGHENSIS ager Anglicè *Denbigshire*, Britannicè *Sire Denbigh* dicitur, cuius pars Occidua ſterilis, media, quà in vallem ſe cumbit, fœcundiſſima, Orientalis ſtatim à valle naturam ſibi iniquiorem, ad Deum verò multo æquiorem ſentit. In hoc autem agro eſt vallis *Cluida*, amœnitate, fertilitate, & ſalubritate ſua verè felix, in qua *Ruthyn* maximum eſt vallis emporium: deinde Territorium Britannicè *Mailor Gymraig*, Anglis *Bromfield* lætum admodum, & plumbi ferax. Primarium huius tractus oppidum DENBIGHIA, vulgò *Denbigh*.

Denbighēſis Com. Vallis Cluida. Ruthyn. Denbighia.

FLINTENSIS Prouinciola, Anglicè *Flinshire*, non illa quidem montana, ſed collium prominentia aliquantulum ſurgens, quæ leniter in fertiliſſimos agros reſupinatur, qui (præſertim quà mare proſpiciunt) hordeum laudatum tam benignè profundunt, vt ſemper nona à primo ſatu hebdomata demetant agricolæ. In hac eſt *Alen* fluuius, propè quem eſt fons, qui maris æmulus ſtatis temporibus ſuas & reuomit, & reſorbet.

Flintenſis Com. Alen flu.

ANGLIAE REGNVM.

ANGLIAE Regnum continet, vt diximus, Vualliam, ſeu Cambriam, & Lhoegriam, ſeu *England*, de qua nunc agere inſtituimus, quæ quidem Sabriana, & Dea fluuijs abinuicem diſcriminantur. Lhoegriam à Bruto aſſignatam filio ſuo Locrino fuiſſe ſcriptores nonnulli tradunt, à quo eam denominari volunt. De huius autem Regni qualitate, præcipuè autem de Lhoegria, quæ eſt eius præſtantior pars, hæc ex Polydoro Virgilio accipe. Regio (inquit ipſe) eſt quocunque anni tempore temperatiſſima, cælum craſſum, in quo facilè nubes, imbres, ventique coguntur, atque eò minus frigoris æſtuſque propter ipſius cæli denſitatem. Compertum namque eſt, etſi Brabantia, Flandria, Ciſmariniſque regionibus ſit Septentrionalior nunquam tamen ibi, vti his locis, tanta gelu ſæuire hyemes. Colles paſſim multi, nullis arboribus conſiti, nulliſque aquarum fontibus irrigui, qui herbam tenuiſſimam, atque breuiſſimam producunt, quę tamen abundè ouibus pabulum ſuppeditat, per eos ouium greges candidiſſimi vagantur, quæ ſiue cæli, ſeu bonitate terræ, mollia, & longè omnium aliarum tenuiſſima ferunt vellera. Et quia hæc regio neque lupos, neque vlla animalia rapacia nutrit, videre licet ouium greges interdiu, noctuque paſſim errare per montes, & valles, perque agros compaſcuos ad paſcendum communiter relictos, aut per fundos, quos poſt collectos fructus, conſuetudine quadam peruetuſta, vicinus quiſq; cõmunes habet ad alendum pecus. Hoc vellus verè aureum eſt, in quo potiſſimum Inſulanorum diuitiæ conſiſtunt: nam magna auri, atque argenti

Lhoegriæ qualitas. In vellere Inſulanorũ diuitiæ.

genti copia à negotiatoribus eiusmodi imprimis coemendæ mercis gratia, in Insulam quotannis vndique apportatur, ibique perpetuo manet, quia aliò terrarum referri omnibus lege vetitum est. Omni etiam pecudum genere abundat, præter asinos, mulos, camelos, & elephantos: canum genus nullibi gẽtium maius ferociusq;. Habet solum fœcundum, frugiferumque, vtpote quod absq; frumentis & leguminibus, cuiusque generis materiam producit, præter abietem, &, vt ait Cæsar, fagum; nunc tamen est passim fagus quoque. Semper virens laurus nusquam his Septentrionalibus regionibus felicius prouenit. Tanta hîc rosmarini vbique copia, vt hortos inde sepiant. At vinum non habent, cùm vitis apud vos raro maturescit, & in hortis magis vmbræ, quàm fructus gratia colitur. Nusquam gẽtium maior cornicum multitudo, genus auium ibi maleficum, non enim modò maturas fruges deuorat, sed cùm nascuntur, rostro semẽ euellit, sic vt agricolis necesse sit per id tempus pueros locare per aruos cum arcubus (quando voce humana non deterrentur) qui eas abigant. Oceanus qui Insulam alluit omnis generis piscium copia abundat, inter quos Lucius est, quẽ *Pike* vernacula lingua appellãt, qui apud illos magno in precio habetur; sed ostrea nec alibi delicatiora, nec plura. Fert item aurum, argentum, cuprum, ferrum, sed eius exigua copia; plumbum nigrum, & plumbũ album, id est stannum in suo genere optimum in magna abundantia hîc effoditur, & ad exteras gẽtes effertur. Hactenus Polydorus. Inter Britanniæ fluuios duo principem obtinent locum, maximeque nauigabiles sunt, nempe Tamisis, & Sabrina. TAMISIS, Anglicè *Tames* seu *Teames*, ex duobus cõfluentibus constat, qui sunt Tama & Isis connubio iunctis, alueum habet prealtum, tutum, & nauium quãlibet magnarum capacissimum, atq; exæstuantis maris accessu augescit, sexaginta plus minus à mare Italicis milliaribus, vixq; alius Europæ fluuius tam longè Oceani æstum sentit salmonibus, & sturionibus diues est, & ad eius ripas innumeri cigni visuntur. SABRINA, Anglicè *Seauern*, ex *Plinlimon* monte effunditur, ac statim à fonte ita crebris incurruus flexibus agitur, vt sæpè reuerti credatur: procurrit tamen, seu potius lentus perua gatur agrum Salopiensem, Vigorniensem, & Glocestrensem, atque in Sabrinianum fretum se tandẽ placidè exonerat. Est etiam ABVS æstuarium nobile, vulgò *Humber*, in quo omnia ferè flumina, quæ Eboracensem regionẽ perfundunt, tanquam in cõceptaculum se euoluunt. Portus Angliæ præcipui sunt hi: DAVERNVS, vulgò *Doure*, qui est Comitatus Cantij extremus, ac colle munitur, arcemq; habet tutissimam, omni armorum genere optimè munitã. MOVNTSBAY, satis latus in Cornuuallia, vbi tutissima est nauium statio. VOLEMOVTH, siue Falemouth, etiã in Cornuuallia, qui æquè nobilis est ac ipsum Italiæ Brundusium, nauium capacissimus, & tutissimus. TORBAY sinus in Deuonia, qui decẽ plus minus millia passuum in circuitu colligit, qui nauibus admodum secura statio. In Deuonia, quoq; port⁹ insignis est in ostia Tamaræ, & Plimi, vbi est statio tutissima, qui portus ad vim arcendã satis munitus est, ac catena clauditur. SOVTHANTONENSIS portus egregius est, quem Ptolemæus Trisantionis fluuij ostium vocat. Ad ostium Tamesis amnis portus est insignis & profundus, qui cõmuni Tamesis fluuio maximas quasque naues Lõdinium dedu-

Maxima hîc rosmarini copia.

Pike piscis.

Metallifera satis regio.

Fluuij præcipui.

Tamisis.

Portus Angliæ.

deducit: ac alij etiã sunt portus multi & crebri, quibus Insula ipsa accincta est. Præterea in Oceano Germanico è regione Eboraci agri vberrima & quæstuosissima est halecũ piscatura, quæ numerosis examinibus quotannis circumnatant. Sunt fontes calidi in vrbe Bathonia Comitatus Somersetię, qui efficaci remedio salutares corporibus ægris sunt, antiquis etiam celebres. In rupe Sancti Vincentij, quæ scilicet ad Ortum fluuio Auonæ imminet magna eruitur adamantum copia, qui colore translucido Indicos prouocant, solumq; duricie illis cedunt: sic etiã altera rupes ad Occiduã ripã adamãtum est ferax, quos caui, & ruffescentes silices ceu fœtu grauidi in se mira naturæ solertia cõtinent: terræ motus rarò hìc audiuntur, ac rarò sagittæ è cœlo cadunt. Ferunt canes Anglicos cæteris omnibus Europæ præstare. Cæterùm Angliæ Regio dura est & montuosa, ideoq; difficile, & laboriosum merces & alia quæq; ad eam vt plurimum trãsferre. De gentis huius natura & moribus sic scribit Polydorus: Gẽs (inquit ipse) procera statura, venusta & candida facie est, cæsijs vt plurimum oculis, & vt sono linguæ Italis persimiles, ita corporum habitu, ac moribus ab illis penè nihil discrepant. Vestimento non multum absimili Gallico vtuntur. Fœminæ niueo candore, insigniq; forma quam longè decentissimo vestitu honestant. Victus maxima pars in carne consistit. Ceruisia, quam ex hordeo conficiunt in vsu est: potus certè cùm vtilis, tum iucundus; vt qui valdè in Belgicis etiam regionibus expetitur, & inuehitur. In prandijs, ac cœnis hilarè, nitidè, lepidè, atq; ampliter viuunt. Bello sunt intrepidi, optimi sagittarij, ac in militia moræ haud multum patientes, & idcircò vbi ad arma ventũ est, statim de omnibus fortunis alterius partis dimicatur, quia omnia victorem sequuntur. Sed neq; arces ædificant, quin olim conditas, vetustateq; ruentes minus sarciendas curant Hæc ex illo. Aliqui etiam tradunt, hos longæuam ducere vitam, vtpote ad cẽtum, atq; etiam ad 120. annos; ac insuper eos maritimam artem plurimum callere, namq; vsque in Daniam, Noruegiam, Moscouiam, Constantinopolim, Alexandriam Aegypti, Venetias, ac alibi pernauigant, ac commercia tractant. Sunt etiam Pyratæ, quippe qui Canarias Insulas, Capitis viridis, Brasiliam, & Americam infestant; atq; Hispanorum, & Portugallensium naues, ac scaphas deprædantur. Cæterum Christianam religionem in prima euascentis Ecclesiæ infantia huic Insulæ illuxisse scriptores tradunt, atq; nunc duo in hac parte sunt Archiepiscopi, Cantuariensis scilicet totius Angliæ primas, & Metropolitanus (cuius olim auctoritas longè amplissima fuit antequã hoc Regnũ à Summi Pontificis auctoritate deficeret, nã tunc Pont. Romani Legatus erat) & Eboracensis, quibus multi subsunt Episcopatus. sub CANTVARIENSI sunt Roffensis, Londinensis *Londen*, Cicestrensis *Chicester*, Vuintoniensis *VVynchester*, Salisburgiensis *Sarisberi*, Exoniensis *Excester*, Bathoniẽsis *Bathe*, Vuellensis *Vuelles*, Glocestrensis *Glocestria*, Vuigorniensis *Vigornia*, Herefordensis *Hereford*, Couentrensis *Couentre*, Lichfeildensis, Vuaruuicensis, Salopiensis, Lincolniensis *Lyncolne*, omnium maximus Eliensis, Nordouicensis *Nortuuich*, Oxfordiensis, Petroburgensis, Bristoliensis, & alij quoque, quos in Vualliæ seu Cambriæ regione numerauimus. Sub EBORACENSI sunt Cestria, Dunelmensis, & Cariolensis. Sunt aut in Angliæ Regno, videlicet in ipsa Lhoegra, pa-

Fontes calidi.
Adamãtes.
Canes Anglici.
Gentium qualitas.
Angli longæui.
Angli nautæ perfectißimi.
Angli Pyratæ.
Christianæ religionis initium in Anglia.
Archiepiscopi, & Episcopi Angliæ.

paræciæ 8643. præter illas, quæ ſunt in Cometatu Northumbriæ, quorum numerum expreſſum apud Camdenum non vidi, ſicut aliorum Comitatum: atque etiam præter ſacella plurima, ſeu capellas magnis paræcijs incolarum multitudine adæquandas. Duæ præterea ſunt Vniuerſitates, ſeu florentiſſimæ Academiæ in hoc Regno, nempè CANTABRIGIA, vulgò *Cambrigde*, quæ ad Chamum ſedet, in qua ſunt 19. Scholarium hoſpitia, & 14. Collegia magnifica: & OXONIA, Saxonicè *Oxenford*, & vulgò *Oxford*, egregia quidem vrbs, ſalubris & amœna, quæ Collegijs ſexdecim, & Aulis præterea octo eleganti ſtructura, optimis reditibus, & inſtructis bibliothecis valdè floret.

Paræciæ in Anglia.

Vniuerſitates Angliæ.

Metropolis, & Regia vrbs, Regumq; Angliæ camera eſt LONDINIVM, Cambro-Britannis *Lundayn*, incolis *London*, exteris *Londra*, vel *Londres*, ampla quidem & populo frequentiſſima, Tamiſiq; fluuio celeberrimo appoſita, ſupra quem pons eſt totius Europæ præſtantiſſimus, qui in longitudine 330. paſſus complectitur, atq; vtrinq; magnificis ædibus ornatur, in quibus magna commercia tractantur, vt non pons, ſed vrbis præcipuus vicus appareat. Vrbs autem ipſa cum Orbis Christiani emporijs de ſecunda palma hodie contẽdit: Arcem continet munitiſſima, quæ Angliæ Armamentarium eſt, & incolas bellicoſiſſimos habet, qui ob eorum multitudinẽ ipſam vrbem, quamuis turribus, mœnijs, & vallis non ſit adeò munita tutiſſimam reddunt. Poſt hanc ſunt aliæ celebres huius Regni vrbes, vt: EBORACVM, vulgò *Torke*, antiquiſſima, & pulcherrima, ac totius Angliæ, (vt ait Camdenus) ſecunda vniuerſæq; Septentrionali parti & præſidio, & ornamento eſt ſingulari: mœna, ampla, munita, ædificijs tam priuatis, quàm publicis exculta, opibus, ciuibusque referta, & Archiepiſcopali ſede præclara. Hanc Vrus, nunc *Ouſe*, interſecat, & quaſi in duas vrbes diuidit, quæ lapideo ponte vaſtiſſimo coniunguntur. BRISTOLIA, Saxonicè *Burghtſtouu*, id eſt locus illuſtris, quæ (vt ait Camdenus) æditiori ſitu inter Buonam amnem & Fromum fluuiolum interſidet, munitionibus, & fluminibus ſatis tuta; duplici enim muro circundatur. Ad aſpectum verò ita pulchra, tùm publicis, tùm priuatis, ædificijs, vt nomini reſpondeat: & ad vitæ neceſſitatem ita inſtructa, ciuibusque frequens, vt inter Britanniæ vrbes primas à Londino, & Eboraco facilè ſibi vendicet. Multarum enim gentium cõmercium, mutui vſus, & portus cõmoditas eò traxit, qui in ipſum vrbis ſinum naues paſſis velis admittat. GLOCESTRIA, ſeu Glouernia, quã Antonius Cleuum & Gleuum dixit, Saxones *Gleaucester*, Angli *Glocester*, antiqua ſanè vrbs, ac à Rom. condita, Sabrinæ fluuio exporrecta imminet, qua flumine non alluitur, murus firmiſſimus opponitur; Templorum numero & ædium deſcriptione ſatis eſt elegans. SALOPIA ad Sabrinam amnem amœniſſimè aſſidens, arte ac natura munita, eximia, frequens, mercium copioſa, ciuium diligentia, pannis conficiendis, & Vuallorum commercijs opulenta; à Vuallis enim & Anglis incolitur, quibus vtraque lingua in vſu. VIGORNIA, vulgò *Vuocester*, Sabrinæ appoſita, quæ tum vetuſtate, tum venuſtate digna eſt: nã à Rom. condita fuit, olimq; Romanorum ſuperba mœnibus, nunc verò muro ſatis firmo munita: incolas habet numeroſos, humanos, & lanificio opulẽtos. Eſt etiam BATHONIA, vulgò *Bathe*, celebris ob aquarum calidarum ſcaturi-

Londinium Regia vrbs.

Eboracum.

Briſtolia.

Gloceſtria.

Salopia.

Vigornia.

Bathonia.

Angliæ diuisio in 7. regna. turigines, obq; Comitatus titulum; & pleræque aliæ. Cæterùm Saxones olim Lhoegriam hanc, quæ Pentarchia fuit Romanorum, Heptarchiam fecerunt, eamque in regna septem partiti fuerunt, quæ sunt Cantium, Suffexia, East-Anglia, Vueftsexia, Nortumbria, Eastsexia, & Mercia. Postremò verò in Comitatus, seu conuentus 39. fuit diuisa, quos peculiari vocabulo *Shyres* appellant, hos autem singulos sub suis regnis numerabimus.

Cantij regnum. CANTII regnum, vulgò *Kent*, inter præcipuas & præstantiores Angliæ regiones adnumeratur, quæ innumeras pascit oues; vnde hîc optimi panni tanta texuntur copia, vt per totam Europam distrahantur: montibus & syluis abundat; viris animosis frequens; muncipia habet non rara, & vrbes claras, *Dauernū.* quarum DARVERNVM, seu Cantuaria, Anglicè *Canterburi*, peruetusta & Romano sæculo illustris est, & huius olim regni caput & Regia sedes, ac nunc Archiepiscopali dignitate gaudet.

Suffexiæ regnum. SVSSEXIAE regnum Comitatus Suthreiæ, vel Suthrionæ, vulgò *Suthry*; & Sutsexiæ, vulgò *Suffex* continet, in quibus olim Regni insederunt. Regio satis opulenta; partim enim planiciebus, quæ fruges & pabulum benignè producunt strata; partim virentibus collibus consita; partim verò syluis amœnissimis opaca est; & ferri etiam venis partim fœcunda est, licet ferrum non adeò bonum sit, vt alijs in regionibus.

Eastangliæ regnum. EASTANGLIAE regnum, id est Orientalis Angliæ regnum, continet Suthfolciam, vulgò *Suthfolc*; Norfolciam, vulgò *Northfolk*; & Cantabrigiam, vulgò *Cambridgeshire*, in quibus quidem Comitatibus Ptolemæi ætate Iceni, quos ipse corruptè Simenos vocat, inhabitârunt. Regiones vt plurimum opulentæ sunt, & populosis pagis distinctæ plurimis: lætissima vbique habent arua, & vberrima saginando pecori pascua, vnde casei magno numero conficiuntur, qui in omnes Angliæ partes, ac præterea in Germaniam, Galliam, & Hispaniam distrahuntur: nec desunt etiam frumentarij campi, qui hordeum laudatissimum affatim producunt, quo ceruisia optima conficitur.

Nortūbria. NORTVMBRIAE regnum complectitur Northumbriam, vulgò *Nortumberland*, quæ Scotiæ vicina est, in qua insederunt olim Ottadini: Eboracensem agrum, vulgò *Yorkeschire*: Dunelmensem Episcopatum, vulgò *the Bishoprickhof Durchan*, siue *Duresme*: Lancastriam, vulgò *Kankashire*: Aueftmariam, vel Vueftmorlandiam, vulgò *Vueftmorland*: Cumbriam, vulgò *Cumberland*: & regiones Scotiæ vsq; ad Endeburgi fretum. Quæ quidem regiones omnes magna ex parte asperæ sunt, montosæ, & cultu duræ, & nonnullis in locis horridæ; alicubi tamen hordei & tritici fertiles, & conualles satis graminosæ: abundant pecore, & innumeras pascunt oues: montes argento, plumbo, ferro, nec non ære grauidi sunt, atq; etiam carbone fossili pro ignis alimento. Incolarum natura à reliquis Anglis longè diuersa est, quorum lingua paulò rudior est, Scoticæque vicinior: Sunt insuper seditiosi, tumultuosi, bellicosi, labori addicti, vestitu non indulgentes, & in negotiationibus simplices, ac synceri, suntque imprimis velites optimi.

Vueftsexia. VVESTSEXIAE Regnum habet sub se Cornuualiam, vel Cornubiam, vulgò *Kernauu*: & Deuoniam, vulgò *Denshire*, quas olim Danmonij inhabitârunt:

tarunt: Dorsetiam, vulgò *Dorsethshire:* vbi olim Durotriges: Somersetiã, vulgò *Somersetshire:* Vuiltoniam, vulgò *Vuilshire:* Suthanptoniam, vulgò *Hantshire,* in quibus olim Belgæ fuerunt: & Bercheriam vulgò *Barckshire.* Ex quibus quidem regionibus Cornuuallia, & Deuonia stanni, & plumbi venis diuites magnopere sunt, quod vtrunque totius Europæ præstantissimum est: maximè verò pecore abundat Deuonia, & subtilissima lana, ex qua per optimos conficiunt pannos carisæos, qui per totam Europam transmittuntur. Sunt autem Cornuualliæ incolæ natura & moribus ab Anglis, & vicinis populis diuersi: sunt enim synceri ac simplices, parumque in artibus liberalibus versati, rerum Politicarum inexperti, rudes, externum cultum, vestesque splendidas non affectantes præter reliquorum Anglorum conditionem, suntque ipsi è Britannorum reliquijs, qui Occidentales Britones dicuntur, quippe qui auitam linguam hactenus ex toto non amiserunt.

Stanni copia in Cornuuallia & Deuonia.

Mores incolarum Cornuuallia.

EASTSEXIAE Regnum complectitur Midlesexiam, vulgò *Midlesex:* Essesiam, vulgò *Essex,* in quibus olim fuerunt Trinobantes: Hertfordiæ partem, vulgò *Hertforshire,* vbi Cattieuchlani: Inter quas sanè regiones Midlesexia summa cæli temperie, & soli indulgentia est, ædibus & vicis magnificis vndiq; nitida, inter quas LONDINIVM primas tenet, vt superius commemorauimus. Essesia verò (teste Camdeno) ampla, lata, frugifera, croci fœcunda, nemorosa, & opulenta in primis est regio: hinc Oceano, inde fluminibus piscosis quasi conata, quæ & sua commoda affatim suppeditant.

Eastsexia.

MERCIAE Regnum continet Glocestriam, vulgò *Glocestershire,* amœnam & fertilem: Oxenfordiam, vulgò *Oxfordshire,* fertilem & optimam, planam, aruis & pratis satis excultam, ac collibus crebris syluis obsessis consitam; in quibus Dobrini Ptolemæi ætate insederunt: deinde Buchingamiã, vulgò *Buckinghamshire,* sagiferam regionem: Bedfordiam, vulgò *Bedfordshire,* partim nemorosam, partim arboribus nudam, ac proinde fertiliorem: Hertfordiam, vulgò *Herfordshire,* quæ frumentarijs agris, pascuis, pratis, nemusculis, & limpidis fluuiolis felix est, in quas regiones Cattieuchlani suas tenuerunt sedes: Huntigdonensem agrum, vulgò *Huntingdonshire,* vbi olim ex parte Iceni: Northantoniam, vulgò *Northamptonshire:* Leicestriam, vulgò *Leicestershire:* Rotelandiam, vulgò *Rutlandshire:* Lincolinam, vulgò *Lincolnshire:* Nottingamiam, vulgò *Nottinghanshire,* regiones vt plurimum amœne, cultæ satis, ac opulentæ, in quibus olim Coritani sedes suas habuerunt: ac postremò Vuaruuicum, vulgò *Vuaruuickshire:* Vuigorniam, vulgò *Vuorcesthershire:* Staffordiam, vulgò *Staffordshire:* Salopiam, vulgò *Shroppshire:* & Cestriam, vulgò *Cheshire:* & hæ quidem regiones, quas olim Cornauij tenuerunt, vbertate satis lætæ sunt & amænæ, in quibus alicubi ferrifodinæ sunt, & carbones fossiles, salsi fontes, & salinæ nobilissimæ.

Merciæ Regnum.

Scotia olim Albania.

BRITANNIAE Insulæ Borealior pars, quæ aspera & montuosa valdè est, SCOTIA dicitur. Hæc olim ALBANIA à Latinis scriptoribus vocata fuit, atq; etiamnum ab incolis, qui auitam adhuc seruant linguam, *Albain* appellatur: ipsam quoq; CALEDONIAM à Tacito in vita Agricolæ vocatam fuisse percenset cum B. Rhenano doctissimus Ortelius. SCOTOS verò populos ex Hispania *Cantabria* oriundos esse, atque inde in Hiberniam migrantes, tandem in Scotia sedem fixisse auctor est Lhuidus: tametsi alij putent, hos ex Scythia primò in Hiberniam nauigasse.

Caledonia vocatur Tacito.

Scoti vnde effluxerint.

Fines regionis.

Forma.

Hæc autem Regio duobus fluuijs, *Tueda* scilicet, qui ad Orientem fertur, & *Solueo* ad Occasum labente, vbi fretum est *Soluuay*, ab Anglia separatur; ac ab alijs partibus vndiq; Oceano, & Germanico mari pulsatur. Forma eius admodum inæqualis est, nã pluribus promontorijs mari sese variè immiscet, pluresq; Peninsulas facit, in qua quidem describenda longè aberrauit Ptolemæus, eam longo tractu in Ortum proijciens, ac inflectens, cùm in Septentrionem feratur eius tamen longitudinem, ab amne scilicet *Tueda* vsque ad vltimum Borealem terminum, vbi in cuneum attenuatur, 480. mill. quidam definiunt.

Longitudo.

Regionis qualitas.

Regio insuper ipsa aspera, ac montuosa est, nec adeò fœcunda, sicut Anglia, licet piscosior. Multos passim portus habet, & aditus marinis aquis peruios, inter quos est *Letha* portus commodissimus, qui freto impendet, quod Boderia Ptolemæi est, Scotis verò *Forth & Frith*, estque æstuarium nobilissimum, in quo plures fluuij obuij Oceani existuantis accessibus in magnam amplitudinem diffunduntur. Est etiam in Rossiæ regione maris sinus commodissimus, qui vulgò *Portus salutis* dicitur. Adeò itaque maris Oceani brachia ipsam regionem scindunt, vt nulla domus in ea sit, quæ ab aqua marina vltra viginti leucas distet. Mare autem ipsum regnum hoc alluens abundat ostreis, halece, corallis, mytilis, alijsque conchis: in vallibus plurimi sunt lacus, paludes, fluuij, fontesque piscibus refertissimi, quorum quidem lacuum maior pars à monte oritur *Grampio*, in quo etiam suos habent fontes tres nauigabiles fluuij, qui sunt CLVDA, vulgò *Cloyd*, & olim *Alcluth*, in Oceanum sese Hibernicum exonerans; TAVS, cæteros Scotiæ magnitudine excedens, qui partim in *Argile* regione à lacu eiusdem nominis, partim in *Stathera* regione exoritur, & ad Oceanum Germanicum fertur; & FORTHEA, qui ad Oceanum perambulans Germanicum magnum illud æstuarium facit, quod vulgò mare Scotiæ vocatur. Celebres quoque fluuij sunt *Spaye*, *Nessa*, & *Louth*, præter *Tuedam*, qui Scotiam ab Anglia segregat. Sunt præterea isthic montes, æquatam agri planitiem habentes, pecorisq; pabulum vbertim suppeditantes; inter quos nonnulli sunt marmorei, & alabastrini: & syluæ sunt feris plurimum abundantes; inter quas est, quam CALEDONIAM olim dixerunt, quæ Lucio Floro dicitur *Saltus Caledonius*, in immensumque spatium Romanorum sæculo diuisa; sed nunc non adeò vasta, feris tamen repletissima, inter quas boues fert albos, adeò feroces, vt domari nequeant,

Æstuariũ nobilissimum.

Clauda flu.

Taus flu.

Forthea flu.

Alij fluuij Scotiæ celebros.

Caledonia sylua.

nequeant, quorum crines ad instar leonum sunt. Est quidam locus *Carbonum area* nuncupatus, terreno bitumine abundans, & partim non sine incolarum damno ardet. Metallifera insuper terra est, ac in ea auri, argenti, argenti viui, ferri, plumbi & cupri magna effoditur copia, & inter *Craufordiæ* tesqua aurifodina reperta est, & aurum sine vllo labore eruitur. Sunt hîc quoque gemmæ quædam, præsertim Gagates, quæ in aquis ardet, ac oleo extinguitur. Regio porrò ipsa valdè natura tuta est ob montium asperitatem, & syluarum copiam, vnde insuperabilis æstimatur: nam incolæ montes pro Asylo habẽt, vbi vrgente necessitate confugiunt ibique ferinis carnibus, piscibusve vitam sustentant. Ex hac regione viliores carisæi, frisettæ, carbones fossiles ad vsum fabrorum hordeum, & malta, seu byne adferuntur.

Scotia insuperabilis.

Est autem in duas partes, Meridionalem scilicet, & Septentrionalem intermediante Grampio monte aspero, & informi diuisa, qui vulgò *Grasebaim*, seu *Gratzbaine*, id est mons incurruus vocatur: is enim à Germanici maris littore ad ostia Deæ fluuij per mediam hanc regionem in Hibernicum mare tendens, ad lacum Lomundum sistitur, qui etiam mons Pictorum olim, Scotorumque Regni ferè limes erat. Australior pars, quæ & superior dicitur, longè fertilior est, quàm Septentrionalis, cuius incolæ humaniores sunt & ciuiliores, beneq; morati, qui etiam lingua vtuntur Anglica, & hi *Altæ terræ* viri vocantur. Qui verò Borealiorem partem incolunt, quæ Inferior dicitur, vt plurimum asperi sunt inculti, & agrestiores, syluestresque Scoti dicuntur. Nanque ex cæli rigore truciores sunt, & ex sanguinis abundantia audaciores, & hi *Imæ terræ* viri dicuntur. Hi Hibernorum mores, à quibus originem trahunt, linguam, & arma retinent: sago enim, & interiore tunica croco tincta vestiuntur, nudisque genu tibijs incedunt. Arma eorum sunt arcus & sagittę, & latus admodum ensis, pugionem ex vno latere tantùm acutum sub zona semper ferunt. Cæterùm in vniuersum Scoti ingenio, & industria pollent, sed ad vltionem proni sunt, ac feroces: sunt præterea in bello fortes, laboris, inediæ, ac vigiliæ patientes: atque etiam astuti, & ad factiones, seditionesque propensi.

Scotiæ diuisio.

Australis Scotia.

Boreales Scoti syluestres.

Mores Scotorum omnium.

Plurima porrò miranda in hac Insula esse scriptores memorant, ex quibus hæc apud Hectorem Boëthum collegit Ortelius. In *Gallouidia* lacus est *Myrtoun* dictus, cuius vna pars aliarum aquarum more gelu hyeme concrescit; altera nullus frigoribus congelari potest. Sunt in *Caricta* regione ingentis magnitudinis boues, quorum caro tenera, suauisq; esui est; cæterùm pingue nunquam concrescit, sed olei liquidi instar semper fluens. In *Coyl* prouincia haud plùs decem millibus passuum ab *Aër* oppido saxum est duodecim vix pedes altum, extensum, 33. cubitorum spissitudine, haud immeritò ab incolis *Surdum* appellatum: nam quantumuis ingentem strepitum, sonitumque vel etiam bombarda edas ab vno latere, ex aduerso haud exaudiri queat, nisi quàm remotissimè absis: tum enim sonus facilè percipitur. In *Lennos*, quæ Ptolemæo Lelgouia dicitur, lacus est longè maximus *Loumond* vernaculè dictus, supra 24. milliaria in longitudinem extensus, octo in latitudinem: triginta Insulas complectitur, quarum pleræque vicis frequentibus habitatæ, templa, sacellaq; Diuis dicata habent. Tria in hoc memoratu digna reperiuntur: nam pisces il-

Miranda Scotiæ.

Boues quorũ pingue nunquam concrescit

Saxum surdum.

Lacus 30. continens Insulas.

Pisces absq; pinnis.

lic esui humano suaues pinnis caret: lacus interdum nullo flāte vēto ita immēsè concitatur, vt vel audacissimos nautas quò minus soluant, deterreat; vnde vento cessante, naues medio cursu correptæ cum maximo discrimine iactantur, & nisi portus quispiam fertè propinquus adsit, plerumque euertuntur. Denique est Insula quædam gregibus, armentisque pascendis vber, sed quæ natans fluctuansque, quò venti impellant, huc illuc feratur. Constans fama est, lapidem in *Argadia* nasci, qui si paulò diutius stramentis stupisve supponatur, incendium faciat. Ad *Slanis* castellum in *Buthquhania* antrum est admirādæ naturæ; aqua enim in id Instillans tractu temporis in candidissimum conuertitur lapidem, ac nisi certo annorum curriculo eximerētur, olim iam oppletum illis fuisset. Nullus in hac regione mus maior conspicitur; nec si importetur, vitam illic ducere potest. In *Fifa* regione effoditur ingenti numero lapis niger, faciendo igni supra modum accommodus. Ad ostium *Forthea* fluminis in medio mari altissimus scopulus est, ex cuius summitate fons aquæ dulcis largissimè admirando naturæ miraculo scaturit. Ab *Edimburgo* plùs minùs duobus passuum millibus fons, cui olei guttæ innatant, scaturit, ea vi, vt si nihil inde collegeris, nihilo plùs confluat: quantumuis autem abstuleris, nihilominus remaneat. Valet hoc oleum contra varias cutis scabrities. Hæc illo.

Insula natans. *Lapis incēdiū faciens.* *Aqua, quæ in lapidem concrescit.* *Oleū aquæ innatans.*

Archiepiscopi Scotiæ. *Episcopi.*

Duo autem sunt in Scotia Archiepiscopi, SANCTI ANDREAE scilicet, olim Pictis *Rigmond*, totius Scotiæ Metropolis; & GLASGVENSIS, vulgò *Glasquo*, vel *Glasco*. Episcopi verò 13. sunt, olim Eboracensi Archipiscopo subiecti; nunc verò Sancti Andreæ Archiepiscopi suffraganei sunt, quorum hos tantùm collegi, *Cosuuel, Vuhitterne*, seu *Quhythyrne, Dumblay, Brechen, Oldaberdy, Elgyr, Catnes*, & *Dumkeledon*, seu *Dunkeldyn*. Vniuersitates autem duæ sunt, S. ANDREAE, & ABERDONIA, vulgò *Aberdene*, perantiqua sanè vrbs ad Denam fluuim, nunc *Don*, & Ptolemæi *Deuana*, posita, ac olim Regia sedes. Nonnulli tradunt etiam *Glasguensem* vrbem ob studium esse celebrem.

Studia publica.

Edinburgū regia vrbs.

Primaria Scotiæ vrbs est EDINBVRGVM in *Landonia* prouincia sita, quæ Hiberno-Scotis *Dun Eadem*, id est oppidum *Eadem* dicitur, vulgò *Edenborrouu*, quam proculdubio ipsam eandem esse, qui Ptolemæi CASTRVM ALATVM censet Camdenus: nam *Edenborrouu* idem planè significat, quod castrum alatum. Vrbs hæc Scotorum Regia situ æditiore, longitudine ab Oriente in Occidentem mill. pass. porrecta, latitudine dimidio minore, multis opibus opulenta, & muro satis firmo munita. Habet ad Ortum (scribit quidam) geminos montes, quorum alter ad Austrum vergēs *Arcturi sedes*, qui verò ad Boream Apricollis vulgò **Euersberch** nominatur. Ager vndique fertilissimus est, amœna prata, syluulæ, lacus, riuuli, arcesque plures cētum intra milliare Germanicum. Ad Occasum vrbis mons, aut rupes alta, & arx in rupe, sub qua vndique profunda est vallis, nisi ea in parte, qua respicit vrbem: eoque nomine arx inexpugnabilis, nisi ex vrbe; nec eam quis conscendere posset, etiam scalis, tam præceps & dura est petra, in qua vultures nidificant. Vocatur hæc arx *Castrum puellarum*, quia olim Pictorum filię illic sub ferula detinebātur opificijs instruendæ, donec nubiles essent. Sunt isthic aliæ etiam vrbes, & oppida insignia, nempe SCONE, seu *Sockne* in Angusiæ regione, inaugurandis Sco-

Arcturi sedes.

Castrū puellarum. *Scone vrbs.*

Scotorum Regibus notissima. ALHERDON nobile propugnaculum ad mare Germanicum. STERLINGA, vbi Regni Diætæ celebrantur, nam cùm Regis auctoritas non admodum ampla sit, nihil de rebus publicis deliberare potest absque primatibus Regni. FORDVNVM oppidum in *Mernia*, tutissimum ob situm, & celebre ob S. Palladij Reliquias, & alia plura.

Alherdo. *Sterling.* *Fordun.*

Postremò hoc Scotiæ Regnum in plures regiones, & pagos distributum est, quæ sunt hæ: LAVDONIA, vulgò *Lauden*, olim Pictlandia, id est terra Pictorum quæ montuosa est absque arboribus, sed humanitatis cultu laudata, in hac enim plura sunt oppida, inter quæ *Edenburgum* est sedes Regia: MERCHIA, vulgò *Merch*, id est terminus Angliæ & Scotiæ: TIFEDALIA, vulgò *Teysedale*, id est vallis ad *Teisium* fluuium, inter abruptas rupium crepidines Anglis proxima, à bellicosa gente insessa; sed quæ latrocinijs, & abactionibus infamis, in quibus Ladeni, seu Gadeni olim insederunt: ESCHEDALIA, vulgò *Eusedale*, iuxta *Escam* fluuium, in qua olim Horresti fuerunt: EVSDALIA, vulgò *Eusedale*: NIDISDALIA, vulgò *Niddisdale*, à Nido fluuio, vulgò *Nyth*: ANANDIA Vallis, *Anandale* vulgò à fluuio id nominis, & in his quidem regiunculis Selgouæ Ptolemæi sæculo habitârunt: GALLOVIDIA, vulgò *Galluuay*, siue *Gallouuay*, ad Occidentem Solem, quæ pascuis magis quàm frugibus abundat: CARICTA pascuis satis ferax: COILA, vulgò *Coyl*, tenui & ieiuno solo; & in his fuerunt olim populi Nouâtes: STERLINCA, vulgò *Sterlyng*: MENDETHIA, vulgò *Mentebt*: CLVIDSDALIA, vulgò *Cluidsdale*: LELGOVIA, vulgò *Lennos* à Leuino fluuio in quibus Damni habitârunt: ERNVALIA, vulgò *Ernuale*: STRATHERNIA, vulgò *Strathern*: STORIA, *Storie*: ROSSIA, vulgò *Rossen*: & ARGATELIA, vulgò *Argile*, lacubus refertissima, sed magis pascubus, quàm segete abundans; atque in his Caledonij populi insederunt, quorum vniuersa Regio ALBANIA dicitur, & incolis *Allibauun*: CANTIRA, vulgò *Cantire*, id est terræ angulus, siue caput; vasta regio, & crebris paludibus intercisa: LOQVABRIA, in quibus Epidij fuerunt: STRATHNAHERNIA, vulgò *Strathnahern*, vbi olim Creones: FIFA regiuncula fœcundior cæteris, vbi S. Andreæ oppidum: ANGVSIA, Regio amœna prope Tauum fluuium, à quo abluitur: MARNIA, & MARRIA maritimæ regiones, in quibus omnibus Veruicones habitârunt: deinde *Buquhan*, vbi Taizali: *Rossemurray*, *Nesseland*, & *Tarbath*, vbi Vacomagi: *Beanrossen*, & *Sutherland*, in quibus Lugi & Mertæ: & tandem *Cathnes*, vbi Catini & Cornabij.

Scotiæ diuisio in plures regiones. *Gadeni.* *Horresti.* *Selgouæ.* *Nouantes.* *Damni.* *Caledonij.* *Epidij.* *Creones.* *Vernicones.* *Taizali.* *Vacomagi.* *Lugi & Mertæ.* *Catini, & Cornabij.*

BRITANNIAE permultæ ſparſim adiacent Inſulæ, quarum aliquæ ad Angliæ Regnum attinent, aliquæ verò Scotici iuris ſunt, ex quibus exiguis & nullius nominis aliquibus relictis de inſignioribus tantùm nonnihil dicemus.

Sorlinges Inſulæ. Heſperides Inſ.

Primò quidem ſunt SORLINGES, quæ Corouualliæ caput reſpiciunt. Et has quidem antiqui Græci (Camdeno teſte) Heſperides, & Caſſiterides vocârunt; Angli verò nunc Silly eas dicunt: ſuntq; plùs minùs 145. gramine veſtitæ per horrẽtes rupes, & ſaxa eminentia innumera. Frumento (inquit ille) nonnullæ ſatis feraces: cæterùm omnes cuniculis, gruibus, cygnis, ardeis, & marinis auibus abundant, & ſtanni venas habent. Omnium maxima eſt, quæ à S. Maria nomen habet, caſtrum habet, & præſidium militare. Melioris notæ decem tantùm numerantur: *S. Mariæ, Anoth, Agnes, Sampſon, Silly, Brefar, Ruſco* ſiue *Triſcrauu, S. Helenæ, S. Martini, & Arthur*.

In Sabriniano freto inter Cornubiam, & Sutualliam quatuor iacent Inſulæ, quarum duæ magis interiores HOLMES nunc vocantur, & Britannico ſæculo *Echni*, ex quibus vna propriè *Flatholme* dicitur, quod plana ſit & proiecta; altera verò *Stepholme*, quòd accliuis ſit, Britannicè verò *Reoric* vocatur. Reliquæ duæ ſunt: CALDEY, Britannicè *Inis Pir*, littori ſatis vicinia; & LONDAY, multo amplior cum eiuſdem nominis oppido, quæ ad Deuoniam regionem attinet, & hanc quidem Camdenus ex alio ſic deſcribit: LONDAY eſt Inſula in Sabrinæ oſtio, duobus milliaribus vndique longa, abundans paſcuis amœnis, cuniculos producit copioſè, columbas, & ſtruconas (quos vocat Alexander Nechamus *Ganymedis* aues) in dies habet pregnantes, aquas inſuper recentes de fontibus ſcaturientes incolis miniſtrat; ipſa licèt vndique mari ſit circumcincta, vnum duntaxat aditum habet; quo vix duo viri poterint coniuncti pedites incedere: ex omni alia parte rupis horrendæ alta proëminentia prohibens ingreſſum.

Caldey Inſ. Lõday Inſ.

E regione Cambriæ, ſeu Vualliæ ſunt hæ Inſulæ.

Selame Inſ.

SELAME, quæ Octopitarum promontorio adiacet, ſatisque graminoſa eſt, & thymo agreſti admodum læta.

Ramſey Inſula.

LEMENIA, Britannicè *Lymen*, Anglicè *Ramſey*, Meneuiæ vrbi, ſeu *S. Dauidis* Epiſcopali ſedi obiacet, ad quam ſpectat. Hanc LIMNI Ptolemæi, & SILIMNVM Plinij fuiſſe putat Camdenus.

Bordſey Inſ.

ENHLY Britannicè, & *Bordſey* Anglicè, id eſt Inſula auium iuxta Nortualliæ caput poſita eſt, quam Ptolemæi eſſe EDRI, & Plinij ADROS coniectat ex vi verbi Camdenus. Eſt autem ad Orientem Solem eminenti promontorio, ad Occaſum verò plana & fertili gleba, ipſamque innumeri Sancti viri olim coluerunt.

Angleſey Inſ.

MONA Ptolemæi Britannicè *Mon*. Anglicè *Angleſey*, id eſt Anglorum Inſula, Saxonicè *Monege*, Inſula eſt nobiliſſima tenui freto *Menai* à Vualliæ continent

tinente diuisa, olim Druidum sedes antiqua, cuius longitudo est circiter 22. mill. Anglicorum, latitudo 17. ambitus vero 60. Hanc verò Camdenus cum Gyraldo Cambrensi sic describit: Quamuis arida, saxosa, aspectu inamœna & deformis suo tẽpore hæc terra videretur; nunc tamen admodum amœna, & culta est, triticique prouẽtu adeò fœcunda, vt *Mater Vuallia* vulgò appelletur. Re etiam pecuaria satis est opulenta, lapidesque habet molares, & alicubi terram alumniosam, è qua alumen, & calcantum conficere non ita pridem cœperunt. Villas numerauit olim 363. hodieque incolis frequens est. Verùm BELLVS MARISCVS, vulgò *Beaumarish*, quod in Orientali parte Eduuardus Primus construxit, mœnibus circumsepsit, & bello hoc nomine insigniuit (cùm prius locus *Bonouer* diceretur) primarium cẽsetur oppidum, & ab hoc secundum NEWBVRGE, id est *Nouus Burgus*, Britannicè *Rossur*, quòd ingestis arenis diu conflictatum. Est hîc quoque *Aberfrauu* totius olim Cambriæ Regia. Incolæ ditissimi & validissimi sunt, ac Britannica vtuntur lingua, Anglicæ penitus imperiti: Angliæ tamen Regibus post 300. annos cum reliqua Cambria parent.

Beaumarish oppidum.

Neuuburge oppidum.

MONOEDA Ptolemæi, id est Mona remotior, ad alterius Monæ differẽtiam dicitur. Hanc sub nomine *Mona* Cæsar meminit, *Monabia* Plinio est, *Menauia* Orosio & Bedæ, *Eubonia* Gildæ, *Menauu* Britãnis, incolis *Maning*, Anglis *Man*. Iacet autem medio libramine inter Boreales Hiberniæ & Britanniæ partes, à Septentrione in Meridiem (teste Camdeno) 30. plùs minùs Italica milliaria porrecta: latitudinem verò, quà maximè patet, vix vltra 15. millia; quà minimè 8. extendit. Bedæ ætate (inquit Camdenus) trecentas familias, nunc autẽ 17. curias, siue parochiales Ecclesias numerat. Linum, & cannabim abundè profert; pascua & arua habet satis læta: hordei, tritici, sed præcipuè auenæ ferax est, vnde auenaceo pane maximè vescuntur; pecorum vbiq; multitudo, & numerosi ouium greges; sed cùm oues, tum pecora minora sunt, quàm in Anglia. Cùm autem syluis sit indiga, bituminoso cespite ad ignem vtuntur, quem dum effodiunt, sæpenumerò in suffossas arbores incidunt. In medio montibus densius attollitur, è quibus æditissimus *Sceafell*, vnde sudo cælo Scotia, Anglia, & Hibernia prospici possit. Inter oppida præcipuum censetur RVSSIN, ad Australe latus situm, quòd à castro, vbi præsidium habetur, vulgò *Castlete Vun* appellatur; sed frequẽtissimum est DVGLAS, quod portus sit optimus, adituque facillimus, ad quem Galli, & alij exteri cum sale suo marino commeant, coria, lanam rudem, & carnem bubulam salitã ab Insulanis emercãtes. In Occiduo autem Insulę latere sunt *Bala-Curi*, vbi Episcopus plerunque agit, qui Eboracensi Archiepiscopo subest. Incolæ omnes à furandi, & mendicandi ostiatim consuetudine sunt alienissimi, imbelles tamen sunt quorum qui Australem partem colunt, sermone Hibernico; qui verò ad Borealem partem, sermone Scotico vtuntur.

Man Ins.

Sceafell mons.

Rußin oppidum.

Duglas oppidum.

Episcopi Manæ sedes.

In Glottæ æstuario Regni Scotiæ *Dunbreton syrth* vocato, nonnullæ sunt Insulę, vtpote GLOTTA, cuius meminit Antoninus, nunc Scotis *Arran*, vnde Comites Arraniæ in Scotia: ROTHESIA, nunc *Buthe*, & aliæ paruæ.

Glotta Ins.
Arran In
Buthe Ins.

HEBRIDES Insulæ numero 44. ab Occasu Scotiæ iacent, quas Ptolemæus

Hebrides.

mæus cum Plinio & Solino *Ebudas* vocat, Beda *Meuanias*, Ethicus *Beteoricas*, & Gyraldus alibi *Inchades* & *Leucades*. Ex his autem quinque percenset Ptolemæus, quæ sunt *Ricina*, *Epidium*, duas *Ebudas* & *Maleos*. Nostris autem temporibus hæ vt magis celebres nominantur: ILA, è regione Nouanti promontorij, quam *Epidiam* Ptolemæi fuisse plerique tenent. Satis autem ampla est, & campestri planitie ferax, & metallis diues, huius lõgitudo est mill. 30. IONA, quæ nunc *Chilcha* dicitur, & Bedæ *Hy* & *Hu*, iacetque inter Ilam, & Scotiam situ plano gaudens, in qua Episcopalis est sedes, in *Sodore* oppidulo, vnde Insulæ omnes *Sodorenses* etiam appellatæ fuerunt, quod in eius diœcesi censentur; celebris autem est ob Regum Scotiæ sepulturam MVLA, quæ Ptolemæo *Maleos* est, situ est aspero, metallisque abundat, & margaritas in circumuicino mari profert. ALIZA auibus Solandis abundans, quod est maiorum anatum genus. SKYE, Ptolemæo *Hebuda Orientalior*, vitellorum marinorum receptaculum. LEVISSA, seu *Leunes*, Ptolemæo *Hebuda Occidentalior*; monticulis (vt ait Camdenus) prærupta, saxosa, & raro cultore, sed omnium amplissima. Longitudinem eius tradunt quidã esse 60. mill. & latitudinem 30. EVSTA ab hac exiguo euripo disiungitur, eiusdem penè longitudinis, sed dimidio strictior. RACLINE autem, seu *Raglyny*. Ptolemæo *Ricina*, & Plinio *Ricnea* est, quę sanè exigua est, ac ab Hibernia parum disiuncta. Cætere præter HIRTHAM omnium Septentrionaliorem, ignobiles sunt (vt ait Camdenus) aut saxis asperæ, aut cautibus inuiæ, & vix virenti cespite vestitæ. Incolæ moribus cultu, ac lingua syluestribus Hibernis persimiles sunt, vnde ab illis promanasse verisimile est. Sunt autem omnes hæ Insulæ sub Imperio Regis Scotiæ, ab eiusque minimum fructum capit, quas quidem à Noruegis olim coemit.

Ila inf. — *Iona.* — *Mula.* — *Aliza.* — *Skye.* — *Leuissa.* — *Eusta.* — *Racline.* — *Hirtha.* — *Incolarum mores.*

ORCADES Insulæ plùs minùs 30. interfuso Oceano discretæ à Septentrione Scotiæ iacent, nunc *Orkany*, seu *Orckney* vocatæ. Sunt autem cultæ, sed sine syluis & arboribus, hordei satis feraces, sed tritici omnino indigæ; nullus in eius serpens, aut venenosum animal. Animalium greges numerosissimos nutriunt: lepores, & cuniculi, grues & cygni hîc multi; piscationibus refertissimæ sunt, ex quibus incolæ emolumentum non leue trahunt. Incolæ Gothica vtuntur lingua, bibacissimique sunt: sed tamen nunquam inebriantur, tametsi hordei abundantia potentissimum conficiant potum: medicinam omnem negliunt, quia vt plurimum longæuam & sanam ob aëris miram temperiem ducunt vitam. Primaria ex his Insulis vniuersis est POMONIA nunc *Mainland*, seu *Mayueland* incolis dicta, Episcopali sede, cui reliquiæ Insulæ obediunt in *Kirkuuale* oppido clara, & duobus castris ornata, stannique & plumbi ferax. Cuius quidem Insulæ longitudo est mill. 26. & latitudo maxima circiter 6. Subsunt hæ insulæ Scotorum Regi ab anno 1472. cùm priùs sub Danorum & Noruegiorum potestatem fuissent.

Orcades Ins. — *Pomonia.*

VECTA, seu VECTIS, Anglicè *Vuight*, Saxonicè *Vuitland*, & Britannicè *Guith*, posita est in Oceano Britannico, ac modico interuallo à continente Britanniæ distat. Terra (inquit Camdenus) est bellicosæ gentis altrix,

Vectis Ins.

trix colono admodum grata, lætissimas fruges, & pabula affatim profundit, cuniculis oppleta, oppidis frequens; triginta enim sex oppida, vicos, & castella numerat. Bedæ autem ætate 1200. familiarum consebatur. Et quod ad Ecclesiasticam iurisdictionem spectat, Episcopum Vuintoniensem; quod ad ciuilem, Comitatum Southantoniensem respicit.

In Oceano Britannico nõnullæ apparent Insulæ Galliæ prętentæ, quæ tamen Anglici Iuris sunt licet incolæ, qui Normannici, vel Britones sunt, Gallicè loquantur quarum præcipuæ sunt hæ:

GERSEY, siue IARSEY, & Antonino *Cæsarea*, Constantiæ antiquæ Normanniæ vrbi obiacet, & triginta circiter milliaria in ambitu continet, atque cautibus, & breuibus (quæ vadosa sunt loca nauigantibus insidiosa) defenditur. Est autem satis fertilis, varijs frugibus ac, gregibus abundans, præcipuè verò ouibus, ex quibus plurimæ quatuor cornuis à natura munitæ sunt: piscium multitudine gaudet, & multiplici horum viriditate, ac pomarijs ridet: vnde vinum è pomis hîc cõficitur, quem *Siseram* incolæ vocant, & Angli *Sidre*. Pro lignis, quibus Insula indiget, alga marina, *Vraic* vocata, sole siccata vtitur, quæ adeò copiosè his scopolis prouenit, vt syluę potius condensæ eminus videantur: ex cuius etiam cinere agri lætificãtur, vberrimiq; redduntur. Villæ hîc sunt frequentes, & paraciæ duodecim. In Castro autem *Montorguel* munitissimo, ac colli imposito totius Insulæ Præfectus pro Angliæ rege sedet. *Gersey ins.*

GARNSEY, Antonino *Sarnia*, ad Occasum æstiuum à superiore 20. abest mill. & aliquantò illa minor est, nec adeò ac illa fœcunda: nihil tamẽ venenosum sicut superior alit, & naturæ munimentis tutior est, in prærupta autẽ cautium corona, quibus redimitur, Smiris durissimus, & asperrimus adinuenitur lapis, quo gemmarij in expurgandis, & scindendis lapidibus, & vitrarij in vitro diffindendo vtuntur. Portus etiam commoditate mercatorumque cõmeatu multò celebrior, præcipuè verò in oppidulo *S. Petri*, vbi veteri Anglię regum priuilegio (vt ait Camdenus) perpetuę quasi sunt induciæ, & Gallis, alijsq; quamuis bellum exardescat, vltro citroque huc sine periculo venire & commercia securè exercere licet. Incolæ vino ex pomis factitio, & alga marina *Vraic* vocata pro ignis fomento vtuntur, vel fossilibus ex Anglia carbonibus, & piscium hîc maxima est multitudo. *Garnsey.*

LIGON Insula nunc dicta, *Liga* est Antonini. *Ligon.*

SERKE Insula modica inter *Iarsey* & *Garnsey* interiacet, rupium præcipitijs circumuallata. *Serke.*

ALDERNEY Ecclesiolam, & octoginta ædes habet. *Alderney.*

SIADÆ Insulæ Antonino, nunc Gallis *Leset Ysles* dicuntur, quas *Hiadatas* corruptè apud Strabonem appellari putat Camdenus. *Leses Ysles.*

BARSA Antonini Camdeno est, quæ Gallis *Ysle de Bas* dicuntur, & Anglis *Basepole*. *Ysle de Bas.*

III.

HISPANIÆ REGNI DESCRIPTIO.

HISPANIA maxima Europæ regio, & prima continentis terræ antiquis cognitæ pars, in Occidentalem plagam proiecta est, quæ à Pyrenæis montibus incipiens, & per Herculis columnas circumiens, in Cantabricum vsque Oceanum protenditur. Hanc veteres primùm ab Ibero nobili amne (*nunc Ebro*) quam mediam penè secat, IBERIAM cognominasse Plinius, & Iustinus auctores sunt: HESPERIAM fuisse etiam vocitatem, vel ab Hespero, vt aiunt, Atlantis fratre vel potius ab Hespero stella Occidentali, quòd Occasui sit ipsa subiecta, nonnulli contendunt: tandem HISPANIAM ab Hispano, seu Hispalo eius Rege fuisse dictam volunt, vt ait Trogus, & Berosus; vel ab Hispali eius loci vrbe clarissima, quam *Sibillam* nostrates vocant, & vulgò *Seuilliam*, aliquibus Hispaniam nomen accepisse placet. Huius formam nonnulli quadratam faciunt, nisi quę arctantibus freti littoribus in Pyrenæum coit, qua parte à Gallis diuiditur; reliquis partibus vndique pelago cinctis: Straboni verò corio bubulo humi protenso comparatur, seu tergori bouis, cuius partes ad collum pertinentes in continentem eius Galliam porriguntur.

Hispania prima cōtinentis pars.

Iberia olim. Hesperia.

Hispania vnde dicta.

Forma eius.

Habet itaq; ab Ortu montem Pyrenæum, qui à Veneris templo, siue promontorio exortus prope illiberos, *Colibre* hodie, in Oceanum procurrit Cantabricum, qua ex parte maximè angusta est: ab Aquilone Cantabrico Oceano: ab Occasu Hesperico, seu Atlantico Oceano abluitur: à Meridie autem Herculeo freto, & Iberico, seu Balearico mari clauditur.

Fines eius.

Hispaniæ longitudo maxima est milliarium Hispanicorum 200. latitudo circiter 140. vbi strictior 60. & circumnauigatio 600. & amplius. Sunt tamen, qui ambitum totius Hispaniæ maiorem ponant, vtpote milliarium communium circiter 1890. idque hac ratione: A *Colibria* ad *Fuentarabiam* numerāt leucas 49. & med à *Fuentarabia* ad C. Finis terræ leucas 93. à C. finis terræ ad C. Sancti Vincentij 100. cum quarta parte, hinc ad fretum Herculeum 49. & med. ab Herculeo tandem freto ad *Colibriam* 180. quæ in vnam redacta summam sunt leucæ 473. quæ per 4. multiplicatæ reddunt milliaria 1893.

Hispania mensura.

Subest autem 4. Climati, quod optimam ad omnia temperiem præstat: aut potius sita est inter medium 4. Climatis, & mediū sexti, inter Tropicum scilicet

Situs cælestis.

ſcilicet Cancri,& circulum Arcticum, in quo terræ ſpatio arcidit varietas diei maximi æſtatis ad horam integram : Nam maxima dies æſtatis in parallelo Auſtrale diſtante ab Æquatore gr. 36. eſt horarum 14.30. Et in parallelo Borealiſſimo diſtante ab Æquatore gr. 44. cum ſemiſſe ad horarum 15.30. Cōplectitur verò penes longitudinem 15. Meridianos,qui varietatem in cæleſtibus apparentijs vnius horæ præſtant.

Qualitas regionis.

Prouincia porrò hæc non violento Sole torretur , vt Africa , neq; aſſiduis ventis, vt Gallia, fatigatur: ſed cæli ſalubritas, per omnem regionem æqualis eſt, quia aëris ſpiritus nulla paludum graui nebula inficitur , ſed marina aura perflatur. Vnde oleum,mel,crocum,rubiam,ſaccarum,limones,cappares,dactylos,citrea mala,& punica,aliosq; aromaticos fructus abundantius profert: vinum inſuper generoſum abundè præſtat.Eſt tamen inæqualis qualitate,ſeu natura.Nam pars,quæ Arctum ſpectat (vt ſcribit Niger) prorſus frigida,nimiæ inſuper aſperitatis, & Oceano ſemper obnoxia, ex quo maligna ibi habitatio fit. Ab Occaſu maxima ex parte incultus,& ſqualidus ager: nam rupes, & ſaltus,& loca ſylneſtria planeq; aquarum indiga ſunt.Quæ in Auſtrum vergit,vniuerſa penè felix,præſertim quæ intra Columnas porrigitur : nam fertiliſſima omnium frugum genere eſt. Multis quippe, ac magnis irrigatur amnibus neq; è cælo minus tempeſtiuis recreatur imbribus,quibus vineæ, campique læta vbertate exuberant. Sed nec id in frugibus ſolùm, verùm etiam in vniuerſorum metallorum ſpecie fœcundiſſima , quorum largā vbiq; venam illi natura intruſit. Quòd vbi ſterilitas terræ aſcribitur, linum aut ſpartum affatim nutrit. Præterea in locis campeſtribus multa,ac diuerſa animalium genera procreari, benigneq; foueri videntur,in quibus capreæ , equi ſylueſtres: in lacubus autem cygni,atque eiuſmodi aues plurimæ:radicum etiam ad tincturam idonearum copia. Inſuper ſales non ibi coqui,ſed effodi. Hactenus ex Nigro. Carnes hîc perfectiſſimæ ſunt , quemadmodum & fructus; maximè veruecinæ,& porcinæ: optimorum etiam piſcium hîc mira abundantia,præſertim in maritimis partibus.

Celebres Hiſp. fluuij.

Fluuij principales in hac regione ſunt ſex; nēpè Minius, nunc *Mingo*; Doria hodie *Duerus*; Tagus, nunc *Taio*; Betis, qui *Guldaquibir* Arabicè ab Hiſpanis dicitur,& *Circem* etiam ab incolis,Straboni autem Tarteſſus eſt; Iberus,nunc *Ebro* dicitur ; & Ana, hodie *Guadiana*. Ex hac autem regione in vicinam Galliam defertur ſericum,pannos omnis generis, lanas, crocum, ſaccarum, oryzam,oleum,alumē,grana tinctorum, & minium, quo nulla certè eſt feracior terra:ac inſuper gemmas,& aromata ab Indijs accepta.Sed ex Gallia in Hiſpaniam deferunt frumentum, lineas telas, filum paſtel, libros, & minutiora alia mercimonia plurima, vt gladios, ſpecula, acus, &c. Cæterùm prouincia hæc quamuis ſit ampla ſolo,non multum tamen populoſa eſt , nec magnas habet vrbes, quia plura in ea ſunt inculta, & deſerta loca, ob montium aſperitatem, & planitierum nonnullarum ariditatem, & ſterilitatem.

Hiſpania populo non admodum frequent.

Primi Hiſpaniæ Reges.

Hiſpaniæ primum Regem fuiſſe Tubal Noachi nepotē ſcribūt Beroſus, & Ioſephus,cui ſucceſſit Iberus,& alij continuò vſq; ad Heſperum Regem duodecimum , à quo Heſperia dicta fuit. Poſt quos Reges Imperium Hiſpaniæ ad Car-

ad Carthaginenses venit, apud quos permansit vsque ad secundum bellum Africanum, quo tempore Romani hos expellentes eius dominium sibi vendicârunt, quod ad annum vsque 400. humanæ salutis perdurauit, quo à Wādalis, Alanis, & Sueuis fuerunt pulsi. Quæ tamen gentes anno 433. à Gothis post vrbis Romanæ direptionem, & spoleationem ab ipsis factam expulsæ fuerunt, quorum dominium perdurauit vsque ad annum Domini 720. ad tempora vsque Roderici 25. Gothorum Regis, & tunc quidem Saraceni per fretum Herculeum ingressi biennij spatio omnem ferè Hispaniam occupauerunt; præter Asturiam & Gallæciam natura loci munitas, in quas Pelagius Roderici vltimi Gothorum Regis patruus se contulit cum nobiliū, & Christicolarum reliquijs; vbi à suis Rex creatus fuit, cui successerunt permulti Reges, qui continuò cum Saracenis vario Marte bella gesserunt vsq; ad Ferdinandum Regem Hispaniæ, Aragoniæ, & Nauarræ Caroli quinti Imperatoris auum maternum, qui sex annis cōtinuis cum Melem Saraceno Granatę Rege mari & terra bellum gerens, eum tandem anno 1492. expulit, & tunc Maurorum in Hispania dominium penitus extinctum est, quod sanè in Granatæ Regno paulò minus octingentis annis perdurauerat. Eodemmet anno, quo Saracenorum Rex Hispania pellitur, coactæ fuerunt 124. millia Iudæorum familiæ ê Hispania discedere, nihil auri aut gemmarum secum afferentes, cùm per publicum edictum talia in merces, & res ad victum necessarias commutare cogerentur.

Romani in Hisp. quando.

Saracenorū in Hispania dominium quando.

Maurorum in Hispania dominium quando extinctum.

Hebræorū ex Hispania expulso.

Cæterùm HISPANI temperatura sunt calidi & sicci, & colore subobscuri, vnde fœminæ vt plurimum collyrio ex cerusa & minio vtuntur, quò formosiores appareant: durioribus sunt membris, arctissimo ad cingulum corpore, taciturni, qui dissimulare optimè nôrint, hypocrisim & grauitatem seruant, in simposijs non admodum sociales sunt, attamen aulici & ceremoniosi cum quadam affectata seueritate sunt, quorum sermo grauis est, sed elegantior est Castellanorum, & Latino satis propinquus: extra patriā alter alterum colit, ac veneratur, summisq; laudibus eum apud exteros extollit inquieti sunt & magna molientes; felices ingenio, sed infeliciter discunt, semidocti iam se doctos putant: sapientiā maiorē, quam habeant, simulatione & verbositate quadā ostentant, sophisticen plus satis diligunt: lingua Hispanica plusquàm Latina in Academijs loqui gaudent, quin & Maurorum vocabula plurima vsurpant; ingenij sui monumenta in posteros & circumuicinas gentes ob linguæ defectum rarò producunt: frugalis vitæ sunt, nec multum cibi, aut potus ingurgitant, vinumq; multa aqua dilutum potant: aduenas duriter & inciuiliter hospitijs excipiunt. Sunt etiam supra mortales omnes superstitiosi, per Regis solium & eius vitam gētilitio more iurant, ceremonias & adulationes omnes in Italiam introduxerunt, & amplitudinem titulorum, variumque vestitum, sacra tamen præ cæteris venerantur, & pietatem Christianam summopere colunt. Laborum, sitis, & famis in acie sunt tolerantissimi, & in stratagematibus cautissimi; maiori arte quàm ferocitate pugnāt, & plus consilij, quàm virium in bella ferunt: leui sunt corpore, vt facilè hostem fugiant & sequantur; vnde plurimas consequuntur victorias; leuis armaturæ equites

Hispanorū mores.

Grauis eorū sermo.

Hispani cōtinentes.

Superstitiosi.

Hispani vt plurimum victoriosi.

tes tibijs contractis pulchrè obequitant; hastiludia & militares omnes actus sæpius exercēt. Mulieres parum fœcundæ sunt, quæ priscarum Romanarum instar vino plurimum abstinent, & nobiles quidē domo non egrediuntur, nisi famulorum præcedentium & ancillarum sequentium comitante caterua.

Hisp. mulieres parum fœcundæ.

Hisp. antiqua diuisio. *Citerior.* *Vlterior.*

Hispaniam porrò omnē Romani primùm in duas prouincias diuiserunt, nempe in citeriorem & vlteriorem. CITERIOREM eam vocârunt, quæ Romani Imperij terris proximior erat, & ea quidem sita est inter Iberum fluuium, & Pyrenæos montes. Sed VLTERIOREM, quæ remotior à terris Romani Imperij erat, quæ scilicet à fluuio Ibero ad Herculeum fretum extēditur. Deinde secundo ab ipsis diuisa fuit in tres prouincias, nēpe in BÆTICAM, TARRACONENSEM, & LVSITANIAM, in quibus sanè prouincijs 14. constituerunt iurisdictiones, seu conuentus ad ius singulis dicendum deq; controuersijs singulis iudicandum. Quarum septem obtinuit Tarraconensis tanquam trium maxima; Lusitania tres, & Bætica quatuor. Et hæc quidem diuisio ad Attiliæ vsq; tempora perdurauit. Posterioribus autem temporibus successit BÆTICÆ Granata, Vandalia, & Estremadura; TARRACONENSI Castilia, Nauarra, & Aragonia, cum alijs; & LVSITANIÆ Portugallia, licèt non æquè.

Alia diuisio.

Bæticæ regiones. *Tarraconēsis regiones.* *Lusitania est ipsa ferè Portugallia.*

Maurorum tempore regna fuerunt in Hispania plurima, nuperque totam quinq; Reges obtinuerunt, Castellę, Aragonum, Portugallię, Granatæ, & Nauarræ, sed vnus hodie PHILIPPVS Rex Catholicus CAROLI Quinti Cæsaris filius rerum omnium potitur; neque enim intra octingentos abhinc annos vniuersa Hispania, sicut nunc, sub vno Rege cecidit.

Hisp. Regna.

Partitur autē status Hispaniæ Regis hodie in tria dominia, seu Regna, quæ sunt ARAGONIÆ, CASTILIÆ, & PORTVGALLIÆ. Sub Aragonensi Regno comprehenditur præter Aragoniam Catalonia, Valentia cum accessione Maioricæ, Minoricæ, Sardiniæ, Siciliæ, Regni Neapolitani, cum Portu Herculis Orbetello, & Plumbini arce in Tusciæ regione: & prouinciarum Belgij, cum accessione *Oran, Velez*, & *Melilibya* in Barbaria Africæ regione. Sub Regno Castiliæ cōprehenditur Biscaia, Leon, Austria, Gallæcia, Estremadura, Andalusia, Granata, Murcia, vtraque Castilia, cum accessione Canariarum Insularum, Nauarræ, Ducatus Mediolani, Indiarum Occidētalium, Insularum Philippinarum, & aliarum regionum, & Insularum. Sub regno Portugalliæ cōprehenditur præter Portugalliā Algarbia cum accessione *Ghineæ, Æthiopiæ, Brasil*, Indiarum Orientalium, & aliarum Insularum. Est tamē hîc Principium virorum, Ducum, Marchionum, Comitum, & Baronum ingens numerus: nam Duces sunt circiter 23. Nēpe *de Frias, Medinæ, de rio secco, Aluæ, Alcalæ, de Alburq., Escalonæ, Osunæ, de Auos, de Basar, Cādiæ, Sessæ, Infantasgi, Medinæ Cæli, Medinæ Sidoniæ, Maquedæ, Naseræ, Ferriæ, Segorbiæ, Sōnæ, Villæ, Hermosæ, de Verraguas, Pastranæ, & Franche Villæ*, quorū cuiusq; annuus cēsus est à 40. ad 100. ducatorum mil. & duo sunt inter eos, qui hunc numerū excedunt, vt Dux *Infantasgi*, qui habet 120. millia, & Dux *Medinæ Sidoniæ*, qui habet reditū 130. millia ducatorum. Marchiones sunt 36. hoc est, *Villæ nouæ, de Astorgia, de Aghilar, Deniæ, de Mondesar, de Nauares, de Pliego, Saniæ, dellos Veles, de Comares, de Aymonte,*

Principes viri in Hispania. *Duces.* *Marchiones.*

te, Altamiræ, Veladræ, Viariæ, Carpij, de Comaras, de Cortes, de Monte, Mayor, della Guardia, Montis Clari, dellas Nauas, de Poca, de Steppa, Tauaræ, Villæ Franchæ, della Drada, de Cauiete, de Falces, de Fomesta, de Molina, de Ceralua, del Vale, della Valle, della Certe, de Ardalis, Aluæ, & Alcalæ, quorum maior pars à decem mill. ad 60. millia reditum percipiunt. Comites sunt circiter 50. quorum annuus reditus à decem ad 25. millia est ducatorum, & aliqui ad 40. millia ascendunt. Sed ex his quatuor sunt maiores, nempe de *Bonauenze, Aluæ, Mirandæ, & Orapese*. Sunt alij Vicecomites, Barones, prouinciarum Præfecti, Vicereges, Gubernatores, Admirantes, Mariscales, & alij Principes viri magno in numero, qui magnos reditus habēt. Sunt etiam in Hispania Ordinum equitum Magni Magistri, vt Sancti Iacobi, Alcantaræ, Calatrauæ, Rhodiensium, Sancti Ioannis, Montosæ, equitum quos vocant *de Christo*, & alij cognomento *Dauis*. Horum cuiusque reditus est 50. millia ducatorum & plùs.

Comites.

Equitum ordines.

In statu verò Ecclesiastico Hispaniæ sunt septem Archiepiscopi, & circiter 40. Episcopi suffraganei. Archiepiscopi sunt hi: Toletanus, qui est etiam Castellæ Cancellarius; Hispalensis, seu Sibillæ; Sancti Iacobi, Granatæ, Valenciæ, Tarraconæ, Burgos, & Siracusæ: quorum reditus sunt per magni; nam vnica Toletana Ecclesia 200. millia ducatorum annuatim colligit, & solus Archiepiscopus 80. millia. Episcopi autem sub suis Archiepiscopis sunt hi: TOLETANVS Archiepiscopus habet hos suffraganeos, Cueneæ, Cinquenæ, Osmæ, Cordubensem, Iaen, Palenciæ, Segouigensem. HISPALENSI Archiepiscopo subsunt Malacitanus, Gaditanus, & Canariensis, seu Insularum Fortunatarum. Archiepiscopo SANCTI IACOBI subsunt Coriensis, Placentiæ, Asturensis, Gamorensis, Salmanticensis, Oresensis, Tuiensis, Badaiorensis, Mondonensis, Lugensis, & Cuida Rodrigo. GRANATENSI Archiepiscopo subsunt Almeriæ, *Almenensis fortè*, & Guadix. Sub VALENTIAE Archiepiscopo sunt Cartagenensis, Origuellæ, Segorbiensis, & Maioricæ. Sub TARACONENSI sunt Leridæ, *Lendensis fortè*, Tortosæ, Herluæ, Barzellonæ, Gironæ, Vrgel, *Vergellensis fortè*, & Vilque, *Viequensis fortè*. Sub SIRACVSANO autem sunt Pampelonensis, Calaorensis, Huuescensis, & Balbastiensis. Episcopi verò exempti duo sunt, Leonensis, & Ouedensis.

Archiepiscopi Hispaniæ cū Episcopis suffraganeis.

De Archiepiscopis & Episcopis, qui sunt in Portugallia, dicemus in Tabula Portugalliæ. Præterea iuridici conuentus sunt hîc in Castella, Granata, Gallæcia, & Nauarra. Et fidei Inquisitores in Marranos, Hæreticos, & Saracenos magnam sibi in Hispania vendicant auctoritatem, & seuerissimè animaduertunt. Vniuersitates opibus celebres sunt septem, Salmanticæ, Compluti, Colimbriæ, Pericianensis, Saguntina, Ostensis, & Ilerdæ. Nunc autem de singulis prouincijs agendum est.

BAETICA.

Bætica vnde dicta.

HISPANIA BAETICA à Bæti fluuio memorabili eam intersecante denominatur, qui in saltu *Tygensi* ortus in Oceanum decurrit Atlanticum, hodie verò Arabicè *Rio Quadalquibir* dicitur, id est fluuius magnus, qui valdè piscosus est & amœnus, ripis vtrinque oliuetis, vineis, & mira hortorum amœnitate florentibus & iucundissimo citrorum odore flagrantibus. Plinius hanc HISPANIAM VLTERIOREM vocat, & Strabo TVRDETANIAM ab incolis; nam Turdetani populi per id tempus eius terræ magnam partem occupabant: Posterius verò à Vandalis habitatoribus, qui etiam occupârunt, *Vandalicia* dicta fuit; ac hodie corrupto vocabulo *Andaluzia* vocatur, licet non toti Bæticæ hoc nomen conueniat.

Vlterior Hispania.

Bæticæ fines.

Hæc autem prouincia à Septentrione Ana fluuio clauditur, qui nunc *Rio Guadiana* dicitur: ab Occasu eam habet Oceani Atlantici partem, quæ est inter ostium Anæ fluuij, & fretum Gaditanum, seu Herculeum: ad Austrum mare Balearicum inter fretum Herculeum, & Charidemi promontorium comprehensum, quod vulgò *Cabo de gata* dicunt: ab Oriente terminatur linea ducta ab hoc promontorio per Castulonem Oretanorum vrbem, quæ nunc Hispanis *Caslona la veia* appellatur, ad Anam fluuium.

Regiones Bæticæ.

Bæticæ qualitas.

Capit hæc prouincia tres regiones, GRANATAM, ANDALVZIAM vel Vandaliam, in qua est Hispalis, seu *Siuilla*, & EXTREMADVRAM, quæ dicitur olim *Bæturia*. De qualitate eius ita ait Niger: Hæc prouincia (vt scribit Plinius) cunctas prouinciarum diuiti cultu, & quodã fertili, ac peculiari nitore præcedit, licet & campos habeat Anam fluuium accedentes siccitatis immensæ. At enim pars, quæ ad Austrum obiecta est, quæ propriè *Turdetania* dicebatur, mirifica rerum copia læta est; insuper verò pix & grana purpuræ, & minium, sed & marmorum lapicidinæ. Inuenitur etiã minium in argẽtarijs metallis durum & arenosum, vbi præter aurum, quod penitus scrutatur, flumina torrentesque arenam auream deferunt, quę passim per loca arida destituunt. Hîc etiam pecorum omnis generis magnus numerus, sed præcipuè cuniculorum, quos plerique lupusculos appellant, quorum frequens venatio fit, eò quia plantis vastitatem inferunt, & satorum radices esitãt, & hoc per totam ferè Hispaniam, atque Massiliam vsque. Piscosum etiã mare illis est, vnde quęstus haud exiguus, & præter alios pisces frequens est Thynnus, qui quercea glande saginatur, quæ ad mare isthic abundè nascitur. Temarianus mons auri & argenti habet mineram, licet alioquin aridus & sterilis sit; in oppidi *Italicæ* agro in locis ad Illipiam spectantibus maxima argenti vis est, & in *Oriolæ* agro frugifero argentum ab incolis foditur. Sunt præterea duo fontes in territorio Carmoniæ ciuitatis cognomine Aureliæ, quæ nunc *Chermona* dicitur, quorum vnus omnia respuit, alter omnia absorbet: & est alius ibi, qui aurei coloris pisces in se natantes ostendat nihil extra illam aquam à cæteris differentes.

Fontes mirabiles.

Granatæ regni fines.

GRANATAE Regnum ab Ortu Murcię regnum habet, à Meridie Ibericum mare, ab Occasu Andaluziam, & à Septentrione Castellam nouam. Nomen

men verò obtinet à GRANATA vrbe magna, regniq; sede, quæ olim Illipula cognomento Magna dicebatur, vel secundùm alios Illiberis, seu Liberia. Solum huius regni fertilissimum est omniū Hispaniæ, licet nunc nō adeò fertilis sit, vt fuit sub Maurorū dominio, qui pulsi fuerunt An. M. CCCCXCII. nam populo non ita frequens est, vt tunc. Pars, quam irrigant *Xenil*, & *Darus* amnes, frugifera magis est; hi enim amnes mirificè propagationi plantarum, fructuum herbarum, segetum & animalium conducunt: hîc optimum saccarum, & sericum conficitur.

Granatæ qualitas.

Inter huius Regni Vrbes GRANATA primum possidet locū, quæ amœnissima est; namque duos habet colles, in quorum medio vallis est, quam perluit *Barus* fluuius; præterea muro percincta est, ac circiter mille turres continet. In hac est Ecclesia mirabili architectura fabrefacta, licet nondum perfecta sit, in qua post Regem Ferdinandum cæteri Reges Catholici sepeliuntur, licèt aliqui asserant, eos non in ea Ecclesia sepeliri, sed in Excurialibus, non longè à *Madrid*, qui locus est magnificè ac Regio more ædificatus. Est etiam in ea Regia domus seu palatium antiquorum Regum, quod ob eius artificium, & ob fontium multitudinem inter Orbis miracula connumerari meretur: situ gaudet amœnissimo; nam prospectat ab Ortu vrbem ipsam, ac eius agrum: à Meridie montes niueos, qui semper niuibus perpetuis albescunt; à Borea planitiem videt immensam, ac adeo fertilem, vt ex solis morum arborum folijs Rex quotannis emolumentum 30. millium aureorum recipiat. Sunt etiam ALMERIA, MALAGA ad littus maris expositæ satis præstantes vrbes; & Malaga quidem adeò rebus ad victum necessarijs affluit, vt integræ nauium classes sibi in ea de eis satis prouideant. ALLAMA etiam oppidum distans 7. mill. ab vrbe Granata thermis aquarum calidarum gaudet, quæ non tàm sanis iucundæ sunt, quàm ægris salutares.

Granata vrbs.

Almeria.

Malaga.

Allama oppidum.

VVANDALIA Regio ad Ortum Regni Granatæ posita est, & à Meridie freto Herculeo clauditur, à Borea Extremaduræ contigua est, & ab Occasu habet Anam fluuium. Regio tritici, ac omnium frugum, fructuum, pecudum, boum, & præcipuè equorum optimorum mirificè abundat. In hac autem regione est mons excelsus, qui dicitur *Calpe*, & est vna ex Herculis columnis: altera verò est in Mauritania, quam refert mōs *Abyla*. Non desunt tamen, qui putent, has Herculis columnas fuisse æneas octo cubitorum altitudine, easque fuisse sitas in Herculis fano in Gadibus, qui sanè locus veteribus extremus terræ terminus censebatur, vltra quem nemo nauigare audebat: vnde naucleri cùm salui ad Gades appulissent, Herculi sacrificabant, & gratias agebant. Mare quod inter has Herculis columnas intercedit, latitudine sua 7. milliaria non excedit, ob idque fretum dicitur Herculeum: Nonnullis etiam Gaditanum fretum vocatur, ob vicinitatem Insulæ Gades, quę vulgò *Calis* Insula dicitur, distans à continente 700. pedibus, cui vicina erat alia Insula ambitus 200. passuum immensæ fertilitatis; quæ ambæ antiquis Gades vocabantur. In hac autem *Calis* Insula est ciuitas Strabonis sæculo famosissima, cæterarumque Hispaniæ præstantior ac ditior, quæ hodie à Mauris & Pyratis calamitates multas passa est. Idem fretum Mauris dicitur *Streco de Gribraltar* ab op-

VVandalia.

Calpe mons.

Fretū Herculeum.

Calis Insf.

ab oppido id nominis, quod ſub *Calpe* monte ab ipſis ædificatum eſt. Primaria huius partis vrbs eſt HISPALIS Romanorum olim Colonia, cognomine Romulienſis, quam nunc *Seuillam* dicunt, eſtq; amplitudine 6. mill. emporium percelebre, & omnium Hiſpaniæ vrbium ornatiſſima, & ditiſſima, quæ Regi Hiſpaniarum ſeſquimillionem aureorum quotannis reddit. In hac enim Indicum commercium magnopere viget, & binis claſſibus quotannis non alio mercium genere, quàm auro & argento onuſtis, ac eo plerumque ſuburratis ad nos redeuntibus. Huius ager ad miraculum vſque frumenti, vini, olei, & omnis generis frugum feraciſſimus eſt, quibus longinquas & tranſmarinas prouincias replet, & præter cætera nemus habet ad 30. leucas expanſum, oleis tantùm conſitũ. Sunt præterea aliæ inſignes vrbes in hac regione, vtpote CORDVBA ampliſſima, amœniſſimisque hortis ornata, & aquis diues: LORENA, cuius territorium complectitur 550. villas: ALMADEN, in cuius agro reperiuntur argenti viui mineræ opulentiſſimæ duorum generum, nempe quod è petris ſtillat, & quod ex terra eruitur: & MARCHENA, cuius territorium equos pulcherrimos illos, & curſu velociſſimos gignit, qui vulgò *Gianetri* dicuntur.

Corduba. *Lorena.* *Almaden.* *Marchena.*

ESREMADVRA Regio, prius Bæturia vocabatur, quę tractum olim Vectones obtinuerunt, extenditurque à villa Regali ad *Badaios*, & à Mariano monte, nunc *Sierra morena*, ad Tagum fluuium. Ager apricus magis quàm vllus alius Hiſpaniæ eſt, vnde hyeme huc animalium greges à Septentrionalibus Hiſpaniæ Regionibus cõducuntur: cæterùm æſtas hîc maximè ſeruet quò fit, vt vrbes hîc non admodum magnæ ſint. Hanc regionem mediam interfluit Ana fluuius, vulgò *Rio Guadiana*, qui medio ferè ſui itinere ad Caſtra Vitelliana terra abſorbetur, & 15. leucarum ſpacio continuò ſub terra incedit, donec prope Medelini vrbem denuò emergit, & terræ pars, ſub qua prædictus fluuius latet, optimè compaſcua eſt. Celebris nunc eſt in hac regione vrbs *Guadacanal*, ob argenti fodinam locupletiſſimam, ex qua quotidie argentum in valore ſexcentum aureorum hauriebatur, & fama eſt in vniuerſum, prædictam argenti fodinam tres aureorum milliones rediiſſe. In hac quoque eſt AVGVSTA EMERITA, olim Romana colonia, quæ *Medina del rio ſecco* Taraphæ nominatur, at Villanouanus & alij *Meridam* vocant. Eſt etiam CORDVBA in ripa Bæthis fluuij vrbs clariſſima, quæ *Cordona* corruptè nunc dicitur, olim emporium & Marcelli ædificium, quæ prima hîc à Romano populo dimiſſa colonia eſt Patritia cognominata,

Auguſta Eremita. *Corduba.*

TARRA-

TARACONENSIS.

Tarraconensis.

TARRACONENSIS Regio à Tarraconæ ciuitate, quæ nunc *Taragona* dicitur, nomen sumpsit, quæ quidem Metropolis est, & ad excipiendum Principum peregrinationes (vt ait Strabo) egregiè nata. & in qua Imperatores iurisdictiones agitabãt. Hæc pars HISPANIA CITERIOR Plinio teste fuit, & multo spatiosior, vberioque est reliquis duabus metallorum, præcipuè æris, plumbi, auri, & argenti. Complectitur autem plura Regna & Prouincias, nempe Regna Murciæ, Valenciæ, Aragoniæ, Nauarræ: deinde Cantabriam, quæ cõtinet Biscaiam, & Guipuscoam: insuper Catelloniam, Asturias, Gallitiam, Castellam Veterem, Castellam Nouam, Portugalliam interamnem, eam scilicet portionem, quæ inter fluuios Durium, & Minium sita est.

Citerior Hispania.

Murcia.

MVRCIAE Regnum Bæticæ ab Occasu contiguum est, & à Borea Castellam Nouam habet: à Meridie autẽ & Ortu Iberico mari, seu Mediterraneo abluitur. Nomen autem sumit à ciuitate id nominis, quæ est Regni caput, quam Murgis Ptolemæi, & Plinij esse nonnulli censent; in hac optima fiunt vasa ex creta, & mira serici quantitas. Regio ipsa paucas habet habitationes, easque viles ob montium asperitatem, & ob planitiem parum aquis irriguam. Cartagenæ portus in hac Prouincia cæteris Hispaniæ præstat ad mare Mediterraneum, & circa vrbem Cartageniam, quæ olim Cartago noua colonia. erat argenti fodinæ sunt, vbi tempore Rom. quatuor hominum centuriæ operariorum versabantur, qui tum populo Romano 25. drachmarum millia per dies singulos referebant.

Valentia.

VALENTIAE Regnum nomen habet à Valẽtia eius primaria vrbe clara, atque magna, quæ est eius ore emporium sumptuosum: ab Ortu autem Mediterraneo mari abluitur: à Borea Aragoniam habet viciniam: ab Occasu vtranque Castiliam, Veterem scilicet & Nouam: atque ab Austro Murciæ Regnum. Comprehendit Regnum hoc veterum Hedetaniam, Contestaniam, & Ilercaoniam, & Regni titulum accepit An. DCCXX. Irrigatur Turia fluuio, qui Pomponio Durias est, & Plinio Turium, & ab incolis Arabicè *Guetalabiar* dicitur, quod aquam puram & limpidam Latinis sonat: non est hic fluuius admodum profundus, sed peramenus, ob semper virentes ripas rosis, varioq; genere florum coronatas; vestitur quoq; nemoribus à fonte suo vtrinq; vsque ad ostia pulcherrimo aspectu, vbique vitex, platanus, pinus, aliæq; nunquam fronde carentes arbores. Sunt in hoc Regno, præter cæteros, duo montes, *Mariola, Rena golosa*, stirpium & herbarum variarum refertissimi, ad quos semper magnus herbariorum numerus abundè confluit. Habet argenti fodinam, qua Valentia Tortosam itur, in loco *Buriol* dicto: lapides reperiuntur aureis venis, lineolisve interstincti in loco, qui *Aioder* nominatur. Ad promontorium *Finistrat* sunt ferri mineræ, & iuxta *Iabea* locum circa Segorbiam lapicidinæ vestigia, vnde marmora olim Romam deuehi soleant. In *Picacent* alabastrum effoditur, & passim alumen, rubia, calx, gypsum in magna copia.

Turia flu.

Argenti fodinæ.

Ferri mineræ.

Alabastrũ

Procellana. Magnum recipiunt emolumentum ex fictilibus, quas ipsi procellanas vocant, quæ affabrè & elegantissimè pluribus in locis hîc efficiuntur, quæ cùm præstantissimis Italiæ possunt æquiparari. Hinc aduehitur per omnem Europæ partem terra Valentiana alba & tenax, ex qua crucibuli & vasa ad coquenda metalla & vitrum conficiuntur. *Terra Valentiana.* Hæc collecta sunt ex Ortelio. Valentia fruitur temperatiore aëre, & clementiore cælo, ac beatiore quàm vlla alia Hispaniæ pars; ager amœnissimis hortis consitus est, & cultissimis campis, in quibus tritici, oryzæ, saccari, & fructuum maxima colligitur copia: incolæ ob delicias, quibus abundant, parum ad arma prompti sunt. Tradunt quidam reperiri in hoc Regno 22. millia Maurorum familiæ.

Aragonia. ARAGONIAE Regnum habet à Borea Nauarram: ab Occasu vtramque Castiliam: à Meridie Valentiæ Regnum: & ab Ortu Cataloniam. Regio vt plurimum aspera & sicca est, maximè versus Pyrenæum, vnde ad multum itineris spatium habitationes non reperiuntur: sunt tamen hîc valles nonnullæ feracissimæ optimi frumenti, & fructuum, quæ mirum in modum ab aquis adiuuantur. In regionis meditullio est MOSON, vrbs satis famosa, quia in ea singulis tribus annis Hispaniæ Rex ad exigendum aliquot Regnorum reditus transfertur. In hoc Regno Metropolis vrbs, est CAESAR-AVGVSTA Ptolemæi, colonia Immunis, amne Ibero affusa, quæ Salduba antea vocabatur, & vulgò nunc *Saragosa*.

Nauarra. NAVARRAE Regnum intra montes conclusum est, cuius habitatores volunt quidam fuisse Vardulos Bardetes aliquando dictos, & nunc *Barduali*. Alij scribunt, Nauarrigenses olim Ilergetes fuisse, alij verò Vascones. Regni huius primaria vrbs est POMPELON, quam Martuam etiam fuisse dictam nonnulli volunt, hodie verò *Pampolona* vulgò vocatur. Hoc Regnum habet annuum prouentum ducatorum aureorum circiter centum millium.

Biscaia. BISCAIA Cantabriæ pars, Regio est montuosa, præsertim in finibus ipsius magnis abundat arboribus ad fabricandas naues idoneis, ex quibus magnæ & præstantissimæ Hispaniæ naues sunt compactæ: profert quoque resinam castaneas, nuces, poma aurea, & pleraq; alia in magna copia: vino tamen caret, cuius loco potionem ex pomis conficiunt, atque populo non æquè frequens est, ac Gallia. Præterea Regio hæc habet metallorum omnium venam, ferri verò largissimam, in parte præsertim maritima, vbi mons altissimus totus ex ea materia est: abundat etiam Regio nigro plumbo: in mari verò margaritæ, sed ignobiles, in conchis gignuntur.

Flauiobriga. Est in hac parte FLAVIOBRIGA, nunc vulgò *Bilbao*, vrbs celeberrima, & situ satis felici gaudens: nam distat duobus tantùm milliaribus à mari, & posita est in planitie non procul à montibus. Gaudet hæc Regio temperatiori & clementiori cælo, nec tam ingenti, & exurente, ac reliquæ Hispaniæ partes, infestatur calore. *Panis optimus.* Conficitur hîc panis optimus sapidusque, qui in furnis minimè coquitur, vulgò *Pan del fuego* dicitur, quòd nusquam terrarum melioris saporis eo inueniatur; vino abundat, quod vili pretio venditur. Præterea boum, veruecumque carnes, pisces, volatilia, arborumque fructus, & quæcunque ad vitam humanam necessariâ habent incolæ plùs satis. In hac

Galli,

Galli, Belgæ, & Angli negociantur, & sua tractant commercia, cùm his tractandis sit apprimè conueniens; præstat maximè lana optima, cuius simul & semel mille auehuntur facci.

GVIPVSCOA, seu Lipuscoa & Lepisca, altera Cantabriæ portio, Regno Nauarræ, & Pyrenæis montibus contigua est, qui eam à Gallia separant: & ab Occidente Biscaiam habet. Huc insederunt Ptolemæi tempore Varduli, vt quidam putant. Regio est montuosa (scribit Ortelius) vbique ferri & chalybis ferax, adeò vt nullibi terrarum ferri maior sit abundantia, seu præstantia: vnde hinc omne genus ferramentorum vtensilium in vicinas regiones magno incolarum emolumento exportatur: bellica quoque instrumenta, vt sunt bombardæ, arcubalistæ, sclopeti, loricæ, enses, &c. hîc tanta copia & bonitate parantur, vt non tantùm ab omnibus expectantur, sed & omnibus vbertim suppeditentur. Gens ipsa bellicosissima; qui maritimam tenent, nauigationi operam dant, & ex piscium captura, quos *Baccalaos* vocant, & balenarum quæstum faciunt. Habet maris portus insignes, qualis est ad fanum D. *Sebastiani*, aliique plures; vbi naues multæ è Belgia, alijsque prouincijs appellunt mercibus onustæ, quæ per montana in Regnum Castellæ transuehuntur.

Guipuscoa.

Ferrifodinæ.

Gentis qualitas.

Portus insignes.

Vrbs Metropolis est TOLOSA, quæ olim Paladia dicebatur, & *Touluse* hodie. Est etiam *Fonterabia* in littore Oceani, olim Ptolemæi FLAVIOBRIGA dicta, satis mercibus præstans, & commercijs ob mare commoda. Cæterùm in Cantabriæ prouincia ortum habet IBERVS amnis, nunc *Ebro*, qui per ingentes campos longissimo tractu fluit: amœnus quidem, & qui nauigabili commercio diues appellatur; nam per 400. mill. fluens fertilissimos agros secat, per 260. nauium capax.

Tolosa Metropolis.

Flauiobriga.

Iberi fontes.

CATELLONIA, seu Catalonia inter Aragoniam & Pyrenæos mōtes ad mare Mediterraneum est exposita: quam sic dictam volunt, quia in ea habitârunt populi ex Germaniæ finibus, qui dicti sunt *Gothi*, & *Alani*, & composito vocabulo dicuntur GOTHI-ALANI; sed nunc *Catellani*. Regio ipsa vt plurimum sterilis est, ac magis fructuum, quàm frugum abundans, & arborum syluestrium, quàm domesticorum; vnde quæstum potius ex mari faciunt accolæ, quàm ex terra. In hac est BARZELONA vrbs, olim Barcinon, colonia cognomento Fauentia, nobilissima quidem, cuius ager ex irrigatione amnis Bætuli lætissimus est. Barzelonenses olim *Laitani*, seu *Leletani* erant. In hac etiam præter plures alias ciuitates est TARRACONA, à qua Tarraconensis pars nomen sumit, quæ situ commodo gaudet.

Catellonia.

ASTVRIAE Regio ab Occasu Galliciam habet: à Meridie Castellā Veterem: ab Ortu Biscaiam Cantabriæ partem: & ab Aquilone Oceano Cantabrico abluitur. Regio hæc abundè præbet aurum, & minij, chrysocolæ, & aliorum colorum ferax est: aspera tamen est, & male habitata: vnde incolæ ex venatione, & piscatu maiorem vtilitatem, quàm ex agris percipiunt. Metropolis vrbs est OVIEDVM, vnde originem trahunt *Idalgi* Hispaniæ. In hac regione exoritur MINIVS fluuius ore spaciosus, nunc *Migno* vocatus, cui nomen tellus, per quam serpit, minio vberrima dedit magnitudine autem sua cæteros huius regionis superat, atque ad centum mill. nauigabilis est.

Asturia

Minius flu.

GALLAECIAE Regnum à Septentrione Oceano abluitur Cantabrico: ab Occasu Oceano Occidentali: à Meridie Minium habet amnem: & ab Ortu Austriæ conterminum est. Regio aspera nimis, & aquis indigens; vnde raras habitationes, quarum maiores, & celebriores ad maræ sunt expositæ; incolæque ex piscatu, venatione, ac mercatura victum sibi parant: equos verò numerosissimos profert, vt non immeritò fabulosè vento concepti dicantur. Fuerunt olim hîc auri mineræ ditissimæ Plinio teste: & Niger scribit in *Artabris* terram argento stanno, & auro mixtam amnes ferre, solumque auri, æris, ac plumbi vberrimum esse, adeò vt aratro glebas aureas frequenter excidant. At hodie hîc mineras magni momenti non esse certum est. Præclare vrbes sunt COMPOSTELLA, vbi corpus D. Iacobi Apostoli Hispaniæ protectoris colitur; deinde BAIONA, RIBADEVM maritimæ vrbes, & ORENS, vino optimo maximè celebris. Habet porrò Regio hæc optimum portum *Corugna*, atque Nerium, seu Artabrum promontorium, qui hodie *Cabo de finis terræ* nautis dicitur.

Cõpostella.

Portus optimus Gallæciæ.

CASTELLA Vetus à Borea Austriç & Biscaiæ: ab Occasu Portugalliæ, ab Ortu Nauarræ & Aragoniç contermina est: atque à Meridie à Castella Noua mõtium dorso, qui per medium penè Hispaniæ incedunt, diuiditur. DVERVS fluuius hanc interfluit, in quem tot amnes, & riuuli concurrunt, vt maior omnium Hispaniæ censeatur, licet parum sit nauigabilis ob eius rapidum cursum, obq; sui angustiam: magnis attamen nauigijs permeabilis est ad centum milliaria & amplius. Regio abundat magis animalium gregibus quàm frugibus. Metropolitana vrbs est BVRGOS, antiqua sanè, & bene ædificata, tametsi vias angustas potius habeat, montibus etiam circumambitur: quo fit, vt breuiorem videant lucem, quàm situs fert, magisq; persentiant frigus. Vrbs hæc ob præcedentiam cum Toleto Nouæ Castellæ contendit; continentur autem sub eius diæcesi 150. oppida. Est hîc quoq; SALAMANTICA, olim Tacubis vocata, à celebri studio ornata; & VALADOLIT, quæ olim fuit Regis Hispaniarum sedes, estque omnium non tam Hispaniæ, quàm Europæ pulcherrima, cuius ager fertilis est frugum, carnium, vini, ac omnis generis fructuum.

Castellæ veteris fines.

Duerus flu.

Burgos.

Salamantica.

Valadolit.

CASTELLA Noua iacet ad Meridiem Castellæ veteris inter Extremaduram, Granatam, & Murciam; hæc plures habet planities, quàm Vetus Castella, & aliquantò validior illa est, magisque tritico, ac aliarum segetum abundans. TAGVS fluuius eam irrigat cum alijs amnibus, ac riuulis in eum concurrentibus, & in eam suos habet fontes ANAS fluuius, nunc *Guadiana*. Caput Regni est TOLETVM, perampla ciuitas, sed in situ æquali, nunc quidem altiore, nunc humiliore; eius ambitus est circiter 4. milliarium, omnique ex parte montibus percingitur, præterquàm vbi *Vegam* aspicit. Est autem Archiepiscopali dignitate ornata, eiusque Archiepiscopus, tam in spiritualibus, quàm in temporalibus 17. terris muro percinctis moderatur. Sunt etiam hîc aliæ vrbes satis præstantes, nempe MADRID Regum Hispaniæ nunc sedes, *Calatraua, Alcantara*, à quibus nomen sumunt duo equitum Ordines, & *Halcalà di Henales* celebris ob Theologiæ studium.

Castella nouæ finis.

Tagus flu.

Toletum.

Madrid Regia.

Cæte-

Cæterùm Regna Aragoniæ, Valenciæ, & Cataloniæ multa libertate gaudent, & Reip. moræ gubernantur, nec Regem Hiſpaniæ agnoſcunt, niſi ceu ipſorum Regnorum caput: qui in ſingulis Proregem mittit, qui conſilium pro ſtatu Iuſtitiæ habet, in quo ſolùm Magnates Regni intereſſe poſſunt. Rex paucum ex his Regnis reditum ſuſcipit, qui etiam ex parte alienatur, nec quod Regi relinquitur, ad ſuſtentandum officiales Regni ſufficit: vnde pro præſidio & fabricis Rex ex Caſtella prouidet. Solent tamen ſingulis tribus annis hæc Regna munus 600. millium aureorum Regi exhibere, hoc eſt Catalonia 300. millium, Aragonia 200. & Valentia 100. millium. Vnde dici poteſt, reditum eorum annum eſſe circiter 200. mill. aureorum Hiſpaniæ Regi.

LVSITANIA.

LVSITANIA tertia Hiſpaniæ pars quæ & VLTERIOR HISPANIA dicitur, cùm ad Oceanum Occidentalem ſit expoſita, nomen à Luſo Liberi filio, ac Lyſa cum eo bacchante, vt Varro & Plinius tradunt, ſortita eſt, quaſi Luſi regionem; *tania* enim Græcis regionem ſignificat: Martianus attamen Luſitaniam putat dici ab eiuſdem nominis fluuio, qui nunc fortè *Tagus* eſt. Habet autem ad Septentrionem Durium fluuium, nunc *Rio Duero*, qui Tarraconenſem ab ea ſeiungit: ad Occaſum, & pro parte ad Meridiem eam Atlantici, ſeu Occidui Oceani partem, quæ eſt inter oſtia Anæ, & Durij fluuij: à Meridie Bæticam ad Anam fluuium: ab Oriente autem Tarraconenſi terminatur linea ducta ab Oritana veteri vſque ad pontem, qui habet è regione Septimancas.

Luſitania vnde dicatur.

Luſitaniæ fines.

Prouincia hæc, vt ſcribit Niger, ſatis felix eſt, & rerum copia abundans: non enim montes arduuos habet, ſed humiles paſſim colles: amnibus magnis, ac paruis irrigua, qui ab Ortu pariter dilapſi maiori ex parte nauigabiles ſunt. Hanc TAGVS fluuius mediam ſecat. Habentur hîc tanti equi, quemadmodum etiam & in Gallæcia, vt non immeritò fabuloſè antiquitas eos vento conceptos dicat. LVSITANI, quos Belitanos vocat Stephanus, omnium ſunt Hiſpanorum fortiſſimi, ſcrutatores, inſidioſi, veloces, agiles, atque verſatiles, in acie diutius perſeuerantes, mobile corpore, leuique, vt facilè & fugiant hoſtem & inſequantur. Vnicus illis eſt cibus, mundus quidem, & ſimplex. Montani etiam victu ſimplici vtuntur, aquam potant, humique procumbunt.

Regionis qualitas.

Equi vento concepti.

Luſitania porrò ipſa *Portugallia* nūc dicitur, licet nec tota Luſitania ſit Portugallia, nec tota Portugallia in Luſitaniam incidat. Namque pars Luſitaniæ, quæ inter Tagum & Anam fluuium interiacet, ſub Portugallia non cadit, ſed Regno Caſtello cedit. Pariter etiam Portugalliæ pars, quæ eſt inter Durium & Minium fluuium, ad Luſitaniam non ſpectat, ſed Tarraconenſis iuris eſt. Cùm autem de Portugallia in ſequenti Tabula abundè pertractetur, hîc Luſitaniæ finem imponemus, & per conſequens toti Hiſpaniæ.

INSVLAE HISPANIAE.

HISPANIAE nonnullæ adiacent Insulæ, quæ sunt BALEARES, quarum vna dicitur *Maiorica*, alia *Minorica*: deinde PITYVSSAE, & aliæ paruæ minus celebres.

Baleares Ins. BALEARES Insulæ Gymnesiæ olim à Græcis vocabantur ab incolarum nuditate, qui æstatis tempore absque vestibus incedunt. Aetate nostra à maioritate & minoritate earum vna dicitur *Maiorica*, alia *Minorica*, quæ inter sese 14. mill. distant.

Maiorica. MAIORICA, vulgò *Mallorca*, vicinior est Hispaniæ, quàm Minorica, nec nisi vnius diei nauigatione ab ipsa Hispania distat. Huius ambitum nonnulli ponunt mill. 240 alij 300. quidam etiã 480. Longitudinem notat Strabo 600. stadiorum, quæ faciunt 75. milliaria, & latitudinem 25. mill. sed Moderni latitudinem multò maiorem deprehenderunt, vtpote circiter 100. mill. Vnde multò etiam maior erit lõgitudo, quàm Strabo posuerit. *Qualitas eius.* Est autem populo frequens, cuius incolæ circiter 30. millia sunt, & vnicam tantummodo habet vrbem, eiusdem nominis in strictiori Insulæ parte fabricatam. Alij scribunt, hanc Insulam complecti 30. terras, in quarum vnaquaq; dicunt esse à 300. in 600. domus seu habitationes. Metropolim aiunt esse PALMAM, Viceregis huius, ac Insularum circumuicinarum sedem; in qua Gymnasium est publicum, vbi non Aristotelis, sed Raymundi Lulli Maioricani doctrina profitetur: qui sanè vir ingenio, & inuentione mirabili polluit, ac multa edidit volumina; præcipuè autem in Chimica facultate. Ager ad mare asper est, sed alibi colles, planities, & valles sunt satis vino, oleo, frumẽto, ac fructibus fertiles. Portuum etiam bonitate Insula præstat. *Gens Maiorica* Gens hæc, Diodoro teste, ad vini potum, qui rarus apud eos tunc erat, promptior est, & mulierum adeò præ cæteris appetens, vt vnam à prædonibus captam tribus, aut quatuor redimant viris. Fundatores, seu fundorum optimi iaculatores olim habebantur; apud hos ranas è continente delatas mutescere dicunt, nullumque noxium animal hîc esse, præter cuniculos, à quibus olim multa damna perpessi sunt. Non longè à Maiorica sunt *Dragonera*, & *Cabrera* paruæ Insulæ.

Minorica Ins. MINORICA, vulgò *Menorca*, Orientalior est, quàm Maiorica, & eius circuitus est mill. 150. latitudo mill. 60. distatque à continente Hispaniæ 160. mill. Fuerunt iu ea Ptolemæi ætate duæ vrbes: IANA, quæ nunc vulgò *Cittadella* dicitur; & MAGO, quæ nunc *Minorica* ab Insulæ nomine vocatur. Hæc autem Insula etsi minor sit altera; bonitate tamen agri ei nihil cedit: imò hîc maiora boum & pecorum armenta nutriuntur, & muli admodum magni, voceque sonora hîc proueniunt. Duos autem habet portus satis commodos, nempè *Maon*, & *Fernellus*.

Ophiusa Ins. PITYVSSAE Insulæ olim à fruticæ pinæo cognominatæ fuerunt, quarum vna Græcis dicitur OPHIVSA, Latinis Colubraria, nunc verò *Frumentaria*, quæ 70. mill. complectitur, & à continente 80. mill. distat. Hæc maiori ex parte deserta est ob angues, quæ in ea multi sunt hominibus infesti.

Altera est EBVSVS, vulgò *Euisa*, vel *Ieuiza*, decem mill. ab illa recedens, & à continente 50. ferè absens, cuius circuitus est plusquàm 100. mill. Huius terra serpentes fugat, omniumq; animalium nocentium expers est, præterquàm cuniculorum, qui sæpius Insulæ messes populantur, cùm alioquin Insula hæc fructuum omnis generis, & frumenti fœcundssima sit. Principalis huius Insulæ vrbs est *Yuica*. Hîc abundè sal colligitur, quo non tantùm Hispania, verùm etiam Italia ex parte sibi prouidet. Circa has duas Insulas sunt tres aliæ paruæ Insulæ, nempè *Fedran, Conirello*, & *Dragomago*. Supra verò Euisam inter Maioricam, & Iberi ostia est *Moncolibre* Insula deserta, & in ipso Iberis ostio *Alfaques* Insula iacet, quam dictus fluuius vnà cum mare efficit. Postremò non longè à *Cartagena* portu sita est Herculis Insula, quæ *Scombraria* vulgò à piscibus huius nominis vocatur, qui numerosissimè circa ipsam congregantur.

Euisa Ins.

IIII.

PORTVGALLIÆ REGNI DESCRIPTIO.

PORTVGALLIA est vnum ex maioribus Hispaniæ Regnis, quæ adiacet mari Occiduo, extenta in longitudine à Gallæciæ finibus in fines vsque Vandaliæ. Hanc nonnulli à Portu Gallorum deducunt; quidam verò, & rectius, à *Cale* portu, qui olim piscationis gratia frequentari solebat, indeq; tanta hominum multitudo confluxit, vt in ciuitatem opulentissimam euaserit, & *Portogallo*, quasi portus *Cale* dici cœpit; inde verò totum Regnum nomen obtinuisse conspicitur.

Portugallia cur dicatur.

Fines Portugalliæ sunt, à Septentrione Gallæciæ Regnum ad Minium amnem: ab Occasu, & à Meridie Oceanus Occidentalis: ab Ortu autem Regnum Castellæ, & Andalusia cum Extremadura. Ambitus huius Regni complectitur 880. milliaria, vel, vt alij tradunt, 850. longitudo eius est 320. milliarium, & latitudo 60. Quod quidem Regnum quamuis nec amplum solo, nec diuitijs abundans sit, nihilominus ob opportunum ad nauigationes situm valdè præstans est, cuius reditus est singulis annis Hispaniarum Regi duorum millionum aureorum.

Portugalliæ fines.

Mensura eius.

Reditus eius.

Præterea Regio ipsa fructus fert perfectiores magis, quàm vlla alia Europæ pars, abundatque vino, oleo, melle, cera, frumento tamen caret, quod ex Gallia, & Septentrionalibus regionibus nauigatione huc affertur. Isthic etiam sunt mineræ auri, argenti aluminis, marmoris albi, & Iaspidis lapidis tum albi, tum varij coloris. Sericum quoque optimum hîc colligitur, præsertim in Comitatu *Bragantia* opulentissimo, cui tertia ferè Regni pars subdita est. Salem non solùm quantum sufficit habet, sed eum quoque alijs locis communicat: pisces marinos profert optimos, præsertim balneas, ad litus maximè Algarbiæ.

Regionis qualitas.

Fluuij regionem irrigantes sunt *Ana* seu *Guadiana*, *Tagus*, *Mondegus*, *Duerus*, & *Minius*. Sed *Tagus* fluuius præ cæteris huic regioni conducit, qui ab Orientalibus partibus delapsus, recto cursu in Oceanum elabitur, cuius ostia in mari panditur 2050. passuum latitudine: estque piscium feracissimus, ostreorum præcipuè redundans, & qui ob arenas auriferas cæteris huius loci fluminibus maximè præfertur, cui ager bonitate conspicuus adiacet, & huic vicina oppida opulentissima sunt.

Fluuij Portugalliæ.

Portus

Portus duo celeares.

Portus huius terræ tractus insignes sunt duo, præter alios mediocres, quorum vnus est *Setubal* ab Vlyxippona 20. milliaribus distans, quem Tagus efficit, ex quo ad 15. vel 20. milliaria per Tagum ipsum magnis nauigijs nauigatur: alter est prope vrbem, quæ dicitur *Portus*, quem Duerus amnis efficit.

Portugalliæ diuisio.

In tres autem partes inclyti amnes Duerus, & Tagus regionem ipsam separant, inter se natura dissimiles. Quarum illa, quæ est inter Minium & Duerum persimilis est Gallæciæ regioni; est enim populosissima, sed parum diues Pars, quæ est inter Tagum & Minium habitatoribus frequentissima etiam est, qui aliquantò sunt opulentiores, suntq; in hac parte 470. circiter oppida, & castella muris percincta. At verò pars inter Tagum & *Guadianam* intercepta raras habet habitationes, paucisq; gentibus refertas: namque montibus exasperatur, ac sterilescit.

Algarbiæ Regnum.

Complectitur sub hoc Portugalliæ Regno ALGARBIAE quoq; REGNVM, quod ad Austrum ipsius regionis situm est, hoc autem minus celebre est, quàm vllus ex alijs Hispaniæ Regnis, seu prouincijs. In hanc Algarbiæ regionẽ *Ana* fluuio ex superioribus Hispaniæ partibus secundo amne vina aduehuntur Hispanica, vulgò *Siccum, Bastardum*, & *Romania* dicta, & portus huius regiones reddunt oleum, suber, ficus, vinum, vuas passulas, aliosque fructus ac pisces ingenti copia, quibus omnibus naues onerantur Belgicæ, & in Belgiam transuehuntur. Est hîc promontorium Sacrum, quod vulgò, *Cabo San Vincenzo* dicitur, in quo tuta est nauium statio.

Sacrũ promont.

Portugallensium naturæ & mores.

Portugallenses sunt omnium Hispanorum fortissimi, veloces, agiles, versatiles, prompti, laboris patientissimi, nauigationum peritissimi, & nauali classe inclyti, potentes, ac gloriosi, ad dominandum, atq; ad acquirendum nati & qui virtute sua quàm plura loca Africæ, Asiæ, ac Indiarum satis feliciter intra 90. proximè elapsos annos virtute bellica, ac dexteritate sua acquisiuerunt. Namque ad Regnum hoc non tam ipsa Portugallia cum Algarbia pertinet: verùm etiam ad Portugalliæ Regem spectant Insulæ *Terzeræ* numero septem, quæ maximè ad nauigationem AEthiopiæ, Indiæ, ac reliquorum locorum, & Insularum Asiæ conducunt; deinde Insula *Madera*, aliarum Atlantici Oceani Regina; Insulæ *Portus Sancti, Capitis viridis, D. Thomæ* cum circumuicinis. Præterea Portugalliæ etiam Rex dominium obtinuit per omnem littoralem Africæ ferè partem ad Meridiem expositam, quæ protenditur à capite *Aguero* vsque ad caput *Guardafuni* Regni *Adel*, in quo tractu sunt multæ tutissimæ ipsius Arces, quarum præcipuæ sunt *Cefala*, & *Mozambiche*. Est etiam dominus omnium commerciorum & nauigationum Oceani AEthiopici, ac Indici, nec non etiam quàmplurium locorum littoralium Orientalis Indiæ, vt sunt *Ormus*, *Diù*, *Goa*, *Malaca*, & aliæ: Ac arces habet in Regnis *Canonor*, *Cochini*, & *Coulan*, in Insula *Zeilan*, ac alibi etiam. Verùm nuper ob summam militum egestatem *Molucarum* Insularum dominium amisit: imò Regnum ipsum Portugalliæ ob tot loca longè acquisita populo nimis infrequens redditum est. MONDA Regni huius primaria vrbs, & Metropolis est, nunc *Colimbria* dicta; in cuius campis, vt scribit Theophrastus, ebur fossile candido & nigro colore inuenitur; vrbs præterea hæc Gymnasio decorata est à

Insulæ, & alia Portugallensium iuris.

Portugallia populo nudata.

Monda vrbs.

Ioan-

Ioanne III. Portugalliæ Rege. Est etiam VLYXIPPONA nobilissima vrbs, sic dicta, quia ab Vlixe condita, FAELICITAS IVLIA postea dicta, & nunc vulgo *Lisbona* vocatur: Regalis loci sedes, quæ sanè populo frequentior est quacunque alia Europæ ciuitate, Lutetia tamen Parisiorum excepta: complectitur nanque quinque colles, & circiter 20. millia domos in 25. paræcijs distributas. In hac vigent negotia Indiarum Orientalium, Aethiopiæ, Brassiliæ, Maderæ, ac aliarum Insularum, ac locorum, huic Regno subiectorum, ac insuper totius Septentrionis, ita vt ex hac sola reditus fiat maior, quàm ex reliqua Regni parte. In huius vrbis agro carbunculus lapis eruitur teste Plinio.

Portugallia olim Comitatus.

Fuit olim Portugallia Comitatus, sed circa annum Domini M CX. iterum Regium sibi vendicauit titulum, habuitque proprios semper Reges, his paucis exceptis annis, quibus extincto Sebastiano, sub Hispaniarum Regis Imperio iacet.

Status Portugalliæ Ecclesiasticus.

Terræmotus insignis in Portugallia.

Portugalliæ Archiepiscopi tres sunt, BRACARENSIS, VLYXIPONENSIS, & FVNCHALENSIS. Episcopi autem his suffraganei sunt Eborensis, Visei, Guardensis, Colimbriæ, Porcensis, Lamecensis, Siluæ, & Ceppetensis. Tradunt quidam anno Domini M D XXXI. circa Ianuarij finem totam Portugalliam motu terræ concussum fuisse, & Vlyxipponæ 1050. corruisse ædes præter 600. ferè, quæ ruinam minitantur, qui quidem terræmotus octo diebus perdurauit singulis diebus per interualla rediens: Vnde incolæ relicta vrbe agros sub dio coacti inhabitârunt.

INSVLA CIRCA PORTVGALLIAM.

Berlinga Ins.

ADiacet Portugalliæ Insula BERLINGA, antea LONDOBRIS dicta, quæ 50. millia complectitur, & sita est inter promõtorium Montis Lunæ & amnem Mondæ, vulgò *Mondego* dictum, non longè ab ipso continenti.

V.

GALLIÆ REGNI DESCRIPTIO.

GALLIAE appellatio perampla quidem est, cùm sub ipsa nō tam Franciæ Regnum, quàm bona Germaniæ, ac Italiæ pars cadat. Etenim Galliam diuisêre olim prisci in Cisalpinam, & Transalpinam. CISALPINA Gallia est ea Italiæ pars, quæ *Lombardia* hodie dicitur, de qua suo loco pertractabitur. TRANSALPINA autem Gallia, quam *Comatam* Plinius cognominat, & Ptolemæus *Celtogalatiam*, ea pars dicitur, quæ inter Rhenum fluuium, Oceanum, Pyrenæos Hispaniæ montes, Mediterraneum mare, & Alpes cōcluditur. Quam sanè Cæsar in suis Commentarijs in tres partes diuidit, in BELGICAM nempè, CELTICAM, & AQVITANIAM: sed Ptolemæus, quemadmodum & Augustus post Cæsarem, Galliam quadripartitam proponit, nempè AQVITANIAM, LVGDVNENSEM, quæ est eadem cum Celtica Cæsaris. BELGICAM, & NARBONENSEM, quæ etiam Braccata est. Ex his autem Belgica maiori ex parte ad Germaniam nunc spectare videtur, vt in Belgij descriptione constabit. Quare hoc in loco de ea tantùm Galliæ parte agere propositum est, quæ propriæ *Regnum Franciæ* vocatur.

Galliæ appellatio. *Diuisio Galliæ.* *Alia diuisio.* *Ptol. diuisio.*

Non ignorandum tamen est, Galliam hanc Græcis prius GALATIAM fuisse dictam à *Gala*, quod Lac significat, quia Lacteos, id est albos homines producit. Nonnulli tamen cum Diodoro opinantur, huic regioni Galatam Herculis filiam nomen dedisse. Alij etiam aliter de origine huius nominis tradunt; communis nihilominis opinio est, eos à *Gala* nuncupari. COMATAE verò Galliæ cognomen accepisse dicunt à cæsarie, quam incolæ (sicut olim) nunc quoque nutriunt. Hodie autem FRANCIA vocatur à *Francis*, seu *Franconibus* Germaniæ populis, à quibus olim ferè tota subacta est.

Galatiæ. *Comata cur dicatur.* *Frācia vnde dicatur.*

Huius itaque prouinciæ, quæ *Regnum Galliæ*, seu *Franciæ* propriè dicitur, fines hi sunt. Ad Septentrionem, & pro parte ad Occidentem Oceanus, quem peculiari nomine Britannicum ad Septentrionem, & Aquitanicum ad Occidentem vocant: reliqua pars ad Occasum, quæ nonnihil in Meridiem flectit, Pyrenæi montes, ad quos Hispania terminat: à Meridie Mediterraneum mare,

Regni Frāciæ fines.

mare, quod à se Gallicum vocatur. Et hi quidem ad has plagas antiquæ etiam Galliæ termini fuêre: ab Ortu autem habet Alpes in confinio Italiæ, & ad Septentrionem non parum reflectendo linea ab Argentorato ad Iccium portum, nunc *Cales*, finitur.

Situs caelestis. Includitur autem Regnum hoc inter parallelum 13. & 19. à medio scilicet quinti Climatis, vbi dies longissima Æstatis est horarum 15. vsque ad medium octaui, in quo longissima dies est horarum 16. cum semisse. At penes longitudinem accipit Meridianos omnes, qui sunt inter gr. 15. & 29. *Galliæ mensura.* Galliæ lõgitudinem nonnulli tradunt esse milliarium 520. ab Alpibus scilicet ad Occidentalem Oceanum; latitudinem verò milliarium 584. ab vrbe Marsilia ad Britannicum Oceanum.

Galliæ qualitas. Porrò Gallia in vniuersum, etsi Septentrionalibus ventis obnoxia sit, aëris tamen salubritate, temperieque, ac agrorum fertilitate inter vbertissimas & felices Europæ prouincias connumeranda est: Cuius ager maiori ex parte planus est, amœnissimis collibus, & vallibus ornatus, fœcunditate mirus, pluuiarum multitudine abundans, & nulla ferè ex parte otiosus: triticum enim, & alias segetes copiosissimè profert; vnde bona pars Hispaniæ, & Portugalliæ triticum sibi parat. Prata, ac alia loca Galliæ compascua armenta numerosissima nutriunt; vnde carnis, casei, lactis, butyri, lanæ, & similium hîc ingens copia: vino quoque optimo supra modum diues est, adeò vt non tantùm ad eam ipsiusmet Galliæ partem, quæ ad Oceanum Britannicum exposita est, mittatur, continens Britanniam, Normãdiam, & Picardiæ partem, vbi ob frigidiorem aërem vuæ ad maturitatem non perueniunt; sed etiam in Belgium, Angliam, & Germaniam copiosissimè aduehitur, Oleum, ficus, crocum, & similes fructus, qui callidiore aëre gaudent, in Meridionali Galliæ parte abundè proueniunt; reliqua pars ad Boream his vt plurimum caret, alios nihilominus fructus generatim ad abundantiam fert.. Sal hîc conficitur non tantùm ipsi Regno sufficiens, sed pro circumuicinis quoque regionibus; lini insuper & cannabis mirus hîc prouentus, quem abundè in Hispaniam, & Portugalliam pro nauium, ac classis vsu, & ornamentis mittunt: ex his etiam telas conficiunt, quæ in diuersas regiones exportantur. Nemora perampla hîc non sunt; sed tamen frequentia, ex quibus ad omnem vsum lignorum maxima copia ceditur, & in quibus aucupium, & venatio magnopere exercetur, adeò vt plures altilibus, etiam si carius emptis, quàm alijs carnibus vescantur potius.

Iura mons Cemenni montes. Sunt etiam hîc montes, qui Galliam Narbonensem ab alijs diuidunt, nempe IVRA, nunc *Mons S. Claudij* vocatus, & CEMENNI, hodie *Aluerniæ montes* vocitati, qui quidem omnes (præter herbas medicinales, quas ferunt optimas) pascua vndique optima habent, ex quibus greges & armenta numerosa aluntur: vnde carnium, butyri, casei optimi, & talium ingens trahitur copia. Multos insuper, ac commodos habet maris portus, quorum principalior, *Marsiliensis portus.* & maximè famosus, ac tutissimus est MARSILIENSIS ad Mediterraneum mare, qui catenis ferreis clauditur.

Galliæ flumina. Fluminibus præterea magnis, ac paruis prouincia hæc Galliæ mirificè lætatur,

tur, qui eam vndique irrigant, & ad nauigationem, ac piscaturam sunt aptissimi; quorum celebriores sunt Garumna, Ligeris, Sequana, & Rhodanus. GARVMNA, vel Garyna, hodie *Garonne*; qui ex Pyrenæo monte delapsus nonnullis amplificatur amnibus, æstate vadosus, hyberno verò tempore liquatis niuibus augetur, stagnatque, marino æstui obuius atque adeò, vt freti similis appareat, qui interdum sæuiente vento atrociter iactat. LIGERIS, hodie *Loire*, vel, vt alij dicunt, *Lecher*, amplior cæteris, perspicuitate aquæ inclytus, in quem alij plures fluuij concurrunt, ex quibus ad Ortum *Era* est, ex Aluernis montibus prouieniens. Hunc amnem Ligerim patrē fluuiorum Galliæ vocant, & hi quidē ambo in Oceanum Occidentalem percurrunt. SEQVANA nūc *Seyne*, qui in Alseti regione Ducatus Burgundiæ exoriens, non longè à vico Monasterij S. Sequani, atque in sese Matronam, vulgò *le Marne*, recipiens, Lutetiam primùm Parisiorum, vulgò *Paris*, deinde Rothomagū, vulgò *Roan*, bifariam diuidens, in mare Britannicum erumpit: vbi & æstuarium, & admiranda æstus maris ratio, non eadem cum alijs fluuijs, qui in Oceanum labuntur Occiduum, seruans naturam: repentè enim, & in opinato quodammodò è mari adfluit, & ascendit horribili cum sonitu ad hastę longa altitudinem, & vltra: vnde & plurimæ naues, quæ negligēter intrò nauigant, naufragij subeunt periculum. RHODANVS, hodie *Rhosne*, Galliæ rapidior, qui non longè à Rheni fontibus oriens, propè montem, cui nunc *Briga* nomen est, & infra Lugdunum Arari, vulgò *la Sone*, sese immiscens, in mare Mediterraneum se exonerat. Sola autem Britannia fluminibus insignioribus caret, quibus tamen non indiget, cùm in sese mare vndique recipiat. Lacus Gallia celebres non habet, sed in horum loco stagna quàm plura piscosissima succurrunt.

Garumna. *Ligeris.* *Sequanas.* *Rhodanus.*

Gallorum temperatura frigidior & humidior, calor mollis, albicans color, grandioribus corporis mēbris muniti, ignea illis mens, mobile pectus, curiosi, & rerum sitibundi nouarum, ori libero, læti, alacres, & in conuiuia proni, merum potant vinum, & apud eos aduenæ humanissimè hospitijs excipiuntur, nullum eis denegatur officium, ad victum omnia parata proponuntur, eorum sermo suauis, facundi potius quàm eloquentes, creduli, inquieti ac pacem fugientes: voluptatibus, ac sensibus dediti: in primis motionibus vehementes sunt, sed in progressu lenti: pietatem & religionem summopere colunt, litigiosi admodum sunt, & causidicorum nomen olim & nunc tenent, vt qui forensia litigia pro re interim minima concitent, vnde iuris piritorum, & foro litigantium magnus hīc numerus, hypocrisim & grauitatem refugiētes; ad rem bellicam prompti, sed impetuosi, & qui maiori ferocitate, quam arte pugnant; & plus virium, quàm consilij in bella ferunt. Gallorum cataphracti equites sunt in pretio. Nobiles vt plurimum liberales sunt, magnanimi, ac bellicosi: plebs autem tenax, abiecta, & imbellis, ijs tamen exceptis, qui in Hispaniæ & Belgij confinibus positæ sunt. Mulieres solæ, vel cùm vna tantùm pedissequa domo egrediuntur.

Gallorum forma & mores.

Gallorum nomen magno fuit olim Romanis, Græcis, & Asiaticis terrori, capta, dirutaq; ab eis Roma, victis Macedonibus, & subacta ea Asiæ parte quæ ab eis *Galacia*, siue *Gallogræcia* dicta est. Mira Gallicarum fœminarum fuit &

Galli olim famosi.

est

Galliæ mulieres fœcundæ.

est fœcunditas, vt quæ plurimas semper emiserit Gallia colonias, nec hodie potest Gallicum solum eos ferre, cùm multa millia inferioris sortis homines in Hispaniam, Germaniam, & alibi quotannis migrent. Nanque sunt in Gallia circiter 30. mill. populationes cum diecæsi, & habitatores quindecim milliones superant, inter quos sunt 18. millia nobilium.

Tota Francia sub vno Regno.

Tota autem Francia vni Regi sub est, cuius sedes est LVTETIA PARISIORVM, eiusque primogenitus, seu qui Regi in Imperio successurus est, vocari solet *Delphinus Franciæ* à primo natiuitatis die. Regno & coronæ Franciæ octodecim subsunt Ducatus vnà cum 35. Comitatibus illorum clientelaribus, tanquam perpetuum patrimonium & hæreditas Qui sanè Ducatus hi sunt: *Orleans, Burgundia, Narbona, Britannia, Anjou, Berry, Normãnia, Auernia, Guienne, Tours, Barleduc, Valoys, Nemoux, Alẽcon, Reims, Laon, Langres,* & *Borbon.* Præterea subsunt etiam immediatè coronæ Franciæ 14. Comitatus ipsi Regno patrimoniales, nempe *France, Dampmartin, Beaumont, Champaigne, Vermandois, Messy, Chartres, Montfort, Melun, Perche, Eureux, Estampes, Dunois, Tholouse.* Olim verò Artesiæ & Flandriæ Comitatus sub corona Franciæ erant, qui tamen nunc ad Regem Hispaniæ pertinent.

Parlamẽta Franciæ.

Senatorum ordines, quos *Parlamenta* vocant in aliquot huius Regni vrbibus pulchrè sunt instituti, vt Parisijs, Rothomagi, Tholosæ, Burdegaliæ, Gratianopolis, &c. quatuor cuiq; Præsides, & Consiliarij plurimi sunt, qui de rebus magnis & appellatione remota sententias ferunt. Duodecim insuper viros ex omni nobilitate electos, *Franciæ Pares* appellatos, à Caroli tempore obseruant Galli, sex scilicet Ecclesiasticos, quorum tres Duces sunt, nempè Remensis Archiepiscopus, Laudunensis, & Lingonẽsis; Alij tres Comites Episcopi sunt, nempè Bellouacensis, Nouionensis, & Catalaunensis. Reliqui Franciæ pares sunt sæculares, tres sunt Duces, Burgundus, Normannus, Aquitanus: & Comites tres, Flandrensis, Tholosanus, & Campanus. Horum sex nullus hodie in Gallia extat, ipsomet Rege illos sibi titulos vendicante.

Pares Frãciæ.

Archiepiscopi Galliæ cum suis Episcopis.

Sunt in hoc Regno Archiepiscopi septemdecim, nempè Aquensis *Aix*, Auxitanus *Auchx*, Arelatensis *Arle*, Auinionensis *Auignone*, Bituricensis *Bourges*, Bisuntinensis *Besenzon* Burdegallensis *Bordeaux*, Ebredunẽsis *Ambrum*, Lugdunensis *Lion*, Narbonensis *Narbona*, Rothomagẽsis *Rouan*, Remẽsis *Rhems*, Senonensis *Sens*, Tholosanus *Tholuse*, Turonensis *Tours*, Tarantasiensis *Tarantasio*, & Viennẽsis *Vienne* in Delphinatu. Quibus quidem 108. circiter subsunt Episcopi. Etenim AVXITANO subsunt Auraicẽsis *Aire*, Basensis *Basaz*, Bayonensis *Bayona*, Comnigẽsis *Connigne*, Conserensis *Conserans*, Aquensis in Vasconia *Dax*, Lectorẽsis *Lectore*, Lescuriẽsis *Lescar*, Tarbiẽsis *Tarbe*. Sub AQVENSI Archiepiscopo est Segestensis *Cisteron*. Sub ARELATENSI Aurensicensis *Oranges*, Massiliensis *Marsilia*, Tricastinensis *Tricaste*, vel S. Pol. Tolonẽsis *Tolone*. AVENIONENSI subsunt Carpentoratensis *Carpentras*, Cabellionẽsis *Cauaiglion*. Sub BITVRICENSI Albiẽsis *Alby*, Claramontẽsis *Claramont*, Caturcensis *Cahors*, Castrẽsis *Gastres*, Ingolismensis *Angolem*, Lemouigẽsis *Lymoges*, Menatensis *Mende*, Ruthenensis *Rhodez*, Sancti Flori *San Flur*, Tul-

lensis

lensis *Tulle*, Xantoniensis *Xante*. Sub BISVNTINO Basiliensis *Basilea*, Bellicẽsis *Beuges*, Lausanensis *Losana*. Sub BVRDEGALLENSI Agenensis *Aagen*. Sub EBREDVNENSI Dignensis *Digne*, Grassensis *Grasse*, Glauticensis *San Glaude fort*, vel *Glandeue*, Niciensis *Niza*, Senetensis *Senez*, S. Pauli *S. Pol* in Delphinatu, Vanciensis *Vence*, vel *Vap*, aut *Gap*. Sub LVGDVNENSI Caualonensis *Cialon* ad amnem *Saone*, Heduensis *Autun*, Lingonensis *Langres*, Martisconensis *Mascon*. Sub NARBONENSI Agathensis *Agde*, Electensis *Alect*, Bitterensis *Beziers*, Carcasonẽsis *Carcassone*, Eluẽsis *Eaule*, Foroiuliensis *Freius*, Lodouensis *Lodesue*, Magalonẽsis *Meguelone*, Namausensis *Nimes* S. Pontij Temeriarum, *San Pons da Tomeres*, Vticensis *Vzez*. Sub ROTHOMAGENSI Abricẽsis *Auranches*, Baiocensis *Baieux*, Eboricensis *Eureux*, Lexouiensis *Lisieux*, Sessuuiensis *Seez*, Sub REMENSI Ambianensis *Amiens*, Attrebatensis *Arras*, Belluacensis *Beauois*, Cathalaunensis *Cialon*, Cameracensis *Cambray*, Laudunensis *Laon*, Morinetẽsis *Terouana*, aut *Boulogne*, Nouiodunẽsis *Noyon*, Suessionẽsis *Senlis*, Tornacẽsis, *Tornai*, Siluanectẽsis *Sanlis*. Sub SENONENSI Aurelianensis *Orliens*, Antisidorensis *auxerre*, Carnotensis *Ciatres*, in *Beausse*, Meldensis *Meaulx*, Niuernensis *Neuers*, Parisiensis *Paris*, Trecensis *Troye*. Sub TOLOSANO Locionẽsis *Lusson*, Vaurensis fortè *Lauaur*, Lomberiensis *Lombres*, Melliacensis *Meilezais*, vel *Mailezay*, Montis Albanẽsis *Montalban*, Mirapicensis *Mirepois*, Pictauiensis *Poictiers*, Apamiarum fortè *Pamiers*, Riuensis *Rieux*, S. Pauli *S. Paul*. Sub TVRONENSI Andegauensis *Angiers*, Briocensis *S. Brieu*, Carisopinensis *Corneuaille*, Cenomanẽsis *le Mans*, Dolensis, *Dol*, Leonensis *S. Pol de Leon*, Maclouiensis *S. Malo*, vel *Alet*, Nanetensis *Nantes*, Reonensis *Renes*, Trecorensis *Tregoir*, Venetensis *Vannes*. Sub TARANTASIENSI Augustensis *Augusta*, Sedunensis *Setten*. Sub VIENNENSI Gebennensis *Gineura*, Gratianopolitanus *Granoble*, Mauriacensis *S. Iuan de Mouinna*, Valentinensis *Valenze*, Viuariensis, *Viuiers*.

Gymnasia publica sunt, Lutetia Parisiorum, Tolosa, Burdegala, Pictauia, Bourges, Aniers, & Dola. De Rege Galliæ duo memoranda ferunt. Primum, quòd sit in Remensi Ecclesia vas Chrismate perrenni redundans ad Regis coronationem cælitus missum, quo Reges omnes liniuntur. Alterum, quòd Rex ipse solo contractu strumas, siue scrofulas curet. Nunc autem ad particulares Prouincias describendas accedamus, diuisionem Ptolemaicam sequentes; ac ad vnamquamq; particulares Regiones, seu Comitatus & dominia huius temporis referentes: tametsi quædam sint, quæ duarum prouinciarum participes sunt: quas tamen ordinis gratia ad illas referemus, ad quas maiori ex parte pertinent.

AQVITANIA GALLIA.

Aquitania.

Vnde dicta.

GALLIA AQVITANIA cæteris Galliæ partibus Occidentalior à Pyrenæis incipit montibus, & non ad Garumnam, sed ad Ligerim amnem iuxta Ptolemæum ad Septentrionem, Ortumque Solis terminat, ac à Lugdunensi separatur. Hæc autem nomen à Gentibus Aquitanicis, quæ plusquàm viginti fuerunt, exiles autē & ignobiles (vt inquit Strabo) sortia est; vel, vt Iuoni Carnotensi videtur, ab aquis deducitur, quasi ad aquas Regio diceretur: quo sensu olim *Aremorica* dicta fuit teste Plinio, id est ad mare, hodie *Guienne* vocatur Marliano. Gentes hæ fortissimæ & procerissimæ sunt. Quarum nunc sunt hæ regiones: *Bearnia, Bigornia, Guienna,* sub quo nomine cadit *Guasconia,* cum Comitatibus *Cōmingiæ, Armeniaci, Foix,* & *Albreti,* pręter *Biscaiæ* partē ad Galliam spectantē. Deinde vltra Garumnā *Pictauia, Xantonia, Perigort, Querci, Limosin, Aluernia, Berry, Tureina, Salonia, Borboniū, Forest, Vellay.* De quib. singulis nōnihil dicemus.

Eius regiones.

Biscaia.
Baiona.

BISCAIAE pars ad Galliam spectans ad Occidentalem Oceanum est exposita, cuius caput est *Baiona* arx nimirum satis præstans. Et hæc quidem à reliqua Biscaiæ parte, de qua in descriptione Hispaniæ diximus, non differt.

Bearnia.
Eius diuisio.

BEARNIAE Principatus inter Pyrenæos ponitur montes, possidens valles *Salti,* & *Aspæ* populosissimas. Diuiditur autē ipsa Bearnia in ALTAM, seu superiorem, quæ in ipsis iacet montibus, cuius est Metropolis *Oleron* vrbs: & in BASSAM, seu inferiorem, quæ valles ipsas complectitur, in qua est vrbs *Lescar,* & oppidum *Pau* parlamēto ornatum; & præter alia est hîc *Nauarrin* arx munitissima, ab Henrico Bearniæ Principe, qui intitulatur Rex Nauarræ, nostris temporibus extructa. Gens ipsa hilaris est, agilis, libertatem amans ad arma prona, ac nimium de se præsumens, cuius quidem opes sunt milium, & capræ, quæ hîc numerosissimæ aluntur ob situs commoditatem; præter fera animalia, quæ in nemoribus adinueniuntur, ex quibus etiam rasā pini, termentina, pix, & suber colliguntur. Hîc primogenitus solus omnium bonorum fit hæres.

Nauarrin arx.

Bigornia.

BIGORNIAE Comitatus agrum habet superiori nō dissimilem; in eo sunt duæ valles omnium Aquitaniæ fertilissimæ, vtpote tritici, vini, fructuum, & fœni. Metropolis vrbs est *Tarba*, ad fluuium Adurrum sita. *Lorde* arx hîc munitissima est ob situm, & *Bagineres* oppidum aquis calidis famosum est. Gentes terribiliores sunt, & manu promptiores, quàm Bearnenses.

Traba vrbs.

Guienniæ Comitatus.

GVIENNA, seu GVASCONIA complectitur Comitatus *Comingæ, Foix, Armeniaci*, & Ducatum *Albret*. Regio ipsa ad Occiduum Oceanum inter Baionam, & Burdigalam, vulgò *Burdeaux,* non admodum habitationibus frequens est, ob sui sterilitatem, obque importuosum situm; atque versus Curianum promontorium, quod *Diua Mariæ caput* vocatur, ager humilior magis est; ob idque paludosus, lacunosus, ac inundationibus obnoxius: sed in Mediterraneis quidem magis culta est: toti autem ipsi regioni locustæ infestissimæ interdum sunt. In hac est DAX quadrata vrbs mœnibus

fortissi-

fortissimis, ac fossis munita, in qua extant fontes aquæ calidæ, & extra vrbem ipsam fontes sunt aquæ salsæ, & mineræ ferri, ac bituminis. BAZAS etiam vrbs satis bona est. BVRDIGALA, seu *Bordeaux* Guasconiæ caput, celebre emporium, & munitissima, ac tutissima est vrbs, quæ optimo situ, vt quæuis alia non tam Galliæ, quam vniuersæ Europæ gaudet: namque Garumnæ fluuio apposita est, à quo multis ex partibus abluitur, qui quidem tutissimum ibi, ac pulcherrimum efficit portum, satisque capacem: in hac *Parlamentum* residet, vbi tota Guuienna concurrit, Vniuersitatem habet, ac Archiepiscopali dignitate claret. *S. Seue* etiam caput Guasconiæ faciunt.

Burdegala.

S. Seue.

COMINGES, quæ Comitatus est, diuiditur in ALTAM, seu superiorem, quæ in ipsis sita est montibus, cuius capitales vrbes sunt *S. Bertrandus*, & *Conserans*; & in BASSAM, seu inferiorem, in qua est *Lombres* parua sanè vrbs, sed optimo situ ob tritici, ac vini copiam gaudens. Est *Samatam* oppidum tutissimum, & *Mucret*, cuius ager est fertilissimus. Commingenses simplices natura sunt, laboriosi, taciturni, & paucis contenti.

Cominges duplex.

FOIX nobilis Comitatus continet *Pamier* Episcopalem sedem, & *Foix*, vbi forum est, & à qua Ducatus nomen sumit. Regio vt plurimum aspera, ac saxosa, in qua ferrifodinæ sunt optimæ.

Foix Comitatus.

ARMENIACI Comitatus vulgò *Armaignac*, alicubi agrum habet fertilem nempe versus *Languedoc* & *Comingiam*; alicubi verò sterilem, vtpote versus *Bordeaux*, vbi inutilis ferè est, ac desertus. In hoc Cometatu est AVCHX ciuitas Archiepiscopalis, quæ Cathedralem habet Ecclesiam pulcherrimam, ac ditissimam, cuius Archiepiscopus Auxitanus dicitur. Est etiam hîc *Lestore* vrbs triplicatis percincta muris, quæ fontem habet nobilem.

Armeniacus Comitatus.

Auchx vrbs.

PICTAVIA, vulgò *Poictou*, prouincia, & Comitatus duplex est, superior & inferior. INFERIOR dicitur, quæ versus Occasum in Oceanum Aquitanicum desinit. SVPERIOR verò, quæ Orientem respicit. Huius regionis ager non solùm ferax, sed etiam amœnus; nam frumenti, ac frugum, pecoris, & vini fertilissimus est, & piscium abundans: sed auium & ferrarum in primis hîc ingens copia, eoque venatio hîc, & aucupium frequens. Tres hîc sunt Episcopi, qui Tolosano Archiepiscopo subsunt, Pictauiensis, vulgò *Poictiers*, qui sub se habet 27. Abbatias: Lucionensis vulgò *Lucon*, siue *Lusson*, qui 10. Abbatijs imperat; & Mallacensis, siue Maliacensis, vulgò *Mailezay*, qui habet sub se quatuor Abbatias, sub quibus Episcopatibus in vniuersum sunt 1200. paræciæ. Primaria vrbs & Metropolis totius Pictonum regionis est PICTAVIA, quam Ptol. AVGVSTORITVM vocat, & vulgò *Poictiers*, antiquitate insignis, & omnium Galliæ post Lutetiam amplissima quo ad circuitum, licet populum non ita frequens sit, vt olim, ob ciuiles discordias: in ea studium est celebre, quod secundum locum post Parisinum tenet. Huius Episcopus Tolosano Archiepiscopo subest.

Poictou diuisio.

Episcopi tres.

Pictauia vrbs.

SANCTONIA, vulgò *Xanctoigne*, prouincia est multum pinguis, ac fertilis, ac à Pictauia Canetello fluuio diuisa, cuius Metropolis est SAINCTES, in qua vestigia conspiciuntur antiquitatis, vt amphitheatri, aquæductus, & arcus triumphalis. Sunt in ea alia loca satis nobilia, nempe *Bourg*, *Blay*, *Marennes*,

Sanctonia.

Oppida eius præcipua.

nes, S. Ian dangely, Angoulesme, & alia Regionem ipsam *Charente* amnis qui Ptolemæo Canẽtellus est, abluit. Inter Pictauiam & Xanctoniam iacet ROCELLA arx, vulgò la *Rochelle*, omnium non tam Franciæ, quàm ipsius Europæ munitissima, ac tutissima ob eius situm inter mare & paludes; & ob fortissima mœnia. Incolæ tanta fruuntur libertate, vt paulatim à Rege desciuerint.

Rocella arx.

PERIGORT Regio est montuosa, aspera, ac saxosa, quæ potius castaneis, quàm frumento diues est: vinum fert, sed debile, ac austerum: piscibus abundat, quia sex fluminibus abluitur. Aër hic subtilis, ac salubris est, vnde incolæ agiles & longæui sunt; horum mercatura circa sues & ferrum est. Duæ sunt in hac Regione vrbes præter oppida, nempe *Sarlat*, & *Perigueux* totius regionis Metropolis, ac in eius meditullio posita supra fluuium *Ila*.

Perigort.

QVERCY Regio posita inter Dordonam & Garonam amnes, amœnissima est ob situs varietatem. Nam alicubi valles & planities habet, alicubi colles virentes; quæ armentis, piscibus, & aquis peroptimis diues est. Producit lapideos carbones, qui ad fouendum ignem aptissimi sunt. Caput regionis est *Cahors* colli apposita, & in theatri oualis formam extructa, vrbs sanè pulchra, ampla, ac diues. Est etiam in hac regione præter plura oppida vrbs *Montauban* colli etiam & Garumnæ adiacens, cuius ager ditissimus est.

Quercy.

Cahors vrbs.

Montauban.

Non longè à Quercy est territorium AAGEN opulentissimum, cuius caput est ipsa vrbs *Aagen* satis præstans, & commercijs affluens.

Aagen.

LIMOSIN prouincia nomen sumit ab vrbe *Limoges* quæ diuiditur in altam, seu superiorem; & in bassam, seu inferiorem. *Alta Limosin* sita est partim in vallibus, partim in collibus, quæ longa est & angusta, & amni *Vienna* vicina. Ad eius caput fons est copiosus, vnde tota hæc pars prouidetur. Huius caput est LIMOGES, in qua commercia satis vigent, tritico caret, vnde incolæ ex siligine, hordeo, panico, castaneis, & rapis vitam sustentant. *Bassa Limosin* continet vrbem *Tullæ*, & oppida *Vxerca*, & *Briua*.

Limosin duplex.

Limoges vrbs.

ALVERNIA, vulgò *Auuergne*, diuiditur in Altam & Bassam. ALTA ALVERNIA montuosa tota est, & animalibus, caseo, butyro, ac huiusmodi lactarijs magis, quàm tritico & segete copiosa. Huius caput est S. FLORVS, vulgò *S. Flour*, inexpugnabilis ferè ob situm. BASSA ALVERNIA ditissima est, & tritici, vini, croci, mellis, ac omnium pene fructuum feracissima. In hac sunt fluuij piscosissimi, lacus, stagna, nemora, & oppida innumera, in quibus quàm plures sunt nobilium familiæ. Capitalis in ea vrbs est CLAROMONTIVM, vulgò *Clermont*, & olim Gergouia, seu Gergobinia vocata, quæ optimo situ in excelso monte omni ex aditu difficili posita est. Reliquæ vrbes, seu oppida insignia sunt 13. ex quibus *Rion, Monferrat, Issoire*, cæteris præstant.

Aluerniæ duplex.

S. Florus.

Claramontium.

BITVRGVM Regio, seu *Berry* Ducatus segetum fertilissimus est & compascuus, vnde plura armenta animalium domesticorum nutrit, ex quibus lanam copiosissimè recipiunt: & omnium insuper rerum feracissimus est, quæ in Galliam proueniunt. Primaria vrbs est BOVRGES Archiepiscopalis, & totius regionis Metropolis, *Auaricum* Cæsari vocata, & secundum alios *Augustonemetum*, quæ in paludoso loco sita est, & magnitudine sua excedit

Berry Duc.

Bourges vrbs.

omnes

omnes ferè Galliæ vrbes. Hæc etiam mercatura & nundinarum frequentia celebris est, atque Academia publica in omni disciplinarum genere ornatur. Huic Ducatui fidem præstant Comes, *Sancerre S. Aignan, Montu, Falconis* Baro, & plures Castellaniæ. Sunt etiam in hac regione *Issoudum, Dun le Roy, Vierzom, Mehon, Concressault* Regiæ ciuitates & Diœceses, quarum vnaquæque Baronias & Castellanias sub se habet: plures tamen *Issoudum*: & in vniuersum hæc Regio complectitur 33. vrbes, & oppida muris percincta. [*Comitatus subiecti.*]

TVRENA, vulgò *Touraine*, Turonum Cæsaris Regio, posita est iuxta fluuium Ligerim inter *Blois* & *Saumur* vrbes; nec admodum lata est. Hæc ob sui amœnitatẽ *Hortus Franciæ* vulgò dicitur. Nam optimam habet aëris temperiem, peroportunum situm, fructuum copiam miram, & aquarum affluẽtiam. Metropolitana vrbs est TOVRS supra fluuium Ligerim; sed *Saumur* reliquis tutior est. *Bloys* amœnior, in qua Henricus III. Rex. An. MDLXXXVIII. occidit Henricum Guisæ Ducem, & Aloysium Cardinalem eius fratrem. *Amboise* quoque vrbs amœnitate superiori minimè cedit, ex qua quidem hæresis *Vgonotorum* pullulare cœpit tempore Francisci II. Galliæ Regis. [*Turena.* *Hortus Franciæ.* *Tours. vrbs.* *Bloys.* *Amboise.*]

SALONIA, vulgò *Saloig*, inter Bituriges, & Ligerim amnem ponitur. Estque parua Regio, arenosa, ac sterilis, in qua sunt oppida *Gergean, Sulli, la Ferte, Clery*, & *San Lorens*. [*Salonia.*]

BORBONIVM territorium, vulgò *Bourbonnois*, nomen ab oppido id nominis sumens, Metropolim habet vrbem MOLINS opulentam, super fluuium *Elauer* sitam, quæ ob situs commoditatem, & thermarum oportunitatem à Principibus frequentatur. [*Borboniũ.*]

FOREST inter Aluerniam & Ligerim iacet, cuius territorium lignorum, & fossilium carbonum fertilis est, ac ferri. Segetes autem, ac vina parcè mittit: sed animalia domestica, & lactaria permulta præbet: aër subfrigidus est & incolæ simplices sunt, parum loquentes, cauti, & lucro dediti. Caput Regionis est MOMBRISEN, post quam digna sunt oppida *S. Germani, Rouane*, & *S. Ramberti*. [*Forest.* *Mombrisen.*]

VELLAY territorij caput est vrbs, quæ dicitur *la Puy*, celebris ob Diuæ Virginis cultum. [*Vellay.*]

LVGDVNENSIS GALLIA.

LVGDVNENSIS Gallia, quæ & CELTICA dicitur, inter amnes Ligerim, nunc *Loyre*, & Sequaneam, nunc *Seyne* iacet, & ad Cemenum vsque montem porrigitur, atq; nomen à Lugduno clarissima eius vrbe deducit: cuius Occidentalis ora aspera, & importuosa est. In hac autem hodie vtraque *Britannia* continetur, *Normandia, Aniou, Maines, Beausse, Gastinois, Niuernois, Francia, Campania*, cum *Brye*, vtraque *Burgundia*, & *Lugdunense* territorium. [*Lugdunensis, seu Celtica.* *Regiones subiectæ.*]

BRITANNIA prouincia nomen hoc sortita est post annum 387. quo à Rege Maximino Angliæ bello capta fuit, cùm prius *Armorica* vocaretur, [*Britannia.*]

 id est

id est ad mare sita. Dicitur tamen MINOR BRITANNIA respectu ipsius Angliæ. Hæc autem Ducatus est; nam diu, plurimisque annis proprios habuit Duces, qui aspera cum Gallis bella gesserunt: sed sub Carolo VIII. Galliæ Regno Britannia ipsa vnita fuit. Sola autem hæc prouincia inter alias Galliæ fluminibus insignibus caret, quæ tamen paruos aliquot amnes habet, & mare vndique adeo in sese recipit, vt nec eis ob nauigationem indigeat, nec minus ob agrorum irrigationem, cùm maximè compascua & virens sit. Nam inter fertiliores, amœnas, & gratiores Galliæ regiones numeratur. Tritico siquidem, vino, lino, & piscibus affluit, tametsi vinum non adeò delicatum sit, vt excusentur incolæ ab itinere Andegauensi melioris vini causa. Agris, & pratis pro voto abundat, ericetis ad pecorum pabulationem aptis, quibus diues admodum est; vnde butyri, casei, & lanæ satis trahunt, atque ipsum quidem butyrum salitum per totum Regnum distrahunt. Syluis & nemoribus vsui proprijs, & mari ad mercaturę exercitium gaudet, equos, & canes celebres mittit; ferri, plumbi, & aliquibus in locis argenti fodinas habet. Britanni agri culturæ operam imprimis nauant, deinde nauigationi, suntque bello fortissimi, & sæpè Gallorum Regibus formidolosi. Triplici autem idiomate loquuntur, Britannicè scilicet in vrbibus *Cornoualiæ, S. Pauli, & Treguiers*, quæ lingua paulò rudior est, quàm Gallica: Gallicè autem in *Renes Dol, & S. Malò*: sed mxitim in *Nantes, Vannes, & S. Brio*. Præcipuæ vrbes sunt NANTES ad Ligeris amnis ostia, commercijs satis frequens: RENES, vbi est Parlamentum: & DINAM amœnum oppidum, quod *Rausa* fluuius abluit, vbi Duces deliciæ causa commorabantur.

Regionis qualitas. *Nantes.* *Renes.* *Dinan.*

Est autem ipsa Britannia duplex, SVPERIOR scilicet, quæ versus Ligerim accedit, quæ altera est præstantior; & INFERIOR, quæ versus Angliam porrigitur, & *Ripiensis* vocatur, quarum vnaquaque sub se nonnulla habet dominia. Duo sunt portus Britanniæ satis præstantes, *S. Malo, & Breste*, qui celeberrimus totius Galliæ est, ac profundissimus.

Britannia duplex. *Portus eius.*

NORTMANNIA, siue Normandia, olim *Neustria* vocata, magnus ac potens est Ducatus, quem Sequana fluuius abluit; vnde totius in Galliam Lugdunensem non cadit; sed aliqua eius pars ad Belgicam spectat. Incipit autem ab amne *Cenon*, qui Ptolemæo Tetus vocatur, non longeque ab oppido *Fugeres* ortum ducit, & ad *Some* amnem, qui Ptolemæi Phrudis est, iuxta mare Britannicum extenditur. Regio hæc marinis, & fluuiatilibus piscibus diues est: armento, pecore, & frugibus abundans: arborumque pomiferarum tanta gaudens copia, vt ex pomis conficiatur potus, cuius non exigua pars ad alias transfertur regiones: solo vino caret, quod communiter ibi non crescit, in agro tamen *Caense* nonnihil legitur, ac magis in *Argencense*, vbi bonum est. Cæterùm ager *Auge* parum vtilis est: namq; lutosus est ob nimiam maris humiditatem. Ad regionem hanc territorium CONSTANTINVM pertinet, sic ab vrbe CONSTANCIA, & vulgò *Constances*, antiqua sanè, & littori apposita, vocatum, quæ etsi muro vel aquis vallata non sit, pulchra tamen & bene disposita est, ac externis aquis per aquæductum fruitur. Hæc Ammiano *Castra Constantina* dicitur, & superioribus sæculis *Moritonium*. Huius districtus mul-

Nortmannia olim Neustria. *Constantinum.* *Constancia.*

multas terras, ac oppida complectitur, præcipuæ mare versus: quarum præcipuæ sunt, AVRANCES supra montis iugum forma circulari extructa, quam mare abluit: BAIVSA, seu *Baieux*: FALESA in valle posita, & montibus circunsepta, cuius ager fontibus abundat, ac stagnis. Plures præterea, ac celebres ciuitates, & oppida habet ipsa Normandia, quę omnia circiter 80. sunt, inter quas ROTHOMAGVS, vulgò *Rouan*, Metropolitana, ac Archiepiscopalis est, situque peramœno gaudet, quam abluit ex vna parte Sequana fluuius: agro potitur fœcundo, & læto in circuitu ferè, qui vrbis situm reddit delectabiliorem: ob fluuiorum autem oportunitatem maximè mercatura celebris est, & inter præcipua Europæ emporia numeranda. In hac est Parlamentum à Ludouico XII. institutum. Sub Rothomago est terrritorium *Caux*, cuius incolæ feroces sunt, & inter eos primogenitus omnium bonorum fit hæres. Vrbs DIEPA maris est potest, & emporium, ac vna ex munitioribus maritimis Belgiæ vrbibus in *Calletensi* territorio sita, cuius incolæ mari celebres sunt. Sicquoque CAEN munitissima arx est in *Lugdunensi* portione. Ad ipsam Normandiam nonnulli quoque territorium *Perche* referunt, quod plura complectitur oppida. Cæterùm Normandiam duplicem faciunt, SVPERIOREM, & INFERIOREM. IN SVPERIORE sunt tres Ducatus *Alencon, Aumalle*, & *Longueuille*, præter septem Comitatus, & Baroniam vnam. In INFERIORE nonnulla sunt dominia. Est autem in hac prouincia Archiepiscopus Rothomagensis, cui subsunt Episcopi, quos supra recensui.

Auranees.
Falesa.
Rouan.
Diepa.
Caen.
Normandiæ diuisio.

De Insulis, quæ Normanniæ prætentæ sunt, dictum fuit in Britanniæ descriptione, eæ siquidem Anglici iuris sunt.

ANDEGAVENSIS Regio vulgò *Aniou*, olim Comitatus fuit, sed Anno MCCCL. Ducatus factus est. Quæ sanè & si non adeò ampla, fertilissima tamen est, vt quæuis alia Galliæ: namq; multis fluminibus, torrentibus, fontibus, piscinis, paludibus, & stagnis irrigatur, adeò vt circiter 40. amnes in hoc tractu confluant. Inter quos præcipuus est Ligeris, accolis *Loyre*, in quem permulti ex his amnibus confluunt: deinde sunt in ea montes, nemora, & prata: vnde frumento, pecude, armentis, & piscibus fœcunda est: atque vinum profert generosissimum, nulli ferè huius Regni vino cedens. Montes marmora habent, & lapidem quendam cæruleum, & fissile, quo templorum, ædiumq; tecta contra cæli iniuriam muniuntur, quem vulgus *Ardoises* vocat. Primaria huius regionis vrbs est ANIERS, quam Ortelius *Iuliomagum* Ptol. esse putat, in vtraque Meduanæ fluuij ripa extructa, ponteque lapideo coniuncta, quæ præter vestigia antiquitatis plurima, Academia publica insignis est. Homagium siue fidem clientelarem præstant huic Ducatui hi quatuor Comitatus, *Maime, Vendosme, Beaufort, La Val*. Vnus tantùm in eo est Episcopus Andegauensis Turonensi Archiepiscopo subiectas.

Aniou.
Aniers.

MAINES territorium quamuis tribus abluatur amnibus, nihilominus nemoribus, vt plurimum, saltibusq; refertum est, vnde animalibus, & venationibus magis affluit. Huc Ptolemæi tempore Cenomani insederunt. Caput regionis est vrbs MANS, quæ etsi ampla, debilis tamen est, ac ad Regem

Maines.
Mans vrbs.

ipsum spectat. Est hîc *Mayne*, quæ Ducis Lorenæ iuris est, & *Vendosme*, quæ regionem *Beaulse* attingit.

Beausse. BEAVLSE, seu *Beausse*, Regio in montium dorso posita, tota ferè æqualis est, quæ nullum habet fluuium, atq; æstatis tempore putei ipsi aquis destituuntur. Eius oppida parua sunt, ac nullius æstimationis: fertils nihilominus ipsa Regio adeò est, vt neque Apuliæ, neque Siciliæ cedat. Non longè ab hac est

Orleans. ORLEANS, quæ *Aurelianensis* Villouano est, antiquissima olim Cenomanorum vrbs ad Ligerim amnem, populo frequens, ac situ optimo gaudens, cuius ager fertilissimus est, præcipuè tritici, & vini generosi. Hæc olim sub Ducatus titulo Secundo genitis Regis Franciæ tribuebatur, sed à Carolo IX. Regno ipsi incorporata est.

Beaussæ diuisio. Nonnulli attamen *Beaussæ* prouinciam tripartitam faciunt, eamque ampliorem reddunt, hoc est vocat Altam Beaussam, Bassam, & Mediam. In ALTA BEAVSSA sunt *Chartrain, Chartres* Ducat. & Comit. qui duos Comitatus *Dreux* & *Montfort* continet; deinde *Aniou* Ducatus, & sub illo *Maine* Comitatus, atque *Perche* Comitatus. In BASSA BEAVSSA locant territorium *Orleans, Salogne, & Lorris.* Sed IN MEDIA BEAVSSA comprehendunt Comitatus *Blois*, sub quo *Dunois* Comitatus, deinde *Vendosme* Comitatus &

Turon. Archiepiscopus. *Touraine* Ducatus. Est in hac Beausse prouincia Archiepiscopus Turonensis *Tours*, qui sub se multos habet Episcopos. Sunt etiam hîc Episcopi Carnotensis *Chartres*, & Aurelianensis *Orliens*, qui subsunt Senonensi in Campania.

Gastinois. *Milly.* GASTINOIS territorium arenosum est, & malè habitatum, cuius caput est MILLY, suntq; in eo *Nemoux, Morer, Fontebellean*, & alia oppida.

Niuernois. NIVERNOIS territorium nemoribus abundat, & pascuis magis, quàm tritico ac vino; nec ibi ferri mineræ desunt, ac lapidicinæ ad ædificia condu-

Neuers. centes. Huius caput est NEVERS in ripa fluuij Ligeris, cui ponte 20. arcuum adnectitur.

Fràcia prouincia. FRANCIA prouincia in Lugdunensi tota non est, sed ex parte in Belgica Gallia incidit, quæ quidem sub se habet *Preuostè & Vicontè de Paris*, quæ in quatuor ditiones partitur, *le Parisis*, cuius Metropolis PARIS: *la Goelle*, in qua Comitatus *Dammartin*: *l'Isle de France*: & *Vulpin le Francois*. Deinde habet *Valois* Ducatum, cuius Metropolis est *Senlis, Preuostè* & *Balliage*, sub quo est Comitatus de *Beauuois*, ac insuper *Huropois* cõprehendens *Vicontè, & Balliagè de Melun*: & *Gastinois* comprehendens duos Ducatus *Estampes*, & *Nemoux*. Cæterùm PA-

Parisium. RISIVM Metropolis LVTETIA PARISIORVM etiam dicitur, quæ vrbs insignis valdè est, populoque frequentissima; nam sunt in ea circiter 500. millia habitatores, & 18. millia domus. Est autem florentissima totius Europæ Aula Regia, & summa totius Galliæ Curia, vulgò *Parlamentum* dicta ac insuper inclytam & totius vniuersi florentissimam Academiam habet 55. collegijs illustratam.

Campania. CAMPANIA, vulgò *Champaigne*, sub quo nomine BRYE quoq; continetur, partim sub Lugdunensi, partim sub Belgica cadit: Quæ quidem Ayno fluuio à Picardia seiungitur. Fertilis autem est omni tritici genere, & vino,

vino maximeque compaſcua eſt, ipſamq; præ cæteris abluit Sequana fluuius, vulgò *Marne*, qui prope Tullenſem agrum in finibus Lingonum oritur. Habet autem ſub ſe multas amplas ciuitates, quæ ſunt REIMS Archiepiſcopalis, *Troies* ex amplioribus & mercatoribus Galliæ vrbibus, *Sen* ſeu *Sans* Archiepiſcopatus antiquiſſimus, quæ à fonte è lacu emanante abluitur, cuius territorium amœniſſimum & opulentiſſimum eſt: *Auxerre*, olim Antiſiodorum vocata; & *Challons* præſidium munitiſſimum, quę ad Sequanam fluuium iacet, & optimo agro ad ſegetes producendas fruitur. BRYE diues eſt fœno ac pecore, cuius caput eſt *Meaux* monti apposita apud Sequanam fluuium, vulgò *Marne*. Suntque etiam in ea *Chateautierri* ampla vrbs, & *Prouins*.

Reims. *Troies.* *Brye.*

BVRGVNDIA celebris prouincia ob antiquorum eius Regum, & Ducum potentiam, in duas diuiditur partes Arari fluuio, nunc *Saona* ſeu *Sone*, interfluente, ſcilicet. In INFERIOREM, quæ ad Occidentem eſt, & Regia vocatur, ac Ducatus Burgundiæ communiter dicitur, vbi olim Æduí inſederunt: & in SVPERIOREM, quam olim tenuerunt Sequani, & hæc Imperatoria appellatur, & propriè Comitatus Burgundiæ dicitur, eſtque ad Orientem poſita.

Burgundiæ diuiſio.

COMITATVS autem, ſeu SVPERIORIS BVRGVNDIAE fines ſunt à Septentrione Lotaringia, Germaniaque ſuperior: ab Occidente Ducatus Burgundiæ: ab Ortu Heluetia: à Meridie Allobroges, & Secuſiani. Cuius longitudo eſt 90. mill. & latitudo 60. Fertilis Regio admodum eſt omnium frugum genere adeò, vt ſemper viliſſimo pretio frumenta, vina, olea ibidem veneant: carnibus & omnibus ad victum neceſſarijs ſuperabundat: ac aëre potitur amœno, & ſalubri. Incolæ proceres, & pulchro corpore ſunt, ac virtute clari. Diuiditur hodie in tres Diæceſes, ſeu Præfecturas: in Superiorem, Inferiorem, & Dolanam. SVPERIOR habet has ciuitates & oppida. GRAYVM, *Gray* in Araris fluuij (nunc *Saone*) ripa ſita, quæ huius partis caput eſt, ac reliquas opibus, ædificijs, & fœcundiſſimo agro præcellit. Veſulium *Veſoul*, cuius fortiſſima ſunt mœnia, & vitiferum ſolum. Momboſium, Iuſſum, Palmam, Portuzonam, Cromarum *Cromay*, Montem Iuſtini, & Facogneium. INFERIORIS ſunt Salinæ *Sans* ampliſſima ciuitas, & huius partis caput, à ſalſis denominata fontibus, ex quibus ſal candore præſtans conficitur, quod ad finitimas regiones curribus exportatur. Arboſium *Arbois* peramœno loco ſitum, cuius ager omnium rerum copia affluit, præſertim vino generoſo & ad vetuſtatem perdurante. Polichnium *Poligny*, Pontarlum *Pontarlier*, Nazarethum *Noſeroy*, Caſtrum Caroli *Caſtell Chalon*, S. Anna, Orgelium *Orgelet* mercimonijs florens. DOLANAE vrbes & oppida ſunt DOLA, vulgò *Dole*, caput huius regionis, celeberrima quidem, amœna, ac omnium ſcientiarum præſertim Iuris prudẽtię Gymnaſium, Quingium *Quingey*, Ornatum *Ornans*, Loya, Rochafortis, & Vercellæ. Eſt in hoc Comitatu Veſontio, ſeu Viſontium vulgò *Beſanzon* vrbs Imperialis, & vtriuſque Burgundiæ Metropolis, quæ natura, ac arte fortiſſima eſt. Sed olim Arelatum Sextanorum colonia fuit Burgundiæ Regia, hodie dicitur *Arles*, quæ vrbs ad Rhodanum vndiq; ſepta eſt paludibus, in quibus hodie præferoces aluntur boues.

Superior Burgun. *Diuiſio.* *Grayum.* *Veſulium.* *Salinæ.* *Arboſium.* *Dola vrbs.* *Arelatum.*

DV-

Inferior Burgundia. DVCATVS BVRGVNDIAE, seu INFERIOR BVRGVNDIA initium habet à finibus *Langres*, quæ vrbs in apice Vogesij montis situatur, & vsque ad Lugdunense territorium protenditur. Et hic quidem Ducatus post defunctum Carolum, qui Audax cognominatur, à Ludouico XI. occupatur: cùm antea vniuersa Burgundia sub Ducibus permaneret. Huius ager fertilissimus est, quemadmodum & superioris Burgundiæ. In ea sunt *Oppida eius.* quàmplures vrbes, oppida, ac munitissimæ arces; vt sunt *Authun*, olim Augustodunum, cæteris antiquitate præstans, quæ etsi ampla satis adhuc sit, malè tamen habitatur. *Digion* amœna in planitie posita non longè à collibus: hæc olim antiquorum Ducum fuit sedes, & nunc in ea *Parlamentum* totius prouinciæ residet: præterea *Assunne*, *Verdun*, *S. Ian. de Lane*, *Chaulon*, *Mascon*, sed miranda est arx *Talant* in colle posita, & tutissima sunt præsidia *Beona*, ac *Semur*.

LVGDVNENSE territorium ex parte ditionis Sabaudicæ est. Vrbs *Lugdunum.* hæc LVGDVNVM, vulgò *Lion*, antiquitate clara est, ad confluentia Rhodani & Araris sita, emporium celebre, & commerciorum totius Europæ centrum; hanc Gregorius Turonensis fuisse Nobilissimam nominatam tradit ex eo, quòd Martyrum sanguine illustrata fuerit.

NARBONENSIS GALLIA.

Narbonensis olim Braccata. Fines eius. NARBONENSIS Prouincia BRACCATA ante dicta Plinio est, hodie *Prouenza* corruptè dicitur (licet non tota) quemadmodum Romanis tunc Prouincia dicebatur. Hæc à Septentrione Cemeno monte, ab Ortu autem Adula monte, nunc *S. Gottardi*, & Alphibus vsq; ad Vari amnis fontes ab Italia separatur: & ad Occasum ad fines vsque *Armeniaci*, & *Comminges* extenditur ab Austro verò Gallico mari, & partim Pirenæis montibus terminatur. Huic autem vrbibus agrorum cultu, virorum, morumq; dignatione, amplitudine opum nullam prouinciarum præferendam esse, ait Plinius: breuiterque Italiam, verius quàm Prouinciam inquit; siquidem fertilitate, & fœcunditate sua florentissimæ Italiæ non cedit. *Regiones sub ipsa.* Regiones verò continet hodie his nominibus appellatas *Languedoc*, *Prouence*, *Delphinatum* & *Sabaudiam*.

Languedoc. LANGVEDOC, prouinciam Garumna fluuius secat. Hæc autem à finibus *Armaignac*, & *Comminges* Comitatuum ad mare vsque Mediterraneum expanditur, cuius caput est *Tolosa.* TOLOSA vrbs omnium Galliæ antiquissima & Archiepiscopalis, quæ post Parisium dignitate, opibus, & populo reliquas præcellit: in hac est *Parlamentum*, & Gymnasium iuris florentissimum, cuius incolæ ingenio, grauitate, seueritate, & audacia præstant. Sunt hîc *Alby.* quoque aliæ vrbes satis celebres, nempè ALBY Episcopalis: NARBONA, *Narbona.* à qua hæc Narbonensis Gallia nómen sumit, antiquitate clara, & prima omnium Europæ Romana colonia, quam Decumanorum Plinius nuncupat, quòd decimæ legionis milites in eam deducti sint: hæc autem etsi non

adeò

adeò ampla sit, vt olim, est tamen ob eius arcem famosa, ac ob Archiepiscopalem titulum. MONS PESSVLANVS, vulgò *Mompelier*, quod oppidum olim Agathopolim fuisse nonnulli contendunt; celebre autem nunc est ob magnitudinem, agri amœnitatem, aëris salubritatem, & ob studium rei medicæ; præcipuè verò ob D. Rochum eius loci principem. *Aigemortes* arx præstantissima: *Nimes*, in qua permultæ antiquitatis extant reliquiæ. Ad Rhodanum verò amnem ciuitas est, quæ *Pons S. Spiritus* vocatur, à mirabili ponte supra ipsum amnem ex 18. arcubus constante.

Mompelier. *Nimes.* *Pons S. Spiritus.*

PROVINCIA, vulgò *Prouence*, ad Alpium pedes inter Rhodanum, & Varum iacet, cui à Septentrione Delphinatus ponitur. Huius solum aptissimum est ad mittendum segetes absque cultura vlla, & paruo cum labore cultum profert nobiles fructus: vuarum passularum, & ficuum tanta hîc colligitur copia, vt eis bona Europæ pars subueniatur. Rosmarinum, mirtus, gineprus hîc abundantissimè crescunt; castaneæ quoque hîc maiores sunt, quàm vlla alia in parte Europæ: citria mala, mala cotonea, mala granata, crocum, oryza, palmæ, quæ dactilos maturos ferunt, abundantissimè isthic proueniunt: atque aliquibus in locis cannæ saccari plantantur: vites hîc generosissimum ferunt vinum, qui Basileæ pro Corsico æstimatur.

Prouence.

Diuiditur ipsa Prouincia in ditionem Pontificis, & in ditionem Regis. Ad PONTIFICEM spectat AVENION vrbs Archiepiscopalis, quam Clemens V. à Ioanne Ruberti Neapolis Regis nepote Anno MCCCLII. emit, atque etiam Comitatus VENIESSINVS, qui sub Ecclesiæ tutela ob Raymundi Comitis Tolosani hæreses peruenit, in quo quidem Comitatu sunt vrbes *Carpentras*, *Cauailon*, & *Veson*, & octuaginta circiter loca murata. Auenion autem vrbs clarissima est ob Pontificum in ea sedes, quam propè LXX. annos ibi tenuerunt. Ad GALLIAE verò Regem reliquum ipsius Prouinciæ attinet, & in vrbe quidem AIX, olim Aquæ Sextiæ, & colonia Iulia cognominata, *Parlamentum* residet, quæ sede Archiepiscopali Aquensi nuncupata ornatur. Cæterùm ARLES, & MARSILIA superiorem non agnoscunt, sed ex se ipsæ gubernantur. Marsilia autem antiquissima est vrbs, & tempore Tarquinij Romani condita, quæ Phocensium olim fuit Colonia; vbi portus templaque Ephesiæ Dianæ, & Delphici Apollinis, ac studium Grecarum literarum nobile fuerunt.

Prouinciæ diuisi. *Veniessinus Com.* *Auenion.* *Aix vrbs.* *Arles & Marsilia.*

DELPHINATVS, vulgò *Daulphine* Allobrogum Regio, diuiditur in superiorem, & inferiorem. SVPERIORIS caput est EMBRVM ad Druentium amnem in amœna valle positum, ac à montibus circumseptum, in quibus agaricum, & manna colligitur. Cętera loca sunt VALENCE, cuius ager dicitur *Valentinois*: DIA, ad quam spectat ager *Dioys*: GAP, & alia. INFERIORIS Delphinatus caput est GRENOBLE, *Parlamenti* sedes, ad Isaram amnem mirabili ponte annexa. Sed in spiritualibus capitalis est VIENNA Archiepiscopatus nobilissimus, quam Burgundici cancellarij sedem olim fuisse ferunt. Sed etiam hac in parte *Romans, Briaocon, Lemonestier, Casteau, Daulphin*, & alia plura.

Delphinatus diuisio. *Valentinois.* *Dioys.* *Grenoble.* *Vienna.*

SABAVDIA, vulgò *Sauoye*, inter Delphinatum, & Rhodanum clauditur,

Sabaudia.

tur. Quæ Regio partim montibus, partim vallibus amœnissimis, & compascuis, partim verò planitiebus fertilissimis, quæ segetes abundè ferunt, ornatur. Vinum quoq; aliquibus in locis optimum producit, præsertim in agro montis Meliani, vulgò *Mommelian*. Lacus hîc sunt diuersi, & perampli, inter quos *Lemanus*, *Niciensis*, & *Bourgensis* præcipui sunt, ac satis piscosi. Sabaudiæ metropolis est CHAMBERINVM, in qua Senatorius ordo, quem *Parlamentum* vocant, sedem habet, quæ quidem inter medios montes in valle quadam sita est. Aliæ vrbes sunt *Bele*, non longè à Rhodano, *Monstier* caput de *Tarantaise*, *S. Ioannes* caput de *Morienne*, *Nicy*, in qua Geneuæ Episcopus sedem suam transtulit, Geneua apud Lemanum lacum: Sabaudia verò propriũ habet Ducem, qui Pedemontanam etiam regionem, & Allobroges sub se habet, & Sabaudiæ quidem Duces è Saxonum Ducibus, ac stirpe Augusta originem ducunt annos propè quingentos. Ad ipsam Sabaudiam BRESSE Regio spectat plano in situ posita, quæ omni tritici genere, canabe, piscibus, fluminibus ac stagnis abundat. Capitalis vrbs in ea est BVRGVM, vulgò *Bourg*, quam olim Forum Seracusianorum nonnullis dictam fuisse placet.

Lacus Sabaudiæ. *Chamberinum.* *Aliæ vrbes Sabaudiæ* *Sabaudiæ. Dux.* *Bresse regio.* *Burgum.*

BELGICAE GALLIAE REGIONES, ad Regnum Franciæ attinentes.

AD Regnum Franciæ Picardia, Cambrense territorium, & Boloniæ ac Guineæ Com. quæ sunt Regiones Belgij, attinent.

PICARDIA pars Galliæ Belgicæ mari adiacet Oceano, & inter Artesiam, & Franciæ Prouinciam clauditur. Olim verò ab Ambianis, Belluacis, & Veromanduis habitata est, à Somonaq; fluuio irrigatur. Vnde fertilis frumenti, & omnium frugum est, vinum tamen non fert. Præclaras vrbes habet, & plurimis munitis ornatur oppidis; quæ omnia sunt circiter 32. Sed AMBIANVM, vulgò *Amiens*, metropolis est vrbs totius Picardiæ, Episcopali sede nobilis, & præsidium munitissimum. In hac autem prouincia continentur quædam regiunculæ, hoc est THIERACHE, seu *Terrache* Ducatus, in quo metropolis est *Guisa* propugnaculum, vnde *Guisianorum* familia nomen ducit. VERMANDOIS Comitatus, cuius caput est *S. Quintini fanum*, & Comitum aliquando domicilium, quem quidem tractum olim Veromandui inhabitârunt, in eoque duo amnes *Soma* & *Scaldis* ortum sumunt. Hic etiam olim Augusta Veromanduorum extabat, quæ nunc diruta est, relicto tantùm cœnobio, vbi sedes olim Episcopalis, quæ Nouiodunum translata est. RETELOIS Comitatus, in quo metropolis *Retel*. TARTENOIS, in quo est *La Fere*. & PONTHIEV Comitatus, qui à multitudine pontium nomen ducit: nam regiuncula paludinosa admodum est, & multis in locis stagnis inuia, nec ipsi pontibus per agrari potest. Primaria huius Comitatus ciuitas est ABBATIS VILLA, vulgò *Abbeuille*,

Picardia. *Amiens.* *Thierache.* *Vermãdois.* *Retelois.* *Tartenois.* *Ponthieu.* *Abbeuille.*

Abbeuille, quæ ex Abbatia primùm in vrbis magnitudinem & formam excreuit. Picardiæ incolæ ſunt magnanimi, virili animo, & militaris rei peritiſſimi.

CAMBRENSE territorium nomen capit ab vrbe CAMBRAY ad Scaldim amnem ſita, quæ Antonino eſt *Camaracum*, teſte Ortelio, & Teutonicè *Cameryck* dicitur: Hub. tamen Leodius putat eam eſſe *Samarobrinam* Antonini & Cæſaris. Sed de Samarobrinæ ſitu valdè auctores diſcrepant. Nam Diuæus & Becanus putant eam eſſe Ambianum, vulgò *Amiens*: Bouillus & Chaſſanæus *S. Quintin*: Ortelius verò *Bray* ad Somonam fluuium. Vrbs autem CAMBRAY ampla eſt, pulchra, magnificis ædificijs tùm publicis, tùm priuatis ornata, populo frequens, ac tutiſſima. Hæc olim Epiſcopo Cambrenſi tàm in ſpirituali, quàm in ſæculari iuriſdictione parebat, qui Princeps eſt Imperij: atque in ea Arx fabrefacta eſt ſub Caroli V. auſpicijs; quæ tamen tumultuum Belgicorum tempore per proditionem in poteſtatem Ducis Alenconij peruenit, qui eam poſtea Reginæ matri poſt eius mortem reliquit, nunc verò ſub dominio D. de Balanio eſt.

Cambray.

In confinio Picardiæ verſus Angliam porrigitur BONONIAE Comitatus vulgò *Bolougne*, multa habens oppida & pagos; & GVISNEA, ſeu Guinnes Comitatus, qui ambo olim ad Arteſiæ Comitatum attinebant, in quibus quidem Morini antiqui populi olim inſederunt. Ager nemorum multitudine impeditur, & ad mare ſabuloſus eſt, vnde vt plurimum ſterileſcit. Hîc duo nominatiſſima fuiſſe naualia, GESSORIACVM ſcilicet, & ICCIVM, ſeu Itium ex antiquis conſtat; vnde Cæſar commodiſſimum è Gallia in Britanniam traiectum eſſe prodidit. ICCIVM portum Cæſaris, vnde è Belgio in Britanniam ſoluerit, eſſe quod nunc Caletum, & vulgò *Cales* dicitur, permulti cum Lhydo tenent. Alij verò cenſent, *S. Odomari* vrbem olim Iccium portum fuiſſe, perſuaſi tùm ex loci ſitu, qui cùm valdè humilis ſit, prææltis tamen littoribus, quæ vrbem quodammodo cingunt, & ſinum maris olim capaciſſimum fuiſſe indicant: tùm ex vetuſto vrbis nomine, *Sitheu*, quod ſonare videtur *Sinus Ithij*. Addit Ortelius, diſtantiam ab hoc oppido ad proximum Britanniæ Inſulæ continentem adamaſſim cum ea, quam illi Strabo tribuit, hodie quadrare. Camdenus verò Itium portum putat eſſe *Vitſan* inferius propè *Blaneſt*, quod Angli *Vuhitſan* vocant, verbo ab Itio non abludente GESSORIACVM autem maritimum illud eſſe oppidum, quod nunc BONONIAM vocant, & Galli *Bolougne*, Belgæ *Beunen*, & Angli *Bolen*, omnes ferè conſentiunt. Cæterùm Caletum, quod inter cætera Europæ fortiſſimum eſt propugnaculum, annos prope CCXII. ſub Anglorum poteſtate permanſit, quibus Franciſcus Guiſæ Dux bello paucis abhinc annis arripuit. Bononiam etiam Angli Gallis extorſerunt, ſed hæc pacta pecunia poſt octennium illis reddita fuit.

Bolougne. *Guinnes.* *Iccius portus.* *Geſſoriacū.*

INSVLÆ AD GALLIAM PERTINENTES.

IN Oceano Occidentali Galliam abluente, qui propriè Gallicum mare dicitur, nonnullæ Insulæ dispersæ sunt, inter quas præcipuæ sunt hæ.

Ins. D. Mariæ. Insula D. Mariæ Bouinæ, vulgò N. *Dame de Bouin.*

Ins. Dei. Insula Dei, vulgò *l'Is le Dieu*, cum duobus, vel tribus pagis satis cultis.

Insula MARMOTIER, vel *Noir*, vbi satis magnus prouentus, & vbi est Abbatia vulgò *Blanche.*

Ins. Regis. Insula Regis, vulgò *de Rex*, è regione Rupellarum, quæ vini ferax est, quod inde nomen fert, vbi est oppidum D. Martini, & hæc titulo Ducatus hodie insignita est.

Oleron Ins. OLERON Insula, quæ *Vliarus*, est Plinij, Canentello fluuio apposita, qui hodie *Charente*, salis factitij copia nobilis, ex quo insignem quæstum Rex singulis annis capit.

VI.

BELGII, SEV GERMANIÆ INFERIORIS DESCRIPTIO.

IN Tabula hac ea **BELGICAE GALLIAE** pars descripta est, quæ Hispaniarum Regi maiori ex parte hæreditario iure subest; ac dimidia circiter est ipsius Belgicæ pars. Quæ quidem vocatur per vniuersam Europam **FLANDRIA**, sumpto nomine à regione Flandriæ, quæ in ea cæteris præstat. Hanc **BELGIVM** propriè nonnulli vocant. Neque enim Belgium pro vna vrbe accipi debet ex Cæsare, cùm in eo scribat ipse Cæsar, se quatuor legiones collocasse, & vna quidem vrbs tot legionum capax esse nequit: neque sub nomine Belgij tota Belgica contineri putandum est, cùm Cæsar à Belgio nonnullos Belgicæ populos libro quinto distinguat; sed etiam potius esse Belgicæ partem cum Ortelio tenendum est, quæ mari vicinior est, & versus Septentriones exporrecta complectens nimirum hodie Hollandiam, Zelandiam, Flandriam, Brabantiam, Geldriam, & Cliuiam. Dicunt vulgò hanc partem Belgicæ *i paesi Baßi*, vel *Alemagna baßa*, & Latinè **GERMANIAM INFERIOREM**: tùm ab eorum humilitate versus Oceanum mare: tùm etiam, quia harum gentium sermo ab alijs Germanis non multum differt, & si maior pars huius Belgij sit in Galliæ prouincia numerata.

Flandria, quæ & Belgium.

Germania inferior.

Sunt autem fines eius hi. Ab Aquilone Oceanum mare: à Meridie Lorenum, Campania, & Picardia: ab Ortu Rhenus, & Mosa amnes: ab Occasu tum mare tum illa Artesiæ pars, quæ Picardiam intuetur. Circuitus eius est teste Guicciardino est milliarium Italicorum circiter 1000. vel 340. leucarum Belgicarum, complectitur verò grad. 7. cum dimidio in longitudine à grad. scilicet 22. & semis vsque ad 30. At penes latitudinem gradus habet quinque, id est à grad. 48. & semis vsque ad grad. 53. & semis. Vnde locatur Belgium inter medium septimi Climatis & initium noni, vbi fit varietas diei maximi æstatis & horæ dodrantem. Nam ad medium quidem septimi Climatis maior dies est horarum 16. & ad initium noni horarum 16. cum tribus quartis. Continet verò omnes parallelos, qui inter 16. & 21. includuntur.

Belgij fines.

Situs cælestis.

Terra

Terra hæc aërem plus æquo humidum habet, sed tamen qui incolarum sanitati, nec non digestioni conducit: æstas iucunda & peramœna est, non feruens, neque muscarum generibus abundans: tonitrua audiuntur pauca: terræmotus fiunt rari ob aëris humiditatem, & soli humilitatem: hyems longa & ventosa est, & spirantibus ventis *Borea*, *Græco*, *Leuante*, & *Scirocco* frigida & rigida est; sed spirantibus ventis his oppositis, frigus in pluuiam conuertitur, quod vt plurimum euenit. Ager planus est paucos habens colles & montes, (exceptis regionibus Lutzenburgi, Namurci, Leodij, & ex parte etiam Hannoniæ, quæ his abundant) in multisque locis sabulosus: sed in vniuersum bonus est & fertilis, (licet magis in vna parte, quàm in alia) frumenti præsertim, hordei, siliginis, & aliarum segetum, saggina tamen, milio, & panicio exceptis, quæ tamen frumenta serius ad maturitatem perueniunt, quàm apud nos: linum canabum copiosè; & fructus etiam multos fert, vt sunt pyra, poma, cerasa, nuces, auellanæ, & cætera huiusmodi; quæ tametsi saporosa gustui, vt nostratia non videantur; nihilominus toto integro anno conseruantur. Ficus, & amygdalas difficulter nutrit; nec vllo pacto oleas, mala medica, citrea, malagranata, & alias nobiliores plantas, ac fructus fert, quæ tamen omnia suis temporibus copiosè ex Hispania huc afferuntur: Vites hîc paucæ, præterquàm in vrbibus & vicis, quæ tamen debile, & immaturum reddunt vinum. Arborea materia satis ibi pro quotidiano vsu, & pro ædificijs habetur; præsertim tiliarum arborum, quæ incolis *Linde* dicuntur: desunt tamen pini, & abietes, atq; etiam pauci sunt lauri & cupressi. Non sunt hîc herbæ medicæ virtute admodum præstantes; sed hortenses morbidiores, & gustæ gratæ magis sunt, quàm apud nos. Animalia nocua, serpentesve terra hæc non præbet, nec nisi in Hollandia, Zelandia, ac in syluis magnis serpentes nascuntur aspitibus persimiles, quos *Ader* accolæ dicunt. Sed animalibus domesticis omnis generis maximè diues est, quæ mansueta magis quàm alibi sunt; quinimò boues Frisiæ, & Hollandiæ insolitæ magnitudinis, & ponderis sunt, quorum aliqui librarum 2000. nostratium pondus excedunt. Equi etiam magni sunt, fortes, & ad bellum aptissimi: lanæ huius regionis asperiores sunt Hispanicis, & Anglicis: rubia tinctorum abundè colligitur, quam magno lucro per omnem Europam distrahunt. Mineras alicuius momenti Belgium non habet, nisi ferri, & paucæ quantitatis plumbi, ac æris: nec fontes aquæ viuæ, nisi montuosis in locis. Habet tamen lacus, stagna, & paludes permultas piscosissimas, & à permultis nobilissimis fluuijs irrigatur, inter quos sunt magni & Regales in mari sese exonerantes Rhenus, Mosa, & Schalde, præter alios nobiles satis, vt Mosella, Lisa, Aa, Sambra, Dele, Seine, Dese, Demere, Nethe, Ruer, Berkel, Niers, Vidrus, Scarpe, Dentre, Haine, & alij. Præstantior omnium est RHENVS, qui non tàm in Germania, quàm in vniuersa Europa secundum tenet locum, & suos habet fontes in monte Adula, qui à Modernis dicitur *Vogel*, seu *S. Gothardi*: amnis is mediam hanc regionem secat, abluens multas vrbes & oppida. MOSA in monte *Vogeso* oritur, in finibus *Lingonum*, & miscetur Rheno circa Nouiomagum. SCHELDA, seu Schaldis, suum habet initium in Picardia, in agro *Vermandois*, qui duo fluuij piscosissimi sunt, præ-

Terræ qualitas.

Oleæ hîc nõ proueniunt.

Serpentes hîc vt plurimum non sunt.

Pauca metalla hîc.

Fluuij Belgij.

Rhenus.

Mosa.

Schaldis.

ſertim ſturionum ſpectatę magnitudinis & bonitatis, ſalmonum, lampredarum, truttarum, qui ex mare percurrunt in eos, præter innumeros alios piſces omnis generis, qui tùm in mari, tùm ibi naſcuntur.

Habet præterea hæc Regio ſyluas, & nemora permulta lignorum munificentiſſima, & animalium ferarum, & volucrum omnis generis refertiſſima; inter quas eſt *Arduenna ſylua*, quæ Cæſaris tempore 500. milliaribus ſecundùm longitudinem protendebatur. Sed hodie multo minor facta eſt, neque 90. milliaria ſuperat. Mare Oceanum, quod ab Occidente & Septentrione hanc terram abluit, etſi multa incommoda, & damna ſæpè Friſiæ, Hollandiæ, & Zelandiæ, præſertim afferre ſoleat; nihilominus magnopere huic prouinciæ conducit ob nauigationem ad hæc loca ex omnibus mundi partibus: quò fit, vt velutem emporium vniuerſæ Europæ ſit hæc Regio: in eo etiam piſcium optimorum ingens copia expiſcatur, quæ non ſolùm toti prouinciæ ſufficit, ſed etiam magnam eorum ſale, & fumo conditorum quantitatem in Galliam, Hiſpaniam, Germaniam, ac in alia loca mittunt, præcipuè ſalmones, & haleces, quæ vulgò *Arenghe* dicuntur, ac in hoc tantùm mari reperiuntur.

Arduenna ſylua.

Haleces hic tantùm reperiuntur.

Incolarum forma & mores.

Incolæ ipſi formoſi, & proportionati ſunt, & vt plurimum mediocrem excedentes ſtaturam, pulchraſque habentes tibias; frigidi natura, quieti, parum colerici, parum ambitioſi, parum ſuperbi; non admodum inuidi, nec Veneri dediti, ſed potius Baccho, cùm ſint bibaciſſimi: ſuntque ciuiles, aperti, ad omnia prompti, & faceti; licet interdum nimis: creduli valdè ſunt, vnde facilè decipiuntur: & ſuſpicione pleni, ac obſtinati interdum nimis loquaces, & beneficiorum immemores, licet & iniurias etiam facilè obliuiſcantur: aliorum parum ſunt amantes, parumque odentes: laborioſi præterea ſunt diligentes, ingenio mirabili pollentes: vnde & multarum rerum fuerunt inuentores, & Muſicam inſtaurârunt, ac perfecerunt: nam vix vlla eſt Principum Europæ aula quæ perfectis Muſicis Belgiccis careat. Bellicoſi ſunt tàm pedeſtri, quàm equeſtri certamine, ac etiam nauali claſſe: artem nauigandi optimè callent: varia addiſcunt idiomata: mercaturam ſolertiſſimè exercent, & artificia nobiliſſima: nam præter cætera contextores ſunt pannorum ex ſerico, lana, & lino diuerſorum generum, vt ſunt ſaiæ, tripæ, grogranæ, bombeſini, ſiue fuſtanæ, nec non etiam tapeta & alia præſtantiſſima opera, quibus triclinia, cœnacula, & cubicula Principum & nobilium ornantur, quæ non tam in vniuerſam Europam mittuntur, ſed in vtramque Indiam & Africam. Panem ex ſiligine vt plurimum conficiunt, & potus illis eſt ceruiſia, & vinum quoque, quod ex Anglia, Hiſpania, & Gallia habent: veſtitus illis ſumptuoſus & comtus eſt, atque etiam domus mirificè ornant, & magis quam aliæ Europæ gentes: ædificijs plurimum incumbunt, quæ quidem magnificè extruunt.

Belgæ perfecti Muſici.

Bellicoſi.

Cæterùm mulieres pulchræ ſunt ac formoſæ, promptæ, audaces, & liberè cum hominibus verſantes: ſed tamen ſobriæ ſunt, ac honeſtatem ſummopere colunt: ſolæ per ciuitatem diſcurrunt: rem familiarem optimè gubernant, & interdum etiam mercaturam exercent, & contractibus immiſcentur. Gentes etiam hæ primæ fuerunt ex Gallia, & Germania, quæ Chriſtianam fidem ſuſceperunt, licet nunc inter eas multæ vigeant hæreſes.

Complectitur hæc pars Belgicæ 17. ditiones, quæ ſub Hiſpaniarum Regis Imperio ſunt, hoc eſt Ducatus quatuor, vt *Brabantiæ, Limburgi, Lutzenburgi,* & *Geldriæ*: Comitatus ſeptem, nempe *Flandriæ, Arteſiæ, Hannoniæ, Hollandeæ, Zelandiæ, Namurci,* & *Zutphaniæ*, qui tamen ſub Ducatu Geldriæ cecidit; Marchionatum *Sacri Imperij*, qui nunc ſub Brabantiæ Ducatu comprehenditur: & Dominia quinque, hoc eſt *Friſiæ Occidentalis, Mechliniæ, Vltraiectenſis, Tranſiſualanæ,* & *Groëningæ*, quod nunc ſub ſtatu Friſiæ Occidentalis comprehenditur. Et hæ quidem regiones cultiſſimæ ſunt, in quibus numerantur 208. vrbes muris, aggeribus, aut foſſis munitæ: & pluſquàm *6368.* pagi templis turrigeris inſigniti, præter villas, caſtella, & arces, quorum in his non exiguus eſt numerus. Reſiduum verò Belgij poſſident Dux Lorenæ, Dux Cliuiæ & Iuliæ, Archiepiſcopi Treuerenſis, Moguntiæ, & Coloniæ, Epiſcopus Cambrenſis, Leodienſis, & alij nobiles & potentes viri. Quatuor ſunt in hac inferioris Belgij parte Epiſcopatus, Cameracenſis ſcilicet, Tornacenſis, Atrebatenſis, qui Archiepiſcopo Rhemenſi ſubſunt: & Vltraiectenſis Epiſcopus Archiepiſcopo Colonienſi ſubiectus. Academiæ, ſeu publica Gymnaſia tria ſunt, Louanium, Ducatum, & Lugdunum Batauorum, vulgò *Leiden*. De regionibus autem particularibus Belgij ſeparatim aliqua dicemus, prout collegimus ex Guicciardino & alijs, ſicut etiam ſuperiora.

Regiones Belgij.

Epiſcopatus Belgij.

BRABANTIAE DVCATVS
Cum Marchionatu Sacri Imperij, & cum Ducatu *Limburgij*.

IN hac regione ſederunt olim *Aduatici* populi teſte Cæſare in Comm. & alij etiam, quos *Tungros* vocat Niger. Habet à Septentrione Moſam fluuium, ſeparantem eam à Geldria, & Hollandia: à Meridie Hannoniam, Comitatum Namurci, & Epiſcopatum Leodienſem ab Ortu etiam Leodienſem diœceſim: & ab Occaſu Schaldim, ſeu Scaldum, diuidentem eam à Flandria, & ex parte Principatum *Aloſt*. Huius circuitus complectitur 80. milliaria Germanica. Regio ipſa gaudet vndique aëre ſalubri: ager planus eſt, & maior ex parte frugum, & fructuum feraciſſimus; tametſi verſus Septentrionem territorium, quod dicunt *Campaniæ*, ſeu *Campiniæ*, ſit paulò ſterilius, & arenoſius magis attamen armentis, & ouibus gratiſſima paſcua affatim ſuppeditat: pulchris, & vtilibus irrigatur fluuijs, quorum præcipui ſunt *Moſa*, & *Schaldis*; præter lacus, ſtagna, & alias aquas. Ornatur ſatis ſyluis, & nemoribus ad venationem oportunis. Plinius hîc ſcribit eſſe fontem inſignem, cuius aqua purgat corpora, tertianas febres diſcutit, & calculorum vitia tollit. Gens hilaris eſt adeò, vt vix grauem ſenectutem ſentire videatur. Sunt verò in hac regione *26*. vrbes muris, ac vallis munitæ, quarum præcipuæ ſunt *Louanium, Bruxelles, Antuerpia* & *Bolduc*, ſeu *Buſcum Ducis*, quæ dicuntur capitales: LOVANIVM ampliſſima, & amœniſſima eſt vrbs.

Brabantiæ fines.

Regionis qualitas.

Louanium.

vrbs, emporio nobili gaudens, & publico gymnasio Anno MCCCCXVII. decorata, in qua sunt circiter 20. Collegia, seu vniuersitates, in quibus omnes scientiæ, & facultates profitentur. BRVXELLES vrbs duplici muro munita, fontium, perennium scaturigine, Principis sede, nobilium frequentia, ac populorum numerositate celebris est. ANTVERPIA præclara & famosissima, & aduersus hostiles impetus tutissima est, in loco, vbi olim Tauarnia ciuitas fuit, quam Morini tenuerunt teste Nigro: emporium est totius Europæ celeberrimum, in quo bis in anno ex omni penè mundi parte negociatores ad nundinas opulentissimas conueniunt: Metropolis est etiam totius Brabantiæ, & Marchionatus sacri Imperij, habet 212. vias publicas, & 22. plateas. BVSCVMDVCIS, vulgò *Bolduc*, incolas habet ciuiles satis, & negociationi deditos qui tamen plus antiquæ fortitudinis retinent, quàm reliquæ gentes. Præter has MECHLINIA concilio Regio, quod *Parlamentum* vulgò vocant, nobilis est. Sunt præter vrbes supra memoratas octodecim oppida libera, quæ vulgò *Terre Franche* dicuntur, in quibus nundinæ fiunt, & vrbium priuilegijs potiuntur. Pagi verò sunt circiter 700. templis turrigeris, & campanis decorati. Continet autem hæc Regio Marchionatum *Sacri imperij*, cuius Metropolis est Antuerpia, deinde etiam Marchionatum à *Bergis*, Ducatum *Arschotanum*, Comitatum *Hoochstratanum*, & *Megem*, Baronatum *Bredæ*, Statum *Mastricht*, nec non etiam Ducatum *Limburgij*, de quo nunc dicemus.

Bruxelles. *Antuerpia.* *Bolduc.* *Terræ liberæ.* *Quæ continentur sub Brabantia.*

DVCATVS LIMBVRGENSIS.

LIMBVRGII Ducatus Regno Aquensi vicinus, Brabantia totus quasi continetur, qui extinctis proprijs Ducibus sub Brabãtiæ cecidit Ducatu circiter annum Domini MCCXCIII. Paret tamne Leodiensi Episcopo quo ad Ecclesiasticam administrationẽ. Ager omnium rerum ad humanæ necessitatis vsum feracissimus est (vino tamen ob cæli inclementiam excepto:) nam optimum profert triticum, & zeam, ex qua panem albedine præstantem conficiunt: pascua hîc saginando pecori optima sunt, vnde casei delicati saporis copiam habent: herbas colligunt efficaces, tàm morbis curandis, quàm esui accommodas. Præterea sunt etiam hîc plumbi, ac ferrifodinæ, præstantes, & cadmiæ, seu calaminaris lapidis mira copia: atra quoque carbonaria, sulphuris particeps terra fabris ferrarijs, & igne conseruando admodum vtilis. Sunt etiam hîc lapicidinæ diuersorum marmorum, ex quibus multa ædificia exornantur. Non desunt in hoc etiam agro scaturientes aquæ, quæ tùm voluptati, tùm sanitati recuperandæ mirificè inseruiunt. Præcipuum huius Ducatus oppidum est LYMBVRGVM, à quo Regio ipsa nomen habet, munitissimum quidem ob situm montosum, & ob arcem, ac turres, & muros, quibus clauditur: hoc oppidum fluuius VVESA, vulgò *Vuesdo*, abluit, & totum eius territorium irrigat antequàm sese in *Mosam* exoneret, qui sanè fluuius, præterquàm quod

Limburgij Duc. *Lapis calaminaris.* *Lymburgũ.* *Vuesa flu.*

quod multis, ac varijs conducit vsibus, maxima etiam nobilium piscium copia affluit, nimirum trutis immensæ magnitudinis, vmbris, anguillis, mustelis, cancris, & id genus alijs.

DVCATVS LVTZENBVRGI, seu Lucenburgi.

HIC Ducatus nomen obtinet à ciuitate primaria eiusdem nominis, quæ Ptol. est AVGVSTA ROMANDVORVM. Termini eius sunt à Septẽtrione territorium Leodiense, & Namurcense: à Meridie Lorenum: ab Ortu Mosella fluuius cum Episcopatu Triuerensi: ab Occasu Mosa fluuius cum Arduenna sylua. Regio montuosa est vt plurimnm, & nemoribus partim obsessa; attamen bona, & fertilis, multaq; vtilia producens, & plerisq; in locis vinum proferens, tametsi non satis præstans: syluæ etiam quotidie excinduntur, & solum in fœcundissimos agros vertitur: attamen cùm in Galliæ confinio sit, multa perpessa fuit incommoda: irrigatur à diuersis amnibus, inter quos dignior est Mosella: habet in circuitu 70. milliaria Belgica, & continet 23. vrbes, & oppida muris percincta, præter alia multa ob bellorum furias muribus denudata. Primaria verò vrbs est LVCENBVRGVM partim montosa, partim vallosa, satisque munita, quam Alisontia fluuius, vulgò *Alsitz*, interluit. Hîc consilij supremi sedes est, & tribunal, à quo prouocatur Mechliniam. THIONIS VILLA, vulgò *Theon ville*, in ripa Mosellæ præsidium totius regionis tutissimum est. BASTONACVM oppidum emporium totius ferè regionis est. Possidet præterea 1168. villas, seu pagos; præter arces multas non parui nominis: habet etiam subse 7. Comitatus, multos Baronatus, & alia dominia.

Augusta Roman-duorum. *Lucemburgum.* *Theõ ville.* *Bastonacũ.*

DVCATVS GELDRIAE, in quo etiam est Comitatus

ZVTPHANIAE, vulgò *Zutphen*.

GELDRIÆ regionem tenuerunt olim Cæsaris tempore *Menapij*, alij dicunt *Sicambros*, sed Guicciardinus putat vtrumque populum ibi inhabitasse: Marius Niger scribit *Menapios*, & *Gellios*. Regio hæc à Rheno fluuio per medium diuiditur, & à Septentrione habet Frisiam: à Meridie Brabantiam, & Iuliacum: & ab Ortu habet Rhenum, & ex parte Ducatum Cliuiæ: ab Occasu verò Hollandiam habet, cum territorio Traiectensi. Regio campestris est cum paucis montibus, sed passim nemoribus multis, & vtilibus ornata, & tribus celeberrimis fluuijs, *Rheno*, nempe, *Mosa*, & *Vahali* irrigata. Fertilissima est præ-

Geldria. *Eius fines.* *Qualitas.*

cipuè tritici; pascua habet optima, adeò vt ex vltima Dania emacerata armenta huc saginanda mittantur. Continet sub se Comitatum ZVTPHANIÆ, & alios status, & habet sub se 22. vrbes muris, & fossis munitas, quarum quatuor sunt capitales, & principales, supra quatuor diuersos amnes sitæ, & quatuor diuersis Episcopatibus subiectæ, nempè NOVIOMAGVM, vulgò *Nimega*, ad *Vahalim* sita, vna olim ex tribus sedibus Imperialibus, ciuitas libera, & Metropolis totius Ducatus Geldriæ, quæ suo cum territorio Episcopo Coloniensi subest: RVERMVNDA, seu Ruremonda, vbi *Rura* fluuius se in Mosam exonerat, extructa, quæ Leodiensi Episcopo subiacet: ZVTPHANIA, ad ostium *Bercheli* amnis, Monasteriensi Episcopo subiecta, & Comitatus nomine clara: & ARENACVM, seu Ernhemium, vulgò *Arnem* in ripa Rheni, supremum huius regionis Ius, & Cancellaria, sed in spiritualibus est sub ditione Episcopi Traiectensis. Sunt præterea alia vrbes, & oppida, quæ olim fuerunt muris munita, & nunc priuilegijs aliarum vrbium gaudent; vltra 300. circiter pagos, seu villas turribus insignitas. Hi populi vltimi fuerunt, qui ex Gallia Cæsaris æuo sub Romani Imperij iugo peruenerunt, & qui primum in Imperij declinatione liberati fuere.

Zutphaniæ Comitatus.

Nouiomagum.

Ruremunda.

Zutphania.

Arnnacum,

FLANDRIAE COMITATVS.

Flandriæ fines.

FLANDRIÆ Comitatus termini hodie hi sunt: à Meridie Artesia, & Hannonia cum Picardiæ parte: ab Ortu Hannonia similiter, & Brabantia: ab Occasu partim mare quod Angliam respicit, deinde amnis Aa, & partim Artesia: à Septentrione Oceanum. Longitudo (Guicciardino teste) itinere trium dierum metitur, hoc est milliaribus Germanicis 33. latitudo itinere duorum dierum, nempè milliaribus 20. Aër clemens est, sed versus Meridiem purior. Regio vt plurimum campestris, multa vtilia nemora habens, sed paucis montibus prædita, ac satis fertilis, compascuaque, præsertim versus mare ac Galliam: triticum abundè profert: boues multos, ac equos præstantissimos, belloque aptos: lini, casei, & butyri etiam copiam. Abluunt regionem *Schalde*, *Liza*, *Tenera*, ac alij amnes, & riuuli, vnde piscibus omnis generis maximè diues est: quatuor sunt in ea principales maris portus. Habet præterea 28. vrbes muris percinctas, quarum sex magnæ sunt & nobilissimæ, nimirum tres capitales, quæ sunt GANDAVVM, vulgò *Gent*, vrbs nobilissima: BRVGÆ seu Bruges, ornatissima & opum diues, olimque Gesoria dicta: & YPRA: deinde aliæ tres dignitate has sequentes, nempe LILLA, TORNACVM, & DVACVM. Sunt etiam aliæ 30. satis nobiles & frequentes, quæ muris non sunt vallatæ, & insuper 1154. pagi, quorum aliqui magni sunt, & populo frequentes, præter arces, castella, & nobilium ædes. Incolæ sunt ciuiles, armis strenui, ingeniosissimi, ac excellentes artifices, maximè in contendis pannis, tum ex lino, cuius hîc magna fertilitas & bonitas; tum ex lana, quam ex Hispania, Anglia, & Scotia accipiunt, tum etiam ex serico, quod hîc ex diuersis mundi partibus abundè defer-

Mensura.

Qualitas regionis.

Fluuij Flandriæ.

Gandauū. Bruges. Ypera.

Incolarum mores.

defertur, quos pannos latiſſimè diſtrahunt.

Flandriæ diuiſio. Diuiditur hodie Regio ipſa in tres partes, ſeu regiunculas, nempè in TEVTONICAM, quam Guicciardinus *Flandriam Flandricantem* vocat, quæ proprium ſeruat idioma: in IMPERATORIAM, in qua etiam loquitur *Flandricè*: & in GALLICAM, in qua *Gallicè* loquitur.

Flandria Teutonica. Flandria Teutonica agrum habet ſterilem & ſabuloſum, qui paucam producit tritici copiam; at ſegetes alias, linum atque canabum abundè profert. In hac ſunt tres illæ vrbes capitales, vt ſuperius diximus, Gandauum ſcilicet, Bruga, & Ypra, præter alias multas. *Gandauum.* GANDAVVM nobiliſſima, pulcherrima, & amœniſſima, ac inter maiores Europæ vrbes numerata, ſita eſt ſupra tres amnes *Schaldim, Liſam, & Liuiam*, quæ arce munitiſſima, ac ſuperbis & magnificis ædificijs ornata eſt, & intra mœnia 20. paruas Inſulas habitatas à fluuijs & riuulis effectas continet, ac inſuper 98. magnos pontes, præter multos paruos; hæc autem totius Flandriæ Metropolis eſt.

Flandria Imperatoria. Partem Flandriæ Imperatoriam Guicciardinus ait ſic appellari, quia multo tempore ſub Imperatorum poteſtate permanſit; hanc verò Ortelius Proprietatem vocat, quòd nunquam ſuperiorem præter Flandriæ Principem agnouit. Eſt autem parua, ac inter amnes *Schaldim* & *Teneram* contenta, in Brabantiæ finibus, nuncque Comitatus *Aloſti* vocitatur, & habet ſub ſe has vrbes & oppida: ALOSTVM, HVLST, quæ cæteris principalior eſt, ASSELE, BOVCHOVT, ASSENEDE, TENERAMVNDAM, GERARDIMONTIVM, vulgò *Grandmont*, BORNHOAM, RVPELMVNDAM.

Flandria Gallicans. Flandria Gallicans parua etiam eſt, ſed pulchra tamen & optima: nam agrum habet pinguem & fertiliſſimum, qui optimum gignit triticum. Sunt autem in hac hæ vrbes: LILLA, caput illius; *Duacum.* DVACVM, vulgò *Douai*; ORCIANVM, ſiue *Orcies*; & *Tornacum.* TORNACVM, ſeu *Tornai*. Vnum habet Epiſcopum Tornacenſem Archiepiſcopo Rhemenſi ſubiectum, cui Epiſcopo ſubeſt vna diæceſis ex quinque Epiſcopalibus, in quibus diuiſa eſt tota hæc Regio Flandriæ, reliquæ verò quatuor Epiſcopis Traiectenſi, Cameracenſi, Atrebatenſi, & Taruanenſi ſubſunt.

ARTESIAE COMITATVS, vulgò *Artois*.

Arteſia. ARTESIÆ populos Cæſar *Attrebates* vocat, & non ignobiles quidem, ab vrbe ATREBATVM, quæ nunc Gallicè *Arras* vocatur, & totius regionis Metropolis eſt: Marius tamen Niger regionem hanc putat incoluiſſe *Ambianos*. *Arteſiæ fines.* Habet Regio ipſa à Septentrione Flandriam fluuio *Liza* diuiſam: à Meridie Picardiam: ab Ortu Flandriam quoque cum agro Cambrai: & ab Occaſu ſimiliter Picardiam. Ager amœniſſimus & optimus, fruitur clementiſſimo aëre; producit omnia præter quàm vinum, quòd

quòd incolarum potius negligentiâ euenit: tritico optimo feracissimus, tantaque in quantitate, vt ad exteros etiam mittatur. Sunt hîc duodecim vrbes muris percinctæ, & 854. pagi. Ciuitates principales, ac oppida sunt: ATREBATVM, quondam ipsius Flandriæ primaria ciuitas, vulgò *Arras*, à qua denominantur panni illi varijs figuris contexti, qui vulgò dicuntur *Panni d'aratzzo*: atque etiam FANVM S. AVDOMARI, vulgò *S. Homer*: deinde Lentium, vulgò *Lens*: Bethumia vulgò *Betbune*: Bappalma, vulgò *Bappames*: fanum S. Pauli, vulgò *S. Paul*: Lilletium, vulgò *Lillers*: & Pernel, vulgò *Pernes*, oppida sanè satis tuta, & munita. Incolæ olim diuites & mercaturæ dediti erant, sed hodie pauperes facti ob continua bella sunt, vnde militiæ tantùm incumbunt, in qua strenui sunt. Duos habet Regio hæc Episcopos, Atrebatensem scilicet, qui vni ex quinque diecœsibus Flandriæ præest, ipseque Rhemensi Archiepiscopo subest; & Audomarensem.

Atrebatũ. *S. Homer.*

HANNONIAE COMITATVS, vulgò *Hainault*.

Hannoniæ fines.

QVÆ nunc HANNONIA dicitur olim Pannonia dicebatur, & deinde Saltus Carbonarij, atque etiam Picardia Inferior. Quæ quidem à Septentrione habet Brabantiam & Flandriam: à Meridie Campaniam & Picardiam: ab Ortu Comitatum Namurcæ, & Episcopatum Leodiensem: ab Occasu Flandriam & Artesiam. Longitudo est 20. Germanicorum mill. 16. Isthic Neruios populos bellicosissimos olim habitasse nonnulli censent. Ager felix est, bonoque potitur aëre, & diuersis fluuijs irrigatur, qui sunt *Schaldis*, *Sambra*, *Tenera*, & alij: lacubus, stagnis, & fontibus copiosus satis; nemoribus, pratis viridissimis, & pascuis optimis: fructibus item, atque arboribus abundat: frumenti optimi feracissimus est; nec non etiam mineris ferri optimi, plumbique, ac lapicidinarum variorum marmorum diues est, inter quæ habetur index lapis. Calcem viuam, & profundissimas foueas lapideorum carbonum, quibus in extruendo foco vtuntur, adeò habet hæc Regio, vt opus sit ea ad exteros etiam mittere. Conflantur hîc quoque vitreæ laminæ, quibus fenestræ clauduntur, & omne item vitreorum vasorum Gens bellicosa & erga Principem fide & officio incomparabilis .Sunt vrbs seu oppida 24. muris munita, & 950. pagi, aut villæ, præter arces, & alia huiusmodi innumera. Habet sub se Principatum *Chimay*: octo Comitatus, seu decem, vt scribunt alij: duodecim *Pares*, vt hodie appellant: 22. Baronatus: 26. Abbatias, aliosque dignitatis titulos.

Qualitas. *Incolarum mores.*

HOL-

HOLLANDIAE COMITATVS.

HOLLANDIA etsi parua sit Regio, ac talis, vt ex quacunque eius parte, etiã ex ipsius meditullio trium horarum spatio egredi liceat, nihilominus præstantissima est, & admirabilis. Iacet autem in Insula olim Batauia nuncupata, quam Nigro teste Batavi incoluerunt, & habet quidem à Septentrione, & Occasu Oceanum: à Meridie Mosam amnem, & Brabantiam: ab Ortu sinum habet *Zuiderzea*, id est maris Germanici, & Geldriam: vnde re vera Peninsula est, quæ præcipuè à fluminibus Rheno, & Mosa irrigatur. Ager paludosus est, multis stagnis, multisque maris sinubus copiosus, qui in eo quamplures efformant Insulas: aër clemens & bonus est, tametsi tantæ ibi sint aquæ, & humiditates; quod ob ventos salubres, obque maris salsedinem, & ob frequentem hominum habitationem contingit: solum ipsum humile adeò est, vt pluribus in partibus aqua altior fit; vnde aggeribus manufactis vndique munitum est: pauci sunt ibi arbores & fructus: frumentum ac alias segetes parcissimè mittit, quæ tamen ex Dania, ex aliisque locis copiosè ibi deferuntur: neque vinum etiam producit, quamuis hîc maior vini quantitas absumatur, quàm illis in locis, vbi nascitur; aduehitur enim ex multis locis, & præcipuè vinum Rheni. Linum non producit, sed ex Flandria & aliunde copiosè habent, ex quo panni subtiles linei hîc conficiuntur tanta in copia, vt in vniuersam Europam, inque Asiam, & Indiam distribuantur, vbi maximè commendantur. Abundat præterea Regio ipsa pascubus optimis, quibus animalia egregiè nutriuntur, quæ ibi numerosissima sunt, præsertim equi & boues: lactis, butyri, & casei vberrima adeò est, vt ex his in diuersis locis distributis vnius millionis aureorum emolumentum quotannis recipiant: piscibus quoque fluuiatilibus, & maris mirum in modum refertissima est. Sunt autem in hac regione vrbes vallibus, & mœnijs munitæ 29. (præter alias, quæ muris ob ciuiles discordias & bella destitutæ sunt) & plusquàm 400. vici (præter nonnullas Insulas,) vt mirum sit in tam arcta regione tantum inueniri oppidorum & pagorum numerum, atque adeò eam esse populosam; magis verò mirum est, nullum vix eorum oppidorum, & pagorum esse, quo non liceat terra & aqua proficisci. Inter ciuitates sex primariæ sunt, nempe DORDRECHT Metropolis totius Meridionalis Hollandiæ; *Harlem, Delft, Goude, Amsterdam*, quę post Antuerpiam primum quo ad mercaturam tenet locum; & LVGDVNVM BATAVORVM, vulgò *Leyden*, quæ Gymnasio publico celebris est.

Hollandia olim Batauia.

Qualitas.

Vrbes Hollandiæ.

Dordrecht.

Incolæ.

Incolæ proceri, formosi, & feroces sunt; sed ciuiles tamen, humani, politici, ingeniosi, diuites, potentes, & bellicæ laudis clari, vt olim. Subest Regio hæc Episcopo Traiectensi.

ZELAN-

ZELANDIAE COMITATVS.

Zelandia olim Arborica.
Fines eius.

ZELANDIÆ Insulæ diuersæ sunt, proprijsque nominibus insignitæ, quæ antiquitus *Arborica* dicebantur, & sitæ sunt inter Mosæ, & Schaldis fluminum ostia, in illa Oceani parte, quæ Lebecium, & Occasum respicit. Has Schaldis fluuius à Flandria Meridiem versus segregat: à Septentrione Hollandiam habent: & ab Ortu Brabantiam. Insulæ hæ ob maris tempestas magnam passæ sunt mutationem: si quidem aliquæ maiores, aliquæ minores factæ sunt: nonnullæ penitus à mari absorptæ sunt; & nonnullæ de nouo emerserunt: Verùm inter has, septem principaliores, & à maris impetu tutiores sunt, cum quo continuò luctantur, atque aduersus ipsum immensis sumptibus, & labore ægrè sese tuentur.

Agri qualitas.

Ager etsi inclementissimo potiatur cælo, pinguissimus nihilominus, & tritici præstantissimi, ac aliarum frugum feracissimus: coriandrum, & tinctorum rubeam optimam mittit, quæ per totam Europam copiosè distrahitur. Pascua sunt hîc optima, & piscationes infinitæ: sed ligna pauca, & nullæ dulces aquæ. Sunt autem in his Insulis decem vrbes muris percinctæ, præter 102. pagos, quarum quidem Insularum aliæ Orientales sunt, & aliæ Occidentales. Tres quidem Orientales sunt, nempè

Scaldia Ins.

SCALDIA, siue *Scannua*, primaria, & præcipua, cuius circuitus septem Germanicorum milliarium est, licet maior olim esset, antequàm ab inundatione maris vastaretur; in hac *Zireeza*, & *Bruuershauia* vrbes sunt.

Duuelădia Ins.
Tolana Ins.
Valacria.

DVVELANDIA circuit quatuor tantummodo Germanica milliaria, neque nisi vicos, & pagos habet. TOLANA, vulgò *Tolen*, duo habet oppida satis laudata *Tolam* & *D. Martini aggerem*. Occidentales verò sunt VALACRIA, seu *Vualcheria*, cæteris principalior, & tutior, decem milliaria in ambitu tenens, quæ vrbes habet tres satis dignas, nempè *Veram*, *Vlißingam*, & *Middelburgum*, seu *Metelli castrum*, quæ capitalis est, & Metropolis totius Zelandiæ, vbi curia est ipsius prouinciæ; estque omnigenum vinorum, quæ ex Gallia, Hispania, & Anglia nauibus aduehuntur, nobile forum, & emporium celeberrimum.

Zuidbeuelandia.

ZVIDBEVELANDIA Insula aliarum maior est, licet iam dimidio angustior à mari facta sit. Hæc tres continebat vrbes principales, sed vna illarum, quæ *Borsule* vocabatur cum toto eius territorio submersa Anno MDXXXII. fuit.

Nortbeuelandia.
Vuolfersdyck.
Incolæ Zelandiæ.

NORTBEVELANDIA fertilis olim, & amœna fuit, antequàm Anno MDXXXII. penitus inundaretur. VVOLFERSDYCK, seu Volfarsi agger, minor cæteris est, nam in ea duo tantum pagi, seu villæ sunt. Harum omnium Insularum incolæ cæteris Belgis ferociores sunt, ac viribus, ingenio, fallatijs, captionibus negociandi peritia, ac conquerendi industria superiores: nauigationem, & piscaturam exercent, & plurimis in locis salem excoquunt, & ad albedinem purificant maximo cum lucro.

NAMVRCI COMITATVS.

SITVS est hic Comitatus inter Brabantiam, Hannoniam, & Leodiensem diœcesim, nec admodum patet. Estque montuosus, aut potius collibus consitus, & conuallibus, amœnus, & vtilis nemoribus, & syluis refertissimis: nam præter alias syluam habet maximam, & mirabilem, quæ *Maligne* vocatur, seu *Marlaigne*. Sunt hîc mineræ ferri, & marmoris nigri ac etiam rubei cum alijs lapidibus permixti: salnitrum hîc copiosè colligitur: & nuper inuenta est magna carbonum lapidorum copia, qui ad ignem ardent: fluuijs *Mosa*, & *Sambra* perfluitur; & quatuor vrbes muris ornatas habet, vltra 182. pagos, quarum vrbium NAMVRCVM capitalis est, à qua Comitatus hic denominationem capit. Gens armis dedita, ciuilis, & ingeniosa, sed paucos habens mercatores, ac artifices: Gallica lingua vtitur, eaque degeneri.

Namurci Regio.

Maligne sylua.

Namurcū.

MECHLINIAE DOMINIVM, vulgò *Malines*.

MECHLINIÆ dominium vnicam tantùm ciuitatem huius nominis habet, inter Louanium, Bruxellem, & Antuerpiam positam, ac eodem penè interstitio ab vnaquaque illarum distans: In ea autem magnum residet consilium Regium, ad quod potest fieri appellatio omnium causarum, quæ in maiore Belgij parte aguntur. Et ad hoc etiam consilium equites *Tosoni Aurei* conuocari solent; in hoc enim iudicia diffinitiua proferuntur, de quibus nulla datur appellatio.

Mechliniæ fines.

Consilium, vbi equites Tosoni conuocantur.

DOMINIVM TRAIECTENSE, vulgò *Vtrecht*.

DOMINATVS VTRECHT circunscribitur à Septētrione, à Meridie, & ab Ortu Hollandia, & ab Occasu Geldria. Potitur agro bono, ac fertili, qui magis cultiuatur, & seminatur quàm Hollandia, quia non adeò humilis, ac humidus est, sicut illa. Quatuor sunt in hoc ciuitates capitales cum alijs quatuor satis dignis, omnes muris percinctæ, & cum 70. & amplius pagis. Primaria vrbs TRAIECTVM est, & à qua dominium nomen sumit, quæ talem situm obtinet, vt vnius diei itinere commodissimè ad quemlibet è sexaginta oppidis, & vrbibus circumuicinis muro percinctis proficisci potest, quod mirum est.

Traiecti fines.

Traiectum vrbs.

In hac reſidet Epiſcopus Traiectenſis, cui tota Hollandia in ſpiritualibus ſubijcitur. Regio hæc Epiſcopis ſuis olim parebat, ſed ſe ſub Carolo Quinto Imperatore Hollandiæ gubernationi dedidit.

TRANSISELANA REGIO, ſeu dominium Ouueriſſel.

Ouueriſſel.

TRANSISELANA Regio Incolis *Ouueriſſel* dicitur, & habet à Septentrione Occidentalem Friſiam: à Meridie Geldriam: ab Oriente Weſtphaliam: ab Occidente ſinum maris Germanici, qui *Zuiderzee* dicitur cum fluuio *Iſſel*. Regio vt plurimum campeſtris & fertilis, optimumque triticum producens. Hanc percurrit *Vidrus* fluuius cum alijs amnibus: parua quædam nemora habet, ſed vtilia ſatis. Partitur tota Regio in tres ſtatus *Iſelant, Drent*, & *Tuent*, in quibus octo ſunt vrbes muris munitæ, & alia oppida decem principalia, quæ ampliſſimis fruuntur priuilegijs; ſuntque pluſquàm centum pagi, ac villæ. Caput totius regionis, & Metropolis eſt vrbs DEVENTRIA, perampla, populo frequens, ac bene prouiſa. Tota Regio Epiſcopo Traiectenſi in ſpiritualibus paret.

Deuenter vrbs.

FRISIA OCCIDENTALIS, cum Dominio Gruninghæ.

Friſiæ Occiden fines.

FRISIÆ Regio, quæ dicitur OCCIDENTALIS, ac etiam *VVeſtfriſia*, ab Orientali Friſia Amiſio fluuio partitur, habetque à Septentrione, & ab Occaſu Oceanum: à Meridie Tranſiſelanam: ab Ortu Amaſium habet fluuium, qui Germanis *Ems* dicitur, & eam à Weſtphalia ſeiungit. Hæc quaſi Friſiæ ſola nomen antiquiſſimo iure vendicat, ſemperq; præſtantior fuit habita: paruas ſub ſe habet Inſulas quarum digniores ſunt SCHELINGIA, & AMELANDIA cum nonnullis villis. Terra plana eſt, ſtagnis & paludibus copioſa, vnde inculta eſt ſeminum; ſed paſcua optima ſuppeditat: ex Dania autem & Mediterraneis locis frumenta recipiunt: vinum ob frigus nequaquam profert, quod quidem ex Hiſpania, Gallia, & alibi petunt; lignorum paucam præbet materiam, quorum loco turbam copioſè habet, quæ quædam materia eſt facilè ignem recipiens, & tantiſper perdurans, donec tota fuerit conſumpta, & in cinerem redacta; ex hac etiam magnum recipiunt incolæ quæſtum, diſtrahentes eam in vicinas regiones: Animalia domeſtica numeroſiſſima habet, quales ſunt boues, equi, & reliqua huiuſmodi. Duo tantùm fluuij per hanc terram percurrunt, Amaſius nempè vulgò *Ems*, & *Lauue*. Sed Oceanus perpetuò eam infeſtat inundando, alluendo, & lacerando. Gentes ipſe frequentes ſunt, & ab antiquo bellicoſæ, ſeue-

Inſ. Friſiæ.

Incolæ Friſiæ.

ſeueræ, & ſuperbæ: nunc mercaturam & nauigationem exercent: adulteria odiunt: libertatem in primis amant, quam ad mortem vſque defendere conantur. Sunt in hac vrbes digniores numero 13. inter quas LEVVANDRVM, ſeu Leuuardum, & totius regionis Curia, ſeu Senatus ſupremus, & Cancellaria. Pagi verò ſunt propè 490. quorum nonnulli priuilegijs dotati colonis, & diuitijs affluunt. Diuiditur nunc in tres Comitatus principales, ſcilicet, *Oeſtergoa*, *Vueſtergoa*, & *Seuen Vuolden*, qui Latinè Septem Syluæ dicitur, ex quibus Vueſtergoyenſis clariſſimis eſt. Epiſcopo Traiectenſi tota paret. Huic verò ſub eſt dominium *Gruninghæ*, cuius caput eſt GRONINGA, Phileum Ptolemæo vocata, quæ ſanè vrbs dominium, ſtatum, & leges proprias habet cum iuriſdictione, & confederatione plurium vicinorum vicuum, & princeps huius dominij titulum accipit.

FRISIA ORIENTALIS.

ORIENTALIS FRISIA ponitur inter Amaſium, & Viſurgim amnes, & Ducatus titulo ornata fuit Anno MCCCCLXV. Quæ ſanè diues adeò eſt, vt equos, boues, pecora, carnes porcinas, lanas, butyrum, caſeum, hordeum, auenam, frumentum, fabas, piſas, & ſalem ad regiones longè diſtantes vberrimè mittat. Sunt autem duæ tantùm in hoc Comitatu vrbes muro percinctæ, nempè EMDENA, vulgò *Emden*, ad Amaſij fluuij oſtium ſita, totius regionis emporium celebre, ob optimum, ac peramplum portum; & ASELINGA, vel Aurichum, quæ ob ſyluas, ac nemora ipſi vndique imminentia à nobilibus maiori ex parte habitatur, qui quidem venationibus, & aucupio operam vt plurimum nauant. Pagi hîc ſunt adeò frequentes, vt alter alterum interdum contingat, qui cultu, ac ſplendore ſuo vrbibus æquiparari meritò poſſunt. In hac etiam regione ſal excoquitur magno ciuium emolumento. Habet autem in ea Hiſpaniarum Rex *Linghen* exiguum oppidum, quod tamen tutiſſimam habet arcem, ſtatum, ac territorium.

GER-

VII.

GERMANIÆ MAGNÆ DESCRIPTIO.

GERMANIA Europæ amplissima Regio, & Romani Imperij decus à Ptolemæo MAGNA cognominatur; ALEMANIA olim dicta fuit, non à Limago fluuio, aut à Lemano lacu, sed vel à nomine vetusti gentis huius Dei Manni vocitati, prioribus additis literis (constat enim ex Tacito has gentes carminibus antiquis Thystonem, seu Tuisconem Deum terra editum celebrasse vnà cum eius filio Manno;) vel ab Alanis gentibus, quas ex Sarmatia in Germaniam quondam migrasse legitur. Hi porrò populi non *Alemanni* tantùm, sed *Teutoni* vocati etiam fuere, vel à Teutonis gente Saxonica, vel à Teutone nono illorum Rege: *Tedeschi* omnes Alemanni vulgò dicuntur à Teutiscis populis, quos in Norico fuisse scribit Strabo. GERMANI autem ab exteris nationibus præsertim Gallis, & Italis dicti sunt, eò quia belli tempore fraterno animo communia cum illis tulerint pericula, & successus. Quod sanè nomen Latinum à Romanis inuentum, in vsu magis apud scriptores permansit, ac vniuersa hæc Prouincia Germania vocitata est, prisco illo nomine Alemanniæ tamquam barbaro ab eruditis in vulgum reiecto.

Germ. olim Alemannia dicta.

Teutoni.

Tedeschi.

Germani.

Germaniæ fines antiqui.

Hæc autem prouincia, quæ inter totius Europæ maxima semper ad ætatem vsque nostram habita est, à Gallis olim versus Occasum Rheno fluuio diuisa fuit; à Rhetis, & Pannonibus ad Meridiem Danubio: à Sarmaticarum gentibus ad Ortum limite confuso: nam Tacitus metuo metu, & montibus Germaniam ab illis segregat; Pomponius verò Mela, & Ptolemæus ad amnem Istulam, seu Vistulam ipsam terminant. A Septentrione autem montes Oceano immenso eam claudunt. Sed vndiq; tantum Germaniæ accessit, vt duplo hodie maior sit, quàm Strabonis, Melæ, Ptolemæi, aut Plinij temporibus fuerit; nec amplius intra inclytos amnes Rhenum, & Danubium continetur: Germani siquidem omnes regiones, ac populos Teutonica lingua vtentes iure sibi vendicant. Ab Occasu itaque Rhenum transgressa vsque ad Picardiam, & Burgundiam Galliæ partes extenditur: nam tota hæc pars vltra Rhenum Germanicè loquitur, ac Germanorum Principum Imperio paret. A Meridie vltra Danubium ad Alpes vsque, quæ in confinio sunt Italiæ.

Germania nunc maior quam olim.

Fines eius recentiores.

Quo

Quo fit, vt Heluetiam, Rhetiam, Vindeliciam, Noricum, Superiorem Pannoniam, imò Alpes ipsas, partemque Illyriæ, & vsq; ad Tridentina claustra Germania obtineat. Ab Ortu quoque Prussiæ regionem ferocissimam & idololatriæ deditam ex infidelium manibus milites Teutonici vi, & armis intra trecentesimum annum eripuerunt, vbi Germanicum idioma in vsu est.

Situs celestis.

Occupat igitur vniuersa hæc Regio secundùm longitudinem magnum tractum, nempe à Meridiano ducto per gr. 23. vsq; ad Meridianum, qui per gr. 46. incedit: secundùm verò latitudinem protenditur circiter gr. 10. nam Australissimus parall. est gr. 45. cum dimidio. Borealissimus verò gr. 55. cum dimidio. Vnde cõprehenditur inter medium sexti Climatis, & decimi initium iuxta recẽtiorum partitionem, cõprehenditur omnes parallelos, qui sunt inter 15. & 22. quò fit, vt variationem maximi diei æstatis hîc ad horam integram cum duabus tertijs accidat: nam maximus dies in Australissimo parallelo est horarum 15. 36. & in Borealissimo est horarum 17. cum quadrante.

Qualitas eius secundum antiquos.

Germania olim, vt Mela, Tacitus, & alij scripserunt, inhabitata fuit, & deserta; & in vniuersum aut syluis horrida, aut paludibus fœda, aut fluuiorum discursibus præpedita, aut montium anfractibus exasperata, obidque maximè inuia; humidior quà Boream, ventosior quà Austrum respicit: frugiferarum arborum impatiens, omnisque culturæ sterilis: pecorum nihilominis fœcunda, sed quæ plerunque improcera fuere: auro & argento immunis ac proinde vilis, despectaque ab omnibus. Verùm quod hi scripserunt, non de tota Germania, pro vt nunc accipitur, intelligendum est, sed de ea tantùm veteri, quam Rhenus & Danubius includunt.

Qualitas eius iuxta recentiores.

Nunc autem satis amœna, cultissima, & habitatoribus frequentissima sese offert, & vrbibus pulcherrimis, oppidis, arcibus, pagis, ac vilis passim exornata; nanque referunt quidam plusquam octoginta vrbes amplas continere, seu ciuitates, præter innumera oppida. Cælum satis clemens est, & temperatum, licet frigidiusculum aliquanto, quod tamen ad sanitatem, & corporum validitatem confert: nullus hîc ager iacet incultus, nisi qui suapte natura pro ferendis fructibus non est idoneus, adeò vt Herciniæ syluæ vastissimæ paucæ nunc reliquiæ supersint, (tametsi 60. dierum olim occupabat iter) quæ necessariæ sunt pro hominum vsibus; exceptis Nigra sylua, Ottonica sylua, & Bohemiæ syluæ, quæ pro maiori parte hominibus vsui non sunt: attamen illæ horrendam non adeo præ se ferunt faciem, vt olim, nec amplius inuiæ sunt; sed habitationibus, pagis, villis, & Monasterijs sunt refertissimæ. Est itaque hîc agriculturæ magna cura (scribit Vadianus,) neque ijs, qui hodie habitant, ea est inertia, quæ veterum fuit; neque pascui solùm, vt quondam, agri, sed & frumenti in totum feraces. Et locis non paucis, maximè autem contra Rauricorum oram sub Martiana sylua, quam *Nigram* hodie vocant, longo Rheni decursu vinetis amœnissimis consita. Præterea & ad Nicri (vulgus *Neccarum* vocat) & Mœni amnis ripas maximè vitifera. Illo aut later, quo in Ortum Æquinoctialẽ excurrit, & vbi Norico & Pannoniæ superiori, interfluo Danubio, contermina est, nõ modò vinum ædit optimum, sed & crocum omnium præstantissimum gignit. Frugiferarum insuper arborum patiens: minus

Syluæ Germaniæ.

Vites in Germania.

minus autē fertilis, quâ in Oceanum, & Vistulam porrigitur, quanquā abundè frumenti ferax. Habet & fontes, & fodinas salis; & præter eas, quæ in *Carpati* saltibus sunt, non vno in loco auri, argenti, æris, ferri, plumbi albi & nigri fodinas fertiles. Nullas porrò, aut raras habet superior Germania paludes, nec minus montibus adeò exasperatur: nam quos habet superior Germania plurimos montes, ij fœcundi nihilominus sunt: quinimò Alpes ipsæ, quarum cacumina perpetua candent niue, subtus pascuosissimæ sunt. Sic quoque montes *Nigræ syluæ* pulcherrimis abundant abietibus, ex quibus immensa trahitur picis quantitas, ita vt quidam pagi ex sola huius collectione victum sibi parent: quinetiam limites eorundemmet montium optima proferunt vina, quæ alibi importantur: sericum non mittit, oleo sterilis est. Fontes dulcis aquæ pluribus in locis scaturiunt, & thermæ calidæ ad sanitatem præstantes. Sed flumina Germaniæ maximè nobilia totam terram irrigantia piscosa, & ad nauigationem oportuna sunt Danubius, Rhenus, Amasus, Mœnus, Nicer, seu Neccarus, Albis, Odera, & multi alij amnes, & riui limpidissimi totam terram irrigantes, ac in Oceanum, vel in Danubium, & Rhenum, principalesúe alios sese effundentes, de quibus nonnihil in particularibus Germaniæ regionibus paulò infra suis locis dicemus. DANVBIVS fluuiorum omnium Europæ maximus, *Ister* Plinio, Straboni, & aliis vocatur, & hodie vulgò *Done*, & *Donaw* ab vndarum sono, vel strepitu appellatur. Hic autem ex monte Rauraco, teste Amiano exoritur; vel, vt alij dicunt, ex monte Pyrenæo Germaniæ, qui vulgò dicitur *Brenner*, altius ex iugo Herciniæ syluæ: cuius quidem fons insignis & perpetuus est iuxta villam *Doneschingen*, in loco plano ab omni monte semoto, qui hodie quatuor paruis muris includitur, longitudine 26. circiter pedum, & latitudine circiter 18. scaturigo autem ipsa effluens habet pedis vnius profunditatem, & duorum pedum latitudinem. Amnis hic insignis sexaginta alios recipere amnes Plinius & alij tradunt, eosque ferè omnes nauigabiles, quorum alij ex Alpium longo tractu, alij ex Bohemiæ montibus scaturiunt, in Ponto autem Euxinio nonnullis ostiis exoneratur. RHENVS, nobilissimus Germaniæ fluuius, *Rhein* vulgò dicitur, oriturque in summis Alpibus, in quibus duos habet fontes, anteriorem scilicet, & posteriorem; ac olim tres habebat, quorum vnus hodie obstructus est: amnis is post suum exortum efficit primò duos lacus, Acronium nempe, & Cellensem; indeque in se plures alios fluuios recipit, nempe *Vram*, *Vrsam*, *Limagum*, *Arolam*, *Birsam*, *Viesam*, *Illam*, *Brussum*, *Neccarum*, *Mœnum*, *Naham*, *Mosellam*, *Lauam*, & *Lippiam*; deinde in duas scinditur partes, quarum vna versus Occidentem currens *VVualu* dicitur, cui Mosa miscetur; altera in duos ramos iterum scinditur, in Isellam, & Rhenum. Per hunc igitur fluuium à Francofordia vsque ad Oceanum Germanicum, vbi exonerat, merces innumeræ, & vina quotidie feruntur. AMASVS, vel Amisius, hodie *Ems* dicitur, insignis apud Frisiones fluuius, Westphaliam alluens, & in Oceanum Germanicum erumpens. MOENVS nonnullis MOGONVS dicitur & vulgò *Meyn*, & est Franconiæ regionis amnis in Bohemiæ montibus fontes habens, atque cis Rhenum superiores Germanos ab inferioribus diuidit; à Francofordia autem

Paludes in Germania raræ.

Oleo Germania sterilis.

Flumina celebriora.

Danubius flu.

Rhenus flu.

Amasus flu.

Mœnus flu.

vſque ad Germanum Oceanum, vbi erumpit, mercibus & vinis ferendis potiſſimè inſeruit. Nonnulli tradũt, huius amnis nomen Græcè ſcriptum numerum dierum totius anni continere, ſic M 40. E 5. N 50. O 70. Σ 200.

Neccarus flu. NICER, hodie NECCARVS, & vulgò *Neccar*, in Ducatu Wirtembergenſi exoritur, cuius fontes à Danubij fonte diſtant itinere circiter duarum horarum; hîc multis amnibus auctus in Rhenum exoneratur, ſed præter ligna igni deſtinata & ædificiis apta nihil mittit. *Albis flu.* ALBIS fluuius celeberrimus, à nonnullis ex Latinis Albia Barbarè dicitur, Germanis *Elbe*, vel *Elue*, Bohemis *Labe*, apud quos originem ducit in tractu Herciniæ ſyluæ ex vndecim fontibus ſimul conflatis. *Odera flu.* ODERA, vulgò *Oder*, Ortelio *Viadus* eſt, & Plinio Guttalus, hunc Niger *Sueuum* falsò vocat: nam Sueuus nunc *Spre*, vel *Spree* dicitur, nec in mari ſeſe exonerat, ſed in fluuium Albim.

Germanorũ mores. Germanos olim alios, quàm hodie habuiſſe mores ex Cæſare, Tacito, ac aliis ſatis conſtat, quos longum eſſet nimis hîc recitare. Nunc verò nec virtute, nec dignitate priſcis Germanis vllo pacto cedunt: par robur ineſt corporibus: animi longè ornatiores, poſtquam enim cum exteris nationibus commercia tractare cœperunt, feritatis illius antiquis opprobratæ non parum remiſerunt: cumque olim in totum litteras ignoraſſent, omniq; doctrinæ ſtudio caruiſſent, nunc mirificè in omni ſcientiarum genere proficiunt, linguaſque Græcam, Latinam, & Hebraicam optimè callent, atque mirabili ingenio, *Germani ingenioſi.* inuentionibusque ſunt præditi: nam inſtrumenta bellica, machinas bombardarias, & imprimendi artem eorum nuper inuentum omnes facilè nôrunt. Circa æris ferri, & omnium metallorum officinas, nec non circa horologiorum conſtructionem miro, ac calido ingenio verſantur. *Germanorũ forma.* Sunt autem vt plurimum pulchro corpore, ac formoſi, mediocrem potius excedentes ſtaturam, colore candido rubedine intermixta, flauis capillis, & criſpis, laborioſi, conſtantes, fortes, audaces, bellicoſi, fideles, ſuſpitione pleni, ad Dei cultum dediti: licet permultæ inter eos vigeant hæreſes: miſericordes, parum venerei, ſed tamen luxui, & comeſſationibus nimium dediti: *Germani bibaciſſimi.* lautè enim epulantur, & bibaciſſimi ſunt, inter quos mos parum laudãdus, viget, quòd ad combibendum effuſiſſimè alios tùm proprios, tùm etiam exteros, ad idque parum idoneos non tàm hortantur, quàm quodammodo porrectis poculis cogunt: & ſi quiſpiam ſæpius ab illis inuitatu compotare recuſauerit, hunc pro inimico habent. Hoc autem omnibus Germanis commune non eſt, nam multi inueniuntur ſatis continentes: vinum attamen vniuerſa Germania non habet, ſed pleriſque in locis factitiam conficiunt potionem, quam Biram, & Ceruiſiam dicunt, quæ non minus quàm vinum inebriat: vitam vt plurimum traducunt vſque ad 50. annos, at in aliquibus locis, hoc eſt in Sueuia, octuaginta etiam attingunt.

Antiquæ Germania. Ipſa porrò Germania in duas olim partes diuiſa fuit, mediante Mœno, ſeu Mogano fluuio, in SVPERIOREM ſcilicet, quam Alpibus propinquiorem *Altam Germaniam* vocant, & in INFERIOREM, quæ ad Septentrionem, & Oceanum diſpoſita, *Germania Baſſa* vulgò dicitur. *Regiones ſuperioris Germaniæ.* Sunt autem in SVPERIORE Germania hæ regiones, ſeu prouinciæ, *Alſatia, VVittembergum, Franconia, Sueuia, Bohemia, Morauia, Bauaria, Auſtria, Tirolum,*

Stiria,

Stiria, Carinthia, Carniola, de quibus singulis agemus, ac insuper *Hungaria*, & *Heluetia*, de quibus in propriis tabulis pertractatur. Sed INFERIORIS Germaniæ regiones sunt hæ: *VVestfalia, Cliuia, Iuliacum, Leodium, Treuerensis ditio, Hassia, Turingia, Saxonia, Marchia Brandeburgica, Luzatia, Mansfeldia, Silesia, Misnia*, & *Holsatia*, de quibus singulis nonnihil dicemus; præter reliquas regiones Belgij, quas in Belgij Tabula descripsimus, & præter *Daniam, Pomeraniam*, & *Prussiam*, quas sub Tabulis regionum Septentrionalium, & Regni Poloniæ absoluimus.

Regiones inferioris Germaniæ

Multos præterea, ac præclaros habet Principes Germania, nempe IMPERATOREM, quem Romanorum Regem ante coronationem vocant: & REGES duos, BOHEMIÆ nempe, & DANIÆ: ARCHIDVCEM insuper vnum Austriæ: & DVCES multos, sed maximè illustres tres ex totidem familiis tota Germania nobilissimis, SAXONIÆ videlicet, AVSTRIÆ, & BAVARIÆ: præterea Duces *Pomeraniæ, Brunsvvick, Geldriæ, Cleuis*, & similes: MARCHIONES item plures habet, vt *Brandeburgensem, Morauiæ, Misniæ, &c.* COMITES quoque multos, vt *Palatinum Rheni, Bauariæ, de Nassaw, de VVirtenberg, de Scomburg, Tiroli*, & alios. Suntque etiam in Germania ciuitates liberæ, quas vulgò *Franchas* dicunt numero circiter 84.

Principes Germaniæ.

Ius verò eligendi Imperatorem pendet à Germaniæ Principibus, & institutum fuit à Gregorio X. Pont. Anno MCCLXXIII. & à Rodulpho I. Augusto in hodiernum vsque diem perdurauit, & adhuc constanter perdurat. Electores autem Imperij sunt septem, nempe ARCHIEPISCOPVS MOGVNTINVS Imperij Romani *Archicancellarius* per Germaniam. ARCHIEPISCOPVS TREVIRENSIS Imperij Romani *Archicancellarius* per Galliam & Regnum Arelatense. ARCHIEPISCOPVS COLONIENSIS Imperij *Archicancellarius* per Italiam. REX BOHEMIÆ Imperij Romani *Archipincerna*. COMES PALATINVS Rheni Imperij *Achidapifer*. DVX SAXONIÆ Imperij Romani *Archimarschalcus*. & MARCHIO BRANDEMBVRGENSIS Imperij *Archicamerarius*. Qui quidem septem Electores primum constituunt Imperij membrum: Nam secundum membrum sunt Principum virorum, & nobilium, in quibus sunt Archiepiscopi, Episcopi, Duces, Palatini, Comites, & alij nobiles, ac Prælati magno in numero. Tertium autem membrum Imperij constat ex ciuitatibus *Franchis*, seu liberis, quæ sunt circiter 84. Atque præter hanc trium membrorum ordinationem ad vitanda schismata in Imperio, ad mutuam Principum Germaniæ defensionem, ac pacem communem seruandam, diuisæ sunt prouinciæ Imperij inditiones aliquot, quas *Circulos* appellant, & sunt numero decem, videlicet primus *Circulus* est *Franconiæ*, secundus *Bauariæ*, tertius *Austriæ*, quartus *Sueuiæ*, quintus *Rheni*, sextus *Electorum Rheni*, septimus *Germaniæ Inferioris*, siue *VVestphalicus*, octauus *Saxoniæ Superioris*, nonus *Saxoniæ Imferioris*, decimus & vltimus *Burgundiæ*. Sed de Imperij Romani ordine, ac administratione, cum nominibus Principum, & nobilium, ac ciuitatum liberarum vide doctissimum

Imperatoris electio.

Electores septem Imperij.

Secundum membrum Imperij.

Tertium membrum Imperij.

Circuli Imperij decẽ.

mum ac diligentissimum Mercatorem, à quo hæc accepimus.

Archiepiscopi Germaniæ cum Episcopis subiectis.

Sunt autem Archiepiscopatus in vniuersa Germania septem, Moguntinus, Coloniensis, Treuirensis, Magdeburgensis, Saltzburgensis, Bremensis, & Rigensis, quibus subsunt Suffraganei Episcopi permulti. Nam MOGVNTINO subsunt Episcopi Curiæ, Constantiæ, Argentinæ, Spiræ, Wormaciæ, Herbipolis, Augustæ, Aystett, Hildeshaim, Paderborn, Halberstatt, & Verden: COLONIENSIS Suffraganei sunt Monasteriensis, Traiectensis, Leodiensis, Mindensis, Osnaburgensis. TREVIRENSI subsunt Metensis, Tullensis in Lotharingia, & Verdunensis. MAGDEBVRGENSI, qui est Primas Germaniæ, subsunt Mersenburgensis, Naumburgẽsis, siue Ciczensis, aut Mammillensis, Brandeburgensis, & Hauelburgensis. SALTZBVRGENSIS Suffraganei sunt Tridentinus, Brixiensis, Pataniensis, Frisingensis, Viennensis, Secouiensis, Gurcensis, Lauentinensis, & Chiemensis. BREMENSIS habet sub se Lubecensem, Sueriensem, Lebussinensem, Schlesvvicensem, Ratzemburgensem, Hamburgensem olim Archiepiscopum. RIGENSIS tandem præest Reualiensi, Curiensi, OEseliensi, & Derptensi. Liberi & exempti Episcopi sunt Misnensis, Babembergensis, & Ratisbonensis.

Gymnasia publica.

Publica Germaniæ Gymnasia sunt Basilea Heluetiæ, vulgò *Basel:* Colonia Agrippina, vulgò *Colln: Dillingen:* Moguntia, vulgò *Mentz:* Marpurgum: Lipsia Misniæ, vulgò *Lipzich:* Ingolstadium: Heidelberga: *Gripswald:* Friburgum Brisgoiæ: Francofurtum ad Oderam: Erphordia Turingiæ: Praga Bohemiæ: Rostochium: *Koningsperg* in Prussia: Treueris: Tubinga: Vienna Austriæ: Vratislauia, vulgò *Breslaw:* Witteberga Saxoniæ: Herbipolis Franconiæ, vulgò *VVirtzpurg*. Nunc autem ad particularem regionum descriptionem deueniamus.

REGIONES SVPERIORIS, seu Altæ Germaniæ, & primò

ALSATIA.

Alsatia duplex.

ALSATIA, vulgò *Elsas*, in confinio Heluetiæ diuiditur in Superiorem, & Inferiorem. Superior Landgrauiatus est, & in ea sunt *Suntgoia*, & *Brisgoia*. Totus igitur hic tractus vrbibus, oppidis, pagis, & villis admodum frequens est, omnique ex parte habitatur, & frumento diues, maximè in planitie, vbi sunt etiam optimi fructus, adeò vt fertilitate reliquas Germaniæ regiones facilè excedat: in montibus, & collibus optimum conficiunt vinum, quod multis in locis circumuicinis defertur. Sunt etiam ibi syluæ castanearum, & montes mineris refertissimi, præcipuè autem argenti, æris, & plumbi. Pascua in montibus, & vallibus sunt optima pro pecoribus. Ciuitates insignes sunt RVBEAQVVM antiquissima, à Romanis condita, vulgò *Rufach*; & SELESTADIVM, vulgò *Schlestatt* in superiore Alsatia; FRIBVRGVM in Brisgoia; & ARGENTINA, quæ vulgò dicitur *Straßburg*, in inferiore Alsatia, quæ tutissima omnium Germaniæ

Rubeaquũ Selestadiũ. Friburgũ Argentina.

maniæ vrbium eſt, continetque turrim mirandæ magnitudinis, inter mundi miracula octauum tenens locum: ſiquidem ad altitudinem 574. pſſauum Geometricorum producitur.

VVIRTEMBERGA.

Virtembergenſis Dux.

VIRTEMBERGENSIS Ducatus habet ad Ortum, & Meridiem Sueuiæ partem à Septentrione Franconiam: ad Occaſum Palatinatum Rheni. Regio ipſa, quã Neccarus mediam diuidit, partim ſub aſpera, & vitibus inimica, pecoribus tamen idonea: partim lapidoſa, & arenoſa, ſed frugum ferax: partim verò campeſtris, & ad agriculturam aptior. Quæ quidem amnibus piſcoſis, lacubus, fontibus, nemoribus, & paſcuis admodum læta eſt. Sunt hîc oppida, vrbes, & arces frequentiſſimæ præter pagos, & villas innumeras. Metropolis regionis eſt STVTGARDIA, Regia Wirtembergenſium Principum. TVBINGA hîc quoque Gymnaſio publico celebris eſt: & WIRTEMBERGA, à qua nomen Regio ipſa ſumit.

Stutgardia. Tubinga. Vuirtemberga.

FRANCONIA.

Franconiæ Regio.

FRANCONIA Regio *Francia Orientalis* etiam dicitur, & vulgò *Franckenlandt*. Hæc autem Sueuiæ, & Bauariæ à Meridie vicina eſt: ab Occaſu Rheno contigua: ab Ortu Bohemiæ, & Turingiæ: & à Septentrione eidem Turingiæ, & Haſſiæ iungitur. Eſt autem Regio hæc partim plana, partim collibus leniter ſtrata; cuius ager, & ſi in aliquibus locis non admodum pinguis, ſed arenoſus potius ſit, attamen ſatis fertilis frumento & leguminibus eſt: cæpas, & rapa maiora, & copioſiora, quàm vlla quæuis alia prouincia gignit, & caulis capita. Eſt etiam vndecunq; terra cultiſſimis pomarijs, & pratis amœna, omnigenis pecoribus abundans, ac multis in locis conſiti colles vineis gratum producunt vinum, maximè verò apud Herbipolim, quod ob ſui præſtantiam ad remotiſſimas gentes tranſportatur. Multas ſyluas habet venationibus aptas, inter quas quædam inſignes ſunt, regionem ipſam quaſi claudentes, propugnanteſve, quales ſunt *Ottonica, Speshartica, & Turingica*. Prouinciam hanc amnis MOGANVS, qui etiam *Mœnus* dicitur, illabitur, & alij etiam amnes, vt *Sala, Tuberus, & Neccarus*, vnde ex eis multa piſcatio.

Qualitas eius.

Syluæ Franconiæ.

De Franconis autem Ioannes Aubanus ſic habet: Gens ipſa laboris patientiſſima: vinum, quod colligit, ob domeſticam egeſtatem vulgò vendit, ipſa aquam bibit, ceruiſiam contemnit, nec facilè ad ſe deferri permittit, inſolens eſt, ſuperbaque, multum ſibi arrogans, multum præſumens, alias nationes contemnit, cauillisque adeò plerumq; proſequitur, vt qui cum ea morantur, niſi lingua prodat, patriam ſuam non dicant. Eos qui hæc patienter ferunt, facilè

Gentes Franconiæ quales.

secum morari patitur, & veluti pro hoc approbatos coniugijs admittit; vnde mutli Sueui, multi Bauari, Hassique in Franconia habitant. Ad Dei insuper cultum propensa est, &c. Hæc ex illo. Illustres vrbes duæ sunt Episcopales HERBIPOLIS, olim Pæonia vocata, & vulgò *VVirtzburg*, cuius Episcopus Dux Franconiæ dicitur; non tamen totius, sed maioris partis: deinde BAMBERGA, cuius etiam Episcopus habet in ea ditionē. In huius vrbis agro colligitur mellea illa radix, quam *Glycerchyssam* vocant, tantaque copia, vt ingentes currus ea onerati in diuersas abducantur regiones. Subest tota ipsa prouincia quinque Principibus, Herbipolensi, Bambergensi, & Moguntinensi Episcopis: deinde Burgrauio Norimbergensi, & Comiti Palatino Rheni ambobus sæcularibus.

Herbipolis. *Bamberga.*

Non longè à Franconia ad Rhenum fluuium iacet SPIRA vrbs, in qua est *Camera* Imperialis: WORMATIA, quæ celebris est ob Diætas: MAGVNTIA, nobilis ob Electoratum Imperij; eius enim Archiepiscopus vnus est ex septem Imperij Electoribus: est autem vrbs ipsa fortis situ, mœnijs, & populo, sitaque est supra Rhenum, & Mœnum & eius ager vinum præstans mittit FRANCOFVRTVM ad Mœnum famosa est ob nundinas, quæ in ea bis quotannis celebrantur, in hac etiam fit Imperatoris electio.

Spira. *VVormatia.* *Maguntia.* *Francofurtum.*

SVEVIA.

Sueuia vnde dicta. *Sueuia qualitas.*

SVEVIA suprema est totius Germaniæ portio à Sueuis populis ex Septentrionali parte digressis, qui huc consederunt, dicta. Cuius fines sunt ab Ortu Bohemia: à Septentrione Franconia: ab Occasu Alsatia, & Rhenus fluuius: à Meridie verò Bauaria, & Alpium iuga. Hanc verò sic describit Ioannes Aubanus. Regio est partim plana, partim montosa: ager fertilis, cuius nulla pars inculta iacet, præter quam aut lacus, aut montes, aut syluæ occupant. Nemora in ea multa, & ob id genti venatio frequens, aucupium peculiare: frumentorum abundantia: pecorum magna vis: conualles plurimæ perennibus vicis clarissimæ: vndique amnes procurrunt, qui se vniuersi in Rhenum, & Danubium exonerant. Tota insuper prouincia salubritate gaudens, celebratissimis vrbibus vicis, & castellis referta; arces excelsæ natura & artæ munitæ, circa montes ferrum, argentum, & metalla procerat. Gens populosa, fortis, audax, & bellicosa, procera corpore, flauo crine, venusta facie, & decore, ingenio singulari prædita: Præstantissima Germanorum à Plutarcho dicta, cuius gloria eò vsq; creuisse memoratur, vt virtute & armis imperium orbis meruerit, illudq; vltra vnius sæculi spatium magnificentissimè tenuit. Hodie potentiores Sueuorum ferè omnes mercaturæ vacant, & priuati nulla alia re, nullo artificio magis occupantur, quàm lini operatione, ex quo panni elaborantur, & ad remotissimas nationes transuehuntur; sunt verò in Venerem supra modum proni. Hæc ille. In Sueuia oritur celeberrimus totius Europæ fluuius DANVBIVS, qui mediam regionem irrigat. Hæc porrò Regio olim Regnum fuit, deinde Ducatus,

Sueui populi. *Danubij orius.*

catus hodie verò sub multis Principibus manet, neque vllus eius Ducatus titulo ornatur. Inter hos tamen Dux Wirtembergensis plurimam partem sibi vendicat. Præcipuæ in ea vrbes sunt AVGSPVRGVM, vulgò *Augspurg*, præclarissima vrbs ad Lycum amnem, vulgò *Lechum*, vel *Lech*, ac splendidissima olim Pop. Romani colonia, Augustaque Vindelicorum, vel Rhætorum dicta, tametsi Auentinus Augustam Vindelicorum hodie non extare affirmet, quem egregiè doctissimus vir Marcus Velserus confutat, qui de Rebus AVGVSTÆ VINDELICORVM octo peramplos conscripsit libros, qui mihi dum hæc imprimerem à Fabio Paulino Medico, & Philosópho, viro quidem omni cognitione ornatissimo, manuscripti ostensi sunt, nuncque typis committuntur. Hodie etiam ampla & opulenta est, quæ licet territorio careat; ciuibus tamen insignibus ornatur, qui ob mercaturam ad optimum statum peruenerunt, atq; dominia nonnulla obtinuerunt, qui opibus etiam nullis Europæ cedunt. VLMA super Danubium iacens, quæ non adeò ampla est, sed tamen diuitijs & mercatura affluens. NORLINGA, quæ in planitiæ pulchra & ad 30. milliaria ampla posita est, præter alias, inter quas multæ sunt Imperiales, ac liberæ, seu *Francha* vulgò vocatæ.

Augusta Vindelicorum. *Vlma.* *Norlinga.*

BOHEMIA.

BOHEMIA Regio, Germanicè *Behem* dicta, in quam Boij migrârunt, & Germaniæ limitibus inclusa, habet ad Ortum Morauiam & Silesiæ partem: à Meridie Austriam & Bauariam: ab Occasu Noricum agrum: à Septentrione verò Saxoniam & Misniam. HERCINIA autē sylua vniuersam cingit, clauditq; circum vndiq; ad amphitheatri faciem: rotundam habet formam, cuius diameter trium dierum itinere expedito absoluitur. Alij tradunt, longitudinem habere 36. milliarium Bohemicorum. Solum ipsum hordei, & tritici ferax admodum est, & copiosum, vt & horum non paucā copiam vicinis gentibus suppeditet: olei tamen sterilis, & vina fert pauca, eaq; languida ob Aquilonares ventos, quibus tota exposita est: vnde cereuisia pro vino vtitur, quam optimam facit, eaque Viennam vsque Austriæ vehitur. Crocum mittit succo, colore, & odore optimum. Argenti autem adeò affluens ac beata est, vt venæ nihil ferè extra argentum habeant. Sunt verò argenti fodinæ in agris *Cromelauu*, *Budaueiß*, & *Kuttenberg*. Aurum quoque in puteis optimum effoditur, cuius interdum frustra denum librarum Regi allata sunt, præter reliqua metalla ignobiliora, stannum scilicet plumbum, æs, & ferrum, quibus satis affluit. Et præ cæteris in oppido *Beraun* sunt optimæ ferrifodinæ: carbunculus, calaïs, amethystus hîc etiam inueniuntur. Percurrunt hîc multi amnes, vt ALBIS cæteris præstantior, qui ipsis *Lace* dicitur, magnamque, ac meliorem partem abluit; MVLTAVIA, qui incolis *Vltauua*, & Germanis *Molda* est: deinde *Egra*, *Sassaua*, *Gisera*, *Misa*, seu *Mises*, & *Vatto*, qui in ipsum Albim salmonibus fœcundum profluunt. Ex his nonnulli ramenta auri ferunt ciceris magnitudine, quæ nullo egent

Bohemiæ fines. *Qualitas.* *Albis flu.* *Multauia.*

egent purgamento: alij verò conchas ferunt, è quibus vniones eruuntur. Sed incolæ præcipuè ex ciprinis piscibus, quos piscinæ alunt, magnam trahunt vtilitatem. Sunt hîc fontes calidi aliquot in locis tùm ad voluptatem, tùm ad medicamina apti.

Bohemi quales sint.

Bohemi in vniuersum proceri sunt, lato & valido pectore, fuluis comis, ambitiosi, gloriosi, arrogantes, alios contemnentes, & in cæteris moribus nõ longè à reliquis Germanis dissident. Soli verò inter Germanos illorum lingua nõ vtuntur, sed propria quæ Sclauonica est. Ioannes Aubanus Bohemus scribit, hos orthodoxæ fidei cultum parum hodie integrè custodire, sed *Vualdensium*, & *Hußitarum* sectarum veneno esse infectos, & aliorum etiam: Additque, Picardum quendam ex Gallia, gentem hanc hoc insigni delirio infecisse: is non paruam virorum, mulierumque plebem contractam nudam incedere iussit, *Adamitas* vocauit, autor omnis licentiæ Venus publica & mixta, reliqua horrenda auditu crimina hoc duce cœperant, & in quibusdam locis adhuc durare, sed occultè, à multis dicitur. Nam subterraneos Bohemorum quidam (qui ex hoc *Gruebenhaimer* appellantur) sacra operaturi subeunt, inter quæ cùm à sacerdote pro more illud Genesis pronunciatur: Crescitè & multiplicamini, ac replete terram: lumina, quæ habentur, continuò omnia extinguuntur, & tunc neque ætatis vlla, neque sanguinis attenta reuerentia promiscuè viri, & in quam per tenebras quisque incidit mulieres cognoscunt. Peracto scelere cùm in locum suum se quisque receperit, luminaria rursus incenduntur, & sacrum peragitur. Quam quidem Bohemorum impietatem, nefandamque hæresim quatuor Reges Venceslaus, Sigismundus, Albertus, & Vladislaus extirpare non potuerunt, quamuis sæpius totis viribus attentârunt Hucusque ille. Sunt tamen, qui hanc hæresim non in Bohemia, sed in Morauia esse afferant. Regnum hoc à Carolo Rege & Imperatore fuit in duodecim regiones diuisum. Regia verò ciuitas est PRAGA, olim *Bubienum*, quondam etiam *Marobudum* à conditore dicta, splendidissima quidẽ, ac omnibus præstans, quę tanta magnitudine est, vt vna tres amplissimas vrbes complectatur, veterem scilicet, nouam, & paruam, quæ à cæteris duabus Vultauia fluuio separatur: In quibus sanè singulis ædificia magnificentissima sunt. Archiepiscopali autem dignitate decorata fuit sub Carolo Rege Bohemiæ, & Imperatore, cuius Suffraganeus Episcopus est Litomislensis. Huius Regni titulo subsunt Morauia, Silesia, & Luzatia regiones.

Praga.

MORAVIA.

Morauiæ vnde dictæ.

MORAVIA, veteribus *Marcomania* vocata, & nunc vulgò *Marheren*, nomẽ habet ab *Moraua* fluuio. Hanc paruã regionẽ *Marisci* superiori ætate possederãt, atq; tribus è partibus iuga montium, aut syluæ, saltusq;, aut fluuij limitãt ad Ortũ ab Hungaris, & Polonis: ad Occasum à Bohemis: ad Septentrionẽ à Silesijs: ad Meridiẽ verò Austriã respicit qua parte plana solummodo est. Hanc verò sic Ioannes Dubra-

brauius describit. Regionis positio, quatenus interius patet, campestris, campique sunt molli & pingui solo, ideoq; segetibus valdè idonei, sicut colles vinetis propter terram vineis magis, quàm in Bohemia amicam; itaq; & bonitate & vbertate vini antecellit. Culta verò tota, cultoribusque adeò referta est, vt nullum gregibus armentorum, quæ nisi in solitudinibus commodè pasci nequeunt locum reliquerit. Moraui sermone, ritibus, moribusque perinde morati vt Bohemi sunt: Germanica tamen lingua in vrbibus inter optimates in vsu est. Hoc verò iam mirabitur aliquis (inquit ille) vt est profectò admiratione dignum, inueniri in Morauia thus, & myrrham nō ex arbore desudante, vt alibi, lectam, sed è solo terræ erutam vno tantùm in loco, cui *Gradisco* nomen, in quo ad hunc diem thus non solùm, quod masculum vocant à similitudine testium, sed quod alia præterea virorum, mulierumq; membra ostentat, effoditur, &c. Hæc ex illo. Amnes, qui Morauiam abluunt, sunt *Moraua* cæterorum præstantior, deinde *Nigra*, *Suitta*, *Thaysa*, *Igla*, *Haua*, *Suarta*, & alij. Sunt autem in Morauia Comitatus duo cum alijs nonnullis dominijs. Principalis ciuitas est OLMVZIVM, vulgò *Olmutz*, & Bohemicè *Holomatz*, Episcopalis, quam *Moraua* fluuius interfluit: huic dignitate proxima est PRVNNA, quæ Germanicè *Brin*, & Bohemicè *Byno* dicitur.

Qualitas.

Moraui quales sint.

Fluuij Morauiæ.

Olmuzium.

Prunna.

BAVARIA.

BAVARIA, vulgò *Bayern*, quæ etiam BOIARIA, dicta fuit à Boiaris populis, vel potius, vt alij volunt, ab Auaribus è Pannonia eiectis, qui huc insederunt. Eum autem cōtinet terræ tractum, quem tenuerunt olim NARISCI, qui hodie *Nordgouu* dicuntur, ac Danubio fluuio à reliquis separatur: NORICI, qui ab Oeno fluuio ad Orientem & Austrum ad Italiam, & Hungariā vsq; pertingunt: & VINDELICI, qui *Licatij*, seu *Lechrainer* vulgò dicuntur, ac inter lacum Brigantinum, seu Acronium, Lycum Isaram Oenum, & Danubium concludntur, licet non æquè. Habet ad Septentrionem Franconiam: ad Occidentem Sueuiam: ad Meridiem Alpes: ad Orientem Austriam, & Bohemiam. Duplicem verò Bauariam Danubio intercurrente faciunt, superiorem, & inferiorem. SVPERIOR BAVARIA citra Danubium ad Alpes, & Austrum iacens, montibus, vallibus, & syluis impedita, ac lacubus ingentibus occupata, & à fluminibus rapidis irrigata; ob idque parum habitata, ac pecuariæ rei magis apta, pomiferarumque arborum fœcunda. At vbi in campis se aperit, trimestris frumenti, non tamen omnis, maximè ferax est. Præclare autem vrbes superioris Bauariæ sunt MONACHIVM, vulgò *Munchen*, ad ripam Isaræ fluij, vulgò *Iser*: præclarissima quidem vrbs, & Ducis sedes, quæ nulli pulchritudine cedit. INGOLSTADIVM, vulgò *Ingolstatt*, publico Gymnasio nobilis. FRISINGA, vulgò *Freising*, Episcopalis. In vniuersum autem illhic sunt circiter 34. oppida, quæ cum vrbibus æquiparari meritò possunt.

Bauaria.

Narisci.

Vindelici.

Bauariæ duplex.

Monachium.

Ingolstadium.

Frisinga.

Qualitas regionis. *Dux Bauariæ.* *Nortgoia.* *Nurenberga.* *Ratisbona.* *Patauium.* *Lanshutũ.* *Salsburgũ.*

INFERIOR autem BAVARIA trans Danubium fertilior multò magis altera est, frequentibusque habitationibus ornata, vitiumque ferax propter Danubium, aliosque amnes, à quibus abluitur. In vniuersum autem tota regio feracissima est frumento, pecore, piscibus, volucribus, feris, ac alijs ad humanæ vitæ vsum necessarijs. Sues etiam tantos hæc Regio glandibus, & syluestribus pomis alit, vt præter proprium vsum in alias etiam Europæ regiones non pauci mittantur; ita etiam pecudes, frumenta, & salem, cuius fontibus abundat, alijs suppeditat: vino attamen vt plurimum indiget; vnde ex Italia, Histria, Rheno, & ex alijs locis huc exportatur. Hinc multa æris, & ferri quãtitas per parua flumina in Danubium hebdomatim mittitur, quod in permultas partes distrahitur. Continet autem hæc prouincia 34. vrbes, 46. oppida, præter innumeros pagos, arces, & nobilium ædes, tenetque DVCEM BAVARIÆ, qui præest superiori Bauariæ: & PALATINVM Bauariæ, qui præest inferiori Bauariæ vltra Danubium, quæ pars nunc *Nortgoia* dicitur, cuius Metropolis est NVRENBERGA, vrbs quidem celebratissima octo milliarium ambitu, & in arenoso solo sita, magnificisque ædificijs publicis, & priuatis ornata, & duplici muro cincta: sed incolæ artificijs, & negocijs victum, & diuitias potius sibi parant, quàm ex terra ipsa; quæ nisi maceretur, pastinetur, & stercoretur aliquid vix producit. Sunt in inferiore Bauaria insignes vrbes RATISBONA, seu Reginoburgum, vulgò *Regensburg*, olim AVGVSTA TIBERIA, priusque *Artobriga* dicta, & Danubio apposita. PATAVIVM, vulgò *Passauu*, ad ostium Oeni fluminis (vulgò *Inn* dicitur) in Danubium, cuius ager montium, vallium, syluarum, & amnium varietate maximè amœnus est. LANSHVTVM supra Isarã amnem. SALSBVRGVM Archiepiscopalis, supra fluuium *Saltz*, cuius ager cæteris Germaniæ metallorum, ac mineralium copia præfertur, licet frumenta & fructus parcè ferat. Est autem in tota prouincia Archiepiscopus Saltzburgensis, cui Pataniensis, Frisingensis Episcopi subsunt; & Ratisponensis Episcopus liber & exceptus. Populi (ait Ortelius) agri & pecoris magis quàm belli cultores, neque mercaturæ multum deditì; tantùm Baccho, & liberis operam dant: rarò natale solum relinquunt.

AVSTRIA.

Austria. *Qualitas eius.*

AVSTRIA, vulgò *Osterreich, Austorlich*, vel *Osterlant*, hoc est terra Orientalis dicta, quoniam Sueuis, & Boiaris ad Orientem vergere videretur. Hæc autem olim PANNONIA SVPERIOR dicebatur, habetq; ad Ortum Hungariam: à Meridie Stiriæ montes, qui ab Alpibus perpetui in Hungariam, & vlteriores regiones protenduntur: ab Occasu Bauariam: & à Septentrione *Teyam* fluuium & Morauiam. Hæc solo plana est, ventis exposita Aquilonaribus: frumento, vino, ac cæteris frugibus læta: fructibus diues, ac aëre quoque salubri gaudet; argento abundat, nõ item auro: salem partim proprium, partim importatam habet.

habet. Gens ipsa gloriosa admodum superiori ætate belli laude fuit. Flumina Austriæ sunt *Danubius*, qui per medium eam intersecat, *Onasus*, *Traunus*, *Erlaphus*, *Traisius*, *Ypsius*, *Melicus*, *Marchia*, *Teius*, *Campus* vario piscium genere abundãs, & *Leytha* peroptimis cancris refertissimus. Est autem Austria nunc Archiducatus & Tertius *Circulus* Imperij, & in ea sunt etiam nonnulli Comitatus & dominia. Inter Austriæ vrbes VIENNA, olim *Flauiana*, siue *Iuliobona* dicta, & dignitate, & diuitijs, & populo, & pulchritudine principatum obtinet, quæ etiam studio literarum admodum nobilitata est.

Flumina Austriæ.

TIROLVM.

TIROLI Comitatus iacet inter *Athesis* & *Oeni* fluenta, & inter Alpium montes, anfractusque, ac nomen ab oppido Tirolo exiguo accepit. Hæc Rheticæ quondam pars fuit, & à Septentrione Bauaria: à Meridie Lombardia: ab Ortu Marchia Taruisina, Feroque Iulij: & ab Occasu Heluetia clauditur. Hic Comitatus Argentifodinis mirum in modum diues est, ex quibus quotãnis Principes Austriæ tercentum millia aureorum nummum recipiunt. Hîc etiam æris fodinæ sunt præstantissimæ, ac aurichalchi maximè ductilis. Montes huius tractus mirandæ sunt altitudinis, qui syluis vestiguntur, niue operiuntur, & feris abundant. Primariæ vrbes sunt: OENIPONS, vulgò *Insprück*, sedes Principis eius ditionis, vbi etiam *Camera*, & *Parlamentum* est eius regionis, & regionum Austriacarum. deinde BRIXEN ad *Isam* fluuium Episcopalis TRIDENTVM; sic antiquitus etiam nominata, & à Ptolemæo in Cenomanis posita, illustris quidem ob arcem, & ob generale Concilium anno MDXLVI. ibi celebratum, sub Paulo III. Summo Pont. Populi huius vrbis partim Itali, partim Germani sunt, & vt inter se varij lingua sunt, sic etiam moribus diuersi. Est etiam MARANVM oppidum ad Athesis ripas, & BOLZANVM celebre emporium, nec non & HALA factitio sale nobilis ad *Oenum* amnem.

Tirolum. Argentifodinæ. Oenipons. Tridẽtum. Maranum. Bolzanum. Hala.

STIRIA.

STIRIA parua terra, quondam *Valeria* dicta, & vulgò *Stirmarck*. Habet ad Boream Austriam: ad Occasum Carinthiã: ad Meridiem Croatiã, & Slauoniã: & ad Ortum Hungariã. Factus autẽ est Ducatus per Fridericum Barbarossam, & in eo sunt plures Comitatus, inter quos WARASDIN ad *Drauum* fluuium, & LEBNAV ad *Muram* fluuium. Regio montana omnis, preterquam ad Ortum vbi planities non paruas habet. Ferrifodinis, & argentifodinis gaudet non ignobilibus, sed Principium incuria parcius foditur. *Drauus*, & *Mura* amnes eã abluunt. Incolæ rusticani sunt, & strumosi adeò, vt loquela impediantur: Germanicè loquuntur trans *Drauum*, sed cis *Drauum* Slauonicè. In ea vrbes insignes:

Stiriæ fines. Incolæ strumosi sunt.

CÆLIA,

CÆLIA, quam *Ciliam* vocant, Romanis vetustatibus nobilis, *Pruch*, & *Greczium* cum munitissima arce Austriam spectante, & etiam oppidum *Sopianum*, vbi maximilianus natus est. Regio hæc Hungariæ vectigalis est cuius Ducatus titulo Rodulphus Imperator, nunc Hungariæ etiam Rex exornatur.

CARINTHIA.

Carinthia.

CARINTHIA, vulgò *Karnten*, montana Regio & Ducatus, ab Occasu & Meridie Foro Iulij, & Carniolæ applicatur: ad Ortum, & ad Septentrionem Striæ iungitur: ipsaq; partim Norici, partim Liburnici iuris est. Multæ in hac regione valles, collesque tritici feraces, multi lacus: eam plures interfluunt amnes, sed eorum præcipuus est *Drauus* in Danubium descendens Insignia oppida sunt VOLCKMARCH, VILLACVM, quod *Vacorium* prisci vocauerunt, ambo ad *Drauum* apposita: MARCHBVRG, CLACENSFVRTVM, olim *Claudia*, vrbs bene munita. Sed SANTOVITVS, vulgò *S. Veit*, Metropolis est, nobilis quidem vrbs, ac spatioso foro ornata, atque perenni fonte limpidissimo.

CARNIOLA.

Carniola duplex.

CARNIOLAM duplicem faciunt: alteram, quam quia aquis caret, SICCAM cognominant, & vulgò *Vnder Krain*, quæ tota Italici iuris est, easque habet vrbes, quas *Carni* quondam tenuere. In ea plura oppida Austriæ Principes possident, quæ lingua vtuntur Germanica, cuius celebre oppidum est GORITIA ad *Sontij* amnis ripam situm. Alteram CARNIOLAM IRRIGVAM vocant, & vulgò *Ober Krain*, in vallibus quidem sita inter Noricos & lapidicos montes. In hac autem præter cæteros ortum ducit illustris amnis *Sauus*. Celebre oppidum in ea est LVBIANA Italicè dictum, & Latinè *Labacum*, Germanicè autem *Laubach*, quod fluuio id nominis appositum est, quem olim *Nauportum* appellabant. Vtriusque Carniolæ accolæ sunt Sclauonici.

Goritia.

Lubiana,

REGIO-

REGIONES INFERIORIS, SEV BASSAE GERMANIAE SVNT HAE, QVAE ſequuntur.

VVESTPHALIA.

VVESTPHALIA, vulgò *VVeſtfalen*, nonnullis vera, & antiqua Saxonia dicitur, quæ quidem Occidentalis eſt in Saxonia. Cuius termini ſunt ab Ortu Viſurgis amnis, quem *Viſeram* dicunt: à Septentrione Friſia, & Traiectenſis terra: ab Occaſu Rhenus: & à Meridie Haſſiæ montes, quos Ptol. *Obnobios* vocat Regio magis compaſcua eſt, quàm ad frumentariam rem apta, & alicubi nemoroſa, vini frigida; fructus tamen varios profert, vt ſunt poma, nuces, iuglandes, quibus veſcuntur ſues, quos numeroſiſſimè hæc Regio nutrit, quorum pernas fumo exſiccatas ad exteras nationes mittit: haſce etiam crudas incolæ interdum comedunt. Metallis inſuper diues eſt in ditione *Colonienſi*, & Comitatu *Marchico*: Et lapidum molarium lapicidinas habet. Gens ipſa venuſta eſt, elegantis, & proceræ ſtaturæ, corpore fortis ac robuſta, menteque audax, ingenioſa, atque ad arma prompta: pane veſcitur nigro, & ceruiſia potus eſt. Sunt tamen opulenti, qui vino ex Rheno aduecto vtuntur, licet magno ematur precio. Fluuij præcipui, qui regionem irrigant, ſunt *Amaſis* & *Lupia*, præter alios minus nobiles. Ciuitates autem primariæ ſunt MONASTERIVM, DVSSELDORPIVM, WESALIA, OLDENBVRG, OSNABVRGVM, MINDA, & HERVORDIA. Sunt hîc quatuor Epiſcopatus, Monaſterienſis, Oſnaburgenſis, Paderbornenſis, & Mindenſis, atque bona pars ipſius regionis Colonienſi Archiepiſcopo ſubeſt. Cæterùm COLONIA vrbs AGRIPPINA cognominatur ob ortum Agrippinæ Neronis matris. Vrbs hæc ad Rhenum ſita duplicibus percingitur foſſis, & mœniis cum 84. turribus, complectiturque 19. paræcias.

VVeſtphaliæ fines. *Regionis qualitas.* *Lapidũ molarium lapicidinæ.* *Fluuij VVeſtphaliæ.* *Epiſcopi VVeſtph.*

CLIVIA.

CLIVIÆ Ducatus, vulgò *Cleue*, citra, & vltra Rhenum inter Coloniam, & inferius Traiectum, vbi locus in tumulum parumper aſſurgens, qui regioni nomen tribuit. In hoc Ducatu decem ſunt Præfecturæ, & dominium *Raueſtein* annexum eſt curiæ Cliuicæ. Regio ipſa bono & ſalubri aëre gaudet, & agro vtcunque fertili frumenti, paſcuis læto, & fluminibus irriguo, quorum præcipui ſunt *Rhenus, Ruera, Nerſa, Lupia, Angra,* & *Duſella*. Vinum attamen hîc non prouenit: tophi lapides hîc ingenti copia colliguntur, ex quibus cementum conficitur, vnde ingenti lucro eos Brabantis vendunt. Inſignia oppida ſunt *VVeſel, Rees* ad Rhenum ſita, *Ringelborch, Keruendonck, Duisburgum*, & alia.

Cliuia. *Regionis qualitas.* *Tophi.*

IVLIACVM.

Iuliacũ vnde dicatur.

Menapij.

IVLIACVM, vulgò *Iuliers*, ſeu *Gulick*, Ducatus à IVLIO oppido prius *Vatucca* dicto dicitur, cui oppido Iulius Cæſar nomen dedit, in quo plura vetuſtatis ſigna inter Rhenum & Moſam viſuntur. Regionem hanc volunt nonnulli *Menapios* incoluiſſe. Nunc autem in ea ſunt 24. Præfecturæ, & eius Dux eſt etiam Cliuiæ Dux. Solum omne frumenti genus profert copioſè, quod quidem põderoſum valdè eſt, ac herbam, qua tinctores vtuntur accolis magnum quæſtum reddens. Sunt hîc permulta domeſtica animalia, & in primis optimi equi.

HASSIA.

Haſsiæ fines.

HASSIA montana Regio, vulgò *Heſſen*, titulo Lantgrauiatus nunc ornata, fines habet hoſce: Ab Ortu Turingiam: à Meridie Franconiam: ab Occidente Weſphaliam: à Septentrione Ducem Brunſuicenſem, Epiſcopum Mindenſem, ac alios dominos. Terra ipſa rerum ad humanum vſum neceſſariarum eſt affluens, tametſi vinum non ferat, niſi prope Rhenum, & lanam mittit copioſè ſatis. Præcipuæ vrbes in ea ſunt MARPVRGVM, Academia publica inſignis, olim *Amiſia*, & *Amaſia* Ptolemæi dicta: & CASSELA, quæ Principis eſt ſedes: poſt has præſtantes ſatis ſunt *Busbac*, & *Aſfelda*. Subſunt huic Lantgrauio nonnulli Comitatus, cuius titulo decoratur, inter quos præcipuus eſt Waldecciæ, vulgò *VValdeck*, agro valdè fœcundo præſertim tritici, & vini, ac variis fluuiis irriguo, & fodinis metallicis locupletiſſimo, ex quibus magna vis auri, argenti, æris, argenti viui, ferri, plumbi, ſalis, & aluminis quotidie eruitur.

Marpurgũ.
Caſſela.

VValdecciæ Com.

TVRINGIA.

Turingiæ fines.

TVRINGIA, vulgò *Duringen*, habet ad Ortum *Salam* fluuium, à Septentrione Herciniam ſyluam: ab Occaſu *VVeram* amnem: à Meridie autẽ Turingenſem ſaltum, quem *Duringerwaldt* vulgò dicunt. Hæc autem Regio hodie Lantgrauiatus titulo decoratur, quæ licet non admodum ampla ſit (quippe quia tàm in longum, quàm in latum duodecim tantùm Germanicis milliaribus extenditur) nihilominus 12. complectitur Comitatus cum totidẽ Abbatiis, 144. ciuitates, & totidem oppida, vltra 2000. pagos, & 250. arces. Terra verò ipſa frumenti feraciſſima eſt, & Iſatidis herbæ abundantiſſima lanarum infectoribus inſeruiens, quam accolæ magno emolumento ad alias regiones transferunt, eamque vulgò *Vuedt* vocant. Huius Metropolis eſt ERPHORDIA, vulgò *Erfurdt*, ad Geram amnem limpidiſſimum, ſeu potius viuidum torrentem ſita, à quo maximo commodo irriga-

Vrbes & oppida Turingiæ.

Erphordia.

riga-

rigatur: vrbs quidem inter maximas vniuersæ Germaniæ vrbes connumerata. Digna etiam oppida sunt WEIMAR ad *Ilm* fluuiolum, quæ nobilis est ob Ducum Saxoniæ sedem. ISENACH ad Nessam fluuium Academia publica gaudens.

VVeimar.

Isenach.

SAXONIA.

SAXONIA antiqua, vulgò *Saxen*, validis & bellicosissimis gentibus insignis longè olim, lateque patebat, pluresque prouincias complectebatur, nempe *VVestphaliam*, *Marchiam veterem*, *Misniam*, *Lusatiam*, *Mansfeldiam*, & alias. Etenim inter Albim, & Rhenum fluuios, mare Germanicum, & Eydoram amnem vsque ad Hassiam, & Turingiæ confinia continebatur; cuius quidem vmbilicus, & centrum Brunsvvicum ferè erat. Nunc verò Saxoniam ipsam duplicem faciunt, Superiorem scilicet, & Inferiorem. Superioris Saxoniæ Metropolis vrbs est WITEMBERGA, vulgò *VVittenberg*, ad Albim fluuium sita, vulgò *Elb* dictum, pulcherrima sanè, tutissima, & vniuersali Academia ornata. Nonnulli etiam in superiore hac Saxonia Torgam locant, sed hanc in Misnia secundùm plurium opinionem ponimus. INFERIORIS verò SAXONIÆ Metropolis est HALLA ad Salam fluuium, non longè à qua est *Mansfeldt* oppidum, quod Comitatus nobilis caput est, in quo magna trahitur metallorum copia. Sub Inferiore Saxonia iuxta nonnullos est Ducatus *Lauwemburg*, *Mechelenburg*, & *Lunenburg*: deinde sub eadem etiam continentur *Holsatia*, *Stormaria*, & *Dithmarsia*, de qua in regionum Septentrionalium descriptione dicemus. *VVesera*, *Albis*, *Sueuus*, & *Odera* insignes ac magni amnes apud antiquos Saxones sunt, qui præter opimam piscationem plurimis inhabitantium quoque seruiunt commoditatibus. Supra Saxoniam ad Boream MAGDEBVRGVM vrbs supra Albim fluuium ponitur, munitissima situ, vallibus, & mœniis, cuius Archiepiscopus Primas totius Germaniæ vocatur: cui tamen Archiepiscopi Electores, qui sunt Moguntinus, Treuirensis, & Coloniensis, & Saltzemburgensis Archiepiscopus minimè cedunt.

Saxonia olim latè patebat.

Duplex Saxonia.

VVitemberga.

Halla vrbs.

Mansfeldt.

Inferior Saxonia.

Magdeburgum.

MARCHIA BRANDEBVRGICA.

MARCHIA hæc BRANDEBVRGICA fuit olim à Wandalis populis inhabitata, iacetque ab Ortu Saxoniæ Nouæ, atque in duas partes diuiditur, in VETEREM scilicet MARCHIAM, quam Sueuus fluuius (nunc *Spree* vocatus) abluit: & in NOVAM, quam Vuarta, & Odera amnes perlabuntur. Metropolis Veteris Marchiæ est BRANDEBVRGVM ad *Hauel* fluuium, quod regionis nomen dat, satis celebre oppidum. Sed primaria vrbs Marchiæ Nouæ est FRANCOFVRTVM ad Oderam cognominatum, ad differentiam alterius vrbis

Marchiæ diuisio.

Brandeburgum.

Francofurtum.

huius

huius nominis, quæ ad Mœnum fluuium iacet. Vrbs autem hæc Gymnasio publico gaudet, ac emporio celebri, in quo bis in anno nundinæ frequentissimæ, ac opulentissimæ celebrantur. Est hîc etiam BERLINVM Principis, seu Marchionis sedes, qui ex Electoribus Imperij Principibus vnus est, atque inter opulentissimos & potentissimos Germaniæ Principes connumarandus est, quippe quia præter vtramque Marchiam, habet etiam nonnulla oppida & Comitatus in regionibus Lusatiæ, & Silesiæ: vnde territorium eius protenditur 60. mill. Germanicis secundùm longitudinem, in quo 55. vrbes, & 64. oppida numerantur.

Berlinum.

MANSFELDIA.

Mansfeldia is.

MANSFELDIA Comitatus veteris Saxoniæ est portio, quæ habet ab Ortu amnem *Salam* cum Archiepiscopatu Magdeburgensi, & Diœcesi Merseburgensi: à Meridie Turingiam: ab Occidente Comitatum *Schwartzeburgensem*, *Stelbergensem*, & alios vicinos Principes. Comitatus is antiquus quidem est, namque Hegenus quondam eius Comes circa Annum Christi DXLII. tempore scilicet Arturij Britannorum Regis celeberrimi floruit. Sub hoc Comitatu subsunt quatuor alij Comitatus, qui proprios olim agnoscebant dominos, nempè *Arnstet*, *Vutpra*, *VVethin*, & *Quernfurt*, præter Palatinum Saxonicum, & alios principatus. Terra ipsa metallis multum diues est, & saxis fissilibus, qui igne adusti cuprum cum aliqua argenti copia reddunt. Est hîc lacus salsus, in quem retia piscatorum altius immissa prorsus aduruntur, perinde ac si igne exarsa fuissent. Primariæ vrbes sunt MANSFELDIA, vulgò *Mansfeldt*, non longè à qua est *Leimbach*, deinde *Eysleben*, & *VVypra*.

Com. sub Mãsfeldia.
Qualitas.
Lacus salsus.
Mansfeldia vrbs.

LVSATIA.

Lusatia duplex.

LVSATIAM, quæ inter Albim, Oderam, & Bohemiæ montes interiacet, duplicem faciunt, superiorem scilicet, & inferiorem, atque vtraque ad Saxoniam spectat. *Nissa* fluuius eam rigat, & præcipua vrbs est GORLITZIA: post quam est *Zitta* & ad Nissam fluuium. Est autem Regio hæc frumenti, & segetum feracissima, & incolæ bellicosi sunt, tametsi agriculturæ, & œconomiæ operam quoque impendant, nec differunt à Silesiis populis vicinis, quinimò nec solum ipsum differt à Silesiæ agro.

Gorlitzia.

SILESIA.

SILESIA non ignobilis Regio, quam olim *Vuburgij* & *Quadi* incoluere, vulgò *Die Schlesi* dicitur, & à Meridie Morauiam, & Hercyniam syluam habet: ab Occidente Luzatiæ & Bohemiæ partem à Septentrione, & Ortu Poloniam. Huius longitudo 200. millium passuum, & latitudo 80. millium. Regio frumenti ferax ab omni ex parte excolitur: piscinis abundat. ODERA amnis eam ad Ortum & Septentrionem abluit, in quo ab omni ferè regionis parte permulti amnes & riuuli confluunt, vt *Olsa, Hola, Bobrus,* & *Barusius*. Incolæ quamuis agrorum culturæ studeant, & œconomiæ; ad arma tamen prompti sunt, atque olim bellatores, & potentes erant. Multæ hîc sunt optimarum disciplinarum Scholæ, & Metropolis vrbs est VRATISLAVIA, vulgò *Breslauu*, Episcopalis sedes, & publico Gymnasio ornata, quæ etsi anno MCCCXLI. tota conflagrasset, & in cinerem versa fuerit, ex lapide tamen postea ædificata adeò magnificè fuit, vt perpaucis nunc Germaniæ vrbibus cedat, siue elegantiam ædificiorum, siue platearum amplitudinem spectes NISSA, seu *Neisse* inclyta etiam vrbs est, ac Episcopalis sedes. Sunt in regione hac Ducatus quindecim, quorum sex in tres veteres familias distributi sunt, reliqui verò extinctis veris dominis sub Bohemiæ Rege ceciderunt.

Silesiæ fines.

Mensura.

Qualitas regionis.

Incolarum mores.

Vratislauia.

Nissa.

MISNIA.

MISNIA, vulgò *Meissen*, ab Ortu habet Lusatiam: à Meridie Bohemiam: à Septentrione Marchiam, & Saxoniam: ab Occasu verò Turingiam. Regio frugifera admodum est frumenti, vini, mellis, pecorisque, vt toti ferè circumiacenti regioni ad abundantiam sufficiat: aurifodinis insuper locuples est. Multæ in ea sunt ditissimæ ciuitates & munitissima castella: Cuius primaria vrbs est MISNA, quæ arcem habet munitissimam, & regioni nomen dedit. DRESDEN vrbs Principis & sedes, & armamentario machinis bellicis refertissimo celebris: ambæ quidem *Albi* fluuio appositæ. LIPSIA emporio opulentissimo, & Gymnasio etiam nobilis est. TORGA quoque famosa est ob confectionem optimæ ceruisiæ, sed vtramque nonnulli sub Saxonia ponunt: namque plurimi ex scriptoribus Saxoniam cum Misnia confundunt.

Misniæ fines.

Qualitas.

Misna.

Dresden.

Lipsia.

Torgæ.

LEODIENSIS DIOECESIS.

Leodiensis Episcopi fines.

Populi antiqui huius tractu.

Dominia sub hoc statu contenta.

LEODIENSIS Episcopatus, vulgò *de Liège*, hos habet fines: à Septentrione, & Occasu Brabãtiam: ab Ortu Mosam cum Limburgi Ducatu: à Meridie autem Namurci Comitatum. Coluerunt olim hanc partem populi quidam Cæsari, veteribusq; noti, vtpote *Eborones, Tungri, Centrones, & Ceresini*. Sunt autem in hoc Leodiẽsi Episcopatu Ducatus *Bouillonensis*, Marchionatus *Francimontensis*, Comitatus *Borchlonensis*, seu *Lootensis*, & Comitatus *Hasbaniæ*, cuius præcipua vrbs est *Borckuorm*, præter plures Baronatus, & Abbatias opulẽtissimas vltra quinquaginta. Sunt autem ciuitates, oppidaque muris, vallisque percincta viginti quatuor, præter ea, quæ Traiectensis sunt diœcesis, quarum primaria est LEODIVM amœnissima in valle extructa, quam abluit Mosa fluuius. Regio ipsa pulchra admodum fertilissimaque est, plurimis gaudens limpidissimis amnibns, ijsque piscosissimis, ac præterea syluis opacis, montibusque ac conuallibus, quæ vineta, fructusque proferunt, ac ferarum venatione ornatissima sunt. Isthic etiam sunt minerarum fodinæ, præcipuè ferri, & carbonum, quos *Lilhantraces* vocant salnitri maxima copia hîc habetur, & aquæ medicæ præstantes, inter quas est fons Tungrensis Plinio, & alijs celebris.

Leodium vrbs.

TREVERENSIS DITIO.

Treuirensis ditionis fines.

TREVERENSIS Archiepiscopatus, vulgò *De Trier*, terminatur à Septentrione Comitatu Nassauiensi, Ducatu Montensi, & Episcopatu Coloniensi: ab Ortu Ringouia, & Hassia: à Meridie Vuestrichia, & Bipontino Ducatu: ab Occidente autem Ducatu Lutzemburgensi. Sunt autem in hac Treuirensi Diœcesi quatuor Comitatus, cum nonnullis Baronijs, & alijs dominijs. Terra ipsa inæqualis est: nam alicubi montibus sterilibus aspera est, ob idque syluestris & squalida, nec præter auenam vix quicquam proferens: alicubi montibus virentibus, ijsque fertilibus, præsertim vini exornatur: alicubi verò fœcundior est versus Rhenum, & Mosellam. Maiori autem ex parte fluuijs torrentibus, ac riuulis irrigatur, qui omnes Mosellæ commixti ad Rhenum deferuntur: vnde omnis generis pisces hîc abundant. Syluæ verò huius tractus feris refertissimæ sunt, & lacus hîc sunt duo miræ profunditatis, nempe *Vlmensis*, & *Laichensis*, in quorum posteriore lapides inueniuntur viridis, crocei, & rubicundi coloris, qui smaragdos & hyacinthos æmulantur. Minerarum quoque æris purissimi, plumbi, argenti, & ferri totus hic penè tractus fœcundus est. Non desunt etiam isthic Thermæ ægritudinibus varijs salutares. Primaria autem vrbs, omniumque caput est TREVERIS, quæ antiquitate sua cum Viterbio & Genua vrbibus Italiæ omnium antiquioribus contendit. Est etiam CONFLVENTIA oppidum nobile, & antiquitate clarum.

Qualitas. eim.

Duo lacus.

Treueris vrbs.

Confluẽtia.

HOL-

HOLSATIA.

HOLSATIA, vulgò *Holstein*, Regio est nemorosa, ac saltubus occupata, quæ respicit ad Ortum *Bilenam* fluuium: ab Occasu Ditmarsiam: à Meridie *Albim*: à Septentrione *Eideram* amnem, qui terminus est Iuttiæ, seu Daniæ ab hac parte. Sunt qui Holsatiam ampliorem reddunt, complectentes simul sub ea DITHMARSIAM, VVAGRIAM, & STORMARIAM. Sunt autem in VVAGRIA vrbes hæ: *Aldenburgum*, *Lutkenburgum*, *Niestadium*, & aliæ. In STORMARIA verò *Hamburgum*, *Reinoldesborch*, *Niemunster*, & aliæ. DE DITHMARSIA autem in Tabula regionum Septentrionalium loquemur. Pertinet verò Holsatia ad Daniæ Regem, ratione cuius Imperium agnoscit, atque sub Saxoniæ antiquæ regione olim continebatur.

Holsatiæ fines.

Regiones sub Holsatia.

VIII.

HELVETIÆ DESCRIPTIO.

HELVETIAM prouinciam ad Germaniam spectare expositione Tabulæ Germaniæ patet; si quidẽ Heluetij in Germaniæ nomen, & linguam habente tempore transière: tamesi nonnulli asserant, gentem hanc penitus interijsse, eosque isthic hodie habitantes à Germanis ortos esse.

Heluetia Germaniæ nunc pars.

Regio ipsa tota fermè in Alpibus sita est, vnde eam altissimam esse omnium Europæ prouinciarum à multis creditum est, eoque magis quòd ingentes Europæ fluuij Rhenus, Rhodanus, & Padus hinc tamquam è sublimi loco scaturientes in diuersas mundi partes decurrunt. Clauditur verò illa inter Rhenum; Iura montes, quos *S. Claudij* dicunt; Lemanum lacum, quem etiam *Geneuensem* vocant; & Italiam: habetque ab Ortu Solis Tiroli Comitatum conterminum: à Meridie Coctias Alpes, ac Lombardiam, seu mauis Mediolanensem Ducatum, & Pedemontanam regionem: ab Occasu Sabaudiæ iungitur, & Burgundiæ: à Septentrione autem Rheno amne à superiore Germania discernitur.

Situs eius.

Fines Heluetiæ.

Hæc autem *Suizzerorum*, seu Confœderatorum regio dicitur, & Respublica, quia nullo Principi subiecta est, vt inferius patebit. Quæ quidem etsi præruptis, & excelsis montibus perpetua niue albicantibus exasperata videatur; attamen satis fertilis est: namque sunt inter mitescentia saxa conualles frugiferæ, pinguissimaque prata, in quibus potissimum pecorum, & boum greges peroptimè pascuntur, ex quibus incolæ magnum percipiunt emolumentum; siquidem tantam conficiunt casei, butyri, aliorumque lactarium copiam, vt præter proprium regionis vsum, bona etiam earum pars ad finitimas quoque nationes transmittatur. Triticum & vinum, quæ hîc proueniunt, vniuersæ Regioni non sufficiunt, sed aliundè illam recipiunt quantitatem, qua ipsis opus est. Animalibus feris regio ipsa diues satis est, vt sunt vrsi, cerui, dami, capreoli, apri, & alia.

Suizzerorũ regio.

Tritici & vini inops regio.

Regionem porrò ipsam permulti fluuij, & riuuli abluunt, qui maiori ex parte hinc scaturiunt, vt sunt *Rhenus*, *Rhodanus*, *Adua*, *Ticinus*, *Aar*, *Limagus*, & alij permulti, qui maiori ex parte piscosissimi sunt, adque nauigan-

Fluuij Heluetiæ.

 dum

dum idonei: nam præter reliquos ex hoc agro per fluuium *Byrſam* adducuntur procerrimæ abietes, & in Oceanum ipſum pro malis maximarum nauium deſtinantur. Thermæ quoque hîc ſunt memorabiles calidarum aquarum, vt in *Badenſi* Marchionatu, quæ quidem ſaluberrimæ multumque frequentes ſunt; eæ namque aluminis & ſulphuris naturam ſapiunt: vnde ægritudinibus frigidis, humidisúe tum cerebri, tum ſtomachi mirificè proſunt. Lacus etiam hîc ſunt ſpectatæ magnitudinis, nauigabiles, ac valdè piſcoſi; vt eſt ARCONIVS lacus, qui *Brigantinus* Plinio eſt, & vulgò *der Bodenſee* in confinio Sueuiæ, deinde Tigurinus lacus, quem *Zuricher See* vocant; Riuarius lacus, vulgò *VValen See*; Lucerinus lacus, vulgò *Lucerner See*; Neoburgenſis lacus, vulgò *Nuwenburger*, & alij multi. Duæ florent hîc publicæ Academiæ, Tiguri ſcilicet, & Baſileæ.

Thermæ.

Lacus.

Gymnaſia publica.

Cæterùm in regione hac quædam ſunt Valles Italiæ proximæ, quæ à particularibus hominum generibus habitantur; vt ſunt Vallis *Auguſtana*, vbi ſunt omnes ferè inſtitores: Vallis *Ceſia*, quam vt plurimum latomi, vel cementarij inhabitant: Vallis *Oſcela*, ex qua prodeunt cuſpidum, ſeu cultrorum fabri, & qui tornatili artificio ſcutellas ex ligno conficiunt: Vallis *Vegetia*, ex qua tot fumarij exeunt, hoc eſt ſordidi illi homines, qui per plures Europæ regiones diſperſi, caminis repurgandis vitam parant: & tandem *Galancha* Vallis, vnde reſinarij, & ſportularum textores exeunt, qui mendicantium more vbique oberrant.

Valles Heluetiæ.

Conſtat verò Heluetiorum Reſpublica, vt ſcribit Ioſias Simlerus, ex tribus partibus. In quarum prima ſunt 13. Pagi, ſeu *Cantores*, qui *Ort* Germanis dicuntur, apud quos eſt adminiſtratio, & curia totius Prouinciæ: nam cùm opus eſt, ſimul pro vniuerſa Republica conueniunt; alioquin ſinguli ſuas gubernant ciuitates, & oppida. Secunda Reipub. pars ſunt Confœderati, & hi ſunt *Abbas*, & *oppidum S. Galli* linificio nobile, *Rhetorum populus*, *Sedunum* cum tota, *Rotwel, Mulhauſen, Bienna* & *Geneua*. Tertia autem pars ſunt Præfecturæ armis, aut ſpontanea deditione conquiſitæ, & hæ ſunt *Turgea*, *Aquenſis*, *Rheguſti*, *Saturnetum* liberæ Prouinciæ, *Loganum, Locarne, Mendreſium, Vallis Madia*, & *Bilitionum*, vulgò *Beilizona*. Sunt autem 13. Pagi, quibus prima Reip. pars conſtat, hi ſequentes.

13. Cantones.

Confœderati cum Heluetiis.

Præfecturæ Heluetiæ.

TIGVRINVS pagus habet extra vrbem Tiguri (quæ olim *Turegum*, & nunc vulgò *Zurich* dicitur) præfecturas maiores 9. & minores 22. atque ipſi oppida *Vitodurum*, & *Stema* parent, quæ tamen oppida proprios habent magiſtratus: ſed Tigurinorum tenentur, & in bello illis militant, tametſi propriis vtantur ſignis. Vrbs autem TIGVRVM ad exitum lacus *Tigurini* poſita eſt: quæ tamen ciuium humanitate, & prudentia, præterea ditionis amplitudine, & rerum omnium commoditate, & collegio eruditorum celeberrimo inſignis eſt. Ager circumuicinis vrbi frumento fertilis eſt, ac etiam vino, quod tamen ad perfectam maturitatem non peruenit ob vicinas Alpes.

Tigurinus pagus.

BERNÆ pagus habet 31. Germanicas præfecturas, & octo Gallicas,

Bernæ pagus.

quæ

quæ ſanè ciuitas ſitu & cultu, moribus & ciuilitate, legibus & inſtitutis, potentia ac virtute nulli vrbi in hoc Heluetiorum tractu cedit. Vrbem ipſam vndique à fluuio *Aar* percingitur in modum inſulæ. Territorium ipſum fertiliſſimum eſt omnium, præterquam vini, quod à vicinis habent.

Lucerna. LVCERNA, vulgò *Lucern*, duas habet præfecturas, in quibus præfecti ibidem loci inhabitant, & alias 10. quas Senatores in vrbe manentes adminiſtrant. Ciuitas ipſa dignitate & opibus par eſt multis, quam abluit *Vſula* amnis à lacu emanans, ex quo plus commodi incoli trahunt, quàm à territorio ipſo, quamuis ſit compaſcuus, & pratis refertiſſimus.

Vriorum pagus. VRIORVM pagus ſeu vallis, vulgò *Vren*, in decem partes, ſeu communitates diuiditur, quas Participationes etiam dicunt, quòd ſoli ex his electi Senatores omnium munerum participes ſint, & ad annuos conuentus vocentur.

Suitiorum pagus. SVITIORVM Regio ſeu vallis, vulgò *Schwitz*, diuiſa eſt in partes ſex, quas quartas vocant, veterum diuiſionis nomen in recentiori, & ſenaria retinentes.

Syluaniæ pagus. SYLVANIÆ, ſeu VNDERWALDIÆ vallis ſeu pagus, vulgò *Vnder VValden*. in duos conuentus diſtributus eſt, in Superiorem ſcilicet, & Inferiorem mediante ſylua *Kernwald*.

Tugium pagus. TVGIVM pagus, vulgò *Zug*, duas habet partes, & in illis conuentus quatuor, ex quolibet autem conuentu 9. eliguntur Senatores, qui regioni conſulant: oppidum ipſum pro duobus conuentis computatur, ager vicinus tres conuentus continet.

Glarona pagus. GLARONA Regio, ſeu Vallis in 15. partes diſtributa eſt, quas vocant *Tagunan*. Paucos habet campos ad ſeminandum idoneos, & raræ ſunt ibi vites: prata tamen compaſcua habet, & hortos fructibus conſitos. Incolæ veſcuntur lacte, caſeo, butyro, & carnibus: vinum verò, & triticum aliundè recipiunt.

Baſilea. BASILEA olim Imperialis fuit vrbs, iacetque optimo in ſitu, partim in conualle, partim in planitie, atque ipſam Rhenus fluuius bifariam diuidit, Gymnaſio publico, Epiſcopali ſede, ac concilio clara eſt, ac ſex habet præfecturas, & propè ipſam vno circiter Germanico milliario fuit metropolis quondam huius populi AVGVSTA RAVRICORVM dicta, quæ etiamnum *Auguſt.* dicitur, licet pagus ſit ignobilis. *Auguſta Rauricanis.* Territorium ipſum eſt rupibus aſperum, & crebris ſyluis occupatum, habitatoribus tamen frequentiſſimum, & cultum; adeò vt quoque in montib⁹ præter læta pecorum paſcua, quibus abundat, optimi vini, & frumenti feraciſſimum ſit.

Friburgū. FRIBVRGVM recens eſt oppidum partim in colle, partim in valle ſitum, floridum tamen, & patens, ac eximiè munitum: huius præfecturæ, quæ etiam *Bernatibus* ſunt communes, quatuor ſunt, quibus *Bernates*, & *Friburgenſes* alternatim per quinquennium præfectos conſtituunt, ſic vt præfecto ex vna vrbe conſtituto prouocationes ad alterum fiant, & ab eadem rationes præfecti examinentur.

Salodorum pagus. SALODORVM pagus poſitus eſt in planitie ſatis culta, quæ omnia

 profert

profert feliciter, vino tamen excepto: vnde incolæ aliundè vinum habent.

Scafhusiæ pagus.

SCAFHVSIA Regio, vulgò *Scaffhusen*, versus Germaniam prope Rhenum & Herciniam syluam posita est, aggerem satis fertilem habens, ac vitibus consitum, quæ optimum dant vinum, adeò vt non amplius solitudo videatur, sed paradisus amœnus. Vrbs autem SCAFHVSIA ad Ortum Basileæ iacet supra Rhenum, cui tribus pontibus annectitur, pulcherrimis autem fontibus ornata est. Huic vicinum est *Baden* oppidum, thermis & medicinalibus aquis celebre.

Abbatiscelli.

ABBATISCELLA vltimus pagus in duodecim ordines diuiditur, & ex vnoquoque ordine 12. eliguntur Senatores, vt in vniuersum ex hac sola sint 144. Hoc territorium Alpes habet amœnas, & compascuas, sed pecora sunt parua, lacte tamen copiosa: vnde incolæ victum sibi ex lacte parant, & ex pecoribus.

VALESIA.

Valesia Regio.

IN hac etiam tabula complectitur VALESIA Regio, vulgò *VValisser*, quæ ipsi Heluetiæ confœderata est, cuius incolæ *Seduni* olim vocati fuêre, robusti sanè & bellicosi. Diuiditur autem in Superiorem & Inferiorem. SVPERIOR VALESIA est propriè *Sedunensis* tractus, qui septem diœceses comprehendit, seu conuentus, quos *Decumas* vocant; & populi hi dicuntur *Viberi* & *Seduni*, & vno communi nomine *Liberi Valesij Superiores* appellantur; qui quidem lingua Theutonica vtuntur. INFERIOR VALESIA lingua Allobrogum vtitur, sexque communitates habet, quas *Vexilla* vocant, & obedit superiori Valesiæ. Dicuntur populi huius inferioris Valesiæ *Veragri*, & *Valesiani Inferiores*. Episcopus Sedunensis moderatur toti Valesiæ tam in Ecclesiasticis, quàm in ciuilibus rebus, & Comes, Præfectusque Valesiæ nominatur. Metropolis enim regionis est SEDVNVM, Germanicè *Sotten*, & Gallicè *Siun*, quæ sola in hac regione muris percincta est. Huic Rhodanus copiosè pisces affert. Gentes hæ erga exteros humanæ sunt, & benefacientes, sed inter sese rigidæ nimis: strumosi etiam sunt tam viri quàm mulieres. Territorium verò ipsum fertilissimum est tritici, siliginis, hordei, & optimi vini: præterea fructibus, croco, pecoribus, lacte, caseo, piscibus, & aliis ad victum necessariis satis affluit; atque hîc pascua sunt peroptima: fera etiam animalia abundant in syluis, vt vrsi, cerui, capreoli, apri, & id generis. Montes hîc sunt herbis medicinalibus locupletissimi, & terebinthum, atque agaricum hîc colligitur. Præterea sunt etiam hîc mineræ crystalli, argenti, plumbi, æris, ferri, & lapidum quorundam, qui ad ignem comburuntur. Aquæ calidæ salubres hîc quoque pluribus in locis scaturiunt, quæ diuersis conferunt ægritudinibus, atque nuper salis fons inuentus est.

Superior Valesia.

Inferior Valesia.

Sedunensis Episcopus.

Sedunum vrbs.

Regionis huius qualitas.

RHAETIA, SEV GRISONES POPVLI.

CONTINENTVR in eademmet tabula RHÆTI populi Cisalpini, & Transalpini, hodie *Grisones* vulgò vocati, quorum loca *Caninos campos* Ammianus Marcellinus vocat: at Germanicè dicuntur *Gra&punter*, quod nihil aliud sonat, quàm *Cani confœderati*. Hi autem à Meridie sunt Heluetiæ, ac inter Adduam, Ticinum, & Tiroli Comitatum conclusi, ac nonnihil hos amnes egredientes. Qui sanè populi aspera, ardua, inaccessaque loca vt plurimum colunt, vnde libertate sua facilè fruuntur, nulli Principi sese subijcientes, sed Reipublicæ more sese gubernantes, suntque Heluetiis confœderati, vt superius diximus. Horum itaque Regio quamuis Alpestris maiori ex parte sit, plures nihilominus amœnas, ac frugiferas complectitur Valles, populoque frequentissimas, inter quas Vallis *Telina*, & Vallis *Clauena* nuper ad Mediolanensem Ducatum pertinebant. In duas autem Curias olim partiebantur, nempe in Primam, & in Secundam; atque CVRIA antiquum oppidum aliquando magistratus prouinciæ sedes fuit, vnde illi datum nomen videtur, quod quidem inter Mediolanum & Brigantiam iacet, & *Chur* hodie dicitur. Prima curia Vallem *Clauenam*: secunda *Vulturenam*, seu Vallem *Tolinam* habebat, quæ peramœna est, frequensque oppidis, pagis, vicisque, & sexaginta milliaribus longa, & vbi latior quatuor protensa, quam quidem mediam interfluit Addua fluuius. Nunc verò populare dominium habet trium fœderum, quorum vnum *Caninum*, alterum *Ecclesiæ Curiensis*, tertium *Decem iudiciorum* vocatur: seu, vt alij scribunt, in tres Pagos, seu Conuentus, qui vulgò *Leghe* dicuntur, partiti sunt, qui sunt *Grisa, Domus Dei, & Leodritura*. GRISÆ Pagus (vulgò *Lega della Grisa*) præstantior est cæteris, qui Vallem *Mesolinam* & Vallem *Calancam* ad Italiæ fines complectitur, ac alias præterea septem Transalpinas valles, quas Rhenus, Glener, & alij amnes abluunt. DOMVS DEI Pagus (vulgò *Lega della casa de Dio*) possidet *Coyram* cum circumuicinis agris, qui profectò omnes olim Episcopo *Coyræ* subiecti erant. LEODRITVRÆ Pagus (vulgò *Lega di Leodritura*) in Tiroli Comitatus confinio iacet, cuius ager sterilior, ac cæteris asperior est. Cæterùm *Grisones* singulis duobus annis suas celebrant Diætas in oppido *Coyræ*, vbi officiales creant, ac leges promulgant. Sed cùm hæc gens Alpina in multos minutos populos diuisa fuerit, nemo hodie singulorum situm exactè describit: de nonnullis tamen in Lombardiæ etiam Transpadanæ descriptione nonnihil dicemus.

Rhæti hodie Grisones.

Rhætorum fines.

Rheti Heluetiis confœderati.

Rhætorum antiqua diuisio.

Recens Rhætorum diuisio.

Grisæ pagus.

Domus Dei pagus.

Leodrituræ pagus.

IX.

SCANDIÆ, SIVE REGIONVM, AC INSVLARVM SEPTENTRIONALIVM, DESCRIPTIO.

EXHIBET hæc tabula omnem pene cogniti orbis TRACTVM SEPTENTRIONALEM, in quo quidem, præter Britannicas Insulas, de quibus supra egimus, cõtinentur Gronlandia, Islandia Insulæ, cum reliquis circumiacentibus; deinde Daniæ, Noruegiæ, Sueciæ, & Gothiæ Regna amplissima, quæ quidem (Daniæ parte excepta, quæ *Iuttia*, seu *Cimbrica Chersonesus* dicitur) sub *Scandiæ*, vel *Scandinauiæ* nomine à plerisque scriptoribus comprehendi videntur. De quibus omnibus ordinatim edisseremus, ea quidem referentes, quæ ab optimis & fide dignis scriptoribus de his parum cognitis regionibus colligere potuimus.

Quæ in Septentrionali tractu contineantur.

SCANDIA.

SCANDIAM non Insulam, vt putauit Ptolemæus cum plerisque aliis, sed peninsulam esse hodie, ac immẽsæ magnitudinis ferè cognitum est, quæ maris fluctibus circumfusa ad Septentrionem Germanicorum, & ad Orientem Sarmaticorum littorum contra iacet, ac Cimbrico Chersoneso aduersa est. Hanc quidam ex antiquis *Balthiam, Basiliam, & Vergion* appellant, Ortelio & Mario Nigro testibus: eam vero Plinius *alterum* vocat *Orbem*, ob eius incompertam magnitudinem, atque Procopius sub nomine *Thule* decies maiorem esse tota Britannia, regnaque in se 13. continere asserit. Neque enim mirum nobis videbitur, si maioribus nostris adeo in obscuro ea tempestate iacuit, vt nihil præter nomen tantum nobis relinquerent: nam ad plagam illam perpetuo frigore, ac intemperie cœli squalentem, & tot maris anfractibus, scopulis, paludibus, fluuiis innumeris, & montibus infestam tardior, quàm ad reliquas Europæ prouincias transitus fuit. Forma eius vix assignari potest, quia multilatera est, angulosa, ac pluribus locis mari intermixta.

Scandia peninsula est.

Habet à Septentrione mare, quod *Pigrum, concretum, & glaciale* nunc dicitur

Scandiæ fines.

citur (quòd asperum sit ob glaciei conglomerationes) & antiquis *Crenium*: Ab Ortu Balthico seu Sueuico mari *Finnico* sinu, & *Polna* fluuio à Liuonia & reliquis Moscouij dominij Prouinciis seiungitur: A Meridie Cimbricam respicit Chersonesum, & reliquam Germaniam intercedente mari: ab Occasu verò immenso Oceano abluitur. Continetur autem inter 22. parallelum, qui per gr. 56. latitudinis transit, & parallelum 62. per gr. 73. latitudinis ductum; vnde ex parte incidit inter tropicum Cancri, & circulum Arcticum, & ex parte excedit ipsum versus polum Boreum, in quo sanè spatio maxima accidit longissimi diei æstatis differentia, vtpotè quæ non in horis tantùm animaduertatur, sed etiam ad quamplures dies, ac menses: nam in parallelo Australi contingit maxima dies horarum 17. cum quadrante: in parallelo per medium Regionis incedente dies maxima est horarum propè 20. cum semisse. Sed in parallelo Borealissimo euenit continua lux in æstate trium ferè integrorum mensium spatio, nimirum dierum 89. cum h. 8.

Situs cœlestis.

Qualitas Regionis.

Terra hæc iniquo cœlo est, frigore dira, nec minus montibus, ac præruptis saxis, nemoribus, atque syluis aspera. Vnde vt plurimum frumenti, vini, & olei ingrata: neque arbores in ea poma, nisi pauca admodum, & ea quidem acerba, mittunt. Incolæ itaque ex maris potius, terræque captura, & rebus externis victitant: abundant enim isthic maria piscibus longè à nostris specie, immanitateque corporis dissimilibus, & terra ipsa feris inusitatæ magnitudinis, in quibus albi sunt vrsi, castores, & innumeræ aliæ. Incolæ autem sunt duri, asperi, inculti, & agrestiores; hi namque ex cœli rigore sunt truciores, & ex sanguinis abundantia audaciores.

Continet peninsula hæc Scandiæ duo potissimum Regna, NORVEGIÆ scilicet, & SVECIÆ cum parte Regni Daniæ, quæ inter se altissimis montibus & amne ab ipsis profluente diuisa sunt; Pars enim, quæ ad Occasum spectat, NORVEGIA est: quæ ad Ortum SVECIA, in cuius *Meridionali* parte *Scania* Regio est, quæ ad Regnum DANICVM spectat.

NORVEGIAE REGNVM.

Noruegia cur sic dicta. Fines eius.

NORVEGIA, quasi *Nortungia*, id est Septentrionalis tractus, aut via interpretatur. Hæc à Meridie Daniam respicit: ab Occasu immenso abluitur Oceano: ad Austrum à *Suecia*: & ad Septentrionem à *Lapponia* excelsis, & asperrimis separatur montibus perpetua niue obductis. Hæc autem tractum habet ad Occasum longissimum, & scopulis, acutisque petris auium: nec non etiam Meridionalem saxosum, ea præcipuè in parte, quæ Cimbrorum Chersoneso obiacet, à quo 250. millia passuum distat. At tractus ille omnis tam ad Occasum quàm ad Meridiem cœlo mitis est: non enim mare ibi congelatur, neque diu niues perdurant: sed terra ipsa non adeò fertilis est, quantum sufficit: nam valdè inops est, ac sterilis versus Boream in finibus *Lapponiæ*, quæ ob rupes maximas, & ob frigus frumentum non fert. Quare Incolæ ob hoc pane carentes eius loco

Qualitas Noruegiæ.

piscibus vescuntur exsiccatis, ditioribus tamen exceptis, qui frumento vt plurimum vescuntur ex alijs regionibus allato, sed animalibus & piscibus præsertim asellis valdè diues est, quos à Germanis *Stockfich* vocatos in omnem Europam frigore induratos, & in fustes extensos mittit, atque ex his magnum recipiunt quæstum incolæ, & ab exteris fruges, vinum cæterasque potiones accipiunt, cum quibus pisces commutant. Ex qua etiam regione ad alias mittuntur pelles preciosæ, sebum, butyrum, coria confecta, pinguedo balnearum, pix liquida, trabes quernæ, tigilla, tigna & omnigena roborea ligna, magni & parui mali, ligna combustibilia, & asseres pro ædificiorum structuris, quæ quidem lignorum materia exiguo labore, paruisque expensis hîc paratur, sed magis ad Australem plagam. In Noruegiæ regno rarissimæ sunt habitationes, & vt plurimum ædes rudi modo ædificatæ sunt; parietes enim ex assamentis cõpactis, tecta verò ex cespitibus agro excisis fiunt. Incolæ probi ac simplices sunt exterorum amantes, summæ hospitalitatis, libenterque alijs impertientes olim; gratis, nunc vili pretio seruientes; inter eos prædones, fures aut pyratæ non sunt, tametsi situm oportunissimum ad insidiandas & depredandas mercatorum naues obtineant. Metropolis ciuitas est NIDROSIA, qui olim *Trondon*, siue *Druntheim* vocabatur, quæ etiam Archiepiscopali sede ornatur, ac Metropolis est omniũ Ecclesiarum Noruegiæ, Islandiæ & Gronlãdiæ, habetq; has ciuitates Episcopales *Bergen, Staffanger, Asloiam*, & *Hammam*, inter quas *Bergis* celeberrimum olim emporium fuit societatis Theutonicæ, ob commodissimum portum ac tutissimum, vnumque ex quatuor in Europa præcipuis, quæ sunt *Brugis* Flandriæ, *Londium* Angliæ, *Nugardia* Moscouiæ, & quartum *Bergis* Noruegiæ; sed hodie hic negotia quasdam ob causas decreuerunt. FINMARCHIA prouincia ad Septentrionem exposita est huius quoque Regni pars, & hodie totum hoc Regnum, quod olim florentissimum, potentissimum, & bello victoriosum fuit, in seruitutem Regis Daniæ nunc redactum est. Nonnulli affirmant, olim huc multos montes perpetua conflagratione corruisse.

Aselli pisces. *Incolarum mores.* *Nidrosia, olim Trondon.* *Finmarchia.*

SVECIAE REGNVM.

SVECIÆ Regnum continet non tam ipsam *Sueciam*, sed etiam *Gothiam, Finlandiam*, vtramque *Bothnicam, Lappiam*, & *Scricfiniam*, *Finlappia* quoq; & *Corella* ex parte tributariæ Regis Sueciæ sunt.

Regiones Sueciæ.

SVECIÆ Regio habet ab Occasu Noruegiam: à Borea Lappiam, & Bothnicam: ab Ortu Finlãdiam Bothnico sinu discretam, & Liuoniam mari etiam seiunctam atq; ab Austro Gothiam. Terra hæc inter Aquilonares fertilissima est frugum, mellis, & argento, ære, plumbo, chalybe, & ferro diues; præcipuè autẽ circa *Salburgum* argentum purum nullo alio permixtum metallo effoditur; animalibus omnis generis, piscibus, fluuiorum, lacuum, & maritimis mirificè abundat: est tamen multis in locis aspera, montuosa, humida, & paludosa: vnde multis in locis

Sueciæ fines. *Sueciæ qualitas.*

locis est inuia, & rarior ibi frugum, terræq; fructuum prouentus. Totum verò littus versus Liuoniam acutissimi scopuli occupant, quibus ea ora inaccessa fiunt, ad quos gelato mari lupi transeunt prædæ gratia, ibique nimio frigore priuari luminibus ferunt. Incolæ viribus præstantes sunt, strenui, & bellicosi tam pedestri, quàm equestri, & maritimo certamine, qui etiam summa in exteros hospitalitate insignes sunt, & cum exteris nationibus pisces, pelles preciosas, coria ferarum syluestrium & pecorum, butyrum, sebum, ac metalla commutant. Sunt in hac regione multi Ducatus & dominia, vt est Ducatus *Angermannia* à Septentrione in confinio *Lapponum*, cuius totus ager nemorosus est, in quo præter reliquas feras sunt vri & bisontes, hoc est asini syluestres. Deinde Ducatus *Midelphatia*, seu *Midelpadia*, *Ientia*, *Dalecarlia*, *Vermelãdia*, *Dalia*, *Helsingia*, *Gestritia*, *Fieringia*, *Coperdalia*, id est, vallis Latonæ, & *Vplãdia*, vbi omni ex parte sunt mineræ argenti, cupri, & ferri. Regia ciuitas & emporium est HOLMIA, ab incolis *Stockolm*, & à Ruthenis *Stecolna* vocata, quæ arte & natura munita est; posita enim est in paludibus instar Venetiarum, & Archiepiscopalis olim ciuitas est VPSALIA, studioque vniuersali decorata. NICOPIA ciuitas maritima validissima est, arce munita, ac emporium satis frequens.

Suecorum mores. *Ducatus Sueciæ.* *Holmia vrbs.* *Vpsalia.* *Nicopia*

GOTHIA, quæ Germanicæ bona terra sonat, cùm sit inter Aquilonares omnium fertilissima, habet à Septentrione Sueciam: ab Occasu montes Noruegiæ, & partem Regni Daniæ, quam Scaniam nonnulli dicunt: & à Meridie, atq; ab Ortu Oceanum. Terra hæc frugum, mellis, pecorum feracissima est, pascua habet plura, quàm aliæ Septentrionales regiones; abundat præ cæteris ære citrino, & apud *Tragualla* oppidum sunt fossiones optimi ferri. Loca Gothiæ famosa sunt, LODVSIÆ Portus & Emporium, VVALDBVRG vrbs cum arce, CALMARIA vrbs magna, emporium, ac portus, quæ etiam arcem habet Mediolanensi arci haud cedentem, & alia multa oppida & vrbes, quarum aliquæ Ducatus titulo decoratæ sunt: Multas quoque nationes Prouinciæ huius incolæ virtute bellica excedunt, qui in *Ostrogothos*, id est Orientales, & *Vuestrogothos*, id est Occidentales Gothos pro regionum quas incolunt, situ diuisi, indeque progressi toti orbi, vt scriptores permulti memoriæ prodiderunt, terrori fuere.

Gothiæ fines. *Gothiæ qualitas.* *Loca Gothiæ famosa.* *Gothorum diuisio.*

FINLANDIA ab Ortu, Meridie, & Occasum mari abluitur, & à dominio Moscouiæ *Finnico* sinu & *Polna* fluuio ab Ortu separatur: à Septentrione autem *Boddia*, seu *Bothniæ* Occidentali, & *Corella* contermina est: hanc Rutheni *Chainskai Semla* vocãt, & Finlandia, quasi pulchra terra dicitur, quia pulchrior, & amœnior est quàm Suecia; excedit enim ipsam frumenti & frugum fertilitate ac bonitate, quia maiori ex parte plana est, neque adeò montuosa & paludosa ac illa. Celeberrimæ ciuitates sunt ABO Episcopalis, quæ sita est in regione *Vplandia*; & VVIBVRGVM in extremo regionis, quæ propugnaculum est totius regionis aduersus Ruthenos, & Moscos. Incolæ alij vtuntur lingua Vuandalorum sicut Poloni, ac Russi; alij verò lingua Suecorum.

Finlandiæ fines. *Abo vrbs. Vuiburgũ.*

BODDIA, seu BOTHNICA prouincia duplex est, Orientalis, & Occidentalis, quas *Boddicus* seu *Bothnicus* sinus dislimitat.

Supra

Supra hoc versus Septentrionem sunt LAPPONES, qui & LOPPI etiam dicuntur: quorum Orientaliores Moschi vectigales sunt, & *Dickiloppi*, id est *Loppi feri*, dicuntur; Occidentales verò Regi Sueciæ parent, & occupant eam regionē, quæ SCRICFINNIA dicitur. Hi populi hominibus in casis habitant, quas corticibus arborum, cespitibusque tegunt, ferinam propemodum ducentes vitam, ceruis iumentorum vice vtuntur in ducendis vehiculis in formam piscatoriæ scaphæ confectis; & tali modo iter singulo die 20. milliariorum absoluere solent. Pane, sale, alijsque gulæ irritamentis carent, & solis piscibus ac feris vescuntur; multum in libidinem proni sunt, sagittarij omnes sunt peritissimi; certas non habent sedes, sed vno in loco feris, piscibusque depastis aliò commigrant: agrestes sunt, feri, ac suspiciosi, & ad omne externi hominis vestigium, nauijque conspectum maximè fugaces, horum vestitus sunt ex pellibus ferarum insimul consutis. Tributi loco non monetam, cuius apud eos nullus est vsus, sed pelles preciosas, & pisces pēdunt, cum mercatoribus aduentitijs rerum permutatione vtuntur: idioma proprium habēt, quod ab alijs non intelligitur, ideò apud exteros muti propemodum etiam videntur. Nunc ob consuetudinem hominum externorum innatam feritatem deponere, & mansuetiores fieri incipiunt.

Lappones seu Loppi.

Scricfinnia.

Vltra Lappones & mare congelatum versus Polum, in regione scilicet inter Corum, & Aquilonem perpetua oppressa caligine *Pygmæos* reperiri aliqui tradunt, qui ad summam adolescentiam nostratis pueri denum annorum staturam vix excedunt, meticulosi valdè sunt, & garritu sermonem exprimunt, adeò vt potius simijs propinquiores sint, quàm hominibus.

Pigmæorū Regio.

Propè Gothiam regionē versus Ortum in Sueuico mari iacet GOTLANDIA Insula, id est bona terra, quam nonnulli etiam GOTHIAM simpliciter vocant, atq; *Eningiam* Plinij fuisse volunt: habetq; in longitudine mill. 18. & in latitudine 5. Hæc Gothorum Regni pars erat, sed nunc Regno Daniæ sub est. Agrum habet armento, equis, & bobus aptum, multa ibi venatio & piscatio, pulcherrimo marmore, & omnibus rebus humano vsui necessarijs diues est: mittit ad exteras prouincias equos, boues, picē aridam & liquidam. In ea præter octodecim pagos est VISVBI, seu *Vuisby* præclarum oppidum, olim emporium toti Europæ celeberrimum. De Corella regione, quæ ex parte Duci Sueciæ tributaria est, diximus in Moscouiæ descriptione.

Gotlandia Ins.

Vuisby.

DANIAE REGNVM, seu Danemarchia.

DANIÆ, seu DANEMARCHIÆ Regnum maximum terræ & maris tractum cōplectitur, cum multis Insulis: hoc est *Cimbricā Chersonesum*, quæ nunc *Iuttia* dicitur, *Dithmarsiā*, *Scaniā*, *Hallandiam*, *Blescidam*, vnà cum omnibus illis Insulis, quæ clausæ sunt in sinu Codano inter *Iuttiā* & *Scaniā*, quod quidē Regnū oēs sub potestate nauigationes habet Noruegiæ, quæ nunc ipsi coniuncta est. Nonnulli Du-

Regiones Daniæ.

Ducatum *Holsatiæ* Regno Danico addunt, de quo in Germaniæ magnæ tabula diximus.

Iuttia.

IVTTIA principalis DANIA est, vulgò *Iutlandt*, & Ptol. ac alijs *Cimbrica Chersonesus*, Plinio verò *Cartris* est, nonnulli ex nostratibus *Daciam* perperam vocant. Quæ quidem in Peninsulæ formam protenditur inter duo maria versus Boream, & eius Occidentale latus Oceanus Germanicus abluit; Septentrionale Oceanus Balthicus; Orientale, qui *Codanus Sinus* dicitur. Ad Meridiem Holsatiæ & Dithmarsiæ isthmo coniungitur. Longitudinem habet 80. mill. Germanicarum à fluuio Albi ad promontorium Cimbricum, vulgò *Scagen* vocatum: latitudinem verò mill. 20. circa regionem *Aleburgicam*. Regio hæc continet multas prouincias, vrbes, arces, & pagos, & maiori ex parte frugum feracissima est, tritici nempe, siliginis, & hordei, ac similium. Maximè verò compascua est à parte Occidua Boreali cõtermina; sed Borealis pars arenosum habet agrum, & non adeò fertilem, vnde incolæ armenta pascunt, & piscaturam exercent, domusque ex lignis & assamentis compactis incolunt, quæ leuitate sua à loco in locum transferri possunt. Emittit ad externas prouincias equorum & armentorum magnám copiam, & maximè in Germaniam, vbi quotannis prope 50. millia boues educuntur, prẹter hordeum, caseum, butyrum, sebum, carnes, coria, pelles preciosas, nuces, & varios pisces. Sunt hîc vrbes 28. Episcopales sedes quatuor, nempe RIPENSIS, ARTHVSIANA, AELBVRGA maritima, VVYLBVRGA mediterranea: arces Regiæ sunt 20. Hanc Ptolemæi ætate incoluerunt *Cimbri, Charudes, Phundusij, Chali, Cobandi Sigulones*, & *Sabalingi*, sed horum *Cimbri* principaliores fuerunt, reliqui verò obscuri, ac nulla commemoratione digni. Danorum idioma obscurum est Germanis reliquis, & ex Noruegia venisse putant. Achilles Gassatus testatur, hîc inuenta fuisse à monacho Alchymiæ professore tormenta bellica.

Iuttiæ fines. *Mensura.* *Regionis qualitas.* *Vrbes Iuttiæ.* *Populi antiqui Iuttiæ.*

Ditmarsiæ fines

DITHMARSIA Regio inter amnes Albim, & Eideram, vulgò *Heuer*, sita est: ab Occasu Oceanum habet: ab Ortu Holsatiam: à Septentrione Iuttiam: & à Meride Albim fluuium. Regio pecore, piscibus, lacubus, & paludibus diues est: prata, pascuaque læta continet, aruaq; frugifera. Vrbes & arces nullas habet, egregios tamen vicos & pagos: rusticos habet diuites, sed stupidos, & robustos. Paret nunc Daniæ Regi.

Hallandiæ fines.

HALLANDIA à Septentrione Sueciæ contigua est, à Meridiæ Scaniæ iungitur: ab Ortu syluas habet ingentes: ab Occasu mari abluitur. Regio hæc qualitate sua non absimilis est vicinæ Scaniæ. Præcipuum eius oppidum est *Halanesoe*.

Scaniæ fines & mensura. *Lundis.* *Neiboga.*

SCANIA, vel SCONIA iacet inter Hallandiam, ac Blecsidam, & habet in longitudine 18. mill. latitudine 12. aliquibus verò in locis tantùm sex. Hæc autem fertilitate frugum, pecore, sebo, omnique mercium genere reliquas Daniæ prouincias superat. Huius Metropolis est LVNDIS, cui nauigatione & commercijs *Nelboga* præfertur. In hac est vicus *Falsterbo* halecum captura olim celeberrimus, quæ tamen captura intra paucos annos euanuit, & in Noruegiam migrauit.

BLEC-

BLESCIDA, seu BLEKINGIA Prouincia Daniæ extrema ad Ortum Sueciæ contermina, quæ ex parte syluis, rupibus, & montibus aspera est, ibique parum fertilis est, sed versus Scaniam ager est fertilior, & pascua sunt fœcunda. Præcipua vrbs & arx est CALMARIA. Ex hac regione trahunt exteræ nationes picem liquidam Sueciæ, alcium exuuias, tergora salita, hircorum, & caprarum pelles, aliorumque animalium adipes, parumque ferri, & æris.

Blescides fines & qualitas.

Calmaria.

INSVLAE SINVS CODANI, SEV Hellesponti Danici.

PROPE Iuttiam in sinu Codano numerantur circiter 35. Insulæ, tùm magnæ, tùm paruæ, inter quas præstantiores sunt hæ:

SELANDIA, seu Sialandia, omnium maxima, ac præcipua, caput Regni Danici est, cuius lõgitudo est milliarium Germanicorum 16. & latitudo 13. In ea sunt tresdecim vrbes, Arces Regiæ septem cum plurimis pagis; inter quas quidem vrbes HAFNIA Metropolitana est, & habitatio Regum, quæ Germanis *Koppenhagen* dicitur, id est *Mercatorum portus*: hæc etiam vniuersali Gymnasio ornata est. ROTSCILDA, vulgò *Roschilt*, Episcopalis vrbs est, olim potens ac munita, Regumque monumentis decorata, quæ nunc tamen ad tenuitatem est deducta. Est etiam HELSINVRA, vulgò *Elsenor*, ad maris ripam, vbi sinus Codanici Regium vectigal à nautis absoluitur, in quo loco est *Croneburgum* Arx inter Regias munitissima, & superba, omnium ad bellum spectantium optimè prouisa. Hæc autem respicit arcem *Hilsimburgi* Scaniæ, atque inter ipsas sinus Codani, vulgò *de Sunt*, angustiæ sunt, quæ milliare Germanicum in latitudine non excedunt, vbi scilicet naues omnes, quæ è Balthico mari in Oceanum pernauigant anchoris fixis tandiu hærere debent, donec vectigal vecturæ, ac mercium omnium, quas deferunt in vrbe *Helsinura* persoluerint.

Selãdia caput Regni Danici.

Hafnia vrbs.

Rotscilda.

Helsinura.

Croneburgum.

FIONIA, vulgò *Fuinen*, primum tenet locum inter cæteras post Selandiam. Læta est Regio, fertilissima, ac frugifera maximè siliginis, tritici, equorum, & boum: quæ omnia in Germaniam maxima copia mittuntur. Multis præterea syluis ornatur feris repletissimis. Incolæ autem agriculturam, & piscaturam exercent. Octo in ea sunt vrbes, quarum metropolitana est OTTONIVM, vulgò *Odensche*, siue *Oesel*, in Insulæ centro sita, & Episcopalis olim sedes. Reliquæ verò vrbes circa littus ponuntur, suntque Neoburgum, Sienburgum vulgò *Suiborch*, Faburgum vulgò *Feborg*, Assena vulgò *Ascens*, Borgena, Middeluartum vulgò *Middelfar*, & Carteminda vel *Kortemund*. Sunt etiam isthic Regie arces aliquod, nempe *Nimburgum, Hagenscoua, Hinsgagela, Eschebur-gum*, & aliæ, præter multos pagos, ac magnatum ædes.

Fionæ Insulæ qualitas.

Ottonium Metropolis.

LANGELANDIA, vulgò *Laglant*, milliaribus septem Germanicis producitur. In hac oppidum est *Ruthcopinga* vocatum, & *Trancura* arx Regia, suntque in ea plures pagi, parœciæ, & procerum ædes.

Langelandia.

LALANDIA, vulgò *Loilant*, prope Selandiam iacet maris angustijs discreta. Hæc frumenti, auellanarum nucum est adeò ferax, vt naues eis onustæ

Lalandia.

plures in prouincias deferantur. Oppida habet quinque, quæ sunt *Nistat, Nasco, Togrop, Rotbus*, & *Maribus*, ac insuper arces aliquot Regias, procerum ædes, parœcias, & pagos multos.

Falsteria. FALSTERIA, vulgò *Falster*, longa est quatuor milliaribus Germanicis, ac ciuitates habet *Stubecopen*, & *Nicopen*, quæ Daniæ Neapolis, ob eius amœnitatem, ac præstantiam vocatur.

Mœna. MOENA, vulgò *Muen*, habet ad littus altas rupes, vbi est fida nauium statio, & cretaceos etiam montes, ex quibus creta effoditur, atque in ea est oppidum *Steck*, & *Elmelunda* habitatio Regia, præter parœcias, & pagos nonnullos.

Femera. FEMERA, vulgò *Femeren* oppida habet *Derborch, Pietershorne*, & *Stabul*.

Huæna. HVÆNA celebris nunc facta est ob arcem *Vraneburgi* à Nobilissimo, ac Doctissimo viro TYCHONE Brahe fundatam, in qua sanè permultæ sunt machinæ, ac instrumenta ad cælestes motus ac apparentias obseruandas ab ipso magnis sumptibus, & solertia non vulgari extructa, quorum aliquot ipsemet Tycho primus fuit inuentor.

Bornholma. BORNHOLMA etiam Insula ad Regnum Daniæ nunc pertinet, quæ sita est in mari Balthico, quod nunc Sueuicum mare dicitur, & Germanis *De Oost See*, inter Pomeraneam & Bleesidam, vulgò *Bliecker*. Est autem Insula ipsa plurimum compascua, ac innumera nutrit pecora; vnde caseo, butyro, lana, frugibus, ouilla & bouilla carne sale conditis, & animalium pellibus, aut corijs plerisque alijs prouincijs subuenit. Plura quoque continet satis culta oppida. Eam verò Fridericus II. Daniæ Rex certa soluta pecunia Daniæ Regno restituit, cùm prius per 50. annos Lubecensibus oppignorata fuisset.

Cæterùm ex his Insulis olim, ex hisque vniuersis regionibus Septentrionalibus tot, tantæque gentes innumeræ diuersis temporibus (velut aues) egressæ fuere, vt fuerunt *Gothi, Ostrogothi, Vestrogothi, Vuandali, Franci, Cimbri, Gepidæ, Dani, Hunni, Suedi, Heruli, Rugi, Alani, Longobardi, Alemani*, & alij plures, qui Danubio & Rheno superatis, omnem Europam, & præsertim ipsam Italiam altricem Imperij, & dominam 400. & plus annis perpetua quadam Regnorum successione subiungârunt, ac Romani nominis gloriam ferè omnem extinxerunt.

Populi ex his locis Septentrionalibus olim egreßi.

RELIQVAE INSVLAE Septentrionales.

INSVLÆ verò Septentrionales, in Occidentali, Hyperboreo, & Deucalidonio Oceano dispersæ, sunt hæ præcipuæ:

SCETLANDIA.

Scetlandia. Camdeno est antiqua Thule.

SCETLANDIA, siue HETLANDIA, Insula ab alijs exiguis Insulis coronata, nautis *Thilensell* dicitur, vnde antiquorum fuisse *Thulem* satis probabiliter Camdenus ex Peucero suspicatur, ob eius situm inter Scotiam & Noruegiā, quæ tamen magis ad Septentrionem,

trionem, quàm Scotia accedit. Hæc verò frigore obrigens est, & vndique procellis exposita, cuius incolæ ex piscibus exsiccatis & contusis panem conficiunt. Per hanc transit 31. parallelus, & horarum 19. cum dimidia maiorem diem habet. Sub est autem Scotorum Regi.

FRISLANDIA.

FRISLANDIA etiam maior quàm Hibernia, & antiquis ignota, inclemens habet cælum; vnde incolæ fruges non habent, sed piscibus vescuntur vt plurimum: nam in sinu vbi ciuitas Metropolis est huius nominis, tantam trahunt piscium copiam incolæ, vt eo multæ naues oneratæ in Flandriam, Angliam, Scotiam, & Danemarchiam redeant, non sine magno ipsorum incolarum quæstu. Hæc verò Insula hoc sæculo denuò Anglorum nauigationibus frequentari incepit, qui eam *Occidentalem Angliam* vocârunt. Hîc fit maximus dies horarum circiter 19. cum dimidia.

Frislandiæ qualitas.

ISLANDIA.

ISLANDIA Insula, quæ centum propè milliaribus Germanicis in longitudine extenditur, cælo rigenti, & perpetua hyeme damnata est: nam *Snauel iokel*, quod interpretatur *Niuosum promõtorium*, semper nauibus albet: Islandia verò sonat *Glacialem terram*, quæ pro maiore sui parte montosa & inculta est; qua verò parte plana est, plurimum compascua est, ac graminis mirum in modo læta: nullum fert frumentum: nec vllã arborem præter Betulam, & Iuniperum. Huius incolæ ex exsiccatis & contusis piscibus panem sibi parant, & potus olim in aqua erat: nunc verò fruges aliundè allatas huic miscere inceperunt. In speluncis autem ac montium cauernis vt plurimum degunt: namque montes pro vrbibus habẽt, ad quorum latera suas mensiunculas excauant, atq; vt plurimum ex ossibus piscium domos extruunt ob lignorum penuriam: lingua vtuntur Cimbrica, siue veteri Germanica. Lubecẽses, (vt Ortelius tradit,) Hamburgẽses, & Bremenses hanc Insulã annuatim frequẽtant, afferentes farinam panem, ceruisiã, mulsum, vinum adustum, Anglicos, & alios viliores pannos laneos & lineos, ferrum, chalybẽ, stannum, cuprum, argẽtum, monetam aureã, & argenteam, cultros, calceos, mulierum vittas & pepla, pileos, & ligna, ex quibus ædes & piscatorum cimbas cõstruunt. Pro his cõtra exportãt Islandicum pannum (vulgò *Vatman*) ingẽtes sulphuris effossi moles, & maximã piscium induratorũ copiã, bouinas, ouinasq; carnes, butyrum, sebũ, vellera, & ferarũ pelles vulpes, falcones albicãtes, equos, & alia huiusmodi. Diuiditur vero tota Insula in quatuor partes, iuxta quatuor mundi plagas, nempe in Orientalẽ quadrãtem,

Islandia.

Incolæ.

Hodie Insula hæc à quibusdam exteris frequentatur.

Insulæ diuisio.

seu partem, quam *Austlendingafiordung* dicunt; Occidentalem, incolis *Vuestfiordung*; Septentrionalem, incolis *Nordlendingafiordung*; & Meridionalem, incolis *Sundlendingafiordung*. Duos autem continet Episcopatus Cathedrales, Scholis etiam ornatos HOLA scilicet, sub quo sunt Monasteria *Pingora, Remested, Modur, & Munkeniere*: & SCHALHOLT, cui Monasteria *Videy, Pyrnebar, Kirkebar, & Skirda* subijciuntur. Hanc Mercator & alij, esse THVLEM Ptolemæi putârunt: Ortelius verò suspicatur, THVLE esse *Tilemarchiã* Noruegij Regni tractum, quia hęc cum gradib. longitudinis, & latitudinis illius à Ptolemæo assignatis congruit: verùm Camdenus *Scetlandiam* Insulã putauit fuisse antiquorum THVLEM, vt superius diximus Insula hæc continetur inter 65. & 69. gra. latitudinis, cuius medium est propemodum in circulo Arctico, vnde qui circa medium Insulæ inhabitant, semel in die Eclipticã Horizonti coniunctam habent, tuncq; Zodiaci Polus in vertice capitis incidit; sed hoc in ictu ferè oculi accidit: nam repente vna Zodiaci pars exoritur, & repente alia occidit. Maximus igitur æstatis dies, Sole primum Cancri gradum intrante est horarum præcisè 24. & instans pro nocte habent: Sol etenim perfectè non occidit, sed Horizontem radit. Verùm Sole initium Capricorni perlustrante, fit istis nox 24. horarum, & dies prorsus nulla: habet nihilominus aliqualem lucem ad aliquot horas, ex vicinitate Solis ad Horizõtem; vnde eis diluculum est pro die. In reliquo autem Insulæ tractu Boreali maximum habent diem maiorem horis 24. hoc est horas 45. attingentem. Rupem habet & promontorium, quod dicitur *Hekelfort*, perpetuò fumos & flammas eructans, putaturque à vulgaribus hominibus carcer esse impiarum animarum. Ciuitates Episcopales huius Insulæ duæ sunt *Holen*, & *Skalholten*, seu *Scalholdin*.

Episcopatus duo.

Islandia Mercatori & alijs antiqua est Thule.

Situs cælestis.

ENGROVELANDIA, siue Groenlandt.

ENGROVELANDIA, siue *Groenlandt*, Insula est admodum ignota, & ad Septentrionem magis exposita, cuius incolæ ex volucribus syluestribus, & ex piscibus viuunt. Hic mons est, qui velut Ethna continuò flagrat, ac lapides in modum fauillarum emittit, qui quidem refrigerati optimi sunt ad muros conficiendos, sed si aqua aspergantur, calcem optimam præstant: ibidẽ fons est feruidissimus, quo accolæ, & præsertim monachorum cõuentus ad coquenda cibaria vtuntur. Locatur hæc Insula inter circulum Arcticum, & Polum mundi Arcticum: nã Australissimus eius parallelus est gr. 66. ferè, & Borealissimus paulò minus gr. 77. Vnde hic Zodiaci semper vna pars supra Horizontem, & alia pars infra extat, quo fit, vt continuam lucẽ habeant in medietate anni post introitum Solis in Arietem, & circa ingressum Solis in æstiuo Tropico medium Insulæ tenẽtes habebunt diẽ duorum circiter mensium cum dimidio: Qui vero extremam oram Insulæ Borealẽ occupabunt, ij Solẽ videbunt continuò circiter tribus mensibus cum dimidio: In reliqua verò anni medietate noctes in m̃sibus oppositis æqualis magnitudinis cum diebus æstatis contingent. Habent itaq; hi accolæ hyemem nouem mensium, quo tempore nix maxima supra terram extat.

Engrouelandia.

Mons flagrans.

Situs cælestis.

ICA-

ICARIA.

ICARIA Insula eiusdem qualitatis & conditionis cum superioribus constat; fruges enim nullas habet, sed pisces tantummodò, & animalia. Hanc nomen habere scribunt ab ICARO Dedali Scotiæ Regis filio, qui insulanis dominauit, ac leges dedit. Huius Insulæ populi aduenas non recipiunt, nisi fortè sit vnus tantùm, quod quidem nulla alia de causa faciunt, nisi vt ex eo linguam externam percipiant. Ad hanc autem Insulam cum *Zichminus* nonnullarum aliarum Insularum Borealium Rex appulisset Anno MCCCXC. expulsus armis ab Insulanis fuit.

Icaria à quo denominatur.

X.

ITALIÆ DESCRIPTIO.

ITARIA Regio, quæ cunctis aliis vniuersi Orbis Terrarum præstat, celeberrima, & caput quondam, Princepsque mundi, varia olim obtinuit nomina, vt apud plerosque scriptores constat. Nam AVSONIA, & OENOTRIA ab huiusmodi populis vocabatur; vel OEnotria (vt dicunt alij) dicta fuit à vini bonitate, quod in ea nascitur: est enim œnon Græcè vinum; vel ab OEnotrio Sabinorum, seu Arcadiæ Rege, vt Dionysio placet. Ausonia autem à parte Italiæ, quæ apud Cales oppidum Campaniæ fuerat, teste Liuio. Præterea IANICVLA à Iano, SATVRNIA à Saturno, TYRSENIA à Tyrseno Telephi filio, qui in ea dominati sunt, nuncupabatur. Vocata quoque fuit à Græcis HESPERIA ab Hespero scilicet Atlantis filio, qui à fratre pulsus & Italiæ, & Hispaniæ nomen dedit: vel, vt ait Macrobius; ab Hespero vespertina Veneris stella, à quo Hispania quondam Hesperia etiam dicta fuit: ad differentiam tamen Virgilius MAGNAM HESPERIAM hanc vocat. Præterea pluribus etiam nominibus appellabatur apud Isacium Tretzam, Halicarnasseum, & Marcum Catonem, vt *Apennina, Argessa, Camesena, Saleumbrona, Taurina, & Vitullia*, aut *Vitalia*; *Chaoniam* etiam & *Bretiam* dictam scribit Stephanus. ITALIA tandem ab Italo Siculorum Rege, qui agriculturam Italos docuit, & leges posuit, denominata est: quod nomen adhuc retinet: nec ignorandum est, omnia hæc nomina Italiæ tantùm antiquissimæ, quæ *Rubicone* fluuio terminabatur, propria esse. Sed sicuti Italia nomen pro temporum, rerumque vicissitudine sæpius mutauit, sic etiam eius termini, & fines variè à scriptoribus traduntur. Hoc tamen æuo quicquid gemino mari, & Alpibus inter Varum amnem vltimum Liguriæ terminum, & Arsam Istriæ terminum cingitur, id totum Italiæ tribuitur.

Italiæ nomina. *Ausonia.* *OEnotria.* *Hesperia.* *Alia Italiæ epitheta.* *Italia vnde dicatur.*

Habet igitur ab Ortu Adriaticum sinum, & Ionium mare: ab Occasu Varum fluuium cum Alpium iugis, quæ Galliam ab Italia separant: à Meridie mare Tyrrhenum atque Lygusticum, quod Inferum dicitur: à Septentrione partim Alpes, quæ sunt Germaniæ fines ad hac parte, & partim etiam mare Adriaticum, quod Superum vocatur.

Italiæ fines.

Italiam alij querno folio assimilant, vt Plinius & Salinus, scilicet proceritate

Italiæ forma.

tate amplior quàm latitudine: alij folio hederæ, vt Eustathius: sed recentiores rectius, & conuenientius humano cruri, cuius pes Ionio mari abluitur, diciturque frons Italiæ, vbi in duo cornua scinditur, quorum alterum Ionium mare spectat, alterum Siculum, amplissimis finibus admissis, quorum maximus Tarentinus vocatur. Vmbilicum Italiæ Varro designauit in agro Reatino Sabinorum. Nec obscurum est, Peninsulæ speciem hanc habere, tribus lateribus mari circumfusæ. Ait etiam Strabo, Italiam Insulæ in morem circumcirca maris tuto præsidio cingi, demptis quibusdam paucis partibus, quæ & ipsæ inuijs montibus muniuntur. Apenninus autem mons est instar eius spinæ, seu dorsi, qui elatus per mediam regionem sensim incedens, tandem in duo cornua diducitur. Longitudo Italiæ ab Augusta Prætoria Salassiorum colonia, quæ *Osta* nunc dicitur, per Romam, Capuamque porrecta vsque ad oppidum Rhegium Calabriæ (Solino & Plinio testibus) decies centena, & 20. millia passuum esse colligitur, hoc est milliariorum 1020. Latitudo vbi plurimum 420. scilicet inter Varum, & Arsiam amnes, vbi minimum 136. milliariorum. Nos verò per dimensionem in Mercatoris Italia circino factam, quam cæteris quibuscunque præstare iudicamus, longitudinem inuenimus mill. 720. ferè, latitudinem maximam mill. 410. minimam mill. 175. quam à Salernio ad Manfredoniam accepimus. Sed si versus Hydrunti terram latitudinem accipere volumus, ea interdum 25. milliaria non excedet. Aliqui ponunt Italiam secundùm littoralem commensurationem continere milliaria 2250. quam tamen nos per circinum maiorem inuenimus, vtpotè mill. 2350. dimetiendo etiam partem Alpibus Germaniæ, & Galliæ conterminam. Sunt tamen qui circunferentiam Italiæ adhuc maiorem ponant; nam Castaldus colligit ipsam 2550. & Leander Albertus refert, aliquos eam posuisse mill. 4740. & nonnullos mill. 4900. quod nullo pacto esse potest.

Italia peninsula est. *Apenninus mons est dorsum Italiæ.* *Mensura.*

Complectitur per longitudinem 14. Meridianos; nam Occidentalissimus Italiæ Meridianus, quem ducimus per ciuitatem Niceam, transit secundùm hanc descriptionem per gr. 27. cum semisse: Orientalissimus verò per Hydruntum ductus, transit per gr. 42. In noua verò Italiæ pictura Gerardi Mercatoris Occidentalissimus Meridianus incidit in gr. 29. & Orientalissimus in gr. 43. Secundùm verò latitudinem amplectitur grad. 8. nam Australissimus parallelus distat ab Æquatore gr. 38. & Borealissimus gr. 46. quod etiam cum Mercatoris descriptione consentit. Vnde occupat ipsa Italia totum quintum & sextum Climata iuxta recentiorem Climatum distributionem, & parallelos omnes, qui sunt inter vndecimum, & decimumsextum, in quo terræ tractu contingit varietas diei artificialis vnius horæ: etenim maior dies æstatis in parallelo eius Australi fit horarum 14. cum tribus quintis, & in Boreali parallelo horarum 15. cum tribus etiam quintis. Sita verò est, vt ait Plinius, inter horam sextam, & primam Brumalem, id est inter Meridiem, & Ortum Solis hybernum.

Situs cælestis Italiæ.

Italiæ cultores primi, vt ait Iustinus ex Trogo, Aborigenes fuêre, quorum Rex Saturnus, tantæ iustitiæ fuisse dicitur, vt neque seruierit sub illo quisquam, neque quicquam priuatæ rei habuerit, sed communia & indiuisa omnibus,

Primi cultores.

nibus fuerunt, velut vnum cunctis patrimonium esset. Vnde nobilissima hæc terra exordium habuit post vniuersale diluuium ab aureo sæculo à præclaris illis & egregiis heroibus Iano, Camese, Saturnoque Phœnicibus, & Sagis, quos pro Diis antiquitas coluit. Postea verò varios & permultos habuit incolas, partim barbaros, partim Græcos; nempe Siculos, Pelasgos, Arcades, Epeos, Troianos, Morgetes, Ausones, OEnotrios, Lydos, Ligures, Ardeates, Rutulos, Lacedæmonios, Gallos, Pœnos, Gothos, Ostrogothos, Hunnos, Hungaros, Gepidas, Turingos, Longobardos, & alios, atque plures quidem quàm vlla alia terra.

Variæ gentes in Italia.

De Italiæ autem præstantia, quæ olim Orbis domina, floridissimaque ob Romanorum Imperium fuit, multi quidem scripsêre tum Græci, tum Latini, vt fuêre C. Sempronius, M. Cato, Strabo, Plinius, Mela, Solinus, Polybius, Dionysius Halicarnasseus, Virgilius, & cæteri ex priscis. Ex recentioribus verò Blondus, Volaterranus, Sabellicus, Dominicus Niger, Pius II. seu Æneas Syluius, Leander Albertus, & alij. *Reginam mundi* vocat hanc regionem Æthicus; *Gentium dominam* Mamertinus; *Rerum dominam* Rutilius; vulgò *Paradisum mundi* eam cognominat; *Beatißimam totius Europæ* Dion Prusæus. *Totius orbis optimam esse* docet Halicarnasseus plurimis de causis; & addit Strabo, *huius præstantiam neminem posse pro dignitate verbis explicare.* Plinius quoque amplè huius elogium & encomium duobus in locis faciens, modò eam *omnium terrarum alumnam, & parentem*; modò *pulcherrimam omnium totius orbis, rebusq; meritò principatũ natura obtinentem*; tum etiam *rectricem parentemq; mundi alteram vocat*, nec non etiam *gremium terrarum commercio patens vndique, & tanquam ad iuuandos mortales auidè in mare procurrens.* Ferunt olim, referente eodem Plinio, hanc, nunciato Gallico tumultu, L. Æmilio Paulo, C. Attilio Regulo Coss. solam sine externis vllis auxiliis, atque etiamnum sine Transpadanis, equitum 80. millia, peditum 700. millia armasse.

Auctores antiqui de Italia tractantes. Recentiores. Italiæ laudes.

Sed sicut olim, ita etiam nunc præstantissima, beatissima, aspectu iucundissima, & bonorum omnium affluentissima est: Nam clemẽtissimo potitur cœlo, & omnium anni partium in ea est moderata tempestas, saluberrimo gaudet aëre, benigno ventorum afflatu; quandoquidem Aquilonares & Austrini venti contra se flantes aërem ipsum inter frigus & æstum temperant: cuius tamen varietas multiplex secundum diuersas regiones accidit, quod est in causa, vt tanta animalium, stirpium, & aliarum rerum diuersitas conspiciatur. Solum ipsum cultissimum & bonitate excellens, frumento, vino, oleo, lino, herbarum vbertate, arboribus omnis generis & fructu & materie munificis mirificè abundat. Campi latissimi sunt, qui vbertate lætantur; prata nitidissima & amœna; colles vbique virentes sunt, ac vitiferi, generosoque succo felices; pascua cùm in montibus, & collibus, tùm in planitie pecuariæ rei commodissima, nobilitateque vellerum fœcunda; nemora munifica sunt, & venationibus ferarum opportuna; montes pulcherrimi sunt, partim amicti vitibus, partim arboribus, & herbis medicis refertissimi, quorum aliqui famosi sunt, & à Poëtis decantati, etsi aliquorum deserta & asperrima sint iuga; animalia quadrupedia, feræ, & volucres vndique reperiuntur.

Italiæ qualitas hoc tempore.

Fre-

Fluuij Italiæ. Frequens etiam terra hæc fluuios habet, tum nauigabiles & deuehendis mercibus aptos, tum etiam piſcibus optimis abundantes, quorum præſtantiores ſunt Padus, Atheſis, Rubico, Tyberis, Arnus, Mincius, Ticinus, Ollius, & Abdua, de quibus in particularibus regionibus dicemus: torrentes quoque, ac lacus ampliſſimos, ac nobiliſſimos, piſcium copia præſtantes habet, quales ſunt Benacus lacus, Larius, Verbanus, Transſumenus, Sabbatinus, & alij. *Lacus Italiæ.* Multæ quoque ſunt calidarum, & frigidarum aquarum plurimis in locis eruptiones ad voluptatem, ad ſanitatemque parandam à natura elaboratæ; maria commoda adiecta piſcium copiam præbentia, & littora ipſorum marium vndis circumfuſa habet, & pleriſque in locis importuoſa eſt, quod expedit aduerſus exterorum incurſiones; & quos habet portus, ij nobiliſſimi ſunt, magni, admirabiles, atque interſtincti, & appellendis, ſoluendiſque nauibus idonei, quod ad inuadendum viciſſim exteros, & mercaturæ expeditam copiam conducit. Metallorum omnis generis grauida ſunt terræ viſcera, vt nulli alteri cedat: nec deſunt variæ nobiliſſimorum marmorum ſpecies, precioſiſque nonnulli lapilli, ac gemmæ.

Præterea hîc quoque conditiones agrorum variæ; naturæ operum varietas infinita, facultateſque omnium rerum, quas terra procerat, inexplicabiles conſpiciuntur: frequentia populorum maxima, quorum ſingularis eſt benignitas, manſuetudo & probitas: exercitia omnis generis penè innumera: ciuitates nobiliſſimæ, & pulcherrimæ: oppida opulentiſſima: ædificia omnis generis magnificentiſſima: nouarum vrbium res florentiſſimæ, veterum miſerandæ reliquiæ, & totius antiquitatis miranda monumenta atque veſtigia, & vt vno verbo concludam: Hæc eſt illa ITALIA, in qua præ cæteris mundi regionibus tot, tantaque ex omni memoria contigiſſe conſtat; quam olim gentes penè omnes vel diripiendi, vel oppugnandi, vel acquirendi, vel videndi gratia petiuerunt; & quam viſendæ & cognoſcendæ gratia etiamnum tot Hiſpani, Galli, Germani, Angli, Cimbri, Pannoni, Græci, atque alij è longinquis, & remotiſſimis partibus tanto diſpendio, & vitæ periculo continuò adeunt; quique huc accedunt, vt idioma etiam, mores, & Italorum politiam (præter ingenuas artes & diſciplinas; quæ vtilitati & ornamento ſunt) percipiant. In hac continuò permultæ ſingularum humanarum artium Academiæ, ſeu publica Gymnaſia florent, celeberrimis toto terrarum orbe viris, (quod pace reliquarum mundi nationum ſit dictum) ornatiſſima, & repletiſſima, quæ quidem ſunt Patauium, Bononia, Ticinum ſeu Papia, Siena, Peruſia, Piſæ, Taurinum, Salernum, Roma, Venetiæ, Neapolis, Ferrariâ, Firmum, & Macerata. *Gymnaſia Italiæ.*

Cæterùm in Italia plures olim, quàm nunc fuiſſe vrbes & oppida, ex priſcis ſcriptoribus conſtat: quandoquidem 1166. vrbibus præditam, & ornatam fuiſſe auctor eſt Ælianus; Guido etiam presbyter Rauennas, qui de vrbibus Italiæ ſcripſit, ſeptingentas eius temporibus fuiſſe perhibet. Et quamuis ciuitates & oppida vnà eos numerare quis contendat, nihilominus hunc numerum noſtro ſæculo longè non attingunt, quoniam ob inſignes calamitates, quibus tot temporibus ſubiecta fuit, ciuitates & oppida plurima interciderunt,

runt; ita certè, vt plurimarum ne vestigia quidem minima supersint. Vnde nunc tantummodo tercentæ circiter ciuitates Episcopales florent, præter quàm plura oppida.

Quot hoc auo sint vrbes Italiæ.

Gens ipsa Italica vt plurimum vrbana est, frugalis vitæ, summæ hospitalitatis, & probitatis, ingenio perspicaci, ad literarum studia & ad artificia prompta, ad mercaturam industria, bellicosa, honoris & gloriæ cupida ad vitia etiam & ad voluptates maximè dedita, Christianæ fidei secundùm verum Romanæ Ecclesiæ ritum religiosissima obseruatrix; nec hæresis in Italia vlla, nec dogmatici & pernitiosi hæresiarcharum libri, & qui contra bonos mores sunt, hîc permittuntur, veluti fit in Germania, & aliis in locis non minus periculosa, quàm licentiosa libertate fruentibus; sed ij soli, & rectè quidem, permittuntur, qui cum Sacrosancta Romana Ecclesia concordant, & ad bene viuendum conducunt. Sacerdotes & religiosi omnes magis hîc honorantur, quàm nobiles. Regum, nobiliumque Principum primogeniti veteri instituto Regnum & dominium obtinent, in priuata fortuna virilis stirpis liberi ex æquo fiunt hæredes, sed legitimo thoro nati. In matrimonio repudium non permittitur, nisi magna de causa, consentienteque Summo Pontifice. Color Italis & statura penè diuersa, nec ijdem mores, ac viuendi ritus, nec eadem sermonis pronunciatio, & vestitus alius aliis, nec vnus habitus omnibus, quem pro tempore sæpius variant tùm qualitate, tùm forma & ritu.

Incolarum mores, & forma.

Postremò Italiam alij aliter diuiserunt. Cato enim & Sempronius in APENNINVM, CISAPENNINAM regionem, quæ ad inferum mare vergit, & in TRANSAPENNINAM, quæ ad Superum, habito respectu ad Romæ vrbem, in qua degebant, & vnamquamque partem rursus in plures distribuerunt.

Italiæ diuisio secundùm Catonem.

Plinius recenset diuisionem sui temporis à Diuo Augusto Imp. factam, in regiones scilicet vndecim; nempe Liguriam, Hetruriam, Latium, Campaniam felicem, Samnium, Picenum, Vmbriam, Galliam, Italiam Transpadanam, Venetiam, & Istriam.

Alia diuisio iuxta Plinium.

Strabo in octo regiones partitur eam, quæ sunt Venetia, Liguria, Picenum, Lucania, Tuscia, Roma, Campania, Apulia.

Diuisio Italiæ iuxta Strabonem.

Antoninus in itinerario in prouincias XVI. eam distribuit, nempe in Campaniam; Tusciam cum Vmbria, in qua est Roma; Nursiam, in qua est Reate; Flaminiam, in qua est Rauenna; Picenum, in quo est Asculum; Liguriam, in qua est Mediolanum; Venetiam cum Istria, in qua est Aquileia; Alpes Cottias & Apenninum, in quibus est Genua; Samnium, in quo est Beneuentum; Apuliam cum Calabria, in qua est Tarentum; Brutum cum Lucania, in quo est Regium; Rhætiam primam; Rhætiam secundam; Siciliam; Sardiniam; Corsicam.

Antonini diuisio.

Ptolemæus autem non in regiones, sed in populos 45. eam distribuit, vt videre est apud ipsum.

Ptol. diuisio.

Leander Albertus in sua Italiæ descriptione regiones ponit nouemdecim, quem sequi potius voluimus, & sunt hæ, quæ sequuntur:

Leandri Alberti diuisio.

1. Ligu-

1.	Ligura, nunc *Ora Genuensis*, & Italicè *Riuiera di Genoua*.	De qua in Tab. XI.
2.	Hetruria, quæ & *Tuscia*, Italicè *Toscana*.	De qua Tab. XII.
3.	Vmbria, nunc *Ducatus Spoletinus*, vulgò Ducato de Spoleto.	De quibus Tab. XIII.
4.	Latium, nunc *Campania Romana*, vulgò Campagna de Roma.	
5.	Campania felix: Hæc *Terra laboris*, vulgò Terra de Lauoro.	De quibus in Tab. XIV.
6.	Lucania, nunc *Basilicata*.	
7.	Brutij, nunc *Inferior Calabria*, vulgò Calabria Inferiore.	
8.	Magna Græcia, hæc *Calabria Superior*, vulgò Calabria Superiore.	
9.	Salentini, nunc *Terra Hydruntina*, vulgò Terra d'Ottranto.	
10.	Apulia Peucetia, iam *Terra Bariana*, vulgò Terra de Barri.	
11.	Apulia Daunia, nunc *Apuliam planam vocant*, vulgò Puglia piana.	
12.	Samnites, hoc *Aprutium*, vulgò Abruzzo.	
13.	Picenum, hæc *Anconitana Marchia*, vulgò Marcha d'Ancona.	De qua in Tab. XV.
14.	Flaminia, *Romanula* nunc, vel *Romandiola*, vulgò Romagna.	De quibus in Tab. XVI.
15.	Æmilia, nunc est *Lombardia Cispadana*, vulgò Lombardia de qua dal Pò.	
16.	Gallia Transpadana, quæ iam *Lombardia Transpadana*, vulgò Lombardia di là dal Pò.	
17.	Venetia, hæc *Taruisina Marchia*, vulgò Marcha Treuigiana.	
18.	Forum Iulij, nomen vulgò ferè retinet, dicta & *Patria*, & Italicè Friuli, & Patria.	De quibus in Tab. XVII.
19.	Istria, quæ & ipsa nunc sic dicitur.	

Hæc in genere de Italia dicta sint, nam separatim de partibus Italiæ pertractabimus, cùm infra septem extent Italiæ particulares Tabulæ, quæ omnes eius regiones copiosius continent.

CORSICÆ INSVLÆ INTER MAXIMAS ITALIAE ADIACENTES DESCRIPTIO.

CORSICA Insula minor est ex tribus adiacentibus Italiæ Insulis, quarum reliquę sunt Sardinia, & Sicilia, de quibus in Tabula separata egimus. Hæc à Græcis CYRNOS, vel CYRNVS vocatur, appellatione sumpta à Cyrno Herculis filio, vt Fabio Pictori placet: Vel, vt dicunt aliqui, à Cyrno Rege patre Bathi, qui Cyrenem vrbem in Libya construxit. Prius autem *Teraphine*, seu *Teraphne* ab Ouidio nominata est, vt tradit Villanouanus. Nunc autem CORSICA dicitur à Corsa muliere ex Liguria, vt Eustadio placet, cuius taurus cùm ex cõtinenti in Insulam transnatasset, eum nauigio prosequuta est, & regressa in continentem insulæ fertilitatem patefecit, vnde Ligures ad Insulam inhabitandam profecti sunt, eamque nomine huius mulieris auctoris appellauerunt: alij verò huius nominis ethimon aliundè deducunt.

Corsica à Græcis dicitur Cyrnus.

Teraphine olim dicta.

Corsica cur dicatur.

Abluitur ab Occasu, & Septentrione Ligustico mari; ab Oriente Tyrrheno & Ionio; à Meridie freto quod inter ipsum atque Sardiniam labitur: habet enim à Borea promontorium Suerum, quod nunc *Caput Corsum* dicitur, ac Veneris portum respicit oræ Genuensis, à quo abest milliaribus 60. & non, vt dicunt aliqui, 120. à Sardinia abest secundùm Strabonem stadijs 60. quæ reddunt milliaria 7. & semis. Alij ponunt vnum milliare Germanicum, quod spacium in vna hora confici potest. Leander Albertus ponit decem milliaria nostratia, & alij nouemdecim, quod nullo pacto esse potest. Ego verò dimensione per circinum facta in tabula Mercatoris, quæ omnium exactissima est, inueni esse propè sex milliaria. Longitudinem Insulæ ponit Strabo milliariorum 160. Plinius 150. reuera tamen 120. non excedit: latitudinem Plinius 60. milliarium facit; Strabo verò 70. quod verum esse ex dimensione per circinum constat. Circuitus est secundùm Plinium mill. 322. secundùm alios 305. & secundùm etiam alios 390. nos tamen per dimensionem exactam inuenimus esse 325. quod cum Plinio ferè consentit.

Corsicæ fines.

Insulæ mẽsura.

Posita autem est in quinto Climate, occupans 12. & 13. parallelos, & maior dies æstatis est inter horas 14. cum tribus quartis, & inter horas 15. Hanc Strabo sua ætats malè habitari, asperam fuisse, ac plerisque locis planè inuiam asserit: & montana colentes latrocinijs vitam sustentare, inhumanioresque bestijs fuisse, lacte, melle, & carnibus vescentes. Subdit etiam hoc, cùm Romani

Situs cælestis.

Qualitas Insulæ antiqui sæculi.

manı Duces in Insulam hanc incursionem faciebant, ac munitiones adorti, magnum mancipiorum numerum afferebant, Romæ cum admiratione obseruatum fuisse, eos multum feritatis ac indolis planè belluinæ habere: nam aut vitam fugiebant, aut impatientia ac stupiditate dominos obtundebant, vt impensæ pœniteret, etiam si quis minimo emisset.

Qualitas eius secundum hodiernum statum.

Hodie quoque maiori ex parte aditu difficilis est, cùm præruptis vndique collibus, ac densissimis magnarum arborum syluis comprehensa sit: interius similiter plurimis locis magna ex parte montuosa, ac nemorosa est: Vnde parum cultioni apta, ac sterilis frumento potius est, ac leguminibus; nec nascuntur hæc nisi paucis quibusdam in locis, vbi se aperit, atque à fluminibus & aquis irrigatur, ac feracissima redditur. Fructus tamen sapore gratos profert, & vina delicata, quæ magnopere commendantur Romæ, vbi hinc exportantur, quod vinum à loco *Corsicum* nuncupatur: Melle, cera, atque resina Insula abundat, & oleo, ficubusque etiam ferax est. Nascitur in ea copiosè buxus teste Plinio & Diodoro, nec non etiam taxus venenata arbor, in quibus pastæ apes mel amarissimum faciunt: producit equos feroces, & canes venaticos spectatæ magnitudinis, & illud arietis genus, quod *Musino* Plinio vocatur, & vulgò *Muffoli*, villum ferens caprinum lanæ loco. Alumen quoque hîc inuenitur; & mineræ ferri sunt apud fluuium *Biuincum* in Comitatu *Nebiensi*. Sunt etiam Salinæ, vulgò dictæ *della Rota*, non longè à portu Sancti Florentij. Et propè *Niolum* sunt valles profundissimæ perpetuis niuibus scatentes, sub quibus aiunt Cristallum copiosè latere. Corallum adiuenitur in mare inter Corsicam & Sardiniam versus *D. Bonefacium* Sunt etiam aquæ calidæ medicatæ sulphureæ, quæ vulgò *Bagni di Pietra Pola* dicuntur, scabiei & neruis contractis vtiles: & alibi quoque sunt permultæ aquæ medicatæ tam calidæ quàm frigidæ permultis ægritudinibus salutares. Fluuij principales sunt tres, *Galum*, *Liamonis*, & *Tauignanus* in mari percurrentes.

Vinum Corsicum præstans.

Mel amarum.

Cristallum

Thermæ.

Incolarum mores.

Incolæ mores efferatos & parum ciuiles habent, & inter ipsos multi sunt proditores & perfidi: Corsis enim nil crudelius scribit Iulius Cæsar Scaliger. Sunt tamen strenui milites, & longæuam ducunt vitam, vt tradunt Athenæus, & Eustathius: sunt verò loquelæ difficilis, quod accidit, vt dicunt aliqui, ob frequentem incolarum mutationem; nam ex commixtis linguis Græcorum, Ligurum, & Hispanorum sermo illis est.

Qui Insulã hanc obtinuerunt.

Corsica nũc sub Genuensibus.

Hæc Insula primùm à Tyrrhenis occupata fuit, deinde à Carthaginensibus; his eam eripuerunt Romani, qui ea potiti sunt, vsque dum Saraceni eos expulerunt; quos ex ea profligârunt Genuenses: tandem capta à Pisanis, Pontificibus Romanis cessit. Vltimò ad Genuensium iura redijt, quibus nunc obedit, atque in eam singulo anno Gubernatorem generalem mittunt.

Plinius in hanc Insulam 33. ciuitates fuisse testatur, quod etiam Martinus Capella annotauit (Strabo autem non ciuitates fuisse, sed castella potius putat: nam suo æuo quatuor tantùm ciuitates enumerat) inter quas duæ coloniæ Romanorum fuerunt, MARIANA nempe à Mario missa, & ALERIA à Sylla Dictatore, quæ nunc Episcopali dignitate decoratæ sunt, licet Aleria deformis penè iaceat.

Mariana vrbs.

Aleria.

Qua-

Quadrifariam distribuunt hanc Insulam hodie, scilicet in *Latus exterius*, & in *Latus interius*, & in *Cismontanam*, & *Vltramontanam*. Nam plaga, quæ Orientem Solem respicit, *Latus interius*: pars verò huic obuersa *Latus exterius*: Pars Italiæ magis propiuqua *Cismontana*: & ea, quæ Sardiniam respicit, *Vltramontana* dicitur. Incolæ tamen alter alterum Vltramontanum, se ipsum verò Cismontanum ad montium situm respicientes appellant.

Corsicæ diuisio.

Sunt verò in Corsica hi Episcopatus, Marianæ, Nebij, Aiacensis, Alariensis, Sagonensis, & Ciuitatensis, qui sunt Suffraganei Archiepiscopi Pisani in Tuscia. Cæterùm his proximè elapsis annis permulti Corsi in Italiæ continente præsertim Plumbino ad sterilitatem Insulæ, & ciuiles discordias effugiendas transmigrârunt.

Episcopi Corsicæ.

RVM dicitur, Romanorum olim colonia, & Longobardorum etiam in Italia ſedes, nobilis inquam & peruetuſta, & ad montium radices poſita, ac muris quadrangulari forma extructis, cum quatuor portis percincta, ciues nobilitate maximè claros habet, ſplendidis ædificiis vtentes; Gymnaſio item publico, eoque famoſo decoratur; atque etiam perbono ac fertili agro potitur; nec non etiam vallibus ferri copia refertis. Præcipua vrbs in Libycis eſt VERCELLÆ, antiqua, perhoneſta, ac nobilis, rebusque omnibus diues, quæ vberrimo fruitur agro, ac frumenti, vini, cæterarumque frugum maximè fertili, atque olim aurifodinam Euſebio teſte habuit, & Plinius ait in Vercellenſi agro extitiſſe legem Cenſoriam, qua cauebatur, ne plus quinque homines in opere aurifodiendi publicani haberent. In Salaſſis etiam eſt INVREA ciuitas metropolis, ab aliis *Lamporegium* dicta, & Straboni, Tacito, & Ptolemæo *Eporedia*, quamuis indocti *Hipporegiam* ſcribant, quam Romanorum coloniam ponit Strabo, eamque ſic Leander deſcribit: Situ eſt edito duos inter altos colles, qui Vallis Auguſtæ prætoriæ fauces efficiunt. Agrum habet ab Auſtro non infructiferum, at à Septentrionali plaga peraſperum vſque adeò, vt vix caſtaneas ferat: paſcuorum tamen opportunitate, cùm anni tempus eſt, ad rem pecuariam vtilis, vnde tum vellerum abundantia, tum lactis copia figurando caſeo Salaſſo, ſic & olim, & hac etiam memoria nominato percipitur. Eſt etiam AVGVSTA PRÆTORIA Salaſſorum Colonia, & metropolis, quæ Italicè *Oſta* dicitur, & Germanicè *Augſt*, quæ iacet ad geminas Alpium fauces, vt Plinius ſcribit, Gonias, atque Pæninas, quæ nunc montes *D. Bernardi* dicuntur: ſunt etiam aliæ vrbes, ac oppida nobilia, nempè Monteuicum, vulgò *Mondoui*, quod viginti millia habitatores vtriuſque ſexus habet; deinde Biela, Foſſanum, Cunium, Vigonum, Suſa, Ceua, & alia. A montibus huius regionis *Pedemontanæ* verſus Occaſum ſunt fontes PADI fluuij celeberrimi, in quo permulti cōcurrunt amnes, prope quos fontes verſus *Ripellum* & *Paiſanam* nobilia marmora ex lapicidinis cæduntur. Maiori ex parte Sabaudiæ Duci regio ipſa paret, & Archiepiſcopatum habet Taurinenſem, cui ſubſunt Epiſcopi, Salutiarum, & montis Regalis, vulgò Mondouienſis: ſunt etiam hîc Vercellarum Epiſcopus Mediolanenſi Archiepiſcopo ſubiectus, & Eporediæ Epiſcopus Archiepiſcopo Taurinenſi ſubiectus.

Vercellæ. *Inurea.* *Auguſta prætoria.* *Fōtes Padi.* *Status Eccleſiaſticus.*

MONTISFERRATI MARCHIONATVS olim, nunc Ducatus, deſcriptio.

Monsferratum.

TAVRINORVM pars hæc intra Tanarum, Padumque fluuios MONSFERRATVS Leandro Alberto dicitur, qui etiam populi Ligures Ciſapennini vocantur, licet Volaterranus aſſerat, Montisferrati & Salutiarum loca, vbi Alpes initium capiunt, Salaſſos populos quondam obtinuiſſe. Sunt tamen, qui Montemferratum prædictos amnes excedere putent, & à Meridie Alpes in confinio Genuenſium habere: nec ignorandum eſt, olim in hoc tractu inter Liguriam,

guriam, & Pedemontium septem Marchionatus fuisse ab Ottone II. Imp. institutos, nempè Montisferrati, Ceuæ, Poncioni, Buschi, Salutiarum, Sauonæ, & Finarij, eosque singulos septem filiis Alerami Saxonum Ducis assignasse.

Montisferrati originem nemo tradit, nisi Leander, qui tractum hunc terræ Montemferacem olim dictum fuisse opinatur, & nunc paucis literis mutatis Montemferratum, à modicorum scilicet, quos habet collium feracitate, qui mirabili copia fructus omnigenos ad humanæ rei necessitatem producunt: Nam terra hæc inæqualis est, frugifera tamen omnis & peramœna, quam idem Leander in regione Italiæ 15. ponit sub Lombardia Cispadana, eamque sic Merula describit. Mons est perpetuis expansus iugis, totus amœnus, & fructifer, omniumque rerum ad vitam vtilium fertilis, & colonis admodum frequens. Incipit diurno ferè itinere ab Alpibus, planitieque separatur, quæ inter hos colles ac Alpes intercedit. Nihil hîc incultum quicquam propter summam soli bonitatem, opportunitatemque; læuam Tanarus, dextram Padus alluit, nec vllius alueum regio egreditur. Addit Leander, esse isthic fontes aquæ calidæ medicatæ in agro Statielorum à scriptoribus, tum Græcis, tum Latinis propter summam salubritatem celebratæ, suntque thermæ publicæ cum mensis lapideis, & gradibus eorum, qui lauari volunt, opportunitati dispositæ: tradunt aliqui aquis hîc feruentibus innasci herbam, & vigere.

Monsferratus vnde dicatur.

Qualitas regionis.

Montisferrati Marchionatum tenuit primùm Palæologa stirps vsque ad annum 1534. quo quidem anno, defuncto Ioanne Georgio Palæologorum vltimo, Carolus V. Serenis. Mantuæ Ducem legitimum Montisferrati hæredem declarauit, qui hodie eo tranquillè potitur. Hic verò Marchionatus erectus fuit vltimo in Ducatum ann. Dom 1575. à Maximiliano Imperatore, & Gulielmus III. Mantuæ Dux, primus etiam Montisferrati Dux intitulatus est. In hoc autem terræ tractu tres insignes habet vrbes Mantuæ Dux, nempè Casalem D. Euasij, Albam, & Aquensem ac præterea 365 circiter oppida, præter innumeros pagos ac villas. CASALIS D. Euasij, vulgò *Casal S. Vas*, ciuitas à Sixto IV. ann. Dom. 1474. effecta fuit, quæ nunc populo satis frequens est, ac splendidis ornata ædificiis, fortissimisque muris percincta, atque olim Marchionum huius territorij sedes fuit, qui arcem in ea tutissimam extruxerunt, & postremò etiam in ea, vtpotè anno Domini 1590. VINCENTIVS GONZAGIVS Mantuæ & Montisferrati Dux serenissimus, aliam nouam arcem munitissimam, ac optimè prouisam maximis impensis à fundamentis erigi curauit, quæ vulgò *la cittadella* vocatur, in qua quidẽ noua arce Gubernator totius Montisferrati Ducatus residet. Vrbs porrò hæc agrum habet pulchrum tam collinum, quàm planum, frumenti, vini, cæterarumque frugum fertilem. ALBA ciuitas Plinio Pompeia cognominata, amplior quidem est quàm Casalis D. Euasij, sed inclemens habet cœlum, licet perbono fruatur agro & fertili, ac à Tanaro fluuio alluatur. AQVENSIS vrbs, vulgò *Aique*, celebris est ob fontes Aquarum salubrium.

Monsferratus erectus in Ducatus.

Casalis D. Euasij.

Alba.

Aquensis vrbs.

Præter iam dictas vrbes præclara oppida sunt inter Padum & Tanarum D. Damianus, D. Saluator, vbi est arx munitissima, Mons Caluus, Fubinum, Casta-

Castaneola, Ponsturæ, in quo est arx tutissima, & Occimianum, vulgò *Osemiano*, vbi vetusta Montisferati Marchionum sedes, ac habitatio fuit, quæ oppida sub Mantuæ Ducis ditione sunt: atque etiam Cherium latissimum, & affluentissimum oppidum, satisque amplum, quod ad Sabaudiæ Ducem attinet; ad quem etiam spectat Asta vrbs, vulgò *Asti*, peruetusta colonia inter eosdem amnes Padum, & Tanarum sita, nobilis quidem, diues, ac frequens, splendidéque ædificata, quæ bono, ac fœcundo agro potitur, cuius territorium *Asteggiana* vulgò dicitur: sunt tamē qui hanc ad Pedemontium referunt. Valentia quoque, seu Valentinum oppidū antiquum, Forumque Fuluij prius dictum, apud Padum fluuium iacet non longè à Tanaro. Infra verò Tanarum, versus Alpes Liguriæ, Nicæa vrbs reperitur, vulgò *Nizza*, quæ ad Mantuæ Ducem spectat. Vltra verò Padum, versus Pedemontium, sunt oppida insignia Villanoua, Balzola, Trinum, Palatiolum, Bianza, Liburnum, & Salugia, quæ sunt Mantuæ Ducis; & Crescentinum, Chiuascum, ac alia, quæ ad Sabaudiæ Ducem spectant.

Asta. *Valenza.* *Nicæa.*

Præterea inter Montemferratum, & Pedemontium Carmaniola splendidum, & amplum oppidum conspicitur, scilicet inter Padum, & Tanarum, quod ad Salutij Marchionatum spectat, ad quem pertinet etiam Rauellum oppidum fortissimum. Salutium verò vrbs perlauta, ac frequens est, omnibusque rebus abundans, ac Marchionatus caput.

Carmaniola. *Salutium.*

Est etiam in confinio Montisferrati Alexandria à Palea posteriore ætate amœnissimo in loco orta; nam anno 1178. à Mediolanensibus, Placentinis, & Cremonensibus condita fuit, cui Cæsareæ nomen primò imposuerunt: sed cùm ab Alexandro III. Episcopus ei donaretur, Alexandria in posterum fuit vocata. Est autem vallo, propugnaculis, altisque fossis percincta, & viros animosos, & excelso ingenio præditos generat, atque sub Hispaniæ Regis Imperio manet.

Alexandria Palea.

Habet Regio hæc Episcopos Casalensem, & Astensem Mediolanensis Archiepiscopi Suffraganeos, & Alexandrinum, quem puto Mediolanensi Archiepiscopo subiectum esse: deinde Aquensem, vulgò *Aique*, Albensem, & Salutij, qui Suffraganei sunt Taurinensis Archiepiscopi.

Episcopatus huius regionis.

LIGVRIAE, SEV GENVENSIS oræ descriptio.

LIGVRIA Italiæ regio est prima Leandro Alberto, cuius nominis originem, alij aliter tradunt: sunt enim, qui eam à legumine, & qui à Ligone vno è Iapeti Ducibus, qui huc venerit, denominandam censent; alij verò, & fortè rectius, à Ligure, seu Ligysto Phætontis Ægyptij filio, qui huc vnà cum patre habitatum concesserit, deriuatam volunt. Iacet inter fluuios Varum, & Macram, & habet ab Occasu Alpes, quæ Galliam Narbonensem nunc *Prouinciam* dictam ab Italia seiungunt: ab Exortu Hetruriam: à Meridie Ligusticum mare ab ea vocatum, quod circiter 160. milliaria extenditur:

Liguria vnde dicta sit. *Liguriæ fines.*

ditur: & à Septentrione Apenninum cum Cisapenninis Liguribus, Æmiliæque parte. Dicitur verò LIGVRIA proprie Transapennina ad differentiam LIGVRIÆ CISAPENNINÆ, quæ est *Monsferratus* de quo supra egimus, & hodie *Oram*, seu *Ripam Genuensem* à primaria vrbe Genua vocant. Præterlabitur maritimam Liguriæ oram pelagus Ligusticum ab Austro ad 24. circiter milliaria, quod ab Austro, & Africo ventis maximè infestatur; & littus vniuersum à Monechi portu vsque ad portum Lunæ, quò se extendit, nullos habere portus scribit Strabo, exceptis paruis quibusdam stationibus ad iactandas tantùm anchoras seruientibus, nec ipsum Monechi portum, quem *Monacum* vocant, magnarum multarumque capacem nauium extitisse. Attamen isthic nunc duo satis præstantes sunt portus, nempè Sauonæ, & qui vulgò *Portus finus* dicitur. Est etiam sinus vulgò della *Spezza* dictus, in quo sunt quinque portus, inter quos est portus Veneris satis præstans, ac ipse sinus multarum nauium potest esse capax.

Portus Liguriæ.

Diuiditur nunc *Genuensis ora* in Orientalem, & Occidentalem, intermediante Genua ciuitate metropoli. Et illa quidem est pars Orientalis, quæ est à portu Lunensi vsque ad Genuam. Occidentalis autem à Genua ad Monacum.

Genuensis oræ diuisio.

Terra hæc maiori ex parte montuosa est, & petris aspera, & imminent vndique immanes rupes, atque præcipites, quæ iuxta mare angustos relinquunt transitus, &, vt scribit Strabo, omnino olim sterilis fuit, nihilque memoratu dignum habens, præterquã quod intus (vbi tota ferè montuosa est, & syluosis saltubus horrida) maximæ arbores & vastæ producebantur: quod etiam nunc fit, quibus ad ædificãdas naues vtebantur, ex quo prædatoriis his nauibus mare vniuersum vsque ad fretum Herculeum infestare soliti erant; & quibus etiam oleum, vinum, ac alia necessaria sibi comparabant in alias regiones deportatis: namque vt plurimum olim lacte, & pecore victitabant, hordeaceaque potione, quamquam & ex aspretis illis picati, ac austeri vini modicum reciperent. Nunc verò cultior deinceps terra facta est, vino præsertim, quod multifariam abundè, saporeque optimo habet: nam in agro oppidi *Tabiæ* famosum conficitur vinum Apianum quod nec maluatico Cretæ, nec Cyprio, nec vlli Italico, aut exotico vino suauitate cedit, ac alibi etiam optima proueniunt vina. Ager *Dianus* est prouentu olei adeò vberrimus, vt quandoque octodecim, nonnunquam viginti millia vrnas reddat, quas vulgò *Barilas* vocant, oppidum *D. Remi* peramœno, ac fertili est agro, citris, palmis, medicis, limonibus, aliisque fructiferis arboribus mirificè ornato. Totus terræ tractus circa *Andoriam* amœnis, vitiferisque collibus splendet; insuper pagis, ac vicis. Tandem vniuersa Orientalis ora Liguriæ ita ædificiis cùm in collibus, tum in vallibus frequentibus ad viginti amplius milliaria exornata est, vt vna continua ciuitas potius videatur, quæ quidem omnia peramœna, & iucunda sunt, passimque citris, medicis, limonibus, oleis, aliisque fructiferis arboribus repleta, cuius fructus pluribus in partibus Italiæ magno colonorum quæstu deferuntur: paucam tamen habet segetum copiam, & carnium, sed eæ tamen perfectissimæ sunt: nec prætereundum censeo flores mirificè in agro Nerui toto integro anno perdurare.

Qualitas Liguriæ.

Olei mira isthic copia.

Ligurũ origo, & mores. Gentem hanc ex Græcis hominibus descendiſſe nonnulli auctores cum Strabone censuerunt, ſed Siculos eos fuiſſe Thucydides opinatus fuit: conſtat autem hoc, magnam Italiæ partem fuiſſe olim ab his poſſeſſam. Nunc verò priſca illa ruditate, & feritate exuti, induſtria mira, ac ingenio pollent, ſuntque in negotiis cauti, & mercaturam exercent nauigantes per Sardonicum, Libycumque pelagus; ſponte ſe grauibus periculis obiectantes, & magnas præ omnibus mare ſulcantibus conficiunt naues, in communi vita Reipublicæque regimine plurimum valent, licet & adhuc animo elati, & factioſi admodum ſint, & qui ſæpius inteſtina cæde exagitati principatum permutent; ſtaturam, vt plurimum, proceram habent, pulchrumque aſpectum: domi parcè viuunt, ſed extra magnificè & ſplendidè.

Genua. Liguriæ caput GENVA eſt, gentiſque emporium; antiqua quidem ciuitas, & amœniſſima; partim montuoſa, partim plana, inter duas valles iacens, & ſex milliaria in circuitu tenens, quæ incolis frequentiſſima eſt, opibus abundantiſſima, & ædificiis eminentiſſima, præſertim circa littus, quo nihil pulchrius, viſuque delectabilius, vnde non mirum, ſi nomen Genuæ ſuperbæ adepta vulgò eſt. Vrbis ager quamuis ſaxis aſper, lætus nihilominus, vineis præcipuè, palmamque Genua, vt ait Plinius, Liguriæ vuæ habent. *Genuenſium laudes.* Genuenſes multa egregia priſcis temporibus effecerunt, ſemperque mari eos viguiſſe, inſigneſque victorias obtinuiſſe conſtat: aliquando enim Taniam vſque Imperij ſui fines produxerunt. Theodoſiam enim vrbem Tauricæ Cherſoneſus, quæ nunc *Caffa* dicitur, ditionis ſuæ effecerunt: Cyprum, Lesbum, Chium, inſulas, & Peram Thraciæ vrbem in poteſtatem redegerunt. Hodie verò Reipublicæ more Liguriæ toti, & Corſicæ inſulæ imperant, in qua quidem Republica 28. ſunt patritiæ domus, quæ nobiles dicuntur, ex quibus quadringentorum conſilium nobile Ducem vnum binis annis Rempublicam gubernantem eligunt; gubernatores item duodecim cum octo procuratoribus, præter eos, qui olim Ducatus titulo ornati fuére, qui perpetui procuratores ſunt, & quinque ſyndicis. Illuſtris præterea eſt ciuitas hæc ob ſummos Pont. quos genuit, qui ſunt Innocentius V. Hadrianus V. ambo ex Fliſcorum nobiliſſima gente, ex qua pluſquam triginta etiam Cardinales effluxerunt, præter Archiepiſcopos, Epiſcopos, alioſque Prælatos: deinde etiam Innocentius octauus: Cardinales præterea multos habuit, & habet nunc; & peperit etiam inuictiſſimos, ac fortiſſimos claſſium Duces, nec non etiam vnum Chriſtophorum Columbum, qui ob nouas Indias Occidentales primò à ſe præter omnium ſpem ſolertiſſimè adinuentas *Admirans maris* à Principibus Hiſpaniæ intitulari meruit. Tandem Genuenſes mercatura, & negociationibus maximum ſibi nomen compararunt, cùm in his reliquas nationes ſolertia, & diligentia ſuperent, neque vllum omnino adinueniatur exterorum emporium, quod ipſi non adeant.

Sauona. Eſt etiam in Liguria SAVONA, vrbs memoratu digna, antiquum retinens nomen, tametſi olim *Sabatiam*, vel *Sabatam* fuiſſe dictam aliqui aſſerant. Huius circuitus eſt 1500 paſſuum, & ædificiis ornatur magnificis. Variorum Principum ditionis ſuperioribus ſæculis fuit, vtpote Genuenſium, Viceco-

mitum,

mitum; & Sfortiarum Mediolanensium Ducum: Gallorum item, & interdum sui iuris. Nunc verò Reipublicæ Genuensi cum reliqua Liguria paret. Tres genuit Romanos Pontifices, Gregorium VII. Sixtum IV. & Iulium II. ac nonnullos Cardinales.

Status Ecclesiasticus. Est autem in Liguria Archiepiscopus Genuensis, sub quo sunt Episcopatus Lunensis nunc Sarzanensis, Bobiensis, Aprumacensis, vel Brunacensis, Metenensis, vel Maranensis, Acciensis, vel Ampruniacensis, Nubiensis in Corsica, Naulensis, & Albigauensis.

INSVLA AD LIGVRIAM SPECTANS.

Gallinaria insula. PROPE oram Liguriæ Occidentalem est parua Insula GALLINARIA à gallinis dicta, non dissimilibus villaticis gallinis, quæ tamen rusticitatem quandam habent, neque enim oua in domesticis domibus, neque pullos faciunt, sed in syluis. Hæc insula sub ditione Genuensium manet.

XII.

TVSCIÆ DESCRIPTIO.

TVSCIA Italiæ Regio celebris, nobilissima, & antiquissima, ex vndecim regionibus, quibus ab Augusto Italiam digestam scribit Plinius, septima numeratur: Leandro Alberto Italiæ regio est secunda. Hæc primùm COMARA nuncupata fuit à Comero Gallo Iapeti primogenito, qui eo in loco anno 131. post vniuersale diluuium suas posuit colonias, vt Berosus, & Annius tradunt: Vmbriam etiam appellatam ex Plinio constat. A Iano IANICVLA vocata fuit: RASENA, vel Razenua à Duce Razenuo: PELASGIAM quoque olim vocatam apud nonnullos constat: & TYRRHENIAM à Rege id nominis, vel à gente Tyrrhena, aut potius à Tyrsis ædificiorum genere, hoc est à turribus, quibus primùm pro domiciliis vtebantur: Tyrrheni postea à Romanis HETRVSCI à regione Hetruria, quam habebant, dicti fuêre. Vltimò tandem à Tusco eius Rege Herculis filio TVSCIA appellata fuit, vel à sacrificiis, vt quidam arbitrantur qua in re hæ gentes præ cæteris excelluere, vel etiam à thure, cuius in sacrificiis præcipuus vsus: TVSAIA habetur etiam apud Nigrum, & *Toscana* vulgò nunc dicitur.

Tuscia Italiæ regio septima ab Augusto. *Tuscia varia nomina.* *Tuscia vnde dicta.*

Romani huius terræ populos nunc TVSCOS, nunc HETRVSCOS dixêre, & Græci TYRRHENOS. In hac etiam regione fuerunt populi *Phalisci*, qui tantæ fuerunt olim apud finitimos existimationis, vt leges ab ijs, & II. tabularum supplementum Romani sumpserint, vt auctor est Seruius, atque hi totum terræ tractum occupârunt à monte Soracte, nunc *D. Siluestri*, vsque ad Tyrrhenum mare inter Plumbinum, & caput Hetruriæ, in quo tractu mons Flasconus, Viterbium, & Falerium continentur. Fuerunt etiam ibidem *Veientes* populi ab antiquis scriptoribus multum celebrati, qui persæpe cum Romanis bella gessêre, & hi Liuio teste inter Phaliscos, & Romam continebantur, à Ianiculo colle scilicet, ad Cymini montes, ad quorum radices Viterbium; vel vt Leander censet, à Ianiculo ad lacum Sabatinum, seu Braciani.

Phalisci populi.

Habet verò Tuscia ab Ortu Latium Tiberis amne disiunctum: à Meridie mare Tyrrhenum, quod nunc *Tuscum* vocatur, & Sardiniam respicit: à Septentrione monte Apenninum, vbi Vilumbri, & Vmbria, Galliæque togatæ pars: ab Occasu verò habet Liguriam Macra fluuio separatam. Est autem Tusciæ longitudo inter Macram, & Tiberim fluuios stadiorum 2500. Strabone teste, quæ faciunt milliaria 312. & semis; at secundùm Plinium milliarium 279. quorum vterque oræ circumnauigationem sumit; sed si per mediterranea dimetiatur, colligetur tantummodò milliarium 170. vt Blondus asserit.

Tusciæ fines. *Tusciæ mensura.*

Terra

Tusciæ qualitas. Terra ipsa partim quidem plana est; partim montuosa, qualis interior ferè pars: partim verò mare prospectans, sed in vniuersum pernobilis, pulchra, ac omnium rerum felix, nec vlli Italiæ regioni agrorum beatitudine postponenda. Hanc vbertate sua Soli sacratam voluit Martianus, quæ fertilitas gentem non parum ad delicias impellit. In ea quidem sunt lati campi, culti admodum, & fertiles; sunt amœnissimæ valles, & colles vicis villisque nobilibus nitentes, spectatu iucundissimi; sunt horti, fructiferis arboribus omnis generis, præcipuè verò malis medicis, & citronibus, perpetuo simul fructu, ac floribus vernantibus refertissimi: arboribus vbique condita, & vitifera satis est: pluribus enim in partibus generosa prodit vina, inter quæ sunt *Tribiana*, quæ in agro oppidi D. Geminiani gignuntur ex Italiæ totius nobilissimis: nec non etiam *Apiana*; tum alba, tum vermicula, ob suauitatem & dulcedinem celeberrima, ac cæteris præstantia, quæ in agro *Volsinio*, & in *Montis Flasconis* oppido copiosissimè habentur. Celeberrima quoque inter finitimos sunt vina generosa alba, & vermicula ob suauitatem agri Senensis. *Vina nobilia Tusciæ.*

Tusciæ fluuij. Fluuiis etiam multis piscium optimorum vbertate fœcundis regio ipsa perfunditur, inter quos præcipui sunt Arnus; Sercius, vulgò *Cerchio* dictus, & Ptol. *Boactus*: deinde Cecina, Vmbro, Albengia, Flos, Martha, qui Ptol. *Osa* est; Minio, Aro, Palia, & alij quàm plures id genus nitidissimas aquas continentes. Horum omnium nobilissimus & præstantissimus est ARNVS, qui inter horridas rupes, præcipitesque conualles ex Apennini dextro latere defluit, atque plurimis collectis fontibus, torrentibus, & amnibus satis intumescens Florentinum agrum irrigat, Florentiamque ipsam quatuor eximiis coniunctam pontibus intersecando; deinde etiam Pisam, in mare postmodum exoneratur. Amnis verò BOACTVS, qui nunc Sercius dicitur, interdum tàm subitò intumescere solet, vt timorem maximum circumuicinis afferat: in eo autem pisces optimi capiuntur, præsertim truttæ, & carpiones. PALIA etiam fluuius per conualles descendens adeò quandoque augeri solet, vt subiecta loca infestet, & periculum viatoribus, qui eum transcurrere cogantur, inferat, in Tiberim autem infra Oruietum profluit. *Arnus.* *Sercius amnis, olim Boactus.* *Palia.*

Lacus Tusciæ. Perusinus, Thrasumenus vocatus. Sunt quoque nonnulli perampli lacus piscibus refertissimi, vt est lacus PERVSINVS, olim *Thrasumenus* vocatus, præ cæteris Italiæ, aspectu pulcherrimus, & amœnissimus, pisciumque optimorum mira, & inaudita copia fœcundus, qui ad Hetruscos, Vmbros, Picentes, Romam quoque aduehuntur; huius forma rotunda penè est, complectens in ambitu triginta milliaria, littus maritimo simile, arenosum, & aqua colorem maris æmulatur, lucida, & perspicua, aquam nec refundit, nec alienam recipit. VOLSINIVS lacus, qui vigintiquatuor milliaria in circuitu habet, piscibus abundat: præcipuè autem anguillis. SABATINVS etiam lacus famosus est, qui nunc vulgò *lacus Braciani* dicitur, à quo olim Sabatina aqua Romæ ducta fuit, & etiamnum medio in lacu fons apparet. Nec desunt fontes, scaturiginesque calidæ, medicatæque aquæ, seu balnea morborum nominibus certis insignita, velut sunt AQVÆ CAIÆ Viterbini agri, quæ nunc *Bulicani* nominantur, quas cunctis aliis nobilitate præstare Strabo testatur, in quo etiam agro sunt CÆRETANA Bal- *Volsinius lacus.* *Sabatinus lacus.* *Fontes cali di Tusciæ.*

Balnea saluberrima, vt inquit Strabo, quæ Annio *Therma Stigiana* sunt, & hoc æuo *balnea Sabatina* à lacu huius nominis dicuntur. Habentur & in Pisanensi, atque Volaterranensi agro, & apud Vitulonium oppidum non procul à mari calidorum fontium aquæ, in quibus pisces gignuntur: sunt etiam balnea *Petrioli* cum aliis in agro Senensi priscis temporibus in precio habita, quæ etiamnum ægri frequentantur. Præterea sunt aliæ aquæ mirabili virtute præditæ, veluti sunt, quæ habentur in agro Volaterrano, cuius vis est sterilitatem mulieribus auferre fœcunditate reposita, & ibidem etiam in *Febiano* vico est fons aquæ dulcis, potu vbertatem lactis intermissam nutricibus restituens. In colle *Vlimento* eiusdem agri Volaterranensis è saxo fons prorumpit, cuius aquæ, quindecim dierum spatio quicquid immergetur lapideo cortice tegunt: & prope castellum *Leciam* in eodem agro sunt aquæ tanto strepitu, tantaque violentia bullientes, vt ad altitudinem decem pedum ascendant, nec minori cum sonitu rursum cadant, quæ adeò feruent, vt iniecti *animalis* viui ossa extemplò nudata carne sursum emergant.

Montium Tusciæ fertilitas.

Montes porrò non solùm frugibus & arboribus fertiles sunt, sed magnam etiam accolis vtilitatem suis lapicidinis afferunt, nam propè Lunense littus lapides candidi, ac varij marmoris lucidissimi cæduntur, qui Pisas, Genuam, Florentiam, Bononiam, Romam, & in vlteriorem Galliam nunc importantur; atque olim maior copia Romam & aliis in partibus importabatur, ex quibus tot præclara, & nobilissima opera marmorea, quæ ibi nunc visuntur, sunt confecta. Vicus *Lescaltæ* Volaterranensis agri alabastritæ copia abundat, è quibus nobilia fabricantur opera: inueniuntur etiam porphiretici lapides, ophites, achates, chalcedonij, & alij preciosi in aquæ riuulo apud Volaterras, per conualles quasdam modicas, & depressa loca incedendo; & apud *Grauiscas* corallum in mari nascitur, quod retibus occupatur, euelliturque, sicut etiam olim solebat, vt asserit Plinius. Aluminis copia proximè elapsis temporibus reperta est in territorio *Massæ*; & ad radices *Tynnorum* montium coccum, quod purpuram tingit, adinuenitur; & in agro Volaterrano azurrium, vitriolum, & alia mineralia eruuntur.

Pretiosi lapilli.

Ora maritimæ Tusciæ qualitas. Portus Tusciæ.

Ora maritima præterquam quod spectatu iucundissima est, tutissimis etiam & commodissimis ornatur portubus, vt est portus Herculis, portus Troianus, Liburnus, & Lunensis portus admirabilis, ac cæteros præcellens, qui præterquam tutissimus est, quod iugis montium præcelsis vbique claudatur, est etiam adeò amplus, vt omnibus, quæ toto mari versantur nauigiis excipiendis satis, vt Strabo testatur, sufficiat.

Hetruscorũ antiquorũ mores.

Cæterum HETRVSCOS gentem Italiæ opulentissimam armis, iuribus, pecunia esse ait Liuius, & Diodorus: cæremoniis, ac cultui diuino maximè semper addictam fuisse ex antiquis auctoribus constat, vt qui sacrificia, diuinationes, & auguria primùm inuenerint, eaque Romanis tradidêre, vt inquit Halicarnasseus: multum terra, plurimum mari pollentes, & bello Romanis pares. Nam cùm diutius potenti classe mari imperitassent, æquora hinc atque hinc Italiæ latera pulsantia ab se denominârunt; alterum scilicet Tuscum, seu Tyrrhenum: alterum Adriaticum ab Adria ipsorum colonia. Pedestri quo-

que

que exercitu præualidos fuisse constat; tubam primò adinuenerunt bello admodum vtilem, ducis exercitus plures insignibus decorârunt. Non minima verò amplitudinis Hetrusculorum argumenta sunt, quod populus Romanus multa ab ipsis mutuatus est, vti sellam curulem, qua consules, prætores, iudicesque sedebant: togam prætextam, qua vsque ad annum 15. pueri vtebantur: togam virilem, & grauem amictum, fasces, sceptrum eburneum, lictores, ornamenta item triumphalia, insignia, aliaque ornamenta magistratuum, auguria, musicam, & alia multa. Hi etiam fuerunt primi, qui domibus porticus addiderunt, in quas seruorum concurrentium turba diuerteret. Tuscus vicus in vrbe Roma, Tusculum, & Tusculanum in Latio ab his nomẽ sumpsêre. Romani quoque pueros suos olim Hetruscis, tum moribus tum literis imbuendos primò tradebant, vt postea Græcis literis erudiendi forent. Trecenta Vmbrorum oppida ab eis debellata reperiuntur Plinio auctore. Duodecim trans Apenninum condiderunt vrbes, ac in eis colonias miserunt, vt Liuius, Plinius, & Polybius tradunt, quas ex Leandro Alberto collegi, suntque Adria, Verona, Vincentia, Tridentum, Bergomum, Mantua, Comum, Vercellæ, Nouarra, Parma, Bononia, & Regium Lepidi. Verùm sicut olim, ita & nunc Hetrusci clarissimi sunt pacis, bellique tempore, nec minus ad literarum studia, quàm ad negociationes promptissimi, acumine ingenij, parsimonia, & mira sagacitate præstant: horum idioma ob candoram & elegantiam præstantissimum præ cæteris Italiæ est; poëtas, & oratores (præter cæteros doctissimos viros) famosissimos habuerunt.

Tuscorum recentium mores.

Tria florent in ea publica omnium disciplinarum gymnasia, Perusiæ, Pisis, & Senis. Fuerunt olim duodecim Hetruriæ vrbes, cæterarumque principes, nempè Luca, Pisæ, Populonia, Volaterræ, Agyllina, Fessula, Russelana, Aretium, Perusia, Clusium, Phaleria, & Volsinia; ex quibus nunc quatuor tantùm supersunt, Pisæ scilicet, Volaterræ, Aretium, & Perusia. Sed aliæ etiam habentur nunc preter has præclaræ vrbes, vt Florentia, Pistorium, Luca, & aliæ, quarum maior pars Respublicæ erant. At nunc regionis huius maior pars Magno Hetruriæ Duci paret, vtpotè Florentia, Pisæ, Siena, Pratum, Pistorium, Empolis, Volaterræ, Mons Policianus, Aretium, Cortona, Pescia, Pientia, Mons Alcinus, Liburnum, Plumbinum, & alia quamplura oppida. Ad Summum Pont. spectat patrimonium D. Petri, quod ab amne Pescia, & à S. Quirico incipit, & ad Ceparanum vsque castrum in nouo Latio non longè à Liri fluuio producitur. Ditionis Hispaniarum Regis sunt Pontremulum, seu Pons Remuli oppidum, iuxta Macræ fluuij fontem, quod olim Mediolanensium Ducum fuit: deinde Portus Herculis, Orbetellum, Mons Argentarus, & Plumbini arx. Carfeniana, seu Grafiniana vallis sub Apennino vltra citraque Serciam amnem posita, in qua est Castellum nouum cognomine *Grafinianum* cum aliis plurimis castellis, ac vicis, sub ditione Ferrariæ Ducis permanet. Sarzana apud Macram fluuium propter interitum vrbis Lunæ condita ad Genuenses spectat. Massa & Carraria terræ nobiles particularium sunt Marchionum, qui earum titulo ornantur, & alia quoque sunt oppida, quibusdam proceribus Romanis subiecta, inter quæ Bracianum Vrsinis titulum Ducatus præstat.

Gymnasia publica.

Præcipuæ vrbes Tusciæ priscis temporibus.

Tusciæ pars ad magnum Ducem spectans.

Tusciæ pars sub Summo Pont.

Tusciæ pars ditionis Hispaniarũ regis.

Grafiniana sub Duce Ferrariæ est.

Loca Tusciæ particularium domi norum.

PRÆ-

PRAECLARAE VRBES TVSCIAE SVNT hæ ſequentes.

FLORENTIA, olim *Fluentia* dicta, inter Italiæ vrbes nobiliſſima pulcherrimaque, Hetruriæ nunc metropolis eſt, pulcherrimis nitens ædificiis, tum publicis, tum priuatis, viiſque latiſſimis magnis ſtratis lapidibus: hæc ambitum habet ſex milliarium, & plus; & continet nonaginta millia incolas in quadraginta quatuor paræcias diuiſos, ac ob eius ſplendorem & elegantiam vulgi prouerbio *Florentia pulchra* dicitur, vtpotè, quæ flos videatur Italiæ, atque ſemper homines ſummo ingenio & memoria, ad omneſque artes idoneos gignit, qui non modò patriam ipſam exornant, ſed in alias Italiæ vrbes hinc tanquam è ſeminario diſcedentes familias honeſtas introducunt. Hinc ortus eſt Americus Veſputius, qui Americam Indiæ prouinciam detexit, & ab ſe cognominauit; in hac vt plurimum Magnus Hetruriæ Dux reſidet. *Florentia.*

PISÆ vrbs antiquiſſima auctoribus quàm pluribus clara, olim felix admodum & beata, non ſolùm ante Romanum imperium, ſed etiam illo iam vigente, ac item poſtea; hoc autem tempore ciuibus viduata deſertaque penè iacet, licèt non ignobilis ſit, propter frugum copiam: gymnaſio fruitur publico anno 1309. inſtituto, & celebris facta eſt, ob generale Concilium anno 1400. ibi peractum. In hac ſæpè magnus Hetruriæ Dux immoratur, & in eam ſedem tenent Equites *D. Stephani*, à magno Duce inſtituti: hæc quia craſſiori aëre fouetur homines memoria ſingulari gignit. *Piſæ.*

SENA vrbs, gymnaſio publico illuſtris, iacet in colle frequentia ædificiorum nitens, cuius gens Chriſtianæ religionis ceremoniis admodum eſt addicta, & ciuilitate, comitate, ac moribus elegantiſſimis inſignis, & ſummæ hoſpitalitatis in exteros; idioma huius præ cæteris Tuſciæ elegans, & auditu gratum eſt. Hæc tum generali Concilio ſub Nicolao II. geſto, tum aliquot Pontificibus, Cardinalibus, & literatis Iuris clariſſima eſt: ambitus vrbis eſt milliarium quinque. *Sena.*

LVCA Romana quondam colonia, in planitie non procul à collibus iacet, muris percincta, & ædificiis perhoneſta, ambitum habens trium milliarium: hæc prima ciuitatum Tuſciæ fidei Chriſtianæ lumen accepit, & eius gens lauta, prudens, & ingenioſa eſt, & quæ libertatem ſibi diu ſapientiſſimè conſeruauit integram, etſi finitimorum bellis haud raro fuerit petita. *Luca.*

PERVSIA, quam Auguſtus Imp. ab ſe AVGVSTAM nuncupauit, colli inſidet Apennino, & natura loci vrbs permunita eſt, & nobilibus ædificiis tùm priuatis tùm diuino cultui dicatis, ac publica Academia, quæ Anno 1290. florere incœpit perornata, nobilem, ac amplum habet in eius medio fontem: populus frequens, & animis ingeniiſque ſummis, nec minus ad literas, quàm ad arma promptus. Ager cultior, & amœnior cæteris quibuſcunque eſt: vbertate enim terræ, & benignitate cœli *Peruſia.*

gaudet, à Tiberique fluuio per medium secatur, ac irrigatur.

VOLATERRÆ vrbs in Aspro monte sita, illustris facta est ex ortu Lini Pontificis Petri successoris, quæ & ex primis fuit, quæ Christi Euangelium susceperit.

Status Ecclesiasticus Tusciæ.

Sunt porrò in Tusciæ Prouincia tres Archiepiscopatus: Florentinus scilicet, Senensis, & Pisarum. PISANO quidem subsunt Episcopus Massanensis, Ciuitatensis, præter reliquos Episcopatus in Corsica. Archiepiscopi SENENSIS Suffraganei sunt Suanensis, Clusinensis, Crassetanensis, vel Grossetanus. Episcopi verò *Tusciæ* Archiepiscopo FLORENTINO subiecti sunt hi, Nepesinus, Castellanensis, Montis Falconis, Viterbensis, Castellanus, Volaterranus, Fesulanus, Zarzanensis, Sutri, Ortanensis, Corneti, Tuscanensis, Aretinas, Pientinensis, Pistoriensis, Binensis, Cortonensis, Balneorigensis, Vrbeuetanus, Castrensis, Perusinus, Lucæ, Lunensis.

INSVLAE MARIS TYRRHENI, seu TVSCI.

Meloria Insul. Gorgona Insul. Capraria Insul. Palmariola. Ilua.

SVNT demum nonnullæ Insulæ in Tyrrheno, seu Tusco mari, quæ non longè ab ipsa Tuscia sunt, vtpotè MELORIA, olim Lamellum, è regione Liburni, deinde versus Meridiem, & Occasum GORGONA, & paulò versus Ortum, & Meridiem CAPRARIA, à Græcis *AEgilora* vocata: postea è regione Plumbini PALMARIOLA, non longè à qua est ILVA, præstantior omnium, quæ à Græcis *AEthalia*, & vulgò *Elba* dicitur, ac decem milliaribus à Plumbino abest. Hanc habet 100. millia passus in circuitu falsò tradit Plinius, cùm tamen re vera 50. milliaria, licèt alij 20. tantummodo ponant, complectatur. Quæ etsi sterilis frumento, ac fructibus sit, ferro tamen maximè abundat, & Arist. æuo non ferro, sed fœcundissima plurimo ære fuit, quæ metalla etiam prorsus euanuerunt, & postea ferrum inuentum est: quod sane semel erutum denuò post 25. circiter annos renascitur; hoc autem notatu dignum est, ferrum hîc minimè liquari posse, nisi aliò transportetur: ex hac etiam Insula magnes lapis educitur; marmor item, sulphur, alumen liquidum, calcanthum, stannum, & plumbum. Insula hæc munita fuit à COSMO MAGNO Tuscorum Duce, & celebris facta est anno 1561. institutione Equitum S. Stephani à COSMO MEDICEO Duce. In ea verò est portus Ferrarius, cuiusuis classis capacissimus, non longè à quo est COSMOPOLIS vrbs, sic à Cosmo prædicto eius conditore nominata cuius ambitus est circiter mille passuum, in qua duæ sunt arces munitissimæ, & armamentarium nobile.

Equites D. Stephani. Portus Ferrarius. Cosmopolis.

Sunt

Sunt etiam post Iluam iuxta Maremmam TROIA, & FORMICÆ Insulæ, & IGILIVM, nunc *Giglio* Argentario monti obiacens, vino, & marmore cognita, ac ambitum 25. mill. habens: non longè à qua versus Ortum est DIANIVM, olim *Arthemisia* vocata, & nunc *Ianusi*, in qua optimus est portus. Alia Ins.

LATII,

XIII.

LATII, SEV TERRITORII ROMANI DESCRIPTIO.

LATIVM antiquiſſimam Regionem, quam Leander quartam Italiæ ponit, quidam volunt à Latino Rege dici: quidam verò à Saturno Pontifice, ſiue Sabatio Saga, qui patria profugus, cùm Iouis arma metueret, in his locis latuerit: Varro tamen putat, Latij nomen inde huic regioni eueniſſe, quod inter Alpium & Apennini ſublimes præcipiteſque rupes, mare, Tiberim, atque Lirim tamquam abſcondatur, & lateat. Nunc verò TERRITORIVM ROMÆ dicitur, & vulgò *Campagna di Roma*, à Roma eius vrbe, ad differentiam Campaniæ felicis, quæ eſt regio Neapolitani regni Olim Latium diuerſæ occupârunt gentes, quales fuêre Aborigenes, Arcades, Pelaſgi, Ardeates, Siculi, Arunci, Rutuli; vltraque montes Circæos Volſci, Oſci, & Auſones, qui omnes à Latio Latini vocabantur; eoſque prius Cetios, poſtea Æneadas, & Romanos fuiſſe vocatos, ſcribit Ruidas: Plinius aſſerit in Latio vſque ad illius ætatem populos 53. tam penitus deperditos, vt ne veſtigia quidem eorum vlla ſupereſſent; poſt quem ad hæc vſque tempora, illorum, quos ipſe deſcribit, interiit maior pars, cum compluribus vrbibus ac oppidis, vt iam non ſolùm veſtigia non appareant, ſed etiam quibus in locis extiterint, exactè diſcerni nequeat: namque olim terra hæc habitatoribus refertiſſima fuit, & amplis ac illuſtribus vrbibus ornata, quæ poſtmodum cùm ob Romæ vicinitatem, tum ob barbarorum incurſiones & deprædationes maiori ex parte interciderunt, relictis paucis, quæ per vniuerſum Latium diſperſæ ſunt.

Latium vnde dicatur. *Territoriū Romæ.* *Primi Latij incolæ.* *Latiū olim populo, & vrbibus refertiſſimū.*

Gentes porrò hæ cùm ingenio eſſent ferociores, inimicitias acriter cum Romanis exercuerunt, orta poſtmodum inter eos pace, maximo illis auxilio in bellis fuêre, quæ quidem ad hæc vſque tempora plerunque rudes, & moribus agreſtibus, animis audaces, confidenteſque ac viribus corporis non minus, quàm olim præſtantes.

Latinorum mores.

LATII terminos alij aliter tradunt, ſed nos tantùm quos Leander proſequitur ponemus, nimirū ab Ortu Lirim amnem, Campaniam felicem ab hoc ſeparantem; à Meridie mare Tyrrhenum; ab Occidente Tiberim cum Aniene fluuio; & à Septentrione Apenninum. Iacet autem ipſum Latium ſub quinto climate, occupans parallelos 12. & 13. vbi maior æſtatis dies eſt horarum propemodum 15. & includitur meridianis 34. gradus, & 35. gr. cum dimidio.

Latij fines.

Diuiditur verò in antiquum & nouum Latium. ANTIQVVM LATIVM Seruius ponit à Tiberi ad Fundos; & NOVVM inde vſque ad Vultur-

Latij diuiſio.

Vulturnum fluuium, qui iuxta Cumas in mare labitur, & *Natarone* hodie Leandro vocatur. Alij tamen antiquum Latium accipiunt inter Tiberim, & montes Circæos, vulgò *monte Circello*, quod quidem est spatium 50. milliarium in longum: Nouum verò Latium computant à monte Circello vsque ad Lirim fluuium, nunc *Garigliano*.

Regionis qualitas. Regio hæc ingentes, vt ait Leander, meretur laudes, quòd in ea totius Italiæ principium exortum, quodque ipsa altrix tot eximiorum hominum fuerit, qui propemodum mundi totius imperio sunt potiti: Et Dionysius quidem Afer, Latinos gloriosum hominum genus nominat, solique vbertate, ac ingeniorum excellentia fœcundum. Fertilis autem & abundans, vt plurimum, est hæc regio, ac aquis irrigua; licet aspera, saxosaque loca aliquot habeat: quæ tamen omnino inania non sunt, sed pascuis & syluis venationibus aptis commoda, atque etiam palustria quædam loca ad littus; nam vniuersa ora Latij maritima inclemens habet cœlum, & aërem ferè pestilentem, vt ab Ostia Sercij ad Terracinam vsque. *Pontina palus.* Infestat etiam Latium palus Pontina, quæ est à Velletro vsque ad Terracinam, cuius longitudo 26. milliaria amplectitur, & latitudo sex: hæc autem palus à duobus efficitur amnibus, in cuius loco fertilissimi olim fuerunt campi Pomentini vocati.

Habet tamen alicubi ora maritima amœnissimos hortos & fœcundissimos citris, & limonibus, & id genus arboribus frequentes, aquisque irriguos. Littus porrò quod est post Ostiam vrbem, vsque ad Numicum fluuium longè *Varia vini genera in Latio.* lateque syluæ occupant, vocaturque nunc *spiaggia Romana.* Sunt etiam alicubi in Latio planities peramœnæ, ac fertiles, atque etiam colles, ex quibus fructuum omnis generis nobilissimorum, & vini præsertim magna colligitur copia, quod cum Italiæ cæteris suauissimis, ac generosissimis contendit; qualia sunt, vinum Albanum, Cæcubum, Fundanum, Setinum, Falernum, Veliternum, Priueratense, & alia; vinum quoque Signinum Strabo & Plinius *Fundanus lacus.* commemorant, quod vetus astringit ventrem. Præterea sunt hîc etiam lacus piscosissimi; vt est lacus FVNDANVS, qui multorum piscium piscatu-*Celanus lacus.* ram habet, præsertim anguillarum raræ magnitudinis: & lacus CELANVS, seu ALBANVS, seu MARSICVS, antiquis etiam Fucinus dictus, cuius longitudo, inquit Strabo, est maris instar: hunc ferunt adeò redundare, vt ad montium radices, vt scribit Leander, occupata planitie Paleatina vniuersa diffundatur, nonnumquam subsidere, ac siccari, ita vt ea loca coli *Pisces cum octo pinnis.* queant. In hoc autem lacu pisces reperiuntur pinnis octo, cùm cæteri quatuor tantùm habeant, quod à Plinio inter miracula commemoratur. Sunt etiam *Fōtes aquarum calidarum.* fontes aquarum ad diuersorum morborum remedia in agro vrbis Nomenti in confinio Sabinæ regionis: & in agro Ardeæ Boccatius scribit fontes esse putidos, & aquis sulphureis: atque etiam prope Sermonetam quatuor milliaribus sunt aquæ fœtidæ Terracinam versus effusæ. Non desunt quoque isthic salinæ *Circeus mons.* multæ circa oppidum Ostiam. Isthic est MONS CIRCÆVS, vulgò *monte Circello*, antiquis famosissimus, in quo Circes habitasse fabulosè fertur, quæ herbis efficacissimis ibi natis homines in bestias commutauit: refertus enim est hic mons robore, lauro, myrto, cæterisque ad medicamenta aptis stirpibus.

Præci-

Præcipuus huius regionis fluuius est TIBERIS, omnium Italiæ nobilissimus, qui Tybris, & Albula etiam vocatur, nec non etiam Lydus, Tuscus, Vulturnus, ac Turrenus, & vulgò *Teuere*. Oritur autem ab Apennino tenuis primò ad instar exigui riuuli, & augetur fluminibus ac torrentibus 42. spatio 150. milliarium, qui Plinio teste rerum omnium in toto orbe nascentium mercator est placidissimus: Romam autem in duas partes diuidit, & Tusciam ab Vmbris & Sabinis diuidit, neque vnquam alueum egreditur, Romamque inundat, quin malum aliquod illi portendat, quod pluries obseruatum fuit.

Tiberis fluuius.

Primaria vrbs in Latio est ROMA, inclyta quidem, ac vniuersi orbis caput, quæ non tam gloriosa olim ob amplitudinem eius imperij fuit, quod ab Herculis columnis vsque ad Euphratem, & ab Anglia ad Atlantem extēdebatur, quàm hodie ob sedem Summi Pontificis, cuius potestate, iustitia, ac gloria vrbs ipsa magnopere perfulget. Condita autem fuit à Romulo anno ante Christum natum 751. & septem intra se colles, seu montes complectitur, nempe Capitolium, Palatinum, Auentinum, Cælium, Exquilinum, Viminalem, & Quirinalem. Ambitus vrbis Plinij tempore 20. milliariorum erat, non connumeratis suburbiis, tuncque portæ suburbiorum, & vrbis in vniuersum erant 24. & regiones 13. intra se complectebantur, & turres circum vrbem Imperio florente 734. numerabantur, in quibus præsidia collocabantur. Nostra ætate ambitus vrbis est milliarium 13. vel, vt alij dicunt, 15. & turres tantummodò 365. supersunt, ac portæ 20. quæ tamen antiquæ non sunt; sed omnia mutata, & conuersa, cùm toties ipsa vrbs barbarorum incursiones, & vastationes sit perpessa. Hæc verò vrbs temporum successu tot senatores eximios, tot clarissimos, fortissimosque duces, & egregios Imperatores vniuersi propemodum orbis domitores tulit, & tot denique summos Pontifices veros Christi Vicarios habuit, atque tot innumera memoranda ipsiusmet vrbis tum antiqua, tum recentia comperiuntur, de quibus ingentia conscripta sunt volumina, vt superuacaneum sit plura persequi. Tiberis fluuius vrbem ipsam abluit ac diuidit, qui insulam efficit exiguam nauis specie, lata scilicet in medio ad sagittæ iactum, & in longum extenta duobus stadiis. Vna verò pars vrbis dicitur Transtiberis, quæ in Hetruria computatur; alia autem pars in ipso Latio.

Roma orbis caput. *Romæ ortus.* *Vrbis ambitus.* *Romæ diuisio.*

Alia Latij celebria loca non sunt Ostia, Ardea, Neptunium, Terracina, & Caieta, quæ sunt ad maris littus: Sed Mediterraneæ vrbes ac oppida sunt, Velitra, Tybur, Præneste, Anagna, Verulum, Alatrium, Babuceum, Signa, & nonnulla alia.

Vrbes & oppida Latij.

OSTIA vetus est ciuitas, ad fauces Tiberis fluuij posita, quæ cœlum habet vitiosum ac graue, cùm constructa sit in limo Tiberinis aquis allato, ob quam causam incolæ immunitatem à Senatu Romano obtinuerunt. Ager vrbis pepones inter cætera abundè fert. ARDEA antiqua etiam vrbs est, in cuius agro sunt fontes putidi, & aquis sulphureis, & est ditionis Cesarinæ gentis. NEPTVNIVM oppidum ad littus extat, cuius ager fertilis est, & vino frumentoque abundans: Incolæ vt plurimum aucupio, & piscationi vacant propter loci opportunitatem: Namque littus omne spatio 18. mill. vsque Lauinium, saltus, vepresque continuos habet, aprorum, capreolorum, & lepo-

Ostia. *Ardea.* *Neptunium.*

rum venationibus aptos; & quoniam mare glareosum isthic est, idcirco optimos generososque pisces habet. Pertinet autem hoc oppidum ad Patritios Columnenses. TERRACINA vrbs parua est, sed frequens, & honesta, non longè à Pontina palude sita, cuius ager versus mare fœcundissimus & amœnissimus est, vitibus, citris, limonibus, & id genus arboribus abundans. CAIETA, vulgò *Gaeta*, vrbs est munita, quæ portum habet celeberrimum, & arcem inuictissimam summo in monte. VELITRAS, oppidum vetustissimum Volscorum satis clarum, in tumulo situm est, cuius vina Plinio laudata sunt, & nunc populo satis frequens est. TYBVR antiqua vrbs, vulgò *Tiuoli*, in colle 16. milliaribus à Roma distante sita est, quæ licet olim collapsa fuerit, arcem tamen nunc munitissimam habet, & cœlo temperatissimo gaudet. Circa Tybur latomiæ sunt, vbi lapis Tyburtinus cæditur Plinio nominatus. Subiecta Tyburi planities propter Anienem plurimis aquulis gelidis scaturit, quas Albulas vocant, multa medica virtute pollentes. PRÆNESTE antiquissima fuit vrbs & munita, sed hodie quæ extat, amplitudinem non habet veterem, cùm pluries solo æquata fuerit, est autem ditionis Columnarum. ANAGNA, seu ANANIA, antiquissima vrbs ac nobilis, & caput quondam Hernicorum, nunc semiruta iacet, ac penè desolata. VERVLVM etiam antiqua vrbs est in Hernicis. ALATRIVM veterrimum est oppidum Hernicorum. BABVCVM ciuitas est vetus, & SIGNIA antiquissima etiam est vrbs in Hernicis, cuius vinum olim Plinio commendatur.

Terracina. Caieta. Velitras. Tybur. Lapis Tyburtinus. Præneste. Anagna. Verulum. Alatrium. Babucum. Signia.

Est autem in Latio Ecclesiarum omnium veræ religionis Christianæ caput Roma, vbi Summus Pontifex suam habet sedem, qui quinque habet intra vrbem Ecclesias Patriarchales, quæ sunt D. Ioannis Lateranensis, D. Petri, D. Pauli extra muros vrbis, D. Mariæ maioris, & D. Laurentij: quibus Ecclesiis assignati sunt Episcopi octo, qui primùm dicebantur Archiepiscopi, quorum supremus est summus Pontifex, sub quo sunt reliqui, nempe Ostiensis, qui Patriarcha est Campaniæ, & Summum Pontificem consecrat; Velletrensis, siue Valeriensis; Portuensis, siue S. Ruffinæ; & Secundæ, Sabinensis, Tusculanensis, Prænestensis, & Albanensis. Ijsdem Ecclesiis assignati sunt Presbyteri Cardinales 28. & Diaconi Cardinales 18. Extra verò vrbem in Campania maritima Episcopi sunt hi: Anagninus, Alatrinus, Fundanus, Tyburtinus, Sagninus, Terracinensis, Verulanus, Feretinus, Soranus, & Aquinus.

Roma veri Vicarij Christi sedes. Episcopi, & Cardinales Romæ. Episcopi in Latio.

VMBRIÆ,

VMBRIÆ, seu DUCATUS SPOLETINI. & Sabiniæ descriptio.

VMBRIA regio in Mediterraneis posita, & Leandro Alberto tertio in ordine collocata ab Vmbris vetustissima gente occupata fuit, quos à Græcis sic dictos volunt, vt ait Plinius, quod inundatione terrarum imbribus superfuissent; hi enim ex universali diluvio servati huc postea profecti sunt Duplicem autem Vmbrorũ gentem apud auctores animaduertere licet. Primam sc. seu veterem & novam. *Vmbria Prisca*, seu vetus, Antonino Saleumprona dicitur, estque in agro nunc Volaterrano: Sed *Vmbria nova* ea dicitur, quæ inter Apennini colles, & per Tusciam longè lateque propagata est.

Vmbria. Vmbri unde dicti. Vmbria duplex.

Umbrorum terminos Plinius, Strabo, Ptolemæus, alij diversè assignãt. Nos tamen Ptolemæum sequuti hosce populos in Vilumbros & Vmbros distinguentes Vilumbrorum fines, qui Vmbris Orientaliores sunt, hosce dabimus; à Meridie Tiberim fluvium, ab Ortu Anienem, à Septentrione Apenninum & ab Occidente Vmbros; Vmbri verò à Meridie Hetruriam habent, ab Exortu Vilumbros, à Septentrione Senones, & ab Occasu Galliam Togatam. Cæterùm hodie Regio ipsa *Ducatus Spoletinus* dicitur ab vrbe id nominis, quæ Ducum Longobardorum sedes erat; qui præfecturam regionis huius sortiebantur: sed finibus, vt ait Leander. Longè angustioribus includitur, nimirum Tiberi, quantum à fonte suo ad Naris ostium prope Romam patet, item ipso Nare & Apennino.

Vilumbrorum fines. Vmbrorum fines. Vmbria nũc Ducatus Spoletinus.

Regio hæc bonitate agrorum, ubertateque, ac mulierum fœcunditate mirificè à priscis auctoribus commandatur; quæ quidem maiori ex parte ab Apennino occupatur, gaudetque maximè situum varietate Nam alicubi altos habet montes ac asperos: alicubi fruictiferis collibus, vitibus oleis, ficubus alijsque fructiferis arboribus convestitis exornatur, alicubi verò amœnissimas continet planities, quæ frumentum, vinum, cæterasque fruges copiosè ferunt, & in universum fructus nobilissimos tam colles quàm plana fundunt, omnigenaque vina, atque mirificam olei copiam: Incolæ autem ipsi cæteris Italiæ bellicosiores sunt.

Regionis qualitas. Vmbri bellicosissimi.

Præcipuæ vrbes sunt hæ: *Burgus, S Sepulchri*, lauta & permunita. *Civitas Castellana*, antiquis Tiphernum dicta, & vulgò *Città di Castello*. *Tudernum*, sive Tuder, vulgò *Todi*, vrbs vetusta, & in amœno, ac frugifero colle sita, quæ tamen nunc civilibus discordijs propemodum eversa jacet; & hę quidem omnes ad Tiberim fluvium positæ sunt Deinde *Eugubium*, quæ ad Apennini radices jacet, non longè à loco, in quo olim fuit Inginium Plinij & Isuvium Ptol. antequam à Gotuis diruta esset. Hæc vrbs hodie satis frequens est, ac incolis industris ornata, atque fertili est agro tam campestri, quã collino. *Nuceria* lateri Apennini adhærens, & Alfetema olim cognominata, quam à vasis ligneis Plinius commendat. *Fulignum* amœna in planitie,

Vrbes & oppida Vmbriæ. Tuder Eugubium. Nuceria. Fulgnum.

Assisium. nitie, ac frugiflera & Tinna fluvio divisa. *Assisium*, quæ licet civilibus discordijs vexata adeò fuerit, vt penè interierit, famosa tamen nunc est ob D. Francisci familiæ Ordinis Minorum conditoris ortum. *Spoletum.* *Spoletum* partim in plano, partim in colle posita, quæ metropolis olim & vetustissimum Vilumbrorum fuit caput: atque etiam hodie populo, ædificijs, & opibus satis claret, & arcem habet munitissimam, ac agrum frumento, vino, oleo, cæterisque frugibus abundantem. *Nursia.* *Nursia* antiqua civitas inter montes perpetuis nivibus occupatos sita, quæ hoc tempore civium discordijs pessimè affecta jacet. *Amelia.* *Amelia* vrbs antiqua in colle posita, Ptolomæo, & Straboni *Ameria* dicta cuius ager uber & bonus est, ac frumento, vino, oleo, cæterisque frugibus abundans.

SABINIA.

Sabina antiquæ fines SABINIAM regionem montuosam, quam olim Sabini habitarunt, terminat Leander ex antiquorum sentētia à Meridie Tiberis parte, & Nare fluvio, nunc *La Negra*: ab Occasu eius fluvij altera parte cum parte montium: à Septentrione Apennino: & ab Oriente Anio; Vel aliter: Ab Exortu solis Latio: ab austro Vmbria: ab Occasu & Septentrione Picentibus, & Samnitibus. *Quæ pars hodie dicatur Sabinia* Sed hodie Sabiniam vocant quicquid inter lacum Velinum, Reate, Tiberim, Narem & Anienem continetur.

Regionis qualitas. Regio hæc olim frequentissima fuit, & incolas prudētes, audaces, ac ad omnia aptos habuit; vnde eos olim Romulus sibi affines, atque socios Imperij reddere studuit. Sunt autem in hoc tractu, quem Sabiniam hac ætate vocant, plurima oppidula amœnis in collibus, qui vitibus plerumque, ac oleis & ficubus, alijsque fructiferis arboribus ornati sunt; & colliguntur isthic præsertim vuæ passulæ albæ magna copia, quæ exsiccatæ Romā exportantur. *Farfarus amnis.* Amnis Farfarus regionem ipsam intersecat, atque in ea etiā est *Velinus lacus.* *Velinus* lacus, nunc *Lago di Pedeluco*, quem umbilicum, seu medium Italiæ Plinius ex Varronis sentētia esse affirmat. Lacus is, vt ait Leander, collibus editioribus vndique cingitur, quamquam in præcelso montium iugo sit, & aquas habet claras, cujus vis est ligna in eo defixa intra paucos dies lapideo cortice obduci. In eo optimi generantur pisces, præcipuè truttæ & tineæ sine spinis. Ex hoc lacu aqua per excavatā in saxo viam mirè præcipitat, adeò vt fragor & sonitus ad decimū milliare exaudiatur. *Miranda de Velino lacu* Et hoc aliud etiam mirū contingit, nempe ad sextū milliare nubē quamdam perpetuò cōsurgere ex aquarum fumo, propter vehementē vndarum concussionem, vt è subjecta valle sursum aspicientibus iris cælestis perpetuò appareat.

Celebria Sabiniæ loca nunc sunt Reate, Narnia, Otriculum, Malianū & Palūbaria. *Reate.* *Reate* vrbs, vulgò *Riete*, vetusta est & famosa, & in ejus agro fuit olim Plinio teste fons Neminia vocatus, qui varietate sui ortus mutationē annonæ præsagiebat. *Narnia.* *Narnia* civitas antiqua in præcelsi, saxosi, præruptique montis dorso sita, nunc satis frequēs est, & agro bono ad vtramque Naris ripā partim collino, partim plano fruitur. *Otriculum.* *Otriculum*, seu Ocriculum, inter

fructi-

fructiferos colles jacet ad mille passus à Tiberi. *Malianum*, vulgò *Magliano*, vrbs in alto mõte sita hac ætate primaria Sabiniæ est, ac frequens admodum & lauta. *Palumbaria* Savellorum patritiæ familiæ Romanæ est.

Malianum

Palumbaria.

Sunt verò in Spoletano Ducatu, & Sabinia Episcopi hi, nempe *Assisinas*, Spoletanus, Interamniensis, Fulginas, Tudertinus, Nucerinus, Almeliensis, Eugubinus, & Narniensis.

Episcopatus Vmbriæ, & Sabiniæ.

P 4 NEAPO-

XIV.

NEAPOLITANI REGNI DESCRIPTIO CUM INSULIS ADIACENTIBUS.

Neapolitanũ regnum, Apuliæ vel Siciliæ regnum citra Pharum idem est.

REGNUM hoc, dimidiam penè universæ Italiæ portionem conplectens, quod *Italia Orientalis* vocari posset, apud Historicos nunc *Neapolitanum* à primaria ipsius vrbe *Neapoli* nuncupatur; nunc Regnum *Apuliæ*; nunc verò *Siciliæ citra Pharum*, ad differentiam nempe regni Siciliæ vltra Pharum, quæ est ipsamet Siciliæ insula. Namque nonnulli Reges, qui regnum vtrumque, Neopolitanum scilicet, & Siculum possederant, in eorũ titulis sese vtriusque Siciliæ Reges citra & vltra Pharum vocabant, quales fuére Fredericus II. Carolus I. Anioinus, & Alphonsus I. Aragoniæ.

Termini, seu fines huius regni

Incipit hoc regnum ab amne Truento, vulgò *Tronto*, cujus ostia ad Septentrionẽ panduntur, & ab vrbe Fundis, seu potius à Terracina, juxta amnem Axufenum vulgò *Vfense*, qui in Tyrrhenum mare exoneratur, atque sese ad fretum vsque Siculum extendit, inter duo maria Adriaticum scilicet, & Tyrrhenum ad peninsulæ instar clausum. Vnde fines eius sunt ab Occasu amnes Axufenus, & Truentus: à Septentrione Adriaticum mare: à Meridie Thyrrhenum mare, & Siculum: & ab Oriente Ionium. Eius verò mensuram quidam tali pacto colligunt. A Terracina ad Neapolim numerant milliaria 82. a Neapoli ad caput sinus Restani seu Polycastri mill. 147. Hinc ad Rhegium Calabriæ mill. 183. A Rhegio ad Leucopetrã promontorium, nunc capo di Spartivento, mill. 133. Hinc ad Lacinium promontorium, nunc caput calumnarum, mill. 195 Lacinio ad Tarantũ 200. A Taranto ad Salentinum; seu Iapygium promõtorium, nunc caput Leucæ, vel D. Mariæ vocatum, mill. 30. Hinc ad caput Hydrunti mill. 26. Ab hoc capite ad caput Gargani, nunc S. Angeli, mill. 221. & hinc ad fluvium Truentum mill. 200. Quæ omnia in vnam redacta summam conficiunt mill. 1318. & tanta est huius regni circumnavigatio, quib⁹ si addantur mill. 150. quæ computantur in latitudinẽ ad Occidentalẽ ipsius terminũ juxta terrestre iter, cõsurgent mill. 1468. pro circuitu universi regni Neapolitani.

Mensura.

Circumnavigatio huius regni.

Circuitus universus

Situs cælestis.

Cælestis verò situs est idem penè cum universa Italia, prætermissis aliquot parallelis ad Septentrionem, & aliquot meridianis ad Occidentem.

Octo Italiæ regiones sũt in regno Neapolitano.

In hoc autem regno præter Latij partem, integræ octo comprehenduntur opulentissimæ, & amœnissimæ Italiæ regiones, quæ sunt Campania felix, vulgò *Terro di Lavoro*; Lucania, hodie *Basilicata*; Bructij, seu *Inferior*

Calabriæ;

Calabria; Magna Græcia, seu *Superior Calabria*; Salentini, hodie *Terra d'Otranto*; Apulia Peucetia, nunc *Terra di Barry*; Apulia Daunia, hodie *Puglia piana*; & Samnites, hoc est *Apritium*, de quibus singulis separatim dicemus.

Regni Neapolitani laudes, & feracitas. Regio hæc in universum tum montuosa, tum campestris est, & aquarum scaturigibus abundantissimè irrigata; & cœli temperie, salubritateque, rerum ubertate ac varietate, ingeniorum præstantia, & corporum robore adeò felix ac beata, ut nulli alteri regioni cedat, quemadmodum infra, ubi de singulis ejus partibus tractabim⁹, constabit. Sunt hic nobilissimi portus quàm plures, inter quos præstantes ac famosi sunt Gætanus, Tarētinus, Brundusinus, Neapolitanus, ac Bojanus: montes hic insignes sunt & admirandi fontes iucundissimi ac saluberrimi tam aquarū dulcium & frigidarū, quàm calidarum & medicatarum, quæ diversis morbis salutares sunt. Innumeri isthic sunt fluvij, qui regionē universam mirificè irrigant, & fœcundant: inter quos nobiliores sunt Truentus, hodie *Tronte*; Phiternus, hodie *Fortoro*, Sarus, hogie *Sangro*, vel *Sanguino*; Aternus, nunc *Pescaro*, Aufidus, vulgò *Ofanto*; Vulturnus, nunc etiam *Vulturno*, vel *Natarone*, ac alij. Promontoria denique aliquot habet insignia, & horribilitate sua famosa, qualia sunt Leucopetra, Lacinium, Iapigium, caput Scylaceū, & caput Vrsi.

Portus celebris.

Fluvij præcipui.

Promōtoria famosa.

Varietas huius regni. Cæterùm hoc Regnum varietatem maximam passum est: Nam post Imperij Romani declinationem sub Gothis primùm & Longobardis cecidit; deinde ad Græcos & Saracenos pervenit, usque ad Normanorum in Italiæ adventum, tempore scilicet Innocentij II, Summi Pontificis, cujus Imperium Rogerius Secundus Normanus accepit; Normanis successerūt Suivi tēpore Cœlestini tertij anno 1191. Post hos Angolemenses successerunt, quorum primus fuit Carolus sub Clemente Quarto, à quo creatus fuit anno 1265. Translatum deinde fuit regnum ad Arragonenses, ex quibus quinque reges dominati sunt; quibus ab Hispanis & Francis fugatis; regnum obtinuerunt Franci quorum duo fuerunt Reges, sed hi iterum fugati sunt ab Hispanis, atque mox Ferdinandus imperium hujus regni accepit, post quem Ioanna, & post hanc ad Carolum V. ipsum regnum devolutum est, cui successit Philippus filius Hispaniarum rex inuictissimus, qui Neapolitanum hoc florentissimum regnum prudentissimè moderatur. In quo quidem Regno Proregem mittit.

Neapolitanum regnū sub rege Hispaniarum.

Septem huius regni officia. Sunt verò in hoc Regno septem officia, nempe Magnus Cornestabilis, Magnus Iustitiarius, Magnus Admirans, Magnus Quæstor, Magnus Protonotarius, & Magnus Siniscalcus: & præter hos, principes viri seu proceres regni magno sunt numero. Nā Principes titulati sunt 21. nempe *Asculi, Avellini, Bisiniani, Capistrani, Dariati, Casertæ, Conchæ, Franchavillæ, Melphi, Meliti, Molfettæ. Salerni, D. Bovi, D. Severi, Scalea, Squillacis, Stiliani, Sulmonæ, Terami, & Venosæ* Duces præterea sunt 33. nempe *Ariolæ, Amalphis, Audrij, Arcæ, & Sora, Atrij, Bojani, Bovini, Castelli Sanguinarij, Castrovillaris, Euoli, Ferrandinæ, Feroliti, Gravinæ, Mataloni, Martinæ, Montisalti,*

Principes titulati.

Duces.

Montis

Montis Leonis, Nardi, Nuceriæ, Populi, Montisdraconis, Divæ Agathæ, Divi Petri in Galatina, Simenaræ, Sueßæ, Sicignani, Summæ, Taliacocij, Termoli, Terranovæ, Turrismatoris, Trajecti & Tripaldæ. Marchionatus verò sunt 52. Comitatis 58. & dominia 15. Curiæ insuper isthic sunt quaternæ, quas sedes appellant, & vulgò *Seggi*, nempe *Capuanæ*, *Nidensis*, *Moncano Diviq; Gregorij*, in quib⁹ Principes, Duces, Marchiones, omnesque proceres, & cæteri ordines ad consultandum communiter, ac de rebus publicis conveniunt.

Marchionatus: Sedes, seu Curiæ.

Status porrò hujus Regni Ecclesiasticus 20. constat Archiepiscopis, quibus subjecti sunt permulti Episcopi, qui ordine sic describuntur: *Neapolitanus* Archiepiscopus Suffraganeos habet Episcopos Nolanũ. Puteolanum, qui Regius est; Cumanensem, Acerranum qui Regius est; & Iscalanum: Aversanus verò exemptus est *Capuanus* Archiepiscopus habet sub se Theanẽsem, Calvensem, *Calmensem*, fortè; Carinulæ, Suessanum, Venafranum, Aquinatensem, Isernienſẽ, Caserranensem, Caiaciensem: sed Casinensis nulli subjectus est, ac semper Abbas Divi Benedicti Montis Casini in Episcopum eligitur. Sic etiam Fundanus Episcopus nulli subiectus est. *Salernitanus* Archiepiscopus Regius est, ac sub se habet Suffraganeos, Caputa quẽsem, *Capuccio* fortè; Polycastrensem, Nucanensem, Sarnensem, Acernensem, Marsicensem, Nucerinum: sed Ravellensis exemptus est *Amalphitanus* Archiepiscopus habet sub se Capricannensem, Scalensem, Minorensem, & Sitarenensem: Ravellensis autem, & Cavensis, nulli subijciuntur Archiepiscopo. *Surrentinus* Archiepiscopus habet sub se Lobrensem, Salpensem, Vicanũ, Castelli Maris, vel Stabiensem; qui Regius est. *Cannosano* Archiepiscopo subsunt Auranensis, Sarranensis, Montisuiridis, Laquedonnensis, Sancti Angeli de Lambardis, Biscaciensis, qui incorporatus est cum Episcopo S. Angeli. *Acheronti*, seu *Materæ* Archiepiscopo subsũt Potontiensis, Tricariensis, Venusiẽsis, Gravinẽsis, *Angolensis*. *Tarantino* Archiepiscopo Regio subsũt Episcopi Motolæ, Castellanetæ. *Brundosino* Archiepiscopo vnitus est Archiepiscopus *Ocrensis*, & Regius est, habetque Suffraganeum Episcopum Ostumensem Regium. *Hydruntino* Archiepiscopo, qui regius est, subsunt Castrẽsis, Gallipolitanus, qui Regius est; Liciensis, vulgò *di Lecce*; Vgentinensis, Lucadensis, vulgò *Capo di Leuco*, qui unitus est cum Episcopo *Alexano*: Episcopus Nertoniẽsis, vulgò *di Nardo* fortè, exemptus est. *Barensis* Archiepiscopus habet Suffraganeos Bitontinensem, Melphitensem, Iuvenacensem Regium, Rubentinensem, vel Rubensem; Salpensem, Cauriensem, Bitterẽsem, Conversanũ, Minerviensem, Poligniacensem, Cathericẽsem, & Lavellinensẽ. *Tranensis* Archiepiscopus Regius est, cui subsunt Vigiliensis, *Adriensis* & Pennẽsis: Episcopi autẽ Monopolis, qui Regius est, Melphiẽsis, & Troiæ exempti sunt. *Spontinus* Archiepiscopus, vel *Manfredoniæ*, qui vnitus est cum Archiepiscopo montis Gargani, vel montis sancti Angeli, habet Suffraganeum Episcopum Viestensem,

Status Ecclesiasticus.

Bene-

Beneventanus Archiepiscopus habet sub se Lucerensem, Asculanensem, Florentiolæ, Telesianensem, S. Agathæ, Alifensem, Montis viridis, Marsici veteris, montis Marani, Avellinensem, Arianensem, Bojanensem, Bovinensem, Tertibulensem, Dragonariensem, Vulturanensem, Larinensem, Cannensem, Temelensem, Lesinensem, Triventinensem Regium, Alphiensem, vel Aliphareusem. *Roxanensis* Archiepiscopus nullos Episcopos habet sub se. Episcopus Bisiniani exemptus est. *Consentinus* Archiepiscopus habet sub se Episcopum Martiram. Exempti sunt episcopi D. Marci Cassanensis, & Melitensis, qui unitus est cum episcopo montis Leonis. *Rhegiensis* Archiepiscopus habet sub se Nicastrensem, Tabernacensem, qui unitus est cum Cathacense, Tropiensem, Cotroniensem Regium, Oppidensem, Giracansem, Squilacensem, Nicoteranensem, Bovensem. Episcopus Ins. Lipareæ unitus est cum episcopo Parentiæ, & ambo subsũt Archiepiscopo. Messanẽsi *Archiepiscopus S. Severina* habet sub se Vmbraticensẽ, Insulensẽ, Geneocastrensem, Gerentinensem, & S. Leonis. Archiepiscopus *Theatensis* habet sub se Aquilensem Regium, civitatis Pennæ qui unitus est cum Atriense, Sulmonensem seu Valuensem, Soræ, & Terami. Archiepiscopus *Lanciani* Regius est, sed nullos habet sub se Episcopos. Nunc autem ad singulas regiones describendas deveniamus.

CAMPANIA FELIX, vulgò Terra di Lauoro.

Campania unde dicatur.

REgio hæc *Campania* vocatur, vel quod campestribus se locis pandat: vel potius à primaria olim vrbe *Capua*, cujus incolæ Campani dicebãtur Livio teste. Sed hæc *Antiqua* dicitur *Campania* ad differentiam Novæ Campaniæ Romanæ, quæ est Latium. *Felix* præterea cognominatur ab hujus oræ Italiæ felici, beataque amœnitate, qua, ut ait Plinius, palam uno in loco naturæ gaudentis opus demonstratur. Postremò apud vulgum *Terra laboris*, seu *Terra di Lavoro* nuncupata fuit, vel à Leborinis campis, quos Plin. Capuæ vicinos memorat, ajuntque primùm Terram Laborianam fuisse dictam, posteaque corruptè Terra Laboris; vel à bonitate & proprietate agrorum, qui ad culturam & arationem maximè sunt idonei, quodque cum sermone Italico satis consonat.

Felix cur dicatur.

Terra laboris.

Finis regionis.

Regionis hujus fines sunt ab Exortu Silarus amnis Lucaniã ab hoc dirimens, ac insuper pars agri Samnitum: à Meridie Tyrrhenum mare: ab Occasu Liris amnis, nunc Garigliano, qui hanc à Latio separat: à Septentrione autem sunt Samnitium montes. De cujus quidem præstantiâ sic Leander scribit: Mirabilis profectò Campaniæ fertilitas est, non solùm omniũ rerũ ad humanę vitæ necessitatẽ utilium, sed etiã ad voluptatem atque delicias

Campaniæ laus, & qualitas.

licias, incredibili quadam abundantia fœcundissimæ: quamobrem à Plinio Felix haud immeritò dicitur; quod nomen alia, præter Arabiam aromatum vbertate nobilem, orbis vniuersi pars commeruit nulla. Sunt igitur in hac regione spatiosi, fertilesque campi, aprici & fructiferi colles, amœna munificaque nemora, iucundissimi saluberrimique fontes, & aquæ tam ad hominum salutem, quàm ad voluptatem: præterea montium iugis amplissima tamquam amphitheatra venatus oblectationi naturæ opera fabricata: tum & in ora & intus cryptæ ac specus ingentes cum ædificiorum admirabilium vestigiis, aliaque sexcenta tam naturæ potentissimæ, quàm artis eius æmulæ opera, quibus ingenia curiosa mehercule coguntur obstupescere. Hæc ille. Sunt autem in hac regione quàm plures aquarum calidarum scaturigines diuersis ægritudinibus salutares: Nam tractus omnis ab agro Falerno vsque ad Misenum medicatis, vt plurimum, aquis scatet, & non longè à Baiano vico sunt balnea, incolis *Baiana* vocata, & Medicis *Syluiana*; deinde balneum *Trituli*, quod vulgò *Ciceronianum* dicitur, & *Prantense*, qui locus summam habet elegantiam. Fuerunt isthic etiam *Tripergulana* aquæ calidæ celebres, quarum maior pars telluris hiatu interijt. Similiter etiam vltra Puteolos in littore multi salubrium aquarum fontes prorumpunt, qui diuersa habent nomina. Isthic sunt mineræ, ex quibus effoditur sulphur, & perficitur igni post Puteolos versus Neapolim, & ibidem etiam est conuallis, vbi alumen coquitur. Est etiam sinus *Lucrinus*, seu *Portus Baianus*, vel *Auernus*, qui de veteri celebritate nihil amisit, ac mirè ostreis & auratis affluit. Ibidem etiam est lacus aquæ marinæ, quem incolæ *mare mortuum* vocant, cuius aquas Puteolanus sinus effundit: quod quidem mare mortuum vnà cum sinu Baiano, seu Lucrino, Chersonesum, seu peninsulam efficit milliaribus quinque protensam, quæ tot, tantaque (vt ait Leander) vndique ingentium ædificiorum vestigia tum subterranea, tum supra solum habet, vt in nulla alia parte Europæ, Roma excepta, tot inueniantur. Est etiam hîc lacus AVERNVS poëtis celebratissimus; cuius aqua sapore salsa est, & colore nigra, qui sanè lacus profunditatem habet 360. vlnarum. Sunt etiam hîc montes celeberrimi: Nam mons MISENVS, vt ait Leander, formam promontorij nanciscitur, intimis visceribus adeò perfossus, & cryptis ædificiisque fornicatis, quæ numerus columnarum maximus fulcit, ac sustinet, excauatus est, vt ijs fornicum pilis incumbere prorsus & insidere videatur. Est mons VESEVVS, nunc ab oppido Summa *Summanus* dictus, ad eius radices sito, qui, vt ait Procopius à Neapoli 70. stadiis ferè abest, vrbemque ipsam, & Aquilonem spectat, vndique à circumiectis montibus diuisus, circum radices saltibus syluosis, vt etiam in summis cacuminibus, quippe vbi inuius, horridusque est: Media eius vorago profunda, quam in intima ferè viscera præaltè penetrare coniectura est, hinc ignis & flammæ erumpunt. Hactenus Procopius. Habet itaque hic mons fontes ignis maximos, ac olim omni ex parte excelsus erat, antequam internæ partes igni consumerentur, in cineremque verterentur; fumum interdiu, noctu verò flammam reddit, & puluerem proijcit, saxa ventorum impetu emittit, & maximos strepitus reddit. Ferunt

Aquæ calidæ.

Mineræ sulphuris.

Aluminis minera.

Sinus Baianus.

Mare mortuum.

Auernus lacus.

Misenus mons.

Vesevus mons, seu Summanus.

Ignis fontes.

ad hunc montem, cùm Plinius Secundus ad perſcrutandas eius incendij cauſas nimis accederet, vi æſtus ac ſulphuris odore interijſſe.

Capua. Olim huius Regionis caput fuit vrbs CAPVA, quæ ob eius opes, amplitudinem, ac potentiam Carthagini & Corintho æquiparata fuit; at nunc in ruinis iacet, viſunturque adhuc peringentia rudera, quæ ſatis ſplendorem, amplitudinem, ac magnificentiam ipſius declarant: Et duobus ab ea milliaribus ad dexteram Vulturni ripam condita eſt NOVA CAPVA. Nunc autem caput non tam huius regionis, quàm vniuerſi regni NEAPOLIS eſt, vrbs lautiſſima ac nobiliſſima, maris littori, & amœniſſimorum collium radicibus appoſita, & *Parthenope* quondam vocata, cuius forma oblonga eſt, ac circuitus ſeptem milliarium; ſplendidiſſima verò ædificia, mœnia firmiſſima, & arces penè inuictas habet, præſertim *Caſtellum nouum, Caſtellum Capuanum, Caſtellum Oui, & Caſtellum Sancti Tremi:* Vias præterea elegantes, ac directas habet, & aëre permolli, placidiſſimo, ac iucundiſſimo gaudet, quò fit vt ad eam Principes viri ac nobiles non tam recreationis & voluptatis, quàm ſanitatis gratia, ſicut olim, concurrant. Incolæ numeroſiſſimi ſunt, & omni nobilitate clari. Extra vrbis huius muros verſus Auſtrum *Moles* in mari conſpicitur ſumma arte confecta ad portus commoditatem, atque tutelam, vbi ex omnibus orbis partibus naues concurrunt. Gymnaſio publico omnium diſciplinarum à Frederico II. Imperatore vrbs ipſa nobilitata eſt, vbi innumerus ſtudentium numerus confluit. Prodierunt ex hac vrbe aliquot Summi Pontifices, & multi Cardinales, alijque præſtantes viri. Ager vrbis amœniſſimus eſt, iucundiſſimus & delicioſiſſimus, omniumque frugum, & fructuum mirè fœcundus; imprimis autem hortis cultiſſimis adeò ornatur, vt paradiſus deliciarum totus hic tractus videatur.

Neapolis. *Moles.*

Vrbes Campaniæ. Præter Neapolim ſunt aliæ quoque vrbes in Campania ſatis claræ, vtpote, *Theanum, Caluum, Auerſa, Caſerta, D. Agatha, Nola, & Summa.* Iſthic fuit etiam CVMÆ, vrbs antiquiſſima ac nobiliſſima, in monte aſcenſu difficili & arduo poſita, ac ad mare ſpectans: non longè à qua vrbe verſus Auernum lacum, antrum eſt admirabili arte ac maximis ſumptibus in ſaxum effoſſum, quod quidem hodie vulgò *Sibyllæ cauerna* nuncupatur. Eſt etiam PVTEOLI ciuitas, à qua Puteolanus ſinus dicitur, antiqua, & Cumanorum olim emporium, licet hodie non ita ampla ſit, vt olim.

Cumæ vrbs. *Sibyllæ cauerna.*

PICENTINI.

Picentini. SVNT in Campania PICENTINI populi, ſic dicti ab vrbe Picentia præcipua olim, & primaria ipſius gentis, quam quidem Picentinorum regionem nunc *Principatum* vocant: Eiuſque termini ſunt ab Occaſu Campania, à Septentrione Hirpini, ab Ortu Silarus amnis & Lucania, & à Meridie Tyrrhenum mare. Hæc autem regio latitudine milliaria 16. occupat, & longitudine 33. & eius præcipuæ vrbes, ac oppida ſunt, Nuceria, Sanſeuerinum, Surrentum, Maſſa, Vicus, Riuel-

Fines Picentinorũ. *Menſuræ.*

Riuellum, Amalphis, & Salernum. NVCERIA ciuitas distat à mari 9. milliaribus, & à *Sarno* quatuor, cuius ager vberrimus, amœnissimus, ac pagis refertissimus est. SANSEVERINVM oppidum celebre est ob vinum vermiculum, quod de nomine oppidi vocatur, estque maximo in precio Romæ. SVRRENTVM antiqua ciuitas monti insidet, sed eam non habet hodie amplitudinem sicut olim; licet agro potiatur iucundissimo, vberrimo, ac vitibus, citris, aliisque nobilibus arboribus ornato: Surrentinum vero vinum Plinio propter tenuitatem ac salubritatem laudatur. MASSA agrum habet vino abundantem, quod Massicanum vocatur. VICVS exigua ciuitas est. RIVELLVM noua est ciuitas, quæ cum primis totius Regni elegantia & ædificiorum splendore certat. AMALPHIS nobilissima vrbs est, licet olim splendidior fuerit: in ea inuentus fuit primùm pyxidis seu magnetis nautici vsus. Ab hac vrbe nomen capit ora seu *costa Amalphica*, quam sic Leander describit: Amalphica ora ad Meridiem spectat, amœna tota, lætaque, adeò vt vix cum alia quauis regione comparari rectè possit. In longum fermè 20. mill. porrigitur, & altos, asperosque montes habet, præsertim qua parte mari imminet. Eorum ascensus tam difficilis est, vt vel aspectu solo languorem incutiat. At enim inter horridas eas rupes iucundissimæ valles panduntur cum fontibus & aquarum scatebris, vnde riuuli amœnissimi passim grato cum murmure profluunt: quare fit vt mirum in modum frequentes colonis excultæque sint, & adeò cunctis fructiferarum arborum generibus, veluti punicis, medicisque, ac citris, item oleis, pyris, prunis, cerasis, ac similibus exornatæ, confertæque niteant. Par etiam hîc vitium elegantia; præterea cùm oculos, tum odoratum topiaria ex myrto, lauro, buxo, gelsamino, hedera, rosmarino, rosaque, & eiusmodi nobilibus arbusculis, & odorem suauissimum aspirantibus, & conspectu gratissimis, equidem mirificè delectant. Cœlum agri temperatum, mare propemodum vndique patet. Hæc ille. SALERNVM vrbs antiqua, distat à mari mille passibus, intra cuius muros, atque etiam extra horti sunt amœnissimi, ac cultissimi, aquisque irrigui, malorum medicorum omnis generis, limonum, citriorum, malorum punicorum, & omnia fructuum genera abundantissimè ferunt: gymnasio quoque publico ornatur, & Principatus titulo decoratur.

Nuceria. Sanseuerinum. Surrentũm. Massa. Vicus. Riuellum. Amalphis. Costa Amalphica. Salernum.

LVCANIA, SEV BASILICATA.

LVCANIA regio montuosa ferè vniuersa est & horrida, ideoque propter vias difficiles, nemorumque saltus latrociniis infecta est; attamen nunc longè frequentior incolis est, quàm olim. Terminatur ab Occasu Silaro amne, qui Campaniæ limes est; à Meridie mari Tyrrheno; ab Ortu fluuio Iao, & Brutiis, magnæque Græciæ parte; à Septentrione Peucetiis. Huius regionis præcipuæ vrbes, ac oppida sunt hæ: PÆSTVM vrbs, quæ

Lucania. Lucaniæ fines. Pæstũ vrbs.

POS-

POSSIDONIA etiam vocatur, & vulgò *Peste*, antiqua est, & miram cœli clementiam habet; vnde in ea quotannis bis rosæ proueniunt: verùm hodie ipsa vrbs propemodum interijt. ACROPOLIS oppidum aëre præstantissimo gaudet. POLYCASTRVM vrbs circa medium Pœstani sinus est, tituloque Ducatus nobilitatur, quæ sanè loca omnia littoralia sunt. Sed in Mediterraneis sunt: PADVLA nobile oppidum: CAPACIA, quæ olim admodum frequens fuit, opulentaque, ac titulo Ducatus ornata, sed hodie penè deserta iacet: DIANVM oppidum antiquum, opulentum ac nobile, cui *vallis* circumiacet *Diania* vocata ad nauiculæ formam, cuius longitudo 20. mill. patet, & latitudo quatuor, adeò amœna est, ac ferax, vt nulli agro vniuersi huius regni cedat.

Acropolis. *Polycastrū.* *Padula.* *Capacia.* *Dianum.* *Vallis Diania.*

BRVTII, SEV INFERIOR Calabria.

BRVTIORVM regio, *Calabria* nunc *Inferior* vocatur, ad differentiam superioris Calabriæ, quæ est Magna Græcia. Hi populi quibusdam BRETII dicuntur, & Polybius BRETTANIAM regionem vocat; à recentioribus verò quibusdam *Sicilia* cis *Pharum* nominatur, ad differentiam insulæ Siciliæ, quæ intitulatur vltra Pharum. Vniuersam Calabriam, prout Superiorem & Inferiorem comprehendit, sic Leander describit: Tota ferè montibus, collibusque fructiferis, & conuallibus amœnis constat. Triticum, hordeum, aliaque frumenti genera, vinum, item varium, oleum, ficus, aliosque fructus nobilissimos; saccharum, mel, ceram, salem natiuum, factitiumque; sed & aurum, argentum, lanam, gossipium, crocum habet, aliaque similia. Serico tam abundat, vt in hac vna regione non minor eius quantitas, si conferre velimus, quàm in omni Italia reliqua fiat. Hîc lini, cannabusque summa copia; quin etiam de cœlo manna pluit, res profectò admirabilis. Iuxta littus vtriusque maris, ac item intus in Mediterraneo horti conspiciuntur amœnissimi, arboribus medicis, citris, limonibusque variorum generum pleni. Flumina quoque passim opportuna; gratissimi colles Apennini; densa præcelsis ilicibus nemora, valles fœcundissimæ. Populis est regio cum primis frequens, quamquam maiori ex parte moribus inculti agrestem vitam ducant. Color propemodum omnibus aquilus; Ingenia tamen summa: plurimi item excellentium morum, virtutibusque præstantes viri ex ijs extitêre semper, &c. Hæc Leander.

Calabria inferior. *Brettij.* *Sicilia cis Pharum.* *Qualitas vniuersæ Calabriæ.*

Cæterum fines Brutiorum seu Inferioris Calabriæ iuxta Ptol. sententiam sunt, à Septentrione Magna Græcia, quam superiorem Calabriam vocant vnà cum amne Grathide, & Apennini parte; ab Occasu est amnis Laus cum Lucanis: à Meridie Tyrrhenum mare & fretum Siculum: ab Ortu verò Adriatici maris pars.

Brutiorum fines.

In Inferiori hac Calabria corallum probatissimum inuenitur circa littus D. Euphemiæ, & in oppido Adamantio saccharum abundè prouenit, atque in con-

Corallū, & saccharum profert inferior Calabria.

in conualle quadam è regione Altomontij manna colligitur è frondibus, & arborum truncis, quæ noctu rorat. Præterea in littore quotannis mense Maio thunni incredibili frequentia capiuntur, qui sale conditi, per vniuersam Italiam exportari solent. Isthic est promontorium insigne LEVCOPETRA Ptolemæo vocatum, & nunc vulgò *Caput armorum*, vel *Capo di Spartauento*, vel *di Spartimento*, quòd huc, vt ait Leander, è Sicilia naui delatis, quoniam in mare Superum venerunt, commutare vela necesse sit, alioque vento cursum instituere, si progredi velint. Isthic etiam sunt amnes mirabili virtute præditi, vt est CHRATHIS, qui capillis flauum, & serico album colorem inducit; & BVSENTVS, qui nigrum & fuscum colorem capillis & serico inducit.

Thunni pisces. *Leucopetra promontorium.* *Amnes mirabiles.*

Metropolis & caput huius regionis est CONSENTIA, vrbs antiqua, in decliuo Apenni sita, quæ septem complectitur colles, & arcem in iugo montis munitissimam vniuersæ vrbi & circumiacentibus locis imminentem. Claudunt ipsam vrbem duo amnes, nempe Chrathis, & Busentus: estque hodie satis nobilis, ac diues, licet olim amplior, & opulentior fuerit. Agrum habet fœcundissimum omnium fructuum, ac frugum; & bombycium animalium, quæ sericum producunt, magnam nutrit copiam. In quo etiam agro tot oppida, ac vici sunt, quot in vllius vniuersæ Italiæ ciuitatis agro, vnde vna ac perpetua potius ciuitas videtur.

Consentia.

Præter iam dictam vrbem sunt alia loca clara hæc: MANTHIA ciuitas munitissima cum arce insigni. FREDVS, & BELMONTIVM oppida, quæ agros habent amœnissimos, elegantissimos, & accuratè cultos. D. EVPHEMIÆ oppidum, quod propinquo mari cognomen dedit. TROPIA, pulcherrima ciuitas, opulens, & populo numerosissima, quæ agrum fertilissimum & amœnissimum habet. RHEGIVM, ciuitas antiqua, quam prisci scriptores *Rhegium Iulium* vocant: sita autem est in Italiæ fronte seu fine, atque olim potentissima, munitissima, ac validissimum contra Siculos propugnaculum; nunc autem infrequens, & penè deserta iacet, ipsamque hoc anno 1594. Turca exarsit. CASTRVM VILLARE, quod editissimo impositum est iugo. ALTOMONTIVM in præcelso vertice iacet, à quo salis fodinæ mille passibus absunt, ac etiam non longè sunt montes editissimi, qui ferè semper niue tecti sunt, in quibus chrystallus magna copia reperitur. MONSALTVS, vrbs cum titulo Ducatus, agro potitur fertili, sed incolas habet inopes, & moribus agrestes, qui ruditer inhabitant. TVRRANVM, RVGIANVM, & DIVI MARCI oppida, quæ agrum habent vino, cæterisque fructibus optimis abundantem. MARTVRANVM, vetus ciuitas in Apennino iacens. TABERNA, oppidum nobile ac frequens. CATANZARVM, oppidum ornatissimum. NICASTRVM, ciuitas tribus à mari distans milliaribus, splendidis ædificiis, & pereleganti agro, cultissimoque ornata. MONS LEO, ciuitas in Apennini colle iacet, vbi prius *Hippon*, seu *Vibo Valentia* fuit, titulum autem Comitatus habet. BRIATICVM oppidum, agro fœcundo, vinetis, hortis cultissimis, & omni fructuum genere refertis. TERRANOVA, ciuitas populo abundans.

Manthia. *D. Euphemiæ oppidum.* *Tropia.* *Rhegium.* *Castrum villare.* *Altomontium.* *Monsaltus.* *Turranum.* *Rugianum.* *Marturanũ.* *Taberna.* *Catanzarũ.* *Nicastrum.* *Mons Leo.* *Terranoua.*

MAGNA GRAECIA, NVNC SVperior Calabria.

Magna Græcia cur dicatur.

DE MAGNÆ GRÆCIÆ nominis origine dubium est apud auctores; sunt tamen qui dicant sic appellatam fuisse à magnis vrbibus, quas Græci in ea condiderunt: Constat enim olim eam à claris Græciæ populis, ac principibus inhabitatam fuisse. Huius etiam fines variè à scriptoribus traduntur, sed nos Ptol. sequendo, terminabimus eam ab Ortu Adriatico mari: à Meridie fluuio Alice, & Brutiis: ab Occasu Chratidis amne cum Apennino & Lucanis: à Septentrione verò sinu Tarentino cum Apulis Peucetiis. Sunt in hac parte duo insignia promontoria, quorum vnum est LACINIVM, quod olim à Pythagora summo Philosopho inhabitatum fuit, vbi Philosophiæ scholam erexit: alterum dicitur CAPVT SCYLACÆVM, scopulis, & marinorum æstuum cum ingenti fremitu reciprocatione periculosum.

Eius fines. *Lacinium promont.* *Caput Scylacæum.*

Præclaræ vrbes, & oppida huius regionis sunt hæ: HIERACIVM, vrbs titulo Marchionatus insignita. BELICASTRVM, ciuitas distans à mari 8. milliaribus, vbi olim fuit antiqua *Petilia.* CROTON, vrbs antiquissima & famosissima, quæ nunc titulo Marchionatus ornata est, licet frequentia & amplitudine, vt olim, non adeò sit. CARIATHIS, ciuitas perhonesta iuxta littus, quæ titulo Comitatus insignita est. BISINIANVM vrbs titulo Principatus ornata, cum munitissima arce. TARSIA, oppidum antiquum, opulentum, ac frequens, & optimo agro TERRA NOVA oppidum, & CORLIANVM, quæ agrum habent peramœnum ac fructiferum. ROSANVM, munitissima ciuitas ac agro fœcundissimo, & amœnissimo gaudens, quæ à mari distat tribus milliaribus. CASSANVM ciuitas. ALTAVILLA, oppidum cum Principatus titulo, ac agro vberi & optimo. MATERA, quæ amœna in valle iacet, estque vrbs Archiepiscopalis, frequens, opulenta, & optimo agro. GRAVINA titulo Ducatus insignita. TARENTVM, antiquissima, nobilissimaque ciuitas, & Magnæ Græciæ finis iuxta Ptolemæum, quæ portum habet celeberrimum à se *Tarentinum* vocatum. Fuit hæc vrbs Architæ Philosophi patria, & nunc titulo Principatus ornatur, cuius ager fertilis & amœnus est, ac salem mittit candidissimum, & suauissimum, quod Plinio commendatur.

Hieracium. Belicastrũ. Croton. Cariathis. Bisinianũ. Tarsia. Terranoua. Rosanum. Cassanum. Altauilla Matera. Grauina. Tarentum. Portus Tarentinus.

SALEN-

SALENTINI, SEV TERRA Hydruntina.

REgio hæc antea IAPYGIA, & MESSAPIA dicta fuit, & recentissimè nunc Italis ab Hydrunto vrbe *Terra Hydruntina* dicitur, cuius fines à Leandro ponuntur tali pacto. A Meridie est Tarentum, & mare vsque ad promontorium Salentinum: ab Oriente idem etiam promontorium cum Ionio mari: itemque à Septentrione ab Hydrunto nimirum vsque Brundusium: deinde ab Occasu Apulia Peucetia, cum parte magnæ Græciæ. Eius autem forma est ad peninsulæ instar, Ionio Adriaticoque mari circumscripta, cuius latitudo inter Brundusium & Tarentum Plinio est 30. mill. sed 40. Rassano: circumnauigatio verò est 200. mill. vnde totius regionis ambitus colligitur milliarium circiter 240.

Hydruntina terra cur dicta.
Eius fines.
Eius forma.
Mensura.

Regio hæc saluberrimo gaudet aëre, & fertilis est, ac opima, cuius solum supremum licet asperum appareat, attamen aratro apertum glebam admodum pinguem habet ac vberem: videtur etiam aquarum penuriam pati, nihilominus pascua habet lætissima, & arborum vbique multitudinem. Profert itaque frumenti, hordei, auenæ, & olei præsertim, magnam copiam: nam totus tractus inter Hydruntum & Brundusium oleis mirè refertus est, quæ maximam olei suppeditant copiam: crocum quoque aliquibus in locis colligitur: citria, melones & alij fructus isthic optimi proueniunt: boues præterea, asini, & muli optimi hîc aluntur: attamen locustæ interdum magnum detrimentum segetibus afferunt.

Regionis laus & qualitas.
Maxima isthic olei copia.

Incolæ moribus simpliciores sunt, quàm circumuicini populi, & olim, vt Strabo refert, 13. honestissimas vrbes habuerunt, quarum duæ solùm illius ætate supererant, nempe Brundusium & Tarentum, reliquæ ad exigua oppida redactæ sunt. Hodie verò nulla est vrbs in hoc tractu insignis, præter ALETIVM, vulgò *Lecci*; reliqua sunt oppida, quæ ruinis sunt exposita. Distat autem Aletium à Salentino promontorio, quod nunc *D. Mariæ caput* vocant, mill. 30. estque elegantibus ædificiis, populo frequens, & opulenta. Consilium in ea Regium totius Apuliæ exercetur, & in ea proceres totius huius tractus resident. Eius ager optimus est, ac frumento, vino, oleo, amygdalis, medicis malis, & aliis fructibus abundans. HYDRVNTVM, vulgò *Otranto*, ciuitas veterrima est, vt diximus, & clementissimo cœlo potitur, quæ quidem licet exigua Strabonis ætate fuerit; attamen hodie satis frequens est. Arcem habet in saxo, quo mari imminet tutissimam, atque etiam portum satis capacem, licet ventis Borealibus obnoxius sit. Eius ager amœnus, fertilis, & hortis cultissimis ornatus est. BRVNDVSIVM, nunc *Brindisi*, antiqua vrbs, & olim Salentinorum caput, ac mirè frequentata hodie deserta propemodum & collapsa iacet ob ciuiles discordias, & aërem habet inclementissimum. Portum habuit olim cum pri-

Incolarum mores.
Aletium.
Hydruntum.
Brundusium.

mis vniuersi orbis certantem, qui tamen nunc repletus est adeò, vt vix per eum triremes percurrere possint. Duæ isthic sunt arces permunitæ, & ipsa vrbs Archiepiscopalis est, cuius ager fertilissimus & vberrimus est, præsertim olei, cuius mira copia colligitur. *Castrum.* CASTRVM vrbs maritima, mercatoribus frequens est, coemendi olei gratia, quod in ea è circumuicinis locis affertur. *Galliopolis.* Isthic etiam est GALLIOPOLIS ciuitas quæ *Anxa* Plinio vocatur, iacet autem in scopulo quodam mari vndique percincto, & ponte continenti adhæret, situmque natura munitissimum habet, vt ait Leander, vnde inexpugnabilis videtur. A mercatoribus autem frequentatur, præcipuè Genuensibus. Huius ager fertilissimus est oleo, vino, croco, & cæteris fructibus, ac mare isthic piscibus abundat.

APVLIA PEVCETIA, NVNC Terra Bariana.

Apuliæ diuisio. APVLIA iucundissima est regio, quæ ab antiquis in duas diuiditur, nempe in Peucetiam, & Dauniam intermediante fluuio Aufido: nam ea pars, quæ est à Brundusio & Tarento vsque ad Aufidum fluuium, dicitur *Apulia Peucetia.* PEVCETIA, à Peutio scilicet OEnotri fratre, sed nunc dicitur *Bariana*, seu *Terra di Bari* ab vrbe Bario primaria; reliqua verò pars inter Aufidum & Phiternum amnes dicitur *Apulia Daunia.* DAVNIA, de qua infra dicemus. *Fines Apuliæ.* Fines vniuersæ Apuliæ sunt ab Ortu Salentini; à Meridie Lucani, Hirpini, & Samnites; à Septentrione sinus Ionicus vel Hadriaticus; ab Occasu Phiternus amnis, qui est Aprutij terminus.

Apuliæ qualitas. Regio hæc fructuum optimorum ac nobilissimorum vbertate, ac varietate, agrorum feracitate, qui triticum, hordeum, linum, oleum, amygdalam, vinum, gossipium, & cætera ad humanum vsum necessaria abundantissimè ferunt, cum reliqua ferè omni Italia conferri potest. Sunt tamen nonnulla in ea loca, quæ pluuiis, & aquis laborant, vt non immeritò ab Horatio *Siticulosa Apulia* vocitetur. *Siticula Apulia.* Conditur verò hîc vua sacch aro, aliisque rebus aromaticis tam excellenti arte, vt miram suauitatem præbeat.

Barium. Primaria vrbs, & totius regionis caput est BARIVM, vulgò *Bari*, antiqua, pulchra, lauta, populo frequens, atque agro fertilissimo, cui vicina ora importuosa est. *Monopolis.* Reliquæ vrbes, ac oppida sunt: MONOPOLIS, noua vrbs, quæ licet parua sit, pulchra tamen, splendida, ac ædificiis magnificis ornata est, atque eius ager fœcundissimus est, præsertim oleis. *Polinianũ.* POLINIANVM, vrbs in prærupta ac saxosa rupe iacens, lauta satis, ac populo frequens. *Molfetta.* MOLFETTA vrbs, quæ Principatus titulo clara est, ac vberrimo agro potitur. *Tranum.* TRANVM antiqua vrbs, & ædificiis ornata, licet incolis parum frequens sit; olim portum satis commodum habuit, qui nunc arena oppletus est. *Barulum.* BARVLVM oppidum, nunc *Barletta*, quod quidem inter quatuor nobilissima Italiæ oppida connumeratur, quæ sunt *Fabrianum*

Pice-

Piceni, *Pratum* Tusciæ, *Crema* Lombardiæ, & *Barulum* Apuliæ. VENVSIA, vel Venusium, antiqua vrbs. BITONTVM nobilis, ac frequens: & ANDRIVM, in qua fiunt vasa fictilia elegantissima.

Venusia. *Bituntum.* *Andrium.*

APVLIA DAVNIA, NVNC VVLGO Pugliana piana.

HÆc APVLIÆ pars, quæ DAVNIA vocatur, *Apulia* etiam *plana* nomen est sortita, à latissimis nimirum campis, & agrorum planitie. Eius fines sunt ab Exortu Apulia Peucetia cum fluuio Aufido: à Meridie Apenninus, qui Hirpinos & Samnites ab hac regione segregat: ab Occidente Aprutium cum Phiterno amne: à Septentrione autem Adriatici vel Ionij maris pars.

Apulia plana cur dicatur. *Eius fines.*

Est autem ipsa regio fertilissima, præsertim tritico aliorumque frumentorum generibus. In ea est Lacus *Lesina* ab vrbe id nominis vocatus, quæ nunc deserta est; qui lacus ambitu suo 40. milliaria complectitur, ac optimorum piscium copiâ mirè affluit, præsertim anguillis spectatæ magnitudinis. Isthic etiam est mons GARGANVS, nunc *S. Angeli* vocatus, qui præceps, abruptus, & præcelsus est, ac magnæ vastitatis ac amplitudinis, vtpote 120. milliarium, syluis nihilominus, planitiebus amœnis & pratis lætissimis ornatur, ac valde fructifer est, & aquis abundans, piscosisque lacubus, quorum nobilior est Varanus, qui ambitu suo 30. milliaria amplectitur.

Apuliæ planæ qualitas. *Lacus Lesinæ.* *Mons Garganus.*

Præcipua loca huius tractus sunt: SALPE, antiqua vrbs, cui vicinus est lacus *Andurianus*, qui, vt refert Plinius, neque exhaustis aquis minuitur, neque augetur infusis. MANFREDONIA, vrbs nobilis ac magnifica, quæ in rupe sinus marini, quem Gargani montis flexus efficit, ob desolationem Siponti ædificata est. Hæc autem iuxta littus arcem habet inexpugnabilem, & portum satis tutum, qui commodam nauibus stationem præbet, in qua quidem vrbe Archiepiscopi Sipontini sedes translata est. D. SEVERI oppidum nobile, & diuitiis ac populo abundans.

Salpe. *Manfredonia.* *D. Seueri oppidum.*

Est in hac regione campestris quædam pars, vulgò *Capitaniata* vocata, & corruptè *Capitinata*, quæ quidem arboribus caret, & aquis destituitur, ac raras habet habitationes, sed ad pascendos armentorum innumeros greges peropportuna est, atque etiam tritico, hordeo, vino, cæterisque frugibus mirè abundat. In hac autem est LVCERIA, vrbs antiqua, satis opulenta; deinde TOIA, ciuitas diues, & fœcundo agro, quæ titulo Ducatus, & Episcopatu insignis est; ASCVLVM, titulo Ducatus clarum oppidum, quod antiqui *Asculum Satrianum* nominârunt, ad differentiam alterius Asculi in Aprutio.

Capitaniata. *Luceria.* *Troia.* *Asculum.*

SAMNITES, SEV APRVTIVM.

Samnites populi. SAMNITES populi comprehendunt *Frentanos*, *Caracenos*, *Pelignos*, *Marracinos*, *Præcutinos*, *Vestinos*, *Samnites*, & *Hirpinos*, qui quidem omnes postea nomen SAMNITIVM ab vrbe Samnio obtinuerunt. *Aprutij fines.* Vnde autem Regioni huic *Aprutij* appellatio enata sit, non est facilè iudicare propter auctorum dissensiones. Habet autem regio ipsa ab Exortu Apuliam planam cum Pliterno amne, vulgò *Salino*: ab Occasu pars Sabinorum & Picentinorum cum amne Truento, nunc vulgò *Tronto*: à Septentrione Adriaticum mare: à Meridie verò Apenninum.

Aprutiæ laus & qualitas. Regio hæc summa cœli salubritate gaudet, vnde populis admodum frequens est: amœna est, & commoda versus mare, sed montibus & collibus aspera in Mediterraneis: est verò cæteris huius regni regionibus frigidior, atque satis rebus omnibus affluit; imprimis verò crocum abundè mittit, & animalia innumera nutrit. Montes isthic nonnulli memorabiles sunt, vt est *Maiella mons.* MAIELLA mons altissimus Apennino adiacens, qui amplitudinis vastissimæ, ascensu difficillimus, & rupibus asperrimus est, cuius cacumen perpetua niue tegitur, atque multa herbida habet prata, plurimosque effundit fluuios. Sic quoque in Samnitibus montes adeò alti sunt, vt etiam ipsius Apennini celsitatem superent. *Mons Virginis.* Mons quoque Virginis est nominatissimus ob D. Mariæ templum, qui quidem præcelsus est, & altitudine sua Apenninum etiam excedens.

Aquila vrbs. Primaria huius regionis vrbs & caput est AQVILA, recens quidem & in alto posita monte, quæ inter potentissimas huius regni connumeratur, cuius ager fœcundissimus est præsertim croco, ex quo prouentum 40. millium aureorum incolæ recipiunt. Cætera loca insignia sunt, quæ sequuntur: *Beneuentū.* BENEVENTVM, antiquissima vrbs ante *Maleuentum* vocata, vt Plinius & Liuius testantur, propterea quòd venti hîc & turbines adeò sæuiunt, vt homines equis insidentes simul rapiant, ac in terram præcipitent. Sita autem est in colle, cui amœnissima planities, & aquis irrigua subiacet, quæ Beneuentana vallis vocatur, estque fertilis, & oppidis admodum frequens. *Terminus.* TERMINVS, vel Termole oppidum, in peninsula iacens, munitissimum quidem & titulo Ducatus ornatum. *Bouinianū.* BOVINIANVM ciuitas, vulgò *Boiano*. *Luparella.* LVPARELLA, oppidum in altissimi montis faucibus situm, munitum satis, & ædificiis, populoque frequens. *Ortona.* ORTONA, seu Ortonium, peruetus ciuitas, vbi naues ex Epiro, Dalmatia ac aliis locis appellunt ad Lanciani nundinas merces afferentes. *Lancianū.* LANCIANVM vrbs quatuor à mari milliaribus distans, vbi olim Anxanum fuit, est autem emporium celebre, quod ex omnibus mundi partibus mercatores quotannis adeunt. *Sulmo.* SVLMO ciuitas, Nasonis Poëtæ patria, quæ pulchra, frequens, & aquis diues est. *Theate.* THEATE antiqua vrbs, & vulgò *città de Chieti*, quæ edito in colle iacet 7. milliaribus à mari distans, ac loci amœnitate mirè gaudens. *Pinna.* PINNA vrbs antiqua, vulgò

Città

Città di Penna, quæ nobilis satis nunc est, licet non adeò vt olim opulenta, ac frequens sit. TERANVM, Ptol. *Interamnia*, quæ caput est Præcutinorum, & Episcopali ac Ducatus titulo clara. ASCVLVM, antiquissima ciuitas, quam Ptol. & Plinius in Piceno ponunt, Lucius Florus in Apulia, sed Leander in Aprutio iacet munitissimo in loco, mœnibus firmis, altisque iugis cinctum, accessu militaribus copiis perdifficili. ALTAVILLA, Principatus titulo ornata. THELESIA antiquissima vrbs, in qua amnis adeò frigidus oritur, vt nullum generet piscem. SORA vrbs antiqua, quam Strabo in Campania Felice locat, Ptol. in Latio, & Leander in Samnitibus: iacet autem prope Lirim amnem, nunc Garigliano, & populi frequentia, ac Ducatus titulo gaudet. AQVINVM, antiqua vrbs, & D. Thomæ Ordinis Prædicatorum summi Philosophi, ac Theologi patria, quæ tamen nunc collapsa ferè iacet cum titulo Comitatus.

Teranum. Asculum. Altauilla. Thelesia. Sora. Aquinum.

INSVLAE CIRCA NEAPOLITANVM Regnum.

IN mari Adriatico sunt ex aduerso Apuliæ Dauniæ DIOMEDEÆ Insulæ, seu potius scopuli, quarum maiores nunc *D. Maria Tremitana*, & *D. Dominicus* vocantur. Deinde in Ionio mari, è regione vrbis Gallipolis est *Achatus* Insula, parum celebris, & in sinu Tarantino sunt quædam Insulæ ignobiles, quarum maior vocatur *D. Andrea*. Ex aduerso Lacinij promontorij sunt duæ Insulæ, DIOSCORON, & CALYPSVS, quæ Homero est *Ogygia*.

Diomedeæ Ins. Achatus Ins. Dioscoron & Calypsus Ins.

In Tyrrheno mari sunt aliquot Insulæ ad regnum hoc spectantes, quarum nonnullæ sunt è regione vrbis Getæ, & sinus Formiani, nempe PANDATARIA, nunc *Palmarola*, & PONTIA, & aliæ paruæ, nihil memoratu dignum habentes.

Pandataria Ins. Pontia.

In sinu verò Puteolano, & Neapolitano sunt circiter 18. insulæ, quarum celebrior est ISCHIA, vna olim ex OEnotridibus, quæ ambitu patet 18. milliaribus, & altissimis rupibus vndique adeò percincta est, vt in eam ingressus ab vna tantùm parte pateat: arcem habet inuictissimam, præcipuè ob situm. Diues est hæc insula vino optimo, fructibus, alumine, & sulphure, & balnea quoque habet, & ignibus subiecta est: olim quoque famosa fuit ob figulina vasa, quæ in ea conficiebantur.

Ischia Ins.

Prope Ischiam iacet PROCHYTA, hodie *Prosida*, quæ ignem emittit, & Thermas calidas habet, quæ salutares sunt; eius ambitus est propè sex milliarium. Postremò est CAPREÆ insula, nunc *Capri*, vt Niger & alij putant vocata, & *Campanella* Leandro. Hæc autem situ aspera est, sed amœna adeò & aëre salubris, vt sæpe ad eam Augustus Cæsar transmigrauerit; arce etiam Tiberi nobilis fuit. Frumentis caret, sed carnibus, piscibus, & volucribus affluit. Reliquæ insulæ, quæ isthic visuntur, nihil memoratu dignum continent.

Prochytæ Ins. Capreæ Ins.

MAR-

XV.

MARCHIÆ ANCONÆ, OLIM PICENVM DICTAE, DESCRIPTIO.

PICENVM Leandro Alberto regio eſt Italiæ xiij. ſic vocata vel ab vrbe Picena, quæ olim circa Aſontis fluuij oſtia ſituabatur, cuius rudera etiamnum patent: vel potius à Pico aue, quam mari ſacratam veteres crediderunt, cuius ductu, & auſpicio Piceni è Sabinorum agro profecti iter ingreſſi erant. A Longobardis Picenum MARCHIA ANCONITANA dicta fuit, ab Ancona ſcilicet vrbe nobiliſſima ac primaria, quæ Marchionum vniuerſæ regionis fuit ſedes. Dicta etiam fuit MARCHIA FIRMIANA à Firmo oppido, quod olim Romanorum fuit colonia, ac totius Piceni caput, fuitq; apud finitimos præteritis temporibus valde potens, ac multos claros viros producens.

Picenum. *Marchia Anconitana.* *Marchia Firmiana.*

Regionis huius fines ſunt ab Ortu amnis Truentus vel Druentus, modò *Trontus* dictus, qui eſt Regni Neapolitani limes, & Aprutium ſegregat, cuius fluuij oſtium portum efficit Aſculanum. Ab Occaſu eſt Iſaurus fluuius, qui *Foglia* vulgò dicitur, & muros alluit Piſauri vrbis: à Meridie Apenninus mons: & a Septentrione Adriaticum mare.

Fines huius regionis.

Regio porrò hoc hæc rerum omnium fertilis eſt: attamen, vt inquit Strabo, lignarijs fructibus potius, quam frumentarijs præſtantior eſt, cui laus in oleis præcipua. Ager autem totius fractus oræ maritimæ ſpectatu iucundiſſimus eſt, & hortis peramœnis, vitibus pulcherrimis generoſi ſucci, & fructiferis arboribus conſitus, præcipueque medicis ac oleis: limonibus verò eſt adeò plenus, vt eorum vberes & magni fructus maxima in copia Venetias, Bononiam, Ferrariam, alibique exportentur. Infra Auximum amœna ſternitur planities frumenti mira vbertate fertilis. Nobile cæteris vinum habetur in Sirolo oppido, quod Plinius Anconitani vini nomine celebrat. Papyrus quoque ſeu charta laudatiſſima & albedine ac bonitate cæteris quibuſcunque anteponenda maxima in copia in Fabricani nobiliſſimo oppido conficitur, quæ in totam Italiam, & in permultas etiam alias Europæ regiones defertur.

Qualitas regionis.

Fluuijs quam pluribus totus hic tractus irrigatur, quorum nobiliores ſunt Chientus & Potentia, qui ex Apennino oriuntur, & in Mediterraneum mare confluunt; atque etiam Sentinus, quem Volaterranus diſcrimen Piceni, & Vmbriæ facit. Eſt etiam in hac regione famoſiſſimus ac pulcherrimus

Fluuij Anconitanæ Marchiæ. *Portus Anconæ.*

rimus Anconæ portus ab vrbe, cui appositus est, denominatus; qui sanè tàm aditu opportunus, quàm statione tutissimus est, & hunc quidem Traianus Imperator marmore cum gradibus, per quos naues commodissimè onerantur, ac exinaniuntur, instaurare fecit: vnde inter primos, ac nominatissimos vniuersi orbis portus connumeratur, & inter Europæ mirabilia. Est in iugo quoque Apennini montis, quod *Mons Victor* vocatur, Lacus Nursinus, cuius aquæ perpetuis motibus salire, vicissimque subsidere cernuntur, non sine magna admiratione, vnde ibi cacodæmones inhabitare, vocatosque responsa dare imperitum vulgus putat. Est etiam in Apennino immane horribileque antrum, quod *Sibyllæ cauerna* vulgò dicitur, de qua multa fabulosa à mendacibus, ac impostoribus recitantur; quamobrem cùm Nursini frequentem olim Magorum, & maleficorum hominum numerum ad hæc loca continuò concurrere conspexissent, speculam seu cauernam illam Sibyllinam operire coacti fuerunt, ac præterea custodes ad lacum circumspectos ponere.

Lacus Nursinus.

Sibyllæ cauerna.

Incolæ feroces sunt animo, bellicosi, moribus aliquanto rudes, & agrestes, atque agriculturæ potius ac armis, quàm negotiationibus, ac artificijs vacantes. Est autem regio ipsa maiori ex parte sub ditione Summi Pontificis, atque in ea quoque Ducatum septem insignium ciuitatum nobilissimum, scilicet Eugubium, Caglium, Forum Sempronij, S. Leonem, Senogalliam, Pisaurum, & Vrbinum Metropolim, & Archiepiscopalem vrbem, præter Senogalliam, Fossumbrunum, & alia oppida, potitur nunc FRANCISCVS MARIA II. ROBOREVS, Princeps sanè non tàm perhumanus, quàm omni scientiarum cognitione ornatissimus. Sunt verò sub Summo Pontifice Ancona, Recanatum, Fanum D. Mariæ Laureti, Camerinum, Fanum Fortunæ, Tolentinum, Firmum, Macerata, & alia oppida.

Incolarum mores, & conditio. Regio hæc à quibus moderetur.

ANCONA primaria est vrbs, ac totius regionis caput, ciuitas quidem Græca, antiquissima, & à Syracusanis condita, Dionysij tyrannidem fugientibus, quæ aliquando à Gothis ferro, igniqúe vastata fuit. Apposita autem est Cimmerio promontorio, cui nobilissimus ille portus montis gremio à Septentrione adiacet, de quo supra locuti fuimus.

Ancona vrbs.

RICINETVM oppidum, quod Helia Ricina olim vocabatur, & nunc vulgò corruptè *Rechanatum* dicitur, non longè ab Ancona versus Ortum prope fluuij Musij, seu Mulcij ostium, estque nundinis percelebre, vbi certis anni temporibus ad mercatum negociatores ex omnibus propemodum Europæ partibus, atque ex nonnullis etiam Asiæ locis conueniunt. Ager eius perbonus est, ac nitidus, totusque collibus refertus, atque vitibus, oleis, alijsque fructiferis arboribus abundans.

Ricinetum opp.

LAVRETANA vrbs, seu D. Mariæ Laureti Fanum toto terrarum orbe celebratissimum, vbi ex omnibus mundi partibus pietatis, ac deuotionis causa Christiani confluunt, locatur inter Ricinetum oppidum, ac mare, quod quidem fortissimis muris percinctum, & propugnaculis, ac bellicis tormentis munitum apprimè est contra pyratarum, & Turcarum incursiones,

Lauretana vrbs.

ſiones, ac deprædationes. Fuit autem noſtris temporibus à Sixto Quinto Summo Pontifice in ciuitatem redactum.

CAMERINVM vrbem veterem, ac frequentem Volateranus, & Leander in Piceno locant, quamuis Strabo, Liuius, ac Ptolemæus in Vmbria eam recenſeant. Sita autem eſt in Apennini iugo, munitiſſimo in loco. *Camerinũ.*

TOLENTINVM vetus oppidum, ad Chientum amnem ſitum eſt, quod nobile nunc eſt ob reliquias D. Nicolai ex Heremitanorum familia. *Tolentinũ.*

MACERATA frequens eſt, & noua vrbs in regionis meditullio ſita, in qua totius Marchiæ Anconitanæ legatus reſidet. *Macerata.*

ASCVLVM quoque nonnulli Piceno tribuunt, de quo in Aprutio dicemus. *Aſculum.*

VRBINVM vrbs lautiſſima, & ſplendidiſſima eſt, ac agro perbono, ac fœcundo potitur, generoſis fructibus affluente. *Vrbinum.*

PISAVRVM vrbs, licet inclemens habeat cælum, eſt tamen perpulchris ædificijs ornata, ac lauta, mœnijs firmis percincta, cum pulchra, ac munita arce, ac ſplendidiſſimis ædibus Regijs, cuius etiam ager vndique peramœnus eſt, ac omnibus rebus ad victum neceſſarijs affluens: præcipuè autem fert vinum optimum, ac ſuauiſſimum, quod Venetias ſolet afferri, atque etiam ficus, qui arefacti magna in copia Venetias, Bononiam, & alibi exportantur. *Piſaurum.*

FOSSVMBRVNVM, antiquis Forum Sempronij dictum, iuxta ripam Metauri fluuij, vulgò *Metremo*, iacet, & licet cælum habeat valdè inclemens, nihilominus ſatis frequens eſt, ac opulens, atque etiam agrum habet tritico alijſque frumentis, vino præterea, oleo, ac ſuauiſſimis fructibus abundantam. *Foſſumbrunum.*

Eſt autem in Anconitana Marchia Archiepiſcopus Firmianus, cui ſubſunt Epiſcopi Montalenſis, Maceratenſis, qui etiam Tolentini Epiſcopus, Ripætranſonis, & Sanctæ Seuerinæ, Aſculanenſis, Humanas, Fanenſis, Vrbinas, ſeu Sancti Leonis, Anconitanus, Piſaurenſis, Camerinenſis, Eſinenſis vulgò *Ieſi*, Foro ſempronienſis, Recanatenſis, Auximanenſis, Senogallienſis, vulgò *Calgi*, & Lauretanenſis. Duo etiam hîc ſunt publica Gymnaſia à Romandiolis, & à Marchiæ Anconitanæ populis frequentata, vnum ſcilicet in Firmiana ciuitate: aliud verò Maceratæ. *Epiſcopi Marchiæ Anconæ.* *Gymnaſia publica.*

XVI.

FLAMINIÆ, SEV ROMANDIOLAE DESCRIPTIO.

PRouincia hæc varia obtinuit nomina. Nam primò quidem FELSINA dicta fuit ab vrbe huius nominis, quæ modò Bononia vocatur; non tamen vniuersa hoc nomine vocabatur, sed ea tantummodò pars, quæ iacet inter Felsinum, seu Bononiam, & Rubiconem amnem, vt Sempronius tradit. Deinde FLAMINIA dicta fuit à via in ea Flaminia, quam C. Flaminius Cons. Rom. strauit, & intelligitur propriè Flaminia totus tractus inter Ariminum, & fluuium Isaurum, vulgò Foglia vocatum. Sed ROMANDIOLÆ, seu Romaniæ nomen ipsi Regioni impositum fuit à Summo Pontifice, & à Carolo Magno Imperatore, ob eius fidelitatem, quam semper Rom. Pontificibus obseruauit. Est autem Leandro Alberto Italiæ regio decimaquarta, cuius fines sunt ab Ortu Anconitana Marchia iuxta Isaurum fluuium, seu Foliam: à Meridie Apenninus mons illi imminet, qui eam ab Hetruria diuidit: ab Occasu Lombardia illi est iuxta Panarium, seu Scultennam fluuium: à Septentrione sunt paludes Veronenses, & Patauinæ, vsque ad Fornaces, ac etiam maris Adriatici pars. Longitudo itaque Romandiolæ, vt Leander ait, est ab Isauro vsque ad Panarium: latitudo ab Apennino ad mare Adriaticum, & Padusam quoque paludem citra Padum vtraque Padum ad Veronenses, Patauinasque paludes, ac vsque ad vltimum Padi ostium, quod nunc *Fornaces* vocant. Huius Romandiolæ partem antiqui Galliam Togatam vocârunt, quæ ex Plinij, Catonis, & Sempronij sententia intelligitur inter Anconam, & Ariminum, & vlterius ad Rubiconem vsque fluuium, qui nunc, vt Leandro placet, *Pissatello* dicitur. Ptolemæus verò Galliam Togatam accipit inter Rubiconem, & Placentiam. Ponuntur etiam in Romanula Galli Boij, scilicet inter Rubiconem, & Lenciam amnes, atque inter Apenninum, & Padum, quorum populorum tanta olim fuit potentia, vt non modò totum tractum illis assignatum possederint, sed vniuersam hanc regionem Romandiolam.

Felsina. *Flaminia.* *Romandiola.* *Fines Romandiolæ.* *Mensura Romandiolæ.* *Gallia Togata.* *Galli Boij.*

Regio hæc, vt ait Leander, agros habet opimos, omniumque frugum, tam ad vitam necessariarum, quàm ad humanas voluptates, ac delitias opportunarum fertiles. Campi hîc latissimi, fructiferis arboribus omne genus consiti: colles peramœni, vitibus, item olea, ficuque nitentes, syluæ munificæ, herbidaque prata cum dumis venationi apta. Salubres passim aquæ: salinæ tum circa littus, tum intus frequentes: mare, fluminaque plurima

Qualitas Romandiolæ.

nauigabilia, itemque piscibus fœcunda: metallorum fodinæ: innumeræque prætereæ naturæ dotes eximiæ. Incolas ait ingenio summo, aspectu præclaro, corpore firmo, & cùm ad armorum tractationem, tum ad disciplinas, atque mercaturam peridoneos. Hæc ille.

Incolarum mores.

Vrbes sunt in hac Prouincia aliquot satis nobiles, & oppida complura, nimirum Ferraria, Bononia, Forum Cornelij, Fauentia, Forum Liuij, Rauenna, Ceruia, Ariminum, Cesena, & Sarsina, deinde Bertinorum, D. Leo, & alia oppida.

Ferraria vrbs.

FERRARIA vetus vrbs iacet ad ripam Padi fluuij palustri in loco, vnde cœlo potitur inclementi, est tamen satis populo frequens, ædificiis ornata, & fertilis omnium rerum ad victum necessariarum; atque caput est, & sedes Ducatus Atestinæ familiæ nobilissimæ, & antiquissimæ, cuius Dux inter reliquos Italiæ valdè potens est, ac opulens, qui præter hanc vrbem habet etiam sub ditione Mutinam, & Rhegium Lombardiæ vrbes satis honestas, præter Centum, Graffinianam, & alia oppida nobilia. Præterea vrbs ipsa Gymnasio publico ornata est, licet non admodum frequens auditoribus sit.

Bononia.

BONONIA vrbs antiquissima, & nobilissima, prius Felsina vocata, inter duodecim vrbes ab Hetruscis olim conditas primaria, hodieque inter vrbes Summo Pontifici subiectas post Romam facilè prima, ac præstantissima, meritò inter celebres Italiæ vrbes connumeratur. Iacet peropportuno situ ad Apennini radices, montibus ab Austro imminentibus, torrente Aposa, vulgò *Auesa* mediam interluente, mœnibus, ac ædificiis tum publicis, tum priuatis splendidissimis, sumptuosissimisque, vt quæuis Italiæ alia vrbs ornata, inter quæ insignia sunt Turris Asinellorum, & Turris Garrifenda huic vicina, adeò obliquè fabricata, vt cadere videatur. Est diuitiis mirè affluens, tanta incolarum multitudine, vt ad 80. millium numerum accedant, familias habet nobilissimas valdè opulentas ac potentes. Gymnasio præterea publico totius Italiæ vetustissimo, ac celeberrimo ornatur, quod à Theodosio Imperatore primùm institutum fuit, deinde à Summis Pontificibus, Romanisque Imperatoribus ita auctum, vt hinc Bononia Studiorum mater, & parens appellari meruerit, Scholas publicas habet magnificentissimas à Pio IV. extructas, quæ longè cæteras Italicas antecellunt. Adhæc plura Studiosorum nobilissima collegia. Ager vrbis amplissimus est, ac fœcundissimus, & amœnus, partim planus, partim montanus: etenim à Meridie totus collibus, ac montibus attollitur, in quibus vites, oleæ, ficus, pomi, pyri, aliæque fructiferæ arbores abundè proueniunt: A Septentrione autem totus planus est, humilis, humidusque, nimirum Ferrariam versus, vbi valles amplæ sunt, & paludosa loca. Hi campi longè, lateque sternuntur, atque in eis triticum, hordeum, faba, cæteræque fruges abundè proueniunt: vinum item optimum hîc conficitur, non tamen adeò generosum, vt montanum. Præterea lini, ac cannabis magna hîc copia, quæ non solùm vrbi satis est, sed aliò etiam comportatur, præsertim Venetias. Sunt in hoc Bononiensi agro complura oppida, & castella nobilia, & incolis numerosissima, præter innumeras villas, vt

Gymnasium Bononiense.

Ager Bononiensis.

Oppida agri Bononiensis.

sunt

sunt Butrium, D. Petri oppidum, Castellum Guelphum, Castellum Bononiense, Tussinianum, Dozza, Varignanum, Argelum, D. Agatha, D. Ioannes, Creualcorium, Castellum Francum, Bazanum, Sauinianum, Manzolinum, Cassium, & alia. Sunt & fontes aquarum Calidarum, & frigidarum variis propulsandis morbis longè opportuni, inter quos est aqua Porrectæ tantopere celebrata.

Aqua Porrectæ.

FORVM CORNELII, vulgò *Imola*, antiqua est etiam vrbs, optimo in situ iacens cum agro optimo, ac fœcundo.

Forum Cornelij.

FAVENTIA antiqua vrbs, vulgò *Faenza*, apposita est Anemo fluuio, & arcem habet, ac populum satis frequentem, ac præterea agrum frumento, vino, & lino candido fertilem: nobilitata est ob vasa figulina, quæ in ea summa industria conficiuntur, & in multas Italiæ partes transmittuntur.

Fauentia.

FORVM LIVII, vulgò *Forli*, antiqua vrbs, sita est inter Ronchum, & Montonum amnes, ac aëre iucundo, & perbono fruitur, & agro item feracissimo, ac frumento, vino, oleo, & cæteris frugibus abundante; præterea mittit etiam coriandrum, anisum, cominum, glastum, & alia huius generis.

Forũ Liuij.

RAVENNA antiquissima est ciuitas, quæ Strabonis ætate licet inter paludes ædificiis ligneis extructa esset, cœlum inclemens tamen non habebat, sed summam aëris salubritatem ob amnes intercurrentes, & ob maris inundationes, quibus cœni, lutique sordes eluebantur: siquidem vrbem ipsam duo cingunt amnes, quorum vnus Bidens est, quem alij Roncum vocant, & Plinius Besedum, & vulgò *Bedese*, & hic portum Rauennatem efficit: alter est Montonus, vulgò aquæductum Rauennatem vocant, qui ex Apennini iugis descendit. Paludes verò hæ circa Rauennam paucis abhinc annis exsiccatæ sunt, & in frumentarios campos fertilissimos conuersæ. Vrbs hæc splendidissima habet ædificia, & post Gothorum Imperium Exarchorum magistratus in ea incœpit anno 557. qui quidem in Italia 175. circiter perdurauit: est etiam Archiepiscopalis sedes, cui subsunt complures Episcopi. Non longè à Rauenna conspicitur nemus vastissimum pineis miræ altitudinis frequens, quod vulgò *Pigneda* vocatur, cuius fructus per vniuersam Italiam exportantur.

Rauenna.

CERVIA vrbs maritima, olim Phycocles vocata, nobilis est ob salis prouentum; nam iuxta littus propè ipsam vrbem sal ex aqua marina concreta, & solis ardore excocta conficitur, quod non solum huic regioni sufficit, sed etiam Piceno, & maiori Lombardiæ parti, ex quo prouentum 60. millium aureorum singulis annis Summus Pontifex recipit. Est tamen hæc vrbs malè habitata ob aërem insalubrem.

Ceruia.

ARIMINVM maritima etiam vrbs est, ac antiqua, & Rom. colonia, quam Strabo in Vmbris, & Liuius in Piceno locant. Sita est in planitie (vt ait Leander) imminentibus à Meridie collibus amœnis, & vitium, olearum, ficuum, aliarumque fructiuarum arborum, quibus conuestiti sunt, vbertate fœcundissimis: ab Exortu, & Occasu latissimi se campi

Ariminum.

pandunt admodum frumentarij: Septentrionale latus alluit Adriaticum mare, in quo decurrit flumen Ariminum, vulgò nunc *Marecia*, quod muros ipsius vrbis abluit. Sunt verò in hac vrbe complura ædificia memoranda, nempe arcus triumphalis ab Octauio Augusto factus, rudera theatri ex latere cocto summæ antiquitatis, & Palatia quædam sumptuosissima à Malatestarum gente condita, & extra ipsam vrbem est pons sumptuosus ab eodem Octauio Augusto factus in Arimino amne, qui Flaminiam viam Æmiliæ, simulque suburbia ciuitati coniungit.

Cesena.

CESENA vrbs antiqua, iacet ad pedes montis iuxta Sauium fluuium; qui ex Apennino rapidissimè delabitur, atque cùm imbres cadunt finitimos agros valdè infestat, & in mare defertur. Vrbi huic arx ex colle fortissima imminet, quæ vrbi iungitur mole intercedente, quæ maiori ex parte ruinis interijt. Est verò vrbs incolis frequens, & ædificiis perhonestis ornata, cuius ager copia rerum ad victum necessariarum affluit: præcipuè verò vino, quod à Plinio propter bonitatem memoratur.

SARSINA antiqua vrbs iacet ad Apennini radices, quam Strabo in Vmbris ponit, cuius ager vitibus, oleis, cæterisque fructiferis arboribus abundat. Fuit autem Plauti Comici Poëtæ patria.

Status Ecclesiasticus Romandiolæ.

Est autem in ipsa Romania Archiepiscopus Rauennas, cui subsunt Adriensis, Comaclensis, Ceruiensis, Ariminensis, Foroliuiensis, Foropompiliensis vulgò Forlimpopolo, Villimensis, Cesenatensis, Sarsinatensis, Fauentinus, Imolensis, Bononiensis, & alij in Lombardia, vt Mutinensis, Regiensis & Parmensis: & publica Gymnasia sunt duo in hac regione, nempe Bononiæ, & Ferrariæ, de quibus supra locuti fuimus.

MARCHIA TARVISINA,
Seu Venetia regio.

Venetia regio quæ intelligatur.

VENETIA regio intelligebatur olim totus tractus à Liquentia amne, & sinus Adriatici intimo angulo vsque ad Mincium amnem, & Benacum lacum, quæ ampliores quondam fines possederat, nimirum ad Adduam vsque fluuium.

Venetia regio vnde dicta.

Marchiæ Taruisinæ nomen.

Dicebatur autem Venitia à Venetis populis, huc ex Paphsagonia, seu ex Lydia cum Antenore post Troiam captam proficiscentibus, qui quidem ex hac ipsa regione Euganeos populos famosissimos, ac nobilissimos è sedibus expulerunt. Sed postea MARCHIÆ TARVISINÆ nomen obtinuit ab vrbe Taruisio, quæ fuit olim domicilium, ac sedes Marchionum Longobardici nominis, à quibus vniuersa ipsa regio moderabatur. Verùm non minus hodie, quàm olim nomen Venetiæ regionis conuenire ipsi videtur, cùm

maior,

maior, ac potior ipsius pars, nempè à Liquentia fluuio eius termino vsque ad Adduam fluuium, vbi olim extendebatur, sit sub inclytæ Venetorum Reipublicæ dominio; licet horum ditio ad Padum vsque fluuium non producatur. Sciendum tamen est regionem hanc sub Lombardiæ vocabulo communiter etiam comprehendi, ob harum regionum conuenientiam, tum quoad agrorum fertilitatem, & aëris temperiem; tum etiam quoad incolarum similitudinem ac mores.

Regio hæc cõmuniter sub Lõbardiæ vocabulo comprehenditur.

Sunt autem fines ipsius Marchiæ Taruisinæ, ab Exortu Liquentia amnis, qui Fori Iulij ab hac parte limes est, deinde etiam Adriatici sinus pars: à Septentrione Alpes, quæ Italiam à Germania seiungunt: ab Occasu Lombardia est iuxta Benacum lacum & Mintium ac Sarcam fluuios: à Meridie autem ostium Athesis, paludesque Melarianæ ac Brigantinæ, à qua parte alij Padum fluuium pro limite accipiunt.

Fines Marchiæ Taruisinæ.

Qualitas regionis ipsius ac gentis explicatur à Leandro his verbis: Regio est hæc pernobilis & lauta, ditissimis oppidis, vrbibusque splendidissimis nitens, colonis & ingenio tum ad literas, omnemque disciplinam, tum ad rerum publicarum administrationem aptissimis, & manu armisque cùm tempus exigit promptis, nec minus in re facienda, cumulandisque diuitiis solertibus. Campos habet amœnos, fœcundosque, ac frumenti cæterarumque frugum, item omnigeni fructus, & vini maximè fertiles. Non desunt calidi, frigidique fontes ad medicinam mortalium vtiles: adest metallorum vbertas: multi nobiles amnes & lacus: cœlum salubre iucundum, & temperatum; breuiter, tantis equidem & tam multis munificæ naturæ dotibus affatim ornata, locupletataque est, vt inter præcipuas Italiæ totius regiones optimo iure censeri possit. Hactenus ille.

Laudes huius regionis & qualitas.

Fluuij insigniores huius tractus sunt Plauis, vulgò *Piaue*, Brenta, & Bachilio, sed omnium maximus Athesis. PLAVIS fluuius, Plinio Anaxus vocatus, ortum ducit ex Alpibus, qui vel liquatis niuibus, vel imbribus ingruentibus vehemens fit, & inter Feltrium, & Bellunum oppida incedens per confragosas valles inquietus præcipitat, nec prius mitescit quàm in apertos campos euolutus, atque iterum rapido fluxu à D. Saluatoris, & Colle alto prouectus, mox duos efformat brachios, ac deinde mari illabitur. BRENTA fluuius, olim Meduacus maior, oritur ex Alpium iugis longè à Tridento sex milliaribus, & agrum Patauinum irrigans, antequam in mare exoneretur in duos ramos diducitur, quorum vnus ad Pupilliam vadit (vulgò Poueia) alter portum Methamaucum procreat, vulgò porto di Malamoco. BACHILIO, seu Meduacus minor, Vicentiam vrbem alluit, & infra Patauium octo milliaribus cornu vno Brentæ coniungitur, atque ambo simul in mare exeuntes portum Edronem creant. ATHESIS fluuius, quem Torellus Saraina vult esse, Atrianum Ptol. vulgò *Adige* vocatur, qui quidem ex Tridentinis Alpibus exoriens, & multos in se fluuios recipiens, præsertim

Plauis flu.

Brenta flu.

Bachilio fl.

Athesis flu.

tim Sarcam ſubter Bolzanum oppidum, adeò aquis augetur, vt violentè admodum, & rapido curſu incedat, maximè per Veronam, infra quam in duo flumina diducitur, quorum vnum mare petit, alìud verò in paludes deſinit.

Vrbes Taruiſinæ Marchiæ ſunt Patauium, Vincentia, Verona, Taruiſium, Tridentum; ſed omnium Metropolis, & caput eſt Venetiarum vrbs in ſinu Adriatico poſita, circa quam ſparſæ ſunt innumeræ exiguæ inſulæ per vicos habitatæ.

Patauium vrbs.

PATAVIVM vrbs, quam vulgus Paduam vocat, nobiliſſima eſt, ac antiquiſſima, & ab Antenore è Troia profugo poſt eius excidium in plano vbique fluuiis irriguo condita, quæ inter alias Italiæ vrbes primaria ſemper fuit habita, de qua quidem patria noſtra dulciſſima placet potius referre quæ alij ſcripſerunt, quàm noſtra tenui oratione eam commendare. De hac itaque ſic ſcribit Bernardinus Scardeonius: Patauium vrbs admodum munita eſt, lata & profunda foſſa aquis repleta, validiſſimis muris cincta, & populo frequens. Pomœrium habet amplum, adeò vt hoſtis non habeat quibus in ea obſidendo protegi queat. Habet prætorium ſpecioſiſſimum, & plumbeis laminis opertum. Gymnaſium totius Europæ celeberrimum à Carolo Magno inceptum, & à Frederico Secundo, anno 1212. ſtabilitum, & poſt quadraginta annos à Pontifice Vrbano Quarto confirmatum. Habetur item in hac vrbe hortus (quem Medicorum cognominant) ſphæricus, & amplus, omni exoticarum herbarum medicinalium genere conſitus, pro inſtruendis iuuenum ingeniis in re herbaria opus ſingulare, & egregium. Ciuium inter præcipuas artes eſt lanificium, quod eſt quotannis ſexcentarum librarum millia, & amplius. Ager Patauinus olim latius, nunc his terminis continetur. A Meridie Atheſis fluuius procurrit: à Septentrione Muſo paruus amnis dilabitur: ab Oriente æſtuaria Venetiarum: ab Occidente autem colles Euganei, & ager Vicentinus. Patet omnis hic circuitus centum, & octoginta paſſuum millia, in quo ſunt ſexcentæ, & quadraginta ſeptem villæ, ſeu pagi. Patauio municipali iure hoc tempore ſubiacent ſeptem inſignia oppida, quæ ſunt Montinianum, vulgò *Montagnana*; Caſtrum Baldum, Atheſte, vulgò *Eſte*; Mons Silicis, Saxi oppidum, campus S. Petri, & Cittadella. Item ſex vici, Miranum, Oriacum, Titulum vulgò *Theolo*, Liuianum, Arquadum Franciſci Petrarchæ ſepulchro celeberrimum, Conſiluium, & Anguillaria. Sunt præterea in hoc territorio Euganei colles Poëtis decantati, & iuxta hos Aponus vicus, & fons, cuius Claudianus, & Martialis meminère, item Caſſiodorus in Epiſtolis, vbi Theodoricus Rex eos reſtaurandos curat. Huius agri Patauini tanta eſt fertilitas, vt ex abundanti frugum copia vicinis quoque ciuitatibus abſque vlla ſuorum ciuium inopia, quæ ad vſum vitæ neceſſaria ſunt, largè multa ſuppeditet. Generoſitas vini magna eſt. Venationes, aucupia, & piſcationes frequentes. Adeò fluminibus irrigatur, vt (maximo incolarum com-

Gymnaſium Patauinum.

Oppida agri Patauini.

Euganei colles.

commodo & vtilitate) nullus agrestis vicus vltra quinque passuum millia distet à flumine. Hanc omnium rerum mirabilem copiam atque abundantiam vulgò triuiali prouerbio demonstrant, dicentes: Bologna la grassa, Padoua la passa. Addit Leander vrbem hanc cœlo esse saluberrimo, & colonos esse summis ingeniis, & ad litteras, omniaque virtutis studia promptos, item lautos, politisque moribus, habitu optimo corporis, & in omnibus actionibus ciuilitate præstantes. Cæterùm quod de Gymnasio Patauino Leander scribit, nimirum illud fuisse à Frederico Secundo in Bononiensium contumeliam extructum, confutatur à Iacobo Middendorpio, qui de Academiis orbis Christiani duos eruditissimos libros conscripsit, atque opinionem Scardeonij confirmat; quam quidem Patauinam Academiam totius Italiæ celeberrimam facit Iason, & veluti Atheniensem Ariopagum.

Vincentia vrbs. VINCENTIA vrbs antiqua est, & vna duodecim, quas Hetrusci condiderunt cis Apenninum, quæ iuxta radices collis peroptimè ædificata est, & splendidis operibus ornata, duobus amnibus nauigabilibus diuisa, Bachilione, qui Meduacus est minor; & Rerone, qui ex vicinis montibus in ipsa vrbe Bachilioni iungitur, & ab Æliano Eretenus dicitur, qui optimas Italiæ totius anguillas producit. *Ager Vicentinus.* Ager vrbis omnium frugum maximè fertilis est, & amœnissimus, ac optimum profert vinum, quod maxima copia Venetias defertur. Incolæ ingeniis viuidis, fiduciæque magnæ, promptissimi ad literas, militiam, & mercaturam, lautè admodum, & splendidè viuunt, honesteque vestiuntur. Maximam conficiunt serici optimi & pulchri copiam, non solùm ad ciuitatis vsum, sed etiam ad comportandum alibi, vnde ex hoc ingentem faciunt quæstum. Hæc ex Leandro collegimus. *Oppida agri Vicentini.* Porrò in Vicentinorum ditione sunt oppida duo satis digna, nimirum Marostica, & Lonigum, præter aliquos vicos præcipuos, quibus subiacent quamplures villæ. Sunt etiam in Vicentino agro, apud pagum *Costoza* vulgò dictum, lapidicinæ in longis profundisque specubus, ex quibus lapis cæditur haud absimilis Tyburtino, quo antiquæ Patauinorum, & Vicentinorum ædes confectæ sunt, & sunt etiam lapidicinæ marmorum in Valdanio vico.

Verona vrbs. VERONA ciuitas nobilissima, sita iuxta colles, in vtraque Athesis ripa constructa fuit, vna ex duodecim vrbibus ab Hetruscis cis Apenninum conditis, seu vna ex duodecim coloniis Hetruscorum; alij ponunt eam in Cenomanis, vt Ptolemæus; Plinius in Euganeis, Anius in Volturenis Galliæ; alij etiam, quibus magis adhærendum, locant eam in Taruisina Marchia. Athesi amne non tam diuiditur, quàm munitur, cui quatuor pontes insignes appositi sunt; idem fluuius, vti eam penè mediam diuidit, sic eandem quoque circunquaqe cingit: itaque hic fluuius ciuitati custodiæ, ornamento, & vsui est. Situ est optimo iuxta colles, qui ad Austrum conuersi sunt, colonis lautis ac nobilibus, ædificiis magnificis & splendidis, inter quæ Amphitheatrum ingens & priscum, quod vulgus *Amphitheatrum Veronæ.*
Arenam

Arenam vocat, à L.V. Flaminio conditum anno ab vrbe condita 53. quod cætera Europæ superat. Gens perlauta, magnifica, splendida, iucundo aspectu, ingenio summo maximeque ad literas idoneo. Præterea ipsa vrbs rebus omnibus non solùm ad victum necessariis, sed etiam ad voluptatem abundat.

Ager Veronensis. Ager est optimus & pluribus in partibus aquis irriguus, maximeque fertilis frumenti, vini, olei, cæterarumque frugum: vellerum quoque pernobilium copia affluit, vnde maximum incolæ faciunt quæstum. Pomis, aliisque fructibus omnigenis abundat adeò, vt non solùm vrbi & ipsi territorio sufficiant, sed etiam exportentur, vberrimosque præbeant quæstus. Vina producit varia præcipuæ nobilitatis, maximè verò Rheticum à Plinio laudatum, Falernisque solùm à Virgilio posthabitum. Affluit etiam Veronensis ager oleo cum primis dulci, præsertim circa læuam lacus Benaci ripam. Herbarum etiam medicinalium abundat copia, præsertim in altissimo monte Baldo, in quem ex omnibus Europæ partibus herbarij confluunt. *Mons Baldus.* Territorium Veronense patet à Bruchelio oppidulo Riuam vsque, quæ est in vltimo Benaci recessu, 65. milliaria; in latitudine, quæ sumitur à Turre confinium vsque ad Riuoltellam 40. comprehenditque in vniuersum 1443378. campos, quod est genus mensuræ Italicæ, quorum 1223112. fertiles, 220266. verò steriles sunt, qui tamen in dies colonorum diligentia feraciores redduntur. Inter Veronam & Hostiliam latissimi campi sunt Veronenses dicti, spatio 20. milliarium. Sed circa Veronam ad quartum vel quintum lapidem Campanea Veronensis dicitur, & vulgò Campagna di Verona, quæ inculta saxis horret, quamquam plurimis alibi in locis huiusmodi campi nunc arentur, frumentumque ac reliquas fruges proferant. *Campanea Veronensis.* Et hæc sunt, quæ ex Leandro & ex Torrello Saraina de hac vrbe collegimus.

Tridentum vrbs. TRIDENTVM vrbs antiqua, à Ptolemæo in Cenomanis ponitur, iacet autem in Italiæ finibus, ac satis culta ac populo frequens est, cuius incolæ partim Itali sunt, partim Germani. Nobilis autem hæc vrbs est ob generale concilium ibi anno 1546. celebratum sub Paulo III. Summo Pontifice, atque ob multos Cardinales, & Episcopos, quos genuit. Est autem in Tiroli Comitatu ipsa vrbs.

Taruisium vrbs. TARVISIVM vrbs, iacet in spatiosissimo campo Sili amne diuisa, quæ non admodum antiqua censetur, cùm nec à Ptolemæo, nec ab aliquo prisci sæculi auctore memoretur, nobilis tamen est ob sedem, quam Marchiones Longobardici in ea tenuerunt, vnde toti huic regioni nomen datum fuit. Vrbs porrò Taruisium (ait Leander) rebus ad vsum humanum vtilibus in primis affluens est; copia namque frumenti, vini, cæterarumque frugum, & pecuaria re maximè abundat. Triticum agri eius candidissimum reddit panem, summaque vino nobilitas. In vrbe præter amnem Silem, quo perluitur, fontium scatebræ permultæ claris aquis, & tam aspectu iucundis, quàm potu admodum suauibus emicant: ædificia quoque splendida quamplurima sunt: gens perhonesta,

lautaque

lautaque sublimibus, & viuidis ingenijs tam ad literarum disciplinas, quàm opes quærendas, aliaque luculenta studiorum genera promptissimis. Hactenus ille.

Præter memoratas vrbes sunt etiam quamplura oppida in ipsa Taruisina Marchia quorum præcipua sunt hæc.

LINIACVM oppidum satis nobile, iacet ad Athesis ripam dextram, cui vicinus est vicus Portus vocatus ad alteram Athesis ripam situs, amboque ponte iunguntur. Est autem hoc oppidum amplum satis & populo frequens, & olim Veronensis ditionis fuit, sed nunc Venetis dominis immediatè subiectum est, qui in eo præsidium habent munitissimum in confinibus Mirandulæ, & Mantuæ. *Liniacum oppidum.*

MONTANIANA, ATESTE vulgò *Este*, CITTADELLA, MAROSTICA, LONIGVM, & CASTRVM FRANCVM oppida perlauta sunt, & satis magna, & ædificius ac opibus adeò repleta vt cum multis Italiæ ciuitatibus conferri possint. *Montaniana oppidum.*

BASSANVM oppidum in faucibus vallis, per quam Meduacus fertur in plano iacet, quod quidem satis opulens ac populo frequens est. *Bassanum opp.*

CENEDA, Ptol. Acedum, vrbs in colle iacet, quæ licet Episcopalis titulo ornata sit, nihilominus formam potius vici quàm ciuitatis obtinet. *Ceneda.*

SERAVALLIS oppidum nobilissimum est, armorum bellicorum celebris officina, atque populi frequentia, negotiationibus, ciuilitate, opulentia, & agro fertilissimo, tam campestri, quàm collino quampluribus Italiæ vrbibus haud cedens. *Serauallis opp.*

CONEGIANVM, SACILE, & ACELVM, nunc *Asolo*, oppida sunt satis frequentia & opulenta. *Conegianũ.*

ALTINVM oppidum olim lana famosum, & amœnitate agri celebre, nunc desertum est, ac insalubre. *Altinum.*

BELLVNVM oppidum, modò Ciuidal di belluno vulgò vocatum satis nobile est. *Bellunum.*

FELTRIA oppidum insigne, antiquum retinet nomen. *Feltria.*

Opitergium oppidum, vulgò Oderzo, olim famosum ac magnum fuit.

Inter Bassanum & Acelum in colle ROMANVM Castellum fuit celebre ob ortum Acciolini Tyranni, quod nunc tamen excisum est. *Romanum Castellum.*

Episcopi Taruisinæ Marchiæ sunt Veronensis, Patauinus, Vicentinus, Taruisinus, Cenetensis, Feltrensis, Bellunensis, & Tridentinus, qui omnes Patriarchæ Aquileiensi subditi sunt. *Episcopi Taruisinæ Marchiæ.*

INSVLAE CIRCA MARCHIAM TARVI-sinam, ſeu Venetiam regionem.

SVNT in intimo ſinus Adriatici receſſu complures inſulæ per paludem illam famoſam ſparſæ, quæ apud maiores Gallica appellatur, vndoſam habens nauigationem, inter quæ magis præſtantes & habitatoribus frequentes ſunt Venetiæ, Iudaica, Murianum, Pupilia, Foſſa, Clodia, Tolcellum, Buranum, & Mazorbum, quæ omnes ædificijs, templis, cœnobijs, & hortis nitent.

Venetiarũ vrbs. Venetiarum vrbs ampla, inclyta, ac inter reliquas Italiæ pulchritudine ac potentia admiranda, & dignitate ac præſtantia veneranda, iacet in paludis medio tum ab æſtibus marinis affuſo ab oriente mari, tum etiam à multis continentis amnibus factæ, quæ quidem licet non muris, non propugnaculis, non turribus vllis munita ſit, attamen loci natura tutiſſima eſt, aquis diffuſiſſimè circumſtagnantibus, atque idoneo, peropportunoque ſitu gaudet. *Initiũ vrbis Venetiarũ.* Fuit autem olim ex multarum vrbium Italicarum exciſione condita, ac prima ipſius ædificatio tenuis fuit circiter annum Domini 421. Sed tamen poſtea populi frequentia, diuitijs, ac potentia adeò percrebuit, vt auguſtum & amplum mari terraque imperium ſit conſequuta. *Ambitus vrbis Venetiarum.* Eius ambitus octo milliaria propemodum colligit, & ædificijs, tum publicis, tum priuatis magnificentiſſimis, elegantiſſimis, admirandisque, ac ſumptuoſiſſimè ornatis magis quàm vlla alia Italiæ vrbs, ac forſan Europæ nitet; inter quæ non pauca ex priuatis ædificijs ſunt, quæ quouis Principe digna reputantur. Incolarum quoque multitudine ac frequentia vt quæuis alia optimè habitata vrbs gaudet, quorum numerus 300. millium circiter cenſetur. Et hi quidem triplicis ſunt generis, nempe Patritij, penes quos Imperij & Reipublicæ adminiſtratio conſiſtit; qui imperio, ac iuſtitia nullis populis cedunt: ciues, qui Scribarum, & aliorum honorum munera gerunt: & artifices, qui mechanicas artes innumeras exercent.

Præter hos ſunt innumeri etiam mercatores & aduenæ, ex omnibus mundi partibus mercaturæ, & negotiationis gratia in eam concurrentes. Præterea vrbs hæc quam plurimis canalibus, ſeu euripis diuiſa eſt, quibus reſpondent vici ſeu viæ, vt vniuerſa tam pedibus, quàm cimbis excurri queat: nam vicos penè omnes riui diuidunt, coniungentibus ipſis quampluribus pontibus, quorum in vniuerſum tam publici, quàm priuati ex ligno, vel lapide numerantur 400. circiter; inter hos canales, ſeu riuos præcipuus eſt, quem vulgò *Canalem magnum* vocant, longitudinis trium milliarium, qui vrbem totam diuidit, & circa medium admirando ponte maximo coniungitur, totusque is cnalis ſplendidiſſimis ædificjis

ficijs iuxta vtranque ripam ornatus est, quæ iucundissimum prospectum exhibent. Nauicularum, seu cimbrarum numerus, quibus ciuitas peragratur octo millium circiter est, quarum aliquæ conductitiæ, & mercenariæ sunt; aliquæ verò ad Patritiorum & ciuium ipsorum vsum destinatæ. Est etiam intra huius vrbis ambitum nauale insigne, vulgò *Arsenale*, cuius ambitus est duorum circiter milliarium, estque mœnibus vndique validis & propugnaculis munitum, vbi quidem continuò naues & triremes fabricantur quarum semper sunt 200. ad omnem belli occasionem paratæ, præter eas, quas Veneti continuò in multas orbis partes mittunt; ibidem etiam est armamentarium omni armorum genere copiosissimum. Adhæc ipsa vrbs affluit frumento ex diuersis partibus Europæ aduecto, & tanta quidem copia, vt non tam ipsi vrbi sufficiat, sed inde etiam exportetur: vino item multiplicis generis, tum ex circumuicinis regionibus continentis ipsi subiectis, tum etiam ex Dalmatia, & Illyrico, atque ex quampluribus insulis & locis Græciæ, & Asiæ, inter quæ generosum illud vinum, quod vulgò *Maluasiam* vocant, tanta copia huc affertur, vt inde per totam Italiam & alias regiones Europæ mittatur. Carnium præterea, pullorum gallinarum, volucrum, fructuum omnis generis optimorum, ac olerum, casei, butyri, & similium tanta hîc abundantia, vt mirum dictu sit. Piscium item prouentu & concursu ex vicinis locis tum dulcium, tum marinorum, & salitorum quoque ex longinquis regionibus mirè gaudet. Aromatum postremò, gemmarum, pannorum varij generis, mercium innumerabilis huc affertur quantitas, vt multis Italiæ & vniuersæ Europæ vrbibus horum bona pars communicetur. Est etiam in hac vrbe Gymnasium publicum, licet auditorum & Doctorum non magna sunt copia: & isthic est bibliotheca, quam Bessarion Cardinalis Nicænus Reipublicæ Venetæ reliquit, quæ postea instructissima à Senatu paulatim reddita est. Huic vrbi datus fuit primus Episcopus anno 774. cui continuò Episcopi successerunt, vsque ad annum 1450. quo ab Eugenio Quarto Episcopus Venetus Patriarchalem dignitatem obtinuit, Primas etiam Dalmatiæ vocatur, cui quidem subditi sunt Episcopi.

Nauale vrbis Venetiarum. *Mira omnium rerum affluentia in hac vrbe.* *Gymnasiũ Venetiarũ.* *Bibliotheca Bessarionis.*

IVDICA parua insula, & vicus distat ab vrbe Venetiarum dimidio penè milliari, & longitudine decima milliaris parte extenditur, quæ splendidissimis, & cultissimis hortis exornatur.

Iudaica vicus.

MVRIANVM, vulgò *Murano*, distat ab vrbe vnico milliari, & ambitu suo tria milliaria colligit. Cælo est optimo ac salubri, incolis frequens, situ iucundo ac amœno, vbi singulæ ferè domus hortis mirè consitis ornantur. Est autem hæc insula & oppidum nobile, ac celebre ob vitreamina vasa, quæ excellenti artificio in eo continuò maxima in copia elaborantur, quæ in diuersis orbis partibus distrahuntur.

Murianũ.

PVPILIA, vulgò *Poueta*, distat quinque milliaribus ab vrbe Venetiarum, & olim populo valdè frequens fuit.

Pupilia.

METHAMAVCVM vicus, vulgò *Malamocco*, olim Ducis Veneti sede

Methamaucum.

ſede nobilis fuit, vbi portus eſt profundiſſimus, quem Meduacus fluuius efficit.

Foſſa Clodia. FOSSA CLODIA oppidum, vulgò *Chioggia*, diſtat ab vrbe Veneta 25. milliaribus, & in longum ipſa Inſula portenta eſt, ſpacioſaque, ac longa platea diuiſa. Ciuitas effecta fuit anno 1103. tranſlato in ea Epiſcopatu Metthamauci, & circum ipſam ſalinæ ſunt, vbi ſal conficitur cum ingenti Reipublicæ quæſtu: iſthic eſt portus, qui Clodienſis vocatur.

Torcellum. Torcellum Inſula & oppidum Epiſcopo ornatur, quod tamen colonis infrequens eſt ob cælum graue.

Buranum. BVRANVM, & MAZORBVM vici ſatis frequentes ſunt.

XVI.

LOMBARDIÆ DESCRIPTIO.

LONGOBARDIAM, quam LOMBARDIAM ætas nostra vocalitatis gratia profert, à Longobardica gente, quæ in ea ex Germania proficiſcens. Imperium annis circiter 232. adepta eſt, dictam omnes volunt: quod circa annum Domini 578. contigit. Hæc CISALPINA GALLIA prius dicebatur à Gallis, qui ſuperatis Alpibus in Italiam irrupuerunt, ad differentiam ſcilicet Vlterioris Galliæ, è qua ipſi venerant. GALLIA CITERIOR eſt etiam apud Appianum. Lombardia autem ipſa his concluditur finibus, ab Oriente Scultena ſeu Panario, & Mintio amnibus ex contrariis regionibus in Padum fluuium concurrentibus à Septentrione Alpibus: ab Occaſu Secia flu. & Alpibus: à Meridie Apennino monte. Huius regionis duas appellationes Padus eam interlabens genuit, CISPADANAM ſcilicet & TRANSPADANAM. Lombardia Ciſpadana, vulgò *di qua dal Pò* dicitur: Lombardia verò Tranſpadana vulgò *della dal Pò* nominatur. PADVS fluuius, vt ait Plinius, nulli amni claritate inferior, à Græcis *Eridanus* dictus, ac pœna Phaëtontis illuſtratus, fluuiorum etiam rex à Poëtis dictus. Hic Strabone, Mela, Plinioque teſtibus, 30. flumina in ſe recipit, ac in Adriaticum mare ſeptenis per grandibus oſtiis exoneratur. Ex quibus quidem fluuiis nobiliores ſunt, qui ex Apennino confluunt, Tanarus, Trebia, Tarus, Parma, Lencia, Gabellus, nunc *Secia*, Panarus, Rhenus; ex Alpibus verò Taner, Stura, Morgus, Duria Riparia, Duria Balthea, Seſſites, Ticinus, Lambrus, Abdua, Ollius, & Mincius, Fluuius hic Padus inuſitatis incrementis adeò ſupra alueū egreſſus abundat, vt immenſam agrorum finitimorum molem inundet, ac vaſtet.

Lombardia vnde dicta. *Ciſalpina Galliæ* *Gallia citerior.* *Lombardiæ fines.* *Duplex Lombardia.* *Padus fluuius.* *30 flumina Padum influentia.*

Non ignorandum tamen eſt ſub Lombardiæ vocabulo communiter etiam comprehendi MARCHIAM TARVISINAM, ob ipſarum regionum conformitatem; tum quod ad agrorum fertilitatem, & aëris temperiem; tum etiam quo ad populorum ſimilitudinem. Eſt autem ipſa Lombardia opulentior & ciuilior Italiæ pars, & vrbibus magnificentiſſimis, munitiſſimis, & populo frequentiſſimis mirè ornata, atque etiam arcibus munitiſſimis, quibus inexpugnabilis redditur.

Marchia Taruiſiana ſub Lombardia cadit.

LOMBARDIA CISPADANA, OLIM AEMILIA.

LOMBARDIÆ CISPADANÆ termini ſunt ab Ortu Romandiola cum Panario fluuio eius limite: à Meridie Apenninus cum Hetruriæ parte, ac item Liguriæ Tranſapenninæ parte: à Septentrio-

Lombardia Ciſpadana fines.

ne Padus fluuius: ab Occasu tum Padus ipse, tum etiam Alpes, quæ Galliam vlteriorem à citeriore diuidunt. De huius regionis præstantia sic scribit Leander Albertus: Tanta huius regionis præstantia, dignitasque est, vt præter vllam omnino controuersiam inter præcipuas, atque nobilissimas Italiæ numerari debeat, cùm ob amœnitatem, & omnium rerum tam ad necessitatem vitæ mortalium, quàm etiam ad voluptates, atque delitias opportunarum vbertatem, tum ob ingeniorum, quæ fert, mirabilem excellentiam. Colles habet amœnissimos vite, ficu, olea, cæterisque fructiferis arboribus conuestitos, vnde vina generosissima, fructusque omnis generis suauissimi leguntur. Campos longè, lateque patentes tritici, hordei, fabæ, zeæ, ac aliorum frumenti generum abundantia præcipuè copiosos. Homines tam præstantibus ingeniis, vt cùm ad literarum disciplinas, & humanitatem, tum ad rem militarem, itemque ad mercaturam summè sint idonei; orbes lautissimas iuxta ac permunitas, oppida, pagos, vicos, populo mirum in modum frequentes. Hæc ille.

Eius qualitates & laus.

Incolarum mores.

Porrò Cispadana hæc Lombardia varia sortita fuit nomina pro diuersitate temporum. Primùm quidem Sempronius asserit, ipsam fuisse olim DORIAM vocatam à Doria Tuscorum prima familia, non vniuersam scz. sed illam duntaxat partem ab Astra colonia ditionis Montisferreti vsque ad Parmam amnem, quæ suo tempore Aemilia postea dicebatur à Romano Duce sic vocato, qui Aemiliam viam eò duxit. Non desunt qui velint Aemiliam contineri inter Trebiam & Scultenam amnes, ac inter Apenninum & Padum. Idem Sempronius testatur partem illam, quæ est ab amne Parma ad Bononiam BIANORAM à Bianoro Duce appellatam fuisse, quæ suo tempore AVRELIA vocabatur ab Aurelio Romanorum Duce: postea FELSINA dicta fuit vsque ad Rauennam à Principe Hetruriæ id nominis, quod etiam nomen Bononiæ vrbi præcipuè datum fuit. Continetur quoque in hac Italiæ parte magna GALLIÆ Togatæ pars, cuius limes Placentia Ptolemæo est, sed Leandro & Nigro Trebia amnis, nec non etiam BOIORVM GALLORVM pars, quæ quidem gens Boiorum inter Lenciam fluuium & Rubiconem, nunc *Pisarello* dictum, Apennium & Padum stringebatur; seu vt ait Plinius, ab Arimino ad Placentiam inter Apenninum & Padum. Ad Cispadanam etiam Lombardiam MONSFERRATVS pertinet, de quo in tabula XI. egimus. Celeberrimæ autem vrbes, & oppida sunt hæ Parma, Placentia, Mutina, Regium, & Mirandola.

Cispadanæ Lombardiæ varia nomina.
Doria.
Aemilia.
Bianora.
Aurelia.
Felsina.
Galli Boij.

PARMA ciuitas peruetusta, colonia Romanorum, ab amne eiusdem nominis, à quo ipsa dominatur diuisa est, ædificiis splendet, & rebus omnibus ad vitæ vsum satis effluens est, sed præ cæteris Italiæ pecuariæ rei mirabili abundantia prędita est, vnde Parmensis caseus copiosè ad cæteras Italiæ gentes transfertur, qui vnà cum Placentino principem locum tenet, populus autem venustus, nobilis, animosus, ingenioque tum ad literas, tum ad arma tractanda præditus. Salubri potitur cælo, quod etiam Plinius asserit, cuius quidem ciuitatis Ducatum possidet nunc Rainucius ex nobilissima Farnesiorum Romana familia.

Parma.

PLA-

PLACENTIA ciuitas celeberrima, & perantiqua Romanorum Colonia, loco campeſtri iuxta Padum ſita, celeberrima etiam nunc eſt nobilitate ciuium: fertiliſſima autem præ cæteris Italiæ agro eſt, aquis irriguo ac paſcuis beato, hinc etiam maxima caſei commendatiſſimi copia in omnem Europam exportatur. Habet aquæ ſalſæ fontes, ex quibus candidiſſimum ſal conficitur, atque etiam ferri fodinas, & ſub ducatu Parmæ Ducis manet.

Placentia.

MVTINA Liuio Romana colonia ponitur, antiqua quidem, & ſcriptoribus multis celebris, non procul ab Apennino abeſt, & ſplendidis ſatis ædificijs decoratur: ſæpe cum finitimis præſertim Bononienſibus bello ac acie vario Marte de finibus decertauit: Multos præclaros viros literis & armis genuit. Ager eius tritico, faba, cæteriſq; frugum generibus, item optimis vinis, præcipuè autem ſuauiſſimis tribianis abundat, & eius Imperium obtinet Ferrariæ Dux.

Mutina.

REGIVM LEPIDI Romanorum colonia primæ adhuc appellationis, à Lepido ædificata, vnde illi cognomen eſt, perlauta ſanè vrbs, frequens, & opulenta, agro potitur fœcundiſſimo, ac tritici fabe, hordei, cæterarumque frugum & vini cùm albi, tum heluoli abundante, cælum habet ſalubre, & ſub ditione Ferrariæ Ducis permanet.

Regium Lepidi.

MIRANDOLA oppidum perlautum & honeſtum, temporibus Conſtantis Imperatoris magni Conſtantini filij conditum, amœno in loco iacet, frumento, aliarumque frugum ac vino maximè fertile; populum habet lautum, humanum, venuſtum, liberalem, armiſque tractandis ſtrenuum, cum arce munitiſſima, inter præcipuas totius Italiæ connumeranda. Huius principatum Picorum illuſtris gens in hunc vſque diem ab antiquiſſima memoraria tenet, ex quibus celeberrimi, & eruditione præſtantiſſimi fuerunt Ioannes Picus, & Ioannes Franciſcus nepos.

Mirandola.

Nobiliores fluuij huius partis Italiæ piſcibus copioſi, ac nauigationibus commodi ſunt Panarus Gabellus, nunc *Secia*, Lencia, Parma, Tarus & Trebia.

Fluuij nobiles.

Epiſcopatus Ciſpadanæ Lombardiæ ſunt hi, Parmenſis, Mutinenſis, Regienſis, Barcinenſis, qui Archiepiſcopi Rauennæ Suffraganei ſunt: & Placentinus, qui Archiepiſcopo Mediolanenſi ſubeſt.

Epiſcopatus.

LOMBARDIA TRANSPADANA.

HVius Italiæ partis fines ſunt ab ortu Mincius & Sacra fluuij cum Benaci lacus dextra ripa: à Septentrione Alpes, quæ Italiam ab Heluetica ſeparant: à Meridie Padus fluuius: ab Occaſu Alpes etiam, quæ Italiam à Gallia ſegregant vſq; ad Varum. De huius laude ſic ſcribit Leãder: Longiſſima porrò, vt huius eximiæ regionis deſcriptio ſit neceſſe eſt, cùm propter vrbium, caſtellorum, amnium, lacuum, & cæterorum in ea memorabilium multitudinẽ, atq; copiam, tum ob rerum hîc geſtarum claritatem, magnitudinemq;, & viros item innumeros, quorum inſigni gloria fuit illuſtrata. Naturæ luculentiſſimis dotibus locupletata

Lombardia Tranſpadanæ fines.

Eius lacus & qualitas.

tata variè eſt: campos quippe latiſſimos, & tritici frumentique cæteri, item nobiliſſimi vini, aliarumque frugum abundantia beatos habet: lacus inſuper immenſos & altos, inſignia flumina tam piſcium capturæ, quàm nauigationi opportuna. Felix etiam mirè eſt ingeniorum excellentia, quæ cùm ad literas, & arma, tum ad mercaturam promptiſſima generat. Hæc ille.

Populi Tranſpadana Lombardia. Plurimi in hac Tranſpadana Lombardia continebantur olim populi, quos Strabo, Liuius, Plinius, Sempronius, & Ptolemæus paſſim nominant, vt ſunt, Cenomani, Inſubres, Libyci, Salaſſi, Taurini, Rheti, Meſauci, Bechuni, Caturiges, Vennonetes, Cantiani, Camuni, Breuni, Tauriſci, cum aliis Alpinis, quorum omnium proprias ſedes limitare multum laboris eſt, & non minimæ difficultatis ob auctorum grauium diſcrepantiam: nihilominus de præcipuis breuiter, ac fideliter, quoad fieri poterit pertractabimus, prætermiſſis Libycis, Salaſſis, & Taurinis, de quibus in Tabula Pedemontij loquuti fuimus.

Cenomani. CENOMANI populi inhabitârunt olim regionem campeſtrem à Mincio ad Abduam fluuium poſt Taruiſinam Marchiam, qui inter Ciſalpinos Gallos haud obſcuri fuère, quorum veſtigia nonnulli dicunt etiamnum reperiri in *Vallis Seriana* oppidulo *Ceno* Bergomenſis agri. In hoc terræ tractu nobiliſſimus ac ditiſſimus continetur Ducatus Mantuæ, & aliæ inſuper multæ ciuitates, oppida, arces, & villæ opulentiſſimæ, quarum præcipuas hîc enumerabo.

Mantua. Ducatus MANTVÆ nomen habet ab vrbe MANTVA inſigni & peruetuſta, antiquiore ſcilicet 670. annis quàm Roma, & ante bellum Troianum annis 60. condita: ea autem iacet in medio lacu, ſiue palude, quam ſuperi infundit amnis Mincius, qui Sarca etiam dicitur, ex quo non niſi pontibus ad eam patet via, vnde munitiſſimum præ cæteris Italiæ obtinet ſitum; ampliſſimis, ſplendidiſſimiſque ædificiis tum publicis, tum priuatis, nec non etiam rectis ac peramplis viis decoratur, omnibus rebus ad vſum vitæ humanæ neceſſariis mirificè abundat; populum habet non tam ad literas, quàm ad arma, & ad negotia promptum; atque illuſtres viros ſemper genuit, qui vt plurimum ex nobiliſſima totius Italiæ, ac antiquiſſima Gonzagiæ Familia fuerunt; tum ſtrenuos copiarum præfectos, militarique virtute claros & fortiſſimos; tum etiam literis eruditiſſimos homines (inter quos Virgilius principem habet locum) qui eximiis virtutibus non tam patriam ipſam, quàm Italiam totam illuſtrârunt. Huius ciuitatis cum aliis pleriſque Ducatum potitur nunc Sereniſſimus Vincentius Gonzaga, omni virtute & ſplendore ornatiſſimus, & noſter Mæcenas. Non longè quàm quinque milliaribus à Mantua per viam latam rectam atque pulchram, arboribus frequentibus hinc inde miro ordine diſpoſitis, ornatam itur MARMIROLVM, *Marmirolū.* regia quidem domus magno artificio ac maximis ſumptibus ædificata, quæ ob multitudinem, opportunitatem, ac elegantiam conclauium & cubiculorum ſufficiens longè eſt ad quemuis magnum Principem excipiendum. Hæc fontibus aquarum artificioſiſſimis, lacubus piſcibus repletiſſimis omnis generis, & peramœnis ac floridiſſimis hortis omnigenis arbo-

ribus

ribus & vitibus elegantiſſimis conſitis maximè exornatur.

BRIXIA, quàm paruus annis Garcia percurrit, ciuitas peruetuſta, priſtinum retinens nomen, Cenomanorum olim caput & metropolis, clara nunc diues multum, & pernobilis, fortiſſimis mœniis cum arce munitiſſima, ciuilique populo ſolertis ingenij ornata eſt, cuius aliquot ſunt familiæ patritia Venetorum dignitate decoratæ: hæc autem, etſi ampla circuitu non admodum ſit, & quæ 50. tantùm habitatorum millia habet, ſecundum tamen locum inter Lombardiæ ciuitates tenent, ob amplitudinem ſuæ ditionis: nam ſub ea ſunt multa oppida habitatoribus opulentiſſimis refertiſſima, inter quæ præſtantiora ſunt Aſolum, & Salodium, & ſub eadem etiam ſunt valles quædam populoſiſſimæ, quarum præcipua eſt Vallis Camunia. In Brixienſi territorio aiunt quidam contineri 350. millia homines, comprehenſis in hac numeratione paruulis. Ex hac vrbe etiam prodierunt nonnulli Cardinales, & viri armis & literis celebres, & eius dominium Senatus Venetus tenet. Brixienſe territorium longè lateque patet: nam protenditur in longitudine milliaribus quinquaginta, inter Limonem Benaci lacus vicum, & Vrceanum oppidum; in latitudine verò milliaribus centum, à *Moſo* ſcilicet, quod à Mantua 15. milliaribus abeſt, vſque ad *Dialengum* extremo in *Vallis Camunicæ* capite ſitum. Ager hic frequens eſt, & oppidis, vicis, pagis, & induſtriis colonis, vt quiſque alius numeroſus, atque valde fertilis, totusque ferè antiquis irriguus: nam præter, quam quòd omnium rerũ ad victum neceſſariarum affluens eſt, vt tritico, milio, leguminibusque reliquis, lino, vino item, oleo, ac cæteris arborum fructibus, gaudet quoque metallorum fœcunditate, præſertim ferri, & æris: vnde hinc ingentem coloni quæſtum recipiunt.

Brixia.

Brixienſis ager.

VRCEANVM oppidum, quod vulgò *Orci* non dicitur, à Venetis dominis egregiè munitum ac tutiſſimum redditum, Epiſcopoque inſignitum, eſt præſidium & arx iuxta Mediolani Ducatus fines.

Vrceanum oppidum.

BERGOMVM in iugo ſeu latere montis ſita, antiquiſſima eſt ſanè vrbs, in cuius montis radicibus latiſſima ſuburbia ciuitati annexa ſunt, ſplendidiſſimis ædificiis omnis generis vbique exornatur. Gens lauta eſt, quæ etſi vili aſperoque ſermone vtatur, ingenio nihilominus ſolerti, acutoque tùm ad literas, tùm ad negotia gerenda, in quibus Florentinis non impar eſt, pollet. Ager (ait Leander) ſatis fertilis eſt, præterquam Septentrionem verſus: vbi aſper totus, montoſus, rigidus, totusque ſterilis eſt. Valles ſunt paſſim multæ, *Seriana, Brembana, Vallis D. Martini, Mancana*, & aliæ, quarum aliquæ vinum, oleumque ſuauiſſimum ferunt, nonnullæ propemodum inanes, ferro tamen abundant. Cæteræ quòd ſolo vitibus ponendis, & arationibus idoneo non ſint, vellera ſuppeditant, ex quibus panni conficiuntur, qui in totam ferè Italiam exportantur. Eſt autem ciuitas hæc fortiſſimis mœniis & arce munita ſub dominio Veneto.

Bergomum.

Valles ſub Bergomenſi ditione.

CREMÆ oppidum nobiliſſimum ſitum eſt in iucunda, pulchraque planitie, ſpatiis amplum, tutiſſimis mœnijs munitum, opum, rerumque omnium ad vitam vtilium abundans, lauto populo frequens ædificiis priuatis ſplendidum. Agrum habet optimum, fertilem, excultum, aquis irriguum,

Crema.

qui bona vina, & fructus bonos producit, aquarum riuulis nitet, piscium optimorum refertissimis, præcipuè autem mustellarum, & Marsonorum vulgò dictorum gratissimi gustus. Manet sub dominio Venetæ Reipublicæ.

Cremona. CREMONA nobilis, vetus retinens nomen, colonia Romana & peruetusta vrbs, ripæ Padi amnis apposita: hæc ob eius fidelitatem Principibus seruatam, *Fida* vulgò meruit dici *Cremona*; splendidis & magnificis ædificiis tum publicis tum priuatis ornatur, præsertim verò arce, seu turre famosissima admirandæ altitudinis anno 1284. condita, quæ inter mirabilia Europæ connumeratur, vnde extat prouerbium vulgi: *Vnus Petrus Romæ, vnus portus Anconæ, vna turris Cremonæ.* *Turris Cremonæ.* Agrum habet planum, vberrimum ac maximè tritici, milij, cæterorumque frumenti generum, ac vini etiam fertilem; maximam quoque lini optimi copiam profert. Hæc vrbs sub ditione Hispaniarum regis simul cum Mediolanensi Ducatu manet, & arcem habet præ cæteris Italiæ munitissimam, hostibusque formidabilem.

Insubres. INSVBRES populi post Cenomanos sunt inter Abduam, Ticinumque amnes, ac vlterius ad torrentem vsque *Gognam*, qui non longè à Pado in mediis campis dispergitur; sed, vt alij dicunt, habent ab Ortu Abduam fluuium cum Lario; à Meridie Padum; ab Occasu Ticinum amnem, seu rectius Seciam amnem; & à Septentrione Rhetos. Hi Occidentalē Lari; lacus partē tenēt, & has quatuor ciuitates memorabiles habent, præter alia oppida, & vicos.

Mediolanum. MEDIOLANVM eodem adhuc nomine ciuitas potentissima ac populosissima in apertis campis opportuno admodum situ posita est, spatium complectitur amplissimum, & vicatim olim huc habitabatur, nunc verò eximiæ dignitatis collecta vrbs est, ac inter maximas totius Europæ vrbes recensetur; numerantur enim in ea 200. mille habitatores comprehensis paruulis: suburbia longa, lataque admodum habet, quibus plurimum augetur, quam cum suburbiis ipsis latæ aquarum fossæ cingunt, per quas vndique nauigiis annonæ copia defertur tam magna, vt omnia vili pretio hîc emantur. Sunt hîc tam diuersa artificum genera, tantaque frequentia, vt mirum sit; ædificiis quoque splendidis, & magnificis omnis generis, nobilissimis familiis, & populo mirificè industrio repleta est. Ager vrbis cæteris Italiæ præstat oryzæ copia ob aquarum commoditatem. Quatuor summos genuit Pontifices Alex. II. Vrbanum III. Cælestinum Quintum, & nostris temporibus Gregorium Decimumquartum vitæ integritate cognitum, ac permultos insuper Cardinales, & viros armis literisque inclytos. Titulo Ducatus potitur, manetque nunc sub Hispaniarum regis potentissimi Imperio, & arcem habet, quam dicunt *Portæ Iouiæ* munitissimam, quæ præcipuum est totius Europæ propugnaculum, quod nulla profecto humana vi cape ferè potest. Mediolanensis hic Ducatus ambitu suo complectitur 300. milliaria, in quem Hispaniæ rex Gubernatorem cum titulo etiam Capitanei generalis mittit, qui præest 3. millibus militibus, pedestribus, Hispanis mille equitibus leuis armaturæ, & sexcentis equitibus, qui pro tutela huius status continuò hîc permanent. Ex hoc statu Mediolani Rex Hispan. proutntum habet 80000. ducatorum aureorum: sed administratio causarum ciuilium & criminalium

um pendet à Mediolanensi Senatu, in quo sunt 16. Doctores, & nonnuli Prælati, ac Patritij Mediolanenses.

LAVDA ciuitas, quæ vulgò *Lodi* dicitur, perhonesta, diues, lauta, rebusque omnibus abundans est, populum habet ad mercaturam, ad arma, & ad d uitias parandas solertem. Agrum habet Amœnum, irriguum aquis, & fertilem tritico, siligine, milio, cæterisque frumentis, item lini, vini ac aliorũ fructuum campi sunt latissimi cum permultis pratis ad rem pecuariam summè opportunis, vnde tanta casei copia hîc conficitur, quod etiam in multis Italię locis transmittitur. Paret nunc Hispaniarum Regi. *Lauda.*

PAPIA, quæ & TICINVM à fluuij nomine, cui apposita est, dicitur, qui fontes in Alpibus habet, in monte scilicet qui S. Gothardi dicitur: vrbs est situ & aëre mire salubris, sed parum amœna & populosa, quatuor militaribus à fluuio etiam Pado absens, & agro fertili mirum in modum ac amœnissimo potitur, qui tantæ vbertatis est, vt vulgò *Mediolani hortus* nuncupetur; feris etiam auibus & piscibus nobilibus affluit, pontem habet lapideum amni Ticino appositum, & Gymnasio publico ac celebri omnium disciplinarum ornatur, an. 1361. à Carl. IV. Imp. instituto, quod detrimenta non leuia passuum fuit à Franc. Galliæ rege, quando vrbem ipsam obsedit, antequam à Carl. V. caperetur, sed inde Pontif. Rom. & aliorum Principum munificentia & liberalitate iterum constitit. Isthic duo sunt Collegia literatorum, quorum vnum habitationib. cõmodissimum Pius II. sum. Pont. erexit, alterum ædificiis splendidissimum Carl. Borrom Card. præteritis annis instituit. Sacram Philosophiam de vero Deo primus Ticini professus est Syrus Aquliensis eo tempore, quo D. Petrus eam Romæ docebat, duam hactenus fideliter retinuit. Ex hocque olim fuit decretum, vt non amplius hac vrbs à flumine Ticinum, sed Papia vocaretur, quasi piorum virorum patria, seu pia & veræ religionis patria. Paret autem hæc vrbs Regi Hisp. & comprehenditur Mediolanensi statu. *Papia, seu Ticinum.*

NOVARIA ciuitas modico in colle sita, partim plano agro amœno ac fertili, partim montoso sterilique potitur: pernobiles habet familias aliquot, quæ patriæ ipsi persæpè clades inuexêre. Manet nunc subditione subdita Hispaniarum Regi, sed quadam conditione ea nunc Parmensium Dux fruitur. *Nouaria.*

COMVM vrbs nobilis ac opulenta in Meridionali Larij lacus ripa amœnissimo in loco ponitur, adeò vt ad solas delicias videatur cõstructa: nã ab vna parte lacum ipsum habet; ab alia verò; scilicet versus Meridiem agrum peramœnum, & omni genere fructuum feracissimum, atq; etiã aërem habet saluberrimum & iucundissimum, coloni solertes sunt & industria præditi. Paret nunc Philip. Hisp. Regi. *Comum.*

RHETI populi, quos Plin. Venonetes vocat, incoluerunt olim eum terræ tractum supra Veronam ac Comum, quem in duas curias partiebantur, nempe in Primam, & Secundam, vt in Heluetiæ descriptione diximus. *Rheti pop.*

CANTIANI gens Alpina tenent AXIMAM vrbem, nunc *Belenzona* vocatam in *valle Lauentina*. *Cantiani.*

CATVRIGES, seu CATVRGIDI parua gens Alpium, qui tenuerunt ciuitatem EBVRODANVM circa Verbanum lacum: *Charges* *Caturiges.*

eorum oppidum nunc Galli vocant.

Camuni. CAMVNI Plinio & Strab dicti *Vallem Camonicæ* tenent nunc, quæ longissimè 50. mil. protenditur, & est populo numerosissima, & ferri fodinis diues.

Bechuni. BECHVNOS Ptolomæi Hermolaus putat esse *Focunates* Plinij Alpinos scilicet populos, qui habent *Vallem Suls*, nunc *D. Bartholomæi* dictam, partim Tridentinis, partim Venetis parent. Leander scribit eos esse, qui *Vallem Serianam* incolunt, quam Serius amnis interfluit.

Mesauci. MESAVCI Plinio sunt inter *Vallem Mesaucam* inter altissimos asperrimosque montes conclusam, & *Belincionam*.

Breuni. BREVNI Plinio sunt in *Valle Breunia*, quam percurrit Breunius amnis.

Taurisci. TAVRISCI, vt auctor est Cato, *Vallem Lepontinam* tenebant, qui populi nunc *Lepontini* dicuntur.

Mincius fl. Porrò in hac Lombardia Transpadana præstantiores fluuij cæteris sunt: MINCIVS, qui profluit ex lacu Benaco præcipua claritate, & ad Mantuam decurrens, eam insigni stagno circumfundit, atq; hinc eandem claritate pergens in Padum exoneratur. Ollius flu. OLLIVS, qui Brixiani & Cremonensis agri in parte est discrimen, atq; ex lacu *Isei* Plinio *Sebino* vocato emanat, quo Brixiẽse & Cremonense territorium maiori ex parte irrigatur: vnde pleriq; campi ex sterilibus, atq; calculosis benigni ac fertiles fiunt, fluuius is piscium bonorũ est refertissimus, in quo præsertim prope *Palatiolũ* castrum innumeræ piscãtur anguillæ, quę postea saliuntur. Abdua flu. ADDVA, vel ABDVA, qui nõ in Adua monte, vt censuit Plin. fontes suos habet, sed in altissimi montis *Braulij* gremio, quẽ Plinius & Strabo *iuga Rhetica* vocat: in lacum autem Larium profluit, è quo redditus, cuius aquas supermeat, per planitiem in Padum tendit, vnaq; Serium amnẽ in eõ illabentem defert Lambrus fl. LAMBRVS, qui *Lambro* hodie Leandro dicitur, & *Montia* Ber. Sacco, & ex lacu *Eupili* redditus infra Larium in Padum defluit. Hic aquarũ perpetua claritate nitet, atq; optimorum piscium copia abundat. Ticinus fl. TICINVS, qui oritur in fine Italiæ ex summis Alpib. qui nunc *mons D. Gothardi* dicitur, & in Vrbanum lacũ confluit, è quo egressus in Padum quatuor milliar. vltra Papiam exoneratur Hic aquis per lucidus est, & piscium nobilitate famosus, præsertim laudatissimis Thymallis: aurum & argentum ex eius arena percipitur. Sencia flu. SENCIA, vel SCESIA, qui Plinio *Seßites* vocatur, profluit ex Alpibus supra Burgum per *vallem Scesiam*, cui nomen facit, & iuxta Vercellarum vrbem discurrens in Padum exoneratur.

Sunt quoq; lacus præstantissimi in hac regione, & piscibus refertissimi, nempe Benacus, Idrinus, Iseus, Larius, Luganus, & Verbanus.

Benacus lacus. BENACVS lacus qui hodie *Lago de Garda* dicitur, ab oppidulo id nominis, quod iuxta ipsum est, longitudinem habet maiorem prope 35. milliarium per Orientalem ripam, etsi Strabo eam maiorem suo sæculo ponat, hoc est quin- Eius mensura. gentis stadijs, quæ 26. milliaria reddunt, latitudinem verò habet maximã milliariorum 15. aut saltẽ 14. à Salodio oppido ad oppidum Gardæ. Lacus is quãdoque valdè fluctuosus est, ac procellosus tempestas imitans maritimas, atque fluctibus suis nauigia sæpè cum ingenti damno & periculo iactat. Optimorum autem piscium copia refertissimus est, & in primis truttarum, & car-

& carpionum, qui ſanè piſces perrari ſunt, ac paucis in locis reperti. Cingitur vbiq; lacus altiſſimis montibus amœniſſimisq;, præter quàm à Meridie. Ager omnis generis arboribus, oleis præſertim frequentiſſimus, & nonnullis caſtris ornatus, inter quæ valdè nobile eſt Salodium, quod aquis Benaci abluitur, mercibus ſatis abundans, à quo incipit iucundus & amœnus tractus circa lacum ipſum, qui vulgò *Ripa, ſeu Riuiera de Salò* dicitur, & agro fertiliſſimo ſpectatuq; iucundiſſimo potitur, & adeò arboribus fructiferis præcipuè medicis, limonibus, citrijs, oleis, ficubus & alijs id genus decorato, vt nulli præſtantiſſimæ & fertiliſſimæ vniuerſæ Italiæ regioni cedat: incolæ ex his fructibus ingentem faciunt lucrum, qui per Lombardiam & Bononiam, & Venetias exportantur.

IDRITIVS, ſeu Idrinus lacus, vulgò dicitur *Lago de Ider*, & nomen ſumit à caſtro eius nominis, ſatis piſcibus abundat. *Idritius.*

ISAEVS lacus Plinio *Sebinus* dicitur, & vulgò *Lago de Iſſe*, ambo hi lacus Idrinus, & Iſæus ſunt in Brixienſi territorio. *Iſæus lacus.*

LARIVS lacus, ſeu Comenſis, & vulgò *Lago de Como*, ab oppido ſibi adiacente ad Septentrionem in Auſtrum productus Benaco lacu maior eſt: Strabo eius longitudinem ponit ſtadiorum 300. hoc eſt propemodum 38. milliarium, latitudinem verò ſtadiorum 30. ſeu milliariorum quatuor; quidam 60. milliaria ei ſecundùm ambitum aſſignant. Eſt autem piſcium optimorum fertilis, maximè truttis permagnis, coronatur verò vndique montibus, quorum cacumina caſtanearum arborum nemora habent, latera vineas, oleaque: radices verò ſyluas, in quibus ferarum venationes frequentes fiunt. *Larius lacus.*

LVGANI lacus, quem alij *Fucanum* etiam vocant, dicitur, ab oppido id nominis iuxta illum, & admodum tortuoſus eſt præcipuis tribus ramis. Ab hoc profluit amnis *Treſſa*, qui in lacum maiorem percurrit, circumquaque verò per multis oppidis & vicis conueſtitus eſt. *Lugani lacus.*

VERBANVS lacus, nunc *maior* vocatur, quòd aliorum in hoc tractu maior ſit. Huius longitudinem Strabo ponit ſtadiorum 300. alij 320. vel 363. Latitudinem maximam Strabo facit ſtadiorum 30. alij 33. alij verò 56. ſed non mirum eſt, auctores in huius lacus dimenſione adeò inter ſe variare, quia tàm tortuoſis anfractibus, receſſibusq; implicitus eſt, vt eius menſura commodè tradi nequeat. Maximè verò procellarum viſæuit, quemadmodum etiam Benacus, maximè à vento Auſtrali agitatus, quem incolæ Liuernam vocant. Piſces habet optimos, præſertim truttas permagnas, & lucios inſignes, ac piſces etiam aurei coloris, & circumquaque ornatur honeſtis oppidis, vicis, collibus, campis amœnis, pratis herbidis, quæ omnia fertiliſſima ſunt. *Verbanus lacus.*

Sunt autem in hac Lombardiæ parte hi Epiſcopatus, Brixienſis, Bergomenſis, Cremonenſis, Laudenſis, Papienſis exemptus, Nouarienſis, qui Archiepiſcopi Mediolani Suffraganei ſunt: Mantuæ, Comenſis, qui Patriarchæ Aquileienſi ſubſunt: Cremenſis, & Vrceorum, qui ſubiecti ſunt etiam Mediolanenſi Archiepiſcopo, vt opinor. *Epiſcopi Lombardiæ Tranſpadanæ.*

FORI

XVII.

FORI IVLII DESCRIPTIO.

FORVM IVLII Ducatus eſt, & Carnorum populorum terra, ac regio Italiæ decima octaua, quæ olim Blondo teſte LIBVRNIA appellabatur. Fori autem Iulij nomen quidam putant ſumpſiſſe à Iulio Cæſare, qui legiones hac trans Alpes duxerit: Blondus eam ab vrbe Foro Iulio denominari aſſerit, quæ quidem vrbs à Cancano Bauorum rege fuit deleta: Regionem etiam hanc AQVILEIENSEM à Metropoli vrbe Aquileia vocatam fuiſſe ex hiſtoriis apparet. Poſtremò *Patriam Friuli*, licet corruptè, dictam conſtat Venetis, quod nomen in hunc vſque diem manet.

Forum Iulij olim Liburnia.

Forum Iulij vnde dicatur.

Aquileienſis regio.

Regio hæc ab exortu Iſtriam habet, quam aliqui Sontio ſeu Lizontio fluuio aliqui verò rectius Formione amne, qui nunc *Riſanus* ſeu *Diſanus*, eſt, vel ſecundum alios *Alben*, ſeparant, à cuius fluuij oſtijs non procul eſt ciuitas Iuſtinopolis, quæ vulgò *Caput Iſtriæ* vocatur. A Septentrione montes Iapidij, ſeu Alpes ab ſe Iuliæ vocitatæ imminent. Ab Occaſu Vindelicorum, & Noricorum Alpes ſunt, atque ab eadem parte Liquentia amnis Forum Iulij à Marcha Taruiſina ſeiungit. Ab Auſtro verò Adriatico mari alluitur.

Fines regionis.

Regionis ſitum Leander Albertus ſic deſcribit: Incipit à planitie mari appoſita, moxque paulatim creſcens primùm in colles, tandem in montes altiſſimos euehitur, qui propemodum vndique fines adeò claudunt, vt hæc vallata montium iugis planities tanquam muro, theatrum videatur, faucibus autem vnis pateat per quas, vti porta Sontij fluminis traiectu ab Taruiſio aditur. Cæteros itaque terminos Alpes vndique premunt, ideoque niſi per maritimos portus, aut conualles montium, ſeu ipſos vertices acceſſum præbet.

Situs regionis.

Inhabitârunt eam primùm quidem Euganei, Veneti, Truiani, Galli, poſteaque populus Romanus, ſed maieſtate populi Romani inclinante, in Barbarorum Longobardorum poteſtatem collapſa eſt, quæ cõtinuatim 14. Longobardici ſanguinis Duces habuit; duoſque Gallici vſque ad Caroli Magni tempora, & in poteſtate Imperaturum ex eius ſtirpe vſque ad Ludouicum Tertium perſeuerauit; cuius inde Ducatum Berengarius ſumpſit, cui ſucceſſerunt Berengarius Secundus, & Berengarius Tertius, & huius filius Adelbertus, ſed his duobus vltimis ab Ottone Imperatore captis, regio ipſa ſub Imperij

Incolæ antiqui.

perij Romani ditione iterum redijt, cuius bonam partem Otto Imperator Aquileiensi Ecclesiæ condonauit, posteaque Conradus Imperator reliquum Ducatus Fori Iulij cum Istriæ Marchionatu dictæ Ecclesiæ addidit, atque sic Regionis Imperium apud Aquileienses Patriarchas fuit: donec tandem Veneti domini eam totam suæ ditionis effecerunt circiter annum Domini 1420. quæ etiam nunc hodie tranquillè potiuntur. Attamen bona pars subiecta est Comitibus & particularibus Dominis, qui omnes dominio Veneto parent, & plerique eorum nobilitatem etiam Venetam obtinuerunt.

Forum Iulij est sub Venetis & particularibus dominis.

Regionis qualitas.

Regio hæc campos latos & irriguos, maximeque fertiles habet, vnde fructifera est tota præter eam partem, quæ Alpibus vicina est, vbi colles neque ardui descendunt, in quibus castella non pauca sunt; abundat vitibus, quæ gignunt generosum vinum, quod Plinius in vinorum censura primo loco celebrat, Pucinumque vocat à loco, cuius ingentem copiam ad Venetiarum ciuitatem emittunt incolæ: fructus hic omnigeni, pomaque nobilissimi saporis: syluæ tùm ligno materiaque, tùm venatu munificæ, prata nitidissima, pascuaque gregibus pecudum vtilia, agrum cunctis rebus tam necessitati mortaliũ, quàm deliciis & voluptatibus opportunis per se abundat, cælum temperatum, aër salubris, rarò quippe ibi pestis corpora hominum inuadit: montes habet quoque omnium metallorum generibus fœcundos, marmor habet candidũ, nigrum, varium, lapillos cornelios, cambnitas, & beryllos, ac crystallum.

Hydra fluuius.

Est in hac regione Hydra seu Idria insignis fluuius, vbi argentiuiui fodina habetur, & non procul à Montefalcone sunt aquæ calidæ medicatæ, quarum meminit etiam Plinius, quæ nunc dicuntur *Balnea Montisfalconis*. Est ibi etiam Tiliauentum amnis nauigabilis, qui in monte Mauro ortum habet supra vicum Phornium, vbi fons mirabilis, in quo lignum deiectum lapideo cortice obducitur, & virgulta, foliaque immersa lapidescunt.

Tiliauentũ flu.

Vtinum.

Metropolis huius regionis est VTINA, seu VTINVM, ciuitas satis ampla & magnifica, & non ab Hunnis condita, vt aliqui volunt, nec ab Austriæ Ducibus, sed peruetusta, & Plinio non semel nominata, in qua aliàs, propter euersam Aquileiam, fuit sedes Patriarchatus, estque vrbs omnibus rebus necessarijs affluens, & quæ viros summa ingenij claritate semper genuit: ad hanc Respub. Veneta præsidem mittit, quem locum tenentem vocant, cuius ambitus est milliarium quinque, ac eius populus ascendit ad numerum 16. millium. In hac etiam regione est AQVILEIA, vbi Patriarchatus, olim vrbs ditissima & populosissima, & domicilium Imperatorum; vnde altera Roma dicebatur, mœnibus sumptuosissimis percincta templorum apparatu, manificoque amphitheatro, ac aliis splendidissimis tum publicis, tum priuatis operibus exornata. In hac Octauianus Augustus interdum considere solebat: hîc quoque Cæsar Augustus controuersias Herodis & filiorum audiuit, iudiciumque dedit, vt refert Iosephus. Tiberius hîc quoque cum Iulia vxore commoratus est, quæ ibi immaturum edidit partum. Nunc autem infrequens est colonis, & ad solitudinem propemodum perducta, post quam direpta & flammis incendioque planè vastata fuit ab Attila Hunnorum Rege cum internecione 37. ferè millium hominum

Aquileia.

in ea

in ea degentium; multos autem & præclaros homines omnibus fæculis tulit.

Status Ecclesiasticus. Aquileiæ porrò Patriarcha etiamnum creatur, qui Venetiis suam sedem habet, sub quo sunt hi Episcopatus, Concordiæ, Polæ, Parentij, Tergestinensis, Comaclensis, vel Petensis, Iustinopolitanus, Madriensis ciuitatis nouæ; præter alios etiam Episcopatus Marchiæ Taruisinæ ipsi subiectos, vt Mantuanus, Cumanus, Tridentinensis, Veronensis, Marauensis, Patauinus, Vincentinus, Taruisinus, Cenetensis, Feltrij, & Bellunensis. Primus autem Aquileiæ Patriarcha fuit Diuus Marcus Euangelista, missus à Sancto Petro Apostolo, vt prima religionis, ac fidei Christianæ fundamenta proferret, constatque ibi Christi Euangelium conscripsisse. Sunt etiam aliæ celebres ciuitates in hoc Foroiuliensi Ducatu, vt TERGESTVM in littore maris colonia Romanorum, sic dictum, quod ter egesserit radicem, id est ter euersum fuerit; cuius ager pretiosum vinum producit, quo nullum aptius medicamentis iudicatur: hunc Græci miris laudibus celebrârunt, *Pictanum*, appellantes, incolæ nunc *Ribollam* dicunt. *Vrbes præcipuæ.* GORITIA, olim *Nereia*, in qua multa vetustatis supersunt monumenta. PORTVS GRVARIVS, antiquis *Portus Roncalis* dictus, deinde SPILIMBERGVM, MARANVM, MONS FALCONIS, & aliæ: *Concordia.* Fuit in hac etiam regione CONCORDIA, vrbs famosa satis, quæ ab Attila Hunnorum Rege comminuta fuit, cuius nunc extant solùm murorum fundamenta. Tandem portus habet regio ipsa in ora quamplurimos, eosque peroportunos.

ISTRIAE DESCRIPTIO.

Istriæ forma. ISTRIA regio est Italiæ decimanona, idem quod prius nomen retinens, sub Chersonesi, seu peninsulæ forma, quemadmodum à Plinio, Ptolemæoque describitur, quæ inter duos impetuosos sinus extollitur, Tergestinum scilicet, & carnarium, excurrens in Mari Adriatico. *Istria dicta fuit Iapidia.* Hæc autem Plinio teste IAPIDIA olim dicta fuit, & *Istria* nunc ab Istro Principe, quem Ianus tum Italiæ præsidens hæc in loca misit vt Cato censuit, denominatur: Non autem ab Istro fluuio, vt cum Plinio multi putârunt.

Istriæ termini. Huius terminum ab Occidente Petrus Copus in Istriæ Cosmographia & alij Timauum amnem constituunt, & sic Tergestum, Mugilam & Duinum Istriæ adnectunt: verùm rectiùs cum Leandro Alberto Plinium insequuto ab Occasu fines erunt Formio amnis, & pars maris Adriatici; à Meridie mare Adriaticum; atque etiam ab Oriente mare cum Arsiæ fluuij ostio, vbi incipit Liburnia: à Septentrione verò Alpes, quæ Carniolam, & Pannoniam ab Italia submouent. *Istriæ mensura.* Latitudo Istriæ Plinio teste est 40.

milliarium

milliarium scilicet in Isthmo, & secundùm alios 30. milliarium, circuitus 122. nempè à Formione fluuio, qui nunc *Risanus* est, vsque ad intimum angulum Carnarij, seu Fanatici sinus, vbi Castellum nouum cum Arsiæ fluminis ostio, alij verò nauigationem circiter 150. milliarium esse asserunt.

Istriani à quibus ortum duxerint.

Istrorum gentem fama est originem à Colchis duxisse, missis ab AEeta Rege ad Argonautas, raptoresque filiæ persequendos, atque horum populorum Liuius persæpè mentionem facit, eorumque audaciam in inuadendis legionibus Romanis narrat; sic quoque Florus & alij Scriptores antiqui.

Regionis qualitas.

Tota regio aspera potius quàm plana est, non tamen arduos habet montes, imò potius colles, eosque non infœcundos: nam vitibus, oleis, aliisque pomiferis arboribus, pascuis item, & pecoribus satis abundant: vnum tamen altum habet montem, vulgò *mons maior* dicitur, qui à nauigantibus primùm detegitur, ac multas profert rarissimas herbas, quorum gratia longinqui etiam medici sæpius magno cum labore illum conscendunt; in eius etiam vertice fons emanat vberrimus. Frumento verò, ac cæteris leguminibus ingratus ager, attamen *Pisinus* fertilis & iucundus planè est, & ager quoque *Vmacus*, seu *Humagus*, in vniuersum ferè planus, & arationibus ac syluis munificus,

Salinæ Istriæ. *Saxifodinæ.*

Salem quoque regio hæc abunde præbet, & ad D. *Vincentium* vastissimæ sunt syluæ materia nauibus fabricandis munificæ, piscibus diues est ob insularum & sinuum multitudinem. Sunt etiam saxifodinæ non inutiles, quibus Venetiarum vrbs in primis tam in publicis, quàm in priuatis ædificiis opportunè satis exornatur: nam in *Rouiniensi* agro marmor cæditur Istricum vocatum, quod in tota Italia maximo æstimatur pretio; & in *Breonia* lapis etiam cæditur Rouiniense mollior, quem ad ædificia magnificia Veneti, aliæque Italiæ

Incolarum mores.

ciuitates eligunt. Incolæ corpore & animo parum præstant; suntque pauperes, vt plurimum, ob vicinitatem vrbis Venetiarum, quæ omnem negotiationem ad se trahit.

Pola.

Sunt in hac regione vrbes, oppida pagique multi cum modicis insulis, & scopulis, in ora ipsoque mari ad eam pertinentibus, & præter reliqua habet POLAM, peruetustum satis, ac nobile oppidum, priscum retinens nomen, à Colchis in solo plano conditum, quod Græcorum sermone exlutum ciuitatem significat, quod postquam colonia Romana factum fuit, PIETAS IVLIA vocatur: vbi etiamnum in Agris præcipuè antiquitatis semirupta opera, Amphitheatrum scilicet ac sepulchra vetustis inscripta literis passim reperiuntur, ab Attilia primùm euersa, deinde à Genuensibus quoque non semel diruta, nunc verò vrbs Episcopalis est.

Iustinopolis.

Est etiam IVSTINOPOLIS quoque Episcopalis, vetusta sanè vrbs, ab ijsdem Colchis sicut Pola ædificata, sed à Iustino Imperatore, à quo postea nomen cepit, instaurata; hæc totius Chersonesi primaria erat, sed à Genuensibus planè direpta incendioque vastata fuit, quam postea refectam fuisse constat, nuncque *Caput Istriæ* vocatur, quoniam in capite principioque regionis sita est, cuius ager bonus est, & haud ignobili vino, oleoque & sale fœcundus.

Caput Istriæ.

Maiori

Maiori ex parte Istria Venetis patet dominis, & vna pars oppidorum ipsius Austriacis subiecta est. Præcipuos & nobiles fluuios habet tres: Formionem, quem accolæ *Risanum* vocant; Nauportum, quem *Quietum* appellant; & Arsiam, qui in sinum Fanaticum fluit, & est modò Italiæ terminus.

Istriæ Venetis, & Austriacis subest.

Istriæ fluuij.

XVIII.

SARDINIAE INSVLAE DESCRIPTIO.

SARDINIA insula magna est, & Siliciæ maximè par, quæ à Sardo Herculis filio sic vocitata fuit, qui è Libya veniens, insulam hanc occupauit: antea Ichnusa teste Arist. & Plinio dicta fuit, *Signosa* Martianus corruptè ponit; ab effigie autem soleæ Timæus & alij ipsam *Sandaliothem* appellârunt, vnde Manlius:

Sardiniæ vnde dicta.

Sardiniam in Libyco signat vestigia plantæ.

Sardiniæ fines.

Hæc autem à Septentrione in Austrum porrigitur, & in Occidentem magis, quàm in Orientem latior est; quæ à Septentrione Corsicæ adiacet, neque nisi octo milliaribus & ab ea tantùm abest: quod interuallum nonnullis etiam modicis scopulis coarctatur, qui *Taphrosse* insulæ vocitantur, ab hisq; fretum ipsum inter Corsicam & ipsam Sardiniam *Taphros* nominatur. Ab Ortu Tyrrheno alluitur mari, qua ex parte obiectam habet Siciliam 200. milliaribus velifico cursu disiunctam. A Meridie ab Africo mari abluitur, distans ab Africa milliaribus plus minus 160. Ab occasu verò mare habet ab se Sardoum vocatum, quod nomen ad Gaditanum vsq; fretū prouenire Erathosteni placuit.

Sardiniæ mensura.

Huius ambitus Straboni ponitur 500. mil. Plinio 562. alijs autem 660. Et longitudo à Septentrione in Austrum est Straboni mil. 220. iuxta Plinium 188. mil. secundùm Ptolemæum 234. at verò iuxta recentiores 240. quam tamen longiorem mil. 180. per dimensionem ex tabulis Mercatoris non inueni, & secundùm latitudinē 90. secundùm verò ambitum 500. vt etiam Strabo ponit. Posita est sub quarto climate complectens 11. & 12. parallelos, in quo tractu maior dies æstatis est horarum prope 14. cum tribus quartis.

Situs cælestis.

Incolæ Sardiniæ.

Incolæ Straboni & Diodoro *Iolai*, seu *Iolaenses* dicuntur, eosque postea Strabo *Diagrebes* dictos scribit: sed qui insulam ipsam primùm habitârint, non satis certò inter auctores constat: hoc tamen verum est, Romanos cum Carthaginiensibus de ipsa decertantes, eius dominium obtinuisse, ibique suas colonias posuisse. Decidente postea Romano Imperio Saracenorum iugum insula hæc sustinuit, donec capta fuisset à Genuensibus & Pisanis, ipsamque summus Pontifex ex horum manibus ereptam in feudum Aragonensium Regi dedit, quæ postea hæreditario iure ad Carolum Quintum translata fuit, atque nunc ad Philippum Hispaniæ Regem eius filium.

Sardorum mores. Sardi autem populi corpore robusti sunt, colore fusco ob solis ardorem, mores habent incultos, laboribus dediti & venationibus sunt, cibis vescuntur libenter grossis, at maxima cum hospitalitate exteras gentes tractant, pacificeque inter ipsos viuunt, tametsi non desint, qui ipsos crudeles esse asserant.

Sardinia diuisio. Diuiditur insula hæc in duas regiones seu partes, nempe in caput *Calaris*, quæ respiciens Corsicam montuosior, sed tamen amœna est; & in caput *Lugudori*, quæ Africam respicit.

Regionis qualitas. Regio autem argenti diues & fertilis, & in vniuersum fructibus omnigenis, atque frugum præcipuè tritico abundantissima est, sicut & Sicilia, est tamen solo, quàm cœlo melior; nam vt fœcunda, ita penè pestilens est, ex quo parũ habitatur, quod æstiuo tempore ac in locis maximè fertilibus accidit, hoc est in parte Lugodori, vbi paludes multæ insident, quæ planitie tota sternitur: nam quæ pars Boream respicit, scilicet caput *Caliaris* scopulis aspera, ac immitis Aquilonaribus flatibus est, ac morbosa minus. Pecudum optimam parentem vocat Aelianus, & præter reliqua copiosè animalia habet *Mufrones* vel *Musciriones* vocata, nullo alio in loco Europæ comperta, quæ ceruis in aliquibus assimilantur, quorum pelles loco armaturæ seruiunt, quarum bona pars in Italiam adducitur: animalibus nocuis, serpentibusque caret, etsi vulpem habeat, & soli fugam nutriat animal perexiguum, araneis forma simile.

Sardonica herba. Nascitur quoque ibi Sardonica herba, vulgò *Rianuncula* vocata in fontaneis aquis, quæ neruos vescentibus contrahit, ipsique dum ea commesta moriuntur ridere quodammodo videntur, vnde prouerbium natum est de risu Sardonico. Hybernæ pluuiæ in æstiuam penuriam conseruantur: nam raro isthic imbres cadunt. Stagna pisculentissima sunt, similiter fontes calidi sunt, & salubres aliquot locis scaturiunt, qui medelas hominibus afferunt, sunt etiam ibidem sulphuris, argentei, & aluminis mineræ, & salinæ quoq; permultæ.

Episcopatus Sardiniæ. Sunt autem in tota insula tres Archiepiscopatus, qui Episcopatibus nonnullis moderantur, & hi sunt: Archiepiscopus CALARITANENSIS, cui subsunt Sulcitanus, vel Sulciensis, Doliensis, Puellensis: Archiepiscopus TVRRITANVS, cui subsunt Sorensis, Plonatensis, Ampuriensis, Gisacensis, vel Giradensis, Castrensis, Othauensis, vel Othaicensis, Bosanensis: & Archiepiscopus ALBORENSIS, cui subsunt Vssellensis, Sanctæ Iustæ, Terræ albæ, Ciuitatensis exemptus, Galtellensis exemptus.

Calaris. Ciuitates illustriores in hac insula sunt CALARIS, in monte prope mare Africæ sita, cum amplo & pulchro portu, in qua residet Vicerex totius insulæ cum Baronibus & aliis nobilibus. *Oristagna.* ORISTAGNA item olim *Arborea* nuncupeta, cuius regio Oristani Marchionatus dicitur, in qua olim erat TVRRITA, vel TVRRITA colonia Romanorum, quæ Ptolemæo *Turris Libisontis* vocatur: *Sassaris.* deinde SASSARIS, vbi originem ducit nobilis aquæductus altitudinis palmorum 13. qui duodecim milliaribus extenditur vsque ad S. Gauini templum, *Alghes Bosa* Principis Salernitani, & *Aragonense* oppidum.

INSV-

INSVLAE CIRCA SARDINIAM.

PROPE ipsam Insulam sunt nonnullæ paruæ insulæ ac scopuli, vt PHINTHONIS Insula, nunc *Isola rossa* vulgò dicta: ASINARIA, quæ olim *Gerculis* Ptol. Insula S. TERAMI, olim *Diabase*. Insula SANCTI PETRI, olim *Hieracum*, seu *Accipitrum* Insula. Insula PLVMBEA hodie *del Torro*. FICARIA, nunc *Serpentaria*. Et HERMEA, nunc *Tolaro*.

Phintonis ins.
Asinaria.
D. Petri.
Plumbea.
Hermea.

SICILIAE DESCRIPTIO.

SICILIA insula antiquitate, rerum claritate, & beatitudine nulli in Mediterraneo mari secunda: posita est inter Italiam & Africam, atque sic dicta fuit à Siculis Liguriæ populis, qui expulsis Sicanis eam inhabitârunt. Prius namque SICANIA à Sicanis habitatoribus vocabatur, TRINACRIA etiam à tribus promontoriis, & TRIQVETRA ab eius forma Plinio teste dicta fuit: TRINACRIS Ouidius legit, & TRINACIA Dion Alexandrinus. Alia quoque nomina, seu mauis Ephiteta apud Poëtas & Historiographos obtinuit. Homerus enim *Cycloporum*, Lycophron *Triceruicem*, Pindarusque *Tricuspidem*; alij verò *Solis* insulam nominârunt.

Sicilia.
Variæ Siciliæ nomina

Hæc à Septentrione alluitur à mari Tyrrheno *Infero* vocato: Ab Ortu ab Adriatico & Ionio, quod etiam *Superum* dicitur: à Meridie ab Africo: & ab Occasu à Sardoo. Extrinsecæ partes huius insulæ efformant trianguli figuram, cuius tres anguli totidem producunt promontoria, quorum vnum dicitur PELORVM, vulgò *Capo del Faro*, quod ad Boream situm respicit Italiam, seu Cenè promontorium Calabriæ, hodie *Cauda vulpij* vulgò vocatum: aliud est PACHINVM, vulgò *Capo Passero*, versus Ostrum & Leuantem, Peloponnesum Græcię spectat: vltimum est Lilybæum versus Meridiem & Occasum, vulgò *Capo Boco* vocatum, quod montem Mercurij promontorium Africæ aspicit, à quo vt viciniore Africæ parte centum milliaribus distat; quamuis Strabo, & Ptolemæus 180. ponant: nam in remotiore parte Insulæ, à Pachino ad Tripolim Barbariæ 400. millia computantur. Distat verò dictum Lilybæum prom. à Calaritano Sardiniæ promontorio, milliaribus 190. vel secundùm alios 200. Sed ab Italia in viciniore eius parte non recedit plusquam mille & quingentis passibus, & in remotiore 300. millibus, hoc est à Drepano Siciliæ ad Neapolim; quamobrem Siciliæ Italiæ, ceu peninsulam, coniunctam olim fuisse scriptores vnanimi consensu tradunt, quæ postea ob terræ motum, vel ob AEthnæ montis incendium

Siciliæ fines.
Ins. forma.
Distantia Siciliæ à continenti.
Sicilia olim Italiæ coniuncta.

cendium, aut etiam ad continuum vtriusq; maris, Ionij scilicet, & Tyrrheni fluxum, & refluxum ab Italiæ continenti auulsa seu recisa fuit: cuius hæc maximè indicia esse possunt, quia mare illius freti plusquàm octoginta passibus non profundatur; & Rhegium oppidum in margine Italiæ situm scissuram significat, atq; etiam, quia terra ibi fragilis & cauernis quibusdam, fistulisque ita penetrabilis est, vt ventorum tota fermè flatibus pateat. Mare porrò illud quod inter Italiam & Siciliam intercedit, est adeò sæuum & atrox, vt ab antiquis *Scyllæ* & *Charybdis* inuisis nominibus fuerit insignitum: *Scylla* saxum est, *Charybdis* mare, vtrunq; noxium appulsis nauibus.

Scylla & Charybdis.

Cæterùm quamuis insula hæc triquetram habet formam, obliqua sunt tamen eius latera; nam latus Ortum respiciens concauum est, & Septentrionale latus aliquantum curuatur. Continet autem Septentrionale latus à Lilybæo ad Pelorum milliaria 281. vel iuxta alios 285. Meridionale latus à Lilybęo ad Pachinum mill. 193. vel iuxta alios 240. Orientale verò latus à Pachino ad Pelorum mill. 150. vel secùndùm alios 175. Vnde isti ambitum 700. milliarium, illi verò ambitum 624. colligunt. Posidonius verò, referente Strabone, 550. tantùm milliaria in ambitu colligit.

Insulæ mensura.

Ponitur verò, sicut & Sardinia, in quarto climate inter 11. & 12. parallelum, in quo tractu maior dies æstatis sit horarum 14. cum duabus tertiis & amplius, in quibus quidem insulis conspicitur Canobus stella omnium splendidissima in Argonaui, quæ maiori Italiæ parte absconditur.

Situs cælestis Siciliæ.

Incoluerunt olim insulam primùm Cyclopes atq; Lestrigones, hoc est Gigantes gentes Barbaræ, & inhumanæ, vt historiæ & fabulæ vnanimiter produnt, & vt clarè ossa illorum ingentia diuersis temporibus per totam insulam reperta fidem faciunt; deinde Sicani natione Hispani; post hos verò Siculi; vltimò tandem Græci colonias suas in insulam posuerunt, vrbesq; maritimas condiderunt, & mutua consuetudine cum Siculis vtentes, Siculi omnes simul appellari fuere. Troiani quoque post Troiæ excidium appulerunt ad hanc insulam, qui de nomine maioris eorum ducis Elimi vocabantur. Circiter etiam illa tempora Cretenses cum Rege illorum Minoe ibidem conuenerunt, & post hos Græci ex diuersis partibus Græciæ proficiscentes huc colonias posuerunt. Præterea missæ etiam fuerunt in Siciliam coloniæ à Romano Senatu tempore primi belli Carthaginensis, atque Cæsaris Augusti Imperatoris. Cecidit verò sub Orientali & Constantinopolitano imperio anno 624. à Christi natali post imperij scilicet diuisionem, atque sic 200. annorum spatio permulti Græci ad insulam inhabitandã concurrerunt: verùm tempore Iustiniani Imperatoris insulam ipsam occupârunt Gothi, qui tamen post 17. annos à Belisario Iustiniani Duce pulsi ab ea fuerunt, Saraceni deinde, regnante Michaele Balbo, eam occupârunt, in eamque 400 annis dominati sunt, donec à Normannis victi & pulsi fuerunt; tuncque magna Longobardorum multitudo in insulam venit: postea verò Sueui & Germani, sed his à Clemente Quarto ex Sicilia pulsis ingrediuntur insulam Galli, qui omnes post 17. annum, dum vesperæ canebantur, à Siculis trucidati fuere, anno scilicet 1282. quo quidem Aragonenses Insulæ dominium obti-

Varij huius insul. habitatores.

Siciliæ sub Imp. Orientis.

Gothi accipiunt Siciliam.

Saraceni in Sicilia.

Galli in Sicilia ab incolis trucidati.

obtinuerunt, quod perdurauit annis 230. vsque ad Ferdinandum Regem, qui anno 1516. Hispaniæ obiit. Huic verò Carolus V. Imperator, ac Hispaniæ Rex succeßit, & post eum Philippus Hispaniæ Rex, nunc Siciliæ moderatur, ex qua prouentum vnius millionis aureorum quotannis recipit, mittitque ad eam gubernandum Proregem.

Sicilia, unà sub Rege Hispaniæ. *Patriæ qualitas.*

Tota insula diuisa est hodie in tres regiones, quæ sunt Vallis Demona, Vallis Neeti, & Vallis Mazaræ. VALLIS DEMONA à fluminibus Teria, & Imeria clausa angulum Pelori Promontorij continet, & hanc Ptolm. ætate inhabitârunt Messenij & Catanei. VALLIS NEETI à fluuio Teria, & Gela clauditur, complectens totum promontorij Pachini angulum, & hanc tenuerunt olim Siracusij. VALLIS autem MAZARAE reliquum habet insulæ, in qua Lilybęus est angulus, cuius incolæ Ptol. temporibus fuerunt Orbitæ, & Segestani.

Ins. diuisio. *Vallis Demonæ.* *Vallis Neeti.* *Vallis Mazaræ.*

Insula porrò ipsa naturæ multo dissimilis est, cùm & ignibus, & frugibus largè scateat. Est enim flatibus & marinis montibus vndique exposita, totaque cauernosa, sulphur, & bitumen intrinsecus continens, quæ generandis, alendisque ignibus naturalis est materia: quo fit, vt sæpè nunc ignes, nunc vapores compluribus in locis eructet; ex quo calidarum aquarum scaturigines multis in locis existunt: Tritico autem, cæterisque frugibus adeò benigna, atque copiosa est, vt Cato *Cellam penariam, nutricemq́ Romana plebis* hanc insulam esse dixerit: Cicero autem & alij *Aerarium & vrbis Romæ animam* fuisse tradunt olim. Quod etiam nunc videtur in agro *Leontino*, ac in multis alijs locis, vbi triticum agreste oriri asserunt, in quo quidem *Leontino* agro, & in territorio *Ennæ* & *Assòræ* ex vna segetum mensura centum colliguntur, vnde vulgò hæc loca *Campe dalle cento salme* dicuntur. Sæpius autem insulæ huius annona Italicæ vrbes fame oppressæ subleuantur. Similiter quoque Siciliæ terra vites spontè producit, & vina dat generosa cæteris quibuscunque Italiæ paria, inter quæ Plinius *Balinthium* laudat, quod saporem habet vini mulsi, hoc autem putant aliqui esse *muscatellum dulce* vulgò vocatum. Abundat quoque melle, oleo, pice, croco, lana, & cæteris eiusdem generis, & profert Ebosiam cannam, vulgò *Canna mele* dictam, ex qua per decoctionem magna sacchari extrahitur copia, maximè in *Schizzo* oppido. Fructus omnis generis suauissimos habet, atque cardorum, & radicum syluestrium palmarum maximam copiam, sal minerale hìc etiam inuenitur in quampluribus montibus; præter factitium, quod multis in locis conficitur. Sericum colligitur copiosè, præsertim in *Meßinensi* agro, quod optimum est: venationibus, amnibus quibus tota abluitur, piscationibus, & fontibus commodissima: & aquis calidis, vt sunt Thermæ *Segestanæ* antiquis fumosæ, & aliæ prope *Xancham vrbem*. Hæc regio quoque lapillos non paucos preciosos profert: nam Agathes in fluuij Agathi ripis adinuenitur; Beryllum propè oppidum *Gratterium* extrahitur; Porphireticum lapidem duorum generum habet, rubeum, scilicet albo permixtum, & viridem, & Diasprum rubeum porphido preciosius. Sunt lapicidinæ marmorum nigrorum, & aliorum diuersiculorum, atque

Tritici in Sicilia minor prouentus. *Triticum agreste.* *Vites spontè prouenientes.* *Sacchari copia.* *Serici copia.*

alabastri minera in *Entellano* agro vallis *Mazaræ* reperitur, & in agro *Iulianæ* eiusdem vallis sunt mineræ auri, argenti, & ferri; vbi etiam adamantes, & porphidi habentur. Generatur corallum etiam hodie, sicut olim, inter Drepanum & insulam Eliam.

Aurifodinæ Siciliæ.

Mirabilia quoque de hac insula traduntur: nam AETHNA mons, etsi continuò flagret, nihilominus in summitate ipsius; vbi ignis maior est, niues continuæ, & densissimæ sunt, quæ æstate etiam visuntur. In agro *Menci* reperitur celebratissimus ille lacus FACILIORI, à Plinio *Ephintia* vocatus, hodie *Naptia*, quia à tribus ostijs aquam feruentissimam emittit, quæ dum feruet fœtidissima est, & magnos strepitus facit. Apud Æthnæ montem est fons aquæ frigidæ acetosæ, quæ tamen feruet, in qua panni gallis prius intincti mox nigri efficiuntur. In ripa *Bonalia* apud montem *Tricem* post Drepanũ est fons, cuius aqua semel tantùm exhausta ventrem mouet, tandem in territorio Lilybæi galli, & gallinæ magnitudine sua reliquas Europæ, & Africæ excedunt. Præcipuè autem sunt quæ insulam hanc nobilem reddunt hæc, vt scribit Ortelius: Cereris natiuitas, Proserpinæ raptus, Enceladus gigas, Archimedes Mathematicus, Euclides Geometra, Diodorus Historicus, Empedocles Philosophus. Dædali ingeniosa opera, Sibyllæ Cumanæ sepulchrum, Syracusæ pentapolis seu quadriurbs, Arethusa fons, Aethna mons, Palicus lacus, Scylla, & Carybdis, atque Lais meretrix, quibus addi potest ingens Syracusæ portus.

Aethna mons ardens.

Lacus aquæ feruentissimæ.

Aqua tingens in nigrum.

Notanda huius insulæ.

Sunt autem vt plurimum SICVLI ingenio acuti natura facundi; vnde Apuleius eos *trilingues* nuncupauit, faceti, sententiosi, & arguti, sed nihilominus loquaces; vnde apud antiquos sunt *gerræ Siculæ*. Præterea suspicione pleni sunt, & inuidi, nec non etiam asperi, & rustici: strenui bello sunt, & qui facile iniurias inferunt, & de ijs facilè vindictam sumunt; adulatores quoque sunt attamen grato animo aduenas recipiant; in inuentionibus verò multum apti sunt: Et ab ijs inuentam fuisse oratoriam artem, & pastorales Eglogas Aristoteles, & Diodorus afferunt, horologiorum etiam inuentores Plinius, & catapultarum Plutarchus faciunt. Idioma habent Italicum, sed corruptum, atque ingratum, vestitum quoque cum Italis commune tenent.

Incolarum mores.

In Siciliæ regno sunt hoc tempore ciuitates, & oppida 273. quamuis Plinij ætas 72. tantùm numerauit, inter quas tres sunt, Archiepiscopali dignitate claræ, PANORMVM scilicet, MESSANA, & MONSREGALIS, quibus Archiepiscopatibus subsunt alij Suffraganei Episcopi: nam PANORMI Archiepiscopatus habet sub se Agrigentinum Episcopum Mazarensem, & Mileuitanum, seu Maltensem, qui est in Insula Melita. MESSANENSIS Archiepiscopatus habet sub se Lipsaledensem, Pacensem, Lipariensem in Insula Lipari, Pattensem, & Sancti Marci. MONTISREGALIS demum Archiepiscopus continet sub se Syracusensem, & Catanensem.

Vrbium huius Regni numerus.

Archiepiscopatus.

Episcopatus Siciliæ.

PANORMVM Rom. olim Colonia, FELIX cognominata, ædificijs magnificis nunc ornata, & Gymnasio publico: In hoc Siciliæ Prorex cum Baronibus & nobilibus sedet, atque etiam antiquitus Regum insulæ

Panormũ.

sedes

ſedes erat propter loci amœnitatem.

MESSANA etiam Colonia Romanorum fuit, & olim *Zancle* vocabatur, nunc autem inſignis vrbs eſt. *Meſſana.*

SYRACVSA vrbs grandior olim, pulchrior & amœnior omnium fuit, quas Græci in hanc Inſ. condiderunt, quæ nunc maiori ex parte deſtructa. *Syracuſa.*

CATANIA olim nobiliſſima, & antiqua vrbs, nunc ſtudio generali claret, ſed prope ipſam eſt nemus 8. mil. in ambitu, in quo latrones degunt, qui crebrò viatoribus inſidias parant. *Catania.*

INSVLAE CIRCA SICILIAM.

CIRCVM ipſam Siciliam ſunt aliæ inſulæ, & primò quidem ad Boream ſunt LIPAREÆ inſulæ, *Aeoliæ* prius vocatæ; deinde ARNÆ, poſtea à Græcis *Epheſtiades*, à noſtris verò *Vulcaniæ*, cùm eas ardere dixerit Plinius; PLOTÆ etiam Dionyſio Alexandrino dicuntur, quas quidem nunc vndecim eſſe comperio, quamuis antiqui ſeptem tantùm poſuerint, & ſunt hæ: *Lipareæ inſulæ.*

VVLCANIA, ſeu Hiera, vel Theraſia, cæteris eius loci amplior extat, ſaxoſa, tota deſerta, & ignita, cùm ſæpè flammas eiactet, vnde Deo Vulcano quodam conſecrata fuit, atque eius domus dicitur: hanc repente in mari editam eſſe tempore mortis Scipionis Africani auctores perhibent, in qua collis eſt, nocturnas etiamnum euomens flammas, nam anno 1444. 5. Febr. circa auroram maximam flammæ copiam, ignitaque ſaxa adeò impetuoſè eiecit, vt non tam cæteræ Æoliæ, verùm & ipſa Sicilia contremuerit. *Vulcana inſula.*

LIPARA, antea *Thermeſſa*, ſeu Thermeſia, à balneis quæ in ea ſunt, & Plinio rectè *Melingunis* à priſcis dicta ob eius nigredinem: circuitum habet paulò minorem quinque millium paſſuum, ſi Nigro credimus; vel decem, ſi Leandro; vel 18. ſi Fazellæ; diſtatque à Sicilia 20. milliaribus, vel ſecundùm Plinium 12. Quæ quidem fertiliſſima eſt, & ſuauiſſimorum fructuum domeſticorum: hîc bitumen, & ſulphur gignitur, alumenque copioſè producit; ſcaturigines quoque aquarum habet calidarum medicarum, ad valetudinem ſimul & voluptatem accommodiſſimas, quæ olim à Siculis morbo affectis, incolumitatis gratia admodum frequētabatur; & mare circum ſe omnigenos piſces abundè præbet, præſertim mœnas, quæ vulgò dicuntur *menole*. Ignes huius inſulæ extincti prorſus ſuperiore ſæculo fuerunt, abſumpta omni ſulphurea materia, cuius veſtigia adhuc conſpiciuntur. Anno 1544. ferro, igneque totam vaſtârunt inſulam Turcæ, quæ tamen confeſtim à Carolo V. inſtaurata, & munita fuit, miſſis ad eam Hiſpanorum Colonijs. *Lipara inſ.*

LISCA BLANCA, quæ milliaris ambitum habet, eſtq; octo milliaribus ad Ortum Liparæ; viſuntur adhuc in ea antiquæ habitationis monumenta, & vetus ciſterna ab imbres ſuſcipiendos. *Liſca Blanca.*

BASILVZVS, cuius circuitus eſt duorum milliarium, atq; in Orientem à Lipara 10. milliaribus recedit, quæ quidem culturæ in primis idonea eſt. *Baſiluzus.*

Euonymos. EVONYMOS parua insula, nunc STRAMBOLINVS dicitur, vel VVLCANETVM secundum alios, estque inter Liparam & Didymam, & hodie interdum emittit ignes, & tenuissimo Euripo à Vulcania recedit, qui olim peruius erat ac fida nauium statio, sed paucis abhinc annis cinere, ac lapidibus præclusus est. DINA, seu DIDYME à forma sic dicta, id est, gemella, ideo duę à quibusdam putantur, nunc *Alendi* à iuniorib. nominantur, vt scribit Niger, Leandro *Panariæ*: sed si Fazellæ Siculo credimus, dicitur nunc vulgò *le Saline*. Habet in circuitu 12. mil. & antiquitus emittebat ignem, vt à quibusdam locis voragines ipsæ indicant. Producit maximam vini copiam & fructuum, & alūminis etiam multum, distatque à Lipara versus Septent. 4. milliaribus.

Strongyle. STRONGYLE, OSTRONGILA, Straboni *Strombolis*, à figura circulari vocatur, & circuitum 10. mil. habet, & totidem à Lipara versus Ortum distat. In hac AEoli domicilium fuisse autores tradunt. Emittit ignem & pomicem cum ingenti fœtore, noctu & interdiu, qui ignis clarè noctu ardet, eminusq; à nauigantibus conspicitur. Vna aūt eius pars ob continuum ignem sterilis, & aratri impatiens redditur, nec aliquo pacto coli potest, reliqua verò fertilis est, ac arborum fructuumque copiosissima, vbi etiam maxima gossipij copia habetur. *Thermisia.* THERMISIA, à multis falsò *Hicesia* Ptolem. vocatur *le Saline* nunc Nigro, & Leandro, sed *Panaria* Fazellæ dicitur. Ambitus eius est 6. mil. & à Lipara versus Ortum mil. 8. abest, at secundùm Leandrum 5. stationem habet non incommodam, vbi & postrata arcis vestigia apparent.

Phœnicodes. PHOENICODES, siue PHOENICVSA, quasi *Palmaria*, seu *Palmularea* dicitur à palmis, quibus olim maximè abundabat, nunc verò nautis *Filicudi* vocatur, cuius circuitus continet 10. mil. & totidem distat à Lipara versus Occasum, estque pascuis admodum idonea, ac segetibus apta, & turris iacentis monstrat vestigia.

Ericodes. ERICODES Ptolem. *Ericusa* Straboni, Solino, & Melæ dicta, & Leandro *Alicur*, abest à Lipara versus Occidentem 15. mil. & à Phœnicusa quinque, hæc pascuis omissa est.

Vstica. VSTICA, quam sic hodie, & Ptol. dictam vult Facella esse *Euonymon* Strab. distat ab AEolijs Occasum versus propè. 60. mil. & totidem à Sicilia versus Boream, in qua oppidum erat eiusdem nominis, quod nunc prostratum iacet. Hæc autem omnino deserta est, & commodam Pyratis stationem præbet.

Post Lilybæum Promontorium Sardiniam versus tres sunt hæ insulæ.

Leuanzum ins. LEVANZVM, quæ Ptol. *Phorbantia* dicebatur, distatque à Drepano 12. mil.

Fauognana. FAVOGNANA, seu FANGIANA à Ptol. *Aegusa* vocata, quæ pingui agro, & optimis aquis præstat, vnde agriculturæ est maximè accommoda. Fuit autem Carthaginensium clade nobilis, ac in ea nunc antiquæ arcis vestigia supersunt. Tutissimos habet sinus numerosissimæ classis capaces, & eurypo à Lilybæo dirimitur, in quo formicarum, & aliquot aliæ sunt paruæ insulæ, seu potius scopuli. In Drepani autem portu est exiguus scopulus, vbi arx vetustissima his proximis temporibus restaurata fuit, quæ *Columbrara* dicitur.

Maresimus. MARESIMVS, quæ Ptol. *Sacca* vel *Sacra*, à Drepano distat 300. mil. & thymo abundat, vnde apes maximam mellis copiam ibi producunt.

Postre-

Postremò Meridiem versus sunt hæ aliæ Insulæ.

MALTA, quæ *Melita* antea vocabatur, hæ autem posita est inter Siciliam, & Tripolim Barbariæ, distatque à Siciliæ Promontorio mil. 100. vel vt alij dicunt 60. Ab Africa verò milli. 190. Eius ambitus est 60. mil. & longitudo ab Ortu ad Occasum 22. mil. atque eius maior latitudo 12. Insula hæc maiori ex parte plana est, sed humilis, saxosa, & ventis exposita, aër isthic æstate feruidus est, ac ardens. Quinque in ea sunt portus satis tuti, ac capaces, parum inter sese distantes, ac inter duos ex eis sita est arx in scopulo natura, & arte inexpugnabilis, atque tormentis bellicis bene munita. Vrbs autem MELITA distat ab arce sex mil. montibus, vt plurimum, ac asperrimis vallibus circumuallata, & præsulatu clara. Isthic sunt circiter 60. pagi, seu casales populosi nullo mænium ambitu obsepti. Incolæ huius insulæ tametsi Christiani sint, Saracenico tamen sermone, qui parum à veteri Punico differt, vtuntur. Deficiunt isthic aquæ à Boreali parte, quibus tamen abundat Occasum versus, ibiq; arboribus secundis, & fructiferis insita est. In vniuersum verò insula ipsa copiosè gossipium, hordeum, cominum, & fructus bonos affert. Fontem habet aquæ viuæ præstãtem 2. mil. Meridiem versus ab vrbe Melita distantem, in quo anguillę innumeræ expiscantur. Muli & equi ex stirpe Hispanica isthic nutriuntur. Insulam porrò hanc D. Paulus Apost. olim appulsi suo naufragio facto nobilitauit, cui Ecclesia Cathedralis dicata fuit. Sed cum anno 1523. vel vt alij scribunt 1529. Hierosolymitanis equitibus ab insula Rhodo per Turcam fugatis à Carolo V. donata fuerit, multo celebrior facta est. Fuit quoque celebris ob Concilium tempore Innocentij I. contra Pelagium hæreticum celebratum. Scorpionis in hac insula nullam afferunt hominibus noxiam, imò permulti affirmant isthic terram reperiri, quæ serpentes necat.

Melita inf.

Melita vrbs.

GAVLOS, siue GAVDVM, seu GLAVCONIS insula, nunc *Gozo*, & incolis *Gaudico*, distat à Melita 5. mil. in Occasum, & ambitu suo 30. mil. amplectitur. Estq; aquis irrrigua, frumento ferti issima, serpentes in ea non nascuntur, neque aliunde illatos isthic viuunt, namq; terra eius ipsos fugat, ac scorpiones occidit. Est in edito loco oppidum eiusdem nominis Insulam hanc Carolus V. Imp. equitibus D. Ioannis simul cum Melisa concessite, & incolæ ipsi Christiani sunt, licet Saracenicè loquantur.

Gaulos inf.

COSYRA inf. Strab. *Cosura*, hodie *Pantalaria*, habet in circuitu 30. mil. & ab vtroq; Promontorio Africæ, scil. & Siciliæ 60 mil. elongatur. Hanc verò Pantalaria nonnulli *Paconiam* ab antiquis fuisse dictam tradunt, asseruntque ipsam 30. mil. esse longam, & 10. latam. Est autem maiori ex parte montuosa, nigroq; lapide asperrima, in cuius medio patet specus, seu vorago, quæ vulgò *Fossa* dicitur. Frumento & aqua ingratus ager, sed gossipio, capparis, ficubus mellonibus, & vuis optimis abundat. Isthic est arx cum oppido eiusdē nominis insul. ad Aquilonem, quam mare alluit, cuius incolæ Christianæ sunt, & Regi Hisp. subiecti, quamuis habitu, & idiomate Saracen. vtuntur: paupe- res præterea sunt, ac nullos habent equos, sed boues tantùm magna copia. Egregiè verò tàm homines, quàm mulieres natant. Sunt & in hoc Mediterraneo mari aliæ insulæ præter has, quas in descriptione Africæ attingemus.

Cosyra inf.

POLO-

XIX.

POLONIAE REGNI DESCRIPTIO.

POLONIA, siue Polana, vasta est admodum regio, quæ in Europæa Sarmatia partim complectitur, vt eius Orientalis pars vltra Vistulam; partim verò in Germania, atque plana, & nemorosa est, vt nomen ipsum sonat: Nam Sclauonica lingua, qua ipsa vtitur, *Pole* planam significat. A Lecho autem primo Poloniæ habitatore, cuius prima sedes fuit circa annum Domini 550. in Gnesna, quæ adhuc erat in maiore Polonia, LECHITORVM REGNVM nuncupatur. Hoc autem nobilissimum, & amplissimum Regnũ ab Oriente aliquantum in Septentrionem reflectendo Massouię, Lithuaniæq; contiguum est: A Septentrione Prussiæ, & Pomeraniæ adhæret: A Meridie & Oriente simul clauditur à Russia, & Vngariæ montibus: Ab Occidente Lusatia, Silesia, & Morauia terminatur: sed si complecti simul volumus prouincias huic Regno adiunctas, habebit quidem ab Ortu Tartaros & Moscos, iuxta Boristhenem; à Septentrione Balthicum mare, & Moscouiæ partem; & à Meridie Vngariæ montes, & Vallacos, nec multo minus terrarum ambit, quàm tota propemodum Hispania trans Pyrenæum habeat.

Polonia partim in Sarmatia Europæa, partim in Germania.

Poloniæ fines.

Regio igitur ipsa, vt diximus, plana; multis cooperta syluis, & intus à paucis montibus munita, frigida, & gelida est, vnde priuata est oleo, nec vineæ culturæ cognita, quamuis bibacissimum genus hominum habeat, qui pro potu cereuisia factitia vtuntur: omnium verò aliarum rerum ex terra nascentium fertillssima est, frumenti enim & hordei, ac cæterorum leguminum maximè ferax est, cuius vbertatem cæteræ regiones transmarinæ affatim persentiunt, ad quas frumentum grandi copia de Polonia nauibus aduehitur: armentis quoque omnis generis abundat, ita vt Saxonia, cæteræque Germanorum gentes Polonicis bouibus victitent: piscibus, & ferarum venationibus abundans, non tamen pro terrarum amplitudine illis in locis aut culta, aut frequens, nam & syluis immanibus distinguitur, in quibus multa fera animalia capiuntur: abundat etiam auibus & fructibus, butyro, melle, & cera: nam mellis est copia tam ingens, vt non satis loci superfit, quo illam recondant; arbores namque omnes & syluæ aluearibus mellificantium nigricant. Auri & argenti inops terra, licet in territorio Cracouiensi inueniantur minere argenti, nec non etiam & in Sandomira, in qua etiam extat minera lapidis lazuli, sed plumbum perfectissimum,

Regionis qualitas.

ferrum,

ferrum, & cuprum in frustibus profert, atque maximam salis copiam præsertim mineralis perfectissimi. Poloniæ maximus dies æstatis non est minor vnquam horarum 16. neque excedit horas 16. cum duabus tertijs. Gens ipsa in plenum Sclauonorum est, Scythicæque originis, & quæ citra mille annorum ætatem in has terras migrauerit, sed clarissima tamen, & humanitate longè à Sarmaturam veterum asperitate aliena, multaque comitate in hospites. Latrocinia præcipuè Polonia ignorat, & tanta securitas est, vt hybernis mensibus etiam singuli tenuibus vehiculis, & vno quidem duntaxat aut altero iumento immensa itinerum spacia conficiant. Viri sunt excellentissima industria prædit variarumque gentium idiomata callent, imprimis verò linguæ Latinæ peritissimi, qua & vulgari maiori ex parte in ciuitatibus & pagis passim vtuntur, idque omnibus diuitibus, ac pauperibus peculiare est. Equitatu in bello maximè præstant, militiæ verò munus non nisi nobilibus, ijsque oppidis honestiore ordine sunt permittitur, qui in ornamentis equorum armorum vestibusque præsumptuosis plurimum delectantur, suntque bellicosi, strenui, hostiumque quamuis validissimorum impauidi, & nobiles humilioris fortunæ iniurias à Magnatibus illatas non ita facilè patiuntur, sed quilibet amicis, cognatisque suis collectis quàm maximum magnatem debellare tentat. In vniuersum verò Poloni non tam liberales, quàm prodigi videntur ob minimas commessationes, & diuitiarum profusiones maximè in alendo aulicorum & seruorum magnas turmas. Diuiditur Polonia in MAIOREM, quæ & Septentrionalis dicitur, quam mediam pene intersecat *Varta* fluuius, & in MINOREM, quæ Meridionalis vocatur, quam percurrit Vistula fluuius. Maior Polonia, quæ Saxones & Prutenos conterminos habet, dicta fuit, quia in ipsam sedem tenuit Lechus primus auctor & fundator Polonorum, in qua quidem Gnesnam cõstruxit ciuitatem, quæ tunc erat Regni sedes; quæ postea Cracouiam minoris Poloniæ metropolim translata fuit, vbi adhuc perdurat: qua ratione minor Polonia Russiæ & Vngariæ obiecta maiori præponitur.

Incolarum mores. — *Poloni bellicosi.* — *Polon prodigi.* — *Poloniæ diuisio.*

Sunt autem in minore Polonia tres ciuitates principales, Cracouia, Sandomira, & Iublin, quarum vnaquæque plures habet ciuitates districtuales totam minorem Poloniam concludentes.

Vrbs minoris Poloniæ.

CRACOVIA, vulgò *Krakouu*, vrbs celeberrima. Metropolis est minoris Poloniæ, quam Ptolem. Carrodunum fuisse Petrus Apianus putat: huius arx sede Regum Poloniæ, vbi coronantur, & sepeliuntur, celebris; Gymnasioque, & Vniuersitate clara. In ea maior dies æstatis est horarum 16. cum 8. parte. Cracouiæ tres aliæ ciuitates contiguæ adhærent, quæ sunt *Clepardia, Stradomia, & Casimiria,* & has ciuitates districtuales continet, *Biecz, Vuoynicz, Sandecz, Lelouian, Kzyaz,* & *Proszouize,* in quibus iudicia, & causæ nobilium disceptantur, præter multas alias ciuitates & oppida nobilium & magnatum. Habet eandem terra Cracouiensis duos Ducatus; qui iure naturali in ditionem Regni cesserunt, *Zatonensem* scilicet & *Osuuiecimensem.*

Cracouia. — *Cracouiæ oppida subiecta.*

Sub SANDOMIRIENSI terra sunt hæ ciuitates districtuales:

Sandomiriensis ditio.

Che-

Checiny, Kerozin, Vuislicia, Pilzno, Opozno, Radomia, Polouiec, Zauuichost, Zarnouu, & *Malegost.*

LVBLIENSE territorium has continet sub suo districtu ciuitates, & oppida: *Vrzendouu, Lulouu, Parcouu,* & *Casimira.*

Lubliens. ditio.

Maior verò Polonia habet has ciuitates principales, quæ sub se alias districtuales habent: POSNANIAM nempe ciuitatem insignem, & Metropolim, quæ has districtuales complectitur *Koschiem, Medzyrzecze, Ostresouu, Vuschouu, Sremk, Pranecz, Rogozno:* CALIS ciuitatem, cuius districtuales sunt *Gnezna, Pizadry, Vuarta, Naklo, Land, Konin, Slupeza, Kolo:* SIRADIAM, quæ pro Ducatu amplissimo computabatur, secundoque genitis Regum Poloniæ attributa erat, huius districtus sunt, *Vielunia, Sadeck, Ketricouia, Rosprza. Spicimiria:* LANCICIAM, cuius sunt districtuales, *Orlouia, Piateck, Brejinia, Kornazeuu, Inoulodz, Biechouu,* & aliæ: CVIAVIAM, seu VLADISLAVIAM, amplam, & sede Episcopali claram, cuius districtus est *Bidgostia:* BRESTE, cuius districtuales, *Kadzieiouu, Crusphicia,* & *Kouualouu:* RAVAM, cuius districtuales, *Sochaczouia, Gostinin,* & *Gambin:* PLOCZKO, sede Episcopali claram, in cuius districtu *Bielsko, Raczyayus, Sieprcx, Srensko, Mlauua, Plonsko,* & *Radzanouu:* DOBRINIAM, in cuius districtu *Slonsk, Ripin, Gorzno.*

Vrbes maioris Poloniæ.

Cæterum Polonorum Regio antiquitus Gentilium ritum obseruabat, Solemque, Lunam, Auroram, Iouem, Plutonem, Cererem, Venerem, Castorem, & Pollucem, ac alias Creaturas pro Dijs colebat, donec Anno Christi 965. sub Miesko primo, Christianam suscepit Religionem, qui in sacro Baptismate mutato nomine dictus fuit in posterum Mieczlaus, & nouem Ecclesias Cathedrales fundauit, quas copiosis prouentibus ditauit, duas scilicet Metropolitanas in Guezna, & in Cracouia, alias Suffraganeas, nempè *Cruzuicensem, Smorgozouiensem,* quæ translata fuit in Vratislauia; *Posnaniensem; Plocensem; Culmensem; Camiensem,* & *Lubucensem.* Obtinuit verò Polonia primùm dignitatem Regiam anno 1001. ab Ottone Tertio Romanorum Imperatore, primusque Polonorum Rex fuit Boleslaus Chabri. Sed sub Boleslao cognomento Audaci, qui in Regem coronatur anno 1078. Polonia Regio diademate priuatur à Summo Pontifice, eo quia prælatus Rex crudeliter Sanctum Stanislaum Cracouiæ Episcopum trucidauit, membratimque dissecare fecit. Iterum vero Poloni Regiam coronam potiuntur anno 1295. electo in Regem Præmislao secundo Duce maioris Poloniæ, Pomeraniæ. Et Anno 1320. Cracouia celeberrima minoris Poloniæ vrbs cœpit esse Metropolis, vbi fit coronatio Regum, cùm prius in Gnezna coronarentur, & primus Rex, qui in Cathedrali Ecclesia Cracouiensi sacrum diadema suscepit, fuit Vladislaus Cubitalis. Nunc verò temporis Reges in Polonia non nascuntur, sed communibus Senatus, AEquitum suffragiis eliguntur, Regesque secundùm legum, & Senatus præscripta viuere tenentur, qui quidem grauissimis Senatorum consiliis nituntur: Senatores autem voto Regis ex Illustri totius regni nobilitate delecti in Senatum eliguntur. Regnum hoc sine vllis stipendiis contra hostem edu-

Antiquorum Polonorum Religio.

Polonia quando Regnum facta fuit.

Polonorum Rex eligitur.

Regni Polonici potentia. educere potest quotiescunque opus fuerit, fortissimum 200. millium militum exercitum ex solis tantùm voluntariis nobilibus, omni scilicet armorum genere ad bellum necessariorum paratissimum: vniuersa enim nobilitas Polona omnibus soluta vectigalibus, bellica tantùm munera obire tenetur, quando pro bono publico bellum conficiendum est. Vltra hos nobiles 300. millia equites stipendiarios Rex potest etiam conscribere.

Status Politicus Poloniae. Status verò politicus vniuersi regni Poloniæ duobus constat membris, quæ ad comitia Regia conuocantur, & penes quos iustitiæ, & regiminis est administratio.

Primùm membrum sunt principes Ecclesiastici, in quibus etiam status Ecclesiasticus consistit; hoc est duo Archiepiscopi, quorum primus est GNESNENSIS primas Regni, & Legatus natus Summi Pontificis in vniuersa Sarmatia, qui habet autoritatem Reges nouellos coronandi: secundus est LEOPOLENSIS ni nigra Russia. Deinde hi Episcopi, qui omnes ferè sunt magni Principes: CRACOVIENSIS, in minore Polonia: POSNANIÆ, in maiore Polonia: PLOCENSIS, in Masouia: CHELMENSIS, in Volhinia: PRESMILIENSIS, in Russia: CAMENECENSIS, in Podolia: VLADISLAVIAE, ni Cuiauia: Vilnensis, Kiouiensis, Lucensis, Ianoucensis in Ducatu Lituaniæ, quibus præest Archiepiscopus Leopolensis in Russia: Samogitiensis, in Samogitiæ Ducatu: Vuarmiensis, Culmensis, Sambiensis, Pomesaniensis in Prussia.

Alterum membrum sunt nobiles laici, qui sunt Palatini, Castellani, Archimarschalci, Marschalci, Cancellarij, Vicecancellarij, Generales militiæ duces, Capitanei, & alij. Primum verò locum post Principes Ecclesiasticos, quando Regi assident, Castellanus Cracouiensis tenet, deinde subsequuntur Palatini Cracouiensis, & Vilnensis; Palatinis verò quidam Castellani præcipui intermixti, tunc demum alij Castellani maiores, & minores loca occupant.

Palatini autem sunt hi in toto Poloniæ regno: Cracouiensis, Sandomiriensis, Lublinensis, in minori Poloniæ; Posnaniensis, Calisiensis, Siradiensis, Lancicienfis, Vladislauiensis, Brestiensis, Rauensis, Plocensis in maiore Polonia; Masouiæ Palatinus Generalis; Drohiciensis Russiæ generalis, Belzensis, Podoliæ Generalis; Volhiniæ item in Lithuania, Vilnensis, Trocensis, Minscensis, Nouogrodensis, Brestiensis, Kiouiensis, Msczislauiensis, Vitebsciensis, & Polocensis. Item in Prussia Culmensis, Marienburgensis, Pomeraniæ. Castellani verò per vniuersum Regnum sunt circiter sexaginta, & Archimarschalci, & Marschalci sunt Poloniæ, & Lithuaniæ de vtroque Imperio bini, terrestres videlicet, & curiales Cancellarij, & Vicecancellarij, qui Marschalcos ordine sequuntur, sunt similiter bini cum binis sigillis. Generales militiæ duces sunt duo, nempe in Polonia vnus, alter in Lithuaniæ magno Ducatu. Capitanei generales sunt in minore Polonia 40. in maiore 30. in Masouia 12. qui à Rege benemeriti eliguntur.

Regiones. Sub Regno Poloniæ continentur Lithuania, Samogitia, Masouia, Volhinia,

nia, Podolia, Russia Meridionalis, qui dicitur Ruthenia, Podiasa, Pomerania: item tota Preussia, excepta duntaxat ea parte, quæ proprium ducem agnoscit, & bona pars Liuoniæ: hæ omnes siquidem prouinciæ Regno Poloniæ adiunctæ, atque incorporatæ sunt.

Ad Poloniæ regnum spectantes.

LIVONIA.

LIVONIA nobilissima est prouincia, ac amplissima, quæ iuxta mare Balthicum in longitudinem 125. Germanicis milliaribus expanditur, quæ sunt nostrorum milliariorum 500. atque eius latitudo ad minimum 40. milliarium Germanicorum est, seu nostrorum 160. Quam quidem regionem Prutheni, Lithuani, ac Russi circumhabitant, præterquam vbi Oceanum attingit. Nam habetq uidem ab Ortu Russiam regionem Moscorum Principi subiectam. Nerua fluuio & Beibas lacu discretam. A Meridie Samogithiam attingit: ab Occasu mari Balthico pulsatur: à Septentrione autem Finlandiam habet Finnico sinu separatam.

Liuoniæ magnitudo.

Liuoniæ situs & fines

Regio hæc palustris est, nemorosa, plana pro magna parte, & sine montibus, fluuiis quæ irrigua sed vt plurimum inculta, licet agri fertiles admodum sint. Nam frumentum & omnia frugum genera tanta copia profert, vt eorum bonam partem ad exteras nationes mittat: piscibus quoque, & animalibus tùm domesticis, tùm feris, mirè abundat, præcipuè autem equis, qui firmi admodum sunt: cera item, mel, cineres, pix arida, & liquida magna abundantia aliis regionibus impartitur: vinum tamen, & oleum non fert, sed ijs aduentitiis fruitur. Fluuii nauigabiles sunt RVBO & NERVA, & alij quoque satis insignes sunt, vt DVINA, qui ex lacu Pruthenico oritur: VVINDA, qui in Balthicum mare exoneratur, non longè à cuius ostio maxima est maris profunditas, & periculosissimus locus, atque etiam BECA, incolis *Einbeck*, qui vno fertur alueo in Oceanum, & ex præruptis scopulis præcipitans ingentem adeò strepitum efficit, vt vicini habitatores paulatim surdescant. Isthic permulti reperiuntur lacus, quorum insignior est BEIBAS, qui in longitudinem 45. milliaria Italica porrigitur, atque vario piscium genere abundat.

Liuoniæ qualitas.

Fluuij Liuoniæ.

Beibas lacus.

Incolæ diuersarum sunt nationum, vtpote Curones, Estheni, & Letti, seu Leci, & alij, qui omnes tam moribus, quàm lingua inter se differunt: in arcibus tamen, & oppidis lingua Saxonica, seu Germanica præualet, cum ibi coloniæ sint eorum. Liuonianos ad Christi cultum milites Teutonici traxerunt, cùm olim Cacodæmones colerent, atque veræ fidei cultrix ipsa regio tunc vocari meruit: At nunc Caluiniana, & Lutheriana hæresi fœdissimè commaculata est, præsertim vrbes & oppida maritima; sed in Mediterraneis, & in Villis, ac pagis incolæ idololatriæ, & superstitioni vacant.

Incolæ Liuoniæ.

Liuoniæ

Riga vrbs. Liuoniæ vrbes & oppida ampla sunt, & summa elegantia extructa, quarum præcipua, & Metropolis est RIGA, vulgò *Rig*. non longè ab ostiis Duinæ amnis sita, quæ quidem Bremensium Germanorum colonia est, & emporium celebre, vbi naues onerantur cera, pice, & siligine. In hac præter Rigensem Archiepiscopum, Riualensis, & Osilienfis Episcopi sunt, atq; olim Teutonici Ordinis magister isthic sedem habebat. Post Rigam insignes vrbes sunt *Riualia vrbs.* RIVALIA, quam incolæ *Reuuel*, & Rutheni *Roliuuam* vocant, hæc insignem habet portum in sinu maris Balthici, atque commerciis Rigæ haudquaquam *Dorpatum vrbs.* cedit. DORPATVM, incolis *Derpt*, vel *Derbten*, & Ruthenis *Iuryouugorod*, quæ ad ripam fluuij Becæ inter duos lacus iacet in Mediterraneis regionis. Alia oppida maiora magnificis arcibus munita, præter iam dictas vrbes, sunt *Venda opp.* VENDA, vulgò *Vuerdum* in meditullio regionis sita, quæ ob aulam Magistri Ordinis Teutonici celebris est. VELINVM, PERNOVIA, maritima. VOLMARIA, vulgò *Vualmer*, VVESEMBVRGVM, vulgò *Vuesemborg*, VITESTENVM, & NARVA. Paret ipsa Regio maiori ex parte Poloniæ *Liuonia qui dominētur.* regi, & ex parte etiam Sueciæ regi, cui subsunt Riualia, Narua, cum aliquot oppidis, atque etiam ex parte Moscouiæ Duci, & Daniæ Regi.

INSVLAE CIRCA LIVONIAM.

Oesilia ins. ADIACENT Liuoniæ, iuxta sinum Liuonicum insulæ aliquot, inter quas præcipua est OESILIA, vulgò *Oesel*, cuius longitudo est mill. 14. & latitudo 7. atque duo habet oppida munitissima, qua à Rege Daniæ occupata fuére. Distat hac insula à continente milliaribus 12.

LITHVANIA.

Lithuaniæ fines. LITHVANIA regio latissima Moscouiæ proxima est, & habet ad Ortum illam partem Russiæ, quæ magno Duci Moscouiæ paret: Ab Occasu habet Podlasiam, Masouiam, Poloniam, & aliquantum deflectens ad Septentrionem Prussiæ fit contermina: respicit verò à Septentrione Liuoniam, & Samogitiam: & à *Regionis qualitas.* Meridie Podoliam, & Volhiniam. Est autem regio hæc magna sui parte palustris, siluosa, & nemorosa, & ob eam rem difficilis aditu, lacusq; amplissimos, qui in aliquibus locis mari assimilantur, & multos fluuios habet nauigabiles, & hyberno tempore magis à mercatoribus frequentantur; paludibus enim & stagnis alta glacie concretis, niueque super infusa commodum satis fit ipsis iter, vnde veluti alto mari quando nulla certa sit via, sidera signant ipsis iter. Porrò cœlum habet inclemens: animalia omnis generis parua producit,

ducit, & feras habet præter eas, quæ in Germania reperiuntur, Bisontes, Vros, Alces, quos alij onagros vocant, & equos syluestres, frumentum quoque abundè præbet, sed panem non cribratum, & nigricantem incolæ comedunt, seges verò ad maturitatem rarò peruenit, & vini rarissimus vsus, sale caret, quod venale ex Britannia habet: Lithuani præterea ex pecoribus & pellibus variorum syluestrium animalum, vt sunt Zebellini, & Harmelini, quæstum faciunt; & sic quoque ex melle, cera, & cinere, quæ magna ab eis copia Gedanum, deinde in Hollandiam deferunt. Picem quoque & asseres ad fabricādas naues satis copiosè colligunt, & omnis illa roborea materia, ex qua Germaniæ inferioris, & Belgicæ maritimis regionibus vniuersa ferè lignea opera Architectonica tam publica, quàm priuata fabricantur, ex hac regione cæsa ad illos per Balthicum, & Germanicum mare aduehitur.

Incolarum mores, & conditio.

Cæterùm gens hæc misera est, & graui seruitute oppressa, maximè in villis, & pagis, & vestitu vili, eoque vt plurimum cineritio vtitur, & sermo eis est, vt Polonis, Sclauonicus. Ante Iugelli magni Lithuaniæ ducis tempora, alij ex Lithuanis ignem, quem continuò accensum conseruabant, alij solem, syluas, & serpentes adorabant, sed cùm præfatus dux in Polonię Regem coronacetur anno 1386. baptizatus fuit, Vladislausque vocatus, & sequenti anno tota Lithuania relicta idololatria sanctissimam Christi fidem amplexatur, & regno Poloniæ incorporata fuit. Dissoluuntur à Lithuanis facilè matrimonia mutuo consensu, & denuò, ac denuò nubunt, & inter se matronæ palam concubinos habent maritorum permissu, quos connubij vocant adiutores: contra pellicatus viris probo datur, cùm quis fortè ad mortem damnatus fuerit, de seipso iubente domino supplicium sumere, suisque manibus se suspendere cogitur, quod si recusauerit, tantisper minis & verberibus exagitatur, donec mortem sibi inferat.

Lithuaniæ amplitudo.

Lithuania porrò maxima est, continens in se multos Ducatus, regiones, & prouincias, atque diuisa est in Palatinatus, & districtus certos, non secus ac Polonia, vt sunt Palatinatus *Vilnensis, Trocensis, Minscensis, Nouogrodiensis, Brestiensis, Kiouiensis*, & alij, qui pro Ducatibus computari possunt, sunt tamen in eis rara oppida, & villarum incolatus frequens. Caput verò Regionis & metropolis est

Vilna.

VILNA Episcopalis ciuitas, quæ magnitudine sua Cracouiam cum omnibus suis suburbijs adæquat: in hac est dies maximus horarum 17. cum octaua circiter horæ parte, nec in tota regione datur maximus dies minor horarum 16. cum sexta parte, & in extremo regionis ad Boream fit dies paulò minor horarum 18. Est & NOVIGRODVM vrbs hodie in Lithuania, quam aiunt maiorem Roma esse; nam complectitur in circuitu suo 7. mill. Germanica, cùm Roma duntaxat sex habeat, & dimidium.

Nouigrodū.

Ex Moscouia autem aduenit, & per Lithuaniam percurrit fluuius *Neper*, seu *Nyeper*, qui Ptolomæo dicitur BORISTHENES, hic autem sub Smolensko, & sub Chiouia labens in mari Pontico exoneratur.

Boristhenes fluuius.

SAMOGITIÆ DVCATVS.

SAMOGITIA Regio Septentrionalis, & gelida est, satis ampla, Lithuaniæ proxima, syluis & fluminibus circumsepta, quinquaginta mill. longitudine: A Septentrione Liuoniam habet, ab Occasu mari Balthico, siue Germanico, quod sinus Balthicus propriè nuncupatur, nonnihil versus Sepent. reflectendo alluitur; cui vicina est etiam Prussia. Nullo oppido, aut castro munito insignis est, etsi habeat plures ciuitates, & villas tàm regias, quàm nobilium, immò nec vllus illic ædificiorum nobilium, sed tantummodo tugurij vsus. Agrestis verò turba in humilibus casis, ijsque oblongioribus vitam ducit in carinarum, aut galearum formam, in quarum culminibus fenestram vnam faciunt tam patentem, vt toti ædificio lucem supernè præbeat: ignis in medio peraccensus perpetuò ardet, vt vehemens frigus, quo pro maiori anni parte terra hæc congelata, constrictaque iacet, propellat; circa ignem paterfamilias sedens, iumenta totamque domus suæ suppellectilem cernit, Solent enim sub eodem, quo ipsi habitant, tecto sine vllo interstitio pecora habere.

Samogitæ viliter habitant.

Samogitiæ qualitas.

Prouincia autem hæc nemoribus & syluis abundat, in quibus horrendæ quandoque visiones fieri solent, & incolæ magnam à syluis trahunt vtilitatem, & opes; quia in omni arbore excauato profectissimum mel inuenitur, quod quidem nobilius, delicatius, albius, & cum minore ceræ portione existit, quàm in quouis alio loco.

Incolarum conditio & mores.

Samogitiæ autem incolæ originem à Saxonibus trahunt, suntque homines altæ staturæ, & formosi, agrestes tamen, moribusque inculti, modesti verò in victu, aqua enim tantummodo sitim extingunt, & rarò ceruisia, & medone vtuntur, & maiores propoculis vrorum cornibus vtuntur: vescuntur pane nigro, & vilissimo, in habitu autem, moribus, & lingua parum à Lithuanis differunt, atque ad diuinationem, & auguria maximè inclinant: matrimonia plura celebrant, & absque consanguineitatis respectu patre mortuo filius nouercam, fratre frater glotem in vxorem accipiunt. Sunt porrò strenui, audaces, & ad bellum prompti, qui loricis, alijsque plurimis armis, præcipuè autem cuspide, & ea breuiore venetorum more in bello vtuntur, atque equos adeò paruos habent, vt vix credibile sit ad tantos labores eos sufficere posse; quibus foris in bello, domique in colendis agris vtuntur: terram non ferro, sed ligno proscindunt, quod eò magis mirandum est, cùm terra eorum tenax, & non arenosa sit, vnde quando ad arandum eunt, ligna quamplura, quibus loco vomeris vtuntur, secum deferunt, vt vno fracto, alijs vtantur.

Samogitæ bellicosi.

Samogitarũ religio.

Antiquitus Gentilitium ritum hi populi seruabant, sed Vladislaus Poloniæ Rex, post annum 1386. eos ad Christi fidem compulit. Sunt tamen & nunc inter Samogitas aliqui rustici idololatræ, qui tanquam penates domi suæ serpentes quosdam quatuor pedes habentes ad instar lacertarum nigro colore nutriunt, & timore quodam venerantur, & rustici ferè omnes

nes

nes quotannis 1. Octobris die sacrificant ex antiquo more cuidam dæmoni, qui ab ipsis Deus *Ziemiennik* vocatur, neque vllum vestum obseruant, sed ipso etiam die Dominico sua exercent opera.

Episcopatus Samogitiæ.

Eoiscopum habet Romano Pontifici subiectum, & huius prouinciæ præfecturam concedit Rex Poloniæ, & magnus Lithuaniæ Dux ad libitum, neq; temere is, nisi ob grauissimas causas officio mouetur, sed quoad viuit perpetuò manet. Maximus autem æstatis dies ibi est ho. 17. & amplius.

MASOVIA.

Masouia vnde dicta.

MASOVIA amplissima est Regio coniuncta Poloniæ, quæ tali nomine nuncupata fuit à Massao eius Duce, qui circiter annum 1045. à Casimiro Polonorum Duce funditus fusus desperatis suis rebus ad Prutenos profugit, vbi varijs tormentis exanimatus laqueo vitam finiuit. Habet autem à Septentrione Prussiam: ab Ortu Lithuaniam: à Meridie Russiam: & Poloniam: ab Occasu verò Poloniam quoque.

Masouiæ fines.

Masouiæ dominium.

Hæc antiquitus proprium habebat principem, & assignabatur secundogenitis Regis Poloniæ: sed anno 1526. cùm immatura morte extincti essent Ioannes, & Stanislaus Duces vnici hæredes illius status, cecidit hic Ducatus sub corona Poloniæ. Incolæ cum Polonibus in vestitu, moribus, & religione conueniunt, & eodem idiomate, quo ipsi vtuntur, nisi sibilis quibusdam differenti. Sunt verò strenui, bellicosi, atq; in bello audaces.

Incolarum conditio, & mores.

Marschouia vrbs.

Metropolis huius Ducatus est MARSCHOVIA, vbi optimus conficitur medo, quæ sub suo districtu multas alias habet ciuitates, vt sunt *Czerko, Egrod, Zakrozin, Cziechanouu, Czerniensk, Pultouuosk, Rosan, Varka, Blonie, Tarcin, Godziek, Prasni, & Loraza.* Magnas passus fuit hic Ducatus vastationes, & depopulationes à Mendog Lithuaniæ Duce, præsertim anno 1246. & 1260. qui tandem anno 1272. Semouitum Masouiæ Ducem crudeliter decollauit.

Vrbes Masouiæ.

VOLHINIA.

Volhiniæ descriptio.

VOLHINIA Regio, quæ inter Lithuaniam, Podoliam, & Russiam clauditur, est frugum omingenarum propter agri fertilitatem abundans, syluis ferigenis, stagnisq; piscosis referta; incolæ strenui, & bellicosi sunt, Ruthenicoq; idiomate, moribusq; & religione vtuntur, qui quidem à Vuolga fluuio amplissima Volgari dicti, in hãc regionem venerunt, quam à suo nomine Volgariam, postea successu temporis Vuoloniam, seu Volhiniam nuncupauerunt. Regio hæc ad magnum Lithuaniæ Ducatum pertinebat, sed nunc Regno Poloniæ adiuncta est. Diuiditur autem in tres districtus, seu prouincias, nempè in *Lucensem, Volodimiriensem, & Cremenecensem*, & tres ciuitates prouinciales sunt *Leuczko, Vuolodomiria, & Kyzemenec*, quæ complura oppida, & munitiones ad se pertinentes complectuntur.

Incolarum mores.

Volhiniæ diuisio.

PODOLIA.

Podoliæ fines.

PODOLIA Regio versus Meridiem habet Moldauiam iuxta Tyram amnem, qui modò *Nyester* vocatur; ab Ortu habet vastissimos campos, & inhabitatos, vsque ad paludem Mæotidem, & ad mare maius, & Tartaros Præcopenses. est autem omnium rerum ex terra nascentium fertilissima, adeò, vt ex vna mensura segetum centuplum colligatur, & agro rude culto, frumentoque insperso, tribus perpetuis annis fructum ferat: nec opus est agrum quotannis inuertere, sed inter metendum segete leniter excussa alia in sequentem annum sua sponte crescit. Prata quoq; mirum in modum luxuriantia sunt, adeò vt boum cornua vix è gramine appareant, quod quidem gramen perticam tribus diebus super crescendo contegit, atque aratrum in locis graminosis derelictum paulò pluribus cooperit: Terra tamen dura, & petrosa nimi, quæ bissenos saltem boues inter arandum exposcit, idque intolerabili boum, & coloni labore, melle, armentis, gregibusque, & feris omnis generis redundans. Cæterùm quamuis hic ager fertilissimus, & circumquaq; tam cōmodus sit habitationi desertè tamen, nec nisi sparsis viculis colitur, propter crebras Tartarorum Præcopensium incursiones: sale, melle, cera, & equis tam domesticis, quàm syluestribus abundant, & maior dies solstitij æstiui est hîc horarum 16. ferè. Præcipua verò vrbs est CAMYENIEC, diuina ferè manu inter arduas, cliuosasque rupes condita, quæ inexpugnabilis est, ac sæpius ab ea Tartari, Valachi, & Turcæ cum ingenti strage, & dedecore repulsi sunt. Est quoque in Podolia LEMBVRGVM oppidum salsamentis nobile.

Podoliæ qualitas.

Camyeniec vrbs.

Lemburgū.

RVSSIA MERIDIONALIS.

Rußia vnde dicta sit.

RVSSIA, quæ Roxolania etiam dicitur, & Ruthenia, vnde nomen acceperit, variæ extant opiniones, inter quas verisimilior est, eam antiquitus *Rossetam* appellatam fuisse, quasi gentem disseminatam, seu dispersam (*Rosseta* enim Ruthenorum lingua disseminatio, seu dispersio interpretatur) eò quòd hi populi totam Samatiam Europæam, & Asiaticæ partem occupârunt, atque ab Oceano glaciali ad Mediterraneum vsque mare & sinum Adriaticum, necnon à Ponto Euxino ad Balthicum Oceanum vsque suas colonias extenderunt: omne, itaq; illi populi, qui lingua Sclauonica vtuntur, atque ritum, & fidem Christi Græcorum more sequuntur, communi vocabulo RVSSI, seu RVTHENI appellantur. Nos autem non hic de tota Russia agemus, cuius maior pars Duci Moscouiæ paret: sed de ea tantummodò, quæ Meridionalis seu Nigra dicitur.

Rußia fines.

Clauditur igitur Russia Nigra à Meridie Sarmaticis montibus qui Carpates etiam & Tatri dicuntur: ab Ortu habet Volhiniam, Podoliam, & Moldauiā conterminas: à Septentr. Lithuaniā: ab Occasu verò Poloniam con-

contingit. Ruſcia porrò cùm ſit fertiliſſima, abundat equis, bobus, & ouium gregibus, pellibuſque marearum, ſciſmorum, vulpium, & boum, inter quas quædam præcioſiſſimæ ſunt: apum verò ibi eſt tanta copia, vt mella nedum in aluearijs, aut arboribus, verùm in rupium, & terræ cauernis reponant, maximamque ceræ copiam colligunt incolæ, quam in grandes orbes efformatam ad alias regiones mittunt. Ibi quoque optiſſimis conficitur medo ex melle, quo vtuntur pro potu; non enim habent vinum, niſi ex Pannonia, Moldauia, & Valachia, adducatur: abundat fluminibus, quibus irrigatur, & aquis piſculentis, nec ſtagna, & piſcinæ Ruſſorum impiſcantur, ſed vbicunque aquæ reperiuntur, illic & piſces ex cæli clementia ſuccreſcunt abſque hominum cura, & impiſcatione. Mirum contingere dicunt in tractu Chelmenſi, ramos ſcilicet pini deſectos, & ſuper terram duobus, autt ribus annis iacentes in ſaxa indurari: eſt quoque ibi copioſè creta, ſeu terra alba, quæ ad exteras nationes ducitur.

Incolarum conditio, & mores.

Gens eſt valida arcuque in bello, & lanceis duodenum pedum vtitur, cui maximè inuiſum eſt Regium nomen, vnde Ducis appellationem libentius vſurpant, qui in totam gentem imperium obtinet. Nunc in Nigra Ruſſia magna ex parte Poloni colonias ſuas habent, proceresque & equites ferè omnes Poloni ſunt, ſequentes religionem Romanam: reliqua verò colonorum, & agreſtium turba Græcorum dogmata in religione adhuc retinet.

Ruſſiæ diſtrictus.

Leopolis.

Habet verò Ruſſia hæc *Leopolienſem*, & *Halicienſem* terram, *Belcenſem*, *Chelmenſem*, & *Pramiſtienſem*, quæ omnes cum ſint præcipuæ alias plures diſtrictuales ſub ſe complectuntur. Metropolis autem vrbs eſt LEOPOLIS, quam *Leunpurg* vocant, Emporio ſedeque Archiepiſcopali clara, in qua Metropolitanus quoque Ruſſiæ ſuam ſedem retinet, & ibi ſunt Eccleſiæ plurimæ tum Romanæ, tum Græcorum ritus. Armeni quoque, qui mercaturam exercentes ibidem degunt, Baſilicam ſuæ religionis, Antiſtitemque & ſacerdotes habent.

PODLASSIA.

Podlaſſiæ fines.

PODLASSIÆ regio ampla Maſouiam ab Occaſu, Lithuaniam verò ab Ortu habet contiguam. Hæc olim ſub poteſtate, & ditione Lithuanorum erat: ſed Anno Domini 1569. per Sigiſmundum Auguſtum Regem Poloniæ, & magnum Ducem Lithuaniæ Regno Poloniæ adiuncta, & incorporata eſt. Incolæ ſunt Maſouitæ, Rhuteni, & Poloni. Continet autem has diſtrictuales terras: *Byelsko*, *Bransko*, *Suras*, *Tykoczin*, quæ machinis, tormentiſque bellicis eſt bene prouiſa, atque in ea theſaurus Regius aſſeruatur: *Knyſſyn*, in qua curia Regia extructa eſt cum horto quoque ampliſſimo vario genere animalium, piſciniſque diuerſis referto, in quo venationes omnium ferarum copioſè exercentur: *Nareuu*, *Vuaſilkouu*, *Auguſtouu*, quæ ciuitas ampliſſima eſt, & à Rege Sigiſmundo Auguſto fundata.

Oppida Podlaſſiæ.

POMERANIA.

Pomeraniæ fines.

POMERANIA regio maxima nunc Ducatus est, marique Balthico adiacet, & ab Holsatiæ finibus ad fines Liuoniæ longo tractu extenditur. Dicitur verò Pomerania quasi maritima, aut iuxta mare Sclauonica lingua, & à primis suis incolis *Pamorci* dicebatur, incolæque ipsi prius Sidini appellati fuerunt. Hodie maiori ex parte à Germanis populatur, cùm antea Sclauonorum, & Wandalorum fuisset sedes. Porrò Pomerania terra plana, paucisque montibus prædita, fertilis est in vniuersum, atque adaquatur, campis egregiè cultis, pascuis lætis, syluis ferarum cuiuscunque generis repletis, lacubus piscosis, fluuijs nauigalibus locupletissima est: animalibus verò domesticis, frumento, butyro, melle, cera, rebusque similibus adeò abundat, vt etiam ea circumiacentibus terris subministret: colligunt quoque indigeræ ambram, seu succinum in littore maris æstu eiectum, sed minus quàm Pruteni. Præterea regio hæc adeò vrbibus, oppidis, arcibus, pagis, & villis culta est, vt nullus in ea locus vacuus, & incultus inueniatur, nisi quem aut lacus, aut montes occupant, atque hodie floret 40. ciuitatibus mari, & fossis cinctis præter castra, & monasteria, sed in littore insigniores eius vrbes positæ sunt, præter paucas in mediterraneis sitas: littus autem ipsum vallo solidissimo à natura taliter est munitum, vt nullam maris inundationem timeat, maximeque sit nauibus peruium.

Pomerania vnde dicatur.

Qualitas Pomeraniæ.

Pomerania cultissima.

Stetinum vrbs & reliquæ Pomeraniæ.

Habet autem ciuitates Mediterraneas principales hasce: STETINVM, metropolim totius regionis, vbi fiunt commercia, & vnde nomen trahit ducatus Stetinensis; *Neugardiam*, *Lemburgam*, *Stargardiam*, *Bergradum*, *Camenez*, *Publinam*, *Grifemburgam*, & alias complures. Quæ verò iuxta littus ponuntur, sunt *Colberg*, *Emporium*, *Camin*, *Coslin*, *Gribsuuald*, quæ gymnasium habet publicum, anno 1546. constructum; *Sundi*, *Pucka*, *Reuecol*, *Leuemburg*, *Hechel*, *Strasluida*, vrbs splendida, & amœna, magnisque commercijs celebris, & aliæ. IVLINVM, quod nunc dicitur *Voltinum*, in hac regione vrbs erat celeberrima, nunc ruinis deformis iacet. Fuerunt autem Pomerani antiquitus idololatræ, semperque in subuersionem Religionis Christianæ conspirauerunt, nec vnquam Christi fidem suscipere voluerunt, nisi coacti à Principibus vicinis circiter annum Domini 980. à quo quidem vsque ad annum 1066. semper in religione fuerunt inconstantes, sæpiusque à fide desciuerunt, & eo ipso anno 1066. reuerterunt prorsus ad idololatriam, trucidando omnes Christianos. Verùm anno 1122. cùm S. Otho Episcopus Bambergensis, perurgente Boleslao Poloniæ Duce, & Danorum Rege, Christi Euangelium in Pomerania prædicasset, conuersi fuerunt denuò Pomerani ad fidem Christianam, atque tres fratres Principes, Ratisborus, Bugislaus, & Suantepolcus baptizati fuerunt: deinde etiam Vratislaus tertius eorum frater suscepit iterum fidem Catholicam; nam etsi antea baptizatus Saxoniæ fuisset, nihilominus ad patriam rediens idololatriam amplexatus

Incolarum religio.

plexatus

plexatus fuerat. Primus autem Episcopus, sub Principe Vratislao, & Ratisboro fratribus institutus fuit Adelbertus Episcopus Iuliensis ann. 1151. qui Episcopatus postea ab Vratislao secundo anno 1185. translatus fuit in Caminum, cui permulti alij Episcopi continuò successerunt.

Primus Pomeraniæ Episcopus.

Subiacet verò nunc Pomerania maiori ex parte Regi Poloniæ, quamuis Duces Prussiæ feudatarij Regni Poloniæ domini quoque Pomeraniæ intitulentur: nam anno 1466. sub Casimiro quarto Regno Poloniæ adiuncta fuit, pro qua Poloni 180. annis armis cum Crucigeris decertârunt. Seruarunt autem indigenæ Wandalicam linguam, & mores ad susceptum vsque Christianismum, tuncque vnà cum religione linguam didicerunt Saxonicam, quam etiam in hodiernum diem retinent. Adiacent ipsi Pomeraniæ insulæ tres, nempè RVGIA vulgò *Rugen*, quæ à sinubus maris in plures paruas insulas patitur, ac peninsulas, in qua quinque oppida satis culta sunt: VFEDAMIA, seu Vsedom, in qua tria extant oppida: & VOLINIA, vnicum habens oppidum.

Pomerania ad Poloniã spectat.

Ins. circa Pomeraniam.

PRVSSIA.

PRVSSIA, quam alij Borussiam, Pruteniam, Vlmigauiam, & Hulmigeriam vocant, habet suos fines, à Septentrione mare Balthicum, seu Venedicum sinum; ab Ortu Lithuaniam, & Samogitiam, ab Occasu Pomeraniam; & à Meridie Poloniæ Regnum, & Masouiæ Ducatum. Eius autem longitudo, quæ à Septentrione in Meridiem porrigitur, milliarium est Polonorum 58. ab vrbe scilicet Torunia confini Masouiæ ad castrum vsque Memula: latitudo verò complectitur mill. 50.

Prussiæ fines.

Prussiæ mensura.

Regio hæc fœcundissima est, & adiacentibus prouincijs longè beatior; nam omni ex parte amœna, & multum commoda est, propter frequentes portus & opportunos, quos supra mare Balthicum habet, & propter varios maris sinus, orasque maritimas: aëre potitur temperato, & amœno; pecorumque omnigenum copiosissima est: ager frumenti feracissimus, quod Polonicum, & Lithuanicum bonitate excellit: abundat melle, & apibus æquè ac cæteræ Septentrionales regiones, quæ cauis in arboribus mellificant, vnde tanta ceræ copia ad nos defertur: ingentes, vastæque in ea syluæ magnis, & præstantioribus feris refertissimæ, inter quas sunt bisontes, quos Romani Vros vocant, & vulgus *Bubalos*; alces ceruis haud difformes, qui vulgò *Helendi* vocantur, & syluestres equi, quorum carne incolæ vescuntur. Præterea fluuijs, & piscosis aquis abundat habetque multos lacus piscibus omnis generis repletissimos, quorum nonnulli 7. milliaria Polonica in circuitu complectuntur: Præcipui autem fluuij sunt, ijque piscibus satis abundantes duodecim, *Vistula*, *Nemeni*, *Cronon*, *Nogat*, *Elbinga*, *Vusera*, *Passaria*, *Alla*, *Pregel*, *Ossa*, *Drebnicz*, *Lica*, & *Lawa*, Colligitur quoque in littoribus supra mare Balthicum gumma illa, quæ dicitur succinum,

Prussiæ locus, & qualitas.

Fluuij Prussiæ.

num, electrum, seu ambra, & ab incolis *Burstin*, quam scilicet mare æstuans, & tempestuosum eijcit, ex qua non exiguum quæstum incolæ percipiunt.

Incolæ Prussiæ, & eorũ mores.

Coluerunt olim regionem hanc maximè iuxta Vistulam fluuium Vlmigaui, Alani, Amaxobij Gothique Ptol. teste, qui sanè omnes barbari, & literarum rudes omninò fuerunt, adeò vt nec credibile putarent, si quispiam diceret, hominem homini per literas animum, & voluntatem aperire posse: hi quidem idiomate proprio, & à Liuonico non dissimili vtebantur, valdeque liberales, & hospitales sese aduenis exhibebant, quorum potus aqua melli commixta, & lac equinum erat. Præterea cacodæmones, & profanas creaturas adorabant, vsque ad Frederici II. Imp. tempora, cuius opera à Crucigeris Ordinis Teutonici anno 1215. perdomiti fuerunt, & ad Christianam Religionem conuersi, atque tunc Poloni, & Masouitæ, quibus Pruteni prius tributarij erant, Crucigeris ipsis totam Prussiam quibusdam conditionibus concesserunt. Veruntamen paulò post annum 1419. prouinciæ & ciuitates Prussiæ ad Regem Poloniæ Casimirum à Crucigeris defecerunt, atque etiam iterum post annum 1450. Prussia ab Ordine Crucigerorum desciuit, ad Regemque Poloniæ Casimirum maior pars eorum defecit, & milites Ordinis præsidiarij Marienburgam, cum aliis castellis, atque vrbibus dicto Regi anno Domini 1457. 476000. florenis vendiderunt, Crucigeris tamen post annum 1498. iuramentum Poloniæ Regi præstare nolentibus, bella inter ipsos vario Marte gesta fuerunt, donec tandem Prussia, quam primo Religiosi Crucigeri tenuerunt, in mundanam politiam, & principatum secularem anno 1526. cessisset sub Alberto Marchione Brandeburgensi 34. & vlt. Crucigerorum Magistro, qui quidem Cracouiæ à Sigismundo Poloniæ Rege post iuramentum ei solemniter præstitum in Principem sæcularem, & Equitem auratum creatus, eidemque, prædictus Rex terras omnes Prussiæ, vt feudali, clientique & vasallo suo concessit. Quare nunc extirpatis barbaris regio hæc à Polonis, & Germanis Equitibus, ciuibus, & agricolis habitatur, barbarorum tamen reliquiæ ad Curlandicum lacum hucusque supersunt, qui cum Liuonibus, & Lithuanis vicinis idiomate, moribus, habituque conueniunt.

Prutinorũ religio.

Prußiæ dominium varium.

Prußia nũc sub Polonia & Germania.

Prußiæ diuisio atniqua.

Cæterum diuisa fuit olim Prussia in duodecim Ducatus, seu prouincias anno Domini 573. à Venedusо eius principe iuxta numerum filiorum, quos habebat, quorum vnicuique suum Ducatum seu prouinciam assignauit, quæ singulæ nomen à suo principe sortiebantur, suntque hæ: SVDAVIA, quæ prorsus deuastata est à Crucigeris, paludibusque ac syluis maximis obsita scatet: SAMBIA, quæ nunc *Szamland* vocatur: NATANGIA: NADRAVIA, & ipsa à Crucigeris deuastata, vix vt reliquiæ, & vestigia visantur: BARTONIA, GALINDIA; VARMIA, vel Vuermelandia; HOGKERLANDIA, CVLMA, POEMSANIA, & MICHLOVIA. Vnaquæque autem harum prouinciarum permultas habet ciuitates, & oppida à Crucigeris Teutonicis diuersis temporibus extructa: namque post susceptum Christianismum fuerunt in hac regione ædificatæ ab ipsis Crucigeris 72. arces præcipuæ, & 62. ciuitates principales, quo-

Vrbes, & arces à Crucigeris condita.

quorum numerus nunc auctus est, ita vt in vniuerso Poloniæ Regis dominio nulla reperiatur regio, quæ tam frequentibus ciuitatibus, illustribusque arcibus, & oppidis, vt Prussia abundet. Nunc hæc Prussiæ regio bipartita est in Ducalem, & Regalem. Dux suam habet sedem in REGIOMONTE, ciuitate maritima, in qua est collegium communis studij à præfato Alberto primo Duce institutum, qui quidē Dux beneficio Regis Poloniæ in suis ciuitatibus & arcibus integrè rerum potitur, vt vasallus, & feudalis, ac beneficiarius Regni. MARIENBVRGVM, verò ciuitas nobilissima est caput, & metropolis Regalis Prussiæ, hoc est omnium illorum oppidorum, arcium, & ciuitatum, quas Rex electas extra Ducem armis maiorum suorum acquisitas possidet, atq; in ea assiduè milites præsidiarij à Rege Poloniæ asseruantur, victu & omnibus ad bellum necessarijs tam bene instructa, vt sex annorum obsidionem sustinere possit.

Prußiæ recēs diuisio. *Regius mons.* *Marienburgum.*

Sunt autem in Ducatu Prutenico quinq; celeberrima emporia, nimirum Dantiscum, Meluingum, Brunsberga, Mons Regius, & Memelium, quorum primas tenet Dantiscum, vbi dieb. singulis venduntur, aut commutantur plura quàm mille onera siliginis, & tritici: necnon etiam tigna, pix naualis & liquida, linum, canabis, ceruisia, aliæque innumere merces. Similes quoque tradunt innumeras merces reliqua emporia. Quatuor autem in hac prouincia fuerunt Episcopatus, Varmiensis, Culmensis, Sambiensis, & Pomesnauiensis; sed hodie Sambiensis Varmiensi, & Pomesnauiensis Culmensi coniunctus est: *Konisperg* verò publicum est Gymnasium.

Emporia Prußiæ. *Episcopatus Prußiæ.*

HVNGA-

XX.

HVNGARIÆ, ET TRANSYLVANIAE DESCRIPTIO.

HVNGARIÆ Regnum ea est hodie Regio, quæ totam PANNONIAM INFERIOREM complectitur, Secundam Proconsularem vocatam; totam IAZYGVM METANASTARVM regionem, quam Ptolemæus Danubio, & Tibisco fluminibus, ac Sarmatiæ montibus includit; ac insuper eam DACIÆ partem, quam Transyluanio occupat. Sumit autem nomẽ ab Hunnis, vel Hungaris Scythiæ populis eam incolentibus, qui quidem egressi sunt à Iugra, seu Iuhra Regione Scythiæ ad Occasum Septentrionalem posita, quæ nunc Moscouiæ Principis tributaria est, vt in Moscouiæ descriptione diximus.

Regiones antiquæ sub Hungaria cõprahensæ.

Hungaria vnde dicatur.

Habet Hungaria à Meridie Sauum amnem, qui eam à Crouatia, & Seruia seiungit, quæ sunt in parte Illyrici Adriatico pelago obuersa: à Septentrione Poloniam, & Russiam, Carpato monte diuisas: ab Occasu Austriam habet superioris quondam Pannoniæ caput cum Morauia, & Stiria: ab Ortu verò Tibiscum amnem, modò *Tissum* vel *Patissum* vocatum. Sed si Transyluaniam intra huius fines concludere volumus, habebit ab Ortu vtramque Valachiam conterminam, Subalpinam scilicet, & Moldauiam Aluta fluuio separatas, qui fluuius nunc OLT Hungaris, & ALT Germanis dicitur.

Hungariæ fines.

Locatur verò inter sexti, & septimi climatis medium, capiens 16. & 17. parallelos, & habet longissimam æstatis diem supra horas 15. cum semisse vsq; ad horas 16.

Situs Hungariæ calestis.

Regnum Hungariæ omnium rerum natura præstantium affluentissimum est: nam tritici, frugumque omnis generis, ac variorum optimorum fructuum infinitam præbet copiam; tanta enim isthic est terræ fertilitas, vt frumentum tertio anno in meliorem mutetur speciem, & isthic sunt aliæ frumenti species à nostris diuersæ, & terra quidem absque cultura ferè fruges profert: vina mittit varia pro locorum diuersitate, eaque præstantissima & saluberrima, quorum nonnulla sunt adeò generosa, vt Cretico haud cedant, & Sirmium quidem oppidum vini prouentu, & bonitate clarum est: sed quod in Pilissiensi Comitatu nascitur ob aquas calidas, & sulphureas grauem habet odorem, ac subitò inebriat. Animalibus domesticis, pecoribus nempè, & bouibus adeò diues est, vt in externas regiones tot, tantaque boum, & ouium agmina mittat, vt mirum sit, præsertim in Italiam & Germaniam. Nam sæpè (vt refert quidam) vnus rusticus centum

Hungariæ laus & qualitas.

boues

boues per aliquot annos in pascuis habet, nec nisi triplo auctos videt: Vnde tota ferè Europa posset ex hac vna prouincia ali. Feris quoque mirificè abundat, vt sunt lepores, damæ, capreoli, cerui, apri, lupi vrsi, & aliæ huiusmodi; quibus item & volucribus, præsertim turdis, perdicibus, & phasianis. Auro præterea, argento, cupro, chalybe, & ferro fœcundissima est regio, vt quæuis alia, & aurum quidem non solùm in mineris reperitur; sed amnes multi feraces auri sunt, & in vitibus aurifero in solo satis aurum quandoque legitur: plumbum tamen paucum habet, & stannum vix producit. Calcanthum copiosè profert viridi coloris, quod in diuersas mundi partes distribuitur, atque à loco Hungaricum dicitur.

Metalla in Hungaria.

Porrò nulla est æqualis regio ipsi Hungariæ, quæ pluribus, & maioribus abundet fluuijs, quorum laus est eos esse nauibus ferendis idoneos, ac piscosos; inter eos quatuor sunt principaliores, nempè Danubius, *Ister* alijs; Sauus, Drauus, & Tibiscus; horum tres priores communes sunt nonnullis aliis regionibus, sed Tibiscum totum sola Hungaria sibi vendicat, qui quidem in Maromarusio sub altissimis Carpati iugis nascitur, & omnes Hungariæ fluuios prouentu piscium superat; omnibus enim temporibus ijs mirificè abundat, præcipuè sturionibus, lucijs, quorum cepar sesqui vlnam longitudine interdum superat; cypriis, & syluribus. Alij etiam amnes præter hos sunt, qui optimorum & saluberrimorum piscium copia affluunt, nimirum fundulis, trutis, salmonibus, percis, murenis, barbis, & aliis pluribus, quorum amnium plerique feraces auri sunt.

Fluuij Hungariæ.

Tibiscus fluuius.

Sunt etiam illic famosissimi lacus, ac nobilissimi, quorum principalior est BALATON, qui Germanis *Platse* dicitur, 40. Italica milliaria, iuxta longitudinem possidens, & Hungarica octo; extenditur enim à Borea in Austrum, & latitudo eius inæqualis est: nam vbi amplior decem milliaria habet, & vbi angustior tria. Abundat etiam Hungaria sale natiuo, & minerali, qui lapicidinarum modo cæditur in Maromarusio, & alibi: & est etiam fons, cuius aqua prosiliens in petram vertitur. Thermas, seu aquas medicatas, aliasque admirabiles nulla regio copiosiores habet ipsa Hungaria, aut salubriores: nam supra infraque Budam Thermæ saluberrimæ mirabili aquarum copia, & varietate scaturiunt, quas Turcæ, qui his summopere delectantur, post captam ab eis Budam cultiores, & angustiores reddiderunt. Ibidem sunt etiam aquæ calidæ, in quibus nascuntur, & viuunt pisces, qui in frigidam translati emoriuntur. Supra Istrogranum non longè ab arce Comariensi sunt calidæ aquæ Pestenienses vulgò dictæ, aduersus diuturnos, ac penè insperatos morbos efficacissimæ. Et quæ in Comitatu Liptouiensi iuxta pagum diui Ioannis sunt, salutem præstant, quibus scabie, aut psorisædata est cutis. Non desunt etiam aquæ in Zepusiensi agro nonnullis in locis, in quibus ligna iniecta lapide, seu cortice obducuntur, & eodem in loco ad ædem D. Martini erumpit aqua bullienti similis, quæ tam supra, quàm subtus terram lapidescit, qui lapides leuitate, & raritate pumicibus non sunt dissimiles. Non longè ab his adinueniuntur aquæ nitrosæ, quæ hyeme fluuidæ sunt, æstate verò ita congelantur, vt refrigerandis poculis glacies

Balaton lacus.

Sal minerale.

Thermæ Hungariæ.

Aquæ Pestenienses

Aquæ lapidescentes.

Aquæ nitrosæ.

glacies inde peti soleat. Sunt quampluribus in locis aquæ auibus, & animalibus eas bibentibus lætales. Et in Comitatu Zoliensi hiatus terræ famosus extat ob pestilentes expirationes, quibus aues superuolantes necat: nam incessibilis est is locus, & volatilibus solùm patens. Ad oppidum Smolniciam intra montes aqua emanat in foueas, in qua ferrum impositum in limum, seu lutum pauco tempore vertitur, quod quidem eliquatum cuprũ est optimum. Et ad oppidum Bistriciam, quod Germanis *Meusola* dicitur, sunt fodinæ æris opulentissimæ, quæ nunc Regiæ dicuntur, ex quibus aqua viridis emanat, quæ congelata Chrysocollam efficit.

Hiatus terræ famosus. *Aqua vertens ferrum in æs.* *Aeris fodinæ.*

Incolæ enim feroces fuerunt, inquieti, seditiosi, turbulenti, instabiles, auaritiæ dediti, vindictæ cupidi, & aduenis, seu exteris parum amici, & æqui: nunc autem mitiores facti sunt, & cultiores, sed tamen otiosi sunt, aut bellatores, artificijs parum incumbunt, & negotiationibus; robusti valdè sunt, & Scythica vtuntur lingua, ab omnibus finitimis diuersa, quæ tamen alijs cum linguis permixta est: sed qui inter Danubium, & Tibiscum sunt, idioma proprium habent Vngarico dissimillimum; ij enim sunt ex Iazygum Metanastarum gentibus atque etiamnum *Iaz* voce decurtata nuncupantur. Apud Hungaros porrò masculi tantùm fiunt hæredes, quibus decedentibus àbsque masculis, mulieres in hæreditate non succedunt, sed bona ad Fiscum deducuntur: nullam mulieribus dotem tribuunt præter simplicem vestitum.

Incolarum mores. *Reliquiæ Iazygum. Metanastarum.*

Est autem HVNGARIA duplex, CITERIOR nempè, quæ citra Danubium fluuium iacet, cuius caput est Buda Regni sedes; & VLTERIOR, quæ vltra Danubium est, quam quidem Tibiscus amnis mediam interfluit. Et tota ipsa Regio diuisa est in Comitatus circiter quinquaginta (qui prouinciæ, seu præfecturæ sunt) quo facilior, expeditiorque esset iuris dicendi ratio, quorum supra Danubium ad Occidentem Tibisci sunt 24. supra Danubium ad Orientem Tibisci sunt Comitatus octo, inter Danubium, & Drauum numerantur 12. & inter Drauum, & Sauum sex. Nobiliores Hungariæ vrbes, & oppida sunt, quæ sequuntur: BVDA haud dubiè vetus, clarissima, potentissima, & amœnissima, in edito colle sita, ampla potius suburbio propter Danubij ripam deducto, quàm mœnijs magna, & regni sedes: Hæc *Offen* vulgò dicitur, & Curtam fuisse Ptolemæi quidam putant, alij verò Aquincum. ALBAREGALIS, vulgò *Stulweysenburg*, coronatione, & sepultura Regum insignis, quæ palustri in planitie sita est. STRIGONIVM Metropolitana, vulgò *Gran*, vbi Archiepiscopus, qui Primas est regni, residet, iacet autem ad Danubium, non longè à qua fuit legio decima Germanica. QVINQVE ECCLESIENSIS vrbs Episcopalis. Deinde SOPRONIVM, vulgò *Sopron*, versus Austriæ fines. TAVRVNVM, quæ ad confluentia Saui in Danubium posita est, & ab Italis, & Latinis Scriptoribus BELGRADVM dicitur, & ALBAGRÆCA, à Germanis verò *Griechs Vueissenburg*. SABARIA, D. Martini patria, quæ ab Hungaris Kimarorubath dicitur. VESPRINIVM, SIGETHVM, & KOMARA oppida, & arces munitis-

Diuisio Hungariæ. *Comitatus Hungariæ 50.* *Buda regni sedes.* *Albaregalis.* *Strigoniũ.* *Quinque ecclesiensis.* *Sopronium.* *Belgradũ.* *Sabaria.* *Vesprinium.*

Iauarinum. nitissimæ, & IAVARINVM, quod incolis *Rab* dicitur, iacetque non procul à Komara, à qua diuiditur Danubio, habetque arcem, quæ recta vergit versus oram Borealem, & amplis fossis plenis aqua fluuiali præcingitur. Oppidum hoc anno 1594. quo hæc scribimus à Turca immanissimo Christianorum hoste obsidetur, qui etiam Komaræ insulam occupare pertentat; quam quidem insulam Danubius apud Posonium in duo flumina diuisus à Posonio Komaram vsque (infra quam versus confluunt) ad duodecim Hungariæ milliaria facit, sed in latitudinem quinque milliaria habet. *Komara ins.*

Hæc insula optimum gramen viri longitudine producit, ibique ante paucos annos fuerunt circiter 300. pagi, & naues 29. quarum singulæ 40. aut 50. milites vehunt. Fuit etiam hæc insula olim Hungariæ diuerticulum piscandi causa, postea Vaiuodæ Transyluaniæ paruit.

Regni Hungarici varia fortuna. Cæterùm Hungarorum prouincia multo tempore peregrinarum nationum sedes fuit, & diuersorium. Primùm quidem inhabitârunt eam Pannones, & Pœones; deinde post Romani Imperij inclinationem Gothi, quos expulerunt Hunni. Sed his eiectis Longobardi hunc 42. annis consederunt omnem, impendentes operam pro vniuersæ Italiæ acquisitione: his iterum successerunt Hunni, quorum Rex Attila vniuersam ferè Europam vastauit, & terram hanc exterarum nationum rapinis magnopere ditauit. Post cuius mortem à Carolo Magno Hunni expugnati fuère, surrepto ipsis immenso thesauro, quem Budæ præcipuè congregauerant. Tandem anno à Christo nato noningentesimo sub Arnolpho Imperatore venerunt ex Scythiæ partibus Hungari, qui reliquijs Hunnorum coniuncti multas toti Germaniæ excursiones, & vastationes intulerunt, donec anno 954. à Cæsare Ottone propè Augustam Vindelicorum strage magna cæsi humiliores effecti sunt. Anno verò Christi 1006. cùm S. Henricus Imperator sororem suam Ghiselam Regi Hungarorum Stephano in matrimonium iunxisset, breui ille Sacrosanctam Christi fidem toti Hungariæ impertiuit, hic fuit primus Hungariæ Christianus Rex, cui successerunt ordinatim 30. Reges vsque ad Rudolphum II. Rom. Imp. huius Regni legitimum hæredem, qui in ordine est XXXI. Rex, tametsi tota Hungaria non potiatur. Nam Regnum hoc, quod antea florentissimum, & potentissimum fuit, afflictissimum superiori sæculo factum est, & mala ac iniqua administratione planè ad interitum redactum. Post enim inclyti Regis Matthiæ obitum, qui ipsum ad summam potestatem deduxerat, adeò inclinare cœpit ob Hungarorum insolentiam, ac discordiam, vt tandem post expugnatum à Turcis Belgradum anno 1521. vnicum Hungariæ contra Turcas præsidium, quod hodie Alba Græca dicitur, & post deuictum, ac extinctum anno 1526. Ludouicum Hungariæ Regem maiorem, ac potiorem Solymannus Turcarum Imperator huius Regni partem occupauit, capta scilicet *Buda*, regali ciuitate anno 1541. & paulò post Strigonio, Albaque Regali, & Quinque Ecclesijs euersis, cuius quidem Regni residuũ, quod ad Septentrionem Danubij in Poloniæ, & Cassouiæ finibus iacet, *Primus Hungarorum Christianus Rex.* *Turca Hungariæ partem occupat.*

sub

ſub Rudolphi II. Imperatoris ditione nunc eſt. Sed poſtremo etiam his temporibus, quibus hæc ſcribimus, bellum iterum à Turca Hungaris illatum eſt.

Status Hungariæ Ecclesiaſticus.

Duo in hoc regno ſunt Archiepiſcopi, nempe Strigonienſis, qui eſt Legatus Apoſtolicus, & primas Regni; & Colocenſis. STRIGONIENSI Archiepiſcopo ſubſunt hi Epiſcopi, nempè Agrienſis, Vacienſis, Nitrienſis, Quinque Eccleſienſis, Veſprinienſis Reginæ Cancellarius, qui etiam eam coronat, & Iauarienſis: ſed COLOCENSI ſubſunt Zagabrienſis, Tranſyluanienſis, Voccadrenſis, Suinienſis, Viſemburgenſis, Cenadienſis, ſiue Chonad, & Boſnenſis.

TRANSYLVANIÆ DESCRIPTIO.

TRANSYLVANIA olim 1. Dacia Mediterranea, ac Ripenſis dicta, prima ac potiſſima Daciæ Prouincia eſt. Dicta autem eſt Tranſyluania à 2. ſyluarum, montiumque ambitu, quibus inſinuatur. Sunt autem montes, quibus circumgiratur, Carpatij, 3. qui è Sarmaticis orientes montibus, radicibus bifidis, ſeu diſpalatis deſcendunt in Daciam, ac diuaricati, inſulari quaſi forma Regionem hanc conſtituunt. Diuiditur hodie in plures diſtrictus, pluresvè comitatus, de quibus in Tabula Topographica dicetur. Habet autem vicinas, & conterminas ab Occidente quidem Pannoniam, à Septentrione Poloniam, à Meridie Valachiam Ciſalpinam (vulgò Tranſalpinam vocatam) ab Oriente ferè Moldauiam. Dicitur vulgò Regio 4. Septemcaſtrenſis, mutato nomine è Germanico idiomate, quod Sybenburgen appellant, Hungaris Erdeli dicitur. Porrò hanc variæ gentes inde ab initio (quarum quidem memoria ad noſtra tempora peruenit) incoluêre: in primis quidem 5. Iazyges, 6. Metanaſtæ, Getæ, Baſtarnæ, Sarmatæ, 7. Græci, Romani, Scythæ, 8. Saxones, Hungari. Ex quibus omnibus cùm quatuor poſteriores adhuc ſuperſint, alijs relictis, de his tantùm agere decreui. Romani itaque primùm ſub Traiano, qui 9. Decebalum Dacorum Regem vicerat, ſubiugaratque habitare cœperunt. (Traianus enim primus Romano Imperio adiecit, ac in formam prouinciæ redegit; in qua vrbem Zarmizegethuſam prius dictam, Vlpiam Traianam de ſuo nomine vocauit, ac Rempub. conſtituit, Romaniſque 10. legibus exornauit, vt autor eſt Iuſtin.) quam Galienus primùm ducentis ferè poſt annis amiſit; quo temporis interuallo, viciſſitudineq; interpoſita à moribus Romanis, linguaq; politiori degenerârunt. Neq; Romanis (quod tamen nomen inter ſeſe adhuc retinent) ſed 11. Valachi hodie à pleriſq; nuncupantur. Gens aſpera, bonarũ artiũ, atque honeſtarum diſciplinarum expers, armentorum ferè, pecudumq; curæ dedita, (non negarim tamen aliquos vitæ politioris reperiri poſſe,

quem-

quemadmodum inter Scythas Anacharsis, sed vt plurimum ab alijs regionis incolis educati) 12. neque oppida, & ciuitates possident, neque domos vt alij lapideas, vel aliâs ornatè extructas habitant, solis placeacjis contenti, qui vt plurimum in montibus, saltibusque degunt. Religio ipsorum fermè Græca est schismatica, licet Patriarcham Constantinopolitanum caput suæ fidei agnoscant. Habent præterea cum Ethnicis multa communia, vt sunt præstigia, diuinationes, incantationes, iuramenta per Iouem, & Venerem, (quam ipsi Sanctam vocant,) modum 13. sepeliendi mortuos; ducendi 14. vxores, easque repudiandi, & id genus alia, sed de his satis. Restat iam, vt sermonem conuertamus ad Scythas (15. Scyculi aliàs dicti) qui primùm (vt historię perhibent) cum Atthila in Pannoniam venerunt, mox profecti in Transyluaniam, in qua sibi sedes 16. septem liberas cõstituerunt, nimirum Kisdi, Orbai, Scepsi, Cyk, Vduarheli, Aranios, Maros. 17. Lingua eorum hodie exigua dialecto à sermone Hungarico differt, quamuis olim peculiari lingua vterentur. Leges ipsorum diuersæ, diuersaque Iura Heluetiorum instar; quæ tamen temporis vicissitudine immutari cœpêre. Sunt etiam inter illos, quemadmodum & inter alias nationes, Nobiles ditissimi, ac magnæ æstimationis, qui alios sibi in seruitutem redegerunt. Pacem, & bella studiosè (prout res postulat) obseruant. Religionem, disciplinas, & bonas artes cum alijs communes habent. His successêre 18. Saxones (vt recentiores testantur) Caroli Magni tempore, qui cùm leges ab ipso impositas tolerare non possent, in has oras se contulerunt, & cùm vi armorum Regionem obtinuissent, in ea septem amœnissimas vrbes, partim de nouo, partim iam antea factas extruxerunt, quas forma Reipublicæ exornârunt, iuribusque decorârunt, ae liberac (ad normam aliarum Imperij Germanici liberarum vrbium) prouinciârunt. Harum prima & Metropolis est 19. Hermanopolis, vel Cibinium (ab amne Cibin dicto) vulgò vocata, consularis, reliquæ autem proconsulares, altera 20. Stephanopolis, Corona, & Brassouia hodie dicta; 21. tertia Bistricium, 22. quarta Mediesus, 23. quinta Schiespurgum, 24. sexta Claudiopolis, 25. septima Alba Iulia, quæ sedes hodie Principis est Serenissimi. Lingua eorum Germanica est, ac à Saxonica moderna parum differt; habent pro locorum diuersitate dialectos diuersas, non tamen ita differentes, vt se mutuò loquentes non intelligant. Hos nouissimè omnium, 26. Hungari subsequuti sunt, primùm quidem sub initium secundi Hunnorum è Scythia in Pannoniam ingressus: mox tempore S. Stephani, Pannoniæ Regis, (qui Transyluaniam expugnârat, tributariamque fecerat) deinde sub alijs eius successoribus. Magna horum præ alijs potentia, & authoritas est. Nam & Principes, & alij fermè in Regno Magistratus ex ipsis creantur: Neque tamen creatio ab ipsis solùm, sed etiam ab alijs duobus Transyluaniæ populis Saxonibus nimirum, & Scyculis dependet, horum dignitas perennis est, merumque Imperium. At neque filij, si idonei sunt, excluduntur, quòd cum potentissimo Principe Sigismundo Batthoreo factum esse constat, qui ob egregiam indolem, heroicumque animum, patre adhuc

viuo

viuo Christophoro Bathoreo (pio, & sancto Principe) ore omnium, omniumque suffragijs 27. Princeps declaratus fuit. Horum oppida cultiora, elegantioraque sunt, Varadinum, (quod in principio Hungariæ est,) 28. Thorda, Desus, Riuuli dominorum, 29. Egniedinum, * Deua, Zylahi, Gela, & quædam alia. Cæterùm de origine, natura, moribus, bellicisque virtutibus, quibus gens ista pollet, hoc loco tempore, & occasione destitutus partim, partim etiam cùm multa de ijs ab Historicis prodita sint, silentio transeo. Porrò Transyluania non tantummodò amœnissimis oppidis (vt dictum fuit) abundat, sed etiam omnibus alijs ad humanam vitam necessarijs rebus fertilis est, vt puta, 30. frumenti, 31. vini, 32. fructuum, pecudum, 33. armentorum, 34. equorum præstantissimorum, volatilium, piscium. Præterea metallorum, 35. auri nimirum, & 36. argenti, 37. cupri, æris, 38. stanni, plumbi, argenti viui, 39. chalybis, ferri, 40. antimonij, cinabrij, sulphuris, vetrioli, 41. salis (cibi condimentum præstantissimum) 42. Pisasphalti, vt alias regiones (quod absit inuidia dictum) facilè superet. Thermæ in ea sunt diuersarum minerarum, Iogyenses nimirum, & Varadinæ, quarum hæ calidæ, illæ verò frigidæ existunt. Scaturigines item aquarum acidarum, quæ fermè vini saporem sapiunt. Aliæ item, quarum aquæ scaturientes mox in petras conuertuntur. Riuuli item, qui posteaquam è fonte suo emanârunt, ligna, & alias res leues petreis crustis subducunt. Mellis etiam ibi tanta copia est, vt præter communem vsum obseruatum, Incolæ peculiarem adinuenerint: Enimuerò ex eo adeò delicatum potum conficiunt, vt etiam rerum peritis (pramnium, seu maluaticum opinantes) facilè imponat. Habet hæc & saltus prægrandes, ac nemora ingentia, in quibus Vri, Bubali, Alces, Capricorni, Cerui immanis magnitudinis, Lynces, Martures, Mures pontici, Vrsi, à communibus differentes, Lepores albi; Aues denique in ea reperiuntur alpestres, & nemorales, vt sunt Aquilæ, 43. Falconum quoddam genus rarum, & exoticum; & præter rapaces, Phasiani Perdices duorum generum; Pauones syluestres, Gallinagines, Galli syluestres, & alpestres, ab alijs non parum differentes. Inter aquatiles maiores sunt Olores, Pigargi, Tardi aliàs dicti, Onocrotali Gruibus maiores. Non desunt & 44. herbæ præstantissimæ, vt cæteras omittam, Rauponticum, Centaurium maius duorum generum, Gentiana maxima flore flauo, & purpureo, Rhodia radix, Absinthium Ponticum legitimum, Appios bellonij, libanotis prima Theophrasti, Crocus, qui passim prouenit: Sunt item quidam montes Valachiæ Cisalpinæ, & Moldauiæ vicini, qui Agaricum, ac 45. Therebyntum stillant. Fluuij in ea tres nauigabiles, Aluta nimirum, 46. Morossus, Sainus: quorum duo priores è montibus Scyculicis originem suam trahentes, hic in 47. Tibiscum, ille verò rectà in 48. Danubium tendens, delabuntur; tertius Samus (Thimes Germanis, ab Hungaris idem nomen tenet) ex Alpibus, Calota dictis, oriens, qui æquè in Tibiscum delabitur. Sunt præterea & alij amnes, vt Chicel maior, & minor, Sabesus, Chrysius, 49. Chrysolores, 50. Strygius, quorum tres vltimi ramenta aurea, balucesque quandoque pondere 51. dragmarum septuaginta

glnta vehunt. Pisces in ijs, & supradictis optimi ac varij reperiuntur; Accipenser nimirum magnus & paruus, Ciprius trium generum, Salmo, Lampetra fluuiatilis, & 53. lacustris, Silurus, Mulus barbatus vocatus, 54. Murenæ genus rarum, Truta alba, & nigra, Gobij squammati, ac sine squammis, alijs penitus incogniti. De Lupis, Percis, Tinis, Murena vulgò dicta nil memoro; qui inauditæ ferè magnitudinis inueniuntur. Non desunt huic Regioni stagna, atque paludes, quæ piscibus præstantissimis affluunt. Et hæc hactenus compendiosè dicta de Transyluania sufficiant: Pluribus enim persequi neque nostrum nunc ocium, nec institutum patitur; addo etiam occupationes, quibus ita distinemur, vt interdum omittere etiam ea, quæ magis sunt necessaria cogamur: accedit rursum Impressoris quoque festinatio, qui quod prælo subijciat semper exigit, & efflagitat, quo fit interdum, vt in doctissimis etiam Viris multa desiderentur, quæ homines facilè condonarent, si scirent, quantum sit eorum etiam ingenia, & calami operarum imperijs addicta, vt plerunque multa subitò cogantur effundere, & exarare, quæ silentius liceret illis considerare, minus essent certè obnoxia maleuolis, qui, contra ac Poëta ille Venusinus, paucis plurimum offenduntur maculis, quas vel incuria fudit, aut humana parum cauit natura.

1 *Daciæ veteris duæ aliæ partes sunt, Moldauia, olim Mæotauia, à Meotide palude, quâ ex vna parte terminatur, dicta: altera Cisalpina Valachia ab Alpium dorsis, sub quibus sita est, nominata; Romanis olim Collia, quibus abundat, appellata fuit.*

2 *Sunt quidam qui Hyrcinias putent, quibus ego non reluctor: cùm Cæs. Comm. lib. 6. hanc syluam in Europa omnium maximam in Germania oriri, ac recta fluminis Danubij regione ad fines Dacorum pertinere memoria tradat.*

3 *Hic puto Carpatij nomen obtinuit, ex Ptolemai descriptione.*

4 *Dicitur & Pannodacia, & Dacia Ripensis, Mediterraneaq; Pannodacia, quod Regibus Pannoniæ sub fuerit, atque etiam quod & Pannones incolas habeat: Ripensis autem, quod à multis fluminibus, riuulisq; irrigua sit: Mediterranea denique, quod in medio quasi duarum aliarum Daciæ partium sita sit.*

5 *Iazygum reliquiæ in hodiernum diem in Hungaria reperiuntur, Iazap Hungaris hodie dicta.*

6 *Sunt quidam qui Metanastas non in Transyluania, sed extra Transyluaniam ad ripas Danubij habitasse prodiderint, quibus Plinius manifestè contradicit.*

7 *Liquidò ex historijs constat, sed istius rei veritatem Numi triumphales Graecorum, qui passim in transyluania effodiuntur, demonstrant. Idem Zarmizegethusa nomen ostendit, quo Coloniae Graecè Byzantinae atusan vocabant: Nam & Constantinopolin Aetusan olim appellatam fuisse Volaterranus testatur.*

8 *Credunt quidem Germanos ante tempora Caroli in Transyluania extitisse, inter quos Chytraus. Simile quid asserit Dom. Marius in sua Geograph comm. 246.*

9 *Extant adhuc rudera oppidi cuiusdam, quod de suo nomine considerat Vezel dictum.*

10 *In Pandectis Iustinianus, ff. de censibus, l. 1. §. 9.*

11 *Dicuntur, vt quidam volunt, vt Flaccho Romano, quae sententia mihi non probatur; putarim ego communem ferè omnium idiomatum appellationem huic nomini rectè quadrare: dicuntur enim à Germanis Vualachen, q. d. Vuelchsin, quod Italos signant; ita enim, & Poloni Italos Vuolsch appellant, Hungari Olach, Olhas Italos vocitant; ita alij ferè omnes in ijs duobus nominibus parum discrepant. Vnde colligi potest quòd ab Italis, potiusq; à Flaccho Valachos vocati sint.*

12 *Praecipui huius nationis incolae Vallem Zarmizegethusae, (vix rudera illius extant vepribus, & dumetis obsita) & loca circumiacentia (amoenum satis territorium) habitant, alijsq; Valachis humaniores censentur.*

13 *Affatim victum, & amictum mortuis suis largiuntur, credentes ipsos mortuos in itinere, antequam in Paradisum, vel in alium locum illis destinatum perueniant, fami, & frigori succurrere posse.*

14 *Furantur Virgines Sabinorum antiquorum instar, quibus vt primùm Zonam Virgineam ruperunt, coniuges tandem eas recipiunt; vxores ferè liberè repudiant.*

15 *Dicuntur ab Idiomate Hungarico, quos ipsi Sekheli vocant, quod nomen locum sedium significat, q d. habitatores sedium.*

16. *Tres posteriores Scyculicae sedes promiscuè & ab Hungaris habitantur, Comitibusq; temporalibus subsunt.*

17 *Characteres ipsorum cum Abissinis, Hebraicis, Syrisq; affinitatem habent, & à dextra ad sinistram more istorum scribunt. Extat talium Characterum liber in Bibliotheca Ducis Florentini.*

18 *Saxones in Transyl. migrârunt vicenario elapso post victoriam à Carolo Magno in Pannonia obtentam. Hic Chebam regem filium Attilae Budae comprehēsum in carceres poni curauit moerore ingenti qui ob aduersam fortunam perculsus inibi moritur. Bonfin. Decade 1 lib. 9.*

19 *Hermenstad ab Herman (vt quidam volunt) fundatore Graecorum Impera-*

peratore. Hæc non multo minor est Viennæ, quod & Munsterus asseruit, arte, & natura munitissima; nam præter mœnia fortissima ad milliare Germanicum stagna circumcirca habet.

20 *Cronstad Germani vocant Valachiæ contermina, Emporium totius Transyluaniæ, in quam tempore Nundinarum Turcæ hodie, Arabes, Armeni, Græci-Valachi, & Poloni cateruatim cum maximis, & pretiosissimis mercibus commeant.*

21 *Necen dictum Germanis, Bistricio amni in medio secatur, amœnissimum oppidum, in quo nihil cœni lutiq́; conspicitur: solent enim ciues exiguo temporis spatio amne regurgitante plateas emundare, adeò vt manuaria arte lotæ appareant.*

22 *Meduish Germanicè dicta, fortè, quod in medio Transyluaniæ sita sit, Mediessus, q. d. medius consessus, & hæc aliquid tale habet quod & Bistricium.*

23 *Nomen Germanicum, quod idem est ac si dicas, locus explosionis; est enim in accliui loco sita.*

24 *Clausemburgum Germanis dictum, Zeugma est Ptolemæi, ac primùm à Græcis ædificata, postea à Romanis, qui Claudiopoli nomine ipsam insignibant (putant nonnulli à Claudio Imperatore ita vocatam:) hæc ante paucos annos à Saxonibus solùm habitabatur, sed temporis successu, ob magistratus in ea vrbe incuriam, primùm quidem Hungaros hospites admisit, qui peditentim Patricijs se insinuantes, mox ciues recepti sunt, & hoc tempore communia cum Saxonibus priuilegia, iuraq́; tenent.*

25 *Apulum olim, & non minus in Zarmizagethusa Romanis legibus clara erat, ante paucos annos sedes erat Episcopi Transyluaniæ, vt hodie est Colonia Agrippina Electoris Archiepiscopi; ad statu Ecclesiastico temporis & hominum iniuria mutato, alio sedes translata est, neq; amplius à Saxonibus, sed Hungaris, ijsq́; militibus Principis habitatur. Meminit Ptolemæus 42. vrbium, ex quibus solùm quinque hodie extant. Vocatur Apulum ab Apuo fluuio, qui ex vna parte alluit, Oratas vulgò dictus.*

26 *In materna lingua sua Magyar se vocitant, q. d. Magor, qui filius erat Iaphet; huic sententiæ Beatus August. videtur astipulari. Hi Ann. Christi 74. in Transyl. authore Bonf. profecti sunt, & in eo consentiunt Chronologi Hungarici: Carolus autem Magnus gessit bellum in Pannonia Ann. salutis hum ...... Ex quo constat Saxones ante Hunnos in Transyl. profectos esse.*

27 *Olim Vaiuoda, quod nomen primùm Stephano Bathoreo (opt. mem.) Polonorum Rege inuictiss. Principe Transyluaniæ creato desijt.*

28 Sali-

28 Salinæ Ptolemæo, est enim fodinarum salinarum præstantißima: sed hodie oppidum aliud extructum est, paulò inferius priori relicto, cuius adhuc porta & hodie superest.

29 Engniadinum, à Romanis Annium, de via Annia dicta lapidibus strata, & hodie superest.

30 Frumentū in ea in tanta copia quotannis crescit, vt non tantùm horrea impleāt, sed etiam in summis aceruis partim, partim in cauernis subterraneis ad multos annos conseruent, sed hæc Transyluaniæ fertilitas conspicua est in nummis Traianis, in quibus Dacia abundantia notatur: horum nimirum pars altera Cererem habet, quæ stans erecta dextra Cornu Copiæ spicis plenum, leua tabellam habet manu sublatam, hac Inscriptione ABVNDANTIA DACIAE. Sunt præterea & loca quædam Transyluaniæ, in qua si siligo seratur, facilè in triticum, degenerat: legumina omnis generis profert, sed præter pannicum, frumentum trigonum, ciceres, & fabas, nil in victum humanum cedit.

31 Vino non minus quàm frumento abundat: est in ea quidam districtus, Germanis VVinlarez dictus, ab Vngaris vocato Borfuld, quod regionē vini significat: præcipua autem loca sunt, quæ præstantißima proferunt, Alba, Iulia, Deua, Egniedinum, Birthalbinum, Fenuscium, quod Venusino Italico ne vtique cedit.

32 Fructuum, vt & aliarum rerum, magna copia est (exceptis malis arācijs, punicis, medicis, ac limonibus, quæ quidem in Magnatum hortis quandoque reperiuntur, illaq; potius delectationis, quàm vtilitatis causa aluntur) vt alios intermittam, præstantißima illa pruna Damascena vulgò vocata, Cotonea, Cerasa, meratia, & dulcia, quæ cum marosticanis Italicis conferri possunt, Melones, & Melopepones Galeni præstantißimi (quos vulgus Angurias vocant) Braßicæ, licet communiter vbiuis reperiantur, ego tamen illius magnitudinis, & coloris in alijs locis non obseruaui: sunt illæ braßicæ violacei coloris eius magnitudinis, vt etiam albas illas communes etiam prægrandes superent.

33 Arguit abundantiam pascuorum; ex quibus quotannis in Italiam, in Austram, & quædam alia Germaniæ loca plurima deducuntur armenta. Memini quandoq; (in qua re mihi Bonfinius fidem facit) vel prægrandem bouem floreno emptum esse.

34 Sunt elegantißimæ formæ, qui subinde millenis, sesquimillenis, ac duobus millenis florenorum emuntur. Ac istud genus miltifariam diuersis locis reperitur.

35 Exscinduntur glebæ, massæq; auri purißimi, aliæ quidem ita puræ, vt

nulla indigeant separatione, commodeq́ operis quibuslibet poßint accommodari: idem & mixtum cum alijs metallis foditur, quod depuratione opus habet: loca autẽ, in quibus foditur fermè sunt schlatem (quod scobem metallicam significat) Riuuli dominorum, lapus; sed artis sine istis, auri vbertas ex Cai Catonis numis apparet, qui effigiẽ habẽt galea imposita, ac in formam petasi Mercurialis vtrinq; geminis insignita vnitam. Ab occipitio bacilli sunt transuersè positi, ac veluti arundines internodijs distincti. Inscriptum autem subest: C. CATO: altera facies numi Diuam habet, palla ad læuam brachium suspensa, lumbo humi diffuso, cui libella in dextra est æquo pondere dependens cum literis Idolo substratis: AVR. PVR. huiusmodi numi celeberrimè in Transyluania effodiuntur. Loca sunt Sculattin, Zulakna Vngaris, Zermizirga Ptolemæi fortè, Kimili dominurdz, & quædam alia loca.

36 *Argentum in supradictis locis foditur, sed Offea, & Radna fodinæ hoc solum metallum producunt.*

37 *Cuprum, vbi ferè argentum, & aurum reperitur.*

38 *Paßim circa fodinas argenti hæc quatuor inueniuntur.*

39 *Præstantißimus à quodam Scyculiæ Comitatu Cyk vocato exhibetur, licet in alijs locis paßim conficiatur. Ferrum autem in Thorosco, & Vaidahuniadiæ.*

40 *Sulphur, & antimonium in cupri fodinis. Sunt tamẽ quædam loca quæ antimonium solum procreant, cinabrium, & argentum viuum in auri fodinis.*

41 *Salis foßilis tanta est copia, vt & vicinas regiones facilè sustentet, neque nigrum vt Polonicum; quod in triplici differẽtia est, albũ vnum transparens cristalli instar; candidum alterum, sed non solidum, ac primum, tertium denique cinerei est coloris, sed contusum niuis instar dealbatur: magna olim eius erant vectigalia (neque intelligo quatenus in fodinis vendebatur, qui census etiam Principis est ingens, sed solùm pensionem, quæ ad oppidum Lippa vocatum quotannis colligebatur) ad trecentena ferè millia florenorum, vt Ascanius Centorius de bello Transyluanico lib. 2. fol. 93. memorat.*

42 *Non procul Bistricio oppido foditur. An autem Bitumen, vel aliud quoddam resinæ genus sit, disputationem hoc loco non ingredior.*

43 *Hoc genus falconum ab omnibus alijs differt, & vix Nisi magnitudinem superat, præstantißimæ venationis auis est, quæ à magnatibus summè exoptatur, neque in alijs locis reperiri eam credo: solẽt enim prægrandes aues rapaces, & alias facilè duæ istarum interficere,*

vt

vt Aquitas, Tardas, Olores; Vnde non abs re Imperator Turcarum exoptat, qui singulis annis muneris loco, dum tributum à Transyluanis transmittitur deferat.

44 *Aiunt quidam gingiber reperiri, quod quidem ego nondum vidi, neque tamen impoßibile iudico, cùm Valachiæ Cisalpinæ montes quidam vicini lacustres perpetuo ferè soli expositi sint.*

45 *Non effluit propriè ex arbore terebintho vocata, sed ex quadam laricis specie, non deterior Cyprica terebintho existit.*

46 *Maros, & Marus antiquis Geographis dictus.*

47 *Tibiscus in Transyluania oritur, non longè ab arce Maramaros vocatæ.*

48 *Hîc non amplius Danubius, sed Ister appellatur.*

49 *Aranios Vngaris, Lorens Germanis dictus.*

50 *Sergetia hodie dicitur.*

51 *Minores particulæ communes inueniuntur.*

52 *Alius forma longa præditus, corpulentus admodum, ita vt apertus per medium, porcum aliquem saginatum repræsentet, cuius caro condita sale, in maximis vasis reseruatur, quæ potißimum tempore Quadragisimæ editur. Alterum genus est formæ teretis, & orbicularis quodammodo, quem Beatæ Virginis piscem incolæ vocant. Tertium id quandoq; palmorum duorum magnitudine crescit, sed vt plurimũ vnius palmæ inuenitur: Caras vocant, aureis squammis nitet; hunc Kores, illũ verò Vnser frauen Kores incolæ vocant; carpiones vocãtur à nostris male: neq; enim carpiones, nisi in lacu Benaco reperiuntur.*

53 *Lacustres aliquando sub locis subterraneis ad decem modios vsq; reperiuntur; neq; ipsorum loca, quemadmodum aliorum piscium semper conspicua sunt; sed latent in terræ visceribus, ita vt prætereuntes, non aquam, sed terram aridam conspiciant.*

14 *Hic piscis ab Incolis Germanis Alchaten, ab Vngaris Menihali dicitur, q. d. piscis cælestis; nec immeritò: delicatißimi enim saporis est; differt à piscibus Quappen à Septentrionalibus Saxonibus vocatis.*

De his omnibus Transyluaniæ Tabellæ locis, & natura accuratè, & fideliter fuimus eruditi à Ioanne Hortylio Transyluano, viro doctissimo, Patauij nunc studiorum causa commorante.

XXI.

GRÆCIÆ DESCRIPTIO CVM SIBI CONIVNCTA THRACIA, ET ADIACENTIBVS INSVLIS.

GRÆCIÆ nomen variæ apud Scriptores vſurpatur. Primò enim dicitur propria, & vera Græcia, ea prouincia, quæ Ptolemæo, & Plinio ATTICA vocatur, in qua eſt famoſiſſima Athenæ vrbs: deinde largè, & communi ſumpto vocabulo ſub Græciæ nomine quatuor cadunt prouinciæ, quæ ſunt Macedonia, Epirus, Achaia, Peloponneſus, & cæteræ regiones ſub his nominibus contentæ, deinde etiam maris Ionij, & Ægæi inſulæ; quo quidem modo Græciæ nomen ab omnibus ferè hodie vſurpatur: Poſtremò etiam latiſſimè Græciæ nomen ſumi poteſt, prout comprehendit Thraciam, Aſiæ minoris non minimam portionem, præter iam dictas prouincias, quam Græci olim poſſiderunt, & in quam ſuas colonias miſerunt, ac inſuper etiam eam Italiæ partem, quæ magna Græcia olim fuit vocata, nunc verò ſuperior Calabria. Vt autem communiter accipitur tribus abluitur pelagis, Ionio ſcilicet ab Occidente, Libyco à Meridie, & Ægæo ab Ortu: à Septentrione verò montibus illis Macedoniæ diſcriminatur, qui Macedoniam ipſam à Thracia, Myſia ſuperiore, & Dalmatia ſegregant.

Græciæ nomen variè accipitur.

Græciæ fines.

Concluditur autem Græcia eo, quo diximus, modo accepta, & adnumerata etiam in ea Creta, quæ in tabula hac non extat, inter parallelum grad. 34. latitudinis, qui decimus eſt, vbi prolixior dies fit horarum 14. cum quadrante, & parallelum gradus 43. latitudinis, qui eſt 14. vbi prolixior dies æſtatis eſt horarum 15. cum quarta diei parte, vnde in hoc terræ tractu contingit varietas diei artificialis ad integram horam. Incluſa verò eſt penes longitudinem inter Meridianum grad. 44. & Meridianum grad. 55. ferè. Dicta fuit prius Helles ab Hellone Deucaleonis, & Pyrrhæ filio; deinde Græcia fuit vocata à Rege Græco dicto, ibi nato, Cecropis ſucceſſore, qui Atticæ tantùm regioni imperauit, quæ cæteris omnibus Græciæ regionibus celeberrima fuit.

Situs cæleſtis.

Græcia prius Helles dicebatur.

Regio hæc præſtabat olim reliquis Europæ cæli temperie, ac benignitate, terræ amœnitate, frugum omnium fertilitate, armentorum, & piſcium copia,

Græciæ laus & præſtantia.

copia, opulentia, ac omnium diuitiarum affluentia, incolarum multitudine, splendore, ac potentia, atque etiam vecturæ commoditate, qua ex omnibus mundi partibus iam olim frequentia nauigatione multæ res importate, & exportate sunt: nam tot marium facillimum habet aditum ob innumeros sinus & portus, & insularum, ac peninsularum multitudinem, & tot fluuiorum nauigabilium habet copiam, vt nihil eius terræ latere potuerit, quod à gentibus omnibus non frequentaretur.

Græcorum priscorum laus.

Incolæ mirabili ingenio olim fuerunt prædití, vnde scientias omnes, & facultates illustrârunt, & perfecerunt, vt tot præstantissimorum Philosophorum, Medicorum, Mathematicorum, Historicorum, Poëtarum, & cæterarum facultatum monumenta testantur; siquidem omnium artium, & disciplinarum inuentores, & illustratores, quorum memoriam hodie colimus, magna ex parte ex totius eruditionis fonte, & matre Græcia oriundi fuêre: hi etiam picturam, teste Plinio, & statuariam primùm adinuenerunt. Præterea etiam Militarem artem primi instituerunt, ac etiam Magistratus, & dominandi modum, ac rationem, vnde ipsi fama, gloria, doctrina, eloquentia, plurimis artibus, Imperio, & bellica laude egregiè floruerunt, & magnæ parti orbis quondam dominârunt; hi siquidem, etsi paruum Europæ locum prius tenuissent, nihilominus suos fines adeò ampliârunt, vt totam subegerint Peloponnesum, & Epirum, & Macedoniam, & Ægæi maris insulas, & non minimam minoris Asiæ portionem, ac Thraciæ, præsertim iuxta littus maris Ægæi: hi quoque innumeras deduxerunt colonias per vniuersum Mediterraneum mare, per Galliam, Hispaniam, & alias mundi prouincias, quorum lingua tota minor Asia, Syria, Ægyptus, Cyrenaica, ac magna Orientis Regio vtebatur. Quadruplicem verò horum sermonem, & dialectum ponunt Scriptores, Ionicum, Doricum, Atticum, Æolicum, & ex his mixtum, quam Communem vocant Dialectum: siquidem ipsi Græci olim in tres gentes principales distinguebantur, nempè in Iones, quorum celeberrimi fuerunt Athenienses; & hi Iones in Asiam colonias duodecim deduxerunt: in Dores, qui in Corcyram, Siciliam, & magnam Græciam Italiæ regionem suas traduxerunt colonias; ac inter hos Lacedæmonij celebres fuerunt: & in Æoles, qui in Asiam circa Phocæam vrbem colonos miserunt. Græci porrò ipsi apud vetustissimos Scriptores appellati fuêre Achæi, Achiui, Argiui, Danai, Dolopes, Dores, Dryopes, Hellenes, Iones, Myrmidones, & Pelasgi.

Græci Imperij amplitudo.

Sermo Græcorum quadruplex.

Græcorum varia nomina.

Cæterùm prouincia hæc libera permansit vsque ad Cyrum Persarum Regem, qui primò ipsi iugum imposuit, eamque tributariam fecit. Post hunc Xerxes Darij filius Græciam afflixit, & post eum alij etiam Persiæ Reges. Deinde ipsam Græciam iterum Philippus Macedoniæ Rex subiugauit, quæ sub Macedoniæ Regibus permansit vsque ad Perseum vltimum Regem, sub quo in Romanorum potestatem cecidit. Sed diuiso Romanorum Imperio in Orientale, & Occidentale, Græci Orientis Imperium obtinuerunt sub Constantino Magno, quod aliquot sæculis pacificè rexerunt, donec à Gotthis primùm, indè à Bulgaris, postea à Saracenis diuexati,

Imperium Orientis ad Græcos delatum.

ac deprædati fuerunt: postremò à Turcis in miserabilem seruitutem sunt redacti, relictis paucis, qui sub Venetæ Reipub. dominio hodie permanent: Turca enim maximam Græciæ partem cùm in continenti, tum in mari obtinet; quod autem Venetis cessit in mari est, vt sunt insulæ Corcyra, Cephalonia, Zacynthus, Creta, & aliæ paruæ. Græci Venetis subiecti (ait Bellonius) paulo meliore conditione sunt, ad religionem quod attinet, quàm qui Turcæ tributarij sunt; & vtrorumque facta confusione, comperimus eos, qui Turcæ subsunt Turcorum moribus, consuetudine viuere, quemadmodum qui Venetis parent, Venetorum mores imitantur. Tam insignis apud vtrosque regnat barbaries, vt nulla apud eos vrbs inueniatur, in qua sit Academia: nemo est etiam qui suos liberos artes liberales, aut literas edoceri curet. Omnes promiscuè idiomate loquuntur ex veteri corrupto, sed alij alijs ornatiore; eorum tamen vocabula maiorem habent affinitatem cum legitimo Græco idiomate, quàm Italicæ voces cum Latinis. Vrbium, quæ Venetis subsunt, incolæ Italicam linguam perinde callent atque Græcam: at rustici sola Græca vtuntur. Græcorum qui Turcæ dominio subsunt, eadem est ratio: nam qui maiores vrbes incolunt Turcicè, & Græcè loquuntur: rustici verò duntaxat Græcè. Græci rerum proprias nomenclaturas adhuc retinent, præterquam ijs locis, ad quæ exteræ nationes frequentius commeârunt, ac multò magis in vrbibus maritimis, quàm Mediterraneis: Nam cùm iamdiu cum exteris tum Turcis, tum Italis commercia exercuerint, dictiones ab ijs mutuati sunt, quas cum vulgari sua lingua commiscuerant: Similiter Græciæ prouinciæ Turcæ subiectæ veteribus Græcis nominibus immutatis, noua Turcica receperunt: Idem etiam Turcæ fecerunt, à Græcis multa vocabula mutuantes, vt res, quas in Græcia inuenerunt, exprimerent, quarum neque appellationes, neque notitiam habebant. Et licet Græci non perinde constanter rerum eandem appellationem in vna regione seruant, quemadmodum in alia, plurimum tamen ad veterum dictiones accedunt, præsertim in rebus, quæ propria habent nomina. Præterea nobiles, & opulentiores vestibus vtuntur consuetudini ipsius Principis respondentibus. Qui Venetis subsunt, Venetorum vestiuntur more: qui sub Turca sunt, Turcicis similes vestes gestant. At vulgus vtriusque partis, siue insulas, siue continentem incolens, antiquitatis nihil retinet: nam promissam plerunque gestat comam, anterioremque capitis fronti imminentis partem tondere solet, duplicatoque, & crasso pileo vtitur. Insulani easdem ferè in Religione obseruant ceremonias, præsertim Cyprij, Rhodij, Lemnij, Chij, Imbrosij, Thasij, Pathmij, Coi, Lesbij, Corcyrenses, Zacynthij, Naxij, Cretenses, & alij, qui Christianam fidem retinent, tametsi sub Turcæ dominio degant, quemadmodum & reliqui continentis Europæ, & Asiæ incolæ. Omnes generaliter pauca suppellectile, vti Turcæ contenti sunt; nec supra plumeos lectos cubant, sed culcitras, siue centones lana, aut panni tonsura suffultos substernere solent. Odiosum omnes censent vinum aqua diluere, & etiam nunc poculis sese inuitant; præsertim Cretenses, obseruatis quibusdam ceremonijs; sed mulieres eorum

Maior Græciæ pars. Turcæ paret.

Græcorum recētiorum mores.

Græcorum vestitus.

eorum sympoſijs non interſunt, neque accumbunt cùm ſimul conuiuantur: vetus etiam mortuos deplorandi conſuetudo apud Ethnicos etiamnum hodie perdurat in Græcia, & alijs prouincijs Græcos ritus obſeruantibus. Delectantur autem Græci piſcibus magis, quàm carnibus. Hæc Bellonius.

Græci Rom. Pontifici nō parent, ſed ſuis Patriarchis.

Cæterùm Gręci olim à Romana Eccleſia receſſerunt, atque ſibi Patriarchas conſtituerunt, quos pro capitibus cognoſcunt, quorum ſedes varijs locis deſignatæ ſunt, & his obediunt non tam ipſi Græci, ſed omnes illæ prouinciæ, quæ Græcorum religionem ſectantur, vt ſunt Circaſſia, Walachia, Bulgaria, Moſcouia, Ruſſia, potior Poloniæ pars, Mingrelia, Broſnia, Albania, & Illyricum, ſeu Sclauonica cum aliqua Tartariæ parte deinde etiam Seruia, & Croatia, & in vniuerſum omnes prouinciæ circa Pontum Euxinum ſitæ, cùm circa ipſius littora, tum continentem: nam hæ omnes Græcorum religionem ſequutæ ſunt, licet inter alias aliquæ ſint, quæ Græco ſermone non vtuntur.

Patriarchæ Græcorum quatuor. Conſtantinopolitanus Patriarcha quibus moderetur.

Quatuor autem ſunt Patriarchæ Græcanicarum Eccleſiarum, nempè Conſtantinopolitanus, Alexandrinus, Hieroſolimitanus, & Antiochenus. Patriarcha CONSTANTINOPOLITANVS Græcanicæ totius Eccleſiæ caput eſt, & ſedem habet Conſtantinopoli, & moderatur præcipuè Caloieris (ita etiam appellantur Græcorum persbyteri) qui ſunt in monte Athos, ac præterea omnibus Chriſtianis Græcum ritum obſeruantibus per vniuerſam Europam diſperſis: hic autem pro monaſterijs montis Athos, & pro alijs per Europam ſparſis duodecim mille ducatos aureos Turcarum Imperatori pendit.

Alexandrini Patriarchæ ditio. Damaſceni Patriarchæ ditio.

Patriarcha ALEXANDRINVS abſolutam habet poteſtatem in eos, qui Græcos ritus obſeruantes in Ægypto, & Arabia viuunt, magnificasque in Memphi, ſiue Cairo habet ædes, ædibus Patriarchæ Conſtantinopolitani non multum inferiores. Hieroſolymarum Patriarcha in vrbe Hieroſolyma Syriæ reſidet, qui abſolutè ſingulis Monaſterijs imperat, & hominibus Græcæ religionis totius Syriæ, isque cogitur ſingulis annis adeſſe die 15. Auguſti in Monaſterio ſupra montem Libanum, vt iſthic Liturgiam celebret.

Antiocheni Patriarchæ ditio.

Eſt alius Patriarcha Antiochiæ, qui Monaſterijs, & alijs Græcis Chriſtianis præeſt, qui Berytum, vulgò *Baruti*, Tripolim, Haleb, aliaque plurima Aſiæ loca inhabitant. Et hos quidem Patriarchas Turca ſua religione vti permittit, modò tributum ei perſoluant; & cùm aliquis eorum è viuis diſcedit. Epiſcopi, & Metropolitani Græci, qui noſtrorum Cardinalium inſtar ſunt, conueniunt vt alium eligant, quem tamen primùm Metropolitanum fuiſſe oportet.

Nunc autem particulares huius tabulæ prouincias deſcribamus inchoantes à Thracia, quæ Septentrionalior eſt, ac ipſi Græciæ coniuncta.

THRACIA, NVNC ROMANIA.

THRACIA Regio est ad Pontum Euxinum, hodie *Romania* vocata ab vrbe præcipua CONSTANTINOPOLI, quæ *Roma noua* etiam dicebatur. Quam quidem Regionem sic appellatam volunt, vel à Thrace Martis filio; vel à Thraca Nympha incantatrice; vel potius à feritate, seu temeritate (vt Græcum nomen sonat) cùm ferocissimos homines nutriat, ac crudeles. Eadem etiam olim Aria, Perca, Odrysa, Aemonia, Bistonia, Crestonia, & Scythonia, varijs auctorib. vocata fuit, & *Thyras*, Hebraicè Iosepho teste dicebatur. Incolæ verò huius partis vocabantur olim Bithyni, Strymonij, Bardi, Dolongi, Briges, & Sithines.

Thracia hodie Romania. *Thracia cur dicta.* *Thraciæ varia nomina.* *Incolæ Thraciæ.*

Habet autem ab Oriente Pontum Euxinum, nunc vulgò *Mar maggiore*, & Turcis *Maurotalassa*; Bosphorum Thracium, nunc *Stretto di Constantinopoli*; Propontidem nunc *Mar de marmora*; & Hellespontum, nunc *Stretto di Gallipoli*: A Septentrione terminatur Hæmo monte, qui Italis *Catena mundi*, *mons Argentatus*, & *Contegnazzo* dicitur Turcis *Balkan*: & Sclauonicis *Cumoniza*: ab Occasu superiore Mysia, ac Macedoniæ parte: à Meridie verò mari Aegæo, quod vulgò hodie *Archipelago* vocatur. Incipit autem à Styrmone fluuio (nunc *Stromona*, vt Sophiano placet, & *Marmara* Bellonio, alijs verò *Rhendiue*, & *Rendino*,) qui terminus est Macedoniæ ab hac parte, & ad mare Nigrum seu Euxinum protenditur, itinere viginti dierum: latitudo eius est à monte Hæmo vsque ad fretum Constantinopolitanum itinere septem dierum. Occupat verò Thracia situm cælestem inter gradum 42. eleuationis poli, & gradum 44. vbi prolixior dies est hor. 15. cum triennite: longitudinem habet à grad. 47. vsque ad grad. 56. Ammianus, & Sextus Rufus eius sex prouincias ponunt, nempè Mæsiam secundam, seu inferiorem, Scythiam, Europam propriam, Rhodopem, Hæmimontum, & Thraciam propriam.

Thraciæ fines. *Thraciæ mensura.* *Situs cælestis.* *Prouinciæ Thraciæ.*

Regio frigida est, & quæ multitudine hominum abundat, maiori parte plana, frugum frumento, & leguminibus copiosa, præcipuè versus mare, vbi optimum colligitur vinum, quod etiam Plinij testimonio patet, qui eam frugum rigore fertilem vocat, cuius triticum laudat à pondere tertiumque ei locum præbet, & eius etiam vinum Maroneum ab ipso laudatur. At versus Mediterranea frigori magis subiecta est, vnde Cereri, & Baccho minus est idonea: in vniuersum autem arboribus caret, & magnas ipsius planities nonnullis in locis colliculi intersecant. Conflatur isthic alumen in Cypsela veteri vrbe, quæ nunc pagus est, & vulgò *Chapsylar* vocatur. Montes huius tractus celebres sunt HÆMVS, qui terminus est regionis à Septentrione, vt diximus: RHODOPE, sublimis post Hæmum, asperrimusque & niue continuò candicans, in quo Orpheus (vt aiunt) canere solitus erat: ORBELVS: PANGÆVS, qui sicut olim argenti fodinas habet: & MESSAPVS, non procul à mari rupium asperitate admirandus.

Thraciæ qualitas. *Montes Thraciæ celebres.*

Fluuij

Fluuij famosi sunt Hebrus, Nessus, Melas, & Styrmon, qui terminus est Macedoniæ. HEBRVS, nunc *Mariza* dicitur, qui aurum in arenis defert, & Traianopolim vrbem alluit, atque ante Samothracem sese exonerat. Est autem adeò lentus, vt in vtram partem fluat iudicari non possit, turbidam habet aquam, sed dulcem, quæ media etiam æstate adeò frigida est, vt glaciata videatur. Tantum verò aquæ hyeme è montibus delabuntur, vt rapidior fiat, & amplum quoddam inundet pratum, olim *Doriscus* nuncupatum, in quo nulli pagi ædificiantur, sed æstate equorum armenta aluntur, atque in eodem horti coluntur pro æstiuis fructibus. In hunc fluuium confluit *Thearus*, qui omnium illius regionis optimis est ad morbos, & scabiem curandam hominum, & equorum: habet autem 38. fontes ex eadem petra manantes partim frigidos, partim calidos; cuius aqua dulcissima, & limpidissima oblectatus olim Darius columnam propè ipsum erexit in eius laudem literis Græcis inscriptam. NESSVS fluuius ex Hæmo monte delabens lentus admodum est, & Styrmone paulò minor, multam tamen arenam secum trahit, & in mare influit paulò supra Thassum insulam, Græcis nunc *Mestro* dicitur, & Turcis *Charason*, id est fluuius niger vulgò verò *fiume de mar*. Isthic est lacus *Bouron*, siue *Bistonis*, qui maritimus est, ac magnum ei regione censum adfert; nam in eo fiunt quæstuosæ piscationes.

Hebrus flu. *Thearus fl.* *Nessus flu.* *Bistonis lacus.*

Incolæ huius tractus colore sunt fuluo & cæruleo, & in vertice criniti, impauidi ferocissimi, validissimi, ac sæuissimi, strenui sunt potatores, & vinosi, atque allio imprimis delectantur. Vrbes claræ sunt quæ sequuntur: ABDERA, quæ & Clazomene, patria Democriti, nunc *Polystylo* Sophiano, & *Astrizza* alijs dicitur. NICOPOLIS ad Nessum fluuium. NICOPOLIS ad Hæmum montem, quæ hodie sic Sophiano vocatur. PHILIPPI ciuitas hodie etiam sic vocata, quæ in prærupto colle condita fuit, circa quem fontes plurimi vberibus aquis scaturiunt, cuius rudera, ait Bellonius, & ruinæ non minus sunt admirandæ quàm vllius alterius vrbis. Pulcherrimum isthic est amphitheatrum, quod in hunc vsque diem integrum conseruatum est, posset que in multos adhuc annos perdurare, nisi Turcæ gradus, qui marmorei sunt, auferrent, sphærica figura extructum est. Sunt etiam hîc alia antiquissima vetustatis monumenta, nempè quatuor ingentes & crassæ columnæ, quæ templi D. Claudio dicati sunt reliquiæ, & aliæ adhuc plurimæ marmoreæ statuæ, & columnæ Dorici, & Ionici operis, insignis structuræ, & summi artificij. PHILIPPOPOLIS ad Hebrũ fluuium, quæ Ptol. etiam Trimontium dicitur, Plinio auctore Poneropolis antea vocata fuit, nunc est frequens, atque satis colitur; in hac centum hominum millia à Scythis iugulatos olim fuisse, auctor est Ammianus. HADRIANOPOLIS, quæ hodie etiam sic vocatur, sed à Turcis *Endrem*, permagna est ciuitas, quæ amplitudine Philippopolim excedit, mœnibus tamen non percingitur, vilibus est ædificijs, secundum tamen locum post Constantinopolim in vniuersa Thracia tenet; olimque fuit Turcarum Regia, vtpote sub Amurathe primo anno 1363. Ager huius vrbis magnam

Incolarum forma, & mores. *Abdera.* *Nicopolis.* *Philippi ciuitas.* *Philippopolis.* *Hadrianopolis.*

profert fructuum copiam: qui ex ſiccati in alias diſtrahuntur partes. TRAIANOPOLIS, quæ etiamnum ſic vocatur, ac ſatis colitur, SELYMBRIA, ita hodie etiam vocata in Propontidis littore, vbi portus eſt nauicularum capax; & ſinus pro maioribus nauigijs. PERINTHVS, nunc *Heraclea*, ſicut & olim dicitur, & ad Maliacum ſinum iacet, quæ elegantem habet portum, & capacem pro onerarijs nauibus, & triremibus: Amphitheatrum olim habebat ex ſolido marmore tanti ſplendoris, & ornatus, vt inter mundi miracula miraretur. PHINOPOLIS in Euximi Ponti ripa, nunc etiam ſic dicta. APOLLONIA à Pompeio Magno cognominata, in littore Ponti, nunc *Siſopoli*. BYZANTIVM omni æuo clariſſima vrbs, quæ poſtea CONSTANTINOPOLIS à Conſtantino Magno, & noua Roma fuit nuncupata, à quo mirabili murorum artificio, propugnaculorum, & ſumptuoſiſſimorum ædificiorum ſtructura ampliata, & abſoluta fuit, cùm priùs à Seuero Imperatore dirupta fuiſſet. Hæc caput Thraciæ fuit, & veluti fatali quodam genio ad regnorum caput nata: namque primò Romanorum fuit Imperatorum ſedes, & mox Græcorum poſt Imperij diuiſionem, poſtremò autem, poſt captam ipſam vrbem à Mahumete ſecundo Turcarum Imperatore anno ſalutis 1453. magna ſuorum & Chriſtianorum clade atque ipſius vrbis præſtantiſſimorum ædificiorum ruina, Turcarum Imperatores eam ſibi regiam conſtituerunt. Vnde nunc opulentiſſima, frequentiſſima, & populo numeroſiſſima reddita eſt, ac veluti centrum eſt omnium nauigationum, & commerciorum Turcici Imperij. Amplitudo vrbis 13. milliaria amplectitur, alij dicunt 18. alij 16. & gentes vtriuſque ſexus 700. millia ferè numerat: ex quibus dimidia pluſquam pars Turcæ ſunt, reliqua Chriſtiani, & Iudæi, qui Turcæ vrbem ipſam *Stambul* vocant. Eius ſuburbia pluſquam 50. milliaribus extenduntur, vſque ſcilicet ad Euxinum Pontum, & ad Selymbriam in Propontidis littore ſitam. Hanc verò vrbem ſic Bellonius his poſtremis temporibus deſcribit. CONSTANTINOPOLITANA vrbs eo loco ſita eſt, vt illa commodior ad Monarchæ alicuius magnificentiam in vniuerſo orbe inueniri non poſſit: nam eam habet maris commoditatem, vt maior ab vllo mortalium requiri nequeat. Nihil hic antiquius conſpicitur, quàm id quod Romani Imperatores, & deinde Græci iſthic erigi curârunt. Atque hoc addimus, vnum Conſtantinum pluribus antiquitatis ornamentis Romam ſpoliaſſe, vt Conſtantinopolim ornaret, quàm viginti alij Imperatores centum annorum ſpatio extruxerint. Quidquid etiam iſthic elegantis, atque vetuſti operis conſpicitur, olim è Roma tranſuectum fuit. Inter alia columna eſt ex porphyritico lapide, non procul à D. Sophiæ templo. Eſt præter hæc Hippodromus opus magnificum, & ſumptuoſum, in quo duo ſunt obeliſci, quorum alter marmoreis lapidibus ferro, & plumbo colligatis conſtans olim æreis laminis inauratis erectus fuit: alter, nec is integer, ex Ægypto eſt aduectus. In eo etiam eſt æneus ſerpens opere fuſili ingentis magnitudinis, columnæ inſtar erectus. Conſtantinopolis ſeptem montes murorum ambitu non minus claudit, quàm Roma. Triplici muro cincta eſt, ſed eodem

Traianopolis. *Selymbria.* *Perinthus.* *Phinopolis.* *Apollonia.* *Byzantium, ſeu Conſtantinopolis.* *Byzantij ambitus.* *Deſcriptio Conſtantinopolis recens.* *Hippodromus.* *Conſtantinopolis ſeptem montes amplectitur.*

dem tempore eos non fuisse extructos apparet: nam pleraque marmorearum columnarum fragmenta interiecta conspiciuntur, quæ indicant id festinanter factum fuisse. Diuæ Sophiæ templum pulcherrima est omnium structura, quæ adhuc permaneat, longeque superat Rom. Pantheonis structuram: nam tota templi interior pars in fornices extructa est, easque superiore parte patentes, & lucem admittentes, quæ columnis è selectissimo marmore variorum colorum confectis sustinet, suntque in eo templo tot portæ, quot in anno dies. Quoniam verò in Turcarum Phanum siue *Mesquitam* cessit, Christianis id Ingredi non licet: ijs tamen, & Iudæis toto corpore in templum prolato, ex ipsis portis interiora spectare permissum est. Templum hoc foris cocto latere extructum est, & interius marmore incrustatum, & amplum est, ac latè patens, & tenui materia vndique extructum. Turcæ ad eius exemplum suas *Mesquitas* ædificarunt; Nam circiter sex admodum splendidæ, & magnificæ, quæ intra vicesimum annum extructæ sunt, omnes ad D. Sophiæ Templi instar sunt factæ. Vetusti cuiusdam pallatij rudera conspiciuntur, quod vulgus Constantini pallatium appellat: Turcarum Imperator in eo suos Elephantos, atque alia millia animalia alit. Vicinus Hippodromo locus est, qui vetustum Templum fuit, in quo Imperatoris Turcici fera animalia adseruantur: ad huius singulas columnas leones alligati sunt, deinde lupi, onagri, erinacei, histrices, vrsi, lupi, ceruarij, & lynces, & alia etiam animalia, quæ animalia adeò leniter curant, vt ea maximè domestica reddant. Quoniam autem PERA, & CONSTANTINOPOLIS vnica ferè vrbs sunt, soloque portu, vel canali diuisa, sæpe idcirco traiiciendum est, eam ob causam frequentissimi inueniuntur nauicularij, qui homines hinc inde transuehant, ijque magna ex parte misera sunt mancipia. Hæc ex Bellonio. Cæterùm vrbs PERA nihil aliud significat quàm trans, aut vltra. Sita est in collis accliui, & alij eam Galatam vocant, & antiquum cornu Byzantinum volunt esse. Duo autem sunt fluuij in vnum concurrentes, qui vrbem Constantinopolim alluunt, nempè Cydarus vulgò nunc *Machleuam*, & Barbyses, nunc *Chartaricon* vocatus, sed propè eius fontes *Pectinacorion*.

D. Sophiæ Templum. *Constantini Palatium.* *Pera.* *Peræ Situs.*

CHERSONESVS THRACIAE, vulgò D. Georgij Brachium.

ADiacet huic Regioni CHERSONESVS, quæ dicitur THRACIÆ, & vulgò *Brachium S. Georgij*, in qua est CALLIOPOLIS vrbs, & Sestus oppidum Leandri amore pernobile. CALLIOPOLIS, vulgò nunc *Galliopoli* & *Pactica* olim Nigro teste dicta, distat à Byzantio quatuor dierum itinere, & prima fuit Europæ vrbium à Turca capta sub Amurathe primo, anno salutis 1363. nullis verò mœnibus cincta est, nec vllum pro magnis nauibus portum habet; est

Calliopolis.

tamen

tamen in ea sinus satis capax, quinimò tota propontis, & Hellespontus sinus quodammodo vice fungitur, nam vbique fundus inuenitur. Vrbem hanc incolunt Græci, Iudæi & Turcæ, ibiq; frequens est traiectus ex Europa in Asiam. In hac autem cõsul Callipolitanus residet, absq; cuius licentia nullæ naues cuiuscunque regionis sint, possunt Hellespontum egredi, vnde integro triduo anchoris fixis hærere debent, donec Turcæ vniuersam perlustrauerint nauim, vt certiores fiant, an aliquot mancipium ibi receptum sit fugæ causa. Vniuersum verò fretum maris à Callipoli, vbi finit Propontis ad Ægæum mare vsque HELLESPONTVM dicitur, in quo est Castellorum fretum, quod milliaris quadrantem in latitudinem habet, in quo quidem nunc duæ sunt arces, sicut olim, quæ dicuntur SESTVS, & ABYDVS, & vulgò *Dardanelli* nuncupantur, Turcis autem *Bogazasser*, SESTVS est in hac Thraciæ Chersonneso, in collis cuiusdam accliui, trifolij propemodum forma: Abydus in minore Asia est, vt ibi diximus, quæ duæ arces claues sunt ab hac parte Turcici Imperij.

Hellespontum.

Sestus arx.

Cæterùm PROPONTIS dicitur illud mare, quod binis fretis clauditur; nempè Thracio, quod Bosphorum dicitur, & Callipolitano: ea nãque ab ordine sic dicitur, quod ante Pontum sita sit, nunc autem vulgò *Mar de marmora* vocatur, Propontis montibus vndiq; cingitur, nec admodum lata est; nam è medio ipsius continens circumquaque conspicitur: duos verò intra se sinus habet, vnum Montaniæ, olim *Nicopolitanum* dictum; alterum Nicomediæ, veteribus *Astacenum* nuncupatum. Propontis omnis generis piscibus abundat magis, quàm alia maria, quæ non minorem censum reddit, quàm continentis aliqua regio pascuis, & armentis abundans. Referunt huius aquam, sicut etiam totius Euxini maris, nec incrementum sumere, nec decrescere secundum Lunæ motum. Sunt autem in ipsa Propontide insulæ quædam, nempe PROCONESVS, nunc *Marmora* vulgò dicta, ob marmora, quibus abundat; & BESBICVS, quæ nunc est *Calomino*, quæ Hellesponto viciniores sunt: deinde sunt aliæ in sinu Nicomediæ, quæ hodie dicuntur PROTO, quæ 7. mill. distat à Constantinopoli, *Bergus*, *Delcoruo*, & aliæ exiguæ. BOSPHORVS autem THRACICVS à bouis meatu dicitur, cuius longitudo est 160. stadiorum, seu viginti mill. vt Petrus Gyllius mensus fuit: sed latitudo eius varia est, quæ tamen nunquam excedit 12. stadia, nisi vbi in sinus sese flectit; aut fit minor quatuor stadijs, vtpotè dimidio milliari, quod contingit in angustijs quibusdam. A Byzantio autem ad Chalcedonem sunt 18. stadia, vt Gyllius putat. Bosphorus is Straboni os *Byzantium* dicitur, Herodoto *Bosphorus Chalcedonia*, Euripidi *Clauis* dicitur *Ponti*, Turcis autem *Bogazin*. Et autem portuosus semper ac nauigabilis, quippe qui 30. circiter habet commodos satis portus partim in Europa, partim in Asia. Clauis est Ponti, quia duos orbes, & duo maria aperit & claudit. Piscium verò copia superat Massiliam, Tarentum, & Venetias, qui pisces veluti per portam duplicis maris transire solent Autumno & Vere. Vnde Autumno *Aureus* cognominatur, & Vere Argenteus.

Propontis.

Sinus Nicopolitanum.

Sinus Astacanus.

Ins. Propontidis.

Bosphorus Thracicus.

Bosphori varia nomina.

Clauis Pōti.

MACEDONIA.

Macedoniæ vnde dicatur.

MACEDONIA ampliſſima Regio à Macedone Rege Oſiris filio, alij dicunt Iouis, & Thyæ filio nomen ſortita eſt; vel, vt Solino placet, à Deucalionis nepote. Antea verò ÆMATIA dicebatur, teſte Plinio, & POEONIA primò; deinde ÆMONIA Liuio. Hodie verò Gerbelius, & Niger putant eam *Albaniam* vocari: ſed tamen mihi ex recentibus tabulis videtur, illam tantùm Macedoniæ partem ad Ionium mare in Albaniæ nomen ceſſiſſe, in qua etiam Ptol. ponit Albanos populos. Orientalis verò pars inter Strimonicum ſinum, nunc *Golfo de conteſa*, & Thermaicum ſinum, nunc *Golfo de Salonichi*, appellatur nunc *Iamboli*: media autem pars Macedoniæ nomen adhuc retinet. Iacet ipſa Regio inter duo ingentia maria, Ægæum ſ ab Ortu, quod nunc *Archipelago* dicitur, vbi in duo cornua diducitur, & Ionium ab Occaſu, inter amnes Drilon, nunc *Drino*, vel Lodrino, & Cœlidnum, quem falsò quidem vocant *Salnich*, & habet à Borea Dalmatiam, & ſuperiorem Myſiam, & Thraciæ partem Drilone fluuio, & Styrmone ſeparatas: à Meridie verò Epirum & Achaiam attingit.

Varia eius nomina.

Macedoniæ ſitus.

Macedoniæ qualitas.

Eſt autem hæc terra circumquaq; fertilis, montibus maximis circumuallata; cuius ora iuxta Ionium mare plana, ac nemoroſa eſt: nam tota ea pars *Albania* nunc vocata, quæ ſatis ampla, fertilis, & amœna eſt. Præterea auri & argenti metallis benigna eſt ſatis, ac in ea olim incognitum quoddam auri genus, teſte Ariſt. inuentum eſt: aſphaltum quoq; iſthic non longè ab Apollonia, & Aulone vrbibus ex venulis terræ eruitur. Præterea fuit Plinio teſte 152. populorum inclyta, libera, ſuo more, ſuiſq; legibus viuens, & rebus geſtis, Regumque nobilitate præclariſſima, præſertim Philippi patris, & mox Alexandri filij cognomento Magni, qui toto ferè orbi dominatus eſt. Ipſi autem Macedones olim inter Græcos non numerabantur; poſtea verò ita claruerunt, vt non ſolùm vniuerſæ Græciæ facti ſint domini, ſed totius propemodum magnæ Aſiæ. Hodie autẽ Turcicæ ditionis facta vniuerſa hæc regio, quarum vrbes penè omnes interierunt, præter Albaniæ particulam. Hi autem Albanenſes feri ſunt, ac Scythis perſimiles, bellicoſi pedeſtri præſertim certamine, & prædæ maximè auidi: proprium habent idioma ab Illyrico & Græco differens.

Macedoniæ laudes.

Albanenſes.

Macedoniæ regiones.

Macedoniæ regiones numerantur à Gerbelio ſex, qua Græciam attingit, quæ ſunt Æmathia, Pieria, Pelaſgia, Eſtiotis, Theſſalia, & Phtiotis, inter quas Theſſalia, quæ nunc *Comenolitari* Caſtaldo dicitur, præſtantior eſt: ea ſiquidem immenſa eſt planities, ac flexuoſo, quæ vndique præaltis montibus concluditur, ac fertiliſſima eſt, amœniſſima, & equos laudatos nutrit, excepta quam fluuius Pœneus per mediam lambens abluit, ac inundat. Celebriores huius tractus montes ſunt, Olympus, Pelion, Oſſa, Pindus, Nimpheus, & Athos, præter alios multos, quibus regio refertiſſima eſt. OLYMPVS mons (qui hodie ſic vocatur Sophiano teſte, licet *Lacha* Caſtaldus dici putet) magnus eſt, altitudineque admirandus; nam

Olympus mons.

ſupra

ſupra decem ſtadia attollitur, vnde eius cacumen accolæ cælum vocant, vbi nec auræ, nec venti ſpirant. Eſt autem buxi, & lauri arboribus mirè cõſitus, ac lupo caret. PELION mons propè Magneſiam iacet, *Petrasq;* hodie, vt quibuſdam placet, vocatur; hic autem altiſſimus eſt, & à Dicæarcho ratione perpendiculi regum mandato, vt Plinius refert, dimenſus eſt obtinere altitudinem 1250 paſſuum: Herodotus tradit hunc montem aliquando Oſſæ monti fuiſſe coniunctum, ſed ob terræ motum alterum ab altero diſceſſiſſe. OSSA mons, qui *Collouo* dicitur Sophiano, *Olira*, Pinneto, ſecundæ magnitudinis eſt inter Macedoniæ montes, & niuoſus, ac ſyluis ingentibus, pini præcipuè arboris adeò veſtitus eſt, vt eius rami, dum ventis agitantur, tonitruum referant: hic autem mons gigantum fabula memoratus eſt. PINDVS, nunc *Metzouo* Sophiano eſt, ex cuius radicibus. Peneus amnis proſilit, inſignis eſt origine Lapitharum, & partu Acheloi, altus admodum eſt, niuibuſque obnoxius NYMPHÆVS etiam mons Plinio teſte topiario naturæ opere ſpectabilis eſt: ſed omnium memorabilis maximè eſt ATHOS, qui nunc *Monte ſanto* dicitur, & incolis *Agios oros*, ingens, famoſus, aditu perdifficilis, ac tantæ altitudinis, vt eius cacumina venti nõ aſcendant, quod Ariſtoteles etiam meminit, vbi nec imbres cadunt: eius autem vmbra in inſula vſq; Lemno proijcitur: ſpeciem habet Cherſonneſi, 1500. paſſuum iſthmo ſolo plano annexo, eſtque 75. milliarium ambitu, & trium dierum itinere eius longitudo, patet, & dimidij diei latitudo, ac ſupini hominis formam refert, cuius ſummum iugum in extrema Cherſonneſo perpetua niue tectum à nauigantibus pluſquam 30. milliarium interuallo conſpicitur: huius montis incolæ veteribus Macrobij vocabantur, à vitæ ſcilicet diuturnitate. Eſt autem præ reliquis herbarum copia mirè refertus, & elegantium habet ſtirpium frequentiam, fructiferis etiam arboribus, vitibus & oleis eſt conſitus, & habet arborum perpetuò virentium iucundum aſpectum, vt ſunt lauri, oleaſtri, ilices, myrti, & aliæ. Hic mons olim Caloieris Græcis Diui Baſilij (vt ait Bellonius) dedicatus fuit, & priuilegium datum, quod etiamnum hodie retinent, nempè neminem, neque Græcum, neque Turcam in eis habitare poſſe, niſi Caloierus ſit Græcus, quorum ferè ſex millia hinc inde in diuerſis locis huius montis habitant, in quo propemodum 24. ampla vetuſtaque Monaſteria validi, altiſque muris munita ſunt, ob hoſtium offenſiones, ac pyratarum incurſiones, licèt parum his latrones, & pyratæ ipſi ſint infeſti: quæ Monaſteria hinc inde ſparſa ſunt cùm in maris littore, tum in continente, inter quæ duo primaria ſunt, vnum *Vntopedi* vocatum, alterum *Agias laura*; in his autem Monaſterijs ſacræ ſunt Reliquiæ, ad quas frequens ſit concurſus, & templa egregiè ſunt ornata, atque extructa. Eſt autem hic mons in ea ſanctimoniæ æſtimatione apud Græcos, qua Roma apud nos, & Græcæ ceremoniæ iſthic diligenter obſeruantur, atque iſti Caloieri ſanctimoniæ maius nomen acquiſiuerunt reliquis quibuſcunque Græcis Caloieris: quinetiam ipſimet Turcæ magnas illis Eleemoſynas conferunt ob dictam cauſam. Nullus eorum vitam traducit ocioſam, & nemo

Pelion mõs.

Oſſa mons.

Pindus mons.

Nymphæus mons.

Athos mõs.

Mons Athos à Græcis habitatus.

Mons Athos ſummè veneratur.

Vita Caloierorũ montis Athos.

est inter eos, qui aliquam arte mechanicam non exerceat; nam singuli summo diluculo è suis Monasterijs egressi sua instrumenta gestant, quibus pro sui monasterij œconomia sustinenda laborant: alij vineas fodientes, alij arbores cædentes, alij naues fabricantes, alij alias artes exercentes: vili autem vestitu amiciuntur heremitarum more, neque canabras, neq; lineas gestant inserulas, sed laneas, quas ipsimet nere solent, & consuere, literarum studijs nullam nauant operam, sed permulti inter eos sunt qui nec legere, nec scribere norunt. Quibus autem per eum montem iter facere contingit, cuiuscunq; negotij causa victus per Monasteria Caloierorum gratis subministratur. Hæc ex Bellonio breuiter collegimus.

Sinus Macedoniæ in Aegæo pelago.

Habet Macedonia quatuor præcipuos sinus ad Ægæum pelagus, nempe Strimonicum, nunc *Golfo de Contessa*: Singiticum, nunc *Golfo de monte santo*: Toroniacum, nunc *Golfo aio mama*: & Thermaicum, modò *Golfo de Thessalonishi*, præter Pelalgicum sinum, qui nunc est *Golfo de Armiro*.

Axius flu.

Celebria Macedoniæ flumina sunt post Strymonem in finibus Thraciæ, AXIVS, quē nunc alij *Bardare*, alij *Vardari* vocant, omniumque pulcherrimus est, ac dulcissimam habet aquam, qui è Scandio monte profusus longissimo cursu in Thermaicum sinum deuoluitur, ex quo, vt dicunt antiqui: si pecora biberint, nigritatem induent.

Erigonius.

ERIGONIVS, qui nunc *Vistritza* est Sophiano, & *Deuoda* Mercatori, hic autem ab Illyricis montibus exortus per Pœoniam fluens, & Heracleam, ac Ædessam vrbes alluens, in Axium confluit.

Aliacmon flu.

ALIACMON fluuius, nunc *Pelecas* Sophiano, & *Platamona* Mercatori, qui à Canaluijs Pæoniæ montibus oriens, Macedoniam, à Thessalia diuidit, cuius ripæ difficiles sunt, ad quem si quis pecora candida voluerit, potui ducat.

Peneus flu.

PENEVS, qui Sophiano *Salempria*; & *Lycostome*, & Theueto *Pezan* vocatur, & *Azababa* Mercatori, & alijs est: hic casculo, & gramine ad eius ripas amœnus, quatuor auctus amnibus in Thermaicum sinum aquas emittit.

Tempe.

Est in Thessalia famosissimus ille iucunditate, & amœnitate locus, à Scriptoribus adeò celebratus, qui TEMPE dicitur, id est, terra voluptaria, quinque milibus passibus longitudine, & fermè sex mill. passibus latitudine, quæ quidem ampla, & amœna planities inter duos altissimos montes Ossam, & Olympum iacet, quam mediam interfluit Peneus lucidissimus fluuius.

Patalene Chersonnesus.

Est PATALENE Chersonnesus, in cuius extremo est Canestreum promontorium, nunc *Capo Canistro*, quæ muro aliquando à reliqua Macedonia excludebatur, tam fertilis, vt septem vrbium olim sedes, atque ager fuerit: nunc verò syluis obsita squallet, præter cæteras eius vrbes ibi fuit Cassandrea, sic etiam nunc vocata.

Vrbes Macedoniæ. Thessalonica.

Vrbes Macedoniæ famosæ fuerunt olim Thessalonica, Pella, Stagira, Apollonia, Dyrrachium, & Aulon, quæ etiam hodie habitantur. THESSALONICA supra cæteras Macedoniæ Augusti tempore eximiè floruit, fuitq; Macedoniæ Metropolis, quæ præ cæteris vrbibus fortium, bonorumq; ciuium frequentia abundauit, egregiè autem munita fuit, & situ optimo ędificata, in intimo ferè Thermaici vnius recessu inter duo illustria flumina, Chabrim, s. & Echedorum. Dicta aūt fuit prius Thermæ, à qua sinui nomen

men impositum est, qui nunc dicitur *Golfo de Thessalonichi*, & ipsa vrbs *Saloniki* vocatur: estque hodie ingens celebris, & opulenta adeò, ac mercimonijs frequens, vt Neapoli Italiæ comparari possit, mercatoribus autem indicis vt plurimum abundat. Hęc verò vltimis temporib⁹ sub Venetorum dominorum ditione fuit, quam postea Amurathes Mahometis filius ipsis bello eripuit. Residet aũt nunc isthic Sangiacus Macedoniæ, qui ad iussum Beglerbeij Græciæ, quoties Turca expeditionem aliquam parat, 400. equites ad bellum mittit, & centum perpetuò penes se seruat in defensionē limitis sui, & has omnes proprijs axpensis alit, & recipit pro se prouentum 8. mill. aureorum. Non longè ab hac vrbe est nunc SIDEROCAPSÆ pagus, vt refert Bellon. oppidi formam referens, qui locus *Chrysiles* veteribus appellatur, vbi sunt fodinæ, ex quibus magna auri, & argenti copia effoditur, in quibus quidem fodinis plusquam sex hominum millia, vt plurimum laborant. Vnde hic pagus tam magni prouentus est Turcar. Imp. quanti maxima vrbs, quæ sit in vniuerso eius Imp. singulis enim mensibus deductis operarum stipendijs pro sua portione 18000. ducatos, nonnunquam 30. millia, interdum plùs minusvè accipit. PELLA vrbs, nunc Sophiano *Ieniza*, & Nigro *Zuchria*, duobus alumnis Philip. Græciæ, atque Alexandro Magno eius filio Asię etiam domitore illustris quōdam maximè fuit. STAGIRA, Aristoteli patria, circa montem Athon in littore Stirmonici sinus sita est, vbi nunc multa vetustatis rudera visuntur: hæc autem *Stelar* nunc Nigro dicitur, Sophiano autem *Libanoua*, & *Macra* Nicetæ. APOLLONIA vrbs clarissima ad Echedorum fluuium, Augusti Cæsaris studio memorabilis est, qui ibi Græcas didicit litteras: nunc vocatur Nigro *Ceres* & alijs *Piergum* oppidum. DYRRHACHIVM, etiam Epidamnum dictum, nunc *Durazzo* vulgò, oppidum validissimum in littore magis Ionij conspicitur in Albania, estque raræ habitationis ob insalubritatem aëris, propter adiacentes paludes, quod Baiazethes Turcarum Imp. anno 1499. Venetis iure belli abstulit: distat à Brundusio vrbe Apuliæ centum milliaribus propemodum. AVLON ciuitas naualis ad mare etiam Ionium est, in Albania, vocaturque nunc *Velona*, & arcem habet in colle sitam, sed reliquum est sine mœnibus, incolarum maior pars Hebræi sunt, & ager vrbis vinum generosum profert, & sal minerale copiosè habet. Distat hæc vrbs à continenti Italiæ itinere 60. milliarium, scilicet ab vrbe Hydrunto. CAVALLAM etiam ponit vrbem Bellonius in Macedonia, quàm falsò putat olim *Bucephalam* fuisse dictam, aitque esse nunc populosam redditam, cùm prius deserta esset, ob summam aquæ fontanæ commoditatem, cuius aquæductum Abrahim Bassa restituit, qui etiam ipsam vrbem nouis mœnibus cinxit, & *Charbacara* ædificium condidit viatores quoscunque excipiendos, & educandos. Isthic etiam est CROIA vrbs munitissima in Albaniæ Mediterraneis, non longè à Lisano fluuio, quam Sophianus putat fuisse antiquorum Antigoniam, sed meo iudicio longè decipitur, cùm Antigonia sit ad Celidaum flu. in Epiri regione: vnde est potius Epicaria Ptol. ex situ. Vrbs hæc grauissimis obsidionibus pressa à Turcis capta fuit.

Siderocapsa. *Pella vrbs.* *Stagira.* *Apollonia.* *Dyrrhachium.* *Aulon.* *Croia.*

EPIRVS NVNC ALBANIÆ PARS.

Epirus Albania pars.

EPIRVS nil aliud ad nos sonat, quàm solidam terram, & hodie vt dicunt Leander, & Eritreus, est *Albania* pars; nam reliquum Albaniæ est ea Macedoniæ pars, quæ ad mare Ionicum vergit. Castaldus putat Epirum nunc esse *Iannam* sed video ex situ *Iannam* prouinciam, quæ sic dicitur ab vrbe Ianna, esse vltra Pindum montem in Thessalia: *Larta* verò Richerio, & Æneæ Syluio dicitur Epirus, at hæc est pars tantùm ipsius Epiri. Terminatur autem hæc prouincia ab Ortu Acheloo fluuio, qui Sophiano *Aspri*, & Nigro *Catochi* dicitur, sed Mercatori, & Castaldo *Aracheus*, & alijs ob aquæ claritatem *Aspropotamo* vocatur: à Meridie Adriatico mari abluitur: ab Occidente Ionio mari pulsatur, vsque ad Celydnum amnem, seu Pepylychnum, qui nunc *Salnich* Castaldo vocatur, sed falsò; nam *Salnich* est potius Lous amnis Ptol. vt ex situ conijcio; ipse verò Celydnus paruus est nunc ille amnis, qui conspicitur propè portum Ragusium inter Aulonem, & Acroceraunios montes, qui nunc dicuntur *de Chimara*: à Sept. verò Macedoniam habet. Patet autem hæc Regio ad mare Mediterraneum 220. mill. passuum præternauigatione, inter illos scilicet amnes Celydnum, & Acheloum. Diuidebatur olim in CHAONIAM, quæ Epirus propriè dicebatur, ac ad Occidentem vergit, & in ACARNANIAM, quæ modo *Ducatus*, siue *Despotatus*, seu *Græcia parua* appellatur, & hæc iacet ad Ortum solis in decliuium tendens vsque ad Acheloum amnē. Vltra has regiones numerat etiam Gerbelius Thesprutiam, Amphilochiā, & Ambraciam, & Ptolemæus habet etiam Cassiopæam, Dolopiam, & Almenam, quæ omnes regiones sunt inter Chaoniam, & Acarnaniā. In Mercatoris noua Europæ tabula video diuisum esse Epirum in veterem & nouam. VETEREM EPIRVM vocat hanc regionem antiquorum, sed NOVAM EPIRVM vocat illam Macedoniæ partem, quæ nunc *Albania* dicitur.

Epiri fines. *Epiri magnitudo.* *Epiri antiqua diuisio* *Alia Epiri diuisio.*

Albania vnde dicatur.

Hanc Epirum cum illa Macedoniæ parte iam nominata volunt appellari nunc *Albaniam*, à populis Albanis Asiaticis, qui à Tartaris expulsi isthic consederunt, atque Ptol. etiam ponit Albanos populos, & Albanopolim vrbem in prædicta Macedoniæ parte. Olim ipsa regio egregiè populosa fuit, & septuaginta in ea vrbes à Paulo Æmilio funditus euersas fuisse ex historijs constat, ex quibus centum, & quinquaginta millia mancipia collegit. Hodie verò vrbibus desolatur, & magna ex parte incolis destituitur: nā habitatur per pagos, & vrbium reliquias. Est autem multis in locis nemorosa & sterilis, sed ad oram maritimam satis fertilis, & portubus commoda, qui sunt Panormus, Onchesmus, Cassiope, vulgo *Cassopo*, Buthiro nouum sinus, vbi nunc *Butrinto* vrbs, vbi est statio satis tuta, ac aquis copiosissima, sed cæteris præstat sinus Ambraciæ, nunc *Golfo de Larta*. Præterea regio hæc quadrupedes magnas gignit, excepto asino, sed præcipuè boues, & canes magnitudine egregia, atque etiam oues. Ceraunij, seu Acroseraunij mōtes, qui

Epiri infelicitas. *Ceraunij montes.*

qui etiam Chaones vocabantur, famosi sunt ob altitudinem, vnde crebrò fulminibus sunt obnoxij, & nautis maximè formidolosi: nam quotiescunque nubeculæ inde eleuantur, tempestates in eis maximæ exoriuntur. Horum montium incolæ latrones, & prædones insignes sunt.

Epirus Pyrrhi quondam fuit regnum, qui insignis valde fuit: & superiori ætate habuit Ducem, seu Principem inclytum Georgium Castriostum, vulgò *Scanderbech* vocatum, qui Turcis maximo fuit terrori, sed is alteri Albaniæ parti ad Macedoniam spectanti vt plurimum moderabatur. Incolæ, vt ait Bellonius, turmatim suam regionem æstate egrediuntur, ob eius sterilitatem, atque aliò proficiscuntur, nempe in Macedoniam, Romaniam, & Natoliam, vbi operas suas Turcis locant lucri gratia, veluti ad segetes metiendas, & frumentum expurgandum, qui postea perfecta messe domum autumno redeunt cum suis vxoribus, & liberis vitam traducturi: sunt autem Christiani, & peculiarem habēt linguam à Græca diuersam; religionem tamen Græcam colunt, & quoniam Græciæ vicini sunt, Grecum etiam idioma callent. Ex his oriuntur *Aidom, Vscocchi, Martelossi, Morlachij*: qui hodie sunt gentes feræ, veloces cursu, indomitæ, laborum, summè patientes, & bellicosæ admodum, quæ in syluis, & montibus Albaniæ latrocinia comittunt innumera, atque in vniuersa Bosna, & Dalmatia, vbi Pyraticam etiam exercent paruis suis scaphis. AMBRACIA vrbs fuit olim caput gentis, & Epiri quandoq; Regia, quæ nunc dicitur *Larta* à fluuio id nominis, & ab hac sinus vicinus denominatur *Golfo de Larta*, qui olim fuit Ambracius sinus, vt diximus. NICOPOLIS vrbs, id est, victoriæ, ciuitas olim fuit egregia, & incolarum multitudine abundans, nunc *Preuesa* dicitur, condita fuit ab Augusto in memoriam victoriȩ, quando nauali prælio superauit M. Antonium, & Cleopatram Ægypti Reginam. ACTIVM etiam Acarnaniæ clarissimam vrbem ponit Gerbelius, quæ Augusti fuit colónia, nunc *Capo Figalo* in recentibus tabulis est.

Epirus olim Pyrrhi regnum.

Incolarum mores.

Gentes quæ oriuntur ex Epiro.

Ambracia.

Nicopolis.

Actium vrbs.

ACHAIA, NVNC LIVADIA.

ACHAIA regio, quam Ptol. HELLADEM vocat, nunc *Liuadia* vocatur in recentibus tabulis. Dictam quidam volunt Achaiam à crebrā aquarum inundatione: alij verò ab vno trium Ducum Pelasgorum huius nominis. Prius DAONA vocata, vltimò tandem GRÆCIA, quod nomen postea retinuit, atque circunuicinis regionibus communicauit. Finitur autem à Septentrione Thessalia iuxta amnē Sperchium, sinum Maliacum, & Oetum montem: ab Occasu Acheloo amne, nunc *Aracheo*, vel *Asporpotamo*, vltra mox Epiri tractus incipit: ab Ortu nonnihil in Septentrionem reflectendo Ægæo pelago, & Myrtoo pulsatur vsque ad Surium promontorium, quod nunc *Capo delle colonne* vocatur, cùm ibi adhuc conspiciantur columnarum Neptuni templi rudera: à

Achaia vnde dicatur.

Fines Achaiæ.

Achaiæ regiones. Meridie Peloponnesum, seu *Moream* habet obiectam, solo isthmo quinque milliarium lato circa eius medium coniunctam. Achaiæ regiones apud scriptores reperio hasce nouem, quæ sunt Doris, Hellas, Ætolia, Locrorum, & Opuntiorum regio, Phocis, Bæotia, Attica, & Megaris.

Doris. Hellas. DORIS regio iuxta Parnassum montem iacet, vbi Dorica lingua emanauit, quæ inter cæteras elegans & suauis fuit. HELLADEM dicit Gerbelius in orbem ab alijs regionibus circumuallari, quæ sunt Phthiotis à Sept. Phocis à Meridie: Attica & Bæotica ab Oriẽte, & ab Occasu Doris.

Ætolia. ÆTOLIA iacet inter Callidromum montem, & Ionium mare, estque ad Arctum plana, & fructuosa, ad Austrum verò aspera, ac sterilis. Hanc Euenus liquidissimus amnis perfluit, qui in mare deuoluitur. Gens olim vanissima, & ingratissima à Liuio commemoratur, sed grandis, ac bellicosa. Multas vetutissimas habuit vrbes, inter quas præstantior fuit CALYDON, quæ hodie cum reliquis in ruinis iacet. *Calydon vrbs.*

Locrorum, & Opuntiorum regio. LOCRORVM regio, & OPVNTIORVM aspra erat, quorum AMPHISSA vrbs maxima, & nobilissima fuit, quam in nouis etiam tabulis, eodem nomine scriptam comperio, licet *Niger* dicat eam nunc *Lambino* vocari. In hac etiam regione est NAVPACTVS vrbs, quam alij in Ætolia locant: in amœnissimi scilicet sinus recessu, qui nunc dicitur *Porto de Lepanto* ab vrbe ipsa, quæ nunc vulgò *Lepanto* vocatur. Hanc Turca Venetis per vim ademit eo ipso tempore, cùm in Macedonia Dyrrhachium, & in Peloponneso Methonem, & Coronem vrbes amiserunt, quæ Turcici iuris factæ fuêre. *Naupactus vrbs.*

Phocis regio. Delphi vrbs. PHOCIS regio iuxta Parnassum montem iacet, cuius clarissima omnium vrbs fuit DELPHI, ob celebratum ab auctoribus Apollinis oraculum, quod muneribus, opibus, & fama reliqua omnia superauit.

Bæotia. BOETIA agro potitur humido, & Paludoso, sed pingui, & frugibus fœcundo. Iacet inter montes, à quo multi emanant fluuij, lacus ac paludes. Vnde incolæ vt plurimum rudes, & ignaui fuerunt: licet inter eos floruerit Epaminonda famosissimus Rex, & Pindarus Poëta egregius. THEBAE illustris fuit eius ciuitas, & metropolis inter duos nobilissimos amnes sita, Ismenum scilicet, & Asopum, cuius cadauer nunc *Stibes* vocatur, & alijs *Thiua*. *Thebe vrbs.*

Attica. ATTICA, id est Littoralis dicitur, quia tota ad mare exponitur, olim autem Acte, & Ionia vocabatur, estq; inæqualis, sterilis atque aspera, argenti venas habet, in quas multæ expensę absumuntur: Isthic sunt Latomiæ in amphiala promontorio, vbi olim pulcherrimus excidebatur lapis marmoreus Hymettius vocatus. Duobus aũt Promontorijs ad mare porrigitur, alterum Sunium vocatur, nunc *Capo delle colonne*, alterum verò Cynosura.

Athenæ vrbs. ATHENÆ vrbs in Mediterraneis huius regionis caput erat, quæ duobus milliaribus à mari distat, cui Piræus portus subiacet: nunc hæc vrbs vocatur *Setines*, quæ (vt Plinius ait) nullius indigebat pręconio, tanta vrbis huius superfluebat claritas: nam, vt dicit Gerbelius, olim muris, naualibus, ædificijs, armis, opibus, viris, prudentia, atque omni sapientia florentissima

Mercatori & alijs, sed *Iris* Nigro, cuius ripe lauro abundant; & Inacus, qui *Planizza* hodie est Sophiano, & alijs.

CORINTHIA Regio ad Isthmum iacet, quæ minimè ferax est, cùm assiduis collibus, vallibusque occupetur, atque rupibus, ac saxis exaspere-tur. Huius caput olim fuit CORINTHVS vrbs, & emporium famosissi-mum, quam nobilitate sua Cicero Græciæ lumen appellauit, cuius circui-tus vndecim milliaria amplectebatur, & arcem habebat editam, duo hinc inde maria Ionium. s. & Ægeum contuentem. Ex incensione huius vrbis enatum fuit æs Corinthium, quod ex confusione metallorum omnium constabat, & preciosius cæteris habebatur.

Corinthus regio.

Corinthus vrbs.

Aes Corinthium.

ARGIA regio post Corinthum ad Orientalē oram sequitur, quā Cre-ticum mare abluit. Hæc vocatur Ortelio hodie *Romania*, & interluit ipsam Inachus fluu. qui ex saxosa conualle exortus in Argolicum sinum à regione ipsa denominatum deuoluitur, qui sinus maximus est, & nunc *Golfo di Na-poli* vocatur, ab vrbe maritima, quæ nunc vocatur NEAPOLIS ROMA-NIÆ, & olim *Nauplia nauale* dicebatur, estq; nunc munitissima vrbs: sed o-lim omnium huius regionis vrbium famosissima fuit ARGOS, quę hodie etiam sic vocatur, peramœno in loco in Mediterraneis sita, quam prædi-ctus Inachus fluu. interfluit. Argiuorum Respublica famosa satis olim fuit, & ab Aristotele memorata: Isthic etiam fuit EPIDAVRVS vrbs, in Suro-nici sinus recessu, Æsculapij templo celebris, in quo varia morborum ge-nera curabantur, olim terræmotu, cùm esset insula, continens facta, & dicta quondam Melissia, & Æmera auctore Stephano, quæ nunc *Pigiada* Nigro, & *Cheronisi* Sophiano dicitur, sed in Mercatoris nouis tabulis Epitaurus et-iam inscribitur. Olim optimorum, & generosorum equorum fertilitate gratissima fuit, & campum vinetis frequentem habuit.

Argia regio, nunc Romania.

Neapolis Romaniæ.

Argos vrbs.

Epidaurus.

LACONICA regio ad Meridiem exposita, omnium pulcherrima est, & ad Maleum, & Tenaria promontoria, nunc *Capo malio, & Capo matapan* dicta, extenditur, multos eximios sinus complexa; inter quos omnium latissimus est Laconicus à regione nomen habens, & nunc *Golfo de Colochina* vocatur. Hanc mediam intersecat Eurotas fluuius nunc *Vasilopotamo*, mirè placidus, qui in Laconicum sinum defertur. Habet autem regio latos arandi campos, ac fertiles, sed cultu tamen difficiles, eò quia inter montes curua est, circum-euntibusq; collibus, dura, atq; aspera, vnde hostibus ad incursandum mi-nimè patescit. Frequentibus verò terræmotibus eam agitari Plinius affir-mat, quod ob loca cauernosa contingit. LACEDÆMON vrbs, aliquando SPARTA dicta, & nunc *Misithra*, omnium celeberrima fuit, & caput regio-nis, cui Lycurgus leges dedit, ipsaq; olim victorijs terra, mariq; partis cla-tuit, & disciplinæ seueritatis omnibus præstabat, de qua magna, & præcla-ra apud Scriptores leguntur. Est etiam EPIDAVRVS vrbs in Argolico si-nu, diuersa ab alia, quæ est in Suronico sinu; hæc autem hodie culta satis est, ac tutissima, & *Maluasia* vocatur.

Laconica regio.

Eurotas flu.

Lacedæmo vrbs.

Epidaurus vrbs.

Cæterùm MALEA promontorium, quod ad regionem hanc attinet, ac versus insulam Cretam porrigitur, adeò sæuum, & importunum, ven-tisq;

Malea promontoriū.

tisque aduersis concitatum est, vt non nisi longissimo flexu à nautis superetur.

Messenia.

MESSENIA inter Messeniacum sinum à se dictum, nunc *Golfo de Coron*, & mare Ionium clauditur, atq; sese ad Austrum Libycumq́; pelagus exporrigit. Huius primaria vrbs fuit MESSENE maritima ad Messeniacum sinum, quæ nunc *Mattagia* Castaldo est, & *Moseniga*, & *Nisin* alijs. Isthic sunt vrbes famosæ hodie: METHONE, quæ nunc *Modon* dicitur, insignis quondam, & nunc Sangiaci Turcici sedes; & CORONE, nunc *Coron*, à qua Messeniacus sinus, nunc *Golfo de Coron* denominatur, quæ vrbes postremò à dominis Venetis amissæ sunt; & PYLVS, quæ & Arabinus, nunc *Nauarrino*; CIPARISSI, hodie ARCADIA, à qua nunc vocatur vicinus sinus *Golfo de Arcadia*. Est in hac regione promontorium arduum Coryphasium olim nuncupatum, & nunc *Capo Zunchio*.

Messene vrbs. *Methone.* *Corone.* *Pylus.*

Elis regio. *Elis vrbs.*

Elis regio Occasum respicit inter Messeniam, Achaiam, & Arcadiam clausa, cuius præstantiores vrbes fuerunt olim: ELIS, quæ regioni nomen dedit, & falsò quidam nunc *Beluedere* dici putant; OLYMPIA, nunc *Lareganico* Castaldo, & *Pisa*, licet hanc quidam dicant esse eandem cum Olympia. Chelonites promontorium ad hanc regionem pertinet, quod hodie vocatur *Capo Tornese* ab oppido id nominis vicino.

Achaia propria.

ACHAIA propriè dicta est hæc Peloponnesi Regio ad differentiam alterius in continenti Græciæ, quę vocatur Hellas, & hæc quidem ad Septentrionem iacet, inter Stimphalum montem, & sinum Corinthiacum, ac saltuosa est, vbi flumina in mare decursus non habent, sed hiatu terræ absorbuntur. Primaria vrbs fuit ÆGIRA, in colle aspero, atq; difficili posita, quę nunc diruta iacet, & *Xilocastro* vocatur: isthic etiam fuit ÆGIVM vrbs, recentioribus temporibus *Vostiza*, vel *Bostizan* vocata, & à Turcis excisa. PATRÆ vrbs, insignis olim, nunc *Patras* vocatur. Est etiam DYME vrbs, quæ in colle sinui iminente excisa iacet, nunc *Chiarenza* vocitata, à qua promontorium vicinum vocatur *Capo de chiarenza*: olim verò Araxus promõtorium. Isthic est Rhium promontorium, & contra eum Antirrhium in continenti, quæ sunt duo Græciæ promontoria, quibus clauditur sinus Corinthiacus. Quod quidem fretum nunc vulgò *Stretto delli castelli di Lepanto* vocatur, & promontoria, *Castelli di Lepanto*, vulgò *Dardanelli*. SICYONIA regiuncula inter Achaiam propriam, & Asopum fluuium interiacet, cuius præcipua vrbs fuit SICYON, quam *Basilicam* hodie nominari vult Sophianus, sed video in recentibus Mercatoris tabulis *Vasilicon* diuersam à Sicyone, qui vtramque ponit.

Aegira vrbs. *Aegium vrbs.* *Patras vrbs.* *Dyme vrbs.* *Promontoria sinus Corinthiaci.* *Sycione.*

ARCADIA in Peloponnesi meditullio ponitur, & olim dicta fuit Pelasgia: estq; asperior cunctis regionibus, frigida, & nebulis obnoxia: pulcherrimis autem montibus refertissima est, inter quos celebres in primis fuerunt Cyllene, Pholoe, Lycæus, Mænalias, & Parthenius. In hac regione, teste Plinio, vinum fiebat, quod fœcunditatem fœminis importabat, & viris rabiem, & taxi arboris baccæ isthic colligebantur tam præstantis veneni, vt si quis sub ea dormiret, cibumvè caperet moreretur,

MEGA-

ma erat, suis legibus viuens, quæ nunc in oppidulum, seu potius vicum redacta est, in quo arx est munita, quæ olim Mineruæ fuit Templum.

Megaris. Megara vrbs. Montes Achaiæ.

MEGARIS regio à Stephano aspera vocatur, cuius præcipua vrbs fuit MEGARA, quæ ipsi regioni nomen dedit iuxta Isthmum posita. Vnde Megarica secta originem duxit, cuius princeps fuit Euclides in hac vrbe oriundus, qui Geometrica elementa eruditissimè conscripsit. Montes celebres Achaiæ sunt Parnassus, Cithæron, Helicon, Hymettus, & alij à Poëtis versibus celebrati. PARNASSVS vndique vestitur syluis, biceps, celsis verticibus niualibus omni tempore in theatri speciem; vbi sua altitudine Deucalion, & Pyrrha ab inundatione terræ reseruati fuêre. CITHERON mons altus est, & difficilis, buxo arbore abundans, montibus Megaricis, & Atticis contiguus. HYMETTVS gleba felix est, atque omnium Græcorum montium obtinet principatum, floribus autem semper vestitur, quibus aues nutriuntur, quæ mel optimum gignunt, cui præcipua laus ab Alexandro Aphrodisæo datur. Fluuius celebriores huius vniuersæ regionis sunt ISMENVS, qui Cnopus Straboni est, ASOPVS, & EVENVS. Habet autem plures sinus, quorum præstantiores sunt à Meridie è regione Pelopennesi, scilicet Naupactus sinus, nunc *Golfo de Lepanto*, & Corinthiacus sinus: Ad Ægæum verò pelagus est Pelasgicus sinus, vel Demetrias, nunc *Golfo d'Armiro*, & Maliacus sinus, hodie *Golfo de Ziton*.

Parnassus. Citheron. Hymettus. Fluuij Achaiæ. Sinus Achaiæ.

PELOPONNESVS, nunc Morea.

Peleponnesus vnde dicta.

CLarissima omnium peninsularum est PELOPONNESVS, quæ à Pelope homine barbaro, qui ex Asia veniens isthic regnauit, nuncupabatur. Prius verò dicta fuit Ægiala, Apia, Argios, & Pelasgia, nunc verò vulgari vocabulo *Morea*. Iacet autem inter duo maria Ægæum, & Ionium solo Isthmo Atticæ regioni annexa, qui quidem isthmus tantæ soliditatis existit, vt nemo hactenus eum secare omnibus humanis viribus adhibitis potuerit: namque curiosi quidam Principes quales fuêre Demetrius Rex, Iulius Cæsar Dictator, Caligula, Nero, & alij eum persodere tentauêre, atq; à reliqua Græcia diuellere, quò breuior minusq; periculosa foret ab Adriatico mari, ad Ægęum pelagus nauigatio, atq; tutior ipsa Pelopennesus redderetur, quamobrem etiam fuit aliquando in isthmo ipso à mari ad mare deductus murus; muniendæ Pelopennesi causa, & arcendorum hostium qui murus HEXAMILIVM vocabatur, eiusq; longitudo quinq; mill. amplectebatur, quem superiori sęculo Amurathes Turcarum Imperator prostrauit, atq; peninsulã totã deprædatus est, ac vastauit. Sed ãno postea 1453. à Venetis dominis ite-

Isthmus Peloponnesi. Hexamilium.

rum

rum ſpatio 15. dierum reſtituitur, miſſis ad eam reficiendum 30. millibus operarijs, qui tandem ab iiſdem Turcis deſtructus fuit. Vocatur autem Iſthmus is Corinthiacus à Corintho vrbe famoſiſſima, quæ in ea fabricata erat, eſtque omnium Europæ clariſſimus.

Iſthmus Corinthiacus.

Peloponneſi fines.

Cæterùm Poleponneſus ab Oriente reſpicit mare Creticum: ab Occaſu Ionium, ſiue Adriaticum; à Septentrione Corinthiacum habet ſinum, quē Strabo Criſſæum, & Alcyonium vocat mare, & Sophiano *Golfo de Patras* dicitur, necnon etiam Saronicum ſinum, excelſus quaqua verſum montib' incluſum, quem hodie Caſtaldus *Golfo de Engia* vocat, inter quos ſinus Iſthmus clauditur: à Meridie verò Mediterraneum habet mare.

Peloponneſi menſura.

Huius longitudo ab Iſthmo ad vrbem Methonem eſt millia. 175. & circuitus traditur 600. ferè milliar. Et multum capax eſt ob eius formam, quæ ad rotunditatem accedit; namq; platani folio perſimilis eſt. Inhabitârunt terram hanc olim Arcades, Cynurij, Dorienſes, Ætoli, Dryopes, Lemnij, Achæi, & Corinthij.

Peloponneſi laudes, & qualitas.

Peninſula porrò hæc caput, & arx totius Græciæ eſt, &, vt ait Plin. haud vlli terræ nobilitate poſtferenda. Ea ſiquidem rebus omnibus, quæ vel ad victum vberiorem, vel ad elegantiorem vitæ cultum ſpectant, ſua fœcunditate, affluentiaq; inſignis eſt: collibus enim, & planitiebus fructiferis diſtincta eſt, ac refertiſſima eſt ſinubus, & portubus, quos promontoria multa efficiunt. Et quamuis olim multis ornaretur vrbibus omnium rerum copia florentibus, quæ omnes ferè ſolo æquatæ, æuerſæ, aut dirutæ ſunt, nihilominus hodie eſt populatior Græciæ pars. Fuit autem toto orbe quondam maximè celebrata propter Mycenarum, Argiuorum, Lacedæmoniorum, Sycioniorum, Elienſium, Arcadum, Pyliorum, & Meſſeniorum Reſpublicas, & Imperium, ex quib9 multi claruerunt Principes, vt Agamemnon, Menelaus, Aiax, & alij. Hodie verò tota Peloponneſus Turcarum dominio ſubiecta eſt, ſicut reliqua Græcia, licèt fuerit ab aliquot regulus Græciæ, quos Deſpotas vocant, & à Venetis dominis annis præteritis egregiè defenſa. Præeſt autem nunc Turcæ Imperatoris nomine toti Moreæ Sangiacus, inter cæteros potentiſſimus, qui Modoni reſidet, & ad mandatum Beglerbeij totius Græciæ mille equites adducit, quos ſuo ſtipendio alit. Vocatur hic Sangiacus à Barbaris *Morabegi*, cuius ſtipendium, ſeu annuus prouentus eſt in hac prouincia 700. mill. aſprorum, hoc eſt 14. mill. aureorum.

Sangiacus Moreæ.

Peloponneſi diuiſio.

Vniuerſam hanc regionē in octo prouincias fuiſſe diuiſam ex Ptol. & alijs auctoribus conſtat, quæ ſunt Corinthia, Argia, Laconica, Meſſenia, Elis, Achaia, Sicyonis, & Arcadia, in quibus ſingulis gentes eximiæ, claræ, & oppida clariſſima fuerunt: & fluuij inſignes in hac tota regione ſunt Aſopus, nunc *Arbon* Theueto, Peneius, nunc Nigro, & Theueto *Igliaco*; Alpheius, qui accolis *Rophea* dicitur, vt *Sophiano* placet, & ſecundum Nigrum *Orphea*, ab Italis verò nautis *Carbon*, & in hoc quidem fluuio 140. amnes cadunt, & albas maculas, ac impetiginem ſanat; Paniſus. *Stromio* nunc Nigro, ſed *Pirnaza* in tabulis Caſtaldi, & Mercatoris: Eurotas, hodie *Baliſopotamo* Sophiano, Merca-

Fluuij Peloponneſi.

MEGALOPOLIS prima huius regionis vrbs fuit, quæ hodie *Leontari* Sophiano, & *Londario* Nigro, & alijs vocatur.

INSVLÆ MARIS ÆGÆI AD GRÆCIAM, & Thraciam attinentes, nunc Insulæ Archipelagi.

AEGÆVM mare pars est Mediterranei maris Græciam, Europamque ab hac parte ab Asia segregans. Quod sic vocatum Varro, & Festus putant à crebris insulis, seu scopulis in eo sparsis quæ procul aspicientibus ad similitudinem caprarum intuentur. Plinius autem à solo scopulo inter Tenum, & Chium iacente, & repente olim è medio maris exiliente, qui capræ speciem efformat, ac Æga à Græcis appellatur. Plutarchus dictum credit ab Ægæa Thesei patria: alij verò aliter dicunt, vt nulla in hac nominis etymologia possit inde colligi certitudo. Recentiores hodie ipsum *Archipelagum* vocant, & Turci *Mare album*, quod quidem Aquilonaribus ventis subiectum est, ob idque tempestuosum, & crebritate scopulorum periculosum.

Aegæum mare vnde dicatur.

Archipelagus.

Solent autem à veteribus hæ maris Ægæi insulæ in Cyclades, & Sporades diuidi. CYCLADES illæ nuncupantur, quæ sibi inuicem vicinę sunt in modum circuli, & hæ quidem sunt omnes illæ, quæ sunt circa Delum numero circiter 50. vt tradit Isidorus, licet alij duodecim tantùm ponant. Sed SPORADES vocantur quæcunque in Ægæo mari versus Cretam, & Asiam sparsæ sunt, & sine ordine iacent. Plerumque tamen Scriptores eas confundunt. Omnes porrò hæ Ægæi maris insulæ auctoribus tum priscis tum recentioribus celebratissimæ sunt, quæ præsertim tempore libertatis Græcorum magnopere floruerunt, sed postea à Romanis, Saracenis, Turcis, & pyratis innumeris diuexatę continuò fuerunt, atq; hodie omnes ferè Turcis parent, quarum incolæ partim Turcæ sunt, partim Græci, & tam hi quàm illi sua lingua, & religione vtuntur. Cęterùm nunc ex Turcę mandato perpetuò aliquot triremes bene instructæ in hoc mari vagantur, vt liberum reddant ipsum à pyratarum incursionibus, quas in his insulis, alijsque Græciæ locis facere solent. In harum autem insularum dinumeratione incipiemus ab illis, quæ Thraciæ vicinæ sunt.

Cyclades ins.

INSVLÆ ÆGÆI MARIS, SEV ARCHIpelagi è Regione Thraciæ, nunc Romaniæ.

Thassus insul.

THASSVS insula, quam Ptol. Thalassiam vocat, olim Æria, & Æthria dicta fuit, vt Eusebio, & Plinio placet, hodie verò dicitur *Thasso*. Est autem Thraciæ proxima inter Nessi fluminis ostia, & montem Athos, atque nemorosa est, & fertilis satis, ac populo frequens, in eaque vinum nascitur optimum, quod inter transmarina in humana gloria fuit. Eius circuitus milliarium 40. vt tradit Niger, vel 50. vt alij dicunt. Vrbem habet eiusdem nominis in plano sitam, iuxta sinum magnum ad Septentrionem, qui portus duobus milliaribus distat à Macedoniæ continenti; & ad Meridiem duo habet oppida in montanis sita, qua parte tota montuosa est. Qui sanè montes, ac scopuli elegantissimo, & candidissimo constant marmore, quod olim Romanis in precio erat, ac Thassium vocabatur. Præterea montes hi abundant etiã abiectitijs, & pinis, & olim opulentas habebãt metallorũ fodinas, quod etiamnum ex magnis scoriæ cumulis, qui isthic sunt, apparet; quæ quidem fodinæ singulis olim annis octoginta talenta Philippo & Alexandro pendebant: sed nunc planè deserti sunt. Fuit etiam olim in hac insula triremium Alexandri statio. SAMOTHRACIA insula à Thraciæ continenti circiter decem milliaribus recedit, prius Samos dicta, & Thracia cognominata, & olim Dardania Plinio teste dicebatur: hodie verò *Samandrachi*. Est autem omnium huius tractus portuosissima, & oppidum habet in altissimo monte situm ad Septentrionem, melle abundat, & damis. IMBRVS insula, nunc *Lembro* Sophiano, à Septentrione in Austrum exporrigitur, magisque longa est quàm lata, cuius ambitus est 30. milliarium. Iacet autem medio penè interuallo inter Thraciæ Chersonnesum, & insulam Samothraciam, quod est hinc inde decem plùs minùs milliaribus. Habet oppidum in radice montium situm, cui ad Occasum campus irriguus subest: sed reliquum insulæ montuosum est. LEMNON insulam famosam & Vulcano Deo olim sacratam, olim OPHIVSAM fuisse dictam à serpentium multitudine quidam asserunt, qui omnes postea extincti fuere; deinde DIOSPOLIS vocabatur à duabus eius vrbibus, nunc autem vulgò *Stalimene* nuncupatur. Hæc autem magis in longitudinem quàm in latitudinem patet, ab Oriente in Occidentem, ac centum milliaribus ampla est, totaq; sinubus, ac portubus patens, tumulis abundat, & inæqualis est, inter quos tamen elegantes, & bene culti agri interiacent, qui multo fertiliores sunt, & omnibus rebus magis abundant, quàm vnquam antea; namque proferunt triticum, legumina, vinum, carnes, caseum, lanam, linum, cannabem, & pleraque alia: magna lignorum tamen penuria insula ipsa

Thaßi qualitas. *Marmor Thaßium.* *Samothracia insul.* *Imbrus insul.* *Lemnon insul.* *Insul. Lemni mensura & qualitas.*

ipsa laborat, præcipuè ad Orientalem eius partem, quæ siccior est, sed quæ Occasum, & Meridiem respicit paulò humidior est, & virentior: loca autē in quibus arbores nasci queunt, & humida inter colles sita, fructiferas proferunt, vt ficus, iuglandes, amygdalas, & paucas oleas: nullus in hac insula est fluuius, sed tamen insignes habent incolę in maris littore piscationes: namq; isthic pisces satis superq; abundant, & præter cætera ostrea habēt, quæ ipsis *Gaideropeda* appellantur, hoc est asini pes, à nostris valdè differentia: calidarū aquarum etiam scaturigo hîc est, quæ tamen non adeò calidæ sunt, vt plerę que aliæ. Præterea in hac insula, & non alibi adinuenitur celebris illa terra quæ dicitur à loco Lemnia, seu sigillata, & hæc præcipuè aduersus pestem venena, ac defluxiones cōmendatur, quæ quidem pastillos compacta est, & sigillo, seu Turcicis characteribus impressa, atq; solùm die sexta Augusti è sua fodina quibusdam ceremonijs adhibitis emi solet, quam vt plurimum Principum legati Constantinopoli redeuntes secum deferunt, eamq; muneris loco magnis viris offerunt. Præcipuæ olim fuerunt hîc vrbes duæ, quarum vna est LEMNOS, quæ dicebatur etiam Miryna, quæ nunc parū celebris est, licet adhuc integra perduret: nā minus nunc est habitata, quàm vnquam antea. Sita autem est in colle mari eminenti, & habet forum, in quo Solstitio montis Athos iaculatur vmbra, tametsi ab inuicem computetur distantia 87. milliarium, & licet etiam sol nondum Occasui sit vicinus. Altera vrbs est HEPHÆSTIA, nunc *Cochino*, planè deserta & destructa. Cæterùm, tametsi insula magnum non habeat ambitum, nihilominus 75. pagos continet incolis diligentibus, & opulentis præditos, in quibus quidem pagis, duobus, aut tribus tantùm exceptis, Græcè loquuntur, & Christiani sunt incolæ, sed qui propugnacula inhabitant Turcæ sunt. Plinius scribit in hac insula fuisse Labyrinthum tertium ab Ægyptio, & Cretico similem, sed huius vestigia nulla hîc extare affirmat Bellonius testis oculatus, à quo multa de ipsa insula collegimus.

Terra Lemnia.

Lemnos vrbs.

Hephæstia vrbs.

Labyrinthus.

INSVLÆ EIVSDEM MARIS PROPE Macedoniam.

MVLTÆ sparguntur insulæ, è regione Macedoniæ in ipso Archipelago, quarum notiores sunt hæ:

PEPARETHVS Ptol. olim Euonus Plinio dicta, nunc *Limene* vocatur Nigro, sed *Saraquino* Castaldo, & *Opula* alijs: hæc reliquis maior est, cuius ambitus est 40. milliarium. *Peparethus.*

SCOPELVS Ptol. nunc *Scopelo*, hæc castellum in petris habet. *Scopelos.*

SCYATHOS Ptol. modò *Schiati*, quæ minus decem milliaribus à continente distat, ac castellum in petris habet. *Scyathos.*

SCYROS Ptol. nunc *Sciro* Sophiano, iacet medio itinere inter Lesbum, & Eubœam. *Scyros.*

ALON-

Alonnesus. ALLONNESVM insulam circa Magnesiam promontorium ponit Strabo.

Cicynethus. CICYNETHVM insulam memorat Plinius, Mela, & Strabo, quam *Bontico* nunc vocat Sophianus.

Dromus. *Seraquinus.* DROMVM Insulam nunc vocatam ponit Niger satis fertilem, oppidum in colle ad Septentrionem habentem: & aliam SERAQVINVM à nautis vocatam, quæ castellum habet in petra, haud à mari procul inter Orientem, & Meridiem situm.

EVBOEA Insula, nunc *Negroponte*, è Regione Achaiæ posita.

Eubœa ins. INSVLA hæc magnitudine sua, qua reliquas huius maris excedit, ac nobilitate Regina veluti Archipelagi est. Est autem angusto solùm freto ab Atticæ littore separata, ac longitudine sua Atticum, & Bæoticum littus propemodum adæquat, qua *Eubœæ mensura* 150. milliaria capit; latitudinem ad summum 20. milliarium habet, & tota in ambitu patet 365. milliar. Olim autem MACRA, & Macris, Abantias, Chalcis, Chalcodontis, & Asopis Plinio teste dicebatur; ac *Negropōte.* Strabo etiam Oche, & Ellopiam nominatam asserit. Nunc verò *Egriponte*, & communiter *Negroponte* dicitur, & Turcis *Egribos*, vt putat Melius. Tra- *Eubœa olim continenti adiuncta.* dunt prisci fuisse hanc insulam olim continenti Græciæ iunctam, sed terræmotu auulsam, atq; insulam factam, quod facilè persuaderi potest tum ob vicinitatem, tum etiam quod adhuc ipsa terræmotibus sæpè concutiatur, *Sinus Euboicus.* præsertim vbi Euripo vicina est, qui quidem Euripus Liuio Euboicus sinus dicitur, & à Ptol. Oetus sinus, alij fretum Euboicum vocant, & nunc *Golfo de Negroponte* vulgò appellatur. In hoc autem freto velocis, ac varij cursus est mari, vbi quater in die, aut septies, vt alij dicunt, reciprocantur æstus, atque adeò immodicè, vt ventis plena nauigia frustrentur, cuius quidem rei causam cùm Aristotel. indagare non potuerit, morte hîc desperatus occubuit. *Eubœæ qualitas.* Insula porrò hęc tritico, leguminibus, vino, oleo, ac arboribus mirè abundat, præsertim ad nauigiorum frabricationem, & incolas habet numerosissimos: tradunt isthic pecora felle carere, quod an verum sit ignoro. *Chalcis vrbs.* Metropolis vrbs fuit CHALCIS, valdè famosa, ex qua olim coloniæ aliquot exierunt, quæ nunc de insulæ nomine *Negroponte* vocatur: sita autem est in plano, vbi mare in angustias arctatur, & continenti ponte iungitur; quo in loco præter aquarum cursus, vt ait Niger, varijs inuicem fluctibus venti quoque ab vtriusque terræ prealtis montibus subditi, ac procellosi deijciuntur, quare nec dies, nec noctes hîc quies nauibus datur. Vrbi huic adiacens territorium admirabile æris & ferri commune metallum continebat, quod tamen euanuit. Fuit autem hæc vrbs à Mahumete secundo, anño 1451. ingenti apparatu expugnata, & direpta, Christianis fœda strage

da strage affectis, quibus Turcis ex toto confestim insula cessit, vnde nunc tota à Græcis, & Turcis mixtim habitatur. CARYSTVS quoque vrbs, quæ Stephano Chironia, & Aegæa dicitur, & nunc adhuc *Caristo*. marmore olim nobilis erat; nam propè etiam sunt Latomiæ, vnde columnæ Carystiæ excisæ sunt. Isthic elam lapidem Amianthum aiunt nasci, qui lini instar in filium reducitur, ex quo telam conficiunt, quæ vbi sordescit, in flammam proiecta mundatur, ac dealbescit. CAPHEREVM promontorium altissimum Orientem prospectans naufragijs Græcorum famosum est, quod nunc *Figera* Nigro dicitur, *Chimi* Sophiano.

Carystus vrbs
Amianthus lapis
Caphereum prom.

CICLADES INSVLAE, AC ALIAE INTER has & Cretam repertæ.

ANDROS prima est inter Cyclades, & adhuc nomen retinet. TENOS Aristoteli Hydrusa vocatur, & alijs Ophiussa, ob aquarum inopiam, unnc *Tina* dicitur, ac sub dominio Veneto sola nunc inter alias conseruatur à Turcarum tyrannide libera. DELOS famosissima inter Cyclades est ob Apollinis oraculum, & natale solum, cuius templi hodie rudera conspiciuntur, nunc etiam *Diles* vocatur: olim Atheniensibus erat subiecta; & tunc vetitum fuit, ne in ea quisquam nasceretur, aut interiret; vnde morituri, & iam parturituræ in Rheniam insulam huic vicinam transportabantur. Præterea nec canes isthic alebantur.

Andros ins.
Tenos ins.
Delos ins.

RHENE ins. supradictæ vicina, hodie *Fermene* dicitur, quæ Polycrate Samiorum Rege illi catenis annexa fuit; sunt qui dicant vtrunque hodie Sdiles vocati.

Rhene ins.

MYCONVS, hodie *Micole* Sophiano, & Nigro dicitur.

Myconus.

SCYRVS diuersa ab alia, quæ iacet inter Lesbum, & Euboeam.

Scyrus.

CYTHNVS, nunc Sophiano *Cythno*, sed Nigro *Cauro*.

Cythnus.

NAXVS, nunc *Nicsia* Sophiano, & alijs vocatur, quæ 80. mill. in ambitu patet, ac olim Veneris insula dicebatur, deinde Dionysia à vinearum fertilitate, vnde quondam Baccho sacrata, & famosa ob vini excellentiam, vocata etiam fuit Sicilia minor ob tritici copiam. Est autem pulchra aspectu, & valdè ferax, in eaque marmoris genus reperitur, quod Græcis Ophites, & Latinis Serpentinum dicitur, viridis coloris, liuidioribus maculis aspersum. Smirillus etiam lapis isthic inuenitur. Vespæ genus in hac dicunt esse, cuius punctio mortem hominibus inducit.

Naxus.
Smirillus lapis

PARVS, nunc *Pario*, & antea *Platea*, ac deinde *Minoida* vocata, 50. mill. ampla est, & tota ab Oriente in Occidentem plana, quæ famosa est ob marmor candidissimum sculpturæ aptissimum, quod in ea reperitur, à Plinio memoratum. Habuit olim eusdem nominis vrbem claram ad Meridiem sitam, quæ nunc in ruinis iacet, est tamē in ea nunc oppidum ad Occasum, iuxta quendam sinum, ac etiam ad Septen. Cæphalum teste Nigro vocatum.

Parus ins.
Marmor. Parium.

Amurgus ins. AMVRGVS, *Amurgo*, vel *Mergo* nunc etiam dicitur.

Syphnus ins. SYPHNVS, antea *Meropius* & *Acis* appellata fuit, ac olim locuples fuit, & auri, ac argenti mineris abundans, nunc *Sifano* teste Sophiano dicitur.

Seriphus ins. SERIPHVS, hodie *Serphone*, vel *Serphena*, lapidosa est insula, in qua quidem ranæ silent, sed alio illatæ canunt: oppidum habet eiusdem nominis; tradunt in hac insula Perseum educatum fuisse.

Cia ins. CIA, vel CEOS, hodie *Zia*, vel *Zea*, distat à Sunio promontorio Achaiæ 40. mill. & ambitum habet 50. mill. sed excauata est ad Occasum ad instar lunæ corniculatæ. Plinius hanc auulsam fuisse Eubœæ subito hiatu scribit, pluribus mortalibus à mare absorbtis: montuosa autem est præterquam ad Septentrionem.

Helene ins. HELENE quinque mill. tantùm ab eodem promontorio distat, & *Macoonisо* hodie Sophiano, & Nigro dicitur.

Ios ins. IOS, quæ & PHÆNICE Plinio teste, *Palma* Nigro, & *Nio* Sophiano, & *Chios* fortè Ptolemæi, hanc dicunt Homeri sepulchrum habere, licet alij putent, Naxum id sepulchrum continere, vel Chium.

Sicenus ins. SICENVS, vel Sicinus, quæ & Oenoe, *Sicino* nunc Sophiano dicitur.

Philocandros. PHILOCANDROS, vel PHOLEGANDROS Plinio nunc *Policandro* Nigro teste dicitur, ac teste Arato aspera est.

Olyarus. OLYARVS parua est insula, quæ Nigro *Quiminio* dicitur.

Astipalea. ASTIPALEA, nunc Sophiano *Stampalia*, circuit 88. milliaria.

Thera. THERA distat à Sunio promontorio 50. ferè mill. & *Eleusin* quibusdam etiam dicitur ab vrbe id nominis in ea.

Polyegos. POLYEGOS insula deserta, nunc *Falconara* Nigro dicitur.

Theusia. THERASIA, & aliquibus THEVSIA, nunc *Santorini* dicitur, & Calista quondam vocabatur, id est pulcherrima. Modò formam habet Lunæ corniculatæ, licet prius aliam haberet, antequam combureretur, & à mari in duas portiones diuelleretur, inter quas scopuli aliquot interiacent: estque ad huc satis fertilis, & portubus commoda, cuius incolæ piscationibus ferè vitam traducunt.

Anaphe ins. ANAPHE, hodie *Namfro*, seu *Namfio* dicitur.

Melos ins. MELOS, nunc *Milo*, in Cretico est mari, & olim Mellida à mellis copia vocabatur. Est autem omnium rotundior, & in ambitu 80. milliaria habet, quam enatam affirmat Plinius. Feracissimos habet agros frumentis & oleis, sed vitibus parum accomodos. Plinius asserit hîc marmor atro colore effodi, varijs maculis iniectis, atque ibidem etiam bitumen, ac sulphur gignitur, sunt etiam in ea sulphureæ aquæ medicaminibus accommodæ.

Cimolis ins. CIMOLIS, vel Cimolus, etiam Echinusa dicta fuit, nunc autem à nautis *Polino* Nigro auctore vocatur.

Dia ins. DIA non longè à Creta, quæ nunc *Standia* vocatur.

Insulæ

Insulæ Græciæ circa Peloponnesum, & in Ionio mari circa Epirum, & Macedoniam.

AEGINA inſ. in Saronico ſinu patet, in quo etiam nonnullæ aliæ ſunt parum celebres, hæc olim Oenone, & Myrmidonia, & Oenopia vocabatur, hodie nomen retinet ſi Nigro fides adhibenda eſt, ſed Sophiano *Legina* dicitur, & *Xilocaſtro* Theueto. Eius ambitus eſt 24. mill. & diſtat ex æquo ab Atticæ, & Peloponneſi littoribus, hoc eſt 12. mill. Agrum habet in ſuperficie lapidibus obrutum, & interius terreum, qui hordei inprimis ferax eſt. *Aegina inſ.*

CYTHERA, nunc *Cerigo*, prima eſt maris Ægei ad Occaſum è regione ſinus Laconici, nunc *Golfo de colordina*, quæ diſtat à littore Peloponneſi 5. mil. & in circuitu patet 60. mill. olim Porphyris, & Porphyrus Plinio, & Euſtathio teſtibus vocabatur à marmoris porphyretici copia, quo montes abundant. Multas habet portus, ſed exiguos, ac parum tutos, & oppidum eiuſdem nominis, atque circa ipſam inſulam ſparſi ſunt complures ſcopuli: Græci autem eam incolunt. EPLA ad Meridiem Cytheræ iacet, quæ ab *Limera*, & nunc à nautis *Louo* dicitur, portu ſatis commodo fruitur. *Cythera inſ.* *Epla inſ.*

THEGANVSSA, vel Thiganuſa contra Acritus promontorium in mare diſcedit, quæ nunc *Caurera*, ſeu *Caurea* nuncupatur. *Theganuſſa.*

SPHAGIA duob. mil. à continenti Meſſeniæ regionis Peloponneſi recedit, ab alijs Splacteria dicta, & nunc *Sapientia*, portum etiam ipſa habet. *Sphagia.*

STROPHADES duæ ſunt paruæ inſ. diſtantes à littore Peloponneſi verſus Elidē regionē 50. mil. Cypariſſiorum ab alijs etiam dictæ, & nunc *Striuali*. *Strophades inſ.*

ZACYNTHOS, hodie *Zante* vulgò, & olim Thyrrea, diſtat à Peloponneſo 20. mil. & circumnauigationem habet 60. mill. Famoſa priſcis temporibus fuit. Habet eiuſdem nominis oppidum in colle ſitum mari imminens, ſyluis obſitum, & ſaluberrimo aëre gaudens cum munitiſſima arce. Ager inſulæ frumentum abundè profert, & paſcuis eſt idoneus, ſed præcipuè vuas paſſulas, vinum, & oleum mittit, ex quibus omnibus circiter 150. mil. aur. prouentum recipiunt incolæ: eſt tamen iſthic pauca lignorum copia: frequentes iſthic ſunt pagi, quos quidam 48. excedere dicunt. Vnicum inſula habet portum, verùm ſatis capacem, præter alias ſtationes tutas: terræmotibus maximè ſubiecta eſt. Incolæ Græci ſunt, & parent Reipub. Venetæ. *Zacynthus inſ.* *Vua paſſula Zacynthi.*

CEPHALONIA inſ. nuuc etiam ſic vocata, & olim Melena, Samos, & Samæ dicta, atque etiam Tetrapolis ob 4. in ea vrbes. Iacet inter Epirum, & Peloponneſum, ac 80. mil. longa, & 40. lata eſt, cuius circuitus traditur mil. 160. Eſt autem montibus, ſyluis, ac planitiebus diſtincta, cuius ager triticum profert ad abundantiam; mellis verò, vuarum paſſularum, mannæ, & olei tanta hic eſt copia, vt aliundè etiam hæc exportentur; armenta etiam animalium multa, vnde magna etiam caſei, & lanæ quantitas. Veruntamen inſula hæc aquis magnopere indiget, portum habet ab Auſtro, nunc *Argoſtoli* vocatum, capacem cuiuſcunque claſſis, qui ab arce Cephaloniæ ſex milliarib. diſtat. Sunt in hac inſula nunc circiter ſex millia familiæ, & incolæ ipſi *Cephalonia.* *Eius menſura, & qualitas.* *Portus Cephalonia.*

ipsi Græci sunt, ac Venetæ ditionis. Mare illud quod intercedit inter Cephaloniam, & Zacynthum dicitur nunc vulgò *Canal del Zante*.

Ithaca ins.

ITHACA insula è regione Cephaloniæ ad Ortum, quæ *Theachi*, vt Porchatius asserit, vocatur, seu *Valde compagno* Nigro, & *Val de compare* Sophiano, & alijs. Eius ambitus est circiter 50. mill. estque magis longa quàm lata, & sinuosa admodum, crebrisque anfractibus aspersa, sed portuosa satis: isthic olim fuit vrbs eiusdem nominis, quæ Vlissis fuit patria. Incolunt nunc hanc insulam, vt plurimum exules à circumuicinis locis.

Ithacæ ambitus, & qualitas.

Echinades ins.

ECHINADES insulæ paruæ sunt, asperæ, & incultæ, aut mauis scopuli, qui vulgò nunc *Curzolari* vocantur, & sunt è regione Acheloi amnis, prope continentem in confinio Epiri, & Ætholiæ, qui quidem nostra ætate victoria nauali celebres facti fuerunt, quam Christianorum classis à Turcis maxima eorum strage reportauit in festo D. Iustinæ anno 1571.

Corcyra ins.

CORCYRA ins. nunc vulgò *Corfu*, olim Scheria, & Phæacia Plinio teste fuit vocata, atque etiam Drepanum, & Agros. Hæc autem distat à continente Epiri duobus circiter milliaribus vbi propius, licèt alij dicant decem, & vbi longius 20. producitur que ab Occasu in Ortum milliaribus 54. circiter, in formulam arcus, & lata est 24. cuius circumnauigatio est 120. milliarium, licet diuersè alij scribunt. Olim autem Homero teste fœcunda fuit, ob eoque poëmate illustrata, vbi felices viri procreabantur, & rei maritimæ maximè studiosi. Quæ quidem à Septentrionali parte plana est, & ad Meridiem alpestris, ac importuosa, atque agro non admodum fertili potitur, cùm aquis destituatur, ac saxis exasperetur; quinetiam venti Austrini maximum solent damnum segetibus afferre, cùm ad maturitatem perueniunt. Vnde incolæ vites potius, oleas, & poma nutriunt, ac etiam citria, medica, & omnium generum fructiferas arbores alunt, quæ fructus suauissimos, & perfectissimos proferunt. Mellis hîc, & vini optimi affluentia est mira, ac etiam olei optimi, quæ omnia aliundè etiam deferuntur: cælum isthic est temperatissimum, cùm nemora ex citris, medicis, ac huiusmodi arboribus constent; neque hîc lupi, aut vrsi inueniuntur, licet aliorum generum animalia fera non desint. In hac insula est vrbs, quæ simul cum ea *Corfù* vulgò dicitur: Hæc autem in peninsula in alto colle ædificata est, ac triplici nunc arce egregiè munita, & dignitate Archiepiscopali decorata. Fluuij vt diximus, in hac insula non sunt, sed tamen torrentes quidam, atque etiam in ea est lacus, seu fons, qui nunc *Cardachi* nuncupatur, duobus milliaribus in circuitu patens, cuius aqua toti insulæ deseruit, & ea etiam complures naues, ac triremes, quæ per Mediterraneum mare discurrunt, onerantur. Sunt etiam isthic salinæ, ex quibus sal colligitur, & præter portum è regione vrbis, sunt etiam alij commodi portus. Est autem sub Veneti dominij ditione, à quo strenuè aduersus Turcarum rabiem defensa est; & incolæ ipsi vt plurimum Græci sunt, aut Græco viuunt more.

Corcyræ mensura.

Corcyræ qualitas. Segetes hic infeliciter maturãtur ob ventos Austrinos.

Corfù.

Lacus Cardachi.

Tandem è regione Macedoniæ in Ionio mari prope Aulonem vrbem exigua est insula, quæ SAFO Ptol. est, & nunc *Saseno* vulgò dicitur, ac à continenti paruo interuallo distat, in qua quidem pyratæ versantur.

Safo ins.

DAL-

DALMATIAE, ET LIBVRNIAE DESCRIptio, quæ à Ptol. sub Illyridis nomine comprehenduntur; nunc autem in Sclauoniæ nomen cesserunt.

Illyrici fines.

ILLYRICVM, seu Illyris regio iuxta oram Adriatici maris Italiæ oppositam iacet, cuius termini diuersimodè apud auctores traduntur; sed nos Ptolemæum sequuti, eam ab amne Asia, qui est Istriæ terminus, ad Macedoniæ vsque confinia secundùm maris littus accipiemus, iuxta, scilicet, Scardum montem prope Lissum oppidum, nunc *S. Alesio*: in Mediterraneis verò ipsam duobus Pannonijs, quæ hodie sunt *Hungaria*, & *Austria*, atque Mesia superiore, quæ nunc *Seruia* est, vt Laxio placet, vel *Bosna* Cuspiniano, terminabimus. Continet autem Illyris DALMATIAM regionem, quæ versus Macedoniam est; & LIBVRNIAM, quam *Crabatem* nunc Lazius vocat, alij *Croatiam*, alij verò quibus magis assentimur, *Comitatum Iaderæ*, vulgò *Contado di Zara*: Cuius quidem Liburniæ Orientalis pars contra insulam Arbe *Morlachiam* nunc vocari ex recentibus tabulis conspicio. Hodie autem totus Illyridis tractus inter Arsam, & Drinum amnes communi vocabulo *Sclauonia* nuncupatur à gente scilicet Sclauonica, quæ olim circa Mæotida paludem habitârunt, atque isthic descenderunt. Sunt tamen qui dicant Illyridem modo a iunioribus in *Sclauoniam*, *Dalmatiam*, *Albaniam*, diuidi; vt pars quidem Occidua sit *Sclauonia*, Orientalis *Albania*, & media inter has *Dalmatia*.

Regiones Illyrici. *Morlachia.* *Sclauonia.*

Est autem Illyridis, seu *Sclauoniæ* longitudo à fluuio Drino vsque ad Arsam, milliarium circiter 480. & eius latitudo à Croatiæ montibus ad mare vsque computatur mill. circiter 120. Iacet verò inter quinti climatis medium, iuxta 13. parallelum, & sexti climatis medium ad 15. parallelum, vbi maxima æstatis dies non excedit horas 15. cum dimidio. Eius autem Orientalissimus meridianus incedit per gradum 64. & Occidentalissimus per grad. 36.

Sclauoniæ mensura. *Situs cælestis.*

Cæterùm ad extremum vsque Illyrici mare quod inter Illyricum, & Italiam intercedit, Adriaticum vocatur, vtpote ab eius initio, vbi Venetiarum ciuitas, vsque ad Garganum montem Italiæ, & Dyrrhachium vrbem Macedoniæ, quod quidem mare Adriaticum 600. milliaribus extenditur, & eius maxima latitudo est 200. mill. minima 150. & in ostio 60. sed reliqua ipsius maris pars Macedoniam, & Epirum alluens, Ionium vocatur. Dicitur præterea vniuersum hoc mare SVPERVM respectu Thyrrheni maris, alteram Italiæ oram pulsantis, quod INFERVM dicitur.

Adriaticũ mare. *Ionium mare.* *Superũ mare cur vocetur.*

Illyridis porrò regio vt Strabo ait, aprica est similiter, & frugifera, bonisque fructibus feracissimis, oliuetis, vinetisque speciosa, nisi sicubi rara, & aspe-

Regionis qualitas.

& aspera omninò rupibus iacet: Nam quæ ad Pannonas spectat, vniuersa frigida, & niualis est, adeò vt raro ibi ferat vitem. Est itaque hæc regio calida, vt ipsa Italia, & frumento cæterisque bonis frugibus ferax, oleis, & vitibus mirè abundans, atque etiam pecoribus, & animantibus penè cunctis, tum domesticis, tum feris eximiè copiosa, & auro quoque fœcunda. Sunt tamen in ea loca quædam prorsus aspera, & quæ ad Septentrionem vergit regio montuosa est, tota frigida, & niualis. Occidentalis autem ora Liburniæ excelsis montibus vallatur, & Liburnia ipsa (vt ait Niger) interius ad Septentrionem terram habet satis feracem, tritici maximè: multæ valles, multi colles, multique lacus, ac amnes sunt, præcipuè tamen Drauus. Vniuersa autem ora maritima piscium optimorum copia affluit, & plurimos, ac optimos habet portus, quod ex perpetuo littore, & ex propinquis, ac penè connexis insulis euenit, & Plinius quidem testatur, hanc Illyrici oram mille amplius insulis frequentari: contra verò Italiæ ora huic obiecta importuosa est. Est tamen isthic sinus Phanaticus, qui nunc vulgò *Golfo del Quarnero* vocatur, infamis admodum obortis tempestatibus, quibus naufragia crebra fiunt. Incolæ olim ex Pyratica, & rapinis viuebant, quos Liuius gentes vocat feras, & magna ex parte latrocinijs maritimis infames. Ab his olim dictæ fuerunt naues celeres *Liburnicæ*, quia tunc celeres, & leues conficiebant naues, quibus in mare prædam agebant: Nunc verò nauigatoriam artem probè exercent, suntque robusti, ac laboribus assueti. Regionem porrò ipsam florentissimam olim, & innumeris ciuitatibus cultam Augustus Cæsar primùm graui bello illato afflixit, multis oppidis dirutis; deinde Gothi per Pannoniam vtramque ingressi non minorem cladem ei attulerunt; vltimò verò à Turca acerrimis incursionibus vexata est: atque hodie satis populosa est, præclarisque oppidis habitata, cuius magna pars cum insulis adiacentibus sub Veneto dominio manet, reliquum autem partim Austriacis, partim Turcis cessit: attamen loca Turcis subiecta deserta penè sunt ob eorum tyrannidem.

Plurimi portus in Dalmatia. *Phanaticus sinus periculosus.* *Incolarum mores.* *Regionis varia mutatio.*

Senia vrbs. Notiora oppida, & vrbes huius tractus hæc sunt, SENIA vrbs, vulgò *Segna*, quæ in plano sita est ad mare, quod à Borea vento horridis tempestatibus obnoxium est.

Iadera vrbs. IADERA colonia, Liburnorum Metropolis, quæ hodie præcipua est, ac munitissima, atque vulgò *Zara* vocatur. Iacet autem humili in Chersoneso, ac optimum habet portum.

Sebenicum. SEBENICVM oppidum, Ptolem. Sicum vocatum, quod situm est in Scardonico sinu, in conspectu irrumpentis freti ad montis radicem, vbi est arx, fertiles habet agros, sed malè nunc habitatur ob Turcarum vexationes.

Spalatum. Salona. SPALATVM oppidum, & SALONA oppidum, ita etiam Ptolem. vocatum, & Straboni Salo, Dalmatorum nauale; quæ quidem oppida parum incolis frequentantur, & coluntur, ob Turcarum vicinorum incursiones.

Tragurium. TRAGVRIVM, hodie *Traù* vulgò, quæ à continenti paruo euripo separatur.

EPI-

EPIDAVRVS vrbs antiqua, iuxta cuius ruinas RAGVSIVM vrbs clara iacet cum arce munitissima, vulgò *Ragusi* vocata, & Turcicè *Dobrōnicha*, quæ quidem emporio, & Republica nobilis est, & incolæ in primis mercaturam exercent, ac multas optimasque habent naues; atque olim liberi erant, sed nunc Turcæ tributum singulis annis 14. millium aureorum pendunt; horum ditio parum in continenti extenditur, at in mari nonnullas habent insulas. *Ragusium.*

CASTELLVM NOVVM in humili colle, iuxta sinum Rizonicum, nunc *Golfo di Cataro*, situm, quod quidem præteritis annis Turcæ Hispanis eripuerunt, ac expugnârunt. *Castellum nouum.*

CATHARVM oppidum, quod Volaterranus putat Rhizinium esse Ptol. sed Niger Rhizinium ait nunc *Rizano* vocari, cui consentiunt recentes tabulæ. Est autem Catharum egregiè nunc munitum ac tutissimum, cum circa se vndique Turcam habeat. *Catharum.*

SCODRA ciuitas nobilis 18. mill. à mari absens, quam *Scuttri* vulgò vocant, aliquando sub Venetis fuit, sed nunc Turcæ paret. Est autem in arduo, ac præcipiti saxo ædificatum, & lacui ad Orientem imminet, qui 130. milliaribus in ambitu patet, ac vndique montibus præterquam ad Septentrionem ambitur, à qua parte duo in se recipit amnes. Territorium verò, quod est inter hunc Scutari lacum, & mare, vocatur vulgò *Craina*, id est regio saxis ac montibus impedita. *Scodra.*

Sunt etiam BVDVA, ANTIVARVM, & DVLCIGNVM, quod Ptolem. Vlcinium dicitur, & alijs Olchinium, quæ sanè exigua oppida, & malè habitata, postremò à Selymo Secundo occupata sunt, cùm prius sub Venetis dominis essent. *Budua, Antiuarum. Dulcignum oppida.*

INSVLAE IVXTA ORAM ILLYRICI, seu Sclauoniæ.

Insulæ Sclauoniæ steriles sunt.

INNVMERÆ adiacent Illyrico insulæ, quarum multæ amplæ admodum sunt, & ambitum plusquam centum milliarium habent: sed steriles asperæ, saxosæ, & parum cultæ sunt, atque paucos habent incolas; namque in omnibus his insulis plusquam 40. millia habitatores non colliguntur, præcipuæ verò hæ sunt.

Cherso ins.

ABSORRVS, siue ABSORTIVM, nunc *Cherso* vulgò, cui altera ad Meridiem adiacet insula *Osero* vulgò vocata, dimidio alia penè minor & ambæ pontæ iunctæ sunt: Superioribus autem sæculis vna erat tantum insula, sed Veneti immisso mari, & modico inciso nexu, quo iungebantur, duas fecerunt; ambarum circuitus est propemodum 140. milliarium, & in vnaquaque vnicum tantummodo extat oppidum eiusdem nominis; Incolæ vtriusque insulæ quinque millia non excedunt; isthic vinum satis colligitur, sed triticum ad abundantiam non peruenit; nemora hîc sunt permulta, ex quibus magnam lignorum copiam Venetias mittunt; animalium domesticorum, & ouium innumeros habent greges, vnde carnium, casei, butyri & lanæ magnum recipiunt prouentum.

Vegia ins.

CVRICTA ins. vel VETIA, nunc *Vegia* vulgò, 80. milliaria in circuitu habet, vel vt alij dicunt 100. quæ melius superiore habitatur: namque plus minus decem mill. habitatores habet, atque amœna, & fertilis admodum est, præsertim leguminum, vini, lignorum, & equorum, quæ omnia in alias regiones mittit; sed frumentum, quantum sibi sufficit, non fert. Vrbem habet eiusdem nominis, & portum satis commodum, sed vento Sciroc co subiectum.

Arbe ins.

ARBE ins. cum oppido eiusdem nominis, quæ Scardona fortè Ptol. est, circuit 30. milliaria, & amœno gaudet situ, sed importuosa est; vinum mittit optimum, & pecudum magnam copiam, & tria millia habitatorum habet.

Pago ins.

GISSA, seu Issa, nunc *Pago*, tenet ambitu centum milliaria, sed oblonga, & angusta est. Oppidum eiusdem nominis habet, & habitatores circiter 1500. tantummodo tenet, eò quia lignorum inopiam, & aërem frigidum persentit. Isthic sunt salinæ, quæ magnum reddunt emolumentum tum Reipub. Venetæ, tum etiam ipsis incolis.

Lexina.

LEXINA, quæ Ptol. Pharia vocatur, & Pharos Plinio, & vulgò *Lesina*: Estque reliquis maior, cuius ambitus est 150. mill. sed plusquam sex millia habitatores non continet. Vrbem habet cum optimo portu, & magnæ classis capaci, qui vento tantùm Garbino subiacet. Est autem frumento inops, sed vino, & ficubus maximè affluit, & ex piscibus magnum recipit prouentum.

Curzola ins.

CVRZOLA, quæ Ptolem. & Plinio *Cercyra Melana* dicitur, longa est

est 40. milliaribus, & ampla 90. paucam mittit frumenti copiam sed tamen vinum copiosè fert. Incolæ nauigationi student, & multas conficiunt naues.

Lagusta. **LAGVSTA** pulchra insula ad Ragusium attinet: planitiem habet in medio oleis, & vinetis fertilem, & montibus cultissimis circunuallatam; isthic magna capitur Sardinium copia, quæ vulgò *Sardellæ* vocantur.

Meleda. **MELEDA & DANDREM** Insulæ ditionis etiam sunt Epidaurensium, quæ magnum recipiunt emolumentum à Sardinijs, quæ isthic episcantur.

Status Ecclesiasticus Sclauoniæ. Sunt autem in vniuersa Illyrici prouincia tres Archiepiscopatus, nempe **IADRENSIS**, cui subsunt Auzarensis, Vectiensis, & Arbensis: **SPALATENSIS**, cui subsunt Traguriensis, Teniensis, Sardoniensis, Temnensis, Nenensis, Nonensis, Almisæ, Sibinicensis, Farensis: **RAGVSINVS**, cui subsunt Stragnensis, Rossonensis, vel Bossononensis, Tribuniensis, Catarensis, Bacensis, Rosensis, Bidnanensis, Budoa fortè. Præter hos fuit etiam Archiepiscopus **ANTIBARENSIS**, sub quo erant Dulcinensis, Suacinensis, Drinastensis, Polastrensis, Scodrensis, Sardensis, & Surtarensis, vel Acitrarensis.

CRE-

XXII.
CRETÆ, SEV CANDIÆ
INSVLAE
DESCRIPTIO.

CRETA, quæ nunc *Candia* dicitur, est insula maris Mediterranei Cypro maior, sed Sicilia, & Sardinia minor: his enim solis in toto Mediterraneo mari cedit, licet nobilitate, & fertilitate omnibus par sit. Est autem media quodammodo inter Europam, Asiam, & Africam: Nam ab Ortu distat ab Alexandria Ægypti milliaribus 400. ferè, & à Meridie æquè ab Africa 150. mil. recedit; ab Asia minore mil. propè centum, & à Peloponneso Græciæ totidem. CVRETA olim ab habitatoribus Curetibus vocabatur, & per syncopem CRETA: Alij dicunt Cretam appellari à Crete quondam Iouis, & Idææ nymphæ filio, vt ait Stephanus: alij à Crete nympha Hesperidis filia, vt ait Basilius: alij verò à Crete Rege vetustissimo. Præterea dicta fuit olim AERIA, MACAROS, & MACARONESOS (auctoribus Plinio, & Solino) id est felix insula ob fructuum bonitatem, & cæli temperiem: HECATOMPOLIS dicitur Eustachio, & Homero, id est centum ciuitatum; nam centum olim vrbibus habitatam fuisse omnes ferè Auctores attestantur, quarum quidem quadraginta circiter Plinij ætas nouit.

Cretæ ad alias insf. cōparatio.

Situs terrestris Cretæ.

Creta cur dicta.

Varia huius insf. nomina.

IDÆA quoque, & CHTONIA Stephano, & THELCHIONIA Giraldo vocatur. Nunc autem vulgò *Candia* dicitur, à candore forsan, vt quidam opinantur, siquidem huius insulæ montes Occidui albi, seu candidi dicuntur, vel ab vrbe id nominis primaria.

Candia vnde dicatur.

Sita autem est Creta ad initium quarti climatis sub nono parallelo, ac maximus dies æstatis in ea est horarum circiter 14. cum quadrante. A Septentrione Ægæo alluitur pelago, & Cretico: ab Austro Libyco, seu Afro: ad Occidentem mare Adriaticum habet, & Agilam, Cytheramque insulas spectat: ad Ortum verò Carpatho mari pulsatur. Forma eius oblonga est, ac ab Ortu in Occasum extenditur, tria formans promontoria; vnum quidem ad Ortum spectat, quod dicitur SAMONIVM, vulgò *Capo Salamone:* reliqua duo ad Occasum, quorum in Austrinum, contra Cyrenem vocatur HERMEA, seu Hermicum, & olim Arietis fons, nunc verò *Capo Grabusse*; alterum obuersum Pelodonneso CIMARVS vocatur Straboni, & nunc *Capo Chestin.*

Situs cælestis.

Fines Candiæ.

Forma.

Habet

Candia mēsura. Habet porrò hæc insula longitudinem 270. mill. passuum auctore Plin. in latitudinem verò 50. mill. & circuitus eius 588. mill. passuum complectitur. Verùm secundum moderniores, qui etiam diligentissimè dimensi sunt, tenet in longitudine 215. milliaria, in latitudine 45. & eius perimeter, seu ambitus est 455 mill. seu vt alij dicunt 525. Petrus etiam Bellonius tradit in suis obseruationibus eius ambitum quinquies centena, & viginti passuum millia continere.

Ida mons. Exasperatur hæc Insula montibus, IDA maximè qui mediæ insulæ altissimus imminet, pedem eius oppidis circum coronæ instar ambeuntibus, è cuius summo vertice mare facilè conspicitur vtrumque insulæ latus alluens. Hic verò Ida mons ex primarijs huius insulæ est, & iam *Psiloriti* dicitur, reliqui verò montes primarij sunt LEVCI, nunc de *Marara* vocati, aliàs *la Spachia* appellantur, & DICTA, qui nominatur *Sethia*, quibusdam locis *Lasti*, qui quidem montes adeò celsi sunt, vt nix tota hyeme eos operiat, tametsi cupressi hinc inde inter saxa conuallium nascantur. *Leuci montes. Dicta montes.* Et quoniam (ait Bellonius) adeò frequentes in ea sunt montes, rara sunt isthic campestria. Itaque multa sunt inculta loca, quæ tamen non minorem censum adferunt dominis, quàm fertile solum, quoniam pecudes vberes pastiones isthic inueniunt. Isthic magnos greges alunt Striphoceri, arietum, & caprarum, qui illis ex caseis, & lana singulis annis magnam pecuniæ vim reddunt.

Insulæ qualitas. Abundat præterea insula hæc vitibus, oleis, malis punicis, ziziphis, ficis, alijsque fructiferis arboribus, inter quas vastæ magnitudinis aureæ mali, citriæ, & Adami poma, quæ ferunt, è quorum fructibus succus exprimitur, eoque dolia implentur, quæ Constantinopolim, & in alias Turcæ subiectas prouincias vehuntur; siquidem eo succo plurimum in cibis Turcæ vtuntur. *Maluaticū vinum.* In primis verò illud generosum vinum sola hæc insula producit vulgò Maluaticum, olimque Pramnium vocatum, quod plurimis in locis Europæ transportatur; præsertim verò Venetias in maxima copia, Germaniam, Galliam, & Angliam, atque longa vectura maiorem adhuc præstantiam acquirit. Profert grana, quibus panni colore rubeo intinguntur, cuius census ingens est; necnon etiam mel, ceram, caseum, quæ omnia exteris longè meliora sunt. *Laudanum.* Laudanum profert copiosè hæc insula, quod intolerabili labore ex arbuscula *Cisto* nuncupata, qua huius regionis montes vestiuntur, colligitur, quod quidem ex primarijs medicamentis est nostra suffumigia, siue odoratos pastillos ingredientibus. Isthic etiam nascitur medicinalis herba, quæ *Dictamnos*, *Dictamum* dicitur, soli Cretæ peculiaris, & quædam alia herba *Halimon* vocata, quæ quidem admorsa diuturnam famem prohibet, præter innumeras alias herbas medicinales, quæ in montibus copiosè leguntur. *Herba, quæ famem prohibet.* Lupum, vulpem, nullumnè aliud noxium animal Creta habet, nec serpentem; vnde ob hanc causam magna cum securitate animalium greges noctu in aruis pasci sinunt, præsertim ouium, & arietum *Striphoceri* ab illis appellatorum, qui erecta cornua gestant. Piscem habet Creta in littoribus admodum frequentem muli barbari magnitudine

gnitudine alijs regionibus valdè rarum, qui *Scarus* nominatur, cuius veteres auctores meminerunt, & apud Romanos olim in delicijs fuit, primarium locum inter reliquos pisces facilè obtinens.

Scarus piscis.

Nullum in tota hac insula fluuium nauigabilem esse affirmat Bellonius, aut qui paruam solùm nauiculam ferre possit: inueniuntur tamen multi magni riui, in quibus sponte, & sine cultura colocasia crescit, atque fluuiatiles cancri inueniuntur, quorum tamen fluentium riuorum commoditas, aërisque temperies occasionem præbent incolis cultissimos hortos instruendi, & elegantia vineta, eaque magna quantitate, quæ illis magnum censum adferunt. Præterea Labyrinthum, qui nunc in Creta conspicitur, ad radices montis Idæ, eum non esse asserit Bellonius, cuius veteres meminerunt, quæ tamen omnes Cretæ incolæ adulterino Labyrinthi nomine demonstrare cognoscunt: Namque in Latomia fuit solidi admodum, & elegantis saxi, è qua lapides diuersis locis exempti sunt cum Gortinæ, & Gnosi vrbium ædificia extruerentur.

Fluuij Cretæ minimè nauigabiles.

Labyrinthus Cretæ.

Incolæ olim mendaces, fraudulenti, rapaces, auari, & vinosi fuerunt, vt auctores perhibent, laboris impatientes, & nullas artes exquisitè discentes, sed vt plurimum comessationibus, & potationibus dediti, & hodie naturæ impulsu, vt scribit Bellonius, & ab ipsa pueritia Scythico arcu sese exercere solent, veterem sequentes consuetudinem: Namque tradunt eos olim fuisse Dianæ dicatos, propterea ipsos etiam Turcas arcus iaculatione superant; quinetiam sicut olim, dextri agiles, & streñui nunc in pugnis marinis sunt, è suisque nauiculis, quas *Squiraces* appellant, magno animo hostibus resistunt.

Incolarum mores & conditio.

Insignes in hac insula vrbes fuêre olim Cortina, seu Gortyna, Cydonia, Gnossos, seu Gnosum, & Minois Regia, ac Strabonis Geographi patria. Hodie verò omnes huius insulæ ciuitates in quatuor tantùm redactæ sunt, quæ satis populo frequentes sunt, ac quatuor territoria sub se habent, in quibus partita est tota insula, suntque omnes sitæ ad Boream in littore. Prima est SITTIA, seu Cytia, olim *Cyteum*, versus Ortum exposita, quæ pusillum nunc est oppidum, populosum tamen, & quartum Cretæ propugnaculum. Secunda est CANDIA, olim *Matium*, quæ primaria, & metropolis est, & munitissima, ac vniuersæ insulæ nomen dedit. Tertia est RHETYMVM, olim Rhytimna dicta. Quarta, & vltima est CANEA à parte Occidentis, quæ & ipsa munita est, & amplitudine sua Candiæ succedit, olim *Cydon* vocabatur, à qua Coronea *Mala Cydonia* dicta sunt. Sunt præterea quindecim oppida his quatuor principalibus vrbibus subiecta. Nam in CANEÆ territorio sunt oppida vulgò *Apocorno*, *Chissamo*, *Selino*, *S. Nichita*, & *Sfachaia*, in quo quidem territorio sunt 240. quos vulgò *Casales* dicunt, & 14. parœciæ Latinæ, inter quas est D. Mariæ, vbi residet Episcopus, & 33. parœciæ Græcæ. CYSAMVM oppidum, quod nunc *Chysamo* vocatur, omnino ferè dirutum est, cuius tamen veteres muri adhuc integri permanent, estque humili loco situm, non procul à littore, vbi Ægæum mare ad Septentrionem prospectat.

Vrbes istbic olim insignes.

Vrbes recentiores Candiæ sunt quatuor.

Sittia vrbs.

Candia.

Rhetymnum

Canea.

Caneæ territorium.

Cysamum oppidum.

Selino Castellum *Spachia oppidum.*

SELINO castellum in colle situm est ad maris littus ex aduerso Chysami.

SPACHIA, seu Sfachia oppidum muris non est percinctum, vnde pagus potius apparet: situm autem est ad celsissimorum montium radices in decliui, qui olim Leuci, & nunc *della Spachia* nominantur. Arcem habet aduersus pyratas persugij causa extructam, in qua præfectus vix commodam habet habitationem.

Rhetimi territoriũ.

RHETIMI territorium habet *Milopotamo* oppidum, & *Casales* continet 265. in quibus sunt Ecclesiæ Latinæ octo, & Græcanicæ 36.

Candiæ territorium.

CANDIÆ territorium habet oppida sub se *Maluisin*, *Themene*, *Castel nouo*, *Priotissa*, *Bonifacio*, *Beluedere*, *Pediada*, & *Mirabello*: & habet *Casalas* 465. Ecclesias Latinas 22. inter quas vna est Archiepiscopalis sedes, & parœcias Græcas 77.

Sythiæ territorium.

SYTHIÆ territorium habet oppidum *Gerapetra*, & *Casales* 74. Ecclesias Latinas 6. inter quas D. Marci est residentia Episcopi, & Ecclesias Græcas 11. Gerapetra oppidum puto esse *Voulismeni castrum*, olim Panormus, teste Bellonio, dictum, quod adhuc integrum est, interque Cythiam, & Candiam ad littus maris in edito situm, ad cuius latus sinistrum horrenda est maris vorago.

Status Ecclesiasticus prisci temporis.

Archiepiscopatus quatuor in hac insula fuêre, vt scribunt aliqui, nempè CRETENSIS, sub quo Kirokensis, Archadiensis, Gerapetrensis, Siciniensis, nunc forsan Sittiensis, Milopotamiensis, Ariensis, Calamoniensis, Agiensis Rissaniensis: ATRIDENSIS, sub quo Casensis, Scopulensis, Napronensis, Margaricensis: SOLTANIENSIS, sub quo Helenensis, Sudensis, Monouasiensis, Taurisiensis, Marrachitamensis: & VOSPRONIENSIS, cuius Suffraganei Tephelliensis, Matrohensis & Cersonensis. Hodie verò sunt in hac Insula Patriarcha Latinus titularis Constantinopolitanus, Archiepiscopus Candiæ, & Episcopi octo, nempè Caneæ, aliâs Agiensis; Rhetimi, aliâs Calamonensis; Sithiæ, Terrapetræ, Chironisi, Arcadiæ Milopotami, & Chisami.

Status Ecclesiasticus præsentis temporis.

Varium Cretæ dominium.

Præfuisse huic insulæ antiquitus fertur Iupiter vetustissimus Rex. Fuit & Gnosius cognominatus Rhadamantus tanta integritate vir, vt tribunal ei, & iudicium apud inferos prisci vates tribuerint. Cecidit postmodum insula sub ditione Romanorum, deinde sub Imperatoribus Constantinopolitanis atque à Balduino Comite Flandriæ, ac Imperatore Constantinopolitano fuit Bonifacio Marchioni Montisferrati tradita, à quo tandem Veneti domini eam ingenti pecunia anno 1194. coemerunt, sed sub Henrico Dandolo duce rebellauit, iterumque anno 1343. Veneti eam suæ ditioni adiecerunt.

Creta difficiliter oppugnari potest. *Portus Cretæ præstantiores.*

Cæterùm insulam hanc difficilè vi oppugnari posse asserit Bellonius testis oculatus: Nam cùm ad eam (ait ipse) nullus sit aditus nisi per mare & incommodos habet portus, munitior propterea est. Verum quidem est, vrbium & castellorum muris cinctorum incolis non deesse commodos portus, vt in Canea, & Candia qui commodissimi sunt pro omnium nauium generibus, atque egregiè clausi, & ab omnibus ventis tuti: sed qui pone Caneam

vrbem

vrbem eſt, qui *Porto della ſuda* vulgò cognominatur, omnium totius inſulæ commodior eſt. Deinde etiam ſunt portus in Sittia, *Voulifmeni, Chiſamo, Selino*, & *Spachia*: Rhetymum verò paulò incommodiorem, quam Canea habet portum pro nauibus, & triremibus, quoniam minoribus ſolùm nauiculis aditus in eum patet.

INSVLAE CIRCA CRETAM.

CIRCA ipſam Candiæ inſulam nonnullæ adiacent paruæ inſulæ, in quibus nil ferè aliud boni reperitur quàm cuniculi, & arietes *Striphoceri* vocitati. Ex his digniores ſunt GAVDOS, ad quam D. Paulus appulit.

Gaudos inſ.

CLAVDIA, nunc *Gozo*: ambæ ad Occidentem è regione Henrici promontorij: & DIA nunc *Standia*, è regione vrbis Candiæ ad Septentrionem iacens.

Gozo inſ.

Standia.

XXIII.

AFRICÆ DESCRIPTIO vnà cum Insulis ad ipsam spectantibus.

PARS terræ habitatæ in Meridiem vergens, quam nos AFRICAM, Græci LIBYAM vocant, vna est ex tribus Orbis partibus veteribus cognitis, quæ sanè ex toto ipsis explorata nequaquam fuit, tum quia in Mediterraneis ob vastissimas solitudines impermeabilis videbatur, in quibus arenosa sunt inuolucra, quibus à vento agitatis gentes periclitantur: tum etiam quia immensæ, ac periculosæ fuit nauigationis, ac proinde à paucis olim circumnauigata, multoque minus perfecta, aut propius cognita. Inter quos præcipui fuere, Hanno Carthaginensium Dux à suis ad eam explorandam missus & Eudoxus quidam Ptolemæum Latyrum Regem Alexandriæ profugiens. His tamen proximè elapsis temporibus pluries à Lusitanis circumnauigata est, ac satis diligenter cognita, præsertim iuxta litus ab Herculeo freto, ad fauces fermè Arabici sinus: Primus verò, qui promontorium Bonæ spei prætergressus, Africam à Meridie incognitam præternauigauit, fuit Vasco de Gama anno 1497. qui hinc ad Calecutum Indiæ peruenit, & viam ad Orientales Indias aperuit, non sine immenso Lusitanorum quæstu.

Africa seu Lybia.

Africa antiquis maiori ex parte incognita.

Africa quãdo circumnauigata sit.

Dicta autem fuit lingua Arabica in FRICCHIA, à verbo *Faruca*, idẽ apud quos significante, quod apud nos diuido; cum hęc pars sit à reliquis terræ partibus separata: ab Europa quidem Mediterraneo mari, & ab Asia Nilo fluuio, vel potius mari Rubro. Sunt tamen, qui velint sic dici ab Ifrico Arabiæ Felicis Rege, quem primum omnium hanc terram incoluisse aiunt: sed Festus eam à Græce vocabulo φρίκη appellatam vult, quod horror, seu frigus significat, quasi Africa, id est sine horrore, aut sine frigoris rigiditate, dicatur, quòd sit aperta cœlo, & arenosa, arida, ac sabulosa. Iosephus verò ab Afro quodam ex Abrahæ posteris, alij ab Afro Herculis Libyci filio dictam volunt Sed LIBYA à Græcis vocata fuit, quia à Libe Rege Mauritaniæ olim fuit perdomita, apud quos Hesperia etiam nuncupatur. In sacris literis CHAMESIA ab Arabibus, & Aethiopibus *Aikgbulam*, & ab Indis *Besecath* vocatur.

Africa vnde dicatur.

Libya vnde dicatur.

Est autem huius forma, seu figura ad Peninsulæ instar, quæ isthmo qui est inter mare Mediterraneum, & sinum Arabicum, seu mare Rubrum, Asiæ coniungitur, ac duplo fermè Europam excedit tametsi habitatorum

Africæ forma.

 illius

illius vix partem habeat mediam: licet itaque secundùm longitudinem ab Occasu in Ortum Africa breuior sit, quam Europa aliquibus in locis; attamen in Meridiem plurimum recedit, vt ei nullo pacto Europa conferri possit: hæc enim secundùm latitudinem prope gradus 70. complectitur. Europa verò gr. tantummodo 35. hoc etiam addo, hanc vniformem magis esse, & capaciorem; illam verò multiformem, & mari alicubi dispersam, & inuolutam. Tametsi autem Africa longè capacius habeat solùm, quàm Europa, nihilominus non tam frequentis, ac cõmodæ habitationis est vt illa; nam huius tellus inhabitabilis pluribus in locis est, cuius rei causæ potissimum sunt, aquarum inopia, solum plerisque in locis incultum, & aut sterilibus arenis, & inani puluere, seu cinere obductum, aut solis ardoribus cuncta exurentis obnoxium: deinde moles arenarum periculosæ, quæ dum ventis agitantur, perinde, atque in pelago procellæ fluctuant, denique venefici generis animalium, & bestiarum tantus prouentus, vt alicubi ægrè, alicubi nullo pacto præ illis infestissimis ager tametsi fertilis coli, aut habitari queat. Vnde vniuersa hæc regio magis vasta est, quam frequens; sed vbi colitur eximiè fertilis est, ac frequentior est illi cultus, præsertim Borealior pars, quæ Europam spectat, vbi olim inhabitata prorsus fuit, vt per multi asserunt Cosmographi, & Historiographi, sic quoq; vniuersa ora maritima inter promontorium Bonæ spei, & Nigrum caput multas continet planities, colles, valles, ac frugifera loca, & amœna, vnde isthic perpetuò ver apparet, & alibi etiam satis fertilis est, vt passim infra dicemus, vbi de particularibus regionibus pertractabimus.

Africæ ad Europam comparatio.

Africa cur malè habitetur.

Africæ quãtitatis in vniuersum.

Aequinoctialis circulus mediã penè Africam secat, quę non tam vtrunque tropicum attingit, sed vltra eos gradibus penè decem expanditur. Vnde maiori ex parte intra tropicos iam dictos, sub zona torrida clauditur, qua vel sola causa squallere tot locis, & desertam esse prisci crediderunt; licet hoc vastis potius solitudinibus, sabuloso solo, ac sterilibus arenis, necnon etiam inopiæ aquarum, & fontium tribuendum rectè sit. Quare possidet tria integra priora climata Borealia, & totidem Australia: nam locatur inter vndecimum parallelum Borealem, & inter vndecimum antiparallelum, seu Australem parallelum, qui æquè ambo ab æquatore in diuersas partes dimouentur. Circa verò vtrumque extremum maior dies est horarum 14. cum quadrante, & circa medium est horarum præcisè duodecim. At verò iuxta longitudinem occupat cœli tractum inter Medianum per gr. 4. ductum, & inter Meridianum 82. gradus longitudinis, vt scilicet est eius maxima latitudo à capite rubeo ad caput *Guardafu*, quod est Aromata promontorium Ptol.

Africæ situs cœlestis.

Africa cur deserta, ac inculta.

Africæ fines, Leo Africanus, & alij quidam nimis angustæ assignant, quippe qui Aegyptum, & Aethiopiam ab hac terræ portione excludunt. Sed melius est Ptol. ex parte, & moderniores sequi, terminantes ipsam à Septentrione Mediterraneo mari, ac Herculeo freto: ab Ortu sinu Arabico, seu mari rubro, ac isthmo Asiæ inter Mediterraneum mare, & dictum sinum coniuncto: à Meridie vbi ad Caput Bonæ spei in acutiem finit, im-

Africæ fines.

menso

menſo Oceano abluitur, quem AEthiopicum ex parte nominant à vicina regione id nominis: ab Occaſu verò ſupra lineam AEquinoctialem Oceano Atlantico pulſatur: quem Ptolemæus Occiduum, & Dionyſius Heſperium vocat, cuius etiam pars vulgò *Mar del Nort* dicitur, ſed infra lineam AEquinoctialem ab hac etiam parte mari AEthiopico exponitur.

Atlas mõs.

Habet Africa montes plurimos, & maximos, inter quos principem tenet locum ATLAS, qui immanibus, & ſupra quàm credi facilè poſſit altis iugis, è media arenarum vaſtitate conſurgens extollitur, vtpote ſupra nubes: ſuum autem ab Occaſu exortum habet, vbi & Atlantico Oceano nomen imponit, inde perpetuo dorſo variè flexus extendit ſeſe Orientem verſus ad confinia AEgypti loca: eſt autem rotundus, arduus, inciſis vndique rupibus præceps, ac inuius, frigidiſſimus, ſterilis, opacus, omnique ex parte nemoroſus, ſcatebris fontium riguus, verticem nubibus ſemper tectum habens, ſquallidus item qua parte Oceanum ſpectat, qua verò Africam minorem proſpicit opimus eſt naſcentibus ſponte frugibus, arboribus opaciſſimis, quæ veſtiguntur lanugine ſericis velleribus nihilo viliore.

Montis huius vertex altis etiam AEſtate niuibus operitur; quinetiam & eius dorſum incrudeſcente Borea nonnunquam alta niue arbores ſuperante tegitur, qua non tam pecudes, quàm homines interimuntur.

Fõtes frigidiſsimi.

Præterea fontes qui iſthic reperiuntur ſummo AEſtu frigidiſſimi ſunt, adeò, vt ſiquis manum in eis aliquamdiu immerſam teneret, eam facilè exanimaret, ac perderet. Præter Atlantem montes celebres ſunt illi, qui à Portugallenſibus dicuntur *Pici fungoſi*, in Meridionale parte; namque ob eorum altitudinem, ac aſperitatem inacceſſabiles ferè ſunt, qui etiam nudi, deſerti, ac omni bono carentes ſunt.

Pici fungoſi montes.

Præterea mons altiſſimus efformat promontorium illud, quod vulgò *Cabo de ſierra leona* dicitur, quod ad maximam diſtantiam viſu percipitur: huiuſce montis vertex ſemper nubibus obumbratur, ex quibus ſæpè tonitrua, ac fulgura emanant: vnde ipſum Ptolemæo, & Hannoni Carthaginienſi Currum Deorum fuiſſe vocatum, nonnulli cenſent.

Lunæ montes.

Montes Lunæ veteribus etiam cogniti ſub tropico Capricorni locantur aſperrimi ſanè, ac incredibili altitudine, à gentibus feris, ac inhoſpitalibus inhabitati, prope quos ſunt valles immenſæ profunditatis, adeò vt illic centrum terræ eſſe videatur. Sunt etiam *Cantaberes* montes in Angolę regno mineris argenti opulentiſſimi, & alij etiam, quos in particulari deſcriptione recenſemus.

Zembre lacus.

Lacus aliquot immenſi iſthic ſunt, qui mare potius eſſe videntur, quorum præcipuus eſt *Zembre* à nonnullis vocatus, inter altiſſimos montes ſitus, diſtans ab Aequatore, verſus Meridiem gradibus vndecim, cuius ambitus ad quinquaginta mill. patet, ex quo quidẽ ortum ducũt Nilus, Zaire,

 & Cua-

& Cuama amnes, atque in eo monſtra marina eſſe nonnulli affirmant.

Fluuij Africæ. Continet Africa immenſos fluuios Nilum, Nigrum, Senagam, Gambram, Zaire, Cuamam, & Spiritus ſancti, qui omnes eiuſdem naturæ ferè ſunt, namq; inundatione ſua terram mirificè irrigant, ac fertilem reddunt. *Nilus.* NILVS quidem omnium totius orbis amnium nobiliſſimus Aegyptum diuidit, & fœcundiſſimam reddit ſua inundatione, quæ quadraginta diebus creſcit, & totidem decreſcit, à die circiter 17. Iunij vſq; ad 6. Octobris. & hic fluuius poſt longiſſimum tractum per Aethiopiam & Aegyptum in Mediterraneum mare exoneratur NIGER fluuius regionis Nigritarum ab indigenis *Aſtabus* vocatur, vt Solino placet, Arabicè *Huet Nijgar* dicitur Marmolio teſte; *Gambram* hodie eſſe Iouio videtur, & *Senagam* Cadamuſto, ſed vtrunq; decipi ex deſcriptione Sanuti conſtat, qui duos illos fluuios ſeparatim notat, huncq; putat illum eſſe, qui nunc vulgò *Riogrande* vocatur. *Niger flu.* Initium habet ſecundum aliquos ex quodam deſerto ad Ortum expoſito, cui nomen *Seu* eſt, vel à lacu quodam potius ſcaturit, & in Oceanum Occidentalem longo tractu fertur. Non deſunt etiam, referēte Ioanne Leone, qui velint ipſum è Nilo deriuari, quem ſub terra ſeſe condere dicunt; vnde tandem huiuſmodi lacus naſci videtur. Amnis is creſcit ad Nili inſtar per 40. dies, & totidem decreſcit circa idem tempus, atque ſua hac inundatione tantam fertilitatem Nigritarum ſolo affert (quibuſdam tantùm montibus exceptis) vt nihil illis fructuoſius excogitari poſſit. *Senaga flu.* SENAGA, ſeu Canaga notabiliſſimus fluuius, *Baratis* Ptolemæo, vt quibuſdam placet, vocatur, qui Nilo fluuio ob eius longiſſimum curſum, ac ob multiplicitatem animalium in eo conſpectorum, æquiparandus eſt, ſuo autem alueo territorium ſterile, ac nudum à fertili virentiq; ſegregat. *Senaga terminus eſt nigredinis horum populorum.* Quinetiam homines ipſos coloris varietate diuidit: nam qui citra ipſum inhabitant colore ſunt cineritio, macri, & exiguæ ſtaturæ; qui verò vltra ipſum degunt nigerrimo colore infecti ſunt, proceram ſtaturam habent, corpulentiamq;, ac eleganti corporatura præditi ſunt; ſed circa eius ripam inhabitantes medium quodammodo ſtatum inter hos ſeruāt. Duobus inſignibus oſtijs in mari ſeſe expandit, quorum præcipuum ad milliare dilatatur, mare autem in ipſum ingreditur ſexaginta penè milliarium interuallo. *Senages fontes.* Suos verò habet fontes, teſte Ioanne Barrio, tum à duobus lacubus, quorū maior dicitur nunc lacus Goagæ, & Ptol. ſunt *Chelonidæ paludes.* Alter verò minor Ptolemæo eſt *Nubæpalus*, tum etiā à fluuio à Ptolemæo *Ghir* vocato. Mittit hic fluuius Senaga magnam piſcium varietatem, ac aquatilium animalium, vt ſunt Hippopotami, id eſt equi marini, Crocodili, ſerpentes alati, & alia huiuſmodi: elephantium greges circa ipſum reperiuntur, ſic etiam apri, leones, & leopardi. *Gambra flu.* GAMBRA, ſeu Gambea maximus etiam fluuius inter Senagam, & Nigrum iacet, quem quidem Ptolemæi *Stachir* eſſe Sanutus cenſet: exoritur autem à Libya palude, ac à fontibus quos Ptol. Nigro anni aſſignat: fluuius is magnitudine, ac profunditate ſua ſuperat Senagam, multiſq; fluuijs barbaris augetur: profert verò omnia animalium genera, quæ etiam Senaga.

In

In medio huius fluuij cursu iacet insula Elephantum, sic ab eorum maxima copia vocitata.

Elephant. insu.

ZAIRE prouenit ab eodem lacu, à quo Nilus emanat: hic maximus est inter Africæ fluuios antiquis prorsus incognitus, cuius ostia 28. propemodũ milliaribus panduntur, vbi tutus fit portus, efficit suo cursu plures, magnasque insulas, ac multos recipiens fluuios, inter quos præcipui sunt *Vamba, Barbela, Coanza* & *Lelunda*, per regnum Maniaconghi discurrens tandem in Oceanum Æthiopicum sese præcipitat. Ab eodem lacu, qui est verus Nili fons, ortum etiam ducit insignis, ac memorabilis fluuius, qui post longum tractũ versus Meridiem, & Ortum in duos ramos diducitur, quorum Borealior dicitur propriè CVAMA, atque maximus est, cùm sex magnos fluuios in se recipiat, ac nauigetur ad 700. milliaria. Alter verò Meridionalior dicitur fluuius SPIRITVS SANCTI, qui & ipse maximus est.

Cuama flu.

Spiritus sancti flu.

Sunt verò Africæ promontoria innumera, inter quæ notabiliora ac famosissima numerantur Caput Bonæ spei, Caput viride, caput currentium, & alia, quæ in particulari descriptione recensemus. CAPVT BONÆ SPEI est vltimum terræ Africæ ad Meridiem, estq; famosissimum illud promontorium, & periculosissimum, quod primùm anno 1498. à Vasco Gama, regnante Ioan. Portugalliæ Rege fuit eius iussu detectum; hoc caput Nautæ *Leonem Oceani* cognominârunt, ob ventorum ibidem ferè semper sæuientium rugitum; siquidem Oceanus circa ipsum mirè procellosus est, sæuientibus ibi perpetuò ventis, nec vnquam nauigantes ad illud, nisi necessitate coacti appellunt. CAPVT VIRIDE illud esse quidam tenent, quod à Ptolemæo Asinarium nuncupatur, terminaturque à duobus fluuijs Gambra, & Sanaga. CVRRENTIVM CAPVT regionis Matucæ respicit extremum insulæ Sancti Laurentij, satisq; nobile est promontorium, cùm circa illud nauigatio periculosissima sit, quem quidem terminum Mauri longo temporis spatio pertransire nunquam ausi fuere.

Promont. Africæ.

Caput bonæ spei.

Caput bonæ spei à quo detectum.

Caput viride.

Caput currentium.

Alit Africa innumera animalium genera tum domestica, tum syluestria, inter quæ Leo Africanus multa enumerat, quæ vel in Europa non nascuntur, vel ab illis sunt aliquo pacto dissimilia, vt sunt Elephas animal docile, ac syluaticum, cuius magna habetur copia in diuersis Africæ partibus. Giraffa adeò syluaticum, vt rarò videri possit: Camelus animal blandum, & domesticum, in quo diuitiæ Arabum consistunt. Equus Barbaricus, equus syluaticus, qui ab Arabus deserta incolentibus comeditur. *Dant*, seu *Iant*, animal boui simile, cuius tergore clypei fortissimi conficiuntur: Bubalus, seu bos syluaticus, asinus syluaticus. *Adimain* ad instar arietis, statura tamen asinum referens, cum auribus oblongis, & pendulus. Boues domestici in Africæ montibus exigui sunt, etsi robusti ac laboris patientes. Arietes isthic cauda solùm à nostris differunt, quam latissimam circunferunt, ac plus minus 20 libras pendentem. Leones hîc etiam sunt, qui plerisque in locis ducentos equites inuadere audent. Leopardi etiam robusti & crudeles sunt, rarò tamen homini nocent. *Dabuh* animal Arabicè dictum, & Afris *Iesef*, abiectum, ac simplex est, magnitudine & forma lupo simile, sed pedes & crura hominis refert; hoc

Animalia Africæ.

Elephas.

Giraffe.

Camelus.

Dant fera.

autem humana corpora sepulchris euellit, ac deuorat, at generi reliquo bestiarum est innoxium. Conspiciuntur hîc quoque simiæ diuersæ speciei felis zibetum emittentes, cuniculi syluestres. Pisces & animalia aquatilia isthic innumera sunt in Nigro, Nilo, ac alijs principalibus fluuijs, inter quæ est Ambara prodigiosæ formæ & magnitudinis, quippe qui interdum 25. cubitorum longitudinem attingunt; aiunt hunc piscem ambram emittere. Hippopotamus bellua ad equi formam & asini magnitudinem, in aquis pariter, ac in terra degens, quæ interdum cymbas mercibus onustas frequentibus dorsi gyris agitando demergit: Bos marinus terrestri omnino similis, licet statura sit inferior. Tartaruca testudo in desertis vitam degens, quæ ad dolij magnitudinem interdum accedit. Crocodilus lacertæ similis, longitudine 12. cubitorum circiter, & totidem cauda. Dracones crassissimi, & virulenti hîc quoque conspiciuntur, & multi serpentes, præsertim ceraste, & aspides, hydra, *Dub* stellionis formam referens brachij longitudine, & quatuor digitorum latitudine: creat quoque Basiliscum malum singulare, atque etiam locustæ per vniuersam Africam interiorem sunt infestissimæ.

Pisces & animalia aqualitia Africæ.

Hippopotamus.

Bos marinus.

Crocodilus.

Morbis porrò permultis afficiuntur Africæ gentes, quos longum esset enarrare; sufficiat autem hoc, morbum Gallicum aliquibus in locis valdè sæuire, vt in Barbariæ tractu, vbi raro aut nunquam pristinæ sanitati hoc morbo laborantes restituuntur; contra verò in Numidia, ac in Nigritarum regione, & circa Atlantem paucis notum est hoc contagium; imò si quis hoc morbo affectus ad has regiones profectus fuerit, ob optimam aëris harum regionum temperiem sanitati optimè, absque vllo medicamento, restituitur. Pestis Barbariæ gentes quolibet anno decimo, decimoquinto, aut 25. infestat, quæ tamen in Numidia vix anno centesimo accidit, & apud Nigritas nunquam accidisse ferunt.

Africani multis morbis subijciuntur.

Quinque autem nationes, seu gentes hanc orbis partem inhabitant, nempè populi Caferes, id est, absque lege Mauri, Abissini, Ægyptij, Arabes & Africani propriè, qui sunt duorum generum, alibi, & Nigritæ. Inter quas nationes alij sunt Gentiles, qui idola colunt: alij scholæ Mahumetanæ, alij Christicolæ, alij Iudæi, quas gentes omnes ortum duxisse à Chamo Noëmi filio volunt, præterquam nonnullos Arabes stirpis Sem, qui Africam postea ingressi sunt. Arabes autem Africam inhabitantes in plures distribuuntur populos, qui varias habent mansiones, atque innumeras possident regiones: Nam quidam ex eis circa maritimam oram degunt, & hi Arabum nomen retinent; quidam verò in Mediterraneis permanent, & hi vocantur *Buduini*. Solent autem innumeri Arabes cum vxoribus, ac filijs vitam in desertis agere vagam, tentoria pro domibus habentes, qui sanè insignes sunt prædones, & incolis pariter, atque negociatoribus maximè infesti; qua ex causa viatores ac mercatores per Africæ deserta soli permanere non audent, nisi carauana parata, quæ est ingens caterua mercatorum camelis, & asinis insidentium, qui coniunctim iter agunt ob horum Arabum prædonum metum.

Incolæ Africæ.

Arabiæ populi varij.

Gentes

Gentes præterea Africæ vario diuersoque prorsus idiomate loquuntur, quorum vnum *Aquel amarig* vocatur, id est lingua nobilis, quæ ab Arabibus Africam incolentibus Barbarica dicitur; & hæc vera & genuina est Afrorum lingua, à reliquis omnino aliena; tametsi nonnulla habeat vocabula cum Arabibus communia. Est lingua *Sungai*, qua vtuntur gentes Guabatæ, Zombati, Ghineæ, Mellidi, & Gagonti. Idiomate *Guber* vocato loquuntur Guberi, Canontes, Chesonæ, & alij Nigritæ. Abissini suum habent sermonem proprium: Præterea isthic in vsu est lingua Chaldaica, Ægyptiaca Arabica, & ex his tribus alia quædam permixta: quinetiam sermo Maurorum, Turcicus, Hispanicus, & Italicus aliquibus in locis, paucis ab hinc annis introductus est ab externis gentibus, quæ ibi commercij gratia commigrârunt, suasque colonias fundârunt. Omnes verò Africæ ciuitates maritimæ à mari Mediterraneo ad Atlantem montem vsque, Arabico vtuntur sermone corrupto, excepto tamen Marocci regno, & Marocco oppido, quod Barbara admodum vtitur lingua.

Idiomata Afrorum.

Sungai lingua.

Africa olim Romanorum sæculo partita fuit in sex prouincias, quæ sunt PROCONSVLARIS, in qua est Carthago; NVMIDIA consularis, BIZACCIVM, TRIPOLITANA consularis, MAVRITANIA CÆSARIENSIS, & MAVRITANIA Sitiphensis ambæ præsidiales. Quæ sanè diuisio intelligenda est de ea tantum parte, quæ Romanis ipsis paruit. Ptolemæus distribuit ipsam in duodecim regiones, quatenus suis temporibus cognita erat; tunc enim vltra Lunæ montes Meridiem versus incognita fuit, quæ tamen nostris temporibus in exteriori hac Australi parte perspecta est, & cognita, licet etiamnum introrsum parum lustrata sit: nam incolæ huius partis feroces, & inhumani sunt, atque in Christianos, ac extraneos perfidi; quippe qui eos tantùm commerciorum gratia ad littora vsque admittunt.

Africæ antiqua diuisio.

Sunt autem regiones Africæ, quas Ptol. lib. 4. enumerat, hæ: Mauritania Tingitana, Mauritania Cæsariensis, Numidia, Africa propria, Cyrenaica, Marmarica, Libya propria, Ægyptus superior, Ægyptus inferior, Libya interior, Æthiopia sub Ægypto, Æthiopia interior.

Ptol. diuisio.

MAVRITANIA TINGITANA ditior & pulchrior est Africæ pars, sic ab vrbe Tingi (hodie *Tanger*) vocata. Hæc Plinio teste Borgundiana aliquando cognominata fuit: Sitiphensis præterea, & Hispania Transfretana olim dicebatur, atque etiam Hispania Tingitana: Solino inferior Mauritania dicitur. Incolæ verò ipsi Maurusij à Græcis, & Mauri à Romanis appellabantur olim, & hodie ab Hispanis *Alarabes* dicti sunt. Continẽtur autem in hac Africæ parte duo notabilia regna, nempe MAROCCI regnum inter Atlantem, & Oceanum Atlanticum positum, & FESSÆ Regnum.

Mauritania Tingitana.

Marocci & Fessæ regna.

MAVRITANIA CÆSARIENSIS ab vrbe Cæsaria, quæ à Claudio Cæsare nomen adepta est, nuncupabatur, hodie hæc vrbs *Tiguident*, id est, ciuitas vetus dicitur; hęc etiam Mauritania à Victore Vticensi Maior cognominatur: Strabo verò Massiliam, & Massæsyliam vocatam scribit, & in-

Mauritania Cæsariensis.

Regnum Tremissem. incolæ Massæsuli Plinio dicuntur: Hodie regnum TREMISSENVM continet, vt Giraue, & Nigro placet.

Numidia. NVMIDIA antiqua, quæ Ptol. sæculo dicebatur noua, Græcis Plinio teste Metagonitis dicebatur, & incolæ Numidæ, & Nomides; estque ea regio, quæ inter fluuium Maiorem, & Megeradam fluuium iacet, vbi Massinissa rex imperauit. Hodie autem Numidiam intelligunt illam partem, quæ inter Libyam, & Atlantem sita est, quæ etiam *Biledulgerit*, & *Dactylifera* regio vocatur, vt Ioanni Leoni, & Marmolio placet, quod hæc sola Africæ regio dactylos proferat.

Africa propria. Tunetanũ Regnum. AFRICA propria regio est ad mare Mediterraneum inter Mauritaniam, & Cyrenem regiones, Plinio autem Zeugitania dicitur, qui eandem in veterem, & nouam partitur. Hodie TVNETANVM regnum est; occupat enim Byzatium, qui Straboni tractus est Africæ propriæ. Huius caput CARTHAGO olim erat, cuius nihil hodie præter ruinas extat.

Cyrenaica. CYRENE, seu CYRENAICA, à Plinio Pentapolis dicta fuit, & *Lebahim* Hebræis dicitur, *Corene* nostro tempore vocari putat Giraua, & *Assadib* Theuetus: sed *Mesrata* Ioanni Leoni, & Marmolio dicitur.

Marmarica nunc Barcha. MARMARICA Plinio Mareotis, Lybia dicitur; hodie verò *Barcha*, tam Cyrenaicam, quàm Marmaricam complectitur.

Libya propria. LIBYA propria, Arabica lingua *Sarra*, id est, *Desertum* nuncupatur.

Aethiopia. VTRAMQVE ÆTIOPIAM nunc tenent Abissini, & est Imperium Presbyteri Ioannis.

DE ÆGYPTO in particulari tabula edisserimus.

Africæ recens diuisio. Postremis temporibus distincta est Africa in partes quatuor, vt ex Ioanne Leone Afircano, & ex alijs colligitur, quæ sunt BARBARIA, NVMIDIA, LIBYA, & NIGRITARVM TERRA. Et hi quidem Occidentalem tantùm Africam accipiunt, excludentes Orientalem partem, quę Ægyptum & Æthiopiam continet. Vnde rectiùs alij partiuntur ipsam in septem principales partes, quæ sunt quatuor iam dictæ, & reliquæ tres sunt ÆGYPTVS, de qua in particulari tabula pertractabimus; ÆTHIOPIA SVPERIOR, vel INTERIOR; & ÆTHIOPIA INFERIOR, seu exterior, de quibus omnibus nunc ordinatim loquemur, incipientes primò à Barbaria.

BAR-

BARBARIA PRIMA AFRICAE PARS.

BARBARIA nobiliſſima totius Africæ regio, hodie vocatur totus ille tractus maritimus ab Ægypto ad fretum Gaditanum ab Arabibus occupatum, qui regiones haſce antiquorum complectitur, nempè vtramque Mauritaniam, Tingitanam ſcilicet, & Cæſarienſem, Africam propriam, Cyrenaïcam, Marmaricam, & Lybiam etiam, vt opinor exteriorem. Eſt autem Barbariæ longitudo ab Oceano Atlantico ad Ægypti confinia, & latitudo eius à monte Atlante ad Mediterraneum mare. Vnde fines eius ſunt ab Ortu Meies mons, quod eſt extremum Atlantis punctum, ac ab Alexandria diſtat trecentis ferè milliaribus: ad Boream habet mare Mediterraneum, & fretum Herculeum: ab Occaſu terminatur. Herculeo enim freto, & tranſiens mare Mediterraneum finitur poſtremis Atlantis punctis propè oppidum Meſſa; à Meridiè verò habet Atlantem ipſum.

Barbaria. *Barbariæ menſuræ.* *Finis Barbariæ.*

Incolæ huius partis ſubfuſci ſunt coloris, qui BARBARI dicuntur à verbo Barbara, quod Arabicè murmurare ſonat, eo quod Africanus ſermo Arabibus non aliter ſonet, quàm belluarum vox, quæ nullo accentu ſuas edunt vociferationes; aliam etiam huius nominis etymologiam, vt nimis abſonam relinquo, quàm Leo Africanus affert.

Incolæ Barbariæ vnde dicantur.

Hæc autem pars multis ſæculis incolis nuda extitit, ſicut etiam Numidia. Vnde tradunt quidam harum terrarum incolas à Paleſtinis ortum ducere, qui ab Aſſyrijs fugatis hunc venerint; alij dicunt à Sabæis Arabiæ Felicis populis antequam ab Aſſyrijs, aut Æthiopibus in fugam redigerentur, alij verò à quibuſdam Aſiæ incolis deſcendiſſe ferunt, qui primo in Græciam bello à quibuſdam illis immoto aufugerunt, & deinde inſequentibus hoſtibus huc appulerunt, ſedemq; fixerunt remanētibus in Græcia hoſtibus. Ferunt hos Barbaros ab initio idololatras fuiſſe, vſque ad annum 250. ante Mahumetem natum, quo fidem Chriſti acceperunt, regnantibus iſthic Apulenſibus, Siculis, & Gothis, ſed nunc Arrianam ſectam ſequebantur: cùm verò hi ab Arabibus victi, ac dominio deſtituti fuiſſent, in Italiam partim, & in Hiſpaniam aufugerunt, ſicque poſt Mahumetis mortem annis penè 200. tota hæc pars Mahumetanam religionem amplexata eſt.

Primi Barbariæ incolæ. *Barbarorū religio.*

Fuit itaque Barbaria ipſa primò ſub Græcis Imperatoribus, deinde ſub Vandalis, poſtea ſub Saracenis, & Arabibus, quorum idioma accepit. Nunc autem ſubiacet Turcarum Imperatori partim, & ex parte Seriffo principi, atque etiam nonnullas arces iſthic Hiſpaniæ Rex poſſidet.

Barbariæ varium dominium.

Regnum Tremissem. incolæ Massæsuli Plinio dicuntur: Hodie regnum TREMISSENVM continet, vt Giraue, & Nigro placet.

Numidia. NVMIDIA antiqua, quæ Ptol. sæculo dicebatur noua, Græcis Plinio teste Metagonitis dicebatur, & incolæ Numidæ, & Nomides; estque ea regio, quæ inter fluuium Maiorem, & Megeradam fluuium iacet, vbi Massinissa rex imperauit. Hodie autem Numidiam intelligunt illam partem, quæ inter Libyam, & Atlantem sita est, quæ etiam *Biledulgerit*, & *Dactylifera* regio vocatur, vt Ioanni Leoni, & Marmolio placet, quod hæc sola Africæ regio dactylos proferat.

Africa propria. Tunetanū Regnum. AFRICA propria regio est ad mare Mediterraneum inter Mauritaniam, & Cyrenem regiones, Plinio autem Zeugitania dicitur, qui eandem in veterem, & nouam partitur. Hodie TVNETANVM regnum est; occupat enim Byzatium, qui Straboni tractus est Africæ propriæ. Huius caput CARTHAGO olim erat, cuius nihil hodie præter ruinas extat.

Cyrenaica. CYRENE, seu CYRENAICA, à Plinio Pentapolis dicta fuit, & *Lebahim* Hebræis dicitur, *Corene* nostro tempore vocari putat Giraua, & *Assadib* Theuetus: sed *Mesrata* Ioanni Leoni, & Marmolio dicitur.

Marmarica nunc Barcha. MARMARICA Plinio Mareotis, Lybia dicitur; hodie verò *Barcha*, tam Cyrenaicam, quàm Marmaricam complectitur.

Libya propria. LIBYA propria, Arabica lingua *Sarra*, id est, *Desertum* nuncupatur.

Aethiopia. VTRAMQVE ÆTIOPIAM nunc tenent Abissini, & est Imperium Presbyteri Ioannis.

DE ÆGYPTO in particulari tabula edisserimus.

Africa recens diuisio. Postremis temporibus distincta est Africa in partes quatuor, vt ex Ioanne Leone Afircano, & ex alijs colligitur, quæ sunt BARBARIA, NVMIDIA, LIBYA, & NIGRITARVM TERRA. Et hi quidem Occidentalem tantùm Africam accipiunt, excludentes Orientalem partem, quę Ægyptum & Æthiopiam continet. Vnde rectiùs alij partiuntur ipsam in septem principales partes, quæ sunt quatuor iam dictæ, & reliquæ tres sunt ÆGYPTVS, de qua in particulari tabula pertractabimus; ÆTHIOPIA SVPERIOR, vel INTERIOR; & ÆTHIOPIA INFERIOR, seu exterior, de quibus omnibus nunc ordinatim loquemur, incipientes primò à Barbaria.

BARBARIA PRIMA AFRICAE PARS.

BARBARIA nobilissima totius Africæ regio, hodie vocatur totus ille tractus maritimus ab Ægypto ad fretum Gaditanum ab Arabibus occupatum, qui regiones hasce antiquorum complectitur, nempè vtramque Mauritaniam, Tingitanam scilicet, & Cæsariensem, Africam propriam, Cyrenaïcam, Marmaricam, & Lybiam etiam, vt opinor exteriorem. Est autem Barbariæ longitudo ab Oceano Atlantico ad Ægypti confinia, & latitudo eius à monte Atlante ad Mediterraneum mare. Vnde fines eius sunt ab Ortu Meies mons, quod est extremum Atlantis punctum, ac ab Alexandria distat trecentis ferè milliaribus: ad Boream habet mare Mediterraneum, & fretum Herculeum: ab Occasu terminatur. Herculeo enim freto, & transiens mare Mediterraneum finitur postremis Atlantis punctis propè oppidum Messa; à Meridiè verò habet Atlantem ipsum.

Barbaria. *Barbariæ mensuræ.* *Finis Barbariæ.*

Incolæ huius partis subfusci sunt coloris, qui BARBARI dicuntur à verbo Barbara, quod Arabicè murmurare sonat, eo quod Africanus sermo Arabibus non aliter sonet, quàm belluarum vox, quæ nullo accentu suas edunt vociferationes; aliam etiam huius nominis etymologiam, vt nimis absonam relinquo, quàm Leo Africanus affert.

Incolæ Barbariæ vnde dicantur.

Hæc autem pars multis sæculis incolis nuda extitit, sicut etiam Numidia. Vnde tradunt quidam harum terrarum incolas à Palestinis ortum ducere, qui ab Assyrijs fugatis hunc venerint; alij dicunt à Sabæis Arabiæ Felicis populis antequam ab Assyrijs, aut Æthiopibus in fugam redigerentur, alij verò à quibusdam Asiæ incolis descendisse ferunt, qui primo in Græciam bello à quibusdam illis immoto aufugerunt, & deinde insequentibus hostibus huc appulerunt, sedemq; fixerunt remanētibus in Græcia hostibus. Ferunt hos Barbaros ab initio idololatras fuisse, vsque ad annum 250. ante Mahumetem natum, quo fidem Christi acceperunt, regnantibus isthic Apulensibus, Siculis, & Gothis, sed nunc Arrianam sectam sequebantur: cùm verò hi ab Arabibus victi, ac dominio destituti fuissent, in Italiam partim, & in Hispaniam aufugerunt, sicque post Mahumetis mortem annis penè 200. tota hæc pars Mahumetanam religionem amplexata est.

Primi Barbariæ incolæ. *Barbarorū religio.*

Fuit itaque Barbaria ipsa primò sub Græcis Imperatoribus, deinde sub Vandalis, postea sub Saracenis, & Arabibus, quorum idioma accepit. Nunc autem subiacet Turcarum Imperatori partim, & ex parte Seriffo principi, atque etiam nonnullas arces isthic Hispaniæ Rex possidet.

Barbariæ varium dominium.

Regio

Barbariæ qualitas. Regio hæc versus Mediterraneum mare ab Herculeo freto ad Ægypti fines montibus occupata est nemorosis, & omnium animalium genere refertissimis, qui etiam fruges, ac fructus satis proferunt, licet frumenti paucam mittit copiam, vnde eius incolæ maiori ex parte panem conficiunt hordeaceum. Inter hos montes, & Atlantem planities spatiosa distenditur quibusdam colliculis intermixtis, quæ feracissima est omni fructuum genere, valdeque fluuijs irrigua ab Atlante manantibus, & in mare Mediterraneum sese exonerantibus. *Promontoria Barbariæ.* Multa enim habet promontoria, quorum insigniora sunt ad Occasum Atlanticum, quæ sunt Caput *Non*, ad indices Atlantis, quod vndique scopulis, ac breuibus percingitur: caput *Boiador*, caput *Guer*, caput *Son*, & caput *Cantia*, præter multa alia versus Mediterraneum mare. Multis quoque fluuijs regio ipsa abluitur, de quibus nonnihil in particularibus regionibus dicemus. *Barbariæ fontes.* Fontes isthic multi sunt, qui riuulos quosdam perspicuos procreant, ac amœnissimos, præteria regio ipsa frigiditatis potius, quàm caliditatis particeps est, vnde crebrò aura isthic niuem affert.

Incolarum mores. Populi verò hi eosdem habent mores, quos Arabes, attamen ciuiliores magis illis sunt, ac honoris cupidi, mobiles, callidi infideles, iracundi, iactabundi, suspitione pleni, zelotypiæ addictissimi; præterea sunt agiles, & equestri certamine prompti, atque etiam laboris impatientes.

Barbariæ diuisio. Diuiditur autem Barbaria nunc in quatuor regna, seu partes, quæ sunt Regnum MAROC, Regnum FESSÆ, Regnum TELEVSINVM, seu TREMISSEN, & Regnum TVNETVM; quibus quintum addit partem Sanutus nempe BARCÆ terram; vnumquodque autem horum regnorum in plures distribuitur regiones, vt nunc narrabimus.

MAROCCI REGNVM BARBARIAE.

Marocci regni situs. Qualitas. REgnum hoc inter Atlantem montem, & Oceanum Atlanticum iacet, & ab vrbe insigni id nominis denominatur, de qua postea dicemus. Regio ipsa in vniuersum abundat frugibus ac leguminibus omnis generis: armentis & gregibus, oleo item, melle, saccharo, cera, & lana caprina, ex qua optimi texuntur panni setis valdè similes: paratur hic ingens pellium caprarum copia, quarum pelles in multis partibus Europæ distrahũtur, ac à nomine loci vbi parantur, vulgò Marocchini dicuntur. *Fluuij huius territorij.* Præcipui fluuij huius tractus sunt *Tensist*, & *Omirabih*, qui ab Atlante exoriuntur, & in Oceanum prolabuntur; sed *Tensist* exoritur in Marocci territorio, atque plurimis augetur fluuijs, inter quos magni sunt *Sifelmel*, & *Niffis*: *Omirabih*, verò scaturit inter altissimos montes, qua Tedles prouincia Fessano regno confinis est. *Regiones regni Marocceni.* Diuiditur hoc Regnum in prouincias hasce, nempe *Heam*, *Susam*, *Guzulam*, *Marocci terram*, *Ducalam*, *Hascoram*, & *Tedletem*.

HEA

HEA regio habet ab Occasu & Septentrione Oceanum, à Meridie Atlantem, ab Ortu verò fluuio *Esſiualo* clauditur. Eſt autem, vt inquit Leo Africanus, admodum aſpera, ſaxatis montibus, vmbroſis nemoribus, & riuulis vndique ſcaturientibus plena, inhabitatoribus mirè copioſa, & opulenta: iſthic caprarum, & aſinorum magna eſt copia; at ouium, boum, & equorum pauca quantitas; equi tamen agiles admodum, & veloces ſunt, & nulli illis adhibentur calces; cerui, capreoli, atque lepores innumeri inueniuntur, ſed incolæ ad horum venatione alieni ſunt. Frumentum hîc copioſè non colligitur, ſicut hordeum, millium, & panicum. Fructuum autem magna eſt inopia, non ob ſolum infrugiferum, ſed incolarum potius ignauia, qui vt plurimum arborum culturam ignorant. Mellis autem affluentia magna eſt, quo maiori ex parte veſcuntur, ceram tamen abijciunt, ignorantes eius vſum. Incolæ pane veſcuntur hordeaceo non fermentato, nec in furnis excocto, interdum verò cibum ſibi ex farina hordeacea lacte, & oleo vel butyro parant: apud hos nullus menſarum, & mapparum vſus. Veſtiuntur pannis ex lana ad ſtraguli modum confectis, caput verò pannicello quodam ornant, remanente tamen ſuperiore parte nuda, pileum non niſi ſenes aut docti viri geſtāt, ſubuculas non habent, lecti vice culcitra piloſa vtuntur, in quam ſeſe inuoluunt. Barbam radere ſolent antequam nubant, ſed vxorati prolixiorem geſtant. Præterea artibus, & literis parum vacant, & vix aliqua virtutis vmbra apud hos reperitur: nullos habent Medicos, aut Chirurgos, niſi eos qui pueros circuncidunt, perpetuo autem bello, ſed inteſtino vexantur: Iuſtitiæ nullus planè inter eos cultus; ciuitates paucæ apud hos ſunt, ſed pagi, vici, & caſtra munitiſſima maximo numero reperiuntur, quæ tamen omnia ferè calamitates paſſa ſunt ob bella cum Portugallenſibus præteritis temporibus geſta.

Hea regio. *Incolæ Heæ regionis.*

SVSA regio terminatur ab Occidente à Mediterraneo mari, à Meridie deſerto arenoſo, à Septentrione Atlante, & extremo Heæ oppido, & ab Ortu fluuio Sus, à quo regio nomen ſumit, clauditur. Regio ipſa frumento, hordeo, omnibuſque leguminibus feraciſſima eſt, & quibuſdam in locis ſaccharum ſatis copioſè profert, licet incolæ illud, neque coquere, neque parare probè ſciant: fructus etiam alicubi proueniunt, vt ſunt ficus, vuæ, perſica mala, & dactyli etiam; nam multa ſunt loca palmis refertiſſima, licet ipſos dactylos magni valoris non proferant: oleo caret, quod tamen aliunde aduectum huc defertur. Aurifodinæ iſthic in *Ilalemo* monte ſunt, propter quas incolæ inter ſeſe perpetuum gerunt bellum. In littore quoque maris magna electri copia inuenitur, quæ inde à Luſitanis, atque alijs exteris exportatur in alias regiones, quod quidem electrum viliſſimo pretio coëmunt. Præcipuum huius regionis oppidum eſt TARODANTVM, ſatis amplum, ac ab antiquis Africanis conditum. Iacet autem in valle ſexdecim milliaribus tam in longitudine, quàm in latitudine extenſa, ſaccharo & aliis rebus ditiſſima: hoc autem oppidum hodie valdè celebrè eſt, namque in eo Angeli, & Galli metalla in ſaccharum commutant.

Suſa regio. *Qualitas eius.* *Tarodantū oppidum.*

MAROCCI TERRA, ſeu regio particularis, figuram refert triangularem,

Marocci terra.

larem, cuius fines sunt ab Occasu mons *Nisiua*, ab Ortu mons *Hadimeus*, à Septentrione autem in eum vsque locum extenditur, vbi notissimi fluuij *Tensiftum*, & *Asifinual* coniunguntur. Est autem (referente Leone) omnino amœnissima, multiiugis armentorum, pecudum atque ferarum generibus abundans: vbique herbida, rerum omnium quæ ad victum conueniunt, quæ naribus abblandiuntur, quæ oculos pascunt, feracissima. Perpetua penè planities Longobardiæ non admodum dissimilis, montes, si quos habet, frigidissimi, atque sterilissimi sunt adeò, vt nihil aliud, quàm hordeum producant. Plura continet oppida satis munita, quæ tamen præteritis temporibus à Lusitanis, qui hanc regionem quotidianis incursionibus diuexarunt, multas calamitates passa sunt, sed inter cætera MAROCCVM olim amplissima & famosissima fuit vrbs, & inter maximas totius vniuersi connumerata, quæ 100. millia familias numerabat, hæc autem in spatiosissima, & amœnissima extructa est planitie, & ab Atlante milliaribus 14. distat. Hanc Bocanum Hemerum Ptolemæi fuisse plerique tenent. Fuerunt olim hîc innumera, ac miranda Templa, collegia, hypocausta, hospitia, & ædificia omnis generis sumptuosissima, & inter cætera rerum naturalium studia hic maximè florebant, sed vrbs ipsa ad summam deuenit calamitatem ob frequentes Arabum diuexiones, & vix tertia vrbis pars incolas habet.

Qualitas eius. — *Maroccum vrbs.*

GVZZVLA regio ad Occasum *Ildam* habet montem ad Susam attinentem, à Septentrione Atlanti adhæret, ad Ortum *Hea* regioni iungitur. Mittit hæc regio hordeum copiosissimè, & pecudes innumeras, & habet æris & ferri fodinas, vnde hîc conficiuntur ænea vasa, quæ aliundè exportantur, & in varias res commutantur. Oppida, & castra hîc muro carent, & pagi sunt latissimi, atque ditissimi, & in vniuersum tota regio incolis refertissima est, qui tamen feri sunt, & pecuniæ egentissimi, inter quos perpetuum exardet bellum, nullum tenent regem, vel ducem, semel in anno apud hos sunt nundinæ, quæ duobus durant mensibus, quo tempore omnes illius regionis mercatores ad mercatum confluere solent, nec non etiam & ex Nigritarum regione, tuncque victum omnibus gratis præbent, atque inter eos fiunt induciæ.

Guzzula regio.

DVCCALA regio, vt ait Leo Africanus, suum ex Occidente à *Tensifto* fluuio principium sumit, terminatur ad Septentrionem mari Oceano, à Meridie flumine *Habiel* clauditur, atq; ad Occidentem Solem fluuio *Hammirabih* finitur. Huius longitudo iter est trium dierum, latitudo verò plùs minùs duorum. Incolis est frequentissima, qui rudes sunt, & ciuilitatis atq; humanitatis plus satis ignari. Paucas habet ciuitates muris cinctas. In hac autem regione nonnullas olim tenuerunt arces Portugallenses in ora maritima, nempè *Azafi*, *Azaamurum*, & *Elmedina*, quæ huius regionis propemodum caput est, atque in Mediterraneis aliquot pagos, ex quorum prouentu magnam equitum copiam alebant, quibus perpetuò Marocci regnum infestabant.

Duccalæ fines. — *Mensura.* — *Elmedina caput regionis.*

HASCORA regio ad Septentrionem Duccalæ confinis est, ad Occasum

Hascoræ regionis fines.

ſum finitur *Fenſiſto* fluuio, ad Ortum fluuio *Quadelhabit* à regione Tedeletes diſcriminatur. Affluit mirum in modum oleo, & caprarum gregibus quampluribus, è quarum pilis panni conficiuntur, qui vulgò dicuntur *Ciambelotti*: ex illarum verò pellibus parantur coria illa, quæ dicuntur Marocecni, quorum hic maxima paratur copia: agri fœcũdiſſimi vt plurimum ſunt, & multi ſparſim reperiuntur horti amœniſſimi omni fructuum genere repletiſſimi; Mala item aurea ad immenſam altitudinem excreſcunt, & vineæ vuas proferunt ſubrubras, quarum grana oua gallinacea æquant: mellis item iſthic magna eſt copia, ficus hic vbique copioſa, & iuglandes ſpectatæ altitudinis reperiuntur, quibuſdam etiam in locis ſunt ferrifodinæ. Incolæ verò multo ciuiliores ſunt incolis Duccalæ. Multa ad regionem hanc attinent oppida opulentiſſima, ſatis populo numeroſa.

Qualitas. *Incolarum mores.*

TEDLES regio non adeò ampla eſt, ab Occidente terminatur fluminibus *Serui*, & *Ommirabih*, ad Meridiem Atlanti contigua eſt ad Septentrionem verò ibi terminatur, vbi fluuius *Serui* in fluuium *Ommirabih* pro labitur, vnde regio ipſa triangulari forma clauditur. Sunt in ea nonnulla oppida ditiſſimis mercatoribus repletiſſima, & ciuibus liberaliſſimis, ac humaniſſimis; fœminæ lanificio valde excellentes ſunt, quæ alicubi albiſſimæ ſunt, ac multo argento ornatæ incidunt. Ager omnis generis frugibus, & colles hordeo, atque capellis abundant.

Tedes regio.

FESSAE REGNVM BARBARIAE.

HOc regnum ditiſſimum, & potentiſſimum eſt, & ab Occaſu mari Atlantico terminatur, vbi à fluuio *Ommirabih*, & vrbe *Azamor*, ad oppidum *Zanger* extenditur: à Septentrione freto Herculeo, ac Mediterraneo partim mari partim Atlantico clauditur: ab Ortu *Muluia* fluuio finitur, qui Ptol. Malua vocatur, à Meridie autem Marocci regnum contiguum habet regnum ipſum multi fluuij irrigant, quorum aliquot nauigabiles ſunt, inter quos præcipui ſunt *Subu* & *Luccus*. SVBV, antiquis Subur vocatus originem ducit ex maximo fonte in horrida ſylua *Seligi* montis *Cheuz* prouinciæ, atque multos recipiens fluuios per longum tractum diſcurrit, & lato ſimul, ac profundo oſtio in Oceanum ſeſe exonerat, vbi naues etiam magnas recipit. LVCCVS fluuius Ptolemæo Liſſus dicitur, & ex Gumuræ montibus originem ducens in Oceanum labitur: in eius oſtio ſita eſt ciuitas *Haraidos*, cuius portus ingreſſu difficillimus eſt. Diuiditur verò regnum hoc in ſeptem regiones, quæ ſunt *Temeſna*, *Territorium Feſſæ*, *Aſgara*, *Elhabata*, *Errifa*, *Garetum*, & *Elchauſum*, ſeu *Chauz*, quas omnes particulariter deſcribemus.

Feſſani regni fines. *Fluuij Feſſæ regionis.* *Subu flu.* *Luccus flu.* *Regiones Feſſæ.*

TEMESNA regio incipit à fluuio *Ommirabih* verſus Occaſum, & extenditur ad Ortum verſus *Buragragum* fluuium; à Meridie finitur Atlante monte, & à Septentrione Oceano mari. Perpetua eſt planities, vt ſcribit

Temeſnæ regionis ſitus.

ſcribit Leo, patetq; in lõgum ex Occidente Orientem verſus 80. ferè paſſuum mill.ab Atlante autem ad Oceanum vſque 70.circiter numerantur milliaria.Fuit ſemper hęc regio totius. Africæ caput,in qua olim numerabantur oppida plus minus 40. caſtella verò 300. quam incolas omnis generis habuit: ſed ob bella,quam ibi magnopere ſæuierunt,ciuitates omnes & oppida deleta ſunt, & tota prouincia depopulata. Sed tandem iterum reuiuiſcere cœpit poſtremis his temporibus, vt regem Feſſę parum timeat, equites enim 60000. circiter numerat, & oppida propè 200. continet.

Feſſæ territorium. FESSAE territorium à fluuio *Buragrago,* verſus Orientẽ extenditur vſq; ad fluuium *Inauem,*quod ſpatium centum ferè mill. habet, à Septentrione fluuio *Suba,* à Meridie Atlẽtis indicibus clauditur. *Agri Feſſani conditio.* Ager tam frugibus, fructibus, atq; armentis abundat, vt nulli planè cedere videatur, & pagi hîc vbiq; adeò magni ſunt, vt oppida potius referant, præſertim in collibus:nã planities parum habitata eſt ob bellorum calamitates, quæ præteritis temporibus acciderunt, vbiq; tamen vites, olea, & fruges optimè proueniunt. *Feſſa vrbs.* Numerantur nõnulla oppida in hoc agro Feſſano: ſed ipſa vrbs FESSA, quæ & regioni & Regno nomen dedit, totius Mauritaniæ metropolis eſt. Hanc putat Niger fuiſſe Tamuſiam Ptolem. ſed longe decipitur, atq; potius Volobitim Ptolem. eſſe cum Peucero, & alijs credo. Hæc autem vrbs pulcherrima omnium totius Barbariæ eſt, ac populo frequentiſſima, atq; muris egregiè percincta, cuius maximam partem montes atq; colles occupant, nec niſi in eius meditullio planities reperitur. Interluit ipſam fluuius *Fez,* qui vrbi nomen dat. *Fez flu.* Sunt autem in ea ædificia innumera mirandæ magnitudinis, ac pulchritudinis, vt ſunt templa, collegia, hoſpitia, Xenodochia, & alia huiuſmodi: nam domus vtplurimum elegantiſſimæ ſunt, ac ex lateribus depictoq; lapide cõfectæ. Templa & Oratoria ſunt hîc 700. ferè, inter quæ ſunt propè 50. magnifica, atque ſumptuoſiſſimè extructa. Summum verò templum Carrauuen appellatur, cuius circuitus ſeſquimilliare complet, & 31. viſendæ magnitudinis, ac altitudinis portas habet: in hoc templo ſingulis noctibus 900. lucernæ accendi ſolent, ibidem etiam ſunt luminaria ex ære conflata quæ 1500. capiunt lucernas, & alia mirabilia: recipit autem hoc templum quotidie 200. aur. prouentum. Sunt præterea in hac vrbe duo celeberrima ſtudioſorum collegia, pręter multa alia, pro quorum vno ſolum extruendo ferunt Regem *Habu Henon* 480. aur. mil. conſumpſiſſe; namq; iſthic diſciplinæ humanæ magnopere florent: multa quoq; reperiuntur in hac vrbe Xenodochia, & balnea, quæ ſtructura, & elegãtia haud prædictis collegijs cedunt: hoſpitia ſunt etiam ferè ducenta, & molarum multa millia hîc reperiuntur: artifices item & officinæ omnium generum ibi innumerabiles penè ſunt: mercatorum porrò ſtatio muris percincta eſt, 12. in ambitu habens portas, ac in 15. vicos partita eſt. Non longè ab hac vrbe, quæ FESSA VETVS dicitur, vtpote ad milliaris ſpatium, iacet alia vrbs, quæ FESSA NOVA vocatur, duplici percincta muro altiſſimo, ac fortiſſimo. *Feſſa noua.* *Azgaræ regionis ſitus.* AZGARA regio à Septẽt. Oceano abluitur, ab Occaſu ad fluuium vſq; *Buragragum* extẽditur; Orientale latus

latus claudunt montes *Gumaræ*, *Zaronij*, & radices montis *Zalagæ*; à Meridiæ verò fluuio *Bunaza* finitur. Extenditur autem in longum mill. 80. & in latum ferè 60. Mediam autem præter fluit flu. *Subu*. Est autem omnino plana, optima aëris temperie gaudens, fertilissima equis & pecoribus adeò abundans, vt nō modò Fessæ his abundè prouideat, verum omnibus Gumaræ montibus; rara isthic sunt nemora, sed tamen capreolorum, atq; leporum magna copia: magna est etiam hic gossipij affluētia Fuerunt isthic olim oppida, ac arces quam plurimæ, sed bellorum iniuria maior pars deleta est. Incolæ Arabes sunt, diuites, circa vestitum curiosi, & bello præstantes, parentque Regi Fessæ. Oppida eius præcipua sunt *Larissa* & *Casar Elcabir*, hoc est Regium palatium.

Regionis qualitas.

Oppida Azgaræ.

HABAT, seu Elabat regio terminatur à Septentrione Mediterraneo mari, ab Occasu *Algaræ* paludibus, à Meridie *Suargæ* fluuio, ab Ortu verò montibus Herculeo freto vicinis. Huius longitudo est 80. longitudo centum mill. Regio hæc fœcundissima, ac frugum omnium affluentia beata est, licet olim multò celebrior, ac felicior fuerit, propter antiquissimas ciuitates tum à Romanis, tum à Gothis extructas, multis autem fluuijs ipsa regio irrigatur, atq; in ea præstantiores vrbes oppida sunt ARZILLA, seu AZELLA, spatiosa satis, ac ab Herculeo freto 70. circiter milliarib. distans: TINGIS, seu TANGER, ampla, & antiqua ad Oceani litus posita & ab Herculeo freto 30. mill. distans: SEPTA, seu SEVTA, maxima ciuitas ad fauces Herculei freti, quæ olim totius Mauritaniæ metropolis fuit ac Hispaniç ęmula, quę quidem tres ciuitates sub Regno Portugalliæ sunt. Sunt in regione hac montes fertilissimi, & populo numerosissimi, quorum nonnulli sunt visendi altitudinis, ac accessu difficillimi.

Habat regionis situs.
Mensura,
Conditio.

Oppida præcipua.
Arzilla op.
Tanger opp.
Septa ciuitas.

Montes Lauijs tractu.

ERRIFA, regio incipit non procul ab Herculeo freto, & ad fluuium vsq; *Nocor*, seu *Hoccore* ad Ortūm extenditur, ad Septent. prima sui parte, vt testatur Leo terminatur Mediterraneo mari, vergitq; Meridiem versus ad eos vsq; montes, qui Fessæ territorium respiciunt. Est autem huius longitudo circiter 140. mil. & latitudo 40. Estq; ipsa regio, vt scribit Leo, prorsus aspera, frigidissimis montibus plena, in quibus vetustissimæ sunt solitudines, arboribus elegantissimis, ac rectissimis refertissimæ, frumentum non producit, tametsi vinearum, ficcuum, oliuarum, ac amygdalarum magnam habent copiam: rara præterea hîc sunt armenta: bona autem caprarum, asinorum, atq; simiarum multitudo in ijs montibus reperitur. Oppida isthic rarissima sunt, pagi verò frequentissimi, incolæ validissimi sunt, inculti tamen & rudes, atq; potationib. plus satis dedi.

Errifiæ reg. fines.

Mensura eius.
Regionis conditio.

GARETI, regio incipit ab Occasu à *Medulo* flumine, & ad fluuium *Muluia* ad Ortum terminatur, à Meridie montes ipsam à desertis Numidiæ separant, à Septentrione autem ad Mediterraneum mare extenditur. Huius autem longitudo est 50. latitudo verò 40. est mill. Ager, referente Leone, fragosus, incultus, atq; aridus, Numidiæ deserto non admodum natura dissimilis: ipsa autem regio maxima sui parte incolis nuda ferè est, postquam Hispani duas eius vrbes præcipuas sibi occuparunt, quæ sunt

Gareti regionis situs.

Mensura.

Qualitas.

Medela

Medela, & Chesasa. Ad regionem hanc pertinent deserta quædam, quæ à mari Mediterraneo incipiunt, & ad desertum *Chaus* extenduntur, & inter *Muluia* fluuium, & montes, quorum quidem desertorum longitudo est 60. mill. & lat. 30. Deserta hæc arida sunt, & aspera, & aquis destituta, in quibus multa sunt animalium genera, sicut in Libyæ desertis.

Chaus regio.

CHAVS vltima Fessani regni regio continet tertiam ipsius ferè partem: namq; longitudine 190. milliaribus patet, nempe à fluuio *Zba* ad Ortum, ad fluuium *Gurguigara* ad Occasum: latitudinem verò mill. 170. habet. Nam omnis ea Atlantis pars, quæ Mauritaniam respicit, vt ait Leo, huius regionis latitudinem præbet, complectitur & bonam planiciei, atque montium partem, qui Libyæ confines sunt. Regio maiori ex parte aspera est, ac indigens, quam tamen bellicosæ gentes inhabitant. Præcipua loca huius tractus sunt *Dubdu* oppidum antiquum & *Teza*, maxima, nobilis, atque opulentissima vrbs, quæ ciuium frequentia, & opulentia tertium in tota regione sibi occupat locum.

Oppida huius regionis.

TELEVSINVM REGNVM, SEV Tremisen Barbariæ.

Tremisen regnum Mensura eius.

HOc regnum ab Occasu fluminibus. *Za*, & *Maluia* terminatur: à Meridie Numidiæ deserto: ab Ortu fluuio *Maiori* vocato: à Septentrione autem Mediterraneo mari pulsatur. Hæc regio MAVRITANIA CAESARIA olim nuncupata fuit, cùm à Romanis occuparetur: cuius longitudo ab Oriente in Occidentē patet 380. mill. latitudo verò angusta est, quippe quæ 25. mill. non excedit, à Mediterraneo scilicet ad deserta Numidiæ: vnde maximè Arabum illa deserta incolentium continuis vexationibus exposita est. Quo fit vt semper hi Reges muneribus, & tributis Numidarum amicitiā quęrere conati sint, licet nunquam insatiabilem illorum cupiditatem explere potuerint. Huius porrò regionis (vt ait Leo Africanus) pars maxima inculta est, arida, atq; aspera, eaq; præsertim parte quæ Meridiem respicit. Maritimi autem agri aliquantulo fertiliores, atq; fœcundiores sunt. Qui oppido *Telensino* circumiacet tractus numerosus est, nisi quod in ea parte, quę ad Occidentem mare respicit, montibus est refertissimus. *Tenez* quoque, atq; *Alger* regiones montes habent omnium rerum affluentia fœcundissimos. Raræ in hac parte vrbes, raraque castella, felicissima tamen atq; maximè frugifera: hæc ille. Metropolis huius regni est TELENSINA, vrbs amplissima quidem, & quæ olim 16. millia familias numerabat, nunc verò ad maximam tenuitatem ob bella redacta est. Duos nobilissimos, atq; frequentissimos habet hoc regnum maris portus, & oppida: *Horami*, seu *Oraniæ*, cum arce munitissima, & *Marsæ Eltabiri*, ad quos maxima solet confluere mercatorum copia, præsertim ex Italia; qui ambo ab Hispaniæ Rege præteritis temporibus occupati fuere, non sine illius regni maximo incommodo. Ad hoc regnum Tremisenum pertinebat olim GEZAIR vrbs, seu ALGIRA, quæ vulgo *Algiter* dicitur, spatiosissima quidem, & muris ele-

Regionis qualitas.

Telensina vrbs. Portus huius regni.

Algira vrbs.

elegantissimis, atque munitissimis percincta, quæ à Teleusino Rege defecit, & Bugiæ Regi primùm, deinde Ferdinando Hispaniæ Regi tributa persoluebat, posteaque à Barbarossa pro Imperio Ottomannico armis vsurpata fuit, ipseque Prorex ipsius ciuitatis vocabatur; atque etiamnum sub Turca manet, qui ibi Proregem mittit. Vnde his postremis temporibus valdè celebris, & ditissima facta est maximè, quia per piratarum receptaculum, qui perpetuò mare nostrum infestant, atque inter cætera numerantur nunc in ea 25. ferè millia Christianorum mancipia. Est autem ab ipsis Turcis adeò nunc muris, arcibus, & bombardis munita, vt sit penè inexpugnabilis. Hanc cum Castaldo opinor fuisse Salde Ptolemæi, licet doctissimus Ortelius cum mercatore putet Salde Ptolom. nunc esse *Tadelis*; Iouius censet esse Iuliam Cæsaream, & alij Cirtham.

REGNVM TVNETANVM Barbariæ.

TVNETANVM Regnum complectitur totum terræ tractum à *Maiori* fluuio, quem Audum Ptol. esse puto, vsque ad Mesratæ regionis amnem: continet autem totam illam regionem, quæ antiquis AFRICA PROPRIA, seu MINOR vocabatur, atque etiam NVMIDIAM ANTIQVAM. Hic autem terræ tractus satis fertilis est, ac frugibus pecoribus aptissimus, arboribus fœcundissimus, præsertim ad Occasum: nam ad Ortum sterilis potius est & aquis inops. Incolæ corpore sani sunt, laboris patientes, & qui vt plurimum ad perfectam senectam perueniunt, nisi morte violenta pereant; siquidem raro ægritudinibus naturalibus vexantur, easque parum timent. Huius nonnulli partes, seu regiones faciunt quinque, quæ sunt *Bugiæ* regio, *Constantinæ* regio, territorium *Tunetanum*, *Tripolitana*, & *Ezzab*.

Tunetani regni situs. *Qualitas.* *Regiones Tunetani tractus.*

BVGIÆ regio incipit à fluuio *Maiori*, & extenditur ad montes vsque Constantinæ, iuxta Mediterraneum mare, quod spatium est propè 150. milliarium: secundùm verò latitudinem occupat 40. ferè milliaria. Regio ipsa alicubi amœna, & ferax tam fructuum, quàm segetum; alicubi verò inops: oppida habet nonnulla satis populo frequentia, inter quæ sunt *Necaus* in Numidiæ confinio, & *Chollo*, ad Mediterraneum mare. Sed BVGIA principalis vrbs est, quæ Regioni nomen dat. Est autem antiquissima, ac à Romanis in costa excelsissimi montis iuxtam mare condita, quam *Thobuacam* Ptolemæi Fazalus esse putat, Sabellicus *Vzicat*, Sanutus *Salde*, sed Castaldus, cui magis assentio, propter situm *Igilgile*. Fuerunt hic olim ædificia, templa, Collegia, & sumptuosissima hospitia. Præterea xenodochia, atq; Monasteria ad illorum ritum composita, & arx quoque munitissima, ciues olim fuerunt ditissimi, & delicijs dediti, & Hispanis molestissimi, qui triremibus, ad hoc instructissimis vtebantur, sed vrbs ipsa à Petro Nauarriensi expilata fuit anno 1508.

Bugiæ situs. *Qualitas.* *Bugia vrbs.*

Montes huius regionis. vnde & ipsi incolæ ad miseriam ferè sunt redacti. Territorium huius vrbis frugibus non est idoneum, fructus tamen perfectissimos profert. Sunt in hac regione montes asperi, ac eminentes, nemoribus ac fontibus refertissimi, cuius incolæ diuites, nobiles, ac liberales sunt, apud quos sunt innumeri hirci, boues, & equi. Antiquus est ijs mos pingendi supra maxillas crucem nigram.

CONSTANTINA regio iacet inter Constantinæ montem, in confinio Bugiæ situm, & inter territorium Tunetanum, iuxta fluuium *Guadilbarbar*. *Constantina vrbs.* Vrbs præcipua est CONSTANTINA, quam Marmolius putat fuisse *Culcuam*, coloniam in Numidia noua Ptolemæi; Iouius tamen, Oliuarius, & alij censent fuisse potius *Cirtam* Regiam Massinissæ, quam Ptolem. *Iuliam* cognominat. Habet ipsa vrbs muros munitissimos, altissimos, antiquissimos, atque elaboratissimis lapidibus compositos, rupibus altissimis maiori ex parte percingitur. Familias habet nunc circiter octo millia, ædificijs partim sumptuosissimis ornatur, & mercatoribus affluit, qui pannos, & lanam vendunt, oleum, atque sericum, & telam, ac alia quamplurima, quarum maiorem partem dactylis, & mancipijs commutant; præsertim autem cum Numidiæ populis negociantur. Agrum habet perbonum, ac frugibus feracissimum. Extra ipsam vrbem egregia visuntur ædificia, eaque antiquissima, inter quam est arcus quidam triumphalis Romano more. Sunt etiam non longè ab ipsa vrbe fontes aquæ calidæ. *Bona vrbs.* Est quoque in hac regione vrbs BONA, à Romanis condita, longè à Mediterraneo mari milliaribus centum, quæ celebris est ob D. Augustinum, qui ipsius vrbis Episcopatum tenuit: ad hanc Tunetani, Gerbenses, & Genuenses commercij causa quotannis confluunt, vbi maximam frugum, atque butyri copiam emunt. Ad hanc vrbem pertinet planities spatiosissima, ac frugibus gerendis felicissima, cuius longitudo 40. & latitudo 25. milliaria complectitur.

Tunetanũ territoriũ. Hipponitis stagnum. Lacus regionis. TVNETANVM territorium iacet inter fluuium *Guadilbarbar*, quem puto esse antiquis Hipponitis stagnum, vbi Constantina regio extenditur, & inter fluuium *Capes*, qui lacus efformat nonnullos aquarum calidarum, atque antiquitus Tritonis erat palus Est autem hæc regio nunc valdè celebris, ac illustris ob vrbem TVNETANAM, quæ olim toti regno præerat; sicut etiam antiquorum tempore fuit ob famosissimas vrbes isthic existentes, vt dicemus. Sunt aut hîc quamplures vrbes præstantes, ac oppida, quarum præcipuæ sunt hæ: *Tunetum vrbs.* TVNETVM, seu Tunes, vulgò *Tunisi*, quæ Themisa, seu Tunisa Ptol. est, hæc autem à principio angustissimum fuit oppidulum, sed posteaquam Carthago fuit deleta, mirum in modum ædificijs, & incolis augeri cœpit, ac locupletari, adeò vt hoc tempore principem obtineat locum in toto tractu: numerat enim circiter 10. mil. familias, & habet in circuitu 5. milliaria. Ad hanc vrbem Genuenses, Veneti, innumerique alij mercatores negociandi causa sese conferunt.

Incolæ autem non adeò diuites sunt, præsertim nobiles propter frumenti, omniumquè frugum caritatem: nam agrum circa vrbem colere, vt plurimum nequeunt, ob crebras Arabum incursiones, quo fit vt illis frumentum ex

alijs

alijs regionibus aduehatur; sunt tamen hic campi circa vrbem ab omni parte ad quatuor, vel quinque milliaria oliuis copiosissimi, ex quibus oleum abundantissimè colligunt, cuius bonam quantitatem ad Ægptum mittunt. Non longè à Tuneto ad fretum cuiusdam stagni longitudinis decem milliarium, per quem proficiscitur Tunetum, sita erat arx GOLETTÆ, quæ olim ab Imperatore Carolo V. capta fuit.

Goletta arx.

CARTHAGO vrbs huius tractus antiquissima, atque olim totius Africæ caput, 72. annis ante Romam à Phœnicibus, vt plerique putant, condita fuit. Huius ambitus ferunt quidam extitisse 22. milliarium, & tota fermè mari cingebatur; in huius medio extabat arx, cui BYRSA nomen erat, quæ paulò amplius quàm duo millia passuum tenebat. Hæc habuit principes potentissimos, qui non solùm maiori Africæ parti imperârunt, sed & Hispanicæ oræ à freto ad Pyrenæum vsque, quæ postea vrbs à Scipione capta, & incensa 7. diebus continuis arsit, anno scilicet 602. post Romam conditam, sed à Cæsare iterum restituta (colonia. s. ibi deducta) refloruit; à quo etiam tempore multas calamitates passa est à Vandalis, Gothis, & Saracenis, adeò, vt hoc tempore vigesima tantùm eius pars habitatores habeat, neque supersunt nisi tantùm muri reliquiæ, aquæductus aliquot, atque antiquissima nonnulla ædificia. Dicunt quidem hîc reperiri 25. circiter mercatorum officinas, & 500. circiter domos, quæ tamen sunt vilissimæ. Incolæ miserrimi sunt, ac multa superbia inflati.

Carthago.

Byrsa arx.

BISERTA quoque, seu *Bensart*, ciuitas antiquissima est ad Mediterraneum mare, cui vicinus est fluuiolus, qui etsi arctissimus in principio sit, attamen paulatim fluendo mirum in modum augetur: mittit hic fluuius magnam piscium copiam; isthic est maris portus magnarum Nauium capax. Volunt quidam hanc vrbem fuisse *Vticam* Ptolemæi, quæ secundum locum olim post Carthaginem obtinebat: fuitque illustris ob Catonis mortem, quæ tamen à Romanis fuit destructa Est etiam hic *Cairoan*, seu *Caroen*, amplissimũ oppidum in arenosa ac deserta planitie extructum, quod sanè percelebre est ob studia præsertim iurisprudentiæ, & ob superstitiones Arabum, quæ ibi obseruantur.

Biserta vrbs.

Cairoan oppidum.

TRIPOLITANA regio exordium sumit à fluuio & sinu *Capes*, vsq; propè *Mesratam* regionem, vltra Tripolim vrbem. Volunt multi hanc regionem olim produci ad Septentr. antequam à mari submergeretur, vnde incolæ calamitatem maris fugientes, continuo recesserunt versus Meridiem. Regio hæc multis in locis dactylis olim refertissima est, fructibusque omnis generis: sed tamen frugibus omnibus est infelicissima, hordei tamen profert aliquam copiam. Sunt isthic multæ vrbes & oppida, inter quæ TRIPOLIS noua principem obtinet locum, quæ propriè dicitur TRIPOLIS BARBARIÆ: extructa autem est post excidium antiquæ tripolis in arenosa campo, in quo dactylorum satis bona prouenit copia, licet frumenti maximè inops sit. Vrbs hæc his postremis temporibus celebris est ob piratas ibi degentes, qui perpetuò Italiæ oram vexant, cùm prius negotijs maximè efflueret: namque isthic Veneti, Genuenses, Siculi & alij gentes nauibus appellebant.

Tripolitanæ regionis situs.

Qualitas.

Tripolis Barbariæ.

Azzabæ regionis situs. AZZABA vltima Tunetani regni regiuncula iacet vltra Tripolitanam regionem versus Orientem. Complectitur autem nonnulla oppida, prouincias, atque campos, in quibus omnibus fruges, vt plurimum, non proueniunt, sed solùm oliuæ, dactyli alijque plures fructus. Præcipua huius tractus prouinciola est *Mesrata*, iuxta Mediterraneum mare centum ferè milliaribus à Tripoli Barbariæ distans, quæ pagos complures cùm in planitie, tum in montibus continet, quorum habitatores ditissimi vt plurimum sunt, neque vllum persoluunt tributum. *Mesrata prouinciola.*

BARCAE TERRITORIVM, QVOD est quinta Barbariæ pars.

Barcæ territorium. BARCÆ, seu BARCHÆ, vt alij scribunt, territorium, seu desertum à finibus Mesratæ, vsque ad confinia Ægypti producitur, continetque tum CYRENAICAM regionem antiquorum, quæ olim *Pentapolis* dicebatur ob quinque vrbes in ea contentas, quæ fuêre Cyrene, Berenicæ, Arsinoe, Ptolemais, & Appollonia, quarum ne vestigia quidem hodie patent: atque etiam MARMARICAM regionem antiquorum, quæ *Ammoniaca* quoque vocabatur, ob templum Iouis Ammonij oraculis celebre. Huius regionis longitudo patet milliaribus mille & trecentis; latitudo verò ducentis. Est autem in vniuersum satis aspera, desertaque, ac aquis, frugibusque infelicissimi; maximè vlterior plaga in Meridiem, quæ arenis, & solitudinibus squallet, inter quas sparsim inhabitant gentes aliquot miserrimæ, ac famelicæ, ceu in insulis quibusdam longissima intercapedine admodum inter se remotis: maritima autem magis culta, & frugifera sunt, præsertim intra quindecim milliarium latitudinem. *Regionis mensura.* *Qualitas.*

Incolarum conditio. Incolæ insignes sunt prædones, atque cæteris atrociores. Frumentum ac alia ad vitam sustentandam necessaria ex Sicilia nauigijs huc deferuntur, pro quorum aliqua portione desumenda multi illorum proprios filios Siculis mercatoribus oppignorant, donec furtis & rapinis eos repignorare possint.

NVMIDIA SECVNDA Africæ pars.

NVMIDIA vna est septem principalibus totius Africæ partibus, quæ *Biledulgerid* hodie Ioanni Leoni, & Marmolio dicitur, hoc est, *dactylorum* regio, quod hæc sola Africæ regio dactylos abundè habeat. Est autem cæteris ignobilior, vnde nulla eius regio Regni titulo gaudet. Fines eius ab Occidente sunt Atlanticum mare, a Septentrione Atlas mons: ad Ortum ad confinia Ægypti ferè sese extendit: à Meridie verò Libię deserta arenosa habet. Fuit autem olim hæc pars terræ inhabitata, quemadmodum & Barbaria, quæ etiamnum malè habitatur; exigua enim habet oppida, ac rara, ea siquidem & maximo interuallo abinuicem distant. Habet autem loca calida simul, atque arida vltra Atlantem, quæ quibusdam ex Atlante, manentibus fluuijs irrigantur: pauci sunt in ea frugibus ferendis apte agri, etsi dactylorum maximam habeant copiam; nullam enim ferè fructiferam aliam habent arborem præter palmam. Ea verò loca, quæ Libyæ confinia sunt, asperos quosdam habent montes arboribus nudos, ad cuius radices spinosa quædam, atque infrugifera proueniunt arbuscula, qui quidem montes fontibus ac riuulis destituuntur. Scribit Plinius hanc regionem marmor habere electū, & animalia ferè perniciosa: namque isthic infinita scorpionum, atque serpentum adinuenitur copia, quorum morsibus venenosis multi quotannis interfecti inueniuntur. Incolæ stellas olim adorabant, eisque sacrificabant, hodie verò inculti sunt, ignari, viles, proditores homicidæ, ac fures, neque vllam rerum naturalium cognitionem habent, sed operam tantùm quidam ex eis legum studijs nauant. Arabes autem qui isthic inhabitant, poësim amant, & liberales sunt, licet inopia premantur, longam omnes ferè ducunt vitam, licet dentes ante tempus amittant ob dactylorum vsum : sic quoque visus defectum patiuntur ab arenis vento exagitatis; morbum non habent Gallicum, imò sii qui tali morbo laborans isthic venerit, absq; alio medicamento liberatur. Vescuntur autem hordeo, dactylis, alijsque vilissimis cibis, sed panem non nisi festiuis diebus comedunt, afferunt huc exteri mercatores frumenta, quæ cum dactylis commutant. Sunt autem huius tractus regiones multæ, nempe *Tesset*, *Segelmessa*, *Zeb*, *Biledulgerid*, quæ principaliores sunt, deinde *Dara*, *Fezzen*, ac aliæ minus principales: inter has verò regiones omnes DARA cultior est ob fluuium, qui à regione nomen habet; iuxta quem incolæ per vicos, pagos, atque castra inhabitant; is enim amnis regionem sua irrigatione fœcundat; crescit autem hyberno tempore, ac adeò expanditur, vt mare videatur, sed æstate vado pertransiri potest.

Numidia, hodie Biledulgerid. *Numidiæ fines.* *Numidiæ conditio, & qualitas.* *Incolarum religio & mores.* *Regiones Numidiæ.* *Dara regio.*

BILEDVLGERIDA regio ciuitatibus frequens est, & dactylorum maximam producit copiam, licet ob eius ariditatem nihil prorsus frumenti ferat.

Biledulgerida regio.

Tegorarin regio. TEGORARIN etiam regio ampliſſima eſt; namque caſtella circiter 50. & pluſquam centum pagnos continet, atq; in ea dactylorum vberrimus eſt prouentus; fruges quoque in ea ſatis proueniunt, aſſidua tamen ob ariditatem irrigatione, & ſtercoratione indiget. Incolæ ditiſſimi ſunt, ac apud Nigritas negociantur.

LIBYA TERTIA
Africæ Pars.

Libya, id eſt Sarra. LIBYA antica lingua *Sarra* appellatur; quæ vox idem quod deſertum ſonat; namque Libyæ regio deſerta planè, arida, atque arenoſa eſt, omnibus riuis, ac fontibus carens. *Libyæ fines.* Habet autem ſuum initium ab Ortu propè Nilum fluuium, vbi eſt Gaogæ regnum, & extendit ſeſe Occidentem verſus ad regnum vſque Gualatæ, quod Atlantico mari adiacet; à Septentrione verò Numidiæ adhæret. *Libyæ deſerta.* Sunt itaque hæc deſerta Libyæ, ſeu ſolitudines aridæ, arenoſæ, aquis deſtitutæ, & valdè infrugiferæ: nullam enim habent aquam, præter quam quibuſdam rarioribus in puteis, quæ tamen ſalſa eſt. Vnde mercatoribus, per regionem hanc proficiſcentibus, opus eſt aquam vtribus camelis impoſitis ſecum deferre: nam interdum ſex, aut ſeptem dierum itinere ne gutta quidem aquæ inuenitur. Solent autem hæc deſerta pertranſire, qui à Regno Feſſæ ad Tombutum regnum Nigrorum proficiſcuntur, & à Telenſino ad Agades regnum Nigrorum vicinum locis Libyæ. Conſueuerunt etiam centum ferè abhinc annis à feſſa ad Cairum iter facientes per Libyæ deſerta pertranſire, quæ profectio periculoſa ſatis eſt. Sunt in his deſertis nonnulli putei camelorum pellibus aut oſſibus circumſepti, qui interdum æſtate incrudeſcente Auſtro arena cooperiuntur, vnde mercatores eorum veſtigia non agnoſcentes extrema ſiti pereunt. Iſthic multa animalium genera adinueniuntur. Fluuij verò ab Atlante emanantes in his arenarum vaſtitatibus diſperduntur, aliqui etiam nonnullos lacus efficiunt, qui maximè incolis, & mercatoribus ſalutares ſunt, vt ſunt lacus *Gir*, & *Ighidi*, *Gheogan*.

Incolarum mores, & conditio. Incolæ abſque vllis legibus, aut rationis vſu viuunt more belluarum, miſerrimam ducentes vitam, literas parum agnoſcunt; & virtutis omnis ſunt deſpectores, venatione maximè incumbunt, & prædones ſunt inſignes, ac mercatoribus maximè infeſti, quod ſanè verum eſt de paſtoribus, qui continuò per deſerta hæc vagantur: attamen quamplures reperiuntur iſthic Africani, ac Arabes, qui liberales, mites, & humani ſunt, exterorum hoſpitales, ac veritatem colentes. Breuem præ cæteris Africanis ducunt vitam; nam robuſtiores ad annum vſque 60. accedunt, vt plurimum tamen ſani ſunt corpore, ſunt graciles, atque macilenti, ſuper camelos tantùm equitare ſolent, parcè admodum viuunt, & famis ac inediæ patientiſſimi ſunt; panem non agnoſcunt, ſed lacte, camelorum carnibus, ac butyro veſcuntur.

Veſtitus

Væstitus eorum est panniculus angustus, atque rudis, quo vix eorum pars dimidia tegi potest, nonnulli caput tela nigra in modum Dulipani tegunt; magnates verò subuculam ex gossipio ceruleo confectam latis manicis gestant: lecti vice stibadijs, seu storeis ex iunco consitis vtuntur. Tentoria ex vndulato, aut ex aspera quadam lana conficiuntur, quam intra dactylorum racemos adinueniunt. Hæc Libyæ deserta nostro æuo in quinque partiuntur regiones, iuxta numerum populorum, qui isthic inhabitant, quæ sunt *Zanaga*, *Zuenziga*, *Targa*, *Lempta*, *Bordea*, ad quæ alia minus principalia referuntur.

Quinq; Deserta Libyæ.

ZANAGÆ desertum, seu regio, vbi populus id nominis inhabitat, exorditur ab Oceano mari ad Occasum, & extendit sese versus Ortum ad salinas vsque *Tegazæ*, à Septentrione ad confinia Numidiæ pertingit, & ad Meridiem vsque ad Gualatam, & Tombutum Nigrorum regna extenditur. Est autem hoc desertum aridum, & fragosum, vbi aqua solùm singulis centum reperitur milliaribus profundissimis in puteis, quæ salsa, maximeque insipida est. Maxima hîc ferarum, reptiliumque copia est. In hac regione est desertum *Azaoad*, seu *Asanad*, asperum adeò, vt ducentesimo milliario aquam vix in eo reperias, scilicet è puteo *Asanad*, vsque ad puteum *Araoan*; isthic autem propter aquæ penuriam, & caloris nimiam exurientiam homines quamplures, & armenta pereunt. In confinia huius deserti versus Numidiam est *Tegaza* regio, vbi maxima effoditur salis copia, quod marmor candore superat, quod camelis ad Tombuti regnum deuehitur, distans itinere 20. dierum circiter.

Zanage desertum.

Azaoad desertum.

Tegaza regio.

ZVENZIGA desertum inhabitatur à populo id nominis, quod quidem à *Tegaza* in Occidente incipit, & perducitur ad desertum vsque *Hair*, quod *Targa* populus incolit: à Septentrione *Legelmessa*, *Tebelbeti*, & *Benigorai*, desertis clauditur, & à Meridie deserto *Ghir* è regione *Guber* regni Nigritarum. Hoc verò desertum aridissimum maximè horrendum est, & illud pertransire solent mercatores à Telensino ad Tombutum proficiscentes: vnde eorum complures extrema sit in hoc deserto pereunt. Continet hoc desertum aliud intra se, quod *Gogden*, seu *Goesen* appellant, vbi 9. dierum spatio ne guttula, quidem aquæ reperitur, nisi quam mercatores camelis circunferunt.

Zuenziga desertum.

Gogden desertũ asperrimum.

TARGA desertum multò clementius, minusque asperum duobus nunc descriptis est; namque isthic aqua copiosè satis adinuenitur, atque mira ibi est aëris temperies, patet autem hoc desertum à Septentrione versus Meridiem trecentis ferè milliaribus. Incipit autem ab Occasu ab *Hair* deserto, & vsque ad *Ighidi* desertum versus Ortum extenditur: ad Septentrionem deserta habet *Tuath*, *Tegorarin*, atque *Mesabe*: à Meridie verò desertum *Agadez* attingit. Isthic nullum herbæ genus desiderari potest. In locis *Agadez* vicinis manna colligunt copiosissimum, quod aqua, vel iuri commixtum valdè refrigerat, atque pro delicijs epotatur.

Targa desertum.

LEMPTA desertum quartum Libyæ incipit ab *Ighidi* deserto vsque ad *Berdoa* desertum, & ad Meridiem ad *Canum* regnum Nigrorum tendit.

Lempta desertum.

Est autem aridtſſimum, & mercatoribus periculoſiſſimum, qui à Conſtantina ad Nigritarum terras iter ſuſcipiunt.

Berdoa deſertum. BERDOA 5. & vlt. deſertum eſt Libyæ, quod ad Occaſum *Lempta* deſertæ iungitur, & ad Ortum ad *Augela* vſque deſertum producitur, à Septentrione confinia habet deſerta *Fezzen*, & *Barca*, & à Meridie deſertum *Bornon*. Eſt & iſtud deſertum aridiſſimum, & periculoſiſſimum. Ab *Augela* autem deſerto ad Nilum ſunt deſerta nonnulla, quæ ab Arabibus, & Africanis occupata fuere, quæ vulgò *Leuata* vocant.

Oppida in deſertorum extremitatibus ſita. Reperiuntur in extremitatibus horum deſertorum oppida aliquot, quæ veluti portus ſunt, ad quæ gentes confugiunt, inter quæ ſunt *Hoden* viatoribus frequentiſſimum, & *Agades* optimè extructum ſupra fluuium, qui Sanagæ fluuio iungitur.

NIGRITARVM TERRA, QVAE QVARta eſt Africæ pars.

Nigritarum fines. HÆc regio nomen ſumit, vel ab incolis, qui nigro colore afficiuntur, vel potius à flumine Nigro, quod hanc regionem lambit, licet alij dicant fluuium hunc à regione ipſa nomen ſortiri. Habet autem à Septentrione Libyæ deſerta, ab Occidente Oceanum Occiduum, à Meridie Oceanum partim Æthiopicum, & partim Manicongi regnum; ab Ortu verò ad Nili vſque confinia porrigitur. Ferunt quidam ſcriptores hanc Africæ partem primam omnium inhabitatam fuiſſe; Ægypto tamen excepta, quæ tamen hoc tempore parum cognita eſt, cuius latitudo ab occidua parte patet prope 400. milliarium. Eſt autem calidiſſima ob ſitum eius ſub zona torrida, ſed non adeò vt inhabitabilis remaneat; nam frequentiſſimæ eſt habitationis, & aliquibus in locis ſemper virens. Citra fluuium Canaga, qui terminus eſt Nigredinis populorum, aridiſſima eſt, arenoſa ac deſerta: vltra verò ipſum fertiliſſima vt plurimum eſt, ac humiditatis non minimam portionem habet, idque propter fluuij NIGRI continuam irrigationem, qui mediam penè regionem præterfluit. Vnde agri omnes, qui huic amni vicini ſunt, & qui aliquo fluuio abluuntur, feracitate mira gaudent; tum frugum, tum pecorum, ibique etiam cocci, cucumeris, cœpæ, & id genus olerum maxima copia prouenit. Nullæ tamen iſthic ſunt arbores, præter aliquas, quæ fructum caſtaneæ perſimilem producunt, licèt aliquanto amarum Nulli ſunt montes, aut colles, circa Nigri ripas; ſunt tamen nemora permulta Elephantibus, cæteriſque animalibus repletiſſima, crebræ etiam iſthic paludes ſunt, & lacus, qui ex Nigri inundationibus remanſiſſe dicuntur. Pluuiæ huic ſolo nec proſunt quicquam, nec damnum afferunt; ſed ab vno Nigro fluuio regionis fertilitas pendet, quemadmodum à Nilo Ægyptus fœcundatur. Creſcit autem Niger ſicut Nilus à decimoquinto Iunij per 40. dies, ac per totidem decreſcit, & tunc cymbis, aut ſcaphis per totam Nigritarum regionem nauigatur

Calidiſſima eſt valdè hæc regio.

Qualitas regionis Nigrorum Niger.

Fertilitas regionis à Nigro fluuio eſt.

Incolæ

Incolæ hi ab origine Chusi dependent, qui partem habuit Chamum filium Noëmi, qui quidem ab initio cœlorum Dominum adorabant, quem eorum lingua Guihimo vocabant: postmodum Iudaicam susceperunt legem, in qua quidem multis perseuerârunt annis, donec aliquot regna Christianam religionem amplexata fuerunt, quam conseruarunt vsque ad Mahumetis Pseudoprophetæ aduentum, quo tempore Mahumetani facti fuere omnes Libyæ confines, remanentibus tantùm nonnullis regionibus paucis, quæ fidem Christi adhuc seruant. Veruntamen qui iuxta Oceanum mare inhabitant idola omnes colunt, ac gentiles sunt. In Vniuersum autem belluino viuunt more, à rationis vsu, ab ingenij dexteritate, atque ex omnia artificio alienissimi sunt, ad luxuriam valdè procliuiores sunt, vnde meretricum numerosus grex apud illos est, sed qui famosiores vrbes inhabitant, nonnihil humaniores, & cultiores sunt cæteris omnibus Africanis, breuiorem degunt vitam, at maximus illis semper vigor; maximaque dentium omnium firmitas vsque ad extremum vitæ diem, incantatores anguium sunt eximij. Qui morbo Gallico infecti sunt, si in hanc regionem proficiscantur, optimè sanitate restituuntur, ob optimam aëris temperiem nullo adhibito pharmaco. Pestis hîc nunquam sæuisse dicitur. Habent autem Nigritæ diuersa inter se idiomata: nam in regionibus Gualatæ, Tombuti, Ginæ, Mellidi, & Gagonti seruant idioma ab ipsis *Sungai* vocatum. Est & alia lingua, quæ *Guber* ab illis appellatur, quæ apud Guberos, Canontes, Chesenas, Perzegregos, & Gangrates in vsu est. Habet & regnum Borni suum loquendi modum illi omnino similem, qui apud Gaogam est.

Nigritarum religio.

Nigritarum mores.

Pestis apud Nigritas non sæuit.

Varia Nigrorum idiomata.

In Nubæ regno est sermo, qui cum Arabica lingua, Chaldaica, & Ægyptiaca magnam habet affinitatem. Traduntur à Scriptoribus 25. horum Nigritarum regna, quæ olim proprium agnoscebant Regem, quorum nonnulla sunt citra Canagam, alia verò vltra. Sunt autem hæc: *Gualata, Ginea, Melli, Tombutum, Gago, Guber, Agadez, Cano, Casena, Zegzeg, Zanfara, Guangara, Bornum, Gaoga, Nubia, Bito, Temiamo, Dauma, Medra, Goran, Territorium Anterotense, Territorium Gialofæ, Ora, Ghineæ, Territorium Meleghese, & Regnum Benin.* Sed Regna hæc hodie sub tribus tantùm regibus ceciderunt: Nam Tombuti Rex maiorem ex eis partem possidet; Rex Borni minorem; reliquam habet Rex Gaogę, vno tantùm Gualatæ regno excepto, quod proprium Regem habet.

Nigritarum regna olim 25.

Tres tantū Reges Nigritarū hodie sunt.

GVALATA Regnum ab Oceano centum milliaribus distans, angustissimum est: non enim continet nisi pagos tantùm tres, cum aliquot vicis campisque dactyliferis, in quo minima millij, & cuiusdam leguminis rotundi copia prouenit.

Gualata regnum.

Incolæ nigerrimi sunt, exterorum amantissimi, sed miserrimam ducunt vitam; namque nulla est apud eos administratio, neque vlli nobiles, aut iudices.

Ora Anterosæ. ORA ANTEROSÆ est magnus terræ tractus, humilis, arenosus, ac sterilis, ad Oceanum expositus, à capite scilicet Albo ad fluuium Canaga, quem populi *Azanaghi* inhabitant, qui olim inciuiles erant antequam cum Portugallensibus negociarentur: parci sunt, inediæ patientissimi, pauperes, mendaces, proditores, mediæ staturæ, & colore medio inter nigrum, & subcineritium. Sunt in hoc tractu Portus Dei, & Portus commutationis, vulgò *del Riscatto*. *Azanaghi pop.*

Agadez regnum. AGADEZ regnum ponitur citra fluuium Canaga, vnicamque continet vrbem huius nominis muris percinctam, cuius incolæ inter omnes Nigritas sunt candidissimi. Domus elegantissimæ sunt ad Barbarorum modum ædificatæ. Incolæ vt plurimum, exteri mercatores sunt. Reliquum huius regni ad Meridiem pastores, atq; bubulcos habet, qui in tuguriolis ex frondibus compositis inhabitant, quæ circumferuntur quoties aliquo migrandum est. Soluit hic rex tributum Tombuti regi quotannis 150. aureorum mill. *Incolæ huius regni.*

Cano regnum. CANO regnum amplissimum citra Canagam plura deserta loca continet, montesque maximè nemorosus, ac multis fontibus irriguos, in quibus mala circa, atque limones satis copiosè proueniunt non multum sapore à satiuis differentes. In huius regni meditullio iacet oppidum id nominis, quod est Regia sedes, muros habet, atque domos excreta ferè fabricatas, & incolas mercatores ditissimos, & ciuilitatis amantissimos. Reliquum regni sunt pagi, in quibus pastores, & agricolæ inhabitant. Mittit hoc regnum bonam frumenti, oryzæ, atque gossipij copiam. Rex tributum Regi Tombuti persoluit. *Cano oppidum regiũ.*

Caseni regni qualitas. CASENA regnum citra Sanagam Regno *Cano* ad Ortum iungitur. Est autem montibus frequentissimis repletum, agrum habet asperum, hordei tamen, atque milij feracissimum. Incolæ nigerrimi sunt, maximè nasuti, & prominentibus labris: horum tugoriola vilissima sunt, neque vllus apud hos est pagus, qui plusquam 300. numeret familias.

Sanagæ regni qualitas. SANAGA, vel CANAGA regnum vltra fluuium Canagam ad Oceanum expositum est. Terra humilis est vsque ad Caput Viride, quod Ptol. Arsinarium dicitur. Producit milium, fabas, & fasco los satis copiosè: frumentum vero, siligenem, hordeum, nec vuas vllo modo fert ob maximum aëris ardorem: fructus isthic satis abundant; pascua sunt optima, arbores celsissimæ, & pulcherrimæ. Lacus permulti aquarum dulcium: animantia verò domestica isthic, præter boues & capras, non sunt; syluestia verò complura, vt sunt leones, leopardi, lupi, elephantes syluatici, & feles zibettum emittentes. Incolæ nigerrimi sunt, mendaces, proditores, loquaces, luxuriæ addictissimi, & zelotypiæ morbo laborantes, áduenas liberaliter excipiunt, vxores quotquot volunt ducunt. Horum rex ex stirpe nobili à populo eligitur, qui nullos certos habet reditus, nisi tantùm nobilium munera. *Incolarum qualitas.*

Gambra regnum. GAMBRA, seu GAMBEA regnum iacet ad fluuium Gambea, estq; angustissimum, & habet oram maritimam satis amœnam, atque arboribus continuo virentibus repletissimam, quæ tamen humilis est. Hic calor maximè feruet. In reliquis satis cum regno *Sanagæ* conuenit: præterquam

quod isthic oryzæ maior colligitur copia. Incolæ canes solent comedere, quod quidem alibi in vsu non est.

Incolæ canes comedunt.

GINEÆ Regnum 50. mill. extenditur ad Nigrum flu. iacetque inter fluuium *Gualatam, Tombutum,* & *Melli* regnum. Est autem hordei, oryzæ pecudum, piscium, atque gossipij opulentissimum. Fructus præter dactylos isthic non sunt, qui tamen ex Gualata, & Numidia huc afferuntur. Nullum omnino habet oppidum, aut castrum, sed pagum vnum amplissimum, quem Princeps, Sacerdotes, Doctores, Mercatores, cæterique regionis nobiles inhabitant. Domus cretaceæ sunt tectis straminеis.

Ginea Regnum.

Incolæ gossipio nigro, aut ceruleo se vestiunt, quo etiam caput tegunt; sed Sacerdotis & legis Doctores candidum gestant gossipium. Horum nummi aurei sunt, nulla inscriptione insigniti: vtuntur etiam nummis ferreis pro rebus minutioribus emendis.

Incolæ huius regionis.

TOMBVTVM Regnum ab oppido id nominis vocatur, iacetque vltra fluuium Canagam. Est autem frumenti, pecudum, lactis, atque butyri abundantissimum, sed salis magnum penuriam habet, quod alibi aduectum caro emitur precio: quorum etiam pauca quantitas hîc est. Tombuti Rex complura alia possidet regna, vnde opulentissima est: habet enim bracteas aliquot, atque sceptra, quorum nonnulla mille & trecentarum sunt librarum: aulam alit magnificam, in qua sunt semper equitum 3000. & peditum infinitus numerus, qui sagittis veneno infectis vtuntur. Est verò hic rex atrocissimus Iudæorum hostis, qui non solùm eos in suo regno non recipit; sed etiam illorum bona proscribit, quos cum Iudæis commercia habere intelligit. Magnam insuper doctissimorum virorum copiam alit. Vrbs autem regia domus habet omnes ex creta, & stramine compactas, præter vnum templum elegantissimum, & Regium palatium, quæ ex lapidibus, & ex calce constant. Frequentissimi sunt hîc putei, quorum aqua dulcissima est. Incolæ mites sunt, placidi, & qui cantando, & saltando maiorem diei partem consumunt, ditissimi sunt, præsertim exteri. Infiniti libri manuscripti ex Barbaria huc efferuntur, qui magnopere æstimantur. Est etiam in hoc regno *Gabra* oppidum satis amplum, absque muris in pagi formam extructum, cuius ædificia, atque incolæ nihil penè ab illis *Tombuti* differunt.

Tambuti regni qualitas.

Rex Tombuti diues admodum est.

Incolarum mores.

Gabra oppidum.

MELLI regnum habet ad Septentrionem *Gineæ* regnum; ad Occidentem vastissimas syluas, ad mare Oceanum extensas; ad Orientem *Gagum* territorium; ad Meridiem verò deserta, ac montes aridissimos. Adiacet verò fluuio cuidam ex Nigro effluente, atque per 300. ferè passuum millia extenditur. Est autem hoc regnum frumento, carnibus, & gossipio opulentissimum. Incolæ ditissimi sunt, ac mercibus copiosissimi, cæterosque Nigritas ingenio, ciuilitate, & industria præpollentes. Exteri apud Regem plurimi faciuntur. Oppidum regium in formam pagi constructum est, quod MELLI dicitur, continetque plus sex millia familias. Sunt autem in eo frequentia templa, Sacerdotes, atque prælectores, qui in templis prælegunt, cùm apud eos collegia non sint.

Melli regnum.

Melli oppidum regium.

GAGO

Gago regnũ & ciuitas.

GAGO regnum oppidum huius nominis præcipuum habet, vbi rex commoratur, quod amplissimum est, nullisque percinctum muris, atque à *Tombuto* versus Meridiem distat 400. milliaribus. Huius domus vilissimæ sunt, præter regiam, & nobilium domos: putei hîc frequentissimi sunt dulcium aquarum: frumenti, oryzæ, & carnium hîc abundantia: fructuum tamen, præterquam melonum, & citronum magna est inopia. Mercatores ditissimi hîc reperiuntur, quorum merces sumptuosæ, ac preciosæ sunt; sed caro venundantur precio. Præter hoc oppidum in hoc regno nihil aliud inuenitur, quàm pagi, atque vici, quorum incolæ sunt agricolæ, & pastores ignari, atque rudes.

Guber regnum.

GVBER Regnum distat à *Gago* versus Orientem 300. milliaribus, atq; ab altissimis montibus percingitur. In hoc sunt innumeri pagi, agricolis & pastoribus repletissimi, qui magnam alunt pecudum, & armentorum copiam. Mittit hoc regnum oryzæ, & aliorum quorundam leguminum miram quantitatem. Suntque hîc innumeri artifices, & telarum textores. Præcipuus pagus huius regni, in quo est regis aula, sex ferè millia familias complectitur, inter quas omnis generis mercatores sunt.

Bito regnũ.

BITO regnum ab Occidente Regno *Guber* iungitur; à Septentrione regnis *Cano* & *Zegzeg*; & ab Ortu *Temiamo* Regno. Est autem opulentissimum vt quidam tradunt, sed de eo particularia non habentur, sicut nec de TEMIAMO Regno.

Zegzeg.

ZEGZEG Regnum inter *Cano, Guber*, & *Zanfara* ponitur. Estque partim in planicie calidissima, partim in montibus situm frigidissimis. Ager maximè irriguus est, & frugibus omnibus felicissimus Incolę ditissimi sunt, & apud alias nationes maximè negociantur.

Zanfara regnum.

ZANFARA Regnum, quod ad Orientem superiori coniungitur, agrum habet frumento, oryza millio, atque gossipio copiosissimum. Incolæ vilissimi sunt, & rusticitatem referentes proceri statuta, & colore nigerrimi, lata facie, & ingenio belluino.

Guangara regnum.

GVANGARA Regnum desertum *Geogam* & *Zanfaram* regnum situatur. Huius rex 7. millium sagittariorum, & quingentorum equitum alit, amplissimosque sibi quotannis recipit prouentus. Incolas autem innumeros habet. Non sunt tamen in eo, nisi vilissimi pagi, vno tamen excepto, in quo Rex residet, cuius incolæ ditissimi sunt, atque cum exteris negociantur. Huic regno vicina est à Meridie Auritera regio.

Borni regni situs & qualitas.

BORNVM regnum amplissimum est, habetque ab Occasu *Guangaram*, & versus Ortum ad quinquaginta ferè milliaria producitur. Est autem alicubi planum, alicubi montuosum. Planities autem plurimis pagis mercatoribus repletissimis ornatur, vbi frumenti magna prouenit copia. Montes à bubulcis, & pastoribus habitantur numerosissimis; ibique millium, & alia frugum genera nobis incognita proueniunt. Incolæ nullam habent religionem, sed belluarum more viuunt; neque propriam vxorem, aut prolem agnoscunt: quinimò nec propria nomina ipsis imponuntur, sed ab aliquo accidente distinguuntur. Rex potentissimus est, qui equitum

Incolarum mores.

circiter

circiter tria millia, & peditum infinitum numerum alit, sed nullum alium habet Rex prouentum, quàm quod suis incursionibus, & prædationibus hostibus adimit.

Gaogæ regni situs.

GAOGA Regnum iacet inter *Borni,* & *Nubiæ* regna ac deserta nonnulla: quod quidem tam in longum, quàm in latum, 500. milliaribus patet. Incolæ nullam habent humanitatem, literarumque cognitionem; sed agrestissimi sunt, præsertim ij, qui montana colunt; nudi incedunt, pudenda tantùm cooperiendo; horum domus ex ramulis & frondibus sunt compositæ, & apud eos copiosissimus est grex, cuius etiam maximam gerunt curam.

Incolæ.

Nubiæ regni situs.

NVBIÆ regnum ab Occasu habet *Gaogæ* regnum, ab Ortu Nilum, à Septentrione Ægyptum, & à Meridie desertum *Gorania.* Incolæ vocantur Nubæ, qui miseram ducunt vitam, agriculturam, vt plurimum, exercentes; Leo tamen Africanus ait, ciues esse ditissimos, ciuilitatisque amantissimos, atque eos maximè cum Cairi, ac Ægypti mercatoribus negociari. Christianam olim habuerunt fidem; sed nunc corrupti sunt ab Hebræis, & Mahumetanis. Præcipuum oppidum est DANGALA, commercijs satis affluens, in quo sunt circiter 10. millia familiæ: sed domus cretaceæ sunt straminis tectis. In reliqua regni parte reperiuntur tantùm pagi, ac vici prope Nilum fluuium siti. Regio ipsa abundat oryza saccaro rubeo, sandalo, & ebore multo, ziberto insuper, ac auro. Est autem arenosa, & lacubus capiosa, qui eum abluunt ac irrigant. Reperitur hîc venenum præsentissimum, cuius decima pars grani homini allata ante horæ quadrantem ipsum pernecat, singula autem huius veneni vnica centum aureis emitur, sed solùm exteris hoc venenum venditur.

Incolæ.

Dangala opp.

Regionis qualitas.

GOTHAN, MEDRA, & DAVMA regna ponit etiam Sanutus inter *Gaogem, Bornum, & Iudæorum terram*, quæ maiori ex parte incognita sunt: asserit tamen reges habere opulentissimos, sed populum vilissimum, qui per deserta sparsim inhabitat. Præter hæc regna sunt alij etiam populi sparsim per hanc Nigritarium terram, de quibus pauca habetur cognitio.

Gothan, Medra, & Dauma regna.

SVPERIOR, SEV INTERIOR Aetiopia vbi Abyssinorum, seu Presbyteri Ioannis est Imperium, quinta Africæ pars.

Abyssinorũ Imperium.

SVPERIOREM hanc, seu INTERIOREM ÆTHIOPIAM possidet magnus ille Princeps Abyssinorum, qui ab Europæis *Presbyter Ioannes* vocatur, & vulgò *Prete Gianni*; à Mauris verò *Asiclabassi*; & à suis, hoc est ab Abyssinis, *Acegue*, id est Imperator; & *Neguz*, id est, Rex cognominatur. Est autem hic princeps inter potentissimos totius Orbis connumerandus, cuius imperij limites attin-

Aethiopiæ superioris fines.

attingunt ferè vtrunq; tropicum, mare Rubrum, & Oceanum Æthiopicum, atq; in ambitu 672. leucas plus minus cõplectitur. Habet igitur à Septentrione *Nubiæ*, & *Bugiæ* populos Ægypti regioni confines: ab Ortu ad mare Rubrum, & sinum Barbaricum extenditur, atque ad terram vsque *Aianam* & *Dancali* regnum, quæ ad exteriorem Æthiopiam attinent: à Meridie Lunæ montes attingit: ab Occasu Regnum habet *Manicongi*, Nigrum amnem, *Nubiæ* regnum, & Nilum fluuium.

Regiones antiquorũ in superiore Aethiopia.

In hoc autem terræ tractu volunt quidam regiones hasce antiquorum comprehendi, nempe ÆTHIOPIAM SVB ÆGYPTO, TROGLODITICAM, CINNAMOMIFERAM regionem & LIBYÆ interiorem partem. De hac aũt Orbis parte multa miranda ab antiquis prædicantur, quæ tamen nostris temporibus fabulosa penitus esse constat. Æthiopiam porrò ipsam *Aetheriam* primò, deinde *Atlantiam* fuisse appellatam Plinius testatur: postremò verò Æthiopia ab Æthiope Vulcani filio, qui ei regione præfuit; seu potius à verbo Græco, quod apud nos cremo sonat, quãdoquidem ipsa regio sub Torrida iacet zona, ardoribusque solis maximè exposita est: ex qua quidem adustione incolæ ipsi Nigri sunt.

Aethiopia vnde dicatur.

Incolæ Aethiopiæ olim Chusæi vocabantur.

Incolæ autem *Chusæi* olim vocati fuêre, à Chus filio Chami, vt Iosepho placet: atque etiam adhuc *Cußios* ipsos à Lusitanis dici nõnulli tradunt. Abyssini verò dicuntur lingua Ægyptiaca ab habitationibus, quas colunt, namq; sparsim inhabitant. Est autem ipsa regio in vniuersum (vt ex recentibus Scriptoribus, qui eam lustrârunt, constat) fertilissima. Nam etsi frumentum parcè mittat, nihilominus hordeum, milium, zaburrum, ciceres, fabam aliaque legumina abundantissimè profert, quorum nonnulla nobis ignota sunt: Saccharum etiam in arundinibus copiosè producit, sed ipsum coquere & depurare nesciunt. Vites isthic multæ sunt; at vinum confici non licet, nisi in Regia domo, atque etiam in domo Patriarchæ totius regionis, qui solet appellari *Abuna*. Mala medica, citria, & limones ad abundantiam hîc sponte proueniunt: melones autem, rapas, & oleas non fert regio: oleum tamen conficitur hîc ex fructu quodam *Geua* incolis vocato. Mellis porrò immensa est copia: nam apes in ipsis etiam hominum habitationibus nutriuntur, vnde ceræ tantam conficiunt copiam, quæ toti regioni ad candelas conficiendas sufficiat absque seui vsu; linum habet etiam hæc regio, sed incolæ artem ex ipso telas conficiendi ignorant, atque vt plurimum pannos suos ex gossippio sibi parant, cuius hîc magnus est prouentus. Habet præterea regio hæc omnis ferè generis animalia, & aues, vt sunt boues, pecora, capræ, asini, cameli, equi; deinde Elephantes, leones, tygrides, linces, taxi, & cerui: vrsi tamen, cuniculi, & cardueles isthic non videntur. Hoc autem insigni incommodo regio hæc laborat, quod locustas innumerosissimas producit, quæ sua multitudine aërem ipsum obfuscantes, nunc vnam prouinciam, nunc aliam vastant; omnem siquidem segetem, messem, & arborum folia, ac cortices deuorant, ac depascuntur.

Abyßini.

Regionis qualitas.

Locusta huic regioni infestæ.

Metal-

Metalla etiam omnia, ac minealia abundè producit; sed gentes hæ artificia omnia, quæ mineras expurgandas requiruntur, prorsus ignorant Fiunt isthic duæ æstates, & duæ hyemes, quæ non à frigore, aut caliditate percipiuntur; sed à pluuiarum copia, & à serenitate. Duo autem memorabiles amnes per Æthiopiam discurrunt, nempe *Abanhi*, qui est Astapus Ptol. & *Taccasij*, qui Ptol. est Astaboras, in quem complures alij amnes confluunt. Fons *Abanhi* est *Barcena* lacus amplissimus sub Æquinoctiali iacens, in quo plures sunt insulæ Monachorum monasteria continentes. Hic lacus est Coloe Palus Ptolemæi.

Duæ æstates, & duæ hyemes in Aethiopia.

Fluuij Aethiopiæ.

Incolæ verò nigri sunt, viles, ac omnis doctrinarum genee- ferè ignari, medicinæ nullum habent vsum: horum vestitus ex animalium pellibus, & ex pannis præsertim gossipinis constat: domus habent humiles, ac viles sub rotunda forma ex creta, ac stramine confectas, in quarum inferiore parte tantùm inhabitant, apertis semper tamen ianuis, sed nemo alterius domum ingredi valet: nullis nec mappis, nec mensis vtuntur; quando verò comedunt, sedent humi, vel super tapetos, aut alios pannos. Sunt inter eos, qui vaccinas carnes crudas recentes comedant. Nullus apud hos est æris monetalis vsus, sed eius loco aurum purum, infectumque penditur: rerum commutationibus vt plurimum vtuntur, in quibus sal, & piper maximo sunt vsui. Apud hos venatio & piscatio in vsu parum sunt, ac inter eos pauci sunt artifices: Europæos omnes *Francos* solent nuncupare, sed alias gentes albas *Ghibetes* appellant. Christi cultum obseruant, sed diuersè à nobis: nam circunciduntur omnes etiam fœminæ, atque etiam baptizantur in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti post 40. dies ab eorum Natali: quin etiam singulo anno iterum sese baptizare solent in die Epiphaniæ Domini, omnibus baptizatis eodem momento Sacram Eucharistiam ministrant. In horum Ecclesijs more nostro campanas habent, sed plerunque saxeas: Missam celebrant, sed Sacerdotes omnes, ac Presbyteri nubunt; Monachi verò non, quorum hîc est ingens numerus, & infinita Monasteria vtriusque sexus. Sed in virorum Monasterijs neque mulier, neque animal fœminei sexus vllum intrat. Monachi ieiunium strictissimè obseruant ad 50. dies: alia aqua & pane tantùm: alij herbis tantùm sustentantur: alij verò toto hoc tempore sub aqua permanent vsque ad mentum. Hi Monachi comam nutriunt, sicut etiam laici, qui barbam abradunt, ac crucē collo suspensam gestant: Presbyteri verò abradunt caput, & barbam nutriunt, crucemque in manibus ad laicorum differentiam ferunt. Plebei duas, interdum verò plures vxores ducunt absque vlla pœna; hos tamen Ecclesias ingredi non licet: diuortia attamen facere possunt. In summam habent Abyssini venerationem D. Thomam cognomento Didymum.

Incolarum conditio, & mores.

Abyßini Christicolæ sunt.

Presbyteri Abyßini nubunt.

D. Thomas maximè apud Abyssinos veneratur.

Cæterùm hunc Abyssinorum Imperatorem ex antiquissimo stemmate ortum ducere tradunt, hoc est à Dauide procreatum esse, stirpe vnius gentis in tot ætates propagata: atque ipsemet in suis titulis hoc affirmat. Solet autem inscribi sic:

Abyßinus Imp.

N. *su-*

Abyßini Imp. tituli

N. supremus meorum Regnorum à Deo vnicè dilectus, columna fidei, ortus ex stirpe Iuda, filius Dauid, filius Salomonis, filius columnæ Sionis, filius ex semine Iacob, filius manus Mariæ, filius Nahu secundùm carnem, filius Sanctorum Petri & Pauli secundum gratiam, Imperator superioris & minoris Aethiopiæ, & amplißimorum regnorum, iurisdictionum, & terrarum, Rex Goæ, Caffares, Fatigar, Augolæ, Barn, Baliguazæ, Adeæ, Vanguæ, Goyame, vbi Nili fontes, Amaræ, Baguamodri, Ambaæ, Vanguci, Tigremahom, Sabaim patriæ Reginæ Sabæ, Barnagaßi, & Dominus vsque in Nubiam, quæ in Aegyptum extenditur.

Abyßinus Imp. vagã habet habitationem
Diuitiæ eius.
Abyßinus Imp. albo colore est.
Conditio habitationũ Aethiopiæ.

Hic verò Princeps veteri instituto nullam habet determinatam stationem, vbi continuò resideat: sed modo ad vnam partem, modo ad aliam proficiscitur, sub tentorijs degendo, quorum circiter sex millia secum defert: vnde tota eius aula occupat ferè 10. vel 12. milliaria. Immensam habet auri, & argenti copiam, supellectilia innumera, ac alias diuitias incomparabiles, quas, vt plurimum, in montium cauernis conseruat. Aiunt ipsum non atro colore esse, vt reliqui ferè Æthiopes, sed candido; atque decies centum millia hominum ad bellum instruere, ac insuper quingentos Elephantos, & equorum, ac camelorum ingentem numerum. Non sunt in hoc toto imperio vrbes, aut oppida celebria, aut multitudine habitantium, aut ædificijs murisque, sed maiores habitationes plusquam duo millia familias non habent, eorumque domus ex creta, & stramine sunt compactæ; non autem ex lapidibus & calce, ex quibus tantummodò Ecclesiæ fabricantur, & Regiæ domus. Præcipua regna ad altam Æthiopiam attinentia, quæ vt plurimum Abyssinorum Imperatori subiacent, sunt hæc quæ sequuntur.

Barnagnes regnum.
Barnagassus.
Beroæ vrbs.
Barnagassus quibus tributum pendeat.

BARNAGNES, seu BARNAGASSVM regnum vicinum est Ægypto: clauditur enim inter *Abanhi* amnem, & mare Rubrum, vbi portum habet *Ercoccum*. Regio est villis, & pagis frequens; fluuijs & aquis copiosa, vnde fertilissima est. Prorex huius regionis, qui solet nũcupari BARNAGASSVS suam habet fidem in vrbe BEROÆ, seu Baruæ, quæ Ptol. *Coloue* dicitur, vt Sanuto placet. Iacet autem ad fluuium amœnum, ac piscosum. Tributum presbytero Ioanni 150. equorum optimorum persoluit, ac sericum, pannos sericos & bombycinos, aliaque huiusmodi, quæ ex Iudæa habet. Præterea etiam Bassæ Turcico, qui in vrbe *Suaquem* inhabitat, mille vncias auri quotannis persoluit: namque Turca præteritis temporibus cepit per vim vrbem & portum *Ercoccum*, atque etiam vrbem *Suaquem*, & portum, qui Ptol. Sebasticum ostium est, quæ ambo ab hoc regnum pertinent.

Tigremaon regnum.

TIGREMAON regnum amplissimum iacet inter *Marabo* fluuium, Nilum, mare rubrum, & regnum *Angore*. Huius rex soluit Abyssinorum Imperatori quotannis ducentos equos ex Arabia aduectos, innumeram pannorum sericorum, & gossipij quantitatem, ac aurum permultum. Subest huic Regno.

Tigrai regnum.
Caxumo vrbs.

Regnum TIGRAI, in quo est vrbs CAXVMO, seu CASSVMO, sedes olim Reginæ Sabæ, quam *Maquedam* nuncupatam ferunt, ex qua filium suscepit Salomon nomine *Meilec*. Hæc ipsa vrbs fuit etiam sedes Candacis Reginæ.

Reginæ. Ad hoc etiam Regnum Tigremaon, *Sabain*, *Torrates*, *Balgada* regiones, & alia loca pertinent.

Regiones huic regno subiectæ.

ANGOTE regnum ponitur inter *Tigremaon*, & *Amaran* regna. Est autem montibus, ac vallibus refertissimum, & vbique fruges omnis generis ad abundantiam producit: animalia etiam innumera habet. Incolæ semel in die comedunt, & hoc quidem nocturno tempore: vescuntur autem vt plurimum carne cruda, & salsamentis ex felle vaccino compositis. Monetæ loco salem, & ferrum in globulos habent. Subsunt huic regno *Abugana*, *Gianoamora*, & aliæ nonnullæ regiones, & loca.

Angote regnum. *Incolarum mores.*

AMARA regnum habet à Septentrione regnum *Antogense*, ab Ortu regnum *Xoa*, à Meridie *Damutum* regnum, & ab Occasu ad Nilum ferè amnem extenditur. Est autem regio hæc plurimum campestris, paucos habens montes, satis frugifera, & animalium repletissima. In hac est mons *Amara* immensæ latitudinis, ac altitudinis, ascensuque difficillimus, in quo presbyteri Ioan. filij in custodia ac præsidijs detinentur, quo defuncto imperij successor educitur.

Amara regnum. *Mons Amara.*

XOA regnum inter *Amaram*, *Damur*, & *Fatigar* regna iacet. Sunt in hoc regno multa profunda loca: mittit autem fruges, & animalia omnis generis ad abundantiam.

Xoa regnũ.

GOYAMI regnum duos immensos continet lacus, è quibus Nilus fluuius emanat. Estque multo auro opulentissimum, quod tamen impurum est: in Septentrionali sui parte loca habet deserta, ac montibus aspera.

Goyami regnum.

BAGAMEDRVM regnum cæteris huius Altæ Æthiopiæ amplissimum est: namque iuxta Nilum fluuium à *Goyamo* regno vltra *Gueguere* insulam producitur; quod quidem spacium sexentis penè milliaribus patet, sunt autem in hoc regno præter cætera argenti mineræ ditissimæ.

Bagamedrũ regnum.

GVEGVERE verò insulam, quæ antiquis ab vrbe id nominis Meroes vocabatur, Nilus amnis efficit; quæ longitudine 150. mill. latitudine 125. circiter patet. Est autem auro, argento, ære, ferro, ebore, lapillis preciosis, & sale minerali diues: producit quoque leones, elephantes, rhinocerotes, pardos, & dracones. Incolæ Mahumetani sunt, qui contra Abyssinos cum Turcis, & Mauris confœderati sunt. Habet insula hæc, vt scribit Plinius, bis in anno solem in vertice, & tunc nullæ iaciuntur vmbre: hoc autem euenit cùm gr. 16. Tauri, & gr. 14. Leonis perlustrat.

Gueguere insu. *Incolæ Gueguere.* *Sol isthic, bis in anno in vertice.*

FATIGAR regnum *Adel*. & *Xoa* regnis interiacet. Huius loca campestria sunt, atque frumenti, hordei, aliorumque frugum feracia. Isthic animalia multa domestica sunt. Est etiam hic celsissimus mons, in cuius vertice lacus duodecim milliarium ambitu patet, qui piscibus satis abundat: ab eodem etiam monte permulti emanant fluuij piscibus repletissimi.

Fatigar regnum.

DAMVT regnum, vt scribit Sanutus, vicinum est regno *Xoa*, atque inter *Barcena* lacum, & terram *Zanguebaram* clauditur. Alij ponunt *Damut* regnum vltra regna *Vangue*, & *Goyami*, versus Occasum, quod mihi magis arridet. Abundat autem hoc regnum auro, zinzibere, vuis, frugibus, & anima-

Damut regnum.

libus omnis generis. Mancipia huius regni plurimi æstimantur, quæ distrahi solent per totam Arabiam, Persiam & Ægyptum, vbi ad bellum valdè idonei fiunt. Incolæ maiori ex parte Gentiles sunt; reliqui verò Christiani, qui Monasteria aliquot habent. Isthic est mortis mons altissimus, cuius ascensus ex vna tantùm parte patet, in quo nobiles viri nutu Imperatoris damnati proijciuntur, vt intereant. Inter Nili fontes, citra Lunæ montes, dicunt nonnulli esse tum Amazones mulieres bellicosas, & fortes, quæ arcubus vtuntur, & reginam habent: tum etiam *Casates* populos, qui nigerrimi sunt, & corpore pergrandi, ac à Iudæorum stirpe emanant: sed nunc idololatræ sunt, & Christianis infestissimi; quippe qui continuò Abyssinos adoriuntur, præsertim noctu, eosque interficiunt & deprædantur: die verò in montibus, nemoribus, & vallibus profundissimis permanent.

Amazones mulieres.
Casates populi.

Ad hanc interiorem Æthiopiam pertinet etiam DANCALI Regnum, & DOBAS prouincia, quæ Regiones mari Rubro vicinæ sunt, & à Mauris coluntur, nec sub Imperio Presbyteri Ioannis manent.

Dancali regnum.

DANCALI regnum iacet inter mare Rubrum, & *Dobas* regionem & ab Ortu ad fretum vsque maris Rubri extenditur. Mauri huius regni incolæ continuò cum Abyssinis belligerant, suntque Christianis infestissimi. Ad hoc regnum pertinet VELLA vrbs, & portus supra mare Rubrum.

Vella vrbs.

Dobas prouincia.

DOBAS prouincia, seu regnum, iacet à Meridie regni *Dancali*, dominaturque à Mauris, ac in 12. seu, vt alij scribunt, in 24. præfecturas partitur. Tributa persoluunt Presbytero Ioanni. Est apud hos Mauros lex; qua cauetur, vt nemo possit nubere, nisi prius duodecim Christianos occiderit. Sunt in hac regione innumeræ vaccæ statura, & magnitudine, reliquas excedentes.

AETHIOPIA INFERIOR SEV EXTERior, sexta Africæ pars.

Aethiopia inferior antiquis ignota. Eius situs.

AETHIOPIA INFERIOR, seu exterior ea Meridionalior est totius Africæ pars, quæ Ptol. ac antiquis prorsus incognita fuit, & à Portugallensibus proximè elapso sæculo inuenta, & perlustrata: Hæc autem incipit Occasum versus supra Zaire fluuium non longè ab Æquatore, & totam complectens littoralem Africæ partem vltra ipsum Æquatorem, Abyssinorum regnum ab hac parte circumambit vsque ad fretum Arabicum. Sunt autem in hac terræ parte multa memorabilia, vt sunt regna aliquot insignia, Lunæ montes celeberrimi, amnes notabiles à *Zembre* lacu emanantes, qui dicuntur *Cuama*, & *Spiritus sancti* fluuius, famosissimum illud *Bonæ spei* promontorium, & alia, de quibus pertractauimus.

Memoranda huius Aethiopiæ partis.

Partitur

Partitur verò hic terræ tractus in quinque præcipuas partes, quæ sunt *Terra Aiana*, *Terra Zanguebaram*, *Benomotapæ* regnum, *Cafeorum regio*, & *Manicongi* regnum.

Regiones inferioris Aethiopiæ.

AIANA terra vocatur ab Arabibus regio illa, quæ inter ianuas maris Rubri, & fluuium *Quilmancis* iacet. Quæ maiori ex parte circa maris litus ab ipsis incolitur; at Mediterranea tenent etiam Nigræ gentes Idololatræ. Continet autem duo regna, nempe Del, & Adea.

Aiana terra.

ADEL regnum amplum est, & ab Arabiæ freto ad Caput *Gardafunium*; quod Ptol. Aromata promontorium est, extenditur. Habetque à Meridie, & Occasu Imperij Presbyteri Ioannis limites, vbi scilicet est regnum *Fatigar*. Rex Maurus est, qui inter Mahumetanos sanctitatis specimen tenet, ab ijsque summopere colitur eò, quia cum Christianis continuò belligeratur, multos Abyssinos in captiuitatem ducendo, quos Turcæ, & Principibus Arabiæ dono mittit, atque ab eis auxilia non minima equorum, & militum pro bello suscipit. Incolæ oliuastro sunt colore, bellicosi, licet inermes vt plurimum sint. Metropolitana vrbs est Anar, vt nonnulli scribunt. Subest huic regno ZEILA vrbs Maurorum, in arenoso, ac humili solo, quam ibi esse conditam quidam percensent, vbi olim fuit *Analites* Ptolemæi, extra fretum maris Rubri. Vrbs hæc maximè commercijs viget, ibi enim ex India panni, elephantum dentes thus, piper, aurum, ac aliæ merces deferuntur. Eius ager mittit satis copiosè mel, ceram, atque maximam olei quantitatem, quam non ex oliuis, sed ex zerzelino colligunt: abundat præterea frugibus, animalibus, ac fructibus à nostris differentibus, adeò vt etiam ad alias nationes nauigatione mittat.

Adel regnum.

Incolæ huius regni.

Zeila vrbs.

BARBORA etiam vrbs Maurorum sub hoc regno cadit, quæ portum habet, ad quem permultæ naues mercibus onustæ ex *Aden*, & *Cambaia*, appellunt. Genti color niger est, & opes eorum sunt carnes. Putant quidam hîc esse locum, qui Ptol. *Malao* vocatur.

Barbora vrbs.

ADEA regnum alterum *Aianæ terræ* ad Oceanum vsque Orientalem pertingit; & habet à Septentrione regnum *Adel*, & ab Occasu Abyssinorum Imperium. Est autem frugiferum valdè, & quadam sui parte nemoribus abundantissimum, vbi armenta, & fruges copiosissimè proueniunt. Habitatur autem à Mauris, qui pacifici sunt, ac tributa Regi Abyssinorum persoluunt.

Adea regnum.

Incolæ huius regni.

Subest huic regno MAGADAZZVM regnum, quod nomen ab vrbe huius nominis sumit ad mare exposita, valdè tuta, forti, pulchra, ac opulenta, cui Rex Maurus præest: Territorium habet fertile, ac carnibus, equis, tritico, hordeo, & frugibus abundans. Portum insuper habet commercijs frequentissimum, vbi naues ex *Aden*, & *Cambaia* concurrunt, varijs pannis, aromatibus, & alijs mercibus onustæ: ex hac verò vrbe trahunt elephantium dentes, aurum, mancipia, mel, & ceram.

Magadazzũ regnum, & vrbs.

Incolæ oliuastri sunt, & nigri, sicut cæteri circumuicini, & nudi à superiore parte incedunt, Arabicæ verò loquuntur, & pauca habent arma: vnde sa-

Incolæ Magadazzi.

gittis tantùm veneno infectis vtuntur. Fuit olim hæc vrbs caput Maurorum totius huius oræ maritimæ per longum tractum.

Zanzibar terra.

ZANIZBAR, seu ZANGVEBAR dicitur ab Arabibus, & Persis regio seu terra à fluuio *Quilimanci*, qui RAPTVS fluuius Ptolomæi est, ad *Benomotapæ* regni fines vsque producta. Sunt etiam qui totam Meridionalem Africæ partem sub nomine *Zanzibar* intelligant vsque ad caput Nigram ad Occiduum vsque Oceanum; vnde isti complectuntur simul *Benomotapæ* regnum & *Cafrariam*. Nos hac in parte Sanutum sequimur, dicentes hunc terræ tractum *Zanzibar* vocatum esse humilem, paludosum, & nemoribus, ac saltubus occupatum, & fluuijs repletissimum: vnde aërem pestilentem habet. Incolæ nigri sunt, capillis crispis, idololatriæ dediti, & ad veneficia, & auguria admodum proponsi: nudi in superiore parte sunt, sed inferiorem partem pannis diuersi coloribus, & belluarium pellibus tegunt. Hic totus terræ tractus asper est, & inops, & maritima loca inhabitant Mauri. Continet autem hæc terra *Melinda*, *Mombazza*, *Quiloa*, *Mozambique*, & alia regna, ac loca.

Incolæ Zanzibar.

Melindæ regnum.

MELINDÆ regnum ad terram *Zanguebaram* pertinet, & est vrbs muro percincta, amœna admodum, quæ distat à *Mombazza* 70. milliaribus. Habet autem abundè oryzam millium, carnes, limones, citria, & omnis generis fructus: sed frumentum ex Cambaia huc affertur. Incolæ Mauri sunt, quorum domus ex Muro constant, suntque magnificè extructæ Maurorum more: colore sunt oliuastri, & nonnulli etiam nigri sunt, inter quos alij sunt idololatræ, alij Mahumetanæ sectæ, sed omnes ciuilitatem quandam præ se ferunt, tum vestitu, tum in domorum apparatu. Sunt autem Portugallensium amici.

Incolæ huius regni.

Mombazza regnum, & vrbs.

MOMBAZZA vrbs, & regnum iacet in insula quadam, cuius ambitus est 12. mill. hæc autem eiusdem qualitatis est cum vrbe *Melinda*, eius tamen Rex Christianis infestissimus est. Fuit olim hæc vrbs à Portugallensibus capta, qui ex ea multas opes, & plurima mancipia adduxerunt, eam tamen postea reliquerunt ob cœlum ipsis inclemens.

Quiloa ins.

QVILOA vrbs ad terram *Zanguebar* attinet, tametsi à continenti in modum insulæ sit paruo maris freto discreta: posita autem hæc insula est ad ostiũ *Coaui* fluuij, quem alij *Quiloa*, alij *Tabiua* vocant; & valdè amœna est, ac fertilis omniũ rerum, quę ad victũ attinent, sicut de vrbe *Melinda* diximus. Vrbs porrò ipsa magnificis, & sumptuosis domibus Arabũ more ornatur, & incolæ Mauri sunt Mahumetanæ sectæ, & opulentissimi, quorũ Imp. olim per magnum terræ tractum extendebatur, sed paucis abhinc annis Portugal. capta insula & vrbe omnia deprædati sunt, & gentes plurimas in seruitutem abduxerunt. Vnde *Quiloa* rex quotannis 1500. marcarum aurij tributum Portugal. regi persoluit.

Quiloa vrbs.

Mozambique regnum & insul.

MOZAMBIQVE regnum ad terram *Zanguebaram* attinet, & sic vocatur ab vna trium insularum, quæ vicinæ sunt cõtinenti, vbi promontorium iacet Ptol. PRASSVM vocatum. Quæ quidẽ ins. etsi sterilis sit, populo tamen frequens est, & cõmercijs viget magnis, quã vlla alia huius Oceani vrbs. In ea Portugallenses arcem habent munitissimam, estque ibi tutissimus, ac

capa-

capacissimus portus, vbi naues Portugallensium, quæ ad Indiam nauigant, & quæ & ipsa redeunt, appellunt, optimè sibi de rebus ad victum necessarijs prouidendo.

MONOEMVGI regnum in Mediterraneis ponitur, & habet ab Occasu Nilum, & partim presbyterum Ioannem: ab Ortu regna *Mombaza* & *Quilo*: à Meridie *Mozambiq*: à Septentr. Presbyterum Ioannem. Hic Rex confœderatus est cum Regibus Mombazæ, & Quiloæ ob negociationem: Habet mineras auri opulentissimas, & populi vestibus amiciuntur sericeis, & bombycinis in inferiori tantùm parte, quos à mercatoribus exteris habent. Monetæ vsus apud hos non est, sed eius loco globulos rubeos vitro persimiles habent. Subsunt huic regi quidam populi *Agog* vocati, crudeles, ac feri, qui inter sinistram Nili ripam, & *Zembra* lacum per diuersos campos in tuguriolis inhabitant, nigro sunt colore, horribili aspectu, ac hominiuoræ.

Monoemugi regnum.

Qualitas huius regni.

Agog pop.

CEFALÆ regnum maritimum est, ac inter *Cuama* fluuium, & *Manicam* montem clauditur: sunt autem nomen à parua insula, ad ostium cuiusdam fluuij sita: In quo quidem regno pauca sunt oppida, quæ potius vicos, aut pagos referunt: Isthic Portugallenses arcem habent egregiè munitam commerciorum gratia, quæ ibi magnopere vigent; hîc enim aurum & elephantium dentes ex Mediterraneis regnis deferuntur, ac cum mercibus Cambaiæ, & aliorum locorum commutantur.

Cefale regnum.

Arx Portugallensium isthic.

BENOMOTANÆ, aut Benomotaxæ, seu Monopotapæ regnum amplissimum est, principique magno, ac potenti huius nominis subest, qui Gentilis est; Hoc autem nomen eorum lingua idem sonat, quod apud nos Imperatorem. Iacet hoc regnum ad modum insulæ inter duos ramos fluuij maximi, qui à lacu *Zembre* versus Meridiem emanat: à quo quidem lacu Nilus quoque versus Ortum, & Boream; & *Zaire* versus Occcidentem originem ducunt. Ramus prædicti *Cuama* vocatus, Boreale latus huius insulæ claudit: alter verò, qui vocatur *Spiritus sancti*, Australem, & Occiduam insulæ partem terminat: atque ipsam ab Ortu mare abluit, cuius sanè insulæ ambitus traditur 750. Leucarum, seu trium millium mill. Rigatur hoc regnum à multis amnibus, quorum limus & arena abundè aurum deferunt. Regio temperata est, amœna, fertilissima ac copia, licet non vndique sit populo frequens, ob nemorum impedimenta. Isthic magna reperitur Elephantum copia, qui gregatim incedunt, vt ex hac regione magna trahatur dentium Elephantium quantitas: auri mineræ sunt hîc optimæ, ac frequentes, non tam in subterraneis, quàm in fluuijs, ac lapidibus; gens attamen hæc non adeò magnifacit ipsum. Incolæ vescuntur carnibus, oryza, piscibus, millio, & oleo susimanorum; colore sunt nigerrimo, capillis hirsutis, mediocri statura, bellicosi, insidiosa feritate terribiles, cursu vel incitatos equos præuertentes; nonnulli tamen mercaturam exercent: idola non habent, sed vnicum colunt Deum ab ipsis *Mozimo* vocatum: inferiorem corporis partem gossipinis, & sericeis pannis auro intertextis cooperiunt, & caput etiam vario modo tegunt: Idololatræ, venefici, adulteri, & fures

Benomotana regnum.

Zembre lacus.

Ins. à duobus fluuijs facta.

Auriferi amnes.

Regionis qualitas.

hîc vltimo ſupplicio puniuntur: vxores quotquot volunt, ducunt; ſed earum prima cæteris præeſt, eiusq; filij hæredes fiunt, reliquæ vxores huic obediunt, ac ſeruiunt. Tempore Sebaſtiani Portugalliæ regis ſuſcepit hic Benomotapa ſacroſanctum baptiſma, vnà cum multis Regni proceribus, ſed poſtea à Mauris ſeductus, occidit Conſaluum Siluam Ieſuitam, cuius ſtudio ad Chriſtianam religionem venit. Sunt autem oppida huius regni diſperſa, & exigua, quæ domus ex lignis, & ſtramine habent.

Benomotapa rex baptiſma ſuſcepit.

Præcipua verò vrbs eſt BENOMOTAXA, vbi Rex maiori ex parte moratur. Vltra hanc inſulam Rex hîc longè, lateque ſuum extendit imperium tam verſus Mediterranea, quàm ad caput vſque *Mozambiq;*, & caput *Bonæ ſpei:* ſi quidem complures vicini Reges ipſi tributa pendent. Sunt etiam in hoc regno mulieres Amazones, ad bellum aptiores quàm viri. Inter reliqua regna huic ſubiecta eſt TORRÆ, vel BVTVÆ regnum, quod à fluuio *Spiritus ſancti* ad *Currentium* vſque ad caput expanditur, & verſus Mediterranea maximè dilatabatur. In hoc autem regno ſunt mineræ ditiſſimæ, & famoſiſſimum illud ædificium SIMBAOE vocatum, quadrata forma ex lapidibus duriſſimis miræ magnitudinis antiquitus extructum: quo in loco Agyſſimbam fuiſſe Æthiopum regionem à Ptolm. poſitam credibile eſt, tum ob poſitionem, tum ob nominis affinitatem. Maxima hîc, & optima ſunt armentorum paſcua, & prata vbique campeſtria, ſed lignorum, & arborum inopia eſt hîc maxima: Vnde animalium ſtercore ad ignem nutriendum gentes vtuntur; namque hîc frigus maximè ſæuit ob ventos, qui à polo Antarctico proueniunt.

Benomotaxa vrbs. Imperij huius amplitudo. Torræ, vel Butuæ regnum. Simbaoe ædificium. Agyſimba regio iſthic.

CAFRARIA, ſeu Cafrorum terra, ea intelligitur pars à fluuio *Spiritus ſancti* vſque ad caput *Nigrum*, vltra *Bonæ ſpei* promontorium. Regio eſt aſpera, & inops. Incolæ ſunt inciuiles, & barbari, qui oppida non habent, ſed ſparſim per ſyluas inhabitant, ac per montes belluarum more viuentes. Dicuntur verò *Caferes*, id eſt ſine lege: ſunt inimici crudeles omnium nationum, & veneficijs, ac augurijs plurimum operam nauant. De horum autem Mediterraneis locis non habetur diſtincta cognitio. Cæterum in hac parte extat promontorium, vel caput *Bonæ ſpei*, vltimum ſcilicet terræ Africæ ad Meridiem, & eſt famoſiſſimum illud promõtorium, & periculoſiſſimum, quod fuit detectum anno 1498. à Vaſco Gama tempore Ioannis Portugalliæ Regis: tres aũt format angulos, qui vulgò dicuntur *Cabo della Guglia, Cabo falſo, & Cabo di buona ſperanza.* Iſthic perpetuò ſæuiunt maximè venti ac procellæ: ſupra hoc promontorium iacet planities miræ amœnitatis in montis vertice, quæ *Tabula capitis* vocatur; namque perpetuò abſque humano auxilio vireſcit, ac floreſcit.

Cafraria. Caferes, id eſt ſine lege. Caput Bonæ ſpei. Tabula capit.

MANICONGI, ſeu CONGI regnum habet ab Occaſu Oceanum Æthiopicum; à Meridie Lunæ montes, & *Caferes* populos; ab Ortu montes, à quo fluuij emanant, qui in fontes Nili prolabuntur; & à Septentrione territorium Regi *Benin.* Extenditur autem à Meridie in Boream, à *Capite vaccarum* ad *Caput Regni Benin*, ſeu vt alij dicunt, à mare vſque ad lacum *Aquelunda*, quod quidem ſpatium complectitur circiter 600. mill. Eſt autem hæc regio

Manicongi regnum. Magnitudo huius regni, & qualitas

regio mirificè abundans herbis, plantis, frugibus, & animalibus innumeris, vt sunt capre, pecora, cerui, dami, capri, cuniculi lepores, feles, qui zibettum efficiunt, & struthij, isthic etiam sunt tigres, crocodili, hippopotami, zebræ, bufali, asini syluestres, dantes & Elephantes innumeri, & miræ magnitudinis, quorum dentes 200. libras pendunt; serpentes verò quidam adeò magni sunt, vt integrum vorent ceruum; volucres item, & aues complures reperiuntur. Multis præterea aquis regio ipsa irrigatur, & inter cæteros amnes præcipuus est ZAIRE, ac valdè ingens, qui regionem ipsam mediam interluit; exoritur autem is amnis à lacu *Zambre*, qui est vnus ex Nili fontibus. Incolæ sanguinei sunt fortes, ac longæui, capillos in capiti paucos habent, eosque crispos eorum corpora absque pilis sunt, & quater, aut pluries in die solent comedere, bibentes aquam, aut palmæ liquorem; monetam non habent, sed eorum loco conchylijs vtuntur, sicut etiam in vicinis regionibus. Christi autem fidem præteritis annis opere ac diligentia Portugallensium susceperunt. Diuiditur autem in prouincias sex, quæ sunt *Sunde*, *Pango*, *Songo*, *Bamba*, *Batta* & *Pemba*, quarum *Bamba* nobilior est. Vrbs Regia est D. Saluator, distans 150. mil. ab Oceano, iacet autem supra altum, & saxosum montem, in cuius summitate extat planities amœna, fertilis, ac aquis copiosa, quæ habitatores habet penè 100. millia, in hac Portugallenses separatim inhabitant.

Zaire amnis. *Incolarum mores.* *Prouinciæ regni Manicongi.*

ANGOLÆ regnum populo numerosissimum est, atque olim sub Rege *Congi* erat, antequam ab ipso defecisset. Rex suam habet sedem in oppido CABAZZA, quod 150. mil. ab Oceano distat. Tenuit olim commercium cum Portugallensibus. Sed postea bellum sæpè inter ipsos secutum est. Regio est metallis diues, & animalibus omnis generis, attamen carnes canum magis æstimant, quàm alias, quo fit vt magna eorum quantitas ab incolis alatur pro macellis. Isthic sunt montes *Cantaberes* mineris argenti opulentissimi, quæ etiamnum intactæ sunt, ob quas continuum inter vicinos exardescit bellum.

Angolæ regnum. *Cabazza oppidum.* *Angolæ qualitas.* *Cantaberes montes.*

LOANGHI regnum est vltra regnum *Manicongi*, estque Elephantibus copiosissimum, cuius populi circunciduntur Hebræorum more.

Loanghi regnum.

ANZIGHI populi sunt vltra Loanghum, nempè à Zaire vsque ad deserta Nubiæ. Abundant mineris æris, & sandalo rubeo, ac Griseo. Regem præcipuum tenent, cui complures obediunt principes; negociantur in Regno *Conghi*, ex quo salem; ac lumacas maiores exportant ex insula D. Thomæ aduectas, quæ cum palmarum telis, ebore, & cum mancipijs permutant: clypeis in bello ex pelle *Dant* animalis confectis, & arcubus paucis vtuntur, quibus sagittas mira celeritate emittunt; macellum habent pro humana carne, sicut apud nos pro vaccina; sed tamen inimicos solùm, quos in bello capiunt, comedunt; mancipia autem macellaribus exhibent, quando ea conuenienti precio vendere nequeunt. Reperiuntur inter eos qui Principum gratia, ac dominorum sese ipsos macello exponant; sicut adeò fideles, vt mortem potius eligant, quàm non rectè proprijs dominis seruire. Vnde Portugallenses hæc mancipia præ cæteris eligunt.

Anzichi populi. *Anzichi hominiuoræ.*

INSVLAE CIRCA AFRICAM Insigniores.

Inſ circa Africam
Inſ. Portus Sancti.
Madera.
Inſ. Can.
Inſulæ Capitis viridis
Inſ. Principis.
Inſul D. Thomæ.
Aſperum mare.
Inſ D. Laurentij.
Madagaſcar.
C. Guardaſu.
Zocatara inſ

CIRCA Africam permultæ ſparſæ ſunt inſulæ, quarum maior pars nihil notatu dignum habet, præter has, quas vt præſtantiores numerabimus. Et primò quidem in Oceano Atlantico ſunt Inſ. *Portus Sancti, Madera,* inſ. *Canariæ,* & inſ. *Capitis viridis.* In Oceano Aetiopico ſunt inſ. *Principis,* & inſ. *D. Thomæ.* Deinde poſt Caput Bonæ ſpei in ſinu Barbarico, quod Aſperum mare Ptolem. eſt, ſunt innumeræ inſulæ maiori ex parte, præter inſulam inſignem *D. Laurentij*, quam *Madagaſcar* vocant. Tandem è regione capitis *Guardaſu*, olim Aromata promontorium, iacet Zocotara inſula, olim Dioſcuriada.

INSVLA PORTVS SANCTI.

Inſ. portus Sancti Cur ſic vocata.
Eius circuitus.
Diſtantia ab Aequatore.

INSVLA hæc olim inhabitata fuit, antequam Ann. Dom. 1428. primùm à naucleris Regis Portugalliæ detegeretur. Vocata autem fuit inſ. Portus Sancti, quia inuenta fuit in Feſto omnium Sanctorum, ipſamque Niger putat eſſe *Ombrio* Plinij, inter Canarias numerat, ſed rectius *Cerne* eſt Ptol. Iacet è regione regni Marocheni, & eius circuitus eſt 15. mil. ac diſtat ab Æquatore verſus Boream gr. 32. cum dimidio, & long. habet grad. 4. cum dimidio à primo Meridiano. Abundat autem frumento ac frugibus, quantum ſibi ſufficit. Boues, apri, & cuniculi iſthic ſunt ſatis copioſè. Legitur etiam iſthic gumma illa, quæ ſanguis draconis vocatur, in vicino mari optima eſt piſcium expiſcatio. Nullum habet hæc inſula portum, ſed ſolùm ſatis tutam ſtationem.

MADERA.

Qualitas. Madera.
Iunonis inſ.
Eius qualitas.

MADERA inſ. diſtat ab inſ. Portus Sancti mil. 40. verſus Garbinum. Eius medium obtinet latit. gr. 32. verſus Boream, & long. gr. 3. cum dimidio: amplitudo eius eſt gr. 140. vel, vt alij tradunt, 160. Hanc Ortelius putat eſſe *Iunonis inſulam* Ptol. quam *Autolalam* quoq; vocat. Fuit autem hæc inſ. primùm detecta, & habitata Ann. Dom. 1420. cùm prius deſerta, ac nemoroſa eſſet, & immenſis arboribus repletiſſima. Vnde accenſo in eam igne per aliquot annos nemora omnia conſumpta fuêre, & ager ad culturam idoneus redditus eſt. Eſt tamen montuoſa ad inſtar Siciliæ, atque etiam fertiliſſima: Nam quamprimum ſeminari cœpit, ex vna ſeminum menſura 60. reddebat: hodie autem non adeò fertilis eſt. Mittit igitur hæc inſula fruges & vinum optimũ ſatis copioſè, atq; etiam optimos fructus, mel, & ceram profert, ſed ſacchari arundinum præſertim miro prouentu gaudet, quod in multis regionibus diſtrahitur, nomenq; ab inſula retinet; animalium greges hîc copioſi ſunt, ac etiam montes apris abundant; pauones ſyl-

ueſtres, palumbi, coturnices, & alij volucres iſthic non deſunt. Abundant iſthic fontes aquæ limpidiſſimæ, & octo plùs minùs fluuiis irrigatur ipſa inſula, aër iſthic calidus, & temperatus eſt, frigore parum ſæuiente. Cedri celſiſſimè in hac inſula creſcunt, ex quibus menſæ, capſæ & alia huiuſmodi fabricantur. Sedet iſthic Archiepiſcopus Primas Indiarum in vrbe FVNCIAL, quæ caput reliquarum eſt.

Primas Indiarum Funcial.

CANARIAE INSVLAE, olim Fortunatæ.

FORTVNATÆ inſulæ ab antiquis in Atlantico mari ponuntur, quas nunc Canarias dicunt, in quorum nominibus recenſendis inter ſeſe diſcrepant: atque in earum diſpoſitione, ac ſitu moderni valdè à priſcis variant. Plinius & Solinus haſce ſex recenſent, quæ ſunt Ombrio, Iunonia, Iunonia minor, Capraria, Niuaria, & Canaria. Ptol. autem nominat eas Aproſitum, Heram, vel Autolalam, Pluitaliam, Caſperiam, Canariam, & Centuriam: omneſq; in rectam ferè lineam à Septent. in Meridiem diſponit, vnde ſub eodem Meridiano cadunt, qui quidem Meridianus initium eſt computationis longitudinis terræ. Moderni, qui eas anno 1402. detexerunt (cùm antea poſt Rom. Imperij interitum latuiſſent) recenſent ſeptem, eaſque alio ordine diſponunt, & hæc ſunt: *Lanzarotta, Forteuentura, Magna Canaria, Tenariſſa, Gomera, Ferrum,* & *Palma,* præter alias quaſdam paruas, quæ ſunt circiter ſex Ex his *Lanzarotta, Ferrum,* & *Gomera* ſunt particularium dominorum: reliquę ad Regem Portugalliæ ſpectant. In vniuerſum autem hæ inſ. abundat hordeo, melle cera, ſacchari arundinibus, caſeo, pecoribus, capris, camelis, & animalium pellibus: in primis verò mittunt herbam copioſè *Oricelo* vocatam, ex qua panni colore puniceo inficiuntur, cuius maxima quantitas in alias regiones Europæ defertur. Incolæ olim rudes admodum erant, ſed hodie cultiores, & ſagaciores facti ſunt. Inter has inſ. maior eſt CANARIA MAGNA, quæ ampla eſt 90. mil. & antiquum retinet nomen, ac incolas habet plùs minùs 9. millia. TENARIFFA aliquanto minor eſt, quæ quidem montem habet immenſæ altitudinis, qui procul 90. leucis conſpicitur, ac eius altitudo eſt 15. leucarum. Hanc inſulam Niger putat eſſe *Niuariam* Plinij. FERRI inſula olim *Pluitalia* Ptol. vt quibuſdam placet, vel *Ombrio* Plin. & *Aproſitus* Ptol. vt alij putant. Hæc autem aliam non habet aquam, quàm quæ ex arbore quadam ſtillat, quam nubes ei ſubminiſtrat, & hæc ſufficit hominibus, & animalibus. FORTEVENTVRA inſula, *Capraria* Plinij eſt, & *Caſperia* Ptol. vt Niger putat. GOMERAM inſulam Andreas Baccius putat eſſe *Niuariam* Plinij. PALMA inſula exigua eſt, ſed amœna, ac vino, caſeo, animalibus, & ſaccharo diues: Vnde qui ex Hiſpania in Peruuiam, & Braſiliam nauigant, iſthic de rebus ad victum neceſſarijs ſibi prouident.

Fortunatæ inſ. — Plinius. Solinus. — Ptolomæus. — Quando inſ. Can. detectæ. — Quot ſint inſ Can. Illarum nomina. — Qualitas inſ. Fortun. — Oricelo. — Incolarum mores, ac natura. — Can. magna Tenariffa. — Niuaria. — Forteuentura. — Gomera. — Palma.

INSV-

INSVLAE CAPITIS VIRIDIS, OLIM Gorgones, seu Hesperides.

Ins. Capitis viridis. *Quando repertæ.* *Gorgones.* *Gorgades.* *Hesperides.* *Earum qualitas.* *Ins. D. Iacobi.* *Rhibiera grande.*

INSVLÆ CAPITIS VIRIDIS sunt nouem, quæ inter Caput viride, & Caput album iacent, ac anno 1440. à quodam Genuensi repertę sunt, & has quidē *Gorgones*, siue *Gorgades*, aut *Hesperides* antiquorum putant nōnulli esse. Abundant aūt capris, & salinis, ac in eis Hispani millium Zaburrum colligunt. Præcipua earum est Insula *D. Iacobi*, cuius longitudo est 7. mil. In hac est Portugallensium vrbs & colonia, quæ vocatur vulgò *Ribiera grande*, quæ amnem habet, & portum satis tutum. Insula autem vniuersa aspera est, & montuosa, sed tamen amœnissimas habet valles, & populo refertas.

INSVLA PRINCIPIS.

Ins. Principis.

INsula Principis iacet citra Æquinoctialem grad. penè tribus, quæ quidem satis culta est, ac olim Principi Portugalliæ eius redditus assignabatur, vnde insula ipsa nomen traxit.

INSVLA D. THOMÆ.

Ins. D. Thomæ. *Eius forma.* *Qualitas.*

DIui Thomæ Insula sub Æquatore præcisè iacet, cuius forma totunda propemodum est, ac diametrum habet 60. mil. Aëre potitur calido, & Æquinoctij tempore, vtpote mensibus Martij, ac Septembris isthic magnæ decidunt pluuiæ; alijs autem mensibus ros satis copiosè tellurem humectat; quinimò est mons in insulæ meditullio nemorosus valdè, qui continuò nubibus opertus est, quibus syluæ in eo densissimæ adeò humectantur, vt continuò aquam emittant, quæ sanè ad irrigandos agros sacchari arundinibus consitos satis sufficit. Isthic quoq; quanto sol vertici magis appropinquat, tanto magis cœlum fit nubilum. Solum huius insulæ tenax est, molle, & colore ad rubeum accedente, quod quidem frumentum non fert, nec vites, aut vllam fructiferā arborē, cuius fructus ossa habeat; nutrit melones tamen, cucurbitas, ficus, & saccharum præsertim mirè profert, ex quo incolæ magnum recipiunt prouentum; namq; quotannis isthic 40. plùs minùs naues sacharo onerantur, quod incolæ in frumentum, vinum, caseum, coria, vitrea vasa, & in alia quoq; ad victum, & humanum vsum necessaria commutant.

Pauoasan.

Vrbs est in hac insula *Pauoasan* vocata, Portugallensium colonia cum optimo portu, & amne saluberrimo, in qua circiter 700. familiæ numerantur.

MA-

MADAGASCAR, SEV DIVI Laurentij Insula.

DIVI LAVRENTII insula vocatur, quia in festiuitate D. Laurentij fuit inuenta, incolis *Magdagascar* dicitur, & Ptol. est *Menuthias*, Plinio verò *Cerne*. Quæ quidem inter maiores, ac ditiores totius vniuersi connumeratur. Eius ambitus est 4. millium milliarium, & longitudine sua Italiam superat, licet non adeò culta sit. Sita autem est vltra Æquatorum à gradibus 17. vsq; ad gr. 26. cum dimidio versus polum Antarcticum, è regione Prassi Promontorij, quod nunc *Mozambiq;* vulgò vocant, à continentique Africæ distat propè eius medium mil. 170. Est autem omnium rerum ad humanum vsum necessarium vber ac beata: mittit enim millium, oryzam, mel, ceram, gossipium, saccharum, limones, medicos, gariophyllum ab Indiano nonnihil dissimile, & gingiberis aliquantisper, succinum, crocum, argentum, atque etiam sandalum rubeum. Præterea sunt etiam isthic leones, leopardi, cerui damæ, capræ, & alia animalia tum domestica tum syluestria. Elephantes innumeros etiam insula mittit, vnde maxima hinc trahitur eboris copia: sic quoque camelis abundat, quorum carnes ab incolis sanitatis causa comeduntur. Incolæ subfusco sunt colore, capillis hirsutis, idololatræ, & moribus ferinis, & barbaris, atque parum è populis Caferes differunt; pudenda tantùm gossipinis pannis cooperiunt, & habitant in pagis per nemora sparsis. Sunt tamen hîc quamplures Mauri, qui oppida ac vrbes incolunt; atque etiam isthic sunt gentes candidi coloris, quas ex China ortum duxisse nonnulli percensent.

Madagascar insl. Eius situs. Qualitas. Incolarum mores.

ZOCOTARA INSVLA.

ZOCOTARA Insula, olim *Dioscoridis* Ptol. vocata fuit, vt Ioanni Bario placet. Et sita est è conspectu capitis *Guardafu*, quod Ptol. est Aromata promontorium, eiusque longitudo est milliarium 60. & latitudo 25. quam quidem per medium montes asperrimi, ac admirandæ altitudinis diuidunt. Ventis autem magnis vexatur, vndè valdè siccitate laborat, ac rebus ad victum necessarijs indiget, licet nonnihil millij, dactylorum, & fructuum quorundam ferat. Pascua habet optima pro animalium gregibus. Cinnabaris, sanguinis draconis, gumma, & lignum aloës ex hac insula abundantissimè extrahuntur. Incolæ rudes, ac viles sunt, colore subcineritio, & optimè dispositi: Christianam fidem colunt, errores Iacobitarum sequendo, & crucem valdè venerantur, eamque semper collo appensam gestant. Magicæ vanitati, & incantationibus summè dediti sunt, & habitant in speluncis, ac vilibus casulis.

Zocotara insl. Aromata promont. Insl. long. latitudo. Incolarum mores.

XXIV.

ÆGYPTI DESCRIPTIO cum Vicina Trogloditica.

AEGYPTVM regionem nobilissimam, & Scriptoribus, tum sacris, tum prophanis celebratissimam, illustriumque tot virorum patriam, nonnulli vnam ex mundi partibus veteribus cognitis fecerunt; diuersam sanè ab Africa, atque Asia, inter quas eam claudunt. Alij verò, qui Nilum amnem pro idoneo termino vtriusque partis (Asiæ inquam & Africæ) accipiunt, Ægyptum ipsam vtriusque partis participem ponunt; ex quo vnam eius partem in Asia, reliquam in Africa reponunt. Veruntamen Ptolemæus, & plerique alij, qui pro confinio commodiore vtriusque partis sinum Arabicum, seu mare Rubrum ceperunt, regionem hanc sub Africa locârunt.

Aegyptus ad quam orbis partem referatur.

Dicta autem fuit olim ab Historicis varijs ÆRIA, ÆTIA, POTAMIA, OGYGIA, MELAMBOLOS, HEPHÆSTIA, MYARA, ÆTHIOPIA, etiam propter habitantes illic Æthiopes, vt Stephanus & Eustathius referunt; sed Ægypti nomen, quod adhuc apud Europæos omnes seruat, acquisiuisse ferunt, vel ab Ægyptio Rege Danai fratre: vel à Nilo fluuio mediam ipsam regionem irrigante, qui Ægyptus antea vocabatur: vel à populis *Merseis*, è stirpe Chami descendentibus, qui Iosepho asserente, Ægyptij dicti fuere. Præter hæc alia quoque obtinuit apud Scriptores nomina, seu epitheta: si quidem MELAMPODVM regio ob eius fertilitatem, quæ cæteris præstet regionibus Apollodoro vocatur; THEBÆ quoque Herodoto, & Aristoteli dicebatur, & in Ægyptiorum sacris CHEMIA, teste Plutarcho in Osiride nominabatur, pro CHAMIA scilicet, vt Ortelio placet, à Chamo Noës filio. In sacris Hebræorum literis MESRAIM, teste Iosepho, dicitur, & sic etiam incolæ, sed CHVS, vt Arias Montanus vult. Neq; ignorandum est Ægyptios, vt apud Moysem legitur, à Mesraim filio Chus, filij Chami, filij Noëmi originem trahere. Arabes vocant hanc regionem *Mesrè*, sed incolas *Chibith* dicunt: ab illius scilicet nomine, qui primus in hac parte dominatus est. Turcæ verò eosdem incolas *Elchebitz*, vt Pineto placet, vel *Elquibet*, vt Marmolio videtur, nominare solent.

Varia Aegypti nomina.

Aegyptus vnde dicatur.

Aegypti epitheta.

Aegyptij à quibus descenderint.

Hæc porrò prouincia, quæ ab Austro in Boream longo tractu porrigitur, terminatur quidem ab Occidente desertis Barcæ, Libyæ, ac Numidiæ, atque Nubiæ regno. A Meridie agro Bugiensi & Nilo concluditur, vt Leo Afri-

Aegypti fines.

Africanus tradit, cùm ibi flexuram quandam efficiat, ab Occasu in Ortum aliquantisper se deuoluens: sed Plinius, quem multi sequuntur, finit Ægyptum ab hac parte propè Syenem vrbem famosissimam, quæ nunc *Asia* vocatur. Alij scribunt à Meridie cataractas esse, quę sunt præcipites, & asperæ montium angustiæ, per quas amnis Nilus ingenti aquarum mole deuolutus non fluere inter occursantes scopulos, sed ruere videtur. Ab Ortu sunt deserta Arabiæ, quæ Ægypto, & mari Rubro interiacent, qui tractus inuius, & aqua carens itinere dierum octo patet. Ab Aquilone autem mari nostro infido, & raris portubus hospitali clauditur, quod sanè Ægyptiacum pelagus à regione ipsa, quam abluit, nuncupatur. Vnde patet, id solum Ægyptum cum priscis vocari, quod habitatur, & à Nilo amne irrigatur, nempè tractum, qui à maximis desertis circundatur, incipiens à locis Syene proximis vsque ad Mediter. mare. Quæ sanè pars irrigua ad vtramque Nili ripam iacens à Syene, seu *Asna* ad Alcairum vsque, olim Babylon dictum, similis est fasciæ in longum explicatæ, si excipias diuerticula fluuij, vt ait Strabo, quæ sunt compluria; quàm quidem figuram montes efficiunt, propè quos fluuius ipse recta fluens, ac inter ipsos contractus non magis quàm in 300. stadiorum, seu 37. circiter mill. (licet non vbique) continuam latitudinem diffunditur: recentiores verò quidam tradunt latit. hanc vix esse septem; aut octo mill. ac interdum etiam inter montes adeò constringi, vt quatuor aut quinque non excedat; ab Alcairo verò, seu propè, is amnis in duas præcipuas partes scissus, reliquum Ægypti figura efformat triangulari, cuius sanè duo latera sunt duo aluei ipsius Nili vtrinque ad mare descendentis; alter nempè ad dextram vsque ad Pelusiacum ostium, vbi est nunc Damiata vrbs, qui alueus Ptol. Bubasticus fluuius vocatur; alter ad sinistram ad Canopum vsque proximum Heraclium ostium, vbi nunc Rosettum extat oppidum, & hic quidem alueus Agathos dæmon fluuius Ptol. est: Basis autem huiusce trianguli maritima est ora pelagi Ægyptij inter Pelusium atque Canopicum ostium, seu Heraclium, quæ quidem 1300. ferè stadiis extenditur, seu mill. Italicis 162. ferè, ex Strabonis sententia, seu, vt alij ponunt, 170. mill. passuum. Est itaque hæc Borealior Ægypti portio, quæ inferior dicitur, in modum insulæ, mari scilicet, duobusque illis Nili alueis inclusa, quæ sub Deltæ nomine à veteribus Geographorum Historicis, ac Poëtis comprehenditur, ob eius similitudinem cum huiusmodi litera Gręcorum; & hæc quidem ter mille ferè stadiorum secundùm Strabonem ambitu suo complectitur, quæ faciunt mill. Italica 375. Moderni tamen nonnulli hoc Delta tradunt in ambitu mill. circiter 300. continere: nam à Rosetto oppido prope ostium Canopicum ad Damiatam, circa ostium Pelusiacum sitam, computant mill. 140. vtrumque alueum 70. mill. extendunt. Hanc Ptol. magnum Delta appellat, propterea quòd ipsum adhuc in paruum & tertium Delta secat; vocans paruum Delta quod Bubastico, & Busiritico fluuijs continetur: & tertium Delta, quod Bubastico, & Athribitico comprehenditur.

Aegyptus propriè quæ pars dicatur.

Aegypti figura.

Duo Nili aluei.

Bubasti flu.

Agathos dæmon flu.

Aegyptus inferior ad instar insulæ, & figuræ Deltæ.

Ægypti longitudinem omnes ferè ab vrbe Syene, seu Asna ad mare vsque nostrum accipiunt, quam Plinius quingentis octuaginta quinque millibus

Aegypti mensura.

passuum

passuum mensus est; at milliaria circiter 500. continere nonnulli moderni tradunt: Leo tamen Africanus regionis huius longitudinem supra Asnam ad vrbem vsque Asuam amplam, & vetustam extendit, quæ ab Ægypti Nilo 80. circiter milliaribus Orientem, & Meridiem versus distat in confinio regni Nubiæ, & populorum Bugiæ, facitque longitudinem 450. milliariorum Italicorum, quæ tamen milliaria cùm plùs iusto maiora ipse Leo accipiat, idcirco quartam partem secundùm Sanuti opinionem addere oportet, vt sint milliaria propè 562. communia.

Ægypti situs cælestis.

Sita est autem prouincia hæc non longè à Tropico Cancri, versus circulum Arcticum, inter parallelum, sz. septimum & decimum sub secundo potissimum climate, quo fit vt maximus æstatis dies horas 13. cum semisse superet; qui tamen parum supra horas 14. sub Borialioribus partibus producitur. Meridianis verò Alexandrino, & Pelusiano inclusa est, quorum ille per gra. 60. cum semisse transit, hic verò iuxta gradum 63. cum triente: Pelusianum autem Meridianum intelligimus esse ductum per vrbem hodie Tenesse seu Teneze vocatam, quàm cum Ortelio antiquam vrbem Pelusiam fuisse credimus.

Ægypti diuisio in tres partes.

Regionis porrò huius diuisiones varias apud Scriptores comperimus. Nam qui Nilo amne Africam ab Asia seiungunt, in tres eam diuidunt partes, vt apud Nigrum constant, nempe in ÆGYPTVM ASIATICAM, quæ Thebais dicitur, & nunc *Seid*, vel *Said*, in ÆGYPTVM AFRICÆ, & est ea pars, quæ ad Occasum vergit; & in ÆGYPTVM INFERIOREM, quæ ad Septentrionem inter Nili diuisionem sub Deltæ forma comprehensa est. Quæ profectò pars inter orbis insulas ab aliquibus Plinio auctore connumerata fuit, & ab aliquibus etiam inter orbis antiquis cogniti primarias partes, ceu quarta, accepta fuit.

Antiqua Ægypti diuisio in superiorem & inferiorem.

Antiquitus quoq; diuisa erat Ægyptum in superiorem, & inferiorem.

SVPERIOR ea intelligitur pars longa, ac angusta, quæ à cataractis supra Syenem in confinio Æthiopum incipit, & ad verticem vsque Deltæ, seu trianguli propè Alcairum finit. INFERIOR autem ÆGYPTVS est, quæ ab Alcairo ad Mediterraneum mare sub Deltæ forma à duobus Nili alueis concluditur, vt superius diximus.

Ægypti diuisio in superiorem, mediam, & inferiorem.

Præterea alij etiam secant ipsam prouinciam in tres partes in superiorem, mediam, & inferiorem. SVPERIOREM quidem accipiunt à finibus Æthiopum iam dictis, sed terminant eam solum ad Antinoem, seu Antinoiam vrbem ad Nilum sitam, quæ hodie *Anthius* Leoni Africano est, & hæc quidem est eadem, quæ Thebaidis regio, nunc *Sahid*. MEDIAM ÆGYPTVM eam portionem intelligunt inter Antinoem vrbem & maioris Deltæ verticem interiacentem, quæ Heptapolis, & Heptanomia etiam dicitur, & à postrerioribus *Archadia* ab Archadio Rege appellatur. INFERIOREM autem ÆGYPTVM eandem intelligunt partem sub Deltæ figura contentam, quæ quidem à Romanis Augustamnica, seu Augustamia vocata fuit; ipsamque Iustinianus in suis nouellis in primam, & secundam diuidit; & Ptolemæus in tres, hoc est in magnum Delta, paruum, & tertium Delta, vt etiam supra constat.

Aegypti diuisio à Ioan. Leone tradita.

Postremò Leo Africanus huius prouinciæ diuisionem affert, eo tempore ortam, quo Mahumetani illius principatum occupârunt, in tres videlicet regiones, quæ sunt *Sahid*, id est terrestris, quæ est à finibus Bugiæ ad Alcairum vsque, & hæc est superior Ægyptus: *Errifia*, quæ est ora Occidentalis Nili ab Alcairo ad Rosettum: & *Bechria*, seu *Maremma*, quæ versus Orientem Nilo flumini adiacet. Nec ignorandum etiam est, Ægyptum olim ab Alexandro Macedone in suam ditionem redactam in nomos plures, hoc est præfecturas, diuisam fuisse; quod itidem & Romani postea fecerunt. Herodotus 18. nomos ponit, Strabo 19. Ptolemæus 46. numerat, & Plinius circiter 50. nomorum nominatim meminit; Ortelius verò ex pluribus veteribus scriptoribus 66. nomorum nomina colligit, vt apud ipsum videre licet.

Aegypti in nomos distributio.

Nili fluuij varia nomina.

Regio hæc solo fluuio NILO totius orbis nobilissimo secatur, irrigatur, ac proinde fœcundissima redditur, cui varia indita sunt nomina, & eorum variæ traduntur rationes. Dicitur enim ÆTVS, id est Aquila, Diodoro, propter velocitatem cursus circa cataractas: ÆGYPTVS à rege Ægypto, qui & prouinciam suo de nomine appellari voluit: MELVM vocari etiam Festus dicit, & MELAM Eustathius, & Plutarchus: CHRYSORRHOAS, quasi auriferus à Cedreno, & Epiphanio appellatur: SYENE à Dionysio. Vocatus olim etiam fuit SIRIS, TRITON, DYRIS, ASTAPVS, & ASTABORAS. In sacris Literis *Seor*, vel *Sihor*, id est turbidus, ob limum, quem secum ad Ægyptum fert; atque etiam in eisdem *Gehon* & *Phison* nominatur. NILVS autem à Nileo rege nuncupatus fuit, qui fluuium illum vtilem colonis reddidit; *Noym* ab Ægyptijs; *Tacui* ab Abyssinis teste Barrio, vel *Abanhi* teste Marmolio; *Nil* ab Africanis; *Taccasij*, & *Abanhi* ab accolis indigetatur. De huius fluuij origine variæ traduntur à scriptoribus opiniones, eæque omnes ferè incertæ: hoc tamen tunc certo constat, ipsum non à montibus Lunæ, vt Ptol. ponit, sed à maximo lacu exoriri, qui est in superiore Æthiopia inter regnum Manicongi, & territorium Benomotapæ sub gradus circiter 11. altitudinis poli Austrini, atque longissimo tractu per varias pluresque regiones percurrere magnis retortus fluxibus, ac multas efformans insulas, quarum omnium maxima & clarissima est MEROES: quam cùm perstrinxerit (ait Niger) collectus in vnum vires omnes acquirit, & nunc vagus aliquandiu, & extra ripas effluens campos stagnat, rursus multifidas vndas vnum in alueum resumit, vnde per saxa excurrens præcipitem se in cataractas emittit, quæ petrosa quædam supercilia sunt in superiori parte plana, vt fluuium recipere possint, desinentia in præcipitium, quo aqua præcipitatur: Ægyptum autem ingressus, montes ab vtraque parte protensi flumen excipiunt, qua conuallibus & angustijs interiectis dispersum, magnos lapsus vsque Deltam fermè efficit: nam quantum ij extenduntur, & inter se distant, tantum diffunditur flumen, & contrahitur, ac regionem habitabilem diuerso modo figurat: rursus tanquam inde repulsus per compos funditur, naturalem recipiens cursum: hæc ille. Est autem Nilus, dum per Ægypti regionem fertur,

Nili origo.

Meroes ins.

Nilus Pado Italiæ similis.

fertur persimilis maximè Pado Italiæ fluuio (vt asserit Bellonius) præsertim à Ferraria vsque ad eius ostium: nam facilè velis expansis sicut ille subiri potest, & secundis ac diuersis vndis nauigari. De ostiorum Nili numero, & nominibus valdè antiqui Scriptores discordant: nam alij ponunt septem, vt Pomponius, Strabo, Diodorus, & Herodotus; alij cum Ptol. 9. sed Plin. 11. Recentiores tamen tria, vel quatuor tantùm ea hodie esse affirmant, vt Guilielmus Tyrius, Petrus Bellonius, testes fide digni, & oculati, atq; etiam alij. Nam in quatuor ramos sese diuidit quatuor sub Cairo mill. quorum duo bina primaria, & nauigabilia efficiunt ostia; nempe PELVSIACVM, vbi est Damiata: & CANOPICVM, seu *Heracleoticum*, vbi est Rosettum: Inundationis tamen tempore plures riui, in quos amnis diducitur, nauigabiles sunt; reliquo tempore nauigabiles magnis nauijs non sunt ob breuia, ac paludes, sed vado pertransiri possunt. Is porrò fluuius fœcundissimus est: nam plurimos pisces admodum celebres alit, ac præterea stupenda animalia, ac monstra nutrit, vt equos, & boues marinos, crocodilos, & alia, qui hominibus noxia sunt. Ab hoc fluuio nullam exhalare auram scribunt, ac eius aquam esse præ ceteris vniuersi orbis suauissimam, forsan quod tenuissima sit, & à sole excocta, seu ob cursus sui longinquitatem: etenim huic nullus orbis fluuius cursus longitudine æquiparari potest. Tradunt quidam Nilum suis notis per numeros expressis numerum dierum anni continere, sic: N 50. E 5. I 10. Λ 30. O 70. Σ 200. Inundationis tempus in Ægypto incipit circa 17. Iunij, quo tempore is amnis 40. diebus continuis crescit, ac totidem decrescit: quod sanè euenit, quando Æthiopia supra Ægyptum æstiuis imbribus abluitur, præsertim in extremis montibus, quibus desidentibus inundatio etiam cessat: quod profectò mirabile est, hunc s. fluuium tunc crescere, cùm decrescunt cæteri; minui verò, quando reliqui augentur: quo temporis interuallo, ab initio scilicet incrementi, vsque ad finem decrementi omnes Ægypti ciuitates, ac oppida veluti insulæ conspiciuntur, propterea quòd eminentiore in loco sita sunt, vt ab inundationibus Nili tuta euadant; ad quę tamen accedere non licet, nisi scaphis, aut natando, atque tunc animalia fera ferè omnia suffocantur aqua; quæ euadunt, ad altiora confugiunt: pecora autem in stabilis tunc conclusa nutriuntur à colonis, ad id antea præparata pastu. Maior autem est (vt ait Seneca) lætitia gentibus cùm minus terrarum suarum vident. Cæterùm cùm incrementi Nili quantitas alijs subinde sæculis tenuior facta sit, in futurum tandem nullam fore, sed riparum margines fluminis altitudini adæquatum coniectari potest. Sunt etiam, qui velint, referente Strabone, Ægyptum priscorum temporibus fuisse mari submersam vsque ad paludes propè Pelusium, & ad Cassium montem, ac Serbonidem; sed Nili beneficio sua inundatione limum continuò secum deferentis fuisse opertã: nam passim isthic sub arena salsa conchylia nõnulla adinueniũtur.

Nili ostia.

Nilus stupenda animalia nutrit.

Nulla aura à Nilo exhalat.

Inundationis in Aegypto tempus.

Aegyptus olim mari submersa.

Est autem Ægyptus plana, & deuexa, seu humilis regio, montium expers, vnde procul intuentibus apparere nequit, cuius aër calidus est, ac nociuus; quo fit, vt ad immensum, & intolerabilẽ solis ardorem æstate effugiẽdum,

Aegypti qualitas.

quo ſolum exuritur, ad auramque captandam, ſoleant incolæ per ſingula oppida (vt Leo Afric. tradit) excelſas turres conſtruere, quæ in ſuperiore, ac infima parte oſtium ex aduerſo ædium habeant, per quarum faſtigia dimittitur ad infimam partem ventus. Ipſa attamen regio ab Auſtrinis ventis magno calore accenſis, quemadmodum cætera Africa, non peruagatur; ſed Aquilonaribus præcipuè expoſita eſt, qui iſthic humidi ſunt, tametſi alijs in regionibus deſiccent: terræmotibus verò haud quaquam eſt ſubiecta, ac inſueta eſt imbribus; quibus tamen ob ſoli fœcunditatem non indiget; quinimiò pluuiæ ipſæ, quæ raro tamen iſthic ſunt, multos afferunt morbos, vt catarrhos, febres, teſticulorum tumores, ac alios; fertiliſſima autem eſt ob Nili imprimis inundationem, quæ cùm eius acceſſu deſtituitur, famem proculdubio & ipſa ſentit, & multis præterea foſſis interciſa eſt, quod Seſoſtris Regis opera factum fuit ne. ſ. oppida, quæ longè à Nilo in regionis meditullio ſita ſunt, refluo flumine aquis deſtituerentur. Is verò fluuius regionem hanc irrigans ita fœcundam, mireq; fertilem eam reddit, vt non alibi terrarum aut vberior, aut velocior herbarum, & frugum maturitas proueniat. Et Trogus ſanè Ægypti ſolum ita fœcundum aſſerit, vt alimentorum nulla terra feracior ſit in vſu hominum. Vnde & illud Lucani legitur: *Terra ſuis contenta bonis, non indiga mercis, Aut Iouis, in ſolo tanta eſt fiducia Nilo.* Veteres etiam plurimi publicum orbis horreum Ægyptum eſſe prædicârunt: & Plin. quoque aſſerit, Rom. Imperij amplitudinem abſque Ægypti opibus frugibusque diu perdurare non potuiſſe, cùm in ſolo Nilo populi Rom. abundatia, vel fames eſſet. Idem quoque teſtatur, ſic abundè herbis ad cibum accommodis Ægypti agrum affluere, vt vel frugibus carere poſſit. Opes igitur huius regni admirandæ potius ſunt, quàm æſtimandæ, ſi quis ad ſplendorem, & ſuperbiam regalium monumentorum, Labyrinthi, Obeliſcorum, Pyramidum, & Sphigis reſpiciat, quæ inæſtimabili vi pecuniarum abſoluta fuêre. Quarum veſtigia etiamnum viſuntur, ad quæ Romanorum fabricæ, & antiquæ operæ nihil accedunt. Reditus verò huius regni olim immenſus fuit, tum ob fertilitatem, quam ei Nilus affert; tum ob incredibilem vecturæ commoditatem, quia ex Æthiopia, Arabia, & India olim frequentibus nauigationibus opes multæ, ac precioſæ res huc allatę ſunt. Vnde Ptol. Auletem hinc annuum tributum duodenum mill. & 50. talentorum habuiſſe ferunt, quam ſummam ad ſeptem milliones aur. cum dimidio accedere Budæo colligitur, ſed multò maiorem reditum ex hac prouincia Romani perceperunt. His tamen poſtremis temporibus ſub Turca tenuiores res Ægyptiorum factæ ſunt. Eſt itaque hæc prouincia omni granorum, ac leguminum genere fertiliſſima, paſcua vbique lætiſſima habet, & oleaceis ſtirpibus mirificè abundat. Superior attamen Ægyptus, ſeu *Sabidica* regio, reliquas partes omnis generis leguminum, animalium, pullorum, anſerum, linique copia antecellit: Inferioris Ægypti pars ad Orientem expoſita, quæ *Erriſia* dicitur, fructibus, hordeo, farre, & oryza: *Maremma*, ſeu Orientalis eius ora goſſipio, & ſaccharo fœcundior eſt. Iſthic aūt ſub Aprilis initium ſegetes metuntur,

Aegyptus Aquilonaribus ventis expoſita.

Pluuiæ iſthic raræ.

Aegypti ſoli laudes, & fœcunditas

Tempus me-

& con-

& confestim triturantur, vnde circiter 20. Maij, neque spica secanda relicta est Agri circa Nilum plurimis locis, vt dicit Bellon. testis oculatus, oryza, papyro, sacchari arundinib. & musis sunt conditi, interdum etiam colocasia, quæ isthic spontè prouenit: hortorum tamen cultura extra Nili ripas difficilis admodum est, quoniam perpetuò instrumentis à bubos delatis aqua pro eis irrigandis subministranda est. Præter fruges, & olera, vini etiam optimi diues aliquibus in locis est: nam iuxta lacum Mareotim optimum colligitur vinum, quod à loco Mareoticum ad vetustatem perdurans; oleo tamen, vt plurimum, caret, neq; vllæ ceduæ syluæ isthic conspiciuntur, raraq; ligna isthic nascuntur, præter frequentes ad palmas ædificandum prorsus inutile: quæ quidem per totam Ægyptum ad magnam celsitudinem excrescunt, inter quas nonnullæ reperiuntur, Bell. teste, quæ ex vnico trunco, eademq; origine 20. magnas arbores ab inuicem separatas proferant: præter palmas horti etiam hîc sycomorum, cassiam solutiuam, sebestem, punica mala, & aurea, acaciam, & tamarices nutriunt, quorum maior pars in summam excrescit altitudinem: sed tamarices isthic solùm sati proueniunt, indifferenterque, tam humidis, quàm siccis locis nascuntur: sycomori verò adeo exquisito virore præditi sunt, vt omnes reliquas arbores sine controuersia superent. Isthic etiam diligenter fruticem Alcanam nuncupatum colunt, atque ex eo egregias ceduas syluulas parant, cuius folia exsiccata flauo colore inficiunt, quo mulieres per Turcicum Imperium, manus, pedes, & capillorum partem inficiunt, vnde eius distributio magnum censum præbet. Florum porrò prouentu, & odoribus satis affluit: nam vnguenta preciosissima Ægypto etiam Plin. tribuit, quamuis minimè adoratos in ea esse flores affirmet, quia nebulosus & roridus aër est à Nilo fluuio. Præter bestias sæuas, ac nociuas, quibus frequens hæc terra est, animalia domestica mira copia alit, vt sunt bobali, boues, cameli, equi, asini, arietes, & capræ, quæ quidem in omnia magnam excrescunt molem, vt ait Bellon. ob aëris temperiem, pabuli abundantiam, ac stirpium à Nilo irrigatarum probum alimentum: inter cætera verò arietes pingues admodum, & crassi sunt, ac amplam, & densam, atque ad terram vsque propendentem caudam habent, & palearia insuper è collo dependentia, vt in bobus, nigraque lana vestiuntur. Quia verò hæc regio hyeme lepida admodum est, ac palustris, plurimas aquaticas aues alit, præsertim ciconias, quarum tanta in quibusdam locis herbidis, à Nilo irrigatis conspicitur copia, vt agri, & prata ijs albescant: ranæ quoque tanta abundantia isthic generantur, vt nisi ciconiæ eas vorarent, nihil esse illis frequentius: chamæleones frequentes, teste Bell. reperiuntur in fruticibus qui Rhannus altera dicuntur, & in varios colores sese commutant, qui non ex vento vescuntur, vt multi prodiderunt, quamuis ij sine cibo integro anno perdurare possint. Per vniuersam verò Ægyptum pulli gallinacei à gallinis non solent excludi, sed mediante fornacum calore. Metallis insuper regio hæc perpetuò abundauit, ijs præsertim in partibus ad Æthiopiam vergentibus; & Amethystus lapis, & aliæ plures gemmæ hîc gignuntur: Ætitis verò lapidis

tiendi in Aegypto.

Palmæ mirandæ magnitudinis.

Horti Aegypti.

Sycomori.

Alcana frutex.

Flores, & odores isthic.

Animalia in Aegypto domestica.

Arietes in Aegypto insignes.

Ranæ magna isthic copia proueniunt.

Gemmæ Aegypti.

pidis tanta propè Alexandriam inuenitur copia, vt eo naues onerari possint, qui inter reliquas facultatem habent furem deprehendendi, vt notat in suis obseruationib. Bellon. Hoc etiam prætereundum non est; in fęminis Ægypti eximiam esse fertilitatem, vt est in alijs rebus, neq; sępe non tam gemini nascuntur, quam terni, & quaterni; quinetiam hoc mirum euenit, nempe partum octauo mense editum hîc salutare esse, qui alibi ferè semper lętalis est.

Aegyptiacarũ fœminarum fœcunditas.

Ipsa Ægyptus, cuius regnum cum primis ferè hominibus natum esse creditur, etsi difficillimi fuerit accessus ob loca montana perardua, ob deserta arenosa, aquis destituta, ob palustria loca, atque ob importuosum mare, quibus sanè omnibus regio clauditur, ac communitur: diu tamen ab exterorum incursionibus se tueri non potuit, quin insignem mutationem, ac multas ob bella calamitates passa fuerit, dum externorum gentium iugum sustinuerit. Namque ab exordio sub proprijs regibus qui Pharaones tunc dicebantur, permansit. (Pharao autem veteri lingua Ægyptiaca regem sonat) Post hos sub Æthiopibus deuenit, quam postea Cambyses Persarum Rex cepit & Persis subiecit: deinde cum sub Dario, qui Nothus dictus fuit, Ægyptij ipsi defecissent, suis iterum regib. paruerunt, sed ab Alex. Magno iterum subacti sunt, post cuius interitum rursus proprios habuerunt reges, qui inde Ptol. ex æquo dicti fuerunt, à Ptol. f. Lagi filio, vsq; ad Ptol. Auletem, cui Cleopatra filia in regno successit; qua fugata, & extincta, Ægyptus ipsa ab Octauio Augusto victa, Romanis deinde paruit, qui hoc regnum amplissimum in prouinciæ formam redegerunt. Sub Romanorum autem iugo Christianam religionem amplexati fuerunt Ægyptij: sed post Imperij diuisionem Ægyptus ab Imperatoribus Constantinopolitanis moderabatur. Tandem paulò post Mahumetis pseudoprophetæ aduentum sub Saracenis, seu Maurus cecidit, quib. successit Sultanorum, seu Mamalucorum dominium, qui fuerunt ex Circassiorum gente. Postremò occupata fuit à Selymo Turcarum Imperatore, an. Dom. 1516. sub cuius tyrannide nunc miserè permanet. Toti autem Ægypto hodie quidem *Bassa* Turcarum Imperatoris nomine præest, qui in Alcairo moratur.

Aegypti varium dominium.

Aegyptus quãdo sub Rom.

Mauro quãdo isthic dominarũt. Mamaluci. Aegyptus postremò sub Turca.

Ægyptij olim, vt apud priscos auctores constat, ingeniosi semper fuerunt, vnde Macrob. Æpyptum artium matrem vocat: fuerunt enim Geometriæ, Arithmeticæ, Medicinæ, ac multarum artium primi inuentores; Astrorum obseruantibus ob continuam aëris serenitatem primi incubuerunt, & Magicæ vanitati, ac præstigijs. Præterea primi etiam fuerunt, qui per figuras animalium sensum mentis effingebant, qua de re antiquissima monumenta memoriæ humanæ impressa saxis cernuntur, & de his ingens volumen edidit Pierius Valerianus. Fuerunt etiam desidiosi, delicati mobiles, iactantes quorum verba inania, nihilq; veritatis habẽtia: erant natura inflati, furibundi; nouandis potius quam gerendis reb. aptiores, iniuriosi, imbelles, legum inscij, magistratuum ignari, & imperij præsertim externi impatientissimi; ad seditiones verò adeò procliues, vt leiusculis etiam de caũsis maximos tumultus excitarint: supra modum autem superstitiosi, & Deorum falsorum vanissimi cultores; quippe, qui non tam Gentilium

Aegyptiorum priscorum laudes, & mores.

Aegyptij supra mo-

Deos

Deos colebant, ſed animalia etiam ipſa ridicula veneratione adorabant: vnde non immeritò D. Hieronymus Dijs fœcundos eos vocarit. Poſt Chriſti verò Aduentum ex hac etiam regione multa Monachorum, Eremitarumq; agmina primò emerſerunt, quæ poſtmodum per omnes Chriſtianas prouincias diuulgata fuerunt: quin etiam ex priſca Ægyptiorum religione noſtra religio pleraque mutuata eſt, vt ſunt lineæ veſtes, deraſa Sacerdotum capita, vertigines in altari, pompa Sacerdotalis, Muſicæ modulamina, adornationes, preces, aliaque id genus quamplura, vt ex Borealdo colligi poteſt. Corpora verò humana condire ſoliti erant, vt à vermibus præſeruarentur, quæ quidem corpora ſic ſeruata adhuc etiam inueniuntur, & mumia vulgò vocantur. Olim, referente Strab. Ægyptij in tres partes erant diuiſi, quarum vna militiam, altera agros coleret & artes exerceret, tertia Sacerdotum erat, qui literis Sacris, Philoſophiæ, Aſtronomiæ, ac alijs ſcientijs incumbebant; hi autem filios erudire ſolebant, ac cum regibus conſeruabantur. Gens porrò hæc omnium, vt ipſi prædicant, vetutiſſima eſt, neque cum alijs, quàm cum Scythis, de antiquitate certant. Attamen non ſunt hodie in ipſa Ægypto verorum Ægyptiorum, niſi paucæ Chriſtianorum reliquiæ, reliqui Mahumetano dogmati adhærentes, Arabibus, & Africanis ſe commiſcuerunt: nobilitas enim priſcorum Ægyptiorum, quæ poſt Romani Imperij in Græciam tranſlationem maritima in loca ſe receperat, ad Mediterranea loca, Mahumetanis in Ægyptum perrumpentibus, vltimo confugit, in Sahidica ſcilicet regione, quæ ſuperior dicitur Ægyptus. Nulla tamen eſt natio, quæ magis antiquitatis veſtigia retineat, quàm hæc: Nam etiamnum in vrbibus ſimilibus vtuntur veſtibus, quales deſcripſerunt veteres. Hoc autem tempore Ægypti incolæ ſunt partim Chriſtiani, ex illis ſcilicet, qui dicuntur Iacobitæ: partim Arabes, Africani, Turcæ, Arſiatici, Iudæi, & alij; quorum quidem maior pars, quæ Mahumetanorum eſt, ſtrictius & diligentius ſuæ religionis ceremonias obſeruant, quàm Turcæ proprij. Qui ciuitates colunt, candidum referunt colorem: ſed ruſtici potiori ex parte ſuſcum. Suntque omnes vt plurimum probi, feſtiui, ac liberales: attamen Inferioris Ægypti incolæ reliquos Superioris Ægypti vrbanitate ſuperant; nam hæc Mediterranea pars ab exteris non frequentatur, niſi à paucis quibuſdam Æthiopibus: ſed altera, quæ maritima eſt, ab Europæis, Barbaricis & Aſſyrijs, vt plurimum, frequentatur. Hilares præterea ſunt præ cæteris nationibus, & faceti, atque ab omni antiquitate innata illis eſt promptitudo quædam, agilitaſque ad ſaltationem, ad choreas ducendas, atque ad totum corpus in aëre vibrandum. Anguſtis vtuntur veſtibus ad pectus conſutis, atque hinc in pedes diffluentibus cum anguſtis manicis: Æſtate tamen goſſipinam telam varijs coloribus intertextam in vſu habent; hyeme verò pannis goſſipio ſuffultis vtuntur, attamen mercatores, & ciues ditiores Europæis pannis, vt plurimum, veſtes ſuas oblongas conficiunt. Caput rotundo, & faſtigiato pileo omnes operiunt, quod vulgò *Dulipanum* dicunt; hoc ſiquidem homines diuerſæ ſectæ diſtinguuntur, perinde, ac in reliquis Turcici dominij locis. Calceamenti genus antiquum adhuc illis in vſu eſt. Mulieres vnquam in publicum prodeunt,

dum ſe ſtitioſi.

Chriſtiana Religio multa ab Aegyptijs accepit.

Aegyptiorum diuiſio.

Aegyptij veteres iſthic perpauci.

Aegyptij antiquitatis veſtigia retinens.

Incolæ huius temporis & eorum conditio, & mores.

Aegyptiorum veſtitus.

Calceamen-

ta antiqua isthic eti amnū perdurant. unt quin tectam faciem habeant ex Mahumetis præcepto, quemadmodum in vniuersa Turcia fit, faciem autem obuelant pro regionum varietate.

Frequentissimè in cibarijs, vt ait Leo Africanus, caseo recenti, & largè salito, lacte item acido, & certo artificio indurato vescuntur, quem tametsi in delicijs habeant, exteri gustare non possunt, fereque singulis ferculis non nihil acidi lactis commiscent. Tanta est autem apud illos lignorum, & lapidum penuria, ait Bellonius, vt eorum ædificia humiles duntaxat sint casæ: etenim ampliores non sunt quàm pusilla tecta recipiendis anseribus idonea; eam videlicet ob causam, quòd magna ex parte cubent, bibant & edant sub arboribus, præcipuè verò sub palmis, vt frigidorum auram excipiant.

Aegyptij sub dio pernoctant. Ægyptij enim, & Arabes supra reliquas nationes sub dio quouis tempore pernoctare delectantur, nullo etiam lecto substrato, chlamydem tantùm aliquam habentes, qua se tegant. Peritiores sunt natatores, necessitate quadam ad hoc eos impellente: Nam cùm regio à Nilo inundatur, opus eius est ad sua negotia expedienda ex vno pago in alium tranare, nisi tamen scaphis vti velint, vt quamplurimi faciunt.

In Aegypto 20. millia olim vrbes fuerunt. Nunc autem dè Ægypti vrbibus, ac oppidis agamus. Ferunt olim Scriptores in tota regione hac 20. circiter millia vrbes Amase regnante numeratas fuisse, ex quibus Diodori temporibus tria tantùm millia extabant. Verùm Ortelius omni adhibita diligentia paucas supra trecentas adinueniri potuit: vnde non leui coniectura credendum est, priscos illos scriptores, pagos, & vicos in hac numeratione simul complexos fuisse: non negamus tamen Æthiopica, Syriaca, & Romanorum bella multas vrbes, & oppida attriuisse. Famosissimæ porrò Ægyptiacæ vrbes fuerunt Syene, Thebe, quæ & Diospolis, Tentyra, Heliopolis, Memphis, Babylon, Alexandria, Pelusium, & nonnullæ aliæ.

Vrbes Aegypti olim celebres.

Syene, nunc Asna. SYENE vrbs, nunc *Asna*, præcisè sub tropico Cancri iacet, vbi auctore Plinio puteum ab Astronomis profundissimum extructum fuit, in quo Sole in principio Cancri constituto nulla perspicitur vmbra, sed totus à Sole illuminatur.

Memphis, nunc Cairū. MEMPHIS vrbs vltra Nilum Occasum versus sita, Regia fuit quondam Ægypti principum, ab eaque stadijs aliquot Pyramides illæ famosæ absunt. In huius vrbis loco noua successit vrbs CAIRVM, seu ALCAIRVM vocata, quæ Regia fuit Cercassiorum Ægypti Sultanorum; Licet multi putent Cairum esse, vbi olim fuit Babylon. Nam Bellonius, qui hæc loca perlustrauit, asserere videtur; paulò supra Cairum, veterem fuisse vrbem priscis Babylon dictam, in qua vetustiorum permultorum ædificiorum splendidorum rudera adhuc conspiciuntur: quæ nunc exiguus est pagus Christianorum Armenorum, & Græcorum; vbi est sacellum Diui Virgini dicatum, in quo est fornix subterranea, in qua ipsa Beata Virgo cum infante Christo latuisse fertur, cùm ob Herodis Tyrannidem ex Iudæa profugisset. Cairi itaque vrbis nouæ descriptionem ex Bellonio hanc hincinde collegimus. Cairi vrbs in longitudinem magis protensa est, quàm in latitudinem, triangulari

Babylon vrbs.

Cairi vrbis descriptio.

lariforma, ampla admodum, & laxa mœnibus percincta, non tamen ab omni parte, quoniam maior eius pars à Nili riuo alluitur, qui mœniorum vicem illi præbet, vt etiam magna ex parte ipse Nilus; extra mœniorum ambitum sunt ædificia multa. Arcem in vno eius angulo in solida rupe extructam habet, in qua gradus incisi sunt, & magnam habet aream, ac laxam, vbi iucunda & sana est habitatio; nam ex fenestris vndequaque, quanto oculorum acies ferre potest, circumspiciendo vniuersa ferè Ægypti regio apparet, maxima ædificiorum pars gemino pauimento subdiali tecta est, & ædificiorum ianuæ adeò angustæ, & humiles sunt, vt inclinare se ingredi cupientibus necesse sit: Satraparum tamen ædes ianuas Europæis similes habent.

Turris caritatē annonæ Aegypti indicans.

Est in hac vrbe structura quædam solidæ turris instar, ex qua Ægypti fertilitas singulis annis æstimatur, obseruando in ea, quantum Nilus excrescat; in ea enim sunt variæ notæ, quibus futuri anni vbertatem deprehendant: nam quando Nilus supremum foramen attingit, vberrimus est anni illius prouentus, & sic pro altitudine illius iudicant. Est etiam locus in Cairo muris cinctus, qui *Basestan* dicitur, in quo argentaria, aureaque opera tum ex sericeis staminibus contexta, & nonnulla rariora exoticaque aromata venduntur, quo plerumque frequens hominum turba confluere solet: nam isthic quicquid est rari & elegantis in tota vrbe inquirendum est. Sunt verò in Cairo innumeræ Mesguedæ. Dicunt aliqui huius vrbis ambitum esse plusquam octo milliarium, & in ea esse 24. millia vicos qui noctu clauduntur. In hac autem vrbe vigent negocia magnopere: nam est totius huius regionis emporium. Incolunt vrbem ipsam Turcæ, Ægyptij, Arabes, Hebræi, ac aliæ plures nationes, qui quidem incolæ Solis ardoribus admodum vexati ad arborum perpetuò virentium vmbram confugere coguntur: vnde plerisque in locis ob hanc causam Sycomoros alunt, & colunt. Sunt autem Cairi horti tum in ipsa vrbe, tum extra elegantes, mirum in modum amœni, ac diligentissimè consiti, qui præter oleraceas stirpes cassiæ solutiuæ, sebesten, acaciæ, tamaricis, palmarumque arboribus, rhamnis, sycomoris, punicis malis & aureis, limonibus syluestribus, & sacchari arundinibus repleti sunt; sepes verò hos hortos ambientes chamæ leonibus obsitæ sunt. Non longè à Cairo est *Materea* hortus, balsami fruticibus consitus, præter alias arbores supra nominatas; quæ sanè balsami planta admodum celebris, preciosa, raraque est, atque nunc temporis in solo hoc horto colitur. Supra *Materéam*, in agro quodam ingens cernitur obeliscus erectus, & longè maior, ac crassior his qui Alexandriæ sunt, & eo etiam qui Constantinopoli in Hippodromo conspicitur. Pyramides verò Ægypti adeò à veteribus celebratæ (inquit Bellonius) editio in loco sunt, quæ procul 40. millium passuum apparere incipiunt. Has Ægyptij *Pharaones* nuncupant, quæ quidem magis admirandæ videntur prope inspicientibus, quàm ab auctoribus descriptæ sint: nam videntur esse montes immensæ magnitudinis, vnde Romanorum fabricæ, & antiquæ operæ nihil accedunt ad harum pyramidum splendorem, & superbiam. Positæ

Basestan vicus.

Cairi ambitus.

Cairi incolæ.

Horti Cairi.

Matereæ hortus balsami.

Obeliscus ingens.

Pyramides Aegyptiacæ.

Primaria Aegypti pyramis.

autem sunt in loco valdè deserto, seu solitudine, quatuor milliaribus à Cairo distante, vltra Nilum tertio lapidis iactu, & earum amplissima reliquas etiam præstantia superat, quam omnes scriptores antiqui aspectu admirabilem esse scripserunt: extructa est gradibus foris prominentibus, atque 324. passus in singula latera habet, vt dimensus fuit Bellonius; à basi ad cacumen continet 250. gradus, quorum singuli altitudinem habent quinque solearum calcei nouem pollicum longitudinis: adeò vastæ latitudinis est hæc moles, vt peritissimus, atque validissimus sagittarius in eius fastigio existens, atque sagittam in aërem emittens, tam validè eam eiaculari non poterit, vt extra molis basim decidat, sed in ipsos gradus cadat. Fastigium eius in planitiem desinit duos passus in diametro potentem, in quam 50. homines consistere queant. Aliæ etiam duæ pyramides sunt etiam immensæ magnitudinis, sed longè minores prima, & harum trium minima tertia sui parte maior est ea, quæ apud Testaceum montem est Romæ. Præter has tres plurimæ aliæ minores hinc inde per arenosum illud solũ sparsæ sunt plusquam centum, quarum ne vnica quidem adeo vitiata reperitur vti Romana: paululum vero infra amplissimam Pyramidem est Colossus sphingis ingens, Nili aluco vicinus, spectatæ magnitudinis, à cuius descriptione supersedeo, cùm apud Herodotum, Plinium, & alios habeatur.

Aliæ duæ maiores pyramides.

Aliæ adhuc minores pyramides.

Colossus sphingis.

Alexandria vrbs.

ALEXANDRIA olim fuit ex primis vniuersi vrbibus, quæ vni Romæ tantùm multitudine incolarum cedebat. Cuius descriptionem pro præsentibus temporibus hanc ex Bellonio accipe. Sita est arenoso in solo in promontorio quodam: ab vna enim parte Mediterraneo mari alluitur, ab altera Mareoti lacu amplo, & in longum extenso, palmarum syluis in ambitu obsito, qui vix dimidio milliari ab ea distat.

Præstant adhuc mœnia, quæ Alexander Macedo extrui iussit: At vrbs interior ex veterum ædificiorum ruinis magna ex parte constat. Diruta autem fuit ea vrbs, quando Galliæ, & Cypri Reges Sultanum ex ea expulerunt. Is etenim illam minimè posse retinere animaduertens, prius diruit, quàm in hostium potestatem veniret. Postea tamen paulatim ædes extrui cœperunt pro incolarum ratione. Sed & nunc, nisi Christiani mercatores suos isthic institores alerent ob mercium permutationem, admodum celebris non esset. In eam inuehitur omnis generis commeatus cùm ex Ægypto, tum ex Cypro, alijsque vicinis locis: omnis generis vina isthic etiam reperiuntur ex varijs locis inuecta; sapida admodum est isthic caro veruecina, & hædina, cùm vitulina, tum bubula: magna est isthic abundantia caprarum quarundam, quæ *Gazellæ* vocantur; inueniuntur isthic gallinæ, & oua & pisces ad abundantiã: isthic nascuntur punica mala, musæ, limones, aurea citriaque mala, ficus, sycomori, cerasa, & pleraque alia fructuum genera, quæ nos non habemus.

Alexandriæ conditio, & abundantia.

Alexandriæ ædes plana.

Abundat etiam omnis generis leguminibus, è quibus quæstus magnus fit, atque omnium frugum genere, veluti oryza, hordeo, farre, aliâs spelta nuncupato, Præterea omnium Alexandriæ ædificiorum tecta plana sunt, & con-

constructa, vbi incolæ noctu dormiunt ad frigidiorem auram captandam omni anni tempore tum æstate, tum hyeme. Isthic est Pompeij columna in exiguo quodam promontorio sita octaua milliaris ab vrbe parte, quæ quidem immensæ est altitudinis, & crassitiei, longeque columnam Agrippæ, quæ Romæ est, excedit, ex Thebaico marmorę: quam Cæsaris iussu isthic erectam fuisse aiunt ob victoriam aduersus Pompeium partam. Sunt etiam singularia, quæ Alexandriæ conspiciuntur, bini obelisci apud vrbis palatium; quorum vnus rectus, & integer; alter humi procumbens, & confractus: qui rectus perstat altero longè maior est, cuius crassities comparari posset cum eo, qui Romæ est ad Diuum Petrum.

habent se-cta. Pompeij columna.

Obelisci duo Alexandria.

Sunt etiam isthic elegantes aquæductus, ingentes cisternæ, atque putei mirabili opere extructi, qui Nili aquam excipiunt, ac semel in anno impleri solent, cùm Nilus inundat, ad totius anni vsum per ingentem canalem primùm vniuersas vrbis cisternas replent, in quibus depuratur, & limpida redditur. Tota autem vrbs supra huiusmodi cisternas, & puteos extructa fuit olim firmo lapidum, & laterum opere.

Aquæductus.

Alexandrini Arabicè, vel Muritanicè natura nunc loquuntur; at Turcæ illis permixti sermone ab ijs admodum differente vtuntur. Sunt etiam isthic multi Iudæi, Itali, Græci, Iacobitæ, & aliæ gentes; vnde variorum idiomatum inualuit vsus. Caloieri verò Iacobitæ, & Græci ædificium Alexandriæ habent pro Patriarchatu cum suo templo, eo in loco, in quo reconditum erat Diui Marci cadauer, antequam Veneti illud Venetias transferrent.

Incolæ Alexandriæ.

Ager Alexandriæ vicinus magna ex parte arena mobili constat, planeque sterilis esset, nisi Harmalæ, & capparum non spinosas stirpes aleret, quæ crassas illas cappares proferunt, nobisque inde adferuntur. Hortorum verò cultura apud Alexandriam, præterquam secundùm Nili ripas, admodum difficilis est, quoniam perpetuò instrumentis à bobus versatis haurienda est aqua adrigantum solum.

Agri Alexandrini conditio.

PHAROS insula, quæ posita est è regione Alexandriæ, non amplius insula est sicut Ptolemæi, & Cæsaris ætate: nam locus ille continenti iunctus est, arcemque habet admodùm incommodam: nam singulis diebus aqua è cisternis Alexandriæ hausta camelis in eam deuehenda est. Quinque dierum itinere versus Africam sunt solitudines, quæ Diui Maccarij cognominantur, Diui Antonij solitudinibus conterminæ, quas Caloieri Arabes inhabitant, eiusdem cum Græcis religionis, plurimaque isthic sunt Arabum Monasteria Græcis permixta. Hæc ex Bellonio sunt collecta.

Pharos insula nunc continēti iuncta.

Solitudinis D. Maccarij

Sesquidiei itinere supra Alexandriam est ROSETTÆ arx, & elegans oppidum, hodie famosum, nullis tamen mœnibus cinctum, & ad littus positum circa magnum quoddam Nili ostium, antiquitus Canopicum vocatum: à Mauritanis *Raschit* vocatur, & Guilandinus putat, antiquorum fuisse vicum naualem habens.

Rosettæ arx.

Incolæ diligentes sunt in curandis hortis, & Veneti isthic Consulem tenent,

tenent, quem Ba[illegible]m vocant, qui res ad mercaturam pertinentes tractat; palmarum autem ſyluæ oppidum hoc inumbrant.

Damiata opp.

DAMIATA etiam oppidum hodie famoſum eſt ad mare itidem Mediterraneum iacens, quod Peluſium vrbem, Ptolemæi Geographi patriam, nonnulli fuiſſe tenent, quæ ad oſtium Peluſiacum ſita erat. Peluſium olim Æliopolis ab Ælio principe dicta fuit, qui eam triplici muro cinxerat; clauis Ægypti à Suida cognominatur. Ortelius tamen putat Peluſium hodie *Teneze* dici.

Fuoa opp. Edibeb inſ. Nili.

Pagi iuxta Nilum elegantiſſimi ſunt.

Præter iam dictas vrbes, & oppida, ſunt alia etiam oppida nobilia, vt *Michale*, quod amplitudine cum Cairo conſentit, & *Fuoa* ſeu *Foua*, quod poſt Cairum cæteris amplum eſt, & è regione habet *Edibeb*, inſulam magnam, quam Nilus efficit, ſacchari arundinibus, ſycomoris, palmis, colocaſijs, omniſque generis leguminibus excultam atque oryza, quæ præ reliquis magni eſt cenſus per vniuerſam Ægyptum, & alia innumera ſunt oppida Ægypti, & pagi præſertim iuxta Nilum fluuium, qui elegantiſſimi ſunt ob aquæ commoditatem, qua horti irrigantur; qui autem pagi procul à Nilo ſunt maxima anni parte aquæ penuria laborant: horum pagorum ædificia ab incolis ob ſecuritatem ab inundatione ſublimioribus locis ſubſtruuntur, & ædificia ex tenaci, pinguique limo conſtructa ſunt, tectoque operta acuminato alueariorum inſtar, quæ quidem procul conſpiciuntur, nonnulla etiam tegunt plana forma propugnaculi inſtar.

TROGLODYTARVM REGIO.

Troglodytarum regio.

Qualitas.

Troglodytæ cur dicantur.

Incolæ hodie Troglodyticæ.

Corondol oppidum.

TROGLODYTÆ populi occupant terram, quæ inter dextram maris Rubri ripam, ac Ægyptum interiacet, quæ quidem terra ſterilis, arenoſa, deſerta, ac inculta eſt, & habitationes raræ ſunt ob aquæ inopiam. Dicuntur verò Troglodytæ à ſpeluncis, in quibus olim inhabitant, qui etiam Ichthyophagi. Et regionem ipſam Caſtaldus nunc vocari aſſerit *Sirſiam*; ſed *Arabia* recentioribus dici videtur. Regionem hanc montes per medium diuidunt, qui fluuios impediunt, ne in mare Rubrum deſcendant: vnde in Nilum exonerari coguntur. Hodie præter Naturales, qui rudes, barbares, ac pauperes admodum ſunt, iſthic inhabitant Mahumetani, Arabes, & Turcæ, præſertim verſus mare. Præcipua huius regionis loca ſunt GRONDOL, ſeu CORONDOL cum ſatis bono portu.

ALCOSSER, ſeu CHOZAIR, quàm antiquam *Berenicem* Ptolem. eſſe nonnulli autumant, vbi montes ſeſe aperiunt, & tranſitum fructibus, qui ex Abyſſorum regionibus deferuntur, præſtant.

Alcoſſer vrbs.

Suachen vrbs.

SVAQVEN, ſeu SVACHEN, quæ Ptolomais Pomopoij eſt, vt Ortelio placet; *Epitheras* à Plinio cognominata, & *Theron* à Ptolem. Iuxta hanc vrbem optimus eſt portus, in hac vrbe Baſſa Turcicus reſidet, qui præſidium trium millium militum habet.

Ad Arabici sinus, seu maris Rubri caput posita est vrbs SVES, quam Ptol. *Arsinoes* Petrus Gyllius cum Bellonio censet, & *Potidium* Strabonis eam esse vult Zieglerus; sed alij putans esse *Gero*, seu *Heroum ciuitas*, quæ Ptolemæorum Regum, & Romanorum temporibus florentissima erat, ob innumeras merces, quæ ibi concurrebant ex India, & Arabia, quæ inde per Cairum, & Alexandriam in Europam perferebantur. Hodie autem parum mercibus frequens est hæc vrbs, & à paucis incolitur propter magnam omnium rerum difficultatem, licet Turca ingentes sumptus fecerit, vt magis coleretur. Nulla isthic est aqua potabilis ad duo milliaria in circuitu; aquam enim ex puteo quodam duobus milliaribus distante super camelos isthic conducunt, quæ tamen falsa, & amara aliquantum est. Isthic est nauale Turcicum 25. circiter triremium; nam omnis classis, quæ à Turca aduersus Indos mittitur in hac vrbe instruitur, & ibidem statio est triremium Turcicarum, quæ tamen in continentem hyeme pertrahuntur, quoniam portus ille à ventis malè fidus est.

XXV.

ASIÆ VNIVERSÆ DESCRIPTIO.

ASIA nobilissima mundi portio, maxima & vastissima cæterarum orbis partium est, ac tertia olim pars cogniti orbis antiqui fuit. Nunc verò quarta, seu mauis vna ex septem partibus, quæ quidem magnitudine sua duas mundi alteras veteres partes simul acceptas vincit, quæ sunt Europa, & Africa: præsertim hac nostra ætate, qua tota ad Ortum, & Septentrionem lustrata est; vbi sunt Chinensium, & Tartarorum Imperia; non adnumeratis tamen insulis ad ipsam spectantibus, quæ in vnum collectæ longè Europam excedunt. Hoc autem nomine nuncupata olim fuit ab Asia Oceani, & Thetyos filia, Iapeti vxore, & Promethei matre: siue, vt alij volunt, ab Asio Manæi Lybi filio. In sacris verò codicibus Semia hæc ipsa mundi pars nuncupari solet.

Asia. *Eius magnitudo.* *Imperia Chinensiū, & Tartarorum.* *Asia vnde dicta.* *Semia.*

Iacet autem propemodum tota in Septentrionali orbis plaga ab Æquatore vsque ad gr. 80. latitudinis Boreæ, exceptis tamen insulis ad Asiam attinentibus, quarum aliquot vltra Æquatorem porriguntur. Vnde maxima diuersitas per totam Asiam in magnitudine dierum artificialium conspicitur: Nam in vltimo eius parallelo, qui non longè ab Æquinoctiali per extremam Malacæ Regni oram ducitur, longissima æstatis dies est horarum penè 12. circa medium Asiæ parallelum est horarum 12. & in eius Borealissimo parallelo perpetua lux æstatis quatuor ferè integris mensibus perdurat.

Asiæ situs cœlestis.

At secundùm longitudinem extenditur à Meridiano gr. 52. vsque ad Meridianum ductum per gr. 196. sed si sequamur Mercatoris descriptionem, Occidentalissimus eius Meridianus transit per gr. 57. iuxta extremam Asiæ minoris, vulgò *Natolia*, Occidentalem oram; & Orientalissimus transit per gr. 178.

Hæc autem tribus partibus percingitur vastissimo Oceano, qui ab Oriente vocatur Orientalis, seu Eous: à Meridie Indicus: & à Septentrione Scythicus. Ab Occidua verò parte sinu Arabico partim, siue mari Rubro; & Mediterraneo partim mari; cum Euxino ponto; & partim Tanai fluuio ab Europa, & Africa secluditur. Asia enim ipsa Europæ coniungitur in extremitate sui Septentrionali ad Occasum per dorsum, quod inter paludem

Asiæ fines.

ludem Mæotim, & Sarmaticum Oceanum excurrit, supra Tanais fluuij fontes, atque vtriusque terminus est ipse Tanais fluuius.

In altera autem Meridionali extremitate ad Occasum isthmo, inter Mediterraneum mare, ac sinum Arabicum interiacente, Africę tantùm iungitur, qui sinus Arabicus Asiam & Africa separat. Sunt tamen, qui Asiam ad Nilum vsque producunt, & Ægyptum totam Asiæ includunt. Asiam porrò Pomponius Mela, & antiqui penè omnes, nullam habere marium interruptionem putârunt: sed continua successione in Orientem extendi, ibique ora latissima claudi. Quod sanè hodie aliter se habere constat, postquam integra ipsa Asia circumnauigatione probè à recentioribus explorata est. Vnde multiplicem formam cornua Asiæ obtinere animaduersum est; quinetiam à Meridie Oceanus, dum in Asiæ continentem ingreditur, sinuosum efficit littus, atque inæquale valdè. Quare Meridionalis Asiæ pars magnos sinus in se recipit, quorum præcipui sunt, PERSICVS, qui nunc *Elcatif*, & *Mesendin* vocatur; ARGARICVS, nunc *Golfo de Bengala*; & MAGNVS SINVS, quem *Chryse* Plinij, & *Mare Cin* hodie vocari putat Ortelius.

Sinus Asiæ Meridionalis.

Præterea Asiam ipsam Taurus mons mediam quodammodo cinguli in more diuidit, ab Ocidente in Orientem longissimo tractu excurrens, vnamque eius partem ad Aquilonem relinquens, quam Græci Interiorem vocârunt: alteram verò ad Meridiem, quæ Græcis exterior Asia est. Tauri autem montis latitudo plerisque in locis stadiorum est trium millium teste Strabone, id est milliarium Italicorum 375. sed eius longitudo, de ipsiusmet Strabonis sententia, est tanta, quanta ipsius Asiæ, vtpote stadiorum circiter 45. millium, hoc est milliarium Italicorum 5625. ab ora nempe Rhodiensi vsque ad extremas Chinæ, & Tartariæ Orientales partes, caput eius inter Cariam, & Lyciam Asiæ minoris regiones consurgit.

Taurus mons. Interior Asia. Exterior Asia. Latitudo Tauri montis. Longitudo Caria. Lycia.

Idem mons in nomina, ac partes multas diuiditur, quarum aliæ maiores, aliæ minores ambitus comprehendunt.

Cæterùm duplicem olim Asiam veteres fecerunt; alteram scilicet MAIOREM, seu vniuersalem, quæ trium Orbis partium tunc cognitarum vna fuit: alteram verò, quam ASIAM PROPRIAM, seu Minorem dicunt, quòd sit illius pars, seu prouincia quædam. Strabo Asiam in quinq; portiones diuidit: Ptolomæus eam in 47. regiones, ac prouincias distribuit, cuius descriptionem tradit in quinto, sexto, ac septimo Geographiæ libris, duodecim scilicet tabulis absolutam.

Asiæ diuisio à veteribus tradita. Propria, seu Minor Asia. Strabo. Ptol.

Regiones autem, quas Ptolomæus ponit, sunt hæ: Pontus, ac Bithynia, quæ propriè Asia dicitur; Phrygia magna, Lycia Galatia, Paphlagonia, Pamphylia, Cappadocia, Armenia minor, Cilicia, Sarmatia Asiatica, Colchis, Iberia, Albania, Armenia maior, Cyprus insula, Syria caua, Phœnicia, Palæstina Iudææ, Arabia Petræa, Mesopotamia, Arabia deserta,

Babylonia,

Babylonia, Aſſyria, Suſiana, Media, Perſis, Parthia, Carmania deſerta, Carmania altera, Arabia felix, Hyrcania, Margiana, Bactriana, Sogdiana, Sacarum regio, Scythia intra Imaum, Scythia extra Imaum, Serica, Aria, Paropamiſus, Drangiana, Arachoſia, Gedroſia, India intra Gangem, India extra Gangem, Sinarum regio, Taprobana inſula, cum alijs circum ipſam.

ALIA DISTINCTIO ASIÆ recentiorum.

NOSTRA tempeſtate Ioannes Barrius diſtinguit Aſiam in nouem partes; alij autem in quinque, inter quos Ortelius, qui ſecundùm eius Imperia, quibus adminiſtratur, partitur, quem ſequi voluмus in harum partium diſtributione; niſi quod quintam partem in duo ſecamus, & aliam, quæ inſulas ad Aſiam ſpectantes complectitur, ad iungimus, vt in vniuerſum ipſa Aſia in ſeptem principale partes diuidatur, quarum quædam maiorem, quædam minorem terræ portionem comprehendunt.

Alia diſtinctio Aſiæ recentiorũ.

Noſtra diuiſio.

Primam Aſiæ partem, quæ Europæ contigua eſt, & magno Duci Moſcouiæ paret, mari Glaciali, Obij fluuio, Kytaia lacu, & linea inde ducta ad Caſpium mare, iſthmoque, qui inter hoc mare & Pontum Euxinum eſt, Ortelius terminat. Et hæc quidem Sarmatia Aſiatica antiquorum magna ex parte eſt, de qua quidem particularem infra damus tabulam.

Pars Aſiæ prima.
Eius fines.
Sarmatia Aſiatica.

Secunda eſt, quæ magno Chamo Tartarorum Imperatori obedit, cuius fines à Meridie ſunt mare Caſpium, Iaxartes fluuius, Imaus mons: ab Ortu, & Septentrione Oceanus: ab Occidente Moſcouiæ regnum; & de hac etiam extat infra particularis tabula.

Secunda pars Aſiæ.
Eius fines.
Iaxartes fl.
Imaus mõs.

Tertiam partem occupat Turcæ, quæ quidem inter Pontum Euxinum, mare Ægæum, Mediterraneumque, Ægyptum, ſinum Arabicum, Perſicumq; Tigrum fluuium, mare Caſpium, & iſthmum, qui inter hoc & Pontum Euxinum eſt: de qua quidem duas damus infra tabulas, nempe tabulam Palæſtinæ, ſeu Terræ ſanctæ, & tabulam Cypri inſulæ: de reliquis Turcici dominij locis in Aſia loquemur in deſcriptione particulari Turcici Imperij, cuius infra extat particularis tabula.

Tertia pars Aſiæ.
Eius fines.
Tigris fluu.
Mare Caſpiũ.
Portus Euxinus.

Quarta pars continet Regnum Perſiæ, quod hodie à Sophis gubernatur, cui Turca eſt ab Occidente; Tartari à Septentrione, & ad Ortum fermè vſque ad Indum fluuium extenditur, à Meridie autem Rubro mari alluitur: de hac etiam parte afferemus infra peculiarem tabulam.

Quarta pars Aſiæ.
Eius fines.
Indus fluu.

Quinta pars Indias Orientales omnes continet, hoc eſt tam Indias intra Gan-

Quinta pars Aſiæ.
Eius fines.

Gangem, quàm extra; quę non ab vno solo, vt aliæ partes, sed à pluribus regibus gubernantur.

Sexta pars Asiæ. Eius fines. Sexta est China, prouincia amplissima in Tartarorum, & Indiæ finibus, quæ à potentissimo Rege moderatur.

Septima pars Asiæ. Eius fines. Septima, & vltima omnes insulas in Oceano Indico, & Orientali hinc inde sparsas habet, de quibus tribus vltimis partibus vnita extat infra tabula, sub titulo Tabulæ Indiæ Orientalis.

Asiæ qualitas. Cicero pro Lege Manilia. Cæterùm Asia in vniuersum incomparabili potitur aëris clementia, & tam opima est, ac fertilis, & vbertate agrorum, & varietate fructuum, & magnitudine pastionis, & multitudine earum rerum, quæ exportantur, vt facilè omnibus terris antecellat. Isthic enim varia animalium, & terræ nascentium genera, quæ in alijs orbis partibus non nascuntur, inueniuntur: mittit enim Asia balsamum, calamum, thus, myrrham, cassiam, cinnamomum, garyophillum, piper, crocum, ligna odorifera, resinam suauissimi odoris, muschum, & alia aromata, ac odorata: abundat odore, auro, optimo, mineralibus penè omnibus, & preciosis lapidibus omnis generis.

Asiæ fluuij. Alit quoque innumeros elephantes, camelos, & alia complura animalia tum domestica, tum syluestria. Memorabiles Asiæ fluuij, sunt Indus, Ganges, Rha, seu volga, & alij quidam. *Mare Caspium.* Montes isthic insignes, & admirandi sunt, atque etiam lacus immensi, & vnum mare Caspium in modum vastissimi lacus, quod sanè ad Oceanum vsque non pertingit. *Duodecim vrbes Asiæ prostratæ vna nocte.* Vastissimæ tamen sunt in Asia solitudines, ac deserta; & hæc terra magnopere terræmotibus subiecta est: nam sub Tiberio Cæsare duodecim eius vrbes vna nocte prostratæ sunt; neque in toto terrarum orbe tam crebræ vrbium euersiones fiunt sicut in Asia. *Homines auersis plãtis. Homines caninis capitibus.* Credidit antiquitas multa fabulosa de hac orbis parte, hoc est, in ea homines syluestres auersis post crura plantis reperiri eximiæ velocitatis: similiter hominum genus capitibus caninis, & alia, quæ tamen falsa esse recentiorum narrationes prodiderunt.

Asia plurimorũ parẽs regnorum. Primæ in orbe Monarchiæ. Qui nostra ætate Asiæ dominãtur. Asiæ incolarũ qualitas. In Asia primus homo creatus, delusus: & totum genus humanum instauratũ. Præterea populis ingeniosissimis præstat ipsa Asia, diuitijs immensis affluit, & omnibus bonis beata est, atque mater, & parens multorum amplissimorum Regnorum, ac potentissimorum, diuturnorumque Imperiorum semper fuit: Namque apud Scriptores Ethnicos celebrantur primæ in orbe monarchiæ Assyriorum, Persarum, Babyloniorum, Parthorum, & Medorum, quæ isthic floruerunt, & nostra ætate moderantur in ea Turcæ, Tartari, Persæ, Mogori, Indi, & Chinenses, qui omnes profectò ingenio, promptitudine, & corporis viribus præstant. Non minus in sacris literis hæc mundi pars præ cæteris illustris est, ac celebratissima, cùm in hac, vt ait Ortelius, non solùm genus humanum à Deo Optimo Maximo creatum, ab hoste Satana delusum, corruptumque, & à Christo Saluatore instauratum constat; sed omnem ferè vtriusque Testamenti historiam in ea scripturam, & completam legimus.

Qui-

Quinimò in hac ipſa orta poſtremò eſt Mahumeti Pſeudoprophetæ infamis ſecta, quæ adeò per totam Aſiam, ac per Africæ non minimam partem potens eſt. Sed nunc ad ipſas Aſiæ particulares deſcriptiones accedamus.

Aſia Mahumeti patria.

XXVI.

ASIÆ MINORIS, VVLGO Natoliæ vocatæ, deſcriptio, cum inſulis circumiacentibus.

ASIAM MINOREM hîc intelligimus pro tota Cherſoneſo, ſeu peninſula inter Euxinum, & Cilicium, Pamphyliumque mare, verſus mare Ægæum protenſa, quæ hodie vno nomine vulgò *Natolia* vocatur, & *Turcia maior*, ipſamque deſcripſit Ptol. in prima Aſię tabula, vnde regiones haſce antiquorum cõplectitur, nempe PONTVM, & BITHYNIAM, ASIAM PROPRIAM, LYCIAM, GALATIAM, PAMPHYLIAM, CAPPADOCIAM, CILICIAM, & ARMENIAM MINOREM. Terminatur autem ab Ortu Euphrate fluuio nobiliſſimo, qui nunc *Apherat*, vel Erat, dicitur: à Meridie Mediterraneo mari, quod ab ipſis minoris Aſiæ regionibus interdum Lycium, interdum Pamphylium mare, & alicubi etiam Ciliciæ fretum dicitur, nuncque vulgo *mare Caramaniæ* vocatur, ab Occaſu mare reſpicit Ægæum, ſeu Archipelagum Græciæ, à Septentrione verò ponto Euxino ſeu *mari maiori* abluitur. Complectitur autem magnum terræ tractum, cùm incluſa ſit inter Meridianum gr. 51. & Meridianum gr. 72. atque ſecundùm latitudinem eſt in eodem ferè ſitu, in quo eſt Italia: nam clauditur inter gr. 36.½ & gr. 45. ſcilicet inter medium quarti climatis, vndecimumque parallelum, & ſexti climatis medium, ac decimumquintum parallelum, vbi accidit maioris diei varietas vnius horæ; etenim Auſtralis ora habet maximam diem horarum 14. cum ſemiſſe, & Borealis horarum 15. cum ſemiſſe. Eſt autem minoris Aſiæ latitudo ex Plinij traditione ducentorum circiter millium paſſuum, ab Iſſico ſcilicet ſinu, nunc *Golfo de Laiazzo*, & Amanicis portis vſque ad Trapezuntem, quæ eſt in ora Ponti, quod quidem cum Herodoto conſentit, qui ait iſthmum Aſiæ minoris eſſe iter quinque dierum expedito viatori.

Aſia minor. Natolia. Turcia maiori. Minoris Aſiæ regiones. Eius fines. Euphrates. Apherat. Erat. Mare Lyciũ. Pamphyliũ. Mare Caramaniæ. Archipelagus Græciæ. Mare maius. Minoris Aſiæ latitudo. Golfo de Laiazzo.

Gaudet autem terra hæc ſingulari quadã cęli clemẽtia, fuitq; olim frugiferis cãpis, copioſis paſcuis auratiſq; amnibus abundè diues, atq; omnium rerum, quæ ad bene, beateq; viuendum cõducunt, mirè affluens; ac permultos peperit homines præſtantiſſimos priſcæ ætatis, qui florem linguæ Grææ pretulerunt, quæ triplex fuit, DORICA, IONICA, & ÆOLICA, cæteræ linguæ huius peninſulæ barbaræ cenſebantur: præterea horum laus fuit non modò in veteri illo, & ethnico diſciplinarum artiumque humanarum genere: verùm etiam in Chriſti religione. Namque hæc orbis pars celeberrimarum Chriſti Eccleſiarum alumna quondam fuit: quin-

Eius qualitas.

etiam in ea, vt in nulla alia, celeberrimæ fuerunt nationes, in quibus olim maxima regna fuère, vtpote Troianorum, Mithridatis, Crœsi, Antiochi, Paphlagonum, Galatarum, Cappadocum, Phrygiorum, & reliquorum populorum. Fuit autem primùm à Cyro Persarum rege occupata, deinde à Macedonibus, atq; ab Alexandri ducibus vnà cum Syria, Ægypto, ac Babylonia mirè fuit diuisa, postmodum à Romanis fuit spoliata, atque postremò à Turcis fuit vastata, miserabiliterque deperdita, & ad maximam tenuitatem redacta, vt nihil modò memoratu dignum ferè habeat. Quandoquidem tam insignis & nobilis terra paucis hodie ciuitatibus insignitur, sed oppidulis, vt plurimum, & pagis; ac dicunt quidam in tota hac minori Asia ruinas cerni plusquàm 400. locorum, & vrbium ita in diuersarum gentium incursionibus deuastatarum, vt vix dignosci queant: & multæ regiones proprium amiserunt nomen, neque adeò fertilis & culta est, vt olim; versus tamen mare magis colitur, & habitatur ob nauigationes, & negociationem. Mediterranea loca viles, rusticæ, & abiectæ gentes occupant: sunt autem plurima eius loca campestria, frumento, hordeo, gossipio, & sesamo cõsita, & pręcipuus prouentus regionis est gossipium, & sesamum. Incolæ Mahumetani, vt plurimum, sunt, dicunturque Turcæ naturales, qui simpliciores sunt cæteris; nec ita crudeles, vt sunt illi qui Christi fidem abnegant: sunt tamen per multi Christiani in Cappadocia, & nonnullis alijs regionibus, qui Græcum ritum sequuntur, & Armeniorum, nulla isthic datur nobilitas ex antiquitate sanguinis, aut familiæ; sed omnes æquales sunt, & à Turcarum Imperatore mancipiorum loco tenētur, qui isthic suos *Beglerbeios*, & *Sangiacos* mittit in diuersis regionibus, & prouincijs. Rustici porrò segnes & ociosi admodum sunt, qui terram nulla diligentia colunt, præsertim opulentiores, & nisi ab eorum mancipijs agri excolerentur, rari essent agri culti. Sunt autem in vniuersa minore Asia permulti fluuij, quorum præcipui sunt, Iris, nunc *Casalmach*; Halis, nunc *Ottomangiuch*; Parthenius, nunc *Dolap*; Sangarius, nunc Bellonio *Sangari*, & *Acada* in Castaldi tabulis; & hi omnes in Pontum Euxinum seu mare maius decurrunt: deinde Ascanius, nunc *Isnic*; Phyndacus, nunc *Supidi*; qui in Propontide exonerantur: Scamandores, nunc *Simores*, qui in Hellespontum incedit: Caius, nunc *Girmasti*; Hermus seu Mercurius, nunc *Sarabat*; Gaystrus, Castaldo hodie *Chaici*, & Ortelio *Chias*; Mæandrus, qui Prusæo auctore sexcentas flexuras facit, vocaturque nunc *Madres*: & hos omnes Ægæum mare excipit. Est etiam Melas fluuius, hodie *Gensui* vocatus, qui ad Euphratem suas aquas mittit, præter plurimos alios, qui ad Mediterraneum mare tendunt. Nunc autem de particularibus regionibus nonnihil dicamus, seruantes antiquam partitionem.

Minoris Asiæ regna.

Minoris Asiæ Incolæ qui sint, & quales.

In minori Asia omnes sunt æquales.

Rusticorum Minoris Asiæ qualitas.

Minoris Asiæ fluuij.

PON-

PONTVS, ET BITHYNIA.

DVÆ olim PONTVS, & BITHYNIA prouinciæ fuerunt discretæ, vna, ad Occasum, altera ad Solis Ortum Sangaro amne interfluent, quæ postea in prouinciam vnam redactæ sunt, PONTVS, & BITHYNIA dicta, quæ hodie *Bursia* vocatur, vt Girauæ placet, ab vrbe id nominis, sed *Becsangial* Castaldo, & aliis dicitur. Terminatur hæc prouincia secundùm Ptol. ab Occasu ore Ponti, & Thracio Bosphoro, & parte Propontidis: à Septentrione parte Euxini Ponti: à Meridie Asia propria, iuxta Rhyndacum amnem: ab Ortu Galatia iuxta Paphlagoniam. Est autem opulenta, ac diues in qua olim Mithridates maximus Rex regnauit, quem populus Romanus; ægrè multis demum annis superauit. Isthic famosæ vrbes fuerunt olim Chalcedon, Nicomedia, Apamia, Prusa, Nicæa, & Heráclea Ponti.

Pontus, & Bithynia prouinciæ. Pontus, & Bithynia prouincia vna Bursia cur dicta. Becsangial. Ponti, & Bithyniæ fines. Famosæ vrbes Ponti, & Bithyniæ.

CHALCEDON Megarensium olim fuit colonia, fuitque famosa ob Concilium quartum in ea celebratum, sed nunc destructa est. Sunt tamen, qui dicant hodie extare contra Constantinopolim interflua Bosphori parte 7. stadiorum spatio diuisam, clarissimumque esse emporium, & *Galatam* vulgò vocari; alij autem dicunt Chalcedon hodie esse *Scutarum* oppidum contra Constantinopolim situm.

NICOMEDIA vetusta est vrbs, & olim potens, ac præclara, cùm fuerit aliquot Imperatorum sedes, qui plures viros sancto Martyrio in ea affecerunt. Sita autem est in edito colle amœno in loco, ac magnam habet scaturiginum aquæ commoditatem, vnde frequentioribus habitatur incolis Turcis & Græcis, licet in ruinis iaceat.

Situs Nicomediæ.

PRVSA, hodie *Bursia*, seu *Bursa* dicitur, estque vrbs ampla, ac potens ad montem Olympum sita, quæ olim Ottomannorum Imperatorum fuit sedes, antequam Constantinopolim cepissent; nunc autem in ea sepeliuntur omnes ex Ottomana familia. Imperatoribus tantùm exceptis, quorum sepulchra sunt Constantinopoli.

Situs Prusæ.

NICÆA, nunc secundùm Nigrum vocatur *Nichia*, sed alijs *Isnic* dicitur: fuit olim Bithyniæ Metropolis, & nobilitata fuit ob Concilium primum in ea celebratum, nunc verò deserta est. Iacet autem prope Ascaniam paludem, seu lacum, nunc *Lago de Isnic*, per quem in mare vadit Ascanius amnis. In hac autem prouincia auripigmentum foditur, quod Arsenicum Græcè dicitur.

Nicææ situs. Ascanius amnis.

ASIA PROPRIA.

Asia propria. *Eius fines.*

ASIA, quæ PROPRIA dicitur, & nunc *Sabrum*, seu *Sarcum*, particularis est prouincia minoris Asiæ, quam Ptol. ab Occasu Propontidis parte, & Hellesponto, Ægæoque pelago, ac Icario, Myrtooque terminat: à Meridie Rhodensi pelago, & Lycia partim, ac Pamphilia: ab Ortu Galatia: & à Septentrione Ponto & Bithynia, ac Propontidis parte. Hæc autem prouincia abundè apud omnes authores celebrata est vrbibus clarissimis, fluminibus, ac montibus innumeris, ac incolis præstantissimis; quæ quidem apud ipsum Ptol. hasce particulares regiones comprehendit, nempe Phrygiam, Cariam, Mysiam, vtramque, Æolidem, Ioniam, Doridem, Lydiam. PHRYGIA diuiditur in maiorem quæ ad Ortum exposita est, & in minorem ad Occasum, quæ Hellespontiaca etiam dicitur, & Troas, & nonnullis etiam vocatur Epictetus. Castaldus hodie *Sarcum* dici tradit. Phrygia magna nunc, sicut etiam olim, pluribus vicis, quàm vrbibus frequens est, & in ea est MIDAIVM vrbs nobilis Mydiæ regia, non longè à Sangario fluuio. APAMIA etiam vrbs, quæ Cibotis quoque dicebatur, Phrygiarum vrbium maxima fuit, & caput quondam Phrygiæ, insigneque emporium: hæc autem pauco interuallo à Mæandro fluuio iacet. Sunt montes propè Docimæum oppidum, & Synnadam vrbem, in quibus Synnadicus lapis effodiebatur varius, admirabilis, & alabastro persimilis, ex quo columnæ ingentes conficiebatur, quæ Romam per mare deferebatur.

Regiones Asiæ propriæ. *Phrygiæ diuisio.* *Phrygia magna.* *Sangarius flu.* *Mæander flu.* *Synnadicus lapis.*

MINOR PHRYGIA, seu TROAS iacet è regione montis Athos, in qua fuit olim ILIVM, seu TROIA, vrbs famosissima, caput regionis, & mons Ida Paridis iudicio memorabilis, qui nunc *Gargara* dicitur, & fluuius Scamandrus, & Simois, seu Simoentius, ac alia loca ab Homero, & Virgilio celebrata. Incolæ partim Græci sunt, partim Turcæ, partim Arabes, omnesque eam regionem *Troada* vulgò nuncupant. Troianæ vrbis ædificiorum rudera adhuc conspiciuntur, quæ admiranda videntur intuentibus, (ait Bellonius testis oculatus) nam murorum ambitus de vrbis amplitudine satis amplum testimonium præbent, constabant autem ex magnis saxis, raris, & valdè spongiosis, nigris, & duris, forma quadrangula incisis, quæ ex vicini Promontorij, Assos nomine, latomijs exempta fuerunt. Extant adhuc turrium, quæ in muris erant rudera. Murorum, qui vrbem cingebant fundamenta adhuc apparent nonnullis locis suffulta columnis, & fulcris binas Orgyas latis. Extra murorum ambitum secundùm regias vias videre licet magna marmorea sepulchra operis antiqui ex vnico lapide instar cistæ excauata, quorum opercula adhuc integra sunt. Apparent duarum arcium rudera ex marmoreis lapidibus constantia, quæ omnino corrumpi nequeunt. In interiore vrbis parte nihil, nisi ruderum confusa moles conspicitur, cùm toties excisa fuerit hæc vrbs, vt nulla integra remanserint ædificia: eam ob causam omnino deserta est, nec quisquā

Phrygia minor. *Troas.* *Mōs Athos.* *Mons Ida.* *Ilium.* *Troia.* *Gargara.* *Scamander flu.* *Simois flu.* *Assos promont.*

ibi habitare potest ob agri sterilitatem, & aquæ penuriam. Magni Colossi Troię humi prostrati adhuc iacent operis antiqui, & restant adhuc in mœniorum ambitu nonnullæ portæ ferè integræ. Hæc ex Bellonio collegimus suis proprijs verbis, qui asserit etiam flumina illa, Simoidem scilicet & Xanthum, seu Scamandrum, adeò à Poëtis celebrata, quæ Troiana prata rigabant, nunc exiguos riuulos esse, qui æstate omnino exsiccantur, & hyeme vix tantum aquæ ferunt, vt anser in ijs natare possit.

Xanthus flu.

Fuit quoque in Troade regione PERGAMVS vrbs in colle sita, metropolis Asiæ Propriæ, & Galeni Medicorum principis patria, quæ quidem sub Attalicis regibus fortunata fuit, ipsamque Silenus amnis intermeat, & Caicus præterfluit. In ea chartæ vsus primùm fuit inuentus, quæ inde nomen habet. Eius rudera hodie tantùm extant, diciturque vulgò *Pergamo* etiamnum. Ager vrbis valdè opulentus est, ac felicissimus; quo fit, vt etiam hodie frequentius habitetur vicis. Isthic sunt lapicidinæ, in quibus olim inuenti fuere permulti homines in lapidem conuersi, qui prius ibi terrore belli occultari fame perierant. Prope Hierapolim vrbem, olim diuitijs cunctis refertam, & Mæandro fluuio oppositam, ponuntur aquæ calidæ à Strabone, quas ait in Tophum faciliter indurari; & ibidem etiam ponuntur aquæ ad tingendas lanas idoneæ, vt ex radicibus tincta illis cedere videatur.

Pergamus patria Galeni. Silenus amnis. Caicus amnis. Qualitas agri. Homines in lapidem versi. Hierapolis Thopus.

Cæterùm Phryges primi fuerunt, qui auguria inuenerunt, fistulam, tricordium, & alia.

CARIA regio inter Ioniam, & Lyciam iacet, cuius metropolis fuit olim MILETVS, ad mare illustris ac nobilis vrbs, qui locus nunc *Meluxo* dicitur, ex qua quidem plusquam 80. coloniæ prodierunt, qui Milesij dicebantur. Cariæ verò populos Hætines, & Leleges dictos fuisse asserit Herodotus, & Mausolos nominat Stephanus. In Caria est vrbs MAGNESIA, nomen vetustum adhuc retinens, iuxta Mæandrum fluuium, quæ omnium Asiæ totius vrbium longè frumento feracissima erat, circa quam magnes lapis inuenitur.

Magnesia. Magnes lapis.

Sunt etiam montes in Caria, in quibus lapis albus effoditur, ex quo ædificia publica & priuata fabricantur, quæ mirè splendent.

MYSIAM regionem Ptolemæus in maiorem, & minorem partitur, quæ aliquando Abreta, Æolia, & Æolis dicta fuit: Castaldus *Bursiam* nunc eam nominat. Fuit olim in hac regione LAMPSACVS Græca vrbs Pariorum colonia ad Hellespontum è conspectu Callipolis, quæ subuersa est, cuius locus nunc Nigro teste dicitur *Aspico*, & Sophiano *Lampsico*, sed Oliuario *Circe*. In huius vrbis agro vineæ fructus abundè præbent.

Mysiæ partitio. Lampsacus. Aspico. Lampsico. Circe

ABYDVS vrbs, nunc *Aueo*, Milesiorum fuit colonia. Isthic sunt Hellesponti angustiæ septem stadiorum, vbi Xerxes ponte Europam iunxit Asię, qui tempestate dirutus, atque dissolutus fuit. Abydus hodie etiam perdurat contra Sestum Thraciæ Chersonesi oppidum, estque paludoso in loco, vt ait Bellonius, sita, & quadrangula forma reparata, quæ quatuor propugnaculis admodum infirmis prædita est in quatuor angulis muri

Abydus. Aueo. Abydi situs Forma.

Sestus arx quadranguli: & hæc arx, ſimul cum Seſti arce oppoſita, vna ex clauibus Turcarum dominij: namque ex his arcibus exploduntur bellica tormenta in eas naues, quæ ſine licentia magni Turcæ effugere, vel in Helleſpontum vi perrumpere vellent.

Adramyttium. Pendaſus. Lãdermiti. Thebes portus. Granicus, ſeu Grenius amnis. Laſſara. Fuit etiam olim in hac regione ADRAMYTTIVM vrbs, olim Pendaſus Athenienſium colonia, nunc *Landermiti*, quæ portum, & nauale habuit, & agrum opulentum Thebes vocatum, & carmine Homeri nobilitatum. Pertinet ad hanc regionem Granicus, ſeu Grenius amnis, nunc *Laſſara* ſecundùm Nigrum, qui ex pluribus fontibus factus in Propontide exit, fuitque olim profundus, vndoſus, & impetuoſus, vbi Alexander Darij Satrapas prælio ſuperauit.

Aeolia regio. Eius vrbes littorales. ÆOLIS regio in littore eſt maris Ægæi, cuius incolæ olim Pelaſgi dicebantur: huius littorales vrbes ſunt Myrina, Cuma, nunc *Caſtri*, & Phocæa duobus portubus inſignita, quæ nunc *Foglia vecchia* dicitur.

Ionia prouincia. Philoſophia Ionica. Quiſcon. IONIA Icarium reſpicit pelagus, & Chios inſulam, ex qua ſanè prouincia ortum duxit Philoſophia Ionica, & in ea minimum ex gleba coquebatur: hanc hodie à Turcis quidam appellari *Quiſcon* volunt.

Epheſus. Figena, ſeu Fiena. Clazomenij. EPHESVS fuit olim famoſa eius vrbs, & Aſię olim lumen dicta quæ etiamnum *Epheſo*, vt Sophiano placet, vocatur; ſed *Figena*, ſeu *Fiena* Caſtaldo. Eſt autem maximè celebris ob Concilium, & ob templum Dianæ Epheſiæ in ea conſtructum, quod inter 7. orbis miracula connumerabatur. Ioniæ Cherſoneſum inſulæ Chios vicinum inhabitârunt Clazomenij, cuius ager optimum ferebat vinum.

Doridis regio. Gnidus vrbs. Halicarnaſſus vrbs. DORIDIS regio in Cherſoneſi formam in mare porrigitur, & continet GNIDVM vrbem famoſam ob marmoreum Veneris ſimulacrum: hodie diruta eſt, cuius locus vocatur *Capo Chio*, vel *Crio*. Caſtaldo eſt etiam in eius iſthmo HALLICARNASSVS vrbs ſummæ claritatis, Dionyſij, ac Herodoti patria, quæ hodie Sophiano *Meſi* dicitur, & *Caſtellum S. Petri* Nigro, & Vadiano. In vrbe hac regnauit Mauſolus Rex, cui ab vxore Artemiſia erectum fuit ſepulchrum MAVSOLEVM nuncupatum, quod inter ſeptem orbis miracula connumeratur.

Lydia regio. Mæonia. Tmolus mons. Sardis vrbs. Pactolus amnis. Sardis gemma. LYDIA regio dicta etiam fuit Mæonia, & ad mare non extenditur, quam amnes à Tmolo monte prouenientes, & aurum euoluentes interluunt, ex quo feraciſſima fuit olim auri, & argenti, atque egregiè culta, ac delicatiſſima. Huius populi celebres diuitijs fuerunt, & regionis caput fuit olim SARDIS vrbs magna, & Crœſi regia, quam Pactolus amnis interluit, quæ terræmotu conciſa à Tiberio reſtaurata fuit; in cuius quidem agro Sarda gemma vulgaris reperiebatur. Tmolus etiam mons feracitate ſua clarus extitit: namque vitibus mirè conſitus erat, ac croco florens.

LYCIA.

LYCIA olim Mylias dicta fuit, atque etiam Ogygia, Stephano teste: nũc *Bricquia* dicitur Girauæ, & *Aldinelli* Castaldo: sed *Benesaacan* ab Arabib⁹ dici asserit Theuetus. Hæc prouincia ad mare maximè vergit ab ipsa Lycium vocatum, & ab Occasu, & Borea à Caria cõcluditur: ab Ortu Pamphyliæ iungitur, secundùm Masicytum montem ad mare vsque pertingentem: à Meridie abluitur Lycio 200. ferè millium passuum nauigatione. Est autem aspera regio, ac difficilis propter nascentem in ea Taurum montem: frugifera tamen vbi in campis sese aperit, atque olim fuit clarissima, quæ 60. oppida complectebatur, è quibus Pauli Apostoli ætate 36. extabant, reliquis partim bello, partim terræmoto disiectis. Primariæ vrbes Lyciæ fuerunt Xanthus, Parata, Pinara, Olympus, Myrrha, & Lymira, & inter eas Metropolitana fuit PATARA, D. Nicolai patria Episcopi Myrrhæ, quæ nobilis antiquitus erat delubro Apollinis, cui consecrata erat, vbi responsa dabantur. TELMESVS etiam ciuitas iuxta eiusdem nominis promontorium clara fuit ob aruspicinam, cuius incolæ somniorum interpretationem primi adinuenerunt. Tradunt antiqui scriptores, isthic esse Chimæram montem noctibus flagrantem.

Lycia prouin. Eius fines. Masicytus mons. Regionis qualitas. Vrbes Lyciæ. Patara. Telmensus ciuitas. Chimæra mons.

GALATIA.

GALLATIA, seu GALLOGRÆCIA, à Suida Græcogallia, & Bucellanorum regio dicitur. Nomen autem sumit à Gallis populis, qui cum Græcis commixti fuerunt: namq; memoria proditum est, Gallos in Asia mixtos fuisse tempore Bucellani Pyrrhi Epirotarum Regis, hoc est paucis annis ante primum bellum Punicum. Hodie autem Castaldo *Chiangare* dicitur, & ad Occidentem Bithyniam, ac Phrygiam habet: ab Ortu Cappadociã: à Meridie Pamphiliam: ad Septentrionem verò Euxinum pontum, vbi 250. millibus passibus eius littus extenditur. Terra frugum omnis generis ferax est, quæ Amethistum lapidem inter alia parit. ANCYRA vrbs, vulgò nunc *Angouri*, magna, ac opulenta, totius regionis celeberrima est propter panni vndulati, & non vndulati, frequentissimam mercimoniam, qui in ea sola vrbe ex mollissimis caprarum villis texitur. In hac regione est PAPHLAGONIA prouincia ad Pontum Euxinum, nunc *Roni*, vt quibusdam placet, vocata, à cuius populis, HENETIS vocatis, quidam putant Venetos Italiæ populos clarissimos emersisse. In hac autem est SINOPE vrbs, colonia Milesiorum, ac omnium totius Galatiæ clarissima, super collem

Gallatia. Gallogræcia. Chiangare. Galatiæ fines. Amethistus lapis. Ancyra vrbs. Angouri. Paphlagonia prouincia. Heneti. Veneti. Sinope vrbs.

lem peninsulæ ad Pontum Euxinum sita cum nobili portu, quæ clarissimi totius Asiæ Regis Mithridatis patria fuit, qui eam primam sibi Regiam constituit; agrum habet terra rubra copiosè insignitum, & æris mineris diuitem, hodie antiquum retinet nomen, & *Sinopi* dicitur. Est etiam AMISVS vrbs maritima, satis olim insignis, quæ nunc *Simiso* dicitur, cuius ager optimus est ac aquis irriguus.

Sui qualitas agri.
Amisus vrbs.
Simiso.

PAMPHYLIA, QVAE NVNC Caramaniæ pars est.

Pamphylia prouinc.
Popsopia.
Zina.
Caramania.
Vrbes Pamphyliæ.

PAMPHYLIA, etiam Popsopia vocatur Plinio, hodie *Setilia* Girauæ, & alijs dicitur, & *Zina* ab Arabibus vocari Theuetus asserit: Bellonius autem ait hanc hodie simul cum Cilicia vno nomine *Caramaniam* dici, quæ quidem Caramania est septem Turcicorum Sangiacorum sedes, & prouentum reddit 80. circiter millia aur. Terminatur autẽ Pamphylia ab Occasu Lycia & parte Asiæ propriæ: à Septentrione Galatia: ab Ortu Cilicia, & parte Cappadociæ: à Meridie Pamphyliæ pelago, quod sæuum semper, ac procellosum est. Ora eius maritima est 150. millium circiter passuum. In hac sunt PERGA Meditarranea ad Cataractum fluuium, & SIDA, & ATTALIA vrbes maritimæ, quarum mentio est in Actis Apostol. & Attalia quidem Metropolis olim fuit, quæ nunc *Sattalia* dicitur, estque inter maritimas eius regionis vrbes maxima, ac munita, à quo vicinus sinus *Golfo di Sattalia* dicitur, vbi emporium vniuersi tractus illius egregium fit; celebris etiam est ob tapetes, qui in ea conficiuntur. In Pamphylia, quemadmodum etiam in Cilicia capræ mollissimos habent villos, vt sericum ipsum tenuitate prouocent, & candore niuem, ex quibus optimi & elegantissimi conficiuntur panni vndulati, & non vndulati.

CAPPADOCIA, NVNC AMASIA.

CAPPADOCIA Strab. & alijs Leucosyria vocatur hodie verò *Almasia*, seu *Amasia* est Castaldo, ab vrbe forsan huius nominis primaria: Theueto autem *Genech*, & Pineto *Toccatu Allaluien* dicitur. Hæc autem regio extendit sese ad mare vsque Maius, & ab Occasu Paphlagonia, Galatia, & parte Pamphyliæ terminatur: à Meridie parte Ciliciæ; ab Oriente Antitauro, iuxta Armeniam minorem, & Moschio monte, & Euphratis parte: à Septentrione Ponto Euxino supra 450. millium passuum excursu.

Cappadocia prouinc.
Leucosyria.
Almasia.
Genech.
Toccatu Allaluien.
Cappadociæ termini.

Latè

Latè autem patefcit, & claris amnibus perfunditur, quorum memoratiſſimus Halys, nunc *Ottomagiuch*, Crœſi aliquando regnorum ab Ortu terminus: reliqui ſunt Iris, nunc *Caſalmach*; & Thermadon, qui hodie ab Accolis *Pormon* vocatur. Eſt autem hæc regio frugibus omnibus, ac vino abundans, atque argento, ære, ferro, alumine, chryſtallo, iaſpite, onichite lapide, & alabaſtro ignobili diues, imprimis verò equos iñumeros alit ſunt autem qui dicant regionem ipſam eſſe aſperam, & rerum ad victum neceſſariarum maximè indigentem, & gentes olim fuiſſe malis moribus affectas. Circa Thermodoontem fluuium ait Plinius duo eſſe apum genera, & quæ in arboribus mellificant, & quæ ſub terra triplici cerarum ordine vberrimi prouentus. In huius ferè regionis meditullio tradunt eſſe ARGÆVM montem omnium huius loci altiſſimum, in quo ſereno cœlo vtrumque mare aſpicitur, Iſſicum nempè, ac Euxinus Pontus, cuius cacumina æſtate pariter ac hyeme niuoſa ſunt. Ciuitates inſignes ſunt Trapezus, & Themiſcyra maritimæ, & Amaſia, Iconium, & Maza, vel Cæſerea Mediterraneæ. TRAPEZVS, ſeu Trapezuntium, hodie *Trebiſonda*, & à Barbaris *Machamach* dicta, maximè illuſtris eſt, ac etiam hodie celeberrima, quæ à Græcis in calce regionis condita fuit, & vaſto monte retro clauſa: hęc autem Imperio Trapezuntino ſedem, & nomen dedit, quod ab Iſaac Comneno ex Conſtantinopoli profugo olim fundatum fuit, ſed ab Mahumete ſecundo Turcarum Imperatore fuit deletum, capta ipſa vrbe, & Dauide Imperatore Chriſtiano occiſo, ac tota illius ſtirpe crudeliter ſublata. Perdurant adhuc in ipſa vrbe multi Græci Chriſtiani. AMASIAM vrbem aliqui caput faciunt Paphlagoniæ, ſed ad hanc regionem pertinere ex Ptol. ac alijs conſtat. Hæc autem vrbs hodie etiam ſic vocatur, atque ab ea circumuicinæ regiones nomen ſumunt: ſita autem eſt profunda in valle, iuxta amnem Irim, nunc *Cazalmach*, cuius ager licet magna ex parte nudus, ac deſertus ſit, attamen alendo pecori idoneus eſt. Fuit autem Strabonis Geographi patria, ac in ea nunc Bellerbeius Turca reſidet, qui vocatur Bellerbeius Amaſiæ, & Cappadociæ, cuius prouentus eſt 60. millium Ducatorum.

Amnes Cappadociæ. *Halys amnis* *Ottomagiuch.* *Qualitas.* *Thermodoon flu.* *Argæus mons.* *Cappadociæ ciuitates.*

ICONIVM vrbem nonnulli in Cilicia reponunt, cùm ſit in illius confinio, quę tamen ex Ptol. deſcriptione ad hanc regionem pertinet, vocatur hodie *Conia*, ſeu *Cogne*; & ſita eſt non procul ab altis montibus, quam plerique riui, ex ijs montibus delabentes irrigant: mœnia habet non vetuſta orbiculari forma ex vario lapidum genere cum turribus quadrangulis, raris tamen: octo in ea ſunt portæ, & elegantiores fabricæ ſunt Meſguedæ, Thermæ, & Carbaſſara. Incolæ Græci ſunt, Turcæ, Hebræi, Arabes, & Armeni, frequentes ſunt circa territorium huius vrbis pagi incolis refertiſſimi, & generoſum vinum iſthic vites conficiunt.

CILI-

CILICIA, NVNC CARAmaniæ pars.

Cilicia regio Tarsus. Turcomania. Finichia.

CILICIA regio, Iosephos Tarsus dicitur, & *Chalab* Hebræis, hodie *Turcomaniam, & Finichiam* vocari Niger putat, sed rectius alij dicunt esse *Caramaniam*; nam Turcamania est maior Armenia, quæ tamen Caramania complectitur aliquas portiones aliarum regionum extra Ciliciam præsertim Pamphyliam. Habet autem Cilicia ab Occasu Pamphyliam: à Septentrione montis Tauri iuga: ab Ortu Amanum montem, nunc vulgò *Monte Negro* vocatum: à Meridie verò mare Cilicium à se dictum 300. circiter millium passuum præternauigatione. Diuiditur autem in Trachiniam, seu asperam Ciliciam quæ est ad Occasum; & in campestrem Ciliciam, quæ ad Ortum vergit, vastiorque est; quæ quidem diues est fluminibus, frugibus, equis, ac bonis omnibus, namq; maior pars Ciliciæ ob aquæ commoditatem, qua horti irrigātur, mediocriter culta est, eius tamen solum argillaceum est, & lignis destitutum, quæ petenda sunt è montibus plusquam bidui itinere inde distantibus, inter quos est mons Amanus, nunc *Monte Negro*, in quo celsæ crescunt cedri, iuniperus maior, & sabina, qui etiam varijs abundat plantis. Amœnissima autem sunt pleraq; loca Ciliciæ; nam multas habent stirpes perpetuò virentes: suntque loca quædam campestria, & sterilia, latè patentia, quæ à nemine peculariter possidentur, sed in ea quilibet suos greges pascere possunt, in quibus planitiebus aluntur plurimi veruecum, & caprarum magni greges, qui ingentem afferunt quæstum suis dominis ex butyro, & caseo: Caprarum verò vellera mollissima sunt ad instar serici, ex quibus panni texuntur elegantissimi, qui vulgò *Ciambelloti* dicuntur. Syluæ isthic sunt ex myrtis albo fructu præditis, & terebinthis, ac pinastris. Regionis huius flumina tametsi nauigabilia sint, naues tamen non habent: nam cùm regio deserta sit, nemo isthic negociatur, inter hos est Pyramus amnis, nunc *Malmistra*, qui è media planitie exoriens longè vltra Taurum, dum per montis illius profundam censuram incedit, sonum tonitrui persimilem edit è longinquo perceptibilem: at Cydnus amnis, qui ab Antitauro scaturit, frigidissimus, rapidissimus, ac limpidissimus, cuius aquam Plinius podagricis mederi dicit. Sunt porrò hic cisternæ sub terra reconditæ plerisque in locis in saxo, quæ aqua pluuia implentur ad incolarum vsum. Inueniuntur crebrò isthic lupi quidam pomiliones cateruatim, qui medij sunt inter canes & lupos, quos Græci vulgò *Squilachi* appellant: adeò furaces, vt noctu adire non vereantur dormientes, rapiendo eis quidquid inueniunt, vt pileos, ocreas, calceos, frena, & alia. Cæterùm Cilicia raros habet incolas, vt ait Bellonius, qui neque piscationi, neq; nauigationi indulgent, & terram incultam relinquunt, licet admodum irrigua sit. Sunt tamen magnæ in ea Mesguedæ satis bene instructæ, & priuatorum ædificia hinc

Ciliciæ termini. Amanus mons. Monte negro. Ciliciæ partitio. Campestris Ciliciæ qualitas. Flumina Ciliciæ. Ciliciæ habitatorum qualitas.

hinc inde in colliculis ſparſa. Metropolitana huius regionis vrbs fuit olim HAMA, ſeu HAMSA, olim Tarſus D. Pauli patria, quæ ſita eſt in valle admodum olim populoſa, ipſamque perluit Cydnus fluuius. Iſthic etiam eſt ADENA oppidum, Ptolomæo Adana, magnum quidem, ſed mœnibus non cinctum, quod arcem habet quatuor quadrangulis turribus præditam, in quo nunc inueniuntur vinum, & omnia ad victum neceſſaria. Incolæ Græci ſunt, Iudæi, & Armeni, qui vites colunt, vt vuas paſſulas habeant. Ait Bellonius iſthic vſum linguæ Arabicæ deſinere, & Turcicum ſermonem in reliqua *Natolia* obſeruari; & qui montem Taurum ſuperare volunt, in triduum annonam ſibi hîc parare debent. Conficiuntur in hoc oppido tapetes ignes calore, more pileorum, & gauſapum, quibus Turcæ peregrè proficiſcẽtes indormiunt. Refert idem Bellonius, eſſe etiam in Cilicia vrbem HERACLEAM amplam, trium dierum itinere verſus Septentrionem & Occaſum ab Adena diſtantem, apud Taurum montem in planitie fœcunda, & optimè ex culta, ac aquis abundante, multiſque pagis referta, vbi omnis generis fructiferæ arbores coluntur; quæ planities ad bidui iter patet, ac in ea magna equorum armenta aluntur, è quibus pluſquam ſexcenti quotannis eliguntur ad bellum apti, qui à Turcis admodum æſtimantur, *Caramaniq;* nuncupantur.

Metropolis Ciliciæ. Patria Diui Pauli. Cydnus flu. Adena opp. Adana. Heracles vrbs. Equi Caramani.

ARMENIA MINOR.

MINOR ARMENIA, ſic etiam hodie ſecundùm Nigrum dicitur, ſed ſecundùm Girauam *Anaduole* vocatur, & ſecundùm Caſtaldum *Pegian*, & alijs *Genech*, in libro autem Notitiarum Pirma cognominatur, & Leucoſyria Procopio dicitur. Hæc ab Ortu fluuio Euphrate à *Turcomania*, ſeu maiore Armenia diuiditur: ab Occaſu Cappadociam habet: à Meridie Ciliciam ſupra Taurum montem, ac Syriæ partem ſupra Amanum montem: à Septentrione Ponticas gentes; vbi dicunt alij in angulum deſinere, quem Antitaurus, & Euphrates efficiunt. Eſt autem vicina Cappadocia longè nobilior atque frequentior, atque inter excellentiſſimos, ac præruptos, ſylueſtreſque montes clauditur: inclytis rigatur amnibus, pręcipuè Mela fluuio, nunc *Geneſici*, qui in Euphratem percurrit. Munitis etiam oppidis illuſtratur, & amethyſtus lapis iſthic præter alia inuenitur. In hac eſt MELIRENA regiuncula prope Euphratem, nunc *Suar*, Nigro teſte, dicta, in qua oleum legitur, ac vinum optimum, Monariticum nuncupatum, cum Græco certans.

Minor Armenia. Anaduole. Pegian. Pirma. Leucoſyria. Eius fines. Mela flu. Geneſici. Lapis amethyſtus. Melirena. Suar. Vinum monariticum.

INSVLAE CIRCA MINOREM ASIAM, ſeu Natoliam.

Inſ. Min. Aſiæ.

AD MINOREM Aſiam plures pertinent Inſulæ ſatis claræ, ac celebres, quæ ſunt, Tenedos apud Helleſpontum; Lesbos in Ægæo mari; Chios, Samos, & Icaria in Icario mari; Patmos, Leria, Claros, Cous in Myrtoo mari; Caſos, Carpathos in Carpathio mari, & Rhodos in Rhodienſi pelago, de quibus ſingulis agemus.

TENEDOS INS.

Tenedos inſ.

Calydna. Leucophryn.

TENEDOS inſula apud Helleſpontum iacet, diſtans ſolùm à continenti Aſiæ, vbi Sigeum promontorium, milliaribus quinque; eius ambitus decem milliaria metitur, olim autem *Calydna*, & *Leucophryn* teſte Euſtathio vocabatur, atque *Phenice*, & *Lyrneſſus* etiam, vt refert Plinius: nunc verò *Tenedo* Sophiano auctore vocatur. Duos autem portus habet ad Ortum, ac ipſam inſulam humiles montes circundant, in medio planicies eſt, deſerta modò. Circa verò hanc inſulam ſunt CYLIDNÆ paruæ inſulæ, nunc *Maurea*, melle fœcundæ.

LESBOS INSVLA, NVNC Metelino.

Lesbos. Metelino.

Lesbos nomina.

Ambitus.

Longitudo

Latitudo.

Qualitas.

LESBOS, ſeu MITYLENA, inſula clariſſima, nunc *Metelino*, Phrygiæ oppoſita eſt, ab eiuſque continenti ſeptem milliaria diſtat, cum dimidio. Prius Antiſſa, Pelaſgia, Macarea, Hemerte, Laſia, Ægyra, & Æthiope alio, atque alio tempore appellabatur, teſte Plinio, & alijs, octo olim vrbibus culta fuit. Eius ambitus traditur alijs 168. milliarium, ab alijs verò 130. tantummodo: eius longitudo eſt milliar. 70. & latitudo mill. 14. extenditur ab Ortu in Occaſum ſecundùm recentiorum obſeruationes, licet Ptol. prodiderit, eam à Meridie in Boream duci. Hæc autem vbertate, & fructuum bonitate, atque aëris ſalubritate gaudet, & inter reliquas Agæi magis colitur, & circa medium fertilem habet planitiem, in qua optimum frumentum naſcitur: ſed tam verſus Ortum, quàm verſus Occaſum montibus exaſperaſcit cupreſſo, fago, & larice arboribus veſtitis, ex quo multa materies ad naues conficiendas colligitur: Validi, & robuſti iſthic aluntur equi, licet humiles; & multi fiunt caſei. Vinum propter optimum, quod quidem Conſtantinopoli cæteris præfertur, atque magna ex parte heluoſum eſt. Marmor hîc etiam habetur,

habetur, quod tamen Pario marmore liuidius est, & Achates gemma reperitur. Duos habet portus satis commodos, & Turca hîc classem continuò tenet.

Mitylene vrbs. MITYLENE vrbs, nunc *Metelino*, totius insulæ primaria est, quæ arcem habet, & agrum iucundum, ac fertilem, olimque insignis fuit, & splendidis incolis, ac ædificijs ornata, quæ nunc maiori ex parte collapsa est, perdurante adhuc arce. Est autem natura, ac situ egregiè munita, cùm sit in peninsula.

Turcæ Græci. Eius incolæ hodie Turcæ sunt; sed qui rura inhabitant, & vineta colunt, omnes ferè Græci sunt.

CHIOS INS.

Chios ins. vnde ducat originem. Chione. Aliæ Chios nomina. CHIOS insula nobilissima inter Samum, & Lesbum insulas iacet, quam si vocatam volunt de nomine cuiusdam Nymphæ, quæ ob insignem candorem CHIONE nuncupabatur: olim verò Ætalia, Æthale, Macris, & Pityusa dicebatur: nunc autem vulgò *Chio*, vel *Scio*, Turcicè *Saches*, & Persicè *Seghex*. Distat à Ionia minoris Asiæ regione freto maris, quod 10. milliaria iuxta antiquos complectitur, nullis scopulis referto: at recentiores scribunt tantummodo quatuor. Circumnauigationem habet 124. milliariorum, vel, vt alij dicunt, 120. estque magis longa, quàm lata, cuius longitudo à Meridie in Septentrionem porrigitur. *Longitudo Chios.* Est autem tota hæc insula montibus, & collibus occupata, ad Occasum præcipuè, & Septentrionem; ac arboribus referta, multisque torrentibus irrigata; atque olim adeò frugum copiosa fuit, vt horreum populi Romani dici meruerit. *Horreum Rom.*

Diuisio Chios. Apanomera Catomerea. Apanomeræ qualitas. In duas autem partes esse diuisam à modernis comperio, nempe in SVPERIOREM, quæ *Apanomera*, voce Græca dicitur, ac ad Occasum, & Boream iacet; & in INFERIOREM *Catomerea* vocatam alteri oppositam. *Apanomera* montibus aspera est, vt diximus, & arboribus consita, vallibus vmbrosis intermixtis, & aquis irriguis, & in hac quidem permulti sunt pagi, ac oppida, tum in ipsis montibus, tum etiam in vallibus. *Catomerea* verò colles potius quam montes habet, in quibus lentisci arbores mira industria, ac diligentia coluntur, ex quibus mastix gumma colligitur toti Europæ subministrata, quę incolis prouentum circiter viginti millium aureorum reddit.

Namque hodie sola hæc insula masticen mittit. Optimum vinum isthic prouenit, sed præcipuum est Aruisium (Maluasia hodie) inter laudatissima à Plin. connumeratum, & inter cætera vina Gręca pręstantissimũ quod *Vinum Aruisium.*

in

Aruisium locus. in Aruisio aspero, ac importuoso loco trecentorum stadiorum spatio nascitur: hocque vinum hinc primùm translatum ferunt in Cretam insulam. *Chia ficus.* Chia ficus saporis acuitate antiquis commendata est, quæ seriolis, seu fictilibus condebatur, & in his Romam aduehebatur.

Marmor Chium. Mons Pellonæus. Terra Chia. Carchedonius lapis. Oppida huius insulæ. Chia vrbs insulæ primaria. Marmor Chium laudatur à Plinio, quod in Pellenæo præcelso omnium monte ceditur; & Chia terra etiam famosa est, cuius vsum Plinius docet: hanc hodie virentem esse testatur Bellonius, & æruginis æris colorem admodum referre, attamen veterum terram Chiam non esse putat, sed Vitruuij Theodotion. Carchedonius lapis isthic teste Theophrasto reperitur, sed nigrior est, quo fiunt vascula. Sũt in hac insula 36. circiter oppida, & vrbs CHIA primaria est, quæ olim in montis vertice iacebat, sed hodie iuxta littus ad montis radices translata est Orienti exposita, & *Natoliam* spectans, optimum habet portum (licet angustum) ac satis commodum pro triremibus, alijsque generibus nauium minorum, & lembis: maiores verò naues anchoras in ipso canali figunt, nec portum ingrediuntur. Nauale olim habebat octoginta nauium; Nam Chij antiquus classem habuerunt, & maris imperium, ac libertatem sibi vendicauerunt. *Agri.* Agri vrbis fertilissimi sunt, ac omnibus fructibus abundantes.

Incolarum mores. Incolæ humanissimi sunt, & magna ex parte Latino more viuunt: nam maior pars est Italorum Genuensium, quibus insula donata fuit ab Andronico Paleologo Imperatore Cõstãtinopolitano, qui adhuc Italicè loquuntur, & Italorum more vestiuntur: Sunt tamen multi Græci, & Turcæ permixti, qui omnes propriam colunt religionem, & proprio idiomate loquũtur. Fœminæ suauissimis moribus, & eleganti forma præditæ sunt, atque etiam olim celebratæ fuerunt pulchritudinis. Fuit autem præteritis annis ipsa insula Turcæ tributaria, eique in singulos annos duodena aureorum Ducatorum millia pendebat, cuius dominium tenuit Iustiniana familia patritia Genuensis, à qua gubernata fuit ad annum vsque 1565. quo Selymus secundus eam sibi fraudulenter subiugauit. Ferunt in hac insula esse Homeri sepulchrum in oppido peruetusto supra montem D. Heliæ sito ad occiduam insulæ partem, sed alij id alibi esse contendunt.

Psyra insula. Ab occidua huius Insulæ Chios parte iacet PSYRA insula exigua, quę hodie *Psara* vocatur, & onagros, seu asinos syluestres alit, ab his, quæ in campestribus Assyriæ reperiuntur diuersos, & alium aërem non ferentes; namque aliò transuecti pereunt.

SAMOS

SAMOS INS.

SAMOS insula clarissima olim, inter Icariam ins. & oram Asiæ interiacet, à qua quinque tantùm milliaribus abest; prius Dryusa, & Anathemusa, & Melamphylas, & Cyparissia, & Stephane appellata fuit, & hodie etiam *Samo* vocatur. Hæc Iunoni quondam sacrata fuit: in Ortum, ac Occasum porrigitur 80. milliarium circum nauigatione, vel, vt alij dicunt 87. Feracissima præterea est omnium frugum, & oliuis fœcundissima; sed vino tamen infelix est, quod notatu dignum est, cùm cæteræ circunuicinæ vino abundent optimo. Olim Incolis frequens fuit, & hospitibus celebrata, ac in ea SAMIA vrbs florebat, quæ ad Austrum iacebat, cum optimo portu ac nauali: hodie verò, vt testatum reliquit Bellonius, pyratarũ metu deserta penè relicta est, vt ne pagus quidem vnicus supersit, eamque ob causam nulla pecora in ea aluntur. Isthic olim Labyrinthum fuisse testantur auctores, atque ex ea vasa educebantur fictilia, quæ à loco Samia vocabantur, quæ in esculentis laudatissima fuerunt. Hinc orti fuerunt Pythagoras summus Philosophus, Sibylla Samia, & Polycrates fortunatissimus tyrannus. Insulæ pars Septentrioni, & Occidenti obiecta celsissimum, præruptumque (vt ait Bellonius) & sumptuosum habet montem, qui olim Cercesius dictus fuit, suntque eius scopuli penè inaccessibiles. Præaltarum verò arborum nemoribus insula hæc abundat, è quibus breui temporis spatio pyratæ naues sibi fabricare possunt ad prædas in mari agendum.

Samos ins. Dryusa. Anathemusa. Melamphylas. Cyparißia. Eius qualitas. Samia vrbs. Vasa Samia. Scopulorum mons. Mons Cercesius.

ICARIA INS.

ICARIA, nunc *Nicaria*, exigua est insula ad Occasum insulæ Sami posita, quæ minimè lata est, sed in longitudinem protenditur, cuius circuitus est circiter 37. mil. Prius Doliche, & Macris, & Ichthiæsa vocabatur; nec non etiam Pergamum nuncupatam fuisse antequam isthic Icarus in mari submergeretur, Pausanias testatur. Ab hac autem vcinum pelagus Icarium denominatur. Abundat hæc insula ouibus imprimis, è quibus ingens caseorum quantitas conficitur: namque egregia habet pascua, & frumentum etiam copiosè mittit. Portus non habet, sed tamen satis commodas stationes, atque nisi à pyratis infestaretur, longè melius coleretur.

Interiacent autem Icariam, & Samum scopuli quidam asperrimi, modò *Fornaces* vocati, & olim Melanthij, qui nautis omnibus celebres, ac metuendi maximè sunt, præsertim nocturno tempore.

Icaria Ins. Nicaria. Antiqua Icariæ nomina. Icarium pelagus. Scopuli qui fornaces modò vocantur.

PATMOS INS.

Patmos Inf. Palmosa.

PATMOS non magna est insula, quæ triginta milliaribus ambitu suo non excedit, & adhuc sic vocatur Nigro teste. Sophianus, & Belloniua asserunt eam *Palmosam* hodie nominari. Sita autem est infra Icariam & Samum, ac tota tritici ferax est, & omni leguminum genere abundat. Portum habet satis capacem pro paronibus, triremibus, & minoribus nauigijs. Incolæ Græci sunt Christiani, sed magistratus, & vrbium Præfecti Turcæ sunt. In hac insula Diuus Ioannes Euangelista relegatus fuit à Domitiano, ibique Apocalypsim composuit. Scribit Bellonius in ea esse Monasterium Caloierorum Græcorum, in quo cadaueris manus ostenditur, cui vngues succrescunt, tametsi fuerint resectæ, quàm D. Ioannis manum Græci esse affirmant: at contra Turcæ esse manum alicuius ex ipsorum Prophetis iactant.

ILERON INSVLA, nunc Lero.

Ileron inf. Lero.

ILERON, seu Leria insula, nunc *Lero* exigua est, cuius ambitus est tantummodo 18. milliarium: Hæc habet veteres quasdam arces collibus impositas, atque probè à Turcis, & Græcis excolitur. Abundat autem ligno Aloes.

CLAROS INSVLA, nunc Calamo.

Claros inf. Calamo.

CLAROS insula non longè infra Ileron ponitur, quæ nunc *Calamo* Nigro, & Sophiano dicitur. Sinuosa autem est, & quadraginta milliaribus in ambitu patens, in qua sunt montes altissimi, in quorum verticè Ephesus vrbs continentis Asiæ, quæ octuaginta milliaribus distat, prospici potest.

COVS INS.

COVS, vel Cos, seu Coa insula est nobilissima 70. milliaribus in ambitu occupans, quam olim Meropen, & Cariam, & Nymphæam vocatam testantur Scriptores. Nunc autem *Lango*, vt Nigro, ac alijs placet, vocatur: sed Turcicè dicitur *Stancora*. Est autem tota ferè plana, præterquam ad Ortum, vbi montibus occupatur, à quibus amnes in subiectam planitiem delabuntur, qui eam fertilem valdè reddunt: imprimis autem vino optimo celebris est, quo satis superque abundat: nascuntur in ea cupressi, terebynthi, fraxini, & quercus. Vrbem habet cum arce eiusdem nominis, quæ à solis Turcis habitatur; atque in vniuersa ipsa insula duo tantùm pagi reperiuntur à Græcis habitati. Fuit autem Hippocratis Medicorum principis, patria, ac etiam Apellis egregij Pictoris.

Cous ins. Meropes. Caria. Nymphaa. Lango. Stancora. Insulæ pagi quot.

CARPATHVS INS.

CARPATHOS insula, hodie *Scarpantho*, inter Rhodum & Cretam posita, non longè est à Doride regione minoris Asiæ, cuius circuitus est 60. milliarium, vel, vt alij dicunt, 70. eiusque longitudo ab Ortu in Occasum extenditur: ab hac autem vicinum mare CARPATHIVM denominatur: estq; ardua sublimisque montibus, ac in ea marmoris lapidicina adinuenitur, olim quaternis vrbibus prædita erat, ob idque Tetrapolis nuncupabatur.

Carpathos ins. Scarpanto. Doris regio. Mare Carpathium. Tetrapolis.

CASOS INS.

CASOS insula, Ache olim, & *Caßio* nunc, ad Occasum est insulæ Carpathos, & ambitu tantummodo nouem milliarium patet: mel præstantissimum gignit, ac vrbem olim habuit eiusdem nominis, circa quam complures aliæ patent insulæ Cassiorum cognomine

Casos ins.

RHODVS INS.

Rhodus inſ.

RHODVS inſ. nobiliſſima & pulcherrima, à qua vicinum mare nomen ſumit, Ophiuſa ante, Aſteria, Æthræa, Trinachia, Corymbia, Pœeſſa, Atabyria, deinde Macaria, atque etiam Coloſſa à famoſiſſimo illo Coloſſo, de quo poſtea dicemus, appellata fuit. Abeſt autem ab Aſiæ continenti 20. milliaribus, & ampla eſt milliaribus 140. vel 125. vt alij aſſeuerant, & in mari natam fuiſſe Scriptores teſtantur. Olim verò fuit Deo ſoli ſacrata, atque diuitijs, naualiſque rei gloria inter cæteras maris inſulas principatum quondam obtinuiſſe legitur. Eſt autem temperatiſſimo, ac clementiſſimo cælo, vbi nunquam eſſe ita nubilum aërem contingit, quin Sol illa die aliquantiſper ſplendeat; fertiliſſimo eſt agro, ac paſcuis præſertim mirè lætatur, fructiferiſque arboribus affluit, quarum multæ perpetuò virentes ſunt: inundationibus attamen aliquoties fuit obnoxia.

Rhodi nomina priſca.

Rhodi qualitas.

Rhodos vrbs.

Vnicam nunc habent vrbem munitiſſimam; quæ vnà cum inſula RHODOS nunc, ſicut olim, vocatur: hæc verò ad Ortum Solis expoſita eſt, partim in accliui colle, partim iuxta maris littus, quæ in gremio ſui portum recipit nobiliſſimum, ac tutiſſimum, atque muris duplicibus, altiſſimis turribus tredecim, arcibus quinque, ac alijs propugnaculis munita exornataque admodum eſt.

Ipſa olim & inſulæ opportunitate, & operum nobilitate, & nauigandi ſolertia, & naualibus victorijs inclyta fuit, & longè quidem magis quàm ſuperiori ſæculo ſub militibus D. Ioannis Baptiſtæ, & quam hodie ſub Turcis. Nam poſtquam Chriſtiani dominium terræ Sanctæ amiſerunt, fuit hæc vrbs vna cum vniuerſa inſula militibus ipſis D. Ioannis ab Imperatore Conſtantinopolitano anno 1308. conceſſa: qui adeò potentia creuerunt, vt Turcis, & pyratis ſæpius terrori fuerint.

Veruntamen anno 1522. vrbem ipſam toties fruſtra à Turcis petitam, & obſeſſam tandem Solymannus per vim cepit, ac proinde totam obtinuit inſulam, migrantibus tamen abſque vlla noxia Rhodienſibus militibus, qui in bello illo cruento ſuperſtites fuerunt, in Melitam inſulam ex fœdere cum Turcis inito.

Incolunt igitur nunc ipſam vrbem Turcæ, ab etiam Iudæi permulti, qui iſthic ex Hiſpania commigrârunt, ſed Chriſtiani noctu in vrbe permanere non poſſunt ob ſeditionis, ac proditionis metum: interdiu tamen commorantur in ea ad libitum.

Aſſerit etiam Bellonius, omnia equitum Rhodiorum ædificia integra adhuc à Turcis conſeruari, illæſis inſignibus, picturis, ſculpturis, ac inſcriptionibus omnibus; ſimiliter quoque mœnia in eodem adhuc ſtatu permanere, quo fuerunt cùm à Turcis capta fuit.

Cæterùm qui pagos incolunt maiori ex parte Græci Chriſtiani ſunt, qui

qui vineta, agros, ac hortos elegantissimos colunt omnibus fructuum generibus consitos. Fuit olim in hac insula famosissimus, ac magnitudine admirandus solis Colossus ex ære fabrifactus, qui inter septem mundi admirabilia recensetur, cuius pollex manus adeò magnus erat, vt nemo brachijs eum amplexare potuerit, eius altitudo traditur à Scriptoribus 70. cubitorum, qui terræ motu fractis genibus collapsus est, quem postea Ægyptij in insulam hanc transfretantes demoliti sunt: ex cuius ære 900. camelos oneratos fuisse dicunt.

Sunt aliæ paruæ insulæ, ac scopuli in Lycio ac Pamphylio mari inter Rhodum, ac Cyprum insulas, quæ nihil memoratu dignum habent.

XXVII.

MOSCOVIAE IMPERII DESCRIPTIO.

VNiuersum MOSCOVIÆ Imperium longè, lateque extenditur, atque totam nunc occupat Russiam, Polonia, & Lithuania exceptis, quæ sub Russiæ etiam nomine comprehenduntur. Incidit autem in Europa partim, & partim quoque in Asia, quam descriptionem Tanais fluuius, vulgò *Don*, Europæ, & Asiæ limes, qui regionem hanc prælerlabitur, efficit, & terminatur quidem à Septentrione mari glaciali: ab Oriente in Meridiem reflectendo Tartaros attingit: à Meridie Lithuanos finitimos habet: ab Occidente verò Liuoniam contingit, atque etiam Finlandiam regionem *Polna* fluuio diuisam, quæ ad Sueciæ Regem spectat. Nomen sortitur à regione illa in meditullio Russiæ Albæ ad Septentrionem, Orientemque exporrecta, quæ proprio, & peculiari nomine MOSCOVIA nuncupatur, & caput, ac Metropolis est cæterarum regionum, & ciuitatum Moscouiæ Duci subiecta *Alba Rußia* dicitur: quæ verò Polonorum Regi subest *Nigra Rußia*; quamuis & Polonia Rex albæ Russiæ partem possideat.

Moscouiæ Imperij amplitudo.

Moscorum Imperij fines.

Moscouiæ Imperij nomen vnde.

Rußia Alba & Nigra.

Situm est autem Moscouiæ Regnum inter parallelum 19. gradus 52. latitudinis, & parallelum 43. qui est gradus 66. latitudinis; hoc est, iacet inter octaui climatis medium, & vigesimi climatis medium; atque incidit inter Tropicum Cancri, & circulum Arcticum. Vnde isthic maxima accidit varietas in diei longissimi æstatis quantitate: Nam in Meridionalissimo Moscouiæ parallelo maxima dies est horarum 16. cum dimidia, & in Septentrionalissimo, qui non longè à Tropico Cancri incidit, est horarum 22. cum dimidia.

Situs cælestis Mosco.

Est autem hæc regio in vniuersum paludosa, lutosa humida, ac parum fertilis ob immoderatam, & asperam aëris temperiem, ob agrumque arenosum. Vnde segetes asperrimo frigore diuturnæ hyemis rarò maturescunt, ideoque in hypocaustis manipulos deficcant: frumento tamen, oleribusque communibus abundat: vitem non producit, neque oleam; & cerasis, ac nucibus, præterquam auellanis caret: aliorum generum fructus profert, verùm insuaues. Est verò in superiori eius parte nemorosa, syluisque immensis obsita, quarum arbores celsissimæ, ac densissimæ sunt, quæ quidem sunt Hercyniæ syluæ partes: in eis autem mirum in modum fera ani-

Regionis qualitas.

Vites & oleæ isthic non proueniunt.

Animalia fera, quæ isthic reperiuntur. animalia maiora ac optima venantur, qualia sunt vri, alces, cerui, vrsi, lupi, & lepores præsertim, ac alia huiusmodi, quorum pelles in varias Europæ vehunt regiones, inter quas nonnullæ preciosissimæ sunt, caroque venduntur precio. Parua habet pecora, & longè nostris minora: abundat apibus, quæ non in aluearijs solummodo manu factis mella congregant; sed & nemorum arbores cauas melle replent; vnde præcipuum quæstum ex cera, & melle faciunt incolæ. *Apium maxima copia.* Nobile quoque linum, & canabis in restes ex Moscouia in omnem Europæ partem aduehitur. Nulla auri, argenti, vel alterius metalli vena ferro excepto, in hac regione reperitur. Præterea regionis huiusce cælum adeò salubre est, vt ibi vltra Tanais fontes Septentrionem, & Orientem versus nulla vmquam pestis sæuiat; etsi morbum haud dissimilem habeant *Calorem* ab ipsis vocatum, qui intestina, & caput infestat adeò, vt paucis diebus pereant. *Mira cæli salubritas in hac parte.* *Calor morbus Moscorum.*

Fluuij huius tractus. Regio porrò hæc vndique ferè ab innumeris fluuijs irrigatur, inter quos multi egregij, ac memorabiles sunt; tum nauigatione, ac magnitudine sua, tum etiam piscium copia, quibus affluunt.

Horum præcipui, qui vel isthic ortum ducunt, vel regionem ipsam præterlabuntur, sunt Borysthenes, Turuntus, seu Duina, Rha, seu Volga, Tanais, & Occa.

Borysthenes flu. BORYSTHENES, nunc vulgò *Dnieper*, vel *Nieper*, & *Nester*, vel *Dnester* appellatur, qui licet Herodoti sæculo ignotos habuerit fontes nihilominus constat hodie eum propè *Dnieperko* Moscouiæ pagum oriri, in sylua *Vuolkonzki*; hic autem versus Meridiem incedendo *Smólensko* primò oppidum, deinde *Kiouian*, ac alias vrbes, & oppida alluens, multis subinde amnibus adauctus, in Euxinum pontum exoneratur.

Turuntus seu Duina. TVRVNTVS Ptol. nunc *Duina*, & secundùm Herbestenium *Rubo*, exoritur à lacu Duina, non longè à fontibus Borysthenis in eademmet sylua, & Rigam Liuoniæ alluens, ad mare Balthicum aquas mittit, de quo in Liuoniæ descriptione diximus.

Rha, seu Volga. RHA Ptol. nunc *Volga*, & *Edil*, ortum habet à lacu, eiusdem nominis, qui 25. mil. à Moscouia abest versus Lithuaniam. Fluuius is longæ cursu & multis flexibus, ac gyris incedens, multosque fluuios in se recipiens, in mare Caspium 70. plus minus ostijs exoneratur, non longè ab vrbe *Citracham*.

Tanais, seu Don. TANAIS, hodie Italis *Tana*, & incolis *Don*, fluuijs est famosissimus, qui Europam ab Asia disterminat: oritur autem non Riphæis montibus, vt quidam falsò putârunt, sed in sylua quadam ex lacu ingenti, non longè à *Tulla* vrbe sito, à quo etiam lacu *Scat* fluuius magnus in Occidentem discurrens, & in *Occam* confluens emergit.

Tanais igitur fluuius ex Moscouia fluens longo tractu primùm incedens in Meridiem reflectitur, & paludes efficit, quas Mæotidis vocant. Abundat verò optimorum piscium copia, & amœnissimas habet ripas herbidas, & radicibus suauissimis, ac arboribus fructiferis ab instar horti consitas, vbi mira ferarum copia.

Tra-

Tradit Herbestenius, fluuium hunc autumno solum, quando pluuiis augetur, aquis tantum abundare, vt oneratas naues ferre queat. Ab huius fluuij fontibus vsque ad eius ostia terrestri recto itinere computantur 80. Germanica ferè milliaria, sed multo plura sunt sequendo fluminis tortuositates, ac flexuras.

Occa flu. OCCA fluuius exoritur in *Msceneck* prouincia, quam in formam semicirculi claudit, & multa oppida præterlabens, tandem infra Nouogardiam inferiorem *Volgam* ingreditur: Campos autem quos alluit, fertiles reddit, & nobilissimus inprimis est piscium copia, qui cæteris Moscouiæ præferuntur. Sunt præterea isthic multi lacus, quorum nonnulli amplissimi sunt: nam præter *Volgam*, *Duinam*, & alios, à quo prædicti emanant fluuij, est ILMEN lacus, *Ilmē lacu.* Ruthenis *Ilmer*, supra Nouogardiam magnam, cuius longitudo est duodecim milliar. Germanicorum, & latitudo octo.

Deinde LADOGA lacus, cuius latit. est 60. mil. & longitudo centum, in quo pleræque sunt insulæ dispersæ: & LACVS ALBVS, incolis *Ladoga lacus.* *Bieloyesero*, qui 12. mil. in longitudinem, & totidem in latitudinem protenditur, in quem 360. fluuij exonerantur, non longè à quo lacus est sulphur proferens. *Lacus albus.*

Moscorum conditio, & mores. Moscouitæ, vt plurimum, sunt robusti, & celeres, statura potiuntur mediocri, at quadrata & torosa valdè: cæsios oculos, prolixam barbam, crura breuia, & ventrem extensum habent: tunicas oblongas sine plicis ad talos demissas manicis strictioribus Hungarorum ferè more gestant, præcipuè autem lazurini, vel albi coloris: ocreas maiori ex parte rubeas, easque breuiores genua non attingentes, quarum soleas in digitis paululum erectas clauiculis ferreis muniunt: omnes tamen nunc, & singuli vestes tantummodo suæ conditioni congruentes ex præscripto Ducis induunt. Illorum arma sunt phacetra *Moscorum arma.* sagittis referta, arcus, telum, securis, framea, cæstus, cultelli oblongi, quibus frequenter pro pugionibus vtuntur: lanceis etiam vtuntur pedites: muniuntur etiam loricis oblongis, thoracibus, & galeis: equis vtuntur castratis, & paruis, leuissimis frenis ornatis, equitantque contractis admodum cruribus, & peritissimè, vel auersi, & fugientes sagittas emittunt; qui quamprimùm fugam arripiunt, nullam salutem cogitant præter eam, quam ex fuga habere sperant: assecuti, seu apprehensi ab hostibus, nec se defendunt, nec veniam precantur. Præterea miseram ducunt vitam tum cibo, tum potu; aquam enim, ceruisiam, & medonem bibunt, omnisque potus inebrians illis prohibetur graui mulcta, quod bibacissima gens sit: nec nisi bis, aut ter in anno illos inebriari est concessum. Miserrima quoque seruitute, & tyrannide *Moscouitæ tyrannide, & misera seruitute opprimuntur.* opprimuntur; nobiles enim, & magnates à magno Duce, plebei verò, & coloni à nobilibus grauissimè premuntur: id verò à natura ipsa inditum habet, vt contumelijs varijs se inuicem afficiant, mutuisque conuitijs sese lacessere studeant, ac qualibet de causa sese iustè, vel iniustè accusent: interdum etiam *Moscorum vita.* res proprias vnus in alterius domum clam imponit, quò easdem ab ipso sibi sublatas suspicetur, atque à Principe, vel iudicibus condemnetur.

Sunt

Sunt Barbari, & perfidi, vt nihil synceri apud eos sit, nec se vnquam verò, ac naturali amore prosequuntur, imò nec apud eos vlla fides, ac sanguinis reuerentia datur. Nam pater in filium insultat, filius in patrem, & matrem irruit. Sunt etiam astuti, & fallacissimi, fluxa in primis in contractibus fide, cuius rei ipsimet conscij sunt, dum sese non Moscouitas esse, sed aduenas insimulant, quò maiorem fidem obtineant, quando cum exteris commercia tractant. Apud hos etiam omnis iustitia venalis est, ac ferè palam; nec pauperibus patet aditus ad principem, sed ad ipsos tantùm consiliarios, idque difficillimè; quinimò nec sine difficultate, ac labore pauperes & ignoti ad vulgares nobiles accedere possunt: qui vel hoc nomine rarius in publicum prodeunt, quo maiorem auctoritatem, suique obseruantiam acquirant.

Moschi infideles.

Iustitia apud Moscos venalis.

Gentes Moscouiticæ, & Ruthenæ ritum religionis Græcorum susceperunt anno Domini 987. vel aut alij scribunt anno 942. cùm prius Gentilium Deos colerent, in ea ad hunc vsque diem vnanimiter, constanterque perseuerant, quamuis temporis successu multas illi addiderint superstitiones Metropolitæ Ruthenorum autoritatem à Patriarcha Constantinopolitano habent, neque amplius Episcoporum, ac totius Ordinis spiritualis consensu, & suffragijs Metropolitæ ipsi eliguntur, sed duntaxat autoritatem hanc magnus Dux Moscouiæ sibi asciuit, qui proprio tantùm iudicio Metropolitam in Moscouia constituit. Archiepiscopi in toto imperio Moscouitico sunt duo: Vnus NOVOGVARDIÆ magnæ, alter ROSTOVIÆ: Episcopi aũt multæ sunt, vt *Permiensis, Susdaliensis, Tuuerensis, Columniensis, Cernigouiensis, Rezanensis, Plesouieusis*, &c. Gloriantur Rutheni se solos cum Græcis Christianos veros esse; Romanos verò, ac alios Christianos damnant, & execrantur tanquam primitiuæ Ecclesiæ desertores, & septem sanctarum Synodorum præuaricatores. Illyrica lingua, & literis sicut Sclaui, Dalmatæ, Poloni, & Lithuani vtuntur, ac illorum sacra Sclauonica lingua peragunt, intermixtis etiam aliquando cantionibus Græcis, Epistola, & Euangelio. Iudæorum genus, vel memoria quidem horrent, nec eos intra fines admittunt. Putant grande esse nefas, morteque piandum, qui vitulum mactârit, & eo vesci ausus fuerit.

Moscouitæ Græcorum sectam sequuntur.

Status Moscouiæ Ecclesiasticus.

Moscouitæ Illyricum habent idioma.

PROVINCIA particularis, seu **DVCATVS MOSCOVIÆ** positus est inter *Græcoleuantem*, & *Tramontanam*, longeque ac latè extenditur. Complectitur enim ab Occasu ad Ortum milliaria circiter Germanica 600. In hoc Ducatu sunt 3000. *Boiari*, seu nobiles equestres, qui semper occasione belli parati sunt iuxta velle principis, quibus nulla ipse princeps stipendia largitur; sed agros illis exiguo precio elocat, quo beneficio operam militum demeretur. Ex hoc autem Ducatu conscribere potest magnus Dux 60000. vel 70000. pedestres milites: in expeditione autem bellica conscripti omnes milites coram magno Duce singuli comparent, ac vnusquisque ipsorum vnicum dat Principi nummum, vulgò *Denga* vocatum. Reuersi autem ex bello, numismata illa à Principe redimunt: qui quidem numismatis retentis occisorum numerum agnoscit. Porrò hæc prouincia tam valido clauditur præ-

Moscouia Ducatus.

Militum numerus in hoc Ducatu.

præsidio, vt nedum aduenæ, captiui aut serui, verum etiam nec indigenæ absque literis, & Ducis licentia egredi possunt.

Moscouia vrbs. Huius Ducatus, imò totius Russiæ albæ magno Duci subiectæ caput & metropolis est maxima ciuitas, MOSCOVIA, & vulgò *Moskuua*, quæ vna cum regione nomen sortitur à fluuio *Moskuua* eam præterlabente, qui in Triuerensi prouincia, non longè à *Mosaisko* oppido exoritur. Arx magna Ducis, & palatium in loco plano, & vrbis meditullio sita est septemdecim turribus, tribusque propugnaculis munita, vbi ipse magnus Dux cum suis satellitibus 25. ferè millibus numero moratur. Ipsa verò vrbs lignea ferè omnia habet ædificia, & lutosa, admodumque ampla est, nec vllo certo termino contenta, neq; muro, fossa, propugnaculisvè commodè munita: ædes complectitur 41500. & plateas habet multas, sed dispersas; latissimi campi interiacent. Longissimus dies in solstitio æstimali est in ciuitate MOSCOVIÆ 18. propè horarum, qui in tota Moscouiæ regione parum variat. Sunt autem cæteræ prouinciæ, & principatus, quibus amplissimus hic Ducatus partim iusta successione, partim vi, vel fraude adauctus est, hæ sequentes. *Regiones quæ Moscouiæ Ducatui accesserunt.*

VOLODIMERIA.

Volodimeria Ducatus. VOLODIMERIÆ Ducatus, cuius titulum magnus Dux sibi vendicat, habet ciuitatem magnam eiusdem nominis cum castro è ligno fabricato. Distat Ortum versus à Moscouia vrbe 36. milliaribus Polonicis. Ager adeò fertilis est, vt ex vna tritici mensura sæpè 20. & interdum 25. proueniant.

Volodimeria vrbs. VOLODIMERIA vrbs totius Russiæ metropolis à tempore suæ ædificationis vsque ad tempora Ioannis filij, Danielis Magni Moscouiæ Ducis, qui inde sedem Ducalem in Moscouiam transtulit.

NOVOGARDIA INFERIOR.

Nouogrod vrbs. NOVOGARDIA inferior Ducatus est fertilitate minimè Volodimeriæ cedens, in quo est ampla ciuitas ex ligno fabrefacta, *Nouogard*, seu *Nouogardia inferior* nuncupata, quæ centum milliaribus Polonicis à Moscouia distat.

RHEZAN PROVINCIA.

Rhezan qualitas.

RHEZAN prouincia, ſeu Ducatus inter *Occaim*, & *Tanaim* fluuios ſita, cuius titulum Magnus Dux aſſumit, cæteris omnibus Moſcouiæ prouincijs fertilior eſt; in qua, vt aiunt, ſingula grana frumenti binas quandoque, pluresvè ſpicas proferunt, quarum culmi tam densè accreſcunt, vt nec equi facilè tranſire, nec coturnices inde euolare poſſint. Mellis, piſcium, auium ibi magna copia, ferarum quoque, vt ſunt aſpreoli, hermelli, & caſtores: arborum fructus longè Moſcouiæ fructibus ſunt nobiliores, gens audaciſſima, & bellicoſiſſima. In hoc Ducatu ſunt fontes fluminis TANAIS, qui in illa parte Aſiam ab Europa dirimit, ſuntque in ipſo 15. millia *Boiari*, & equites quoque pedeſtres conſcribi poſſunt circiter 30. vel 40. mill.

Tanais fontes.

VVOROTINENSIS DVCATVS,
& Seuera Prouincia.

Vuorotinenſis Ducatus. *Seuera prouincia.*

VVOROTINENSIS Ducatus tribus à *Colluga* milliaribus cum ciuitate, & caſtro eiuſdem nominis ad *Occam* fluuium ſito diſtat.

SEVERA prouincia, ſeu Ducatus eſt ingens, & rebus omnibus affluens, atque vaſtos, & deſertos paſſim campos habet, circa *Branki* autem ſyluam ingentem. Caſtra oppidaque in eo ſunt complura, inter quæ *Starodub*, *Patiuulo*, *Czernigouu* celebriora ſunt. Sylue hermellis, aſpreolis, & martibus, melleque plurimum abundant: *Sem* fluuius regionem hanc perfluit, qui in *Deſna* fluuium interlabitur. Gens propter aſſidua cum Tartaris prælia valdè eſt bellicoſa. Duces huius prouinciæ nullum ſuperiorem agnoſcebant, ſed primò magno Lithuaniæ Duci. Poſtea verò Regi Poloniæ, & vltimò tandem magno Moſcouiæ Duci, obediebant, qui tandem perficia innocenter accuſati à Baſilio magno Duce principatu exuti ſunt.

Oppida Seueræ prouinciæ.

SMOLENSKI DVCATVS.

Smolenski Ducatus.

SMOLENSKI Ducatus poſitus eſt ſupra fluuium *Neper*, vel *Deneper*, qui Ptol. eſt BORYSTHENES. Hic Ducatus à Baſilio Moſcorum Duce captus eſt, cùm ante ſub tutela Regis Poloniæ, & Lithuanorum foret. Præcipua vrbs eſt *Smolensko*, vnde nomen ſumit, ingens ſatis & inſignis, quæ à Moſcouia 80. milliar. Polonicis diſtat, cingiturque collibus vndique & ſyluis vaſtiſſimis, ex quibus pellium diuerſarum multitudo prouenit.

Smolensko vrbs.

MOSAISKI DVCATVS, & Biela Principatus.

MOSAISKI Ducatus longitudine extenditur circiter 350. milliaribus Italicis, & totidem secundùm latitudinem. Hunc Ioannes prædecessor Basilij Ducis Alexandro Polonorum Regi per vim eripuit.

Mosaiski Ducatus.

BIELA, siue *Bielski* principatus Russiæ, cum castro, & ciuitati eiusdem nominis ad fluuium *Opska*, in vastis syluis, sexaginta milliaribus Germanicis magis in Occidentem à *Moscouia* distat, & à *Smolensko* 36. Dux Moscouiæ huius Ducatus titulo insignitur.

Biela regio & vrbs.

RVSCHOVIA.

RVSCOVIENSIS Ducatus habet ciuitatem *Roschouua* cum castro ex ligno fabrefacto, quæ à Moscouia versus Occasum 23. milliaribus distat, & posita est supra fluuium *Volga* celeberrimum, qui suos habet fontes in lacu *Volga* in hoc Ducatu contentu. Huius titulum Moscouiæ Dux sibi vsurpat.

Roschuoua vrbs.

TVVER.

TVVER, siue OTVVER, amplissima olim ditio, vna ex magnis Russiæ principatibus, ad *Volgam* fluuium sita est, habens ciuitatem, *Volga* interfluit, TVVERDA vocatam, maiorem quidem, & magnificentiorem Moscouia, cuius ab illa interuallum est 36. milliariorum.

Tuuer regio. *Tuuerda vrbs amplissima.*

TVVERDÆ autem Ducatus est ex titulis magni Moscouiæ Ducis, & in ipso sunt 40. millia Boiari, ex plebe verò in duplo, vel triplo.

PLESCOVIA.

PLESCOVIA, vel *Pskouia* principatus, cuius habet titulum Moscouiæ Dux, extenditur 330. milliaria Italica, ac tertia ferè parte longior est quàm latior. Huius metropolis est PLESCOVIA, vulgò *Pskouu*, ciuitas magna ac potens, solaque in toto Moschi imperio muro percincta. Erat olim sub ditione Regis Lithuaniæ, & Poloniæ, antequam à Basilio Moscorum Duce, Anno Domini 1590. proditione sacerdotum capta fuisset.

Plescouia regio.

NO-

NOVOGARDIA MAGNA DVCATVS, VOLZKA regio, & Corella prouincia.

Nouogrod Ducatus, vrbs.

NOVOGARDIÆ MAGNÆ Ducatus amplissimus in tota Russia est, qui nomen sumit à nobilissima, & locupletissima ciuitate NOVOGROD, cæteras partium Septentrionalium præcellente: magnitudine sua hæc Romam superat, licet ædificia maiori ex parte lignea habeat. Distat autem ciuitas hæc à mare Balthico 200. circiter milliaria, à Moscouia Occidentem Æstiualem versus milliaria 120. à *Pskouia* 36. à *Iuuanouu Gorod* 40 Fuit autem olim cum toto suo dominatu sub ditione Lithuanorum, & per vim capta fuit à Ioanne Basilij Duce Moscouiæ anno salutis 1477. Est hæc regio multo frigidior ipsa Moscouia, atque perpetua quasi hyeme, & tenebris longissimarum noctium premitur: ibi enim in solstitio æstiuali longissimus dies est 20. propè horarum, & nocturnæ vmbræ ferè nullæ: Sol enim non profundè sub horizontem versus serò crepusculum mox nulla nocte intermedia diluculum efficit. Est etiam ibidem lacus *Ilmen* in longitudine 18. milliarium Polonorum patens, in latitudine verò duodecim. Gens olim humanissima, ac honestissima erat, nunc proculdubio peste Moscouitica, quam eò commeantes secum inuexerunt, corruptissima est.

Ilmē lacus.

Volzka regio.

VOLZKA, seu VVOTZKA regio, inter Occidentem & Septent. sita est, absens à Nouogardia 28. mill. & à sinistra castrum *Iuuanouagrod* relinquens. Hæc regio idioma proprium habet, nonnihil à Brutenico differens, in qua hoc mirandum accidere referunt, animalia scilicet cuiuscunque generis in eam inducta, colorem suum in albedinem permutare.

Corella prouincia.

CORELLA prouincia à Nouogardia 60. mill. Polonicis Septent. versus distat; proprium habet idioma, incolæque propter vicinitatem tum Moscorum Duci, tum Suetiæ Regi tributa pendunt. Extenditur autem ad mare vsque glaciale, & habent Solem in æstiuo solstitio horis 20. cum semisse supra terram, vnde tunc nulla nox profunda, sed noctis tempore dubia est lux, seu crepusculina.

BIELEIEZIORO DVCATVS.

Bieleieziero Ducatus.

BIELEIEZIORO, seu BIOLYSERO Ducatus, & eiusdem nominis ciuitas, denominatur à lacu albo, penes quem reperitur, qui 13. mill. tam in longitudine, quàm in latit. extenditur, & 36. fluuios excipit, in quo quidem lacu est arx inexpugnabilis, in qua magnus Dux thesaurum recondere solet, illucque tempore necessitatis hostibus vrgentibus velut ad asylum quoddam confugit. Hic Ducatus est vnus ex titulis magni Ducis Moscouiæ, & abest tam à Moscouia, quàm à Nouogardia magna centum mill. Regio autem tota penè palustris, & syluosa est.

Arx vbi thesaurum Moscus recondit.

VVOLOCHDA, ET VSTYVG Prouinciæ.

VOLOCHDA prouincia tota paluſtris, & ſylueſtris eſt, & olim ſub ditione magnæ Nouogardiæ erat; cùm autem habeat caſtrum natura loci firmum, Moſcouiæ Princeps illic theſauri ſui partem reponere ſolet.

Vuolochda Prouincia.

VSTYVG prouincia olim magnæ Nouogardiæ ſubiecta erat. In hac eſt rarus, & propemodum nullus panis vſus, piſcibus, & feris pro cibo vtuntur; ſal ex *Duuina* habent. Omnis generis ferarum pellibus abundant, præcipuè vulpinis nigris, Zebellinorum pellibus exceptis, quæ nec multæ, nec adeò bonæ reperiuntur.

Vſtyug.

IAROSLAVIAE DVCATVS, & Roſtouu principatus.

IAROSLAVIÆ Ducatus cum ciuitate & caſtro eiuſdem nominis ſupra fluuium Volgam patet 46. mill. à Moſcouia recedens. Hic aſſignabatur ſecundò genitis Ducis Moſcouiæ, ſed Ioannis Baſilides Moſcouiæ Dux redegit eos in ſeruitutem, & reditus eorum, & titulum habens.

Iaroſlauiæ Ducatus.

ROSTOW ex præcipuis, & antiquioribus Ruſſiæ principatibus poſt Nouogardiam magnam ponitur, aſſignabaturque ſecundò genitis Ducis Ruſſiæ, ſed huius dominium Moſcouiæ Dux tyrannicè anno 1565. acquiſiuit, cuius etiam titulo decoratur. Soli natura fertilis eſt, piſcibus in primis, ac ſale abundans.

Roſtouu principatus.

DVVINA PROVINCIA.

DVVINA prouincia ſic à fluuio eam præterlabente dicta, Nouogradenſium ditionis erat; fluuius autem ipſe ab *Iug*, & *Suchana* duorum fluuiorum confluxu *Duuina* nomen accepit; *Duuina* enim Ruthenicè binos ſignificat. Quamuis igitur hæc regio centum mill. in latitudine pateat, attamen præter *Colmogor* caſtrum, & *Duuinam* vrbem, in meditullio regionis ſitam, caſtrumque *Pinega*, oppidis, & caſtris caret. Pagos tamen quamplures habere dicitur, qui propter terræ ſterilitatem longè, lateq; ab inuicem diſtant. Incolæ victum ex piſcibus feris, & ferarum pellibus quærunt, quibus omnis generis abundãt. In maritimis huiuſce regionis locis vrſos albos, & eos pro maiori parte in mari degentes reperiri dicunt, quorũ pelles in Moſcouiã ſæpius deferuntur. Hinc aduehitur etiam magna ſalis quantitas circumuicinas prouincias. Sol illic in æſtiuali ſolſtitio perpetuò duabus tantùm horis cũ dimidia

Duina prouincia. Duina fluu. Oppida Duinæ. Vrſi albi.

dia exceptis, ſplendeſcit, tuncque nox profunda nulla fit, ſed crepuſculum; ſic etiam tempore ſolſtitij hyemalis Sol tantummodo duabus horis cum dimidia ſupra terram moratur, longiſſimaque nox & gelida fit.

SVSDALI PRINCIPATVS.

Suſdali regio.

SVSDALI principatus cum eiuſdem nominis caſtro, & ciuitati ſede Epiſcopali clara, inter *Rhoſtouu*, & *Volodimeriam* ponitur, olimque ex ea præcipuis principatibus erat, & adiacentium vrbium metropolis, cùm ſcilicet Moſchi Imperij ſedes *Volodimeria* erat. Hodie verò à continuis Tartarorum incurſionibus depopulatur ferè, cuius tantùm veſtigia viſuntur.

VVIATHKA PROVINCIA.

VViathka prouincia.

VVIATHKA prouincia vltra *Kammam* fluuium in Orientem æſtiualem centum quinquaginta ferè milliarib. à Moſcouia abeſt. Olim Tartaricæ ditionis erat, ſed Tartaris expulſis à Baſilio Moſcouiæ Monarcha capta fuit, qui etiam Dux *VViathka* intitulatur. Regio paluſtris, & ſterilis eſt, ſeruorum fugitiuorum velut aſylus quidam, melle, feris, piſcibus, aſpreoliſque abundans.

PERMIA PROVINCIA.

Permia.

PERMIA magna, & ampla prouincia diſtant 250. milliaribus à Moſcouia, habet vrbem eiuſdem nominis ſupra fluuium *Viſchoram*, vel *Viſtoroiam*, in qua maximus dies æſtatis eſt horarum 18. Incolæ panem non habent, ſed tantùm carne ceruorum, & aliarum ferarum veſcuntur; proprium etiam idioma, & proprios characteres à Ruthenicis differentes habent: canibus & ceruis, quos in hunc vſum magnos habent pro iumentis vtuntur, tributi loco equos & pelles quotannis Principi Moſcouiæ pendunt.

IVGRA REGIO.

Iugra vnde Hungari prodierunt.

IVGRA, vel IVHRA, vel IVGARIA regio, poſita eſt ad Oceanum Septentrionalem, ex ipſa olim *Hungari* progreſſi Pannoniam occuparunt, quam à ſui denominatione *Iuhariam Vngariam* nominârunt, Attilaque Duce multas Europæ prouincias debellârunt. Indigenæ pelles pro tributo Principi Moſcouiæ ſoluunt, linguaque Vngarica vtuntur, & maximum æſtatis diem habent hor. 21. propè.

PET-

PETZORA REGIO.

PETZORA regio longo tractu in Septentrionalem, & Orientalem plagam suos supra mare glaciale fines extendens, nomen à fluuio sic dicto sumit, circa quem sunt montes, & rupes in altum prominentes, qui cingulus terræ dicuntur, & à veteribus Riphæi, seu Hyperborei, suntque semper niuibus albentes, & tantæ altitudinis, vt in ascendendo quidam 17. dies consupmserit, neque verticem attingere potuerit. Incolæ simplicissimi sunt, proprium habentes idioma, & panem non agnoscentes, & fidem Ruthenicam anno Domini 1518. susceperunt. His Sol tempore Solstitij æstiui perpetuò supra terram moratur, duabus circiter horis exceptis.

Petzora. Cingulus terræ. Monteß Riphæi.

CZEREMISSI, ET MORDVA POPVLI.

CZEREMISSI populi sub Nouogardia in vastis syluis sine vllis ædibus habitant, propriam habentes linguam, Mahumetique dogma sequentes: omnes tam viri, quàm fœminæ sunt cursu velocissimi, necnon etiam sagittarij perfectissimi, arcu nunquam è manibus deposito, quo adeò oblectantur, vt etiam filijs cibum non præbeant, nisi præfixum scopum sagitta feriant: ferina carne, & melle magna ex parte victitant, pane raro vtuntur, pellibus vestiuntur, quas etiam pro tributo magno Duci pendunt: namque subiacent *Casane* vrbe iuxta Volgam fluuium positæ.

Czeremißi populi.

MORDVA populi ad *Vuolgan* sunt infra Nouogardiam inferiorem. Hi *Czeremißis* in omnibns similes sunt, nisi quod frequentiores domus habent, & idioma proprium.

Mordua populi.

Sunt etiam aliæ regiones, quæ magno Duci vectigal soluunt, ad Septentrionem sitæ, vt OBDORA, in qua est idolum *Slata baba*, id est *Aurea anus* vocatum: CONDORA: CVLOMORIA: & LAPPIA, de qua nonnihil dictum fuit in descriptione Regionum Septentrionalium: necnon etiam Hordæ aliquot Tartarorum, vtpote Horda Casanensis, vrbs Astracham, seu Citracham; Hordæ Nohaicensium, & aliæ, de quibus in Tartariæ descriptione pertractabimus.

Septentrionales regiones, quæ tributariæ sunt Mosci.

XXVIII.

TARTARIÆ IMPERII POTENTISSIMI DESCRIPTIO.

REGNVM TARTARORVM hodie amplissimum est, cùm plusquam tertiam Asię continentis partem complectatur, præter partem aliquam in Europa: in quo quidem regno SARMATIA ASIATICA, vtraque SCYTHIA, & SERICA Regiones antiquorum cadunt, quæ Serica nunc dicitur *Cathaio:* Occupârunt siquidem Tartari totum terræ tractum, qui concluditur ab Orientali Oceano, siue *Magico* inter Septentr. Oceanum, & Meridionales regiones, Sinam Indiæ partem extra Gangem, Saccos, Iaxartem fluuium, mare Caspium, Mæotidis paludem, & ad Moscouitas Occidentem versus, vbi portionem etiam possident ad Europam spectantem, quæ inter Borysthenem, & Tanaim fluuios concluditur, vnà cum Taurica Chersoneso, quę sanè dicitur Minor Tartaria. Sunt itaq; Tartarorum fines à Septent. Oceanus Scythicus: ab Ortu partim mare Orientale, quod vulgò *Mar de Cin* vocant, vnà cum freto *Anian*, partim verò Chinenses: à Meridie ad Indiam vsq; extenduntur, & ad Persiæ regionem, iuxta Imacum, seu Caucasum montem, & mare Caspium, seu Hyrcanum, vulgò *Mare de Bachu*: ab Occidente verò Moscouiæ Imperium, & Europæam Sarmatiam habent.

Tartaria tertiā Asiæ occupat partem.
Regiones antiquorū sub Tartaria cōtentæ.
Tartarorū fines.

Occupant itaq; à Meridiei plaga ad Septent. gr. cælestes propemodum 40. nempè paral gr. 40. latitudinis vsq; ad paral. gr. 40. & ab Ortu in Occasum protenduntur gr. 145. plùs minùs: nam Occidentalissimus eorum meridianus est gr. 50 & Orientalissimus est gr. 195. Tartari itaq; qui Borealissimum terminum inhabitant, continuam lucem habent interdum quatuor mensium, & totidem etiam noctem, qui quidem tractus Regio Tenebrarum appellatur. Sumpsit autem nomen Tartaria à fluuio Tartaro, qui eam irrigat partem, quæ dicitur *Mongul*, & à nostris *Magog*, quam Tartari primùm habitare cœperunt. Hanc verò vniuersam Tartarorum terram coluerunt semper nationes rigidæ, crudeles, rapaces, & humano generi infestæ. Namq; primùm Amazones bellicosissimæ mulieres, quæ illis temporibus fuerunt terror mundi, plures prouincias isthic fragilitate sexus abiecta diuexârunt, Asiamque minorem occupârunt, & Ephesum famosam vrbem construxerunt. His deletis, & exterminatis, successerunt aliæ nationes SCYTHÆ communiter nuncupatæ orbi terrarum vt plurimum molestæ. Tandem superuenerunt Gothi, qui & Getæ vocantur, & à vicinis *Polouti*, quasi rapaces, & spoliatores dicebantur, qui quidem à Tartaris pulsi fuerunt, quorum dominium cœpit circiter annum

Situs cælestis.
Tenebrarū regio.
Tartaria vnde dicatur.
Amazones olim isthic.
Scythæ gentes.
Getæ, seu Polouti.

Tartaroris dominium quando cœperit.

ann. Domini 1187. vel, vt alij ſcribunt, 1162. electo in eorum Rege *Cinglzis* (hic ab alijs *Chinchis*, vel *Changius* dicitur) homo ſortis humilis, cùm prius hæ gentes ſine moribus, ſine lege, ſine vllo vitæ cultu in campeſtri regione *Caracoram* inhabitâſſent, armenta tantummodò depaſcentes, & tributa Regi *Vncham*, ſeu Presbytero Ioanni perſoluentes, qui ſanè in *Tenduch* prouincia, & in Regno *Argon*, tunc temporis dominatus fuerat. Hic verò Rex *Chinchis* in primis dicti Regis *Vncham* regnum ſubiungauit, deinde plures circumuicinas prouincias inuaſit, & deprædatus eſt: cumque anno Dom. 1211. ingens conſpectus fuiſſet Cometes menſe Maio octodecim diebus perdurans, & ſupra Gothos, ſeu Poloucos, Tanaim, ac Ruſſiam girans, caudamque in Occaſum porrigens, aduentum Tartarorum ſignificare videbatur. Vnde ſequenti anno gentes illæ, cuius nomen antea in Europa auditum non erat, de ſubmontibus Indiæ confluxiſque pluribus nationibus Septentrionis ad Poloucos venerunt, & totam occupârunt Sarmatiam Aſiaticam, ſeu Scythiam: deinde verò Ruſſiam, Hungariam, Poloniam, & alias prouincias Europæ afflixerunt, & diuerſimodè vaſtârunt cum immenſa Chriſtianorum ſtrage. Occupârunt præter hæc Chinæ regnum ampliſſimum, quod Marco Polo *Mangi* prouincia eſt: deinde regnum *Mein*, & regnum *Bengalæ*. Vnde Tartarorum Imperium magnopere dilatatum fuit.

Tartarorũ prima irruptio in Europam.

Tartariæ vniuerſæ qualitas.

De qualitate autem regionis Tartarorum quidam ſic ſcribit. Regio Tartarorum plurimum montuoſa eſt: vbi campeſtris, admixta glarea arenoſa eſt: ſterilis, niſi aquis fluuialibus, quæ tamen rariſſimæ ſunt, irrigetur: & ob hanc cauſam multum deſerta, & infrequens eſt: lignorum in pleriſque locis adeò inops, vt arido boum, & equorum ſtercore incolæ ipſi ignes fouere, atque cibaria decoquere cogantur: ciuitates in ea paucæ, etiam villæ & oppida, cælum habet inclemens, & aërem intemperatum: nam tonitrua, & fulgura in æſtate adeò horrenda ſunt, vt præ timore homines intereant: iam calor magnus eſt, mox frigus, & denſiſſimæ niues cadunt: ventorum frequenter tam validi flatus, vt equitantes detineant, & ad terram homines deijciant, arbores radicitus euertant, & multa damna inferant: in hyemi ibi nunquam pluit, in æſtate frequenter, ſed adeò parcè, vt vix terra madefiat. Regio alioquin omnium animalium diues in cameles, bobus, &c. iumenta, & equos in tanta copia, & multitudine, quantum non credimus reliquum mundi habere. Hæc ille.

Quinque Tartariæ partes principales.

Diuidimus porrò vniuerſam Tartariam in quinque principales partes, quarum vna dicitur TARTARIA MINOR, quæ ſcilicet ad Europam ſpectat, atque inter Boryſthenem, & Tanaim concluditur, complectens Tauricam Cherſonneſum; quam quidem partem inhabitant *Præcopenſes*. Secunda dicitur TARTARIA DESERTA, & antiquis Sarmatia Aſiatica, quæ Tartarorum hordas continet, licet non omnes. Tertia ZAGATAI prouincia, olim Scythia intra Imaum. Quarta eſt CATAIO prouincia cum regno Tangut, & alijs circunuicinis regionibus, quam portionem ſupremus Tartarorum Imperator poſſidet, & antiquorum eſt Scythia extra

tra

tra Imaum, & Serica regio. Vltima est extrema Tartariæ pars ad Septentrionem, & Ortum exposita, quæ ANTIQVA TARTARIA dici potest, cùm ex ea ortum traxerint Tartari: & hæc quidem pars Ptol. incognita fuit. Sunt autem vt frequenter Tartari statura mediocri, pectore & scapulis ampli, lata facie, naso simi, colore tetri, & deformes, oculis intortis, & concauis, sola barba horridi, cætera rasi; robusti viribus & fortes, animo audaci, sermone horrido & clamoroso, cantantes luporum more vlulant, inædie, somni, frigoris, & æstus adeò patientes, vt toto nonnunquam quatri duo ea perferant; equitatu ab ineunte ætate, & arte sagittandi gaudentes; incontinentissimi præterea omnium hominum sunt: vxores enim ducunt quotquot volunt, & sustentare possunt, etiamsi consanguineę, aut affines sunt, exceptis tantummodo matribus, filijs, & sororibus: solentque viri dotes parentibus vxorum dare, & non è conuerso: deinde indifferenter cum masculis & pecudibus sese commiscent. Pro domibus autem habent currus centonibus, corijsque contectos: pro vrbibus verò, ac oppidis immensa habent castra non fossis, aut materiæ claustris, sed infinita sagittariorum equitum multitudine vallata; nec vno in loco diu commorantur (exceptis tamen qui in ciuitatibus, & oppidis muro percinctis degunt, vt sunt *Zagatai* vt plurimum, & *Catayni*, qui magis cultiores, ac ciuiliores sunt) sed depastis pascuis aliò commigrant, ducentes secum vxores, filios, omniaque sua bona: putant enim grauem esse infelicitatem diu in eodem loco hærere: cumque incertis & nullis finibus obseruatis sedibus vagentur, stellarum aspectu, in primis verò poli Arctici cursum suum dirigere solent. Pro hyeme verò ad releuandum à frigore ad mare Caspium diuertunt, quoniam illic ratione maris temperiem aëris inueniunt: Æstate verò in suam regionem redeunt. Carent frumento, & alijs leguminibus, & terram milio seminant: lacte equino summopere delectantur, quod eo homines fortes, & pingues fieri credunt. Vescuntur etiam sanguine equino, & per se, & cum milio permixto, hauriendo interdum sanguinem è venis incisis equorum, quibus insident, si equitantes à fame, & siti molestentur. Vorant etiam suauiter carnes pecudum equorum, & aliorum animalium quoquomodo interemptorum semicoctas, præterquam porcorum, à quibus lege abstinent qui Mahumetani sunt: capita equorum in delitijs habent, præstantioribusq; viris tantummodo apponuntur. Victus immundissimi sunt, & sordidi: mappis enim non vtuntur, non mantilibus nisi perpauci: bibunt aquam, lac, & ceruisiam ex milio coctam. Vinum apud eos vt plurimum non nascitur, aduectum sicut cæteri homines auidissimè bibunt vsque ad ebrietatem, quæ apud eos gloria est. Laudant acetosum lac, quia stomachum eorum confortat, & medicinæ purgatiuæ vim habet. Herbis varijs, maximè autem ijs, quæ iuxta Tanaim crescunt, suauiter vescuntur; & inter cæteras magnificaciunt herbam illam, quam vocant *Baltracan*, quæ maximè eos nutrit, vigoremque eis præstat; cùm igitur hæc herba fructum producit, libenter Tartari per sua deserta, & solitudines permeant, in quibus nihil pro victo inuenitur: nam si alium victum non habent,

Incolarum conditio, & mores.

Incontinentissimi Tartari sunt omnium hominum.

Tartari super currus vt plurimũ habitant.

Tartari ex stellarum aspectu cursum dirigunt.

Tartari equorum carnes comedunt.

Baltracan herba miræ virtutis.

bent, hæc sola herba ipsis sufficit, quam frequenter inueniunt, & super currus, ac equos eam deferunt. Scelus magnum habetur apud hos, si cibi aliquid, aut potus perire permittatur, ideoque ossa, nisi medulla prius excepta sit, canibus nequaquam proijciunt.

Non sunt artifices vt plurimum inter ipsos, nec pecuniæ vsus extra mercatores, sed res pro rebus commutant: Horda tamen Zauolhensis recipit argenteos obulos Turcarum, quos *Aspros* vocant; & Horda Preskopiensis Ducatos acceptat.

Tartarorũ varia religio.

Sunt porrò omnes ferè Tartari Mahumetani, non tamen Turcas se vocari patiuntur, sed *Bersemani* appellari volunt, atque fidem falsi Mahumetis amplexati fuerunt anno circiter 1246. & Pentateucho Moysis obediunt, circuncidũtur, & legalia obseruant, ac quotidiè *Iahi illo illoloth*, id est, non est Deus nisi vnus Deus, clamant. Ingenuè se profitenter Ismaelitas, quia de Ismael orti: celebrant velut alij Saraceni tria in anno festa, & supremum habent Sacerdotem, quem *Seyd* dicunt, tantæ apud ipsos auctoritatis, & venerationis, & etiam Reges aduenienti occurrant, stantesque huic equo insidenti manum porrigant, capiteque inclinato (quod solis concessum est Regibus) tangant: Nam Duces non eius manum, sed genua, nobiles verò pedes; plebei vestes tantùm, aut equum manu attingunt. Sunt tamen nonnulli idololatræ inter ipsos, qui errores gentilium profitentur, & ex eis etiam sunt quædam Iudæorum hordæ: alij præterea Christiani Nestoriani sunt, ac iuxta Ruthenorum ritum, ijque insigniores inter Casanenses sunt, qui Principis Moscouiæ impulsu an. Domini 1551. baptizati fuerunt, præter nonnullos alios, qui supremo Chamo prouinciæ Catayo subsunt. Vestes oblongas ad talos demissas tam viri, quàm mulieres deferunt, & in hoc solùm mulieres in cultu à viris differunt, quod velo lineo caput tegunt: caligas quoque lineas gestant. Reliqua communis turba, quæ in campis passim degit, vestes ex ouium pellibus confectas habent, quas non mutant, nisi longo vsu prorsus attritæ, laceratæq; fuerint. Eorum Reginæ, & magnatum, nobiliumque præcipuorum vxores, dum in publicum procedunt, facies velis lineis obtegere solent. Arma, quibus in bello vtuntur, sunt arcus cum pharetra, sagittifera, securis, framea; sagittas veneno subtiliter inficere solent, atque in fuga omne præsidium collocant.

Seyd supremus Tartarorum sacerdos.

Tartari Christiani quales sint.

Tartarorũ arma.

Equi illorum sunt castrati, & pusilli, sed tamen fortes, hos dicunt *Bachmat*, quibus vtuntur cum sellis, stapedibus ligneis, & frenis leuissimis, & calcarium loco flagellis vtuntur. Rapacissimi sunt, & vafri, ac perfidi, exteris nulla his fides est, proinde nec pactis mitigantur, nec fœderibus acquiescunt, sibi inuicem tamen, & suis omnibus fidelissimi, nec possunt quietè viuere, quin semper vicinos impetant, ac inuadant, prædamque ex spolijs hominum, ex animalibus, ipsisque hominibus abigant, & reportent, quam finitimis Turcis, aut alijs quibuscunque vendunt: & hoc est commune omnibus hordis Tartarorum ab exordio, & ingressu eorum in hanc diem.

Et si contingat eos ex equis esse deiectos, omnibusque armis spoliatos, atque etiam grauissimè vulneratos, solent manibus, pedibus, & dentibus

quoad

quoad, & quacunque possunt ratione ad extremum vsque spiritum se defendere, & morituri conantur alium post se trahere. Hi itaque in vniuersum sunt Tartarorum mores, veruntamen, qui in supremi Imperatoris prouincia, atque in vrbibus inhabitant, paulò ciuiliores, & humaniores sunt, vt suo loco dicemus.

Nunc verò singulas Tartariæ partes percurramus, adnotantes primò bonam Tartarorum partem in hordas distribui, quemadmodum Hebræi in Tribus olim diuidebantur. Horda verò multitudinis congregationem, seu conuentum, cœtumque hominum in formam ciuitatis coactum significat: estque militaris multitudo in hunc modum distributa, vt Decuriones Centurionibus parerent, Centuriones Chiliarchis, Chiliarchi Miriadum præfectis. Harum hordarum magnum numerum esse constat, quæ quidem ab inuicem moribus aliquantulum diuersæ sunt, inter quas quædam liberæ sunt ad particulares Duces spectantes; aliæ Moscouiæ Ducis tributariæ sunt; aliæ verò magni Chami supremi Imperatoris.

Tartarorũ hordæ, quæ vocentur.

TARTARIA MINOR, seu Præcopensium Tartarorum horda.

PRÆCOPENSES Tartari sunt, qui in campestribus circa Pontum Euxinum, nunc *Mar Maggiore*, & plaudes Mœotidis, modò *Mar delle Zebache*, atque in toto isthmo, & Chersonneso Tauricæ degunt, nempè intra Borysthenem fluuium, vulgò *Neiper*, & Tanaim, modò *Don*. Et cùm originem suam ex *Zauolensium* Tartarorum horda duxissent, hanc Europæ partem occupârunt, exules propter domesticas seditiones continuoque cum Zauolensibus belligerarunt, donec Reges eorum penitus extinguerent.

Præcopẽses Tartari.

Præcopẽsiũ Tartarorũ origo.

Dicuntur hi Præcopenses Tartari *Vlani* etiam ab *Vlano* primo inuasore Tauricæ, & *Crymskij* à ciuitate *Crym* olim Regum Tauricæ sede, quæ in prędictis campis desertis sita est. Hunc porrò Præcopensium tractum nonnulli *Cumaniam* vocant, sed Tauricam cum vicina regione *Gazariam*, & ipsa Taurica peninsula dicitur *Prezclzop*, vel *Prucuply* Sclauonica lingua, quasi perfossa, quia isthmus, qui peninsulæ adiacet, spatio mille ducentorum passuum perfossus est.

Præcopensium alia nomina.

Cumania regio.

Gazaria.

In hac peninsula præter alias est THEODOSIA vrbs, nunc *Caffa* dicta, quæ à Mahumete Octauo Turcarum Imperatore expugnata fuit, cùm prius Genuensium esset colonia. Vniuersa autem ipsa regio frugum fertilissima est, ac pascendis gregibus valdè idonea: atque hi Tartari Præcopen-

Theodosia vrbs

Tartariæ minoris qualitas.

Præcopensiũ mores. penses magis ciuiles, mitioresq; ratione auræ sexti, & septimi climatis, quæ inhabitant, deberent esse; veruntamen adhuc priscam suam veritatem, & rapacitatem retinent. Nam campos, & syluas inhabitant, & non ciuitates, aut villas, (excepto eorum rege, qui vt plurimum in castris degit, vel *Prekopki* oppido: vel in *Oczakouu* ciuitate, quam ademptam Lithuaniæ Ducibus tenet,) & singulis annis inuadunt, & deprædantur Russiam, Lithuaniam, Valachiam, Poloniam, & interdum etiam Moscouiam; suntque adeò Christianis infesti, vt Turcarum Imperatori, quotannis 300. Christianos pro stipendio pendant. Huius Regis filiam Selymus Turcarum Imperator in vxorem duxit. *Præcopẽses Christianis valdè infesti.*

Tanas vrbs. In postrema huius regionis parte supra Tanais ostia tribut in littore milliaribus est TANAS ciuitas, quæ Europæis *Tana*, ac incolis, & Ruthenis *Azac*, *Azoph* modo vocatur, & hæc quidem nunc Turcæ tributaria est, atque insigne est emporium, quod adeunt multæ gentes ex diuersis orbis partibus, vbi cuique liber patet accessus, & libera emendi, & vendendi facultas. Prope hanc vrbem BOSPHORVS CIMMERIVS extat, qui etiam Mœoticus dicitur, & vulgò *Stretto di Caffa*, Castaldo auctore, incolis verò *Vospero*. Hoc autem fretum est maris, quod inter Europam, & Asiam ab hac parte intercedit, latitudine mill. 4. ex quo in Mœotidem paludem patet ingressus, vulgò *Mar delle Zabache*, cuius amplitudo ad mille milliaria panditur, eiusque aqua non parum habet dulcedinis ob multa ingentia flumina, quæ isthic exonerantur, vnde mirè piscibus abundat, sed hyberno tempore congelatur. *Bosphorus Cimmerius Mœotis palus.* EVXINVS autem PONTVS vastum est mare, & importuosum in arcus Scythici formam patens in circuitu vicies quinquies centenis millibus passuum, & in longitudine ab Oriente in Occidentem decies centenis millibus. *Euxinus pontus.* Mare hoc Græcis ob sui profunditatem Nigrum vocatur, & Latinis mare Maius, cuius aqua semper extra in Propontidem confluit, neque in Pontum introrsum refluit; eius quoq; superficies dulcedinem quodammodo habet ob perpetuum quamplurium amnium ingentium confluxum, introrsum verò salsum est, ac magna piscium copia præstat. *Mare Nigrũ vel mare Maius,*

TAR-

TARTARIA DESERTA, OLIM Sarmatiæ Asiaticæ pars.

TARTARIA DESERTA successit in locum penè Asiaticæ Sarmatiæ, quæ quidem ante Tartarorum aduentu magis habitata fuit. Concluditur autem inter Tanaim, Caspium mare, & *Kitay* lacum, estque in vniuersum ferè plana, & principalibus fluuijs *Volga*, *Chesel*, & *Sur* irrigua: suapte autem natura fertile habet solum, si à Tartaris coleretur, qui nullam agriculturæ curam impendunt, sed continuò nunc in vnam partem, nunc in aliam more Arabum oberrantes, operam tantùm venationi, ac bello incumbunt, atq; milium tantummodo & panicum in terram absque vlla cultura proijciunt, quorum tantum colligunt copiam, vt abundè ipsis sufficiat. Isthic etiam immensa est equorum, ac pecorum copia, quorum magnam partem in alias partes distrahunt. Habitant vt plurimum hi Tartari super currus corio & laneis pannis contectos, & habent aliquot etiam oppida munita, vbi interdum confugere solent. Sunt autem in hac parte hæ præcipuæ Tartarorum hordæ, vtpote *Zauolhensis*, *Casanensis*, *Nohaicensis*, *Thumenensis*, *Schibaschiensis*, *Cosachiensis*, *Astinchanensis*, *Kirgessorum*, *Baschirdorum*, *Molgomozanorum*, & aliæ.

Deserta Tartaria. *Situs eius.* *Qualitas.* *Incolarum conditi.* *Hordæ Tartarorum.*

ZAVOLHENSIVM, seu *Czadaiorum*, aut *Bulgarorum* Tartarorum horda inter *Volgam*, & *Iaych*, fluuios iacet, quæ quidem quasi princeps cæterarum omnium est; tum ob incolarum multitudinem locique affluentiam, & opportunitatem, & rerum gestarum fortitudinem; tum etiam quia ex ea cæteræ hordæ ferè omnes ortum duxerunt. Vnde hæc dicebatur MAGNA HORDA, & eius Imperator *Vlucham* vocabatur, id est magnus dominus, seu magnus Imperator, siquidem hæc horda olim principem sui iuris habebat, sed circa an. Dom. 1506. à Tauricæ Rege occupata, & regibus orbata penitus fuit, quam postea Basilius magnus Dux Moscouię Imperio suo subegit, cuius Titulum Moscouiæ Duces sibi vendicant, seq; *Bulgariæ*, id est, *Zauolhenses* Reges appellant; à *Volga* enim, qui eam longo tractu interfluit, *Bulgaria*, seu *Volgaria* appellari consueuit, vel à *Bulgar* oppido, quod isthic super *Volgam* positum est. Incolæ mores, & idioma Ruthenis communia habent. *Cazanensis*, *Casanensis*, seu *Kosanensis*, horda vocata est à *Kosan*, seu *Casan* castro supra *Volgam*, circa Moscouiæ metas sito, penes quod hi Tartari commorantur, & ortum duxerunt à principali horda *Zauolhensi*. Regnum verò CASAN incipit 60. mil. Polonicis infra *Nouogradiam* inferiorem apud *Volgam*, & ab Ortu & Meridie à vastissimis & desertis circundatur campis, qui 200. mil. Polonicis extenduntur: ad Ortum verò æstiualem Tartaros *Shibanskos*, & *Cozaskos* finitimos habet, cuius regni metropolis est *Casan* ciuitas iam dicta, supra fluuium *Volgam* sita. Casanenses Tartari sui iuris Reges olim habuerunt vsque ad *Chelealcezk* regem, qui primis feudalis & tributarius Basilij Magni Moscouiæ Ducis fuit.

Zauolhēses Tartari. *Magna horda.* *Zauolhēses Mosco obediunt.* *Casanenses Tartari.* *Casan regnī amplitudo.* *Casan vrbs.*

Casanenses Mosconitis obediunt.

fuit. Sed cum interdum Casanenses à Moscis defecissent, bella vario Marte inter eos orta sunt, donec tandem Anno 1551. Casanense Regnum à Magno Duce Moscorum subactum est, & *Czar Kasanski*, id est Rex Casanensium Moscus appellatur.

Casanensiũ mores.

Hi porrò Tartari cultiores reliquis sunt, ingeniosiores, & aliquanto humaniores, vtpote qui & agros colant, in domibus inhabitent, & mercaturam cum vicinis Moscis, & Turcis exerceant. Mittit hæc horda circiter triginta millia milites ad bellum idoneos, ac ei *Schasci*, *Vacheni*, qui soli isthic sunt milites pedites, & *Ceremissi* populi subsunt.

Nohaicẽses Tartari.

NOHAICENSIVM, seu *Occasorum* horda post *Casanensem* Orientem versus procedendo vltra *Volgam*, circa mare Caspium, ad fluuium *Iaych* olim Rhym vocatum sita est, & habuit initium anno Domini 1447. atque hi Septentrionales, ac frigidiores omnium Tartarorum sunt, summamque hodie opum, & bellicæ laudis obtinent auctoritatem: nullum autem ab initio habebant Regem, sed Reipublicæ Venetæ more multa seniorum prudentia, strenuorumque virtute gubernabantur. Postea verò Duces habuerunt tres, quorum primus dicitur *Scharaycensis* à *Scharayczik* ciuitate, cuius regio campestris est. Secundus Ducatus est inter *Kamam*, *Iaych*, & *Volga* fluuios. Tertius verò Ducatus *Sibiriensis* prouinciæ partem, & omnem circumiacentem regionem attingit, quorum duorum Ducatuum regiones syluosæ sunt: sed hi omnes Ducatus hodie sub vno domino ceciderunt, qui in vrbe *Scharaych* ad fluuium *Iaych* posita residet, & Moscouiæ Magni Ducis tributarius est.

Nohaicẽsiũ tres Duces.

Nohaicẽses Mosco obediunt.

Thumenẽsis & aliæ hordæ.

Tres Tartarorum hordæ THVMENENSIS, SCIBANSKIENSIS, & COZACZKIENSIS vltra *Viaticam* regionem, & *Casanense* regnum sunt. Qui quidem Tartari bellicosiores sunt, & in campestribus habitant, cateruatimque viuunt, ac plures dicunt vxores, bibunt pro potu lac equinum, frugum vsum ignorant, pecuniam non accipiunt; exorcismis, & incantationibus; quibus supra modum delectantur, caligines, & alias, cæli tempestates persæpe excitant; hocque modo hostes frequenter profligant. Sola autem *Thumen* horda isthic sub Magni Chami *Cathayni* obedientia etiamnum perdurat.

Thumen horda Magno Chamo obedit.

ASTRACHANENSE REGNVM.

Astrachanẽse regnũ. Astracham vrbs.

ASTRACHANENSE regnum post Tartaros *Nohaicenses*, & *Casanenses* ad mare Caspium situm est, & ab vrbe ASTRACHAN, siue *Citracham*, inter alias huius Regni opulentissima, nomen habet, quæ 20. milliaribus Italicis longè ab ostijs *Volgæ* iacet, in qua sunt salinæ optimæ, ac mercatores innumeri, qui ex Moscouia, Turcico Imperio, Armenia, & Persia isthic concurrunt.

Regnum

Regnum autem hoc non amplius sui iuris est. cùm anno Domini 1494. à Ioanne Basiliade Moscorum Duce vnà cum vrbe ipsa subactum, occupatumque sit, cuius titulum sibi vsurpat.

Astrachan sub Moscouiæ Duce.

KYRGESSORVM horda est Tartarorum, qui in campis degunt, & super currus vitam traducunt, habentes ritum gentilem, & mortuos loco sepulturæ arboribus suspendentes. His contermini sunt *Baschkeridi* Tartari ab Occidente, & *Heseliti* ab Oriente.

Kyrgessi Tartari.

MOLGOMOZANI, BADAYQVE Tartari habitant in cauernis, & subterraneis locis, omniumque animalium, & reptilium, serpentum, vermium, murium, & id genus aliarum rerum incommestibilium carnes comedunt, & Solem, vel rubrum pannum stipiti appensum adorant. His finitimi sunt *Macriti & Samogides*, quasi seipsos comedentes populi. Præter hos isthic sunt etiam alij Tartari, nempe *Vsezucanorum Zibierariorum*, & aliæ hordæ parum celebres.

Molgomozani, & Baday Tartari. *Macriti, & Samogides.* *Vsezucani, & alij Tartari.*

Isthic est lacus *Kytay*, qui amplitudine sua mari persimilis est, in quo sunt pleræque insulæ à Tartaris habitatæ; & iuxta ipsum est *Crustina* vrbs frequens, ad quam Tartari, & Rutheni confluunt. Ex hoc laco fluuius *Oby* emanat, qui circa eius initium 80. penè milliaribus panditur.

Kytay lacus. *Crustina vrbs.* *Oby fluu.*

ZAGATHAI PROVINCIA, QVÆ est Scythia intra Imaum montem, nunc *Altay* vocatum.

ZAGATHAI Tartari sic vocati fuêre ab eorum Principe Magni Chami fratre, qui isthic regnauit: nunc verò *Hieselbas* dicuntur, id est caput viride, quoniam dulipanum viride super capita gestant. Occupant verò totum terræ tractum, vbi olim regiones antiquorum Bactriana, Sogdiana, & Margiana erant, vbi etiam præter alias gentes fuerunt Massagetes bello, rebusque gestis insignis. Sunt itaque fines Zagathaorum Tartarorum à Septentrione Iaxartus fluuius, nunc *Chesel*: ab Occasu mare Caspium, nunc *Mar de Bachu*: à Meridie mons Paropanisus, qui nonnullis impropriè Caucasus vocatur, & nunc sunt montes *Dalanguer, & Naugracot*: atque ab Ortu ad desertum vsque *Lop* extenduntur.

Zagathai Tartari Hieselbas vocantur. *Antiquæ regiones sub Zagathai contentæ.* *Zagathai fines.*

Regionem hanc Oxo fluuius irrigat, qui nunc *Abiam* vocatur, & multis ostijs in mare Caspium exoneratur, iuxta quæ ostia iacet vrbs *Zabaspa* vbi mercatores multi confluunt, præcipuè autem ex India, & Cathaio. Hi porrò *Zagathai* Tartari nobilissimi omnium sunt, ciuiles satis, & disciplinis, ac artibus dediti, atque vrbes, & oppida per multa lapide constructa incolunt, inter quæ est Regia vrbs SAMARCANDA,

Oxo fluu. *Zabaspa vrbs.* *Zagathaorum mores.* *Samarcāda vrbs.*

eximiæ

eximiæ magnitudinis, ac claritatis, quæ olim totius Tartariæ metropolis extitit, & Maracandam antiquam nonnulli putant esse: nunc verò parum frequens est.

Tamburlanes Tartarorum Rex.

Ex hac vrbe ortus est ille bellicosissimus Tartarorum Rex TAMBVRLANES, ab alijs *Temir Cuthlu* vocatus, qui Baiazetem Ottomanum quartum Turcarum Imperatorem anno 1397. cum exercitu numerosissimo profligatum cepit, & per omnem Asiam ab se terribili maximi exercitus impetu deuictum catenis aureis ligatum, ac ferrea inclusum cauea in triumphali pompa, velut auem circumduxit. *Bichend* quoque vrbs Mediterranea isthic commercijs admodum frequens est. Sunt autem hi Tartari perpetui Persarum hostes, non tam ob fines regionum, quàm religionis causa, cùm hi Turcarum ritum sequantur; ob quam causam Turcis confœderati sunt. In huius regionis extremitate versus Ortum, & Meridiem sunt nonnulla deserta, latronibus exposita, à quibus viatores magnopere infestantur. Sunt etiam quidam Principes particulares huic regioni confines satis ciuiles, & scientijs, artibus, ac negociationibus operam nauantes, & hi quidem habent *Turchestan* regnum, vbi antiqui portas Caspias collocârunt, & *Tascam*, *Cascar*, *Ciarciem*, & alias vrbes.

Bichend vrbs.

Zagathai Tartari sunt Persarum hostes.

Turchestan regnum.

SCYTHIA EXTRA IMAVM, ET SErica regiones antiquorum, nunc *Catayo*, *Tangut*, & alia Regna supremi Tartarorum Imperatoris.

Magni Chami Imperium.

IMPERIVM supremi Tartarorum Imperatoris, quem MAGNVM CHAM Europæi vocant, complectitur totam ferè Scythiam extra Imaum montem, qui nunc *Altay* dicitur, & Sericam regionem, quæ nunc est *Catayo*, in quo quidem tractu permulta cadunt regna, & amplæ prouinciæ cum innumeris vrbibus opulentissimis, ac oppidis munitissimis, tormentis præcipuè bellicis. Est enim hæc pars habitatoribus adeò frequens, & egregiè culta, ac diuitijs affluens, vt nec antiquæ Græciæ, nec Europæ cuiuis regioni facilè cedat. Clauditur autem vndique desertis, ac montibus, ex quo difficilis in eam patet ingressus, atque à deserto *Lop* fabuloso, & squallido, quod vix triginta diebus pertransiri potest, vsque ad Ghinensem regionem extenditur, à qua ingenti muro separatur. Vnde parum adhuc cognata est, hoc tamen ex Marci Poli scriptis, & ex nonnullis alijs recentioribus, qui eam perlustrarunt, certò constat:

Huius regionis laudes.

Fines regionis.

Regionis qualitas.

Re-

Regionem hanc ferè vniuersam frumento, Oryza, ac cæteris frugibus admodum fertilem esse, licet frigidam habet aëris temperiem; atque etiam auro, argento, serico, reubarbaro, musco, animalibus innumeris, & omnibus ferè rebus ad victum necessarijs abundare dicunt: cameli isthic frequentissimi inueniuntur, ex quorum pilis vndulati panni contexuntur: equorum quoque maxima hîc est copia, licet eorum carnes à populis comedebantur. Isthic paucis in locis vinum legitur, & tota prouincia Catayæ vinũ non profert, vbi potus ex oryza & aromatibus valdè suauis conficitur, qui non aliter, ac vinum inebriat: ibidem etiam lapides ceduntur combustibiles, quibus ob lignorum penuriam vtuntur.

Regionis qualitas Incolarum conditio, & mores.

Hi porrò Tartari vltra Imaum subijciuntur omnes Magno Chamo, qui est ex stirpe legitima *Chingis* primi Regis Tartarorum, suntque diuersæ sectæ, nempe Nestoriani, Iudæi, Idololatræ, & Mahumetani, omnesque propriam religionem obseruant. Sunt præterea vt plurimum bellicosi, strenui in armis, & ad subeundos labores intrepidi: neque sunt effœminati, molles, ac delicijs assueti, imò tolerantissimi laborum, & inediæ. Statura mediocri sunt, ac paruos habent oculos, & acutum visum, paucam barbam: ingenio mirabili pollent, pomposè vestiunt, & gestant vestes oblongas varijs pellibus ornatas. Dicuntur verò *Carabas*, id est capita nigra, eò quia tali colore dulipanos gestant. Horum Imperator adeò potens est, vt maiestate, magnificentia, amplitudine sui status, diuitijs, thesaurisque inexhaustis, atque militum numero nulli alteri Principi Asiæ cedat: hunc Turcæ *Vlucam* vocant, id est magnum Principem, & à Moscis vocatur *Czar Cataiscki*, id est Cæsar Catayæ, cuius nomen auro inscriptum supra tabulam rubeam in præcipuarum vrbium Templis reponunt, vocantes eum filium Dei, vmbram Dei, & animam Dei, atque eius verba pro lege habentur. Hic Imperator Satellitio maximo stipatur, ac custoditur: nam habet in sui tutelam 12. millia Tartarorum, quos *Quisitam*, id est fideles vocant, & præter hos habet exercitus dispersos in vicinis prouincijs, veluti Romanæ legiones. Eius moneta ex metallo non constat, sed ex cortice arboris mari in polinem redacto & glutine compacto, in qua quidem moneta regale signum imprimitur. Vnde huiusmodi moneta factitia auri, argenti, & lapidum præciosorum inæstimabilem congregat quantitatem, quapropter diuitijs, ac potentia quemcunque vniuersi Principem superat. Omnes porrò Imperatores Catayni sepeliuntur in monte Altay, qui Haytoni Armeno est mons *Belgian*, tametsi etiam in partibus remotis moriantur; & cum corpus ad inhumandum defertur, satellites; qui funus concomitantur, quotquot in via obuios inueniunt, occidunt dicentes eis: Ite, & Domino nostro Regi seruite in alia vita. Vnde testatur Marcus Polus, quando *Mongu Cham* (qui tunc temporis interijt quando ille isthic commigrauerat) ad dictum montem deferebatur ad inhumandum, milites funus concomitantes circiter decem millia hominum ea occasione interfecisse.

Magni Imperatoris Catay potentia.

Moneta ex arboris cortice.

Catayno rũ regum sepulchra.

Mos, quem obseruant dum reges sepeliunt.

Cambalu regia vrbs.

Regia vrbs, ac totius Imperij Magni Chami metropolis est CAMBALV, olim, vt quibusdam placet, Issedon Serica, in quadrangularem extructa

cta formam, iuxta ripam fluuij *Polisangi*, & ambitum 24. Italicorum mil habens, cum duodecim portis, quibus extra ciuitatem duodecim magna respondent suburbia, in quibus mercatores, & aduenæ morantur. Maxima verò mercium, lapidum preciosorum, vnionum, serici, aromatum, & opū omnis generis copia in hanc vrbem defertur ex India, China, & alijs regionibus, cùm sit in *Catay* meditullio, veluti circumiacentium prouinciarum centrum: & asserunt quidam, quotidie in ea præter alias merces mille currus ferico onustos ex China huc aduehi.

Præter *Catay* clarissimum regnum, sunt alia regna opulenta ac ampla, nempè TANGVT regnum, vnde omne Rhabarbarum, quod per totum terrarum orbem consumitur, ad nos & vbique gentium defertur. In quo etiam Regno Imprimendi Artem ante mille annos inuentam fuisse nonnulli asserunt.

Tangut regnum.

CAMVL prouincia, cuius incolæ vt plurimum ludis, & tripudijs vacant, ac idololatræ sunt, dæmonumque cultores, qui quidem aduenas mira hospitalitate suscipiunt, & proprias eis vxores prostituunt.

Camul prouincia.

TENDVC prouincia, vbi olim magnus, ac potens Rex Presbyter Ioannes regnauit, cuius nomen Regi Abyssinorum in Africa per errorem datum fuit. Huius regionis incolæ, sicut olim, Christiani sunt, sed Nestorianę sectæ: isthic sunt mineræ auri opulentissimæ, & lapidis lazuli.

Tenduc prouincia vbi Presbyter Ioannes Asiaticus regnauit.

TAINFV Regnum, quod amplum, cultissimum, ac vinetis refertissimum est; atque in eo artificium, & mercatorum ingens est numerus, fiuntque ibi arma, quibus magnus Cham in bello vtitur.

Tainfu regnum.

TEBET Regio palustris, & nemorosa, ac animalibus feris refertissima, quæ corallo admodum abundat, quo monetæ loco vtuntur, musco etiam diues est, cinnamomo, & alijs aromatibus.

Tebet regio.

Est etiam CAINDO vrbs, & regio mercatoribus frequens præcipuè ob vela, quibus mulieres vtuntur, quæ ibi ex arborum corticibus subtilissimè conficiuntur.

Caindo vrbs.

Tradunt quoque Scriptores in confinio Chinæ prouinciæ vrbem QVINSAI insignem reperiri, quod nomen ciuitatem cęli sonat, quæ magnitudine sua reliquas totius vniuersi superat: eius enim circuitus est mill. circiter centum, & familiæ in ea ad vnum millionem, & 600. millia ascendunt: pontes autem lapideos habet 12. millia inter quos sunt reliqui adeò alti, vt subtus eos naues magnæ erecto malo pertransire queant. Intra vrbis mœnia lacus est magnus, cuius ambitus est 30. mill. & habet intra se duas paruas insulas, in quibus duo elegantissimæ Regiæ domus: in littore verò lacus plurimæ sunt domus nobilium intus & extra mirè ornatæ. In hac vrbe amœnissima, ac opibus omnibus abundantissima, Magnus Cham pręsidium 30000. millium habet, atque olim caput prouinciæ Mangi, seu Chinæ fuit. Non desunt tamen, qui putant hanc vrbem post Marci Poli tempora, qui eam se perlustrasse testatur, diruptam bello, vel alia calamitate fuisse.

Quinsai vrbs admirabilis.

Quinsai vrbem nō amplius hodie extare nonnulli cēsent.

PO-

POSTREMA TARTARIÆ PARS IN Regionis extremitate Boreali, & Occidentali.

EXTREMÆ Tartariæ partes versus Scythicum promontorium, & Tabin Plinij promontorium, non longè à quo est fretum *Aniam*, cæteris incognitæ magis sunt, in quibus quidem Tartarorum aliquot hordę dispersæ hac, atque illac vagantur, omnesque ferè magno Chamo Catayno obediunt. Versus itaque promontorium Scythicum reperiuntur *Danorum*, *Neptalitarum*, *Turborum*, & *Mecritorum* hordæ nec non etiam *Ceremissiorum* Septent. horda, & *Vzezucanorum* horda, quæ à *Ceremissis* populis interioribus, & ab *Vzezucanis* interiorib⁹ originem traxerunt: ibidem etiam est *Bargu* palustris regio, & *Tabor* regnum, inter quod regnum & montem *Altay*, *Caracoranum* patet desertum. Ad alterum verò promon. quod Plinio Tabin vocatur, iacent regiones *Belgian*, *Arsaret*, *Amiam* & *Argon*, quarum nomen vix notum est isthic etiam sunt Regiones *Vng* & *Mongal*, quæ etiam *Gog*, & *Magog*, vocantur, ex quibus Tartari ab initio prodiere. Harum verò regionum Tartariæ extremæ nonnulla à Decem Tribus Israël habitari Scriptores quidam asserunt, quæ quidem cùm primò à Salmanassaro Assyriorum Rege in montibus Caspijs traductæ fuerint, isthic postmodum commigrârunt; sed hæ gentes Hebræorum solùm nomen, & circuncisionem conseruant, in reliquis Tartarorum mores, & feritatem imbuerunt.

Extrema Tartariæ.

Danorum Neptalitarum, Turborum, & aliorum hordæ.

Tabor regnum.

Barga regio

Belgiam, Arsaret, Amiam, & Argon regiones.

Isthic decē Tribus Hebræorum commigrarunt.

Referunt quoque hoc, *Tabor* Regem ex his partibus ad Franciscum Galliæ Regem primùm: deinde ad Imperatorem Carolum V. ac ad alios Christianos Principes venisse, vt eos secretè ad Iudaismum sollicitaret, qui tamen anno 1540. Mantuæ Caroli V. iussu ignis pœnam passus fuit.

Tabor Rex ex his partibus descendens.

Mantuæ comburitur.

XXIX.

CYPRI INSVLÆ DESCRIPTIO.

CYPRVS Insula nobilissima varias obtinuit nomenclaturas. Prius enim CRYPTA, vel CRYPTON vocabatur auctore Volaterrano, id est subterrana, quòd à maris vndis videatur abscondi. Dicta etiam fuit Cerasti;, ob montes frequentes, quasi cornua quædam prætendentes. CETHIN quoq;, vel CETHINA à primo habitatore sic vocato. Deinde AMATHVSIA Straboni ab vrbe id nominis, cuius in agro æs optimum maxima copia euehebatur. PAPHIA etiam ex Paphio Deo, & antiqua vrbe Papho SALAMINIA ab illustriori vrbe huius nominis, quæ primas obtinebat partes tunc, cùm in nouem Regna insula tota dispartiretur. MACARIA, quia beata luxuriante vbertate, ob quam rem & inibi Veneri dicatum templum: vnde & CITHEREA, quod potius Deæ fuerit Epitheton. Adhuc ACHAMANTIS, ASPERIA, COLLINIA, & EROSA æris metallo frequenti, & collium prospectu. CYPRVS denique, vel à Cyro, qui antiquam vrbem Aphrodisiæ instaurauerit; vel ab arbore Cypro huic insulæ peculiari. Posita autem est, Ptol. teste. Septentrionem versus in medio Issici sinus, vulgò *Golfo de Laiazzo*, & mari Ægyptio contigua est, ac iacet media inter Ciliciæ, & Syriæ littora. Quæ quidem inter maiores Mediterranei insulas sextum locum sibi vendicat. Respicit à Meridie Ægyptum pelagus, ac Syriacum; ab Ortu Syriaco etiam mari, & Issico sinu clauditur; ab Occidente mare Pamphilium; à Septentrione Cilicum mare habet, ac ad Asperam accedit Ciliciã, quę nunc *Turcomania* vocatur Mario Nigro, seu potius *Caramania* alijs.

Cypri varia nomina.

Cyprus vnde dicatur.

Cypri situs.

Cypri fines.

Pars, quæ ad Ortum spectat, distat à Syria, nunc *Soria* vulgò, minus centum milliaribus, quod est vnius noctis iter, & Plinio teste à Syriæ ipsius cõtinenti motu terræ abscissa est. Ea pars, quæ Meridiem respicit, ab Ægypto, & ab Alexandria trium, vel quatuor dierum velifico cursu, totidemque etiam Occasum versus à Rhodo insula recedit. A Cilicia verò, vel *Carmania* milliaribus sexaginta abest.

Cypri figuræ.

Est autem totius insulæ figura altera parte longior, cuius longitudo ab Occasu in Ortum protenditur, & interdum isthmos facit in lateribus latitudinem definientibus. Sita est ad initium quarti Climatis sub decimo parallelo iuxta recentiorum Geographorum obseruationem, & maximam

Situs calestis.

Cypri mensura. diem æſtatis habet horarum 14. cum ſemiſſe circiter, compleſtiturque tres gradus cæleſtis circuli penes longitudinem. Eius circuitus Straboni eſt 3420. ſtadiorum quę 427. milliaria noſtratia reddunt: Plinio verò circuitus eſt 375. milliariorum: Alij etiam tradunt circumnauigationem habere 500. millium paſſuum, longitudinem 200. & latitudinem, vbi latior, 50. vel 60. Aliqui etiam ponunt circuitum 550. milliarium, vel 650. longitudinem 220. vel 230. milliarium.

Cypri promontoria. Præterea inſula hæc pluribus promontorijs in mare excurrit; nam habet ab Occaſu promontorium Acamas, nunc *Capo S. Piſano*; Drepanum promontorium, nunc *Trapano*, vel *Melechia*; & Zephirum promontorium, nunc *Punta Malota*, vel *Melonta*, ſeu *Caput Chelidoni.* A Meridie eſt Phrurium promontorium, nunc *Capo bianco*, deinde Curias promontor. hodie *Capo delle gatte*; Dades, nunc *Capo Chiti*; & Throni promontorium, nunc *Capo Pila.* Ab Ortu Pendaſium, ſeu Pedaſium eſt promontorium, quod nunc eſt *Capo de Griego*, ſeu *de Gree*; atq; in apice ipſius inſulæ eſt Clides promontorium, hodie *Caput S. Andreæ.* A Septentrione autem eſt promontorium Crommyon, nunc *Capo Cormachiti*, vel *Cornachietto*, ac inſuper caput Limniti, & Caput Eleni. Cæterùm inter Crommyon promontorium, ſeu *Cormachiti* caput, & *D. Epiphanij*, caput eſt Pamphylium mare, nunc *Golfo di Settalia*, qui ſinus olim periculoſiſſimus nauigantibus erat, ſpacio ſcil. 300. milliar. *Pamphilium mare.*

Inſulæ antiqua diuiſio. In quatuor partes diuiſam hanc inſulam olim fuiſſe apud Ptol. conſtat, in Orientalem ſcilicet, quæ SALAMINÆ tribuitur in Occidentalem, quam PAPHIA poſſidet, in Meridionalem, quam AMATHVSIA cum Olympo monte, & deniq, in Septentrionalem, quam LAPATHIA occupat. Hodie verò in 12. partes, quas vulgò *Contrade* dicunt, partita eſt, & ſunt Nicoſia, Famaguſta, Paphia, Audima, Limiſſum, Maſotum, Salines, Meſſaria, ſeu Siuori, Cruſocus, Pentalia, Cerines, & Carpaſſus. *Inſulæ recens partitio.*

Inſula hæc nouem regnis clara. Cæterùm inſula hæc antiquitus diuitijs abundans, & mollis habita fuit, ac delitijs, luxuiq; plurimum dedita, ob idque Veneri quondam dicatam aiunt. Aſſerunt Pomponius, Diodorus, & Plinius, ipſam nouam Regnis claram extitiſſe, ac quindecim vrbibus, quarum nonnullas terræ motu ea tempeſtate labefactatas dicunt, quæ nunc maiori ex parte interiere. Ex regalibus vrbibus præcipuæ fuerunt hæ: PAPHVS NOVA in Paphia Regione, quam Agapenor præfectus claſſis Agamemnonis Regis auctore Pauſania condidit, quæ etiam hodie cum titulo vrbis extat, vocaturq; vulgò *Bapho* teſte Nigro. PAPHOS VETVS, quæ in eadem Paphia regione extabat Veneri quondam dicata. CITHERA, quæ toti inſulæ nomen dedit, & in qua Venus orta fuit, ſed hodie non amplius extat, & in eius loco eſt oppidum *Conuclia* ex principalioribus totius inſulæ ob goſſipij, ſacchari, & aquæ abundantiam. CVRIAS, quæ olim erat, vbi nunc eſt oppidum *Piſcopia* vulgò dictum, ex præcipuis totius inſulæ AMATHVS, quæ & ipſa Veneri quondam dicata fuit, nuncque deſtructa eſt. Præter has CERAVNIA vrbs, quæ nunc *Cernes* dicitur, condita fuit à Cyro, cùm nouem Reges inſulæ ſubiugaſſet: hæc autem poſita eſt à Septentrionali inſulæ parte,

Paphus noua. *Paphos vetus.* *Cithera vrbs.* *Curias vrbs.* *Amathus vrbs.* *Cerauniа vrbs, nunc Cernes.*

parte, habetque arcem satis tutam, atque clementiore potitur aëre, quam quævis alia insulæ pars. Sed NICOSIA quæ antiquitus *Lettra* primò, deinde *Leucotum* vocabatur, fuit olim Regalis sedes, quemadmodum etiam fuit præteritis proximè elapsis temporibus, antequam insula in Turcarum ditionem deueniret, quæ vrbs Archiepiscopali sede ornata fuit, & posita est in planitie *Messaria* nuncupata, occupante secundùm longitudinem 78. milliaria, & 30. secundùm latitudinem, quæ satis frugifera, & abundans est. A Nicosia autem 36. milliaribus abest FAMAGVSTA, olim *Salamis*, & deinde *Constantina* dicta, insignis quidem vrbs, & huius insulæ emporium. Sunt tamen qui putant Famagustam olim *Tamassum* fuisse; alij verò vnam ex quatuor vrbibus *Arsinoes* communi nomine vocatis: non autem fuisse Salaminam illam, quæ ab Ethnicis scriptoribus propter Iouis templum celebrate maximè fuit, qui ibidem colebatur, vnde ab ea ipsa vrbe Salaminius Iupiter vocabatur.

Nicosia. *Famagusta.* *Salamina vrbs.*

Numerantur porrò præter has vrbes 850. circiter pagi, seu oppida muris non cincta, connumeratis inter ea aliquot vrbibus destructis, quæ oppida *Casales* vulgò dicuntur, & complectuntur circiter 160. millia habitatores. Ex his autem multa sunt, quæ amplitudine, & populi frequentia vrbibus æquiparari possunt, inter quæ præstantiora sunt *Lapithò, Siguri, D. Ioannes Carpassi, Lescara, D. Constantinus, Limnati, Silicu, Pellendria, Chillani, Colosso, Piscopia, Salines, Couuclia, Ctima, Arzos, Omodos, Crusocco, Soliæ, Morfu, & Lesca*. Omnes autem Casales in vniuersum in tres partes distributi erant, quorum dimidia pars ad cameram Regalem pertinebant: reliqui ad Ecclesiasticum statũ partim, partim verò ad nobiles laicos spectabant. Ex reditu Casalium ad Regiam cameram attinentium, ex sale, & ex vectigalibus prouentum plùs minus 500. millium aureorum Respublica Veneta singulo anno recipiebat, qui ibi in merces commutati, Venetijs postmodum vnum millionẽ reddebant. Status Ecclesiasticus tam Latinus, quàm Græcus ex suis Casalibus redditum recipiebat 80. & plus millium aureorum particulares nobiles laici, tam veneti, quàm Cypri magnum prouentum ex suis Casalibus habebant.

Pagorum numerus totius insulæ. *Oppida præstantiora.* *Casales Cypri in tres partes distribuebantur.*

Plures sunt in hac insula montes, sed omnium altissimus est Olympus, Græcis *Trohodos* vocatus, qui arboribus omnis generis conuestitus est, cuius ambitus complectitur 18. leucas, seu 54. milliaria. Singulis leucis adsunt monasteria Caloierorum Græcorum Ordinis D. Basilij, & in vnoquoq; fontes aquæ viuæ sunt, ac fructus omnis generis leguntur.

Olympus mons.

Tota autem insula olim adeò syluosa fuit, teste Erathostene, vt agri eius coli minimè possent, quorum lignorum etsi magnum partem in metallis excoquendis, ac in nauibus fabricandis coloni consumpsissent, non tamen syluarum luxuriem euincere potuerunt, vnde decretis statuerunt, vt arbores qui vellent, ac possent, exscinderent, & quod quisque agri extirpatis syluis purgasset, id tanquam proprium immune possideret. Strabo autem ait, Cyprum suo æuo præstantia nulli cedere insulæ; nam & vini, oleique

Insula hæc olim syluosa. *Insulæ totius laudes ac qualitas.*

ferax est, & suo vtitur contenta frumento. Nunc verò miræ est fertilitatis & omnium rerum ad vsum humanum copiosissima; nam partes olei, frumenti ac aliarum frugum vbertatem, gignit vinum præstantissimum, & generosum, quod inueterascit vsque ad octoginta annos, & vetustate sua ex nigro dealbescit, fitque odoriferum, ac suauissimum. Ex Cypro aduehitur vua illa nigra pulchra, & magna, quæ vulgò *Zibibo* nuncupatur; & colligi isthic solent omnia fructuum genera, quæ alibi etiam habentur, præcipuè autem limones, citri, & medici, cæteros fructus aliarum regionum longè excedentes. Non fert tamen Castaneas, sorba, & cerasa. Profert quoque dactylos, siliquas, saccharum, quod ex arundinibus excoquitur, crocũ, coriandrum, summachium, lentiscum; & præter communes herbas habet peculiariter beafficam florioam, fabam Ægyptiam vel Colocasiam, & alias ad comedendum prestantes. Mel triplicis generis etiam præstat ex apibus scilicet, quod album est; ex saccharo, quod nigrum est, & vulgò dicitur *melazzo*, & ex siliquis, quod etiam nigrum est. Fertilis insuper est rerum medicinalium insignium, vt terebinthi, coloquintidæ, reubarbari, scammoneæ, & huiusmodi, nec non herbæ sodæ, ex cuius cinere sapo conficitur. Abundat etiam mineris auri chrysocollæ, calcanthi, aluminis, marcasitæ albæ, & rubeæ, aurichalci, & ferri; sed ære præ cæteris diues est. Profert etiam lapillos præciosos nonnullos, vt Smaragdum, Adamantem, Chrystallum, corallum rubeum, & album, atque etiam Amianthum lapidem, ex quo tela confecta non solùm non comburitur, imò potius per ignem depuratur, & dealbescit. Coloni quoque præcipuum faciunt quæstum ex gossipio, & lana, quæ copiosissimè colligunt, qui etiam ex caprarum pilis pannos illos vndulatos, & non vndulatos conficiunt, qui vulgò *zambelotti* dicuntur, & per totam Europam distrahuntur. Ex lacu etiam magno non longè à mari ambitus 12. milliarium, in quem modicus amnis cadit ex Olympo monte, qui locus ad mare *le Saline* modò vocatur, copiosè sal colligunt, dum ipse lacus in salem congelatur, ex quo plures, atque magnæ naues quotannis exonerantur. Huius insulæ olea, & vnguenta in delicijs; ceram, & arundinem in medicinis valdè commendat Plinius. Cæterùm insula ipsa magno æstui subiacet, propterea quod sita est sub latitudine graduũ circiter 35. vnde sol paruo interuallo vertice recedit circa æstiuum Tropicum: in vico tamen Cerines spirat Boreas æstum refrigerans, ab in montibus aër est acutissimus. Ingratum etiam, ac insalubrem, vt plurimum habet aërem ob stagna vaporem malum exhalantia. Nulla habet flumina, sed torrentes potius: vnde quando ij exsiccantur, incolæ egestatem summam aquæ patiuntur. Referunt autem ante Constantini Magni tempora, insulam ipsam 36. annis continuis ab incolis derelictam fuisse, qui aliò confugerunt, quia nunquam isthic per id temporis spatium pluit. Vnicum tantùm habet portum nauibus peruium propè Famagustam vrbem, tametsi per multos alios olim habuisset, qui nunc ob maris impetum repleti sunt.

Olim homines pariter, ac mulieres hîc Veneri nudi sacrificabant, verùm

Vinum Cyprium ad vetustatem valdè perdurans.

Dactyli in Cypro proueniunt.

Mel triplex.

Res Medicinales, quæ in Cypro nascuntur.

Mineralia.

Lapilli pretiosi.

Goßipij, & lanæ mirus prouentus.

Maximus æstus hic est.

Aer inclemens huius insulæ.

Pluuia hic 16. annorũ spatio nunquam visa.

Portus vnicus.

Incolarum mores, ac qualitates.

rũm D. Barnabæ Apoſtoli Cyprij precibus deſtructum fuit Veneris templum, ac ita mos ille obſoleuit. Scribit etiam Trogus, Cyprios olim virgines ſuas prius nautis in littore proſtituere ſolitos, quò dotem lucrari poſſent, antequam nuberent. Nunc deletis his barbaris, & fœdis moribus, incolæ ſunt ſacroſanctæ Fidei Chriſtianæ ab ipſis quidem primordijs addicti, quorum maior tamen pars ritum Græcorum ſequitur, ſed nobiles vt plurimum Latinam Eccleſiam colunt. Splendidè, lautè, & ciuiliter viuunt, & exterorum amantes ſunt, bellicoſi, viribus corporis præſtantes, & agiles, ſed tamen ad atram bilem proni.

Incolæ Cypri vt plurimũ Græci.

Incolæ totius inſulæ diuerſarum nationum ſunt, eorum tamen pleriq; Græci, quorum maior pars illuc ex finitimis regionibus tempore Magni Conſtantini commigrauit, hoc eſt ex Ægypto, Iudæa, Syria, Cilicia, Cappadocia, Pamphylia, Thracia, multisque Græciæ partibus, cùm tunc ob aquarum indigentiam inſula ipſa penè inhabitata fuiſſet. Patritij autem, ac nobiles Cyprij maiori ex parte ex Gallia oriundi ſunt, qui quidem poſt amiſſam Terram Sanctam ſimul cum Rege Guido Luſignano in hanc inſulam ſeſe receperunt, quod fuit circa annum Domini 1193. Verùm poſtquam Regnum hoc in ditionem Reipublicæ Venetæ ceſſiſſet, non ſolùm patritij Veneti, qui illic inhabitabant, intelligebantur nobiles Cyprij, ſed omnes etiam ciues vniuerſi Veneti dominij, qui quinque annis Nicoſæ commorati fuiſſent, ex conceſſione Reip. fiebant nobiles Cyprij.

Nobiles Cyprij ex Gallia ſunt oriundi.

Patritij Cyprij titulares.

Fuerunt autem inter Patritios nuper hi Principes viri, ſeu titulares, nẽpè Princeps Antiochiæ, Princeps Galliæ, Princeps Mõtis Regalis, Dominus Saeti, Dominus Toroni, Dominus Cæſareæ, Dominus Sur, Dominus Tabariæ, Comes Zaphi, Comes Ruchas, Comes Tripolis, Comes Carpaſſi, Siniſcalcus Hieruſalem, Siniſcalcus Cypri, Comeſtabilis Hieruſalem, Comeſtabilis Cypri, Mareſcialis Hieruſalem, Mareſcialis Cypri, & Zamberlanus Cypri. Sed multi ex his titulis ſublati fuerunt ſub vltimis Regib. Cypri, & aliqui etiam ſub Venetæ Reip. dominio. Etenim non omnes huiuſmodi tituli hæreditarij erant: verùm vt plurimũ ad libitũ Regis Patritijs ipſis conferebãtur, dum viueret: quandoq; etiam poſt mortem, vt titulus Comeſtabilis Cypri, qui ab vltima Regina Catherina Cornelia aſſignatus fuit familiæ Dauilæ, inter nobiliſſimas, ac opulentiſſimas cõnumeratæ, ex qua ortus eſt Ferdinandus Dauila Epiſcopus olim Rhetimi, & nuuc Aſculanus, quem in viuis hodie agentem, & tum alia eruditione, tum verò eloquentia florentẽ familiaritatis, obſeruantiæ, ac honoris cauſa nomino: Vt neq; præterire ſilentio mihi licet fratrem eius Aloyſium, atque Antonium omnium parentem, ob ſummas virtutes, morum comitatem, & magnum rerum vſum ſummis quibuſq; noſtri æui Principibus cariſſimos.

Cæterum incolæ vniuerſæ Inſulæ, qui extra vrbes inhabitant, quinque diuerſæ conditionis ſunt, nempe Parici, Leffteri, Perpiarij, Albanenſes, & Veneti albi. Inter hos Paritiorum, id eſt obligatorum, conditio miſerrima erat, quippe qui non minus quàm mancipia tractabantur; hi namque ſingulis annis vectigal quoddam ſuis dominis perſoluebant, & alijs one-

Parici qui dicantur.

ribus grauabantur; nam singulis hebdomadis duob. diebus operas dominis gratuitas locabant, quibus terram quoq; partem omniũ terræ fructuũ singulis annis soluebant, qui domini omnem in eos potestatem habebant, & omne dominium, vt eos tunc carcere, tum exilio mulctare possent, fustibus cedere, torquere, deniq; eos omni alia præterquam capitis & sanguinis pœna afficere poterant; hoc enim iuris solus ipse Rex obtinebat; quinetiam eos venundare, permutareque ijs licebat: contraque his à dominis libertatem redimere 60. circiter aureis facultas erat, remanentibus tamen eorum agris paricis, id est obligatis suis dominis eademmet cõditione, sicut prius. Leffteri dicuntur quasi liberi, & hi quidem prius erant Parici antequam liberati essent, & intelliguntur etiam eorum filij esse liberi; exceptis tamen illis, quos genuerunt antequam liberarentur; hi namque intelliguntur Parici. Leffteri aut quintam, vel sextam fructuum partem, quos ex agris suis colligunt, domino persoluunt. Cautum verò lege est, nihil Leffteri cum Paricijs matrimonio coniungantur, quia omnes filij qui ex eis nascuntur intelliguntur esse Parici. Perpiarij sunt quidam ex Paricis, qui tempore Ducum Cypri libertatem obtinuerunt vnà cum eorum filijs, ac descendentibus, hac tamen pactione, vt singulis annis persoluant quindecim perpiros pro singulo, qui perpirus genus quoddam nummi est Constantinopolitani, sed tamen horum agri remanserunt parici, id est subiecti sicut prius. Albanenses sunt quidam populi dispendiarij, qui isthic ex Albania conducti sunt olim ad insulæ custodiam, & hi quidem filios procreârunt continuò, qui similiter vt milite, stipendia exigebant, vsque ad captam à Turca insulam. Veneti denique Albi dicuntur quidam Coloni, qui liberi sunt tam ipsi, quàm eorum filij, persoluentes tantummodò Regibus, vel Reipublicæ Venetæ quandam exiguam pecuniæ portionem.

Leffteri. *Perpiarij.* *Albanenses.* *Veneti Albi*

Fuerunt olim Episcopatus in vniuersa insula 14. & omnes quidẽ Græcanici, sed ab Innocentio III. Summo Pontifice in gratiam Reginæ Alisiæ ad quatuor tantùm fuerunt redacti: & hi sunt Archiepiscopatus Nicosiensis duplex, alter Latinus, & alter Græcus; Episcopatus Famagustanus duplex itidem, Latinus & Græcus, Episcopatus Paphiensis Latinus, & Græcus; & Episcopatus Limissiensis duplex Latinus, & Græcus. Hi autem Episcopatus Latini oppida, seu casales, & decimas habebant; sed Græci Episcopi annuum stipendium à suis Presbyteris, & Diaconis subiectis exigebant more Prælatorum Græcorum aliarum prouinciarum. Cæterùm Archiepiscopus, & Episcopi Græci Latinos Episcopos sibi superiores agnoscebant, à quibus post eorum electionem in Episcopos per Consilium Regium factam, ipsi Greci Episcopi cõfirmabantur, & à Græcis ad Latinos Episcopos in causis dabatur prouocatio. Neque verò in commemoratis vrbibus Græci Episcopi residebant, sed aliæ sedes ipsis assignatæ fuerunt ab Alexandro IIII. Pontifice, vt legitur in sua Summa Alexandrina: Etenim Archiepiscopus Græcus Nicosiensis sedem habebat in vrbem veteri Soliæ, ac vocabatur Episcopus Soliæ, & gubernator, seu administrator populi Græci Nicosiæ: Episcopus Paphi commorabatur in vrbe Arzos:

Status Ecclesiasticus Cypri. *Latini Episcopi Græcis superiores sunt.* *Propriæ Episcoporũ sedes.*

Epi-

Episcopo Limissiensi assignata fuit sedes Amathuntæ, sed quoniam illa vrbs inhabitata erat, commorabatur in vrbe Lescata: denique Episcopus Famagustanus residebat Carpissi: temporis tamen progressu his sedibus relictis, reuersi fuerunt in priores vrbes, præterquam Episcopus Limissiensis, qui semper Lescaræ permansit. Non prætereundum etiam est, Archiepiscopum Nicosiensem Latinum, qui Archiepiscopus Cypri appellabatur, nulli Patriarchæ, sed soli Summo pontifici parere, vnde Primas Regni, & Legatus natus Summi Pontificis erat; deinde sub Pio IIII. hunc Archiepiscopatum iuris patronatus Dominorum Venetorum factum fuisse, qui semper quatuor viros eligere solent, quorum vni à Summo Pontifice Archiepiscopatus ipse confertur. Præter Ecclesiam Latinam, & Grecam in insula hac aliæ quoq; Christianorum sectæ sunt, vt Armenorum, Coftorum, Maronitarum, Indorum, Nestorianorum, Georgianorum, & Iacobitarum, quæ fugatæ fuerunt à Rege Saladino post captam Hierosolymam, & illuc cum Rege Guido Lusignano commigrarunt, atq; hæ omnes quidem sectæ suo vtuntur Episcopo.

Archiepiscopus Cypri Primas est & legatus natus.

Aliæ Christianorum sectæ in Necosia.

Insulam denique hanc Iaphetum Noemi filium primum omnium inhabitasse scriptores tradunt, quæ postea Tyrannis Græcis subiecta fuit post extinctam Assyriorum monarchiam. Nam habuit Teucrum primò, qui Salaminam condidit, eiusque prolem vsq; ad Euagoram & filium eius Nicoclem. Postea Romanis paruit, & horum auxilio in manus venit Ptolemæorum Ægypti Regum, quorum postremus veneno sublatus est, & denuò sub Romanorum Imperio cecidit. Occidente Imperio Constantinopolitani Imperatores eam tenuêre, sub quibus insula ipsa à Ducibus regebatur annis circiter 800. post duces successerunt Reges Latini ex familia Lusignana Galliæ nobilissima. Postremò verò sub ditione inclytæ Venetorum Reipublicæ peruenit an. Dom. 1473. sub qua vsq; ad annum 1570. feliciter permansit, quo à Selimo Turcarum Imperatore maxima Christianorum clade ac miseria occupata fuit.

Dominij huius insulæ varius successus.

XXX.

PALÆSTINÆ, SEV TERræ ſanctæ deſcriptio, vnà cum vicina Phœnicia.

PALÆSTINA particularis Syriæ prouincia valdè inſignis eſt, cùm locorum, tum verò rerum geſtarum, quas Scripturæ ſacræ commemorant, celebritate. Sub qua quidem ceu generali nomine IDVMÆA, IVDÆA, SAMARIA, & GALILÆA comprehenduntur. Dicta verò fuit antiquitus CANAAM, à Canaam filio Chami, cuius filij ipſam terrã inter ſe diſtribuerunt, quod nomen eo vſq; retinuit, donec ab Iſraelitis fuit occupata, à quib. inde ISRAEL vocabatur. Ptolemæus & alij hanc prouinciam PALESTINAM appellârunt, à Paleſtinis populis magni nominis propter potentiam & bella, qui in ſacris literis *Philiſtim* ſunt vocitati. Dicta quoque fuit olim Terra promiſſionis; vt in ſacris codicibus conſtat; nunc autem *Terra Sancta* vulgò ſolet nuncupari.

Paleſtinæ regiones. *Paleſtina olim Canaan.* *Iſrael etiam dicta.* *Paleſtina vnde dicatur.* *Terra promiſsionis vel terra Sancta.*

Iacet inter Mediterraneum mare, & Arabiam, qua ex parte montibus ferè continuis natura vltra Iordanem fluuium vallatur, atque ab extrema Ægypti ora incipiens, vt ait Herodotus; vel vt alij dicunt, à Sirbonis lacu vſq; ad Phœniciam porrigitur. Vnde his continetur finibus; à Septentrione Phœniciæ parte; ab Ortu Æſtiuo Libano monte; à Meridie, & partim ab Oriente Arabia; ab Occaſu autem maris Mediterranei parte, quo in loco mare Syrium, & Phœnicium nuncupatur. Extenditur ab Auſtro in Septẽtrionem à grad. 31. vſq; ad gr. 33. & paulò plùs, hoc eſt inter medium tertij, ac medium quarti climatis, occupans 9. & 10. parall. vnde iſthic maior dies æſtatis accidit hor. 14. & verſus Borealem limitem horarum 14. cum quadrante; longitudinem verò occupat à Meridiano gr. 63. cum dimidio vſq; ad Meridianum gr. 67.

Paleſtinæ fines. *Situs cæleſtis Paleſtinæ.*

Huius regionis longitudinem nonnulli tradunt eſſe 1600. mill. ab Auſtro ſcilicet in Boream; latitudinem verò mill. 60. At Brocardus quidam Monachus eius longitudinem leucis 64. definit, ab vrbe ſcilicet *Dan*, quæ olim Lachis, & Cæſarea Philippi dicebatur, vſque ad Berſabee, quæ nunc *Giblim* appellatur; latitudinem verò ab Occidente in Meridiem leucarum ferè 16. computat, à Iordane ſcilicet fluuio vſque ad mare magnum, ſeu Mediterraneum: Veruntamen vltra Iordanem regio etiam hæc extenditur, quæ quidem portio trans-Iordanis nuncupatur, & Peræa Plinio.

Paleſtinæ menſura. *Transiordanis.*

Terra

Palestinæ laudes, & præstantia. Terra hæc illustris semper, vel ab ipso mundi exordio fuit, ceu ex sacris literis constat, & celeberrima etiam nostris temporibus est, ob ortum, miracula, passionem & mortem CHRISTI Redemptoris nostri; clementissimo autem gaudet aëre, & corpora hominum salubria, ac laborum ferentia parit: namque in medio Orbis constitutum esse prisci voluerunt, vbi nec frigore nimio riget, nec calore torretur; vnde ipsam Israelitæ, seu Hebræi eam esse, quæ Abrahæ semini à Deo promissa fuit, putârunt. *Terra promissionis.* Amœna quoque est situ, planitiebus, & collibus ornata, variarum opum diues, aquis illustris: rari autem in ea imbres, sed tamen vber solum: nam hoc præconio in sacris literis celebratur, quod reliquas terras bonitate, ac fœcunditate sua excellat. *Mira Terræ Sanctæ fertilitas.* Vnde frumentum delicatissimum; reliquasque fruges feracissimè mittit; rosas verò odoratissimas, rutam, fœniculam, saluiam, & alia olera humus ipsa sponte producit. Isthic etiam oleæ, ficus, malogranata, & palmę frequentes sunt, ac vineæ etiam satis: nam licet hodie Saracenis incolis vini vsus interdicatur, bona nihilominus optimi vini quantitas pro reliquis nationibus isthic habitantibus conficitur; fiuntque tres in anno vindemiæ. Poma tamen nostratia non fert hæc terra, nec pyra, cerasa, nuces, aliosvè fructus nobis familiares; sed hi è Damasco illuc deferuntur. Habentur verò hic fructus quidam, qui per totum annum in arboribus cōseruantur, vt sunt poma citrina magna, & poma paradysi. Colliguntur præterea hic pepones, cucumeres, melones, citruli, cucumeres Babylonici, & alij fructus id generis; *Balsamum olim isthic prouenie-bat.* balsamum etiam olim proferebat, quo nunc caret, sed tamen melle affluit, colocasia, & sacchariferis arundinibus; *Sacchari arundines.* lana quoq; succida ibi in fructicetis crescit, quorum fœmina singulis annis in terram proijciuntur. Aprorum, capreolorum, leporum, perdicum, coturnicum, & aliorum huiusmodi animalium, & volucrum optima est hîc venatio; atque etiam leones, vrsi, & cameli innumeri isthic inueniuntur. Cæterum nonnullis in locis Palæstinæ agri sunt penè deserti ob murium, & soricum abundantiam, quos nisi quædam aues deuorarent, nullam sementem possent facere incolæ.

Iordanis fl. IORDANIS fluuius mediam hanc regionem irrigat, cuius aqua dulcissima est, in qua peregrini sese solent abluere. Oritur autem is amnis, in montis Libani radicibus à duobus fontibus Ior, & Dan vocatis, nec adeò latus, nec profundus est, ac à Septentrione in Meridiem tendit, suoq; cursu duos efformat lacus, nempè Samachonitis, hoc est Canæ Galilææ, & Tyberiadis, qui etiam mare Galilææ, & lacus Genezareth vocatur, tandem in mari mortuo exoneratur. In huius fluuij ripa innascuntur salix nigra, myrica, vitex, & multa arundinum genera, quibus Arabes ad iacula, tela, & leues lanceas conficiendas, atque etiam in scribendo vtuntur.

Samachonitis lacus. SAMACHONITIS lacus, seu potius stagnum alijs Meron dicitur, seu Aquæ Maronitæ, efficiturque, vt diximus, à Iordane amne in valle quadam, teste Brocardo, præsertim tempore resolutionis niuium à Libano fluentium, quod quidem stagnum æstate vt plurimum exsiccatur, crescen-

tibus

tibus ibidem arbustis, & herbis, in quibus leones, & aliæ bestiæ latitant.

GENEZARETH lacus, seu mare Tyberiadis, aut Galliæ, nunc *Babaria* dictus, limpidissimas habet aquas, ac piscosissimas, in quas Cyprini, Lucij, Tracæ & Squalo Romanorum, & Venetorum capiuntur. Lacus is non adeò latè patet, quin terra circumquaque conspici possit: nonnulli ambitum eius tradunt 20. milliarium; longitudinem 16. qua à Septentrione in Meridiem porrigitur; latitudinem verò sex: atq; planities circa ipsum desertæ sunt, ob napecæ arboris spinosæ copiam, quæ agros impedit ne seri queant; Hebræi tamen nunc circum lacum piscationis gratia inhabitant, ac loca antea deserta cultiora reddunt.

Tyberiadis lacus.

MARE MORTVVM, vel salsum, quod etiam lacus Asphaltites nuncupatur à bitumine, cuius multi olim hîc erant putei, est locus vbi fuit olim vallis syluestris, vel salinarum, quæ propter fœcunditatem, & amœnitatem Paradiso Dei confertur, in qua fuerunt Sodoma, Gomorra, & aliæ tres vrbes, quæ à Domino ob fœdum peccatum contra naturam subuersæ sunt, ac fulminibus conflagratæ. Habet autem is lacus longitudinem ab Aquilone in Austrum quinque diætarum, & latitudinem ab Ortu in Occasum quinque leucarum, vt testatur Brocardus; at alij scribunt huius longitudinem 70. milliaria implere, latitudinem verò 19. emittitque fumum, & nebulas in modum camini infernalis, ex quo tota illa vallis, ad dimidiæ diatæ spatium sterilescit, neque pisces fert, nec aues circa se, & quodcunque animal in eo mergitur etiam ligatis manibus, aut pedibus enatare dicunt.

Mare mortuum, vel salsum.

Sodoma, & Gomorra vrbes submersæ.

Hæc porrò terra fuit olim populo numerosissima, vt quæuis alia orbis prouincia: nam ferunt, Regem Dauid isthic collegisse millies mille, & tercentum millia homines ad bellum idoneos, præter Tribum Beniamin.

Terra Sancta olim populo refertissima.

Populus verò is ab initio iustum, sanctum, Deoq; deditum, ac deuotum sese præstitit, & à Principe Iuda Iudæus dictus fuit, cùm prius Hebræus vocaretur, successu tamen temporis plures calamitates perpessi sunt ipsi Hebræi, donec tandem omnino fuerint regno exuti, qui dispersi aliò confugerunt. Siquidem prouincia hæc varias subinde mutationes perpessa est: Nam, vt de antiquorum Patrum sæculis taceam, post CHRISTVM anno 73. capta fuit Hierosolyma à Tito, & subuersa, occisis multis millib. hominum, multis millibus captiuitatis, quæ tamen anno 136. Christi ab Ælio Adriano fuit restaurata, & de suo nomine ÆLIA vocata, quam inhabitandam Iudæis concessit. Verùm tempore Constantini Imper. & Helenæ eius matris sub Christianis cecidit, vsque ad annum 690. quo à Persis capta fuit, relictis tamen in Christianis, qui isthic vsque ad Henricum Quartum perdurârunt, quo tempore capta à Saracenis, & Sultanis Hierosolyma, Christiani ipsi fugati sunt.

Varia Terræ Sanctæ calamitas, & imperij mutatio.

Hierosolyma sub Saracenis.

Verùm an. 1097. celebrato per Pontificem generali Concilio recuperandæ Terræ sanctæ gratia, creati fuerunt milites Cruciferi ex omni Europæ prouincia, qui sub Gothefredo Bolione, & alijs Ducibus suscepta profectione versus Terram Sanctam cum trecentis millib. perditum, & cetum

mil-

Terra Sancta à Christianis capitur. millibus equitum Nicæam primùm, & Antiochiam expugnârunt: deinde Syriam ingressi, oppida eius aliquot occupârunt, moxque Hierusalem, atque subinde totam Terram Sanctam recuperârunt, cuius dominium 88. continuis annis obtinuerunt vsq; ad annum 1185. quo per Saladinum Persarum Regum Saracenis iterum subacta fuit; sed paulò post maiori ex parte recuperata fuit à Christianis, rursus denuò an. 1217. sub Saracenis cecidit, atque iterum Christianis an. 1229. restituitur, sed an. 1248. Hierusalem ab infidelibus occupatur, & reliquum Terræ Sanctæ, an. 1290. quæ sub Ægypti Suldanis permansit vsque ad an. 1517. donec eis expulsis, atque deletis à Turcarum Imperatore occupata est, sub quo miserrimè tota iacet hæc prouincia, quæ incolas nunc habet omnis ferè nationis, ac diuersos ritus obseruantes, vt sunt Saraceni, Arabes, Turcæ qui Mahumeti dogma sequuntur, deinde Hebræi, & Christiani, quorum alij Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ ritum obseruant, alij verò Schismatici sunt, quales sunt Græci, Syriani, Armeni, Georgiani, Nestoriani, Iacobitæ, Nubiani, Maronitæ, Abyssini, Indi, Ægyptij, & multæ aliæ gentes CHRISTVM confitentes, & colentes, habentque omnes suos peculiares Episcopos aliosúe Prælatos, quibus seorsim pareant.

Terra Sãcta iterum sub Saracenis.

Terra Sãcta sub Aegypti Sultanis & postremò sub Turca.

Incolæ Terræ Sanctæ.

Christiani isthic omnis generis.

Palæstina in 12. Tribus diuisa. Cæterùm Palæstina cùm ab Israelitis occuparetur, in duodecim partes, quas tribus vocârunt, fuit diuisa, quorum omnia fuerunt *Ruben, Simeon Iuda, Zabulon, Isachar, Dan, Gad, Aser, Nephtali, Beniamin, Manasse, & Ephraim.* Sub Roboam verò Rege Salomonis filio, cùm hæc prouincia per seditionē in duas partes discerneretur, duæ ex his Tribus in vnam ceciderunt, nempe *Iuda, & Beniamin,* quæ tamen sub IVDÆ nomine comprehendebantur: reliquæ decem Tribus, quibus Reges Samariæ præerant, obtinuerunt nomen ISRAEL. Post verò Babyloniæ captiuitatem in duas iterum regiones est distincta, videlicet in SAMARIAM, & GALILÆAM: & tunc reges Israel in Samaria vrbe habitabant, quæ hodie *Sebaste* vocatur: Galilæa autem ab alienigenis gentibus occupabatur, quæ quidem reliquis Iudæis cœpit esse inuisa: hæc distribuebatur tunc in Galilæam superiorem, & in Galilæam inferiorem. Post hæc tempora vsque ad Christi Aduentum, atque etiam deinceps hæc ipsa Terra in tres partes fuit distincta, nempè in GALILÆAM, quæ fuit superior pars versus Sidonem & Tyrum vrbes Phœniciæ; in SAMARIAM, quæ media est; & in IVDÆAM, quæ inferior est pars ad Austrum, & Arabiam Petræam: quibus aliqui quartam adijciunt portionem, nempè IDVMÆAM, quæ vsque ad Sirbonis lacum producitur propè Ægypti confinia. De quibus singulis partibus nunc separatim agemus.

Terra Sãctæ alia diuisio.

Galilæa duplex.

Terra Sãctæ alia partitio

GA-

GALILÆA.

GALILÆA regio Libani & Antilibani altiſſimorum montium iugis à Septentrione clauditur; ab Occidente Phœniciam vicinam habet; ab Ortu Cœleſyriæ coniungitur; ſed Meridionalem eius partem Samaria, ac Arabia deſerta concludunt. Solum ipſum ſitu felix, optimum, ac fertiliſſimum eſt, atque omnium generum arboribus conſitum, quod quidem Iordanis amnis per medium ferè ſcindit iuxta cuius ripas frequentiſſimi ſunt pagi, & vici; quinetiam torrentibus, montanis, & fontibus aquarum perennium abundè irriguum eſt. Quo fit, vt agri ex toto ab accolis excolantur, nec vlla eius pars ocioſa relinquatur. Vnde meritò hæc terra olim de palma cum Samaria, ac adiacentibus regionibus certabat. Ciuitates iſthic frequentes fuerunt, & oppidorum, ac pagorum multitudo, quorum gentes ab ipſa infantia pugnaces valdè erant.

Galilææ fines.

Qualitas.

Diuiditur ipſa regio in ſuperiorem & inferiorem. SVPERIOR GALILÆA, quæ gentium etiam Galilæa vocatur contermina eſt Tyro vrbi Phœniciæ, vbi Salomon Rex 25. vrbes Chyram Regi Tyri olim dono conceſſit, & in hac quidem Iordani fontes ſunt. INFERIOR autem GALILÆA, Tyberiadis etiam dicitur ab vrbe id nominis, vel quoniam Tyberiadis lacum complectitur, iacetque ad Meridiem, atq; etiam trans Iordanem amnem extenditur, qua ex parte deſertis ſqualet ac montibus exaſperatur. Eſt autem hæc regio memorabilis nunc, ob inſignem, ſed tamen exiguum pagum NAZARETH vocatur, inter colles irriguos ſitum vbi CHRISTVS conceptus fuit: namque in eo ſacellum exiguum in fornicem extructum: & ſubterraneum, quo per gradus deſcendendum eſt, vbi Diuæ Mariæ Virgini annunciatum fuit ab Angelo, ipſam Chriſtum Dominum noſtrum parituram. Incolæ huius oppidi Arabes ſunt, qui corpore breues & graciles ſunt, geſtantes talarem tunicam ad ſuras vſque demiſſam, pilis caprarum contextam, albo, & nigro coloribus diſtinctam, atque ſine arte ruditer conſutam, interulam ferunt longiſſimam, & talarem veſtem ſuperantem, cuius manicæ latæ ſunt, & longæ; horum pileus eſt niger & acuminatus. Vtuntur verò in bello arcubus, enſibus, & pugionibus. Eſt etiam in hac regione THABOR mons mira rotunditate ſublimis, cuius Septentrionalis pars inacceſſa eſt, in quo quidem monte Dominus noſter IESVS CHRISTVS transfiguratus fuit.

Galilææ diuiſio.

Superior Galilæa.

Inferior Galilæa.

Nazareth pagus.

Thabor mons.

SAMARIA.

Samariæ situs.

SAMARIA pulcherrimo, & vberrimo in loco Palæstinæ sita est, licet Iudææ, aut Galilææ, inter quas iacet, magnitudine non sit conferenda. Hæc à Samaro quondam sic denominata est. Et habet quidem ab Occasu æstiuo mare nostrum: A Septentrione, & ab Oriente partim Galilææ confinis est proximè lacum Tyberiadis, atque Iordanem egressa ad Arabiæ vsque deserta extenditur. Terra montibus partim aspera, partim campestris est, amœna, fertilis, ac fontibus dulcibusque aquis copiosa: abundat autem hortis, oliuetis, & omnibus ad victum necessarijs. Memorabiles vrbes huius prouinciæ fuerunt hæ: SAMARIA, quæ *Sebasten* postea dicebatur, caput olim Regni decem Tribuum, quod Regnum Israël dicebatur, sed hodie dirupta penè est, paucasque habet domos, atque in ea etiam nunc rudera conspiciuntur magnificorum ædificiorum. CÆSAREA PALÆSTINÆ, vel Stratonis, iuxta littus posita, quam nunc *Azon* nominari censet Pinetus. NEAPOLIS, quæ etiam *Sichar*, vel *Sichem* appellata fuit, nunc verò *Napolosa*, vel *Napolizà*, & *Naplos*, hæc amœnitate, ac delicijs nullo loco inferior est, & in accliui collis sita est, castellum habens peruetustum, apud quam octaua milliaris parte conspiciuntur in valle rudera exigui cuiusdam templi, vbi puteum fuisse perhibetur, super quem CHRISTVS sedens potum à Samaritana muliere postulauit, quæ tunc aquam ex puteo hauriebat. Napolosæ vicini colles fructiferis arboribus egregiè, vt ait Bellonius, exculti sunt, oleæ in magnam crassitiem adolescunt, viscoq; rubris baccis prædito onustæ sunt.

Samariæ fines. Qualitas.

Samaria vrbs.

Cæsarea Palestinæ.

Neapolis vrbs.

Puteus vbi Christus aquam à Samaritana petijt.

IVDÆA.

Iudææ situs.

IVDÆA cæteris Palæstinæ partibus longè celeberrima est, quæ eadem terrarum fertilitate sicut olim gaudet. Iacet autem inter mare Mediterraneum, & lacum Aspaltitem, qui dicitur mare Mortuum, atque etiam inter Samariam, & Idumęam. Nomen ei potissima Tribus IVDA indidit, in qua quidem, sicut in reliquis Palæstinæ locis, vrbes & oppida complura fuerunt: quorũ omnium HIERVSALEM clarissima fuit, Iudęęq; metropolis, ac totius Orbis terrarũ primaria, possessio Patriarcharũ, Prophetarum, & Apostolorũ mater, initiatrix fidei, & gloria populi Christiani, quæ ÆLIA CAPITOLA Ptolomæi tempore vocabatur, & hodie à Barbaris incolis COZ, seu GODZ, aut CHVTZ dicitur. Sita autem est edito in loco, hoc est in montanis, & vndequaque ad eam itur perpetuò ascendendum est. Posita verò est ab Austro in latere montis *Sion*, & ab Occidente habet montem *Gion*, Orientalem eius murum Torrens *Cedron* attingit, qui sua irrigatione

Hierusalem vrbs.

vicina

vicina loca lætificat: namq; ea amœnissima sunt, delitijs plena, & viridarijs, ac hortis consita. Distat verò hæc vrbs à Cairo Ægypti nouem circiter dierum itinere, quàm non solum medium locum Iudææ possidere D. Hieronymus putauit, sed vmbilicum esse vniuersi mundi. Namq; Orientalis illi Asia est, Occidentalis Europa, à Meridie, & Austro Lybia & Africa, & à Septentrione Scythæ, Armeni, Persæ & reliquæ Ponti nationes. Quanta olim fuerit hæc vrbs, conijci potest ex Tacito, qui initio obsidionis omnis ætatis, sexusque ducenta millia hominum in ea fuisse refert: at hodie plusquam quinque millia habitatores non numerat, licet ob locorum sanctitatem perpetuò gentes huc ex omni mundi parte confluant. Fuit autem his postremis temporibus nouis, & præaltis muris percincta, licet infirmis. Inter ipsam vrbem præter cætera est præstantissimum D. NOSTRI IESV CHRISTI SEPVLCHRVM, cuius templum comprehendit totum Caluariæ locum, qui in plano situs est, sublime autem est, & rotunda forma ac in alto apertum, vnde lumen recipit: at verò sepulchrum ipsum conclusum est sacello quodam fornice rotunda tecto ex solido marmore, & huius custodia Latinis Christianis demandata est. Debet autem quicunque sepulchrũ ingredi vult nouem persoluere aureos, vnde ex hoc sepulchro quotannis Turca octo millium Ducatorum prouentum recipit. Ab hoc autem Sepulchro centum, & octo pedum interuallo distat CALVARIÆ locus, in quo CHRISTVS à perfidis Iudæis crucifixus est. Sunt etiam isthic complura alia loca sanctitate sua memorabilia. Cæterùm peregrini, qui isthic adueniunt hospitio excipiuntur pro cuiusque, quam profitentur, religione, vt Latini apud Franciscanos extra vrbem in monte Sion, Græci apud Caloieros Græcos in vrbe apud Sepulchrum habitantes, sic & reliquæ nationes, vt Abyssini, Georgiani, Armeni, Nestoriani, Muronitæ, & alij apud suos excipiuntur, qui singuli peculiare habent sacellum. Solent autem Franciscani Ordinis Monachi, qui ritum sequuntur Latinũ, quique maiori ex parte Itali sunt, milites sancti Sepulchri creare, & eorum præfectus in monte Sion præbere solet diploma peregrinis, qui ab alio missi sunt, vt constet eos isthic fuisse. Extra ipsam vrbem est VALLIS IOSAPHAT, vbi est tumulus D. Virginis, & D. Annæ. Regio autem vicina huic vrbi bene culta est, atque vinetis, malis, amygdalis, ficubus, & oleis diligentissimè consita. Montana verò loca omni arborum genere, syluestribusque, & aromatis herbis abundant; excolitur autem in ipsis scopulis terra scalarum in modum summa diligentia, montium pars occidua vitium, aliarumque fructiferarum arborum, vt olearum, ficuum, malorum punicorum opulentissima est.

Distantia Hierosolymæ à Cairo.

Incolarum numerus Hierosolymæ.

Sepulchrum Iesu Christi.

Caluariæ mons.

Milites S. Sepulchri.

Montana loca Hierosolymæ.

Præter Hierosolymam in Iudæa sunt etiam alia oppida, ac loca celebria, vt sunt BETHLEHEM exiguus pagus in Tribu Iuda, qui olim EPHRATA vocabatur, estque nunc casulis malè instructus, vt ait Bellonius, & nihil elegans continens præter magnum, & superbum Franciscanorum Monasterium; in quo locus est, vbi CHRISTVS de Maria Virgine natus est. RAMA vrbs ampla fuit, vt ex eius ruderibus apparet. Nam, vt ait

Bethlehem pagus.

Rama vrbs.

Bel-

Bellonius testis oculatus, cisternæ, & fornices, quæ hodie supersunt, maiores sunt Alexandrinis, licet non adeò frequente: Rimetha etiam in sacris litteris dicitur, & à Castaldo *Lyda*. Sita est autem in pingui & fœcundo solo, sed adeò habitatoribus destituitur, vt pagum, seu villam potius referat. Vnde agri magni ex parte sunt inculti, potior autem incolarum pars Græci sunt, qui isthic frumentum, hordeum, legumina, & paucas vites colunt. GAZARA vrbs, veteribus Gaza dicta, peruetusta est, ac ad Tribum Iuda pertinebat; sita autem est in littore maris, & transit per eam via in Ægyptum, muris autem cincta non est, & veterem habet arcem quadrangulam in colle sitam, sed non firmam, cui præest Sangiacus quidam. Ager circa ipsam vrbem fertilis est, abundatque ficubus, oleis, ziziphis, malis punicis, & vitibus; alit etiam nonnullas palmas, sed cuius fructus serò maturantur, regio etenim frigidior est. Incolæ Græci sunt, Turcæ, & Arabes, qui vineta sua diligenter colunt. Nonnulli hanc vrbem sub Idumæa reponunt.

Gazara vrbs.
Agri Gazaræ cōditio.
Incolæ Gazaræ.

IDVMÆA.

IDVMÆA regio incipit à Cassio monte, vel secundùm alios à Sirbonis lacu, & versus Ortum ducitur vsque ad Iudæam. Hæc autem in sacris literis *Edom* dicitur, & referente Nigro olim *Bosra*, deinde *Nabathæa* dicta fuit. Hi populi secundùm quosdam hodie *Bidumi* vocantur, quos ortum duxisse à Nabathæis referunt, qui Iudæis legibus fuerunt coniuncti. Regio ipsa versus mare, & Iudæam eximiè fertilis est, & pinguissima, sed in Arabiæ confinibus sterilescit, & montibus exasperatur; abundat palmis, quæ scriptoribus celebrantur, & balsamum, olim quoque nutriebat. Tradunt scriptores, regionem hanc inexpugnabilem esse ab exteris propter loca deserta, & aquis deficientia. Sunt tamen in ea fontes plurimi, sed absconditi, ac solis incolis noti. Natio incondita olim erat, turbarum cupiens, semperque ad motus facilis, atque suspecta, & rerum mutationibus læta, hodie autem Arabibus vicinis ferè similes sunt.

Idumææ situs.
Idumææ populi.
Idumææ qualitas.
Idumææ inexpugnabilis.
Incolarum mores.

PHOENICIA.

CONSPICITVR in hac eadem Palæstinæ Tabula Phœniciæ prouincia, quæ Syriæ pars est, & ad mare exposita est Galilææ contigua. Sumit initium ab Aquilone à riuo Valaniæ, & extenditur ad montem vsque Carmelum censum, & Scripturæ celebrem, vbi locus est, qui hodie *Castrum peregrinorum* vocatur. Incolæ fuerunt olim literarum, & nauigationi inuentores, & commerciorum dñi. Cōtinebat olim hæc terra cōplures celebres vrbes, & oppida, quæ sunt

Phœnicia Syriæ pars.
Phœniciæ situs.
Incolæ Phœniciæ.
Vrbes celebres.

Tripolis,

Tripolis, Berytus, Sidon, Tyrus, Ptolomais, Capharnaum, Emissa, & aliæ; inter quas Sidon, & Tyrus celebres erant ob purpuram tingendis pannis laudatissimam. TYRI vrbs celebratissima quondam ac orbis emporium, & Rom. colonia, in sacris litteris *Sor* vel *Tzor* vocatur, & hodie *Suri*, vel *Sur* dicitur: retinet autem veteris suæ maiestatis plurima vestigia, namque magnum habet murorum ambitum, formam rotundam, rupi durissimæ insidens, & vndique mari circumdatur, præterquam ab Oriente, vbi ab Alexandro magno, dum eam obsideret, continenti fuit adiuncta, cùm prius insula fuisset, iacet nunc tota destructa, & est receptaculum latronum, & contumacum Drusorum. Fuit sedes Archiepiscopales, cui suberant Episcopatus Sidoniẽsis, Aconensis, Punicensis, & Berycensis. Paulo ante eius orientalem portam est locus, in quo Christus prædicauit, & vbi mulier extulit vocem de turba dicens: *Beatus venter qui te portauit.* SIDON Metropolis quondam celeberrima splendore ac potentia Tyro haud cedens, magna sui parte in ruinis hodie iacet. Solum eius fertile est & cannas mellis satis producit. Vocatur autem nunc *Said*, seu *Sait*. ACON, quæ apud veteres *Ptolemais* dicebatur, & *Ace* etiam teste Strabone, atque ad Tribum Aser pertinebat, amœno montis iugo clauditur. Et est, vt ait Brocardus, optimè munita, cincta muris, & antemuralibus, turribus, fossis, triangularem in modum clypei habens formam, cuius duo latera iunguntur mari, tertium verò terræ planiciem respicit. Habet agrum fertilem, optima pascua, vineas elegantes, & amœnissimos hortos, in quibus diuersi generis fructus colliguntur. Ornatur hæc vrbs hospitali insigni domus Theutonicæ vnà cum munitissimis castris; sed & non parum commodi habet ab optimo portu maris capaci ab Austro multarum nauium. Hæc Brocardus, qui descriptionem terræ sanctæ respectu huius vrbis absoluit. Pręterluit hanc vrbem amnis *Belo*, qui etsi lentus cursu si ac insalubrium aquarum, nihilominus celebris est ob arenas, quæ tot retro sæculis pro vitro conficiendo vsui sunt. BERYTVS antiqua vrbs, & Iulia olim felix dicta, vulgo nunc *Barutum* dicitur, distatque à Sidone 9. leucis: erat olim Episcopalis vrbs, nunc autem famosa est ob commercia, & mercaturam; namque ad eam naues ex Europa & alijs partibus appellunt, vnde emporium est nobilissimum: sita verò est in loco tutissimo, & inexpugnabilis ferè est.

Tyri vrbs.

Sidon vrbs.

Acon vrbs & ager.

Amnis Belo arenas ad vitrum cõficiendum productus

Berytus vrbs.

EMISSA hodie à Turcis *Hamam* teste Bellonio dicitur, & ab Arabibus *Hamza*. Hæc sita est in latè patente planicie, quam elegantes riui alluunt, & olim celebris fuit, vt ex eius mœnijs conspici potest; quæ ex solido saxo sunt constructa, atque adhuc integra ferè sunt, sed interior vrbis pars omnino corruit, nihilq; spectatu dignum habet. Abundat hodie omnibus ad victum necessarijs, & magnam habet serici staminis abundantiam: ager vrbis irriguis hortis amœnus est, in quibus fructiferæ arbores aluntur.

Emissa vrbs.

PERSICI, ſeu SOPHORVM INPERII DESCRIPTIO.

SOPHORVM Imperium inter potentiſſima totius Orientis imperia connumeratur: quod quidem licet à Saracenis primò, ac deinde à Tartaris oppreſſum multo iam temporis ſpatio iacuiſſet, nihilominus præterito ſæculo antiquum ſuum ſplendorem recuperauit ſub Iſmaele Rege. Situm autem eſt inter Turcicum Imperium, Tartaros Zagatheos, Cambaiæ regnum, & inter Hyrcanum, ſeu Caſpium mare, ac ſinum Perſicum. Vnde ab Ortu quidem ab Indis & Cambaiæ regno montibus, ac deſertis ſeparatur; à Septentrione partim Tartaros habet iuxta Abianum, ſeu Oxum fluuium; partim verò Hyrcanum ſeu Caſpium mare: ab Occaſu confines habet Turcas iuxta Tigrem fluuium, ac lacum *Giocho* vocatum: à Meridie autem ſinu Perſico clauditur. Quod ſanè terræ ſpatium ampliſſimum eſt, complectitur enim plùs minùs gradus 38. ab Ortu ad Occaſum: nam Orientaliſſimis eius Meridianus eſt gradus 120. & Occidentaliſſimus gradus 82. A Meridie verò ad Auſtrum occupat grad. 20. nempe à grad. 23. vſque ad gradum 43. circiter.

Sophorum Imperium potentiſſimum.

Finis eius.

Situs cæleſtis.

Regio autem hæc vniuerſa agrorum qualitate valdè diſſimilis eſt: alicubi admodum fertilis, vtpote verſus ſinum Perſicum, ob fluuiorum copiam ipſam irrigantium; atque etiam verſus mare Caſpium, tum ob fluuiorum opportunitatem, tum etiam ob aërem clementiorem, frigidioremque auram: reliqua autem pars ſiccitati maximè ſubiecta eſt, ac aquis deſtituitur, in eaque multa deſerta, ac aſperrimi montes. Vnde regio ipſa ciuitatibus & oppidis infrequens eſt, præterquam iuxta fluuios, ac lacus. Nullum præterea communem habet fluuium, imò fluuij omnes parum nauigabiles hîc ſunt: Metallis tamen affluens regio eſt, & lapillis præcioſis, ſed de ſingulis eius partibus infra dicemus.

Regionis qualitas.

Fluuij iſthic parum nauigabiles.

Sunt autem Perſæ hodie in vniuerſum cunctorum hominum mitiſſimi, & cum primis liberalitate cæteris præferendi, neque barbaros habent mores, veluti vicini Turcæ & Scythæ: ſed politiæ, militiæ, venationi, & liberalibus artibus; præſertim verò Aſtrologiæ, Medicinæ, ac Poëſi incumbunt: commercijs quoque ac artibus mechanicis operam nauant, ac magna apud hos ſericorum pannorum contexitur quantitas, quæ per vniuerſam Syriam, ac alias Orientis regiones diſtrahitur. Apud hos fratres, ac parentes humaniſſimè tractantur, & nobilitas ſanguinis

Perſarum mores.

guinis valdè extimatur contra Turcarum consuetudinem, suntque inter hos principes viri potentes, ac opulenti: vnde hi sanguinis nobilitate, ciuilitate, bellica laude, & ingenij præstantia Turcis longè præferendi sunt. Præterea ipsi Persæ aduenas benignè accipiunt, ac pertractant: sed tamen zelotypiæ morbo magnopere laborant. Vnde mulieres eorum in aduenarum conspectum comparare non permittunt, licet alioquin illas venerentur contra Turcarum morem, qui vxores mancipiorum loco habent. Mulieres autem Persæ formosæ sunt, ac singulari pulchritudine præditæ, quæ sumptuosè induuntur, ac ornantur. Sunt insuper ipsi Persæ contra antiquum morem voluptatibus, & lasciuiæ admodum dediti, & sumptuosè vestiuntur, odoribus ac suffumigijs vtuntur, & gemmis varijs ornantur ac oblectantur, & licet plures accipiant vxores, puerorum tamen amore capiuntur, sicut Turcæ, ac propria habent nefaria loca his voluptatibus destinata, in quibus pueri ad explendam libidinem seruantur. Horum idioma elegans est, & vniuersi Orientis aulis penè omnibus frequens: proprios olim habebant characteres, qui hodie vix inueniuntur in antiquorum monumentorm vestigijs; sed postquam Mahumetanam susceperunt sectam, Arabica etiam lingua apud eos in vsu esse cœpit. Vocantur autem *Ayami* seu *Azamij* ab *Azamia* regione, quæ olim fuit Assiria, vt quidam volunt. *Persiani* verò à Persidie prouincia ipsius regni præcipua: sed *Cheselbas* à pileo rubeo, quod supra caput gestant, atque etiam *Sophiani* à Sopho eorum principe. Militiæ vis apud hos in equitibus consistit, qui strenui sunt, ac varijs vtuntur armis, præcipuè verò arcubus Scythicis: pauca apud hos sunt tormenta bellica, & pauci quoque sunt inter hos pedites milites. Persarum autem Rex ad bellum mittere potest circiter 30. millia equites, & sæpe cum vicinis Turcis religionis causa belligerat: nam alter alterum scismaticum vocat; verùm vt plurimum Persæ à Turcis damna patiuntur: & his quidem vltimis temporibus eorum Regiam vrbem, nempe Taurim, amiserunt, præter plura alia loca: nullas habent maritimas vires licet regnum ipsum ad mare vsque Caspium extendatur, & ad sinum Persicum.

Persicum idioma in vsu est in vniuersi Orientis aulis.

Persæ vocantur etiam Azamij, Chetelbas, & Sophiani.

Persarum Rex.

Comprehenduntur autem sub Persico Regno hæ particulares antiquorum regiones; nempe Media, hodie *Seruan*, vel *Seruania*: Assyria, hodie *Arzerum*, vel *Azamiæ* pars: Susiana, nunc *Cusestan*: Mesopotamia, nunc *Diarbecha*, seu *Azamia* pars: Persis, hodie *Farsi*, vel *Farsistan*: Parthia, nunc *Arach*: Hyrcania, nunc *Straua*, vel *Diargument*: Margiana, hodie *Ieselbas*: Bactriana, nunc *Charassan*: Paropamissus, hodie *Sablestan*, seu *Candahar*: Aria, hodie *Eri*, vel *Corasan*: Dragiana, hodie *Sigestan*: Gedrosia, hodie *Circan*: & Carmania, hodie *Chermain*. Ormus etiam regnum est in huius imperij limite, quod proprium regem Maurum agnoscit. Præterea Georgiani sequebantur in bello Persiæ Regem, quorum prouincia Gurgistam dicitur. Nunc verò de singulis his regionibus agendum est.

Regiones particulares Persici imperij.

Media

MEDIA PROVINCIA, HODIE *Seruan*, seu *Seruania*.

MEDIA regio celeberrima, olim Aria vocata teste Pausania; hodie, vt omnes ferè volunt, dicitur *Seruan*, vel *Seruania*, & ampla quidem ac alta est, hoc est magna ex parte montuosa atq; frigida præcipuè versus Septentrionem, vnde ibi frugifera parum est, & solos arboreos fructus proferens, ac ferinas carnes: nam fruges ibi parum proueniunt, & mitia animalia non aluntur. At verò Meridionalis eius pars magis habitatur, & frumento, vino, ac animalibus domesticis mirè affluit, vnde valdè opulenta est. Sunt autem ipsius Mediæ fines ab Occasu Armenia maior, & Assyria: à Meridie Persis: ab Ortu Hyrcania, & Parthia: & à Septentrione Caspium, seu Hyrcanum mare. Fuit autem olim potentissima totius Asiæ regio, ac pugnatricem gentem producens, quæ toti ferè Asiæ quondam dominata est. Diuidebatur olim in Maiorem Mediam, & in Atropatiam.

Media regio qualis.

Fines Mediæ.

Mediæ laudes.

MAIOR MEDIA continet nunc territorium TAVRIS. Vrbs hæc *Ecbathana* antiquorum est, vt Ortelio & Minadoo placet; non autem *Terua*, vt putat Iouius; aut *Tigranoama*, vt Nigro videtur: posita est autem ad montis Orontis radices, distans à mari Caspio octo dierum itinere, & aëre potitur salubri, licet ventoso frigidiusculo, & agro omnium rerum fertili: eius ambitus 16. circiter milliaria colligit; sed muris non percingitur, & 200. millia habitatores continet: multæ in ea sunt diuitiæ, & mercimonijs admodum opportuna est. Fuit olim Regia sedes Sophorum, antequam à Tamase Sopho translata fuisset in vrbem Casbin; sed capta fuit ab Amurate Turcarum Imperatore nunc regnante anno Domini 1585. qui in ea arcem munitissimam construi fecit. CASBIN regia Sophorum postrema sedes Meridionalior est, quàm Tauris, & hanc quidem Minadous Arsatiam Strabonis putat esse. Inter Taurim & Casbim est etiam *Turcoman* vrbs, ac aliæ quoque vrbes in ipsa media magna, vt *Saru*, *Sultania*, *Nassiuan*, quæ Nasuana, vel Artasata antiquorum fuit, vt quibusdam placet, *Ardouil*, quæ prima sedes fuit Sophorum sectæ, in qua Guinet, Sederdin, & alij descendentes, qui fuerunt auctores sectæ Sophianæ regnarunt; & *Marant* in ipsius Mediæ fine. Est quoque *Sancazan* locus vicinus Tauris, famosus in vltimo anno gesto inter Amuratem & Sophorum regem.

Maior Media.

Tauris vrbs.

Tauris à Turca capta.

Casbin vrbs regia hodie.

Turcoman. vrbs.

Ardouil. vrbs.

ATROPATIA est Mediæ pars Septentrionalior, iuxta Hyrcanum mare, quam Canac fluuius ab Armenia diuidit: cuius regia vrbs est SVMACHIA, quæ iacet inter *Derbent* & *Eres*, Fœcunda autem satis est hæc regio, quàm Araxes & Cyrus amnes abluunt, in qua aliæ vrbes præstantes ac oppida sunt præter Sumachiam; nempe *Sechi*, in confinio Georgiæ; *Giauat*, in confinio Mediæ maioris; & *Eres*, quæ olim famosa fuit ob serici optimi miram copiam.

Attropatia.

Sumachiæ vrbs regia

Vrbes aliæ Atropatiæ.

ASSYRIA, HODIE ARZERVM seu Azamiæ pars.

Assyriæ fines.

ASSYRIA prouincia iacet inter Armeniam maiorem à Septentrione, Mesopotamiam ab Occasu Tigri fluuio interfluente. Susianam à Meridie intermediantibus asperrimis ac desertis locis, ac inter Mediam ab Ortu. Dicitur autem hodie Nigro teste *Adrinsa*, à Giraua *Azemia*, à Pineto *Mosul*, à Mercatore *Sarh*, & à Castaldo *Arzerum*: qui tandem volunt Assyriam esse partem *Cussestan*. Regio plana est, fluuijs frequens, ac feracissima, & Assyrij ipsi vetustissimi sunt, qui quidem Astronomiam primi adinuenerunt ob regionis opportunitatem, qua ex omni parte cælum intueri absque vllo impedimento potest, ac apparentiæ cælestes obseruari. In hac olim fuit famosa ac nobilissima vrbs NINIVE iuxta Tigrim amnem, quæ Babylone maior erat, vtpote 60. millium passuum ambitu. Continebat olim prouincias Arrapachitem, Adiabenam, & Sittacenem, quæ, vt quibusdam placet, dicuntur hodie *Botan*, *Sarca*, & *Rabia*.

Assyriæ varia nomina recentia.

Regionis qualitas.

Niniue vrbs.

Prouincia Assyriæ.

SVSIANA, NVNC CVSESTAN.

Susiana vnde dicta.

SVSIANA Regio Dominico Nigro dicitur *Chus*; Mercatori autem & Minadoo *Cusistan*: & vocatur sic ab vrbe clarissima SVSA, modò *Chus* & ipsa vocata, vt Nigro placet, alijs verò *Sustra*, quæ supra Enelæum amnem, modò *Tirtirum*, condita est, ac 15. millia passuum in ambitu colligebat, figura oblonga. Sunt verò Susianæ fines à Septent. Assyria: ab Occasu Babylonia iuxta Tigrim fluuium: ab Ortu Persidis pars: & à Meridie Persicus sinus, vbi ora palustris est ac importuosa. Potitur autem ipsa regio torrido ac æstuoso aëre ob montes præaltos, qui ad Septentrionem illi maximè imminent, ac Boreales excipiunt flatus. Est verò diues admodum, & frumenti hordeique prouentu beata; sed tamen quædam in ea sunt loca bitumine infecta, in quibus difficile plantæ coalescunt; & aquæ ab eis emanantes bituminosæ sunt, morbosque in intestinis pariunt, vnde ibi breuis est hominum vita. Præcipuè autem in Susiano agro naphtha ebullit circa ipsam vrbem: in hac etiam regione serpentes complures reperiuntur hominibus obnoxij.

Susianæ termini.

Susianæ qualitas.

MESOPOTAMIA NVNC DIARBECHA, SEV AZAmiæ pars.

REGIO hæc in sacris literis *Aram*, vel *Charism* dicitur; nunc autem *Diarbecha* vocatur, vt Mercatori & Minadoo videtur: sed Bellon. est *Azamiæ* pars, cuius reliquum ast Assyria. Dicitur autem Mesopotamia, quasi inter duos fluuios media; iacet enim inter Euphratem & Tigrim fluuios famosos ab Occasu & Meridie Syriæ. Vnde eius fines sunt à Septentrione maior Armenia iuxta Taurum montem: ab Occasu Syria iuxta Euphratem fluuium: Ab Ortu Assyria Tigri fluuio separata: & à Meridie Arabia deserta. Est autem ampla satis regio, & pro cœli qualitate natura varia: nam quibusdam in locis mirè fertilis est, & pro pascendis pecoribus admodum idonea: quibusdam verò in locis sæuienti æstui subiecta adeò est, vt pleraque animalia vapore solis, & cæli extinguantur; ibique rari sunt aquarum fontes, qui etiam vt ait Niger, incolarum fraude cælantur. Hyeme autem dira est regio ob luti profunditatem, ex quo pedes viatores vix extrahere possunt. Sunt præterea in ipsa regione infelicia alia loca, nempe patentes campi, vastæ solitudines, & profundissimæ arenæ, herbis arboribusque destitutæ. Fert verò aromata nonnulla, præcipuè autem amomum, deinde etiam naphtham, seu bitumen liquidũ. Passa fuit regio hæc maximas calamitates à Turcis in vltimo bello contra Persas. Vrbes in ea præcipuæ sunt: ORFA, cuius ambitus est septem milliarium, quæ famosa est ob mortem Crassi; CARAEMIT, id est vrbs Nigra Turcicè, olim verò dicebatur Amida, & est in regione quæ dicitur *Alech*, ac Metropolitana totius Mesopotamiæ, quam quidem Selymus Turcarum Imperator Sophis eripuit: eius ambitus est 12. milliarium, & agrum habet nigerrimum ac fertilissimum; MERDIN, quæ gossipio affluit, ac sedes est Patriarchæ Chaldæorum; MOSVS, quæ pannis auro & serico contextis diues est, ac Patriarchæ Nestorianorum sedes est, cuius auctoritas ad Indiam vsque & Cataium extenditur.

Mesopotamiæ nomina.

Fines eius.

Qualitas eius.

Orfa vrbs.

Caræmit vrbs.

Meridin vrbs.

Mosus vrbs.

PERSIS, HODIE FARSI, vel Farsistan.

PERSIDIS prouincia prius Panchaia dicta fuit à Panchio rege, deinde Cephena à Græcis, postremò verò Persia à Perseo nominata fuit, qui in Asiam ex Græcia transuectus est: nunc verò *Farsi*, vel *Farsitan*, Mercatori, & alijs vocatur; licet quidem esse *Azamiam* putent: eius verò interiorem regionem *Chorasan* Ce-

Persidis varia nomina.

Fines Persidis. drenus vocat. Habet autem à Septentrione Mediam: ab Occasu Susianam: ab Ortu Carmaniam: à Meridie sinum Persicum ab ipsa prouincia denominatum, iuxta quem 600. millium passuum velificatione extenditur. Fuit autem hæc regio imperio potentissimo olim famosa, sicut etiam hodie sub Sophis regibus, & est magna quidem regio, & natura varia: nam eius Septentrionalis pars montana est ac frigida, fructibus ferendis parum idonea: in qua Smaragdi adinueniuntur, sed minimè translucidi. Media verò pars, campestris est, fluminibus ac lacubus copiosa, & omnium rerum ferax. Sed Meridionalis pars, quæ ad sinum Persicum excurrit, æstuosa est, ventosa, palustris, & importuosa, nec fructus aliquos edit, nisi palmas. *Persidis laudes ac qualitas.*

Siras vrbs. Regia Persidis vrbs est SIRAS, quæ olim Persepolis, vel, vt alij volunt, Cyropolis dicebatur, ac Magorum Orientis regum olim sedes fuit, quam Alexander cognomento Magnus depopulatus est. Est verò hodie pulcherrima & inter maiores totius Orientis; nam ambitu suo patet 20. milliaribus, comprehensis tamen suburbiis, & apposita est fluuio Bindimiro, atque 60. millia populationes continet.

PARTHIA, NVNC ARACH.

Parthiæ varia nomina. PARTHIA prouincia famosissima, ac olim potentissima, dicitur nunc *Charassen* Nigro teste, à Metropoli in ea *Charas*, sub quo etiam nomine vult comprehendi *Zagatheam Tartariam*: Mercatori autem & Minadoo dicitur *Arach*, & Alphonso Hadriano dicitur *Iex*. Cuius quidem regionis fines sunt ab Ortu Aria: à Meridie Carmania deserta: ab Occasu media: à Septentrione autem Hyrcania. Est autem hæc regio nemorosa valde, & altissimis vndique montium iugis vallata, & licet æstui obnoxia sit, nihilominus omnia fert, & magnas præsertim gignit arbores, præterquam oleam, atque etiam fluminibus irrigua est. Incolas verò bellicosissimos parit, qui olim famosissimi, ac bello inclyti fuerunt, atque Orientis imperium obtinuerunt. Famosæ vrbes hodie in ea sunt CASSAN, quæ opulenta admodum est, *Sembran*, *Teracan*, *Amadan*, *Imammadulasis*: *Malam*, *Maßiat*, *Sasuar*, *Coran*, *Culbat*, *Cur*, *Ciem*, *Turbat*, *Tursis*, & aliæ. Sed Parthiæ caput est vrbs HISPAHAM, quam aliqui volunt esse antiquorum Ecatompyle, quæ quidem adeò præstans est, vt à Persis dimidia orbis pars vocetur.

Fines Parthiæ. *Qualitas Parthiæ.* *Cassan vrbs.* *Hispaham vrbs.*

HYR-

HYRCANIA, HODIE STRAVA, vel Diargument.

REGIONEM hanc Niger ait à barbaris quibusdam *Girgiam* vel *Corcam* dici, à quadam ciuitate in ea: sed à parte, qua *Strava* & *Errit* ciuitates sunt, *Mesandran* appellari ait: Minadous autem totam Hyrcaniam *Mesandram* vocari non scribit: sed *Hyrach* Erythræo dicitur, *Strava* Mariæ Angiolello, & *Diargument* Mercatori. Sunt autem eius fines ab Occasu Media: ab Ortu Margiana: à Meridie Parthia Corono interiacente monte: à Septentrione Hyrcanum mare. Regio hæc plana est, & fœcunda, ac opulenta; namque frumentum, vinum, ficus, ac fructus abundanter producit, & arbores profert ex quibus mel defluit; sericum etiam copiosè mittit Septentrionalis eius pars syluas habet immensas quercu, pinu, & abiete refert, atque immanibus feris copiosas, quales sunt tigres, panthære, & pardi; & littoralis pars iuxta Hyrcanum mare herbida est, ac florida ob aquarum dulcium humorem è superioribus rupibus scaturientium. HYRCANA vrbs metropolis est, à nomine regionis appellata, quæ natura munitissima est, & *Carizath* à Scythis dicitur Pineto teste: aliæ vrbes sunt *Bestan*, *Masandran*, & quædam aliæ.

Hyrcaniæ varia nomina.

Fines Hyrcaniæ.

Qualitas Hyrcaniæ.

Hyrcana vrbs.

MARGIANA, HODIE IESELBAS.

MARGIANA tractus Mediæ Ptolomæo est, quæ hodie *Tremigan* Pineto dicitur, & *Tartariæ Zagatheæ* pars Nigro, sed *Ieselbas* Castaldo, & alijs. Habet ab Occasu Hyrcaniam; ab Ortu Bactrianam; à Septentrione Oxam fluuium; & à Meridie Ariæ partem. Est autem terra hæc satis ampla, sed magna ex parte deserta, ac arenis squallens, præter partem illam, quæ Ario atque Margo fluuijs abluitur: est enim hæc amœna admodum & fertilissima. Margus verò fluuius, qui regioni ipsi nomen dat, è Sariphijs montibus decurrens, recepto in se Ario in Oxam aquas mittit. Pars deserta dicitur nunc *Bigul* desertum, sed pars culta dicitur olim Margianus campus, centum ac nonaginta millia passuum in ambitu habens, quem (vt ait Niger) Antiochus Soter muro circundedit; est enim locus vites optimas habens, quarum nonnullos truncos duo viri vix complecti queunt, racemum duorum cubitorum benigni tum cæli, tum soli natura adeò vt in toto illo tractu vitibus sola gaudeat: quodque mirabilius est centum & sexaginta millia passuum vndiq; versum arenis desertis circunfusus est, in faciem theatralem montibus clauditur, ex quo accessus ad eum difficiles fiunt. Circa quem campum Alexander sex

Margianæ nomina.

Fines Margianæ.

Qualitas Margianæ.

Bigul desertum.

Margianus campus.

oppida in editis collibus ædificauit: duo ad Meridiem, quatuor spectantia Orientem, modicis inter se stadijs distantia, vt mutuum auxilium præsto haberent adinuicem. Hactenus Niger. ANTIOCHIA vrbs caput Margianæ est, quam nunc *Indion* esse nonnulli putant. Est in hac regione Oxiana palus, quæ nunc dicitur *Babacamber* lacus, vel *Marù*.

Antiochia vrbs, nunc Indion.

BACTRIANA, NVNC CHARASSAN.

Bactrianæ nomina Fines.

BACTRIANA regio, hodie *Batter* dicitur à Ramusio; sed Castaldo & alijs *Charassan*, & Mario Nigro est *Tartariæ Zagathea* pars. Habet autem ab Occasu Margianam iuxta montana: ab Ortu & Septentrione Sogdianam iuxta Oxam fluuium: à Meridie Ariam Paropaniso iniecto monte. Est verò ampla regio ac varia; nam ex parte culta est, & ex parte deserta. Pars quidem culta Oxo fluuio vicina est, quæ frumentum ac alias fruges abundè profert, & pecuariæ rei accommoda satis est, & largis fontibus vbique irrigua, ac præterea arbores penè omnes, ac vites fert præter oleam. Quæ autem culturæ vacat (ait Niger) spaciosissimo ac nudo sabulo longè ac latè sternitur, neq; aliter, quàm vastum æquor syderibus obseruatis noctu prætereunt: interdiu enim laxitate camporum, quò iter dirigatur nulla est via, idque crebris arenarum motibus, flantibus præsertim ab Occidentali plaga ventis, ex quo cuncta mutantur, sæpeque ab alijs inuoluti transeuntes necantur. Profert præterea regio hæc metalla, & lapillos quosdam preciosos, vt smaragdos, hyacinthos, & chrysolitos, & à compluribus amnibus irrigatur, qui omnes in Oxam influunt: inter hos est Ochus nauigabilis, cuius aqua turbida ac pinguis semper est, & potui insalubris. Insignes olim in hoc tractu vrbes fuère, quarum aliquæ ab Alexandro fuerunt conditæ, nonnullæ etiam ab eodem euersæ. Sed regia vrbs fuit BACTRA ab amne eiusdem nominis sic appellata, quam nunc *Bochara* vocari asserit Niger, ac etiamnum regionis caput esse, ac cæteris tum magnitudine, tum munitione præstare; & hæc quidem fuit Auicennæ medici, & Zoroastri magi patria. Alij tamen Bactrianæ caput ISTIGIAS vrbem faciunt, quæ reliquis Orientis amœnior est. Prouincia verò hæc non est hodie vniuersa sub Sophorum imperio.

Qualitas Bactrianæ.

Bactra vrbs

Istigias vrbs.

PARO-

PAROPAMISSVS, HODIE Sableſtan, ſeu Candahar.

PAROPAMISSVS regio ſic vocatur, quoniam inſulæ ſpeciem præbeat; nam magna ex parte aquis fluuiorum præcingitur. Hodie Nigro teſte dicitur à quibuſdam *Dacha*: ſed Minadous putat vocari *Candahar*, & alij *Sableſtan*. Sunt eius fines à Septentrione Bactrianæ pars iuxta Paropamiſſum montem, à quo munitur: ab Occaſu Aria: à Meridie Aracoſia: & ab Oriente India. CANDAHAR vrbs caput eſt regionis, quæ mercaturæ admodum opportuna eſt, vbi ex India & Cataio mercatores concurrunt.

Paropamiſſus.

Fines eius.

Candahar vrbs.

ARIA, HODIE ERI, vel Coraſan.

ARIA regio (modò ſic vocari ſcribit Niger,) alij *Eri* vocant: ſed *Coraſan* Caſtaldo eſt, & *Sernere* Mercatori. Clauditur inter Margianam & Bactrianæ partem à Septentrione: Parthiam, & Carmaniam deſertam ab Occaſu: Drangianam à Meridie: & inter Paropamiſſum ab Ortu. Terra hæc ſolis caloribus valdè obnoxia eſt, deſertis circundata, & ſyluis ac montibus obſeſſa, habet tamen quædam loca campeſtria fructifera in conſpectu montium, à quibus à ſolis ardore defenduntur, quæ habitationi magis idonea ſunt & in his quidem campis præter fruges optimum naſcitur vinum ad 90. annum perdurans. Colligitur etiam iſthic ſpina lachrymarum precioſa myrrhæ ſimilis, & ſaphyrus nigri, ac flaui coloris ſaxorum venis eruitur. Regionem hanc tres præcipui amnes abluunt, nempe Arius, Toncletus, & Arapenes, præter alios; & in ea eſt palus Aria ingens valdè, quæ nunc *Burgianus* lacus vocatur. ERI vrbs hodie Metropolis regionis eſt, cuius ambitus 13. milliaria amplectitur, & in hac quidem vrbe tanta eſt roſarum optimi odoris copia, vt Perſæ vrbem roſarum patria lingua hanc appellent.

Ariæ regiones fines.

Qualitas Ariæ.

Eri vrbs.

DRANGIANA, HODIE SIGESTAN.

Drangiana.

DRANGIANA Prouincia, hodie *Sigestan* vocatur, vt Mercatori & alijs placet: Dominicus tamen Niger putat *Segestam* vocari Dragianam cum Aracosia: sed alij dicunt Aracosiam hodie dici regnum *Cabul*, quod est in confinio Regni Sophorum versus Occasum, ac proprium habet Regem Saracenum. Sunt eius fines à Septentrione & Occasu Aria sub monte Bagoo: à Meridie Gedrosiæ pars: ab Ortu Aracosia. Diuidit hanc regionem Drangius amnis, à quo regioni nomen datum fuit, qui hodie *Ilment* in tabulis recentibus vocatur, & regio ipsa adeò montibus clauditur, vt vix iter inueniat in ea prædictus amnis.

Drangianæ fines.

GEDROSIA, HODIE CIRCAN.

Gedrosiæ nomina.

GEDROSIA regio hodie *Charman* appellari putat Niger, *Circan* Castaldus, *Gest* Mercator, *Guzarate* Giraua & Moletius; sed *Guzarate* est Camboiæ regnum. Sunt à Septentrione huius regionis Dragiana, & Aracosia: ab Occasu Carmania: ab Oriente Indię pars, seu Camboię regnum: à Meridie Indicum pelagus. Est autem regio vt plurimum deserta, arenis profundissimis inuoluta, aquis inops, licet æstate imbres habeat, & solis ardoribus obnoxia: vnde sterilis est, veluti vicina Carmania; fert tamen aromata nonnulla, vt nardum & myrrham.

Fines eius.

Qualitas.

CARMANIA, HODIE CHERMAIN.

Carmania duplex.

CARMANIA Prouincia hodie *Chermain* vocatur, quæ quidem Ptolomæo duplex est, altera deserta, altera quæ sub simplici nomine Carmaniæ comprehenditur, & ab alijs maior vocatur. DESERTAM CARMANIAM hodie *Dulcindam* quidam vocant: & dicta fuit deserta, quia in ea nulla sunt oppida, sed tantummodo pagi aliquot dispersi, ob solis malignitatem, & aëris intemperiem: estque plana tota ac æstuosa, cuius fines sunt à Septentrione Parthia: ab Occasu Persidis pars: à Meridie Carmania altera: & ab Ortu Aria.

Deserta Carmania.

Fines eius.

Iacet inter desertam Gedrosiam, Persidis partem, & Indicum mare CARMANIA ALTERA, cognominaturque maior, ad desertæ differentiam tametsi etiam huius pars maritima deserta sit, ac arborib. destituta: sed

Carmania altera.

sed eius interior pars læta satis, fructifera, ac vitifera est. Quæ verò deserta est palmam, acanthum & myricam profert. Mittit etiam hæc regio argentum, æs, ferrum, arsenicum, & alabastrum probatissimum. Extenditur autem vniuersa hæc prouincia iuxta mare 200. leucis, cuius ora importuosa est ob breuia ac scopulos. Metropolis vrbs est CHIRMAIN, quæ celebris est ob pannos ex auro, & argento contextos. Diuidunt hodie quidam Carmaniam in duas partes, quarum vna dicitur *Dulcinda*, & est Orientalior ipsius pars in confinio Cambaiæ, continetque regna *Macran, Eracain, Guadel, & Patan*, quæ olim tributaria erant Persarum regis, & hæc quidem pars sterilis est, ac malè habitata. Altera verò Carmaniæ pars Occidentalior est, quæ portubus magis commoda est, fluuijs opportuna, & populo ac oppidis frequens.

Chirmain vrbs

Diuisio hodierna Carmaniæ.

ARMVZIÆ, SEV ORMVZ REGNVM.

IAcet in confinio Persici Imperij ORMVZ, regnum valdè potens, quod Armusam Ptolomæi, & Armuziam Plinij esse quidam putant. Comprehendit autem partem illam oræ Persiæ, quæ abluitur à fluuijs *Taho, Tissindo, & Druto*, cum insulis aliquot Persici sinus, ac præterea aliquam Arabiæ felicis partem prope fretum sinus Persici. Huius regni caput est insula ORMVZ ad fretum sinus iam dicti, quæ ambitum continet 9. milliarium, & à continenti 12. abest milliaribus, in qua vrbs est eiusdem nominis, emporium celeberrimum, quæ maritimis vrbibus præferenda est omnibus, & situ elegantiore, ac vnionum copia nulli vrbium secunda; est tamen in ea annonæ mira caritas, & aquarum potu suauium: nam insula hæc sterilis valdè est, neque triticum mittit, vnde in ea omnia comportantur ad victum necessaria, & vigent in ea commercia ob situs opportunitatem, vbi ex India, Persia, & Arabia afferuntur sericum, lapilli preciosi, vniones, margaritæ, & aromata. Est exiguus mons in hac insula, cuius vna pars mineras habet sulphuris, alia verò salis mineras. Incolæ formosi satis sunt partim Arabes, partim Persæ, qui ex oryza vt plurimum victitant, & musicæ ac bonarum artium studijs operam impendunt, quorum Rex Saracenus est, qui tributi nomine quindecim Seraphinum millia in singulos annos Portugalensibus pendet, qui isthic arcem tenent munitissimam, ac optimè prouisam, atque olim tributarius erat Persarum Imperatoris.

Ormuz regnum, olim Armuzia.

Ormuz insula & vrbs.

Mons vbi mineræ salis & sulphuris.

Rex Ormuzianus tributarius est Portugalensium.

XXXII.

INDIÆ ORIENTALIS DESCRIPTIO.

Cum innumeris Insulis per Orientalem, ac Indicum Oceanum sparsis, ad eam spectantibus.

INDIA maxima Asiæ regio, nobilissima totius terrarum orbis pars est, quam nulla alia superat vno comprehensa nomine, Tartaria tantùm excepta. Hæc ab Indo fluuio, qui Persiæ limes est, denominatur, qui sanè fluuius modò *Diul* incolis, & *Hynd* appellatur; sed à Cambaiæ populis *Inder*, seu *Caercede*. Concluditur autem hæc Regio, secundùm Strabonem, ac Plinium, Occasum versus ab Indo fluuio celeberrimo: à Septentrione Tauri iugis ab Ortu Eoo pelago, seu Oceano Orientali: à Meridie Indico Oceano. Sed hodie non exiguum spatium citra Indum fluuium regio ipsa complectitur. Occupat verò maximum cœli tractum tam in longum, quam in latum: Namque secundum longitudinem complectitur circiter 53. Meridianos, quorum Occidentalissimus est in grad. 106. Orientalissimus est in gr. 159. at verò iuxta latitudinem extenditur ab Æquatore, quem propemodum attingit, vsq; ad grad. 44. latitudinis Boreæ: quamobrem ad medium vsque sexti climatis expanditur, vbi contingit maxima æstatis dies horarum 15. cum dimidio: atque vna eius pars, quæ ad Meridiem vergit, sub Torrida zona; altera verò Borealis sub zona temperata cadit. Quidam tradunt, Indiam tantum littoris occupare, quantum per 40. dies noctesque velificantibus cursus est.

India vnde dicatur.

Indiæ fines.

Situs cælestis.

Littoralis Indiæ longitudo.

In duas olim regiones Gauge fluuio famosissimo interfluente diuidebatur, cuius fluuij situs nunc à primæ notæ scriptoribus nostri temporis in dubium reuocatur. Quidam enim ex eis eum esse *Guengam*, qui in sinu Bengalæ influit: alij verò cum Mercatore esse *Cantan* in confinio Chinæ putant, cui opinioni magis accedimus. Harum Indiæ partium altera, quæ Occidentalis est, INDIA INTRA GANGEM dicitur, & in sacris literis *Euilath*, & nunc incolis *Indostan*. Altera verò ad Orientem magis INDIA EXTRA GANGEM cognominatur, in sacris literis *Seria*, ab incolis *Macyn*, seu *Magyn* teste Nigro, ac alij *Mangi* & *Chinam* vocant, qui Mercatorem sequuntur. Niger tradit etiam ex Ægypto in Indiam nauigantibus, ipsam Indiam in tres partes diuidi,

Indiæ diuisio antiqua.

Alia Indiæ diuisio à Nigro allata.

sci-

scilicet in inferiorem, mediam, & superiorem. Inferiorem volunt esse à fluuio Indo ad Barium amnem, quem adhuc nomen antiquum Niger retinere affirmat, & hanc *Caiserat* vocant: Mediam, quæ *Minibar* ipsis vocatur, ab hoc fluuio Bario ad fluuium Chaberim, nunc Nigro teste *Maber* dictum, capiunt: Superiorem verò quam *Maabar* vocant, à Chaberi ad Gangem intelligunt. Et hæc quidem diuisio Indiæ solùm intra Gangem est. Marcus Polus notat suo tempore in tot partes etiam distribui, atque maiorem *Malabar*, mediam *Abasciam* nuncupat, minori verò peculiare vocabulum non assignat. Recentiores quidam primam seu Inferiorem Indiam ab Indo ad ciuitatem *Mangalor* accipiunt, mediam hinc ad Gangem, reliquam ab hoc fluuio ad Tartarorum vsque fines. Nos autem commoditatis gratia in duas principales partes eam diuidemus cum antiquis, nimirum in INDIAM INTRA GANGEM, quæ nunc est *Indostan*, & in INDIAM EXTRA GANGEM, quæ est *China* regnum. Rursus verò *Indostan* seu Indiam intra Gangem in duas partes distribuemus, nempe in INFERIOREM INDIAM, & in SVPERIOREM. Inferiorem Indiam accipiemus à Regno Cambaiæ, quod citra Indum fluuium incipit, ad fluuium vsque Chaberim, circa cuius ostium Bengala vrbs iacet. Superior vocabitur, quæ inter Chaberim, & Cantam iacet fluuium, quem cum mercatore esse ipsum Gangem putamus.

Indiæ diuisio secūdum Marcum Polum.

Indiæ nostra diuisio.

Regio hæc Fauonij spiritu saluberrima est, tametsi cœlum habeat inæquale ob eius vastam magnitudinem: nam alicubi calida est, nimirum Æquatorem versus; alicubi verò temperata satis est, ac potius frigida, versus Boream. Terra verò ipsa in vniuersum situ, cœli clementia, bonitate, ac feracitate longè cæteras quascunque orbis partes antecellit. Ea siquidem bis in anno fructus fert: ob quam causam nunquam India famem sentit, aut rarò inopia premitur: quod sanè ex fluminum excrescentia contingit, qui quemadmodum in Ægypto campos inundant. Sunt tamen in ea deserta, exustaque loca, & quæ bestijs alicubi infesta, & syluarum vastitate inculta iacent. Cæterùm ager etsi vt plurimum frumento expers sit, legumina tamen & fruges varias abundè mittit, & in primis hordeum, ac oryzam. Vnde incolæ huius partis vescuntur oryza, lacte, caseo, carnibus, piscibus, ac fructibus suauissimis. Vites isthic proueniunt quidem, sed raræ admodum sunt, ac paucis in locis; quo fit, vt ex palmis vinum exprimant, atq; ex oryza & hordeo potum conficiant. Fructuosas insuper arbores multas gignit, & arbores multis in locis liniferæ sunt, præsertim verò Palmæ, ex quibus etiam vinum, acetumque exprimunt, & harum etiam fructus comedunt. Magnas profert arundines, ex quibus mel candidum ad instar gummi exprimitur, dentibus fragile, & nucis auellanæ magnitudine, & harum quoq; radices dulces sunt. Sericum, & bōbicem mittit magna in copia, & animalia tā domestica, quàm syluestria isthic multa sunt, nec nō etiā aquatilia; quæ quidem omnia multo maiora sunt quàm in cæteris orbis partib⁹, vt boues,

Regionis qualitas & laudes.

Bis in anno fructus India fert.

Vini exiguus prouentus.

camelí,

cameli, leones, canes, elephantes, & alij varia generis: & quæ apud nos mitia sunt, apud hos magna ex parte sunt syluestria. Maximum verò apud illos est elephas; quorum ingens est copia, quibus assuetis in prælio magnopere vtuntur, & interdum cum illis agriculturæ necessitates explent. Tradunt dracones in desertis tantæ magnitudinis inueniri, vt elephantes adæquent, cum quibus eis perpetua est discordia. Sunt quoque innumeri serpentes, qui nisi ex campis in cauernas fluuiorum inundationib. ferrentur, vbi aquis extinguuntur, regio ipsa penitus deserta esset. Inter hos sunt aliqui absque pedibus, qui crassitie sua hominem adæquant, longitudine sex cubitorum, quos incolæ assatos mirabili gustu comedunt; qui in delitijs etiam formicarum genus quoddam habent ad instar paruorum cancrorum, quas quidem pipere conditas edunt. Simiæ hîc reperiuntur albæ, & chamæleon animal, quem solo aëre nutrici credit antiquitas, ac alia insuper animalia. Aues adinueniuntur variarum specierum, & inuisæ cæteris nationibus, præter gallinarum, fasianorum, & perdicum ingentem vim. Habet porrò India in partibus maximè Australibus multa aromata, & odorata, quemadmodum Arabia, & Æthiopia, vt cinnamomum, nardum, calamum aromaticum, & alia huiusmodi, sed piper sola hæc regio mittit, cuius arbor ad iuniperi, vel, vt alij dicunt, ad hederæ similitudinem fructus suos edit. Ebenum quoque arborem & ipsa sola habet, & in præruptis petris arbores quidam thus exsudant. Auro, argento, cæterisque metallis regio diues est, quamuis Plinius eam plumbo & ære carere dicat: nam flumina auri micas deferunt, quæ stagnantia per campos aurum sparsum relinquunt: sunt tamen, qui dicant aurum isthic non nasci, sed aliundè importari. Lapillos preciosos innumeros ac margaritas non solùm mare expuit, sed etiam mediterranea regio parit, vt adamanta, carbunculum, saphyrum, amethystum, beryllum, chalcedonium, Achatem, & alias gemmas.

Elephantes in India innumeri.

Serpentes quidem ab incolis comeduntur.

Aromata cõplura in India, & odorata.

Piper in India solum colligitur.

Lapilli preciosi.

Multis præterea fluuijs terra hæc irrigatur, præter Indum & Gangem famosissimos: Nam Megasthenes prodidit sexaginta amnes Indiæ numerari, quorum permulta æstate crescunt instar Nili, quæ est potissima fertilitatis huius regionis causa; atque eorum aliqui in Nilum & Gangem irrumpunt, aliqui verò proprijs ostijs in mare exeunt. Sunt autem post Indum, & Gangem celebriores *Mandoua, Guenga, Chaberis, Aua, Campumo, Menam, Menon*, & alij quidam. GANGES autem, qui in sacris literis *Phison* vocatur omnium toto orbe maximus creditus est, hic autem ab Imao monte delapsus nouemdecim flumina, omniaque ferè nauigabilia, in sese recipit; Plinius autem scribit triginta, & alicubi adeò patescit, vt lacus verius, quàm fluuius videatur: namque ad centum stadia se expandit, vbi minimum 8. millium passuum latitudine; nec minore vnquam altitudine, quàm 20. passuum. Lacus denique hîc perampli sunt, inter quos est lacus *Chyamai*, patens in circuitu 400. milliaria, & distans à mari 600. milliaribus, à quo plures fluuij præcipui ortum trahunt.

Fluu. Indiæ.

Ganges flu.

Chyamai lacus.

Cæterum prouinciam hanc nobilissimam, quæ hactenus Europæis ob longinquam nauigationem incognita prorsus penè fuit, primus omnium

India quo tẽpore patefacta à nostris fuit.

Guasco Gamma Portugallensis detexit ac perlustrauit, superato Bonę spei capite, ac vniuersa Africa circumnauigata, & hoc quidem anno Domini 1497. Quod sanè facinus non minimum emolumentum vniuersæ Europæ attulit, ob immensam aromatum copiam, quæ commodiori itinere in eam continuò affertur, cùm iam per omnem Indiæ oram Portugallenses potiores arces & emporia obtineant.

Incolæ Indiæ.

Complectitur autem nunc vniuersa ipsa India complures gentes lingua, forma, habitu, moribus, & religione longè diuersas, inter quas quatuor pręcipuæ nationes sunt, nempe naturales Indi, qui vt plurimum Gentiles sunt: Hebræi, qui dispersi sunt per omnem mundi partem: Mahumetani, quorum aliqui sunt Persæ; alij Scythæ, qui nunc dicitur Mogores, habitantque maiori ex parte in Mediterraneis; alij verò Mauri, seu Arabes, & hi sanè innumeri sunt per vniuersam oram Indiæ maritimam, cùm abhinc annis ducentis maritimæ oræ innumera oppida ac orbes commercijs opportuna per vim occupassent, compulsis ad Mediterranea incolis. Tandem isthic sunt etiam Christiani; nam præter quam plures Christicolas, è vetustissima illa stirpe, quos olim Diuus Thomas instituit, qui dispersi in diuersis Indiæ partibus comperiuntur, sunt quoque multi Portugallenses, ac multi ex naturalibus, qui Portugallensium opera sacrosanctum baptisma susceperunt.

Indorũ mores & qualitas.

Sunt autem in vniuersum Indi naturales statura procera ac valida, colore subfusco, quibus vt plurimum longissima est vita prope 130. annorum: lasciuiæ supra omnes mortales dediti sunt, qui barbam, non autem comam nutriunt, non sine fuco cærulei aut crocei coloris: cultus præcipuus illis est cum gemmis ac alijs ornamentis: circa corporis habitum alij laneis, alij lineis, alij sericis pannis teguntur, & maiori ex parte nudi incedunt, obscœna tantùm velando; capita tegunt, ac pedes soleis muniunt caloris potius quàm frigoris fugiendi gratia. Cæteris in rebus frugales sunt: literas plerique eorum non nôrunt, sed memoriter omnia administrant, ac legibus vtuntur non scriptis: quidam etiam leges scriptas obseruant, & studijs Philosophiæ, Astronomiæ, & Medicinæ incumbunt; sed magicæ arti, augurijs, & superstitionibus plurimum operam nauant. Sunt verò in legibus ac contractibus valdè simplices, neque litigiosi sunt, ac paucissimi apud eos fures reperiuntur, quamobrem domos frequentius incustoditas habent. Vnam non modò ducunt vxorem, sed plures, & quotquot vnusquisque alere potest; quarum vna cæteris præstans, ac viro charior vel officiosior, mortuo viro vnà cum ipso viua comburitur. Ijdem etiam non tam cum vxoribus, verùm etiam cum matribus, auis, filiabus, nepotibusque, ac in propatulo coire turpe non putant. Plinius tradit, Indos prope gentium solos nunquam emigrasse finibus suis, quod haud dubiè soli vbertatem declarat: ad hos verò plures è diuersis ac longinquis partibus gentes aromatum, gemmarum, & aliarum mercium emendarum causa concurrunt. Nobilitas generis ac sanguinis apud hos summopere obseruatur, idque ex veteri instituto; vnde singuli in eo vitæ genere vitam absumunt, quod initio susceperũt, & quod sui prædecessores sortiti sunt; neque vllus vnquam agricula aut opifex ad altiorem

Vxores primæ Indorũ cõburuntur cũ viri cadauere plerisque in locis.

tiorem

tiorem gradum peruenire potest; quinimò huiusmodi homines miserrimæ conditionis sunt, & adeò in contemptu, vt & alios superioris ordinis homines absque metu ac pœna accedere nequeant. Militiæ vis apud Indorum Reges complures in *Nairis* consistit, & hi quidem sunt ciues & nobiles ipsi, qui potest septimum ætatis añum ad agilitatem, ac dexteritatem incredibilem præparantur, crebra totius corporis inunctione ex sesamino oleo, quo sanè nerui ac ossa eorum laxantur adeò, vt totum corpus facillimè torquere possint, & ad libitum in quamcunque partem flectere: deinde sese in corporis exercitijs summa cura, ac vigilantia assuescunt, ac arma pertractare apprimè discunt. Nonnulli etiam Indici Reges in mancipijs ac seruis omnem belli potentiam reponunt, & quidam ex eis externo quoque milite vtuntur. Sunt apud Indos sacrorum antistites seu sacerdotes, qui ortum dicunt à vetustissimis ac nominatissimis Brachmanis, qui apud Græcos Gymnosophistę appellabantur, & hi summopere coluntur apud eos; quorum alij in hominum frequentia vitam traducunt; alij in specubus ac solitudinibus degunt pura ac simplici vita viuentes, nec vllis rerum illecebris capiuntur, quorum alimenta sunt, quæ tellus ferro inuiolata producit; alij verò sunt, qui continuò peregrinantes hinc inde victum quæritant, asperrimis vestibus vtentes, vel nudi incedentes. Inter hos sunt qui parcè viuunt, & ab omni vitiorum genere abstinent ad certum vsque tempus, quo transacto ad altiorem gradum maximo honore promouentur, vocanturque tunc *Abduti*, cùm prius *Iogues* appellarentur: & his quidem in posterum licet virgines deflorare, & omne flagitij genus tanquam ex priuilegio committere. Dynastæ ac nobiles Indiæ *Caimales* ab incolis appellantur, & hi quidem vt plurimum in vrbibus non habitant, sed extra: quorum domus muris, fossis, & sepibus munitæ sunt. Verumtamen tam Persæ mercatores, quàm Arabes & Mauri, qui isthic inhabitant, priuilegio nobilitatis gaudent, & hi etiam cum Nairis nubere solent. Sunt autem Indiæ ædificia ac domus viles ac abiectæ præterquam Maurorum & Lusitanorum; sed antiquissima Indiæ ædificia, quorum etiam nunc aliquot supersunt, longè Romanorum, & Ægyptiorum ædificia excellunt. Potissima Indiæ pars ad Oceanum Meridionalem seu Indicum apposita est iuxta littus, seu oram maritimam; quæ etsi plurimum portuosa sit, attamen plerisque in locis innumeris insulis, scopulis, ac breuibus percincta est, quamobrem tota illius nauigatio ex his laboriosissima ac periculosissima redditur: & huius quidem maritimæ oræ præcipua loca possident nunc Mauri partim, & partim etiam Portugallenses, vt dicemus, in particulari descriptione singularum Indiæ partium, quam nunc tradere incipimus, facto initio ab inferiore India.

Nairi quâ dicantur.

Brachmani sacerdotes.

Abduti, & Iogues religiosi.

Caimales Indiæ nobiles.

Potissima India pars ad littus maris.

INFE-

INFERIOR INDIA INTRA GANGEM.

Inferioris Indiæ situs.

INFERIOR India, quæ longo tractu ad Meridiem in Oceanum peninsulæ instar percurrit, clauditur inter duos fluuios Indum & Chaberim, ac inter duos ingentes maris sinus, hoc est, inter Canthi sinum Ptolemæi ad ostia Indi fluuij, (recentiores sinum *Cambaiæ* vocant, & Iosephus Indus sinum *Guzerat*, qui asserit olim Betrosia fuisse vocatum) & sinum *Bengalæ*, quem cum Mercatore Argaricum sinum Ptolemæi esse credimus. Hanc itaque inferiorem Indiam *Gates* mons, qui Bettigo Ptol. Mercatori est, mediam penè secat; qui sanè mons à Caucaso exoriens ad *Comorini* caput longo itinere 400. circiter leucarum porrigitur. Vnde vna huius inferioris Indiæ pars Occidentalem oram obtinet, quæ insignes quatuor prouincias complectitur, nimirum *Cambaiam, Decan, Canaram, & Malabarem*; in quibus quidem singulis præstantes aliquot vrbes sunt proprios regulos agnoscentes. Altera verò inferioris Indiæ pars iuxta Orientalem oram sinus Bengalæ exposita est, in qua tria præcipua regna sunt, *Narsinga* videlicet, *Orixa*, ac *Bengalæ*, cum particularibus aliquibus locis. In Mediterraneis autem plura sunt regna, nempe *Delly, Mandao, Moltan, Citor, Pider, Cosperir, Aracan*, & alia ignota, præsertim versus Septentrionem. Nam referunt recentiores scriptores famosi, in tota hac inferiore India 47. regna contineri, quorum maiorem partem nuper Mogores Tartari occupârunt. Horum enim Rex, qui Magnus Mogor appellatur, possidet nunc præcipua regna *Cambaiæ, Delly, Citor, Mandao, Bengalæ*, ac alia, atque is in regno *Delly* residet; cuius tanta potentia est, vt ad bellum 300. millia equites mittere possit, ac prætereà 50. mil. elephantes, præter innumeram peditum copiam. Nullas tamen hic princeps maritimas habet vires, licet à duabus partibus ad mare extendatur; quoniam in sinu Cambaiæ à Portugallensibus impeditur, qui vniuersum illum sinum strenuè tuentur, ac in sinu Bengalæ portibus, & tutis nauium stationibus destituitur.

Gates mons hanc partem mediā secat.

Prouinciæ huius partis iuxta Occidentalem oram.

Regiones ad Orientem expositæ.

Regiones Mediterraneæ.

Magnus Mogor.

OCCIDENTALIS ORAE INFERIORIS Indiæ regiones, & primò

CAMBAIÆ REGNVM.

CAMBAIA Prouincia *Guzarat* etiam dicitur, cuius longitudo iuxta maritimam oram 500. milliaria capit, à fluuio *Bate*, qui propè *Caulum* oppidum in mare exoneratur, vſque ad regionem *Circam* Perſidis: & ab alijs autem partibus regna *Dulcindæ*, & *Mandao* attingit. Vnde regnum hoc habet ab Ortu *Mandoam* regionem: ab Occidente *Nautacos*, ſeu Gedroſios: à Septentrione *Sangæ* & *Dulcindæ* regna: à Meridie verò Oceanum, regniq́ue *Decani* fines. Eſt itaque regnum hoc ampliſſimum, & vrbium, oppidorum, ac pagorum refertiſſimum, habitatoribuſq; numeroſiſſimum, cùm in eo 60. millia populationes plùs minùs numerentur. Fluuijs autem multis irriguum eſt, quorum præcipuus INDVS cenſetur, qui regionem ipſam mediam interluit: is autem à Caucaſo monte, hodie *Naugrocot*, exoritur, & longo curſu 900. circiter milliarium in Oceanum duobus magnis oſtijs nauigabilibus erumpit. Ager frumentaria re oryza, cera, ſacchara, ac thure, fructibus item omnigenis & aromatibus abundat: goſſipij verò ac ſerici tantam profert copiam, vt ſæpè quadrigenæ, aut quinquagenæ naues iiſdem onerentur, ac aliò comportentur. Iſthic multi ſunt equi ac Elephantes, & in montibus onyx lapis eruitur, vulgò *Corneolla* dictus, atque etiam adamas, & chalcedonius: ſtorax præterea liquida hîc prouenit magna in copia, Cambaiæ Rex idola olim colebat, antequam Maurorum fidem recepiſſet; & incolæ, qui *Guzarates* dicuntur, Mahumetani partim, partim verò Idololatræ ſunt; & hi quidem ſuperſtitionibus, & mercaturæ operam impendunt, ac bello inutiles ſunt: vnde rex externis militibus vtitur. Colore ſunt oliuaſtro, & nudi incedunt, præter pudenda, caput gauſape purpurei coloris tegunt, & plerumq́ue ſola tunica interiore velantur: carnes nullas comedunt, ſed lac tantùm, oryzam, hordeum, ac cætera inanimata. Sunt in Mediterraneis huius regni *Resbuti* populi gentiles, qui ſunt naturales nobiles huius regni à Mauris fugati poſt captum ab ipſis regnum; hi autem liberam traducunt vitam in montibus, nec vllam timent vim, imò cõtinuò regnum hoc infeſtant. Celebriora ac præcipua huius regni loca maritima ſunt *Damanum* oppidum, *Bandora*, *Curate*, *Rauellum*, *Bazuinum*, quorũ duo priora euerſa quandoque à Portugallenſibus fuerunt. Eſt quoq; *Dium* oppidum & arx munitiſſima in inſula non longè ab Indi oſtijs iacens. Sed in Mediterraneis ſunt *Madabar*, ſiue Amodabat; CAMBAIA, quæ regno nomen dedit, ac eximiè culta eſt: namque referunt in eam eſſe 130. familias; eſtq́ue omnium indiæ vrbium præſtantior, qua de cauſa Cayrum Indiæ nuncupatur; CAMPANEL Regia ſedes, in vertice montis ſita, ac

Cambaiæ regnum. *Finis eius.* *Regni qualitas.* *Indus flu.* *Agri qualitas.* *Incolarum mores, & conditio.* *Reſbuti populi.* *Vrbes & oppida huius regni* *Dium oppidum.* *Cambaia vrbs.* *Campanel Regia ſedes.*

Cambaiæ regia potentia.

ac ſemptemplici muro percincta; deinde TANAA, & aliæ. Tanta huius Cambaiæ Regis prædicatur potentia, ac opulentia, vt quandoque exercitum contra Mogores maximum parauerit, in quo quidem 150. millia equites numerabantur, peditatus ex 500. millibus extabat, & magna tormenta bellica ex ære prope mille fuerunt, inter quæ quatuor ingentes cõputabantur baſiliſci ex metallo, quorum ſingulos centena boum iuga trahebant: præterea ducentos turritos Elephantes conducebat, atque quingenta dolia auro, argentoque ſignato plena ad ſtipendia militum perſoluenda, præter Dynaſtas, nobileſque permultos, qui proprijs expenſis Regem cõcomitabantur. Ipſo tamen Cambaiæ Rege profligato, Mogores Tartari viribus præpollentes maiorem ac potiorem regni partem poſſident. Sed ad Cambaiæ ſinum duæ præſtantes, ac munitiſſimæ arces, Dium nempe, & Damanum in Portugallenſium poteſtate ceciderunt, quæ ſanè claues ſunt ipſius ſinus, ac huius Oceani.

Mogores regnum hoc nuper occuparant.

DECAN REGNVM.

Decan regnum.

DECAN regnum iuxta maritimam oram extenditur 150. milliaribus, iacetque inter fluuium Aligam, qui in mare prope Sintacoram oppidum exit, ac inter Bate fluuium. Olim proprium agnoſcebat regem Mahumetanum, qui nuper, dum nimis delicijs indulgeret, à duobus eius militum ductoribus regno exutus fuit, à quibus in duos Principatus diuiſum eſt hoc regnum. Horum vnus vocatur NIZAMALVCCVS, qui in pulcherrima ac amœniſſima vrbe DANAGER moratur, ſoluſque in vniuerſa India Perſarum ſectam profitetur; huic confines ſunt Canaræ & Narſingæ regiones. Alter huius regni princeps appellatur IDALCANIS, qui in vrbe VISAPORA ſedem tenet, & habet in ſui confinio Cambaiæ, & Orixæ regna. Præcipua totius regni vrbs eſt BIDER, poſtquam eſt DECAN vrbs, quæ regioni nomen dat, à qua ſex milliaribus abeſt mons muro munitus, ac præſidio in quo adamas gemma eruitur. Incolæ huius vrbis ſericis amiciuntur veſtibus, vel interualla ex ſerico elegantiore. Præter iam dictas vrbes ſunt etiam in hoc Regno SINTACORA, CAVL, & GOA, iuxta oram maritimam, quæ duæ vltimæ captæ fuerunt à Portugallenſibus; & GOA ſanè clauis eſt vniuerſæ Indiæ, & emporium inſigne. Poſita autem eſt in quadam inſula, quæ ab oſtijs Mandouæ fluuij effecta eſt, ambituque 15. milliaribus patet: & ipſa quidem vrbs ſoli vbertate, ædificijs magnificis, incolarum copia, & portu oportuno mirè ornata eſt. In hac reſidet Archiepiſcopus totius Orientalis Indiæ, cui ſubiecti ſunt omnes Epiſcopi huius tractus. Eſt etiam Proregis Indiarum ſedes, qui

Nizamaluccus princeps.

Idalcanis princeps.

Bider vrbs.

Decan vrbs.

Aliæ vrbes.

Goa vrbs.

nauale isthic habet, & classem satis munitam, qua dominium huius maris Indici obtinet, ac tuetur. Cæterùm infestant continuò hanc regionem *Venazari* populi, qui ex rapinis, & proditionibus vitam traducunt. Mercatores ex Persia & Arabia isthuc magnam equorum quantitatem conducunt.

Venazari populi.

CANARA REGIO.

CANARA Regio Concam etiam dicitur, & est pars quodammodo Regni Decan, quæ tota subiecta est Regi Narsingæ, qui vltra montem Gates inhabitat ad alteram Indici maris oram, quæ sinum Bengale respicit. Sunt verò in hac famosa oppida littoralia Onor, Batticalla, Mayander & Mangalor, emporia olim satis famosa & opulenta. Sed ONOR oppidum à Lusitanis occupatum fuit; atque etiam BATTICALLA vrbs ipsis tributaria est, cuius ager oryzam, saccharum, ficus, fructus & iuglandes mittit, sed triticum, hordeum, & legumina non fert. MANGALOR quoque opulentum est emporium cum arce, quod aliquando à Portugallensibus dirutum fuit.

Canara regio.

Oppida huius regionis.

Onor opp.

Batticalla vrbs.

Mangalor.

MALABAR PROVINCIA.

MALABARICA prouincia à capite *Comorin incipit*, quod an Cory promontorium sit Ptolemæo, an verò Commaria extrema, dubito; ac ad fluuium oppidumque *Cangeracon* producitur, quod sanè spatium iuxta maritimam oram complectitur propemodum 300. milliaria: latitudinem verò à monte Gates ad Oceanum 50. milliarium obtinet. Est autem hæc regio magis culta ac frequens cæteris Indiæ regionibus. Aëre gaudet saluberrimo, sed frigidiusculo: agro feraci admodum potitur, plurimisque æstuarijs, ac fluminibus conciso, qui licet frumentariæ rei ineptus sit, nihilominus abundat hordeo, oryza, ac varijs fructibus; in primis verò gingibere, myrabalanis, cardamomo, tamarindis, cinnamo, cassia, pipere, ac alijs aromatibus, atque palmis quoque copiosissimè. Stagna isthic ingentia sunt, in quibus pergrandes sunt lacertæ & crocodili effigiem, tergore duro velut conchyliorum, quarum caro ab incolis comeditur; qui etiam præcipuo in honore mensuram habent vespertilionum genus dentibus & rostro vulpinis, miluij magnitudine. Incolæ ipsi pane non vescuntur, sed oryza, piscibus, carnibus, fructus, & iuglandibus. Sunt autem in prouincia hac vrbes non paucæ, quæ emporia opulentissima, ac frequentis-

Malabaris prouinciæ situs, & amplitudo.

Qualitas.

Incolarum mores, & conditio.

quentissima sunt, tum ob optimos, quos habent, portus, eosque tutos valdè ac capaces; tum etiam, ob Indicarum mercium ac opum effluentiam: in quibus sanè vrbibus particulares Reguli imperant, qui omnes vel inanium Ethnicorum Deorum simulacra colunt, Brachmania disciplinâ & sacris initiati; vel Pseudoprophetæ Mahometi religionem sectantur, in tota hac regione equis in bello non vtuntur. Sunt autem Regna huius tractus præcipua, *Canonor*, *Calecutum*, *Cranganor*, *Cocinum*, *Caicolam*, *Coulam*, & *Trauancor*, inter quæ *Calecurum* cæteris præstat, quippe quia eius Rex *Samori*, seu *Samorinus*, id est summus Imperator, ac Deus in terris appellatur.

Regna Malabaris.

Canore regnum, & vrbs.

CANONOR Regnum 20. milliaria littoralia capit, & nomen obtinet ab vrbe huius nominis, quæ à Calecuto in Septentrionem leucis ferè decem abest, quæ sanè pulchritudine præstans est, ac mercaturæ admodum opportuna, ob eius portum non minus nauium capacem quam tutum. Huius ager plurimis concisus æstuarijs ac fluminibus affluit gingibere, pipere, myrabalanis, cardamomo, casia, & alijs compluribus aromatibus: sed tritici, oryzæ, vuæ, ac omnium ferè fructuum expers est; citris tamen, & cucurbitis exceptis. Vnde incolæ oryza importata vescuntur, ac præterea piscibus ac carnibus, quibus regio abundat. Habent autem in hoc regno Lusitani arcem optimo in loco summa Regis voluntate extructam ad tuenda mercimonia, & valido præsidio communitam.

Qualitas.

Arx Lusitanorum in hoc regno.

Calecutum regnum.

CALECVTVM Regnum præcipuum est, licet 25. leucas oræ maritimæ tantummodo complectatur; & huius quidem rex clarus est ac potens, qui cunctas huius tractus dignitate saltem præcellit, & Zamorinus, id est Imperator nuncupatur. Regia vrbs est CALECVTVM, quæ iuxta mare tribus milliarib9 in longitudinem expanditur, mœnijs non ambitur, sed à sex millibus circiter ædibus longiore spatio inter se discretis circundatur, estque insigne totius Indiæ emporium, ac ad primum lapidem habet portum *Capocate* vocatum, domus omnes viles sunt ac humiles: quoniam impediente aqua, quæ ad quinos palmos è terra scaturit, fundamenta profundius iaci nequeunt, mercatorum ædes pluris non æstimantur quàm 20. aureis, sed reliquorum incolarum ad summum binis aureis emuntur.

Calecutum vrbs.

Ager vrbis Calecuti.

Suburbanus vrbis ager piper mittit, gingiber, tamarindum, myrabalanos, casiam fistulam, & fructus suauissimos, quos *Iaceros* indigenæ vocant, suntque saporis fermè peponis, seu cotonei Persici, præter alios multos nobis incognitos. Sunt etiam isthic palmæ innumeræ, quæ vtilissimos fructus edunt. Incolæ pannis vsum non habent, neque carnes ex lege comedunt, nec vinum bibunt, eorum esculenta sunt oryza, hordeum, butyrum, lac, pisces, saccharum, aromata, poma, ac alij fructus: & hi quidem humi procumbentes comedunt, cochlearis loco arborum folijs vtentes, Cacadæmones, ac falsorum Deorum ac animalium delubra colunt, ac inter eos non pauci Mahumetani sunt, qui tunica interiore

Incolæ Calecutenses.

ad vmbilicum vsque amiciuntur: reliqui autem nudi incedunt, obſcœna tantùm velando, ac etiam nudis pedibus; caput verò nobilis tantùm tegunt, qui etiam enſes nudos, ac clypeos geſtant. Caſtitatem negligunt, & mulieres viribus immutarè proſtituuntur, atque inter ſeſe mulieres nonnunquam amicitiæ cauſa commutare ſolent: quin etiam Rex ipſe ſponſam, quam ducturus eſt, Brachmanis ſacerdotibus prius deflorandam tradit, qua de cauſa liberi aut germani aut nepotes ex fratre in Regno non ſuccedunt: ſed tantùm ex ſororibus nepotes, quippe quia hos ſolos ex Regia ſtirpe prognatos eſſe pro certo ſciunt. Scribunt hîc in palmarum folijs cum penna ferrea abſque vllo atramento. Inueniuntur iſthic ſerpentes plerique, inter quos quidam ſunt adeò homini infeſti, vt exiguo tantùm ſanguine extracto mortem ferant præſentaneam: alij quoq; craſſitie ſues referunt ſuntque quadrupedes quaternorum cubitorum longitudine, qui in locis paluſtribus naſcuntur, nec venenoſi ſunt, hominique infeſti. Rex verò ſerpentes omnes ſuperſtitiosè obſeruat, neque homini ſerpentem vllum mactare licet abſque capitis pœna. Arcem prope Calecutum Portugallenſes habent littori impoſitam, cum optimo præſidio, quibus Zamorinus rex vectigal in ſingulos annos perſoluit.

Serpentes iſthic inueniuntur.

Arx Portugallenſium.

CRANGANOR Regnum exiguum eſt, cuius vrbs eiuſdem nominis ad oſtium fluuij poſita eſt, qui ſuo tortuoſo inflexu agrum vicinum frugiferum ac mercaturæ opportunum reddit. Incolæ ſunt ex vetuſtiſſimis D. Thomæ Chriſticolis circiter 70. millium numero, qui tamen continuò à vicinis Idololatris, ac Mahumetanis vexantur.

Cranganor regnũ Chriſtianorum D. Thomæ.

Cocinum Regnum anguſtum ac tenue ante Portugallenſium in Indiam aduentum erat, & Regis Calecutenſis tributarium, neque Cocini Regulus nummos ſignare poterat; qui tamen hodie ab his exolutus Portugallenſium auxilo ſat s opulens, ac potens factus eſt, cum quibus ſemper confœderatus fuit. Complectitur regnum hoc 40. leucas maritimæ oræ, & regia vrbs COCINVM diſtat à Calecuto leucis fermè 30. in Meridiem, ac ad oſtium Mangatis fluuij iacet, quæ à mari introrſum æſtuante in peninſulæ formam cingitur; eſtque inſigne emporium, cuius ædificia non differunt à Calecutanis, quemadmodum nec incolarum mores: Ager tn. vrbis Indicarum frugum & aromatum, præſertim verò piperis longè fertilior eſt. Cocini Rex præcipuus eſt ex Brachmanis ſacerdotibus, ac veluti ſumus Pontifex vniuerſæ huius prouinciæ, cui quam plures alij vicini Reguli tributa pendent. Tutiſſimum portum habet ipſa vrbs, & multos incolas, quorum permulti Mauri ſunt mercatores. Iſthic arcem Luſitaniæ Rex tenet munitiſſimam commerciorum gratia, quam tum ipſi Luſitani, tum Indi nuper ad fidem Chriſtianam conuerſi, atque etiam alij indigenæ ex reliquijs D. Thomæ inhabitant, & moratur hîc Epiſcopus, qui Cocinenſis intitulatur.

Concinum regnum.

Cocinum vrbs.

Ager vrbs Cocini.

Rex Cocini.

Arx Luſitanorum.

CAICOLAM, ſeu COVLETES regnum diſtat à Calecuto leucis 50. & vrbs ipſa emporio ac portu gaudet, qui in theatri modum & accliui littore eſt. Rex idola colit, nec admodum diues eſt; & incolæ habitu moribus, cæli temperie, ac regionis ſitu parum à Calecutenſib. differunt, inter quos

non

non pauci Christiani sunt D. Thomæ, qui singulis ternis annis à sacerdote ibi ex Babyloniæ aduentante baptizantur. Vrbs hæc aliquando à Portugallensibus diruta ac conflagrata fuit. Ager optimum mittit piper, præter alias Indicas fruges.

Coulam regnum, & vrbs.

COVLAN regnum 20. leucas maritimæ oræ habet, & eius vrbs COVLAM, seu COLANVM 24. leucis in Meridiem à Cocino distat, quæ opulentior & antiquior cæterarum Indiæ vrbium censetur, ex qua quidem Calecutum, & aliæ Malabaricæ regionis vrbes coloniæ prodierunt. Mercibus autem affluit, & portum habet optimum, & incolas idolorum cultores, quorum mores ac habitus non absimiles sunt à Calecutanis; sed multæ præterea in ea sunt Christianorum veterum Diui Thomæ familiæ. Ager frumenta non producit, sed tamen piper optimum, & omnifariam fructus mittit. Regulus Coulanus potens est, qui 20. millia equites semper ad bellum promptos tenet, & cum finitimis sæpè bella gerit.

Incolæ vrbis Coulam.

Rex Coulā

Trauancor vrbs.

TRAVANCOR vrbs regionem habet frugibus inopem, nec ad mercimonia admodum idonea est; cui finitimi sunt populi ab Occiduo latere MACOÆ nuncupati, qui omnes ferè Christianæ religioni Iesuitarum opera addicti fuere.

Macoæ populi.

ORIENTALIS ORAE INFERIORIS INdiæ regiones, ac loca præcipua ad Oceanum Bengalæ exposita: & primò

NARSINGAE REGNVM.

Narsingæ regionis situs.

NARSINGÆ Regnum inter *Comorinū* caput, & *Guadauerinum* caput iacet, ac inter montem *Gates*, & Oceanum *Bengalæ*, cuius longitudo iuxta mare est 200. leucarum, seu 600. milliarium; circuitus verò trium millium milliarium: quidam dicunt tantum agri continere, quantum semestri itinere vix emetiri possis. Quod quidem regnum inter totius Asiæ potentissima connumeratur, est enim omnium rerum affluentissimum, vt nihil in eo, quod ad humanum vsum pertinet, desiderari possit. Nam rei frumentariæ, sacchari, gingiberis, & id generis aromatum feracissimum est: gossipio autem & serico nulla in vniuerso orbe fœcundior plaga. Vnde ob id nusquam alibi ditiores, locupletioresque inueniuntur negociatores. Ciuitates Regiæ duæ sunt, NARSINGA videlicet, & BISNAGAR, quam alij Besenegal scribunt, & hæc quidem triplici muro circundata est, atque cunctorum mercimoniorum famigeratum est emporium; cuius ager fœcundus mirè est, & syluis amœnissimis conuestitus, quæ paradisum quempiam referunt. Incolæ quinque diuersarum nationum sunt, plerique tamen Idololatræ. Rex ipse, qui modò Rex Bisnagar, modò Rex Narsingæ appellatur, valdè potens est, alitque continuò 40. mil. *Nairos*, qui sunt nobiles milites; ac præterea 20. millia equos, quos partim

Regionis qualitas.

Narsinga, et Bisnagar regiæ vrbs.

Incolæ huius regni.

Regis potentia.

ex Persia, partim ex Arabia recipit,& 200. elephantes;sed cùm ad bellum proficiscitur multo maiorem equitum, & elephantum copiam ducit cum innumeris peditibus: nam referunt scriptores eius exercitum quandoque 30. milliarium spatium occupare.

TARNASSARI vrbs ad hoc regnum pertinet,quæ olim proprium agnoscebat regem idololatram,valdè potẽtem,qui ad bellum mittere solebat centum elephantes armatos, & centum millia milites tum equites tũm pedestres.Incolæ huius vrbis vxores suas deflorandas albicantis coloris hominibus tradunt,siue Christianis, siue Mahumetanis; quæ quidem vxores ornatæ ac comptæ post mariti obitum honoris ac fidelitatis ergò viuæ construuntur vnà cum viri cadauere, aliter perpetua infamiæ nota laborarent,quem morem in vniuerso quoque Narsingæ regno obseruant.

Tarnassari vrbs.

Incolarum mores.

Sunt in regno hoc vrbe duæ maritimæ ac Christianis cultæ,nempe CIROMANDEL,seu Cosmandel,cuius ager fœcundus est;& MELIAPVR, quæ Diui Thomæ Apostoli prædicatione, obitu, ac sepultura per celebris est,cuius ossa nuper in hac vrbe inuenta in vrbem Goam comportata fuêre. Amplissima olim fuit hæc vrbs,in qua præter alia ædificia 330. circiter Mesquitæ variarum nationum numerabantur:sed solo æquatam,& in ruinis iacentem Lusitani inhabitare postremò cœperunt in eamque colonias suas quotidie firmant.

Ciromandel vrbs.

Meliapur vrbs.

Est quoque CAEL oppidum in hac prouincia,quæ arx est regni Colani ad alteram maris ripam dispositi:& ab hoc oppido vsque ad Comorini caput littus vniuersum 50. milliarium occupant *Paraui* populi simplices ac humani,qui Christum colunt,ac ex margaritarum expiscatione vitam traducunt,quas partim Portugallensibus, partim Canarensibus & Bergalensibus vendunt ac distribuunt.

Cael oppidũ.

Paraui populi.

Pertinet ad Narsingæ regem Canarà prouincia ad alteram Oceani oram Occasum versus,de qua supra egimus.

ORIXÆ REGNVM.

Orixæ regni situs.

ORIXÆ Regnum iacet inter *Narsinga*, *Bengala*, & *Delly* regna, ac Bengalici littoris 350. milliaria occupat, à capite scilicet *Guadauarino* ad caput vsque *Leogoræ*. Quod sanè littus vt plurimum importuosum est, ac stationibus infidis subiectum: quo fit, vt isthic mercimonia parum vigeant. Rex diues ac potens satis est, licet vicinis æquiparandus non sit. Idola colit, & in Ramana vrbe Regiam habet sedem. Mittit regio hæc optimum adamantem. Incolæ gentiles sunt, ac pauci inter eos Mauri.

Rex Orixæ.

BENGALÆ REGNVM.

Bengalæ regnum.

BENGALÆ regnum amplissimum est, cùm permultas contineat vrbes tum littorales, tum maritimas, occupatq; iuxta littus 120. leucas, & totidem etiam in Mediterraneis extenditur. Interluit regionem ipsam Chaberis fluuijs, quem hodie *Guengam* nonnulli vocant, qui putant antiquorum Gangem esse; licet alium fluuium non longè ab hoc situm statuant, qui à monte *Gates* proficiscens, in Bengalicum sinum non longè ab ostijs Chaberis exoneratur. Præterea regio ipsa rerum omnium humanæ necessitatis vsum vberrima est: profert enim abundantissimè oryzam, frumentum, saccharum, gingiberem optimum, ac piper longum: gossipio item ac serico nulla plaga fœcundior: carnium etiam ac piscium mira affluentia. Potitur autem ipsa regio clementissimo cælo, vnde isthic concurrunt ex omni parte gentes; præsertim verò Mauri, Persæ, & Abyssini, quorum maior pars mercaturæ studet: contexuntur hîc innumeri panni ex gossipio ac serico omnis generis, qui in diuersas partes distrahuntur. Incolæ vt plurimum Mahumetani sunt, præsertim iuxta littus, vbi maiorem portionem Mauri occupârunt: suntque plerique albi, & nobiles, acuti ingenij, & intelligentes, comites; sed aliquantum deceptores: in commercijs ac mercatura plurimum valent: nudi non incedunt, veluti fit in reliqua India, sed tunica alba satis ampla amiciuntur, vsque ad terram protensa, & alias adhuc vestes sericeas superinduunt: caput Turcarum more tegunt. Rex Mahumetanus erat, satis potens ac bellicosus, qui sæpè cum regibus idololatris bella gerebat, ab eisque tributa exigebat, & is quidem ab Abyssinis mancipijs eligebatur, quorum vniuersa pene Regia aula plena erat: sed paucis abhinc annis Rex ipse à Magno Mogore regno exutus fuit. GOVRO vrbs Regia habitatio fuit, & BENGALA vrbs, quæ regioni nomen dat, inter vniuersæ Indiæ præclarissimas connumeratur. Præter has iuxta maris ripam ad ostia Chaberis insignia emporia

Chaberis fluuius.

Regionis qualitas.

Incolarum conditio, & mores.

Rex Bengalæ.

Gouro, & Bengala vrbes.

ria *Çatigan*, & *Satigan* iacent, quæ centum propemodum leucis ad inuicem distant.

MEDITERRANEÆ REGIONES huius Inferioris Indiæ.

DELLY regnum inter *Decan*, *Narsinga*, *Orixa*, & *Cambaia* regna positum est; sed ab ipsa Cambaiæ regione montibus separatur. Sumit nomen ab vrbe *Delly*, & affluit equis, Elephantibus, ac dromedarijs. Proprium olim regem agnoscebat; sed paucis abhinc annis à Mogoribus Tartaris occupatum est, cuius Imperator, qui finitimis etiam non paucis regnis moderatur, regiam habet sedem in vrbe DELLY.

Delly regnum.

Mogores Tartari hoc regnum occuparunt.

MANDAO Regio asperrima est ac montuosa, quæ Regno Cambaiæ vicina est. Hanc olim incoluerunt bellicosissimæ mulieres, quas Amazones vocabant, quarum nunc aliquæ supersunt, quæ viriliter equitant. Rex Mahumetanus præteritis annis isthic regnabat, cuius vxor à duobus millibus mulieribus equitantibus concomitabatur: sed postremò regnum ipsum sub Magno Mogore cecidit.

Mandao regio.

SANGA Regnum, quod quibusdam regnum *Citor* dicitur, præcipuam habet vrbem *Citor*, quæ (ait Maffeius) edito in loco duodecim millia passuum obtinet ambitu, sumptuosis admodum ædificijs publicè ac priuatim ornata, mœnibusque ac propugnaculis egregiè cincta: itaque propter maiestatem ac pulchritudinem, quanquam arroganti vocabulo, Mundi vmbella (id enim Citor gentis lingua significat) appellatur.

Sanga regnum.
Citor vrbs.

ARACHAN Regnum à Septentrione Regni Bengalici iacet iuxta fluuium Chaberim, nullam habens ad mare opportunitatem. Et vrbs ipsa, quæ regno nomen dat, prædicto fluuio apposita est, distans à mari 45. milliaria. Est verò hoc Regnum diuitijs affluens, & populo frequens, cuius Rex delicijs & luxui admodum deditus est, ac duodecim habet domos regias in duodecim ciuitatibus præter alias, in quibus innumeras alit mulieres ad vsum venereum.

Arachan regnum & vrbs.

De MOLTAN, PIDER, & COSPERIR regnis nihil notatu dignum habemus.

SVPE-

SVPERIORIS INDIAE INTRA GANGEM REGNA, AC PROVINCIAE præcipuæ.

SVNT in hac Indiæ parte complures regiones, ac regna, quorum præcipua sunt, quæ iuxta mare extenduntur: sed Mediterraneas regiones tenent Brachmani vt plurimum, & à Septentrionem, quorum complures regiones maiori ex parte sunt ignotæ, quarum incolæ idola colunt. Primaria autem regna huius tractus sunt duo, nempe Regnum Pegu, & Regnum *Siam*; quod vltimum particularia regna sub se continet, nimirum Regnum *Siam*, quod etiam *Chaumua* vocatur; regnum *Muantay*, cuius caput est Odia vrbs; & *Caipumo*, *Brema*, *Chencram*, *Camboia*, & *Campaa*, cui etiam regno tributaria sunt regn *Iangomæ*, *Cucrai*, & *Lancaan*, quæ à *Lais* populis coluntur. Duo autem hęc regna nempe Pegu & Siam proprios agnoscebant reges eo tempore cùm Portugallenses ad has regiones accesserunt; verùm paucis abhinc annis ambo regna à quodam Regis Pegu locum tenente vsurpata fuerunt, debellatis ipsis Regibus: & hic quidem Rex à scriptoribus *Barmæ*, vel *Pegu* Rex modò appellatur. Sed nunc particularia ipsa regna & regiones describamus, quæ scilicet ad notitiam nostram deuenerunt.

Pegu, & Siam primaria regna.

Regna subiecta regno Siam.

Barma Rex.

VERMAE REGNVM.

Vermæ regnum.

VERMÆ Regnum exiguum Bengale regno vicinum est, neque vllum habet maris portum. Incolæ Nigritæ sunt, & nudi incedunt, præterquam pudenda, quæ pannis gossipinis tegunt. Idola colunt, & sæpè cum Rege Peguino belligerare solebant. Non sunt autem Mauri in hoc regno.

AVAE REGNVM.

Aua regnũ.

Aua vrbs.

AVA Regnum opulentissimum Brachmanorum erat antequam à Rege Barmæ seu Peguino vsurparetur, in cuius vrbe AVA fluuio huius nominis opposita, plurimi sunt mercatores lapillorum preciosorum, præsertim rubinorum & spinellarum, qui isthic in montibus colliguntur: muscum etiam ex certis animalibus colligunt. Plurimos regnum hoc mittit Elephantes ac equos, & terra ipsa rerum ad victum necessariarum abundat.

PEGV

PEGV REGNVM.

PEGV regnum occupat littoris ſpatium 300. milliarium iuxta Occidentalem oram ſinus Bengalici, ab vrbe ſcilicet *Tauay* ad caput vſque *Nigraes*; in Mediterraneis verò valdè extenditur. Optimos habet portus, ex quibus præcipuus eſt *Martabane*, in quo onerantur circiter 40. naues ex oryza, quæ in Inſulam Sumatram comportatur. Ager huius regni pinguis ac fertiliſſimus eſt, & rei frumentariæ vt plurimum admodum accommodus; animalia innumera nutrit, inter quæ ſunt equi puſilli, ad ferendum tamen idonei, quorum ingens eſt numerus, ſicut etiam Elephantorum, qui in altiſſimis quibuſdam montibus capiuntur, ac ad belli vſum adſeruantur. Pſittaci etiam vocaliores quàm vſquam alibi, & pulchriores reperiuntur, atque etiam feles, qui zibettum gignunt: arundines hîc creſcunt ad craſſitiem vnius dolij: naſcuntur quoque hîc rubini. Vnde regnum ipſum opulentiſſimum eſt & mercatoribus frequentiſſimum, qui commercijs plurimum operam nauant, & in ipſis portubus plures ſunt mercatores Mauri ac gentiles. Deferunt autem ex hoc Regno ad Malacam oryzam, laccam, benzuinum, muſcum, lapillos precioſos, argentum, butyrum, oleum, ſal, cepas, & alia huius generis comeſtibilia: contra verò ex Malaca iſtuc ferunt procellanas, colores, argentum viuum, æs, cinnabarim, damaſcum floribus contextum, ſtannum, & alia Ciuitas Regia eſt PEGV clariſſima totius Indiæ, mœnibus munita, & ædibus elegantiſſimis ornata, quæ à mari circiter 25. milliaribus abeſt, quam fluuius eiuſdem nominis maximus abluit, qui etiam per totum regnum percurrens intumeſcit interdum adeò, vt magnum terræ tractum inundet: vnde ob hoc incolæ oryzam copioſiſſimè colligunt. Præter hanc ſunt inſignes *Tauay Martabane*, & *Loſmin* emporium celebre. Sunt autem Peguini mediocris ſtaturæ, magis ad craſſitiem accedentes, agiles, & viribus præditi, ad bellum tamen inepti: nudi incedunt præter pudenda, capita tegunt albicantibus pannis ad inſtar mitræ: luxuriæ præterea valde dediti ſunt, qui in mulierum gratiam ad virile membrum tintinabula aurea vel argentea appenſa geſtant, vt ſonum reddant dum per ciuitatem deambulant. Sunt verò ſuper mortales omnes ſuperſtitioſiſſimi, & vaniſſimas habent circa religionem opiniones, & ab omni veritate alienas. Rex PEGV multa hodie poſſidet regna, nempè *Tangù, Prom, Melintay, Calam, Bacam, Mirandoù, Aua, Brema*, ad Septentrionem expoſita; deinde regnum *Siam*, & portus *Martabanæ*, & *Ternaſſeri*, & *Aracam*, ad *Macin* regna: & appellari quoque conſueuit à Scriptoribus nonnullis Rex Bremæ, ſeu Barmæ.

Pegu regnū.

Martabane portus.

Agri huius regni conditio.

Pegu vrbs.

Aliæ vrbes.

Incolarum mores & conditio.

Rex Pegu quot ſub ſe regna habeat.

SIAM REGNVM.

Siam regnum.

Amplitudo huius regni.

SIAM Regnum, quod etiam SORNAO dicitur, amplissimum est, atque tam ab Ortu quàm ab Occasu ad mare protenditur; iacet autem inter *Caucinchinam* regionem in Mediterraneis, & regnum *Terma*: iuxta verò littus ab vrbe *Campaa* ad vrbem *Tauay* vsque extenditur, quod sanè spatium 500. leucas metitur. Sed maritimæ oræ non parum Mauri occupârunt, quorum vrbes sunt nunc *Patane*, *Paam*, *Ior*, & *Pera*; ac etiam Portugallenses, qui *Malacam* vrbem ac regnum isthic obtinent. In hoc autem regno comprehenduntur particularia regna aliquot, nempè *Siam*, quod etiam Regnum *Chaumua* vocatur; Regnum *Muantay*, vbi est *Odia* vrbs; *Brema*, *Caipumo*, *Chencram*, *Malacto*, *Camboia*, & *Campaa*: deinde etiam *Iangoma*, *Cucrai*, & *Lancaam*, quæ tria regna inhabitantur à *Lais* populis. In vniuersum autem Regnum Siam agrum habet planum, montibus percinctum, herbidum, amœnum, & pinguem valdè ac fertilem, qui oryza segetibus, ac rebus alijs ad victum necessarijs mirè affluit; profert piper, muscum, benguinum, aurum, argentum, stannum, & alia: mittit quoque innumeros Elephantes, ac equos. Continetur in hoc regno lacus *Chyamay* amplissimus, à quo emanant fluuij *Aua*, *Caipumo*, *Menam*, *Menon*, & alij, qui plures regiones irrigant, ac sua inundatione ad instar Ægypti fœcundant. Sunt ab Ortu in confinio Caucinchinæ immensæ syluæ, in quibus sunt tigres, leones, marichæ, & alia syluestria animalia. Incolæ delicijs, luxui, & crapulæ plurimum vacant, musica delectantur, sumptuosissimis ornantur vestibus, nobilitatem sanguinis profitentur, mechanicas artes non exercent, sed mancipia plurima ad ipsas artes tractandas alunt, agriculturæ tamen valdè student. Publicas habent scholas, vbi leges, & religionem lingua vulgari docent; sed scientias in aliam doctiorem linguam, & ab illa valdè differentem discunt: innumera colunt idola, & præcipuè quatuor Elementa, vnde post mortem vnusquisque sepulturæ genus eligit, iuxta Elementum illud, quod adorauit; nam qui terram adorârunt, sub humo sepeliuntur: qui ignem, cōburuntur: qui aquam, submerguntur: & qui aërem coluerunt, suspenduntur, vt ab auibus deuorentur. Olim Rex Siam Chinensis Regis tributarius erat, & hic quidem in sui custodiam sex millia aulicos continuò habebat, & 200. Elephantes armatos: sed regnum ipsum à Rege Barmæ vsurpatum fuit, vt alibi diximus. Præcipuæ vrbes vniuersi huius regni sunt: *Siam*, *Odia*, *Camboia*, *Campaa*, *Sincapura*, *Malaca*, & *Quedoa*.

Regna particularia, quæ sub hoc regno comprehenduntur.

Qualitas huius regni.

Chyamay lacus, & fluuij ab eo emanantes.

Incolarum mores & conditio.

Rex Siam.

Vrbes præcipuæ.

Siam vrbs.

SIAM vrbs, à qua nomen ipsum regnum sumit, ampla admodum est, ad mercaturam valdè idonea; iacet enim ad ripam lati ac profundi fluuij *Menam*, atque in ea innumeri sunt habitatores; namque præter naturales, numerantur propè 30. millia Maurorum mercatorum familiæ.

Odia vrbs.

ODIA vrbs caput regni Muantay, & sedes Regia regis Siam, amplior

est

est quàm Siam; nam in ea sunt propè 400. millia ædes, & ex ea colligere potest Rex 50. millia homines ad bellum aptos. Est autem ipsa vrbs ad instar Venetiarum ædificata, in qua & scauis deambulari potest de loco ad locum, quarum dicunt reperiri circiter ducenta millia.

Camboia vrbs.

CAMBOIA vrbs in ripa fluuij *Meicon*, seu *Menon* iacet, qui in China regione exoriēs, antequam in Indicum mare exoneretur, multis adaugetur fluuijs, & circa eius ostia lacum peramplum efformat 200. milliaribus in ambitu patens. Est verò vrbs ipsa caput regni Camboiæ, quod rebus ad victum pertinentibus abundans est: nam oryzā, carnes, pisces, & vina eorum more confecta abundè habet: multos mittit equos, ac elephantes, & nonnihil etiam auri profert.

Incolæ Camboiæ.

Incolæ bellicosissimi sunt, & gentiles, seu idololatræ, qui valdè nauigatoriæ arti, & mercaturæ operam nauant; sed moribus barbaris sunt, quippe quia putant homines, ac bruta eiusdem conditiones esse: horum vxores post mariti mortem simul cum ipso comburuntur; quinetiam post Regis obitum non eius vxores tantùm, verùm etiam nobiles aliquot viri voluntariè cum Regio cadauere in ignem sese præcipitant.

Campaa vrbs.

CAMPAA vrbs maritima est, quæ regno nomen dat, quod quidem abundans est auro, & rerum omnium ad victum necessariarum: mittit in primis perfectissimum lignum Aloes, quod in montibus nascitur, & non minoris æstimatur quàm argentum ab vniuersis populis Orientalis, quo in balneis, & in funeralibus principum virorum vtuntur.

Lignum Aloes.

Sincapura vrbs.

SINCAPVRA vrbs iacet in extremitate Meridionalis huius regionis in promontorio quodam, quod nonnulli volunt esse Magnum promontorium Ptol. vbi Zabe vrbem notat; sed mihi potius videtur, esse Paluram Ptol. propè locum, vnde soluunt in Chrysen nauigantes.

Malaca vrbe.

MALACA vrbs propè nobilem fluuium sita est, cui nomen est *Gaza*, ac latitudine 25. milliarium patet, quæ sanè vrbs miræ magnitudinis est; patet enim in circuitu viginti propemodum milliaribus, estque nobilissima, ac mercium affluentissima, ob idque celebratissimum emporium aromatum, odorum omnigenum, auri, argenti, margaritarum, ac preciosorum lapidum magna copia affluit: commodissimum habet portum, quod præcipuum est totius huius Oceani, vbi complura appellunt nauigia aromatum, ac aliarum mercium onusta. Est verò hæc vrbs caput regionis Malacæ, quam antiquorum Auream Chersonesum nonnulli celebres scriptores volunt esse; Mercator tamen putat Malacam regionem nunc esse, vbi Ptolemæus locat Mesolum fluuium: Auream verò Chersonesum putat esse Insulam Iapanicam, vt suo loco dicemus; cui quidem opinioni non possum non assentiri magis, quàm alteri opinioni. Hoc itaq; Malacense regnum 270. circiter milliaria maritimæ oræ habet, cuius ager humidus est, lutosus, nec generatim ferax: mittit tamen triticum, carnes, animalia omnis generis, ac elephantes; profert etiam sandalum, sed fructus paucissimos fert, & perpauca etiam ligna. Vnde præter vrbem Malacam pauca sunt loca populo frequentia, præsertim quia cælum isthic inclemens est. Incolæ Malacæ colore

Malaca opulentissimū est emporiam.

Malacam quidam putant esse auream Chersonesum.

Amplitudo regni Malacensis.

Qualitas regionis.

Incolæ Malacæ.

ſunt cineritio, capillis prominentibus: ſicarij ſunt, & qui mutuis cædibus canum more noctu ſe conficiunt. Rex Mahumetanus olim erat, qui vectigal Regi Chinenſi pendebat: ſed vrbem ipſam poſtremò Luſitani occupârunt, ac in ea arcem conſtruxerunt munitiſſimam, in qua circiter 600. ex eis commorantur. Nunc verò iſthic negocia ſummopere vigent, & eſt tamquam centrum omnium commerciorum Orientis, ob eius opportunum ſitum

Malata vrbs Luſitanorũ eſt.

QVEDOA vrbs nobilis eſt ob piper, quod in ea præſtantiſſimum naſcitur.

Quedoa vrbs.

CAVCINCHINÆ REGNVM.

Caucinchina regio.

CAVCINCHINÆ, ſeu Cachuchinæ Regnum, quod ab huius nominis vrbe denominatur, maius eſt regno Campaæ, & clauditur inter fluuium Cantam, & Regnum Siam; cuius gens idololatra eſt & bellicoſa, præſertim terreſtri acie: multos habet equos, quibus in bello vtitur. Multi iſthic ſunt bombardarij, qui maximam pulueris bombardarij copiam non tam in bello quàm in ludis ac feſtis abſumunt; qui ſanè mos apud Regni etiam nobiles viget. Regio abundat auro, argento, ligno aloes, atque iſthic porcellanæ inueniuntur, ex quibus vaſa porcellana conficiuntur, quæ magno æſtimantur precio, hincque ad Chinam exportantur. Conficiuntur etiam hîc panni ſericei ſubtiles, qui vulgò *Ormeſim, & Taffetà*, vocantur, qui cæteros huiuſmodi excellunt: eſt enim maxima ſerici iſthic copia.

Regionis qualitas.

Procellanæ vaſa.

INDIA EXTRA GANGEM, QVÆ est Prouincia Magni, seu Chinense Regnum amplissimum.

CHINÆ, seu CINÆ regnum amplissimum, Prouincia *Mangi* Marco Polo vocatur, & ab ipsis accolis *Tame*, qui seipsos *Tangis* vocant. Hos populos SINAS à Ptolemæo vocari ex situ, & nominis affinitate putat doctissimos Ortelius, quem plerique sequuntur: hos tamen Mercator sub India extra Gangem locat, cui magis acquiescimus: Sinas verò ad Regnum *Cathay* refert. Finis huius vastissimi regni sunt ab Oriente mare Eoum; à Meridie *Caucinchina* prouincia; ab Occidente Brachmani populi Indiæ intra Gangem; à Septentrione verò Magni Chami, seu Tartarorum Imperatoris regnum, à quo muro ingenti, & montibus separatur. Protenditur autem à Tropico ferè Cancri ad parallelum, vsque gradum 53. latitudinis; & iuxta longitudinem continet Meridianos omnes inter gradum 130. & gradum 160. inclusos. Huius autem Chinensis regionis descriptionem mutuauimus ex Ortelio quam ex Hispanica descriptione Bernardini Scarlanti in Latinum transtulit, quæ est huiusmodi.

Chinense regnum.

Chinæ fines.

Situs cælestis.

Regio hæc soli, & cæli temperie, nec non hominum industria omnium rerum ferax. Habet enim homines minimè desidiosos, sed labori assuetos; ociari namque hîc ignominiosum est. Auri, argenti, & Rhabarbari hîc magna copia. Mare, quod regionem alluit, & flumina, quæ eam irrigant, omni genere piscium abundant. In montibus & pratis pecorum greges infiniti; syluas & nemora incolunt apri, vulpes, lepores, cuniculi, zebellini, martes, aliaque id genus animalia, quorum pelles in vestimentorum vsum expetuntur. Auium omnis generis, præsertim aquaticarum vbertatem hinc colligere licet, quòd in vrbe *Canton*, ex minoribus huius regni vna, ad decem, vel duodecim anatum millia singulis diebus in mensis absumuntur. Loca arentia tritico, & hordeo conserunt: humida, plana, aut palustria oryza, cuius quater in anno sementem faciunt, ex qua quoque præcipuus eorum consistit victus: eminentiora, præruptaque loca habent pineta, quibus panicum, leguminaque interserunt. Nullus itaque locus, nullus ager infrugifer, & vbique horri, rosæ, & varium genus florum, frugumque; sed & linum, vnde his multiplex vestium genus, studiosè colunt. Sed ante omnia saccharum, (cuius hîc immensa feracitas,) & morum arborem ad nutriendos bombyces, quod præstant huius arboris folia:

Regionis præstantia & qualitas.

Auium magna vbertas.

Oryza quater in anno colligitur.

Sacchari immensa feracitas.

Serici mira copia.
Vrbes huius regni 240.
Cãton vrbs.
Incolæ Chinæ.
Vestitus Chinensiũ.
Mulieres Chenenses.
Meretrices isthic extra vrbes degunt.
Currus qui vento agitantur.
Ars imprimẽdi à Chinensibus ante nos inuenta.

folia: Serici enim hîc magnus prouentus, & præcipua incolarum negociatio. Sunt in hoc regno 240. vrbes celebres, præter oppida, & pagos, quorũ ingens est numerus; atque omnes vrbes ad ripam nauigabilis cuiusdam fluminis sitæ sunt, largis, profundisque fossis, & muris munitæ. Vrbium magnitudinem ex eo conijcimus, quod *Canton*, quæ vna ex minoribus est, habet in circuitu duodecim millia passuum vltra trecentum quinquaginta, præter eius suburbia, quæ sunt grandia, & populosa. Genti facies lata est, barba rara, nasus simus, oculi parui, etsi quidam inter eos sunt forma satis decora, & proportionata. Color vt Europeis, subfuscus autem ijs, qui circa Canton habitant. Rarissimè, vel nunquam patrio solo excedunt, neque facilè peregrinum admittunt, in primis ad interiora regionis, nisi fide publica à Rege fuerint donati. Opulenti vel diuites sericeis indumentis vestiuntur, coloribus variegatis. Infima sors hominum gossipinis, & nigris vestitur, atque lineis: ex lana enim panni conficiendi ratio ijs in vsu non est. Viri comam (vt apud nos mulieres) nutriunt, eamque componunt circa verticem in nodum, quem clauo argenteo constringunt. Fœminæ eandem comunt valdè eleganter, auroque & vario gemmarum genere exornant: Vnguentis, pigmentisque, vt apud Hispanos mos est, se depingunt, neque in publicum vnquam prodeunt, nisi sellis tectis portatilibus, & domestica familia consociatæ. Licitum viris plures ducere vxores, quarum vnam domi retinent, cæteras diuersis in locis disponunt. Adulteros vltimo afficiunt supplicio. In vrbibus nullum lupanar, omne meretricum genus in suburbia relegatur: quod si in nostris quoque ciuitatibus, in Italia potissimum, fieret, multo minor esset illarum copia, quibus nunc omnia scatent; & multo minor pateret adolescentibus & iuuenibus peccandi locus: suis enim illecebris etiam omnia alia cogitantes alliciunt, quasi inuitos eos interdum trahunt. Nuptialia festa celebrant tempore nouilunij, & ferè Martij mensis, qui dies illis primus est ineuntis annis. Cibum manibus non tangunt, sed furcula aut vnco argenteo ori imponunt. Ad mensam sedent in cathedris, scamnisque vt Europæi, non in terra, vt cæteri solent Asiatici. Gens est admodum ingeniosa, adeò vt currus excogitârint, fabricauerintque, quos velis ventisque per campos, & loca plana, vti nauigia per mare, dirigere optimè norint. Imprimendorum librorum artem diu antequam nos eam excogitassemus, isti libris excusis, mundo exhibuêre. Et cùm in hac regione pro locorum natura differenti vtantur lingua, adeò vt alter alterum parum intelligat; scriptura & charactere tamen alter alterius mentem optimè comprehendit: Omnes enim huius regni incolæ ijsdem vtuntur characteribus, quæ integras dictiones exprimunt, atque vocabula, vnde vtuntur vltra quinque millia rerum & verborum notulis, & in scribendo supernè rectà deorsum descendendo lineas ducunt. Habet hoc regnum nauium, triremium cymbarumque

barumque

barumque omnis generis infinitum numerum; & haud minori populorum frequentia in nauibus, quàm ædibus habitatur. Tota hæc regio vni subest regi, tanquam monarchæ, quem Mundi dominum, & Solis filium vocant. PAQVIN vrbs versus Tartariam regia eius sedes est. Ex hac nunquam nisi belli tempore egreditur. MANQVIN ciuitatem quondam eius prædecessores habitâuere, in cuius memoria ibidem aurea tabula magno honore custoditur: Hæc regis qui hodie regnat, nomen inscriptum tenet, tegiturq; pretiosissima cortina, quam nisi festis diebus non retegunt, eamq; hîc superstitiosa quadam obseruantia, quasi ipsam Regiam referret maiestatem, venerantur. Aiunt hunc, cùm bellum aduersus Tartaros gerit, in exercitum ducere trecenta peditum millia, equitumq; ducenta; at gentem non adeò bellicosam esse addunt. In iustitia administrãda hîc magna seueritas. Quod ad religionem huius gentis attinet, credunt omnes res creatas, omniaq; inferna, atq; horum gubernationem pendere à supernis, atq; cælo, quem maximum omnium Deorum credunt, eumq; primo Alphabeti charactere exprimunt: solem, lunam, & stellas adorant, etiam cacodæmonem, ne mala eis afferat, vt ipsi ferunt. Sumptuosissima habent tam in vrbibus, quàm in agris templa. Etiam duplex genus sacerdotum: alterũ candido vestitur, raso capite, & in commune viuit, vt nostri monachi; alterum atro, promisso crine, & seorsim habitat, vt nostri Presbyteri: neutrũ vxorem ducit, horum tamen vita satis impudica, & obscœna. Addit etiam Ioannes Barrius, regem hunc quindecim habere sub se prouincias admodum amplas, quas illi Gubernationes nominant, huncque solum antecellere potentia, & opibus cæteros omnes vicinos Asiæ principes, eiusque annuos reditus superare totius Europæ diuitias. Ex his quindecim prouincijs sex maritimæ sunt; nempè *Cantan*, *Foquiem*, *Chiqueam*, *Zantora*, *Naquij*, & *Qujocij*. In Mediterraneis verò sunt reliquæ; nempe *Quichiu*, *Iuana*, *Quancij*, *Suiuam*, *Fuquam*, *Cansij*, *Xianxij*, *Hoaum*, *Sancij*, in quibus quidem prouincijs asserunt quidam contineri circiter 40. myriades habitatorum, atque ex eis Regem plusquam centum millionum aureorum colligere tradunt. Figulina illa opera pellucida, niueq; candiora, quæ apud nos in precio sunt, & procellana vocantur, apud hos fiunt ex marinis cochleis ouorum testis cõmixtis, & sub terra ad multos annos maceratis. Antonius Pigafetta vocat hunc Regem totius orbis terrarum potentissimum: eius regiam tradit septemplici munero munitam, satellitiumq; ibidem habere decem millium militum, eandemque imperare 70. regulis regali diademate coronatis: Muscum hinc ad varias orbis partes deduci idem asserit. Tradunt alij regnum hoc elephantibus refertissimum esse, quorum Rex 10. millia pro vsu belli nutrit; supra enim vnumquemq; conficiunt arcem, in quo octo vel decem viri armati, lanceis, arcubus, & balistis permanere possunt, & belligerare. Scribit quidam in *Soncij* prouincia lacum esse rotundum ex inundatione anno 1557. factum, in quo submersæ sunt ciuitates septem præter oppidula, & pagos, & mortalium ingentem numerum, vno tantùm puero in trunco arboris seruato.

Nauium, triremium & cymbarum ingens numerus.

Rex Chinæ.

Paquin Regia vrbs.

Manquin vrbs olim regia.

Regis potẽtia tempore belli.

Religio Chinẽsium.

Sacerdotes Chinæ.

Prouincia huius regni.

Maritimæ prouinciæ.

Mediterraneæ prouinciæ.

Ingens habitatorum numerus in vniuersa China.

Rex Chinæ omnium potentissimus est.

Lacus maximus in Sancij prouincia.

INSVLÆ CIRCA INDIAM Orientalem.

INNVMERÆ sunt Insulæ circa Indiam ipsam, atque per totum Oceanum Indicum, ac Orientalem sparsæ, de quibus omnibus pertractare non tam difficile, quàm impossibile videtur, cùm plereque adhuc incognitæ maneant, & cùm ad numerum incredibilem accedant; inter quas etiam multæ sunt exiguæ, ac nihil memoratu dignum habentes. De præcipuis itaque saltem agemus, facto initio ab Occidentali parte, & inde versus Ortum progrediendo.

INSVLÆ SINVS CAMBAIÆ, seu oræ Patalenæ, ac maris Indici.

Insulæ Cãbaiæ sinus.

SVNT exiguæ multæ insulæ in hoc mari, inter quas præstantiores sunt *Diù*, *Tana*, *Bazainum*, *Ticuarinum*, *Anchediua*, & *Maldiuæ*.

Diù insula.

DIV Insula in sinu Cambaiæ iacet, quam quidem ostium Indi fluuij efficit; hæc autem ponte continenti annexa est, & continet arcem insignem huius nominis à Portugallensibus constructam, de qua supra egimus.

Bazainum insula.

BAZAINVM Insula agrum habet fertilissimum. Vnde ex hac, & ex vicina *Tanaa* Rex Portugalliæ prouentum recipit centum millium aureorum singulis annis.

Ticuarinũ insula.

TICVARINVM insula prope Mandouæ fluuij ostia iacet, cuius longitudo est milliarium nouem, & latitudo milliarium trium, continetq; GOAM vrbem, quam Portugallenses possident, de qua alibi loquuti fuimus. Fertilis autem admodum est ipsa insula segetum, fructuum, animalium, & optimis aquis, atque clementissimo potitur aëre.

Anchediua insula.

ANCHEDIVA insula distat à Calecuto 50. leucis, quæ nemoribus, piscibus omnis generis, & aquis valdè abundat, ac tutam nauibus stationem præbet, vnde in ea primùm Lusitani construxerunt arcem, quam postea solo æquârunt.

Maldiuæ insulæ innumeræ.

MALDIVÆ insulæ Canarino & Malabarico littori obiectæ numero plùs mille censetur. Multitudinem hanc intercursantes euripi faciunt, adeò angusti, vt alibi nauium antennæ iubas arborum deterant: alibi etiam, quo

valentio-

valentiores sunt viribus, ramo quopiam manibus apprehenso ex vna in alteram insulam saltu transmittant. Multis rebus ad victum necessarijs carent incolæ: sed pro ijs omnibus vna est palma Iudaicis, & Africanis, careotas ferentibus longè præstantior. Incolæ importato lino, fericoque talares tunicas eleganti opere texunt: quibus honestius multo, quàm cæteri Indi velant corpora. Piscantur etiam palmeis verriculis minuta conchylia miro splendore, & colorum varietate: hæc saburræ loco in onerarias indita, ac diuersas in regiones euecta, apud Cangaridas, & Sionios (hi possident regna Bengalæ, Pegu, & Siam) viliores monetæ explent vicem, ad res parui precij coëmendas: apud Hesperios autem Æthiopas cum rebus etiam carioribus permutantur. Insularum omnium caput est MALDIVA; ex ea cæteris cognomentum, ibi frequenti emporium domicilium est Regis. Hæc de Maldiuis ex Maffeio Iesuita de verbo ad verbum collegimus.

Qualitas earum.

Incolæ.

Conchylia, quæ loco monetæ expenduntur.

Maldiua insula reliquarum caput.

INSVLÆ SINVS BENGALICI, qui Pto. est Agaricus sinus.

IVXTA Orientaliorem oram sinus Bengale vna tantùm insula præstans in mari imminet, quæ vocatur Zeilan: reliquæ exiguæ sine nomine sunt. Sed circa occidentalem oram, è regione regnorum *Bengalæ*, *Vermæ*, *Pegu*, & *Siam* complures Occurrunt insulæ; sed tamen nullius nominis, ac magnitudinis, inter has insulæ NICVBAR, quæ sunt quinque, vel sex, importuosæ sunt, sicut etiam reliquæ, ac aquis indigentes, ad quarum ripas ambra, seu succinum expiscatur, & incolæ anthropophagi sunt.

Nicubar insula.

ZEILAN verò insula præstantissima est, quæ incolis Arabibus *Tenarsim*, seu *Ternasseri*, id est, Terra delitiosa dicitur, & Indis *Hibernarum*, & antiquam fuisse Ptolemæi Taprobanum Andreas Corsalus, & Ioannes Barrius cum plerisque alijs censent; Mercator verò, cui magis in hac re fidem præstamus, putat esse Ptolemæi Nanigerim. Huius insulæ ambitus est 240. leucarum, seu vt alij dicunt 900. aut 700. milliarium: longitudo leucarum 78. seu milliarium 240. vel latitudo 250. latitudo autem leucarum 44. aut milliarium 140. Iacet autem non longè à Comorino capite iuxta oram Piscariæ, vbi in continenti est vrbs *Cael*, vadoso tantùm freto disiuncta; vnde insulam ipsam quandoque continenti fuisse annexam permulti censent, atque multo etiam maiorem fuisse. Non longè autem ab Æquatore abest; nam extrema eius Borealis ora vix decimum ab Æquatore gradum attingit: vnde sita est sub zona torrida, sub-

Zeilan ins.

Magnitudo insulæ.

Situs.

que candenti ſydere, nihilominus cœlo temperatiſſimo ac aëre ſaluberrimo fruitur, adeò vt iſthic paradiſum terreſtrem fuiſſe olim multi percenſeant. Ager vberrimus eſt & perpetuò viriſcens, & iſthic arbores floribus ac fructibus perpetuò onuſtæ ſunt, quæ ſuauiſſimos ferunt fructus, inter quos ſunt mala Aſſyria ſuauitate incredibili mala medica, & citria optima; palmæ præterea iſthic eximiæ ſunt bonitatis, & permulta aromata hîc leguntur, vt cinnamum, cardamomum, garyophyllum, piper ac alia. Abundat etiam ipſa inſula carnibus ac piſcibus mirum in modum: oryza tamen hîc parcè prouenit, vnde ex Regione Coromandel iſthuc copiosè affertur. Fert quoque Regio Elephantes innumeros, valdeque dociles, qui alio comportantur,

Ager huius insulæ.

Plurimas fert gemmas, vtpote pyropos ſeu rubinos, hyacinthos, ſaphyros, balaſcos, chryſolithos, topazios, granatas, & quos vulgò *occhi di gatta* vocant, & id genus lapides complures. Incolæ partim gentiles ſunt, præſertim in Mediterraneis; partim Mahumetani, nimirum circa littus: omneſque alibi ſunt coloris procera ſtatura, ventre magno, & vt plurimum pingues; delicijs verè admodum ſtudent, nudi in ſuperiore parte incedunt, inferiorem partem ſericeis ac goſſipinis pannis nobiliſſimis ornant, & caput quoque panno ſubtili contegunt: aures auro ac gemmis ornant, zonas deſerunt aureas gemmis ornatas; ſunt tamen omnes ferè imbelles, exigui ſpiritus, ac ad bellum inepti: tormentis non vtuntur bellicis, nec ferro; ſed eorum arma arundines ſunt: victus eorum ex lacte, butyro, caſeo, ac oryza eſt, & potum ex palmarum ſucco colligunt. Præterea inſula hæc habuit olim quatuor Reges, qui in ipſa ſceptra tenebant, qui omnes Gentiles fuêre: ſed tamen poſtremis his temporibus in nouem regna partita eſt, inter quæ COLMVHI Regnum cæteris præſtat, cui reliqua tributa ſoluunt, quæ ſunt *Ianafapitan, Triquinamale, Batecolou, Vilaſſem, Tananaca, Laula, Galle,* & *Cande*. Denique inſula ipſa commercijs valdè opportuna eſt ob portuum frequentiam ac rerum affluentiam; namque ſeptem in ea numerantur portus præcipui, præter alios minus celebres: vbi totidem ſunt peramplæ vrbes, inter quas primaria eſt COLMVCHI, in qua complures naues cinnamo, Elephantibus, ac gemmis varijs onerantur. In vrbe hac Portugallenſes de conſenſu ipſius Regis arcem munitam ædificârunt, vbi tributum à Rege exigere ſolebant: antequam Rex ille à Mauris regno exueretur.

Incolarum conditio & mores.

Nouem regna huius insulæ.

Portus insulæ.

Colmuchi vrbs.

SVMA-

SVMATRA INSVLA E REGIONE Malacenſis oræ, cum alijs vicinis compluribus inſulis.

SVMATRA Inſula omnium totius Orientis maxima eſt, quæ à continente Malacenſis regionis anguſto ac periculoſo diuiditur mari, inſulis exiguis ac ſcopulis referto. Hæc autem à Septentrione in Auſtrum oblique porrigitur, & ambitum obtinet 700. leucarum, hoc eſt 2100. milliarium; longitudinem verò alij mille, alij 900. alij autem 700. milliarium notant; atque latitudinem 200. milliar. Poſita eſt ſub Æquinoctiali circulo, ac ſub Zona Torrida: etenim Æquinoctialis circulus mediam penè ſecat; vnde vna eius pars in Borealem incidit plagam, occupans quinque ferè gradus ſeu duos primos parallelos: reliqua verò pars in Meridiem vergit, 7. penè gradibus, atque tres Auſtrinos parallelos intercipit. Hanc Inſulam antiquorum Taprobanam fuiſſe omnes penè auctores ſentiunt, licet aliqui magnæ eruditionis viri ipſam Auream fuiſſe Cherſoneſum putent, ac ob id antiquis ceu peninſulam creditam fuiſſe. Porrò inſula hæc inclemens habet cælum, ob magnam vaporum copiam, quæ ex frequentibus fluminibus ac paludibus exhalat atque etiam ob denſiſſima nemora. Ager frumentum & alias ſegetes non patitur, vt apud nos, ſed tantummodo millium, & oryzam producit, itemque mel, ceram, gingiber, benzuinum, camphoram, agaricum, caſſiam copioſè mittit: in primis verò piperis vulgaris, & piperis oblongi magnus eſt iſthic prouentus, vt inde ſingulo anno vicenæ naues illo onuſtę ad Cathaium deferantur. Præterea magna goſſipij, ac ſerici quantitas iſthic prouenit, & auro, ſtanno, ferro, ſulphure, ac alijs quibuſdam mineralibus apprimè regio ipſa diues eſt: & in ea inſignis eſt fons, ex quo naphtha inſtar olei manat. Sunt etiam iſthic montes inſignes, quorum vnus perpetuò ardet, & flamas horribiles emittit. Elephantes demum maiores quàm alibi, ac bellicoſiores regio hæc fert. Scribunt quidam vniuerſam hanc Inſulam in quatuor regna eſſe diuiſam: alij in decem, alij autem in 29. ex quib. nota ſunt tantummodo decem; nempe Regnum *Pedir*, quod cęteris pręſtat; *Pazem*, ſeu *Pacem*; *Achem*, ſeu *Acem*; *Campar*, *Menancabo*, quod eſt fundamētum diuitiarum vniuerſæ inſulæ, cùm in eo ſint mineræ auri opulentiſſimæ; & regnum *Zunde*: & hæc quidem ſex regna ſunt circa littus ipſius inſulæ, ac à Mauris occupata olim fuére. Reliqua duo in Mediterraneis ſunt, nempe *Andragide*, & *Auru*; cuius incolæ gentiles ſunt, ac anthropophagi, qui carnem vorant humanam; præcipuè verò hoſtium, quos in bello capiunt. Veruntamen his poſtremis temporibus potentior cæteris eſt Rex *Acen*, qui regna *Pacem* & *Pedir* vſurpauit, ac totam præterea Septentrionalem inſulæ partem: is autem Rex ob fœdus, quod cum Turca inijt, & cum Arabibus, magnam

aliquando

Sumatra inſula.
Magnitudo ipſius.
Situs cæleſtis.
Sumatra olim Taprobana.
Qualitas inſulæ.
Diuiſio inſulæ in aliquot regna.
Regna littoralia.
Regna Mediterranea.
Rex Acen potentiſſimus.

aliquando classem parat aduersus Malacitanos & Portugallenses.

Aureæ ins. Andramania. Ab Occasu Sumatræ sunt AVREÆ insulæ, quarum vna dicitur ANDRAMANIA, quæ incolas habet hominiuoras, & inter Sumatram ac Malacam est Archipelagus magnus insularum, quarum præcipuæ sunt, LINGA, BANCA, & BINTAM, *Bintam ins.* quæ vltima non longè à continenti iacet, estque humilis & densissimis ac celsissimis arboribus consita, ac multis aquis irrigua; habet verò fluuium nobilem, ad cuius ostia est tuta nauium stadio. Domus isthic ex lapidibus constat, sed tamen stramine tectæ sunt, præterquam Regia habitatio, quæ in loco eminente sita est. Inter Sumatram & Malacam duo sunt canales seu euripi, per quos postremis temporibus nautæ incedunt: *Fretũ Cincapuræ, & fretum Sabaon.* alter dicitur fretum *Cincapura*, ab vrbe in continenti sita, estque iuxta oram Malacæ; alter verò dicitur fretum *Sabaon*, ab insula huius nominis, atque is iuxta oram Sumatræ incedit.

INSVLÆ PER VNIVERSVM Orientalem Oceanum dispersæ.

Philippinæ insulæ. SVNT in hac Oceani parte infinitæ propemodum insulæ hinc inde sparsæ, quæ communiter dicuntur Philippinæ, quia sub Philippo Rege hodie Regnante detectæ fuerunt; harum numerum dicunt esse circiter vndecim millium, sed famosæ sunt *Borneo*, *Iaua maior*, *Iaua minor*, *Celebes*, *Gilolo*, *Molucæ*, *Ambon*, *Bandam*, *Tidor*, *Philippinæ* propriè dictæ, *Palohan*; ac præterea *Iapan*, & *Lequio*, quæ in conspectu Chinensis prouinciæ conspiciuntur.

BORNEO INSVLA.

Borneo insula, olim Bonæ fortunæ. BORNEO insulam Mercator putet esse eam, quam Ptolemæus Bonæ fortunæ nominat. *Situs calestis.* Iacet autem propè Æquatorem, à Borea ipsum contingens, & supra sextum gradum latitudinis extenditur, occupans duos priores parallelos. *Magnitudo eius.* Maxima est ipsa insula: nam quidam tradunt trium mensium habere circumnauigationem; quidam verò ambitum habere 2100. milliarium. *Qualitas.* Hæc autem rebus ad victum necessarijs admodum affluit, ac copiosè camphoram, agaricum, equos pusillos, & adamanta producit, non fert autem pecora, nec asinos, aut boues. Multos habet portus ac amplas vrbes, quarum primaria est BORNEO, *Borneo vrbs.* quæ toti insulæ nomen dat, in qua sanè 25. millia circiter ædes computantur. Sita verò est in palude aquæ maritimæ ad Venetiarum instar. Rex qui isthic residet, Mahumetanus est, cum quo nulli loqui licet, nisi mediante interprete. *Incolæ Bornei.* Incolæ colore albicante sunt, acerrimo ingenio & probitate præditi, licèt idola colant: his habitus varius est; alij enim interula gossipina, alij vndonibus vtuntur; alij verò apice subrutilo.

IAVA

IAVA MAIOR, IAVA MINOR, Macazar insulæ.

IAVA maior non longè à Sumatra versus Ortum, & Meridiem iacet, & ambitum habet trium millium milliarium, vt Marcus Polus & Nicolaus de Comitibus tradunt; longitudinem verò 570. milliar. Sita autem est vltra Æquatorem ab Austro, & incidit inter gradum 6. & 13. ferè eleuationis Austrini poli, complectens tertium & quartum parallelos. Hanc verò Iulius Cæsar Scaliger omnium rerum facili, vbereque prouentu compendium orbis appellat. Nam eius ager frumenta ac fructus copiosè mittit, sed in primis oryzam & radices quasdam ab incolis *Imane* vocatas: carnes omnigenas magna in copia habet, quas solitas in diuersas partes mittit: volucres absque pedibus magnitudine palumbarum sunt hîc innumerę super arbores quiescentes, quarum tamen carnes non comeduntur, sed earum pelles ac caudæ pluris æstimantur: Sericum ex syluis sponte id gignentibus colligitur. Mittit quoque aurum, & optimum æs, & smaragdos totius orbis elegantiores. Non desunt isthic aromata, nam piperis, cinnamomi, gingiberis, & casiæ fistulæ optimus est prouentus. Est verò insula hæc (Scaligero teste) ventis adeò exposita peruiaque, vt nunquam vllo totius anni tractu vacet à flatibus, tam diurnis quàm nocturnis. Incolæ partim Mauri sunt, nempe in Boreali littore; partim gentiles, hoc est in Mediterraneis, ac in Australi parte, suntque omnes humilis staturæ, sed corpulenti, lata facie, qui nudi vt plurimum incedunt, pudenda tantùm tegendo: alij verò serica veste angusta amiciuntur, & ad genua solùm extenta, neque caput operire solent. Hi autem sunt inter cæteros insulanos totius Orientis comptiores, ac ciuiliores; quippe quia dicunt eos ortum à Chinensibus ducere, sed tamen sunt superbi, inhumani, mendaces, proditores, cæteris hominibus crudeliores; quippe quia homines temerè, & absque pœna ac causa occidunt, licèt Scaliger eos optimæ spectatissimæque fidei esse dicat. Pyratæ præterea maximi sunt, qui continuò mare infestant; naues optimè fabricare nôrunt, ac tormenta bellica seu bombardas: comedunt feles, mures, aliaque immunda animalia: in bello strenui sunt, & vindictæ cupidi. Altissimi asperrimique montes mediam ipsam insulam dispescunt, vnam eius partem à Borea relinquentes, alteram verò ad Austrum, inter quas nullum est commercium. Multi Reges Mahumetani in insula hac imperant, qui tamen omnes vni Regi Gentilium parent, in Mediterraneis degenti. Sunt autem in Boreali insulæ parte ciuitates aliquot amplæ, quæ optimos habent maris portus, suntque *Sunda* pipere abundans, *Iapara*, *Agracan*, *Panaruca*, & aliæ.

Iauæ maioris magnitudo.

Situs cælestis.

Qualitas.

Insula hæc valdè ventis subiacet.

Incolarum conditio, & mores.

Mõtes, quĩ insulã mediã secant.

Reges huius insulæ.

Vrbes præstantiores.

Iaua minor. IAVA minor Meridionalior ac Orientalior est maiore Iaua, & hæc incognita penè iacet. Tradunt verò scriptores ambitu suo patere milliaribus duobus millibus, ac eiusdem qualitatis ac conditionis cum altera esse; atq; in ea nasci varia aromatum genera Europæis nunquam visa.

Macazar insula. Qualitas eius. Supra Iauas versus Sindas eminet altius MACACE, vel MACAZAR Insula, quæ ab Æquatore ad Austrum gradibus quatuor distat, & ab Ortu in Occasum protenditur 600. milliaribus. Habet in suo medio montes altissimos, ex quibus fluuij nauigabiles oriuntur. Abundat autem oryza, carnibus, piscibus, sale, gossipio, sandalo; atque etiam auro ac margaritis diues est. Rex in vrbe *Senderem* residet, quæ iuxta lacum iacet, ac mercaturæ valdè opportuna est.

CELEBES, GILOLO, ET AMBON insulæ, quæ Ptolem. Sindæ dicuntur.

SINDAS insulas tres ponit Ptolemæus, quas Mercator vult hodie esse *Celebes, Gilolo, & Ambon*, quarum duæ priores ab Æquatore secantur, reliqua ad Meridiem vergit. Hæ autem Insulæ Ptol. sæculo Anthropophagorum erant.

Gilolo insul. Qualitas. Incolarum mores. GILOLO vocatur etiam *Batochina*, & vna est ex insulis, quas vulgò nominant *Del moro*, cuius magnitudo est veluti dimidiæ Italiæ. Abundat autem oryza, & medulla cuiusdam arboris, quæ *Sagu* vocatur, ex qua panem conficiunt, à qua etiam arbore succum colligunt loco vini: gallinas syluestres complures mittit à nostris valdè differentes, & vicinum mare magnam habet testudinum ingentium copiam, cuius caro eiusdem ferè saporis est cum carne veruicina. Cælum isthic inclemens est, & aër calidus. Incolæ bene proportionati sunt, barbari ac crudeles, qui vt olim carnem vorant humanam: Rex autem Mahumetanus est.

Celebes insulæ. CELEBES insula ab Occasu Molucarum iacet, cum nonnullis alijs, quæ sub eodem nomine comprehenduntur, & hæ omnes insulæ aceto diuites sunt: quorum incolæ albo sunt colore, ac hominiuoræ, idololatræ, & pyratæ, qui etiam nudi incedunu, præter pudenda. Ad hos Molucarum Rex morti damnatos mittit, vt deuorentur.

Ambon insula. AMBON insula ambitum habet 500. milliarium, & vicinis aliquot insulis nomen dat. Asperrima autem est ac sterilis, cuius incolæ pyratica

& an-

& anthropophagia infames sunt; quippe quia alter alteri proprios parentes ad deuorandum exponit, quando senio confecti sunt, vel incurabili laborant morbo: atque circumuicinas omnes insulas infestant.

A Septentrione insulæ Gilolo permultæ imminent in mari insulæ, vt *Morotay, Terrao, Sanguin*, & aliæ, quæ rebus ad victum necessarijs satis abundant, sed incolas habent latrones, ac pyratas.

MOLVCÆ INSVLÆ famosæ.

MOLVCÆ Insulæ celebres sunt ob ingentem aromatum copiam, præsertim garyophyllorum, quam toti orbi subministrant. Hæc autem sunt quinque principales, nempè *Ternate*, *Tidor*, *Motir*, *Machian*, & *Bachian*, seu *Bacianum*, quarum nulla ambitum sex leucarum excedit, a quæ his aliæ etiam minores plurimæ circumfusæ sunt, omnesque intra 25. leucarum spatium comprehenduntur. Iacent verò sub Æquatore inter Sindas Insulas cõclusæ, seu ab Occasu Insulę Gelolo. Ager in vniuersum prędictarum insularum aridus est, & spongiæ similis, quippè quia cadentes è cælo imbres, & è montibus descendentes aquas confestim absorbet, antequam in mare dilabantur. Producit varia aromata, vt nuces myristicas, masticem, lignum aloes, sandalum, cinnamomum, gingiber, & piper; sed garyophyllos solæ hæc insulæ ferunt, & quidem tanta copia, ac sine vlla cultura, vt myrum sit. Cæterùm fruges ad humanæ necessitatis vsum parcè isthic proueniunt, vnde incolæ reliqua ad victum, & cultum aliundè habent. Inuenitur hic quædam auis, quæ Paradisis auis dicitur, & incolis *Manucodiatta*, quàm è cælo descendere superstitiosè credunt, arundines isthic in magnam molem excrescunt, ideò vt doliorum vicem suppleant. Vulcani quoque nonnulli isthic sunt, qui ad instar montis Ethnæ continuò flammas eructant, præcipuè verò in *Ternate* insula. Incolæ Mahumetani sunt, & plebei idololatræ, qui omnes nudi incedunt: sunt autem varia lingua, & origine diuersa, sed tamen omnes perfidi, fraudulenti, scelerati ac proditores, & inhumani. Præcipuæ insulæ sunt duæ, nempè *Tidor*, & *Ternate*, quæ vltima duos habet portus, in quorum altero arcem Portugallenses extruxerunt commercij causa: verum proximè elapsis annis ab his insulis eiecti sunt.

Molucæ insul. *Molucarum nomina.* *Situs cælestis.* *Qualitas earum.* *Garyophyllũ solæ Molucæ mittũt.* *Paradisi auis.* *Incolæ Molucarum.* *Insulæ præcipuæ Molucarum.*

BAN-

BADAN, ET TIMOR INSVLÆ.

Badan inſ.

BADAN paruæ inſulæ numero circiter ſeptem à Meridie Sindarum inſularum ac Molucarum iacent, gradu circiter 7. latitudinis Auſtrinæ: alij ea vltra gradus quatuor cum triente ponunt. Horum nomina ſunt *Badan* maior cæteris, ac eiſdem nomen communicans; *Mira*, *Roſolargium*, *Ay*, *Rom*, *Netra*, & *Gunuape* omnium minima, quæ continuò ardet, ac propterea deſerta eſt. Mittunt autem hæ inſulæ nuces myriſticas & maſticem ex eadem arbore. Incolæ agreſtes ſunt & viles, qui more brutorum abſque ſuperiore viuunt ſuntque obtuſi ingenij, imbelles, ac idolorum cultores.

Timor inſ.

A Meridie harum inſularum continua ſeries inſularum ac ſcopulorum imminet, inter quas *Timor* celebris eſt ob ſandalum album, quæ poſita eſt in gr. 10. latitudinis Auſtrinæ.

PHILIPPINÆ INSVLÆ PROPRIÆ dictæ, & Ptol. Baruſſæ.

Philippinæ inſulæ.

SVPRA Sindas & Molucas à Septentrione magnus inſularum cumultus cernitur, quę hodie propriè PHILIPPINÆ dicuntur, & Ptol. ſunt Baruſſæ, vt Mercatori placet, quas priſcis temporibus Anthropophagi inhabitabant. Ex his maiores ſunt MINDANAO, quæ plures habet vrbes nobiles, *Cailon*, *Pauaodos*, & *Subut*. Sed TANDAIR cæteri præſtantior, ac amœnior eſt, quæ propriè Philippina nuncupatur, atque ambitu ſuo 160. leucas colligit. Eſt & LVZZON inſula ambitus mille propemodum milliarium, in qua Hiſpani vrbem ædificârunt ſatis commodam, quæ vocatur *Manila*. In vniuerſum autem in his inſulis optima eſt aëris temperies accedens ad caliditatem; atque verſus mare ferueſcit magis aër, ac in Mediterraneis frigidior eſt aura. Ager verò ipſe magnum fert rerum ad victum neceſſariarum copiam, qualia ſunt oryza, legumina, ſacchari arundines, mel, cera, fructus nobis incogniti, inter quæ ſunt ficus, quæ fructus ſpectatæ magnitudinis producunt, cuius longitudo ſemicubitalis ferè eſt; eſt etiam in iiſdem inſulis mira piſcium affluentia; præterea gallinarum, volucrum, & animalium magnam nutriunt quantitatem. Goſſipium etiam ad abundantiam mittunt, & auro prædiuites ſunt, atque etiam ferro. Has inſulas Hiſpani nuper acquiſiuerunt, eaſque nunc ſtrenuè tuentur.

Mindana inſ. Tandair inſ. Luzzon inſ. Vrbs Manila. Qualitas harum inſ.

PALO-

PALOHAN insula ad Occasum harum Philippinarum iacet, quam Bazacatam esse Ptol. vult Mercator. *Palohan ins.*

IAPAN INSVLA nominatissima

IAPANICA insula, quæ Marco Polo *Zipangri* dicitur, & olim *Chryse* vocabatur, valdè magna est, atque potius aggregatum plurium insularum inter sese paruis maris sinubus, ac euripis discretarum, quæ extenditur à gradibus 31. vsque ad gradum 39. altitudinis. Hanc Mercator putat esse Auream Chersonesum Ptolemæi, vultque ipsum fuisse deceptum, accipiendo ipsam insulam pro peninsula. Quod quidem verisimile non videretur ob nimiam discrepantiam respectu cæli, (Ptolemæus enim locat hanc sub Æquatore hinc inde, quod sanè insignem arguit lapsum) nisi habitudo reliquarum insularum adinuicem consentiret probabili satis coniectura, quæ quidem sunt Bornei, Sindæ, Barussæ, Bazacata, vt superius annotauimus. His addo, nullam reperiri in descriptione Insulam, quæ huic quadrare possit. Vt vt res sit, satis constat nunc hanc insulam esse nobilissimam, & ditissimam, magnamque auri copiam habere. Asserit enim Marcus Polus, suo tempore palatium regium aureis laminis, seu bracteis coopertum fuisse; deinde esse ibi margaritas permultas rotundas, & magnas, sed rubei coloris, quæ quidem albis in pretio, & valore longè præcellunt, atque etiam lapillos pretiosos. Scribunt venerandi Patres Iesuitæ, qui plurimis abhinc annis mira pietate, ac indefesso labore horum populorum ad Christianam fidem conuersioni student, insulam hanc 66. parua regna complecti, qui reguli potius, & veluti Duces, Marchiones, ac Comites sunt: atque etiam in tres Insulas, seu partes principales diuidi, quarum prima continet 53. regna, vbi est Meacum totius regionis Metropolis: inter quos sanè reges duo cæteris potentiores sunt, nempè Rex MEACI, qui sub se viginti quatuor, vel viginti sex alia regna habet, & Rex AMAGVNCII, qui duodecim vel tredecim alijs præest regnis, & hi quidem vario Marte continuò inter se belligerant. Secunda pars dicitur XIMO, complectens nouem regna, quorum principalius est regnum BVNGI, & post hoc regnum FIGEN. Tertia Insulæ pars dicitur XICOVM, quæ quatuor in se regna habet, ac in aliarum medio iacet: reliquæ paruæ Insulæ circum has tres principales sunt dispositæ. Distat autem Iapa à Chinæ continenti breuiori quidem interuallo leucis sexaginta, & noua Indiarum Occidentalium Hispania leucis 150. Regio autem

Iapan ins. *Aurea Chersonesus.* *Luades huius ins.* *Regna 66 in hac ins.* *Iapan diuiditur in tres præcipuas partes.* *Bungi, & Figen, regna.*

Regionis qualitas. autem ipſa vt plurimum montuoſa eſt, gelida, & ſterilis potiùs quàm fœcunda: grana accolæ menſe Maio colligere ſolent, idque paucis in locis, ex quibus non vt nos panem conficiunt, ſed polentam potius: oryzam copioſiſſimè in Septembri colligunt, ex qua vt plurimum ſuſtentantur, atque ex ea etiam vinum ſibi parant; tametſi aquam puluere precioſo *Chia* vocato bibere pro delicijs habeant: butyro, & oleo oliuarum carent; oleum tamen à balenis extractum habent: animalia apud hos tam domeſtica, quàm ſylueſtria ſicut noſtratia ſunt, ſed ſylueſtrium potius quàm domeſticorum carnibus veſcuntur, & in vniuerſum neglectis carnibus ex oryza, piſcibus, ac herbis victitant. Inter montes duo cæteris præſtant, quorum vnus *Montes altiſsimi.* ſpectatæ altitudinis eſt, adeò vt etiam ipſas nubes magno interuallo ſuperet, qui ipſis *Fingenoiama* vocatur: alter verò qui continuò ardet, ac flammas proijcit.

Incolæ Iapanicæ inſ. Incolæ colore ſunt oliuaſtro potius quàm albo, (vt ipſis etiam oculis nos conſpeximus ſuperioribus annis, cùm Venetijs regio apparatu fuêre Reguli quidam Iaponenſium excepti, quos ex illis inſulis in Italiam deduxerant Patres ex Societate Ieſu, vt Pont. Opt. Max. Romæ pedes deoſcularentur, debitamque obedientiæ ſignificationem Chriſti Vicario præſtarent, quos etiam Venetias adduxerant, vt tandem Vrbem, Italiæ miraculum, in ipſis aquis poſitam, & magni Imperij, ac libertatis altricem, ſpectarent) ingenio præterea, & memoria memorabili pollentes, laborum tolerantiſſimi; ſunt gloriæ cupidi, iniuriam impatientes, ſed ſimulatores maximi ſunt, & proditores: ſunt etiam inter illos, qui filios quàm primùm natos ſuffocent, quo tædium eos nutriendi effugiant. Vnum tantummodo habent idioma, ſed maxima permixtum varietate, vt potius plura videantur idiomata quàm vnum; characteres horum ſimplices literas non referunt, ſed ipſamet integra vocabula. Horum diuitiæ ſunt metalla, quibus maximè operam nauant; & arma eorum ſunt ſclopeti, ſagittæ, machæræ; pugiones, & oblonga arma leuitate ſua maximè præſtantia, caput vt plurimum detectum ferunt: in luctu albis veſtiuntur pannis. Superſtitioſi, & idolorum cultores ſunt, nonnulli attamen Chriſtianæ fidei addicti paucis abhinc annis ſunt.

Inſulæ innumeræ propè Iapan. A Meridie Iapanicæ inſulæ magnus inſularum, & ſcopulorum aceruus conſpicitur, longa, ac continua ſerie nonnihil ad Occaſum tendens, quarum nonnullæ *Lequio maior*, nonnullæ *Læquio minor* vocantur; & inter has eſt Inſula *Hermoſa*, & alia, quæ dicitur *Reix Magos*. Quæ quidem omnes auro, fructibus, ac rebus ad humanum vſum neceſſarijs affluunt, & incolas bellicoſas admodum habent, qui inprimis optimi ſunt ſagittarij.

Multa de his insulis dici possent, sed ego breuitatis studio, & occupationum varijs quasi fluctibus distractus, quæ me hæc scribentem nec opinantem exceperunt, coactus sum in aliud commodius tempus reijcere: si qui verò interim cupiat plura de his erudiri, legat ea, quæ literarum sunt mandata monumentis à Reu. Patribus antedictæ Societatis IESV.

XXXIII.

TVRCICI IMPERII DESCRIPTIO.

EXHIBET hæc vnica vniuersum Othomanæ, seu Osmanidæ familiæ Imperium, quod sanè amplissimum est, ac potentissimum, cùm permultas complectatur prouincias, ac regiones Europæ, Africæ, & Asiæ. Si quidem in Europa extenditur iuxta oram maritimam Adriatici sinus à finibus Epidauri, nunc *Ragusi*, & totum Ægæum mare circumambiens, simulque Propontidem, ac non minimam Euxini maris portionem, ad Theodosiam vrbem in Taurica Chersonneso sitam, quam nunc *Caffam* vocant, terminatur: quod spatium octomillia milliarium continet. In Mediterraneis verò protenditur à Iauarino oppido Vngariæ, incolis Rab, quod anno 1594. Turca occupauit, ad Constantinopolim vsque in finibus Europæ sitam. In quo sanè spatio continentur hæ regiones immediatè ipsi Turcæ subiectæ, videlicet HVNGARIÆ maior, ac potior pars, de qua in Tabula XX. egimus: ROMANIA, olim Thracia: GRÆCIÆ vniuersæ regiones, nimirum Macedonia, Epirus, Achaia, Peloponnesus, nunc *Morea*, cum vniuersis insulis Ægæi maris, nunc *Archipelago* dicti, atq; etiam ILLYRIDIS, seu Sclauoniæ pars, de quibus omnibus pertractatum fuit à nobis en Tabula XXI. Deinde etiam BOSNA, SERVIA, RASCIA, & BVLGARIA. Præterea tributariæ regiones fuerunt vsque ad hunc annum Turcici Imperatoris in Europa TRANSYLVANIA, VALACHIA vtraque, Transalpina scilicet, & Moldauia, quæ tamen nunc ab ipso defecerunt, & cum Romanorum Imperatore aduersus Turcam confœderatæ sunt, quas quidem regiones omnes summariè infra describemus, Transyluania tamen excepta, cùm de ea à nobis pertractatum fuerit in Tabula Hungariæ.

Imperium Turcicum potentissimum.

Pars Turcici Imperij in Europa.

Regiones Europæ sub Turca.

In Africa verò habet Turca vniuersam oram maritimam ab oppido *Bellis de Gomera* vsque ad sinum Arabicum, seu mare Rubrum, exceptis quibusdam paucis locis Hispaniarum Regi subiectis, in quo spatio cadunt aliquot præstantes vrbes, & regna Barbariæ, nimirum ALGERIVM, TVNETVM, & TRIPOLIS, atque tota ÆGIPTII regio ab Alexandria scilicet vsq; ad *Asnam* vrbem, olim Sienem vocatam, cum Arabiæ etiam Trogloditicæ parte, ab oppido *Sues*, in sinu Arabico, vsq; ad oppidum *Suachem* Præter hæc etiã FESSA, & MARCORVM regna tributariorũ nomine sub Turcico Imperio veniunt. Et has quidẽ regiones descripsimus in Tab. XXIII. & XXIV.

Regiones Africæ sub Turca.

Postremò in Asia Turca possidet NATOLIAM, quæ olim fuit Asia minor, quam descripsimus Tabula XXVI. CYPRVM insulam, de qua pertractauimus Tab. XXIX. SYRIAM vniuersam, sub qua cadunt Palestina Iudæa, Cælesyria, Phœnicia, Babylonia, & aliæ, de qua extat descriptio nostra ad Tabulam XXX. Et præter hasce comprehenduntur etiam sub Turcico Imperio ARABIA triplex, præter portiunculam ad sinum Persicum, quæ sub Ormutij regno cadit: ARMENIA MAIOR, & GEORGIA, præter Mesopotamiam, Mediam, ac alias partes, quæ olim sub Persarum Rege fuerunt, de quibus egimus in Persidis Tabula. Nunc autem ad regionem Turcæ, quæ supersunt, descriptionem accedamus.

BOSSINA.

Boßina olim Dardania vnde dicatur. *Qualitas Boßinæ.*

BOSSINA Regio Illyridis pars est, quæ Orosio Dardania dicitur, & alijs Mœsia est superior. Nomen sumit à fluuio *Bosna*, qui in Sauum fluuium exoneratur. Est autem ipsa regio montibus aspera, & situ ac natura tuta, & in ea sunt mineræ argenti: quam quidem in Bossinæ Regnum, & in Ducatum Bossinæ diuisam video.

Boßinæ regnum. *Iaitza Castellum.*

BOSSINÆ REGNVM inferiorem huius regionis partem occupabat, cuius caput erat *Couadza*, seu *Iaitza* castellum, in montis vertice situm intra duos fluuios, quod arcem habet inaccessibilem. Et hoc quidem regnum occupatum fuit à Turca anno 1464. excoriato Stephano Bossinæ rege, qui Rasciæ & Seruiæ etiam Despota erat.

Ducatus Boßinæ.

DVCATVS autem BOSSINENSIS superiorem regionis partem occupabat, Ragusæis finitimam, cuius Dux vocabatur etiam Dux S. Sabæ, vel Herzegouinæ, vel Montis Nigri: & hic quoque Ducatus in Turcarum ditionem prædicto anno deuenit. Vnde facta nunc est vniuersa Bossina Beglerbegatus à Turca, cuius sedes est in *Bagnialuca*, cui subiecti sunt nouem Sangiacatus, videlicet *Bagnialuca, Poscheg a, Clissa, Herzogouina, Lika, Sazeschna*, *Isuuornik, Brsrem*, & *Allatschiachissar*. Hic porrò Beglerbegus prouentum accipit decem millium aureorum, & habet sub se 800. equites, quibus perpetuò circumuicina loca infestat.

Bagnialuca Beglerbegi Boßinæ sedes.

SER-

SERVIA, RASCIA.

SERVIA Regio inter Boſſinam, & Bulgariam iacet, quam antiquam Triballorum regionem, & Mœſiam ſuperiorem eſſe multi putant. Et hi quidem populi huc ex Septentrione, debilitatis Imperij Romani, Græcique viribus commigrârunt. *Rirſi* etiam hi apud ſcriptores quoſdam dicuntur, atq; etiam *Raſcij*, & ipſa regio *Raſcia*. Sunt tamen qui hos populos diuerſos putent, ſed tamen vicinos, & à Roſſis Septentrionalibus populis huc profectos.

Seruiæ ſitus.

Sirſi populi Raſcij.

Regia Seruiæ vrbs fuit SENDEROVIA, quam alij Spenderoben, alij Simandriam, vel Semendriam, Turcæ *Semender*, Vngari *Zendreuu* vocant, quæ quidem non longè Belgrado ad Danubij ripas iacet, & capta fuit à Murathe Turcarum Imperatore anno 1438. & in Sangiacatum redacta ſub Budenſi Beglerbego.

Senderouia vrbs.

Nobilia quoque oppida ſunt VIDINA, quod Turcis *Kiratouum* appellatur, ſitum ad montem Argentarum, factusque fuit Sangiacatus ſubiectus Temiſuarenſi Beglerbego. NOVOGRADVM in finibus Seruiæ iacens, quod quidam perperam *Nouum montem* appellunt, in quo quidem eſt arx inexpugnabilis. MONS NIGER, vbi ſunt argentifodinæ admodum nobiles.

Vidina op.

Nouogradũ

Mons niger.

BVLGARIA.

BVLGARIA quaſi Volgaria dicitur, nimirum quia huiuſmodi populi profecti à Volga circa annum Domini 666. hanc regionem occupârunt: quam ſanè quidam eſſe antiquorum Mœſiam inferiorem putant. Iacet inter Seruiam, Romaniam, ac Danubium. Eſt autem vt plurimum montibus aſpera, & iuxta dorſum Hæmi montis producta modò verſus Danubium, modò verſus Romaniam: vnde media ipſa regio aſperior eſt: decliuiora loca ſyluis obſita ſunt, & ſolitudinibus occupata: ſunt tamen valles aliquæ ac planities. Metropolis vrbs eſt SOPHIA, quam Ptolemæi Tibiſcum oppidum Niger putat eſſe, quæ ſitu peropportuno gaudet, & magna ac populoſa eſt, licet nulla ex parte ſit munita. Eſt verò ſedes Beglerbegi Græciæ, ſeu Europæ, qui Turcis *Rumeli Beglerbeg* dicitur, ſub cuius vexillo hi 21. Sangiacatus continentur, nempe Sophiæ, Nicopolis Turcis *Nigeboli* in Bulgaria: *Kiricliſſe*, id eſt quadraginta Eccleſiæ, *Vyza* in Thracia: *Kirmen*, *Siliſtra*, *Guiſtandil*, *Vſcopia*, in Macedonia: *Bender* verſus pontum Euxinum: *Kermen*, ſeu *Aberman* in Beſſarabia:

Bulgariæ vnde dicta.

Situs Bulgariæ, & qualitas.

Sophia vrbs Metropolis.

Beglerbegus Græciæ.

Prisrenæ, Salonichi, & Tricala in Thessalia: *Misitra* quondam Sparta, & *Palaeopatra* in Peloponneso, seu Morea: *Ioannina*, seu *Iagnia* in Ætolia: *Deluina*, & *Elbassan* in Achaia: *Auelona, Ducagin, & Iscodar*, seu Scutarum in Epyro, seu Albania.

VALACHIA DVPLEX, NEMPE Moldauia, & Transalpina.

Valachiæ situs.

VALACHIA Prouincia, quam alij Flaciam, alij Valagniam vocant, iacet inter Danubium, & Tyram amnem, ac inter Transyluaniam, & Pontum Euxinum, seu mare Nigrum: quæ quidem, vt in Transyluaniæ descriptione dictum fuit, Daciæ pars erat. Hodie in duas partes distribuitur, nimirum in maiorem, & minorem.

Valachiæ diuisio.

Valachia maior, seu Moldauia Qualitas.

VALACHIA MAIOR ad Euxinum mare se porrigit, & nostris *Moldauia*, Turcis *Carabogdania*, id est nigra Bogdania, siue Bogdani regio dicitur, à frumento scilicet nigro, cuius ille ager est feracissimus. Est autem plana, ac fertilis, sed incolis infrequens & arboribus destituta, vnde stercore bouino ignem nutriunt. Abundat equis optimis, & ad labores assuetis, atq; etiam bobus maximis: mineris quoq; auri & argenti diues est, licet ob Turcarum metum non effodiatur, quinetiam fluuij ipsi auriferi sunt, quorum primarius est *Pruth*, quem alij *Berut* vocant, & Ptol. est Hierassus.

Pruth fluu.

Zuccauia vrbs.

Incolæ Moldauiæ præter naturales.

ZVCCAVIA vrbs Vaiuodæ sedes est, reliqua oppida digniora sunt *Varna, Ocazzonia, Barlauia, Cutinari, & Cocina.* Habitant autem in Moldauia complures Armeni, Iudæi, Hungari, Saxones, & Ragusæi, apud quos omnis negociatio est: namque hi triticum, & vinum in Russiam & Poloniam mittunt, atque etiam coria, gaussapinas, ceram, mel, carnes bouinas salitas, butyrum, & legumina Constantinopolim. Vinum etiam maluaticum, quod ex Creta in Poloniam, & Germaniam deportatur, per hanc regionem transit, vnde ex hoc Vaiuoda magnum recipit vectigal.

Bessarabia regiuncula.

Moncastrū opp.

Ad ipsam Moldauiam pertinet BESSARABIA, quæ est illa regio extrema in ora ipsius ad mare Nigrum sita, sic à Bessis Thracib. appellata, in qua quidem sunt *Kilim*, & Moncastrum seu *Chermen* oppida, quæ vnà cum regione ipsa occupata fuerunt à Turca anno 1485. & in Moncastro residet Sagiacus Græciæ Beglerbego subiectus.

Valachia minor, seu Transalpina.

Ternouizza opp.

MINOR VALACHIA appellatur Transalpina, & aliquibus etiam Montana, quam Græci Valachiam vocârunt, & hæc quidem sub nomine Valachiæ simpliciter cadit. Extenditur autem propter Danubij ripas, & aspera est, ac malè habitata. In ea autem TERNOVIZZA oppidum Vaiuodæ sedes est. Alia oppida sunt *Braila, & Trescortum*, non longè à quo effoditur bituminis species, ex quo sicut ex cera optimæ fiunt candelæ. Reliquum ipsius regionis per pagos, & villas habitatur.

Sunt autem in vniuersa Valachia mineræ salis solidi ad instar marmoris, colore cæruleo, quod tritum albescit, atque etiam multæ mineræ ferri.

Mineræ salis.

Valachi vt plurimum animo instabiles, iracundi, crapulæ, & otio indulgentes, & pauperes sunt, qui domus inhabitant ex ligno, & stramine confectis, creta incrustatis, & arundine contectis, quæ isthic abundat.

Valachorũ mores.

Valachia porrò ipsa olim Regis Poloniæ tributaria erat, & ad bellum 90. millia equites mittebat, & omnibus bonis affluebat, sed ob diuturna cum Turcis bella non solùm deserta reddita fuit, sed ipsius Turcæ tributaria facta circa annum Domini 1461. cui paruit vsque ad annum præsentem, quo vterque Vaiuoda cum Romano Imperatore aduersus Turcam conspirauit.

Valachia olim Poloniæ tributaria, deinde Turcæ.

ARABIA TRIPLEX.

ARABIA vniuersa magna admodum est prouincia, quæ in peninsulæ formam inter duos ingentes sinus concluditur, Arabicum nimirum ab Occidente, & Persicum ab Oriente, ab Oceano autem à Meridie abluitur, & habet à Septentrione Syriam, ac Euphratem fluuium.

Arabiæ vniuersæ situs.

Est autem ipsa Arabia vndiquaque tutissima atque expugnatu difficillima, tum ob circumfluum mare, quod vt plurimum importuosum existit: tum etiam ob solitudines vastas, quibus percingitur, atque etiam ob montes asperrimos, ac inaccessos, deserta arenosa, ac squallentia, & aquæ penuriam.

Arabiæ qualitas.

Incolæ huius partis, tam Arabes, quàm Saraceni dicuntur, atque etiam Mauri; propriè tamen Arabes illi appellantur, qui sub tentorijs extra vrbes habitant, quorum bona pars dispersa est per vniuersam Syriam, Ægyptum, & Africam, & hi sanè armenta, pecora, & camelorum greges depascunt, & insequuntur. Qui autem vrbes, & oppida inhabitant, Mauri vocantur, quod nomen illis primò datum fuit ab Hispanis, à Mauritania scilicet, ex qua profecti fuerant, quando Hispaniam occupârunt. Dicta autem fuerunt Saraceni à Sara legitima Abrahami vxore, ac etiam Agareni ab Agar matre Ismaelis, à quo descenderunt; neq; enim Ismaelitæ vocari voluerunt, cùm Ismael fuerit filius spurius Abrahami. Cæterum hi populi eò virium ac potentiæ processerunt breui temporis spatio, vt non tam vicinã Syriam, Persiæ regnum, & Troglodyticam; verùm etiam Ægyptum, Africæ non minimam partem, Hispanię regiones, Bęticã, Lusitaniam, & Tarra-

Incolæ Arabiæ.

Mauri qui dicantur.

Saraceni. Agareni.

Arabũ potentia, & progressus.

conensem occupauerit, atque etiam Siciliæ insulam, & regnum Neapoli, tantum ducentis plus annis continuò diuexârint. Quam quidem Hispaniæ partem 700. circiter annis tenuerunt, quousque à Ferdinando Rege Hispaniæ Caroli Quinti auo materno expulsi fuerunt. Quin etiam postremò dira hæc Saracenorum gens, ac pestis teterrima per vniuersam Asiæ oram Meridionalem, nempè per Persiam, & Indiæ Orientalis regna, ac per innumeras Oceani Indici insulas disseminata admodum est, necnon etiam per oram Meridionalem Aphricæ, occupans quamplura opulenta regna, potentes vrbes, ac celebria emporia: sub his etiam Arabibus Turcæ in Asia prima stipendia meruerunt.

Arabum mores, & qualitas.

Sunt autem ipsi Arabes fusci coloris, ingenio præpollentes, acuti, superstitiosi, mercaturæ dediti, vindictæ cupidi, turbarumque, ad motus faciles, rerum mutationibus maximè delectantur, insignes prædones, & viatoribus mirum in modum infesti, in bello plus astutia, quàm viribus pollent, absque ordine dimicant, freti multitudine hostem à multis partibus aggrediuntur, donec ipsum frangunt. Contra verò ipsi ab hostibus inuasi hinc inde disperguntur, & interdum fugiunt ob eorum agilitatem. Libidinosi præterea admodum sunt, & plures ducunt vxores, adulteros morte puniunt, nullam fœminam nisi operta facie in publicum prodire sinunt, sub palmarum arboribus habitant plerique, aut sub rupibus, & in subterraneis ædibus: seminudo sunt corpore, pallia & latas caligas trahentes. Eorum arma sunt arcus, sagittæ, & hastilia longa; Religio autem eadem cum Turcarum religione. Nam Mahumetana secta in Arabia primò orta est; siquidem Mahometes Pseudopropheta natus est in vrbe *Mecha*, vel, vt alij dicũt, in pago *Itrarip*, propè vrbem Mecham circiter annum Domini sexcentesimum vigesimum, imperante Heraclio Imperatore. Qui quidem Mahometes, (vt scribit quidam) innotuit primò mercator, deinde Propheta, postremò prædatoriæ militiæ Dux, faxque, & caput, vt mirandum sit in Diuos ab illis relatum, cui ne homines quidem boni honestum in terris locum concessissent.

Mahumetanæ religionis primordia.

Diuisio Arabiæ.

Est autem peninsula hæc Arabiæ in tres partes diuisa, nempè in Arabiam desertam, in Arabiam Petræam, & in Arabiam Felicem.

ARA-

ARABIA DESERTA.

Arabia Desertæ variæ nominæ, & fines.

ARABIA DESERTA ab Ariſtide Aſpera, à Seruio Inferior, & à Luciano Caua dicitur, Hebræis autem *Cedar*. Cuius fines ab exortu ſunt Babylonia montibus ſeparata, & ſinus Perſici pars: à Septentrione Meſopotamia, iuxta Euphratem fluuium: ab Occaſu itidem Syria cum Arabia Petræa: à Meridie autem montana Felicis Arabiæ illi imminent. Eſt autem hæc Arabia ſaptioſa, ac magnis ſolitudinibus vaſta, nihilominus non paucis oppidis, ac numeroſis, belliсоſiſque incolis habitata, nimirum iuxta Euphratem, & montana Felicis Arabiæ, vbi etiam Mercatoribus eſt frequens. Reliqua pars ad Occaſum tota arenoſa eſt, per quam iter agentes ſtellas quò tendere volunt duces habent, neque tutum eſt per Arabiæ vniuerſæ deſerta iter facere, niſi magno comitatu ob prædones Arabes, & commeatu in plures dies.

Qualitas.

ARABIA PETRÆA.

Arabiæ Petrææ ſitus, & varia nomina.

ARABIA PETRÆA ab Occaſu, & Septentrione Syriæ adiacet: ab Ortu Deſertam, & à Meridie alteram, quæ Felix cognominatur, attingit. Dicitur autem Plinio, Straboni, & Ptolemæo Nabathæa. Tyrio Secunda Arabia, alijs inferior. Sed Petræa, ſeu Petracenſis dicitur ab vrbe Petra eius Metropoli. Nunc autem *Barra* Ziglero, *Bengaucal* Caſtaldo, & *Rathalalha* appellatur. Eſt autem hæc Arabia verſus Syriam fœcundior, ſed parum laudata eſt veteribus ob ſquallorum, & ſterilitatem: Nam vehementer deſerta, & neceſſarijs alimentis egena eſt: lignis præcipuè caret, & aqua dulci. Naſcuntur hîc palmæ, quæ dactylos ferunt pingues, rufos, molles, & non admodum humidos, ab alijſq; differentes, qui vulgaris, & primarius eſt incolarum cibus. Manna hîc è cælo etiam cadit, & circa littus maris Rubri magnam ſaliunt, & ſole exſiccant piſcium quantitatem, qui diu conſeruantur. Corallij genus naſcitur prope littus elegans ſatis, ſed interiore parte concauum, & amethyſtus lapis etiam hîc inuenitur. In hac eſt mons SINAY nobiliſſimus ob datam ab Angelo Moyſi legem in tabulis: qui mons vt ait Bellonius, præaltus eſt, & aſcenſu difficilis, ac in eo humana arte gradus ex ſolido ſaxo parati ſunt, & interdum in ipſa rupe exciſi, quo facilius cameli atque alia animantia in montem traduci queant. Situm eſt in hoc monte hodie Monaſterium Monachorum Chriſtianorum Maronitarum, qui Græco ritu viuunt, quod ſexaginta Caloieri inhabitant, qui peregrinos excipiunt, cùm hîc aliud diuerſorium non ſit. Eſt etiam hîc mons alius celebris OREB, nunc *Orel* vocatus, non adeò ſterilis & horridus, vt mons Sinay, neq; adeò celſus, vt ille: ſiquidem mons Sinay altitudine ſua, Bellonio ipſo oculato teſte, ſuperat montem Oetam in Græcia, & Idam in Creta; ſed tamen Olympo Phrygiæ humilior eſt. Montes autem Sinay, & Oreb Ptol. ſunt Melani montes.

Qualitas Petrææ.

Manna.

Sinay mõs.

Oreb mons.

PETRA

Petra vrbs.

PETRA regni sedes fuit, quæ in sacris literis Petra Deserti vocatur, ad quam accedere regionum asperitas prohibet: est enim in conualle prærupta ac demersa. Hanc hodie esse *Mechan*, vbi Mahometes natus est, multi contendunt cum Bellonio, quod mihi verisimile non videtur, sed potius esse oppidum, quod in tabulis recentibus *Pietra dest*, scribunt, ex situ, & ex nominis affinitate coniicio: Mecham verò in Arabia Felice absque dubio esse mihi videtur.

ARABIA FELIX.

Arabia Felix. Arabia Felix nunc Ayaman.

ARABIA FELIX annexa duabus alijs est peninsulæ in modum; inter sinum Arabicum; & Persicum; cuius circumnauigatio est 3500. milliarium. Et hæc quidem Solino, & alijs Beata vocatur, & à Virgilio Panchaia; dodiè verò *Ayaman*, seu *Giamen* vocatur.

Arabiæ Felicis laudes & qualitas.

Est autem hæc pars amplissima, magis culta, varijs fluuijs irrigua, quorum quidam lacus efficiunt, & vrbibus nobilibus, ac pagis innumeris repleta, præsertim quæ ad mare exposita est, vbi emporia sunt celebria. Reliqua pars, exceptis desertis arenosis, pascendis pecoribus, & camelis idonea est, vbi nationes plurimæ pastoralem vitam traducunt. Fert itaq; hordeum, aliasque frugas, mel, ceram, & fructus varios, vtpote poma, pyra, medicos, citrios, & id genus, atque bis in anno hic seritur, sicut in India. Præterea palmas, calamum, nardum, casiam, cinamomum, myrrham, & multas herbas odoratas profert; solà autem thus abundè mittit, vt vniuerso orbi sufficiat. Metalla quoque & gemmas varias producit, & iuxta maris littus margaritæ præcipuæ dignitatis expiscantur. Equos mittit hæc regio præstantes, qui in Indiam exportantur; & verueces, quorum caudæ pondo sint 40. librarum.

Thus sola mittit. Arabia Felix.

Vrbes huius partis.

Nobiliores vrbes huius partis sunt *Medina Tanalbi, Mecha, Zidem, Zibit, & Adem*, præter alias, quæ ad nostram notitiam non peruenerunt.

Medina vrbs.

MEDINA TANALBI, id est ciuitas Prophetæ, iacet versus Arabiam Petræam, quæ quidem populo satis frequens est ac nobilis, licèt agrũ infrugiferum ac sterilem prorsus obtineat: In hac etiam est delubrum, ac sepulchrum scelestissimi Mahometis, in quo perpetuò circiter tria millia lampades ardent, ad quod inuiscendum Mahumetanorum agmina quotidie iter habent.

Mecha vrbs.

MECHAM vrbem, in qua natus est Pseudopropheta Mahometes, vel parum longè ab ea, olim Petram fuisse omnes ferè censent: sed mihi cum Nigro videtur potius esse Mechuram Ptol. Valdè autem elegans est, ac culta, licet agrum habeat infœcundissimum: nam amœno in loco, sed vndique montibus, & desertis clauso sita est: nulla habet mœnia, nec aliam habet aquam, quàm quæ binis amplissimis cisternis asseruatur; continet

propè

propè sex millia domos, & negotijs admodum opportuna est, ac emporium in primis nobile; nam inde viatores ac exteri magnam vim lapidum preciosorum, aromatum & aliarum mercium deferunt, quæ huc ex India, Æthiopia, & reliqua Arabiæ parte comportatæ sunt. Singulis autem annis tres caruannæ ex Cairo, Damasco, & in Mecham iter conficiunt religionis causa in Mahometis honorem, cùm illic natum esse credant, simulque ad Almedinam contendunt, vbi conditum est Mahometi cadauer.

Ziden vrbs & portus.

ZIDEN vrbs maritima, & portus Mechæ, abest à Mecha 40. milliaribus; quæ vrbs arenoso in solo sita est, & à ventis maximè agitato, nulla habet mœnia, sed tamen ædes satis nobiles, ac elegantes, atque in hac vrbe vigent magnopere commercia, cùm in eam ex India, Æthiopia, & reliqua Arabia ob iter Mechæ innumeræ gentes confluant.

Zebethum vrbs.

ZEBETHVM, seu *Zibit*, vrbs pulchra est, & regni caput; iacet autem in planitie ampla iuxta duos montes conclusa, & apposita fluuio huius nominis, à mariq; Rubro itinere semidiei abest: affluit autem mercibus, aromatibus, saccharo, ac omnifariam fructibus. Capta verò fuit paulò post Adenam vrbem à Turcis, in quam Turca mittit Beglerbegum cum magna militum copia.

Aden vrbs.

ADEN vrbs regia ad littus maris Rubri non longè à freto *Babelmandel* iacens; totius Arabiæ pulcherrima est, munitissima verò non situ solùm est, sed etiam opere, cum propugnaculis, & arce munitissima super montem, & cum optimo portu clauso. Est autem satis culta, ac sex millia circiter continet ædes; celeberrimum emporium est, quo magna aromatum copia, & gemmarum ex India deferri solet, ac etiam aliæ merces tum ex reliqua Arabia, & Perside, tum ex Æthiopia etiam. Occupata fuit hæc vrbs cum vniuerso regno faude, & dolo à Turcis anno 1538. qui regem hunc suspenderunt, & in ea residet Beglerbegus Turcicus cum firmissimo militum præsidio. Hanc Madoce Ptolemæi esse puto cum Barrio.

TVRCOMANIA, OLIM ARMENIAE MAIORIS PARS.

Turcomaniæ fines. Qualitas Turcomaniæ.

TVRCOMANORVM prouincia comprehēdit nō minimam Armeniæ maioris partem, cuius reliquum in Georgia computatur. Habet autem à Septentrione Colchidem, nunc *Mengrelia*; ab Occasu Euphratem, & minorem Armeniam; ab Ortu Armeniæ maioris reliquum, quod sub Georgia cadit; & à Meridie Mesopotamiam, nunc *Diarbeca* cum Curdis populis. Quæ quidem regio montibus, & collibus tota referta est: quorum sunt celebres Periander, hodie *Chielder*; Antitaurus, hodie *Mons niger*; & alij, inter

quos

quos conualles multæ frugiferæ iacent. Est verò eximiè omnium penè fru-ctuum fertilis, atque animalibus copiosa, sed niuibus profundis valde subiecta.

Incolarum conditio.

Incolæ ipsi insignes sunt prædones, qui originem à Tartaris ducunt, atq; etiam hodie vitam sub tentorijs greges pascendo absumant: Naturales tamen inter hos sunt, qui agriculturam, & mechanicas artes exercent, apud quos fiunt optimi tapetes, & panni vndulati, & non vndulati ex pilis caprarum: Metropolim vrbem horum *Eschiam* quidam faciunt.

Eschia vrbs. Curdi populi.

Eiusdem conditionis sunt etiam vicini populi *Curdi* vocati, qui incolunt secundùm Castaldum Gordene Armeniæ maioris regionem. Sunt tamen qui putent hos Curdos tenere antiquorum Chaldæorum sedem, vnde à vicinis Persis, & Turcis ea regio *Curdistan* appellatur, quæ nunc quoq; *Keldan* vocatur ab Arabibus, id est Chaldæa.

Curdistan.

GVRGISTAN, SEV GEORGIA, olim Iberia.

Georgia olim Iberia. Eius fines.

GEORGIA Prouincia, quæ *Gurgistan* barbaris dicitur, antiquam comprehendit Iberiam cùm parte maioris Armeniæ, & forsan Atropatiæ. Habet autem ipsa Georgia *Mengreliam*, olim Colchidem, ab Occasu: à Septentrione *Zuiriam*, olim Albaniam: ab Ortu mediam Atropatiam, nunc *Seruan*: & à Meridie Armeniæ maioris partem *Turcomaniam* vocatam.

Qualitas.

Est autem pleraque montibus aspera, nemoribus ac saltubus occupata, vnde hostibus ferè inaccessa est, propter inuios, & insuperabiles montes. Est tamen fertilis, & sunt in ea planities nonnullæ, & amœnæ valles fluminibus irriguæ, quorum aliqui valdè insignes, nempè Cyrus, & Araxis, qui à monte Tauro orientes, & per totam hanc regionem discurrentes, in Hyrcanum mare seu Caspium influunt.

Georgiani.

Incolæ dicuntur Georgiani, à S. Georgio, quem vt aduocatum & patronum obseruant: Sunt enim Christicolæ iuxta Græcorum ritum, cum aliqua tamen differentia. Numerosi autem sunt, & bellicosi valdè, præsertim qui montes occupant, & robore ac viribus præditi, ac in prælijs strenui, qui semper propriam libertatem inter Mahumetanos conseruârunt vsque ad nostra tempora, modò Persis adhærentes, modò Turcis, & plures dominos habuerunt naturales: sed maiori ex parte his postremis temporibus simul cum libertate amiserunt complures arces, & oppida insignia, quæ à Turcis munita fuerunt; sunt autem *Teflis, Lori, Clisca, Gori, & Tomanis* clara vrbs ob strictum insidiosum, & aliqui ex eis Mahumetanam sectam amplexati sunt. Post descriptionem regionum Turcæ subiectarum restat, vt de Turcarum moribus, imperio, ac potentia aliqua dicamus.

Oppida Georgianorum à Turcis capta.

DE TVRCARVM MORIBVS, RITIBVS, imperio, ac potentia.

TVRCÆ verò partim sunt naturales, qui origine Scythæ, seu Tartari sunt; partim, ex Christianis Apostatis descendunt, qui Sacrosanctam Christi fidem abiurârunt. In vniuersum sunt; lata facie, membris bene sibi inuicem respondentibus, cum venustate, ac pulchritudine corporis ad soliditatem, & crassitiem tendentibus; comam non nutriunt, sed tantùm barbam. Sunt prætereà hebetis, ac crassi ingenij, morosi, lenti, & desides, & qui in suis negocijs moras semper nectunt, ad agrorum culturam inepti, auari etiam, & supra reliquas nationes orbis sunt pecuniæ, & diuitiarum auidi, apud quos omnis iustitia venalis est, & nemini gratificantur, nisi parata pecunia: humiles sunt inter se, & superioribus eximiè obediunt, coram ipsis insigne silentium, ac quietem obseruantes; at verò erga exteros superbissimi sunt, & insolentes, iactabundi, & arrogantes adeò vt non putent in vniuerso Orbe esse nationem cum ipsis comparandam, & dum loquuntur superbiam ipsam ostendunt, deceptores sunt, nec fidem aut promissa obseruant, nisi quatenus ipsis commodum sit. Ociosi præterea sunt, & crapulæ, ac ebrietatibus summopere dediti, adeò vt totum triduum in commessationibus absumant, qui tamen vino libenter exhilarantur, licet eorum lege prohibitum sit. Ad luxuriam omnis generis propensissimi sunt, & pueros ad venereum vsum alunt. Sunt porrò creduli valde, superstitiosi, ac fidem ex toto somnijs, prophetijs, & diuinationibus adhibent, & fatum seu prædestinationem credunt, scilicet quod in vniuscuiusque fronte scripta sit hora ipsius mortis, quam nemo effugere possit, vnde non mirum est si belluarum instar pericula libenter subeunt.

Turcæ duorũ generũ.

Turcarum dispositio, forma, & mores.

Turcæ superstitiosi.

Quod ad Turcarum religionem attinet, multa scribenda essent: sed nos breuitati studentes, dicimus in genere, Turcas, vt nimis credulos, in sua falsa religione multas nugas, multa absurda, & ridicula admittere, quæ nec nostris pueris verisimilia viderentur, de creatione scilicet mundi, de eius fine, de Paradyso, Inferno, cælo, terra, de creatione hominis, & de Mahometis itinere in Paradisum, de quibus quidem ingentia leguntur volumina. In genere tamẽ fatentur vnum Deum, Christum venerantur, non vt Dei filium, sed vt Prophetam natum ex Maria Virgine, quem tamen in cruce mortuum fuisse non credunt, sed alium quempiam virum à Iudæis fuisse crucifixum. Picturas aut imagines non colunt, diem Veneris in hebdomada, sicut nos Dominicum, obseruant. Quadragesimam habent dierum triginta, quæ ab ipsis vocantur *Ramadan*, qua ieiunant nihil in die gustando, sed tantùm noctu: tunc autem promiscuè comedunt quicquid libet, præter carnem porcinam, & vinum, abstinentes etiam à coitu: post hanc succedit Pascha illorum,

Turcarum religio.

Turcæ Christum venerantur.

Turcæ imagines respuunt.

Ramadan Turcarum.

quod

Bayran, seu Pascha. quod vocatur *Bayran*, duratque tribus diebus, quo tempore voluptatibus vacant. Hoc tamen Pascha non accidit eodem tempore anni semper: sed continuò mutatur nunc hyeme, nunc verè, nunc æstate, nunc autumno, quòd sanè euenit, quia annum ex Solis cursu non obseruant, sed ex Lunæ cursu. Vnde *Turcæ Lunam nouam obseruant.* nouam, seu nascentem Lunam maxima sollicitudine obseruant salutantes eam, atque eius figuram corniculatam gestant, sicut nos crucis imaginem. *Turcæ circunciduntur.* Circunciduntur Hebræorum more, sed non post octauum diem, vt Iudæi, verùm post octauũ annum. *Turcæ campanas non habent.* Campanas more Christianorum non habent, nec Christianis campanæ in Turcarum dominio permittuntur, sed horum loco Sacerdotes supra altas Turres magna vociferatione Turcas ad preces interdiu, & noctu quinquies absoluendas excitant. Præterea Mahumetani Turcas appellari nolunt, cùm nomen hoc Hebraica lingua exules significet, & contumeliosum apud ipsos habeatur, sed *Musulmani* dici se volunt, id est, rectè credentes. *Musulmani Turcæ dici volunt.* Sunt porrò apud Turcas religiosorum Ordines, seu sectæ quatuor, inter se vestitu, victu, & ceremonijs differentes, vt apud nos sunt Monachorum diuersi Ordines; & hi quidem sunt, *Torlacorum*, *Deruisiorum*, *Calenderum*, & *Hughiemalorum*, qui scelestissimi sunt, & omni viciorum labe contaminati, rudem plebeculam decipientes. *Religiosorũ Ordines apud Turcas.* Nulla cum difficultate cum Christianis versantur, sed libenter cum eis comedunt, ac negociantur, & interdum Christianorum filias in vxores ducunt, quas viuere ipsarum legibus permittunt: Iudæos attamen inuisos habent, eosque contemptui, vt omnium totius mundi vilissimos habent, neque cum eis comedere dignantur, aut iungi matrimonio; quinimò Iudæus ad Mahumetis religionem suscipiendam non admittitur, nisi prius baptizetur. *Turcæ cum Christianis versantur libenter, nõ autem cum Hebræis.* Turcis porrò quotquot alere possunt vxores ducere permissum consuetudine est, licet lege quatuor tantùm habere possint; ex ijs tamen vna legitima censetur, cui aliæ obediunt, & facilè apud hos fiunt diuortia. *Turcæ multas sumunt vxores.* Eorum mulieres parum è domo egrediuntur, tuncque facie cooperta, splendidè & sumptuosè vestiuntur, ac auro, gemmisque ornantur, atque capillos, manus, pedesque præsertim vngues rubro colore inficiunt, balnea etiam sicut viri bis in hebdomada frequentant. *Turcicæ mulieres.*

Turcæ non blasphemãt. Præterea Turcæ non solum Deum, & suum Mahometem non blasphemant, sed nec etiam Christum, Virginem Mariam, aut alios Sanctos, & grauissimè blasphematores puniunt, cuiuscunque sint conditionis, aut sectæ. Aleis aut taxillis non ludunt, sed solùm alueolo. Charitatem libenter exercent, & in erogandis eleemosynis sunt pronissimi, non solùm Turcis & Mahometanis suis, verùm etiam Christianis, ac hominibus cuiuscunque sectæ: quinetiam ipsismet animalibus: namque interdum emunt aues, quas liberas dimittunt eleemosynæ causa. *Turcarum vestitus.* Ipsorum vestimenta sunt longa, & in anteriore parte aperta vsque ad pedes, excepto indusio, quod extra braccas gestant, sic vt inter eundum videatur, & vestes sunt valdè nobiles ex pannis laneis, sericeis, & interdum auro contextæ & gemmis, ac margaritis ornatæ. Pileum ferunt album in capite; ijs tamen exceptis, qui ex Mahumetis sanguine pro-

gnatos

gnatos se iactant, quibus viride est pileum. Christiani verò in Turcarum dominio commorãtes pileum gestant varijs coloribus distinctum, nunc cæruleo, nunc rubro; & Iudæi luteum: atque omnes quidem vestibus oblongis Turcico more vestiuntur, nec vestium coloris varietate cuiusnã sint sectæ dignoscuntur, sed in solo pileo; caput nõ detegunt Turcæ honorandi aliquem caussa, nec inferiores salutant superiores, & apud eos sinister locus præstantior est: libenter obequitant primores, & ditiores.

Porrò ipsi Turcæ sordidi sunt in victu; & viliter, ac sine delitijs epuluntur, & ter in die comedunt, in aurora, in meridie, & vesperi, apud quos mantilium, aut mappæ nullus est vsus, nec ad mensam super scabella sedent, sed humi cubant cruribus in crucem applicatis circa rotundam mensam valdè demissam: comedunt autem omnium generum carnes, porcina excepta, quæ lege vetatur: oryza vt plurimum nutriuntur, pisces libenter non comedunt Turcæ Asiatici, sed Europæi piscibus magis quàm carnibus delectantur; vino lege abstinent, & eorum potus aqua est, cui potentiores iulebum, vel mel, aut saccharum immiscent, & hyeme carbonem ignitum solent in aqua extinguere, ne læsionem ab ea sentiant. Præterea apud Turcas opij maximus est vsus, & nemo ex eis est, qui ipso non vescatur, quo animosior fiat, neque belli pericula formidet. Mingunt genuflexi. Domus horum maiore ex parte cõstant ex ligno, & creta, suntque angustæ, & malè fabricatæ, in quibus nullam impendunt operam; putantes, magnum esse peccatum construere domus durabiliores quàm vitam vnius hominis: nihilominus pulcherrimas solent Turcarum proceres construere meschitas, seu templa pro diuino cultu; carbarsara, seu hospitia pro viatoribus excipiendis; xenodochia, seu hospitalia publica, balnea publica, quibus etiam pulcherrimos fontes adiungũt tum ad hominum, & iumentorum vsus quotidianos, tum etiam ad ablutiones quasdam peragendas priusquam templa, seu meschitas ingrediantur. Præter hæc etiam maximis impensis extruere curant aquæductus, pontes publicos, & vias publicas lapidibus stratas, quæ sanè omnia spectabilia sunt apud Turcas, & eximia.

Turcarum victus.

Opij vsus apud Turcas.

Domus Turcarum.

Quæ Turcæ maximis impensis extruere soleant.

Nullæ vrbes præter eas prouincias, quibus Turca imperat, muro clausæ sunt: nam solent Turcæ occupata aliqua vrbe fabricas omnes alicuius momenti, & mœnia diripere, & vniuersos insuper agros vastare, & extat prouerbium: Qua Ottomanicus aliquis transiuit, ibi nec folia, nec gramina proueniunt. Præter hæc etiam ipsi Turcæ occupata aliqua prouincia, vel vrbe delere omnem nobilitatem conantur, vsque ad minimum; præsertim verò eos, qui sunt ex stirpe regia extinguunt: nonnullas etiam familias opulentas, & potentes transferunt in alias vrbes iam ipsius obedientiæ assuetas; ac in ea obfirmatas, concedunt tamen vnumquemque suam religionem profiteri, nec ad eam abnegandam cogunt eum: auferunt etiam omnia arma, ne ad defectionem proni sint; neque etiam eis potestatem prouincia exeundi, vel militandi sub altero concedunt. Adhæc valde

Vrbes in Turcarum dominio sunt sine mœnibus.

Turca extinguit omnem nobilitatem.

de intenti sunt Machinationibus, & artibus contra vicinos, & quod vi non possunt Turcæ obtinere, aut absque multa sanguinis effusione, dolis & perfidia consequi student. Rebus autem ipsis ex animi voto non succedentibus omni respectu, & omni honore postposito diffugere non pudet. Sunt tamen satis boni milites, & quod magis refert, optima disciplina militari instructi, quippe qui obedientissimi sunt, laboris tolerantissimi, & pauco cibo, eoque vili contenti, contra nostrorum militum morem: horum arma sunt lanceæ, arcus, sagittæ, clauæ ferreæ, secures, acinaces, gladij, quos vulgò *Scimitare* vocant, auro argentovè eximiè ornati, atque etiam tormenta bellica, seu bombardæ, quarum ingentem nunc habent copiam. Insigne silentium inter milites Turcas & modestia obseruantur non solùm dum in aliquo loco morantur, sed etiam dum iter faciunt: nam numerosissimi quandoque ab aliquo loco discedunt ante lucem sic, vt à paucis vicinis animaduertantur.

Militiæ Turcarum.

Turcarum Imperatores. Initium Ottomanæ familiæ.

Sunt porrò Turcarum Imperatores ex Othomanica, seu Osmanida familia à Tartaris descendente, quod Imperium pullulare incepit leuibus initijs anno Christi 1300. sub Osmane, quem alij Ottoman nominant, & maxima incrementa suscepit subinde sub sequentibus Imperatoribus, adeò vt vniuerso ferè orbi terrore sit. Hæc autem Osman primus Imperator sedit annis 28. post quem fuerunt hi sequentes, nempe Orchan, qui regnauit annis 31. Murat, qui regnauit annis 31. Baiasit, qui sedit annis 13. cum sex ferè mensibus; Mahomet, annis vero 8. Murat Secundus annis 30. Mahomet Secundus annis 29. Baiasit Secundus annis 32. Selin annis 8. cum tribus mensibus; Soliman Secundus annis 46. cum dimidio; Selinus Secundus annis septem, cum nouem mensibus; Murat Tertius annis septendecim, & amplius; & Mahometes Tertius, qui Imperium obtinuit hoc anno 1595. circa initium, estque quintusdecimus Imperator in ordine. Vnde Imperium hoc Turcicum Osmanidæ familiæ perdurauit annis 295. vsque ad præsentem annum, qui secundùm Turcarum computum (hi breuiores annos faciunt) sunt 304. De cuius quidem incremento, & progressu non opus est, vt aliquid scribamus, cùm ab alijs satisfactum in hoc plenè sit: hoc vnum tamen dicemus, Turcarum Principes, quando in Imperatoris locum succedunt, consueuisse fratres omnes & affines ex linea masculina descendentes necare, vt absque suspicione & metu Imperium gubernare possint.

Duratio Imperij Turcarum.

Turcici Imperatores fratres & affines interficiunt.

Sedes Turcarum Imperatoris. Palatium Regium

Prima Turcici Imperatoris sedes fuit in Prussa vrbe Bithyniæ, quæ postea Odrianpolim translata fuit, postremò Constantinopolim. In qua quidem vrbe Regium est Palatium ambitus trium milliarium mœnibus clausum, & opportunissimo totius orbis situ gaudens, quod quidem vulgò *Seraglio* dicitur, in quo sunt viridaria amœnissima, fontes iucundissimi, fabricæ sumptuosissimæ, & innumeræ mansiones, seu cubicula opulentissimè extructa ac ornata; præsertim illud, quod ab ipso Imperatore habitatur. Intra hoc palatium, seu Claustrum, sunt minora Claustra duo pro mulieribus, in quorum vno sunt prope 1500. mulieres, ex quibus

bus

bus eliguntur 150. pro quotidiano vsu Imperatoris, quæ in aliud claustrum includuntur. Ad Imperatoris custodiam sunt deputati 4. circiter millia pedites, qui vulgò dicuntur *Ianizeri*, suntque mancipia ex filijs Christianorum tributariorum collecta, quorum Dux *Aga* vocatur, & præter hos sunt circiter 15. mil. equites, qui omnes stipēdia accipiunt ex Imperatoris ærario, suntq; diuisi in *Spachoglanos, Vlofagos, Siliftaros*, & *Garipicos*, præter equites illos, qui subsunt Beglerbegis. Quibus omnibus ex ærario seu *Casna* Imperatoris stipendia numerantur. Præterea habet Turca alios plùs minus 10. millia Ianizeros, quos per vniuersum Imperium dispersos tenet, quibus vt aliis stipendia ex ærario soluuntur, & hi quidem omnes suis ducibus obediunt, qui alium superiorem præter Imperatorem non agnoscunt. Præter hos habet Turca magnum equitum numerum, qui *Timariotæ* vocantur. Est autem *Timar* assignatio agrorum, redituum decimarum, aut aliorum huiusmodi ad instar pensionum; quorum quidem *Timarorum* assignati sunt in statibus Turcitis in Europa circiter 60. millia, quorum maiores olim 20. millium asprorum quotannis prouentum reddebant, hoc est aureorum 350. minores autem trium millium asprorum, hoc est aureorum quingentos. Sed hodie multo maiorem prouentum reddunt, super quos *Timaros* aluntur circiter 80. millia equites. In Natolia, seu Asia minore sunt permulti *Timari*, in quibus nutriuntur 50. millia equites: in regionibus, quas in Persarum Imperio Turca occupauit, sunt 40. circiter millia *Timari*: in Syria, vicinisque regionibus, in Ægypto, & Africa multi quoque sunt *Timari*, quorum numerus ignoratur, & hi quidem omnes subsunt Sangiacis, qui Beglerbegis parent.

Imperatoris custodia Ianiceri.

Timar & Timariotæ.

Turcæ Aula, vulgò ab ipsis Turcis *Capy* vocatur, id est Porta, in qua sunt plura officia, quæ recensere longum, ac tædiosum esset, quorum quædam sunt intra *Saraium* deputata ipsius Imperatoris ministerijs, quæ officia subeunt spadones, vel castrati, quibus subiecti sunt alij eunuchi, seu castrati. Extra verò *Sarium* sunt plura officia pro administratione Imperij, quorum primus ad instar nostri Papæ est *Mufsti*, qui Alcorani, seu Mahumetanæ legis interpres est. Post hunc sequuntur *Cadalescheri*, qui sunt supremi iudices causarum omnium, & sunt veluti Patriarchæ, ad quos appellationes causarum fiunt; hi tantummodo duo olim erant in vniuerso Turcico Imperio. Primus *Rumeliæ*, hoc est Romaniæ, vel Europæ, alter *Natoliæ*: sed à selymo primo tertius adiunctus est, qui iusdicendi habet in Ægyptum, Syriam, Arabiam, & Armeniæ partem. Habent autem hi Cadilescheri imperium in cæteros Calidos, qui iudices sunt particulares prouinciarum, & regionum, quos suo arbitratu creare solent, ita tamen, vt ab Imperatore confirmentur. Post Cadilescheros sunt *Vezires Basse*, qui sunt consiliarij Imperatoris, quorum numerus incertus est, olim tres aut quatuor fuerunt, sed hodie circiter nouem sunt, inter quos supremus, qui *Vezir azem* Turcis dicitur, solus vniuersum Imperium maxima

Turca aula seu Porta.

Muffti.

Cadilescheri tres.

Cadi, id est iudex.

Vezires Basse.

Vezir azem.

Beglerbegi.

cum potestate administrat, quem quidem vt plurimum Imperator de rebus serijs consulit. Post hos auctoritate maxima sunt tres *Beglerbegi*, quorum officium respondet dignitati *Generalis campi* vulgò vocati, & primus est *Rumeli Beglerbeg*, qui Imperium habet in vniuersa Romania vel Græcia. Secundus est *Anatoli Beglerbeg*, hoc est Anatoliæ, vel Asiæ. Tertius denique est *Denizi Beglerbeg*, hoc est capitaneus maris, seu classis perfectus, & hi tres parem in sedendo locum, & honorem obtinent cum ipsis *Vezirbaßis in Diuano*, seu auditorio publico, in quo diuano sedent alij quoque viri, qui plura officia habent.

Turcicum imperium diuiditur in plures Sangiacatus. Beglerbegi Europæ. Africæ Beglerbegi. Asiæ Beglerbegi.

Prouinciæ porrò Turcico Imperio subiectæ diuisæ sunt in Sangiacatus multos, qui olim 720. erant, sed nunc post bellum vltimum cum Persis gestum aucti numero admodum fuerunt. Et hi quidem sunt rectores prouinciarum, quibus præpositi sunt Beglerbegi, seu Bassæ, quorum sex sunt in Europa, nempè *Rumeliæ* seu Græciæ, *Denizi* seu capitaneus maris, *Budæ*, *Tesmiuar*, *Bosnæ*, & *Caphæ*. In Africa sunt quatuor, nempè *Algerij*, *Tuneti*, *Tripolis*, & *Mißir*, qui Cairo, & toti Ægypto præest. In Asia verò sunt 29. nempè *Anatoliæ*, *Caramaniæ*, *Siuas*, *Tocatum*, *Dulgarid*, *Halep*, *Scham*, *Tripolis*, Syriæ, *Maras*, *Diarbecha*, *Bagdat* seu Babyloniæ, *Balsaræ*, *Carmaniæ* seu *Laxa*, *Gemen* seu *Aden* Arabiæ felicis, *Chebetz* Cypri, *Scheberezul* in Assyria, *Vuan* in Persarum finibus, *Arzerum* in Armenia maiori, *Tiflis* in finibus Georgianorum, *Siruan*, seu Mediæ, *Temircapi*, *Cars*, *Tschildir* ad fines Georgianorũ, *Fassæ* in Mengrelia, *Sochum* in Georgianorum finibus, *Batin* ibidem, *Reuan*, & *Somachiæ*, vt apud Ioannem Leondauium fusius videre est.

Naualia Turcæ.

Naualia Turcæ quatuor sunt, quorum primum est in vrbe Pera, quod 133. mansiones habet totidem triremibus destinatas. Secundùm est in vrbe Gallipolis, 20. mansionum; & horum duorum curam gerit Capitaneus maris cum aliquot ex suis Sangiacis. Tertium est ad oppidum Sues ad mare rubrum, quod 25. mansiones continet. Quartum & vltimum est ad Balseram in sinu Persico, & hoc continet 15. triremes, quorum quidem duorum curam habent Beglerbegi Balseræ, & Cairi.

Annuus reditus Turcæ.

Annuus prouentus Turcarum Imperatoris traditur esse circiter quindecim millionum auri, non computatis tymaris, ex quibus ingens militum numerus alitur. Postremò præter Turcas sunt in Turcico dominio innumeri Christiani Latini, Græci, Armeni, Iacobitæ, Nestoriani, & Minoritæ, qui omnes secundùm proprias leges viuunt Turcæ parentes, qui multas ac ipsis Turcis patiuntur persecutiones; nam præter quàm quod ipsis arma adimunt, & facultates etiam proprios filios abripiunt tributario iure singulis quinque vnum. Computati autem fuerunt Christiani in Turcico Imperio tempore Selymi præter vnum millionem 333. millia, non cõputatis priuilegiatis, & qui Sultano Ægypti parebant, quos ipse Selymus debellauit. Iudæi etiam per vniuersum Turcæ dominium adeò multiplicati sunt, vt nullum oppidum sit aut pagus, in quo non inueniantur frequentes, qui multas linguas callent, ac egregiè mercaturas exercent. Hæc itaque est immanis huius Turcarum Imperatoris potentia, & Imperij amplitu-

plitudo, quæ ſicut gladio incepit, ac gladio progreſſus tam grandes fecit, ita gladio denique peſſum ituram credere par eſt, niſi ſeſe ad veram religionem recipiat. Quod faxit Deus opt. max.

XXXIV.

AMERICÆ, SEV INDIÆ OCCIDENTALIS DESCRIPTIO.

INGENS hæc mundi pars in vastissimo, sæuissimoque Atlantico, seu Occidentali Oceano expansa, antiquis penitus incognita permansit ad annum vsque 1492. quo primùm à Christophoro Columbo Genuense ingentis animi, acerrimique ingenij viro, ac nauigatoriæ artis non mediocriter gnaro, sub felicibus auspicijs Ferdinandi Hispaniarum regis detecta fuit, cùm persuasus fuisset, tum ex Astronomiæ cognitione, tum ex veterum quorundam monumentis, in vastum illum Occidentis Oceanum trans cognitos terræ terminos magna terrarum spatia dari. Post quem deinceps Americus Vespucius, ac alij præstantes, immortalitateque dignissimi viri, vniuersam penè ad Occasum, & Austrum perfecerunt, ac perlustrârunt; explorentis immensis terrarum spatijs, innumerisque regionibus, ac insulis. Quæ sanè mundi pars NOVVS ORBIS dicitur, tum ob immensam continentis ipsius amplitudinem (qua duabus simul mundi veteris partibus adæquari potest, nempè Europæ, & Africæ) atque insularum multitudinem; tum ob diuersitatem quoque morum, rituumque incolarum, ac dissimilitudinem animalium, arborum, ac stirpium à cæteris mundi partibus. Dicta fuit quibusdam AMERICA ab Americo Vespucio Florentino, qui primus post Columbum, anno 1497. sub Portugalliæ regis auspicijs continentis partem vltra Æquatorem detexit ab Ortu, in qua sunt Paria, & Brasilia regiones. A nonnullis etiam ATLANTICA vocatur, atque etiam INDIA OCCIDENTALIS: hac nimirum de causa, quod inuenta sit eodem tempore, quo Orientalis India à Portugallensibus lustrata fuit, seu mauis ob incolarum similitudinem cum Indis ipsis Asiæ, siquidem omnes penè nudi incedunt.

America antiquis incognita, quando nobis innotuerit.

Noui orbis appellatio.

America cur dicatur.

Terra Atlantica.

India Occidentalis.

Est autem hic nouus orbis à Septentrione in Meridiem exporrectus sub duarum magnarum peninsularum forma, quæ tenui isthmo connectuntur, & occupat dimidium penè terreni globi spatium secundùm longitudinem: clauditur enim inter Meridianum gr. 190 & Merid. grad 360. secundùm latitudinem expatiatur vtrinque ab Æquinoctiali longo tractu ad Austrum quidem, vbi patefactus prorsus est, ad gr. vsque 52. ad fretum scilicet Magellanicum, & à Septentrione, ad gr. 67. latitudinis Boreæ, at Septentrionales eius fines incogniti sunt, neque hactenus ab hac parte perlustratus est.

Noui orbis situs.

Habet itaque vniuersa ipsa America ab Ortu solis mare Atlãticum, quod *Mare del Nort* vulgò dicunt: à Meridie terram Australem, seu Magellanicam,

Noui orbis fines.

cam, nondum detectam, freto Magellanico disiunctam: ab Occasu mare Pacificum, quod vulgò *Mare del Zur* vocant: & à Septentrione terram incognitam, estque tota eius circumnauigatio, vt tradunt probatiores, circiter 32. millium milliarium.

Americæ qualitas.

Terra hæc in vniuersum multiplex est, ac varia pro cæli, ac soli natura; alicubi quidem mirè ferax; alicubi verò sterilis, ac inops; partim in planitiem expansa; partim in colles, ac montes assurgens; multis inclytis amnibus irrigua, quorum plerique aurum in arenis ferunt; lacubus, ac fontibus copiosa: frumenti, ac leguminum prouentu felix, licet in hæc vsq; tempora frumento, & vino caruerit, inter quæ est leguminis genus quoddam nobis hactenus inuisum, quod *Mayz* dicunt, quo vberrimè affluit, estque incolarum præcipuum vitæ sustentamentum; aliquibus tamen in regionibus panem ex radicibus quibusdam contusis conficiunt. Mittit præterea ipsa regio sacharum, gossipium, linum, & alia, vt apud nos, & fert multas arbores, herbas, animalia, volucres, aues, piscis, & huiusmodi alia partim nota nobis, partim ignota; equi tamen per vniuersum hunc vrbem nouum penitus incogniti sunt, vnde incolæ ad primum equitum conspectum exanimes metu fiebant. Habet aromata quoque, margaritas, ac gemmas; sed auri, & argenti incredibili copia affluit, & alijs quoque metallis, ac mineralibus, vt in particularium regionum descriptione patebit.

Mayz frumẽti genus noui orbis.

Equi in nouo orbe ignoti.

Incolarum mores, ac ritus.

Incolæ colore sunt subfusco, plus minusúe pro locorum diuersitate, vultu non admodum speciosi, moribus efferatis, ac penè belluinis, nudi vt plurimum incedunt, egregij sunt cursores, & natatores, corpore valdè mundi, voluptatibus dediti, & libidinosi admodum, atque flagitiosissimo posticæ libidinis vitio laborantes, antropophagi, seu hominiuoræ plerisq; in locis sunt. Cacodæmonum præterea, ac idolorum cultores, quorum etiam nonnulli solem, & stellas adorabant. Varia, & penè innumera habent idiomata inter sese valdè differentia, arcubus & sagittis vtuntur, quas dentibus piscium, & animalium ossibus communiunt, cùm ferre vsum ignorent. Aurum, argentum, gemmas, aliaque preciosa vilipendunt, & pro diuitijs auium plumas, & alia parui momenti habent. Hodie autem multi ex eis cultiores redditi sunt post Hispanorum aduentum in hunc nouum orbem, ac ad pietatem procliuiores facti sunt post prædicatum illic Christi Euangelium, præsertim qui circa loca maritima versantur, & qui Hispaniarum regi subiecti sunt. Qui verò Mediterranea incolunt loca, mores patrios adhuc retinent, sed de his fusius in ipsarum particularium regionum descriptione dicemus.

Antropophagi.

Mores recentiorum incolarum.

Americæ diuisio

Diuiditur vniuersa America, seu Occidentalis India in duas peninsulas maximas, vt supra diximus, quarum vna vocatur America Septentrionalis, quæ tota citra Æquatorem iacet: Altera vocatur America Meridionalis, quia maiori ex parte vltra Æquatorem expanditur; licet nonnullæ eius regiones etiam citra Æquatorem sint.

AME-

AMERICÆ SEPTENTRIONALIS Regiones.

Septentrionalis peninsula, seu continẽs longo tractu ab Ortu, vbi Septentrionales aliquot insulas Europæ respicit, ad Occasum extenditur versus Chinense regnum, Iapanicam Insulam, à quibus vasto Oceano discriminatur; & Tartariæ limites, quæ quidem Asiæ sunt partes. Distat autem minus Americæ huius Occidentalior pars à Tartariæ limitibus, quàm ab alijs partibus, vtpotè milliaribus tantùm 250. sed ab insula Iapanica 750. & à Chinæ continenti milliaribus 100. supra mille. A Meridie, vbi tota circumnauigata est, pulsatur à duobus ingentibus Oceanis, qui dicuntur mare *del Nort, & del Zur*. Septentrionales eius limes porrigitur versus polum Boreum, nec hactenus circumnauigari potuit. Partis autem cognitæ huius peninsulæ circumnauigatio traditur milliarum sexdecim millium, in qua quidem complures sunt regiones, nimirum *Quiuira, Noua Hispania, Nicaragua, Iucatan, Florida, Apalchen, Norumbega, Noua Francia, Terra laboratoris, & Estotilandia*. De quibus quidem regionibus breuiter nunc agendum est.

Septentrionalis America.

Circumnauigatio eius.

Regiones huius partis Septentrionalis.

QVIVIRA REGIO.

QVIVIRA regio Occidentalior cæteris ferè est huius peninsulæ, estque satis temperata, herbida, fructifera, ac animalibus copiosa, præsertim capreolorum, & boum, qui à nostris valdè differunt, quorum carnibus incolæ vitam sustentant, eorumque pellibus induuntur. Ab hac regione procedendo versus Ortum iuxta maris littus ad caput vsque Californiæ, prope sinum magnum qui dicitur vulgò *Mar Vermiglio*, tellus arida est, sterilis, ac malè habitata, frigorique obnoxia. Sic quoque littoralis pars Occidua vltra regionem Quiuiræ. Vltra sinum Californiæ sunt loca aliquot parum habitata, ac nota ob eorum inopiam vsque ad nouam Galitiam.

Quiuiræ regionis descriptio.

NOVA HISPANIA.

Nouæ Hispaniæ fines.

NOVA HISPANIA amplissima est prouincia, & cæteris huius noui orbis cultior, amœnior, ac populis frequentior. Quæ incipit à sinu Californiæ, quem vulgò *Mar Vermeio* dicunt, & extenditur vsque ad sinum Mexicanum ad mare *del Nort*, ac ad Iucatanam regionem. Occupata primùm fuit ab Hispanis ann. 1518. Duce Ferdinando Cortesio, maxima tamen suorum, & incolarum strage, cui remunerationis causa dono concessa fuit *Tecoantepec* regio ipsius nouæ Hispaniæ à Carolo V. Imp.

Noua Hispania à quo primùm inuenia.

Qualitas eius.

Est autem hæc prouincia montibus, & rupibus asperrimis referta, nemoribusque occupata, & aëre potitur temperato, quamuis sub torrida iaceat Zona; in ea fluuij sunt quamplurimi piscibus abundantes, quorum aliqui etiam auriferi sunt, sunt etiam lacus in ea multi maiori ex parte salsi, ex quibus sal conficitur; inter hos ingens est, qui Chapalicum mare ob eius immensitatem vocatur. Abundat præterea regio ipsa mineris opulentissimis auri, argenti, ferri, & æris, atque mittit casiam, fistulam, & fructus quosdam, quos incolæ *cacao* appellant amygdalarum instar, ex quibus potum conficiunt; gossipio, ac omnibus insuper frugibus ac fructibus, quos in Europa habemus, affluit: si quoque omnia ferè profert animalium genera, vt sunt anseres, anates, coturnices, gallinæ, quæ nostras longè superant, lepri, cuniculi, oues, boues, cerui, tigres, leones, vrsi, & alia huiusmodi, vnde carnium hîc magna habetur copia, & vilissimo sanè pretio. Inueniuntur etiam in fluminibus crocodili, quorum carnes ab incolis comeduntur; & mare regionem abluens piscibus mirè abundat, & ostreas fert, ex quibus margaritæ colliguntur. Incolitur porrò hic pars ab Hispanis magis, quàm vlla alia noui orbis: vnde multas in ea habent colonias, nempe *Compostellam*, *Colimam*, *Purificationem*, *Guadalaiaram*, *Meechoacham*, *Cacatulam*, *Mexico*, & alias: sunt porrò in hac noua Hispania insignes nonnullæ regiones, nempe noua Galitia, Mechuacan, Mexico, & Guastecan.

Coloniæ Hispanorum in noua Hispania.

Nouæ Galatiæ coloniæ Hispanicæ.

NOVA GALITIA ab incolis prius *Xalisco* vocabatur, quam primus detexit ac acquisiuit Nunus Gusmanus, qui in eam vrbes aliquot fundauit, nempe COMPOSTELLAM vbi sedes Episcopales, & consilium Regium, SPIRITVSSANCTI CONCEPTIONIS S. MICHAELIS, & GVADALAIARAM celeberrimā ac totius Regni caput. Regio aspera est, & incolæ feri, ac crudeles, qui ab esu carnis humanæ non abstinent. Pertinet ad nouam Galitiam regio illa, quæ CVLIACANA vocatur ab vrbe huius nominis; iacet autem inter fluuium *Piastla*, & fluuium Sancti Sebastiani, qui antequam in mare se exoneret, à terra absorbetur. Metropolis vrbs est CVLIACAN, vbi Hispani fundârunt coloniam Domi. Michaelis. Incolæ pauperrimi sunt, & sub dio dormiũt, quorũ qui iuxta mare versantur piscationibus

Qualitas eius.

Culiacana regio.

Culiacan vrbs.

tionibus vitam traducunt: qui verò Mediterranea tenent venationibus viuunt. Nullum olim ſuperiorem agnoſcebant, ſed hodie Hiſpaniarum Regi parent.

Mechuachiã regio.

MECHVACHAM regio ambitum habet 40. leucarum, & ex opulentioribus ac fertilioribus eſt huius nouæ Hiſpaniæ: Nam in ea *mahiz* maturatur ter ſingulis annis, & alij etiam fructus. Affluit goſſipio, melle, cara, grana tinctorum, herbis medicinalibus, ambra nigra, & ſale: ſericum quoque abundè fert, & auro ac argento diues eſt. Multi ſunt in ea lacus ampli, & multi fluuij peropportuni, piſcibus copioſiſſimi. Incolæ proceri ſunt, & corporibus valentes, longæui ac ingenio pollentes. Duas continet vrbes principales ab Hiſpanis cultas, in quibus vigent mercimonia, nempe PASCVAR, & VALADOLIT, quæ eſt Epiſcopalis ſedes, præter alias minus celebres.

Incolæ huius regionis.

Paſcuar, & Valadolit vrbes.

MEXICANA regio cæteris non tam huius nouæ Hiſpaniæ præſtat, ſed vniuerſæ quoque Americæ. Nomen ſumit ab vrbe MEXICO, quæ *Temiſtitan* quoque nuncupatur, & hæc vrbs olim extructa erat Venetiarum inſtar in medio immenſi cuiuſdam lacus antequam à Corteſio occuparetur, qui eam ad eiuſdem lacus ripam tranſtulit: eſtque nunc optimè fabrefacta, ambitum capiens ſex milliarium; cuius vnam partem Hiſpani inhabitant, reliquum verò naturales. Reſidet in hac ipſa vrbe Archiepiſcopus, & Prorex, ac tribunal ſupremum nouæ Hiſpaniæ, atque etiam in ea eſt imprimendi ars, & cudendi pecuniam. Hic autem lacus, ad cuius ripas hæc vrbs extructa eſt, ſalſus eſt; & creſcit ac decreſcit vt mare, & cum creſcit ſuas aquas in alium lacum vicinum effundit, qui dulcis eſt; nullos autem fert piſces, ſed tantùm vermes æſtate putreſcentes ac aërem infeſtantes: extrahitur, tamen ex eo magna ſalis copia. Ambitus amborum lacuum patet 50. circiter leucis, atque tam in ipſis, quàm circa eorum ripas iacent 50. circiter oppida, quorum vnumquodque continet plus minus decem millia ædes; atque per eos diſcurrunt 50. millia ſcaphæ, quas canoas vocant, ad vſum vrbis Mexico, & aliorum oppidorum. Sunt autem hi lacus in planitie montibus percincta, qui niue ſemper operti ſunt, quæ quidem planities collibus etiam intermiſta eſt amœniſſimis. Poſt Mexicum eſt TESCVRO vrbs ad ripam eiuſdem lacus, quæ amplitudine ſua Mexicum ipſum adæquat. Eſt etiam in hac prouincia ANGELORVM CIVITAS, quæ prius Vacipalam, id eſt terra ſerpentum, vocabatur, quæ lanificio celebris in primis eſt, cuius ager vallibus, ac planitiebus diſtinctus eſt, in quibus innumera armenta, & greges aluntur, ac magna ſegetum, ac fructuum copia colligitur. Eſt quoque in eadem prouincia mons Flamiuomus, qui *Popocampeche* incolis vocatur. Incolæ huius tractus olim idololatræ erant, & hominiuoræ, pluresque ducentes vxores, quæ tamen vitia amiſerunt paulatim poſt ſacroſanctum baptiſma receptum. Vtuntur in bello ſagittis, & fundis, quibus iaciunt lapides.

Mexico, ſeu Temiſtitan.

Tribunalis ſupremi nouæ Hiſpaniæ ſedes.

Lacus immenſus in Mexicana regione.

Teſcuro vrbs.

Angelor. ciuitas.

Mons Flamiuomus.

GVATECAN regio nouæ Hiſpaniæ ad mare *del Nort* expoſita eſt, quæ parum fertilis eſt. Vnde incolæ inopia premuntur, & ex piſcatu vt

Guaſtecan regio.

plurimum

plurimum viuunt; sunt tamen satis humani. Est in hac regione mons, in quo reperiuntur duo fontes, alter scilicet picis nigræ; alter verò picis rubræ feruentis. Duas hîc colonias Hispani habent, nempè PANVCO, & D. IACOBI à vallibus.

Tlascalan vrbs in rei. pub. formã.

Postremò in nouo Hispania est TLASCALAN vrbs, quæ post Mexicum secundùm tenet locum, estque valdè populosa, & opulenta, & agro fœcundo, ac reipublicæ more gubernatur sub protectione tamen Hispaniarum Regis.

NICARAGVA..

Nicaraguæ descriptio.

NICARAGVA prouincia post nouam Hispaniam reperitur versus Ortum, & Meridiem, quæ quidem vt plurimum arenosa est, ac calori æstiuo obnoxia: iuxta tamen fluuios valdè fertilis est. In ea est lacus valdè ingens, qui 300. milliaribus extenditur, & crescit, ac decrescit perinde ac mare, pluresque continet insulas. Distat verò hic lacus à mare Pacifico duodecim milliaribus sed tamen in mare *del Nort* exoneratur, à quo multum abest. Sunt in hac prouincia multæ populationes, sed tamen exiles inter quas digniores sunt vrbes LEONIS & GRANATÆ. Est etiam in hac regione mons continuò ardens, qui ab vrbe Granata decem milliaribus abest. Incolæ huius tractus ad albedinem magis accedunt, quàm reliqui noui Orbis gentes, suntque statura satis conuenienti, & humani, qui ante Christianam fidem susceptam iustitiæ quoque specimen aliquod habeant.

Lacus ingens.

Leonis, & Granatæ vrbes.

Incolæ huius tractus.

IVCATAN.

Iucatan regio. Qualitas.

REGIO hæc IVCATAN peninsulę formam referens in mare *del Nort* porrigitur, cuius ambitus patet milliarium 900. Est autem segetum, fructuum mellis, ceræ, ac animalium quorundam ferax, vt sunt anates, gallinæ, lepores, & cerui. Incolæ animosi sunt, ac bellicosi, qui arcubus vtuntur, & clypeis solent totum corpus, ac faciem colore nigro inficere; carnem non vorant humanam, vt omnes alij ferè vicini incolæ, & crucem etiam venerabantur ante Christianorum aduentum.

Incolarum mores.

Guatimala vrbs.

Inter Iucatan, & Nicaraguam regionem iacet GVATIMALA vrbs in Mediterraneis, quæ agro potitur fertili, & amœno, ac aëre salubri. Residet autem in hac vrbe *Præsidens* Regius Hispaniæ, qui absolutam habet potestatem in rebus iudiciarijs. Non longè ab hac vrbe sunt montes, qui ignem, fumum, & lapides emittunt.

FLORIDA.

FLORIDA prouincia iuxta ſinu Mexicanum, & mare *del Nort*, extenditur, quæ quidem ſatis amœna eſt; ac omnium fructuum fertilis: oram tamen habet aſperam, ac paucos maris portus, quinetiam mare eum affluens ſcopulis, & breuibus refertum eſt.

Florida qualitas.

Incolæ barbari ſunt, ſordidi ac inhumani, qui veſcuntur vermibus, ſerpentibus, alijſque venenatis, & infectis animalibus: ſparſim inhabitant, ac nudi penè incedunt, præter opulentiores, qui pellibus quibuſdam precioſis teguntur. Hanc autem prouinciam tum Galli, tum Hiſpani, non ſemel occupare fruſtra tentârunt.

Incolæ Floridæ.

APALCHEN.

APALCHEN regio ac mare *del Nort* expoſita, vſque ad D. Helenę caput extenditur: eſtque vt plurimum ſterilis, inculta ac malè habitata, atque eius ora importuoſa eſt: montes habet arboribus celſiſſimis cōueſtitos, & planities animalibus refertas, vt ſunt lepri, cuniculi, cerui anates, & alia huiuſmodi.

Apalchen regio.

Incolæ proceri ſunt, graciles, aridi, & agiles, qui nudi ferè incedunt, idola colunt, vt reliqui, & arcubus ac ſagittis vtuntur. Hanc regionem ab alijs vocatam fuiſſe VIRGINIAM puto, ab eius præcipua populatione Virginia ad mare expoſita.

Incolæ.

Virginia regio.

NORVMBEGA.

NORVMBEGA regio, peninſulæ inſtar ad mare *del Nort* porrigitur, ac nomen ab oppido ſic vocato ſumit. Cælo potitur temperato, ac agro fertili, mare regionem abluens arena repletum adeò eſt, vt periculoſam reddat circa hæc loca nauigationem, præſertim quod parum profundum ſit. Populationes habet aliquot, quæ diuerſimodè à Luſitanis, Hiſpanis & Gallis nominantur, vt nulla hinc certa cognitio accipi queat. Vicina huic eſt Terra de Baccalaos à Sebaſtiano Caboto Veneto iuuenta, & ſic appellata, eò quod in eius pelago tanta inuenitur piſcium huiuſmodi copia, vt etiam nauigia retardent.

Norumbega.

Terra de Baccalaos.

NOVA FRANCIA.

Noua Francia.

NOVA FRANCIA huic succedit, quæ iuxta ripas fluuij Canadæ, vel S. Laurentij extenditur, quam Galli primùm sub Francisco Primo Rege Galliæ detexerunt, & huius quidem loca principalia sunt *Canada*, *Hochelai*, & *Hochgelaga*, quæ ex lignis constat. Est autem ipsa regio inops valdè, quò fit, vt ad eam nostri non contendant; profert tamen segetes, & legumina. Incolæ idololatræ sunt, & aliquibus in locis antropophagi.

Nouæ Franciæ populationes.

TERRA LABORATORIS, seu Cortercalis.

Terra laboratoris.

TERRA LABORATORIS, quæ alijs terra Cortercalis vocatur, inter fluuium Canadam, & Estotilandiam in peninsulæ formam iacet; & hic fluuius ab aliis fretum trium fratrū vocatur, estq; adeò ingens, vt eius ostium 35. milliaribus pateat; longitudinem habet immensam, nam ferunt nauigatum fuisse octingentis milliaribus. Incolæ frequentes sunt hîc, proceri, & bene dispositi, qui animalium pellibus teguntur, monialia ex argento, & ære gestant, & ex piscibus vt plurimum victitant. Horum præcipuæ populationes sunt *S. Maria*, *Cabo Marzo*, & *Brest*.

Incolæ.

ESTOTILANDIA.

Estotilandia.

ESTOTILANDIA, seu Estotilant prouincia est cæteris Septentrionalior, & Orientalior, respiciens Frislandiam Insulam Europæ. Et hæc quidem prima omnium huius noui orbis detecta fuit anno 1390. ab Antonio Zeno Patritio Veneto, sub auspicijs Zichmi regis Insulæ Frislandiæ piscatoribus. Eius fines à Septentrione incogniti adhuc manent, sed à Meridie ad terram laboratoris terminat, iuxta fluuium, qui vulgò dicitur *Rio Neuado*, & ab Ortu mare *del Nort* habet.

A quo fuerint inuenta.

Fines.

Est verò hæc terræ pars satis culta, & omnium penè rerum ad humanum vsum fertilis, ac metallis etiam diues, præsertim auro. Est tamen frigori valdè subiecta, & quatuor habet præcipua flumina vniuersam prouinciam irrigantia, quæ ortum ducunt à celsissimo monte in regionis meditullio iacente. Incolæ ingeniosi sunt, & artium penè omnium mechanicarum peritissimi, cuius vestitus est ex ferrarum pellibus, ac vitulorum marinorum, ex quibus etiam cymbas conficiunt pro sulcando mari.

Qualitas.

Incolarum mores.

AMERICÆ MERIDIONALIS Regiones.

PENINSVLA hæc Noui Orbis, quæ tota ferè in Meridiem porrigitur, Africæ & ingenti pyramidi persimilis est, cuius basis propè isthmum est, ac versus Boream, quam quidem illa terra efficit, quæ Hispanis *Firma* vocitatur. Vertex seu cuneus sensim extenuatus ad Magellanicum desinit fretum versus Antarcticum Polum grad. penè 53. ab Æquatore dissidens. Orientale latus pulsatur vastissimo Oceano *del Nort* vocato. Occidentale verò ingenti clauditur itidem Oceano, qui vulgò *Mare del Sur*, & Pacificum vocatur. Totius huius continentis Meridionalis circumnauigationem ferunt complecti sexdecim millia milliaria; cuius sanè Orientalis pars à Maragnone fluuio ad Argenteum vsque fluuium, vulgò *Rio della Plata*, Lusitanorum iuris est, reliquum Regibus Hispaniæ acquisitum est. In hac porrò orbis portione sunt continua serie à Borea ad Austrum expansi montes spectatæ celsitudinis ad quorum cacumina nec aues suo volatu ascendere queunt: ab his ingentes exoriuntur fluuij, qui ad vtrumq; Oceanum suas aquas mittunt: inter hos celiberrimi, & magnitudine admirandi sunt plerique, nimirum Argenteus, & Maragnon. ARGENTEVS, vulgò *Rio della Plata* dicitur, ab argenti nimirum copia: is enim quacunque tendit agros, & incolas inexhausta argenti opulentia afficit. Postea permultis influentibus amnibus adauctus, in Oceanum *del Nort* ingenti ostio quadraginta leucarum amplo præcipitat. MARAGNON quoque fluuius in immensam latitudinem ac longitudinem patescit; ferunt enim nauigatum fuisse sex millibus milliaribus, ac eius ostium 70. leucas complecti. Est præterea hæc noui orbis pars auri, & argenti miro prouentu beata, ac omnibus affluit rebus tam ad humanæ vitæ necessitatem, quàm ad delicias, nec desunt in ea preciosi lapilli. Hoc tamen in primis maximo laborat incommodo, quod incolas habet moribus ferinis, ac penè inhumanos, quibus quidem humana caro suauissima est esca, præter immunda animalia, ac insecta, quæ comedere solent. Multæ, imò innumeræ in hac sunt regiones, ac prouinciæ: quarum quædam cognitæ sunt, ac satis exploratæ: nonnullæ verò vix nomen notum habent, quod vel ob eorum inopiam accidit, vel ob incolas bellicosos, terribiles, ac indomitos. Nos autem de præcipuis tantùm tractare decreuimus, quæ sunt *Castella aurea, Peruuia, Chile, & Brasilia*, quæ ab Hispanis, & Portugallensibus satis cultæ sunt.

Americæ Meridionalis forma.

Circumnauigatio eius.

Argenteus fluu.

Maragnon fluu.

Qualitas Americæ Meridionalis.

Regiones præcipuè Americæ Meridion.

CASTEL-

CASTELLA AVREA.

Castellæ aureæ fines.

CASTELLA AVREA, vulgò *Castiglia dell' oro*, est pars terræ firmæ ab Hispanis ita vocatæ, quæ extenditur à Theonyma vrbe, & à Panamaide vsque ad sinum Vrauæ & D. Michaëlis, & occupat isthmum totum, quo duæ hæ noui orbis præcipuæ partes firmissimo vinculo constringuntur; cuius quidem isthmi latitudo decem & octo leucas occupat, seu septuaginta duo milliaria. Est autem hæc terræ pars malè habitata, ac parum culta ob inclemens cælum, ac ob stagnantes aquas: duæ nihilominus sunt in ea celebres vrbes, ac populo frequentes, iuxta vtriusque pelagi littora ad appellentium opportunitatem extructæ, licet insalubri & ipsæ potiantur aëre, nempe THEONYMA, vulgò *Nombre de Dios*, quæ mari *del Nort*; & PANAMAIS, quæ Peruuino mari, seu Pacifico apposita est; & hæ quidem vrbes quæcunque vel è Peruuia regione in Hispaniam, vel ex Hispania in Peruuiam aduehuntur, fido portuum hospitio excipiunt: siquidem diuitiæ ac merces, quæ ex Peruuia regione in Hispaniam afferuntur, exonerari debent in vrbe Panamaide, & inde terrestri itinere comportanda sunt ad vrbem Theonymam, vbi denuò nauibus impositæ in Hispaniam deferuntur: contra verò quæcunque ex Hispania conducuntur, exoneranda prius sunt in vrbe Theonyma, vt pedestri itinere Panamaidem perducantur, & ab hac in Peruuiam regionem nauigijs comportentur.

Qualitas.

Theonyma vrbs.

Panamais vrbs.

PERVVIA REGIO.

Peruuiæ fines.

PERVVIA prouincia totius noui orbis famosissima, tota ferè intra Æquatorem & tropicum Capricorni clauditur. Suntque eius fines à Septentrione noua Granata, Castella aurea, & Perù fluuius ac portus, qui huic regioni nomen dat: ab Occasu est Oceanus, seu mare *del Zur*: à Meridie Chila prouincia: & ab Ortu montes; occupatque longitudine sua hæc prouincia mille & octingentas plus minus leucas. Detecta fuit primùm annno 1525. à Francisco Pizzaro, cuius præfecturam paulò post à Carolo quinto obtinuit, atque eam plenè perlustrauit, ac occupauit. Hæc autem diuiditur hodie in tres partes, nempe in Planitiem, in Sieras seu montaniam, & in Andes seu vltra montanam.

Peruuia à quo inuenta.

Peruuiæ diuisio.

Planities

Planities Peruuiæ iuxta maritimam oram expanditur milliaribus propemodum mille ac quingentes, eiusque latitudo maior ad sexaginta milliaria accedit, & minor ad triginta. Est autem hæc pars sabulosa, solitudinibus frequentibus deformis, ac maiore ex parte sterilis; præsertim cùm nec vllos habeat fontes aut lacus, nec vllis imbribus aut pluuijs vnquam adiuuetur. Sunt tamen in ea agri permulti circa fluminum ripas viriditate ac fœcunditate læti, quippe qui hyemali tempore ac fluuijs ipsis à præcelsis montium rupibus delapsis effusisque, qui nunquam magis, quàm septem aut decem milliarium interuallo dissident, vtili perfusu & inundatione irrigantur: qui etiam agri ipsi ab accolis magna industria irrigantur, & exercẽtur, vnde postea gossipium, varij coloris, & omne frumenti genus copiosè reddunt. Huius tractus incolæ viles sunt, pusillanimi & inopes, qui sub arboribus & inter arundines ac iuncos viuunt ac dormiunt, quorum esca sunt pisces, & crudæ carnes.

Planitiæ Peruuiæ descriptio.

Incolæ huius tractus.

Montana regio Peruuiæ longo extenditur tractu à Septentrione ad Meridiem mille circiter leucis, nec magis à mari recedit quàm 20. leucis, & aliquibus in locis minus. Sunt verò hi montes admodum frigori obnoxij, in eisque frequenter niues cadunt: nec arbores vt plurimum proferunt, vnde incolæ ignem ex terra quadam ad hoc apta fouent. Reperiuntur hîc leones, lupi, vrsi nigri, capreoli, & quoddam pecudum genus camelis simile, è quarum lana vestes gaussapinas, & alia necessaria conficiunt. Continentur inter hos montes multæ amplæ valles ac profundæ, fertilissimæ, ac populo numerosissimæ; cùm aëre potiantur calidiore. Et incolæ quidẽ harum vallium cæteris huius tractus ingeniosiores, animosiores, ac ciuiliores sunt.

Montana regio Peruuiæ.

Valles amplæ Peruuiæ.

Andes sunt etiam montes, sed continua serie producti absque vallibus, qui etiam à Septentrione in Meridiem incedunt, & inter hos & alteros montes COLLAO prouincia clauditur, quæ sanè vt plurimum montibus referta est, ac frigori subiecta, sed tamen valde populosa.

Andes Peruuiæ.

Montana regio, vt ait Liuinius Apollonius, maritimæ regioni hominum cultu, vrbium frequentia, & soli aërisque beatitudine longè præstat, ac peculiari idcirco regum sede, procerumque habitaculo excoli consueuit. Terra enim omnis egregia clementis cæli temperie adiuta, multo innumerabilium riuorum, amniculorumque, quos montes profundunt, excursu mirificè fœcundatur, ita vt graminosis vbique viretis lætissimè transeuntibus arrideat, & fertilibus passim pratis grauida omne leguminum genus liberaliter præbeat: Nam præter Chamæcerasia, & alia eius sortis mora dumetis assueta, lactucasque, brassicas, caros, daucos, ac raphanos magna proceritate luxuriantes, sed tenuium etiam mensis vulgares, etiam amaracum, nasturtium, petroselinum, saluiam,

Montana regionis qualitas, & felicitas.

oxyla-

Herba vulneribus sanandis maximè accõmoda.

oxylapathum, mentam, & inuisam Veneri portulacam, condiendis epulis lautissimas herbas profert, & cætera porrò omnia, quæ postea Hispanis serentibus accepit, vberrima referendi benignitate reddit. Præter has alteram herbam edat, flauos flores tenuiſculis petiolis egerentem, frondium habitu apio non absimilem, quam celebratissimo ab Græcis scriptoribus potamio stratiote potentiorem vulneri etiam rancescenti, & chirurgorum desperatione deplorato vnicum solam remedium afferre, eandem autem carnem sanam ac valentem (si huic adhibita sit) ad ima ossa peredere ferunt. Hæc etiam præstantior nascitur altera (*Cocam* vocant indigenæ) frondibus eius arbusculæ similis, quæ Græcis Rhus dicta est, Latini fruticem coriarium vocârunt, quæ, sicuti reipsa compertum est, omnem cibi ac potus appetitum auertit in ore gestanti. Verùm ante alia frumentum tanta fœcunditate luxuriat, vt sicut proditur, ipse dicere verear, vno ex satiuo frumenti sextario amplius quinquaginta aut centum, ducentos interdum progigni: quòd eò certè vehementius demirari licet, quòd leuissimam, tenuissimamque agriculturæ curam ac rationem exerceant. Agros enim leuiter expurgatos, & lolijs euulsis sarritos, cùm aratrum vomeremque penitus ignorent, non tanto inductis sulcis subruendi, glebas occandi, deinde post iacta semina cylindro æquandi labore fatigant incolæ, quantum nostri ad fruges ferendas requirunt, sed lignea pala modicè vulgeratam humum leuiter inuertunt, scrobibusque effossis grana pastino ligneo, sicuti apud nos fabæ solent, depangunt, quæ regesto demum superfuso condita in summam luxuriem prorumpunt. Herbarum, frumentique copiæ arborum fœcunditas respondet, quarum non illæ modò, quas nouit Europa, egregiè crescunt, sed earum etiam plurimas inueniri licet, quæ nobis nomine naturaque sunt prorsus incognitæ. Nam, vt in montanis fieri solet, nigrantes plurimis in locis syluæ occurrunt, quæ non omne arborum genus modò, & earum caudicibus vberrimam lignandi copiam, sed in cauis abditisque specuum lustris magnam ferarum multitudinem subministrant. Pumilium etiam animantium campi, ac imæ valles ad aucupum voluptatem vsque adeò sunt plenæ, vt lepores, cuniculi, turtures, columbæ, ficedulæ, nisi, frigillæque nullo anno tempore mensis desint. Sed ne psittaci quidem, vulpes, vrsi, ac leones rara montanis sunt animantia; equi non isthic modò, sed per vniuersum orbem nouum penitus incogniti. Verùm horum egentiam, quamquam imparibus, & ineptis ad bellum viribus, ouium copia supplet, quæ equis magnitudine pares, & cætera forma, præter torosi pectoris strumam; camelis persimiles, quinquaginta onerum pondo sustinent, & virum in terga sublatum ad aliquot passuum millia vehunt; fessę, si tamen vrgeantur, sedentes ore conuerso ringentes fœdo odore conspurcant; si onustæ sint, tum humo sese acclinant, nec inde vlla verberum vehementia ipsis asinis contumaciores, nisi penitus clitellis exonerentur, propelli possunt: vtile profectò animantium genus, non ad supplendum modò absentium equorum in sarcinis, virisque vehendis commoditatem, sed ad alimoniæ etiam & opimi lucri vsum. Lanæ etiam tenuitate, longitudineque, & copia facilè

Herba Cocam sitim ac famem tollens.

Peruuinorũ agricultura mirabilis.

Feræ & aues Peruuinorum.

Ouium genus Peruuinorum.

nostras

noſtras ſuperant, & ipſius carnis ſuaui gratitudine veruecium, atque iuuencorum noſtratium delectabilem ſaporem adæquant, frumento veſcuntur, ſed pauciſſimi cibi ſunt; vſque adeò exigui verò potus, vt illo triduum quatriduumq; abſtineant. Pleraque autem montium pars innumerabiles auri, argentique gazas nobiliſſimis fodinis emittit, nec vlla ferè vrbs aliquo nomine ſpectata offertur, quam non inſigni alicuius minæ auro natura ditârit, vt merito harum comparatione diuitiæ ſordeſcere debeant, quas aut Tago, aut Lydorum Pactolo veterum fabulæ aſcripſerunt. Nam pręter inexhauſtas montium Arrugias, qui eloqui poſſit, quantam auri, argentique vim canalicia, aut egeſti fluminibus theſauri ferant? quæ rutilantibus arenis, & pellucidis vndis limpidi aureo quodam profluxu ruere videntur. Nec in tanta fodinarum copia minij, ſicut accidere Plinius teſtatur, aut ſandaracæ, & id genus verſicoloris terræ ad veſtimenta inficienda venæ deſunt. Supra has dotes omnis hæc plaga, quæ per montes latiſſimè extenditur, ad vberrimam ſatiuarum frugum alimoniam, & priuatorum etiam puteorum cõmoditatem, mutante vices tempeſtate pluuiarum ſubſidia habet, quæ in tanto ſolis æſtu magno incolarum, & agrorum hiantium gaudio excipiuntur. Hactenus ex Leuinio Apollonio.

Mineræ auri, & argenti.

Peruuia montana pluuias ſentit.

Horum montanorum incolarum naturam idem Leuinius his verbis exprimit. Hac regionis felicitate incolæ induſtria, atque ingeniorum ſolertia dignos ſe præſtant, qui ſicuti ſoli bonitate, ita naturæ, politiæque præſtantia maritimos longè antecellunt. Viri ſubuculam, ac chlamidem laneam geſtant, promiſſoſque alunt crines, quos circa verticem tenui faſcia ſubſtringunt: fœminis veſtimentum eſt oblongum, non manicatum, quod laneo cingulo ter, quaterque circunducto infra vmbilicum ſuccingitur; huic penula ſuperijcitur aurea, argenteave, aſcicula circa collum conſtricta, quam *Topum* vocant. Hæ candida facie gratioſæ, quamquam abſurdè ferè in acutam cuſpidem capitum vertices acuminentur, non formæ modò, ſed modeſtiæ, verecundiæque muliebris, & reliquorum morum non leui gratia pollent, & huic ſingularum in maritos amorem, fiduciamque mirabiliter adiungunt, quos præter ſui ſexus vires in quotidianis operibus aſſiduo, & fideli labore ſubleuant.

Incolarum montanæ partis mores.

De moribus autem Peruuinorum in vniuerſum Leuinius Apollonius ſic ſcribit: Vniuerſi tribus potiſſimum gentibus diſtinguuntur, quarum ſingulæ plures ſub ſe populos nominum rurſus varietate differentes continent. Hæ gentes diſſimilitudine gaudent, & diuerſis linguis ſunt ſecretæ; frequenter etiam limites excedentes inter ſe bella gerere, & ferro iniurias vindicare diſcordes ſolebant, prius quàm in vnius Gynacauæ ditionem ad Æquatorem vſque prouincia ceſſit: verùm vti victoria eius cunctis ſub vnam poteſtatem redactis diſſidiorum facultas ablata eſt, ita apud proceres, & vulgus Cuſconica lingua, qua duntaxat ius dicebatur, voluptati ac ſtudio eſſe cœpit, ſic vt huius gnaro totius prouinciæ peragrandæ

Mores Peruuinorum in vniuerſum.

Gynnacaua potẽs Rex.

Cuſconica lingua ceteris præſtans.

non difficilis facultas relinquatur. Fœminis lanea vestis est ad talos vsque propendens, mares indusiolum ad suras vsque, & huic superiectum palliolum gestant. Quanquam verò idem ferè tota regione corporibus vestimenti sit genus, capitum tamen habitus mirificè variant, cùm singuli pro vsitato patriæ more fasciolas tornatiles, multi simplices, plurimi versicolores gerant; nec ferè sint quicquam, qui eo in capitum ornatum secundùm patriam vsitationem ab alteris non vehementer discrepent. Admirabilis verò omnes naturales indolis simplicitas imbuit, adhuc vetustę ruditatis hæres, qua ridiculas nobis negociationes exercent, vix inexhaustas suas auri, atque argenti gazas sapiunt, atque informibus eorum massis dumtaxat vtuntur, quamquam aureorum, atque argenteorum emblematum non minore, quàm nos, delectatione capiuntur, quibus templorum, atque regiarum postes bracteato, sculptoúe opere fabrefactis plurimum exornant. In ea tamen vulgari simplicitate proximè Æquatori subiecti morum incommoditate, ac vitijs reliquos superant, qui ab multa hypocrisi taciturni, & compressis in labra verbis submurmurantes, non multum ab Iudæorum modo abhorrent, fœdæque marium libidini procliuiores, exiguo in precio mulieres habent, quas non vilissimè modò sibi ancillari cogunt, sed vel leuissima offensione plagis acerrimè excipiunt. Indusiolo leui vmbilico tenus vestiuntur, cæteras corporis partes, ne pudendis quidem saluo pudore, nudas relinquunt: crura brachiaque gemmatis sphærularum circulis ornant, & pertusis vtrimque malis, atque orum labris, torcosios, atque smaragdos mirificè splendicantes hiatibus infixos gerunt. In eo ornatu tanto superbia est, vt eundem vxoribus inuideant, quibus nulla, vel ad perpetuos grauissimi solis æstus arcendos stragula vestium, præter tenue pudendorum præcingulum, conceduntur. Apud hos ostia templorum in Orientem porrecta laneo præpediculo sunt præclusa; in ipsis verò templis simulacra duo ad atrorum hircorum similitudinem sculpta adorantur, atque ad perpetuum cultum ante hæc certarum miri odoris arborum ligna cremantur, ex quibus dum cortices detrahuntur, tam acri odore adeps defluit, vt olentium nares, cerebraque teterrimè afficiat; illita verò defunctis, aut gulis instillata (quemadmodum cupresso promanans resina) perpetuò ab vermiculorum iniuria, carieque vniuersa mortuorum cadauera vindicet. Apud *Caraceos* in supremis portarum peristylis humana simulacra conspecta sunt striata Diaconi stola induta. *Pasaones* interfectorum puerorum virorumq; corpora ad saxeos stylos mirificè aduersus putredinem permunita conseruant, & capita truncatorum in pungi magnitudinem quadam materia mirabiliter extenuata ad postes clauis affixa tanto artificio ostendunt, vt post multa etiam annorum spatia non ingratum odorem spirent. In vulgaribus vbique ferè templis magnorum serpentum figuræ adorantur: super hæc singuli priuatis in ædibus vetere Ægyptiorum superstitione, pro vt cuique sua ars, atque officium est, peculiares Deos ceu penates, ac lares colunt. Omnis scientiæ prorsus expertes sunt, literarumque

Peruuini aurum contemnunt.

Peruuinorum vitia.

Idola Peruuinorum.

Caracei pop.

Pasaones pop.

Figuræ serpentum adoratæ.

que omnium, ac picturarum exortes, quæ apud Mexicanos literarum loco habentur. Laneis enim funibus vtuntur (quippos appellant) quibus implicitis diuersarum figurarum nodis numerum supputent ab monade ad denarium, atque inde altius numerando gradatim ascendentes, nodis colores imprimunt rebus illis similes, quas iudicare volunt. Singulos prouincia quælibet constitutos notarios habet, qui per hos colores rerum vel ante multos annos gestarum memoriam, ceu literarum monumentis haustam plebi insinuant, & si quid tum in prouinciæ posteritate dignum geratur, fideli per eorum nodorum colores custodiæ demandant: communium legum septis coercentur omnes, & in summa rerumpub. moderatione egregius iurisdictionis est ordo, iustoque suppliciorum inflictu in sontes animaduertitur. Arma illis sunt ensis, hastile præpilatum, clauus ferreus, securis argentea, aut aurea acie, fundi, & alia telorum genera: excurrere, seruare ordines, ferre opem expeditè nôrunt, nec virtute petitam mortem extimescunt, modò vel suis egregiam memoriam relinquere, vel accipiendi ab ducibus muneris locum facere possint. Hactenus ex Leuinio Apollonio.

Memoriæ Peruuinorum ex funibus.

Continet porrò Peruuia prouincia intra suos limites quamplures vrbes, ac populationes, quarum præstantiores, ac celebriores sunt: *Portus vetus, Michaelia, Trugillum, Regium* seu *Lima, Arequipa, Quito, Cusco, Argyropolis,* & *Potosium*. Quarum quinque priores ab Hispanis primùm situs commoditate, & mercaturæ opportunitate allectis occupatæ sunt, & ædificijs more Europæo exornatæ.

Vrbes præcipuæ Peruuiæ.

PORTVS VETVS, vulgò *Porto veto*, prima est vrbs ab Hispanis occupata, quæ Æquatori proxima est iuxta maius littus, & optimo portu gaudet, sed aëre insalubri, ob idque infrequenter habitatur. Ad hanc autem nauigia appellunt, quæ vel in Peruuiam regionem tendunt, vel ab ea Panamaidem redeunt. Vicinus ager smaragdos in Rupium lateribus suppeditat, quos perpolitos magno cum lucro varias in vrbes Hispani submittunt. Apud hanc vrbem effossa sunt ab Hispanis gigantum ossa, ac dentes, qui tres latitudine, & quatuor longitudine digitos exæquarent: quod quidem hominum genus indigenæ affirmant quatuor virorum longitudinem exæquasse.

Portus vetus vrbs.

Smaragdi.

MICHAELIA, seu Diui Michaelis vrbs, *Piura* à Barbaris vocatur, estque secunda ab Hispanis occupata, iacetque supra fluuium Ciram, optimum portum habens: fertili etiam gaudet agro, sed auri, argentique fodinis experte, & peculiari Ophthalmiæ morbo infami, qui, teste Leuinio, transeuntium oculos magno dolore impedit atque excruciat.

D. Michaelis vrbs.

TRVGILLVM tertia Hispanorum vrbs, agrum feracissimum habet frumenti præsertim illius, quod incolis mayz vocatur, sed à nauigijs parum frequentatur, ob sui portus incommoditatem.

Trugillum vrbs.

Regium vrbs primaria. LIMA, seu REGIVM, totius maritimi tractus excultissima Metropolis in amœnissima vallè ad ripam amnis iacet tutissimo in portu ad duo passuum millia ab littore semota. Mira aëris temperantia gaudet agro rerum omnium fertili, præsertim frumenti, fabarum pisorum, & omni leguminum nostratium genere, atque etiam ficuum, malorum citreorum, arantium, limoniorum, & cæterorum fructuum. Est præterea populo frequentissima: namq; quingentis ędificijs & amplius excolitur, ambitum cō-prehendens valdè spatiosum, in quo sunt latæ viæ, amplum forū, & cultissimi, ac amœnissimi horti. Condita fuit hæc vrbs à Francisco Pizzaro anno 1535. & in ea residet nunc vniuersæ huius prouinciæ audientia, Cancellaria, Prorex, & Archiepiscopus, cui subsunt Episcopatus hi, nempè *Quito, Cusco, Guamantiaci, Arequipa, Pas, Platæ, Trugilli, Guanugio, Cacapotæ, Portus veteris, Guaiachil, Popoiani, Carchi, S. Michaelis, S. Francisci.* *Episcopatus Peruuiæ.*

Arequipa vrbs. AREQVIPA quinta Hispanorum maritima colonia, longè à mare duodecim milliaribus fœcundo, ac salubri in agro ædificata est, quæ trecentis amplius ædificijs nitet, & frequenter quidem habitatur, ob sui portus commoditatem, continuoque magis atque magis incolis, ac opibus augetur: sed tamen admodum diuexata fuit ab ingenti terræmotu anni 1582. quo omnes ferè eius domus prostratæ sunt, interemptis tantummodo 22. viris. *Terræ motus ingens.*

Mediterraneæ vrbes. Mediterraneæ, ac montanæ vrbes præstantes sunt, quæ sequuntur, in quibus Hispani etiam colonias habent.

Quito vrbs. QVITO vrbs, opulentia, & incolarum numero Regio Metropolitanæ vrbi ferè par est, Æquatoris lineæ ferè subiacet, nec tamen feruido, ac æstuoso potitur cælo, sed potius frigido. Eius ager semper virens est, & omni frugum beatitudine florido, vbi Europæi fructus succo præditi mirificè aluntur, atque etiam domestica animalia. Scatet etiam auri mineris, & Mercurio viuo crocei coloris.

Cusco vrbs præcipua. CVSCO montanarum vrbium Regina, multitudine incolarum Regio non cedit, sed fodinarum opulentia longè superior est. Hæc (ait Leuinius) ante Hispanorum aduentum prouinciæ reges læta aulicæ pompæ sede fouebat, magno procerum, & gregatiorum commercio iura hinc petentium celebrate, & inter Peruuinas sola, quæ faciem vrbis præfert: Munitissimam enim quadratorum maximæ magnitudinis saxororum molem habet, quorum permagnam copiam vicini montes immensissimis lapicidinis petentibus, excidentibusque suggerunt, & indigenæ saxis erutis, & infinito labore, cum ijs oneribus trahendis, vehendisque equi, ac boues deessent, vnum ad locum comportatis firmissimo egregiæ structuræ operi adhibuerunt. Ædes, quas incolæ quondam possedère, easdem politiore paulò ornatu instauratas Hispani tenent: vniuersa ciuitas, cùm magno hominum confluxi in dies augetur, regum instituto quatuor in partes, veluti tribus,

tribus, dispertita est, & in harum vnam seuero edicto impulsi, quicunque ciuitate donari, aut vrbem incolere vellent, recipere sese debebant. Ager non frugum aurearumque fodinarum, quarum ingens numerus circa scatet, felicitate modò gratiosus est, sed mitissimi aëris, auræque placidissimæ tanta gratia commendatur, vt vegetè saneque ingresso pristinam valetudinem non facilè immutet.

Agro Cusconico disiunctus magno satis spacio iacet ad Orientem lacus *Titicaca*, quem rapidissimus amnis, in Occidentem decurrens, aquarum in magnum se spacium effundentium efficit, ac deinde veluti intolerabili onere paulo solutus in aluei sui angustias redit, sed isthuc receptus, iterumque velut ante illabentium amnium mole increscens in alterum rursus, sed minoris magnitudinis lacum prorumpit, laxatisque tantæ molis incubitu humeris liberius excurrens, obscuro exitu euanescit in occultos, vt credi par est, naturæ specus subsidens, & subterraneo aluei absorpti cuniculo in pelagus transmissus, quemadmodum Alpheum ex Peloponneso in Siciliam perlapsum olim ferunt. Hactenus ex Leuinio.

Lacus Titicaca.

ARGYROPOLIS vrbs, seu Argentea, & vulgò *della Plata*, quinta est inter montanas Hispanorum colonia, vt ait Leuinius, non magna quidem ciuium habitantium copia, sed eorundem incredibili opulentia insignis. Metropolis autem est prouinciæ Ciarcas.

Argyropolis vrbs.

POTOSIVM etiam vrbs fodinis argenteis mirè opulens est, è quibus immensa eruitur argenti copia, quæ vniuersam Hispaniam, ac Europam implet. Hæc satis sint de hac aurifera Peruuiæ regione. Qui de Ignarum, seu Peruuinorum regum magnificentia instrui desiderant, ingentia legant volumina, quæ de hac regione conscripta sunt.

Potosium vrbs.

CHILE.

CHILE prouincia à Meridie Peruuiæ regionis iacet ad mare Pacificum exposita, quæ ab incredibili ipsius frigore nomen sortita est, hæc autem pluuias, fulmina, & totius anni mutationem sentit, quemadmodum Europa. Estque partim maritima, partim montana, sed iuxta mare aliquanto incalescit. Fert autem omnifariam fructus ex Hispania allatos, & magnum mittit pecudum, & struthionum numerum. Huius fluuij interdiu decurrunt, noctu verò frigore penè galati tardè, ac debiliter incedunt. Incolæ proceri sunt, bene dispositi, ac bellicosi, quorum arma sunt arcus, & sagittæ; eorum vestitus ex animalium pellibus, ac luporum marinorum fit. Metropolis est regionis D. IACOBI vrbs, vbi nunc noua Hispanorum colonia coalescit.

Chile regio.

Qualitas.

Incolarum mores.

BRASILIA REGIO.

Brasiliæ fines.

BRASILIA regio inter duos ingentes fluuios iacet, nempe Maragnonem à Septentrione, & Argyreum, vulgò *rio della Plata*, à Meridie, & partim ab Occasu; à qua etiam parte ad altissimos Peruuiæ montes accedit, sed tamen ab Ortu mari vastissimo, vulgò *del Nort* vocato, pulsatur. Huius longitudo, quæ à Septentrione in Austrum accipitur, traditur mille & quingentorum milliarium; latitudo ab Ortu ad Occasum quingentorum milliarium, & eius circumnauigatio iuxta mare *del Nort* milliarium plus minus trium millium. Huius verò famosissimæ regionis descriptionem eleganter ac fideliter tradit Ioannes Petrus Maffeius è societate Iesu, quæ nunc sequitur.

Brasiliæ magnitudo.

Brasiliæ qualitas, & fœcunditas.

Est autem Brasilia noui orbis pars, quam, paulo post Capralis accessum, Americus Vesputius Florentinus eiusdem Emmanuelis auspicijs accuratiùs explerauit, atque à duobus ab Æquatore gradibus, partibusúe, ad gradus quinque & quadraginta in Austrum excurrens, trigoni oblongi speciem refert, cuius basis in Æquatorem ac Septentriones obserua, ab Oriente in Occidentem rectà protenditur. Angulus extremus ignotas ad Meridiem regiones attingit. Latus in Orientem spectans, interposito mari, Hesperijs Æthiopibus obiacet, alterum latus à prouincia Peruana distermi-nant iuga montium adeò celsa, vt ipsos auium volatus fatigare dicantur, vno duntaxat, quod adhuc exploratum sit, eoque difficillimo transitu. Regio fermè tota in primis amœna est, cæli admodum iucunda, salubrisque temperies: lenium quippe à mari ventorum commodissimi flatus matutinos vapores ac nebulas tempestiuè disijciunt, solesque purissimos, ac nitidissimos reddunt. Scatet ea tota fermè plaga fontibus, ac syluis, & amnibus inclytis: è quibus (vt reliquos taceam) is, quem Argenteum vocant, leucarum quadraginta ostio in mare fertur adeò violentus, vt inde nautæ dulces hauriant latices, priusquam tellurem ex alto conspiciant. Terra partim in planitiem exspatians, partim in colles clementer assurgens, felix præpinguibus glebis, & riguo solo, semperque vernante, credita semina multiplici reddit fœnore: ac sacchari præsertim est ferax, quod cæleste donum, Attico melli multis partibus præferendum, proceris arundinibus condidit natura: è quibus aquaria mola dulcissimus humor expressus in ahenis ad purum excoquitur, tum formis in panes cogitur ad metæ figuram: dein rursus, vbi libuerit, eliquatus, artifici manu pigmentis, ad instar ceræ, varias in effigies indiscreta penè verisimilitudine trahitur. Cuius generis officinæ, priscis ignotæ, hodie, qua præsertim incolunt Lusitani, passim, exstructæ visuntur: atque ex ea merce negociatores vel maximum capiunt emolu-

Argenteus fluu.

Sacchari mirus prouentus in Brasilia regione.

emolumentum: ſiquidem nauibus quotannis in Europam euecta, certiſſimo compendio longè latæque diuenditur.

Certis etiam è plantis, quas vulgò *Copaibas* vocant, inciſo per æſtatem cortice, in modum balſami liquor ſuauiſſimi odoris emanat: cui, cùm ad alios mortalium vſus, tum ad curanda vulnera & cicatrices tollendas, mirificam eſſe perhibent vim. Eæ plantæ cernuntur affrictu animalium attritæ, quæ à ſerpentibus venenatis, aut à feris icta, ad remedium illud ipſo naturæ inſtinctu ſe conferunt.

Copaibas planta mirabilis.

At *Zabucales* quæ dicuntur, admodum excelſæ, magnos ferunt ſumma duricie calices, ore in terram obuerſo, & quidem admirabili naturæ ſolertia pyxidatim operto, ijs calicibus nuces caſtaniæ ſaporis egregij continentur: quæ vbi maturuerint, excuſſo confeſtim operculo, paulatim ipſæ per ſe in alimenta incolarum ad vnam è calice defluunt.

Zabucales plantæ.

Syluestria etiam ſunt Caiuſia pyra, apprimè ſuccoſa, & innoxia: itaque medijs caloribus auidè manducantur. Cæterùm in imo pyro faba quædam extuberat cortice amariſſimo, prædulci medulla ſi torriatur, pyro præterea refrigerandi vis: faba calefacit.

Caiuſia pyra.

Verùm ex omni genere palma tribuitur ijs, quos vulgus *Ananazes* appell. Planta eſt humilis, cuius è ramis veluti pinea nucamenta dependent præmollia: hæc ſuo tempore in fruſta diſſecta, gratiſſimo ſimul odore ac ſapore non recenti duntaxat edulio ſunt; verùm etiam in longum tempus adſeruantur è ſaccharo.

Ananazes plantæ.

Iam verò illati in eas regiones ex orbe noſtro melopepones, cucumeres, malogranata, ficus, viteſque biferæ ac triferæ, nec non multiformia mala medica ſuppetunt. Ad hæc eſt videre complures alias pomiferas arbores, quas percenſere nimis longum ſit, piſceſque & aues coloris eximij, & quadrupedia plurima, ſed fermè ſyluestria, partim nota nobis, partim ignota, in quibus vtique apparet, quàm miris modis ac varijs diuina ſapientia ludat in orbe terrarum.

Ex eo numero, vt pauca perſtringam, apri ſunt amphibij, carnibus optimis ac ſaluberrimis: ij, quòd priores pedes perbreues habent, poſteriores autem prælongos, tardiore ſunt curſu; itaque deprehenſi à venatoribus, quà proximum eſt ſeſe aquis immergunt.

Apri amphibij.

Antæ ſunt etiam gentis vocabulo ad mulæ ſimilitudinem; ſed minores, & roſtro tenuiore, inferiore autem labro tubæ inſtar oblongo, rotundis auribus, breui cauda, reliquum cinereæ corpus: eædem lucifugæ ſunt; non niſi noctu ad pabulum prodeunt; vbi diluxit in ſua ſeſe condunt latibula. Huius belluæ carnes guſtatu planè bubulas referunt. *Cotias* verò nominant, magnitudine, & forma, & ſapore leporum: ruſo colore, paruis auribus, cauda ferè nulla. Maiores ſunt eiuſdem ferè ſpeciei, quas *Pacas* vocant: roſtro tereti ad faciem felis, fuſco colore, candidis in maculis interſtincto:

Antæ animal.

Cotias animal.

Paca animal.

neque

neque carne tantùm, sed & corio ipso prætenero, atque ob id ipsum in delicatiores epulas expetunt. Cęterùm insolito spectaculo *Tatusiæ* sunt, ad porcelli magnitudinem, corio squamatim loricato, sic vt equi cataphracti speciem reddant: ex eo caput duntaxat, ceu testudines exerunt pedibus contractis, & specubus fermè vti cuniculi sese continent: hæ quoque carnes palato gratissimæ. Magna præterea vis trigium est, quæ famelicæ horribili velocitate sunt, viribusque tremendis: eædem pastæ (quod mirère) tanta ignauia dicuntur esse, vt à gregarijs etiam canibus confestim in fugam agantur: adeò cibi potusque satietas non homines tantùm, sed etiam feras hebetes reddit. Illud verò mirum in *Cerigonibus* (id animanti nomen, buxeo colore, vulpeculæ magnitudine) ex eius aluo duæ dependent voluti manticæ: in ijs catulos circunfert, & quidem adeò pertinaciter suo quemque vberi affixos, vt à perpetuo suctu non auellantur, antequam ad pastum ipsi per se progredi valeant. Valdè etiam inusitata & effigie & natura est animal, quod ab re ipsa Lusitani *Pigritiam* appellant, Cerigonum ferè magnitudine, sed rostro fœdiore ad aspectum, & vnguibus ad digitorum similitudinem prominentibus. Huic ex occipitio existens coma ceruicem velat, lentoque ipsa ventris adipe verrit humum, neque vnquam in pedes exsurgit: denique tam tardè mouetur, vt quindecim ipsis diebus ad lapidis iactum continuo tractu vix prodeat. Victitat arborum folijs, & in earum cacuminibus degit plerunque: quarum in ascensu biduum circiter, tantundem in descensu ponit: neque verò adhortationibus tantùm, aut minus; sed ne plagis quidem, fustibusúe bestiam vel tantillum de insita ignauia, ac tarditate dimoueas. Mirandum est etiam genus earum, quas *Tamendoas* vocant, veruecis altitudine, colore fusco, prælongo, ad tenui rictu; neque eo ad malas diducto, sed modicè ad imum inciso. Vnguibus instructa est quadrupes mirè longis, latisque, nimirum ad victum facilius comparandum: namque formicis alitur, quarum latebras vbi crebro vnguium iniectu ac fossione detexerit, illicò exertam trium fermè dodrantium linguam immittit exilem, opertamque formicis repente contrahit, glutitque deceptas. Huic vti sciuro, valdè promissa & setosa cauda pro tegumento est: sub ea quippe ita se condit, vt nihil ex reliquo corpore prorsus appareat. Neque hæc tantùm & alia indidem syluestria, vt dixi, verùm etiam nuper à Lusitanis inuecta pecorum, & equorum armenta planè admirabili prouentu fœtificant, quò magis mirum, vberrimo agro, mitissimo cælo, tam fera acerba esse incolarum ingenia. Nullos omnino colunt Deos, omnibus tantùm & augurijs ad insaniam dediti, & ariolis, impostoribusq; miserandum in modum quęstui sunt nudi æquè viri ac fœminæ prorsus incedunt, robustis lacertis, fluxo à vertice duntaxat capillo; nã cęteras corporis partes identidem expilãt: simis

Tatusia animal.

Tigres.

Cerigon animal.

Pigritia animal.

Tamendoas animal.

Incolarum mores, & conditio.

vti

vti ſinarum populi naribus: æneaque ipſi cute, atro inſuper ſucco pomi Genipapi totum ſubinde corpus inficiunt. Præterea inſertos habent iam inde à prima ætate deliciarum cauſâ quidam inferiore duntaxat labro quidam etiam facie tota perlongos nullius pretij lapillos, tetro ſanè ſpectaculo. Gregatim peregrinantur ordine ſimplici, ſilentio miro, virum vxor anteit. Carorum aduentum, circundatis collo brachijs, appreſſo ad pectus capite, cum effuſâ comploratione altiſque ſuſpirijs primùm excipiunt, viæ laborum & incommoda miſerantes: momento dein ſiccant oculos, habentque lacrymas in poteſtate. Grauidis haud ita multus in partu dolor; à puerperio fœta confeſtim exſurgit, ac domeſtica obit impigrè miniſteria. Eius loco (quod vix credat quiſquam) in aliquot dies velut æger decumbit maritus, hic officij cauſa ab amicis ac propinquis inuiſitur, huic ſcorbitiunculæ dantur ad refouendas vires, huic de gentis more bellaria, & delicata munuſcula deferuntur. Numerandi rationem ac literas ignorant omnes, tantùm tenui quadam traditione, nonnulla de Noë, deque diluuio à patribus accepiſſe dicuntur, vt valdè probabile ſit, poſt diſſipatos quondam diuino iuſſu mortales, nullum huic genti cum noſtri orbis hominibus fuiſſe commercium. Vino ac frumento in hæc vſque tempora caruêre, ſatiua radice victitantes in farinam redacta, quam *mandiocam* appellant, ſub eodem tecto ad inuerſæ modum carinæ prælongo multæ ſimul familiæ degunt; noctu ad noxia vitanda animalia cubantes in retibus à terra ſuſpenſis: viuuntque in diem, & quicquid habent in commune facillimè conferunt, nihil in poſterum ſoliciti. Natandi arte ad miraculum vſque præcellunt, ſub aqua totas interdum horas, vbi quippiam in imo quærendum eſt, patentibus oculis vrinantur, itemque laboris & inediæ patientiſſimi ſunt, triduum ipſum, vbi penuria ciborum ingruerit, ieiuni traducunt: ijdem ſi copia ſuppetat, à primis tenebris ad lucem vſque in conuiuijs, & compotatione perſiſtunt. Rectè aut perperam factis, nihil poſt mortem præmij ſupplicijúe ſupereſſe arbitrantur. Qui diem ſuum obiere, eos perinde ac deceſſerint, vel integro corpore, vel mancos, aut debiles vulneribuſque confoſſos, deſcendere ad orcum putant, ergo incremata condunt humi cadauera, addito rete cubandi cauſa, nec non ædulijs per aliquot dies appoſitis; quod ita perſuaſum habent, & ſummũ interim capere, & cibo veſci manes mortuorum. Captos in prælio hoſtes (crebra autem inter eos bella excitantur, ac ſagittis præſertim vtuntur egregiè) multorum dierum cura ſaginatos, ingenti cum tripudio mactant; vorantque toſta verubus membra, eæ optatiſſimæ Braſilijs epulæ ſunt, neque ſi cui hoc læti genere perire contigerit, malè ſecum actum exiſtimat: quinimò ad mortem pergit alacer ac ſecurus: editiſque contra ipſoſmet percuſſores facinoribus, magnificè in ipſo necis articulo gloriatur, ſparſis domicilijs habitant, nullo magiſtratu, legibuſúe conſtricti, lingua nec difficilis cognitu, & vna fermè eſt omnium quotquot adhuc probè noti ſunt, exceptis certarum rerum vocabulis, quæ aliter à viris, aliter à fœminis vſurpantur. Trium ex alphabeto elementorum F.L.R. nullus apud eam gentem eſt vſus: minimè abſurda quarundam animaduerſione

Braſilij literarum expertes.

Braſilij natatores inſignes.

Fames colerantiſsimi Braſilij.

Braſilij hominiuori.

Braſilijs lingua vna.

sione factum id esse diuinitus, eò quod Fide, sicuti dictum est, careant: beneficiorum acceptorum immemores: æquè iræ ac libidinis impotentes: ad pugnas, & certamina temerarij, præcipitesque: vltionis & humani sanguinis auidissimi: ad summam belluis quàm hominibus propriores, qui quidem mores patrios retinent, ac mediterranea incolunt loca, nam post illatum ab Societate Iesu Euangelium, & liberalium artium disciplinas; in vicos & oppida contributi, præsertim qui mare accolunt, ad humanitatem ac pietatem magnis laboribus excoluntur. Hæc ex Maffeio.

Brasilij post Lusitanorũ aduentum cultiores facti.

Cæterùm in hanc regionem Portugallenses omnes ferè attulerunt fruges ac fructus Europæos, nuncque ex ea maximam ligni rubri copiam ad tingendos pannos expetiti extrahunt, quod Brasilium dicunt, & vulgò *Verzino*; deinde etiam gossipij & sacchari magnam vim. Multæ verò sunt isthic Portugallensium coloniæ, in quibus complura sunt ab ipsis ad sacharum excoquendum constructa ædificia, nempe *Pernambicum*, *Caput S. Augustini*, *Portus omnium Sanctorum*, vbi Episcopalis & Præsidis totius prouinciæ sedes, & aliæ.

Brasilium lignum.

Coloniæ Portugallensium in Brasilia.

Postremò sunt aliæ quamplures regiones in hac magna Meridionali noui orbis peninsula, nimirum POPAIAM, in qua sunt vrbes *Pompaiam* metropolis, *Pastoco*, *Calli*, *Cartago*, *Antiochia*, & aliæ, NOVA GRANATA, in qua est *Tunia* regiuncula smaragdorum, & *S. Fides*, vbi residet Archiepiscopus, & Præses nouæ Granatæ. CARIBANA, in qua sunt *Darien*, *Vraba*, *Cenu*, *Caribana*, *Cartagena*, *Veneriola*, *Manacapana*, *Cumana*, & aliæ. PARIA, quæ fuit prima regio huius continentis à Columbo detecta. CINNAMOMIFERA Regio ab Ortu Peruuiæ iacens, quæ Cinnamomum à communi differens profert.

Popaiam regio. *Noua Granata.* *Caribana.* *Paria.* *Cinnanomi regio.*

TVCVMANORVM Regio, in qua sunt Hispanorum coloniæ *Salta*, *Steco*, *S. Michaelis*, *Corduba*, *S. Iacobi*. PATAGONVM, seu gigantium Regio, & aliæ multæ; quarum quædam fœcundę sunt, quædam steriles ac inopes; sed omnes ferè incolas barbaros, inhumanos, ac hominiuoras habent.

Tucumanorũ regio. *Gigantum regio.*

INSV-

INSVLAE CIRCA NOVVM ORBEN

INNVMERABILES sparsæ sunt per Oceanum *del Nort* insulæ ad nouum Orbem attinentes, quarum aliquot ope Christophori Columbi, qui primus illas detexit, atque aliorum subinde, qui mare hoc sulcârunt, innotuerunt. Harum præstantiores sunt Hispaniola, Cuba, Iamaica, & Canibalorum insula, de quibus agere instituimus, supersedentes ab aliarum descriptione, de quibus pauca notatu digna habentur, ne in immensum excrescat volumen.

Insulæ noui Orbis.

HISPANIOLA INSVLA.

INSVLA hæc ab incolis *Haity*, & *Quisqueia* vocata fuit, sed ab Hispanis dicta fuit HISPANIOLA, & D. DOMINICI à primaria scilicet vrbe, quam in eam extruxerunt. Huius insulæ ambitus est 350. leucarum, seu mille & quadringentorum milliarium, & longitudo est quingentorum milliarium, latitudo verò varia, sed vbi maior 300. milliaria capit. Medium ipsius insulæ distat ab Æquatore grad. penè 19. versus Boream, & eius forma oblonga est ab Ortu ad Occasum. Est autem montibus aspera, sed tamen amœna, fertilis omnium rerum, ac opulenta, aëre potitur temperato, vnde arbores vt plurimum perpetuò virent: mittit autem in primis sacchari immensam copiam; frumenta, fruges, & fructus omnifariam fert, ac herbas: gignit insuper cassiam fistulam, gingiber, masticem, lignum aloës, & cinnamomum, & salis etiam prouentum habet. Ante Hispanorum in eam aduentum tria tantùm quadrupedum animalium genera continebat: nunc verò innumera mittit animalia domestica, vnde hinc ingens coriorum, ac pellium copia in Hispaniam comportatur: Auri & argenti fodinis diues est, ac alijs etiam mineralibus, præcipuè vero cęruleo colore. Sunt in hac insula fluuij complures, lacus, ac fontes piscosissimi. Vrbes in ea præcipuæ sunt S DOMINICI quæ Archiepiscopalis, & Præsidis sedes est, ac audientia Regia; *S. Ioannis, à Meguana, Portus Platæ, Portus Regius, Cauana, Xaragua*, & aliæ, quæ Hispanorum sunt coloniæ.

Hispaniolæ insula. *Magnitudo eius.* *Qualitas.* *Vrbes Hispaniolæ.*

IAMAI-

IAMAICA, VEL S. IACOBI INSVLA.

Iamaica insula.

Qualitas eius.

Vrbes eius.

IAMAICA iacet ab Occasu Hispaniolæ, & vocatur nunc insula S. Iacobi, ambitu complectitur 150. leucas, hoc est 600. milliaria, patet in longum 55. leucis, & in latum 25. circiter. Est autem fertilis admodum, ac omnia ea fert, quæ in Hispaniola proueniunt: habet auri mineras, & animalium copiam, ac in ea est sacchari, & gossipij magnus prouentus. Multi in ea sunt fluuij, & lacus piscosissimi, & duo continet oppida, nimirum *Oristan* & *Seuilla*, in quo quidem est principalis Ecclesia titulo Abbatiæ insignita.

CVBA, SEV FERDINANDA INSVLA.

Cubæ descriptio.

Vallis lapideos globos proferens.

Hispanorũ coloniæ in Cuba ins.

CVBA Insula ab Occasu etiam Hispaniolæ conspicitur, relinquens à Meridie Iamaicam. Extenditur autem ab Ortu ad Occasum 300. leucis, hoc est 1200. milliaribus, atque eius maxima latitudo 65. leucas, seu 250. milliaria non excedit, sed pluribus in locis 20. leucas vix superat. Appellata fuit à Christophoro Columbo FERDINANDA, estque montibus vt plurimum aspera; multos habens auriferos fluuios, quorum aquæ ad potandum suaues sunt; magnam mittit rubiæ tinctorum copiam, & auram ac æs: In reliquis eadem fert, quæ Hispaniola insula. Est in ea vallis satis ampla, quæ lapideos globos numerosè profert à natura ipsa perfectè ad sphæricam formam tornatos. Colligitur etiam hîc bituminis, seu picis genus ad naues oppicandas idoneum. Sed sunt in hac insula Hispanorum coloniæ, quarum præstantiores sunt S. IACOBI, vbi Episcopalis sedes, & HAVANA totius insulæ emporium, & nauale appellunt ad hanc insulam nauigia, quæ ex Peruuia, & noua Hispania in Europam redeunt; atque etiam quæ ex Europa ad has noui orbis regiones proficiscuntur.

CANIBALORVM, SEV Caribum Insulæ.

CANIBALORVM Insulæ dicuntur omnes illæ, quæ duplici serie protensæ sunt ab Ortu, & Meridie Hispaniolæ è regione, seu in conspectu Terræ Firmæ. Harum pleræque inhabitatæ sunt, & incultæ, sed inter habitatas præstantior est Insula S. Ioannis, quæ incolis dicitur *Boriquen*, & hæc vicina est ab Ortu Hispaniolæ Insulæ, habens longitudinem 300. milliarium, & latitudinem 70. affluit frugibus, fructibus, animalibus, & piscibus, ac auro præterea, & Guaiaco ligno perfectissimo, quod lignum Sanctum vulgò dicunt. Est in ea vrbs præcipua *S. Ioannis*, optimo gaudens portu. Post hanc insulam CVBAGA insula margaritarum copia nobilis est. Incolæ omnium harum insularum colore subobscuro sunt, raris pilis, & veluti imberbes, feri, crudeles, & antropophagi insignes, quorum arma sunt sagittæ veneno infectæ, & vtuntur scaphis ad sulcandum mare ex vnico ligno excauato elaboratis, quas ipsi canoas vocant.

Canibalorum ins.

Ins. D. Ioannis.

Cubaga ins.

VNIVER-

XXXV.

VNIVERSI ORBIS DESCRIPTIO.

Secundùm nauigantium vſum.

EXHIBET hæc tabella vniuerſi Orbis faciem ad vſum nauigantium accommodatam. Pro cuius quidem vſu multa dicenda eſſent; verùm quoniam de hac re integra conſcripta ab alijs ſunt volumina, quale eſt opus Petri de Medina, Speculum Nauticum Ioannis Aurigarij, Petri Nonij regulæ artis nauigandi, & alia opuſcula quædam; idcirco ſtudioſum, qui in hac praxi erudiri deſiderat, ad aliorum labores remittemus; pauca tantùm hîc referri contenti, eoque magis, quod hæc parua tabella exiguum habere poſſet vſum in re nautica, pro qua iuſtę ac conuenientis magnitudinis mappam habere oportet, qualem conſtruxit Gerardus Mercator Geographus noſtri temporis præſtantiſſimus. Huius itaque tabellæ Nauticæ vſus eſt quotieſcunque nauta diſcedere vult ab aliquo loco, & ad alium deſtinatum nauigare: pro quo ſanè itinere abſoluendo tria conſiderare debet, nempè Altitudinem Poli, tum loci à quo diſcedit, tum etiam loci, ad quem applicat; Diſtantiam itinerariam inter vtrumque locum; & habitudinem denique, ſeu plagam, in quam vergit ſecundus locus reſpectu primi, ex qua innoteſcit ventus, ſeu rumbus, quo vti poteſt ad dirigēdum optatum iter. Qui omnia ex ipſamet tabula cognoſcet. Nam poli eleuatio cuiuſcunque loci animaduertitur in vtroque latere tabulæ, dextro inquam & ſiniſtro. Diſtantia autem itineraria exploranda eſt circino, quando ſcilicet tabula ritè confecta eſt: vel mediante organo directorio, cuius vſum tradit Mercator in vniuerſali ſua Orbis tabula ſecundùm nauigatium vſum: ſiue etiam petenda eſt ex triangulorum ſphæricorum doctrina, quam Deo adiuuante in particulari opuſculo dabimus, adhibito ad eam rem opportuno, ac non iniucundo inſtrumento. Poſſet etiam indagari facillimè diſtantia duorum locorum itineraria ope globi terreſtris: nam ſi circino accepta fuerit dicta diſtantia in globo, & poſitus deinde fuerit circinus ſupra Æquinoctialem, vel Meridianum prædicti globi circulum, innoteſcent mox gradus circuli maximi, qui inter vtrumque locum cadunt, quibus ſingulis milliaria 62. Italica aſſignando

Qui de re nautica tractârint.

Vſus tabellæ nauticæ.

Poli eleuatio.

Diſtantiæ itinerariæ inueniendi tres modi.

gnando

Habitudo duorum locorum, seu angulus positionis.

gnando, prodibit duorum prędictorum locorum distantia. Postremò habitudo vtriusque loci, seu inclinatio secundi loci respectu primi iuxta cæli plagam, seu angulus positionis nihil aliud est, quàm declinatio maximi circuli per vtrumque locum incedentis ab vna quatuor plagarum mundi, seu ab vno quatuor punctorum cardinalium, quæ sunt Oriens, Occidens, Septentrio & Meridies: qua sanè inclinatione in eadem tabella deprehensa, non difficilè erit ventum, seu rumbum eligere, quo nauis dirigi debeat, vt peruenire possit ad destinatum locum, adhibitis tamen in consilium cautelis, quas passim nautæ obseruant, quando aliquo vento propriè vti non possunt.

FINIS.

INDEX, SEV TABVLA
NOMINVM ANTIQVORVM ET RECENTIVM:

Singularum ferè & omnium prouinciarum, regionum, vrbium, oppidorum, pagorum, marium, fluuiorum, lacuum, fontium, montium, populorum, ac aliarum rerum notabilium,

Quæ in Secunda Parte huius operis continentur.

A.

AAGEN territorium & vrbs. pag. 62.b
aabamhi flu. Astapus olim 196.a
Abbatis villa ciuitas, vulgo Abbeuillo 66.b
abbatiscella pagus 94.b
abdera vrbs, hodie Polystylo 168.b
abdua fluuius 140.b
abduti religiosi Indiæ 254.a
aberfrauu oppidum Monæ insf. 47.a
aberdaugledau portus Cambriæ 40.b
aberhodney oppidum 40.a
abiam flu. olim Oxo 234.a
abydus vrbs, nunc Aueo 216.a
abo vrbs Finlandiæ 97.b
absorrus insf. nunc Cherso 180.b
abus æstarium 42.a
abyssini Christicolæ sunt 196.a
abyssinus Imperator 196.a. eius tituli, vagam habet habitationem 196.b
abyssinorum Imperium 195.a
abyssini presbyteri nubunt 196.a
abyssinorum conditio 196.b
abyla mons 52.a
acada flu. olim Sangarius 214.b
acedum, hodie Ceneda 137.a
acem rex potentissimus in Sumatra. 265.b
acharnania regio Epiri 171.b
achaia propria 174.b
achatus insula 128.a
achaiæ montes celebres, fluuij, sinus. 173.a
achaia hodie Liuadia, vnde dicta, eius fines, & regiones 164.a
acheous amnis, nunc Aracheo, vel Aspropotamo 172.a
acon vrbs, antea Ptolemais 245.a
acronius lacus, Brigantinus Pl. 93.b
acropolis oppidum 122.b
actium vrbs Acarnaniæ 172.a
adamantes in Anglia 42.b
adana vel Adena oppidum 259.a
adamitę 80.b
adena regnum Aianæ terræ 198.a
aden vrbs Arabiæ 274.a
adiabena prouincia, hodie Sarca 247.a
aduatici populi in Brabantia 70.a
adramittium vrbs, nunc Lādermiti 216.b
adriaticum mare 179.a
ædui populi nunc in Burgundia 65.a
ægeum mare vnde dicatur 175.a
ægium vrbs, hodie Vostiza vel Bostizan. pag. 174.a
ægira vrbs, Xylocastro nunc 174.b
ægina insf. hodie Legina 178.a
ægusa insf. 148.b
ælia capitolia, Hierusalem, Godz 243.b
ælburga vrbs Lettiæ 98.b
æolię insulæ 148.a
æolis regio 216.b
æstuaria duo in Meruinia regione Cambriæ 41.a
ætolia regio 172.b
æthna mons ardens 147.b
ægyptus Africę 204.a
ægyptus inferior 204.a

ægyptus inferior ad instar insulæ & figuræ Deltæ 203.b
ægypti famosissimæ vrbes 207.a
ægyptiorum vestitus 207.a
ægyptij à quibus descenderint 203.a
ægyptiorum priscorum laudes & mores 206.a
ægyptij veteres pauci supersunt 207.a
ægyptus aquilonaribus ventis exposita, pag. 105.b
ægyptij soli laudes & fæcunditas 205.b
ægyptij descriptio, ad quam orbis partē referatur, varia eius nomina, epitheta, fines 203.a. quæ pars proprie dicatur, figura eius, mensura 203.b. situs cœlestis, diuisio multiplex 204. a. olim mari submersa, qualitas eius 205 a
ægyptiorum recentes mores 207.a
ægyptij supra modum superstitiosi 206.b
ægyptiorum diuisio 207.a
ægyptij sub dio pernoctant 207.b
ægyptus quando sub Romanis 206.b
ægyptiacæ fœminæ mirè fertiles 206.a
ægypti horti, flores, odores, animalia, gemmę, varium dominium 206.a
ægyptij antiquitatis vestigia retinent. pag. 207.a
in ægypto olim 20. millia vrbes fuerunt. 207.b
in ægypto calciamenta antiqua perdurant 207.a
in ægypto ranarum magna copia 206.a
æthiopia sub Aegypto 195. a
ęthiopia superior, & inferior 184.b
æthiopia inferior, seu exterior antiquis ignota, eius situs memoranda in ea 197 b. regiones in ea contentæ, 198.a
æthiopiæ superioris, vel inferioris fines, 195. a. regiones antiquæ, in ea contentæ vnde dicatur, incolæ regionis qualitas 195.b. duæ hyemes in Aethiopia, fluuij, incolarum conditio & mores 196.a
africa, seu Lybia antiquis maiore ex parte incognita, quando circumnauigata sit, vnde dicatur, forma eius 181.a. comparatio cum Europa, cum male habitetur, quantitas in in vniuersum, situs cœlestis, cur deserta & inculta, fines 181. b. montes, fontes, lacus 183. a. fluuij 182. b. promontoria, animalia 183. a. pisces & animalia aquatilia, incolæ 183. b. diuisio multiplex 184 a
africani multis subijciuntur morbis pag. 183.b
africæ regiones à Ptol. enumeratæ pag. 184.a
africa propria 184.b
afrorum idiomata 184.a
agades regnum Nigritarum 193 b
agades opp. prope deserta Libyæ 192.b
agag populi in Africa 199.a
agareni qui dicantur 272.a
agathopolis hodie forsan Mompelier. pag. 66.a
agathos dæmon flu. 203.b
agnes inf. circa Britanniam 46.b
agyssimba regio Aethiopum 199.b
aiana terra Aethiopiæ inf. 198.a
aigemortes arx 66.a
aidoni populi in Epiro 172.a
aix vrbs Prouinciæ, olim Aquæ sextiæ pag. 66.a
allama oppidum Granatæ 52.a
alarabes 184.a
alatrium vrbs Latij 116.b
albania vnde dicatur 171.b
albania regio Scotiæ 46.a
albanenses in Cypro qui sint 239.b
alba ciuitas Plinio Pompeia cognominata 108.a
albaregalis vrbs 159.a
albia flu. vide Albis
albis flu. incolis Labe 80.a
alby vrbs 65.b
albionis forma 38.b
albionis fines 38.a
albion vnde dicta 38.a
albionis inf. seu Britanniæ situs & varia nomina 38.a
albret ducatus Guiennæ 61.b
alcantara vrbs Castellæ nouæ 54.b
alcairum vide Cairum 207.b
alcosser, seu Chozair. olim Berenice pag. 209.b

alderney inf. oceani Britannici 48.a
aldenburgum vrbs Holfatiæ 92.a
a dinelli 217.a
alech regio Mefopotamiæ 248.a
aletium vrbs, vulgo Lecci 126.a
alen fluuius in Cambria 41.b
alenconienfis ducatus 64.a
alemagna baffa 68.b
aleria vrbs Corficæ 105.b
alexandria vbrs Aegypti 208.b
alexandrinus Patriarcha 166.b
alexandriæ aquæ ductus, incolæ ager. pag 208.b
alexādrinæ ædes plana habēt tecta 208.b
alexandriæ conditio & abundātia 208.b
alexandria à Palea 108.b
alfaques inf. circa Hifp. 56.a
alger regio 188.b
algarbiæ regnum 57 b
algira feu Alger vrbs Salde Pto. 188.b
aliacmon flu. nunc Pelecas 170.b
aliza inf. Helridum 47.b
alifontia flu. vulgo Alfitz 71.a
alicur inf. Ericodes olim 148.b
almeria vrbs Granatæ 52.a
albis flu. alijs Albia, incolis Elbe, vel Elue 77.b
alosti comitatus 72.a
aloes lignum 261.a
alonnefus inf. 176.b
alherdon propugnaculum in Scotia 46.a
aloftum vrbs 72.a
alpheius flu. hodie Rophea 173 b
alfatia vulgo Elfas duplex 78.b
alta villa 228.a
alta villa oppidum 125.b
altomontium 125.a
altinum oppidum 135.a
aluerniæ montes olim Cemeni 59.a
aluernia duplex 62.b
aluminis copia in territorio Maffæ 112.a
aluminis minera 121.b
amazones mulieres 197.b
amazones mulieres 199.b
amalphis vrbs 122.b
amanus mons, hodie monte negro. 218.b
amalphica ora 122.a
amara regnum Aethiopiæ 197.a
amafia vrbs 218.a
amafia, olim Cappadocia 217.b
amafius flu. vulgo Ems 74.b
amathus vrbs 237.b
amathufia 237.a
amianthus lapis 177.a
amazones mulieres 230.a
amafus vel Amifius flu. hodie Ems 77.a
amaguncij rex Iapanicæ inf. 268.a
amafia vrbs, hodie Marpurgum 83.b
ambon infula 266.b
amboife vrbs Turenæ 63.a
ambitus terreftris menfura 30.a
ambracia vrbs Epiri 172.a
ambraicius finus, golfo de larta 172 a
ambianum vrbs Picardiæ, vulgo Amiens. 65.b
amelia vrbs 117.b
amelandia inf. Frifiæ 74.b
americæ meridionalis forma, circumnauigatio qualitas, regiones 283.a
amida, hodie Caraemi 248.a
amian regio 236.a
america feptentrionalis 32.a
america meridionalis 32.a
amiens vrbs Picardiæ Ambianum 66.b
americæ feptentrionalis, fines, circumnauigatio, regiones 280.a
america cur dicatur, alia eius nomina, & forma fitus 279.a. fines, qualitas, incolarum mores, diuifio 279.b
america antiquis incognita quando nobis innotuerit 279.a
amifus vrbs, Simifo nunc 217.b
amfterdam vrbs Hollandiæ 73.a
amphitheatrum Veronæ 134.a
angolæ regnum 200.a
amurgus inf. 177.a
anagna feu Anania vrbs 116.b
anandia vallis in Scotia 46.a
analites Ptol. nunc Zeila vrbs 198.a
anatoliæ Beglerbeg, feu Afiæ 277.b
ana flu. Afp. hodie Guadiana 49.b
ananazes plantes in Brafilia 288.a
anaduole 210.a
anaphe inf. hodie Namfro 179.b
ancyra vrbs, nunc Angouri 317.a
ancona vrbs 129.b

anchediua insula 263.b
anconitanę marchiæ incolæ, & dominatus 119 b
anconitana Marchia, vel firmiana, eius fines, qualitas, fluuij portus 129.a
andalusia olim Betica 51.b
andegauensis regio, vulgo Aniou 64.a qualitas, quando effectus fuerit ducatus 64.a
andros ins. Cycladum 177.a
andrium vrbs 127.a
angermanniæ ducatus in Suecia 97.b
anian fretum 236.a
angiers vrbs Ptol. Iuliomagum 64 a
anæ flu. fontes 54.b
angliæ portus celebres 42.a
angliæ regni qualitas 41.b
angoulesme oppidum Sanctonię 62.a
aniou ducatus 64. b
angote regnum Aethiopiæ 197.a
angusia regio Scotiæ 46.a
anglohibernici 36.a
angelorum ciuitas nouæ Hispaniæ 281.a
anglorum qualitas & mores 42.b
angliæ diuisio in septem regna 43.b
angli piratæ 42.b
angli nautæ perfectissimi 42.b
angliæ regnum hodie quod vocetur 39.a
angli longæui 42.b
anglesey ins. olim mona Ptol. 46.b
auoth. ins. circa Britanniam 46.b
antropophagi in nouo orbe 279.b
andramania insula 265.b
anterosę ora Nigritarum 193.b
antinoe vrbs, hodie Anthius 204.a
antiochenus Patriarcha 166.a
antiqui populi 40.b
antrime comitatus Vltoniæ 37.a
antiuarum oppidum 180.b
attica regio 171.b
antigonia vrbs 271.b
antitaurus mons, nunc mons Niger 274.a
antirrhium pom. 174.b
antuerpia Brabantię, vbi olim Taruania ciuitas 70.b
antissodorum vrbs hodie Auxerre 65.a
antipodes qui dicantur 31.b
anthius vrbs, olim Antipoe 204.a
antœci qui dicantur 31.b
antiochia vrbs nunc Indiorum 249.b
anzichi populi hominiuorę 200.a
anamia vrbs, Cibotis etiam 215.b
apalchen regio Americæ 282.a
apanomera 220.a
apherat, vel Erat flu. olim Euphrates. pag. 214.a
apollonia vrbs, hodie Sisopoli 269.a
apollonia vrbs 171.a
apulię Peucetiæ diuisio, fines, qualitas. 126 b
apuliæ vel Siciliæ reguum citra Pharum. pag. 119.a
apulia Siticula. 126.b
apnlia Daunia, vulgo Puglia piana, cur dicatur, eius fines, qualitas, lacus in ea. pag. 127.a
apri amphibij in Brasilia 288.a
apum maxima copia in Moscouia pagina 224.b
aprositus ins. 201.a
aprutij fines, laus & qualitas 127. b
aqua quæ in lapidem concrescit 45.a
aqua Porrectæ 132.a
aqua tingens in nigrum 147.b
aquæ calidæ in Campania 121.a
aquensis archiepiscopus 60.b
aquæ Caię, hodie Bulcani 111.b
aquæ Sextiæ, nunc Aix 66.a
aquensis vrbs, vulgo Aique 108.a
aquitaniæ Galliæ fines, vndenam dicatur, regiones 61.b
aquileiensis regio 142.a
aquileia vrbs 142.b
aquinum vrbs 118.a
aquila vrbs 127.b
aracheus amnis, olim Achelous 172.b
arran ins. circa Scotiam, olim Glotta Antonini 47.a
arabiæ Petreæ situs, varia nomina, qualitas, montes insignes 273.a
arabiæ desertæ varia nomina, fines, qualitas 273.a
arabia Felix, nunc Ayaman, laudes, & qualitas eius, vrbes eius 273.b
arabes, Saraceni, & Mauri dicuntur. pag. 272.

ara-

arabiæ vniuerſæ ſitus, qualitas, incolæ 272.a. Diuiſio 272.b
arachan regnum & vrbs 259.a
araxus prom. capo di Chiarenza 174.b
araoan puteus deſerti Libyæ 192.a
arabes Africani 183.b
amnes mirabiles in Calabria 125.a
araris flu. vulgo la Sone 65.a
arach prouincia, olim Parthia 248.b
arabes Aegyptij Ichthyophagi 209.b
arabum potentia & progreſſus 272.a
arboſium oppidum Burgundiæ, vulgo Arbois 65.a
arbe inſ. Scardona olim 180.b
arbon flu. olim Aſopus 173.b
arcturi ſedes in Scotia 45.b
archatenſis Archiepiſcopus 60.b
arcadia vrbs, olim Cipariſſi 174.b
arcadia regio Peloponneſi, eius montes. ibid.
archipelago, olim Aegeum mare 175.a
ardea vrbs Latij 116.a
ardouil prima ſedes Sophorum ſectæ. pag. 247.a
arduenna Sylua 69.b
arelatum Sextanorum colonia, hodie Arles 65.a
aremorica eſt Aquitania 61.b
arenacum vrbs, vulgo Arnem 71.b
atrebatum vrbs, Arras 72.a
arequipa vrbs Peruuiæ 286.b
auguſtodunum hodie authun 65.b
argentifodinæ in Valentiæ regno 53.a
argatelia regio Scotiæ 46.a
argenti fodinæ in Tiroli comitatu 82.a
argon regio 236.a
argaricus ſinus, nunc ſinus Bengalæ. pag. 254.b
argia regio, hodie Romania 174.b
argos vrbs 174.a
angouri vrbs, Ancyra olim 217.a
aragoniæ regnum quas regiones ſub ſe comprehendat 50.b
argeus mons Cappadociæ 218.a
argentina vulgo Strasburg 78.a
aragoniæ regni fines, & qualitas 53.b
argenteus fluuius, rio della plata 283.a
argolicus ſinus, golfo di Napoli 174.a
argyreus flu. rio della plata 287.b
argenti fodinæ Bohemiæ 80.a
argyropolis ſeu argentea vrbs Peruuiæ. pag. 287.a
argoli portus Cephaleniæ 178.a
archiepiſcopi Hiſpaniæ 51.a
ariconium oppidum nunc Hereford 40.a
aria, hodie Eri, vel Coraſan, eius fines, qualitas, fluuij 250.a
ariminum vrbs 132.a
aria palus, nunc Burgianus lacus 250.a
arles vrbs 66.a
armeniaci vulgo Armaignac comitatus. pag. 62.a
armeniæ maioris pars Turcomania 274.a
armenia minor 219.a
armuzia, nunc Ormuz regnum 251.a
armach vrbs 37.b
armach comitatus Vltoniæ 37.b
armeniaci comitatus Guiennæ 61.b
arnem, Arenacum 71.b
arnus fluuius 111.b
arnæ inſulæ 148.a
arnſtet comitatus 84.b
aromata & odorata complura in India. pag. 253.a
aromata promontorium, caput Guardafu 200.b
armorica, nunc Britannia Galliæ 63.a
aromata in Europa non proueniunt. pag. 34.a
arrapachite prouincia, hodie Botan. pag. 247.b
ars imprimendi apud Chinenſes 262.b
arſareta regio 236.a
arſacia Strabonis, nunc Casbin 247.a
artaxata vrbs 247.a
arthuſia vrbs Iuttiæ 98.b
arteſiæ comitatus, vulgo Artois, fines, qualitas, incolæ 72.b
arthur inſ. circa Britanniam 46.b
artabrum promont. nunc capo de finis terræ 54.b
aruiſus locus 220.b
aruonia regio 41.a
arzerum Aſſyria nunc 47.b

arzilla oppidum 188.a
asan ad puteus deserti Libya 192.a
asculum Piceni 130.a
ascania palus, nunc lago de Isnic 215.a
asculum oppidum 127.a
asculum 128.a
assenede vrbs Flandriæ 72.a
aselli pisces, vulgo Stockfisch 97.a
ascanus flu. nunc Isnic 214.b
assele vrbs Flandriæ 72.a
asfeldia vrbs Hassiæ 83.b
aselinga vel aurichum vrbs Frisiæ 75.a
asiæ minoris, vulgo Natoliæ descriptio regiones antiquorum in ea contentæ, eius fines, magnitudo, qualitas 214. a regna olim in ea, incolę, fluuij 214.b
asiæ vniuersæ descriptio, eius magnitudo, vnde dicta, situs coelestis, fines 211.a. sinus magni, interior, & exterior Asia, longitudo Asię, diuisio antiqua 211. a. distinctio Asię recentiorum, nostra diuisio in septem partes, pag. 212. a. Asiæ qualitas, fluuij, fabulosa in ea, laudes Asiæ, principes magni in ea 212.b
asia tota ad ortum & septentrionem lustrata est 211.a
in asia primus homo creatus, delusus, & totum genus humanum instauratum 212.b
asiæ proprię descriptio, eius fines, regiones 215.b
asia propria seu minor 211.b
asia circumnauigatione explorata est. pag. ibid.
asiæ regiones à Ptolemæo positę ibid.
asiæ incolæ 212.b
asia plurimorum parens regnorũ ibid.
asinaria ins. olim Herculis 146.a
alsium vrbs 117.b
asinarium prom. caput viride 183.a
asna vrbs, olim Siene 107.b
asopus fl. hodie Arbon 173.b
asopus fluuius 173.a
asphaltites lacus 242.a
asperum mare, Barbaricus sinus hodie. pag. 200.b
aspropotamo flu. olim Achelous 172.a
astrachan vel Citrachan vrbs 233.b
astapus flu. abanhi hodie 196.a
astrachanense regnum Tartarorũ 233.b
astaboras flu. nunc Taccasij 296.a
asturiæ regni finis & qualitas 54.a
astacenus sinus 169.a
asta vrbs, Asti 108.b
astipalea ins. stampalia hodie 177.b
assyrij vetustissimi sunt 247.b
assyria hodie Arzerum, seu Azamię pars eius fines, qualitas, regiones sub ea, 247.b
auares populi 81.a
auari cum Cæsaris, nunc Bourges 62.b
aua fluuius Indiæ 260.b
aua regnum & vrbs Indiæ 259.b
arles olim arelatum sextanorum colonia 65.a
aurelianensis vrbs hodie orleans 64.b
augusta Vindelicorum hodie Augspurgum 100.a
augustæ Veromanduorum diruptæ locus pag. 66.b
augustoritum vrbs, hodie Pictauia & go Poictiers 62.a
augusta Emerita nunc medina del rio secco, vel merida 52.b
augspurgum vrbs Sueuiæ Augusta Vindelicorum olim 80.a
augustana vallis 93.b
augusta Taurinorum, Taurinum 107.a
augustonemetum nunc Bourges 62.a
augusta prætoria vrbs, hodie Osta Italicæ, & Augst. Germanicè 107.b
augusta Rauricorum 94.a
augusta Tiberia, hodie Ratisbona 81.b
augusta Romanduorum 71.a
auchx vrbs in comitatu Armeniaco 62.
auenion vrbs 66.a
auenionensis archiepiscopus 60.b
aureæ insulæ 265 b
aurea Chersonesus 261.a
aurances vrbs Normandiæ 64.a
amphissa vrbs 172.b
autolala ins. Madera nunc 200.a
antæ animalia in Brasilia 288.a
austria archiducatus est 82.a
austria vulgo Ostenreich 82.a

auteriri pop. antiqui nunc in connacia 37.b
authun olim Augustodunum 65 b
austorbich, vel Osterlant, & olim Pannonia superior 81.b
austriæ flumina 82.a
austriæ fines, qualitas 81.b
ausonia dicitur Italia 102.a
audus flu. maior nunc 189.a
aumalle ducatus 64.a
aulon ciuitas, hodie Velona 171.a
auernus lacus 121.a
auerne, vide Aluernia
auestmaria regio Angliæ 43.b
auxitanus archiepiscopus 60.b
arx portugallensium prope Calecutum, pag. 257.a
auxerre vrbs olim Antisiodorum 65.a
arx Lusitanorum in Cocini regno 257.a
arx Lusitanorum in regno Canonor 256.b
attalia vrbs Pamphyliæ 217.b
athesis fluuius, Agide 133.a
athos mons à Græcis habitatur, summè veneratur 170.a
athenæ vrbs, hodie Setines 172.b
athos mons, hodie monte Santo 170.a
atlanticum mare, vulgo del Nort 279.b
atlas mons Africæ 182.a
atrebates populi Artesiæ 72.a
atropatia 247.a
axima vrbs, nunc Belenzona 140.a
axius fluuius, Vardari 170.b
ayamam, seu Giamen, Arabia felix 273.b
azamij dicuntur Persæ 246.b
azanaghi populi 193.b
azaad desertum Libyæ 192.b
azamia 247.b.248.a
azgaræ qualitas, oppida 188.a
azgara regio 187.b
azon vrbs, Cæsarea Palæstind 243.b

B.

BABACAMBER lacus, Oxiana palus 249.b
Babucum vrbs latij 116.b
Babylon vrbs 207.b
bacam regnum Indiæ 260.a
bachilio flu. Meducanus minor 133.a
bachian insl. Molucarum 267.a
bactra vrbs, Bochara nunc 249.b
bractianæ nomina, fines, qualitas 249.b
bactriana nunc Zagathai pars 234.b
bachmate qui Tartarorum 231.b
baday Tartari 234.a
baden oppidum 94.b
bagamedrum regnum Aethiopiæ 197.a
baianus sinus 121.a
bagnialuca sedes Beglelbegi Bossinæ. pag. 270.b
bagneres oppidum Bigoruis 61.b
baltracan herba miræ virtutis 231.a
barona vrbs Biscaiæ 61.b
barona vrbs Gallæciæ 54.b
baiusa vrbs Normandiæ vulgo Bayeux. pag. 64.a
bala Curi oppidum in monæda ins. 47.a
balaton lacus 158.b
baleares insulæ circa Hispaniam quomodo vocabantur 55.b
baldus mons 134.b
balsamum olim in terra Sancta 24.b
balzola oppidum 108.b
bamberga 79 b
bandan insulæ 267.b
bandeburgum vrbs 84.a
banca insula 265.b
bangor vrbs Cambriæ 41.b
bandora Oppidum Cambriæ 255.a
bappalma vulgo Bappalmes vrbs Arresiæ 72.b
bapho vrbs, olim Paphus noua 237.b
barnagassus tributarius Presbyteri Ioannis 196.b
barra, Arabia Petrea 273.a
barbaricus sinus, Asperũ mare Pl. 200.b
barbaria Africæ pars, eius mensura, fines, incolæ, eorum religio, varium dominium 185.a. qualitas, promontoria, fontes, incolarum mores, diuisio 185.b
barcenæ lacus, Coloe palus olim 196.a
barbari vnde dicantur, eorum religio. pag. 185.a
barbora vrbs in Africa meridionali. pag. 198.a
barcinon nunc Barcelona 54.a

barcæ

bareæ territorij fines, mensura, qualitas, incolarum conditio 190.b
bargu regio 236.a
barlauia opp. Moldauię 271.b
bariana terra, olim Apulia 126.b
barium vrbs, vulgo Bari 126.b
barmæ vel Pegu rex 259.b
baratis flu. Senega vel Canaga nunc 182.b
barnagassum regnum 196.b
barcha regio Africę 184.b
basilea vrbs 94.a
barussæ insulę, nunc Philippinæ 267.b
barulum oppidum, nunc Barletta 126.b
barzcynonenses olim Leitani 54.a
barsa ins. Antonini in oceano Britannico, hodie Isle de Bas Gallice & Basepo le Anglicè 48.a
baruti vrbs, olim berytus 245.a
bassanum oppidum 135.a
basepole ins. in oceano Britannico, olim Barsa Antonini 48.a
baiestan vicus Cairi 208.a
basiluzus ins. 148.a
bastoracum oppidum 71.a
batauia nunc Hollandia 73.a
bathonia Angliæ vrbs, vulg. Bathe 43.a
barzelona vrbs, olim Barcinon 54.a
batochina ins. Gilolo etiam 266 b
baticala oppidum Indiæ 256.a
bauaria vulgo Bayern, duplex 81.a
bauaria superior 81.a
bauariæ palatinus 81.b
bauariæ dux 81.b
bauariæ inferioris qualitas 81 b
bayran est Turcarum Pascha 275.b
bayeux, vrbs, vide Baiusa 64.a
bazacata ins. nunc Palohan 268.a
bazainum insula 263.b
bazas vrbs Guiennæ 62.a
bazuinum oppidum Cambaiæ 255.a
beausse regio, diuisio 64.b
beauuois comitatus 64.b
beaulse seu Beausse regio 64.b
beaufort comitatus 62.a
bárniæ principatus, eius diuisio, incolæ. pag. 61.b
bechria regio Aegypti 204.b
bechuni populi 140.b
becsangial, vide Pontum & Bithyniam.
belicastrum ciuitas 125.b
beticæ regiones, qualitas 51.b
bele vrbs Sabaudiæ 66.b
belgarum forma & mores 78.b
belenzona vrbs, Axima 140.a
beglerbegi apud Turcas 277.b
belgradum vrbs 159.a
belerium promontorium antiuæsteum nuncapatur, nunc Peurhynguaed, vel Thecape of Cornuual, id est, caput Cornuuallię 38.a
belgæ populi Angliæ tenent hodie regiones Somersetiam, Vuiltoniam & Suthantoniam 44.a
belgæ perfecti musici 69.b
belgæ bellicosi 69.b
belgica Gallia maiore ex parte ad Germaniam spectat 59.a
belgian regio 236.a
belgicæ mulieres 69.b
belgij regionis fines 68.b
belgij circuitus, situs cœlestis 68.b
belgicę Galliæ pars ad regem Hispaniæ attinens 68.b
belgij Episcopatus, Academiæ 70.b
belgium 68.b
belitani populi Stephano sunt Lusitani. pag. 55.b
bellunum oppidum 135.a
belo amnis Phœniciæ 245.a
bellus Mariscus opp. vulgo Beaumarsh in Nona ins. 47.a
belusia vrbs, hodie Tenesse 204.a
benacus lacus 140.b
benesaacan 217.a
beneuentum vrbs 127.b
bengalæ rex à Magno Mogore regno exutus est 258.b
bengalæ sinus, olim Argaricus 257.b
bengalæ regnum in India 258 b
bengaucal, Arabia Petrea 273.a
bengala vrbs 258.b
beotia regio 172.b
benomotapæ seu Monopotapæ regio. pag. 199.a
benomotapæ rex baptisma suscepit. pag. 190.b

benomataxa vrbs 199.b
becheria regio angliæ 44.a
berdoa desertum Lybiæ 192.b
berenice vrbs, hodie Alcoffer 209.b
bergis emporium in Noruegia 97.a
bergomum 139.a
berlinga inf. circa Portugalliam, antea Londobris 58.a
bernæ pagus 93.b
bernates populi 94.a
beroe vel Baruæ vrbs, olim Colouæ 196.b
berlinum vrbs 84.b
berry ducatus, vide Biturigum regio 63.a
berytus, nunc Baruti 245.a
berut, seu Pruch fl. olim Hierassus 271.b
besanzon, alias Vesontium 65.a
bessarabia regio 271.b
besbicus inf. nunc Calomino 169.a
bestan vrbs Hircaniæ 249.a
bethunia vrbs Artesiæ, Bethune 72.b
bætica Hispania vnde dicatur 51.b
bætica nunc Andalusia 51.b
bæticæ Hispaniæ regiones 50.b
bæticæ fines 51.b
bætis fl. fontes 51.b
bætis fl. descriptio 51.b
bettigo mons, nunc Gates 254.b
bethlehem pagus 244.b
betharia olim Estremaduria 52.b
bianza oppidum 108.b
bichend vrbs Zagathai 234.b
bider vrbs regni Decan 255.b
bidens amnis 132.a
biebas lacus Liuoniæ 152.a
biela principatus 227.a
bieloyesero, lacus Albus 225.a
bieloiezioro ducatus 227.b
bigorniæ comitatus qualitas, & incolæ pag. 61.b
bigal desertum 249.a
biledulgerid regio Africæ 184.b
bilbao vrbs olim Flauiobriga 53.b
biledulgerida regio Numidiæ 181.a
biledulgerid, olim Numidia 191.a
bintam insula 295.b
biscaiæ pars ad Galliam spectans 61.b
biscaia regio, qualitas 53.b
bisnagar vrbs Indiæ 137.b
bisinianum vrbs 125.b
bisuntinus Archiepiscopus 61.a
biserta, seu beasart ciuitas 190.a
bistonis lacus 168.b
bito regnum Nigritarum 194.b
bitontum vrbs 127.a
biturigum regio est Berry ducatus, comitatus ipsi subiecti 62.b
bituricensis archiepiscopus 60.b
bizantium vrbs, vide Constantinopolis. pag. 168.a
blay oppidum Sanctoniæ 62.a
biani populi antiqui nunc in Lagenia regione 37.a
bloys vrbs Turenæ 63.a
bloys comitatus 64.b
boactus fl. nunc Sercius 111.b
bochara vrbs, Bactra olim 249.b
boemorum hæresis 80.b
boderia fretum Scotiæ, hodie Forth, & Frith 44.b
boddia seu Bothnica prouincia duplex pag. 97. 97.b
bohemiæ regiones fines, qualitas, fl. pag. 80.a
bohemorum conditio & mores 80.b
boiaria vide Bauaria 81.a
bolisopotamo fl. olim Eurotas 173.b
bolduc, Buscum ducis 70.b
bolzanum oppidum 82.a
bona vrbs barbariæ 189.b
bononia vrbs 131.b
bonæ spei caput 199.b
bonæ fortunæ inf. nunc Borneo 267.a
bononiæ seu Bolongne comit. 67.a
bononiense Gymnasium 131.b
bononiensis ditionis oppida 132.a
borbonum territorium vulgo Bourbonnois 63.a
borchinonensis, seu Lootensis com. 91.b
borealis orbis pars incognita 31.a
borckuorm vrbs 91.b
borneo inf. situs cœlestis, magnitudo, qualitas, vrbs primaria 265.b
borni regni situs, qualitas, incolæ 194.b
bornhoa vrbs Flandriæ 72.a
borysthenes fl. vulgo Dnieper 224.b

bofsina vnde dicatur, qualitas, diuisio pag. 270.b
bofsinæ regnum 270.b
bofna fluuius 270.b
boffina vniuerfa Beglerbegatus eft 270.b
boffinenfis ducatus 270.b
bofphorus Cimmerius, ftretto di Caffa. pag. 23?.b
bofphorus Thracicus 169.a
borifthenes fluuius 153.a
borfulæ vrbs in Zelandia 73.b
bourgenfis lacus 66.b
bourges vrbs, Auaricum Cęfaris, vel Auguftonemetum 62.b
bouchout vrbs Flandriæ 72.a
bothnica feu Boddia prouincia duplex 97.b
bouillonenfis ducatus 91.b
boues quorum pingue nunquam concrefcit 45.a
bourbonnois vide Borbonium
bouinianum, vulgo Boiano 127.b
bourg oppidum Sanctoniæ 62.a
bos marinus 183.b
brabantiæ fines, qualitas, dominia 70.a
brabantiæ vrbes ibid.
brachmani facerdotes 254.a
braila oppidum Valachiæ 271.b
brafilia regio Americæ, eius fines, magnitudo, qualit. & fœcunditas 287. b. incolarũ mores & conditio 288. b. coloniæ Portugallenfiũ in Brafilia 289 b
brafilijs lingua vna ibid.
brafilij poft Lufitanorum aduentum cultiores facti ibid.
brafilium lignum, vulgo Verziuoi ibid.
brafilij literarum expertes, natatores infignes, famis tolerantiffimi, hominiuoræ ibid.
bragantiæ comitatus Portugalliæ 57. a
bretamides infulæ 35.a
brefar inf. circa Britanniam 46.b
brechinia regio & comitatus in Cambria 40.a
brecknock oppidum ibid.
bremenfis Archiepifcopus 28.a
brema regnum Indiæ 260 a
brenta flu. olim Meduacus maiori 133.a
brefte portus Britanniæ 63.b
breffe regio 66.b
breuni populi 140.b
brettannia regio 122.b
briancon oppidum Delphinatus 66.a
briaticum oppidum 125.a
bricquia, olim Kycia 217.a
brigantes populi antiqui nunc in Lagenia regione 37.a
brigantinus lacus, vide Acronius 93.b
briftolia vrbs Burghcftouu 43.a
brifgoia 78.b
britannicæ infulæ, feu Albionis varia nomina, fitus 38.a
britannia Galliæ fola fluminibus infignib caret 63.b
britanniæ Galliæ qualitas, diuifio portus ibid.
britanniæ fluuij principales 42.a
britannia Galliæ fluminibus infignioribus caret 60.a
britannia Ripienfis 63.b
britannia prouincia Lugdunenfis Galliæ, prius Armorica vocata 63 a
britannia minor ducatus eft 63.b
britannia vnde dicta 39.a
britanniæ figura, vide Albion ibid.
britanniæ diuifio multiplex 63.a
briua oppid. in Limofin regione 62.b
brixen vrbs Tiroli comitatus 82.a
brixia 139.a
brouuershauia vrbs in Zelandia 73.b
brugas feu bruges vrbs Flandriæ, olim Geforia 71.b
brundufium, Brindifi 126.a
brutiorum regio, fines 122.b
bruxelles vrbs Brabantiæ 70.b
brye regio 65.a
brye regio 64.b
bubafticus fluuius 203.b
bubienum vrbs, hodie Praga 80.a
bucellanorum regio, Galatia 2 7.a
buthe inf. circa Scotiam, olim Rothefia 47.a
buchingamia Angliæ regio 44.a
budua oppidum 180.a
buda vrbs regalis 159.a
bugia regio & vrbs 189.a

bulgaria vnde dicta, situs, & qual. 271.a
bulgarorum Tartarorum horda 233.a
bungi Rex Iaponius 268.a
buranum vicus 136.b
burdigala, seu Bordeaux vrbs Guiennæ pag. 62.a
burgus S.Sepulchri vrbs 117.a
burgos vrbs Castellę veteris 54 b
burdegalensis archiepiscopus 61.a
burgianus lacus, Aria palus 250.a
burgundiæ ducatus descriptio 65.b
burgundiæ prouinciæ diuis. in comitatum, & ducatum 65.a
burgundæ ducatus oppida 65.b
burgundiæ comitatus, fines, & qualitas, diuisio 75.a
burgum vrbs, vulgo Bourg. 66.b
busbach vrbs Hassiæ 83.b
buscum ducis, vulgo Bolduc. 70.b
bursia, olim Pontus & Bithynia 215.a
bursa vel Bursia, olim Prusa 215.a
bursia regio, nunc Mysia 216.a
butuæ vel Torræ regnum 199.b
byrsa arx Carthaginis vrbis. 190.a

C.

CAbazza oppidum Angolæ regni 200.a
Cabo de finis terræ, olim Nerium seu Artabrum 54.b
cabo S.Vicenzo, olim sacrum prom. 57.b
cabrera ins. circa Hisp. 55.b
cabul regnum, Aracosia olim 250.b
cael oppidum Indiæ 258.a
caen vrbs Normandiæ 64.a
cadilescheri apud Turcas ibid.
caffa vrbs, olim Theodosia 232.b
cafates populi Aethiopię 197.b
cafrara, vel Cafrorum terra 199 b
caferes populi ibid.
cahors vrbs in Quercy regione 62 b
caicolam seu Couletes regnum 257 a
caicus flu. nunc Girmasti 214 b
caieta vrbs Latij 166.b
caindo vrbs & regio 235.b
caipumo flu. Indiæ 280.b
caiserat, inferior India 252.b
caimales dicuntur Indiæ nobiles 254.a
cairoan vel caroen oppidum 190.a
cairum vrbs vbi olim Memphis 207.b
cairi ambitus, incolę, horti 208.a
cairi vrbis descriptio 207 b
caisa pyra in Brasilia 288.a
calabriæ vniuersæ qualitas 122.b. superior 125.b. inferior 122 b
calam regnum Indiæ 269.a
calamo ins. olim Claros 221.b
calaris vrbs Sardiniæ 145.b
caldey ins. circa Britanniam 46.b
caledonij pop. antiqui in Scotia 46.a
caledonia sylua Scotiæ 44.b
caletum vulgo Cales 97.a
calecutum regnum & vrbs 259.b
calecutensium mores 256.b
calatraua vrbs castellæ nouæ 54 b
calidi fontes in Anglia 42.b
calis ins. olim Gades 52.a
callipolis vrbs 168.b
calor morbus Moscorum 224 b
calomino ins. olim Besbicus 169.a
calmaria vrbs Gothiæ 97.b
calpe mons 52.a
caluariæ mons 244.a
calypsus insula 128.a
calydon vrbs Aetoliæ 172.b
cambaiæ regnum à Mogoribus occupatum 255.b. Regni fines, qualitas, incolarum mores, & conditio, vrbes & oppida 255.a
cambaię sinus, canthi olim sinus 254.b
cambaiæ fines, nomina varia, vnde dicta, qualitas, diuisio in regiones, & in comitatus 40.a
cambaiæ regis potentia 255.b
cambalu vrbs regia magni Chami 235.a
cambaia vrbs 255.b
cambra oppidum Tombuti regni 194.a
camboia vrbs Indię 261.a
camboię regnum, Guzurate 250 b
camboia regnum Indiæ 259 b
cambri antiquissimi sunt Britanni 39 b
cambriæ Episcopi 40.a
cambrorum mores 39.b
cambri maxime iuri operam dant 39.b

cambriæ portus celeberrimus Aberdaugledau vocatus 40.b
cambray vrbs olim Cameracum vel Samarobrina 67.a
cambrense territorium 67.a
cameracum vrbs hodie cambray 67.a
camerinum 130.a
camonica Vallis 140.b
campaa regnum Indiæ 259.b
campanel regio Cambaiæ 255.b
campaa vrbs Indiæ 261.a
campaniæ vrbes 12 .b
campania regio 64.b
campania felix, vnde dicatur, fines eius; qualitas 120.b
campus Bardus, vulgo Bart 107 a
camuni populi 104.b
camul prouincia 235.b
camyeniecz vrbs Podoliæ 154.b
canariæ inſ. olim fortunatæ 201.a
canara regio, etiam concam 256 a
canada populatio nouæ Franciæ 282.b
canariæ inſ quot ſint & earum nomina, quando detectæ, qualitas, incolarum mores 201.a
canaria magna inſula vna ex Canarijs. pag. 182.a
canaam prouincia 241.a
canal del Zante 178.b
candahar olim Paropaniſſus 250.a
canes Anglici 42.b
candiæ ſtatus eccleſiaſticus 183 b
canda vrbs, olim Matium 183.a
candia inſ. olim creta, vnde dicta 182 a
candiæ territorium 183.a
canea vrbs, olim Cydon 183.a
caneæ territorium 183.a
caneſtreum prom. capo caniſtro. p. 170.
canini campi, Grauupuntner 95.a
canibalorum ſeu Caribum Inſulæ 39 .a
cantaberes montes 200.a
canentellus amnis, nunc Charente 62.b
canthi ſinus, nunc ſinus Cambaiæ 254.b
cantium prom. hodie Northforland. 38.a
cano regnum Nigritarum 193 b
canonor regnum & vrbs 256.b
cantabrigia comitatus in Anglia 43.b
cantan flu. 252.a
canton vrbs Chinæ 262.a. 262.b
cantabrigia academia Angliæ 43.a
cantuarienſis archiepiſcopus Angliæ primas & Metropolitanus 42.b
cantira regio Scotiæ 46.a
cantiani populi 140.a
cantaberes montes 182.a
cantium regnū Angliæ vulgo Kent. 43.b
cappadocia nunc Amaſia 217.b
capacia vrbs 122.b
capes flu. olim Tritonis palus 189.b
caphereum prom. hodie Figera, vel Chimi 177.a
capitaniata, ſeu Capitinata 127.a
capitis viridis inſulæ Heſperides 20 .b
capo delle colonne, olim Surium prom. pag. 172 a
capo Cheſtin, Cimarus prom. 182.a
capo cormachiti, Crommyon. promon. pag. 237 b
capo Grabuſſe, Hermea prom. 182.a
capo Torneſe Chelonites prom. 174.b
capo Chio, olim Guidnus vrbs. 216.b
capo S. Piſano, Acamas prom. 237.b
capocate portus Calecuti 256.b
capo delle gatte Curias prom. 237.b
capo di Chiarenza, Araxus prom. 174.b
capo Zunchio, Coryphaſium prom. 174.b
capo bianco, Phrurium prom. 237.b
capo Pila, Throni prom. 237.b
capo de Gree, Pendalium prom. 237.b
capo Matapan, Tenaria prom. 174.a
capo Malio, Maleum prom. 174.a
capo Salamone, Samonium prom. 182.a
capo chitti, Dades prom. 237.b
capua vrbs 12 .b
caput Guardafu, Aromata prom. 200.b
caput Chelidoni, Zephirum prom. 237.b
caput Comorin Cory promontorium, vel commaria extrema 256.a
caput Iſtriæ, Iuſtinopolis 143.b
caput S. Andreæ, Clides prom. 237.b
caput Non in Africa 185.b
caput Boiador 185.b
caput Guer 185.b
caput Sou 185.b
caput Cantia 185.b

caput bonæ Spei prom. 183.a
caput viride, Afinarium Prol. 183,a
caprera inf. Theganuffa olim 178.a
capria inf. Forteuentura nunc 201.a
carabogdania, Valachia maior 271.b
capraria inf. græcis Aegilora 113.b
capreæ infula nunc Capri 128.a
carabat, id eft capita nigra 235.a
caramania 217.b
caraemit, olim Amida 248.a
caramani equi 219.a
carace pop. Peruuiæ 285.b
carbonum area locus in Scotia 44.b
cardachi fons in Corcyra 178.b
cardigan oppidum 41.a
caribana regio Americæ 289.b
carniola ficca, Vnderkrain 82.b
carniola irrigna Oberkrain 82.b
caricta regio Scotiæ 46.a
cariathis ciuitas 125.b
carinthia vulgo Karnten 82.b
caria regio 216.a
caroen vel Cairoan oppidum 190.a
carocoranum defertum 236.a
carmania duplex 250.b
carmaniola oppidum 108.b
carniola duplex 82.b
carpathos inf. hodie Scarpanto 222.a
carpathium mare 222.a
carpentras vrbs prouinciæ 66.a
carthago vrbs 184.b
carthago vrbs Barbariæ 190.a
carthago noua Colonia, hodie carthagena 53.a
carthagena vrbs olim Carthago, noua Colonia 53.a
carthagenæ portus in Hifpania 53.a
caryftus vrbs, hodie carifto 177.a
cafanenfes Mofcouitis obediunt 233 b
cafan vrbs 233.a
cafanenfes Tartari, feu Kofanenfes 233 a
caffandrea vrbs 176 b
cafena regnum Nigritarum 193 b
cafalmaeh flu. olim Iria 284 b
cafar Elcabię oppidum 188 a
cafalmach amnis, olim Iris 218 a
cafalis D. Euafij, Cafal S. Vas 108 a
caffan vrbs Parthiæ 248 b
casbin regio Perfarum 247.a
caffella vrbs Hafsiæ 83 b
cafsio inf. olim Cafon 222.a
cafsiterides feu Hefperides inf. hodie Sorlinges, & Silly 46.b
cafon inf. cafsio nunc 222.a
cafpium mare 212 b
cafperia inf. Forteuentura nunc 201.a
caftellæ veteris finis & qual. 54.b
caftellum nouum 170.a
coftellæ nouæ fines 54 b
caftellum S Petri 216.b
caftaneola oppidum 108.b
caftellæ regnum quas regiones fub fe cōtineat. 50.b
caftella aurea, caftiglia dell oro 283 b
cafteau oppidum Delphinatus 66.a
caftra conftantina, hodie Conftances, pa. 63.b
caftrum vrbs 126.b
caftrum puellarum in Scotia 45 b
caftrum alarum in Scotia, hodie Edinburgum 45.b
caftrum villare 125.a
caftrum Caroli, vulgo caftel Chalon 65.a
carania vrbs 148.a
caraio prouincia magni Chami 230.b
caianzarum oppidum 125.a
catayni Imperatoris fepultura 235.a
catellonia vnde dicta, eius qualitas 54.a
catellani 54.a
caterlogh comitatus Lageniæ 37.a
catharum oppidum 180.a
cattieuchlani populi Angliæ, hodie in Merciæ regno 44.a
catini populi antiqui in Scotia 69.a
cattiechlani pop. Angliæ, nunc funt in Effexiæ regno 44.a
catomerea 220.a
caturiges populi 140.a
caux territorium Normandiæ 64.a
cauailon vrbs prouinciæ 66.a
caualla vrbs 171.a
caucafus mons. hodie Naugrocot 253.b
caucinchinæ regni fitus & qual. 261.b
cauci populi antiqui, nunc in Lagenia regione 37.a
caul vrbs Indiæ 255 b

cauon

cauon comitatus Vltonię 37.b
caxumo vel Cassumo vrbs 196.b
cazaczKiensis horda Tartarorum 233.b
cæfalæ regnum in Africa 199.a
celanus lacus 115.b
celebes insula 266.b
cælia vrbs Stiriæ, nunc Cilia 82.a
cemenni montes, hodie montes Aluerniæ 59.b
ceneda, Ptol. Acedum 135.a
centrones populi antiqui 91.b
cenon amnis Nortmanniæ, Ptol. Tetus, pag. 63.b
cenomani populi 138.b
cenomani populi in terrorio Maines, pag. 64.a
cephena, Persis 248.a
cephalenia ins. eius mensura, & qualitas, portus, incolæ 178.a
ceraunij montes 171.b
cerastis 237.a
ceraunia vrbs, nunc Cerine 237.b
cedron torrens 243.b
cercesius mons 221.a
ceremissiorum hordæ 236.a
ceretana balnea 111.b
ceresini populi antiqui 91.b
ceremissi populi 233.b
cerines vrbs olim Ceraunia 237.b
cerigo ins. olim Cythera 178.a
cerigon animal Brasiliæ 228.b
ceretica regio & comitatus Cãbriæ 41.a
cerne ins. Ptol. nunc ins. portus Sancti pag. 200.a
cæsar Augusta colonia, nunc Saragosa pag. 53.b
cæsarea vrbs hodie Tiguident 184.a
cæsarea ins. Antonini in Oceano Britannico, hodie Gersey. 48.a
cæsarea Palæstinæ, Azon nunc 243.b
cesena vrbs 132.b
cestria regio Angliæ 44.a
cesia vallis 93.b
ceruia vrbs 132.a
cethin vel cethina 237.a
chaus regio Fessani regni 188.b
chamberium vrbs Sabaudiæ 66.b
charente amnis, Pt. Canentellus 62.b
chartres ducatus 64.b
chartrain ducatus ibid.
chældæa, hodie Curdistan 274.b
chalcedon vrbs, hodie Galata, vel Scutarum 215.a
charaden 248.b
charassan, hodie Bactriana 249.b
chaberis fluuius, nunc Maber 252.b
charman, vel Chermain 250.b
chaberis flu. hodie Guenga 258.b
chaumua regnum vel Siam 259.b
chaonia regio Epiri 171.b
challons vrbs 65.a
chalcis vrbs, hodie Negroponte 176.b
chateautierri vrbs 65.a
chaici, vel Chias fl. olim Caystrus 214.b
cherso ins. absorrus olim 180.b
chelonidę paludes, Goagæ lacus 182.b
chærium oppidum 108.b
chesel flu. olim Iaxartus 234.a
chersonesi vrbs, Epidaurus 174.a
cheselbas dicuntur Persæ 246.b
chiangare, olim Galatia 2 7.a
chia terra 220.b
chia ficus ibid.
chia vrbs ibid.
chiarenza vrbs olim Dyme 174.b
chinchis rex Tartarorum 230.b
chilca Hebridum ins. olim Iona 47.b
chile prouincia Americæ 287.a
chinæ rex potentissimus 263.a
chimæra mons 217.a
chinensium religio, & sacerdotes 263.a
chinenses mulieres 262.b
chencram regnum Indiæ 259.b
china, india extra Gangem 252.a
chinensium vestitus 262.b
chinensis regni descriptio, fines, situs cœlestis, præstantia, & qualitas 262.a vrbes, incolarum conditio, & mores 262. b. Regis potentia, religio, prouinciæ 263.a
ch j populi 220.b
chimay principatus 22.b
chioggia 136.b
chios ins. hodie Chio vel Scio, nominis origo, alia eius nomina, longitudo, diuisio 220.a

christianæ religionis primordia in Anglia 42.b
christiana religio multa ab Aegyptijs accepit 206.b
chirmain vrbs 251.a
chersonesus Thraciæ 168 b
chium marmor 220.b
chelonites prom. capo Tornese 174 b
chrise, Iapan inf. 268.a
Christi sepulchrum 244.a
Christus vbi natus est ibid.
cherlder mons, olim Periander 224 a
chollo oppidum Bugiæ 189.a
chuascum oppidum 108 b
chusæi populi 195.b
chus vrbs, olim Susa 247 b
chyamay lacus in India 260.b
chyamay lacus 253.a
chysamo oppidum, cysamum 183 .a
chysiles, nunc siderocapsa 171.a
cia vel Ceos, hodie Zia vel Zea 177 a
ciclades insulæ 177 a
cicynethus insf. hodie Pontico 176.b
ciliciæ diuisio, flum. habitatores 2 8.b
cilicia, nunc Caramaniæ pars ibi.
cilicia vrbs Stiriæ, olim Cælia 82 b
cimbri populi antiqui 98.b
Cimbricum prom. vulgo Scagen ibid.
cimolis inf. hodie Polino 177.b
cimarus prom. capo chestin 182.a
cinnamomifera regio Americæ 289.b
cinnamomifera regio 195.b
cincapuræ fretum 265 b
ciparissi, hodie Arcadia 174.b
circan olim Gedrosia 250.b
circæus mons, monte circello 115.b
circuli zonas diuidentes 31.a
ciropolis vrbs, Siras etiam 248 b
ciromandel, vel Colmandel vrbs Indiæ 258 a
cirta regia Masinissæ 189.b
citta de Chiesi 127.b
citta di Penna ibid.
cithera vrbs, nunc Conuclia 237 a
citheron mons 173 a
cittadella vrbs Minoricæ, olim Iana Pt. pag. 55.b
citor, vel Sanga regnum Indię 259 a
Citor vrbs in India 259.a
Ciuitas castellana 117 a
Claros inf. nunc Calamo 221 b
Clageufurtum, olim Claudia 82.b
Claqena vallis 95.a
Claudia, nunc clagenfurtum 82.b
Claudia inf. nunc Gozo 185.a
Clazomenij 2 6 b
Clarię comitatus in Connacia 37. b
Charomontium vrbs Gergobinia olim, vel Gergonia 62.b
Clery oppidum Salonię 63.a
Cleue, Cliuiæ ducatus 83. a
Cleuum Antonini, nunc Glocestris 43 a
Cliuiæ ducatus, vulgo Cleue 83 a
Clisca oppidum Georgianorum 274.b
Clides prom. capat S. Andreæ 237 b
Cluda flu. Scotiæ 44.b
Cluidaualis in Cambria 41.b
Cluidsdalia regio Scotię 46 a
Circuli imperij decem 78.a
Citerior Hispania 53.a
Colimbria vrbs Portugallię, olim Monda 57.b
Collao prouincia Peruuiæ 284.a
Colubraria Inf. vide Ophiusa 55.b
Coloue vrbs, hodie Baroa vel Barua 196
Cobam herba, sitim ac famem tollens, pag. 284 b
Cocina opp. Moldauiæ 27 .b
Cochino vrbs, olim Hephęstia 176. a
Cocinum regnum, & vrbs 257.a
Colossus in Rhodo vrbe 223 a
Coltauchi regnum insulę Zeilan 264 b
Coloe palus, Barcæ nunc lacus 196 a
Colossus Sphingis in Aegypto 208.
Colrane comitatus Vltoniæ 37.b
Colonia Agrippina 83 a
Coloniensis Archiepiscopus 28.b
Colmandel vel Ciromandel vrbs Indię pag. 258 a
Comata Gallia cur dicatur 59.a
Commaria extrema, Cory promontorium forsan 256.a
Commingæ comitatus Guiennæ 61.b
Comensis lacus, seu larius 141.a
Comum vrbs 140.a
Comitatus Zaræ 179.a

cominges comitatus diuisio 62.a
comingenses populi 62.a
comitatus Regis in Lagenia 37.a
comitatus Reginę in Lagenia 37.a
compostella vrbs nouæ Hispaniæ 280.b
comites in Hispania 51.a
compostella vrbs Gallæciæ 54.b
conuclia oppidum, olim Cithera vrbs pag. 237.b
conchylia quæ loco monetæ expenduntur 264.a
connaciæ regionis Hyberniæ nomina & fines, qualitas 37.b
connaciæ antiqui populi 37.b
connaciæ comitatus 37.b
concam regio, Canara etiam 256.a
concordia vrbs 143.a
condora regio 229.b
conceptionis vrbs in noua Hisp. 280.b
conegianum oppidum 135.a
confluentia oppidum 91.b
conia vrbs, olim Iconium 2 8.a
conirello insf. circa Hisp. 16.a
conouius fl. olim Toisouius 41.b
conuuey fl. olim Toisouius 41.b
constantina regio & vrbs 189.a
constantinum territorium 63.b
confœderatorum regio 93.a
constantinopolis vrbis descriptio 168.a
constantiuopolitanus Patriarcha 166.b
congi seu Manicongi regnnm 199.b
conirello insf. circa Hisp. 56.a
consilium vbi equites Tosonij aurei conuocantur 74.a
conserans vrbs Cominges 62.a
consentia vrbs 125.a
contestania veterum in Valentiæ regno pag. 53.a
const antia vrbs, vulgo Constances & Amiano castra constantina, & alijs moritonium 63.b
copa bas planta in Brasilia 288.b
coperdaliæ ducatus 97.b
corcagiensis comitatus momoniæ 37.b
corcagia vrbs 37.b
corasan, nunc Aria 250.a
corallum in Calabria 122.b
corduba vrbs 52.b
corinthiacus sinus, golfo de Patras. pag. 173.a
corinthiacus sinus 173.a
corinthiacum æs 174.a
corinthia regio 173.b
coriondi populi antiqui, nunc in Lagenia regione 37.a
corelia prouincia 227.b
corfu insf. Corcyra olim 178.b
corduba nunc cordoua 52.b
cordoua olim Corduba 52.b
corinthus vrbs 174.a
cornabij populi antiqui in Scotia 46.a
cornuuallia vel Cornubia 43.b
cornauij populi Angliæ, hodie in Merciæ regno 44.a
cornuualliæ populi in Anglia 44.a
coritani populi Angliæ hodie in regno Merciæ 44.a
corcyra Molæna insf. curzola hod. 180.b
corlianum 125.b
corondol oppidum Troglodyticæ 209.b
corone vbs, Coron .165. b.
corcyra insf. hodie Corfu. 178.b
cosmopolis vrbs Iluæ insf. 1 3.b
corsica insf. græcis Cyrnus 105.a
corsicæ dominium 105.b
corsicæ nominis origo, fines ibi.
corsi in Italiæ continentem transmigrarunt 106.a
corsicum vinum præstans 105.b
corsorum mores 105.b
cosperir regnum Indiæ 259.a
coila regio Scotiæ 46.a
cotias animal in Brasilia 288.a
cous insf. nunc Lango, & Stancora 222.a
coielam, seu Colanum regnum & vrbs pag. 257.b
cauadza, seu Iaitza castellum 270.b
corugnæ portus in Gallæcia 54.b
coryphasium promont. capo Zunchio pag. 174.b
cosyra insf. hodię Pantalaria 149.b
coyra vrbs 95.a
cory promontorium, caput comorin aliquibus 256.a
cracouia vrbs 150.b
craina regio 180.a

cranga-

cranganor regnum in India 257.a
cremona vrbs 139b
creones antiqui populi in Scotia 46.a
crescentium oppidum 108.b
crema oppidum 139.a
cretæ varium dominium 183 b
creta difficiliter oppugnari potest ibid.
cretæ seu Candiæ situs terrestris, cur sic dicta, varia nomina, situs cœlestis, fines, forma 174 mensura, qualitas. 174 b
cretæ Labyrinthus 175.a
cretensium mores & conditio ibi.
cretæ vrbes ibi.
carfeniana, seu Grafiniana 112 b
croatia 179.a
crocodilus 183.b
croia vrbs Albaniæ 171.a
cronium mare, hodie Pigrum 95.b
crommyon promont. capo Cormachiti. 237.b
croton vrbs 125.b
cromarum oppidum Burgundiæ, vulgo Cromay 65.a
crustina vrbs in Tartaria 234.a
Crypta, vel Crypton 237.a
cuama flu. 183.a
cuama flu. Africæ 199.a
cubæ, seu Ferdinandæ insulæ descriptio, Hispanorum in ea coloniæ 290.b
cubaga insf. 291.a
culomoria regio 229.a
culiacana regio Americæ 280 b
culiacan vrbs ibid.
cumbria regio Angliæ 43.b
cuma vrbs, nunc Castri 2:6.b
cumæ vrbs 121.b
cumania, seu Tartaria minor 232.a
cuncrai regnum Indiæ 259.b
curate oppidum Cambaiæ 255.a
curdi dopuli 274.b
curdistan regio, olim Chaldæa ibi.
curias prom. capo delle gatte 237.b
curias vrbs, vbi nunc Piscopia oppidum ibid.
curia oppidum, hodie Chur 95.a
curianum promont. hodie D. Mariæ caput 61.b
curicta insula, Vegia nunc 180.b
currentium caput 183.a
currus qui vento agitantur 262.b
curzola insf. Corcyra Melęna Ptole. 180.b
curzolari scopul. Echinades olim 178.b
cusconicæ lingua cæteris præstans in Peru 285.a
cusco vrbs Peruuiæ 286.b
cusistan regio, Susiana 247.b
cutinari oppid. Moldauiæ 271.b
cyclades insulæ 175.a
cydon vrbs, Canea nunc 183.a
cydarus amnis, vulgo Nachleuam 168.b
cylidnæ insulæ, nunc Maureæ 2'9.b
cypsela vrbs, hodie Chapsylar 168.a
cypri status Ecclesiasticus 239.b
cypri incolæ 236.a
cypri patritij titulares ib.
cypri nobiles ex Gallia oriundi ibi.
cypri antiqua diuisio in quatuor partes 237 b
cypri insf. olim nouem regnis clara ibid.
cypri dominium varium 240.a
cypri diuisio in duodecim partes 237.b
cypri insulæ descriptio, eius varia nomina, situs, fines, figura, situs cœlestis 237. a. mensura, promontoria, diuisio 237.b pagi in ea, casalium distributio, qualitas insulæ 238. a. incolarum mores ibid b
cyrene, seu Cyrenaica regio 184.b
cysamum oppid. Chysamo nunc 183.a
cythera insula, nunc Cerigo 178.a
cyteum vrbs nunc Sittia 183.a
cythnus insf Cycladum 177.a
czermesij populi 229.a
czadaiorum Tartatorum horda 233.a

D.

DIVI Damiani oppid. 108.a
D. Euphemiæ oppidum 125.a
D. Georgij brachium 168.b
D. Ioannis insf. Boriquen 261.a
D. Iacobi à vallibus vrbs nouæ Hisp. 281.b
D. Iacobi vrbs in Chile prou. 287.b
D. Iacobi insf. 201.b
D. Laurentij insf. seu Madagascar 202.a

D. Marię Bouinæ inf.circa Galliam 67.b
D. Marci oppidum 115.a
D. Mariæ caput, olim Curianum promontorium 61.b
D.Martini ager in Zelandia 73.a
D.Saluatoris oppidum 108.a
D.Saluator vrbs regni Congi 200.a
D.Seuerini oppidum 27.a
D.Thomæ insula 201.a
D.Thomas apud Abyſsinos veneratur 196.a
daciæ pars eſt Valachia 271.b
dacia mediterranea, nunc Tranſyluania 160 a
dactyli in Cypro inueniuntur 238.b
dades prom. capo chitti 237.b
dalanguer mons, Paropaniſus 234.a
dalecarliæ ducatus 95.b
daliæ ducatus ibid.
dalmatiæ & Liburniæ deſcriptio 179.a
damanum oppidum Cambaiæ 255.a
damni antiqui populi in Scotia 46.a
damut regnum Aethiopiæ 197.a
damaſcenus Patriarcha 166.b
dammartin Comitatus 64.b
danager vrbs regni Decan 255.b
dandrem inſ. 181.a
dangala oppidum Nubiæ regni 195.a
danorum hordæ 236.a
daniæ regni, ſeu Danemarchiæ amplitudo & regiones 98.a
dani in Britannia 39.a
dantſera 183.a
danmonij populi Angliæ, hodie tenent regionem Deuoniam 43.b
dancali regnum Aethiopiæ 197.b
danubius fl. Iſter olim, hodie Doneuel, Donauu 77.a
danubij fl.ortus 79.b
dactylorum regio, Numidia 191.a
dara regio Numidiæ ibid.
dardania, nunc Boſſina 270.b
dauernus portus Angliæ 42.a
dauma regnum Nigritarum 195.a
daulphin oppidum Delphinatus 66.a
darni pop.antiqui nunc in Vltonia 37.b
daruernum vrbs Angliæ, nunc Canterburi 43.b
dax vrbs Guiennæ 61.b
dea flu. Yfyrduuy Britannis 39.b
decan regnum, & vrbs 255.b
degenbartia regio Cambriæ, eius fines, Comitatus 40.a
delphi vrbs 172.b
delft vrbs Hollandiæ 73.a
delphinatus, vulgo Daulphine, diuiſio 66.a
delphinus Franciæ 60.b
delly regnum in India 259.a
delos inſ.Cycladum, Diles hodie 177.a
dena fl.Scotiæ, hodie Don 45.b
denbighia oppidum Cambriæ 41.b
denbighenſis ager Cambriæ ibid.
denizi beglerbeg, ſeu Capitaneus maris apud Turcas 277.b
deſmonienſis comit.Momoniæ 37.b
deuonia 43.b
deuenteria vrbs 74.b
deuana, hodie Aberdonia vrbs Scotiæ, & Aberdene 45.b
dia vrbs Delphinatus 66.a
dia inſ.hodie Scandia 177.b
diania vallis 122.b
dianium oppidum ibi.
diarbeca, olim Meſopotamia 248.a
dianium inſ.nunc Ianuſi 114.a
diargument, nunc Hircania 249.a
diametri terræ menſura ſecundum antiquos 30.a
dicta mons Cretæ 182.b
diepa vrbs Normandiæ 64.a
digion vrbs Burgundiæ 65.b
dilet inſ.Delos olim 177.a
dina, vel Didymæ inſ. 148.b
dinam oppidum Britanniæ 63.b
diomedææ inſulæ 128.a
dioſcoron inſ. 128.a
dioſcoridis inſ.hodie Zocotara 202.a
dioys ager 66.a
diſtantia itineraria tribus modis inuenitur 292.a
dietmarſia regio 98.b
dithmarſia regio 92.b
diu inſula in ſinu Cambaię 263.b
dium oppidum & arx 255.a
dobas regio Aethiopiæ 197.b

dobrini populi Angliæ, hodie in Merciæ regno 44.a
dola vrbs, vulgo Dole 65.a
dolap. fl. olim Parthenius 214.b
domus Dei pagus, vulgo lega della casa di Dio 95.a
don fl. olim Tanais 224.b
donergall Comitatus Vltoniæ 37.b
dnieper fl. Borysthenes 224 b
donauu vel Done fl. Danubius 77.a
dorpatum vrbs Liuoniæ 152.b
dordrecht vrbs Hollandiæ 73.a
doris regio 172.b
doria fl. Hispaniæ, hodie Duenus 49.b
doridis regio 216.b
dorsetia regio Angliæ 44.a
douai vrbs, Duacum 72.a
douum Comitatus Vltoniæ 37.b
drangius amnis, Ilment 250.b
drangiana, hodie Sigestan ibid.
dragonera ins. circa Hispan. 55.b
dragomago ins. circa Hisp. 56.a
dresden vrbs Misniæ 91.a
drepano prom. nunc Trapano, vel Melechia 2 7.b
dreux Comitatus 64.b
dromus ins. 176.b
duacum vrbs Flandriæ, vulgo Douai 22.a
dublinensis Comitatus 37.a
dublinum regia vrbs, olim Eblana 37.a
dubdu oppid. 188.b
duplinensis Comitatus Lageniæ 37.a
ducatus sub Franciæ regno 60.b
duces in Hisp. quot & quales 50.b
duccalæ regionis fines, mensura 186.b
duerus fl. 54.b
duerus fl. Hisp. olim Doria 49 b
dug as portus Monædæ ins. 47.a
duina fl. Turuntus olim. 224.b
duisburgum oppid. Cliuiæ 83.a
dulcignum oppid. 180 a
dulcinda; Carmaniai deserta 250.b
damiata oppid. olim Pelusium 209.a
dunemensis Episcopatus Angliæ 43.b
dungisbehead, olim Orcas prom. 38.a
dunkeram vrbs, olim Iuernis 37.b
duuelandia ins. Zelandiæ 73.b
dunois Comitatus 64.b
duuina prouincia 229.a
duuina fl. ibid.
durias fl. vede Turi
durotriges populi Angliæ hodie sunt in Dorsetia 44.a
dusseldorpium vrbs Vuestphaliæ 83.a
durazzo, Dyrrhachium 171.a
duringen, Turing a 83.b
dur fluuius 37.b
dyrrhachium, Durazzo 171.b
dyme vrbs, Chiarenza hodie 174.b

E.

EASTANGLIAE regnum in Anglia 43.b
Eblana, nunc Dublinum 37.a
Ebredunensis Archiepis. 6 .1
eblani populi antiqui, nunc in media regione Hiberniæ 38.a
eboracensis ager 43.b
eboracum vrbs, nunc Yorke 43.a
eboraci vrbis descriptio ibid.
eboracensis Archiepiscopus 42.b
ebro fl. Hisp. olim Iberus 46.b 54.a
eburones populi antiqui 91.a
ebusus insula, nunc Erisa, vel Teaita, 56.a
eburodanum vrbs 140.a
ecatompyle vrbs, nunc Hispahan 248.b
ecbathana vrbs, nunc forte Tauris 247.a
echinades scopuli, Curzolari 178.b
edinburgum Scotiæ primaria, olim castrum alatum 45.b
edibeb insula 209.a
edil fluuius, Volga etiam, & olim Rha 274 b
edri ins. Ptol. hodie Enh'y 46.b
elabât regio vide Habat
elbe, vel Elue fl. Albis olim 77.b
elcatif sinus Persicus 211.b
elephantum insula 183.a
elephantes innumeri in India 253.a
elis regio Peloponnesi, & vrbs 174.b
elmedina arx Duccalæ 186.b
emdena vrbs Frisiæ, vulgo Emdem 75.a
emissa vrbs, nunc Hamam, & Hamza 245.a
emporia Europæ celebria 97.a

embrum vrbs Delphinatus 66.a
ems fl. Amasus olim, vel Amisius 77.a
engle lonth, id est Anglorum terra 39.a
engly inſ. è regione Cambriæ, olim Edri Ptol. 46.b
engrouelandiæ inſ. deſcriptio 100.b
epicaria vrbs, hodie Croia 171.a
Epidamnum, vide Dyrrhachium
epidaurus vrbs Cheroneſi 174.a
epidaurus vrbs, hodie Maluaſia ibid.
epidaurus, Raguſium 180.a
epidia Hebridum inſula, hodie Ila 47.a
epidij populi antiqui in Scotia 46.a
epictetus 215.b
epheſtiades inſulæ 148.a
epheſus vrbs 216.b
epiſcopi in Hiſpania 51.a
epiſcopatus Angliæ 42.b
epiſcopi in Latio 116.b
epiſcopi & Cardinales Romæ ibid.
epirus Albaniæ pars, eius fines, magnitudo, antiqua diuiſio, alia diuiſio, infelicitas 171. b. olim Pyrrhi regnum, incolæ 172.a
epla inſ. nunc louo 178.a
eporedia vrbs, nunc Inurea 107.b
equites D. Stephani 113.a
equitum ordines in Hiſpania 51.a
eracain regnum 251.a
ernualia regio Scotiæ 46.a
ercoccus portus 196.b
erdini populi antiqui, nunc in Vltonia 37.b
eres vrbs Atropatiæ 247.a
erfurd, Erphordia 83.b
eri, nunc Aria 250.a
errifia regio Aegypti 204.b
errifiæ regionis fines, menſura, conditio 188.a
ericodes inſ. vel Ericuſa 148.b
erno lacus 36.a
erphordia vrbs Haſſiæ 83.b
eſchia vrbs Turcomaniæ 274.b
eſchedalia regio Scotiæ 46.a
eſtotilandia à quo inuenta, eius fines, qualitas incolarum mores 282.b
eſſexia regio Angliæ 44.a
eſſexiæ regnum Angliæ ibid.
extremadura regio, olim Bæturia, eius fines, qualitas 52.b
euboea inſ. hodie Negroponte, menſura eius, qualitas. olim continenti adiuncta 176.b
euenus amnis Aetoliæ 172.b
euenus flu. 173.a
euganei colles 133.b
eugubium 117.a
euiſa inſ. olim Ebuſus 56.a
euilat, india intra Gangem 252.a
euonymos inſula 148.b
euphrates fluuius, nunc Apherat, vel Frat
europa vnde dicta 33.b
europæ fines, forma, ſitus cœleſtis, longitudo, latitudo ibid.
europæ regna, regiones 34.a
europæ alia nomina 33.b
europa orbis domitorum generatrix, aius bonitas & qualitas 34.a
eurotas fluu. hodie Baliſopotamo 173.b 174.a
euſta inſ. Hebridum 47.b
euſdalia regio Scotię 46.a
exgonius flu. nunc Viſtritza 170.b
euxinus pontus, mare nigrum vel maius 232.b
eysleben vrbs 84.b
ezzaba regiuncula 190.a

F.

FAcogneium oppidum Burgundiæ 65.a
Faconara inſ. olim Polyegos 177.b
Faleſa vrbs Normandiæ 64.a
Falſterbo vrbs Scanię 98.b
Famaguſta, olim Salamis, vel Tamaſſus 238.a
Fanum S. Audomari, vulgo S. Homer 72.b
Fanum S. Pauli, vulgo S. Paul 72.b
Farfarus amnis 117.b
Farſi, vel Farſiſtan, olim Perſis 248.a
Fatigar regnum Aethiopiæ 197.a
Fauentia vrbs 132.a
Fauognana, vel Fangiana inſula 148.b
Feltria oppidum. 13[illegible].a

Ferr

ferrifodinę in Guipuſcoa Cantabrię parte 54.a
fermanagh comitatus Vltoniæ 37.b
ferdinanda inſ. vide Cuba
ferraria vrbs 131.b
ferdinandus Magellanus totum mundum circumambiuit 30.b
fernes Comitatus in Lagenia 37.a
ferri inſ. olim Pluitalia 201.a
ferri mineræ in Valentiæ regno 83.a
fermene inſ. olim Rhene 177.b
feſſa reguum tributarium Turcæ 270.a
feſſæ territorium 187.b
feſſani regni fines, fl. regiones 187.a
feſſa vrbs ibid.b
fez fl. ibid.
feſſa vetus, & noua ibid.
feſſani agri conditio ibid.
fieringiæ ducatus 97.b
figem Rex Iaponius 268.a
figenoiama mons in Iapanica inſ. 268.b
finlandiæ fines, qualitas, & vrbes 97.b
finmarchia prouincia ibid.
flàccia prouincia, Valachia 271.b
flandria 68.b
flandria Imperatoria 72.a
flandri in Britannia 39.a
flandria Gallicana 72.a
flandrorum mores 71.b
flandriæ Comitarus fines, menſura, qualitas, fl. vrbes, diuiſio 72.a
flandria Teutonica ibid.
flandrorum ſedes in Cambria, eorumque mores 40.b
flàminia, nunc Romandiola 231.a
flauiana vrbs, hodie Vienna 82.a
flauiobriga vrbs, nunc Bilbao 53.b
flauiobriga Ptol. hodie Fonterabia 53.a
flauiana, ſiue Iuliobona 82.a
flàtholme inſ. in Sabriniano freto circa Britanniam 46.b
flintenſis prouinciola Cambriæ 41.b
florentia vrbs 1:3.a
florida Americæ prouincia 282.a
fl. in Padum influentes 137.a
fl Cretæ innauigabiles 183 a
focunates populi 140.b
foix Comitatus & vrbs 62.a
foix comitatus Guiennæ 61.b
fontes aquarum calidarum in Latio 115.b
fontes ignis 121.a
fontes mirabiles in Bætica 51.b
fonterabia, olim Flauiobriga 54.a
fordunum oppidum Scotiæ 46.b
fori Iulij ſtatus Eccleſiaſticus, vrbes præcipuæ 143.a
fori Iulij qualitas 142.b
forli, olim Forum Liuij 132.a
fornaces, Scopuli Melanthij 221.a
forthea fl. Scotiæ 44.b
forth, vel Frith, olim Boderia fretum, ibid.
fortunatæ inſ. Canariæ etiam 201.a
forteuentura inſ. Canariarum ibid.
for eſt regio 63.a
forum Iulij vnde dicatur, fines, ſitus, incolæ antiqui 142.a
forum Secuſianorum hodie Bourg 67.b
forum Liuij, vulgo Forli 132.a
forum Cornelij, vulgo Imola ibid.
foſſumbrunum, olim Forum Sempronij 130.a
foſſa Clodia, Chioggia 136.b
francia prouincia 64.b
franci qui dicantur 33.b
franciæ horaus 63.a
francia tota ſub vno regno 60.b
fraucia olim Gallia 59.a
franciæ regni finis ib.
franciæ Pares, Delphinus, Parlamenta 60.b. gymnaſia publica 61.a
francimontenſis Marchionatus 91.b
franconia, ſeu Francia Orientalis, eius fines, qalitas, ſyluæ, fl, incolarum mores 79.a
francofurtum ad Mœnum ibid.b
francofurtum ad Oderam 84.a
fretum Herculeum, hodie ſtretto de Gribaltar 52.a
freta duo Oceani 31.a
friburgum Briſgoiæ 78.b
friburgum oppidum Heluetiæ 94.a
friſiæ Orientalis deſcriptio 75.a
friſia Occidẽtalis, ſeu Vueſtfriſia, eius incolæ, diuiſio 25.a
friſinga vrbs, vulgo Freiſing 81.a

frislandiæ insulæ qualitas, incolæ, diuisio, Episcopi 100.a
frumentaria insula, olim Ophinsa, & Colubraria 55.b
fundanus lacus 1.5.b
fnbinum oppidum 108.a
fulignum vrbs 117.b
funcial vrbs sedes Primatis Indiarum 201.a
fuoa, vel Foua oppidum Aegypti 209.a

G.

GAdes insul. nunc Calis 52.a
Gago regnum & oppidum Nigritarum 194.b
Gallatia vnde dicta 59.a
galancha vallis 93.b
galati à seu Gallogræcia 217.a
gallia Cisalpina 137.a
gallica palus 135.a
galliæ Archiepiscopi & Episcopi 60.b
gallia Cisalpina, hodie Lombardia 59.a
galliæ ampla appellatio ibid.
gallia hodie Francia dicitur ib.
gallia Transalpina, Plinio Comata, & Ptol. Celtogallatia 59.a
gallia Belgica ad Germaniam vt plurimũ spectat ib.
galliæ habitatorum numerus 60.b
galli olim famosi ib.a
galliæ mulieres fœcundæ ib.b
galli Boij 137.b
galli Boij 131.a
galliæ Rex solo contactu strumas, seu scrofulas curas 61.a
gallia Togata 131.a
galliæ diuisio multiplex 59.a
galluueiæ Comitatus Connaciæ 37.b
galileæ fines, qualitas, diuisio 243.a
gallæciæ regni finis & qualitas 54.b
gallipolis ciuitas 126 b
gallinaria insula 110.a
galloudia regio Scotiæ 46.a
gallogræcia seu Galatia 217.a
gallorum forma & motes 60.a
gambra, seu Gambea regnum 193.b
gambra fl. Stachir Ptol. 182.b
gangani populi antiqui in Momonia nũc regione 37.b
gandauum vrbs Flandriæ, vulgo Gent. 71.b
ganges fl. descriptio 253.a
ganges flu. 252.a
gab vrbs Delphinatus 66.a
garganus mous 127.a
gareti regionis situs, mensura, qualitas. pag. 188.a
Gargara mons, olim Ida 215.b
garnsey insul. in Oceano Britannico, Antonino Sarnia 48.a
gariophyllum solæ Molucæ mittunt 297.a
gates mons, Ptol. Bettigo 254.b
gastinois territorium 64.b
gaudos insul. 284.a
gaulos insul. seu Glauconis 149.a
garumnæ, nunc Garomnæ fl. Galliæ descriptio 60.b
gaystrus fluui. hodie Chaici, vel Chias 214.b
gazaria 232.a
gazara vrbs, olim Gaza 244.b
gedrosia, hodie Circan, eius fines, qualitas 250.b
geldriæ Ducatus fines, qualitas 71.a
gensui fl. olim Melas 214.b
genua vrbs 109.b
genuensium laudes ib.
geneua vrbs Sabaudiæ 66.b
genesareth lacus 242.a
genefici fl. olim Mela 219.a
genech ib.
genech 217.b
gent, vide Gandauum 72.a
georgiani vnde dicantur 274.b
georgia, Gurgistan, olim Iberia, eius fines, qualitas, oppida ib
Georgianorum oppida à Turcis capta ib.
gerardimontium, Grandmont 72.a
gergean oppidum Saloniæ 63.a
gergobinia, vel Gergouia hodie Claromontium 62.b
Germania oleo sterilis 73.a
germaniæ gymnasia publica 78.b
germaniæ Archiepiscopi & Episcopi ibid.

germaniæ inferioris regiones ibi.a
germaniæ fines antiqui, fines recentiores 25.a
germanornm mores, forma 77.b
germani ingeniosi ibid.
germani bibacissimi ibid.
germania olim Alemania dicta 75
germania nunc maior quam olim ibid.
germaniæ principes viri 78.a
germaniæ superioris regiones 77.b
germania inferior 68.b
germani populi 52.a
germaniæ situs cœlestis 76.b
germaniæ qualitas secundum antiquos, qualitas secundum recentiores ibid.
germaniæ syluæ ibid.
germaniæ flumina 77.a
germaniæ diuisio ibi.b
gersey ins. in Oceano Britannico, Antonino Cæsarea 48.a
gesoria vrbs, nunc Bruges 71.b
gessoriacum nauale 67.a
gestritiæ Ducatus 97.b
gethæ, seu Polouci 230.a
gezair vrbs, vel Algira, Algier 188.b
glaiona regio seu pagus 94.a
glasguensis vrbs in Scotia 45.b
glamorgensis Comitatus Cambriæ 40.b
gledauuh flumina Cambriæ ibid.
glocestria vrbs Angliç, olim Cleuum Antonino 43.a
glocestria regio Angliæ 44.a
Glotta ins. in Glottæ ęstuario regni Scotiæ, Antonino hodie Arran 47.a
glauat vrbs Atropatiæ 247.a
giamen, seu Ayaman, Arabia Felix 273.b
gilolo insula, Batochina etiam 266.b
gineæ regnum Nigritarum 194.a
girmast. flu. olim Caicus 214.b
gissa, vel issa ins. nunc pago 180.b
goa vrbs Indiæ 255.b
goaga regnum Nigritarum 195.a
goagæ lacus, Chelonidæ paludes 182.b
gnidus vrbs, nunc capo Chio 216.b
godz vrbs, Hierusalem 243.b
gogden, seu Goesen desertum 192.a
golfo de Negroponte, Oetus sin. 176.b
golfo de Coron Messeniacus sinus 174.b
golfo de Contessa, Strymonicus sinus 170.b
golfo d'Armiro, Pelasgicus sieus 173.a
golfo di Napoli, Argalicus sinus 176.a
golfo di Settalia, Pamphylium mare 237.b
golfo de Laiazzo, olim Issicus sinus 214.a
golfo de Larta, Ambracius sinus 172.a
golfo di Cataro, Rizonieus sinus 180.a
golfo de monte Santo, Singiticus sinus. 170.b
golfo aio mama, Toroniacus sinus, ibid.
golfo de Tessalonichi, Termaicus sinus 170.b
golfo de Armiro, Pelasgicus sinus, ibid.
golfo de Patras, Corinthiacus sinus 173.a
golfo di Lepanto, Naupacti sinus ibid.
golfo de Colochina, Laconicus sinus 174.a
golfo dē Engia, Saronicus sinus 173.b
golfo de Zitton, Maliacus sinus ibid.a
golettæ arx in Barbaria 190.a
gorgones insulæ, capitis viridis hodie 201.b
gorgan regnnm Nigritarum 195 a
gori oppidum Georgianorum 274.b
gorgona insula 1 3 b
goritia vrbs 14?.a
goritia oppidum Carniolę 82.b
gorlitzia vrbs 84.b
gomera ins. Niuaria olim 201 a
gothiæ fines, qualitas, loca famosa, diuisio 97.b
gotlandia insula, seu Gothia 98.b
gouda vrbs Hollandiæ 93.a
gouro vrbs regia Bengalici regni 258.b
goyami regnum Aethiopiæ 197.a
gozo ins. claudia olim 184.a
granata vrbs Americæ 28?.b
granatæ regni fines 51.b
grauina vrbs 125.b
granata vrbs, olim Illipula magna, vel Illiberis, vel Liberia 52.a
graium oppidum Burgundiæ, vulgo gray 65.a

granatæ vrbis descriptio 52.a
granicus, siue Grenius flu. nunc Lassara 216.b
granatensis Archiepiscopus quos Suffraganeos habeat 51.a
grandmont, Gerardimontium 72.a
grampius mons Scotiæ 44.b
grampius Scotiæ mons, hodie Grasebaim 45.a
græciæ maior pars sub Turca 166 a
græcorum recentiorum mores ibi.
græcorum vestitus ibid.
græc. Rom. Pontifici non parent, sed proprijs Patriarchis ibid.b
græciæ nomen variè acceptum, fines, situs cœlestis, lacus & præstantia 165.a
græciæ Beglerbegi sedes 271.a
græca lingua triplex 214.a
græcorum priscorum laus 165.b
græci imperij amplitudo ib.
græcorum sermo quadruplex ib.
græcorum varia nomina ib.
græzium vrbs Stiriæ 82.b
grenoble vrbs Delphinatus 66.a
grisæ pagus Rhætorum, vulgo lega della Grisa 95.a
grisonum dietę 95.a
groenlandt inf. descriptio 100.b
groninga vrbs, Ptol. Phileum 75.a
gruningæ dominium ibi.
gualata regnum Nigritarum 193.a
guasconia, vide Guienna
guadilbarbar flu. Hipponicis stagnum 189.b
guadalaiara vrbs nouæ Hispaniæ 280.b
guadiana flu. Hisp. olim Ana 46 b
guasimala vrbs in America 281.b
guastecan regio nouæ Hispaniæ 281.b
guadacanal vrbs 52.b
guadel regnum 251.a
guangara regnum Nigritarum 194.b
guber regnum Nigritarum ibid.
gurguere inf. Meroe olim 197.a
guent regio 40.a
guith inf. olim Vecta 47.b
guisnea, seu Guinnes comitatus 67.a
guetalabiar flu. olim Turia vel Durias 53.a
guenga fl. olim Chaberis 252.a, 258.b
guipuscoæ, seu Lipuscoæ & Lepusiæ qualitas, incolarum mores, portus insignes 54.a
guisa oppidum 66 b
guiennæ, seu Guasconiæ descriptio 61.b
gulick, Iuliacum 83.b
guadalquibir fl. Hisp. olim Tagus 49.b
gurgistan, Georgia, olim Iberia 274.b
guttalus fl. vide Odera
guzzula regio 186.b
guzarat prouincia, Cambaia 255.a
guzarate, Camboiæ regnum nunc 250.b
gymnasium, Bibliotheca 137.a
gymnosophistæ Indi 254.a
gynacaua Rex Peruuinus 185.a

H.

HABAT, seu Elabat regionis situs, conditio, oppida montes 188.a
Habitationis terræ quæ sint caussæ 31.b
hadrianopolis vrbs 168.b
hafrem fl. olim Sabriana 39.b
haity inf. Hispaniola hodie 290.a
halla vrbs Saxoniæ 84.a
hallandia regio 98.b
hala vrbs 82,a
halcala di Henales 54.b
halfresnor oppidum Hallandiæ 98.b
haleces pisces 69.a
halis fl. nunc Ottomangiuch 214.b. 218.a
hali carnassus vrbs, hodie Mesi 216.b
hama, vel Hamsa, olim Tarsus 219.a
haman ; vel Hamza vrbs, olim Emissa 245.a
hamburgum vrbs Stormariæ 92.a
hannonię comitatus fines, qualitas, incolarum mores 187.a
harlech castrum in Cambria 41.a
harlem vrbs Hollandiæ 73.a
hasbaniæ comitatus 9.b
hascoræ regionis fines 186.b. qualitas, incolarum mores 587.a
hassia regio, vulgo Hessen 83.b
hea regio Marocci 186.a
hebuda Orientalior, hodie Shye 47.b
hebuoa Occident. hodie Leuissa ib.

hebrus fl. nunc Mariza 168.b
hebridum inſ.incolæ 47.b
hedetania veterum in Valentiæ regno 53.a
hellas regio 172.b
hellas regio, Achaia 172.a
hebrides inſ.circa Scotiam 47.a
helene inſ. Macroniſo hodie 177.a
helleſpontum 169.a
helleſpontiaca 215.b
helleſponti anguſtiæ 216.a
helſingiæ ducatus 97.b
heluetiæ ſitus, fines, qualitas, fl. 93.a Thermæ, lacus, gymnaſia publica, valles, tredecim cantones, præfecturæ 93.b
heluetia Germaniæ nunc pars 93.a
hemus mons 168.a
hetruſcorum antiquorum mores 112.a
heraclea vrbs 219.a
heraclea vrbs, olim Perinthus 169.a
herba vulneribus ſanandis maximè accommoda 284.b
herba famem prohibens in Creta 182.b
herefordienſis comitatus 40.a
hereford vrbs, vbi olim Ariconium oppidum 40.a
hermoſa inſ. 268.b
hephæſtia vrbs, nunc Cochino 176.a
hermea, vel Hermicum prom. capo Grabuſſe 182.a
herculis inſ. circa Hiſp. vulgo Scombraria 56.a
hermus fl. nunc Sarabat 214.b
heruordia vrbs Vueſtfaliæ 83.a
hercinia ſylua 80.a
herculis columnæ 52.a
herbipolis vrbs Franconiæ, olim Pęonia, & vulgo Vuirtzburg 79.b
hertfordia Angliæ regio 44.a
heſperides inſ. hodie Sorlinges & Silly 46.b
heſperides inſul. capitis viridis hodie 201.b
heſperia, Italiæ nomen 102.a
heſperia nunc Hiſpania 49.a
heſſen, Haſſia 83.b
hetruſci & Hetruria 111.a
hexamilium 173.a
hiſpania vnde dicta, forma, fines, menſura, ſitus cœleſtis 49, a. qualitas, fl. primi reges 49.b
Hiſpania prima continentis Europæ pars 49.a
hiſpania transfretana 184.a
hiſpania olim Iberia, & Heſperia 49.a
hiſpania populo non admodum frequens pag. 49.b
hiſpahan caput Parthiæ 248.b
hiſpalenſis Archiepiſcopus quos habeat ſuffraganeos 51.a
hiſpaniolæ inſ. nomina, magnitudo, qualitas, vrbes 290.a
hiſpanorum mores 50.a
hiſpaniam olim quinque reges obtinuerunt 50.b
hiſpania nunquam ſub vno rege niſi hodie 50.b
hiſpanię regis ſtatus, diuiſio in tria dominia 80. b
hiſpanorum grauis ſermo 50.a
hiſpani continentes 50.a
hiſpani ſuperſtitioſi 50.a
hiſpani vt plurimum victorioſi 50.a
hiſpanæ mulieres parum fœcundæ 50.b
hiſpaniæ diuiſiones 50.b
hiſpanię rex quem prouentum habeat ex regnis Aragoniæ, Valentiæ, & Cataloniæ 50.a
hiſpania citerior 50.b
hiſpania vlterior 50.b
hibernia ſerpentes non gignit 37.a
hibernorum antiquorum mores, recentiorum Hibernorum mores 36.a
hibernorum diuiſio 36.a
hibernici ſylueſtres 36.a
hiberniæ diuiſio 37.a
hibernia vnde dicatur 35.a
hiberniæ varia nomina 35.a
hiberniæ ſitus cœleſtis 35.a
hiberni ſuperſtitioſi 36.b
hiberni religioſi 36.b
hibernia quando Chriſti fidem acceperit pag. 36.b
hibernia quando ſub rege Anglię ceciderit 36.b

hiberniæ Episcopatus 36.b
hiberniæ mirabilia ibi.
hiberniæ fines 35.b
hiberniæ insulę forma ibid.
hiberniæ insulę mensura ibid.
hibernię insulæ qualitas ibid.
hiberniæ fluuij 36.a
hibernicum mare nunc mor Vueridh Britannicè, & Theyrishe oceane Anglicè 38.a
hispalis vrbs, nunc Seuilla 52.b
hircana vrbs, Carizath 249.a
hircaniæ varia nomina, fines, qualitas, eius vrbes famosæ ibid.
hieracium vrbs 125.b
hierusalem vrbs, Aelia Capitolia, Godz 243.b
hierosolymã sub Saracenis 242.a
hierapolis vrbs 216.a
hipponicis stagnum, Guadilbarbar flu. 189.b
hippotamus bellua 183.b
hiera insula 148.a
hieselbas, Zagathai Tartari 234.a
hirtha ins. Hebridum 47.b
hierassus flu. nunc Berut, seu Pruth 271.b
hochgelaga populatio nouę Frãciæ. 282
hochelai populatio nouæ Franciæ. ibi.b
hoden oppidum prope deserta Libyæ. 192.b
holla vrbs Islandiæ 100.a
hollandiæ comitatus olim Batauia, fines, qualitas, vrbes, incolę 73.a
hormia vrbs, Stockolm 97.b
holmes ins. seu Echni circa Britanniam in Sabriniano freto 46.b
horami arx & portus 188.b
hordę Tartarorum 232.a
horda magna Tartarorum 233.a
holsatia, vulgo Holstein 92.a
hosatia sub Daniæ Regione ibid.
horesti populi Scotiæ hodie 46.a
houuburne prom. olim Orcas 38.a
hulford oppidum Cambriæ 40.b
hulford comitatus ibid.
hulst vrbs Flandriæ 72.a
hungari vnde progressi 228.b
hurepors 64.b
huntigdonensis ager Angliæ 44.a
hydra flu. 142.b
hymettus mons 173.a
hydruntum vrbs, Otranto 126.a
hydruntinæ terrę fines, forma, mensura, qualitas, incolarum omnes, vrbes in ea ibid.

I.

IADERA vrbs, vulgo Zara. pagina 179.b
Iaitza, seu Coadza castellum. pagina 270.b
iamaica ins. vel S. Iacobi 290.b
ianizari Turcarum 277.a
iangomæ Regnum Indiæ 259.b
ianicula. Italiæ nomen 102.a
iapygia nunc Istria 143.a
iapygia, vel Messapia 126.a
iapan insula, eius varia nomina, laudes, regna, diuisio 268.a. qualitas, montes, incolæ ibid.b
iaroslauiæ ducatus 228.a
iauarinum oppidum 159.b
iaua minor insula 260.b
iauæ maioris maginitudo, situs cœlestis, qualitas, incolarum conditio & mores, montes, reges ibid.a. vrbes præstantes ibid.b
iaxartus fluuius, nunc Chesel 234.a
iazygum Metanastarum reliquiæ 159.a
iberi amnis fontes, & descriptio, nunc Ebrio dicitur 54.a
iberia, nunc Georgia, & Gurgustan 274.b
iberia nunc Hispania 49.a
iberni populi antiqui, nunc in Momonia 37.b
iberus fl. Hisp. nunc Ebro 49.b
icaria insula 101.a
icarium pelagus 221.a
icaria ins. nunc Nicaria ibid.
iceni populi Angliæ 43.b
iccius portus Cæsaris 67.a
iccium seu Itium nauale ibid.
iceni populi Angliæ hodie ex parte in Mæuiæ Regno 44.a
iconium vrbs, hodie Conia 218.a

idalcanis princeps 255.b
idalghi Hispaniæ 54.a
ida mons Cretæ, Psiloriri 282.b
ida mons, nunc Gargara 215.b
idritius lacus, lago de Ider 141.a
idumææ situs, populi, qualitas, incolarum mores 244.b
ientiæ ducatus 97.b
iefelbas, olim Margiana 249.a
ieuisa inf. vel Euisa, olim Ebusus 56.a
igilgile vrbs hodie augia 189.a
igilum inf. vulgo Giglio 112.a
igliaco fl. olim Peneius 173 b
ila inf. Hebridum, olim Epidia 47.b
ilalemus mons Barbariæ 186.a
ille de Francæ 64.b
ilercaonia veterum in Valentiæ regno. pag. 53.a
ileron inf. nunc lero 221.b
illyrici fines, regiones, qualitas 129.a
ilium seu Troia vrbs 215.b
illipula magna vel illiberis, hodie Granata 52.a
ilmen lacus 227.b
ilmen lacus, vel Ilmer 225.a
ilment fl. olim Drangius 250.b
ilua inf. Græcis Aethalia, vulgo Elba. pag. 113.b
imaus mons, nunc Altay 234.b
imbrus inf. nunc Lembro 175.b
imperij Romani decem circuli 28.a
imperator Romanus 78.a
imperatoris Rom. electio ib.a
imperium Orientis ad Græcos delatum. pag. 165.b
imprimendi ars vbi primò inuenta 235.b
impetia nomen Europæ 33.b
imola vrbs, olim Forum Cornelij 132.a
imperij Rom. Electores septem 78.a
inacus fl. hodie Planizza 173 b
india bis in anno fert fructus 252.b
india intra Gangem, Indostan ib.a
india media Minibar 252.b
india quando è nostris perlustrata primum fuit 253.b
india extra Gangem, China nunc 252.a
india superior, Maabar ib.a
indiæ extra Gangem descriptio 262.a
india inferior, Caiserat 252.b
india occidentalis 279.a
india vnde dicatur, eius fines, situs cælestis, eius litoralis longitudo, diuisio multiplex. 52. a. qualitas & laudes 252. a. fluuij 253. a. Incolæ, eorum mores 253 b
indus fl. nunc Diul, & Hynd 252.a
indiæ nobiles dicuntur Caimales 254.a
indiæ potissima pars ad littus maris ib.
indiarum primatis sedes 201.a
indiæ superioris intra Gangem descriptio. pag. 259.b
indorum vxores comburuntur cum cadaueribus maritorum 253.b
indus fluuius 255.a
indion vrbs olim Antiochia. 249.b
indostan, india intra Gangem 252.a
inferioris indiæ intra Gangem descriptio, eius situs, prouinciæ in ea insignes. pag. 254.b
ingolstadium vrbs, vulgò Ingolstat 81.a
insula Portus sancti, Cerne Ptol. 200.b
insula natans 45.b
insula Principis 201.b
insulæ maris Aegæi, vel Archipelagi 175.a
ins. Dei vulgo Isse de dieu 65.b
insulæ Europæ 34.a
insulæ circa nouum orbem 290.a
ins. Regis, vulgo de Rex 67.b
insulæ quæ dicantur 31.a
insulæ capitis viridis olim Gorgones, seu Hesperides 201.b
insulæ maris Tyrrheni seu Tusci 113 b
insubres populi 136 b
inspruck vrbs, Oenipons 82.a
interamnia, Teranum 121.a
iuliobona vrbs, hodie Vienna 82.a
inna vrbs Minoricæ, hodie dicitur cittadella 55.b
inundationis in Aegypro tempus 203.a
inurea vrbs, olim Eporedia 107. b
iogues religiosi indiæ 254.a
iouia prouincia 2'6.b
ionium mare 170.a
iona hebridum inf. hodie Chilcha 47.b

iordanis fluuius 41.b
ior vrbs Indiæ 260.b
ios inf. hodie Nio, vel Palma 177.b
iris amnis, nunc Casalmach 218.a
iris fl. nunc Casalmach 214.b
isara flu. vulgo Iser 81.a
ischia insula 128.a
issedon Serica vrbs, hodie Cambalu. 235.a
isęus lacus, lago de Isse 141.a
isenac oppidum Hassiæ 84.a
islandia insula 100.a
ister vide Danubius
ismenus fluuius 173.a
isnic vrbs, Nicæa olim 215.a
isnic flu. olim Ascanius 214.b
issoria opp. Aluerniæ 62.b
istria a quibus irrigetur, fluuijs 144.a
istriæ forma, termini, mensura incolæ, qualitas, salinæ, saxifodinæ, vrbes. pag. 143.a, 143.b
issicus sinus, nunc Golfo de Gaiazzo. 214.a
istigias vrbs 247.b
isthmus Peloponnesi 173.a
isthmus corinthiacus 173.a
italiæ varia nomina 102.a
italiæ dorsum est Apenninus 102.b
italię epitheta. 102.a
italiæ xix. regiones iuxta Leandrum. pag. 104.b
italiæ fines, forma 102.a
italiæ mensura, situs cælestis, primi cultores 102. b. variæ gentes in italia, laudes, qualitas præsentis temporis 103. a fluuij, lacus, Gymnasia, vrbes antiqno tempore 103. b. vrbes præsentis temporis, incolarum mores, & forma, diuisio multiplex 104.a
ithaca inf. eius ambitus 178.b
itrarip pagus vbi Mahometes natus. 272b
iucatan regio Americę 281.b
iudaica vicus, & insula 136.a
iudæę situs, nominis origo 243.b
iuernis vrbs, nunc Dunkeram 37.b
iugra regio vel Iugaria 228.b
iulium oppidum, olim Vatucca 83.b
iuliacum, vulgo Iuliers seu Gulick 83.b
iuliomagum vrbs hodie Aniers 64.a
iuliers, Iuliacum 83.b
iunonis inf. Madera nunc 200.b
iuridici conuentus in Hispania 81.a
iura mons, nunc S. Claudij 59.a
iusium oppidum Burgundiæ 65.a
iustinopolis, caput Istriæ 143 b
iuttia vulgo Iutlandt, eius fines, mensura, qualitas, vrbes, populi antiqui 98.

K.

KArnten, Carinthia 82.b
Kerryesis Comitatus Momoniæ. 37. b
Keruerdonck odpidum Cliuiæ 83.b
Kerry comitatus Momoniæ 37.b
Killair castrum, olim Laberus 38.a
Kildariensis comitatus 37.a
Kildaria oppidum 37.b
Kilim oppidum Bassarabiæ 271. b
Kilkenny municipium 37.a
Kumara oppidum 159.a
Komara insula 159 b
Kytay lacus 234.a
Kyrgessorum Tartarorum horda 234 a
Kilkeniensis comitatus 37.a

L.

LAconicus sinus, golfo de Colochina 174.a
Lacedæmon vrbs, olim Sparta, hodie Misithra 174.a
laconica regio 174.a
labacum oppidum, vide Lubiana
labyrinthus insulæ lemnos 176 a
lacinium promontorium 125.b
lacus maximus in Sancy prou. Chinæ. 263.b
lacus albus 225.a
ladoga lacus 225.a
ladeni seu Gadeni populi Scotiæ hodie in Tifidalia regione 46.a
lago de Isse, Isæus lacus 141.a
lago de Ider, Idritius lacus ibid
lago de Isnic, olim Ascania pagus 215.a
lagusta inf. 181.a
la Gode 64.b
lageniæ regionis Hiberniæ diuisio, tres sorores fluuij 37.a

lagenię qualitas, varia nomina, antiqui populi, comitatus 37.a
la Ferte oppidum Saloniæ 63.a
lai populi Indiæ 259 b
laichensis lacus 91.b
limburgij ducatus descriptio 70.b
lambrus fluuius 140.b
lampsacus vrbs Mysiæ 216.a
lauue flu. 74.b
lauuemburg ducatus saxoniæ 84.a
lancianum vrbs 127.b
landobris inf. circa Portugalliam Berlinga postea dicta fuit 58.a
landermiti, olim Adramittium 216.b
lango inf. olim Cous 222.a
lauretana vrbs 129.b
lacus immensi in Mexicana regione 281.a
lauda vrbs, vulgo Lodi 140.a
lancastria regio Angliæ 43.b
lancaan regnum Indiæ 259.b
landaff vrbs 40.b
landtgrauiatus Alsatiæ 78.b
langres vrbs 65.b
languedoc prouincia 65.b
lanshutum vrbs Bauariæ 81.b
lapis calaminaris 70.b
lapis incendium faciens 45.b
lapidum molarium lapicidinæ 83.a
lapilli preciosi in India 235.a
lappones populi, seu Lappi 98.a
larissa oppidum 188.a
larta vrbs, olim Ambracia 182.a
larius lacus seu Comensis 141.a
lassara flu. olim Granicus, seu Grenius. pag. 216.b
latij fines 115.a
latij varia vina ibid.b
latij vrbes & oppida 116.a
latij diuisio 115.a
latij qualitas ibid.b
latij primi incolæ ibid.a
latium olim populo refertissimum ibi.a
latinorum mores ibid.a
latium vnde dicatur ibid.a
laudonia, vel lauden regio Scotiæ 46.a
la Val comitatus 64.a
lebnau comitatus Stiriæ 82.a
lecher flu. vel loire, olim Ligeris 60.b
lefsteri in Cypro qui dicantur 239.b
legina inf. olim Aegina 178.a
leicestria regio Angliæ 44.b
leitani hodie Barzelonenses 54.a
leimbach vrbs 84.b
lelgouia Scotiæ regio, hodie Lennox vocatur 45.a
lelgouia regio Scotiæ 46.a
lembro inf. olim Imbrus 175.b
lemnos. inf. hodie Stalimene 175.b
lemnos vrbs 176.a
lemnia terra 176.a
lemanus lacus 66.b
lemenia inf. è regione Cambriæ, Seliminum Plinij 46.b
lens vrbs Artesiæ, Lentium 72.b
lemburgum oppidum Podolię 154.b
lepanto vrbs, olim Naupactus 172. b
lempta desertum Libyæ 192.a
le monestier oppidum Delphinatus 66.a
lentium, vulgo lens 72.b
leodiensis diœcesis fines populi antiqui, dominia 91.b
leodium vrbs, vulgo Liege ibid.b
leodrituræ pagus, vulgo lega di Leodritura 91.a
leopolis vrbs Russiæ 155.a
leonis vrbs Americæ 281.b
leontari vrbs, Megalopolis olim 275.a
lequio maior inf. & lequio minor 168.b
lero inf. Ileron olim 221.b
lesbos inf. nunc Metelino 219.b
lescar vrbs Biscaię 61 b
lesbos nomina, ambitus, longitudo, latitudo, qualitas 219.b
lesinæ lacus 127.a
le set Isles in Oceano Britannico sunt Siadæ inf. Antonini 48.a
lestore vrbs in comitatu Armen 62.a
letha portus Scotiæ commodissimus, pagina 44.b
lerimme comitatus Connaciæ 37.b
lettra, & leucorum vrbs, hodie Nicosia pag. 238.a
leuanzum inf. Ptol. Phorbantia 148.b
leucopetra promontorium. 125.e

leuci montes Cretæ 182.b
leucosyria 219.a
leuissa seu leuues insf.Pt.hebuda occidentalior 47.b
leuuandrum vrbs Frisiæ 75.a
lexina insf.Pharia Ptol. 180.b
leyden,Lugdunum Batauorum 75.a
liberus,nunc Killair 38.a
lhoegria Angliæ pars,eius qualitas 41.a
liberi Valesij superiores 94.b
liburnia regio,Forum Iulij 142.a
libya propria,Sarra vel Desertum pagina 184.b
liburnum oppidum 108.b
liga insf. Antonini in Oceano Britannico, hodie Ligon 48.a
ligeris pater fl. Galliæ 60.a
ligeris fl.nunc Loire ib.b
ligon insf.Oceani Britannici Antonino liga 48.a
liguria vnde dicta sit,eius fines portus,diuisio,qualitas 109.a
liguriæ status Ecclesiasticus 110.a
ligurum origo & mores 109.b
lima seu Regium vrbs Peruuiæ 286.b
limiri censis comitatus momoniæ 37.b
limiricum vrbs 37.b
limoges vrbs 62.b
limosia prouincia duplex 62.b
linga insf. 265 b
linghen oppidum Frisiæ 75.a
liniacum oppidum 135.a
lincolnia regio Angliæ 44.a
lion olim Lugdunum 65.b
lipara insf. 140.a
lipareæ insf.olim Aeoliæ 148.a
lipsia vrbs Misniæ 91.a
lipuscoa,vide Guipuscoa 54.a
lisbona,olim Vlyxipona 58.a
lithuaniæ fines,qualitas,incolæ, amplitudo,diuisio 152.b
lisca blanca insf. 148.a
lissus fl.Luccus hodie 187.a
lilla vrbs Flandriæ 71.b
lilletium,vulgo lillers Artesiæ 72.b
liuoniæ magnitudo,situs,fines,qualitas, fl.incolæ 152.a
liuoniæ qui dominentur ibid.b
loanghi regnum 200.a
locustæ Aethiopiæ infectæ 195.b
locrorum regio 172.b
lodi,lauda vrbs 140.a
lodusiæ emporium Gothiæ 97.b
logloylo lacus 37.b
lombardiæ Transpadanæ populi 138.b
lombardiæ Transpadanæ fines, laus & qualitas 138.a
lombardiæ cispadanæ fl. Episcopatus pagina 138.a
lombardiæ cispadanæ fines 137.a
lombardia vnde dicta,fines,diuisio fluuij ibid.
lombardiæ Transpadanæ Episcopi pagina 141.
lombres vrbs cominges 62.a
londra,londres,vel londra, olim londinium 43.a
londini descriptio ib.a
longueuille ducatus 64.a
longitudinis terræ initium 30.b
longitudo terrę ab Hispanis sumpta à meridiano Toletano 30.b
londinium vrbs,hodie lundayn,london, londra,vel londres 43.a
londay insf.circa Britanniam 46.b
longfford comitatus in Lagenia 37.a
loppia regio 229.a
loquabria regio Scotiæ 46.a
lorde arx Bigorniæ 61.b
lorena vrbs 52.b
loire fl.olim Ligeris 60.b
lori oppidum Georgianorum 374.b
losmin vrbs Indiæ 260.a
lorris territorium 64.b
louanium vrbs Brabantiæ 70.a
loumond lacus in Scotia 45.a
louth comitatus Vltoniæ 37.b
loya oppidum 65.a
lubiana oppidum Carniolæ, latinè labacum,olim Nauportum 82.b
lublin vrbs Poloniæ 151.a
lucania regio,eius fines 122.a
luca vrbs,& Respublica 113.a
lucenburgum vrbs 71.a
lucenburgi ducatus desc. ibid.
luceria vrbs 127.a

lucernæ pagus 94.a
luceni populi antiqui, nunc in MomoniaHerniæ regione 37.b
luccus flu. Ptol. Lissus 187.a
lucerinus lacus lucerner See 93.b
lucionensis episcopus 62.a
lugani lacus 141.a
lugdunensis Archiepiscopus 61.a
lugdunum Batauorum, vulgo Leyden. pag. 70.a.73.a
lugdunum vrbs hodie Lion 65.b
lugdunensis Gallia, celtica dicitur, fines qualitas, regiones subiectæ 63.a
lugi populi antiqui in Scotia 46.a
luparella oppidum 127.b
lusatia duplex 84.b
lusitania equis præstans 55.a
lusitania hodie ferè Portugallia 50.b
lusitania hodie Portugallia dicitur, licet non tota 55.a
lusitani ibid.
lusitania vnde dicta, eius fines, qualitas pag. ibid.
lutetia Parisiorum, Parisium 64.b
lutkenburgum vrbs Holsatiæ 92.a
lutzenburgi ducatus 71.a
lunemburg ducatus Saxoniæ 84.a
lunæ montes 182.a
lundis vrbs Scaniæ 98. b
lundayn, olim Londinium 43.a
lybia, vide Africa, vnde dicatur 181.a
lybia tertia Africæ pars, Sarra etiam dicitur, eius fines, deserta eius, incolarum mores & conditio 191.b
lybicorum populorum fines 107.a
lydia regio 216 b
lymburgum 70.b
luzzon insula 267 b

M.

MAabar, superior India 252 b
Maber flu. olim Chaberis. ibid.b
macace, vel Macazar insf. 266.
machian insf. Molucarum 267.a
macerata 130.a
macedonia vnde dicatur, varia eius nomina, situs, qualitas, Macedonum laudes, regiones, montes. 169.b
macedoniæ sinus in Aegæo pelago, fluuij celebriores, vrbes 170.b
macoæ populi in India 257.b
macran regnum 251.a
macroniso insf. Helene olim 177.a
macriti Tartari 234.a
macyn vel Magyn, aut Mangi, India extra gangem 252.a
madabar oppidum Cambaiæ 255.a
madera insf. Iunonis insf. Ptol. 200.b
madres fl. olim Mæandrus 214.b
madrid locus regius 52.a
madrid vrbs castellæ nouæ 54.b
madoce Ptol. nunc Aden 274.a
magadascar, seu D. Laurentij insf. 292.a
magadazzum regnum & vrbs 198.a
magdeburgensis archiepiscopus 78.b
magdeburgum vrbs 84.a
magnus sinus, Chryse Plinij, hodie mare Chinæ 211.b
maguntinus archiepiscopus 78.b
magna Græcia, hodie superior Calabria, eius fines 125.b
magnesia vrbs Cariæ 216.a
magni imperat. Cataini potentia. 235.a
magni Chami Imperium, fines, qualitas. pag. 234.b
magnus Mogor 254 b
magog regio seu Mongal 236.a
magno vrbs Minoricæ, hodie minorica dicitur 55.b
maguntia vrbs 79. b
maine comitatus 64.b
maine comitatus ib.a
maines territorium ib.
mainland vel Mayneland insf. Orcadum olim Pomonia 47.b
maior flu. Barbariæ, Audus Pt. 189. a
maio comitatus Connaciæ 36.b
mallacensis episcopus 61.a
malaga vrbs Granatæ 52.a
malabaricæ prouinciæ situs, amplitudo, qualitas, incolarum mores, & conditio 256.a. regna in ea 239.b
malacæ regni amplitudo, qualitas, incolæ, vrb præcipua 261.b
malaca vrbs Lusitanorum est 261.b
malaca vrbs Portugallensium 260.b

malamocco, Methamaucum 136.b
malaca vrbs Indiæ & regio 261.a
maldiuiæ insulæ 264.a
malea promontorium 174.a
maleum prom. capo Malo ibid.
maleos inſ. Hebridum, hodie mula 47.b
mallorca inſ. Maiorica vocatur 55.b
maliacus ſinus, golfo de Ziton 173.a
malianum vrbs, Magliano 118.a
maligne inſula 74.b
malck oppidum, olim Macolicum 38.a
macolicum oppidum nunc Malck ibid.
malmiſtra fl. olim Pyramus 218.b
malta inſ. olim Melita 149.a
maluaſia vrbs, olim Epidaurus 174.a
mamaluchorum dominium in Aegypto. 206.b
man inſ. olim Monæda 47.a
mantua vrbs 138.b
mans vrbs 64.a
mansfeldia vrbs 84.b
mansfeldt oppidum Saxoniæ 84.a
manicongi, ſeu Congi regnum 190.b
mangalor oppidum Indiæ 256.a
manfredonia vrbs 127.a
mandao regia in India 259.a
manila vrbs 267.b
manicongi regni incolæ, & prouinciæ pag. 200.a
mangi prouincia 262.a
manthia vrbs 125.a
maqueda vrbs, hodie Caxumo 196.b
maranum oppidum 82.a
marant vrbs Mediæ 247.a
maranum 143.a
maragnon fl. 283.a
marcomania, hodie Morauia 80 b
marchionatus ſeptem inter Liguriam & Pedemontinm 108.a
marchiæ Taruiſinæ nomen, fines, laudes, & qualitas, fl. 133.a
marchia Taruiſina ſub Lombardia cadit 137.a
marchiæ Brandeburgicæ diuiſio 84.a
marchiæ Anconitanæ Epiſcopi, Gymnaſia publica 130.a
marchena vrbs 52.b
marchiones in Hiſpania 50.b
marchburg oppid. Carinthiæ 82.b
mare mortuum 121.a
mare vermiglio in America 280.a
mare Mediterraneum 31.a
mare ſuperum cur vocetur 179.a
mare Pacificum, vulgo del Zur 279.b
mare nigrum vel maius, Euxinus pontus 232 b
mare Galilææ, ſeu Tyberiadis 243.a
mare mortuum, vel ſalſum ibid.
mariotis, Libya Marmarica 184.b
marennes oppidum Sanctoniæ 61.a
mareſimus inſ. 148.b
margianæ nomina, fines, qualitas 249.a
margiane, nunc Zagathai pars 234.a
margianus campus 249.a
mariſci populi antiqui, hodie Morauiam tenent 80.b
marienburgum vrbs Pruſſiæ 157.a
mariza fl. olim Hebrus 168.b
mariana vrbs Corſicæ 105.b
mariola mons in Valentia 53.a
maris diuiſio 31.a
maiella mons 127.b
marria regio Scotiæ 46.a
marianus mons in Bætica, nunc Sierra morena 52.b
maridunenſis ager Cambriæ 40.b
maridunum vrbs Merlini patria ib.
maiorica inſ. vulgo Mallorca, eius magnitudo, qualitas, gens 55.b
marmarica 184.b
marmirolum 138.b
marmor Thaſſium 175.b
marmora inſ. olim Proconeſus 169.a
marmor Parium 177.a
marmotier inſ. vel Noir 67.b
marnia regio Scotiæ 46.a
marocci regni ſitus, qualitas, fl. regiones 185.q
marocci terra 186.a
maroccum vrbs 186.b
marocum regnum tributarium Turcæ 270.a
marpurgum vrbs, olim Amaſia 83.b
marſæ Eltabiri portus 188.b
marſchouia vrbs 154.a
marſilia vrbs 66.a

marsiliensis portus 59.a
martabane portus in India 260.a
martabane vrbs Indię 260.a
martelossi populi Epirii 172.a
marturanum ciuitas 125.a
masandran vrbs Hyrcaniæ 249.a
massa 122.a
massagetes populi 234.a
mansfeldiæ comitatus 84.b
malouia vnde dicta, fines, dominium, incolę, vrbes 154.a
matera vrbs 125.b
matereę hortus Balsami 208.a
matium vrbs, nunc Candia 183.a
maumetana secta in Asia orta 213.a
mauritania Cæsariensis 184.a
mauritania Tingitana 184.a
maureæ insf. olim Cylidnæ 219.a
mausoleum sepulchrum 216 b
maumetanæ religionis primordia 272.b
mauri quando in Aegypto dominarunt, pag. 206 b
mayne vrbs 64.b
mayander oppidum Indię 256.a
mayz frumenti genus in nouo orbe. pag. 279.b
mazorbum vicus 136.b
menapij populi antiqui, nunc in Lagenia regione 37.a
mæandrus flu. hodie Madres 214.b
meaux vrbs 65.a
meaci Rex in Iapanica insula 268.a
mecha vrbs, olim Mechura 273 b
mecha vrbs Mahometi patria 272 b
mecha vrbs non est Petra 273.b
mechlinia vrbs Brabantiæ 70.b
mechlin. dominiũ, vulgo Malines 74.a
mercitorum hordæ 236 a
mechuachan regio Americæ 281.a
mercurius flu. vide Hermus, Sarabat flu. olim Hermus 214.b
mechura vrbs, hodie Mecha 273. b
mediæ Hiberniæ portionis varia nomina, fines, qualitas, populi 37.b
medina Tanalbi vrbs 273.b
medina del rio sicco, olim Augusta Emerita 52.b
media maior 247.a
media regnum Nigritarum 195.a
mediolanum vrbs 139.b
media prouincia, hodie Seruan, eius fines, laudes, diuisio 247.a
meduacus maior & minor 133.a
megaris regio, & Megara vrbs 172.b
megalopolis vrbs, Leontari hodie 175.a
melas flu. hodie Gensui 214 b
melani montes Ptol. sunt mons Synay, & Oreb 273.a
melaxo, olim Miletus vrbs 216.a
meledia ins. 181.a
melanthij scopuli, nunc Fornaces 221.a
mela flu. nunc Genesici 219.a
melita ins. hodie Malta 149.a
melli regnum Nigritarum 194.a
melindæ regnum Africæ 198 b
melintay regnum Indiæ 260.a
meliapur vrbs Indiæ 258.a
melirena regiuncula, nunc Suar 219.a
melingunis insula 148.a
melita vrbs 149.a
melamarum in Corsica 105.b
meloria ins. olim lamellum 113.b
melloria ins. dicitur Minorica 55.b
melos ins. nunc Milo 177.b
memphis vrbs, vbi nunc Cairum 207 b
menam flu. Indiæ 260 b
menauui ins. olim Moneda 47.a
menapij populi 71.a
mendethia regio Scotię 46.a
menapij populi antiqui 83.b
menapia vrbs, nunc Vuexford 37.a
meneuia vrbs Episcopalis 40.b
menon flu. Indiæ 260. b. 261.a
mensura, situs cœlestis, qualitas, diuisio Episcopi 106.a
mensura 38.b
męnus flu. alijs Mogonus, vulgo Meyen pag. 77.a
messapus mons 168.a
messana vrbs, olim Zancle 148.a
mesauci populi 140.b
messaria planities 238.a
mesandran 240.a
messenia regio & Messenę vrbs 174.b
messeriacus sinus, golfo de Coron 174.b

mesi vrbs, olim Halicarnassus 216.b
merd n vrbs 248.a
merchia vel merch regio Scotiæ 46.a
meroes inf. Guegere hodie 197.a
mœsia superior 270.b271.a
merida, olim Augusta Emerita 52.b
mertæ populi antiqui in Scotia 46.a
meron lacus, alijs Samachonitis 24'.b
merciæ regnum Angliæ 44.a
merlini vatis patria 40.b
mœsia inferior, hodie Bulgaria 271.a
meroes insula Nili 204.b
mekelemborch Ducatus Saxoniæ 84.a
mesopotamiæ nomina, fines, qualitas, præcipuæ vrbes 248.a
mesarta prouinciola 190.b
methamaucum, Malamocco 136.b
metalla pauca in Belgio 69.a
metelino, olim Mytilena, & Lesbos 219.b
methone vrbs, hodie Modon 174.b
mexico, seu Temistitan vrbs 281.a
mexicana regio nouæ Hispaniæ ibid.
meyn, mœnus fluuius 77.a
michale oppidum Aegypti 209.a
michaelia, seu D. Michaelis vrbs 286.a
micolæ inf. olim Miconus 177.a
midaium vrbs Mydæ regia 215.b
midlesexia regio Angliæ 44.a
midelpatihę ducatus 97.b
middelburgum seu Metelli castrum 74.b
migno flu. olim minius 54.a
milopotamum oppidum 183.b
milites S. Sepulchri 244.a
miletus vrbs, nunc Melito 216.a
milo inf. olim melos 177.b
milly oppidum 64.b
mindanao inf. 267.b
minda vrbs Vuestfaliæ 83.a
minibar, media India 252.b
minus flu. Hispaniæ, nunc Mingo 49.b
mincius flu. 140.b
mineræ sulphuris 121.a
minij flu. fontes 54.a
minorica vrbs in Minorica inf. olim mago Ptol. 55.b
minorica inf. hodie minorca, magnitudo, qualitas, portus ibid.
minius flu. nunc migno 54.a
migno flu. Hispaniæ, olim Minius 49.b
mirandu regnum Indiæ 260.a
mirandula 138.a
misenus mons 121.a
misnia vrbs 91.a
misniæ regionis fines, qualitas 91.a
modon vrbs, olim Methone 174.b
modona fluu. nunc Slane 37.a
mogonus, vide Mœnus
mogores Tartari 254.b
moldauia, Valachia maior 271.b
molens vrbs Borbonij, cerri 63.a
molfetta vrbs 126.b
molgomozani Tartari 234.a
moltan regnum Indiæ 259.a
molucæ insulæ 267.a
mombazza vrbs Africæ & regnum 198.b
mombrisen oppidum regionis Forest. pag. 63.a
mompelier, mons Pessulanus 66.a
momoniæ varia nomina & fines 37.a
momoniæ diuisio ibid.b
momoniæ antiqui populi ibid.
momonię comitatus ibid.
mombosium oppidum Burgundiæ 65.a
monasterium vrbs Vuestfaliæ 83.a
monda vrbs Portugalliæ, hodie Colimbria 57.b
moncastrũ oppidum seu Chermen 271.b
montaniana oppidum 135.a
moneta ex arboris cortice 255.a
mondoui vrbs, Moteuicum 107.b
monsferratus erectus fuit in Ducatum pag. 108.a
mons Victor 129.b
monsferrati Episcopi 108.b
montauban vrbs 62.b
mons Caluus oppidum 108.a
mons Iustini oppidum Burgundiæ 65.a
mons Pessulanus vulgo Mompelier 66.a
monarchiæ in orbe primæ 212.b
mons Leo ciuitas 125.a
monsirer vrbs Sabaudię 66.b
monsferratus, Taurini olim 107.b
monsferratus vnde dicatur, qualitas eius 108.a
mons Falconis 143.a

monsferrat oppidum Aluerniæ 62.b
monumetensis comitatus in Cābria 40.a
monteuicum, Mondoui 107.b
montes non impediunt quin forma terræ sit sphærica 30.a
montonus amnis 132.a
montilibre ins. circa Hisp. 56.a
montgomery oppidum 41.a
montorguel castrum ins. Cæsarea 48 a
monalion comitatus Vltoniæ 37.b
monechi portus 109.a
monoemugi regnum Africæ 199.a
monopotapæ regnum ibid.
mons Niger oppidum 271.a
montogomericum comitatus Cambriæ pag. 41.a
monsaltus vrbs 125.a
monachium vrbs vulgo Munchen 81.a
mons Niger, olim Antitaurus 274.a
montfort comitatus 64.b
monopolis vrbs 126.b
monoeda ins. hodie Menauu Britannis, Anglis man, incolis maniug 47.a
mona ins. hodie Britannis mon, & Anglesey Anglis 46.b
monmouth oppidum 40.b
motir insula Molucarum 267.a
moraua flu. 81 a
morini populi antiqui 67.a
morauia olim Marcomania 80. b. vnde nomen habeat, fines, qualitas, Populi, fluuij, comitatus 81.a
morotay insula 267.a
morganuc regio cambriæ 40.b
morer oppidum 64.b
morlachij populi Epiri 172.a
morea olim Peloponnesus 173.a
morlachia 179.a
mordira populi 229.a
meruinia comitatus in Cambria 41.a
moruueridh olim Hibernicum mare 38.a
moritonium vrbs, hodie Constances 63.b
mosaiski ducatus 227.a
moscorum conditio, mores, arma 225.a
moscouitæ tyrannide & misera seruitute opprimuntur 225.a
moscouitæ Græcorum sectam sequuntur pag. 225.b
moscouitæ Illyricū habent idioma ibid.
moscouię ducatus ibid.
moscorum vitia ibid.a
moscouiæ regiones 226.a
moscouiæ Imperij amplitudo, fines nomen, situs cœlestis, qualitas 224.a. animalia fera, mira cœli salubritas, fluuij ibi. b. lacus, incolarum conditio, & mores 225.a. status Ecclesiasticus ibi.b
mosus vrbs 248.a
moscus vbi thesaurum recondit 227.b
moson vrbs Aragonię 53 b
moscouia ciuitas, vulgo Moskuua 226.a
mountsbay portus Angliæ 42,a
mozambique regnum & insula 198.b
mozambique, olim Prassum promontorium 31.a
mucret oppidum cominges 82.a
mundus potest ab homine circumambiri 30.b
mufti apud Turcas summus est sacerdos ad instar nostri Papæ 277.a
mula Hebridum ins. Pt. Maleos 47.b
multauia fluu. incolis Vltauia, alijs Molda 80. a
murcia ciuitas, olim Murgis Pt. 53.a
murianum vulgo, Murano 136.a
murano., Maurianum ibi.
murgis vrbs Pt. hodie Murcia 53,a
mundi circumnauigasio 30.b
munchen vrbs, Monachium 81.a
mundi terrestris sphęrica figura 30a
murciæ regni fines, nominis deriuatio, & qualitas 53.a
mutina 138..a
musulmani Turcæ dici volunt 275 b
myconus ins. hodie Micole 177.a
mytilena ins. Lesbos etiam, & Metelino pag. 219.b
mytilene vrbs, nunc Metelino 220 a
myrina vrbs Aeolidis 216.b
mysie duplex, hodie Bursia 216.a
myrtorū lacus Scotiæ admirandus 45.a

N.

NABATHEA, Idumæa 140.b
Nabatæa Arabia 273.a
Nadrauia Ducatus Prussię. pagina 156.b

negnatæ populi antiqui, nunc in Connacia 37.b
nairi in India qui dicantur 254.a
namurci comitatus, qualitas, incolę 74.a
namurcum vrbs 74.a
nanfro inſ. olim Anaphe 177.b
nantes vrbs Britanniæ 63.b
nanigeris inſ. zeilan 264.a
napoloſa vrbs Samariæ, Neapolis 243.b
napoli di Romania, olim Nauplia nauale 174.a
narſinga vrbs Indiæ 257.b
narſingæ regni ſitus, qualitas, vrbes 257.b incolæ, regis potentia 258.a
nariſci populi 81.a
narbonenſis prouinciia olim Braccata dicta, hodie Prouenza, fines, laudes regiones 65 b
narbona vrbs ibid. b
narbonenſis Archiepiſcopus 61.a
narnia vrbs 118.a
naſuana vrbs 247.a
naſſiuan vrbs Mediæ ibid.
narangia Ducatus Pruſſiæ 156. b
nauarrrin arx Biſcaiæ 61.b
nauale Turcicum & triremium ſtatio in mari Rubro 210.a
nauarienſes quomodo olim vocabantur. pag. 53.b
nauarrino vrbs, olim Pylus 174.b
nauarrę regnum 53. b
naugracot mons, Paropaniſus 234.a
naupactus vrbs, Lepanto 172.b
naupacti ſinus golfo di Lepanto 173.a
nauplia nauale, nunc Napoli di Romania. pag. 174.a
nauportum, nunc Labacum 82.b
nauticæ facultatis ſcriptores 292 a
nauticæ tabulæ vſus ibid.
naxus inſ. nunc Nicſia 177 a
nazareth pagus 243 a
nazarethum opp. vulgo Nazeroij 65.a
neapolis Samariæ, nunc Napoloſa 243.b
neapolis vrbs, olim Parthenope 121.b
neapolitanum regnum 119.a
neapolitani regni fines, 119. a. menſura, circum nauigatio ſitus cœleſtis, regiones in eo cõtentæ 119. a. laudes & feracitas, portus celebres, fluuij præcipui, promontoria famoſa, varietas huius regni, officia, principes titulati, duces 119. b. marchionatus, ſedes ſeu curiæ, ſtatus eccleſiaſticus 120.a
neccatus, olim Nicer 77.b
necaus oppidum Bugiæ 189.a
negroponte vrbs, olim Chalcis 176.b
negroponte inſ. olim Euboea ibid.
nelboga vrbs Scaniæ 98.b
nemoux oppidum 64.b
neptalitarum hordæ 236.a
neptunium vrbs Latij 116.a
nerium ſeu Artabrum prom. hodie capo de finis terræ 54.b
neſſus flu. meſtro 168.b
neoburgenſis lacus, vulgo Nuuenburger 93.b
neuers vrbs 64.b
neuburge, id eſt nouus Burgus oppidum Monæ inſ. 47.a
neuſtria, hodie Nortmannia 63.b
nicaſtrum ciuitas 125.a
nicaria inſ. olim Icaria 221.a
nicaragua regio Americæ 28.b
nicæa vrbs, hodie Nichia vel Iſnic 215.a
nicer flu. hodie Neccarus, vulgo Nechar, pag. 77.b
nicopia vrbs 97.b
nicſia inſ. olim Naxus 177.a
nicoſia vrbs, Lettra olim, & Leucotum pag. 238.a
nicæa vrbs, vulgo Nizza 108.b
nicopolis ad Neſſum fluuium 168. b
nicopolis vrbs, hodie Preueſa 172. a
nicopolitanus ſinus 169.a
nici vrbs Salnudiæ 66.b
nicomedia vrbs 215.a
nicopolis ad Hæmum montem 168.b
nicienſis lacus 66.b
nicubar inſulę 264.a
nidroſia vrbs, olim Trondon 97.a
nidus flu. Scotię, vulgo Nyth 46.a
nidisdalia regio Scotiæ ibid.
niemunſter vrbs Stormariæ 92.a
nieſtadium vrbs Holſatiæ ibid.
nilus fluuius 182. b

niger flu. Astabus Solino 182.b
nigritarum regionis fines, qualitas, religio populorum 192. b incolarum origo, mores, idiomata regna 193.a
niger flu. Nigritarum 192.b
nili fluuij duo aluei 203.b
nilus flu. fœcundissimus 205.a
nili fluuij varia nomina, eius origo, Nilus Pado Italiæ similis 204.b eius ostia, animalia in eo, nullam auram emittit ibid.
nimes vrbs 66.a
nimega, nouiomagum 7.b
nissa vrbs Silesiæ 91.a
niuaria inf. 201.a
niuaria inf. Gomera nunc 201.a
niuernois territorium 64.b
niniue vrbs Assyriæ 247.b
niuosum promontorium Islandiæ 100.a
nizamaluccus princeps 255.b
nohaicenses Tartari 233.b
nomi plures in Aegypto 204.b
noruegij populi 95.b
noruegia cur sic dicta, eius fines, qualitas 95.b
nortbeuelandia inf. 73.b
nortgoia 81.b
norlinga vrbs Sueniæ 80.a
norfolcia comitatus in Anglia 43.b
norici populi 81.a
normandia duplex 64.a
nortumbriæ regnum Angliæ 43.b
nortualliæ comitatus 41.a
northforland, olim cantium prom. 38.a
normanni in Britannia 39.a
norumbega regio Americæ 282.a
nortmannia, seu Normandia, olim Neustria, fines, qualitas 63.b
northantonia regio angliæ 44.a
nottingamia regio Angliæ ibid.
nouaria vrbs 140.a
noua Granata Americæ 289.b
noua Francia regio Americæ 282.b
nouæ Hispaniæ fines, primi detectores, qualitas, Coloniæ Hispanorum in ea pag. 280.b
nouantes populi Scotiæ antiqui 46.a
noui orbis appellatio 279.a
nouæ Galitiæ Coloniæ Hispaniæ 280.b
noua Galitia incolis Xalisco ibid.
nouogardia inferior 226.a
nouiomagum, vulgo Nimega 71.b
nouogrod vrbs 226.a
nouogardia magna ducatus 227.b
nouogrod ciuitatis ib.
nouæ Hispaniæ tribunal supremum, pag. 281.a
nouigrodum vrbs Lithaniæ 153.a
nouogradum oppidum 271.a
nuceria vrbs 122.a
numidia hodie Biledulgerid, eius fines, conditio & qualitas, incolarum religio & mores, regiones 191.a
nubiæ regnum Nigritarum 195.a
nursia vrbs 117.b
numidia antiqua, & recens 184.b
nuceria vrbs Vmbriæ 117.b
nubæ palus 181.b
numidia consularis 184.a
nursinus lacus 129.b
nurenberga vrbs 8.. b
nymphæus mons 170.a

O.

OBELISCI duo Alexandriæ, 208.b Obeliscus ingens prope Cairum ibid.a
oberkrain, Carniola irrigua 82.b
obdora regio 229.a
oby fluuius 234.a
oceani vniuersi diuisio 31.a
occasorum Tartarorum corda 233.b
occa flu. 225.a
oceani varia nomina 31.a
ocazzonia opp. Moldauiæ 171.b
oceanus quis dicatur 31.a
occimianum oppidum 108.b
oderzo, Opitergium 135.a
odera vel oder. fluui. alijs Viadus, alijs Guttalus 77.b
odia vrbs Indiæ 260.b
oestergoe comitatus Frisiæ 75.a
oenotria dicitur Italia 102.a
oenipons vrbs, vulgo Insprucк 82.a
oesilia insula, vulgo osel 152.b

oetus sinus, golfo de Negroponte 176.b
ogygia insula 128 a
oleron vrbs Bearniæ 62.b
oleum aquæ innatans in Scotia 45 b
oleron ins. Plinio Vlianus 67.b
olei mira copia in Liguria 109.a
oleæ non proueniunt in belgio 69.a
oldenburg vrbs Vnestfaliæ 83.a
ollius fluuius 140.b
olmuzium vrbs Morauię 81.a
olympus mons 169.b
olympus mons in Cypro 238.a
olympia vrbs, lareganico nunc 174.b
olyarus ins. Quiminio hodie 177.b
ommirabih fl. Barbariæ 187.b
ombrio insula 201.a
onor oppidum Indiæ 256.a
opitergium oppidum, Oderzo 135.a
oppida præstantiora Cypri 238.a
opij vsus apud Turcas 276.a
ophiusa insula etiam Colubraria, nunc Frumentaria 55.b
opuntiorum regio 171.b
orcas promontorium seu Taruedrum aut Taruisium, hodie Dungisbehead, vel Houuburne 38.a
orbis vniuersi diuisio multiplex 31.b
orci nuoui, Vrceanum oppidum 139.a
orbelus mons 168.a
orleans territorium 64.b
orgelium oppidum Burgundiæ, vulgo Orgelet 65.a
ordouices populi nunc in Pouisia 41.a
oreb mons, nunc Orel 273.a
orcades ins. hodie OrKanis 47.b
orleans, olim Aurelianensis vrbs 64.b
oryza quater in anno colligitur in China 262.a
orsa vrbs Mesopotamiæ 248.a
orens vrbs Gallæciæ 54.b
oristan vrbs Iamaicæ ins. 290.b
oristagna vrbs Sardiniæ 145.b
orixæ regnum in India 257.b
ormuzianus rex tributarius Lusitanorum 251.a
ornatum oppidum, vulgo Ornans 65.a
ormuz regnum, olim Armuzia 251.a
ortona ciuitas 127.b
orbis totus secundum longitudinem lustratus est 31.a
orkany ins. olim Orcades 74.b
osia mons, Collouo hodie 170.a
oscro insula 180.b
oscela vallis 93.b
ostrogothi, id est orientales Gothi pagina 97.a
ostia vrbs Læsij 116.a
ostrongyla ins. 184.b
osmanidæ, seu Othomanæ familiæ imperium 270.a
osnaburgum vrbs Vuestfaliæ 83.a
ottadini populi Angliæ, hodie Nortumbri 43.b
ottomagiuch amnis, olim Halis, pagina 228.a
othomanæ seu Osmanicæ familiæ initium, & eius perduratio 276.b
othomanæ familiæ, seu osmanidæ imperium 270.a
ottonica sylua 79.a
ottomangiuch flu. olim Halis 214.b
otriculum vrbs 118.a
ouium genus Peruuiarum 284.b
oueriſſel dominium, diuisio 74.b
ouiedum vrbs Asturiæ 54.a
oxenfordia regio Angliæ 44.a
oxo flu. nunc Abiam 234.a
oxiana palus, Babacamber lacus, vel Maru 249.b
oxonia Academia Angliæ 43.a

P.

PAAM vrbs Indiæ 260.b
Pacas animal in Brasilia 288.b
Padus fluuius 137.a
Padi fluuij fontes 108.b
Padula oppidum 122.b
Pago ins. olim Gissa vel Issa 180.b
Palatiolum oppidum 108.b
Paladin, vide Tolosa
Palæstinæ regiones, varia nomina, fines, situs coelestis, mensura 241.a. laudes & præstantia, mira fertilitas, fluuij, lacus 241.b. calamitas & imperij mutatio 242.a. in duodecim tribus diuisa, aliæ partitiones 242 b

palæstinæ, seu terræ Sanctæ descriptio pag. 241.a
palma inſ. Canariarum 201.a
pallia fluuius 111.b
palmariola inſ. 113.b
palma metropolis maioricæ inſ. 55.b
palmaria, vel Palmularia 148.b
palmæ mirandæ magnitudinis in Aegypto. pag. 206.a
palmarola inſ. olim Pandataria 128.a
palma oppidum Burgundiæ 65.a
palmoſa inſ. olim Patmos 221.b
palobam inſ. Bazacata 268.a
palumbaria vrbs 118.a
palura in India 261.a
paludes in Germania raræ 77.a
pamier vrbs in comitatu Foix 62.a
pampelona vrbs, olim pompelon 53.b
pamphylia, nunc Caramaniæ pars 217.b
pamphylium mare, nnnc golfo di Settalia. pag. 237.b
panni di arazzo 72.b
panchaia, Perſis 248.a
panamais vrbs caſtellæ aureæ 283.b
panaria inſ. 148.b
paniſus flu. hodie Stromio, vel Pirnaza. pag. 173.b
panchaia, Arabia Felix 273 b
pandataria inſ. hodie palmarola 128.a
panomum vrbs, olim Colonia felix. pag. 147.b
pantalaria inſ. olim Coſyra 149.a
pannonia ſuperior, hodie Auſtria 81.b
panis optimus in Biſcaia 53.b
panuco vrbs nouæ Hiſpaniæ 281.b
paphlagonia prouincia 217.a
papia, ſeu Ticinum Vrbs 140.a
paphus noua, vrbs Cypri, Bapho pagin. 237.b
paphia ib.a
paraui populi in India 258.a
parnaſſus mons 173.a
parlamentum totius Galliæ 64.b
paradiſi auis 267.a
parici in Cypro qui dicantur 239.a
paria regio Americæ 289.b
parma ciuitas 137.b
parus inſ. nunc Pario 177.a
parlamenta Franciæ 69.b
parthenius flu. nunc Dolap. 214.b
paris 64.b
pariſium, Lutetia Pariſiornm ib.
paropamiſſus, hodie Sableſtan, vel Cadahar, eius fines 250.a
paropaniſus mons nunc Dalanguer, & Naugracot montes 254.a
parchiæ varia nominia, fines, qualitas, vrbes famoſæ in ea 248.b
pario inſ. olim Parus 177.a
paſſauu vrbs, Patauium Bauariæ pag. 81.b
paſaones pop. Peruuiæ 285 b
paſcuar vrbs nouæ Hiſpaniæ 235 a
patauinum Gymnaſium 133.b
patan regnum 251.a
patauini agri oppida 133.b
patauium vrbs, Padua ib.
patauium vrbs Bauariæ, vulgo Paſſauu pag. 81.b
patagonum ſeu gigantum regio 289.b
patalene Cherſonneſus 170.b
patara vrbs Lyciæ 217.a
patriarchæ Græcorum quatuor 166.b
pathmos inſ. nunc Palmoſa 221.b
patras vrbs, olim Patræ vrbs 174.b
patræ vrbs, hodie Patras 174 b
pau oppidum Biſcaiæ 61.b
pauoaſan vrbs inſ. diui Thomæ 201.b
pedemontij episcopi 1A7.b
pedemontana regio, Taurinorum regio 107 a
pedemontij fines ib.
pedemontanorum mores ib.
pegian 219.a
pegu rex quot ſub ſe regna habeat, pag. 260.a.
pegu regnum, & vrbs ib.a
pegu regnum Indiæ ſuperioris 259.b
pegu vel Barmæ rex ib.b
pella vrbs, hodie Ieniza 171.a
pelaſgicus ſinus, golfo d Armiro 173.
pelaſgi populi 2.6.b
pelaſgicus ſinus golfo de Armiro 170.b
pelion mons ib.a
peluſiacum oſtium 203.b

pelu-

pelusium vrbs, nunc Damiata 209.a
peloponnesus, hodie Morea, vnde dicta, pag.173.a. eius fines, mensura, laudes, qualitas, diuisio, fluuij, pop. 173.b
pendalium prom. capo de Gree 237.b
peneus fl. hodie Salempriá 170.b
pentapolis, Cyrene 184.b
peneius flu. nunc Igliaco 173.a
pentarchia Romanorum quæ pars Angliæ fuerit 43.b
penbrochiensis comitatus Cambriæ. pag. 40.b
pembro oppidum ibid.
peruuiæ montanæ incolæ 285.a
peparethus ins. hodie Limene, vel Saraquino 176.a
periander mons, nunc Chielder 274.a
pera vrbs Indiæ 260.b
permia prouincia 228.b
peruuia montana pluuias sentit 285.a
peruuię mediterraneæ vrbes 286.b
peruuiæ fines, primi inuentores, diuisio, planities eius 283.b. montana regio, valles amplæ, Andes, montanæ regionis Peruuiæ qualitas 284.a
pergamus vrbs Galeni patria 216.a
perpiarij in Cypro qui dicantur 239.b
pernel, vulgo pernes Artesiæ 72.b
perigort regio 62.b
perusia vrbs 113.a
persicum idioma in vsu est in vniuersi orientis aulis 246.b
periæci qui dicantur 31.b
peruuiæ episcopatus 286.b
pera vrbs 108.b
perche comitatus 64.b
perinthus vrbs, hodie Heraclea 169.a
perche territorium Normandiæ 64.a
perigueux vrbs 62.b
peruuię vrbes præcipuæ littorales 286.b
pergia vrbs Pamphyliæ 217.b
peruuinorum mores in vniuersum 285.a
peruuinorum vitia, idola ibi.b
perusinus lacus, olim Thrasumenus, pagina 111.b
peruuinorum agricultura mirabilis. 284.b
peruuiæ mineræ auri & argenti 285.a
peruuinorum aues ac feræ animalia 284.b
peruuini auri contemnunt 285.b
peruuinorum memoriæ ex funibus, pagina 286.a
persicus sinus, nunc Elcatif, & Mesendin pag. 211.b
pernambucum colonia Portugallensium in Brasilia 289.b
persæ populi 246.a
persepolis vrbs, Siras etiam 248.b
persæ vocantur etiam Azamij, Cheselbas & Sophiani 246.b
persici seu Sophorum Imperij descriptio eius fines, situs cœlestis, qualitas, fluuij, incolarum mores 246.a
persarum rex, regiones particul. 246.b
persidis varia nomina 248.a. fines, laudes ac qualitas, regia vrbs 248.b
præonia vrbs hodie Herbipolis Franconię pag. 79.b
petra vrbs Arabiæ Petræę 273.b
petzora regio 129.a
petræa, seu Petracensis Arabia 273.a
pestis apud Nigritas non sæuit 193.a
pestum vrbs in Possidonia 122.b
peuhynguaed olim Belerium promontorium 38.a
phanaticus sinus, Golfo del Quarnero. 179.b
pharia ins. Lexina 180.b
pharos ins. nunc continenti coniuncta pag. 209.a
philippinæ ins. propriè dictæ Ptol. Barussæ 267.b
philocandros ins. hodie Polycandro. pag. 177.b
phœniciæ Syriæ pars, eius situs, incolæ, vrbes 244.b
philippinæ insulæ 265.b
phœnicodes, seu Phœnicusa 148.b
phorbantia ins. ibid.
phocea vrbs, hodie Foglia vecchiá 216
phinopolis vrbs 169.a
philippopolis vrbs 168.b
phison fl. Ganges 253.a
phileum Ptol. hodie Groninga 75.a
phrudis amnis, nunc Some 63.b
phocis regio 173.b

ph..on

phitonatis ins. hodie Isola rossa 146.a
philippi ciuitas 168.b
phrurium prom. capo bianco 237.b
phrygia minor, seu Troas 215.b
phryges populi 216.b
phyndacus flu. nunc Supidi 214.b
phrygia duplex 215.b
phrygia magna 215.b
picentini populi. fines, mensura 121.b
piceni descriptio, hodie Marchia Anconitana 129.a
pici fungosi montes in Africa 182.a
picardia regio 66.b
pietas Iulia, Pola 143.b
Pider regnum Indiæ 259.a
pigrum mare, olim Cronium 95.a
pigritia animal Brasiliæ 288.b
pictlandia regio Scotiæ 46.a
pindus mons, Mezzouo hodie 170.a
pictauia, vulgo Poictou, diuisio, qualitas pag. 62.a
pike piscis 42.e
pisæ vrbs 113.a
pisaurum vrbs 130.a
pisces absque pinnis 45.b
piper in India solum colligitur 253.a
pirnaza flu. olim Panissus 173.b
pinna, citta di Penna 127.b
piscopia oppidum, olim Curias vrbs pagina 237.b
pictauia vrbs Prol. Augustoritum 62.a
planizza flu. olim. Inachus 173.b
placentia ciuitas 138.a
plescouia regio, & vrbs 227.a
pluuiæ in Aegypto raræ 205.b
pluitalia ins. nunc Ferri ins. 301.a
plotæ insulæ 148.a
plymlimon mons in Cambria 41.a
podlassiæ fines, oppida 155.a
podoliæ fines, qualitas 154.a
poictou, vidie Pictauia
pictauiensis Episcopus 62.a
Poictiers vrbs, vide Pictauia
pola vrbs, Pietas Iulia 143.b
Poliuianum vrbs 116.b
Polichnium oppidum Burgundiæ, vulgo Poligny 65.a
Policandro ins. Philocandros olim 177.b
Polino ins. olim Cimolis 177.b
polonia regio, eius fines, qualitas, incolæ, diuisio, vrbes 150.a
poloni bellicosi, prodigi 150.b
poloniæ minoris vrbes 150.b
poloniæ maioris vrbes 151.a
polonorum antiquorum religio 151.a
polonia, quando regnum facta fuit, pagina 151.a
polonorum Rex eligitur 151.a
polonici regni potentia 151.b
poloniæ status politicus 151.b
poloniæ status Ecclesiasticus 151.b
poloniæ Palatini 151.b
poloniæ regiones 151.b
polomci populi 230.a
polycastrum vrbs 122.b
polyægos ins. nunc Falconara 177.b
polystylo vrbs, olim Abdera 168.b
pomerania ad Poloniam spectat 156.a
pomeraniæ fines, nominis deriuatio, qualitas, vrbes, incolæ 115.b
pompelon vrbs, hodie pampelona 53.b
pompeij columna prope Alexadriam 208
pomonia ins. Orcadum, hodie Mainland, vel mayneland 47.b
pontina palus 115.b
pontus & Bithynia, hodie Borsia, eius fines, vrbes famosæ 215.a
pons S. Spiritus vrbs 66.a
pontia insula 128.a
poncturæ oppidum 108.b
pontico ins. olim Cicynethus 176.b
pontarlum oppidum vulgo Ponrarlier pag. 65.a
popo campeche mons nouæ Hispaniæ pag. 281.a
popaiam regio Americæ 289.b
portugallia olim Lusitania, licet non æquè pag. 55.a
portugalliæ regnum vnde dicatur, eius fines, mensura, redditus, qualitas, fluuij, portus celebres, diuisio 57.b
portugalliæ regnum quas habeat sub se regiones 50.b
portugalliæ archiepiscopi 58.a
portugallensium natura & mores 57.b
portugallia populo nudata 57.
portugallensium arx in Cæfalæ regno pagi-

t

pagina 199.a
portugalliæ terræmotus 58.a
porcellana vasa 261.b
porcellana fiunt in Valentiæ regno 53 b
portuzona oppidum Burgundiæ 65 a
portus Cretæ præstantiores 283. b
portus Dei apud Nigritas 193 b
porto del Riscatto apud Nigritas 193.b
portugallia quando regium titulum receperit 58.a
portæ caspiæ 234.b
portus Gruarius 143.a
portus plurimi in Dalmatia 179 b
potus Salutis in Scotia 44. b
portus Veneris 109.a
portus vrbs Portugalliæ 57.b
portus Vetus vrbs Perruuiæ 268.a
pormon amnis, olim Thermadon 218 a
positionis angulus qualis sit 292.b
potosium vrbs Peruuiæ 287.a
poueia Pupilia 136.a
pouisia regio Cambriæ 41.a
prassum promont. hodie Mozambique pag. 198.b
praga vrbs Boemiæ, olim Bubienum, & Marobudum 80.b
prassum promontorium, hodie Mozambique 31.a
presbyter Ioannes in Asia 235.b
præcopenses Christianis valde infesti pagina 232.b
præcopenses Tartari qui dicantur, eorũ origo, alia nomina 232.a. qualitas incolarum mores 232.b
preuesa vrbs, olim Nicopolis 172.a
præneste vrbs Latij 116.b
præneste de Paris 64. b
principis insula 201.b
principes viri in Hispania 50.b
prochyta insula 128.a
proconsularis prouincia Africæ 184.a
proconesus ins. nunc marmora 169.a
propontidis insulæ 169.a
propontis 169.a
prom. regnum Indiæ 260.a
promontoria sinus Corinthiaci 174. b
prouenza olim Narbonensis prouinc a pag. 65.b
prouinciæ, vulgo Prouence, fines, qualitas, diuisio 66.a
prouins vrbs 65.b
prussiæ emporia, episcopatus 157.a
prusa hodie Bursia seu Bursa 215.a
prussiæ fines mensura, lacus, & qualitas, fluuij 156. a. incolæ, religio, dominium, diuisio antiqua 156. b. recens diuisio 157.a
prunna vrbs Morauiæ, vulgo Brin. 81.a
pruth, seu Berut flu. Hierassus. pag. 271.b
pruch vrbs Stiriæ 82.b
psilorti mons Cretæ, Ida olim 182.b
psara ins. olim Psyra 220.b
psyra ins. hodie Psara 220.b
ptolemais, Aconensis vrbs 245 a
pityussæ ins. 55.b
puteoli ciuitas 121.b
purgatorium S. Patritij 37. a
pupilia, vulgo poueia 136.a
puteus vbi Christus aquam à Samaritana petijt 243.b
pygmæorum regio 98 a
pyramus amnis, nunc Malmistra 218.a
pygmæorum insula 32.a
pyramides Aegyptiacæ 208.a
pyrdain, seu Prydania nomen insulæ Britanniæ 38.a
pylus vrbs, nunc Nauarrino 174.b

Q.

QVercy regio 62.b
Quedoa vrbs Indiæ 261.b
Quernfurt comitatus 84 b
Quæ insulæ ac arces sint Portugallensium iuris in vniuerso orbe 57.b
quilimanci fl. Raptus olim 198. b
quiuira regio Americæ 280.a
quito vrbs Peruuiæ 286.a
quadi populi 91.a
quinsai vrbs 235.b
quingium oppidum, Quingey vulgo, pagina 65.a
quiminio inf. Olyarus olim 177.b
quinque ecclesiensis vrbs 159.a
quiloa vrbs & ins. 198 b
quot milliaria vni cælesti gradui competant in terra 30.b

R. Ra.

R.

Racline inſ.hebridum Ptol. Ricina 47.b
Radnor oppidum Cambriæ pag. 41.a
ragufium, Epidaurus 180.a
rama vrbs, Lyda nunc 244.a
ramadan eſt Turcarum quadrageſima pagina 275.a
randnoriæ comitatus in Cambrio 41.a
raptus fl. Africæ, Quilimanci nunc, pagina 198.b
pares Franciæ 60.b
raſcij populi, & Raſcia regio 271.a
rathalalha, Arabia Petræa 273.a
raueſtein dominium 83.a
rauenna vrbs 132.a
rauelſum oppidum Cambaiæ 255.a
ratisbona ſeu Reginoburgum, vulgo Regenſpurg, olim Auguſta Tiberia 81.b
rena goloſa mons in Valentia 53.a
reate vrbs 127.b
regenſpurg, vide Ratisbona
rees oppidum Cliuiæ 83.a
reginoburgum, vide Ratisbona
regium Lepidi 138.a
reims vrbs 65.a
religioſorum ordines apud Turcas 275 b
regium ſeu lima vrbs Peruuiæ 286.b
reis magos inſula 2?8 b
retelois comitatus, & Retel vrbs 66.b
regiones Belgij ad Franciæ regnum attinentes 66.b
reinoldesborg vrbs Stormariæ 92.a
regni populi antiqui Angliæ 43 b
regiones Hiſpaniæ reg s 70.a
resbuti populi 255.a
retilia vrbs antiqua 125.b
rhenes vrbs Britanniæ 63.b
rhabarbarum colligitur in regno Tangut 235.b
rha fl. nunc Volga & Edil 224.b
rhetimum vrbs, olim Rhytimna 183.a
rhytimna vrbs, olim Rhetymum 183.a
rhezan prouincia 226.b
rheti populi, hodie Griſones 95.a
rhetimi territorium 183.b
rhene inſ. Cycladum, Fermene nunc 177.a
rhetorum pagi tres 95.a
rheti Heluetijs confœderati 95.a
rhegium vrbs Calabriæ 125.a
rhenus fl. Germaniæ, vulgo Rhijn 77.a
rhetorum fines, antiqua diuiſio, recens diuiſio 95.a
rhenus quos recipiat fl. 77.a
rheti populi 140.a
rhijn fl. Rhenus 77.a
rhium prom. 174.b
rhenus fl. 69.a
rhodope mons 168.a
rhodos vrbs 222.b
rhoſne fl. olim Rhodanus 60.a
rhodanus fl. hodie Rhoſne 60.a
rhodus inſ. eius priſca nomina, qualitas 222.b
ringelborch opp. Cliuiæ 83.a
ribadeum vrbs Gallæciæ 54.b
ribiera grande vrbs 20?.b
ricinetum oppidum 129.b
ricina inſ. Hebridum, hodie Racline 47.b
rigenſis archiepiſcopus 78.b
riga vrbs Liuoniæ 152.b
rion oppidum Aluerniæ 62.b
rio dela plata. argenteus fl. 283.a
rio dela plata, Argyreus fl. 287.b
ripenſis vrbs Iuttiæ 98.b
riualia vrbs Liuoniæ 152.b
riuarius lacus, Vualem ſee 93.b
rizonicus ſinus, golfo di Cataro 180.a
robogdij populi antiqui, nunc in Vltonia 37.b
rocca fortis oppidum 65.a
rocella arx 62.b
roma orbis caput, eius ortus, ambitus, diuiſio 116.a
roma pontificis Rom. ſedes 116.b
romania, olim Argia 174.a
romani in Hiſpania 50.a
romani in Britannia 38.b
romanum caſtellum 135.a
romans oppidum Delphinatus 66.a
romandiolæ ſtatus eccleſiaſticus 13.b
romandiolæ nomen, fines, menſura, qualitas 131.a. incolarum mores, vrbes, pagina 131.b
remenſis archiepiſcopus 61.a
rophen fl. olim Alpheus 173 b
roſanum ciuitas 125 q

rolettæ arx 209 a
rosecomia comitatus Connaciæ 37.b
rossia regio Scotiæ 46.a
rossia regio Cambriæ 40.b
rostouu principatus 228.a
rotelandia regio Angliæ 44.a
rothesia inſ. circa Scotiam nunc Buthe pag. 47.a
rothomagensis archiepiſcopus 61.a
rothomagus vrbs, vulgo Rouan 64.a
rouane oppidum 63.a
rouan vrbs Normandiæ Rothomagus pag. 64.a
roxolania, vide Russia
rubeaquum vrbs vulgo Rufach 78.b
rugia inſ. vulgo Rugen 156.a
rugianum oppidum 125.a
rumeli Beglerbeg, ſeu Europæ 277.b
rupelmunda vrbs Flandriæ 72.a
ruremonda vel Riemunda 71.b
russin oppidum monædæ inſ. 47.a
russia Alba, & Nigra 224.a
russia vel Roxolania, vel Ruthenia vnde dicta, fines 154.b. incolæ districtus 155.a
rusco inſ. circa Britanniam 46.b
ruſchoniæ ducatus & vrbs 227.a
rutheuia, vide Russia.
ruthyn emporium in Cambria 41.b
ruremunda vel Remonda 71.b

S.

SAbaon fretum 265.b
Sabaria vrbs 159.a
Sabaudiæ Dux 66.b
Sabaudia, vulgo Sauoye 66.a
ſabiniæ aetiquæ fines 117.b
ſabiniæ qualitas 117.b
ſabinia hodie quæ dicatur 1 7.b
ſableſtan, olim Paropaniſſus 250.a
ſabriana fl. nunc Seuarne Anglis & Hafren Britannis 39.b
ſabrina fluuius Angliæ, 42.a
ſabatinus lacus, vulgo lacus Braciani pagina 111.b
ſabrinæ fluuij fons 41.a
ſacca, vel ſacra inſ. 148.b
ſaccharum in Calabria 122.b
ſacchari mirus prouentus in Braſilia 287.b
ſacchari imméſa feracitas in China 262.a
ſacrum prom. vulgo Capo S. Vicenzo 57.b
ſaſo inſ. Saſeno hodie 178.b
ſaid, vel Sait, olim Sydon 245.a
ſalaſſorum populorum fines 107.a
ſalaminia 237.a
ſalaminia vrbs 238.a
ſalamantica, olim Tacubis 54.b
ſalernum vrbs 122.a
ſalde vrbs, Algira ſeu Algier nunc 188.b
ſahid regio Aegypti 204.b
ſalburgum vrbs Bauariæ 81.b
ſalinæ ciuitas Burgūdiç, vulgo Salins 65.a
ſalentinorum fines 126.a
ſalētini populi, ſeu terra Hydrunt. 126.a
ſalodorum pagus 94.a
ſalopia vrbs Angliæ 43.a
ſalona oppidum 179.b
ſalduba vrbs etiam Cæſar Auguſta dicitur, & vulgo Saragoſa 53.b
ſalis mineræ 272.a
ſalopia regio Angliæ 41.a
ſalonia vulgo Salloig regio 63.a
ſalogne territorium 64.b
ſalpe vrbs 127.a
ſaltus Caledonius in Scotia 44.b
ſaltzburgenſis archiepiſcopus 78.b
ſalutium vrbs 108.b
ſalugia oppidum 108.b
ſemaria vrbs, Sebaſten 243.b
ſamia vrbs 221.a
ſamariæ ſitus, fines, qualitas, vrbes 243.b
ſamachonitis lacus meron alijs 241.b
ſamarobrina vrbs 67.a
ſamatam oppidum Cominges 62.a
ſambia ducatus Pruſſiæ 156.b
ſamnites ſeu Aprutium 127.b
ſamogitiæ ducatus, qualitas 153.b
ſamogitiæ epiſcopatus 154.a
ſamogides Tartari 234.a
ſamos inſ. hodie Samo, alia eius nomina, qualitas, labyrinthus in ea 221.a
ſampſon inſ. circa Britanniam 46.b
ſamothracia inſ. hodie Samandr. 175.b
ſamarcanda vrbs 234.a
ſamandrachi inſ. olim Samothracia 175.b
ſanaga vel Canaga regnum 193.b
ſandomiria vrbs Poloniæ 150.b
ſangarius fl. nūc Sangari, & Acada 214.b

ſangari

ſangari flu.olim Sangarius 214.b
ſanga vel Citor regnum Indiæ 259.a
ſancazan locus in Media 247.a
ſamogitiæ incolæ 153 b
ſangiacus moreæ 173.b
ſanguin Inſula 267.a
ſamonium prom.capo Salomone 182.a
ſantorini inſ. olim Theraſia 177 b
ſanſeuerinum oppidum 122.a
ſanctonia vulgo Xantoigne 62.a
S.Anna oppidum Burgundiæ 65.a
S.Andreæ oppidum in Scotia 46.a
S.Bertrandus vrbs Cominges 62.a
S.Crucis comitatus Momoniæ 37.b
S.Claudij mons olim Iura 59.a
S.Dominici vrbs Hiſpaniolæ inſ. 290.a
S.Florus vrbs in Aluernia 62.b
S.Germani oppidum 63.a
S.Iacob Archiepiſcopus quos Suffraganeos habeat 51.a
S.Ioannis vrbs Sabaudiæ 66.b
S.Ian dangeli oppidum Sanctoniæ 62.b
S.Omer, Fanum S. Audomari 72.b
S.Lorens oppidum Saloniæ 63.a
S.Malo portus Britanniæ 63.b
S.Maria inſ.circa Britanniam 46.b
S.Michaelis vrbs in noua Hiſp. 28[illegible].b
S.Martini inſ.circa Britanniam 46.b
S.Petri inſ. 146.a
S.Seue vrbs Guaſconiæ 62.a
S.Quintini fanum. 66.b
S.Rambert oppidum 63.a
S.Helenæ inſ.circa Britanniam 46.b
S.Terami inſ.olim Diabaſe 146.a
Santouitus vrbs Carinthiæ, S.Veit 8[illegible].b
ſaona fl.vel Sone, olim Araris 65.a
ſaragoſſa, olim Cæſarauguſta. 53.b
ſaraceni qui dicantur 272.a
ſarra, vel deſertum, Libya propria 184 b
ſaracenorum in Hiſpania dominium quando 50.a
ſaracenorum in Hiſpania dominiũ quando extinctum 50.a
ſarcum hodie, Aſia propria 215.b
ſardis vrbs 216.b
ſardagemma 216.b
ſardinia vnde dicta, fines eius, menſura, ſitus cœleſtis, incolæ, mores incolarũ pag.145.a. diuiſio, qualitas, epiſcopatus, vrbes 145.b
ſaraium magni Turcarum Imp. 277.a
ſardonica herba 145 b
ſarmatia Aſiatica, nunc Tartaria 230.b
ſarnia inſ. Antonini in Oceano Britannico, hodie Garnſey 48.a
ſarlat vrbs Perigort regionis 62.b
ſaſeno inſ.Saſo olim 178.b
ſaronicus ſinus, golfo de Engia 173 b
ſarſina vrbs 132.b
ſaſſaris vrbs Sardiniæ 145 b
ſarzana Genuenſium vrbs 112 b
ſaturnia Italiæ nomen 102.a
ſattalia vrbs, olim Attalia 217.b
ſaui fluuij ortus 82.b
ſaumur vrbs Turenæ 63.a
ſauona vrbs 109 b
ſaxonia, vulgo Saxen 84.a
ſaxonum heptarchia 39.a
ſaxonia vera & antiqua 83.a
ſaxonia duplex 84.a
ſaxones in Britannia 38 b
ſaxoniæ fluuij 84.a
ſaxum ſurdum in Scotia 45.a
ſchaffhuſia regio, & vrbs vulgo Schaffhuſen 94.b
ſcamandrus fl. 216.a
ſcamandores fl.nunc ſimores. 214.b
ſcandiæ ſitus cęleſtis, qualitas, regna 95.b
ſcandiæ fines 95.a
ſcandia peninſula eſt 95 a
ſcandia vel ſcandinauia 95.a
ſcardonia inſ. Arbe nunc 180 b
ſcaniæ ſeu ſconiæ fines, menſura, & qualitas 98.b
ſcarpanto inſ.olim Carpathos. 222.a
ſcarus piſcis in Creta 183.a
ſcat lacus 224.b
ſchaldia, ſiue ſcauuua inſ.Zelandiæ 73.b
ſchaldis annis origo 66.b
ſchalholt vrbs Islandiæ 100.a
ſcharaych vrbs 233.b
ſchelda ſeu ſcaldis fl. 69.a
ſchelingia inſ. Friſiæ 74.b
ſchetlandia inſ.vel Thylinſel, olim Thyle 31.a
ſchiati inſ.olim Scyathos 176.a
ſcibankienſis horda Tartarorum 233.

ſcio-

ſcio inſ.olim Chios 220.b
ſciro inſ.olim Scyros 176.a
ſclauoniæ menſura,ſitus cæleſtis, qua i-
tas. 179.a
ſclauoniæ ſtatus Eccleſiaſticus 181.a
ſenlis vrbs 64 b
ſcotia,eius varia nomina,eius fines, for-
ma,longitudo,qualitas,fluuij celebres,
diuiſio 44.b.altæ terræ viri in Scotia
43.a
ſcotia Septentrionalis ſeu inferior 45.a
ſcotia inſuperabilis 45.a
ſcotia Auſtralis ſeu ſuperiot 45.a
ſcotiæ regnum 39.a
ſcotiæ vniuerſitates ſeu gymnaſia 45.b
ſcotiæ regni diuiſio 46.a
ſcotiæ ... 45.a
ſcotiæ Archiepiſcopi 45. b
ſcotorum mores 45.a
ſcona vrbs Scotiæ 45.b
ſcopelos inſ.hodie Scopelo 176.a
ſcodra ciuitas,Scutari hodie 180.a
ſcricfinnia regio 98.a
ſcutari ciuitas, olim Scodra 80.a
ſcythia,nunc Tartaria 230.a
ſcylaceum caput 125.b
ſcythia extra Imaum 234.b
ſcythia intra Imaum, nūc Zagatai 230.b
ſcythæ gentes 230.a
ſcythicum promontorium 236.a
ſcyros inſ.nunc Sciro 176.a
ſcyros inſ. Cycladum 177.a
ſcyatos inſ.nunc Schiati 176.a
ſebaſticum oſtium,hodie Suaquem 196.b
ſechi vrbs Arropatiæ 247.a
ſebaſten vrbs, Samaria antea 243.a
ſeduni populi nunc in Valeſia 94.b
ſedunenſis tractus 94. b
ſedunum vrbs,Germanicè Sitten, & Gal-
licè Siou 94.b
ſegna vrbs,Senia 179.b
ſeid ſeu Said regio,Thebais olim 204.a
ſelimum inſ.Plinio, hodie Lemania à re-
gione Cambriæ 46.b
ſeleſtadium vrbs,vulgo Schletſtat 78.b
ſelgouæ populi antiqui Scotiæ 66.a
ſelino caſtellum 183.b
ſelymbria vrbs 163 a
ſem flu. 226.b
ſemēdria vel Simādria, vide Senderouia.
ſemia in ... in ſacris literis,Aſia 211.a
ſenia vrbs,vulgo Segna 179.b
ſenega fl.ſeu Canaga, Baratis Pt. 182.b
ſena vrbs 113
ſenega fl.terminus eſt nigredinis popu-
lorum 182.b
ſenderouia vrbs,vel Spenderoben 271.a
ſencia,vel Sceſia fl. 140.b
ſen ſeu ſans vrbs 61.a
ſenebicum vrbs 179.b
ſenonenſis archiepiſcopus 6.a
ſepta vel Seuta ciuitas 188.a
ſeptentrionales regiones 96.a
ſequana fl.nunc Seyne 96.a
ſequani pop.nnnc in Burgundia 65.a
ſequanæ fluuij ortus,vulgo Marne 35.a
ſerauallis oppidum 15.a
ſeraquinus inſ. 176.b
ſercius fl.olim Boactus 111.b
ſerke inſ.oceani Britannici 48.a
ſerpentes in Belgio non ſunt 69.a
ſerpentum figuræ in Peruuia adorantur
285.b
ſerica regio,nunc Cathaio 230.a
ſeruiæ regionis ſitus 271.a
ſerici mira copia in China 262.b
ſeriphus inſ.hodie Serphone 177.a
ſeruan,vel ſeruania,olim Media 247.a
ſetalia 217.b
ſeſtus & Abydus arces 169.a
ſetines vrbs,olim Athenæ 172.b
ſetubal portus Portugalliæ 57.b
ſeuera prouincia 226.b
ſeuarne fl.olim Sabrina 39.b
ſeuilla vrbs,olim Hiſpalis 52.b
ſeuilla vrbs Iamaicæ inſ. 290.b
ſeuen Vuolden ſeu ſeptem ſyluæ comita-
tus Friſiæ 75.a
ſeyd ſupremus Tartarorum ſacerdos. pa.
23.b
ſeyne fl.Galliæ.olim ſequana 60.a
shye inſ.Hebridum Ptol. Hebuda orien-
talior 47.b
shuuor fl.olim Suirus 37.b
ſiam regni deſcriptio, amplitudo, re-
gna particularia ſub eo, qualitas, in-
colarum

colarum mores 260.b
sornao regnum, vide Siam regnum.
siam vrbs Indiæ 269.b
siam regnum Indiæ superioris 259 b
siadæ ins. in oceano Britannico, hodie le Sept Isles 48.a
sicambri populi 81.b
sicenus ins. Sicino nunc 177.b
sicino ins. Sicinus olim ibid.
siciliç vrbes, Archiepiscopatus & Episcopatus 147.b
siciliæ varia nomina, fines, forma, olim Italiæ coniuncta, 146. a. mensura, situs cœlestis, varij incolæ 146. b. diuisio, qualitas 147 a
scylla, & Charybdis 146.b
sicilia cis Pharum 138.a
siculorum mores 139.b
sicyonia regiuncula, & Sicyon vrbs 174 b
sida vrbs Pamphiliæ 217. b
siderocapsæ pagus, olim Chrysiles 171.a
sidon vrbs, nunc Said, vel Sait 245 a
sierra morena, olim marianus mõs 52.b
sigestan, olim Drangiana 250.b
sighetum oppidum 159.a
signia vrbs Latij 116.b
siluaniç pagus, seu Vnderuualdiæ 94.a
silesiæ fines, mensura, qualitas, fluuij, incolarum mores 91.a
simbaoe ædificium, vbi Agyssimba regio 199.b
simiso vrbs, olim amisus 217.b
simores fl. olim Scamandrus 214.b
sincapura vrbs Indiæ 26..a
sindæ insulç Ptol. 266. b
sinç populi antiqui 262.a
singiticus sinus, golfo de monte Santo. pag. 270.b
sinope vrbs, Sinopi 217.a
sinus oceani quales 31.a
sintacora vrbs Indiæ 255.b
silly ins. circa Britanniam 46.b
siracusa vrbs 148.a
siracusanus Archiepiscopus quos Suffraganeos habeat 51.b
sirsia regio 209.b
siras vrbs, olim Persepolis, vel Ciropolis. 248.b
sirsi populi, Seruiani 271.a
sisopoli vrbs, olim Apollonia 169.a
sittacene prouincia hodie Rabia 247.b
sittia vrbs Cretç, olim Cyteum 183.a
situs cœlestis 38.b
situs cœlestis, mensura, qualitas, portus, flumina 59.a
siun vrbs, sedunum 94.b
slane fluuius, olim Modona 37.a
sligo comitatus Connaciæ 37.b
smaragdi in Peruuia 286.a
smolenski ducatus, & vrbs 226.b
sodoma, & Gomorra vrbes submersç 242 a
sodorenses insulç 47.b
sogdiana, nunc Zagathai pars 234.a
sohasci populi Tartari 233.b
solitudines D. Macharij 209.a
somæ amnis origo 66 b
soma amnis Ptol. Phrudis 63.b
somersetia regio Angliæ 44.a
sone fl. olim Araris 60. a
sophia vrbs, olim Tibiscum 271 a
sophiani dicuntur Persç 246.b
sophorum imperij descriptio 246.a
sopronium vrbs 159.a
sora vrbs 128.a
sorlinges insulæ, olim Hesperides & Cassiterides 46.b
sitten vrbs, olim Sedunum 94 b
southantonensis portus 42.a
sparta vrbs, vide Lacedæmon 174.a
spacchia oppidum 18..b
spalatum oppidum 179.b
speshartica Sylua 79.a
spagia ins. hodie Sapientia 178.a
spira vrbs 79.b
spiaggia Romana 115.b
spiritus Sancti fluuius 183.a
spiritus Sancti vrbs in noua Hispania. pag. 280.b
spiritus sancti fluuius 199.a
spilimbergum 143.a
spoletum vrbs 117.b
sporades insulæ 175.a
squilachi lupi pumiliones 218.b
sineus fluuius, nunc Shenym 37.b
stachir fl. hodie Gambra 182.b
stagira vrbs 171.e

staffordia regio Angliæ 44.a
stagnum mirandæ naturæ, mutās lignum in ferrum 36.b
stalimene ins. olim Lemnos 175.b
stampalia ins. olim Astipalea 177 b
standia ins. olim Dia 177.b
stancora ins. olim Cous 212.a
steina oppidum 93.b
sterlinga regio Scotiæ 46.a
sterlinga vrbs Scotiæ 46 a
stepholme ins. circa Britanniam in Sabrianino freto 46.b
stiria olim Valeria, & vulgo Stirmarck. pag. 82.a
stiriæ fines, & qualitas, incolæ, fluuij 82 a
storia regio Scotiæ 46.a
stormaria 92.a
stocholm vrbs, Holmia 97.b
strathnahernia regio Scotiæ 46.a
strambolinus ins. 148.b
straua, nunc Hircania 249 a
strathernia regio Scotiæ 46.a
stretto di Caffa, Bosphorus Cimmerius. pag. 232.b
stretto di Gribaltar, olim Fretum herculeum 52.a
stretto delli castelli di Lepanto 174.b
strigonium vulgo Gran 159.a
strophades insulæ, nunc Striuali 178.a
striuali ins. olim Strophades 178.a
stromio fl. olim Panisus 173 b
strongyle ins. 148 b
strombolis ins. 148 b
stutgardia vrbs 79.a
strymonicus sinus, golfo de Contessa. pag. 170.b
squaquem vrbs Bassæ Turcici sedes 196.b
suar regio, olim Melirena 219. a
suachen vrbs 209.b
sub æquatore commoda habitatio, pagina 31.b
sub Franciæ regno 18. sunt Ducatus, & 35. Comitatus 30.b
subu fl. olim Subur 187.a
sudauia vrbs Prussiæ 156. b
sueuia vnde dicta, fines, qualitas, populi, dominium 79.b
sueciæ regni regiones, qualitas 97.a
sueciæ Ducatus 97.b
suecorum mores 97.b
sues vrbs 209.b
sueuus fl. nunc Spre vel Spree 84.a
suirus fl. hodie Shuuor 37 b
suitiorum pagus, vulgo Suuitz 94 a
suizzerorum regio 93 a
sulmo ciuitas 127.b
sully oppidum Saloniæ 63.a
sumatræ ins. olim Taprobanæ descriptio, magnitudo, situs cœlestis, qualitas, diuisio 265. a
sumachia vrbs Atropatiæ 247.a
suntgora 78.b
scombraria ins. circa Hisp. olim Herculis ins. 56.
superficiei orbis diuisio 31.a
supidi fl. olim Phyndacus 214.b
superficies integra terræ potest lustrari ab vno homine 30.b
sur, vel Suri vrbs, Tyrus olim 245.a
surium prom. hodie capo delle Colonne 172 a
surrentum vrbs 122.a
susa vrbs. modo Chus 217.b
susa regio Marocci 186.a
susdali principatus 218.b
susiana vnde dicta, hodie Cusestan, termini ipsius, qualitas 247.b
sussexiæ regnum angliæ 43.b
suthampronia 44.a
suthreiæ comitatus in Anglia 43.a
sutsexiæ comitatus in Anglia 43.b
suthfolciæ comitatus in Anglia 43.b
sybillæ cauerna 129.b
syene vrbs, hodie Asna 207.b
synay mons nobilissimus 273.a
synnadicus lapis in Phrygia 215.b
syphnus ins. 177.a
sythiæ territorium 183.b

T.

Tabula capitis 199.b
Taberna oppidum 125.a
Tab in promontorium 236.a
Tabor regnum. 230.a

Tabor

tabor rex comburitur Mantuæ 236.a
taccasij flu. Ptol. Astaboras 190.a
tacubis, nunc Salamantica fl. 54.a
tagi descriptio 57.a
tagus fl. 54.b
tagus fl. Hisp. hodie Taio, & Guadal quibir 49.b
taio fl. Hisp. olim Tagus 49.b
tainfu regnum 235.b
taizali populi antiqui in Scotia 46.a
tamesis fluuius Anglię 42.a
tamassus vrbs, hodie Famagusta 28.a
tamendoas animal Brasiliæ 288.b
temburlanes Tartarorum Rex 234.b
tanaa vrbs Cambaiæ 255.b
tanas ciuitas, nunc Tana, & Azoph pagina 232.b
tanais fl. nunc Don 224.b
tanais fl. fontes 226.b
tandair insula 267.b
tangu regnum Indiæ 260.a
tangut regnum 235.b
tanger vrbs, olim Tingi 184.a
tanger seu tingis oppidum 188.a
taprobana ins. 264.a
taprobana ins. hodie Sumatra 265.a
tartariæ descriptio, regiones antiquæ sub ea contentæ, fines, situs cœlestis, vnde dicatur, 230.a. qualitas, diuisio 230. b. incolarum conditio & mores, 231. a
tartaria extrema 236.a
tartaria minor, vbi Præcopenses Tartari 230.b
tartarię desertæ descriptio, eius situs, qualitas, incolarum conditio. distributio in hordas 233.a
tartaria deserta, olim Sarmatia Asiatica pag. 230.b
tartaria antiqua 231.a
tartaria tertiã Asię occupat partẽ 230.a
tartari vt plurimum in hordas distribuuntur 232.a
tartari super currus vt plurimum habitant pag. 231.a
tartari Christiani quales sint 231.b
tartari ex stellarum aspectu cursum dirigunt 231.a
tartari incontinentissimi omnium hominum 231.a
tartarorum arma 231.b
tartarorum varia religio 231.b
tartarorum prima irruptio in Europam pag. 230.b
tartarorum dominium quando cœperit, pag. 230.b
tarracona vrbs 54.a
tarraconensis Archiepiscopus quos Suffraganeos habeat 51.a
tarraconensis Hisp. regiones 50.b
tarraconensis regna & prouinciæ 53.a
tarraconensis Hispania vnde dicatur. pagina 53.a
tarenate ins. Molucarum 267.a
tarentum vrbs 125.b
tarẽtasiensis Archiepiscopus 61.a
tarsia oppidum 125.b
tarba vrbs Bigornię 61.b
targa desertum Libyæ 192.b
tarsus vrbs, Hamsa vel Hama 219.a
tarao ins. 267.a
taruania ciuitas, in cuius loco successit Brabantia 70.b
tarodantum oppidum 186.a
tartessus fl. Hisp. Straboni, hodie Taio & Guadalquibir 49.b
tarentinus portus 125.b
tarnassari vrbs Indiæ 258.a
taruisinæ marchiæ episcopi 135.a
taruisium vrbs 134.b
taruedium prom. vide orcas prom.
tatusia animal in Brasilia 288.b
taurus mons Asiã mediã intersecat, eius montis latitudo & longitudo 211.b
tauris à Turca capta 247.a
tauris territorium & vrbs 247.a
tauay vrbs Indiæ 260.a
tauus fl. Scotiæ 44.b
taurinum, Augusta Taurinorum 107.a
taurunum vrbs 159.a
tebet regio 235.b
tedeschi populi 75.a
tedles regio 187.a
testis oppidum Georgianorum 174.b
tegaza regio Numidiæ 192.a
tegorarin regio Numidiæ 191.b

 teleu-

teleusina vrbs 188.b
telmesus ciuitas Lyciæ 217.a
temesna regio 187.a
temianum regnum Nigritarum 194.b
tempe Thessaliæ 170.b
tempus metendi in Aegypto 205.b
tenaria prom. capo Metapan 174.a
tenariffa ins. vna Canariarum 201.a
tenarisim ins. Zeilan 264.a
tenesse vrbs, olim Pelusia 204.a
teneramunda vrbs Flandrię 72.a
tenebrarum regio 230.a
tenby oppidum Cambriæ 40.b
tenducprouincia 235.b
tenedos ins. Tenedo nunc 219.b
tenos ins. Cycladum, Tina nunc 177.a
tensift fluuius Barbarię 185.b
tenez regio 188.b
terra promissionis 241b
terra Sancta 241.a
terra Sancta olim populosissima 242.a
terra laboris 120.b
terra Atlantica 279.a
terra serpentes fugans 56.a
terra Sancta à Christianis capta, deinde à Saracenis, postea à Sultanis Aegypti, vltimo à Turca 242.b
terra noua oppidum 125.b
terra de Baccalaos 282.a
terra Australis nondum cognita 32.a
terra noua ciuitas 125.a
terra laboratoris, vel Cortereal is 282.b
terræ Ptolemæo & antiquis cognitæ portio 31.a
terræ superficies in quinque Zonas 3.a
terræ & aquæ globus centrum vniuersi occupat 30.a
terræ mensura secundum antiquos 30.a
terræ Sanctæ incolæ 242.b
terræ longitudo quomodo accipiatur pag. 30.b
terræ duplex mensura 30.b
terræ liberæ in Brabantia 70.b
terræ latitudo quomodo capiatur 30.b
terræ diuisio in continentes & ins. 31.a
terræ continentes sunt tres 31.a
terręmotus insignis in Portugallia 58.a
territorium Romę 115.a
tereanum, Ptol. Interamnia 128.a
terua vrbs 247.a
ternasseri ins. Zeilan 264.a
ternouizza oppidum 271.b
tertius circulus Imperij 82.a
terminus, vel Termole oppidum 127.b
tescuro vrbs nouæ Hispaniæ 281.b
tetrapolis 222.a
tetus amnis, hodie Cenon 63.b
teutoni populi 75.a
teza ciuitas 188.b
thabor mons 243.a
thassus ins. hodie Thasso 175.b
thelesia vrbs 128.a
therasta insula 148.a
theonyma vrbs, Nombre de Dios 283.b
thermisia ins. 148.b
theate vrqs 127.b
thermaicus sinus; golfo de Tessalonichi, pag. 170.b
thera ins. 177.b
theganussa ins. hodie Caprera 178.a
therasia ins. nunc Santorini 177.b
thebæ vrbs, hodie Stibes 172.b
theodosia vrbs, nunc Caffa 232.b
thessalonica. vrbs, Salonichi 170.b
thermessa, vel Thermesia 148.a
thermæ Corsicæ 105.b
thearus fluuius 168.b
thebais regio, hodie Seid vel Said 204.a
theonville, Thionis villa 71.a
thermadon amnis, hodie Pormon 218.a
theyrishe oceano, Hibernicum mare 38.a
thionis villa, vulgo Theonville 71.a
thierache ducatus 66.b
thyle ins. vltima antiquis cognita à Septentrione fuit 31.a
thyle ins. nunc Schetlandia 31.a
thobuaca vrbs 189.a
thracia, hodie Romania, vnde dicatur varia eius nomina, incolæ, fines, mẽsura, situs cœlestis, Prouinciæ, qualitas, mõtes 168.a. fluuij, lacus, incolarum forma, & mores, vrbes 168.b
throni prom. capo Pila 237.b
thunisa, vel Themisa, hodie Tunetũ 89.b
thuringica sylua 79.a
thule ins. Ptol. quæ hodie sit 100.a
thumensis horda Tartarorum 233.b

thun-

thunni pisces 125.a
thus sola mittit Arabia felix 273.b
tiberis fluuius, Teuere 116.a
tibiscus fluuius 158.b
tibiscum, nunc Sophia vrbs 271.a
ticinum vrbs, siue Papia 140.a
ticinus fluuius 140.b
ticuarinum insula 263.b
tidor insula Molucarum 267.a
tifedalia vel Teyfidale regio Scotiæ 46 a
tigranoama vrbs 247.a
tigres in Brasilia 288. b
tigurinus lacus, Zuricher see 93.b
tigremaon regnum Abyssinorum 196. b
tigrai regnum abyssinorum 196.b
tigurum vrbs, olim Turegum, hodie Zurich 93.b
tigurinus pagus 93.b
tiliauentum fluuius 142.b
tilisa olim Palladia, nunc Toloufe 54.a
timari, & Timariotæ apud Turcas 277.a
timor insula 267.b
tina ins. Tenos olim 177.a
tingi vrbs, hodie Tanger 184.a
tingis seu Tanger oppidum 188.a
tiria nomen Europæ 32.b
tiroli comitatus fines 82.a
tiroen comitatus Vltoniæ 37.b
titicaca lacus Peruuiæ 287.a
tiuoli, Tybur 116.b
timolus mons 216.b
toisocitus flu. nunc Conouius vel Conuuey 41. b
tolana ins. vulgo Tolen 73.b
tolosa vrbs 63.b
tolina vallis seu Vulturena 95.a
tolen oppidum in Zelandia 73.b
toletum caput regni Castellæ 54. b
toletanus archiepiscopus 61.a
toletanus archiepiscop. quos habeat Suffraganeos 51. a
tolentinum 130.a
tomanis oppidum Georgianorum 274.b
tombutum regnum Nigritarum 194.a
torga vrbs Misniæ 91.a
torræ vel Butuæ regnum 199.b
torcellum vicus 136.b
torbay sinus in Deurnia 42.a
tornacum vrbs Flandriæ, Tornai vulgo, pag. 71.a
toroniacus sinus, golfo aiomama 170.b
tophi lapides in Cliuia 83.a
touraine ducatus 64.b
tours vrbs 63.a
taurinorum regio Pedemontiũ est 107.a
traiectum vrbs 74.a
trachinia Cilicia 218.b
tragurium oppidum, hodie Traù 180.a
trau, Tragurium oppidum 180 a
trauancor vrbs Indiæ 257.b
trapezus vrbs, hodie Trebisonda 218.a
transuuallina Anglia 40.b
traianopolis vrbs 169. a
transiluaniæ descriptio 160 a
transiselana regio, & eius diuisio 74.b
traiectense dominiũ, vulgo Vtrecht 74.a
transiluania vnde dicatur, fines, diuisio, incolæ 160.a. religio, vrbes 160 b, qualitas, & fertilitas, fluuij 161. a
tranum vrbs 126.b
trapano vel Melechia, Drepanum promont. 237.b
trebisonda, olim Trapezus 2 8.a
tremisen regnum Barbariæ 188.b
tremissenum regnum 184. b
trescortum oppidum Valachiæ 271.b
treuirensis ditionis fines, qualitas, lacus, comitatus, & alia dominia 91. b
treueris vrbs 91.b
treuerensis archiepiscopus 78 .b
trem igan 249. a
tria Imperij Romani membra 78.b
tribus duodecim Israel 242.b
triballorum regio, Seruia hodie 271.a
tripperiensis comitatus Momoniæ. pagina 37. a
tripolitanæ regionis situs & qualitas. pag. 190.a
tripolis Barbariæ vrbs 190.a
triticum agreste in Sicilia 147.a
trinum oppidum 108.b
tritonis palus, nunc Capes fl. 189.b
trinobantes populi Angliæ, nunc tenent Essexiæ regni partem 44.a
tridentum vrbs 82.a
trondon vrbs, hodie Nidrosia 97.a

tropia ciuitas 125.a
troia ins. 114 a
troada regio 215.b
troia, seu Ilium vrbs 215 b
troia ciuitas 127.a
troas 215 b
troies vrbs 65.a
troglodytica 195.b
trohodos mons, Olympus etiam 238.a
troglodytarum regio, eius qualitas, pagina 209 b
troglodytæ cur dicantur 209.b
trugillum vrbs Peruuiæ 286.a
tucumanorum regio Americæ 289 b
tudernum, vulgo Todi 117.a
tueda fl, Scotiæ 44.b
tuerobius fluuius, nunc Tibius 41.a
tugium pagus, vulgo Zug 94.a
tullæ vrbs in Limosina prouincia 62 b
tubinga vrbs 79 a
tungri populi antiqui 9.b
tunetanum regnum 184.b
tunetanum territorium 189.b
tunetani regni situs, qualitas, regiones, pag. 189 a
tunetum seu Tunes, Tunisa Ptol. 189 b
tungri populi in Brabantia 70 a
turrita Ro. Colonia 145.b
turcoman vrbs Mediæ 247.a
turingiæ, vulgo Duringen, descrip. 83.b
turcomania, olim Armeniæ maioris pars, eius fines, qualitas 274 a
turcomania 218.b
turchestan regnum 234.b
turcomanorũ conditio & mores 274.b
turca extinguit omnem nobilitatẽ 276.a
turcia maior, Natolia 214.a
turciæ vniuersæ Incolæ 277 b
turcę naturales 2 4.b
turcæ Christum venerantur 275 a
turcæ duorum generum 275.a
turcę aula vel Porta 277.a
turcæ imagines respuunt 275.a
turcicæ mulieres 275.b
turcæ libenter cum Christianis versantur, pag. 275.b
turcæ multas ducunt vxores 275.b
turcę non blasphemant 275.b
turcæ nouam lunam obseruant 275.b
turcæ circunciduntur 275.b
turcæ campanas non habent 275.b
turcicæ prouinciæ in Sangiacatus nunc redactæ 277.b
turcici imperatoris fratres & affines interficiuntur 276 b
turcici Imperij descriptio, magnitudo ipsius, regiones Europæ in ipso cõtẽtę
regiones Africæ in ipso cõtentæ 270 a.
regiones Asiæ in ipso contentæ 269.b
turcarum vestitus 275.b
turcarum domus 276.a
turcarum vrbes plerunque sine mœnibus pag. 276,a
turena vrbs, vulgo Touraine 63. a
turia fl. vel Durias incolis Guadalabiar 53.a
turris indicans caritatem annonæ in AEgypto 208 b
turris Libisontis 145.b
turdetania 5 .b
turranum oppidum 125.a
turegum vrbs hodie Tigurum, & vulgo Zurich 93.b
turcæ naualia quatuor 277.b
turcarum Imp. aunuus redditus 277. b
turonensis archiepiscop. 61.a
turuntus fl. nunc Duina vel Rubo 224.b
turcarum Imper. sedes 276 b
turcarum Ramadam, seu quadragesima & Pascha 275.a
turcarum religiosi 275.b
turcarum dispositio, forma, mores, superstitio, religio 275.a
turcarum fabricæ præstantiores 276.a
turcarum militia 276.b
turcarum Imperatores 276.b
turcarum victus 276.a
turcarum hordæ 236.a
tusciæ varia nomina, vnde dicta, eius fines, mensura, qualitas, vina nobilia, fluuij, lacus 111.a
tuscia quibus principibus pareat 112.b
tusciæ portus ibid.
tusciæ præcipuæ vrbes ibid.
tusciæ pars sub magno Duce ibid.
tusciæ loca particulariũ dominorũ, ibid

tusciæ pars sub summo Pont. ibid.
tusciæ pars Hispaniarum regis ibid.
tusciæ gymnasia publica ibid.
tusciæ status Ecclesiasticus 113 b
tuscorum recentium mores 112 b
tuscorum duodecim vrbes antiquę ibid.
tuuerda vrbs 227.a
tybur, vulgo Tiuoli 116.b
tyburtinus lapis ibid.
tyri vrbs Phœnicię, hodie Sur, vel Suri 245.a
tyrtheni populi 111.a
tyrhenia, Italiæ nomen 102.a

V.

Vacomagi populi antiqui in Scotia 46.a
Vacheni Tartari 233 b
Vacorium, hodie Villacum Carinthiæ, pag. 82.b
valachiæ situs, diuisio 27.b
Valachia olim Poloniæ tributaria, deinde Turcæ 272 a
valacria seu Vualcheria ins. 73.b
Valachia minor, Transalpina 271.b
valachorum mores 272.a
valachia maior, nostris Moldauia. Turcis Caragbondagia 271.b
valadolit vrbs Castellæ 54.b
valadolit vrbs nouæ Hispaniæ 271.a
valachia prouincia, Valachia 281 b
valesia regio, vulgo Vualisser 94 b
valentiæ regnum, & eius fines, quas prouincias sub se complectatur, qualitas 53.a
valentiæ Archiepiscopus quos Suffraganeos habeat 51.a
valentia vrbs 53.a
valencen vrbs 66.a
valentia seu Valentinum oppidū 108. c
valentiana terra 83.b
valentinois ager 66.a
valeria hodie Stiria 82.a
valesiæ diuisio, qualitas 93. b
Valois Ducatus 64.b
vallis augusta prætoria, vulgo val de Osta 107.a
vallis lapideos globos proferens 290.b
vallis Iosaphat 244.a
valles sub Bergomensi ditione 139 a
varna oppidum Moldauię 27.b
varduli populi, hodie Barduli 53.b
vasilopotamo fl. olim Eurotas 174.a
vatucca oppidum, nunc Iulium 83 b
vdij populi antiqui in Momonia 37.b
vedran ins. circa Hispan. 56.a
vegetia vallis 93.b
vegia ins. olim Vetia, & Caricta 180.b
vecta seu Vectis ins. hodie Vuiglit, Vuicland, & Guith 47.b
velona, olim Aulon 17.a
vella vrbs & portus 197.b
velabri populi antiqui nunc in Momonia 37.b
velinus lacus 157.b
veientes populi 111.a
venda vrbs Liuoniæ 152 b
venetia regio quæ dicatur 132.b
veneti a bi in Cypro qui sint 239.b
venetiarum vrbs, eius initium, ambitus, 135.a. nauale, mira affluentia, Gymnasium, Bibliotheca 136.a
venazari populi 265.a
venetorum populorum origo 217.a
venusia vrbs 127.a
venaissinus comitatus 66.a
vendosme comitatus 64.b
vendosme vrbs 64.b
vendosme comitatus 64.a
venedosia Vualliæ pars 41.a
venta silurum vrbs, hodie caer vuent, id est, vrbs venta 40.b
vsedamia seu vsedom 156.a
vera vrbs in Zelandia 73.b
verona vrbs 134.a
Veronensis campania 234.b
veronensis ager 134. b
vermæ regnum Indiæ 259.b
veragri populi 94.b
vermandois Comitatus 66.b
vermelandiæ ducatus 37.b
vernicones populi in Scotia 46.a
vercellæ oppidum Burgundiæ 65.a
vercellæ vrbs 107.b
verbanus lacus, nunc maior 141.a
verulum vrbs Latij 126.b
vesulium, vulgo Vesoul, in Burgund. 65.a

veson vrbs prouinciæ 66.a
veseuus mons, seu Summanus 121.a
vestrogothi, id est occidentales Gothi, pag. 97.b
vestlexiæ regnum 43. b
vesprinium oppidum 159. a
vetia ins. nunc Veg a 180.b
vexilla Valesiæ inferioris 94.b
vezir bassa apud Turcas 277.a
vezir azem apud Turcas 277. b
viadrus fl. vide Oderā
viennensis Archiepiscopus 61 a
viconte de Paris 64.b
vicus vrbs 122.a
vidina oppidum Seruiæ 271.a
vigornia, Viticouia vrbs Angliæ, hodie Vvocester 43.a
villa noua oppidum 108.b
villacum oppidum Carinthiæ, olim Vacorium 82.b
vilna vrbs Lithuaniæ 153.a
vilumbrorum fines 117.a
vienna vrbs Austriæ, olim vienna vrbs Delphinatus 66.a
vindelici populi 8 .a
vincentia vrbs, eius ager, & oppida 134.a
virginia regio Americæ 282.a
virginis mons 127b
virtzburg, Herbipolis 79b
vini in India exiguus prouentus 252, b
vinum Cyprium ad vetustatem perdurans 238.b
vinum maluaticum Cretæ 182.b
vinum Aruisium, maluasia hodie 220.a
visapora vrbs regni Decan 255.b
visburgi populi 91.a
visbui oppidum 98. a
visontium vrbs, vulgo Besanzon 65.a
vites in Germania 76,b
vites & oleę in Moscouia non prouen iunt 224.a
vitodurum oppidum 93. b
vlani Tartari 232.a
vliarus ins. Plinij, hodie Olerum 67. b
vlma vrbs Sueuiæ 80.a
vlmensis lacus 91.b
vltoniæ regionis nomina & fines, qualitas, comitatus 37. b
vlucham Imperator Tartarorum 233.a
vlyxipona, felicitas Iulia etiam vocata, hodie Lisbona 58.a
vlissinga vrbs in Zelandia 73. b
vmbria, nunc ducatus Spoletinus 117. a
vmbria regio duplex ibid.
vmbriæ qualitas ibid.
vmbriæ & Sabiniæ Episcopi 118.a
vmbriæ vrbes & oppida 117.a
vmbri bellicosissimi ibid.
vmbrorum fines ibid.
vmbri vnde dicti ibid.
vngariæ partem Turca occupat 159.a
vngariæ status Ecclesiasticus 160.a
vngarorum primus rex Christianus. pag. 159.b
vngarię regnum vnde dicatur, fines. situs laus, & qualitas 158.a. fluuij, metalla, lacus, thermæ, aquæ variæ, 158. b. æris fodinæ, incolæ, diuisio, comitatus, vrbes 159.a
vngarici regni varia fortuna 159.b
vnderualdiæ pagus, Vnder Vualden. pag. 94.a
vniuersitates Hispaniæ 51.a
vniuersitates seu Academiæ Angliæ 43.a
vnder [illegible]rain Carniola sicca 82. b
volaterrę vrbs 113. b
volga fl. olim Rha 224.b
volhiniæ descriptio, incolę, diuisio. pag. 154.a
volinia ins. 156.a
volodimeriæ ducatus, & vrbs 226.a
volckmarck oppidum Carynthiæ 82.b
volemouth portus Angliæ 42
volsinus lacus 111. b
voluntij populi antiqui, nunc in Vltonia 30. b
vostiza vel Bostizan vrbs, olim AEgeum pag. 174.b
volzka reg. 227 b
vplandiæ ducatus 97.b
vpsalia vrbs 97.b
vrbinum vrbs 130.a
vrceanum oppidum, orci nuoui 139.a
vratislauia Silesiæ 91.a
vriorum pagus, vulgò Vren 94. a
vrbes 12. prostratæ in Asia vna nocte 212.a

vrsi

Vrsi albi in Duuina prouincia 228.b
vst ca ins. Euonymon Strab. 148.b
vsula amnis 94.a
vscocchi populi Epiri 172.a
vslyug prouincia 228 b
vtica Ptol. hodie Biserta 190 a
vtrecht, Traiectense dominium 74.a
vtinum vrbs 142.b
vterini populi antiqui nunc in Momonia 37.b
vua passula Zacynthi 178.a
vuagria 92.a
vuandaliæ fines, qualitas 52.a
vuallia, vide Cambria 39.b
vualdecciæ comitatus 83.b
vuarasdin comitatus Stiriæ 82.a
vualdburg vrbs Gothiæ 97. b
vuaterfordiensis comitatus Momoniæ. pag. 37.b
vuaruuicum regio Angliæ 44. a
vectones populi hodie in Estremadura 52
vuesa fl. vulgo vesdo 70.b
vuesali vrbs Vuestfaliæ 83.a
vestphaliȩ, vulgo V Vestfalen fines, qualitas, incolarum mores, fluuij, Episcopi 83.a
vuethin comitatus 84.b
vuestergoe comitatus Frisiæ 75.a
vuesel oppidum Cliuiæ 23.a
vuesdo fl. vide vuesa 70.b
vueimar oppidum Hassiæ 84.a
vuestfrisia, occidentalis Frisia 74.b
vuexford comitatus, & vrbs, olim Menapia 37.a
vuexford comitatus Lugeniæ 37.a
vuigornia regio Angliæ 44.a
vuitemberga vrbs 79.a
vuitemberga Saxoniæ 14.a
vuiburgum vrbs finlandiæ 97.b
vuicklo comitatus in Lagenia 37.a
vuiltonia 44.a
vuiathka prouincia 228.b
vuight, vel V Vitland ins. olim Vecta. pag. 47.b
vuirtenbergensis ducatus fines, & qualitas 79.a
vulcania ins. 148.a
vulcaniæ insulæ 148.a
vulturena vallis, seu Tolina vallis 95 a
vulcanetum ins. 148.b
vulpin le Francois 64.b
vuormatia vrbs 79.b
vuolfersdijck ins. 73.b
vuolochda prouincia 228. a
vuorotinensis ducatus 226.b
vutpra comitatus 84.b
vuus fl. nunc ouse in Anglia 43 a
vxerca, oppidũ in Limosia regione 62.b
vuylburga vrbs Iuttiæ 98.b
vuypra vrbs 84.b

X.

XANTIVS fl. 216.a
Xanctoigne lege Sanctonia, Sanctes vrbs 62.a
Xicoum Iaponicȩ ins. pars 268.a
Xylocastro vrbs, olim Aegira 174.b
Ximo pars Iaponij 268.a
xoa regnum Aethiopiæ 197.a

Y.

Yvica vrbs Euisæ ins. 56.a
Ypra vrbs Flandriæ 7 .b
Yfyrdduuy fl. olim Dea 39.b
Yorke vrbs, olim Eboracum 43.

Z.

Zagathi prouincia, olim Scythia intra Imaum 230.b
zagathai Tartari omnium nobilissimi 234.a
zagathai Tartari, Hieselbas 234.a
zagathai prouincia, olim Scythia extra Imaũ montẽ, eius fines, antiquæ regiones in ea, incolarum mores. pag. 284.a
zabucales plantæ in Brasilia 288 a
zahaspa vrbs zagathai 234.a
zacynthos ins. hodie zante 178.a
zaire amnis 200.a
zaire fluuius 138a
zamorinus appellatur Calecuti Rex. pag. 2 56.b
zanage desertum Libyȩ 192.a
zanfara regnum Nigritarum 194.b
zante ins. olim Zacynthos 178.a
zazibar, seu Zanguebar regio 198.b
zara vrbs, Iadera 179.b
zauolhensium Tartarorum horda 233.a
zebethum seu Z bit vrbs Arabiȩ 274 a
zelandiæ insulæ olim Arboricæ fines,

agri qualitas, incolæ 73.b
zembre lacus 182.a
zembre lacus in Africa 199.a
zephirum prom. nunc caput Chelidonium 237 b
zeugitania Plinij 184.b
ziden vrbs & portus Arabiæ 274.a
z na 287.b
zipangri inſ. Iapan 268.a
ziriczea vrbs in Selandia 73.b
zittauu vrbs 84.b
zona torrida 31.a
zonæ temperatæ 31.b
zonæ frigidę ſunt aſperæ & minus cultæ 31.b
zonę frigidę 31.b
zocotara inſ. olim Dioſcoridis 202.a
zuccauia vrbs Moldauię 271 b
zuenziga deſertum Lybiæ 192.a
zuidbeuelandia inſ. 73.b
zutphanię comitatus 71.b
zutphania vrbs 71.b

FINIS.

rum: paucissimos, qui suis affectibus
ment, & humilitatem, ac sui despe-
m concupiscant. Reliqui verò non
i sunt, & mali (absit, ut hoc de
giosis existimem) sed in cultu Dei
di, in virtutum desiderio remissi, &
udio perfectionis incuriosi, videas
immodestos, loquaces, inanis glo-
upidos, honoris avidos, studijs va-
& negotijs sæcularibus distractos:
quietem fugiunt psalmodiam aver-
r, lectionem parvipendunt, ora-
m fastidiunt: amant concursus po-
um, & tanquàm monstra quædam
xterna Religionis imagine *vitam*
runt sæcularem. Hoc est dictamen
spiritualissimi Magistri. Illudque
ur deductum ex D. Bernardo ubi
dicente: *Superbiendo, contenden-*
dimicando, murmurando, detrahen-
usurrando, negligendo, contemnen-
& proprias voluntates faciendo in-
s, qui nunc sunt Monachi culpas
rrunt. Hinc est quòd de horum mag-
ultitudine, qui sæculum deserunt,
aldè inveniuntur, qui mortificatis
s ascendere contendant ad perfectio-
virtutum. Hæc autem significabant
sexcenta millia armatorum, qui de
Ægypti educti sunt: duo autem
nmodò homines, idest, Iosue, & Ca-
ex illis omnibus terram promissio-
gressi sunt: regredi autem volen-
Ægyptum prostrati sũt in deser-
versis generibus mortium. Plura sub-
t idem D. Bernardus ad intentum.
ibus mediocri consideratione com-
s, quòd si omnes ad propositum Se-
cũ tenerentur, plurima planctu ma-
dignissima forent, nedùm apud
res verùm etiam apud omnes Re-
s. Migremus tamen hinc, orantes
ordis affectu Dominum Deum nos-
ut ad illam Perfectorum classem

52. LAudatus Nost. Hermannus pluribus ostendere nititur, omnes teneri ad faciendum id, quod perfectius esse cognoscant. Et ut à principaliori incipiamus ea, quæ ex Sacra Scriptura allegat, ante alia proponamus. Vndè arguitur primò ex cap. 1. Proverb. à vers. 24. ubi Dominus Deus noster inquit: *Quia vocavi, & renuistis: extendi manum meam, & non fuit, qui aspiceret. Despexistis omne consilium meum & increpationes meas neglexistis. Ego quoque in interitu vestro ridebo::: Tunc invocabunt me & non exaudiam &c. eò quod exosam habuerint disciplinam, & timorem Domini non susceperint; nec acquieverint consilio meo.* In quibus verbis id maximoperè observandum est, quòd Dominus æterna supplicia minatur ijs, qui non acquieverunt *consilio ipsius*, & *exosam habuerunt disciplinam*, hoc est, glossat ille, *disciplinam status melioris*: sed æterna supplicia nemo incurrit, nisi qui gravitèr delinquit: ergo quilibet tenetur ad acquiescendum consilijs Dei vocantis ad *disciplinam status melioris.* Seu, & est idem, tenetur ad faciendum id, quod melius esse iudicaverit.

Insupèr adducit verba illa Christi Domini apud Ioan. cap. 10. vers. 27. *Oves meæ vocem meam audiunt.* Christus quippè vocat omnes ad meliora facienda: & qui superni Pastoris sibilum exaudientes ad perfectiora contendunt, ipsius Divini Pastoris oves sunt ad dextrum eius latus collocandæ. Ex quo sine controversia deducitur, quòd qui hanc Christi vocem non audiunt, non oves sint, sed hœdi ad Domini sinistram constituendi. ¶ Deniquè allegat ipsum Dominum, ac nostrum Reparatorem dicentem Matth. 12. vers. 30. *Diliges*

tale præceptum implere, quàm, quod perfectius est, facere curet, hoc est enim Deum *ex toto corde, & ex tota virtute diligere.*

Respondemus: nullà ex ijs Scripturis aliquid in nostrum assertum convinci. Non primà: quia ibi sermo est cum sceleratis, qui viam salutis spernentes sub Principe tenebrarum militant. Vndè Lucas Abbas Sancti Cornelij in Biblioth. V. PP. tom. 1. sic legit: *Clamabam, & non exaudiebatis: extendebam verba mea, & non intendebatis. Itaquè & ego vestram perditionem ridebo.* Et glossat idem: *Hæc terribilis locutio, quæ liquefaciet animam contemnentem Dei præcepta, lacrymabilitèr demonstrat, qualia perpessa sit, eò quòd pulsanti Christo aperire contempserit.* Vndè datam Scripturam de prima vocatione ad gratiam intelligunt Sancti PP. & Sacri Interpretes: ac proindè non est ad rem.

Sed demus, (quod reipsa concedimus) intelligi quoque posse de secunda vocatione, qua iustus vocatur ad altiorem statum perfectius que vitæ genus; adhùc tamen nil contra nos infertur; quia licèt illa vocatio consilij sit: vocati non illam, ut par erat, inaudierunt; quin potiùs vocationem, & vocantem, consilium, & consiliantem neglexerunt, & quod deterius est, despexerunt; hoc clarissimum est in ipso textu; *Despexistis omne consilium meum, & increpationes meas neglexistis.* Quòd autem Dei consilia (quamquàm non quòd solùm prætermittantur) spernere gravissimum peccatum sit, liquet ex dictis numer. 38. & 39.

Secunda Scriptura minùs adhùc urget: in ea siquidèm loquitur Christus de suis ovibus, quæ suæ, & oves sunt; quia audiunt vocem eius ipsas vocantis ad gratiam, & ad dilectionem Dei super

... di sunt apud tartara catenandi. ¶ 3. dicimus, quòd non potest ign... doctus arguens doctrinam Div. Th... dicentis in ijs verbis aliquid esse præc... ti, & aliquid consilij. Præcepti est totalitas, sine qua charitas conservari nequit: consilij est totalitas, sine qua charitas conservatur. Et ad hanc totalitatem, seu sic Deum ex omni nostra virtute diligendum, non obligamur. Vndè in vanum hic textus nobis obijcitur. Videatur D. Thomas loco initio quæstionis allegato ex disp. 11.

53. Secundò arguit authoritatibu... D. Thomæ. Et primò affert ipsum Ang... Magistrum dicentem opusc. 62. *Dilig... tiam apponere debemus, ut singula ... ra nostra, quantum unquàm meliùs ... sumus, faciamus, ex virtute Dom. nost... Iesu-Christi cum omni desiderio triumphantis, & militantis Ecclesiæ, & sub nomine Creatoris: quasi tota salus nostra, & omnis laus Dei, & universitatis utilitas ex uno opere dependeat; quasi nunquàm ad id operis reversuri, nequè ... aliud postmodùm incepturi.* Vbi ... dum maximè est, Sanctum Doctorem non dixisse: *Diligentiam apponere possumus* seu decens est, quòd apponamus; sed *apponere debemus.* Quo obligatos nos esse, docet ad exequendum, quod perfectius esse, cognoverimus. ¶ Secundò affert eundem Ang. Præcept. 3. p. q. 87. art. 1. ad 1. ubi docet: *Homo debet habere propositum se præparandi ad peccata venialia minuenda: alioquin esset ei periculum deficiendi, cum desereret appetitum proficiendi.* Quòd rotundè opponitur nostræ resolutioni.

Respondemus, primam authoritatem neutiquàm contrariari: maximè si attendantur, quæ obiectis verbis immediatè annectit Doctor Sanctus dicens: *Quotiès enim aliquòd opus facimus, ... alind*

to. Quibus sanè monemur, ut id, quod agimus, attenta consideratione agamus, ne pluribus, etiam bonis, distracti, minùs attentè operemur. Monemur etiam ad alia summè utilia, ut perfectè in nostris operationibus procedamus. Quòd autem ad illa omnia obligemur, ægrè, convinci potest ex illo verbo *Debemus*, quo utitur D. Thomas, quia iuxta eundem Ang. Præcept in 4. d. 5. q. 2. art. 2. q. 1. ad 1. & 3. p. q. 64. art. 5. ad 3. & 1. 2. q. 99. art. 5. in corp. debitum est duplex: primùm simplicitèr tale: secundum ad melius esse. Verba D. Thomæ loco citato ex 1. 2. sunt: *Debitum autem morale est duplex: dictat enim ratio aliquid faciendum, vel tanquàm necessarium sine quo non potest esse ordo virtutis; vel tanquàm utile ad hoc quòd ordo virtutis meliùs conservetur.* Debuisset debito necessitatis arguens probare, quòd ly *debemus* significet *necessarium sine quo non.* Nos autem esse tantùm ad meliùs probamus omnibus dictis. Et etiam quia *debemus* non inducit debitum superius debitum inductum per verba, quibus iubemur diligere Deum, in quo, vidimus ex eodem Ang. Mag. datur debitum, seu totalitas necessitatis, & totalitas utilitatis: perfectè autem, & omnimodè observatur illud præceptum in gloria. Hoc idem dicimus de præsenti cum D. Thoma eodem opusc. sub titulo *de conformatione animæ ad Deum,* ubi ait: *Gaudendum est fideli animæ, quia prædictos mores Dei habebit in æterna vita cum ei similes erimus, & videbimus eum sicuti est.*

Ad secundum textum liquebit plenè ex infra dicendis: modò tamen dicimus, non esse ad rem: quia propositum [illegible]aphicum non solùm intendit vitationem venialium, sed etiam imperfectionum, quæ quid perfectius esse, cognoscerent. Preterquamquod non erit supervacaneum, observare modum procedendi D. Thomæ. Non enim dicit, quòd homo debeat vitare, sed quòd *debet habere propositum*, non vitandi, sed se *præparandi*, non ad vitanda, sed *ad minuenda* peccata venialia. Quæ procedendi forma aliquid distinctum signat ab eo, quòd arguens imaginatur. Verumtamèn de hoc sequenti argumento sermo redibit.

54. Tertium argumentum sic procedit. Nemo sine culpa potest dicere, nolo hoc, aut illud, quod Deo placitum est, facere, quia nulla lege ad illud faciendum compellor: ergo omnes tenentur ad faciendum id, quod cognoscunt, esse perfectius. Patet ista ex antecedenti, quod probatur primò. Quia si quis amico petenti, aut suadenti opus minimè onerosum, imò facienti utilissimum, & petenti iucundum, responderet, possum quidèm facere, quod dicis, sed non facio nec tuum placitum in hoc adimplere volo, eò quòd non sum ad id obligatus; is sanè amicum illud opus suadentem offenderet, & quidèm gravitèr: ergo si hoc eveniret in amicitia hominis ad hominem, multò magis eveniet in amicitia iusti ad Deum: ac proindè tenetur iustus ad non omittendum meliora, eo motivo ductus, quòd non sit ad illa exequenda obligatus. ¶ Probatur 2. antecedens. Qui bonum aliquod à Deo consiliatum iudicat irrationabile, aut nullius momenti, gravitèr Deum consiliantem offendit; undè tenentur omnes ad non iudicandum consilia Dei esse irrationabilia, & nullius momenti: sed qui opus perfectius omittit, quia non est obligatus, putat consilium Dei de illo perfectiori opere exequendo esse irrationabile, ac nullius momenti: ergo. ¶ Probatur 3. Licèt actus, quo lex purè pœna-

Magin.

Geogra[illegible]